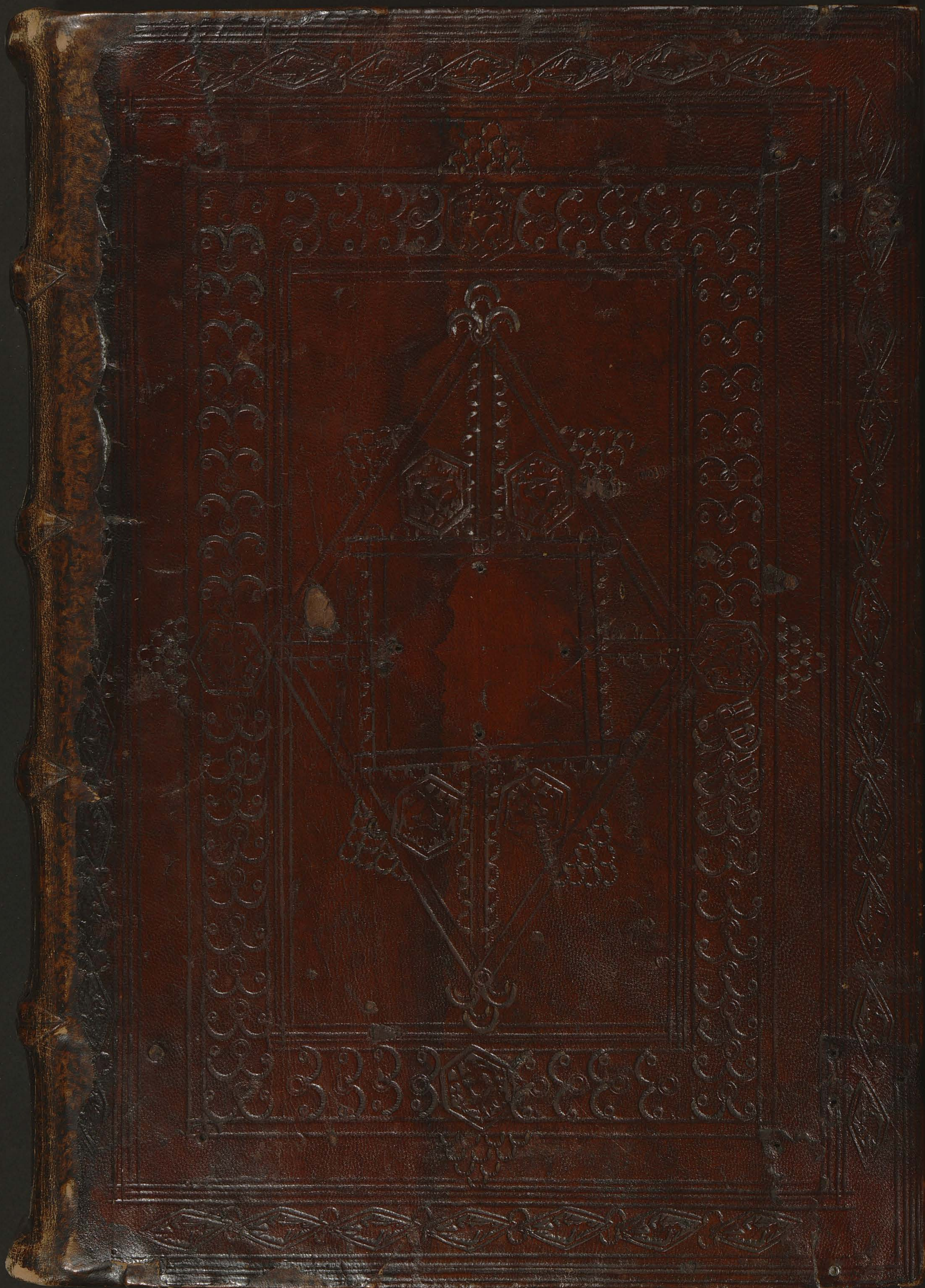
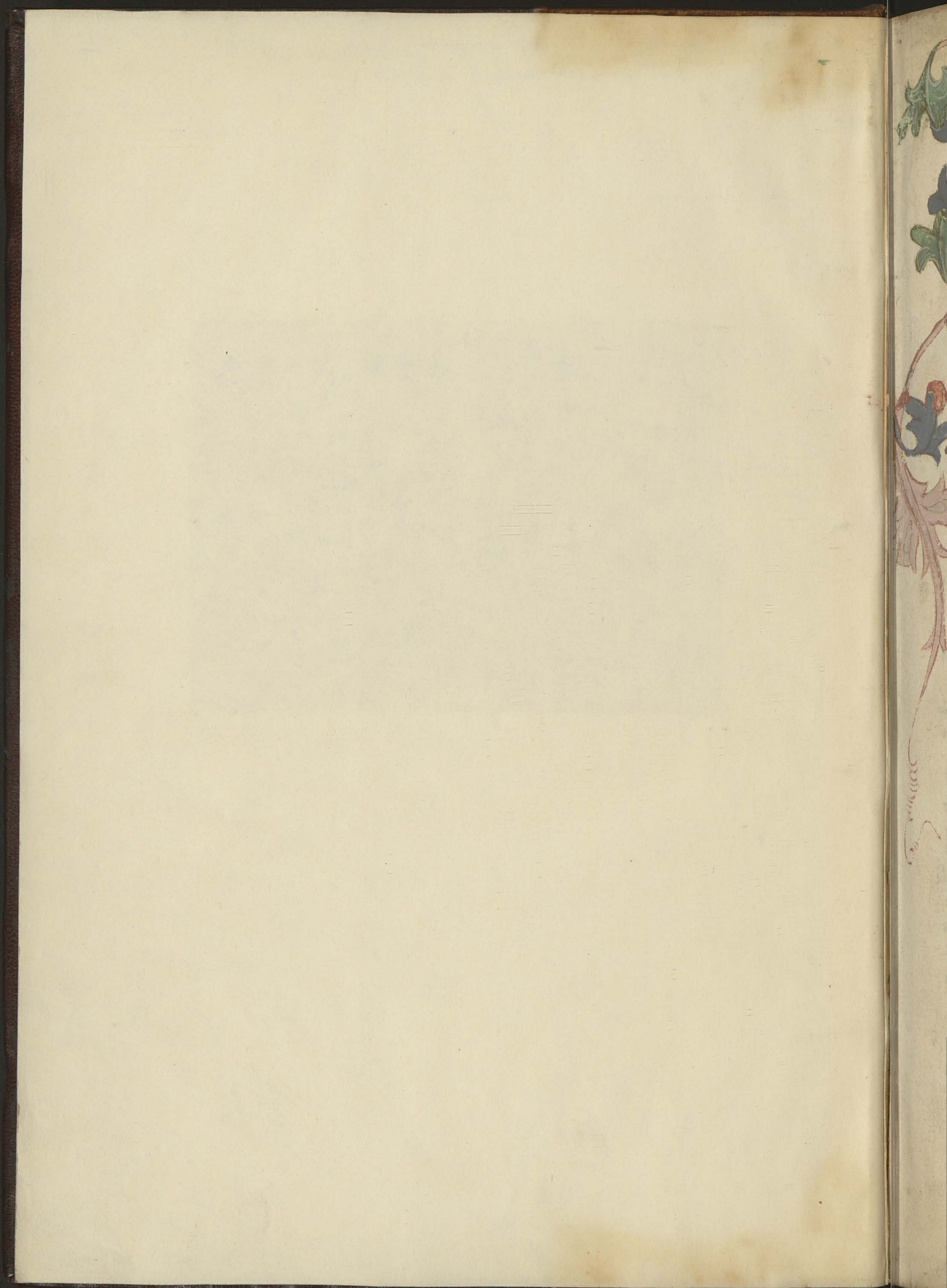

Rest. J. Wyżga 1934. Nowe wyklejki. Wzmocnienie grzbietu.
Podklejono zbutwiałe karty kalką. K. D.

Policraticon Saresberiensis

Si michi credideris lin
guam cohibebis et au
le limina non intret
pes tuus esto domi a
spectus hominum tantos (tantos)
habere memento et tibi (vitare)
commissas claude libello notas
Omnia sint suspecta tibi quia
publicus hostis Et maiesta
tis dicens esse reus ignis e
dat gladius que ferox tibi puncti
forte Aut te polluta subruet hos
tis aqua Cum tu dicens fa
ciem velabit amictus Reformet
que cutem pulvis et ana tuam
Dextra ferat virgam premat et tu
a matica dorsum Crista tegat
frontem pillea pero pedem Sit
gradus et cultus habitus peregri
nanti Non nisi barbariem bar
bara lingua sonat Depictanorum
duces te gente creatum Nam lin
gwa loquitur liberiore loquens Hos
pici que fidem queres super omnia
Quo sis tutus absconditus [illegible] qu
ae tibi quisque parat Stultos
prudentes nimium parvos que (pravos)
cavebis Et quos insignes ga
rula lingwa facit Si quis a
mat verum tibi sit gratissimus
hospes Et quem delectat gloria va

na cave Jure paternatus illum
tole qui velit esse Et stat pos
sit tutor ubique timis Ergo que
ratur lux cleri gloria gentis Anglorum (bonum)
regis dextra forma bona Cumque
situs regum tibi cancellarius agit
primus sollicita mente petendus
erit Hic est qui regum leges
cancellat iniquas Et mandata
pii principis equa facit Siquid
obest populo vel legibus est inimicum
Quicquid id est per eum desinit esse
nocens Publica privatis qui prefert
commoda semper Quod quis dat in
populis plures dicunt inere suo
Quod quis habet quod hic dignus
donet mensa spargit sic sparsa
se multiplicantur opes Ut que
virum virtus animum sic gratia fore
Conditque maneat gentibus esse
facit Tardus adhuc famus si
tetet acumine mente Indoctus
que plato. narro que stultus erit
Cum si tetet ubis vincetur ab ipso
Tullius si tetet quintilianus erit [illegible]
nosse domum non est res ardua
tui vis Non duce que sito semi
ta trita patet Nota domus cunctis
vico non cognita soli lucet ab
hac solem lucem duxit egenus
habet Illa patet miseris patet et
domus illa bonis Hic patre letatur
advena quisque suo Cum reparata
semel tibi fuerit ianua currens
Ad thalamum domini pergredire tu [illegible]
pecta dum turba fluet que fervet
in aula Confessa que sunt domini membra
fovenda thoro Audebis vultu im
pavidus matica nugas Excutiat (erat)
pegre tu peregrinus erat Non tu

Ostendas oculos et principis v
rat a quo tota tibi vita salus
et datur Si facies illi tua dis
pliret inde placebit Cuius in ar
bitrio viuis et fauor et manet
Quod prohibet fieri scelus est
quod precipit equm Jura et pro
placito stant et cadunt et suo hu
oma sola placz. sola vtute place
bis Que tibi si desit cetera cuncta
nocent Jura et colit pacem
statuit fundat et quietez Et tu
nidos hostes metet manu et do
mat Sed seu ima nocent seu
fulminet ensis in hostes Non n
facta gerit nisi sta probat Co
fer ei quoscumque duces quoscumque
potentes plebs erit iusso her
in se maxima turba ducum Si
reges videas. quid adhuc in
si rustica turba Et bene si di
ci rustica turba quamt ptular
et tu pro mostrans & pcere et
petere Que maneat totu
gra vel quis honor Si placet
hec totus potis fortasse place
Sed si displiceat cetera claude
toga
Verba salutatis sunt prima
sub inde facetus Te da
bis obsequiis hospitum
et petes Non gratis hos
pes eris potu cibo et vendis
Sufficiat vestis non preciosa tibi
Non oneraris equis nec peste
equorum Nec te famulorum copia
magna premat Sufficiet vel sola
domus visus et prom Emet
alloquio consilio et sermo Quia
q posset quid spectat plebs ubi

regum duces una domus sola do
cere potest Si reuelataz faciez
mostrauerit aut non perstingat visu
tassibus ille tuum Quid sapiens
differt stulto quid paupe diues
Quid infesto felix si sapiens esse
vides Si fuerit letus oculos anes
et libent Exponet nugis forsita
ipse tuus Sic igitur nugas sparz
ges ne tedia gignat Que zebq
letis sunt inita minus Si iubet
ut nugis agites nugac decent
Nam si p nugas seria credet
agi vtilibus nugas sic aptare se
ria ludis vt tibi sint quam mul
la timenda manus Si iubet ut
taceas statuta tacui meor esto
Nec credimes signis va negata
tibi Cum satiatus erit vel tu ma
iora vocabit hora conductus det
vt inde tibi Intus atq teddi ne
quorum cape nugas Ausus es
infligat tela necem et parit v
discedens secreta profer in aure
Quid quod cigant aly tu meor esto
tm Queq vo semi flos semglia
tar inis hec nichil est nichilo q
nus esse pt Omnea fortuna visi
tata puta vicoz Gemma sunt stele
znny pabula mortis iter Et laq
uei sunt insidie sunt toxica mortis
Qua no effugiet quos dea cera colit
Quod fortuna dedit et quod dabit e
aliem Auffert hoc totu tu volet
illa tibi Retia penatis nequit p
missa noce Tu quicq vides retia
mentis habe Retia quecq sunt
vides hoiem et ligatu admisaz
mortem p mala queq tunc ffor
sitan unde tibi datur hec audacia
quet dicens nichil metuens omnia

tutus agit omnia tutus agit quem
nec spes nec timor angit Cum
nulla mala placent omnia tutus a
git

Hys panna vestimes aut
vastonis utere lingua
Sed tu in verbo plus q
uitatis habe Indues
te lingwam sic vestes indue gen
tis Salua sit ut morum reg
ula salua fides Pendeat a hu
meris crux eneo coma sit tect
a hispida cesaries barba recisa
parum Sit quoque grauis vultus sit
frons oculi que pudici Insontes
que manus paup amictus erit
Dum tibi conductus fuit semi
or ibis Et via sit pedibus qu
elibet apta tuis At si desunt
longas protende dietas Et mea
t que pedes publica strata tuo
s Nusque dimtas ne quis ledat
euntem Rogatum que suas ga
rula lingua notas Omnia si nesci
s loca sunt plenissima nugis Cu
narum tota cohors est inimica ti
bi Talia nuge regnant et prima
pis aula In claustro regnat po
tistis que domo In nugis clerus
in nugis militie usus In iu
uenes nugis tota que turba senum
Rusticus in nugis in nugis sex
us uterque Seruus et ingenuus
omnes egemus in hys Atque lea
gressus tanto duplamato pge
s Ad mare quo mortem litto
ra nostra petunt hospicium tandem
sera cum nocte subibis Ut vale
as esto sobrius esto grauis Sed
penetrando tibi plurima bibax que
loquax que Et cum in morem ge
sserit hostis erit Emergunt
lites modice que magnes sequitur

Iurgia vulnibus facta necem que se
quuntur Sed quia virtutem gens di
ligit et veneratur Si bene credi
deris viuere tutus eris Non mo
tutus eris si summo dignus h
onore Atque libens fieri curta li
cent age Cantia te felix genuit
Cantia te fovit Illustris regum
pontificum que parens Hic tibi debe
tur sedes finis que laborum Illa t
regem prepat illa domum Anglorum
sedem prima petet sine Britonum di
Britonum manus dicere nemo vetat
Iudicium litem sit tempus agit breue
longam Digna quid non sit tempora
longa bin Cum de re constat no
sit de nomine pugna Ne foveat
litem lana capra dum Undique vi
s dicas dum sit caput illa britans
Nunc tibi presigit anglus arce in
tanta Anglus iste qui est aut q
domus ista requires Namque non
os rerum forma monere solet h
est illa domus que xpm primare
cepit Nam qua suscepit insula tota
fidem Insula tota fidem cepit fi
dei que parentem Predicat extollit au
dit honorat amat Cornelius mag
si nosti forte doctorem Non est i
gnotus anglus iste tibi Anglus
est specula totum conspiciet orbe
Et corpus premens ut nullus habeat
hostis in orbe suo Hic tempestates
primitat atque semen ventorum ra
biem tempat atque maris Nec quod
obesse queat non dormit nocte dieque
Stat quia subditos undique stare
facit Accedunt proprius xpi preralis
ad aulam ut venia culpis prime
are tuis Illic finem solvetur tota
laboris hic lacrimas gemitus h

pro cura studio corporis statim
redimentem te tota corrtea Blan
ders p te suppita loca canet Quid
quid habes quod eis placeat lar
gire libent Quidquid licet ut fuerit
utique cuique dabis Si potes pd
omi studeas donare salutem At
expiat bto te demente crucie Hic
narrac tm tandem distema fati
Ho acte qz vix pssa cuncta licet
Quid sit amor sub vulpe latens
vulpeis vulpes ve sub agno p
esse leonina dic quid azellus a
gat Quid leo dum fuit adage
dum regnat azellus Turtur
sub spe passeris acta canes
Quid faciant pardi timidi lep
ores qz feroces Et spes comi
si que sit lirida lupi Quid te
pens testudo paret scabens ho
minis Cur qz leui venatur gra
dus ab nubre cadat Sed qz neo
pt cunctis virtute placere Nemo sa
tis firmus qua leuis aura moue
tis Sufficiet paucis te placuisse
se bonis Spuantur si forte tu
e sub iudice iuge Non sit ingra
manus tua aut lingua ptrax l
ibera donentur cunctis suffragia
te qz Iste boni dicat dicat z i e
malum Si locus est liber tua
non sit libera lingua Quid fa
cient enses si te leuis aura terre
ret Verba quidam no sunt vbera v
ba tenet Linguarum strepitus no
solidam tangeat auram Auris in
epta minus qua sonus vrit inert
s Sonant alii lingua tibi pateat
auris Lingua quid pdest no tu
magis aure Illis in lingua mens
est tibi sit cor in aure Os patu
lum sit eis auris apta tibi Obi
ce pstulis constringitur impetus ois

et lingue stimulo mens malisa
perit Nemo nisi vanus flo letatur
honore Conscia mens culpe qua
maledicta monet ffrons adamate t
sit durior igne adusta Sit cutis a
vbis ne notat ora rubor plena
pudore tu qualem decz illius ee
Quin timeat vicii sordibus ee nota
altius lingue quis moderat habe
nas Vix est qui ipse possit hre
modum lubrica sepe quis cadit
v satur in ido Sepe cadens labe
contrahit atqz notam Sunt mlti locos
et gaudia va sentes Esto tardiloquus
sors esto qz pauca loquens dum
linguas acuit alii tibi callent au
res Et sit diluculo remigo surda
mage Nec tu valeat temeraria
lingua loqui Pectoris ut posset
rumpe claustra tui Si paciens fu
eris nusqz tibi va nocebit Turba
tor qz tue nemo quietis erit Ex
cutiet pacem qua dat pacia nos
Sit licz exerceat mus conterit arma tu
ptantur linguis tn vibus utere me
tis Si sapis alinguis gloria mag
venit Nam que sit doctrina vi pa
ciencia narrat Imbelli qz manu bel
la nephanda pmit Quis fert ar
matum que sola triumphat inerm
is Armata qz manu vince sola so
let Vir paciens forti melior maior qz
triumphis vrbis qz meus dz e qz m
inor Spne malos vincare Bon
os ignoscere volens Ledere na bonis
velcio cetera magis Na virum fortem
vindicta magis decz ira principibus ff
dz nd esse viris sunquotu manibus
lex si viget regnat pmit du inse
rat fides du cupit ee facit pnot
ad facinus dum venit nusq ptas Et
b subiectos tuos sunt esse pios Neo
sciens illum ledit que credit auari
Regula fida in unus quis quis aandis
amet Hic homi solet desunta

Iunge corda ista pt homines co
tiliac deo hac duce turpe viam
gradienti nemo nocebit Et poti:
e cunctas tutus inire manus
Illa tu metuenda manus que
tractat iniquas Sordet quaz
maculat sue colore suo No qz
polluitur et polluit e fugienda
Sed qm manus toxica gerit se
na Toxica ppetua paltua fa
mem qz sitim qz Et miseraz vita
mortis z ome genus Nulla h:
bitis erit apta manus ferrina
cuncta Nec inimata quit cora
vacare mm libris No est emps
~~liberos grex epicure tuus Iste~~
~~avaricie cum fenu~~ inimos qz pro
bare psequitur liberos grex epi
cure tuus Ignis avaricie cu se
mi carnis ad prat Surgit et etm
construit ustis votu Omnia cu pos
sit manus ompotentis avare
Dic quis michi potit quid nesp
illa manus Mentis egestatem
no saciare pt Non saciare pt
manus ompotentis avarum
Nomine satis miser est que ue
dens ipc beari Sufficit ultiq
quis miser esse pt Numpete
ori libricolis nequint simul esse
ambos crede michi no capit v
domus Ergo cave miseros nec
ablhys nisi tristia pferes Na
misei cultor quis nisi stultus
erit Est antiqua nimis et est
sua va Una dome paties e
nims atz bitho Tam qd habz
qm quo caret omi deest avarus
Incubet incubet res aliena tu
Sp fraudabit qui rebus nonit
vti Et meus utendi nesciat pp
eget pauca pt dives et pla
paup hre Nescit egestatem
dives egenus opes ne amicu
ei qui multa cupit nisi amicu

Est sibi cu res mimen aliena
placet Si cupidus est hostis ca
neatur ut hostis Si sit amicus
cor ancor esse stude Iuvet crede
minus non iuvet crede noli Iu
vet no iuvet hostis ab hoste cave
Et fugias quos livor edax felici
bus hostes Sic facit ut utinus
esse nulla queat muneribus for
tasse tuus placabis avarum lede
quo cesses invidus esto miser a:
litus misa gaudet mens invida
forte Cuncta qz vicia comoda dap
na putet Et nisi festinus fugeres
te plures plura monez vix potis
dici pauca ul ista tene

Studiossimus cum in multis
tum in eo maxie est lita
rum fructus qd omi inesf
corrum loci et tpis exclu
sa molestia amicorum e nuptiie
pntia exhibent Et res situ dignas
abolere no paciuntur Nam z artes
pieant et enarraverant infideito
tuus qz religionis officia queqz
corruerant Ipe qz reu deserverat
usus eloquy nisi in remedium inf
mitatis huane litaru usu morta
libus dina miseracio pcurasset Exa
maiorum q sunt inmineta et fom:
enta virtutis nullum omino exige
rent aut sinerent Nisi pya solici:
tudo scriptorum Et triumphatrix inert:
cia diligencia eadem ad posteros t:
ransmisisset Si quid vita brevis
sensus hebes negligentie torpor
inutilis occupacio paucula nos
scire pmittit et eadem iugit excutit
Et evellit ab aio. fraudatrix scie i:
mica et no fida pp memorie no
verca oblivio Quis enim alliqua
dros sciret aut referret Quis:

stoicos a peripateticos imitaretur nisi
eos in se ipsis monimenta scriptorum
Quis apostolorum et prophetarum apud Ale
xandriam imitaretur vestigia nisi e
os posteritati divine littere conservas
sent Arcus triumphales cur presi
ant illustribus viris ad gloriam ta
men de quibus causis et quorum
sint impressa docet inscripto liberato
rem patrie fundatorem quemque
Tunc demum imperator agnoscit quem
nunc Britania genuit indicat Consta
tinum Nullus enim constanti gla
laravit unquam nisi de suo vel de
scripto alieno Eadem est Arimi et
tunc dies Imperatoris post modicum
temporis gloria nisi quis memoria alt
ius scriptorum beneficio proro
gatur Quot et quotos arbitraris
fuisse reges de quibus nunc scriptum
mo est aliquod regimine Nichil eo
prodiosius est captatoribus glorie quam
literarum et scribentium maxime gratia
premiari Inutilis enim est generis
egregia preteriunt tenebris abdu
cta nisi literarum luce clarescant
Quodque favoris a peritorum alien
de contrahitur proprium est ac si echo
que audis in fabulis plausus ex
cipiat teatrales Desunt enim ad
huc cum reperit in dolore solaci
um recreatio in labore in paup
tate iocunditas modestia in divicii
s et delicijs fidelissime a litteris
mutuatur Nam a viris crede
mutur aia et suam et mirza
queda ac in adversis iocunditate re
ficitur tum ad legendum vel ad scribe
ndum utilia nectis intendit animum
Nullo in rebus humanis iocundio
re aut utiliore occupatur nunc ens
decenio nisi forte divinis copiosa
devocio orando dominus interstat
colloquens aut corde per caritatem
dilatato deum mente contempiat et
magnalia eius apud se quidam

meditacionis meam pertractat Exp
to crede quia omnia huius mundi
dulcia huic collata sociatis ama
rescunt / eo quidem magis quo in
sensus integrior et tacto in cor
rupta iudicio purior viget animus
Noli ergo mirari quare aliquem
gradum scale que nunc sola nomine
ascensum per ut quis nomini scio non
ascendo Quare maioribus non ege
ro curijs cum tibi hijs certis visum
sum vel quod interrogatus abinicio quare
quare non in forensibus negocijs versa
tur Respondit Quia locus hic tale
t ego nescio quod ego taleo locus h
nescit Ego autem contempno que
illi ambiunt et quod ego ambi
o illi contempserunt Quare mag
quare non perdo aut tempore finem
Si aliquas solum non potest quod mei cui
libus magis tandem termino et tamen
adhuc tante obnoxium servituti Iam
enim annis fere duodecim migratum esse
tedet et penitet me longe alti insti
tutum et quasi inanitionis pie lacta
tum uberibus ablactatum quam deceat
ad philosophatum transisse certum quam
ad collegia magistrorum Et te quidem se
nio in eadem versari condicione nisi
quia leccior et prudencior si facis ex
pedit Certe ipse in motu in so
lido virtutis fundamento nec agita
ris atrudinea levitate vel deliciarum
sectaris mollicies Sed ipsi quam modo
imparat imparatos vanitati unde
tu tibi divise per omnia congestis mi
torum laudum premijs que arcu
erigant triumphalem Ergo vir
plebeius studenti pheslula in culti
eloquium librum hunc ad honorem
tuum velud lapillum in acervo proto
rum tuorum coicio sciens quod sic
non habet unde placeat de venustate
sic de devocione scribentis non potest
displicere Nunc ex parte conmet com
ales Et hijs magis insistit quibus
maxime viget pro parte aut versatur

In vestigiis philosophorum quid sit fugiendum sit aut sequendum relinqu-
ens arbitrio sapientis. Et quia ne
ledant aliquem, eum oportuit co-
nveniri in quo nichil ingratorum p-
ossit argui, te virorum mee etatis
elegantissimum decrevi conve-
nire. Et que videntur in mei si-
milibus arguenda describere. Sic enim
cum ineptias suas lector vel auditor a-
gnoscet, illud ethnici reducet in animum,
quia mutato nomine de se fabula
narratur. Proprie cum omnes nove-
runt quotiens in societatibus ingerere
comperes, sic dum alios docet se-
creta sua monet. Similiter ad Octa-
vium et Panmachium scribit Ieronimus
minum et aliorum plerumque castigat
excessus. Cuius quamvis aut blandie-
ntis causatur ineptias negociorum
cum tempore iniatur et quod sapientie
est ex causis dicendi dicta dimittere.
Si quid autem turpia aspirans spatio
non in se quid quam noverit sed in
me ipsum et scelus mei qui meum cu-
piunt emendare aut in eos qui eo
lapsi in facta omnes reprehensorum eque
mittunt ferunt. Non enim quod nichil ingra-
tius percussit Achilles. Et prius etas
corrigitur dum peccata sunt minus ob-
negatur. Sic dum corrigitur grata
cuius etiam sunt ut decembri ubi ta-
te utantur indulget omne aufert
vicium redentis affectus animo tangit
et admissus aeternum concordia ludit.
Nec ad rem pertinentia admisi ex
autoribus se animo ingerebant dum
conferent aut imitarent cura mise-
rere tacitis interdum nominibus auto-
rum, tum quia ut poete gentilium in
litteris plera que plenissime nota
esse noveram, tum ad lectorem assi-
duum magis attenderetur ignara
inquirebant. Si quid a fide veri longi-
us abest, michi veniam quod deberi
confido qui non omnia que hic scribuntur
vera esse promitto, sed sive vera sive fal-
sa sint legentium usibus inservire. Neque
enim adeo stoicus sum et pro vero asse-
ram quia penitate ambiguum sit aut
tudo locuta esset. Aut quod rusticus
urbanum murem in sua paupere tecto
accepit et similia. Quod quidem hec figmenta
mee familienter instructionem non am-
bigo. Hec quod ipsa quibus plerumque u-
aliena sunt nisi quia quidquid ubi-
que bene dictum est facio meum, et illud
nunc meis compendium nunc ad fidem
et auctoritatem alienis pro proprio verbis.
Et quia semel cepi revelare mente
archana arrogantiam meam imple-
mus demidabo. Omnes ego qui michi
in uno et ope philosophantes occurrat
in eos clientes arbitror esse. Et quod
maius est vendico in servitutem,
adeo quidem ut in traductionibus suis
serpens per me lingue abiciat delicto-
rum. Nam et illam laudo auctoritate
si neque Alexandrum vidi vel Cesarem
nec Socratem Zenonem ve Platonem
aut Aristotilem disputantes audivi.
De hiis cum talibus eque ignote ad
utilitatem legentium retuli plurima,
credo tamen ne videant contempne gau-
dere et me efficiosis fateor usu esse
mediatus. Et si aliter emuli non gestit
quam et ego meum corruptum lego et
Lammii varius est occupationibus a-
scribenda quibus in curia sic distractus
sum ut vix quicquam aliquid scribere lic-
erit. Dum tamen Colossum cingit ista a-
gressus sum et me in malibus ingruit p-
aulisper ademi. Illud volens in animo
quia otium sine litteris mors est et vivi
hominis sepultura. Si quis ignotos
autores cum lamino calumpniabitur
aut vivum redivum Plotini asserat
in decem sompniantem et physios sa-
turnalia docentes accuset aut auto-
rum nostris quod figmenta indulgeat,
si publice sunt utilitati pro calore
et auditori quanta possum devocione

Supplico ut me patri misericordia-
rum commendare dignentur in oraci-
onibus suis et erroribus meis qui mul-
tiplicati sunt super numerum veniam stude-
ant obtinere. Nam et ego spero
me participem esse omnium timencium do-
minum et corde et voce vicissim pro
indigentibus ero ut actus cogitaci-
ones meas omnipotens et iustifica-
tor deus emendet et ne viciorum
rapiamur erroribus spiritu suo men-
tes nostras illustrare dignetur ma-
gni consilii angelus amen.

Quid maxime noceat fortunatis
Quid in studiis a-
lienum Distribucio of-
ficiorum ex pollita in similitudine veterum
De venatica et auct-
oritatibus et speciebus eius et exercicio
licito et illicito De alea
et usu et abusu illius
De musica et instrumentis et modis
et fructu eorum De si-
militudine augusti et neronis
De hystrionibus et
mimis et prestigiatoribus
Unde dicatur prestigium et
quis sit auctor eius
Qui sint magi et unde dicantur
De speciebus magice
Qui sint incantato-
res Qui arioli
Qui aruspices Qui malefi-
ci Qui phitonici Qui magi mary
Qui coniectores
Qui chiromantici
Qui specularii Qui
mathematici Qui sint
salissatores Qui sint
sortilegi De variis
ominibus

Inter omnia que nocere so-
lent obesse principibus nil
perniciosius esse arbitror
quod quod eos fortune blandi-
ciis illecebra illicita seduc-
it vel turpis affectu subt-
rahit vitas Dum divicias
suas et delicias congerit
mundus quibus delicati sensus p-
ruriginem vicissim resonet et acce-
dit ut animus multiplici lenocinio
fraude captus quadam alienacione
sui ab integritate bono deficiens pro
pretiosa medicina variis corruptis-
que exagitetur Nouica perpendi vir-
tute prosperitas beatulis sine se
applaudit ut noceat et infelici suc-
cessu sic in via fortunatis obsequitur
ut in fine precipitem operetur Quis vi-
nis sine abstinencia primas dulcia et
cum inebriati fuerit letale virus
inficit Et si quid deterius est
quo spe sua decepit apertius eo su-
pervenientibus odiis deplorem infundit ca-
liginem Invalescentibus ergo erro-
rum tenebris virtus evanescit et
virtutum radice succisa seges germinat
viciorum luminaque racionis potringit
et cecus homo casum inevitabilis fortuni
in precipiti Sic racionalis creatura b-
rutescit sic imago creatoris quadam
monstri similitudine deformatur in
bestiam sic a condicione sue dig-
nitate degenerat homo vanitati simi-
litudinis eo quod ex honore collato intu-
mescit et a timore perdidit intellectum
Quis enim eo indignior qui simplicia
contempnit hec noticia qui temporis
ex parte mani datum est et ad me-
surandam in usum vite et solum repa-
ri non potest usuraria quadam accessione
et penali repetendum in vite splendida
perdidit et in contumeliam auctoris
effundit Quid eo brutius qui ex
defectu racionis et impulsu libidinis

pries aliena tractat negocia et non
modo negociis sed et alienis oci
is ingit occupatur. Quid eo bes
tialius qui omisso officio de media
nocte surgit ut sagacitate canum
venatorum industria studio comi
litonum similorum fretus obsequio
temporis et fame iactura rerum labo
ris quoque dispendio de nocte ad no
ctem pugnet ad bestias

Alienum profecto est quod
racio non vel officium non
indicat Si tamen interdi
cte dicitur alienum
quod vetitus fuerat sibi fuisse nul
lius Que vero nature sunt pares
quia sunt omnium que officii sunt sua
singulorum Aliud itaque pro officio
aliud pro natura licet nature in
his pro officio debeatur Patriarchi
si quid species est impugnare ma
terie nature et fatalegum Insuper
preter leges evacuare et mutari
iam honorem debitum non reddere
Quod tamen racio pro honeste causa
admittit non est simpliciter alienum
si modesta forte conditas vel uti
litas subest et nemini noceatur Si
etenim non adversatur officio vel ne
sum aut impugnet alterum stati
est et simpliciter alienum et usque quaque
non licet huius itaque contrectacio
sibi est aut timmus aut erroris

Philozophi gentiles
instruam que politi
ca dicitur preceptis et
moribus informantes
omnes auctores publica hominum sub
sistit et viget unum quoque suis
rebus et studiis voluerunt esse
contentum urbanis et suburba
nis colonis vel quoque rusticis sua
singulis loca et studia prescribentes
sollicitudo singulorum et utilitati

publice serviebat nature labores
et industrie fructum unusquisque
recipiebat commixto Nemo quod es
set alterius usurpabat manente in
omnibus inviolato caritate affectu
primis quidem et mediis urbis locum
ariopago cessit Unde ad singula
has professiones prout racio cuiusque of
ficium exigebat dispositionem congrua in
stituta officiorum ita quod quidam
salute et vite cuncti deinarentur
porro inhis venandi ars vel offi
cium vix permittitur accedere ad sub
urbanos Cum venatores et agrico
le ceteri quod modo carnem ab urbibus
nobiliorum quoque cetu longius arcea
rentur cum inquam nobiliora inge
nia studiis de honestatis moribus
Et eos quos ardua et gloriosa mo
vent officia voluptatis aut vanita
tis comparacionibus agitari Unde
si licenter exercetur venacio artifici
um vel officium si contra levitatem
eam esse aut maleficium censue
runt et ideo puniretes eos qui ea
contra officium usurpaverunt

Et primum quidem Thebam
si sequamur historie carmi
[illegible] ambos statuerunt
et eo quo suspecta sit omnibus
gentibus fida patriarchis incestibus
detestanda insigne fraude vota
parentes huius artificium vel potius
maleficium in primis precepta egessit
que per modum ad gentem mollem
imbellem quoque levem et impudicam
fugies loquor transmittet asserunt eos
athenienses et lacedemonii philosophi
mores historiarum gesta nature morum
hic mixta variis figmentorum miscel
neus abstrahentes sic tamen ut quam
tela malorum utilitatem inducent ad
hec lepore poematis voluptatem
In aures itaque raptum tendit ab aqula

Dardanum venatorem ad pocula
a quibus ad illicitos et mares
traxisset amplexus. Elegans utique
cum et lenitate fieri possit ab alii
te et voluptas sobrietati ygna
ra cuiusque libidini prostitui non
erubescit dux Thebanis ursa
crudelitate illius quam inscius spe
culeatur cum ab errore pedem suum
revocaret affectus. Sub humano
sensu se in silvestrem stupuit tras
formatum. Cervus quia conformis
cum domesticos canes voce et
vultu intuetur abigere vero prius
consuetudinis contemnit sui sine
dispendio eorum morsibus pa
tuit. Et forte deam venatoribus
preferunt quod mollis hac vel in alia
materia deos suos noluerint
infamare. Sic apri dentibus contri
tum adonidem deflet venus. Hinc
sunt cum venatore vel robusta comer
cium. Mare tum chartaginis va
cuetur alte hospitii amantium
nota conciliare nescivit nisi eius
ab opportunitate venandi dilapsum
comitum secretum latebras recepisset
Sic forte quod studium hic a contraria
turpitudinis odit lucem contra
legitima amoris gaudia solennes
lucas preferunt tedas. Venerem in
dabis uxorum illustrium qui hunc
voluptati vehementer inhesisse confi
xerit aripedem cum alia licet a cetri
mari placeant nemora victor
alcides non voluptati sue sed pub
lice prosperent utilitati. Sic primum
callidonie vastatorem stravit de
aleager non intulisset animi volupta
te sed hoste prium libeant confudit
auctor gentis Romani cuius corpa
non vane voluptatis solacium sed
sibi et sociis quesivit suffragium
vite opa singulorum comenetur et
proposito colorantur. Res quippe
decora est si honesta ea processerit
Armis tu homini canum quod constituit
esercitum ut non tamen sua quam alie
na virtute cum bestiis dimicent que
dam inselucrum bestiolam leporis seu
lepus tam dominum tanto fortasse p
dabitur apparatu si vero clarior
preda cuius forte vel apro venan
tium labor emulserit. Sic plansu
intolerabiliter exultant venatores
caput prede et solemnia quedam
spolia triumphantibus preferunt. Rege
capadocum captum credas sic cornu
es et tibicines videas victorie g
loriam declarare. Ille vero nescitu indi
cat femina capta plenam vel si for
te preda nobilior augmentibus po
cius fraude quam viribus prestitutur.
Si capreolis vel lepus ceciderit trip
hi gloria reputatur indignum. Postea
ab octavo gradu capreorum usque ad
gemmos cibumum et cornicium con
ultimo conquestit insit lupus aut
hostis in amor leo forte vel tigris
aut pardus in predam cecidit que
quod matrum deo sociate rara g
loria est cum tu toti cum pluribus
variis venatum studiis competunt
albam quod massa canes habile
omnibus ferocioribus qui eos virtute ca
nium et sue gentis artificio quoniam
bellas bestiolas populantur. Cuibus
quod illis natura feritatis ferocior nulla
animosior est hiis excules tricemo
et victo ab italia genone tenuia
siam eis virtutem quam leones fe
nerit quod hereditaria delinquens a
d hi carnificum eorum artem exigit
et artem facit et sim hic opifice
antonomata volens cultello imi pu
gione structo nec ebetata materiam
irabileris si te casu solemnitas eorum
contigerit interesse. Cave tu ne in
artem loquendi vo quoniam offendas

Prima aut vapulaberis aut con
dempnabis iustitie honorum amplis
eorum figmenta non nomine que sunt
temporibus nostris liberalia nobilium stu
dia hec sunt prima elementa vir
tutis hec via felicior ad beatitudinis
cumulum compendioso perducit tra
mite quo maiores nostri non nisi
laboriose virtutibus gradibus doc
uerant ascendendum Cimbri
nos et ligures gallos derident
dicentes eos testamenta conficere
vicinum vocare amicos amicorum
implorare presidia si finibus eorum
testudo immineat quam oportea
t oppugnari Quod ideo eos reponitur
quod eos nusquam unquam certaminis ca
sus invenit imperator Nostri vero qui
non ludibrii notas effugiunt cum
maiori tumultu et egregiori
sollicitudine et ampliori sumptu so
lemne bellum credant bestiis
indicendum Eas tamen magis persequun
tur cum quibus humani generis ini
tas eorum vigente malicia po
rent militias lupus vulpes vr
sus et utraque fera notior est
malorum conquiescit occasu et
positam ponere malicia in venato
rum facie non veretur Fertur
hanibal occidisse romanum qui man
dato eius singulari certamine percus
serat elephantem dicens eum indignum
vita qui cogi potuit dimicare cum bes
tiis licet verius sit eum commodi
a voluisse captivum maximi triumphi
gloria illustrari et infamare besti
as quarum virtute gentibus terrorem
incusserat Quo ergo dignius est vita
que nichil aliud novit in vita nisi
studio vanitatis servire in bestias quos
vero species ista venationis oblectat ut
aves avibus insequantur aves Sit tamen
hoc genus aucupii venationi cese
as annectandum minori quidem nota
tur infamia sed non impari levitate
venatica tam terrestris quam aerea quanto

stolidior tanto fructuosior est auctore
sue anticipationis ab antiquis histo
riis Ulixe proferunt qui primus eversa
troia armatas aves attulit grecie
quas suam quidam ex gratia admiratione
videntium incognita genus eorum ai
unt Ipsi quidem magnos se tuentur in
dice et qui mores hominum multorum
vidit et urbes Cuius prudentia nul
lis potuit insidiis supplantari Cu
ius tendiculas nemo hostium incap
tus evasit Cuius denique meritis
militum ultimus promovit gloriam glam
quam mille carinis armata multitudo
Sed ipse huius Circei artem laudat
auctorem que carminibus et potionibus
humanam mentem dicitur immutasse eo
quod arte verborum et rerum gratia alliceret
mentes hominum et sue voluntati conformes
in usus quoslibet transformaret Circes
itaque propinata sunt venena suspecte
voluptatis Sed ea tamen prudens gusta
sset vitavit noluit bibere ne sub domina
meretricem turpis et excors viveret coge
tur verum quia sapientia omnium rerum
novit usum compendio vir et circumspec
tus similis laboribus et erroribus cum
eos pati penelope et affectus thele
machi non agnosceret renitentem quo
dampna pociorum quos tanti exilii dis
pendium tulerat grecie compensaret ad
iuvanda fuerat fides tamen cum soli in
tanta ~~fortuna domini qui redeunti applau~~
~~det~~ familia viginti annorum curricula
memoria domini qui redeunti applau
det abstulerunt nisi de laude cuius ca
nibus venatorum gratia ultimus resul
taret Non tamen studii telemachum
sui viri precepit sponte illis solis diis
allata esse nova voluptatis voluptate
solatia quam a insulis partibus troia belli
dampna sentirent Unde et artem fruc
tuosam esse convinco quia ab ingenio filio
tantus vir studuit sequestrare Quod
vel ideo mentem convinces quod deterior servus
in animi venatione potior est ingenio po
teras namque arguere nisi nosses quia

deteriora semper promotiora sunt ad rapi-
nam. In agris etenim est admodum
laboriosa et que dampna sumptuum
nequaquam successiva utilitate compen-
set. Licet plerumque venationem obtendant
ut sub eo pretextu sumptus faciant
parciores domi rarius sepius se
prius in mensa aliena multitudinem
vivant. Dum saltus silvas lacusque
circuivelint pannis induti vilioribusque
frugalioribus contenti cibis, dum
consortes et famulos quos macerat
ieiuniorum inedia et tormenta indi-
tatis affligunt. Quos quia labor inmo-
deratus vel avaricie voluptate aut po-
tius vanitatis imagine consolentur.
Eo demum tempore primum captivatur Athe-
ne quo introducte venationis edictu-
censuerunt esse solvendum et artem
utriusque venationis cum aucupio publice
admittendam. Refertur vates Mantu-
anus interrogasse Marcellum cum de
applicacione animi vehementius operam
daret an avem mallet instrui in-
capturam avium an muscis forma-
re inextinctorem instaurari cum questionem
ad avunculum retulisset Augustum
consilientie eius consilio preelegit
ut fieret musca que a Neapoli mus-
cas abigeret et civitatem a peste insa-
nabili liberaret. Optio quidem imple-
ta est. Unde liquet private volupta-
ti cuiusque preferendam esse multorum uti-
litatem. Quinimmo Chironis centau-
ri gracia per omnia creditur esse instru-
ctus Achilles lire moribus et cithare.
Et inde traditur ad plures instru-
ge ferarum cedibus. Quid quod Ba-
chus eiusdem habuit institutorem. Rem
pe qui hiis studiis aut desideriis in-
sistunt sunt semiviri et abiecta pudore
humanitatis parte racione morum prodi-
giis conformantur a levitate siquidem
dam ad lasciviam a lascivia ad volup-
tatem. Et cum induerit ad flagicia et
que illicita prohibentur que cunctis omnia
post labores fames illicitate gravior
est si dura presserint refirmitur avi-
dius quod ornamenta fuerunt plurimum ve-

natores omnes adhuc institucionem redo-
lent centaurorum. Raro invenitur eorum quis-
modestus aut gravis, raro continens et ut cre-
do sobrius nunquam. Domi compesse tirocinium
habuerunt. Unde hec discerent Lanei
namque iubentur convivia centaurorum
a quibus sine cruore nemo recedit.
Quod si historiis quibus sine poete de-
coloracione figmentis fides subtrahitur
illi utique credi necesse est que ergo
quod scripta est digito dei irrefragabi-
lem apud omnes gentes sortita est
auctoritatem. Primus ergo ponitur Ne-
mroth venator robustus contra dominum
eum reprobum fuisse non ambigitur quia
eum doctorum turba condempnat. Tra-
ditur hic inicium elacionis erupis-
se vecordiam ut non vereretur in a-
temeraria nature cum consortes condicio-
ne et generis quos ingenuos illa creave-
rat hic redigeret servituti. Quamdiu
quod fastidium in contumeliam creatoris
a venacione incipiens alium non inveniet
auctorem quem cum quam in cede ferarum
et voluptuosam quemvis dum contemptum
dedisset. Cepit enim esse potens in
terra. Sic namque scriptum est eo quod non re-
spectavit atque a domino potestatem prin-
cipium regni eius Babilon dilatatur quia
sermonum in celum erecta est turris
Babel huius lateris per lapides bitumine
precemento nature huius infirmitate constructa
omnis edificacio in domino contabescit. At
impia temeritas ab unitate proscripta lin-
guarum suscitavit unitatem et pena con-
fusione inierunt que in se quod in deo
maluerunt gloriam. Dicunt ab hoc publi-
num qui Nemroth robustus venator
coram deo forte quia tante elacio-
nis constitit ut nec retentis penaci-
bus possit instrui nisi in cecis domi-
suplicet. Et obsequium quod alii homine
domino debellatur sibi commarecter p-
surparet cum constat per confusionem lingua-
rum dilimonum antecessit Babilon
quid talis auctor vini sam carnem
inebriat et adversus celum que sur-
sum est castra construunt per cuius dulcio-
rem pecunia quibusque militiam prestat

ppetua seruorum maledictione dap
natur Esau qz venacionj ōtinuit
benediccione primi meruit defrau
dari In siluis collegit esuriem ut
in moderatu esu lenticulari concupis
cens progatiua primogenitorum
precio paruo et vili distraheret et i
ugum seruitutis hereditarie transmisit
in posteros Ut dicam in moribus q
domi degebat colla supponent fru
ctiferantibus pilis horrebant ma
nus ut eum leuius esse poteat acu
siluestris moribus cultui qz vitis
uestis propose domi relinqueret
qui assiduo venatu virtute obie
cerat indumentum fratris sapiens
~~strebat~~ sternebat et se ab eo qz v'
diuina gra de prima benediccione
platum noueat Placitus aut in
inerribus no est virtus adorari
venaciones circe ~~ut~~ auctore sar
ticant fuisse machabeum qui ma
ioribus occupatus huius volupta
tis ut creditur vitam duxit ōcez
Egregia si quidem bella gessit fra
tribus restituit libertatem leges et
recepit cerimonias in nouauit iuda
ut festa templi faciem Unde sibi
credebat fuisse pmisse victoriaz
coīus anceris decorauit nullus qz il
lius maiores surrepsit ptem que
tulit sibi nata voluptas Postre
mo p salute fratrum fusus ma
ne germanas legittimum belli reli
quit heredes ab etate prima cui rois
legem natura pscripserat Inspi
ce patriarchas creata lege tusi ad
duces procede ad iudices adre
ges progredere p curre seriem
ppharum fidelis ppli officia et stu
dia pscrutare quos in serie ve
teris testamenti legis comisse ve
naciam Nempe ydumeos et
ysmahelitas et gentes q domi
nescebant ubi sunt inquit ppha

Aut si manus dominum tu in ppetu ro
taueris ppte in ppetu nomi te ppte
dicentis Cum in ambus celi ludunt
ac si tanta subiectione pinnant eos
quorum vita totus est sinus enaim
ipse cu ambus eos qz subtra pmi
nacione ad inferos descendisse come
morat Interroga pres tuos et annu
ciabunt tibi maiores tuos et dicent
se nunqua legisse sctum venatorem
Quod si nomi p venatorez de pphe
ta promissione blandis qua se vena
torem missurum domino pollicetur
qui de vmbrosis et de parelsis vena
tur erroneos bestialium vitam increpa
ri no concedari venatum vanitatem
Nec te placidius ul Eustachius mo
tet quem insignis que de pea no ca
nonica tamen scriptura asserit vena
tem a domino visitatum minus demul
ceat nisi forte pscitorum Talie inbie
laudas eo qz inde ad applatum vocatus
est paulus et inter alios scus egregius
ewangelij predicator pdicatorum Sz
fuerint viri illustres Allexander for
te ul cesares venati dediti Numquid
ph'i aut aliqui sapientes in pplo Un
quid spirantes plo arestoteles Seneca So
crates aut qui totus no urbis sed
orbis enarrat macula omni in se a
imitacionem sapiencia et virtute quen
tes ~~archita~~ archita tarentinus ut
reddeamus ad nostros qui et vitate
doctrine virtutis exemplo rerum
et fidei auctoritate precellunt quos
augustinus Jeronimus laurencius vin
cencius quos denique de toto cetu pa
trum venacionis huius agitat insania
Nostrorum quoque temporum luctuosis i
strumentis ōis ab huius modi inquie
tudine temperare Cum pres nostros
in venandi vis vacaret qz interdum
indignacio diuina qz pcusserit bestia
lem sepe imprimunt exitu vite qui
dum licuit bestialiter vixerant Regibus
quoque ipsis manus domini no pepat
et in malicia eorum condignaz

Docuit ulcionem. Non equidem ceterorum nomina vel merita, quia ex inopia recitantur nisi forte ex ea qua parit copia. Sed hic metes legentium ad hunc inmoderato dolore sanitatis recentium refricacione vulnerum gravius? Ulcionis domestica namque est copia, quia plurimis in tanta nostri huius vanitatis instituti exempla reperiam, ut hostes ne fierent condicionis sue inmemores dominum nidum contemptores dominum in vindicta ferarum imaginem ex iniustis suppliciis subingravent, nec veriti sunt homines pro bestiola perdere quos unigenitus dei redemit sanguine suo. Que fere nature sunt et de iure occupanti fiunt sibi audet humana temeritas implicare dominia vendicare. Et id viris in omnibus ubique sit statim ac si claustri sui indagine universa cinxisset. Quod quis magis in terris pedicas preparare, aucupes laqueos texere, allicere modulis vel fistula aut quibuscumque insidiis supplantare ex dicto sepe fit timendum ut vel proscripcione bonorum mulcetur vel membrorum privatione salutisque dispendio. Volucres celi et pisces maris communes esse audieras. Sed hee fisci sunt quas venatica exigit ubique volant. Manum contine istarum, abstine, ne et tu in penam lese maiestatis venatoribus cedas in predam. A novalibus suis arcentur agricole, dum fere habent vagandi libertatem. Illis ut pascua augeantur predia subtrahuntur agricolis, sacionalia insitiva colonis, cum pascua armentariis et gregariis, alvearia a floribus excluduntur. Ipsis quoque apibus vix naturali libertate uti permissum est. Bene deus bene, quod destruunt pestes que non feras sed delicias potentum ff ex agitant toto posse, catu suo non possint abigere. Cum et culex in oculum hominis armati acumine sue aculeos inferat, recte poterat. Sed si hic fueris in anno coegeris sata redimere vel amittere. Elige utrum malis. De equissimo iudice quin certum rerum vel salutis periculum dispendii inminet. Si venator quispiam preterierat fines tuos ei que habes incunctanter et reverenter expone. Sed si domi non est et habet vicinus in usus illius eme. Ne ex debito licencia auferat vel invito. At de venencia et contemptu cogarum in mensa aut foro presidis vel proconsulis aut forte in consilio lese maiestatis dederacionem protenduntur. Cum patronum fisci dum de alieno quaviscumque racione facit sumptu familia vim, ne venaticam et aliis animalium iniugas non tam iudicio quam odio persequi pollicis videatur cum indifferentibus commendandum facilem habens quis confecto. Nisi quia inmoderato voluptatis incursu vilem animum concutit et similiter mentium subiecit racionis. Non tamen ob hoc erit usquequaque culpabilis cum et vinum quod inebriat sobriis omnis culpam retorqueat in bibentes et senex sepe non tam etatis quam suo vicio sensum proferat puerilem. Patet ergo venatica utilis esse et honesta sed ex loco tempore modo persona et causa. Persona namque constat studium dum suo insistit officio et non precipitat alienum. Nec est ut quemquam magis deceat quam quod officio cuiusque magis accomodatum est peragere. Siquidem ut Ethicus singularum personarum decora describens, sed unum decet eius nempe quod est cuique maxime. Quid ergo michi et tibi cum venatoribus professione sua namque neglecta turpissimum est quemquam studiosius in aliena versari. Quod in privato et rusticano fortasse studio cum publice auctoribus insignis fulget. Dux igitur

Sequatur populus doctorem semper dis-
ciplina iudex coerceat delinquen-
tes studiosos remuneret indulgen-
cia peccatis. Principati in moribus occu-
pentur honestioribus ingenui vel li-
beri simplici condicione mancipetur.
Namque turpe bonis sero tuo quod
decrescit crispinum. Sed utique cum mul-
ta sint eiusdem corporis membra non
omnia eidem actui serviunt sed sua sunt
officia singulorum. Cum ergo tibi vena-
tori non cedis cur illius usurpas
officium. Non ne reputabitis indignum
si ad regium vel pontificium venator
aspiret. Quid indignum est si ab
altiutro fastigio ad venatoris sor-
des vel carnificum conlaberis in na-
tus etenim amor boni per quod quis as-
census. Quia fomes vicii. Ita quod
actum poterit derogare si a natiuita-
te subsistat aut vigeat utilitate
aut honestate splendescat cum ex
affectu mentis tota valeat substan-
cia operis colorari. Affectus etenim tuus
ut ait sapiens operi tuo nomen im-
ponit. Inculpabiliter ergo senex patris
mandato venatum profectus est
Esau ut et patris saciaret esuriem
et promissam benediccionem impenso mu-
nere obsequii obtineret. Si enim culpa
carere non potest nequaquam tantus pa-
triarcha ad opus illius iussisset fi-
lium quem benediccionibus gracia in caput
gencium constituere disponebat. Sed
forte mora traxit ad se periculum
quia diutius licito in opere illici-
to ex prava consuetudine et immo-
derato amore incalebatur. Nulla vero
sentitur in culpa nisi cum vigentes sti-
mulo vanitate non replicati studii
contrario vicium cogitur cohibere. Cum
enim omnem inerciam vitat cum gerendis
negociis disponunt membra dum
laboribus assuescunt cum voluptates cor-
poris effugiunt in celum privata in
omnibus dignitate propone inscire re-
prehensionis non paciuntur aculeos
operis etenim non refert si pro causa

fit crimen. Nec aliqua virtutis est non
illam dico quam parit pax pacis habe-
ingenitas longanimitas gaudium in
spiritu sancto. Sed que epulis amica po-
tacionibus comessacionibus modulacionibus
ludis cultibus operosius exquisitis
stupris et variis immundiciis animos
et mores effeminat et corpora natu-
re ludibrio molliores et corruptiores fa-
cit esse viros quam feminas. Tempus
quoque venandi culpam extenuat
actum vel commendat si tamen hec tempus
ut in locis quam pluribus mos est eo
oportunitas regendorum. Sit ergo intempe-
stiva venacio vel ex religionis cultu vel
ex iam necessarium. Sed debito officio vel non
permitti vel aliis occupacionibus possi-
non debet. Sed de hiis actenus quia non
venatica tradere. Sed decuit alium inge-
nerari propositum est locum quod raro cluda-
tur pericul sed ut in suo vel communi vel pub-
lico licita exerceatur venacio. Dum tyro-
cinibus non irrogetur iniuria et lo-
co celebritate sua aut reverencia ab hiis
inquietacionibus non priuatur. Nam enim
in aliena temeraria usurpacione venatu-la
queris iniuris tenetur ad penam. Hic vero
modus laudabilis est cum moderacione
adhibita prudenter ac si fieri potest utili-
ter exercetur ut mandato communi accommodatas
x tempus incommodis. Iuvenem quod fuit vi-
tales philosophi ubi loquitur de vita et mo-
ribus philosophorum usus sequens et hec
tur in libro quarto capitulo nono. Neque
minus nimis. Nam et insanus sapiens
nomen ferret equus iniquus ultra
quam satis est virtutem si petit ipsam.
Nichil autem turpius est quam irrisum
tormentorum circa luxare. Dum non dispe-
di proposito vehemencius in ipsis ante
quam vestes ut si lignum quam nouo
nexus facetus attemptes. Si vero perso-
ne si non modo ab hoc sed ab aliis que-
busdem ut pote lenonibus et voluptuo-
sis studiis impetum submouere curent
in sacris ordinibus constituti et quinge-
runt amplissimos ingratos. Nunc
enim in aliis futurum erat lenocinis

cum ipse hoc ministerio sepe fit crimini. Et
quidam, quia maiora sunt que cele
brantes contractus rescindunt quam que
impediunt contrahendos. Porro de vir
tute et auctoritate canonum venatoribus cle
ricis tulit sui non modo claudit asce
nsum sed suprimit ad sacerdocium. Quomodo
admittit clericum adeptum perseverare illud
ut multa referuntur dixisse Themisto
cles magistratus a ludis et conviviis
atque lenonibus esse arcendos ne res
publica ludo videatur desertis
quasi sui ob delicta gravitate privari
et cum maioribus quod quidem
rarum est eos comparari contingit
in annis adolescentie et dispensatio
ne etatis permittitur aliquid sub
trahere gravitati et iuvenes temera
rios esse quam maturitatis processu
rei publice utilitate compensent
hi illic. Et ut audietur a nostris sunt
saltem in puerorum etate ingressi
sunt rei publice serva ante fecerit.
Cum enim totum rei publice cor
pus robore sui integritate vige
bit tunc optime compositione sue
reinstabitur et eleganti pulchritu
dinis decorem induet. Si sua
queque locum teneat sortita de
cent si fuerit officiorum non confu
sio sed distributio. Hoc ita si opti
ma vivendi ducem naturam seque
mur. Cum enim quod medicorum est
permittunt fabri, medici fabrilia
tractant. Et officium presidendi ave
natoribus et histrionibus officiis ut
maleficiis mutatur. Et pugnatorum
temeritate a disciplina ignorancia
a se videt publicis officiis minis
trare.

Sed ecce dum venatorum
tumultus egreditur a
lea et si tacitior molestiores stri
ores perstrepit ingerit. Tamen
si quid puerilium est simile
pueros agitat vanitate consumunt ac si
illius diligentius in vicio consumunt

Et vitam que in operis et fraudibus
aut flagiciis tota versatur. Numquid tibi
videtur aleator ineptus qui consta
ntior nec tam vincit quam perit ex gra
et omnem tantum sortis sue perfidiam
facit. Est ne tamen accommoda ratio in
atque quanto quisque studencior tanto e
rit constudiosior. Attalus Asiati
cus si hystoriis gentilium creditur
hanc ludendi lasciviam dicitur inve
nisse ab exercitio numerorum paululum
ad aleam materiam. Cum antiquiores
illud exercitium dimittarent applicantes quod
ad investigationem veri disciplinas quas
liberales perficit vel recte vivendi in
struent usum. Hic sibi quandam licet
infructuosam inventione veteris ex
ercitii duriciem non separant sed emol
liunt consultis adhuc manentibus
in pristina quantitate a manibus na
que grecorum abacus indignum cecidit
aut ratio calculandi aut ludus numero
plene vincere esse ad demicandum
calculum in campis adversariorum co
nstituisse per fraudem maxima armoniaz
Cum rithmus in eisdem armonica aris
metrica vel geometria triumphis in motu
meditate vocat semplena victoria
est quam nunc alearum et si contingat
citra triumphi gloriam aut ludentis fe
licitatem aut artis periciam perstitit.
Secundum quid infructuosum sit ex victoria
nostre tempora cum depredacionem imperi
antur obnoxiam et qua racionem nisi
tris fuit alii tricores omnium premilo
rum ignavia invenit ab hostibus capti
venitur huius voluptate ceterum Ptho
lomeum Alexandrum ceterum Ti
thonem ipsum quos sanum gnaros
operas legatione tempore quo
alium ludendi ipso agerent unde ces
sent proprius negotiis operores. Ale
a non exorsus regno ac se nunc ma
iores cupe urbis non sub vinum trium
esse migrant aggressores hinc tessa
ra calculus tabula urio vel dardana

pugnaturi dos. Nemo monarcarum
tribunali taliorum vulpes quo-
artes utilius est didicisse quam doce-
re. Clamet enim non erubescat si sortis
sue gratiam non virtuti debeat sed tax-
illis. Clamet fretus cautela sue pru-
dentie non debeat anteferri. Nonne
satis improbata est illius artis exerci-
tatio. Nam quanto quisque doctior est
to nequior aleator. Quid omnium
est mendaciorum sequitur et periu-
riorum mater est alea et cohe-
rentia in concupiscentia sua perdit et alia-
bus patrimonium retinere. Cum
in illud effunderit censum in furta
delabitur ac rapinas. Illam vero
nonnulli preferunt ingenii exercitiu
esse legitur eo quod ingenium ali-
tenuis multa meditatione concita-
re videtur acumen. Sed ego in-
videtur predicor nil cum infelicius
est quam mea in quo modicum
proficiet plurimum laborare. Est enim
inutilis oportunitas de preciosis
quam in utilia acquiruntur et que-
rendi est maius diligentia cum in-
venisse non prodeit posset u-
tique motus animi et mentis agi-
tatio que ibi frustra distrahitur
rebus pulchrioribus et melio-
ribus accommodari. Aleam vero a re-
gione morum illius auctoritas
prorsus condempnat qui romanorum
urbem docens consilio determin-
at eam omnibus fugiendam ab
ea si quid amatur litteras ad in-
currunt macarius in misera. Et
si non insatiabilem inducit eges-
tatem. Qui deinceps taciturus queritur
auctore illum agnoscere quam nobis
per tot se genitum reddidit orbi.
Est tamen in aliquibus species sua licet
admittitur si absque vitio curare
gravium pondus allevat et sine
virtutis dispendio iocunda interpel-
latio afferat gaudiorum. Omnis
vero licentia moderationis suffragio
convalescit et solide virtutis usus

abintemperantia deformatur. Lo-
cutus vero licentie moderatrix est
. . . temporibus persone . . . et causis p-
missa . . . que omnem negotiorum
faciem decora venustate commendat
aut turpitudinis condempnat ob-
probrio. Castigo plurimum in similibus ha-
benda ratio personarum. Cum enim condi-
cio fortuna sint singule omnes
induat personas secundum quibus decebat
cum venustiusque collige decorem
si quid non aliunde provenit. Chilon
lacedemonium iungende societatis
causa missus Corinthum duces et se-
niores populi ludentes invenit in alea.
Infecto itaque negotio reversus est dicens
se nolle gloriam Spartanorum quorum
virtus constructo Bisancio clarescebat
ea maculare infamia ut diceretur cum
aleatoribus contraxisse societatem.
Regi quoque Demetrio in opprobrium
puerilis levitatis tali aurei a rege
Parthorum dati sunt eo quod quidem nunc
commendanda visa est fuerat senilis
adolescentia et que maiesta-
te regum levia committere minime
verebantur. Nunc vero nobilium in eo sa-
pientia declaratur si venatum no-
verint si in alea dampnabili
fuerint instituti si nature robur ef-
feminate vocis articulis fregerint si
modis et musicis instrumentis
virtutis in memoriis oblinierunt
quod nati vix a parentibus hec perni-
cies manat ad liberos. Quid enim
faciet filius nisi quod patrem vi-
derit facientem. Si dampnosus
senem iuvat alea ludit et heres
bullatus parvoque eadem movet ar-
ma fritillo. Fuerat quidem teneri-
or etas a libidinibus et volupta-
te parentum vacuorum arcenda preci-
pue et nequid licentius parentibus
a maioribus fiet diligentiaque precavendum
quia ut idem agit Satiricus
Sic natura iubet velocius et citius nos corrumpunt vi-
tiorum exempla domestica magnis cum
subeant animos auctoribus. Egregie

quid Eleazarus sic redimere de vite cause sollicitaretur committere in legem domini cetui et propinquis opposuit dicens: Nunc ego si Eleazarus nonaginta annorum non transeam ad vitam alienigenarum et iuvenes religiosos se ducam nascitur ergo maioribus. Hec de te quod degeneres ut qui virilem sexum muliebri mollicie dehonestant.

An tu cimbalum iubilacionis in plateam transpone(re)tur? aliquid sociata licet per Bubinum conveniunt nugatorum plurimum commendare disciplina quidem liberalis et sive Pitagora sive Moysen sive Tubal patre canentium in cithara et organo sive laudet auctorem, ingenium licet artium et virtutis sive potius speciem quandam varietatis et sibi famulantibus innumerabilis complectitur omnium que sunt et que dicuntur dissidentem et dissonam multitudinem proporcionum suarum inequali quadam equitatis lege conciliat. Hac etenim celestia temperantur mundana sive humana reguntur. Hec in sacramenta mores instruit et informat ipsius vocis articulate vel inarticulate subiacens miro quodam nature opificio melos armoniarum metrorumque coloribus vestit. Et quod cultus venustate perornat hanc ut suffragio commendacionis nostre non egeat sancti patres multis laudibus premiisque extulerint. Denique ingenua virtute in aliquos spiritus violencia cohibetur et illius arte in subditis suis minuit impetus gratia. Preterea cum enim spiritus domini malus Saulem invasisset psallebat David cithara in manu sua donec spiritus a regis infestacione quiesceret. Ut

vero musicis relevet spiritus qui latet in homine equissimum est etiam cognati generis gracia mansuescere. Ut omittam de dictis philosophorum. Cum et ipse contentus originis et nec melioris archana resultant eam ex consonanciis esse numerorum compositam quam plurimorum opinio vel sententia est. Timeus tamen philosophorum princeps Plato si tamen auctoritates eius tolleret? acquiescunt cum eam ex substancia divina et individua finxisset, et eadem natura plasmaret et diversa, separatim non posse constare credidit nisi luminum qui utrumque misceret multiplicaria serie? ... ab unitate per sua extenderit diffidencia? eam? armonicis epitritis et epogdois? vincens limmatis et commatis hemitoniorum ne vel sub comparatione paucorum et quantitatis distancia repugnancium concordia cognati generis societate doceatur esse similima. Unde archano quodam meatu nature sente... tis quasi cuiusdam? vim? veritatis sue vigore per universa discurrit et cunctis ne sibi quasi conformis commendat omnes vite in singulis producit dispensacionis decreto efficacia moderatur ordinibus ita quasi alimenta dispensat et sine? pluralitate viget in singulis nisi mobilis corporee gravitate premeatur aut inquietatem spiritus exterioris tumultuans corda conturbat. Unde veniente quid potest esse salubrius quam ut si ita dicam. Omnibus nec rationibus a comprehensione turbatum eadem spiritus anima revocetur. Quid denique mirum spiritui posse esse similiter vocis que cum hic formetur tam facile quam impossibilis et ineffabilis sensitu multorum numquam replet auditum et in sinu corporis penetrat densitatem et quasi tactu quodam movet animum et pro arbitrio suo nunc deicit nunc extollit exterius et si nulla racione sit spiritus eam quoddam vehiculum spiritus esse certissimum est. Et nunc quid humanum nunc divinum nunc et sitorum? gerat cum sed modis suis eleganciis fruitus? colo

rata remissione sui metas et se
mores capit. Et quadam inducte
hilaritatis gratia pellit tristiciam.
Et si quid pulveris aut turbinis
a nebularum cogitacionibus ipsis
inheserat potenter abstergit ad
mores utique instruendos et ad
animos exultacione virtutis tinien
dos in cultum domini non modo conce
ntum vocum. Sed instrumentorum
consueverunt sancti patres domino a
pplicandos cum templi veneraci
one dilatari. Et si militantis
ecclesie tibi parva videtur aucto
ritas vel triumphantis illa pro
ma minister non tacebit cum senio
res vidit et tibi monstrat toni
trui filius et voces eorum sicut
citharedorum citharizancium in citharis su
is. Quod si illos non dum audi
visti Regem audias exultantem
qui te regni et exultacionis eius
vult esse participem aut eius sumi
te psalmum iocundum cum cithara ad
quid in quid ut laudetis dominum
tympano et choro in cordis et
organo. Licet est enim usus tem
pore aut plus aut perperam fre
quens vel modus et certa corrup
cione lenocinia pene instituere
non habet usum, sed perdit ma
licia abutentis. Dolet igitur et
ingemiscit operis laudabilis disci
pline se ab alieno vicio defor
mari et facies meretricis facta
est ei, que viles quoque mores ac
cendere consueverat ad virtutes. Amato
ria bucolicorum apud viros gra
ves esse sueat cunis. Nunc in
laudi dicitur si videas quomodo
amatoria quam aliqui prius dicuntur ele
gancius stulticiam preponere ipso
quoque cultum religionis infestat

quod ante conspectum domini in ipsis
penetralibus sanctuarii lascivientes
vocis luxu quadam ostentacione sui
muliebribus modis notularum arti
culorum que cesuris stupentes ani
mulas emollire nituntur cum precine
ntium et succinentium et decinentium pre
molles modulaciones audieris sirena
rum concentus credas esse non
hominum. Et de vocum facilitate mirabe
ris quibus filomena vel psitacus
vel si quid sonorius est modos suos
nequeunt coequare. Ea si quidem est
descendendi ascendendi que facili
tas ea sectio vel geminacio notula
rum, replicacio articulorum singulorum
que consolidacio sic acuta vel acutis
sima gravibus vel subgravibus tempe
rantur ut auribus sui iudicii vere
subtrahatur auctoritas. Et animus qui
tante suavitatis demulcet gratia au
ditorum merita examinare non sufficit
cum hoc quod modum excesserit li
bidinum pruriginem quam devocionem men
tis poterit excitare animis. Si vero
moderacionis formula limitantur
animum a curis redimunt et eliminant se
cularium sollicitudinem et quadam participa
cione leticie et quietis tamen cont
templacione in deum mentes humanas tra
hunt ad societatem angelorum. Sed
hanc modulacionis formulam tenens
exultabunt inquit labia mea cum can
tavero tibi. Ergo ex habundancia
cordis os tuum laudem domini mo
dulatur. Si spiritu psallis et mente psallis
psallis denique sapienter eam alta
articulate vocis intelligencia rectissimam
modestie regulam tenens non tam voce
quam mentis iubilo aures mulces
altissimi et indignacionem eius pru
denter avertis. Cum aut voluptate
aut vanitate affectus exprimit qui

vocis gratiam prostituunt corrumpit eos
et sunt qui lenocinio motu clienti
culam musicam faciunt ignorat
quid canticum domini in terris babilo
nis festinans intra aliena quem ne
scio quo pacto plus placeat et
quia videtur impetetur ... Cupi
mus quia negata et aque fur
tive dulciores et panis abscon
ditus suavior Et quid frigium
modum decreto phorum abdica
rere iam pridem iussit est et
creti quibus descensus fit in lasci
viam et corruptionem animo zero
his elationem matris et irrita
indignationem sua morpheum qui
mares modis suis effeminave
rat usque ad portarum invidia
effudisse licet ille flexerit mares
dimicem quod ducis molliret exci
tarem quod sua vocis gratia et si i
fausta et simphonia forte ine
ruerat exinde huius modi homi
questus plerumque feliorem con
tinuo non expectat Et forte qui
a non eventus sordida per dalion
Nunc vero ... emolliunt mores
quod subiit tunc aniam etate undique
assistitur licet in illa ultra quam
satis e ... suis habundet
Si quemquam eorum quod vehemen
tius hiis insistunt inveniri videris
si modestiam si pudiciam viris
fortibus morum temporum ipsum
convenire meminerit qui quidem
rara est hec animus ~~...~~ intrans
proinde quid vero hic vir inter
O septingentarium monachorum
pater huius monasterii sunt
perscripsit legem et omnia eorum
cantica tonus mellite pronunci
ationis sonant modos et ut sola
psalmorum et laudum sunt signi
ficativa pronunciatione cotete

Suspecta equidem sunt sancto viro
voluptati cognata mollities eo quod
voluptas parens libidinum est Aliud
quod hec ipsa quottidianorum animo
rum malorum acuit ac si que vene
nata vel toxicata sunt nocere non possunt
Igni sepulchrum adde oleum camino
serpentem toxicare Nonne dementia
est licet rerum vicia obtegantur ve
lo verborum quorum eadem est subs
tantia profecto est demum Nunc apud
grecos copulationis aut compotatio
nis censentur nomine a nobis hon
estiori nomine convivia nominentur
Retus si quid communium quam recepi
tantum venerabilior est convivia non
ne ipse satis insanuit nisi carminibus
pociuntur Nonne illud arguit deus
dicens ve qui surgitis mane ad e
brietatem sectandum et potandum
usque ad vesperam ut vino estuetis
cithara et lira et tympanum et tibia et
vinum in conviviis vestris et opus do
mini non respicitis et opera manuum non
consideratis Aliud nam quod rex Babi
lonis non nisi in convivio vidit manum
scribentem in pariete mane techel phares
quo regni dominatum appensum
deminutum et scissum divino Sicque
iudicio principatum indicatur Indignum
qui vasa domini humana videlicet cor
pora mane voluptatis gaudia receperit
et sponse talamum malignum spiritus in
mittens aperuit Ventrem luminibus
cunctum cupit regnis thebat quod omnia
vini fistule voluptate non tam suffi
cta sunt quod continentia tu quem et quid
turpitudinem esse confidis

Augusto tympanistante
et quod militum ~~...~~ ...
editum est vides ne ut ...
orbem digito temperet ...
per versus ... amaritudine ... mag
et cum ... huius modi lenite s
suspendit habuit quod ... gratia ...
di si longe secus nero Non ...

sed homini fedissimo quia de eo scri
bitur captus amenitate vocis non
modo pomis tibie quam nocentibus ab
stinuit sed emagogie consuetudine clisteri
a vomitu quam purgaretur pluribus
quam cartellam supino ventre made
to plicorum sepius tamquam sustine
ret a deo vero delectabatur in cantu
ut nec in theatro recitante quam motu co
cusso cum semel cepat egredi
tur antequam mochata finiret nec
quemquam egredi eo cantante licitum
erat Unde plerique affecti tedio
audiendi silencio finire elati sunt
Milites quoque nisi alio vel cum
tiante non appellabat nec regere
agebat quicquam sono ratione gaudio
famosus astaret qui enim summam ar
tem partem hortaretur Instru
mentorum quo in eo fuisset erat ut
eorum peritiam alijs invideret adeo ut
publico testimonio se citaredum prin
cipem gauderet appellari Unde
illud citaredo principe natum nobilis
hic ultra quid erit nisi ludus Gnota
ta quoque mole Imperii omnem pro
fusus est gravitatem Pherum proferens
nens qui maiestatem imperii et in
nitam Et nobiliora ingenia volens
se complexus subdidit hystrionum quo
rum ipse non erubuit turpitudine
exercere Hinc illud quod non dant proceres
dabit hystrio Cum vero sit omnium ava
rissimus a deo ut nullum officium cui
quam delegaret qui prosequetur Nos
ti quid michi opus sit aut illud sub
iceret quid omnibus prestet omnibus indi
get Tamen hystrionibus et mi
mis pecunias infinitas erogare
non gravabatur singulos parat qui
busque placeat amplissime digni
tatis nomine subornabat alios pa
tricios alios senatores dicens hoc
illustrium spectaculum vel nobilibus il
lustrabat.

Rem vero aliquam pro parte i
mitantur ad hec si fecit
te illius nemo dignetur

in volumine Cum enim gratiam suam hystrioni
bus et mimis multis prostituat et in
exhibenda malicia eorum rem quodam
et contemptabili magnificencia non tam
mirabiles quam miserabiles fierent sumptus
Illa tamen etas ut sit interim dicta hones
tiores habuit histriones si tamen aliquo
modo honestum est quod omni homini libero
comprobatur indignum nec tamen hystrionem
assero turpiter in arte sua versari Et si
indubitanter sit turpe esse histrionem
Et quidem histriones erant qui gestu
corporis arte quam verborum et modulacione
vocis factas aut fictas hystorias sub
aspectu publico referebant quas apud
plautum invenies et menandrum et quibus
ars nostri terencij innotescit Porro co
micis et tragicis abeuntibus cum omnia
levitas occupaverit dicentes eorum comedi
videlicet et tragedi eliminati sunt Si
eos in simili condicione dimiserat plerique
inque reperies Cum vero usus eorum
conticuit poeta docens aperte aut prodesse
volunt aut delectare poete aut simul et
iocunda et idonea dicere vite At nostra
etas prolapsa ad fabulas et quevis ina
nia non modo aures et cor prostituit
vanitati sed oculorum et aurium volup
tate sua mulcet desidiam luxuriam acce
dit conquirens undique fomenta vicio
rum Nonne pigri desidiam instru
it et sompnos provocat instru
mentorum suavitate aut vocum mo
dulis ilaritate canencium aut fabulan
cium gratia sive quod turpius est ebrie
tate vel crapula Artem utique elega
ciorem docuit flaccus Ter uncti tra
nsiete tiberim sompno quibus est opus
alto Dat quoque concionator dulcis e
loquij primus operanti sive parvam sive
multam comedat Saturitas si quidem
parit prostabit quam quietis gratiam Alue
orum ventriculorum et quodam mercede
sue maiore premitur utique illi de
sidiosus est omnis ociosus cum et ocio
status sit inimica anime et de domicilio eius
omnia studia virtutis eliminent Ela

mat Ethnicus cerv[us] ut ignavo
corripiunt otia corpus et capiant
vitium ni moveantur aque Quod
inquis audi distes si eundem credi
deris quaerere egistus quare
sit factus adulter In prompto causa
est desidiosus erat Litteratissimo
ergo viro Ieronimi consilium est ut
hostis te semper inveniat occupatum
quo variis temptationibus eius oc
cupacionum tuarum clipeos tam
feliciter quam prudenter opponas
Vitanda est inquid Ethicus im
proba Siren desidia At ea nostris
prorogant histriones Corruptis
etenim mentibus surrepunt
tedia se ipsos non sustinent si non
aliquo voluptatis solacio mulce
antur Admissa sunt ergo spectacula
et infinita tirocinia vanitatis quibus
qui omnino otiari non possunt
perniciosius occuparentur Satius
etenim fuerat otiari quam turpiter occu
pari Hinc mimi salii vel saliares
ballatrones emuliani gladiatores
palastrite gignadii prestigiatores
malefici quoque multi et tota ioculato
rum scena procedit quorum adeo er
ror invaluit ut a preclaris domi
bus non arceantur Etiam illi qui
obscenis partibus corporis oculis omnium eam
ingerunt turpitudinem quam eru
bescant videre vel cinici Quod
que magis mirere nec tunc eiciuntur
cum tumultuantes inferius crebro
sonitu aerem fedant et turpiter
inclusum turpius produnt Num
quid tibi videtur sapiens qui o
culos vel aures istis exponit
Numquam tamen libenter non videat et vi
deat prestigiatorum loco perfusus
delectur et oculis quos malicia
sua prestrinxerat videndi facul
tas reparatur Ioannes quid est et
ab honesto non recedit vitium In
primis quoque illa civitate mulceri

modestia Sed ignominiosum est inge
nuitatem huiuscemodi lascivia frequen
ter respuit Abstinendum ergo spectaculis
et maxime et ab obscenis hones
ti viri attendendus est oculus ne mor
tem eius mentis quoque impudi
ciam fateatur Egregie siquidem
Sophoclem pretorem collegam Pericles
arguens ait decet pretorem Soph
ocle non modo manus sed oculos meos
ne videant vanitatem Sciens uti
que verum esse quod alibus ingenuus
ait quia oculos depredatus animam
meam Verum tamen quod in singulis
prosit vel deceat animus sapientis ad
vertit nec appologos refugit aut nar
rationes aut quecumque spectacula dummodo vir
tutis aut honestatis utilitatis habeant
instrumentum Sane quod communionis
gratiam histrionibus et mimis dum
in malicia perseverant auctoritate
patrum non ambigis esse preclusam
Unde quod fautoribus eorum immineat
colliges si consencientes et facien
tes pari pena teneri esse plecten
dos Unum donat inquit histrionibus
Vicae donat hoc utique illis fo
vent iniquo nequissimum sit Vere
qui nequiciam fovet est ne bonus
Cum vero omnium istorum sit odibilis
illorum tamen qui magis nocent ma
licia tollerabilior est

De his autem qui nociciora presti
gia artes quoque magicas et
varias species mathematice
exercent reprobate Iam porro
prestigii sinistri alii alia inferunt eo quod
omnia hec artificia vel potius ma
lefitia ex pestifera quadam fami
liaritate demonum et hominum noverunt
profluxisse unde quod ferme proferunt
sola intencione fallendi A quibus
avant fideliam dominus accens ait Si
dixerint vobis et ita evenit ne cre
datis eis prestigii re mercurius
dicitur invenisse quod ideo sic
dicitur quod aciem constrigant oculorum

Fuit quoque magorum peritissimus ut qui
cumque res res vellet invisibiles
faceret aut ut videbantur in alias
species transformaret animas. Omnia
sed quidem mathesis dum penultimam
extendis figmenta ad magicam artem
referuntur. Cuius plurime sunt et
diverse species.

Quidam magi sunt et
ob magnitudinem male
ficiorum sic appellantur.
Hii domino permittente e
lementa concutiunt rebus adimunt
species suas ventura plerumque pro
nunciant turbant mentes hominum
immittunt sompnia, homines quoque
violentia carminis duntaxat occi
dunt. Quod et Lucanum versum
non latuit ait enim mens hausti
nulla sanie polluta veneni in
cantata perit. Et ne tibi parva
videatur illius auctoritas no
sti quod quod Jannes et Mambre magi
Pharaonis Egyptus etenim huiusmodi
superstitionum et maleficiorum mater est
nosti inquam eos modo non Moysi
restitisse sed tamen eo signis et mi
raculis contendisse licet post modum
vel inviti coacti sint digitum dei in
signis Moysi confiteri.

Varro autem antiquissimus inter
philosophos quatuor species divina
tionis ab elementis inventa
esse dicit piromantiam scilicet ae
romanciam idromanciam. Multos
quoque alias species videmus soluptis(?)
capitulis pulsare sine arte sine fu
rore divinatio pagatur. Quarum no
mina quasi transit vel pauca subicia(m).

Incantatores quidam sunt qui ar
tem verbis exercent. Arioli qui
circa nephariae preces exercen
tur sacrificia faciunt in quorum
carminibus est manus domini dicente
propheta ariolos et magos non pavere
vincere. Aruspices sunt inspectores
horarum praescribentes quid qua ho
ra fieri expediat. Quorum errorem
dampnat apostolus dicens timeo ne
frustra laboraverim in vobis observan
tibus enim dies et annos et menses et
tempora. Cum felicitas operis non a
tempore sed a nomine domini debeat ex
pectari. Aruspicium quoque in extorum insp
ectione viget. Quam autem Tages
quidam dicitur invenisse. Unde Luca
nus fibris sit nulla fides sed condi
tor artis finxerit ista Tages. Ex loco
liquet eos esse aruspices qui vatici
nantur in ossibus alium sive signis sive
ne futura pronunciare sive preterita sive
presentia vaticinari sed quidem est quo tamen
intelligentia viri abscondita profe
runtur. Cum et prophetiam non modo
de futuris constat esse sed de presentibus
preteritis et futuris. Si vero adhibeatur
singulis admixtomanticis (?) accedat quod
unde dicitur quod tota mortuorum in
quisitione resistitur tamen viris mortuos
valet suscitare. Ea namque ludificatio
num demonum et humane perfidie illu
demonum fallacia est. Pythones sunt quos
spiritus pythonicus replet et frequenter mi
raculis excecatur ut magis ludifi
cet ac si in nequissimo spiritu placeat in
tegritas mentis et corporis. Vel Tuoli(?)
sunt qui affectum hominum in mutando in
molliori materia cera forte vel limo e
orum quos pervertere intendunt effigies
componunt. Cuius illusionis informa
te vitia Virgilius meminit limus ut
hic durescit et hec ut cera liquescit uno
eodem quoque igni sit ista Daphnis amore.
Naso quoque in libro Heroidum denotet
absentes simulacra quoque cera fingit et
miserum tenues in iecur urget acus.
Horum vero malicia et cum plurimi noceret
artificio levi dissolvitur. Si vero sit
qui suspecti sunt convicti sunt ab aliquo
crimine sive infitient aut si confessi
fuerint cogantur maleficium revocare

Imaginarii sunt qui imagines quas
faciunt qui in possessionem presidentium spiri-
tum mittunt ut ab eis de rebus du-
biis doceantur hos idolatras esse sa-
cra scriptura convincit Et divine maies-
tatis iudicio condempnatos Coniec-
tores sunt quia artificio quodam sibi
vendicant sompniorum interpretationem
Chiromantia sunt qui a manuum in-
spectione rerum vaticinantur abscon-
dita speculatores vocant in corporibus
levigatis et tergis ut sunt lucidi
ensee pelves tanti speculorum quod dicun-
tur quia divinantes curiose satisfaciunt
consultationibus Ex nomine et Ioseph
quod dicitur fecisse aut potius dissimulasse de-
scribitur cum fratres argueret furri-
puisse ciphum in quo consueverat
augurari Mathematici sunt licet a
ppellatio generalis omnia genera complectatur
qui oppositione stellarum situ quoque
firmamenti et planetarum motu que
sunt ventura coniciunt ut est illud Nam
astra vel equali suspendit tempora libra
parca tenax veri seu nata fidelibus
hora dividit in geminos concordia
fata duorum Nescio quod certe est
quod te michi temperat astrum Ac si
stellarum certas applicationes quod vim
ius adulteram constat rebus que ex
arbitrii libertate proveniunt quadam
necessitatis prestare originem quo-
rum et genethliaci qui et geneses
ex natalicias horas attendunt nunc-
cupantur errorem unde satiricus no-
ta mathematicis genesis tua idem
vero horoscopi vel nominantur Hi
rursus geminos horoscope vario
producis ingenio vigiunt autem stra-
ber et forte eam aliquatenus li-
cuit exercere donec deum natum
indicaret stella de celo magos quod
non replicas primitias fidei ad de-
um adorandum novo et inaudito
dictatu perduxit Ex inde vero penitus
interdicta est Salisatores qui quosa-
libet membrorum aut inopinato
corporis motu prosperum aliquid
innuunt vel adversum Sortilegi
sunt qui sub nomine ficte religio-
nis supersticiosa quadam observacio-
ne rerum pollicentur adventus
quod genus sortis apostolorum prophe-
tarum et dividencium et inspectio
tabule que pitagorica appellatur
observacio quoque cuiuslibet casus in
re de qua queritur significatione
Augurium vero quod sunt est in am-
um significatione fuges inpressum
traduntur quod in voce proditur a
volatu Est autem secundum traditionem
eorum volucrum tam alarum quam pe-
dum vola per quam id est inter pes p
alme vel pedis Unde apud maro-
nem in sexto volantes progredie-
tibus columbe describuntur Habet
enim omnes felicitatem portendit si co-
lumbe gradientes dum ter in pasta
invenientes procedunt

Ne expeditionem iussus consul
romanorum dum inbesti
is ambus vernibus et
elemente illius bonum omi-
nis sortiretur auspicium columbas
ieiunio confectas granus sparsis
triticeis in via qua iturus erat per
ferri iussit ut vel eorum omine an-
spicii durities sublevaret que
cum diligentius cibis abstineret
eas precipitari iussit in flumine sal-
tem ut biberent Submerse quoque in flumine
decreverunt consulem cum exercitu submer-
gendum hic etenim secutus est e-
ventus Apes platonis in fluvialis
mel labiis inferebant singularem
dulcedinem eloquencie eius futu-
ram presignantes hieronimus preca-
stelle ingratus quod virtute per meritum
it a patre nobilissimo viro te post
tus est eo quod ex ancilla susceptus
de honestamentum videbatur generis
et quasi probrosa clari sanguinis
macula Sed parvulum et indigen-
tem opis humane apes circaienum
melle congesto plenius aluere diebus

Et consilio aruspicum ~~Et regum por~~
et regum portandi tanetum a patre
agnitus recollectus et diligenter institu
tus est. Parvuli vero cunabulis formi
ce grana tritici congerebant significan
tes enim futurum ditissimum. Unde et re
s aureas ipsius a tactu fieri poete
finxerunt. Sulpicio sacerdoti apex de
capite lapsus sacerdotium abstulit et
centius sortis auditus marco fabio
prestituit. Si magis ibis per omnia credis
Si vestem mopis tum inicem a sorza
tibus corrosam senseris tempera ab
inceptis. Si egrediens limine calcave
ris aut in via offenderis pedem co
tinue si proponeris agendorum aliquid dap
nu pertulerit differes inchoata ne vel
tota intentione frustreris aut inutiliter
impleatur. Expecta dum omine me
liore faustam agendis horam arripias
Omnia namque sunt aliquid. Cum per
cesseris abscondita futurorum aves qua
si ominales vocant tibi pronunciabunt. Et
ne nam sunt iste forte interrogas quas
scilicet de natura hominum informam animo po
ete asserunt esse conscias. Quid cornix
loquatur diligenter ausculta. Situm quoque
eius sedentis aut volantis nullo modo
contempneris refert etenim plurimum a dex
tris si sit vel a sinistris qua positione
respiciat cubitum gradientis loquax
sit aut clamorosa an silens. Honorem prece
dat aut sequatur transeuntis conspectat
adventum an fugiat quo re discedat
non negligenter attende aut namque vigili
us. Quod nisi me quotiens novater in
cidere lites ante sinistra cava monu
isset ab ilice cornix. Nec hic tuus meus
nec viveret ipse menalcas. Tamquam in
eo videatur maxima audisse ipsorum
quam vite servature asserunt nisi so
rte mea preter naturam fiat ostentum
Quale est ipsum in invicto bono et op
tato post imperatoris victoria de turri
perza per urbem cornix greco eloquio
protulit bene erit. Quod augur inter
pretatus ita proposuit imperator hic sedit et cap
ei culmine cornix. Et quia non potuit
dicere dixit erit. Sed ignosces viro
doctissimo rusticanam simplicitatem
compertum aut si quia pauperem vita
divitibus res videatur conscia quia
humanum genus ut parvus sermo asserit

×si non clamore incipiat que forte aqui
larum species potentissima est
institutum. Cornix vero que non minori dili
gentia diligentia servabis rebus maio
ribus auspicatur. Et ipsa quamquam cornix
predicat. Corvo agmis in auguriis ale
s gratissima nautis ut pote que aquar
domestica quodam grata familiaritate
earundem secreta prenovit. An nescis apud
maronem bissenos letantes agmine cignos
reduces classem enee veneris patrimonio
monstrasse nunciasse. Eorum namque clari
tas non modo nautis. Sed et quibusdam
peregrinantibus felicem eventum grata pre
dicit nisi forciorius superetur adventu a
quile. Namque sacer ipse avium est ×regum s
in maiestate summus avium. Si contra loquitur
fidem creavit potuerat apud statium
pro signo volucrum grecorum construe confor
tari. Sed fortior erat adventante inane
cohors amphiaro inscripta grecorum quamque
consilium pretefert licet enim aquila quarun
dam avium viribus superetur. In principatu o
ne vero nulla potenior est cuius signo
avibus altius volat et abripuit iovis
archano inquirit concluditur cuius tanto
visus acumine vigere dicatur ut ab ethe
supremo pisciculos in fundo maris conte
atur. Et in prius solem quod nulli ani
malia animali licet figat intuitum. Sed simi
litudine subtilitate de iove gratia consti
tuentiam ditatur rerum quod misteria mutuatur
Unde enim plurimum in proptem dicit que con
siliorum iovis nomen esse participem lo
cus adversus cratonem dimicantibus
aquila dum preinquirebatur super volans
victoriam dicitur contulisse cum pancis nu
mero deleverunt infinitos. Hoc tamen va
lidiori signo scribitur roboratum. Ex quo
duo iuvenes preciosorum statue cla gra
ciorum forme invando hinc ab utro
que latere locos precesserunt sicut erat
communis opinio Castor et Pollux. Omina
vero heroyci cum germantur potenciora sunt
dum hiero de quo super pro ina bella iniret
et aquile consurgens resedit in clipeo
progredientis maxime principium quod regem fu
turum. Signa familiaritatis earundem secre
ta prenovit. An nescis apud maronem
bissenos letantes agmine cignos reduces clas
sem enee veneris patrimonio nunciasse e
orum namque claritate non modo nautis
Sed et quibusdam peregrinantibus felicem
eventum signant. Ea die qua natus est
allexander due aquile tota die per pedes

supra culmen domus patris eius se
derunt Omen duplicis imperii Euro
pe Asie quod presentes vultures diffici
litatem portant duriciam rapacitatem
sicut habes in origine civitatis condende
Remo singularis felicitatis successus
pollicetur quale est quod nova romani
sa semine melioribus auspiciis con
dita est avis picta urbi patronorum
contulit nomen levitatem gentis colo
re et voce prefigurante ardea rerum ar
duarum auspicium est Ciconia quoni
am avis concordie est concordiam venit
ant concordiam facit Corvus semper
affert quod expedit unde et grus urbi
antiquum a quo congrue quod prefacit
Et ingruere contra quod affert unde il
lud his vicibus ingruit imber Nec
tamen mores contemptu habeas cum
et pica loquax sicut ad multa fit se
ad susceptionem hospitum te faciet cauto
rem sed avis que vulgo dicitur albetel
lus preter volans viam a sinistris fea
tur ad dexteram de hospitum hilaritate
ne dubites sed contra contrarium expe
ctabis Aves quoque domestice circa
situm huius non sunt experites Cum
galli cantus presens sit vel opus mecha
nis premoneat Tiberio nascituro peruna
prima ovum galline subductum eo us
que sine inter ancillarum manibus fo
uet donec gallus insigniter cristatus ex
clusus est unde et augures puerum
qui erat nasciturus dixerunt regnaturum
Bubonis strigis et noctue presagia infaus
ta sunt omnia Noctua tamen eo quod noctis
tenebris non cecatur diligentis hominis
vigilanciam sit ut in portento cum i
hasta hieronis cum primum progrediet
ad bellum noctua dicitur consedisse
signas enim futurum diligentissimum B
ubonem quondam conspectum enee sensit
infaustum Dicitur accipit qui piam re
gimen huius sub huius oculis perstrictus
tis solitam in prima preceat intimedi
um rapacitas in innuebat Quod et
localiter iuvenalis ait Odimus accipi
trem quia semper vivit in armis Regulus
quoque ipse qui et beticus dicitur cui
que vera perpende non dedignatur cummi
te ve aves adventu suo vel recessu sunt
familiarem nunc innuunt nunc augeri omni
vero volatus cunctos semper tanto lauda
est unde melampo augur provocatus
conqueritur stragem grecorum commaces
curvatum vides ut nulla penos absces a
gat cursus a bestiis quod vicarum tractu
eventus sentabeis lepores timebis et
cursum si tamen evaserit Est enim pauld
ubio longe comodior in mensa quam
via Lupo obvio congratulaberis bonum si
quid immanis est licet solo visu nocere
soleat ei quem ante perviderit vocem que
precludere iuxta illud vox fugit ipsa lupi
merum vide porro hiero scillus litte
rarum insistens studio nec quo equales si
bi operam dabat Et quod luppus inturbat
ueterum repente conspectis tabella eri
puit Successus omnibus firmans in aeditu
firma prodigii Quid multam lupi effi
caciam non negabat quisquis genus roma
norum lupino lacte non ambigit educa
tum Unde plerumque quod ipsis dulcius
est adhuc lupinum saporem retinet plu
rimum quod eorum fidem quam a nunc lup
a didicerant sibi imputem firmaverunt Eadem
que quadam lege nature manant ad poste
ros/ omnibus contrarium obviam gradiens
dum ceptam vitet cum alludens poeta
ait Contra sacre capro carmen fecit ille cane
to Bobus tribulantibus cum arantibus li
benius obviabis nec displiceat si viam
rumpunt quia mora arenarum hospitum
gratia compensabitur Mulus infaustus
est asinus inutilis est Et si utilissimus sit
ad honera perferenda Equus quoque bonus est
Dum meo nihil utilius quia quod huiusmodi
usibus fecerit Habet enim in regionum et pu
gne sicut omnium sinceridum tamen et colore usum
mitigat Unde apud virgilium visis al
bis equis apparuit italia senior anchis
es exclamat Bellum o bellum terra hos
pita portas Cervum capreolum aprum
quod silvestrem onagrum malo prande
ti apponas quam vivum Breve terme
per manum meo fuste omen quod contrarium
videbatur ad se peiorum quod fortuna vin
te retorsit Canis semper pedibus comodissimus
est Cuius si vera est ebreorum tradicio
nec angelus ipso tobie previus apparatus
est comitatum Quod est terminus stelle a vi
ro positus in plus ne pueri camicule u
beribus regnum adeptus est per paruum/lo
custe et si minimum possit venerantium

tamen impedit vota quo eo forte sit dicta
quod locustare faciat gradientes Contra
cicada viatorum promovet gressum et
incitatorum. Arceat occursum aranea
dum a superioribus filum ducit spem
futurae pecuniae videtur afferre obviam
bufo futuros successus denuntiat michi
in tamen vel socio visu molestus est
verum tamen homine nil potentius nil
efficatius est nichil quam mortalium un
quam invenies quod evidentius compro
mat veritatem. Porro si artem dilige
ter consequeris conditionem eius et do
na nature situm gestum motum corpo
ris sensum quo promovens tota mentis in
tentione notabis. Sacerdote obviam
alium ve religiosum dicunt infaustum
esse. Ego quoque perniciosum credo non
modo sacerdotibus sed viris sapien
tibus contrarie Chelmis quod est obvia
re genti pravorum quia quam superna sit
pater potestate feminarum quod quam discooperto ca
pite incedit infelicem crede nisi ut prope
plurimum legitur publica sit aut plurimum
pateatur libidini prostituta. Nec expe
dit illi occurrere quod que amoto velo ca
put suum deturpare non erubescit a
b hiis qui primo audierit inter operis
cium quod auspicia quid sequatur prospere
b hinc deus inmubens Catulo que der
terra gerebat omnia principis dixit ines
se solent auditus voces timida impen
dunt avere. Et primum dicis quod consuluit
augur avem. Sed si quid futurorum
prescita sint. Petilius consul roma
nus oppugnans castrum inscriptum cui
nomen letum erat cum milites at
tingentur ad pugnam ait Ego ho
die letum capiam casu quod sic accidit
Cum ipse eodem die fuit interemptus
Alius quoque consul cum a senatu des
tinaretur ad expugnandum regem per
sarum a filia quem in hestro domus
obviam habuit flentem causam cau
sam quesivit Cum quod iam viderat
pisse persam. Sic enim catulus qui
forte perierat dicebat profectus in ex
peditionem triumphum non invenit
Eo quod rex persarum perierat quod fi
lia consulis catulum flebat amis
sum. Ab ipsis etiam elementis aut
temporis qualitate rerum frequenter
trahuntur auspicia fortune diverse

gracia coruscationis aut modestus imber emol
lit. Rorem quidem et tempus subplu
viale aer quam validus dum tempus operis
cuiusque nostrum prosequimur creditur enim
fidem fortunare processum cum fortuna
que frigora conciliat cuncti oculos dum per
sinceraverat tandem benignius qua dei spe
culla gratie conspexisset alii ceruleus
in ipsa cupit assistit imber veniens nau
frago filio aput didonem hospicium pa
rens eundem fido achate comitatum
dum in regimen gratia introducet ca
va nube obtexit. Contraria quoque vari
as habent significationes. Si afferant
quecumque fluminis lesionem infausta sunt
unde illud sepe malum hoc nobis si
mens non leva fuisset de celo tactas me
mini predicere quercus. Fulmine aut et illud
comprehenditur an sententia una descendit an
inclinata aeris ruptione diffusius appar
uerit ignes hoc enim quod triste est do
mum. Varius cesar civili bello in mereret
quia fulminosus aer extitit quod hunc igneos
turbines quorum trabes emisit nec veteres
historie sufficiunt enarrare et tunc ignota
obscure viderunt sidera noctes sed non
fulmine careat tempestate si levum sonat
deorum creditur indicare favorem. Greas
Jonem a sinistris tonantem audiens se
enim promissis sacrificiis opinatur here
cipion sed qualitercumque se ista habeant in
natum timore hominem homo potius mi
tigare quod nemo sentiet fulminis ictum si
ante tonitrum sonum audierit aut viderit
coruscationem. Tiberius cesar turbato celo
lauream coronam gestabat in capite quod
hoc genus frondis fulmine negat afflari
Contraria si quid timidissime et veheme
ter exhorrent. Est tamen quod procul dubio longe
tutiorem faciet hominem si fidem verius
fuerit imperatore nisticam fide gestat in ca
pite et salutiferum signum fidei immune in
nocens signat in fronte illum. Ipse per propria in
te habens qui cultoribus suis omnem tre
rem mundi comminens aut astra celi ne ti
mueritis que timet gentes quia ego vo
biscum sum dominus deus vester. Hec quoque va
nitas tonandum vel audita vel sive dicta stri
buntur in aquam buscam noxa fulminis a
monisse. Nichil aut est quod in innume
ris signis ita totum terreat hominem
sicut mens sibi conscia iniquitatis. Et que

scelerum suorum ad singula timet eo
post vindictam … de … est. Hii sunt
qui trepidant et ad omnia fulgura pal
lent. Contra … confidit ut leo et il
lud non contristabit iustum quidquid
ei acciderit. Fulgur quidem igneus pro
cedendo non noceat celebritatis … au
fert neque quia non videt igneus non est,
sed tamen … recipitur. Due sunt …
ille ut … ignis altera …
et … altera … et in
… posteriorem affert a patri
… visus et in superioribus … suas
… facilius … predic
… ignis de celo qui sui
… capite illustravit. … ei
… felicitatem … ipsum quoque futu
rum … magnum Alexandru
Macedonis et Octavianum Augustum sub
ipso … ignis … malo
… est pro … in …
… egreditur … victus
successum … in hostes
… testimonio …
… triumphabunt. … per … in
… mentis … terra
quoque … constructa est …
… omnia frequentius portat. Eo quod
fundata super stabilitatem suam quiescere
magis vult quia moveri. Cum … in
… a … civitatibus
… et quo … spaciatur … a
… tristitia prestatur.
Magna … et … parens … omni
est … ab … hospite
… sed quia … co
… tamen …
dolore … ei
… est … quo
… filios … aliquid
metuendo nisi forte … labo
ret. … omnino … ab hor
… parit quia
ut multum sepe … mores
… sunt quibus
totam vigilantiam suam videat a
commodare … de quo
hoc a deo … ut las
… fabrum quibus … que
… eam nec … sa
lute arbitror posse salvari.

Omnia vana esse et … de fide sua …

quod videre. Non contemp
nandas esse omnino rerum … sig
nificationes. Signorum
… alia … alia …
Quod significet …
De signis que precesserunt …
Ierosolimitanum …
Quanta fuit calamitas obsessorum et obsti
nate malicie quibus fuerit fame et que pi
etas … De Maria que
fame urgente comedit filium.
De … captivorum … et p
… fame. De pere
… fidelium quos … tempes
tate … apud Pellam.
Testimonium quod perhibuit Ios
phus de Christo. De Ves
pasiano … et … esse
… Digna esse … con
naturam sint. Nichil contra
naturam … qui … dei
voluntatem. Quia deus signi
… creaturam.
Quod sit signum et …
… pro …
et … figuris et significationibus.
… de sign
ificationibus … aliarum
figurarum … non esse
… De fundamento
mathematice et … et …
… et … liberali
um disciplinarum.
De … mathematice doctrinale et ma
thesis reprobate et … mathema
ticorum erroribus eorum.
Quod providencia rerum … non permit
… rerum … providen
ciam et quod liberum arbitrium manet
cum providencia. An pos
sint a deo fieri que non fiunt et quod …
mutabilitatis ei repugnat …
et quod … est … dispositio et quod
vera infinita sint … non …
… et quod providencia
nullam … rebus …
… non sequitur
… et quid … sequatur
… omnia …
…
Quod mathematica temeritatem sint …
futura iudicio suo … subiicere
… a signo
suo non est … de …
et … quod ea que significantur muta
ri possint. Quod sentencia

dei moveri patet et quod consilium dei immuta
bile est et voluntas dei est omnium causa
et quod mathesis via dampnata est
De aruspicibus et chiro
manticis et fitonicis et sanctis devo
tione De specularie et quod
maligni spiritus incidunt futura prenostunt
et subtilitate et longa experientia nature
temporis et revelatione superiorum potentiarum
et quod sepe decipiunt aut decipientes aut
decepti et quod specularia aut mala in
dubitanter censentur
De physicis theoricis et practicis

Omnia cedunt in usum sapi
entis que crebro quasi divinitus
aut fiunt Nam et ocia eius
negocia sunt Et dum tacitus
liberaliter rerum omnium vices pensat
providam dispensationem Unde quod ad beatitu
dinem proficit quod sibi manum potius
apprehendit Ergo omnes sapiente tu
e argumento validissimo supra fidem
facis dum et in tuis actibus renuens in
credis et pharetram in iugis alienis a
latere itaque ceterum nuge me quas
peniteret tua prodire iubet in publica
ut correctores mathematicos cum quibus
dam aliis augurationibus introducunt quod
quibus dedisti egrediendi audaciam se
curitatis quoque fiduciam prestabis Con
lectantur ergo inferiora superioribus et secund
um alterutrisque vices suum aut deforme
apparuerit benignitate tue prudentie
corrigatur

Ostentum et forte aruspici
num est qui somnium tan
quam credit inquit fore se
cretum Ego sententiam et verissi
mam et fidelissimam puto quod de eo
refert ad consequentiam rerum Si quis
semel aut amplius sentiant Unde
si ostentaverit Unde denique si somnium
undecunque emerserit sed tamen de causis quas
phisici noverint aequitate eadem pertinet
circa quem fuit Esto dum aliena op
era impedire aut promovere non queat
sicut nec magica carmina aut superstitiose
quedam ligature que totam medicorum
sectam condempnat licet hippocras a quibus
dam commemoretur quod nomine phisici so
leat appellari physicum ceterum est cum
omnium ultima ratio est ut humano sensu

nequeat comprehendi vel ceterum est vel sit
cum non legitima causa et ratio precesserit
ortum Et alius ait nichil mira sine
causa fit Constat itaque quia artificis nec ma
num nec evadit Ex quo consequitur patet ad
physicam omnia pertinere Ergo quidem quomodo
cunque modo ista se habeant indubitanter cre
do illa sola non esse reprobanda que de fide
proveniunt et referuntur ad gloriam dei om
nipotentis Cum scriptum noverimus omnia
quecunque in opere vel in verbo feceritis in nomine
domini facite in quo sola via hominis perficia
tur Sic omnium sanctorum turba profitetur
Cuthbertus sicut fertur quidam gentis nostre
in lege domini evangelium iohannis suppo
nebat infirmis et curabantur Beati step
hani tunica supposita mortuum suscitavit
Symbolum apostolorum demoniacum a quo
gestabatur curavit Oratio dominica deher
bis dum legebatur vel dabatur ex fide dicta
sepissime contulit optatum salutis effectum
Beatus benedictus signo sancte crucis vas
mortiferum fregit at si pro signo lapidem
intorsisset Capitulum evangelii gestata
vel dicta vel ~~facta~~ audita inveniuntur profuisse
quam plurimis Hec quidem et similia non modo
licita sed utilissima sunt Alia vero non tam
contempnenda quam fugienda Certum siqui
dem est quod diligentibus deum omnia co
operantur in bonum Infideles aut reprobos
aut etiam hesitantes in fide multis permittit
ludificationibus subiacere Omnia tamen cum pos
sint quantum fides et operientis permittit
Unde et Iulius cesar nullo augurio vana
re superstitione a quocumque incepto potuit
absterreri Contigit autem ut quis iam af
fricam navigio proficiscens in egressu
navis prolaberetur verso itaque ad melius
omine teneo te inquit africa et eam
quidem obtinuit Postea calfurnia eius uxor
ea nocte quam ille ultimam vitae gessit
vidit enim multis vulneribus confectum
sinu suo iacere rogans quod ut die sequen
ti a curia abstineret non obstinuit ne ille
in vita sua aliquid timuisse quoquam aus
picio egisse videretur Incendio autem magistro
lenam lucanum qui dixit severitatis habe
batur primus ausus est cedere probans
se ab omni superstitione alienum Beatus quoque
marcus civitate evangelizandi causa allexan
driam proficiscens ad navem egres
sus rupisset calciamentum gratias agens
iter suum expeditum esse protestatus est

Si quis revocatur interdum ab obice, si quid in nomine domini fuerat inchoatum pretermittat, nisi forte causam revocationis divinam esse certam persuadeatur, exemplo eius qui colorem amisit verisimilitatem dum revocatus a cornice progredi maluit quam manere. Hic vero magis mentis incautia seducitur. Sed fidelis nequaquam acquiescit.

Non tamen hec omnia vana esse, sed fidem quam auguriis asserunt non adeo quidem signorum que dispositione divina ad erudiendam creaturam concessa sunt fidem et fructum non evacuo. Multifarie siquidem multisque modis suam deus instruit creaturam. Sed in elementorum vocibus, in visibilium aut insensibilium rerum indiciis preelectis nonnumquam compendiose que ventura sunt manifestat. Futuras itaque tempestates aut serenitates signa quedam antecedentia protenduntur, ut homo qui ad laborem natus est cohibens clementia sui a potius temperare. Hinc agricole, hinc naute familiaribus quibusdam experimentis quid quo tempore geri oporteat colligunt qualitate temporis futuri ex eo quod pretereunt incidentes. Signa recaves de quibus Virgilius prescripsit parentis nature beneficio arbitror destitutus. Mergus alas ne cignus archana ne frequenter apparet. Cum etenim circa medium hyemis alciones nidificare dicantur quam serenitate cooperueris quidem nam dierum gratissima serenitate ne dubites eos quos naute solent diligentius observare. Dicuntur quoque dies alcionei quibus nec vel tenuis flatus avem sentitur. Hos ad procreationem pullorum suorum sibi a natura concessos non similiter comparaveris. Cum vero fluvialium avium corpora magnus ardius in mergi conspexeris imbres expecta. Cum clamorem cornicis audieris matutinam pluviam petit. Hoc ideo credo quod sit divinitus illis ingenium aut rerum fato prudentia maior. Sed quia mutantes in aere motus illius cum ipsis sentiunt. Et deinde hylaritatem conspiciunt aut merorem ut in mentium et graviora alium corpora ad commotionum motus frequentissime disponant et archano quodam nature consilio gerant elementorum necessarium morem. Quia enim animalibus corporibus bona vel mala immineant, sive temporaliter vel corporaliter ceciderit tempora, arte phisicorum regulis suis satis probabiliter comprehendit futuram vel serenitatem aut egritudinem aut statum quem dicunt neutralitatem, facilitatem quam ipsam ex precedentibus signis cognoscunt et interdum etsi omnes noverit efficacissime curant. Si vero ut vero eorum utantur causas ignorant, quo curat non utique arte beneficio sed fortune. Iudicium vero quod ex signorum cognitione proferunt et si difficile sit sepe visum est. Multis quoque signis tranquillitas et varie tempestatum forme procellarum quod producuntur. Que velut in speculo lune orbis insinuat. Ostendit namque rubicundus color ventos, ceruleus pluvias, utroque commixtus nimbos indicat ~~ferentes~~ furentes quoque procellas. Letus orbis serenitatem in vingue repromittit ~~gena~~ qua gestat vultu precipue sequente ortus. Hic enim auctor certissimus est nec obtusis cornibus rutila neque infuso fuerit humore fuscata. Tunc enim totus ille dies et qui nascentur ab illo ex toto mensem vento pluvia quoque carebunt. Sol quoque cavendus inspiciendus est utrum equalibus gaudeat radiis an obiecta nube rutilat, utrum solito splendore fulgida an ventis urgentibus igneus, nunc sit pallidus an pluvia impediente sit maculosus. Aer vero et mare ipsum nubium quoque magnitudo vel species pluvium afferunt instructionis. Sed et aves et pisces futurorum certissima produnt signa, que Virgilius et Lucanus divino comprehendunt ingenio. Sed et Varro in libris navalibus dum pilotos instruit nautis.

Que vero in sole secundum naturam signa contingerint certissima sunt et auctorum multorum testimonio comprobata. Solem dicere falsum quis audeat. Quotiens ergo sol in celo videbitur geminari inundationem aquarum subiectus orbis expectet. Et licet a veritate sua maculis videatur accedere, opus tamen nature est que quidem soles non geminat sed nubem plenam facit rotur

q3 pahon est em pahon imbres plia
poli signa quid multis tonine et no
gnale signorum

Astrorum si quid alia vlia a
lia ptictaria sunt ptinularia
faciunt singulis vlia multis
aut vniusis vtroqz aut no
porellanti disposicione creatoris modo
co natura rerum modo contrahcia de
monum homines permittente iudiscrati
um prueniue dicuntur Sed que t quo
modo qua re de causa iudicari quid
difficile est et frequent incertum et
sepe astrius querem ut ab homine va
leat Sopedin enim tm licenciori ma
initate mathematicorum reffeltisset
libri Encas mire dea mostrante mada
ta vana fata secutum se asserit eo q e
grediente lucifer qui et venus dicit
ad italiam p venit apparuerit auspi
canti effitus solis varios lune q3 labo
res rerum euentibus curiositas huma
na coaptat

Eius refert historia predca
q e st auctor eius inctus et
veta refert q i minente iero
solimorum excidio eclipsis lu
ne p duodecim noctes continuate ac
i remotissimis locis p tracta est forte
significaturis indaice p fide et p supsti
cioss errore p uersionem que xristo
p pdicacionem aplorum inde elucescente
citissime contigit Scriptum est enim
stultus mutatur / vt luna sapiens
vero cum sole p manet Alia quoqz ph
ma diuino sup eos i minente iudicio
acciderunt que si p singula p ut abunc
toribus digesta sunt repero enarrare
ul sola h p p mm tpus desiderabunt
et otm Pauca tm auctore iosepho co
pendioso simone p curram Ecce q ad
roborandum fidem nram p fiunt et ad
retundendam abstinatam p sidiam
indeorum Quadraginta namque
ptm admissimum piaculum continue
p tracta annis impiorum pena diffe
retur Iugiunbus et apli omis p ripu
e tm iacobus qui dicebatur frater do
mi ierosolimus eps constitutis inde
sinenter populum tamisse impietatis
ausum de scelere commonebat si for
te possent commisso penitudinem agere

si possent flere p scelere et vlturice
penarum flamas lacrimarum vberta
restingere conabatur Cendebat naque
eis deus p suam paciam q ipsorum
no querat penitenciam quia no volt
deus tantum mortem peccatoris quantum
ut conuitatur et viuat mollire aut ad
hus mentis eorum duriciem intebatur
diuina maiestas signis t prodigiis e
celitus datis terrores q3 simul t minna
tem debeam ondendo potius quam
inferendo dequibus pdicti historiographi
fides ut in ceteris ac in hoc sufficiens
erit relegamus go quid sexto historiarum
suarum libro de his ipse signauit iose
phus Sed infelicem inquit plebem
decium quid homines et deceptores fla
vaticinates suadebant ut euidentibus
signis et indicijs iracundie et indignac
diuine no crederent quibus apte signam
et vrbis et gentis p signabatur excidium
Sz velud afflati et amentes qui neqz
oculos neqz aias in se hrent p nebat
omnia que celitus nunciabantur Et enim
stella p fulgens gladio p omnia silis i mi
nere desup ciuitati, et cometes p tea con
nalibus flamis visa est ardere p totum
anni Sed et ante excidij tpus ac belli
tum ppli ad diem festum conuenient ac
tiua die mensis xantici qui est aplis
noctis tpe hora nona tanta fulgor lu
minis aram templum q3 circumdedit ut pu
tarent omnes diem clarissimum fieri Et per
mansit spacio hore dimidie quod imperiti
et ignaris p sperum quid videbatur Sz
legisperitos et phos quosque doctores
non latuit exiciale portentum in eadem quoqz
festiuitate vitula sacrificijs admota et aris
assistentibus intra ipas ministrorum manus e
nixa est agnum Sz et ianua interior edis
q3 respiciebat ad orientem cum esset ere
solido induta ac p inde in mensa p onde
ris que vix viginti viris simul conatu
clauderetur ferreis q3 vectibus et seris m
munita ac pessulis in altum dimissis leue
retur abstructa repente hora noctis sexta
prima t vicesima die mensis apparuit
sponte patefacta Sed et tunc acto die festo
post aliquos dies prima t vicesima me
nsis artemensij qui et aput nos maius
vocatur pdigiosum apparuit visum et fi
dem pene excedens q vere fluxum putaretur
nisi oculorum fidem confirmasset maiorum

Becma p̄maret Item ꝑe solis occasum
visi sunt currus et quadrige in omni
regione per aerem et armatorum coho-
rtes misceri nubibus et urbes circum
dari agminibus improvisis In alia eciam die
die festo qui penthecostes appellatur no
cte sacerdotes ingressi templum ad
misteria ex more complenda primo quid
motus quosdam strepitus que senserunt
eciam deinde voces subitas audiunt di
centes migremus hinc migremus re
sedibus istis Additur et hiis aliud ter
ribilius Item quidam anane filius
iesus nomine vir plebeius et rusticus
ante quartum belli annum cum civitas in
pace et habundancia perduraret in die
festo tabernaculorum repente cepit
clamare vox ab oriente vox ab occide
nte vox a quatuor ventis vox super
ierusalem et templum vox super sponsos
et sponsas vox super populum et indesinen
ter die noctuque per omnes plateas cir
cuiens hec clamabat Usque quo quidam pri
ores ex populo viri velud infausti presa
gii indignacione commoti correptum ho
minem multis verberibus afficiunt Ille e
nequaquam pro se aliquid loquens sed
nec eos quidem qui institerant depre
cans easdem voces pari obstinacione
et clamore repetebat Tamen pri
ncipes intelligentes ut res erat divinas
esse in viro motus perducunt enim eum ad
iudicem romanorum aput quem fla
gris usque ad ossa lamatur neque
preces neque lacrimas fudit sed eandem
vocem instabiliter et quodam eiulatu
emittens per singula pene verba proferebat
addens eciam hoc ve ve ve Ierosolimis
Prosequitur et aliud idem historiographus
maiori gestu miraculo dicens oraculum
quoddam in sacris literis repertum quod per
idem tempus virum designaret ex eo
rum regione processurum qui totius
orbis potiretur imperio Quod oraculum
Prefatus idem historiographus vespesia
ni declarare suspicatur Sed vespesi
anus non aliis quam illius solius gentibus
que romano imperio subdebantur presidi
te dominatus est Unde iustius ad xpm
responsa referunt ad quem dicebat pater
pete a me et dabo tibi gentes hereditatem
tuam et possessionem tuam terminos terre

et cuius per idem tempus per apostolos suos in
omnem terram exivit sonus eorum et in
fines orbis terre verba eorum

Sed cum tot et tanta mediocris
plage aut percussione indignacionis
dei adversus inpenitentiam
iudeorum signorum presignifi
cata videantur iudica calamitatem intol
lerabilem quotidianam irreparabile repletate
et excecate gentis inauditam et cunctis
seculis incognitam futurarum saviciis
sermo preurat Civitatis ergo malicia tota in
ipsa multata sit ubique ipsa iudea terra bel
lo fame igne cedibus que vastata sit Civi
tas populorum ipsa patres simul cum con
iugibus ac parvulis liberis absque modo et ab
sque discrecione trucidati sunt Quae vel
diutissimam urbium obsidiones sed et ipsius
magnifice et famosissime civitatis ierusalem
quanta vastitas et quanta fuerit diutissimam
mortium strages Quis per hec singula exequi
tur licitorum modo et ut solum illud quod
ipse perdiderunt ab hominatio desolacionis
in ipso condam dei famosissimo collocata
sit templo ut que adultum cuncta ignibus depo
pulatus sit et flamma consumpserit Si quis
plenius nosse velit historiam Iosephi
relegat Nos vero quoniam ea tantum que ad ex
planacionem suscepti operis sufficiunt assueo
singulis referre ut ex omni iudea populi
in die solemni pasche ierosolimis velud
ex quadam quedam manu cogente convene
rant Quos tricenta milia de hominum
fuisse iusto utique dei iudicio tempore h
ultionis elato ut qui in diebus pasche
salvatorem suum et salvatorem omnium
xpm dominum cruentis manibus et sa
crilegis vocibus violaverunt in ipsis di
ebus velud in unum carcerem omnis mul
titudo conclusa ferialis pene ex omni me
liatur exciperet Preterea sane que in eos
vel gladii cede vel aliis belli machinis
collata sunt explicare Ea tamen que
dire famis excidio pertulerunt supradicti
historiographi sermonibus proferam quo
legentes hec intelligant quanti periculi
sit hec audirem xpm et quam grandibus
causa suppliciis expiantur Age itaque
quintus Iosephi historiarum liber cura
tur in medio ex quo omnis eorum luc
tuosa tragedia prostatur Divitibus aut

permanere inquit aut perire unum atque
idem erat Si enim in urbe permanserat
speculatum fuerat in omni omne obiecto quia
qui de transfugiendo cogitabant perimeba
tur Vastitas vero famis consortium bel
lebat arrogantiam Et utroque simul me
dia cum temeritate crescebat publice qui
dam frumenti quisquam omnino erat sed ir
ruentes urbis praedones perscrutabatur
domus et si quid invenissent incolumes
tamquam debite que fefellissent penas
subebant Si vero non invenissent inloquos
tamquam eos qui occultius et dilige
ntius absconderent cruciabant Iudicium
vero ab eis fabula capiebat hec ipso
quia adhuc viuerent et subsisterent corpo
ribus videbantur tamquam qui profecto
iam interissent nisi absconditos usque pri
am tegerent cibos Si quos sane tabe
scentes macie vidissent hos in pace
preteribant Superfluum putantes perimere
quos paulopost absumeret fames Alii
tamen mortalis cum censu suo mercati
sunt unum metretum si diuites frumenti
ordei si inferiores sunt et concludentes
se interioribus quibusque penetralibus
domus non nulli nec in panes infectos
fruges edebant Alii vero inquiatum ne
cessitas uel metus permitteret coquebant
ant et mensem quid nullius nullus
expectabat apponi sed ex ipso semicocta
igni rapientes ipsa velud furtima de
vorabant et erat infelix ipsius cibi specta
culum miserabile tamen validiores qui
que inopia diripiebant imbecillibus vero nichil
preter lamentis supererat ac lacrimas tamen
licet acerbitates rerum superaret fames
tamen nichil ita subruit atque subuertit sicut re
uerentia Illud quidem salubris verecundia pu
dore dignum est hic inhiat naturae totum
perditur denique et uxores de virorum
manibus et filii de parentum Et quod
est miserrimus matres cibos de paruulorum
manibus atque ab ora posita extraho
rerent Cognita vite subsidia a den
tibus ipsius eripere nemo parcebat uni
nec ipsos quid infelices et prodigi
os furentes latebat cibos sed totum
audet per domum quis et statim exhaustas

aliquam conspexisset fores Iudicium
credebat hoc esse quod intus esset posite
dent Et repente despiratis foribus
perpletes irruebant atque abruptis ut
ita dicam faucibus exprimentes si quid
forte sumptum iam fuerat reuocabant
verbabantur senes si cibos vendicare tempe
ptabant Sparsis et crinibus
mulieres trahebantur occultare inter
tes si quid forte deprehensum fuisset
in manibus Nulla senibus reuerentia
nulla erga paruulos miseratio sed in ex
iguo panis fragmento inherentes paruu
lis et eo ipso cum inhererent suspensos
edebant interim Cuiuis vero quem rapto
res cibo prius assumpto crudelius
premebant et excogitabant dira suppli
cia obturantes in foliculis meatus diges
tionum meatus Alii vero per acutas sudes
per eadem verenda adigentes horresco que
gesta sunt referens ad confessionem post hec
unius panis aut ciati fame miseris per
urgebantur fame Nam ipsi tortores
non patiebantur famem Esset enim quod
damodo tollerabilius si hec compulsi me
dia facere viderentur sed ut uel prepararent sibi
imposterum cibos uel crudelitas exercitio
conualesceret Iudeis ergo et si qui forte for
tum per stationes hostium pro colligendis her
bis erupissent occurrentes eis qui se
hostium manus effugisse gaudebant diri
piebant quod quis attulerant Supplicantibus
aut terribile quodam sibi nomen
dei inuocantibus ut vel partem aliquam
reliquis que per eorum attulerat tamen mortis
periculo quam fecerant indulgerent Nil prorsus
prebebant sed hoc beneficii loco censebant
Si comprehensum primum lecuisset euadere
his aut plus aliquanta adiungit dicens Iu
deis vero cum egressu urbis omnis potius
spes recludebatur salutis et inualescere
acerbitas famis domos simul ac familias
gentem que vastabat ita ut in penetrali
bus strate iacerent mulierum paruulorum
que cadauera per plateas infelicium senum
corpora magis fame quam etate consump
ta Iuuenes vero atque omnis etas ro
bustior velud simulacrum quodam iuuentutis
et egressibus oberrabat corruentes quo
cumque loco gressum fors rupisset media
Sepelire vero cadauera proximorum nec

defunctorum multitudo nec virium debili
tas permittebat simul tempore fine vite victu p
insepultis videbatur denique aliquanti super
eos quos sepeliebant animas emiserunt
Multi vero dum prosequuntur funera pri
usquam ad sepulcrum venirent animas
efflabant Sed nec planctus pro more
defunctis exhibebatur aut luctus quia
hoc sibi totum vendicaverat fames ut
auditas medie humorem nunquam reliquis
rat lacrimarum obsederant civitatem pro
funda silentia et vox plena mortis
cuncta contexerat Cunctis malis acri
ores soli vigebant predones Qui
ne sepulcrorum quidem diripere et spolia
re cadavera illicitum ducebant Ponta
predam petentes quasi sceleris irrisione cu
mulantes Et aciem gladiorum suorum
in cadaveribus obtinentium probantes pe
tendum vel in non nullos adhuc spirant
es mucro confodiendos agebatur Sed
alii semivivi cum viderent supplices
dexteras protendebant ut in se eiusque
beneficio loco tenerent sceleris quo se ter
nationibus famis absolverent Sed novo
crudelitatis genere necem quam sponte i
ferebant si rogarentur negabant cum ty
rannis quisque diffiniendum cum gemitu re
torqueret oculos ad templum non de morte
propria dolens sed de impunitate predonum
quos superstites relinquebant Et quidem
primo sumptu publico sepelire mortuo
s ceperant fetoris intollerantia ut non
omnem sumptum cepit vincere multitudo
morientium de muro cadavera precipita
bant At cum titus circuiens providisset
repletas cadaveribus mortuorum valle
s et humani corporis tabe putrem terram
rigua cum ingenti gemitu elevatis
in celum manibus deum invocat
testem hec suam causa non permittere
sed ista sustinere invitum Et post
aliquanta Josephus item talia prosequitur
Non cunctabor inquit proferre quod sentio
arbitror enim quod vel si adversus impios
cives romanorum paulisper arma
cessassent aut hyatu terre aut aque
diluvio aut sodomitanis ignibus et
fulminibus celitus tactis supplicium ci
vitas dependisset que multo infausti
or est illis qui hec passi sunt et ne
quiorem virorum parentem hanc protu-
lissent etatem pro quibus omnis gens
periit metuo contingeret Sed in sexto libro
de eisdem talia scribit Et eorum inquit qui
per totam civitatem famis in media cor
rumpebantur multitudo innumerabilis erat
quorum nec explicari miseria potest Per sin
gulas namque domos si alicubi fuisset aliquid
cibi repertum continuo et cedes inter caros
ipsos quasi parentes ac liberos nascentur mis
cebantur Dum non solum e manibus
sed etiam ex faucibus morientium cibum
eripere concertabat fides aut nec mor
tuis erat Sed et ipsi cum iam spiritum
exhalarent perscrutabantur a predonibus ne
cum forte intra gremium cibi aliquid re
conderet Alii autem per medium hiantes ve
lud rabidi canes huc atque illuc ferebantur
Et qui inopia quadam exagitati in eas
dem domos sub momento temporis iterum ac se
pius irruebant Omnia tamen necessitas ur
gebat inedibilium Etiam illa que nec munde
quidem animalibus edere usus fuit Adul
tum nec loris quidem vel cingulis aut vel
ipsis calciamentis abstinuerunt portarum
quoque munimenta detrahentes confrican
da dentibus ingerebant non nulli vel feni
veteris festucas edebant Sed quisquilias
collecte pro minimo pondus drachmis quatuor
distrahebant

Sed quid opus est per hec pondus
famis illius explicare ingres
tum sit ibi facinus quod neque
apud grecos neque apud bar
baros ullus accepit auditus horrendum
dictum quidem auditu vero incredibile ego
libenter tam inane facinus silentio preterirem ne
quis me crederet monstruosa narrare nisi
multos meorum nostre viros testes commissi
sceleris habuissem Porro vero ne aliquid
in hoc opere me preterire arbitror si sub
traham eorum verba quorum pertulit fra
Mulier quedam cohys que ultra iorda
nis alveum commorabatur maria nomine
Eleazari filia de vico bethesub quod inter
pretatur domus ysopi genere et facultatibus
nobilis cum reliqua multitudine Que in
fluxerat ierosolimis recepta communem cum
omnibus obsidionis casum ferebat huius

reliquias quidem facultates quas de domo in urbem congesserat tirannorum penitus invasere. Si quid vero reliquiarum ex tam magnis opibus fuerat quibus victum cottidianum pertenuem duceret irruentes per momenta predonum satellites rapiebant. Pro quibus ingens mulier velud insana iam quadam pre indignatione stimulabatur ita ut interdum predones maledictis in necem suam et conviciis instigaret. Verum cum nec irritatus quisquam neque miseratus eam obprimeret et si quid forte cibi alicunde invenisset quesitum id ab aliis quereretur nec iam usquam reperiendi copia fieret, fames autem intra visceribus ipsius insideret ac medullis et ad furorem perurgeret, iam media fame et ira pessimis usa consultoribus contra ipsa armatur iura nature. Erat autem ei sub uberibus parvulus filius. Hunc ante oculos ferens: Infelicis inquit matris o felicior fili, in bello fame et direptione predonum cui te reservabo? Nam et vita sperari posset et iugo tamen Romane servitutis urgeremur. Sed nunc etiam ipsam servitutem prevenit fames, predones vero utraque crudeliores perurgent. Veni igitur o mi nate, esto matri cibus, predonibus furor, seculis fabula que sola deerat cladibus Iudeorum. Et cum hec dixisset simul filium iugulavit. Carnem deinde igni suppositam torret. Et mediam quippe edendo consumit, medium vero obsignatum obtectum. Et ecce confestim predones irruunt, combuste carnis odore percepto mortem minantur nisi sine mora cibos quos paratos senserant demonstraret. Tum illa: quin partem inquit vobis optimam reservavi. Et continuo que supererant membra detexit infantis. At illos repente ingens horror invasit. Et crudeles quamvis animi deriguere voce faucibus inclusa. Illa vero truci vultu et ipsis etiam predonibus truculentior: Meus inquit hic est filius, meus est partus et facinus meum est. Edite, nam et ego prior comedi quem genui. Nolite esse aut matre religiosiores aut femina molliores. Quod si pietas vincit et execramini cibos meos, ego que iam talibus pasta sum ego hunc iterum pascar. Post hec illi trementes discedunt hunc solum ex omnibus facultatibus suis misere matri relinquentes cibum. Repleta est autem universa civitas confestim nephario scelere [illegible] et unusquisque ante oculos facinus quod perpetratum fuerat adducens tamquam si ipse hoc perpetrasset horrebat. Omnes autem quos famis urgere perurgebat festinabant magis ad mortem, beatos dicentes eos quibus contigit exisse priusquam talium malorum pollueretur auditu. Hec quidem Iosephus.

Dein vero tanta calamitatis invenit exitium eodem auctore. Per partes adiectum colligens eum supradictus hystoriographus omnem numerum peremptorum vel fame vel ferro undecies centena milia designat. Ceteros vero latrones vel sicarios ac predones post urbis excidium mutuis intulisse declarant indiciis. Electos autem quosque iuvenum quos decor corporis et proceritas commendabat ad triumphum dicit esse servatos. Reliquos autem qui supra decem et septem annos agebant etatis vinctos ad opera Egypti per metella destinatos vel per ceteras provincias esse dispersos. Aliis quidem ut ad ludos gladiatores, aliis ut ad bestias traderentur. Hi vero qui infra septimum et decimum etatis recepti sunt in unum per diversas provincias in servitutem distracti missi sunt, quorum numerus usque ad nonaginta milia perductus est. Hec vero omnia gesta sunt secundo anno Vespasiani imperii iuxta ea que dominus et salvator noster predixerat. Quippe cum ea que gerenda erant prima videret, tunc cum stetit [illegible] videns civitatem flevit super illam et velut in auribus eius plorans exclamavit: Si cognovisses inquit et tu in hac die que ad pacem tibi sunt. Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis, quia venient in te dies et circumdabunt te inimici tui vallo et perurgebunt te undique et ad

solum consternerent te et filios tuos in te
in hunc modum quem plurima divine
comminacionis tonitrua publice indicaturis
auribus resonabant quosque scripturis
nostrorum. Sed et ipsius nostri singula
rum et verba qui abrumpitur inque
effusus est iusto dei iudicio questur
altiu sunt ergo plagis bellice strati et
patrum sedibus divine indignacionis
celsis turbine ut in urbe gloriosissima
nec lapis super lapidem remaneret sed
itaque ipsi indicati et quoniam lapide
angulari tribulacio tanta ipsius non fu
it regno gentes esse ceperunt usque
ad diem hanc

Ecclesia vero que fuerat Je
rosolimis congregata di
vinitus iussa est trans
Jordanem ad opidum quo
dam nomine Pellam. Quo ablatis ab
urbe cultoribus dei celestibus vindicte
fuit locus que in urbem gentemque
sacrilegam fuerat accensa. Quod
Eusebius Cesariensis in Ecclesia
stica historia plenius refert

Et quidem hec omnia va re
tissime passi sunt. Eum nisi
lum dei manibus sacrilegis co
tendere presumpserunt cum testi
mus scripturarum et virtute mirabilium
operum ipsum cristum deum esse consta
ret. Unde Josephus fuit autem hys
temporibus Jesus sapiens vir si tamen
illum virum appellare fas est. Erat
tamen mirabilium operum effector doctor
que hominum eorum qui libenter que vera sunt
audiunt. Et multos quidem iudeorum
multos ac ex gentibus sibi adiunxit.
Cristus hic erat. Hunc accusacione nostrorum
primorum nostre gentis virorum cum pi
latus in crucem agendum esse de
crevisset non deseruerunt eum hii qui
ab inicio eum dilexerant. Apparuit
enim eis tercia die iterum vivus
secundum quod divinitus inspirati prophete
vel hec vel alia de eo innumera mirabi

lia in eternum futura esse predixerunt. Sed
et in hodiernum diem christianorum qui
ab eo nuncupati sunt et nomen perceperunt
rat et genus

Vespasiani quoque iudee vasta
torem prius quam tibi Jeroso
limorum per cessere ut qui
busdam scriptoribus placuit
miraculorum signis ad faciendam in
dictam dei digitus excitavit. Primum
namque nec dum imperatorem quidam
e plebe luminibus orbatus. Item quidam a
lius claudus crure debilis sedentem
pro tribunali simul adierunt orantes o
pem valitudinis eo quod per illum foret nun
cte monstratum oculos restituendos si
eos ille inspiceret. Et crus debili ro
borandum si illud dignaretur calce
contingere. Orantibus amicis vix
lis utrumque temptavit nec de fuit
eventus. Imperium quoque eius initiatus
patebit et othonis qui sede ne rem fuit
cesserat pluribus celestium ostensis est pre
nunciatum esse et prodigiis stupendis

De vero huiusmodi supra re
digna in hys contingunt pro
lemmaque signa esse non am
bigit quisquis evangelice pro
missionis fidelis meminit cum scriptum
sit Erunt signa in sole et luna et stel
lis etc. Ea que si hec pronunciantur si
pro indicio sentencie melioris ea intelli
genda arbitror que in hys que contra
naturam sunt. Quale est quod sol obscura
tus est in passione domini velum scis
sum petre scisse monumenta aperta et
sanctorum que dormierant corpora sur
rexerunt. Naturalis etenim eclipsis non
potuit esse qui luminis corporis obiectu
contingit cum constet pridie lunam
quartam decimam extitisse. Ipse forte
quis de iudaica perfidia incredulitatis
sue solacium inveniens asserens cum os
veneris tunc in eclipsim luna solis finis
se oppositam que quidem magna est
et ut astrologi tradunt sola de quinque
sideribus de nocte de se umbram emittit

pt lunam quod quia nec ratio probat nec
auctoritas aut fides approbat reputatur impossibile
et fictile inutile. Sicut enim adeo lunaris est
veniens corpus quo tanturus parte
nebras Dionisius Ariopagita in
epistola ad Policarpum scribit se et
plures alios philozophantes tunc
vidisse lunam soli incidentem. Et
quod contra naturam. Non enim erat
coitus tempore quod ei per hunc modum pa
ulo precedente coniunctionis dedit eclipsi
onem. Sed tamen plures alii hec locu
tos sed Dionisium profecto quia ipse
vidit scripsit. Aliis autem permittitur o
pinio. Sunt tamen signa plerumque non
modo naturalia sed et grualia sicut illud
quod deo moriente tenebre facte sunt
per universam terram ab hora sexta us
que ad nonam. Et quod in eis pertinet
re est aut unquam male capacitatem le
poris perpetuitate compensat ubi re
etenim illa moysi faciem de tanti v
nisus perpetuam divinitatem fecit et re
surrectionis primicias uel metum le
tiorem introduxit. Illa quoque que
diem medium preeunte dicuntur pedi
es quidem, si tamen futura sunt, et nec
de canonica scriptura firmamentum non
habent nec legibus nature subiace
bunt deum tamen naturam ut maioris qua
pluribus divinum solitum cursum re
rum aut causas occultas cucuum qu
num ratio addi non potest.

Si vero plenem dicimus qui
lessent naturam esse dei volu
tatem profecto nil istorum cucuum
evenit contra naturam. Tamen ille
omnia quecumque voluit fecit. Ille quidem
deum verum causas consequuntur sicut
deum divinam asserunt bonitatem. Optimus
est, inquit Porro, ab optimo longe re
legata est omnis invidia. Itaque conscrip
ter cuncta sibi similia prout natura cuiusque
similitudinis capax esse poterat effici vo
luit. Unam quidem dei voluntatem
certissimam rerum originem esse si
quis ponat recte enim putatur esse

tiam. Est quidem dei sapientia et bonita
s atque voluntas que rebus omnibus o
riginem prebet natura rectissime appella
tur. Contra quam utique nil fit quod dispo
sicionem dei nil evacuat aut mutat quod in me
te illius ipsi sunt rebus. In intellectu ab
eterno consisterunt suo pervenit effectu. In
sunt itaque rebus seminales cunctorum
cause et originarie rationes qui por
dinato tempore in suos procedunt effectus ex
eo quidem inmobiles nec ipsi nullas sed re ipsa
occultissimas habeant rationes. Sicut humor
si quidem de intimis terre visceribus ab ar
borum uel vinearum radicibus appetitiua
quadam virtute attrahitur deinde quedam
distributione nature digeritur per platanorum
uel vinearum membra. Et cum sua decre
tione de profecerit turgescit in surculos.
Et quod ad sustentacionem sui non indiget
in folia et fructus emittit. Unum tamen matu
ruerint, in musta despumat et si per in
valla temporum consueto usu vinum pervenit.
Sed non occulta disposicione dei quibusdam
nature quibusdam nec mirabilis digestum
et maturatum humor absque temporis ministerio
compinatum [illegible] in vinum. Miraculum
est quidem quia altitudo divine dispensa
tionis mentem transcendit intellectum. Sed ut
ait sapiens: Sedit in stare mirabile er
ror. Cessant profecto mira videri. Non tamen
mirabilium dei fidem uel auctoritatem
infirmo. Sed altitudinem divinarum sapi
entie et sciencie sue plena humilitate
veneror et admiror sciens quia consul
tum est dei sapientiam a hominibus in
multis eternam habilitate humana infirmitate e
sset in nullo alio sentire qua res se habeat
angelica uel divina perfectio.

Ut est quod divine inspiracionis
per signorum sidera indico ego
sententiam nostram quoque primum
mit. Cometa siquidem apparen
te credimus in mineze conuencia. Et co
mia dicebantur que fiebant Rome kale
dis ianuarii ad creandum. Et ubi unius
negotiis conveniebant an regnorum ther
mutantem regina cometam Italie quod
in minore occasio si regna contigerit ne
nescit quisquam aliquatenus rerum pub

lectarum historias attigit historiaro-
rum volumina que de rebus memo-
rabilibus scribuntur prodigiis plena sunt
et ostenditur denique sub helia et elizea
multa fidei et virtutis signa processisse
nec ambiguum Ninivite quoque signo ro-
indicis penitenciam egerunt et perduc-
tione ione Infidelitas namque signo-
rum argumentis erigitur et fides
tenera eorundem roboratur Unde et ecce
signum ostendis nobis et iudei signa
querunt greci sapienciam

Ita vero intelliguntur quecumque
quovis indicio divinam
hominum innuunt voluntatem
Signum quidem est quod per se in
sensum et preterea animo aliquid ostendit
Evidentia enim signa que nulli corporalium
sensum aliquid ostendit Et cum contingit
Et rei speciem mente aut extra mentem dyadi
facultatem verum plus re frequenter generant
Signa etenim in dolium via interdum sit
Evidentius nescit sompniorum varias esse
significationes Evidentius et usus approbat
et maiorum confirmat auctoritas In
eis utique sompniis est aliquid aliens
virtutes sunt sensus que dum corporis et
sunt aere quiescunt et valent intendunt
Contingit autem ut animus corporis ...
revelatur ut in se ipsum liberius redeat
et in veritatem tunc irradiata facie luce
cius contempletur quod tollum nolu-
erunt qui sompnii depingens portas
alteram eburneam alteram corneam fi-
erunt Cornu et cornu sit ... visum quasi
non frequenter erant et ebur nec depore
et usque ad extrema tenuitatem visu
nullo visus visus acumine penetre-
tur hoc quidem dentibus illud oculis re-
motibus similius est Hinc vero sompnia
hinc illa ad celum mittuntur insompnia
manes

Sunt autem multe species sompniorum
et multiplices cause et vane
significationes et fictiones Aut enim
in sompnium aut insompnium aut fantasma
sunt aut sompnium aut oraculum aut
visio est Porro insompnia ex crebitate
vel crapula aut variis passionibus cor-
poris affectuum quod cumulatibus et reliquiis
cogitationum frequentissime oriuntur Sed
et male sanis amatorum mentibus in
sompnia inquam desunt quod prudentiorum
tenent maior Veritas prior tenent quam me sus-
pensum insompnia tenent agnita
in rebus animo nimis quod recurrit
Gentis honos Herculis infixi pectore
vultus verba que nec placidam dat
sensum membris cura quietem Et
quoque dolentium aut gaudentium aut quod
timoris vexat angustia aut immodera-
te cupidinis ardor accendit non preterit
passionem fantasmatum rerum igno-
te videntur species qualitate aut quanti-
tate aut proprio modo vel modo a natura dis-
crepantes ut si forte nec pes neque cap-
ut redduntur forme dum totum de-
sunt in piscem mulier formosa superi-
ne hanc speciem specie conformitate me-
tis et corporis tradunt physici provenire
eorum quod crebis magis attendunt quod
crebis aliquas sufficientes ... gee
et ephialtema quo quis variis pres-
suris quodam quasi incubo sit super
vero potius inquiete opinatur se vigila-
re cum dormiat putat ab aliquo in-
tus pugnare commando arbitrantur
Que quidem quia medicorum potius
indigent cura quia ventilatorum nostra per-
fectus tum nil in eis verum apparet
nisi quod vissime sunt et molestissime
passiones Sompnium vero cum appellatio
communis est his in specie propria censetur
per quedam involuta rerum gerit in
magines rugibus coniectorum perspicue
disciplina aperitur et nunc suum cuique e-
nim aliorum non commune neque publicum
ac generale est Inde vero omnibus qualitas
personarum rerum ac operum diligentissime
observatur Ut enim ob nestor de statu
publico regis creditur sompnio aut
eius qui ingratum gerit vel re quidem vel
rei intima predestinatione aut si pub-
lice fortune signum ostensum est multe
ut in eo quod plebibus romanis tribus
quondam sibilla in parte de misterio i vita-
tionis revelatum scribitur Et quidem non
modo imaginationis sed passione assensione

post resurrectionem. Adventus quoque
secundi mediatoris docente et dictante spi-
ritu patefecit archana sicut in posteri-
oribus versibus prelibatis manifeste reperi-
es. Quorum istud sicut impletum est
patrum scripturis invenitur insertum:
Iudicii signum tellus sudore mades-
cet. Si vero apices capitales singulorum
versuum quo ordine constituuntur ad-
iungantur ad confundendam perfidiam
Iudeorum hoc invenietur expressum:
Iesus cristus theo yos sother. Tamen in lingua
latina grecarum litterarum proprietas ad
plenum non potuit observari. Porro versus
ipsos ut opinor apud beatum augustinum
libro de civitate dei invenies. Est
ergo mistice eius visionis caput et
summa intentio ipsum quem prefigurabat
indubitanter esse filium dei hominem
verum iudicem omnium regem eterni regni
incarnatorem in se sperantium auctorem
vite et eterne beatitudinis ex gratia largi-
torem. Hec quidem vel rei divina predesti-
natione que inscrutabilis nunc statura preme
intelligitur nunc futuris. Dudum quippe
minimarie mundi in noctem asserunt adhuc
adhuc esset pene infans dum antequam
adultus esset aut precipitis somp(n)ia
frequentius arranescunt arborum namque
labentibus foliis insompniorum vanita-
s donatur. Quod et vigilans in libro
quo totius philosophie reuniatur archana sen-
tisse visus est dum labentia folia
apud inferos variis sompniis onera-
vit. Locorum quoque diversitas varias
figuras quietis admittit. Sunt alia a-
liis nunc locorum nunc aliorum sompnio-
rum uberiora sunt. Locus namque
palustris aut desertus eminentior aut
celebrior fantasticarum ymaginum fe-
cundior est. Hec quoque in eadem ma-
teria obstinatius apperitur et nunc se
ipsam aliud ingerit nunc intimate alio de-
clatur. Cum vero luce in mediata seip-
sam infundit visio est quo eo quod vera et
plena ipse sui omnibus videatur esse se-
creta. Simile est quod de sessendium omni-
nino non visum a quo allexandri ha(u)s-
to venena perimendus erat agnovit
quem enim omnes reputaverat. Porro vi-

sioni alia manifestior est ut quam clara ve-
ritas crevit ymagine alia ex similiorem
depredeat intellectum ut cum verum ad ymagi-
nata species signatam obnubilat. Sicut est
quod Cayo cesar in isto rubiconem bellum
patrie inferentem ad designandum terrorem
civium qui erant proximi in imperio
presumendi ingens visa dum patrie ter-
ribilis ymago dira suo demictias ne
predatore ymago domini suo denuncias ne
tamen armis civilibus impugnaret
publica ergo imaginacio imperii publici
metus et cesareo nomine prestite urbe
erat. Iudicio quod si nullam imperii vita
te que sic apparet credit quibus fuisse
magnum historiarum fide comabitur.
Cum manifeste enim principes urbis visi
sibi esse censuerat honorandam eque-
stro auctorio mulierem formam que
urbem dextra tenuit meruit innasci
studuerint. Ea vero per ista informa egre-
gia venusta qualitate apta partium dis-
positione membris quoque condecentibus
et sibi invicem congruentibus omni-
bus non tam ipsi examinationi quam ad
imaginatione plena sui comedaccione depos-
ceat quod polaris tobias tante nobis per
fende mabiles esse censiti sunt quibus
saluter viduit eius quasi ipsis suffice donum
virgo pareret omnino credens imperii lex
virginis partum. Quod et christo nato im-
pletum est ea corruente et fracta quia
humani contrahitur ubi dominum impera-
rum delatatur. Cum vero res per quietem
alia imaginante claescit si tum emittantis
honesta cuique persona sit et verum loco
autorum spem cadit. Est enim oraculum
ut ait quod divina voluntas ore persone
nuntiata hominis vero appellacione censetur
quidquid noscere videtur homines homo
angelus sit in deus an quevis alia creata
persona aut cuiusque honesta est et regulis
est aut a natura ut parente aut condicione
ut domini aut maioribus ut religiosi aut
fortunarum ingratus aut religioni ut dei
angeli homines ne servus et ceremoniis
divinis consecrati et quo apparet et sine
simplicitas tum sed dum quod personas aucto-
ritatem non modo honestas sed et detes-
tabiles venerabilem nomine claudi sunt
enim katholice religionis viri ne deo

esse que numina eius sacra sunt pia
veneracionem impendunt. Ita hec et su-
perstitio religionis homines sitientibus
uno poculo verborum demonibus et ce-
lebribus sacris eorum non debitam re-
verenciam que nulla est sed turpissimam
exhibent simulacionem ex Lucani cege-
tilem libris colligitur. Eneas oraculo
rerum indicio promissam et quesitam
invenit italiam et in ea non tamen
nimium ex demonum nutu sedem sta-
tuit et sementem generis romani i
orto quem eis complacuerat seminavit
Aliud enim aliud ait mpsumpnis pa-
ter Anchises quod incipit quod appollo et
alii quos longum est enarrare. Unde
si de semine illo genus ortum tocius
imperium mundum viderem in hominis
presencium sectorum invigilans i fide
rara sollempnium presidia simile moribus
fastu regale studium avaricia impi-
etatibus insigne superbia tirannidi omni
modo nequicia senciens maioribus non
debet asscribi qui auctor eorum homi-
cida fuerit ab inicio et a veritate defi-
ciens mundo speculo orbi tradam
infixit mortem quam ergo vero eo presens sit
et si eis nequiit imple mensuram
solent hi illius mutari malicia licet
in orto illo hoc nullas plantas ex vir-
tute fructum referentem applicata fuit
ut manuum constat esse insertas sed
si quis ab inicio urbis condite totam
revolvat historiam eos ambicione et
avaricia super ceteris gentibus invenient
laborasse et variis sedicionibus et
plagis totum concussisse orbem. Sed quod
tirannidis et sedicionum finem tam
crebra dampna senserunt nisi ex
quo principium eorum. Ad certam vite
naturam ducente pervenit. Unde illud
satiri illis aptissime facit ad generum
cereris sine cede et sanguine pauci de-
scendunt reges et sicca morte tiranni.
Inscripturis quoque canonicis inveniuntur
plurima oracula ut cum Josephum so-
pnius ab angelo sepius eruditur. Ma-
gis inducuntur ne redderant ad Herodem
docetur Petrus in reptilium linteare
plenitudinem gencium colligendam
Et cum vestito ubi appellis constatino ruit
creacionem est imperii arte vexillum. Et pa-
ce ecclesie restituta maiestas orbis
publica voce fortunatorum advocato-
rum iudicum omnium victoriam regni
et imperii xpiste esse promittit. Unde cum
due species somniorum sunt et improstremis
quarum visibilibus spere vitas meus ac
oreat mediam ex corpis vitatis ex reli-
gionum appendet diligencium decipiunt =

Est itaque tam in scripturis ad sop-
niorum quam ad coniecturarum enig-
matum et signorum sollerter
attendendi rerum figuras que
tanto multiplicior est quanto rerum noticia quanto
ceteris operibus nature opera vincitur. Artifi-
cis imitantes naturam. Si quis enim si-
ne tres aut quatuor licet figuras statim
pollicemus est e ultra numerum personarum omnes
re res quot licet aliarum pluritudines tot
gerit earum significaciones ita tamen ut ma-
ior numquam sit minoris signum signa quidem mi-
nora sunt semper. Inde est ex hoc res suba
quenis sit ut potest aliquid communicacioni-
bus habentem et insignia reptilium petra
et
ut in locis pluribus scripturarum manifes-
tum est. Porro quo plenitudo celebrior
est eo magis cogitur et firmior est signi-
ficacio. Similitudo vero aut substancialis est ut que
est quod aut ipse aut accidens ut est quantitate
aut qualitate aut variis accidencium for-
mis aut mutacionibus. Et cum quis aliquo
uno modo operis confirmatur. Hec quidem
modo sit creatura creatorem esse conscius
tamen tamen nullo substanciali aut accidenti participat
Cause quoque simul conformatur effectus. Et
recepte causa si tamen maior est effectum suo dici
esse consimilis. Ceterum plurium rerum sicut id
inditum una et eadem nota est. Et quia
signa frequenter eadem in eo vel maxime
ars coniectoris apparet si sub uno exempli
signorum circumstanciam rerum trunca dis-
crecione distinxerit. Hec quidem generalia sunt
que vero sunt specialia singulorum locorum
patent. Non tamen pertinendum est singo-
lorum unum regularitate sermonem auti-
cacionem esse precinie si quidem coniectura
aliis leticiam tristem aliis eventum demi-
nat. Cum vero ne appetibus causis i opera
venis precia innumeritudinem fortune

frequentius ingerit. Unde illud
sophistes carthaginensium legentes poeti
tam magis impune per umbras atom
re michi venus visa est. Si enim de re
liquiis cogitacionum aut excessus bachi
de stimulis incitata venus occurrat
in sompniorum vanitati verum applicari
videtur que omnia coniectorum disciplina
na quasi vana contempnit. Intellige
sapientis id Sompnia ne curas nam
mens humana quod optat dum vigilat
sperat per sompnum cernit id ipsum. Inter du
bia et per se a tercium rerum sequenda
sunt veritatis vestigia. Sunt enim magno po
peyo omnia i minet contraria visis
vaticinata. Quietis letum se vidit populi
tripudiante proprio plausum in thea
tro suo quasi ante totius imperii sui
gesta fortuna prius diutius oculis in
gerebat. Res quoque que turpis et obsce
na in sompnis honestissime veritatis
quasi subarrum tegit. Gayus cesar in mi
nori etate in sompnis sibi visus est
matris incestare cubicula et turpitudine
sompniorum attonitus cum eam ad ma
thematicos retulisset invasionem terram
dicioni eius subiciendas responderunt
si magicarum vel spes ad occupandum
imperium erecta est. Denique ad sperni
sibi una mater quis. Que dauid ne
quior aut crudelior que de terra barsa
bee ad perdicionem hominum adiu et adulterio
incitat. Que quidem omnia contrarium
faciunt intellectum. Cum unus dyalo
rebuli dauid cristus barsabee peccatorum
labe deforme ecclesia significetur. Sic
quenis tu et qua regulare ius est in ta
libus ad libra recurrat. In sompno vero
hanc visionem quas quietis induxit dicitur
per oppositam non fieri idem est tu eadem
parte fit visio alia de oraculum aut re
velacionum et per rerum figuras posset
sompniis agregari et uniformas eo
spes quas contingat quod et studiosis
scripturarum planum visio abraham ap
postoli apostoli danielis et ezechielis ora
culo Sompnia pharaonis et ioseph eo
rum que dicta sunt faciunt fidem per suis
quoque quibusdam viris frequentem illucescit.

ut potest quam hominibus aliis frequen
tius. Cicero et zor in volumine Augustini
Cesar dum adversus anthonium dimican
tus esset egre quam laborans iam
ete mandatum accepit ut ad victoriam
consequendam sequenti die prelio interesset
pariter itaque letica devectus inplicuit
vincit. Socrates sibi de ara veneris que
achademie erat vidit offerri agnum cig
num infantem celo vestro tangentem per
dera regionem que apollino dicitur pe
netrantem et descendentem aspectus
omnium et tante vocis suavitate et leticia in
tentem ut totum mulceret orbem. Sequen
ti die Aristides ab athica de ma preter fili
um Platonem porrexit obtulit lira et modulo
inbuendum quo visu instis viribus [illegible]
dispone concepte hic est inquit agnus
qua nostro apollini venus achademie
conferet plato sacram quam persequebatur
causam perstitens magistrum se apnatus
capi intendit et remidari vidit quod et ho
ner contigit.

Ad dum ipsas coniectorum ideas ex
egimur vereor ne multo sine tam
coniectoriam exigam que multa
aut manus est ars qua dorci
tore videamur. Omnis enim sompniorum
sequitur vanitatem parum in lege dei vi
gilans est. Et dum fidei fuit dispendium
per vicissime dormit. Vis sequi ab eo
longe fieri nec eam faciliter propheta
de qua mecum scrutare vel prudens
curare caucineam qui talis cantibus et
tales in medio palis pulsat. Et licet
sompnolenta per fide sit stimulis fidei
celebranda. Et maleficiis potius qua arti
ficii impugnanda illusio tamen divine grave
dispositionis sic non obstinum unus non per
cludimus gemitus quam spiritus ubi vult
spirat et per arbitrio suo sue membris i
fundit veritatem. Vero quisquis credulitate
significacionis alligat sompniorum planum
est quia tam a sinceritate fidei qua a
veritate rome exorbitet. Plane si primo
preferatur ambiguus et eius intellectus sit
significacione non multo parum doctus
videbitur. Quisquis vero extra discussi
onem sensum sibi aliquid per tractatus su
adebit per stilo verum omnium ut per dominum est multe
est et varia sicut multiplicium vero de termino

diligencia adhibenda ne forte dum v-
nam diligenter sequeris mala de-
cius complecteris. Unde patet coniectorum
quod nomine danielis inscribitur auctoritate
et veritatis robore destitutum cum res si-
gulas singulis significacionibus artet de
quibus non videtur racionis exsequendi
cum tota huius modi sit inepta tradicio
et vagus coniectorum liber per curioso-
rum manus imprudencium discurrat. Habuit
plane daniel graciam interpretandi visiones
et sompnia quam ei deus inspirabat. Sed
absit ut racionem huius materie rede-
gerit vir sanctus qui legem moysi prohibitum
esse noverat ne fidelium quis sompnia
sequeretur. Sciens utique solitum sathane
ne ad subversionem hominum in angelum
lucis transfigurari et ministros suos per
angelos malos. Joseph quoque tuetur
tuendi gracia egypti principatum obtinu-
it. Et quem fratres et quem frater quidem in-
vidia sompniorum vendiderunt ismahe-
litis obnoxium fecerant sompnianti digni-
tas domini non minus commodo quam salubri
mysterio revelata fecit superiorem
quam se mistico rei questioni ingressisset.
Quid quod sompniorum vehiculo de
squalore carcerum in regum vestigium
sublimatur ut non modo liber de servo sed
nobilium et procerum princeps uno tantum regni
solio precedatur a rege. Quod utique
fide humane sapiencie artificio contingere
potuisset aliquem decessorum suorum
ante enim meruisse credendum vel sci-
enciam precavendi virum sanctum et pie-
tatis affectum plenum suos si non hu-
mano generi in commune quod non equitate
esset fratribus et filiis suis facere putarem
reliquisse. Adhec moyses eruditus
in omni sapiencia egypciorum hanc artem
aut nescivit aut sprevit eciam in
pietatis errorem pietatis detestatum
a populo dei exterminare mandavit. Preterea sanctus
daniel disciplinas et sapienciam didicit
caldeorum quod utique sanctus vir non
fecisset si gentilium disciplinis istam
credidisset pertinere asscribendam. Habuit
erudicionis participes quos nostre di-
gaudebat se habere consortes simul et
cum discebant ananias azarias mi-
sael quidquid poterat docere caldea
simul a mensa et a regalibus epulis

abstinebant quod inspirabat deus accepte
leguminibus potius reficiebantur escis
contenti erant ut milicie sue stipendiis
Regi una famulabantur. Sed erat privi-
legium quod homo non potuit conferre singu-
laris datum est danieli ut in lucem
produceret enigmata sompniorum et do-
mino dictante umbras discuteret signatas
ut non familiaritas divine gracie evidencius
elucescat quod rex in strato cubans per-
cogitaret agnovit et meditacione visa
connectans misterium salutis quod umbra
obnubilat et in fine seculorum completum esse
aut complendum providencia reposuit. Bene
placent coniectores ac cogitatores contendere
et umbras examinare explicare involu-
ta et illustrare tenebras signatorum.
Si quis est qui pari gracie privilegio gau-
deat accedat ad danielem et joseph
et similiter eis in deo gratuletur. Alioquin
virtus spiritus non illustrat de arte sopno-
lenta frustra confidit. Cum autem hominis
hec a natura origine abusu et tene processu
Racioni nihilominus defectum patitur
ut quoque videat quod videret plerumque o-
mnino non habeat quod quidem frequenter e-
venerat familiare et parvi colligitur
sollicitus. Quid nomen etenim a memoria
recidit. Et si narracionis auctorem mag-
num teneam augustinum in re dubia sensum
altius cum verum noverat esse notum ma-
gna instancia sibi postulat exponi. Cum vero
alter petentis desiderium promissione pro-
traxisset et unius instancia deluderetur
calliditate alterius. Accidit ut eadem nocte per
sompniaret alter quod rem questionem pete-
nti alteri exponeret, alter quod ei a doctore
diligentissime exponeretur. Scitum quod est cum
umbra quietis evanesceret et maresce-
ret ille questionem qua diu questierat sine
doctoris beneficio nullo quod sint certo per-
venisse. Deinde cum more solito apud
doctorem ageret ut sibi promissum solve-
retur. Iam inquit doctor factum est quod pe-
tisti in ea nocte ut doctorem accepisti.
Alius huius fortasse explicet raciones nisi quod
bonum spiritus vel maligni exigentibus ho-
minum meritis eos erudiunt vel illudunt.
Novit enim Jeronimus teste catholica
matre ecclesia quod ad tribunal dei iudicis
raptus et quod libris gentilium vehemencius
inhereret ibidem correptus est. Postea se

Ultra gentilium vehementer inheret lib-
ros non modo non secuturum sed nec ad hi-
turum. Ante sequendi professionem interroga-
tus cum se diceret christianum et amdire p-
bitros obiectum est quod non christianus sed ni-
gromanticus haberetur. Audactiam af-
firmaverim sompnium cernens nomine
cum id et prudentissimorum doctorum
umbrarum sompnium non fuisse si rem se-
cum veraciter agi domino visitante ad in-
vestigandi religionem confirmet. Et ut
plenam asserimus sive faciat fidem h-
norem uberrimum in cunctis vulnere ci-
catrices ex geste ondebat morte.
Sed cum hec a spiritibus cum homines
fiant ad solam rerum imaginem videb-
atur non apparatur que innocentia re-
linquit incolumen. Quod si maliciam
vivis afferat libidine forte accende-
ns aut avariciam aut dominandi inge-
rens appetitum aut quidquid huiusmodi
est ad subversionem anime procul dubio a
caro aut spiritus malignus immittit qui
in quosdam consentientibus culpis domino
permittente tanta malicie sive licencia de-
bachatur ut quod ipsi paciuntur miserri-
me et mendacissime credant in cor-
poribus evenire quale est quod nocti-
lucam quandam vel Herodiadem vel presi-
dentis domina concilia et conventus de
nocte asserunt convocare varia celebra-
re convivia ministeriorum species diversis operi-
bus occupationibus et nunc illos ad glo-
riam sublimari et nunc istos ad penam
trahi pro merito. Preterea infantes lamiis
et nunc frustratim discerptos edaci in-
gluvie in ventrem trajectos congeri
nunc presidentis miseratione rejectos in cu-
nabulis reponi. Quis vel cecus hoc ludi-
ficationem demonum non videat esse neque
tamen quod vel ceco patet quod mulier-
culis vel viris simplicioribus et infir-
mioribus in fide ista proveniunt. Si vero quis
quam eorum qui hac illusione laborat
ab aliquo constanter et certissime a quibus
arguatur demonum statim aut superatur
aut cedit et ut dicitur de quo quibus in
luce arguitur cessant opera tenebrarum.
Huius autem pestis cura efficacissima est
ut fidem quis amplectens hiis mendaciis
subtrahet mentem auditum et nequaquam
respiciat ad huius inepcias et vanitates. Et
ad insanias falsas.

Desit ut tam facile mathematicorum error a prestancioribus animis
amoveri quia levius in conspectu
vere fidei et sane conscientie istarum
illusionum demonia conquiescunt. Ve-
rum eo periculosius errant quo insoliditate
ne et veritate rationis suum fundare vi-
dentur errorem. Temerarium siquidem
videtur vim nisi lege nature prevari-
cari et stultum contra dissentire ab eo quod
ratio persuasit. A viris quo sumunt inicium
ut in peiora gradientes se et si quippe decep-
tos precipitent in laqueum vel foveam scilicet
mathesim que probabilem quia penultima
brevi pronunciatur que et non inducat vel pro-
bat et utilitate ex genere approbat quia quo-
dam doctrine sive ratiocinatione fundamento ut ex-
emplum opinionum suarum ludunt quia quan-
dam inrugiune communis in mathesim rep-
brant que producitur extensa penultima pre-
cipiunt efficacissime prohibentur. Primo namque res quibus
natura creavit distinctat eas quod multiplicant
investigant nunc quo ex partibus sui ut
quo ex materia et forma constent inquirere
quo ut facilius possint sensum vires pe-
sant et efficacia inveniuntur intentius. Et
quia sensum obtutu rerum corporearum
materiam non transgreditur paulatim aliorum
beneficio ad subtiliora consurgit visus
etenim in suo corpore eo quod pertinet colores
tum et quantitates examinat et figuras. Hominis
plus contingit auditum qui sunt de corpo-
ribus indicat olofaciendi vis moderatur
tota versatur. Quid durum quid molle sit
quid leve quid asperum quid pondero-
sum aut frigidum quid humidum sit aut
siccum tactus discernit est in medium sequente
explorativi et quantitatem et ponderis eorum
dolorem quoque percipit et voluptates se-
quod per omnes sentiunt corporis partes diffundit
adeo quod anima corpori cohereat est ut eo dis-
cedente videatur et tota corporis vita dis-
cedere. Si vero corporum absencium per fantasiam
proprietates inquiris eas tibi inducta plenitudine
ab hiis quas spiritus agnovit potius imagina-
rio putant que tante erit fidelior quanto
certior fuerit plenitudo. Unde Varro apud
in Catonem non assequente plenitudinis vim
lapsum sibi querit imaginariorum urbem

quam dicunt romam melliboee putaui
stultus ego huic nostre similem qua sepe
solemus pastores ouium teneros depellere
fetus verum hec alias tantum caput ex
tollit vrbes quantum lenta solent inter
viburna cupressi Sunt autem familiares
ex quibus constat similitudines rei fidelis et veri
est imaginatio qualis vtitur Androm-
a te apud virgilium O michi sola mei
super astianactis imago sic oculos sic ille
manus sic ora ferebat Et nunc equali te
cum pubesceret euo vnum sit admiror
porro dicendum est sicut opus est intel
lectum cum absque intelligencia hec non vale
ant comprehendi Et vnum non possit esse
debite sine racione indiuidui intellectus ita
quod relique deficientibus certe puree su
ас quasi in arte dei constitute omnia inse
parabiliter complectitur abusionibus superio
ra negant comprehendi Et nunc quidem
res ut sunt nunc aliter intuetur nunc sim
pliciter nunc composite nunc disiuncta coni
git simpliciter ergo incedit intellectus
dum rem quamlibet contemplatur puta
hominem equum vel concipiens eius ro
tes plures gradatim complectitur compo
sicionem abusiuus est puta hominem album
intellectum equi vel currere mentem comple
ctens disiuncta coniungit equina variat i
ducens vndique plumas ut inquit poe
tarum turpiter atrum desinat in piscem
mulier formosa superne Hinc vero auc
tores suos traxerunt vero poete cum vero
rerum centhaurum describunt et chi
meram coniuncta vero disiungit ut si forma
teneat absque materia cum tamen sine ea forma
esse omnino non possit nisi forma esse
di et ei adherentes sunt forme formarum
ex quibus ille fluxerunt que in materia sunt
et corpus efficiunt Porro cum res non in
singulariter aliter quam sint componendo
inspicit eo quod casus est et a veritate
deficiens ad opinionis errorem vergit Et
si esse asserit vel non esse pleno nomine
opinio est Sed licet aliter quam sint dum
tamen simpliciter coniuncta disiungit Non in
anis est conceptio que tocius inuestiga
cionis sapiencie expeditissima parit viam
Hic est enim tocius philosophie instrumentum
quod et naturam mira subtilitate scrutam
ur et res singulas ad se inuicem ne

sue proprietate distinguit Si abstrahen
tem tuleris intellectum liberalium artium e
structura peribit cum citra ipsius operam nulla
earum rite valeat haberi aut doceri hec
itaque sicut formam sine materia sic et materiam age
ditur sine forma Et quod proprie virtutis pote
ciam tenere non sufficit suo quodam defficien
tem in quo comprehendit ut si videantur te
nebre non videndo et audiendo silencium
audiatur Ecce non est homo qui non sit
albus aut niger aut medii coloris particeps
preterea nec potest esse homo qui statim sit aliquis
homo cum idem sit alium esse et vnum modo
esse verumtamen sicut hominem intellectus
attingit ut ad neminem hominum aspectus
illius descendat generaliter esse quod non
nisi singulariter esse potest sic enim dicendi
et standi sic et intelligendi diuersitates
essendi modos sua in diuersitate suspendit et
homo qui non potest nisi singulariter esse vel
auditur mentis concepcione diffinitur ergo raro
quod concipit intellectus aliter racionale mortale
quod in se locat subditos eadem neminem esse sa
pientum ambiguum est Dum utrumque rerum
similitudines et dissimilitudines colligit dif
ferencium conueniencias et conueniencium differencias an
perscrutatur dum quid singula in pluribus
quid cum paucioribus commune habeant diligen
cius inuestigat Cum ne de rebus singulis ad
esse necesse sit que obesse non possunt perspicuus
contemplatur Multos recipit se rerum i
uenit status alios quidem vltra alios singula
res quos pro arbitrio suo diffinires et intel
ligeres dum videns ad ipsius archana ne
mentis transmittit ut nil naturam pene abscon
ditum sit ab oculis eius Et primo substanciam que
subest omnibus acutius intuetur in qua magis
ne probatur artificiis dum ea variis proprie
tatibus et formis quibusdam suis rebus
tibus induit et suis sensum perceptibili
bus informat quod possit a primis humano
ingenio comprehendi Quod igitur sensus
percipit formis quod subiectum est singulorum
in prima substancia est Id vero sine quo illa non
esse nec intelligi potest ei substanciale est et plerumque
quod substancia nominatur Hoc autem quidem est quod
substancie et ea manente subesse potest accidentibus
agregatur singulare quidem est si unum tamen
sit vel licet non natura conformitate tamen
sit commune multorum quod forte facilius
intelligitur quam in natura rerum potest inueni
ri Inquio genera et species dicas proprietatem

que viliter dux planum est inuenire cum in
actu rerum subsistencia vlium que poci
us fructus sit et labor infinitus in mete
vo vtilis et finaliter reperitur si enim rex
solo modo dinatam subalem similitudinem
que mete pertractet spem tenet si vo ve
spe differenciam conueniencia mete occurrat
quis altitudo mete diffunditur demum
dum rerum quas natura subalit vel acide
talit assimilat conformitatem percipit i
lectus in vlium comprehensione modi Cum
vo sibi dracagitat quo vo ipsius ta
to adopa ne que singularia sunt famili
aris accedit si subam suis vestitam
proprietatibus inspicit a nature condicione non
dimittit Cum aut detracta spe eam ex for
marum quem vestimento atamine quod si
mul cedet et rerum nam quod sit inspice
malys sunt liberius et fidelius contem
platur dum rerum subam quantitatem ad
aliquid qualitatem situm esse ubi quando haec
facere pati sigillatim distinguit et distinct
Clue et si sigillatim esse non prit sigillati
m investigacioni querunt et ad totius phi
e compendium vtilissima est hec speculacio
magna magnitudinis et multitudinis que du
o totum orbem complectitur et ambitum na
distinguit Umquam abstrahens intellectus
dum hoc agit ociosus est aut inutilis
per quem omnium honestarum artium codibus
ad totam cosmate phice consendit multi
tudinem quo que potencia sui in infinitum
crescit sicut econtra magnitudo decrescit
in infinitum humebri divisione pertractu
eam nunc simpliciter et per se nunc ad aliud
relatam considerans alteram demandat arithme
tice alteram musice plenomeo resignans
magnitudinem quoque secat in duas species
alteram immobilem subiciens geometrie
alteram quoque mobilem huius astrorum et
celestium scienciam profitentur In his vero qua
tuor speciebus mathesis ... doctrinalis tota
consistit in quatuor phie luminibus mun
dane sapientie perfectionem assequitur primus i
taque gradus est ab arismetica morat utu
tem imitare Secundus proporcionum graciam a
musica trahere Tercius obtinet situm a geo
metria stacionum mensuramque Quar
tus vero quod nouissimum vaim potentiam siderum
assequitur et vim celestium perscrutatur E
orum vero qui sciam profitentur astroru

alii opinionis errore plebem ... ad ...
bas magno deprehenditur et ignis Alii so
magnacionis virtute contenti sunt quod
verum sit doctorum iudicio resignatis sibus
agentes sibi duo vicissitudines teneat utras
que alii ut astrologia erudicionis sue respi
ciunt professores Sunt alii qui in possessione
veritatis astrorum quod investigant eo se loco
tenent si posterum varii motum quod siderum ra
cionem quod signorum varietas assequitur

De dia mathese doctrinalis et mathesis r
plate et tradicione mathematicis et erroribus
eorum c xix

Enim quia probabile est celesti
um aliquam esse virtutem cum et
interea non credatur aliquid ex
gm quod a manu opificis dei bo
num aliquid non formatur effectum Alii un
o priores sunt celestium potentias investi
gant et de singulis que sublunari globo
eueniunt astronomie sue regulis nituntur
reddere racionem Est aut astronomie no
bilis et gloriosa sciencia dummodo clientelam suam
intra moderacionis metas cohibeat Qua
si licenciore vanitate excedit non tam phi
e species quam impietate discipula est Et
quid multa sunt mathesis doctrinalis et di
nationis mathesis communia Sed dum dina
cio sobrietatis mensuram excedit toto
dissidens sive non instruit si sui decipit
professorem Quod enim sonas preponitur pa
rallelos distinguunt cum signis sive obliquum
zodiacum quod orbem fere totum voluens
angit per laborem metitur planetarum
per apposicionem nullius erroris preripe
... facit per a polo artico ad antarticum
que ducit Quod signa per gradus et puncta diui
dunt per orientem et occidentem signorum et
siderum comparacionem tenet utrique commune
est utrique enim in eo phisionis acquiescit
per temeritudinem subtilium corporum quas
dam sectas viias et circulorum intercape
dines non estimat dispari Asserunt quoque
que colorum solem auctorem esse hono
rem quod argumentum et defectum Lunam id
sensus probat motui humani accommodant
inhumane mors plurima Verum mathesis que
futurorum pollicetur iudicium abelemente phi
e vt dictum est trahens originem ultra pro
greditur et ellacionis sue temeritatis impi
gatinam eius prorumpit Cum stellas
mat quarum ipse nomina soluens signa
prates cursibus tota tempora nouit quoniam

Hoc ipsum astronomie sive beneficio sibi astr-
ologi repromittunt tanto quod longius a stella
vitatis oberrant quanto ad eandem tam diu
rerumque mollimentum signorum quoque
nam revolventes. Poterit eam forte none
rant dum in stellis comparibus fluc-
tuarent. Illa dicit masculinum genus alia
femininum genus, essent forsitan multiplicata
prosobolem nisi quia dissociata longe
contra convenire non possunt planetarum
quorum consilia quorum et orbes moderatores
eorum habent diligentius explorant. Quod
de affectione eorum et motu et applica-
tione unius et alterius coetus quod stellarum
facile est invenire. Saturnus ergo quia
frigidus est et senex grandis est et noci-
vus et de natura maliciam monstratam co-
hibet ex etate. Omnibus igitur inimicus vix
suis scolasticis parcit. Succedit enim Iupi-
ter ei enim propicius et salubris tante
quod benignitatis in omni ut ut de mali-
cia patris nec matris ferocitate subito
quemquam offendat. Nisi forte et ipse mori-
bus sibi subiecti dispendia stacionarius
scilicet sit retrogradus aut adustionem in-
sensibilem patiatur. Mars ferox namque
modo iniquus omnibus sit scolasticos suos preter
mitigatur tamen medium iovis accessu vel
veneris quia et ipsa propicia est et benigna.
Mercurius vero talis est qualem unum plane-
te permiserit unum et ipse convertibilis nature
sit potencioribus coherat quod unde p-
lerisque enim persulem eloquentie oppina-
tur eo quod illa meta sapientie plurimum possit in
alicui peccata noceat plurimum. Hoc quidem et
si non nocuit, sectam tamen errorum attigit.
Lucanus enim timorem orbis distribuens
bellum quod civile necessarius astrono-
mie argumentis inhabilitate appropinquante
tempore futurum bellum denunciaret. Fi-
nxit enim poeta doctissimus si tamen poeta
dicendus est que in narracione rerum
ad historicos magis accedit illius in
aliquam irrefragabiliter adimplendum
solis in throno suo domali respondebat. Et licet singulis paucorum copia dis-
cutiat mentem quid stellarum corporum
tamen que videntur non dum plena noticia
tradidit cum multa mathematicorum do-
mo adhuc non sit questio expedita an ex
elemente sidera constent an quintam essenci-
am quam Aristoteles introducat. Nam quod
eis obviant parum mollia sunt vel dura. Et si
quid huius modi est tacere audire dedignatur.
Lucanus aliquos famosos sortes et suo iudicio
sapientes intellibus videremus nusquam me
laborare. Hoc pedunt tamen et suis temporibus
insistere probant quod fata delibent et de-
prehensa voluntas sideribus quod in sub-
limi globo sortiatur effectum et forte nus-
quam est quod non mathematicum referat a-
it. Ideo quod date quum assumpsi qua peste
parte venientem cetera multorum temporis
in unum convenire dies. Summo si frigida celo
Stella nocens nigros Saturni accenderet ignes
Deucaliones fudisset aquarius imbres
Totus diffuso latuisset in equore tellus
Si sevum radiis nemeum o Phebe leonem
Nunc premeres, toto fluerent incendia mundo
Succensusque tuis flagrasset curribus ether.
Hi cessant ignes; tu qui flagrantem minan-
tem Scorpion incendis cauda chelasque peru-
ris, quid tantum Gradive paras? nam mitis
in alto Iupiter occasu premitur, Venerisque
salubre sidus hebet, motuque celer Cyllenius
heret. Celum Mars solus habet. Cur signa
meatus deseruere suos mundoque obscura
feruntur? Ensiferi nimium fulget latus Orionis.
Imminet armorum rabies ferrique potestas
confundet ius omne manu, scelerique nefan-
do nomen erit virtus, multosque exibit
in annos. Ecce ex qualitate planetarum et po-
sitione signorum et concursu causarum qua
mutuo bellum sit generaturus eventus. Hoc etenim
ad artis tradicionem plurimum spectat
ut de nati vel cuiuslibet consistet domicilio pla-
netarum. Omnes siquidem preter solem et lu-
nam qui solis singulis contenti sunt duo-
bus domicilijs gaudent. Nam sicut et canunt
naturale quidem cuiusque domicilium est in quo
quisque creacionis sue principium habuit. Sic tamen
genealogi consenciunt eos a domo esse cre-
atos. Lune ideo domicilium cancer est, leo so-
lis, mercurij virgo, libra veneris, scorpio mar-
tis, sagittarius iovis, saturni capricor-
nus. Et hoc naturale. Cetera vero saturno cedit aqua-
rius, pisces iovi, aries marti, veneri tau-
rus, in mercurij sortem gemini cedunt.
Luna vero commoda est quam ceteris stel-
lis quod quid illi gratia creat deus
ut possit nocere. Quid de sole dicam
qui dux et princeps est et moderator lu-
minum reliquorum, enim utique tale in natibus
omnibus hijs plenum planetarum non sem-
per bonum et necessarium profiteri cum et die

videntibus cometis illustret orbem tempe-
ret tempora dividat indicat rerum vicissitudi-
nes et alia plurima que nunc longum est
enarrare. Sed licet mirarum utilitatum
in eo et mirabiles cause resideant, ipsorum
tamen et omnium que facta sunt una est prima
causa que nichil fecit ipse maiestate
potentia enim et sapientie sue virtute in ne-
cessitate formavit et firmavit ut ei tam
substantiam quam formam conferret sola indu-
cta est bonitate. Verum mathematici
planetarum dum processionis sive poten-
tiam dilatare nituntur rationis et
impietatis mendacia pro viciosissime cu-
rrunt ut cuiusque rebus res servatur
illesa nisi dum instar propria generis ambi-
tum cohibetur preter tamen quod in mathesi sa-
pientem frequens est aliquid contra regu-
lam invenire. Omnis enim regula aliam
generum rerum accomodata est. Si vero tradu-
catur ad aliud statum in veritatem impingit
abnegata proprietati. Si ergo mathesim probabilis
mathesis id est doctrinalis essent sine con-
tentione et verum possent assequi positionem
stellarum et cum signis sive sobrietate con-
ditione siderum ipsi mutat provenerit qualitate
presentis et temporum et speculationis sue
iocundissimum carpere fructum. Cum vero
dilatant philateria sua et magnificant fi-
mbrias dum constellationibus et plane-
tis nimium virtutis ascribunt eis nescio
quam auctoritatem ascribentes operum in
creatoris prorumpunt iniuriam et dum
celestia que tractant ad subtilitatem
non sapiunt iuxta apostolum stultifi-
cantur. Unde in quantum erroris abissum ab
ipsis celestibus inducunt constellacionibus
sive ascribunt omnia tu videris an eis
attribuenda que fecit et celum et terram
et omnia que in eis sunt. Deinde cum
constellationibus rebus necessitatem inducant ut ar-
bitrii primat libertatem an et hoc rite
senciant certum de libera voluntate
denique quid de rebus vestimus ut quo
diversis stellarum positionibus dicunt ima-
ginem posse ab homine formari. Que
per proportionalia tempus et quadratione pro-
porcionum in constellacione servata forme
stellarum recipietur spiritus vite et con-
sulentibus occulte veritatis manifestabit
archana. Et licet quedam que honesta vel
recta sunt ut se in loco modo vellet sinari
vel solum deum quando aliquid quavis pre-
cibus et muneribus invocandum precipiat. Ita-
ligionem tamen semper hanc esse fallaciam cer-
tissimum est que ut micis teneatur innocen-
tie vel iusticie precepta plerumque fallant
videtur asserere hanc quidem idolatrie spe-
ciem esse fidelium nullus ignorat. Longe vero commo-
dius mitius asscendunt astrologi qui
achademicorum more quidquid eis occur-
rat probabile suo iure defendunt itaque qui-
dam eorum motu quodam circuli planeta-
rum adversum appollonem in uno contendunt
~~itaque quod eorum motu~~ Illi auctore
aristotile eosdem cum firmamento fieri
perhibentur quorum neutrum teste tymeo
astronomie regulis invenitur adversum
et Gene et genelum dum ad divinacionem
sive celestium numinis instruunt tamen ipsorum
celestium quam dei notitia providerunt que
tamen non eos sicut commodius videntur con-
sue errorem cum ploremo auctoritatem
operum non detrahunt creatori sed semel
et simul ab eo legem asserunt institutam
qua nullus umquam conatus enarrat cum
omnia que disponit futura sunt ut providit
quod forte pamphilus intelligit cum dicit in-
cipit ex alto grave et inmutabile pectus
pondus adest verbis et vocem fata sequuntur
ab eo ergo sua potestas attributa est singulis
creaturis in quibus non opportuit celestia
locum tenere novissimum et que dignior a sunt
aliis here minimi potentis eis itaque quantum
voluit contulit qui et sibi retinuerit opus
principatum signorum illius ad nutum in-
duxit obsequium. Unde et si non sepe faciat
opera signorum tamen auctore deo exibent
insignia. Hinc forte illud: Celi enarrant
gloriam dei et opera manuum eius annunciat
firmamentum. Nec mirum cum tales et
alia plurima institucione dei conatus bu-
ficio quedam futuri signis preveniunt. Signa
celestia signa sunt rerum que prius du-
bie venture sunt necessario tamen eas muta-
biles dyspositio ordinat quod prohibet eas que
celestium pronunciantur indicio sicut quo ab
homine et hominem invenerit indicari signa. Si-
quidem hominibus data sunt ad erudicionem
non illis qui celestium consilii secretorum
nullis indigent signis.

Quod prudencia rerum naturam non pe-
nitus neque series rerum immutat pruden-
tiam et quod liberum arbitrium manet cum
prudencia.

Probabilia quidem sunt hec que
proponunt sed venenum hic submer-
sum latet fatalem etenim quandam
necessitatem rebus imponunt sub
pretextu humilitatis et reverencie dei cava-
entes dispositionem timentes ne forte per-
sonis dei insit rerum eventus incertus
committeretur preterea privilegium divine
maiestatis rerum penitus sciencia reddentes
que tempora prevideant et momenta que filii
testimonio patris sua in potestate sunt posita adeo
quidem ut abscondita sint ab omnibus eorum
quibus dei filius quecumque audierat
a patre patefecit deinde mentes hominum
timore elationis retollunt a desperatione
pusillanimitate prestiterunt dum vel vitam di-
uturnam aut mali prefixum decernendis pro-
mittunt vel econtra imminentia fata ut
ad pericula adversa [illegible] contingendis
Certe superiorem timore vel inferiores
spei memoriam quibus fidelis anima
aeterna indicitur tollere prohibentur
tollunt tamen tam in suam et clientele su-
e pernitiem quam contumeliam prohibentes
rerum sicut series rerum dei providenci-
am non immutat Sic et eterna dispositio
rerum non premit Neque enim homo
peccare non poterat quia enim deus pro-
viderat peccaturum aut quia ille non pecca-
re poterat cum peccaturum deus ignorarat Ne-
que enim mori posse nesciebat eo quod erat
peccati [illegible] moriturus Neque enim mori natu-
re erat quoniam hoc donum prestabat sibi
quodam modo immortalis pro dubio mo-
riturus Et culpa mortem attulit quam
nature condicio non invexit Esset quidem liber
in mortalitate qua non mori poterat in ea
qua non mori posset transcendisset nisi culpa
inobediencie preripuisset iusticie semita bea-
te glorie aditum per ipse preclusisset Itaque
peccare et non peccare potuit nativo preditus
libertate arbitrii quem nulla dispositione
violencia fatorum impulsu nullo co-
actionis stimulo ad hec deflectere nature
urgebatur [illegible] primam Sic inclinata-
ta parent pene hominem sponte lap-
sum impegit in mortem cum quam iusti-
cie frena laxavit arbitrio per ipso
oppressus et obrutus iacet ut iusto dei
iudicio quia tunc noluit abstinere a pec-
cato tunc potuit nunc nequeat abstinere

cum velit In eo tamen solo adhuc ei liberi
arbitrii viget ut sibi ad opus iniquitate
sufficiat et per ad bonum non nisi a gratia preve-
nientis et adiutus assurgat Sic iusticia pre-
destinans traditus est in regimen peccati et
mortis ut in quo servitutis per pene necessi-
tate delinquendi et moriendi subiaceat
Clamamus hoc non fatorum series sed pena
reatus initium introducit Aliquem ho-
minem iusticia condempnabit cum culpa
non in eum sed in ipsius retorquentur
auctorem [illegible] ita quod sunt que nunquam
futura sunt Cum sequamur non evenire
venire non possunt nequaquam [illegible] dicentur
Narrate sequendo bellum fieri [illegible] est al-
terum tamen posse et determinate verum
est et possibilium
An possint a deo sciri que non sciuntur et
quod rerum mutabilitas ei nequaquam est
infligenda et quod id est sciencia rerum. Quam
Ecce iam altius difficultate
[illegible] et quoniam
me [illegible] videar invo-
lutus Sed enim que non sunt nec
erunt esse possunt profecto et deus potest scire quod
non sit [illegible] ignorante potest aliquid eve-
nire Bellum namque navale quod non erit
sicut et geri sic et agentibus sciri potest
quod utique et esse et sciri potest ab homine in-
quid sciri a deo non potest Ergo deus potest scire
quod non sit potest utique et non scire quod non sit
eo quod convenienter [illegible] nulla possit esse
sciencia cum aliorum eorum super eo quod veritatis
[illegible] careat sit obnoxia falsitati Porro me-
dicorum nulla sciencia est quomodo ergo sciencia
immutabilis est cum decessive rerum fieri
potest et accessive quia potest ignorare quod sit aut
scire quod nescit Quod sed eam variabilem
esse recipimus Iacobo reclamante iam apud
eum variatum est Et vicissitudinis ob-
umbratio et per lumini esse desistit per
elabitur quod promit hoc equidem nec
gentilium error circa sua non tamen mi-
nima quam demonia dignabatur admi-
ttere qui stigiam paludem diis per via
esse negabant dicentes eam omnibus
venerandam Et usque quia illicitam a celes-
tibus putari Mentes namque celestium ob-
livio non contingit inquid ergo fides ven-
[illegible] quod de deo vel ipsa perfidia abhorret
Constat autem apud omnes quia deus scit

Illud non esse futurum et si plerique non recipiant illum posse scire aut non posse scire hoc esse futurum nec enim mutabilitatis nota vel mutabile predicatur mutare Sed esto ut deus qui hoc plerique recipiunt posset tamen si fieri potest positione aut concessione non peccabis Scire quod non sciit non absque enim esse mutabilem quis conicit cum non deerit aliquid vel accidit cum id solum in rerum natura verum esse contingat quod ille ab inicio suo precuncto prescivit deum tamen hoc pri[ncipaliter] pre ceteris scrutatissima diligencia preca[uen]dum est ne cognicio morum nobis quia appollinem induxit quidque per diem egerit aut futuritate hoc quoque ipsa possibilitas evemendi non levitati vel lunis qui non modum sed rerum facilitati que vana non in[te]lligente mo[vi] possint conveniente ascribitur magnitasque usque quique in mobilis sciencie dei integritas Et si quid varietatis alicui inest non tam scientibus quia sciturorum mutabilitas est licet enim que sciencia dei complectuntur mutabilitati subiacet aut ipse tamen alteracionis vices ignorat Et uno singulari aspectu et individuo omnia que dici aut quocumque sensu excogitari possunt unversitate includit et continet adeo quod sine motu non localia sine loco nascencia sine inicio decedencia sine fine fluctuancia sine alteracione temporalia sine mutabilitate et mora sic uniformiter comprehendit ut ei nec preterita transeant nec futura succedant Nec mirum hoc incommutabile statu inest quia quidquid ibi est immutabile est Tamen et in nobis mutabilium motuum et festinancium cursum agitque quiescens comprehendat aspectus intellectus quoque rerum magnam sine distensione et sine conclusione sui tamen modicam contemplatur nec loco indiget ut localia claudat aut spaciorum intersticia ut distancia complectatur in eo quod presens scitur licet sed non eque possibilibus cum hic multis ille vero omnino vel hic motum obnoxius sit Cum vero divine simplicitatis aspectus in omnia claudat et una tamen est et individua suba[stancia] presciencie et quod essencia una cum sibi sciencie idem esse et sapientem esse Aliquam fingat quam potest quamvis hec divina scientia quiescit nec prima rerum omnium causa est quia sic comparacione amiculo eget creature nostra sciencia longe disparis condicionis est spiritum si quidem et aliud non est idem esse et scientem esse Cum anima primo affectionis motu invalescens disponetur ad cognicionem rerum ea quasi radicata fuerit ut ad omnino a se immota nature consilio non possit habitu suo informat animam fiat quod scientem hic habitus rectissime sciencia appellatur licet et res subiecte intercedente sciencie nomine censeantur Unde et varia sciencia nominibus mutuatis quod unum tuus sit ad alterum sic utique et sciencia dicitur multa cum multitudo rerum pocius quia sciencie sit sic ergo sapiencie dei immensitas et simplicitas attendatur una est simplex et individua si subiacencium multitudo multiplex est et multiformis sicut et substancia valentis aut potentis quod vult aut potest attendas una est voluntas et potestas si quod vult aut potest quia infinitus est omnis numerus iuxta illud propheticum magnus dominus et magna virtus eius et sapiencie eius non est numerus Item quia magna opera domini exquisita in omnes voluntates eius et illud quod loquitur per os ac dominum hec aut ceteris uniformis et varia licet tocius varietate ignara sit variis tamen nominibus appellatur Sed pro variis causis Sciencia siquidem et presciencia disposicio et providencia et predestinacio nominatur Sed sciencia existencium presciencia futurorum disposicio faciendorum providencia gubernandorum predestinacio salvandorum est Et est predestinacio ab eterno gracie preparacio per quam unusquisque vocatur ad vitam Sicut ait apostolus Quos predestinavit hos et vocavit hos et iustificavit hos et glorificavit Et alibi apud te inquit est fons vite Et in lumine tuo videbimus lumen ut pro[p]heta teneri quadam sciencia dei que finem nesciit vel finitorum finem inveniat Sciencia dei est omnium que sunt fuerunt et futura sunt vera comprehensio et plena noticia divina si quidem vera novit et sola Nulla quasi agnoscere dignatur falsitatem eam tamen diiudicat et condempnat Est igitur racio infinita que universa comprehendit quorum utique non numerus Sunt adeo infinitus ut finem non inveniat insipiencia dei ipse sola scripturam quia sic novit Nil

Igitur eorum que nominamus quam vera sit
evanescit omnis que dispositionem preterita
sunt preterita aut futura in eternitate transa
ctum est per hoc Si quid aut pre
primum vocamus tuorum vitas que nul
lo de statu suo transibunt Transibunt
tamen celum et terra quam et hoc de
bis veritatis est Tunc utique terra de
conformitate mundi purgata et reforma
bitur celum novum et terra nova Sen
tiat unusquisque quod ei fides vel racio
persuadet quod sine preiudicio sane me
lioris ego moris omnibus arbitror insi
nita tamen in omnibus que sunt alicuius
esse necesse sit vel non esse Et eorum quam
condictorie opponuntur alterum ex de ne
cessitate sit verum Causa quod in eo sit te
semel et simul eorum evenerit aut
potius extitit nichil ut eius in nichil
nequeat vel augeri Et ipsa quamquam
meritum maneat infinitus sed non in
sed apud infinitam sapienciam dei Inde
sciencia quod sua est tamen vel eorum ela
bitur et omnino augmentum non recipit
que ea omnia comprehendit Racionem vero e
orum que deus ab eterno in sapiencia
et in ingenito verbo disposuit creaturis
sibi omnia simul que postea modo consequen
ter ducit in opera suo presignum ordine
singula tradiderunt a generatione qua
incipiunt esse per sortem Una fuit fluc
tuare videntur casibus ad corrupcio
nem que in corruptionem filium pesti
dens retrudit ad non esse partes vel
fata placuit antiquis appellari Eo
quam constitucio providencie dei qua ef
fectum mancipetur necnon parcat et
a verbo dei quo eternaliter omnia dixit
et facta sunt creacionis firmamentum
accipiant Unde stoicus necessario credidit
omnia evenerit emanari posse stamen
mutabilem et eprout eius eorum que e
veniunt vel providencie tamen dispositi
ne forte mutatem mutabilibus rebus
inducat opinatur Par ergo erro
re despicit omnis aliter casui aliter
necessitati universa subiciant Mutabi
libus rebus sed quod rerum dispositio i
mutabilis est et eterne providencie immu
tabilis status omnis mutabilium conti
cursum Eius vero ipsa ab eterno tale sive sta
tu contingencium sine ab omni necessitatis ne
cessitate absolvit liberum liberum in accessibilius

sapientie dei Summe sapientie tenebras
incomparabiliter antecedit Est tamen inquo
claritati illius caliginis nostre oculus
quo ad aliquid coequatur Sicut enim
quod video nunc nulla ex eo quia
videtur necessitate premeret sic et quod illius
oculus contemplatur non est necessarium evene
nire Sicut equidem lapidem vel sagitta
quam in nubem iaculatus sum corrige
re non recasuram in terram in qua sequitur
omnia minima suo pondere nec tamen simpli
citer recidere necesse est potuit enim recidere et non re
cidere Alterum tamen et si non nescio verum tamen
est illud utique quod sic futurum si enim
futurum est et si forte putetur non sic
tamen quam illius quod non est non est stare
exprimo Verum tamen si non esse possit vel impe
diat esse stamen Que non maiorum tantum
si quorumlibet eorum est nisi forte et in
commensurabile creatura tenebras nature compa
randa sit et que ille pronunt omnia pul
chris implebuntur Contingencia tamen
omnia et non evenire possibile est Video
quid ut advenirendi res quas ex eo fu
turas promisit non magis ipsius qua
in visus astruitur Sed nullius dis
posicione subsistendi forma qua formatur
Unde bona sunt alia aut non forme
eundi magne gemunt sed desertum illius
enormitate sue vero protestantur Pre
sencia quod rebus tamen est presciendi ne aut
specialiter motus eterne providencie causa sit
aut a purissimo fonte bonitate malorum
profluant rivuli Deus vero bonorum dum
taxat autor est quod vero in oppositus vel
quod obiciatur quod non necesse sit quod presciatur
evenire Nullo robore veritatis subnixum
est Nisi forte rebus ab omni necessitate ab
solutis modum complexionis quis tibi
tribuet ut potius necessitate consequendi quam
consequentis oppositum emutacionis veritas constat
nec me arctabis ut sic dispositionem
rerum mutabilem tamen secundum ipsius vita
fateor esse naturam Sciencia disponente
ob hoc dicam esse mutabilem et secundum
ipsius veritatis archanum Johannem fili
um tonitrui loquor fidei constet quia
quantacumque sit labilitas subiectorum corpo
ratum est in eo vita erat per quam facta sunt
universa Eius itaque dispositio tanta sue
stabilitatis inviolabiliter viget et vivit ut
nullo rerum motu eveniri nulla possit
temporis a casu mutabilitate convelli

Quod ex possibili non sequitur impos-
sibile et quod ex quo nato consequatur
alium qui omnia potest xxvij

tamen dicens nisi e-
venerit aliquid quod prohibeat
illud circa sessione complete
vel forte lapidem recasura
mitram fallitur dispositio quia
quod lapis non recidere potest vanum est. Unum
de duobus eligere quorum neutrum
communiter applicatur ut vel fateamur
providentiam posse falli quod fides abhor-
ret vel quod absurdum est ex possibili im-
possibile consequi. Ut vero sententia cunc-
tis Augustine quamvis sint undique ne
divinam immunem maiestatem reddere
nostrorum clamoribus et sententie q-
uam se omnibus persuasa est contradi-
cam. Sed quia melius est ut licitum ho-
minem incedere quam in parte aperta in-
dem. Si veritati vitae non possum
absque malo videri quia persidens. Non
dum tamen omnibus persuasum est quod
ex possibili impossibile non sequatur. Nam hoc
non nulli receperunt an recte ipsi vide-
rint et videant. Et ut converso fiam
sequitur nemo sapiens attingit
verum si quid ex falso sequitur et vero si
ex vero non nisi verum. Ex possibili quoque et im-
possibile nedum possibile sequitur non tamen
ex quocumque impossibili omnia impossibilia
ex quocumque falso quelibet falsa. Si non obti-
nuisses ex vero falsum me tam sententia
enim quereret me a semita veritate ab-
ducturum. Non tamen huius opportunitatibus
careamus primor ut quod inopinabile est
has inveniam consortes errorum [illegible]
temeritate mei contendam. Malo tamen
cum Achademicis si tamen alia via non pa-
teat de singulis dubitare quam precor
se simulatione scientie quod ignotum
vel absconditum est temere diffinire pre-
sertim in quo aspiratorem mee totus ad-
versabitur mundus. Eo quod libentius a-
chademicos audio quod eorum [?] nomen nil
auferunt et in multis faciunt cauto-
rem magnorum virorum auctori-
tate suffulti. Cum ideo etiam in
senectute transferit ille magno latinita-
tis nostra scola in preivit. Quid quidem
solenti [?] elegantie opponit
aut prefert Ciceronem loquor ro-
manum auctorem eloquii qui adeo

quasi magistra vite dimitisse liber de natura
deorum in scriptis docet differant Stoici i-
nopinabiles sententias suas quas pa-
radoxas vocant ratas quid pertinaces et ad-
mirabiles nos qui peripatetici dicimur innu-
mera agentes nichil eorum approbamus
que omnibus aut pluribus aut sapientibus
singulis in facultate sua probabilioribus
falsa esse videntur. Nec si tuus ipse aut
Aristoteles impossibile ex possibili prodirent ac
questendam censeo me potius aliqua
fide inde deceptum dissimulat opinabar
hac ergo via tendiculas tuas aggrediar
ut dicam providentiam falli non posse. Re-
tamen que provisa est posse non evenire. Sicque
inferre consuevimus sic. Ergo possibile est ea
non esse provisam. Esto inquam quo ul-
tra progradiaris. Ergo inquis reclama-
te philosophia et quod est non esse et quod fuit
possibile non fuisse. Et que iam preteri-
erunt revocari posse ne fuerint. Et quid
infinitam potentiam dei sentiemus et tanto
in illa mee legibus non coartabo. Nec
ei finem quem non habet impono. Sci-
o enim quod omnia potest, sed tamen quia me
dosse colligitis patent video primo quod
divine maiestatis in maiestatem pertinatis
humane modulo transferibis et eternitatem im-
mutabilem statum labentium rerum ima-
gine et fluxu demum sibi temporum varietate
distinguitis. Sed longe secus est. Nam
in hiis ex precedentibus opportet compi-
cimus eternitate statum nullus unquam motus
attingat in creatura quelibet accessu vel de-
cessu accidentium moveatur. Homo siqui-
dem si quid providet futurorum statim me-
tem cum quidam motus aggreditur ut a-
nimus quadam applicatione sui ad aliud
aptet se futuri operis effectum prosequuturus
Exanimi quod plerumque mens quod [?]
memorie depositam reponit. Nunc quod
in speculo nature prioritate replicat et re-
volvit. Facilius enim est motum huius
ab animo desere omnino quam contempla-
tione iugi animo inherere. Et quidem hic
motus si non providentia est aut pru-
dentiam parit aut ei [?] fe-
cerit nobilitatem [?]. Cum vero motus
precedens et ex eo concepta species futuri
operis sequela frustratur inanis est a-
gitatio mentis et quasi umbra in sompnis
sine veritatis corpore evanescit motus.
tamen quia ipse res fuit in actu non potest non fuisse

In anima. Et aia q motu agitacoe mo
ta est no mota fuisse non pt porro
omnie simplicitatis longe statue a
lia condicio est ea si quidem vno simp
lici et indiuiduo aspectu ut p dictum est
que sunt que fuerunt et que futura
sunt omnia contemplatur Nullo quippe re
rum mutabilium lapsu moueri s ipse
ipa semel et simul continens vniuerse
subsistit inuariabilis stabilis quam ma
nente dat cuncta moueri Et licet ei nichil
p titi tpis aut futuri ratione aptent no ei
quidquam eciam subtrahi uel impediri
s rerum subiectarum mutabilitas si
quid ipo dicitur parte indicatur Cum
ergo ipum aliquid promisse audimus mi
nime intelligimus aliquo tpis eius p t
isse sciencia Sed si nam rerum seq
mur precessisse tempus quo racit credi
eius quod futurum erat habuisse noticia
am sic utique enim aberrare eum est o
mnia p vidisse no quod visu eius motu s
no quidquam subtrahat tempus sed quia
vniuerso tpe natura prior est simul omnia
semper comprehendat aspectus Cum ergo
videntia in sui dispositione no fallit
quia eam ipa sequela operis comitatur
Sed nec falli pt quia nec ex mutabi
bilitate rerum nec tempis fuga aut
impossibilitate pt aliquid absconditum esse
ab omnibus eius homine vero fallitur et
falli pt disposicio quia res cum apt
se propugnauit ipsum precessit tpis aut
ordo no eueniunt aut in alia spe prob
bilium procedit Nec tu quecumque p tita
in p racione claudimur rebus sunt a
gregandi p titis Nec si me vixisse
p fitear florente peripatetico palla
tino id vitam michi elapsam aut
p titam esse p fiteor aut si ab arcia
nis eugenio presidente dissensi non
ab p titi tpis gram a fidei et confessio
nis illius integritate dimitti Verum et
quoque verum fuerit dicere nunc vno
sensio elegant et re fateor inseque
tibus quia tu vxori et sic sensi ut
tamen vitam p tisse uel sensum Sed
o tamen quis dixerit quia malor
etiam quam mortem p stitimus Magis
in re eius iam p tiit Vnde et eta
tis recte e more teneret si ille si ei
semel fuisset vita elapsa aut hora
vno no dicet aut dicetur reddi vnius

Non est ergo nunc p tiisse quidquid p
titi tpis significatur vero Et licet p des
tinati sint michi non id p electi sunt p tit
p destinacio et quam vis no p destina
ri esse possunt potius aliquid q p titu
sit ne p tiis renouaretur Nota si quidem p des
tinacionis quocumque in tasu vtatur ipi
tum in eo est futurum quia p titum
potius signat Et enim de quo dicitur
nisi iam forte ena sperit indicat esse
saluandum Est enim ut dici solet p terz
secundum ut ipse semper altius in nichil
generans claudit non ita quam motum a
liquem p destinati ingerit sed ei qui
saluandus p nuncia dei disponere
gra patet asserit hostium salute et anima
nie quia presente tpe id possit sal
uari imo saluabitur licet possit et no
saluari nec michi ex p lis aliud tu o
biciasque quia fuisse et esse quam est nunc
est esse ut colligatis enunciacionis q p titi
tpis hinc copulas vel esse p tisensi p
esse et contra flas in me na ius
hac obiectionem remaberis cum ista ari
stotelis vel fuerant questione et articula
distinguendo nullum aut parum faciat
suffragium Regule siquidem integritatem ste
tint enunciacionis q p tiit vero futuri to
tingentis adiungunt vero puta sunt here
te tias esse futurum aut ex plo quem sunt
determinatum in quibus ex admiracione
futuri p titi temporis vacillat fides di
cum tu potius no dormiuit et hec plo po
tuit nescisse noni quam motus qui i aia
eius fuit non fuisse possit sed quidem
fuit sua mutabilitate rerum ut tpis
lubrico in opinionem potuit deuocari
si tamen contingentium futurorum nulla
pt esse scia quamuis pt indubitata opi
nio que sciam probabilit mutari Item
quam hec verum fuisse proximum non
fuisse potest rerum Non quam res p tita re
nouetur quam in eo nulla p tiit sed quam fu
tura expectatur que eius indye for
tune pendet pt sic deinde tu ipse po
tes p vidisse aliquod bonum quam forte fu
turum est bonum et non pt fore bonum
et id potes no p vidisse bonum no quam
posset no p vidisse quam p vidisti sed quam
potest no bonum esse quod p vidisti Sic
potes quid p misisse uel stipulatus esse
vtilit quam tu p misisti uel stipulatus es no
p misisse aut no stipulatus esse no potes

preter ea in p̄fundum sompnauit ille
qui te sequitur p̄cessisti et si alium p̄ces
sisti te alius aut sequitur aut sequetur
tunc ergo consequenter eciam pt enim
ante quoque vitatis pt infirmari ut et
tu qui precesseras non precessisse posse
quo tamen ingressus es non potest non
fuisse ingressus neque quod factum est contrarium
pt non factus neque quod preterit ne fuit po
terit reuocari Julius etenim omnibus que
mente concepta vel verbis expressa vel actu co
pleta differunt non possunt nec potuit
non fuisse deinde Et si qualia futura erit
omnia eadem sunt in natura eius non fiunt euentus
valeant non fuisse Talium vero extenduntur
ambitu omnia que unquam quidem in nature
appellacione extenduntur licet familiarius a
qualitatem et ad aliquid a quodlibet certum
aliorum naturam applicentur Quid ergo mirum
si ille qui omnia pt et que preuidit non p
uidisse pt constet in fide que a que preuisa
sunt euenire possunt et que non preuisa sunt
euenire nec tamen citra conspectum prouide
videncie valeant euenire Audi enim Ysai
as si volueritis ambulare in preceptis meis
et audieritis me comedetis bona terre quod
si volueritis et me ad iracundiam concitaueritis
gladius deuorabit vos et os domini locutum est
Ecce quia liberum hic probatur arbitrium
dum et si volueritis et si nolueritis dicens utr
amque partem non condicio irretractabili
sed re deo sed condicio singulorum omnibus
penam vel premium repromittit Esset utique
inuoluntate collata condicio premendi meritis
si fauendi uicitus esset prudencie vel fatoribus
noxiis alligata et si istud non sufficit co
te nostris an non ex euangelio testimonio
in passione filius rogare patrem suum ut ex
hibeet ei plusquam duodecim legiones an
gelorum cui liqueat ex hoc filio non
sit oppressionem eius quod contigit fuisse p̄ui
sum nec prepetuitatis ingenium moueat sen
sum si in diuine maiestatis scrutinio deici
desiderium nec temporibus habundancium cum ad
miracionem racio tollat et terminum indu
cit singularitatem excedit ista in ineffa
bili singularitate mirabilis et mirabili in
immensitate fruitur omnem sensum excepit
non modo hominum sed angelorum scio sequend
quia scrutator maiestatis opprimetur a gloria
et recedo altissimum bestia si montem tetigerit
lapidibus obruendam unde que in altibus
sponitur sine preiudicio meliorum inuestiga
bis alio potius dicta sunt quam temeraria
contencione ad impugnacionem veri aliquid
statuentis si me nec illud sine ro fateor
tur hoc reprobatum aliud pelegerit nisi cum
omnibus patribus sencio nullo oculatus dei ius
ticiam venerandi insuper manifestam gra
cie misericordiam amplexandam Nam et
ille qui raptus ad tercium celum audiuit archana
verba que licet homini non loqui huius dif
ficultatis articulum non tam discuciens quam
ad mirans altitudinem sapiencie et sciencie dei
confessione humili veneratus iudicia eius in
comprehensibilia et vias inuestigabiles esse
pronunciat multa tamen multa sapiencie dei qui sibi
manifesta esse congratulatur opera eius sin
per sensum hominis magnificata asserit Et
dominus scrutatur omnia cogitaciones altissimi in
mis profundas agnoscit hunc veritati consonat
nat quod in ecclesia sticus salomon mandatis
deliciis commatur Est homo qui diebus
nec noctibus capit oculis sompnum et in
tellexi quod omnium operum dei nulla possit ho
minem inuenire racionem eorum que sunt sub sole
Et quanto plus laborauerit ad querendum
tanto minus inueniet Et si dixerit sapiens
se nosse non potest reperire Si ergo inueniri
non pt racio sub solarium quis plene supra
solarium redditurus est racionem Quis
enim cognouit sensum domini a quis consili
arius eius fuit Constat ita quod sicut ra
cionem omnis vitatis ardore querendus ut
pia intencio suam infirmitatem cognos
cat ex omnibus rebus p̄scrutatur dominum
p̄suaserit diuinam maiestatem fideliter
honorandam et iure indeficiente abyssum
iugiter amplectandam deinde apud philosophos
tamen est manere talia pro quia qualia futura p
inseruit omnium principium unde et operacionis
naturam finibus limitandam eandem quod in ad
culmen Theologie ascenderunt qui natiuo
colore destitutum robore alterius plane
defecit uis rerum ut intellectus inpemor
lis suauibus ubi diuine distituitur in me
stius maiestatis et in naturalibus optinet
huius si quecumque natura uim augeant
vel minuunt ut quod sunt non possit non fuisse
aut non potuisse quod preterit dum ei quod
vim sunt semper forte licencium in dominio re
rum non fuisse possit quod itaque preteritum est

renotari non pt ne fuit. Et eqz quod
ex insidijs fortune pendet dum ex fa
tilitate nature vtrumlibet partis expectat
nulla eueniendi necessitas sibi subicit sic
forte diuine prouidencie no implet
effectus quod futurum est et no eue
tonis audatia omnipotentiam numero a
in mensitati eius quatinusqz prescribo
mansuram hoc aut tu nullus sentio
quam quod deus preuidit eueniet et si
no eueniet non preuidit. Unde probabi
liter admodum colligitur quia si pt no
euenire pt et no fuisse preuisum Illud
enim ex quo vanitas consequitur ipsa vi
tas nomit incturam ex racioni plene
et perfecte preuitura racio pensat. Hanc
aut humano generi indulget Achademi
nita antiquo licenciam vt quodquod
vnicuiqz probabile occurrit suo me de
fendet. Solebat nostri temporis perpetation
pallatinus omnibus hijs condicionibus
obuiare vbi no sequeret interim ante
contrarium exsequitus destructoria ponit
eo qd omnes naturam consequencia tene volu
it et si no multe dn tam magna pro
babilitate contente sint sicut cum sue
assistit euidencia per sui presenciam oppido
sic singula que praedicta sunt eo naturam
fideliorem imaginem praesermit et ne
me solius opinionis ludibrio fluctuare
putes auctorem quo me tueor magno
patro augustinum qui locum illum expo
nens euangelij vbi de multis mansio
nibus que in domo patris sunt a saluato
re sit mencio ait / si tamen dixissem
vobis quia vado parare vobis locum
v si no essent praedestinati dixissem ibo
et praedestinabo dignitatem etenim mansio
num que in domo patris electus sunt par
te sunt diuine praedestinacioni mancipat qui
saluandus pro beneplacito disponentis pa
rat diuisa carismata graciarum et munerum
Cum vero tantum pt hunc apprehendere
interpretacione sensum vt dixit si non
essent praedestinati dixissem vobis ibo et
praedestinabo credibile est dum terrenum
pendet euentus si omnipotenti placet
eos qui dum praedestinati sunt posse pre
destinari ad vitam et qui iam scripti
sunt in libro vite exigentibus meritis
ab eodem posse deleri. Hinc est forte dele
antur de libro viuencium et cum iustis

non scribantur. Item eqz a dimitte eis hanc
noxam aut dele me de libro tuo quem
scripsisti. Cum natus est inquit erratum
ex deo non peccant quoniam generacio ce
lestis seruat eum. Generacio vtiqz celestis
est eterna praedestinacio. Cum omnes filij ingre
diuntur ad vitam ne si post le sit eosdem
prevaricacionis a iusticia quia via vite e
aberrare. Si michi no credis aut vel illi
cum si angelus de celo contradixerit digissi
mo anathematate condempnabitur. Pater
inquit quos dedisti michi non per
dedi quemquam sed filium perdicionis. Nonne quesco
iam illos perdiderat qui retrorsum abire
erant nonne et quodam modo madauerat
enim marthano consilio filius nec pro s
nandi nec conscriptos filio dederat illum q
no fuerat praedestinatus ad vitam. Si vero alij
praeordinati erant seu labi no poterant q
re filius per eius tanta sedulitate intendit
saluandis qui erant et dum pugnabantur
a domino mortem poterant pmerere ad vi
tam nulla necessitate praedestinacionis artati
Clatur qd enim nil separabit a caritate xpi
et tamen castigat corpus suum redigit in
seruitutem ne forte cum alijs praedicauerit
ipse reprobus inveniatur. In appocalipsi
quoqz monentur angeli ecclesiarum ni
agere penitenciam et prima opera facere mone
atur candelabrum eorum ne tenere lo
cum suum ne euunt alti cadent. Sin ita si
que futura erant mutari no poterant h
quoqz fuerunt nec gentilium philosophos latuit qz
futurorum seriem dicunt in mobilem no qz
omnia moueri contingit hinc est illud certe
re a medijs potuit fursalia probatus Ite
qz poetarum quo senex carnotensis in
angustijs fortune frequenter vtebatur
fata via inuenient etc. Que vero elap
sa sunt et secundum dispocionis effectu co
pleta naturaliter quod nec possunt no fu
isse licet nil asserere in alterutro audeat
in iniuriam disponentis. Ait tamen doctor doc
tissimus Jeronimus loquor audenter licet de
us omnia possit equiuem tamen post ruinam
suscitare non pt / pt tamen coronare corrupta
Et quid diffinicionis regimus eodem interpretan
te applius ponit / ut sit virgo que sancta e
corpore et spiritu si procul dubio deus suscit
tare animam virtutibus et carnem penitentem
tegere corruptam ut tota substancia sua videri
possit que credat suscitata. Quod scitura

torio tocio usus intellexit q fuerunt
non posse non fuisse non nre sint ad
virginem pstratam recurre tu i ptit
omnibus simul sma vl errore hoc ide
potuit invenire sciencer dimido eo q
sentencia ip dz hre veritatis signifi
cationem sicut aput boetium)ab inveniet
quis est iste involuens sententias ser
monibus impitis s forte virginitatis
aliquis gradus est quem impossibile est
a quacumque corrupcione apphendi et
aut possibile dicitur interdum ad facilitatem
q sm hoc inest vl ex fortuite calculo l
ex aptitudine disposicionis refertur quicquid ip
sam terram nam respicit tue ad fontem
om dimag reflectatur maiestatem
a qua omnis no nio psbazs potentatum
s rerum om que videri vl cogitari
possint potestas est hinc illud salo
monis omnis ptes a domino est adusq
hanc nulla me vnquam cotinuatia
erigam ctus quia ipsa sola est que
pt animam & corpus mittere i gehanna
Obiectio nona scdm c xxiii
Estat tibi prime scdi quo
quem maximalia longa tem
nia laboricos plimos et su
dores tanto in schias et in
utilis exilii questu inquallias virgilii
ossa portum quia sensum reportaret
querebat etem ludovicus illum an pos
sit aliquid facere eorum que nume
scitur ut est quod cu ndm ississet mille
sibi aureos offerebat dum illud effi
ceret quos si forte respiceret quitalz summa
multiplicari iubebat ut q licuit fecerpt
efficiat tandem impudenti et impude
co scribebatur cathino vm commonis o
ppositorum non intelligens aut contemp
nans et se rediculum assistentibus di
gito ostenderet qui gratis tantam pecu
niam contempsisset. Congerit hinc
modum quia plima no bi hys fam
ulis rigor ut plima necia ~~no sunt~~
~~plane studius paululum michi tu pa~~
tredam quia scribitur aut nichil conti
gencium scire quia nuiu no sunt plac
studius paululum michi tu pripatetice
philosophus quibus difficultatis an
gustia ^mathesi^ matice nominibus confessus e
se nescire se no esse ceradam
Vel mathe ti temeritatem sue in dum
futura iudicio suo subice psumentes
dimag incantere vndi ut pectus multas virgi ae

Illi quoque licet dissenciamq i pli
mis ne mentem fatentur se oia
non nescire cum quibus astralo
quntur et qui quia de ipso celestium
et in sum cotrahunt veritatem qui pro eo
rum modestissimi sunt nec desideriis
vm pollicentur effectum ut eas necessitati
lege disposicionis astringunt sed que ven
tura sunt eius que pnunciantur iudicium
b pdice no venit Sed si futurorum pt
mutari ordo no pnt quid pdesse tata
curiositate scrutari q nulla pt diligen
a determinari Sz forte & aliter esse pos
sit res incerta non est temerarium est rem
incertam sm na ceto diffinire iudicio te
merarium est rem incertam sm na certo di
ffinire iudicio si aut mutari no pt q
prodest tanta curiositate scrutari quod
nulla pt diligencia determinari Sz for
te et si alr esse possit res incerta no est
temeritatem q iudicium consistat io indu
bitata signorum lex eum sit possibile alr
tem esse eam si ita futura esse in aiu ta
signa pnunciant nec inquit astrorum
scrutatoribus inter est an alr esse possit
dum id de quo agitur ita futurum esse
non dubitem Sz que na hec est credendo
signorum nempe rerum plerumque ex
pmentum fallax iudicium difficile ipsorum
q signorum varia est & multiplex scrutacio
porro varietas ambiguitates inducat i
ambiguis aut omnis diffinicio periculosa
est si esto q signa vniformia sint vna
illa scrutacio innotescit aut quidem phibz
esse clam nam illa inquis neqz rebus
an que indiga voluntate consistit por
ro divine non oblaquor voluntati scies
quia omnia quecumque voluit fecit si ea tibi
i notuit bene est potes vtique in lumine
illo vide lumen Et vero indubitata de
libro pfecte que alys signatus tibi pa
tuit est inquo sunt omnes sciencie & sapiencie the
sauri absconditi que neminem apparere licuit
esse audieram nisi agno qui occisus e
et mortem vincit ipsa inferunt noli amo
tu apostolo mirari altitudinem divitiarum
sapiencie et sciencie dei tum tibi incomprehensibi
lia sunt iudicia eius et astrorum ducatu
investigabiles vie eius tibi q invisibilis
sit iudiciorum eius abissus multa si de
ea nature intere que invehis a infreq
ti rerum cursu ~~multa~~ ducant vel sa
frustra tibi desiderium familiaritate bla

diris tamen absoluto rerum cursu multa di
uitant et eo maiori admiracionem feriant
sensus hominum quo in modo insueta sed ipsi
non videntur adversa ut tamen solis defectus
plenilunio contingit aut plenilunium
vel ultra limites suum patiatur eclipsim
Nam enim proceribus legem dedit quur
in aeula temporum voluntatis sue fremo mo
deatur qui rerum momenta temporibus
suis accomodat qui vult et quod vult no
rum stupente natura a viris potest producere
effectum quo causis cognitionibus quam alit
parare consueverant Huius enim consi
liarius eius fuit a dicet ei cur ita fa
cis utique dominus est quod beneplacitum est ei
omnibus suis faciet disponit quod aptare
tempora et rerum momenta variare temporibus
solus ille qui disponit potest et cum mille rerum no
varum secundum beneplaciti sui mensuram
concesserit creature hoc sibi trinitas si
gularit reservavit Nudo itaque et quia
deum quod futurum sit novit et etates temporum
ille dispensat per quam ipsa tempora sita sunt
Ipsa quoque tempora motu et variatione rerum
quaquibusdam coloribus pinxit et no
tabilem temporis varietatem singuli quodam nexu
rerum quo teneatur ille queat et
ut rem incomprehensibilem ingeat intelle
ctum eandem inabilit rerum proprietatibus
que sunt inserit Non est inquit vobis
altissimi verum nosse tempora ut plene sciatis
quando et quidem quid futurum sit et momen
ta ut possitis modos et varietates eorum
que futura sunt comprehendere Hec que
te nimitatum sit futura deo subiugant in
dicio Impatrius quid potestate posita sunt
non in natura veniendi porro que in
potestate posita sunt sic et non sic esse possunt
Namque in natura sic esse necesse est
Ut argumentum assigno non est natum Et
de ezechia achab et innumeris et que ea
que feruntur multa possunt

Sed forte familiaritatibus intras lo
quens non est verum aut ut tanta
prognosticum alius puta mathe
matice resignat et Esto si tu
fidelis animum acquiescit Ex quorum
ut productum est certitudo signorum Nempe
enim signa creature de fine suos nonnum
aliquid creditur in mine Nonenim con
sique contendo nec rex magnas nullis
unquam credam indiciis pervenit tu
in sole et luna et ipsis elementis et ortu

eorum unum sentencia adomino esse di
dicerim Ceterum artem esse qua quos
definitiis adomnia interrogata unum respo
deat aut omnino non esse aut non dum
reperisse hominibus michi multorum
auctoritate et racione persuasum est Quod
si tibi persuadere non possum obstantibus
que michi de providencia et fato in dies
nant opponis michi quibus repugnantibus
quibus que varius afferes historias persua
si ut michi huic non acquiescere va
nitati / non equidem siderum signatorum
que eam coherenciam arbitror ut alium
quo aliud nutio consequatur cur ita credi
derim nisi te tu alium inge detinent
audi rex ezechias egrotat ad mortem
an non credis regem indaimedum in
venire qui urine et pulsus et multi
plicum per nostrorum iudicio morbi
deprehendet quantitatem / Deinde respo
sum mortis forte accepat in corpore
suo qui eam ipsius quo producit est ut
se victurum ultimus non speraret Postre
mo sponsus scitus mortem minabatur as
tare persensibus quod signum enim querens
quod autem est ut de aliis taceam si
de testimonio dubitare speramus sancti Anne
gabis Ipsam dixisse ipsam chronicis
et non vives vixit tamen et non mortuus est
adiectis ei annis quindecim per primam
eius qui futurorum eventus in sua po
suit potestate et forte mortem quam natura
vitalium quos destituit intendebat quia
ille per primam mortuus est in culpa vel
tior commanet dei absorbuit ima Ach
ab quoque rex impiissimus ad Iesabel no
tam coniugio qua crudelitate comitis in
vineam sancti nabothe cruore possedisset
mortem in innectem pronunciante domino
expectabat / si michi non credis quod eam
ipse dominus pronunciavit audi heliam ait hi
enim dicit occidisti et possedisti In loco igitur quo
loco linxerunt canes sanguinem tuum na
beth ibi lingent sanguinem tuum et Iesabel
canes comedent Iesabel autem muros quam
cum audisset achab scidit vestimenta sua
et posuit cilicium super carnem suam ieiunavit
que et dormivit in sacco sitiens quod est sermo
domini ad heliam dicens quia reveritus est ach
ab quia primam egit differetur in posteros
et Iesabel in scelere perseverans postea indi
cio condempnatur una eadem quoque sunt firma
que sanguinem achab et Iesabel canibus

componebat et hic pro parte mutatur et
pro parte manet immobilis auctore ipsius
sic omnia dispensante sic et munite a
patri predio liberati dum flexe sunt
Sedecie regis et principum agente
se primam ad predicationem Iovem inquid
tibi verus rector et fidelior fama Iovis
et martis qua fama creatoris non vt
quod paulatim consilio acquiescebis sicut
tu vim planete asscripsisti tamen enim
sicophantam mandragorum producetur
an illi sint planete placandi quem tempo
rum vocant eos mandragoris non visu
faciles nec dictu affabiles esse addi
cit quod athomos more volunt stella
se mutant sola mutare non possunt sua
sua dispone spherarum eneorum mutates
invenit ut illo sole sancte urbano elegit
traderat quem visum cernunt in proptem
placatione eorum qui visum fugiant et
impellunt eos quod loqui dedignantur
et cum athomos more volunt vendi
est ne si athos generaliter forte muti
dat in accipienda fama celestium habet
sic ex eo eorum insignibus auctoritas dei
stabilis et mobilis sua maneat creatura
ete quodque tibi mars tunc a impetu suggerant
gerant deus verax est et tu in illis
plus quam deo credis et imposissime me
dici constra quod medicata sunt in esse
tu eius Sed et in anglis sunt ipsi per
mutatem ut hic vim fateantur tibi astra
non mentitur si ipse quod desperet et
impunita quis enim te coegit flexum putare
re quis ea quod promittitur signis vetita
rectas immutata persuasit an fallaciis
eo quod figulus simulans a inducit id ait
nulla sine lege perviam erant et in
to volumtur profecta motu a se fata mo
nent verba quem quod pater humano vali
gent Item quia manifestis subiunxit
suspicio quod pretende sine post tu dolo
pro illa venit dum roma indorum co
inuam seriem cladem et in ipsa illa
pertracte omnibus hic iam libera bello Sed per
cul dubio multi dum in futurum bellum a
move vera poterant quia nihil ymo po
tius nulli sunt hostis vincis et deus et
domini potuisset Romanorum enim ille mutare
sententiam si in vesano eius malicia fama
se vide et nabuchodonosor consilio da
nielis peccata elemosinis redimeris et ini
quitates et in miseris pauperum sunt
dominum in miseriam adeptus effugit do
net in aula babilonis gloriam dicet non
ne hec est babilon magna quam ego e
di in domo regis in robore fortitudinis
me et in gloria nominis mei sic quod elliciebis
voce inscriptum rem fugientem dei sunt
revocavit Ut sua demonum pro hiis
consilium dei in mutabile est et volu
tas dei prima omnium causa et quod materie via
dampnationis est
Vim itaque immutabilis dei possit
moneri fama errancium et disterre
cum spherarum sprevit manebit in
mobilis Sed quomodo unde fama mo
neatur consilium domini manet in
eternum quod autem consilii et voluntatis dei
sit in veritas est propterea a prohibitione
divina an non tibi videbatur velle quod
precepit plane precaveret precepit unigenitum
promissionis filium immolare ubi quid
persona eo quod mutatam voluntatem que
prima omnium est causa et inquam fuo fran
datur effectu rectissime iudicium sit adeo quod
dum prima est ut si queratur de aliquo
cur ita sit rectissime dicatur quia ille sic
voluit quod cum quisque velint fecit quod vero
cur voluit queratur inepta questio est quod
prime cause voluntatis queritur tamen non
omnino est causa Equidem dei solet
et vim est quia in manu principis est
ut possit in virtus iudicare quia leges
Lucam et quod lege tulit de regrande vel
abrogande illius habebat potestatem legum
quod quia figulus tunc celo imprimit an
tea condere non audebit Item post tum
mentis et estatem in reptacionem sol. prin
cipi et sponte et hic inspice vbi alii de i
mis suadebat aliud equitatis quam in
publica utilitate reperitur principis que
renda in reptacio que qualis est et inania
ubi descripto et de ista dubitatur mentem
inquirenda auctoris quid quod celestium te feret
in reptacionem unde quid expediat nosti qua
temeritate alienam opera tunc ymo dei sit
eius ascribis Deneo enim tamen illud sub
tilissimum argumentum tu quam flagrante mentem
tem scorpionum incendis mundi telas et
mis quod hic quedam paras si mendo
tu sic quante habet dominum celestibus ascribes
fraudulent sic agi tecum ut tu ipsis notis
referat creaturam ipsum creatorem sici
fainit auctorem postremo amas inspe
rium fraude decepturis immutabilium vati

tmo futurorum in collationis timorem
suspendimur uel desperationis abisso
precipitare demencia est porro hunc
senectum mathesis sue horoscopi
afferunt et planetis suis magis er-
ronei dum a sacra pietatis decor
bitant longa perscrutatione stulto-
rum eo qui quia lucifer matutine
oriebatur descendit in infini
victus alios quod rumre sue persup
et facuit Sed dum tibi talia propon-
itur quid facis vides equidem in mu-
bus multis nauibus indiges ludibrio
simplicitatem fidei tecum et ad
prudentie sum et te inabissum in-
tutabilem quam alt anthenis to-
tus in mergis linum matessibi
tem possuisti revolutum et modesti
dei rusticitatem impinge atque sa-
cre pietati oppugnatam sit erroris
Sed ecquo veterem hanc prudentie
quietem reperire non possum et
nobis omnium questionum solutione non sufficio
quis enim adeo sapiens est ut omni-
bus ingeniis inspeti ne dum tuis
questionibus satisfaciat. Torque dem
quod vetus phylosophie plato princeps licere
ut fertur quod tu de honesto rerum di-
cetur uestro quem marciale quorum
replicare non potuit unde tu abesset
impudentiam et pertinacius deridebitur
sicut erat uir verecundi ingenii qua
cogitatio confusionis tamdiu perfussus
ad mortem ipsam novissime recala-
uit perducat enim quod qui totius ach-
ademie imperio celebraverit pri-
apem phylosophorum grecie et magne
notare hic aut asserat flamangi libro
qui de vestigiis phylosophorum inscribitur
Xenophoncontis fauete invidia ad
usus plorius gloriam impudentie sexus-
se licet qui plurimi enim hoc siccatum
asserant viri in libro alacrum possuisse
illo etatis sue anno expleto quem
nongentimus in primis ducti effece-
rat inde eo quod eam inde non attendit
circumvenit nisi labor et dolor fateor
quid in eparuula sunt et in multis
plurima ignorare nec tamen vite mugi
quam humores podagose vicium abijcio
nisi ego prudentie et liberi arbitrii
litem componere non sufficio si fatere

et fatalis nature repugnantia nego
recordari Nunquid id minime esse verum
est ista sed in iure civili verus frequen-
tissime honorabilior est ita quamlibet
investigationibus phylosophorum ubi plerumque
potior pars videtur auctoris hoc autem
de situ meo arbitror evenire sunt
ellectus enim ita rerum prima princi-
pia desiit in hijs scrutinijs prudentie
investigacionem quod in eo quod in fidei me-
ritos articulos aptissime censeo in-
ex dum impudentia vinci queuis mo-
lestiam patitur velud vere presso capi-
te plurima suavissime capita quorum si in
mediam planam progredimur illico
fatim succumbat utique aliquis et
nullam silvam constituti autem quest-
to origine tradere nobis intellectus
opponit postrema imdum a silva tri-
nitatem recipe personarum nisi in fidei
virtute quod attinget laqueos declinabis
divinitatis unam simplicem et indivi-
duam admitte silvam quo sabelli
nisi fidei racionem manus effugies Iesus
tum non nunquam vera sunt et multos per-
nibus impugnati Et licet sapientia dei sese
incarnacionis misterio nobis visibilem
fecit non tamen quomodo intellectum non se fecit
palpabilem ut in ea possimus usquam
discurrere sperantes rerum omnium qui ea sit
longitudo latitudo sublimitas et pro-
funditas Sed vos mathematicorum vias et
usquequaque laudabiles non tantum ope-
penitussent magnum augustinum precum
consultacionibus inclinasse Sed hoc do-
ctorum ille sanctissimus gregorius qui
melleo predicationis nube totam irriga-
uit et inebriavit ecclesiam non modo ma-
thesim misit ab aula sed ut traditur a
maioribus incendio dedit reprobate
lectionis scripta palatinum quecumque
tenebat apollo in quibus erant precipu-
a que mentem celestium et superiorum
oracula videbantur hominibus revela-
re quod multa racione non satis
est quod hanc vanitatem katholica et v-
niversalis ecclesia detestatur et eos qui
eam ulterius profiterentur perpetuis legibus
penis percellit sed nec planetariorum non
tam perfecta quia secum videantur et
rotem eam ad reliqua progreditur
oracio quam enim hunc curiositati insinuit
non magis vacet esse possit quia huiusmodi

Et sobrii qui primos recubitus in cenis appetunt et epulantur cotidie splendide. Postremo plurimos eorum audivi inultos neminem scio inter eos diuturnum fuisse recolo in quo manus domini condignam non exercuit ultionem.

De auspicibus et ciromanticis et plurimis de eis sermone c. 20

Quid de nigromanticis dicam quorum impietas Deo auctore persequente ubique iam viluit nisi quia morte digni sunt qui a morte scientiam conantur mutuare. Verum de auspicibus, auguribus, salisatoribus, aliis phitonicis, aruspicibus et aliis quorum pro multitudine tediosa est enumeratio prolixiorem sermonem texere cum nemo istorum iam prodiatur in lucem. Si in latibulis sit quivis est exercet opera tenebrarum supervacaneum est. Quedam tamen eorum artis detractanda tangenda sunt et si lateant suspicit ad hunc malo suo auspices. Hos proprie mactis animalium de viare predictum est. Hos torum quod nomine tenuerunt omnia que cuncta extremitate tegminis. Unde et illos qui in hiere ... victimarum vel quorundam ossibus aliud vaticinantur etiam commendandos esse mari aut terre. Ciromantici quoque sunt qui inspectis manuum lineis aut se nosse gloriantur quorum errorem quia ratione nominum non sunt ... verbis impugnare licet eos ea ipsa expugnet ratio. Verumtamen est quod arte si me patiens audias attentissime quero. Quid mirantes isti qui eos notos esse non ambigo qui de duobus incogniti sunt probe sunt cum adversos mitto Lunos(?) Britones regia esset expeditio proditura ipse te consultores aruspices premonuit quoniam ab eo veritatis archanum non sit inquirendum qui tentabili obsequio consummator medium ponit tradendus erat qui oracula veritatis imperiis vulgo secundum quod contigit mentiendi nota innueratur dum solet quia quamvis extitio vigilantia meda tior est. Item ciromanticus adhibitus et consultus quod contulit. Nam sub eo articulo utrique quod hic egerit consultum est tamen quod paucis diebus elapsis quamquam stellam matutinam quibus tamen non premonitus prodidisti. Cetera que mihi ne nosti sicut certo cum iste veritate

sua meruerunt ne ulterius insolescerent superstitiosorum. Vero eo proinde stor consultatio est que fallacia malignorum spirituum in hiis manifestior est qui sine mercede sine non impositus habent ut noceant fallunt aut interdum studio fallendi interdum tentationes sine errorem decepti id tamen agunt assidue ut futurorum gestiis veritatis videantur. Unde est quod ambiguitate verborum obumbrare student oracula ut in medio aut fallaces inventi fuerint aliquo tamen velamento suam querant tueri. Sic utique fallere non desistunt donec auditores suos precipitent in ruinam. Cum etenim a Sicudo natum pro fiere rursus Crasso ne an pirio aut precedenti aut subsequenti tempora duci rebarumus dum de oraculo spectat victoriam Parthis prefoditur utroque ne ei tamen amplius successus belli visus est polliceri quod enim aliud significaret quod pro militibus ambages innuit etiam est intra Thebis. Ceterum ne in tempto dux medium carpatur ut falleret ambigua veritatis nota obduceret quo maliora tractantur fierent. Heu nichil proelia dixit. Veruntamen sic ergo dum qui fatorum consultore prenosticis ad presciendum invitatur laqueo impietatis trahitur ad occasum patrem quoque fraude desiderium completur dum fratres impii quibus imperatoris optaverant ut ferro quamvis conspirata dissimularent mutuis vulneribus perempti taliter gladiis prosternuntur. Crassus maxima regum si aliorum tamen predicetur de oraculo fide sibi subveniri credat sed cum res inconveniens tesserat ut fallax Apollo se primus prebuit equivocatione absolvit ab invidia incidendi. Quid Pirrus tamen rursus qui se in Martie virtute fuderat Buscito sibi sibi permittit imperium si inreparabilis sermonis inscripto victor sit culpam que amphibologiam oraculi nunquam veritate intellexit advocatore ... historias. Appius cum Romani tempore civilis belli tempestas urbem concuteret direxit Phebo in suum liberet Euboyco quietem querit et mortem invenit. Oraculum quod auctore Lucano celebre est: Effugies in generis tanti discrimina Roma et pro bellorum Romane minas solus que quietem Euboici latitis media convalle tenebis. Sine falsitatis nota in historias non oracula respondeant et venenorum desit omnis fides molimina atque mestit distancia historia Saul in terram usus corpore in ...

gentibus culpis esset a domino delictus
et adversus populum domini eo duce invales-
ceret mag(is) hostilis Golialis fractus in
rebus contrariis inquiebat / consuluit ergo
dominum et non respondit ei neque per somnia neque
per sacerdotes neque per prophetas hoc tamen ei an(te)
denunciaverat Samuel quando dominum pe-
nitebat quod eum constitueret regem eo quod
non impleverat verbum dei suadente ama-
ricia parcere agag regi pinguissimo et
optimis gregibus ovium et armentorum
et vestibus et arietibus et universis que
pulchra erant in oculis populi quod vero vile
fuit et reprobum hoc mactatum domino dem-
olitum fuit Et tamen nulli dubium dema-
nu dei certam contingat victoria aucto-
rum bonorum non referunt gloriam victorie
sue infatue populi decollato nimie appla-
udebat sicut enim scriptum est factum est verbum
domini ad Samuelem penitet me quod con-
stituerim regem Saul quia dereliquit
me et verba mea opere non implevit Con-
tristatus est Samuel et clamavit ad
dominum tota nocte cumque de nocte surrexisset ut
iret ad Saulem mane nunciatum est Sa-
mueli quod venisset Saul in carmelum et ere-
xisset sibi fornicem triumphalem et
cum sumus transisset descendisset in galga-
la deinde ad increpationes Samuelis
crimen inobediencie sub pretextu reli-
gionis maluit recusare quia dele per-
primas quia fida tabula est post naufra-
gium relicta est peccatori Ait enim audivi v-
ocem dei et ambulavi in via per quam misit
me deus et adduxi agag regem ama-
lech et amalech interfeci tulit autem populus de
preda oves et boves primicias eorum que cesa
sunt ut immolet domino deo suo in galgalis
ecce quomodo scriptum excusat et quidquid cul-
pe est a se removet et refudit in populum
Ait ergo Samuel numquid vult deus holocaus-
ta et victimas et auscultare magis
quam offerre adipem arietum quia quasi
peccatum ariolandi est repugnare et quasi
scelus idolatrie nolle acquiescere pro eo quod
abiecisti sermonem domini abiecit te dominus
ne sis rex Ego quidem simile arbitror e-
venire omnibus qui sublimitate constituti
abierunt post concupiscencias suas et pri-
cipatu dei simulantes timore suum cerent

in subditos exequentes libito licitum ac si
tollentes eorum ... dure legis subdi-
ta non sint et nulla ... vigeantur
adimplendam iusticiam dei si iniqua
vel sic adtantum contrarium conmarcel
dure scelus si ... indurati aut
timor qui tirannide iniquitate more de
Saulis inimicus coalueant potuit emol-
liri nequaquam Dixit enim Saul ad Samue-
lem peccavi quia prevaricatus sum sermo-
nem domini et verba tua timens populum et o-
bediens voci eorum sed nunc porta quaeso
peccatum meum et revertere mecum ut ado-
rem dominum Et ait Samuel non revertar
quia proiecisti sermonem domini et proiecit te
dominus ne sis rex super ysrael Vides
ne quia difficile sit malicia in superbie
fermento coalescat ... exortatione vi-
ciata peccavi inquid timens populum
et obediens voci eorum nomine sic fate-
tur culpam ut protinus involvat alios quasi
si princeps esset fuerant relaxandi quod
scripturis expediat Numquid sic audierat
scripsisse moysen tantum ira dei ferveret in
populum Dixit quod ei dominus dimitte ut
vastetur furor meus in populo ut delea eum
faciamque te in gentem magnam quid ergo fecit
dux idem quasi princeps fidelis in beneplacito
suo constitutus ait deo aut dimitte eis hanc
noxam aut me dele de libro tuo Et
inquid intrante caritatis affectu preca-
quebat gloriam Incepit enim magis refectus prin-
ceps privus per desertus orator patens
inope et sermone dux perambulus in iusti-
cia mandatorum dei / Dicent egipcii calli-
de eduxit eos dominus de egipto ut per-
deret eos inde sic sic ergo ac sui proprius
dispendio gloriam domini preoptabat et popu-
lum dinatum ministrabat liberatorem David
quoque cum culpa eius dominum ad iracundiam
provocasset et principalis culpe subiectus
populus portaret penam vidit angelum dei
cedentem populum fudit utique preces de
intimis precordiis et ait Ego sum
qui peccavi ego inique egi isti qui oves
sunt quid fecerunt vertatur queso
rex et iustus princeps et dignus qui
altissimi frangeret iram qui se dum
pro populo flagellanti deo opposuit indig-
nacionis eius flagellum amovit Cum
si quidem nulla excusatio flectit ubi in-
quis ipso iudicio convincitur Nulla mo

net ad remediu nisi tn nocentis iudam
de regit culpam iniquam nil amonet
nisi tamen animi crudelitate suadentis in
se ipso temptatur. Nil persuadet proprie
dampnum esse nisi tn quem mentis maximo
pere retendit ad satisfaciendum. Si quis
enim fatetur culpam inutilis est confessio
nisi satisfactionem animo curavit adnectere.
Peccavi inquit iudas tradens sanguinem
iustum. Sunt utique verba iusti quamquam con
fessio sit inutilis quia ante contulit se
ad laqueum quem meruerat quem ad pro
ternum manus quem demeruerat et obsti
nationis sue duricia preclusserat. Si enim
tamen penituit fecisse quod fecerat si in
eo devotionis affectu qui lapidum advi
tem sufficeret emollire penam sibi quam
ductus laqueo se suspendit vivus pro
digio fuit supplicio. Sed quia malicia
non correxit remansit sibi nullo salutis
permanente remedio. Sic enim et apud in
feros scribitur esse stimulus petitu
dinis licet nulla sit correctio prave
voluntatis. Sic Saul. Saul dubio procul
sum imponere nititur homicidii alie
nis, et dampnum simulat quod a pena re
lit pro peccatis Amalechitis, preceptum suum
contemptum oneratum fortioribus laqueis
involvit et iterum perpetue sententia dampnationis
astringit se. Reversus enim tercio fuit est Samu
el ut abiret ille. Ait apprehendit summi
palii eius que scissa est et ait ad
eum Samuel: Scidit dominus regnum Is
rahel a te hodie et tradidit illud pro
ximo tuo meliori te. Porro tri
umphator in Israel non parcet et peni
tudine non flectetur. Neque enim homo est
ut agat penitentiam. At ille ait: Peccavi sed
nunc honora me coram senioribus
populi mei et coram Israel et revertere
mecum ut adorem dominum deum tuum. Ec
ce quanta elationis insania se detes
tatur reddit adonio et licet quem in vita
eo regnare contendit. Regnum meliori
traditum esse non ambigit et proximus
pro se manu iterum retractat regnum fratris
indulgenter usurpat. Corruit itaque dum
invenitur mollitur. Ascende et sit superbo
detior dum meliori testimonium domino
vult preferri. Fatetur equidem culpam sed
penam portare dedignatur. Hoc enim
est quod agit. Peccavi sed nunc honora
me. At si diceret: Tu crimen culpa elatione

fastu tiranni nequicia tristis derectum con
temptum meruerim me parcam tua in
conspectu ceterum tum non nomine consilium
deum faciat gloriosum. Revertere ergo mecum
ut tue fastigiatus obsequio et tanta
stipatus comitatum tantis vestibus auc
toritate adorem dominum deum tuum quem me
tum ultra dicere dicere non audeo quia ab
eo per inobedientiam discessi et adhuc
per contumaciam recedo a deo. Si quid in
tumescat spiritus eius ut non modo homi
ni sed et ipsi deo seipsum quodammodo propre
impietate ausu preferat. Que enim do
minum prelucent quanto maiori gratia videbit
proditum tanto amori invidia ei omni
tas tendebat impediat tum maiestas quam
iniquitas ceterius iniciatur. Et quo mani
festius enim dominus extollebat eo amplius
non tamen deprimere quam extinguere spe
rabat. Ipse quam deo se rebellione fuit
oppositum cum ei surripere a eripere mi
tebatur iniqua regnorum. Dignum ergo fuit ut
non maneret in eo spiritus domini qui cor su
um non modo habitaculum sed et templum fecerat
nequicie fundamentum. Hoc agitur itaque
enim spiritus nequam a domino, et ex illo extro
flue et in dies labi minimum quam regem ra
tes reputant salus populi. Sentiunt hostium
crebrior maior clarior quam victoria ea
regis quia populi validior esse fingit ipse
sed enim eundem regnum firmaret com
munitum habebat a finibus suis. Clangens
tandem accepit consilium non utique ut reg
num traderet meliori et dispositioni divine quam
ei innotuerat acquiesceret ut primam an
tiquam vite ageret fructuosam. Sed qui adm
sus dum calumniarum timoris extolle
rat populum in mole gestus ubi primum
ordinandum erat erigit in plurimum omnibus
si quid in mole debuit quoniam nisi alta
in se ipso respicerat. Quia ergo enim ipsa
mitas defuit ad fontem medicinam fle
et iniquus princeps confugit. Dixit itaque
quod sui suis querite mulierem habentem
phitonem et vadam ad eam et sciscitabor
per illam. Quid aliud dixisset quam reb
bellis idem quam perfidus. Nonne idem est ac si di
ceret flectere si nequeo superos acheronta
movebo. Aut fidelibus vobis et mea
more perfidia si in demonis notam sub
trahit. Vinitis eam tamen pro precem men
dacium eo invito cognoscam et velit et
nolit archanum consilii eius proprie perterret

adversarias explorato et dixerunt sive me
nis ad eum est mihi habentem fitonem medi
r indignus aut erat consultatione myst
ci nisi quem intantum despexerat fre
gerat ut eos ab in fine et in finibus suis
creaturis adiuvandis sibi regni quod do
minus auferebat adiutus omnipotencie eius
auxilium imploraret / mutat ergo habitum
suum vestitus quod talibus resplenderet
ambigit ipse et duo viri cum eo venerunt
quod ad mulierem nocte rite quod omnia
quia vetus est etc. aput prius speculo
stabat regione quod ad habitu debuit specu
lari qui ad fruendis demonibus et
non deo infaustum arripuerat iter
Cum vestem abiecit et nocere quod iustie
mutaricat in dimicatum vestibus le po
rum et glorie non debuit in suum
Et abiit utique pater demum qui non
stetit in veritate et duo viri in eo Eis
dem et in novitate qui regem adula
tam perfidiam non delectabatur per se
potuerunt duorum quod ipso venirent su
patur comitatu demum a suprema et per
eam veritate et unitate recedant ve
nerunt quod ad mulierem nocte apto vin
quod tempore de morte regnum destrare po
puli de luctu publico Cum teneb
rarum principe futuri Sic et salo
nocte superiori de tempore qui amore
mulierum allectus et corruptus a
domino erat recesserunt petrus quoque
cum per calore fidei destitutus tale
fateat se ad primas nocte lapsus e
in perfidiam et eam tunc per noni fit
insignem Alii etc. discipuli timore
prostrati tempore nocturno fugierunt et sic
Saul ad mulierem, Ambulaverunt fregneam
spiritus fitonicus implet divina in infusio
ne et iustitie michi quem dixero tibi le
ge libros revolve historias scrutare
omnes angelos scripturas in superna fere
in bona fructione divinacionum invenies
Unde prophetas reprobos divinatores non pro
phetas esse scriptura memorat quales
fuerunt prophete achab qui eum domino promitte
re mille argentibus variis ludificatio
nibus seducebant Denique mota vin
dominum egressus spiritus mendax est et
factus est in ore omnium prophetarum achab
ascensuro in Ramoth galaath prophetas
promittentes solo michea moriturum re
clamante qui consumes dominum consilii iste

quem in montibus dispersat sunt videat
premunt cessus ab amore veritatis indi
cium ab eo qui assumptis cornibus ferreis
diceret hiis rex cornibus terram ventila
bis preterea divinatio fere sine munere non
fiebat ut patet quod in maniace et vegim
ne spiritu geretur hinc est quod velim et mitte
spiritus sanctus in propheta erat divites tunc in mu
neribus iudicabant sacerdotes in mer
cede videbant et prophete in pecunia divina
bant et super dominum requiescebant dicentes non
ne deus est in nobis non venient super no
bis mala propterea dicit deus ecce syon quasi a
ger arabitur et ierusalem ut custodia pomo
rum erit qui ergo divinabat Et si prophetarum
insultatur nomine sepe mendaces prophetae
dosi alienum sunt a veritate et vitate prophetae
De fitone neguit qui dicat quia recessit
spiritus domini vel fitonice promovetur in
et iustitia in quem dixero tibi utique
fallax tedit datus rex in sensu reprobum
qui sibi persuaserat fitonem sive psalles
post suum futurum athani consilii consti
tutus implexum sibi quoque fit suscit
enim tanta potentiam potestate ut ille posset
mortuos suscitare et tante benignitate
ut ille in eo quod vanissimum est et disiunctum
quod familiaribus suis mortem egeret
sed sine dubio clarissimum erat a memoria
eius aut inutiliter tenebatur sentirent
fideles nostre quia deus ipse est dominus
qui mortificat et vivificat deducit ad
inferos et reducit pauperem facit et ditat
humiliat et sublimat Et quod in scripto imple
re quod providetur saul suscitat de pul
vere egenum ut sedeat cum principibus et
solium glorie tenet qui hic fuit procul dubio
sanctarum deus est Et ait mulier ad eum et
te tu nosti quanta fecit saul et quomodo erasit
ut magos et ariolos de terra quare ergo in
sidiaris anime mee ut occidar et iuravit
ei saul dicens vivit dominus quod non eveniet
tibi quidquam mali propter hanc rem unde notandum
est quia qui repellit in prioribus succedit
amplius et quem gratia deserit fuit illa
novissima illius deterior prioribus sacri
legus sibi consulta fitonissa et prius e terra
et prius a domo constituta non sacrilegia
excellenda alias quid timida tum necro
mancia dominum tunc domini bella gerentur idolatria
prestat audaciam et sacrilegiis regis
accomodat auctoritatem Ariolos magos
divinos et magos non parcens unicus At ille

ad quem sermo dei dirigitur et qui gladi
um portat ad vindictam malefactorum bono
rum gloriam non modo tribus dat securitatem
sed promissam parem incrementi religione
confirmat Et sic evenit ut in proposito predic
dicat quia plures sunt regum testis dolorum
leviathan cum sibi tetenderit laqueum spiritu o
perto aperto sine salute dispendio non eva
dit cum arta complexio et tormentum quod
in innuet flegmaticus si fitonisse pretura
violatur imperium proficiente ut malefi
cia huiusmodi de terra eradantur si non par
menti religio vitatur quo utique fer
tat impius comprehenditur in operibus suis
Dixit ergo miles quem suscitabo tibi cui ait
Samuelem omni tempore una est fides deum
esse eiusdem quia mistrum et bonum remunera
torem speravi in se omnium plene in se mi
tis respondentem Ante legem sub lege
solum gratia nemini recte sapienti venit istud
in dubium sed isto non umquam ingressum est
ad salutem verum quum erat in minimis pa
ratum ad maiora prolabitur sic iste primo
negligens deinde inobediens postmodum
dum tantummodo deinde obstinatus postremo
ad eam prolapsus est veritatem ut nec prae
dictum articulum fidei fuerit inviolatum d
um eterne mistrum usque quaque non credit
opinatus et in fictos post cultum vite huius
malignis spiritibus concessam potestatem Nove
rat enim sanctum Samuelem fitonisse non ob
tempasse dum vivet nec aliquid cum eis
invite familiari tale hinsse tamen
inter vero cum ad fitonisse imperium sibi fal
et petit cum cetera vult vel adhuc cogi de
functum ad quod vivos deprimi impelli non
potuit regi si quidem noluit indicare du
viveret nec quod indicandum deus inspirabat cu
aut vidisset miles Samuelem exclamavit
voce magna et dixit ad Saulem quare
te imposuisti michi tu es enim Saul
sed utique deceptam credidit et alteri post
psalmum in ammentum notitiam et primum pro
pius mandatum Dixit ergo ei rex noli time
re quid vidisti Et ait miles ad Saulem
deos vidi descendentes de terra fitonis
sa poterat ab incepto vel communis fidei
visu detraxisse custodire deorum si quid
pluralitatem innuerit et eorum habitacionem
sub terra et in tenebris esse Et dixit
ergo Saul quales est forma eius que ait vir
senex ascendit et ipse amictus est pallio
Intellexit itaque Saul quod Samuel esset et

super faciem suam super terram et adoravit
formam illius que apparebat diligenter
inquirit forte gentilium errores deceptus
eandem habitus et negotiorum formam sin
gulis apud inferos credens quam superstite
s fuerant insigniti Unde illud poeta Virgilius
cura non armorum que fuit vivis que nitentes
pascere equos eadem sequitur tellure re
positos Sed non potuerunt sibi vim clari
or esse. Gloria cantus post mortem viventis
habitus imitatur Et quid prudenter et fide
liter non de scriptura Samuelem fitonisse im
perio suscitatum sed veritatem imperii
sensus prudens quod posset Ait enim audi
ta forma viri et habitu intellexit Saul quod
Samuel esset deceptus utique intellexit
quod et eo patet quod subiungit et inclinavit
se et adoravit Si enim fuisset Samuel ne
quaquam se permisisset ab homine adorari
quem secundum legem crederet et doceret
unum dominum et deum adorandum Contra sancte
anime captivitate malignorum spirituum excepte
sunt postremo decepti homines non fo
misset errorem quia sub scripturibus se
cisse colligatur Dixit autem Samuel ad Sa
ulem quare inquietasti me ut suscitarer
Hec enim est fraudulentia malignorum
spirituum ut quod ultro faciunt et dictant hor
ribus faciendum opere se dissimulant ut hoc
facere videantur inviti Simulat se se coactum
et quasi exorcismorum virtute fingit ut cogi
tenetur Exorcismi qui in nomine domini aut
fine virtutis cantu incarnationis et passionis
virtute concepti compositi eos hoc horum
tradunt exorcistibus eos obtemperant donec
eos secundum sacrilegii timore et pena dampnatione
involvat Sic signant se vel inter demum in
anglos licet honesta sola perpetrat illicita
prohibet inducia consultatur utilitatibus
providentur ut qui boni et proprii familiaritatis
admittantur audiantur benigne timentur
ac eius facilius et audiantur habitum quo
quasi Dixit vero licet personarum ut eius ma
ior et propterior reverentia impendatur et
ait Saul coartor nimis Si quidem philistei
in pugnant adversum me et deus re
cessit a me et me exaudire noluit ne
que in manu prophetarum neque per sompnia vo
cavi ergo te ut ostendas michi quid fa
ciam Sic aperte dixit in desperationis abissum
precipitatus sum impugnant homines
deserit deus et ego alii qui in veritate
utique in mutare consilio ut qui doctor

discipulum doceat / quid me in tanta a
gustia oporteat facere hic enim demon
qui loquebatur credebat samuele hic
veritate erat angelus sathane, nec po
terat ei ignoranciam suffragari cum nec
in liceat ignorare creaturam qui se
appetat adorari infidele et perverse vo
luntate esse sciebat et illicitum esse
ariolos et magos inquirere de futuris
sollicitare sitone quod si cum ignorancie
persone contulisset melioris condicionis
erunt stulti quod patri et preterea quod tu
et ait samuel non requiro verus si
vmbratilis et fictione et que dignum
est inferius et superbus consultator quod
me interrogas cum dominus recessit a te et
transierit ad emulum tuum responsione
in tua fidei consentaneum est et acco
modum racioni Similiter eciam confert ore
aturam illi que desit deus et tam
diripit spolia si sensu ad illud quod
suum est hostis et fidei michi dimitti
in scens sibi vis mediatam fide intrate
ob imbilcius scriptum enim sit locum
est in manu mea et scindet regnum
tuum de manu tua et dabit illud proximo
proximo tuo david quia non obedisti
voci domini neque fecisti iram furoris eius
in emaleth Sicuto quod pateris fecit do
minus hodie et dabit dominus et terram israel
in manu filistinorum. cras autem tu et
filii tui mecum eritis sed et castra
israel tradet dominus in manus filistinorum. Et
postremum quod sibi bellum fideliter infide
lis exposuit si tu verum tenditis
infidelem et infelicem animam infir
mitatem decepit demon similiter quod
confirmat errorem et impenitenti
per certum quietem repromittit cum
enim demon dicat impletum quod lo
cutus est in manu mea sed per aliud du
bio simulat samuelem per quem sa
nlo que denunciat locus est domus
tua aut subingit cras tu et filii tui
mecum eritis vni quidem sed fraudu
lent enunciat Erat enim die sequenti
mane cede superatorum sibi in eum admis
ros sustiverus (?) potentem cum cog
nem auaricia fastu obstinacione me
tus fuerat infectum si se blanditur
incendiis spem quietem demon se vir
et gestis mentitur samuele Similiter
nus est collatam esse in quiete sedem

a domino inter eos qui invocant nomen
eius Aliud quod saul samuelis simul
potuit sitone profue visa potuerat
forte non premonitus sperare meliora
et saltem demum alieno confoderetur gla
dio Catulus vero inanitate certionatus
gladio suo incubuit et in extremis a
gens demum ipse glorie consulebat qui for
tius mori potuisset in prelio tirannum
verum permisit et infirmum et prostrati
anima consilio corpiat ante morte asunt
glentur gentes infortitudine sua aue
tores eorum dicunt vimissionis quod
fecit demum errorum suorum tanlore p
dicat demum magnorum viorum fortitudi
nem Premantur Bibat ille victori
bus kathio venenum vt et deplorat t
metes stoicum atinet ad voluntatem
mortem per mamillas ad cor venenum
aspidum in scriabile Cleopatra trai
ciat et lucrecia aliena impudiciciam
sanguinis sui effusione contempnet
Ego enim non proposse arbitror ut cu
nis cuiusque difficultate aliquo liceat propria
auctoritate hominis sibi morte inferre Per
at ubi institut pietas hic hinc tamen
videatur recipere doctor ille doctorum
cum in sacerdio beati vix audeo aliquos
comparare Et mors omnino desperatorum
est et eorum qui hic corpore vivant
iam mente morte per mortem animo
vnde desinit utique ne moriar si in de
perit mortuorum mors est infidelium
regum per turre scitum Jeroboam a
chab Jezabel Nabuchodonosor Bal
thasar et alii quorum errores
non sufficio enarrare Quid loquaris sit
in vatibus sunt qui videbant eius sla
et stulta nec aperiebant iniquitates
eorum ut ad penitenciam eos provocet
omnis utique enarrant per principe parte
et demum scire quod non hic uel alibi quod hic
aspectus adimane et in nichilum redac
tis sunt Reges vero israel in fidelibus son
am qui in regnum Juda alii boni
alii mali sunt reges vero israel omnes
reprobi extiterunt huius inhumana deice
lium inquirere quid sit ait katho
quia quod de te statuit deus vitra
tuam solitudinem potens est crepe
dire Egregie quidem etenim omnem
crede diem tibi diluxisse supremum,
grata superveniet que non sperabitur hora

Veritas autem que ubique consona est nec
licet a mendacii hiatu proferatur quicquam
discordat sicut nec iusticia diuina secum inte
gritate viget quorumcumque sordium vici
nitate polluitur. Ipsa mortem indicit
non timeri et ad eam recipiendam n[ostr]a
omnibus horis omnibus preparari precepit ut quo minus commo
dum immunitate vite prosequitur incultu ho
nestatis virtutum gradibus ascendimus cunc
tatur. Mors enim quid natura minus est
nature iam corrupte corruptio namque
morte ergo est tollere corruptionem secta
re integritatem iudicie et virtutis iam non
mortalitatis viam ingressus es. Et qui
dam dicit tue artem apprehendisti sed
ut fidelius loquamur apprehendisti neque
an acceperis et apprehendisti et accepis
ti non est enim volentis neque currentis
sed miserentis dei. Nemo scit quando veniet
sero an media nocte an galli cantu
an mane. Ut enim ait ille nil morte cer
tius est nichil hora mortis incertius. Quia
utique timenda non est quia malum sed quia
malorum finis tamen venit gratanter
amplectanda cum est quod tota mente
et corporis viribus fugiendum est quod
illud sit quod turpitudo et species inho
nesti hec enim faciunt mortem timeri non
sed antecedentium et succedentium culpa
ad hanc fugiendam non oracula vatum
non fitonis consolacio necessaria est fide
lius et utilius. Ad hoc tamen datum con
sulitur Catho in libia extreme difficul
tatis angustia coharctatus hamonem
Iouem dedignatus est consultare. Satis
sibi ratione sufficere ut persuadet servandam
libertatem et non mortis dilacionibus referre
est nigri sed omnem notam turpitudinis fu
giendum licet necesse erat quod auctori
tate ipsa vite minus abierat quod non modo
fidelium institutis sed constitucionibus gentium
et sapientissimorum edictis constat esse
prohibitum. Ceteris quid philosophi preceptis
precauerat et plerumque prohibiciones huius
modi tamen auctores sunt qui prorsus om
nino illicitum esse ducebant quempiam vi
te finem ex presidio et presidio con
misso sine clavore discedere dicentem vel
principis iussionem plane elegantia eo
usi sunt eo quod milicia est vita hominis
super terram quod si cum iubeat oracula va
tum vel responsa fitonis procul dubio mi
nime audiendi sunt quia in prolo innocentie

nemo unquam debet fidem que in non
credis vmma romanorum imperatorem re
innocentissimum propter tamen que placet attende
dum mulierem ad homicidium petito ca
pite adstrictum censuit ceperat esse cede
dam reflectere ad innocenciam nec prius
immutes voluntatem ac tum homines addu
cetur a minimus capillos se pollicitus
est oblaturum. Cum prius in inducere si
tunc et sanguinem pistorem immolatum esse
respondit itaque ratio tenuerunt non pos
se ut traheretur ad eadem in interiorum
prim testimonio colloquio deorum primo
atque est esse dignissimum. Inter esse que sibi
erat simorum pre cetera sua quibus tueatur er
rorem qui ad diminuendam demonum
potestatem et distrahendis quod habent cum homine
familiaritatem commercium instituti sunt carent
quod proprie virtutis effectu nisi in digito dei con
ualescunt porro spiritus sancti disciplina e
fugiet fictum et corporum peccati subditum sibi
esse habitaculum dedignatur. Quicquid ergo
huiusmodi agatur fictum est et fantasticum
et veritatis substantiam nescit videtur quidem
adesse divinum precibus et oblacionibus inuocatum
et effectum peticionum consequente sacrilegium cura
te ac desiderium adimpletur. Adest at
tamen longe ut subtracta tutela sua eos
quos presidia tanta vocat viciis ludifi
cacionibus demonum trahi sustineat. Adhic
hanna se si quid ad huiusmodi flagicia
prohibuit mittere publica voce eatque ad
uersus quibus nec forte ipsi prevalebunt
cum ergo sibi propter omni improbate subtra
hitur et orationes et auctoritate ecclesi
es non tamen utuntur quia abutuntur of
fendunt enim spiritum quo recedente eum sibi
subtrahitur virtutem et efficaciam retinere

De specularius et quod malignum spiritus fu
tura presumunt et subtilitate nec longi
experiencia temporis et revelacione superiorum
potestatum et quod sepe decipiunt eos et quod
specularios mala sequuntur

Ipsi sibi specularii blandiuntur
quia nil inmolant nulli nocent
sepius quod sunt dum furta dete
gunt maleficiis purgat urbes
et solem utilem et nocuam appetunt vani
tatem non sic impii non sic. Qui non col
ligit mecum dispergit et qui non est
mecum contra me est. Dum hoc domino
prohibente exercent impii quid aliud fa
ciunt impii quam calcaneum erigere adversus

prohibentem. Certe nimius est quod immolat
qui erecto spiritu sic ydolatrie mentem pro-
stituit. Nimium est quod immolat qui motum cor-
poris accommodat ad detestabile sacrilegi-
um peragendum. Quid retinuit crea-
tori qui mentem, linguam, corpus demonibus
obtulit? An non vitiatur fides in iniuria qui
integritatem eius intentata corruptione
qualibet, sicut plane intelligitur. Nemo per
ignorantiam excusatur. Omnis enim in co-
mmune scit aut scire debet. Hanc igitur ig-
norantiam fidei anathemate ab apostolo con-
dampnatam. Non utique hic sacramento
miles excipitur, pupillus etate, mulier
infirmitate, sexus rusticus munere cu-
lture, quia publice utilitati vigilat.
Licet enim in dispendiis rerum sustinea-
tur error pro ignorantia iuris, in subver-
sione fidei nullum ab ignorantia reme-
dium est. Optime ut qui ignorat eru-
detur et insipiens in culpa erudiatur
in pena qui noluit intelligere ut bene ageret.
Quis enim non potuit discere ut sine labo-
re a toto labore cessaret? Dum illud la-
boriose addiscit ut laboriose et pestilenter
erraret, non potuit in fide sine labore
quiescere, qui potens est sollicitudine men-
tis et conatu corporis a fide deviare. Qui
enim huiusmodi magis obsequitur, fidem negat
et infideli deterior est. Et licet nomen Dei
confiteatur, ei prorsus operibus contradicit. Nec
facilius est hominem huiusmodi esse fide-
lem quam medicum in corpore qui diligit mu-
nera et sequitur retributiones. Ceterum ex s.
plurimorum auctores monet, scilicet per huiusmodi con-
sultationem abscondita futurorum inveniri
non posse nisi per manum eius in cuius potestate
sunt tempora et momenta. Quidam non negat quin
nescientes; licet enim futurorum sit unus arbiter
qui et deus et dominus omnium est, tamen celesti-
um nuntiis hominibus innotescunt quedam pro-
ventura, sed ea tamen pro nostrat quod et subti-
litate ne vigeant vel experientia temporis
longiore revelatione superiorum spirituum
de plurimis admonentur. Si ergo spiritus cor-
poris mole gravati quos lutea carnis
tecta retrahunt in dimicatu quorum acumine
turbat sensus eorum proprie ebetat ex
precedentibus aut coniectis rerum indiciis
que sunt ventura conitiunt, quid prohibet
spiritus ab omni nexu corporis absolutus
quos nostra moles non retardat rerum
in inicium ac in plurima tempora succedentium

premetiri eventum. Si quis se predicere natus
est pro his dies pauculos decessurum motu
spiritus celestibus plura colligit et de rumoribus
notitia ratiocinatur in posterum. Nomine hoc
facilius fit non modo antiquitus sed inve-
teratus dierum qui ab initio conditus est per
levius superbia et presumptus decore. Celmus a
deo obiectus est et eruditate egregie quod tanto
temporis tractu per partem idea commendanda sit
que sunt futura non assequant predicta perpetue
probates que mitte cultu devotione alien-
endi domino rependere fraudulentur. Eius quidem
possunt et in fidem traducunt oraculorum reve-
lare nec statim tamen verum est quod replicis se-
tunt non poterunt sed quique que suspicatur
aut timet aut videatur constituere sede-
torum perpetrant imitare qualis est quando
in nascitur in templis Egipti desolatis
extremum et distressionem sunt demones tem-
plorum presides predicabant. Unde illud
apud Trismegistum de extremo religionis
idolatrie Egiptie inquit Egipte erit tu re-
ligionum tue sole supererunt fabule et si-
pe cp ne inulte facinus et cuncti se sponte
facere simulant qui hominibus indignantes
quibus se fingunt offensos sepe. Hec per
ac nectuntur a deceptoribus decepti si-
licet vel dumtaxat eniciat meliora aut
contempnendi sunt aut fugiendi. Unde
in deuteronomio: si surrexerit in medio tui
propheta aut qui dicit se somnium vidisse
et predixerit signum aut portentum et evene-
rit quod locutus est et dixerit tibi eamus et
sequamur deos alienos quos ignoras
et serviamus eis, non audias verba prophete aut
somniatoris, quia temptat vos dominus deus
vester ut pla palam fiat utrum diligatis
eum an non. Unde plane intelligitur quia et si
contingat quod ariolantibus non sunt demum
dominum non sit accipiendi sunt ut fiat quod per-
mittitur aliter aut celantes que colimus ab
eis si nec apostolus in actibus apostolorum in du-
spiritum pepercit quia in muliere ventriloqua
apostolis et predicationi eorum testimonio perhib-
ent vicinitus. Nihil non quondam peste istam
scilicet brumis est quod pro quod hominum vanitatis
omnino amorem subtrahat. Gratias ago deo quod
et in teneriori etate adiisse hac mali
genus hostis insidias. Supplicanti sum fratrum
apposuit dum essem puer ut psalmos
addiscerem sacerdoti traditus essem qui forte
speculariam magicam exercebat contigit ut
tpando quodam superstitiosum puerum premissis quibusdam

malesicus praedictus sum sedentem ad spe
cularie sacrilegum applicaret ut in pungi
bus sacro nescio aleo a crismate debi
litis vel inergumenis vel longato corpore pal
lens quod querebat non manifestaret
iudicio. tum etiam praedictis nominibus que
horrore ipso licet puerulus essem videba
tur demonum esse et permissio admixtio
nibus quas deo auctore nescio quas
imagines tenuit tum et nebulosas vi
dere indicasset Ergo quod ad illud ita
tetigi Et tibi ut in breviter appareret in
vngues aut pelves ea tantum qua dum nove
ram. Verum ergo ad longiorem in utilis
indicatus sum et qui quam sacrilegia
hic impedirem ne ad talia accedere
condempnatus et quotiens ad hanc rem
exercere detineat ego ipse totius divi
nationis impedimentum exercebat sic in
in ea etate separatus est dominus tamen vo
paululum processissem flagitium hoc ma
gis et magis exhorrui et eo fortius con
firmatus est horror meus Vel nos tamen
multos tunc noveram omnes autem qui de si
cerent aut de statu naturae aut manu hos
tili subito luminibus orbatos vidi ut cetera in co
moda taceam quibus in conspectu meo a
domino aut prostrati aut percussi sunt ex
ceptis duobus sacerdote videlicet quem premisi
et diacono quodam qui in specularioru
videntes plagam effugerunt alter ad su
mi canonice alter ad portum cellule cluna
censis sacre professionis insigniti corpore
tum secretis in congregationibus sunt ad
versa plurima pro meo proposito esse in
sertus sum sane si ad impugnandum hunc
errorem conversus romane et katholice
matris ecclesie auctoritas non suppeteret
vel contra malorum eorum sufficiunt exstirpa
re ... sic autem nemo potest bibere calicem
dei et calicem demoniorum aut duobus
dominis servire deo et mammone sic gratia
dei et huius militie contra militie as
sequuntur Ecce ecce qui predictum et qui subla
sententiam, frequenter fidei et morum inimica
cum etiam resecari spiritus mucrone co(m)plo
tem tu suerberare sufficiam, efferat sic
ego samuel in manu fortis et brachio
illius qui ad subversionem egiptiorum
divisit mare rubrum in divisiones
et pro ab eo erit non enim est qui
de manu illius possit eruere educat
gladium moysi et prosternat egipti

as abhominaciones et abscondat eas ne
appareant in conspectu fidelium in stabili
stabilitatis sue loquatur verbum sectam
prostrat in eodem tempore errorum quos di
ximus a domo abicere penitus verbum
si quidem gladius est bis acutus vivus
et efficax penetrabilior omni gladio an
cipiti pertingens usque ad divisionem ani
me et spiritus compagum quoque et medullarum
discretor ac cogitationum in sensibus est quoniam
hic gladio in mente non timet Et enim
facie ecclesie in conspectu omnium in medio de
mus et in omnes dirigitur inquit enim ipse
ingressus fuit terram quam dominus deus
tuus daturus est tibi cave ne imitari
velis abhominationes illarum gentium nec inve
niatur in te qui lustret filium suum aut fi
liam suam ducens per ignem aut qui
ariolos sciscitetur et observet sompnia
atque auguria nec sit maleficus nec incan
tator nec phitones consulet et divinos et
querat a mortuis veritatem Omnia enim hec
abhominatur dominus et propter huiusmodi scele
ra delebit eos dominus in introitu tuo per
fectus eris et absque macula cum domino deo
tuo gentes iste quorum possidebis terram
augures et divinos audiunt tu autem a do
mino deo tuo aliter institutus es Numquid
dubitat hec criminalia et non modo languore
sed vel fidei crimina esse que tanta di
ligentia prohibuit immo spiritus sancti sermo eradit
abhominationes sunt, dicente domino et homo
qui non homines fieri opinatur in istorum si
assensibus disciplina propter huiusmodi scele
ra delete sunt gentes et huiusmodi temeri
tatis se in hiis multiplicare contingit
De phisicis theoricis et practicis capitulum xxxix
Fiet tamen ut desiderio aliquis con
sulatur ita quod sciant possent phi
sice aut ex naturalibus signis quod
est in corporibus naturalium eveniat per
hystoria docente cognoscit an ex qualitate
temporis in mente cum metiore audiens col
ligit tamen hiis rationibus nequaquam per quos ita
animum accomodet ut fidei aut religioni
preiudicet sed ut sciendi sive nisi eo
quod locutus a domino quoque inquit religioni im
pugnat quia unum non nequit esse contra
rium ut bonum bono ac phisica omnino ne
minimi auctoritate attenuet in auctorem
nec adversando fidei plerosque impugnit
Non enim omnes errores arguo licet plures
audierim de arte et virtutibus et operibus eorum

de inquietudine corporis et animi atque de refectione eius. De recreatione rerum aliqua fides haberi disputationes de ipso quas deos medicorum vestri loquuntur ut si frigore temptetur astra crepitantes et maniaco natu cum eluctando ut eius ethice(?) longe ipsum fletum imponatur incipiat primo nec. Sed in his facile labi possunt quia quantumcumque ingenium vires et extra possibilitatem difficultate qua in his consistuntur subsistit. Ubi vero deficit intellectus fide ratione deducta que medica est restat sola opinio. Cum secundo de inferioribus qui tractant puta de complexione animalis de causis et cura egritudinis eis omnino nil deest preter effectum operis si res desideratur. Et quid theorica quidque sanum est faciunt et forte pro amore tuo amplius exrogabunt ab eis singularum rerum rationes et magis ac species sanitatis egritudinis et neutralitatis causas fiunt dant sanitatem roborem et confirmat neutralitatem, iubeant istum diuturne egritudinis prudenter et docte causas indicant eventum augmentum statum et declinationem quod multa cum eos audio videntur michi posse mortuos suscitare. Nec est in hoc aliquo tamen ut credantur inferiores Dei; sed in eo magna mentis admiratio distrahat et perturbetur quod a corporis tanto rerum conflictu et collisione quarum dissiliunt et discordant unum perfecto suo contraria simul vera esse non posse. Quid de medicis practicis dicam absit ut de eis quicquid perperam loquar in manibus enim eorum exigentibus eis peccatis nostris frequentius incido. Non sit res exasperandi sed potius demulcendi obsequio. Ne dolo me tractent dum nec rem sentire audeo quod clamat omnis dicam ergo cum Salomone quia medicina a domino Deo est. Et vir sapiens non condempnet eam. Nemo siquidem magis unquam est aut utilior medico dum sit fidelis et prudens. Quis enim personam illius proclamare sufficiat qui salutis artifex et reparator vite in eo dumtaxat imitatur ut vices eius agat quod salutem quam ille operatur et quam dies et precepta donat iste conomus et minister procurat et dispensat nec ad rem attinet. Qui enim pseudo graciam(?) vendunt et qui institores videri volunt dummodo nil accipiant antequam eger convalescat in eo iniquiores sunt quod hesitem(?) temporis ymmo munus Dei manibus asscribunt cum ille suppe(?) dens eiusque et vigor nature convalescente extra operam eius fuerat erigendus. Quamuis istud iam paucorum sit sibi inpuneri(?) suadentibus et replicantibus medicis tamen solet accipere nec moneor si opera eorum ipse compingeret cum sua contrariorum plerumque esse eundem effectum. Si enim nec manus eorum quibus iste collapsus est tunc nactas(?) producit vos quibus apparebit quod vita eius non fuerat ultimus protendenda et ut dicit quot loqua(?) perfluxerunt medica nam mortuus forsitan vinculas(?) faciunt et viles et delicatos preparant cibos. Expectat forte ut dicam quod dicit Plinius quod hii sunt qui homines certissime occidunt. Sed frustra absit enim ut hanc dictam contumeliam qua forte voluerit audire senciam, et presumam ad eius et sordium qui ipsorum auribus tuis clamore valido replebunt. Explicit secundus liber.

Incipiunt capitula tercii libri. Capitulum primum. Quod sit salus universalis et publica. Capitulum secundum. Quae sit prima contemplatio hominis sapientia assistente et quis sit fructus speculationis humane. Capitulum tercium. Quod superbia est radix malorum et concupiscentia [illegible] que omnia inficit. Capitulum quartum. Quid adulator et assentator et palpo et quod eius nil perniciosius. Capitulum quintum. De cautela adulatorum et fraude multiplici et comitibus adulationis et sequela. Capitulum sextum. Quod adulatores multiplicati sunt super numerum et a preclaris domibus honestos et simplices expellunt. Capitulum septimum. Quod fraudem adulatoris in medio vitandam et quod muneribus ac obsequiorum difficultate validissime procedat. Capitulum octavum. De mundana comedia vel tragedia. Capitulum nonum. Quod in dolos suos habet clientes(?) et eadem fides est nostri temporis et precedentium patrum et virtutis cultores in spectatores sunt theatri huius. Capitulum decimum. Quod sibi persone captantur et deprecantur dissolute et de Cleopatra et Augusto et Scipione et quod Romani vanitati dediti sunt et quis sit adulatorie finis. Capitulum undecimum. De mimis histrionibus(?) et parasitis et quod permittere non expedit adulatorem. Capitulum duodecimum. De comitibus et secretariis divitum et quod amicitia non nisi in bonis est et quod divites familiaritatem

potius confirmat quam amicum et licet familiaritas domesticorum utilis videatur periculosissime periculosa est et quamquam nocere [illegible] est. Credere [illegible]. Et iam medicari possunt que sunt adulacionibus adquisita et delenimentis et mollibus et pena eorum et quod pudicicia mulieris non potest violencia nisi mens ipsa consentiat. Iam patet adolatores premendos esse tamquam hostes decoris et virtutis et veritatis gratiter amplectandam et patriam custodiendam tamquam omnibus [illegible] maiorem. Iam quidem. Et ei diminutam pati liceret [illegible] et quod tirannum publicum hostem est.

Incipit prologus in tercium librum Policraticon

Istius multorum sic dominum inceptis ingratorum [illegible] grande tanti [illegible] devenerant et si lere si alterum [illegible] negociorum tumultus [illegible]. Alterum motus animi interrumpit. Animus enim sub potestate constitutus est si suscepit obtemperat imperio presidentis quam simili affectu pungunt dissilire non potest quin moveatur ad formam passionis. Exultat ergo quem gaudii aura demulcet. Spes inducit hilaritatem, metus trepidat, dolentem animi merore consumitur. Sic apud singulos alternat facies boni aut mali. Verum sensus malorum acrior est et sepe in omnibus incurrit quibus enim ignem malorum asperitate sepius non urantur quam demulceantur solamine bonorum. Beatus est qui totius fortune impetum [illegible] totum possit arcere qui suis viribus prevalet in animo aut stimulis [illegible] corpore vel forte temptator licet parum [illegible] quam [illegible] non contulit. Non satis bonus est quem aliena non movet [illegible] iam [illegible] dubium aut [illegible] hominis utile possit homini alienum virtute [illegible] pressius ambiguitate [illegible] nodum solvit [illegible] et comitis vel [illegible] se reputet et [illegible] tis homini diligendus doceat ut se ipsum. Unde patet indignum esse [illegible] integro [illegible] qui [illegible] non cogitandus et adversus publice salutis hostes non [illegible] Eos non [illegible] aliquatenus tangit [illegible] et [illegible] eorum [illegible] et confluent telo domini decerneretur.

Quid sit salus vitalis et publica

Est igitur salus publica que universos fovet et singulos incolumitas vite vel eius homini pertinentis vita eius. Incolumitas vel salubritas hominem non constare ex anima totali et carne corruptibili antiqui sapientes diffinierunt. Caro siquidem vivit ab anima cum aliunde vita corporis esse non possit quod per se in [illegible] sue corpore quesivit nisi spiritualis beneficio moveatur. Habet autem et ipsa vitam suam Deus et enim vita anime est quod suam modicum quod [illegible] quidam et verbo licet metrico lenitate complexus est: vita anime Deus est hec corporis hac fugiente solvitur hoc perit hac destitute deo. Sicut ergo corporis vivere est vegetari moveri ab anima et dispositione eius motibus anime acquiescere et ei quadam obediendi natura famulari. Sic et anima ideo vivit quod suo modo [illegible] et [illegible] ideo et ei [illegible] devocione obtemperat et motibus [illegible] est. Sic communis et communis vivit. Nam et corpus quia parte sui non modo ab anima [illegible] corporem [illegible] dum ergo totum vivit adeam totum disponitur que sit partes diffundit pluribus. Et tota est et operatur in universis et singulis sic et deus [illegible] [illegible] vincetem totum occupat totum possidet. Regnat et viget in tota. Nullus ei angulus exceptus est. Quid [illegible] angulum vel partem dico [illegible] est simpliciter [illegible] et [illegible] duplicitatis ignara partes [illegible] quas potuit sibi distributore bonorum vendicarunt quibus inquinis virtutes utique quibus viget et operatur. Et sui [illegible] sunt. Sic ergo non multiplicatur per unitatem quandam distensione crescit. Racione et intellectu et appetitu bonum [illegible] malum manente simplicitate natura dilatatur. Enim non partes istius [illegible] implet. Deus enim [illegible] est solida et perfecta est vita anime in eius intellectus dominum qui summe bonus est [illegible] sui [illegible] valet et [illegible] dit et bonum quod ille videt [illegible] voluntas appetit et [illegible] declinet ad dexteram vel ad sinistram qui [illegible] affectu ad bonum trahitur. Iam appetit iam [illegible] in [illegible] utilitatis [illegible] est [illegible] quod forte in [illegible] qui in [illegible] sue di[illegible] Cor meum et caro mea [illegible] qui [illegible] non [illegible] aut [illegible] non constristatur aut condoleat [illegible] defitiunt. Et forte fideles animas imputat.

Sermo prophetie dicens Convertimini ad me
in toto corde vestro et sit angelus gladii
aut mercionis timoris aut spei non ad
tatur a facie mea nec non displicet vo
luntati Implet autem hec vita omnem cre
aturam qui sine ea nulla est substan
creature anime enim quod est simpliciter eius
participatione est id quod est Sed cum sit in
sibi per naturam sola inhitat racionalia per gratiam
Venit ergo quia in eis vita est Illustra
tur quia in eis sapientia est Boni dili
gunt per naturam quia in eis fons pietatis
et caritatis est Omnis etenim virtus a gra
tia vel humana quoddam divinitatis vesti
gium est racionali creature quoddam impres
sum Ipse spiritus inhitans imprimit cre
sanctitatem eiusdem quod veluti multifa
rios fecit diversarum effectus carisma
ta gratiarum Et hec multi videtur vera
et vivaci incolumitas vite cum in eis vivi
ficante spiritu ad verum notitia illustra
tur et accenditur ad amorem honestatis
et cultum virtutis Procedit ergo sua virtute
cultum quia nemo potest fideliter appetere quod
ignorat et malum nisi cognitum sit utili
ter non cavetur Porro sive veraciones
nobis duobus modis exponitur Aut enim
in communes questio quod sic sit intellectus i
nemini aliquid absconditum est revelatus
gratia divinis ingenuis patescit Sic utique
aut per naturam aut per gratiam veritate adeoq
cum et sicut eorum que nature sunt
remissiones sit accede Unde quod magis
mire quibus tamen quedam libra scribenda
sunt officio racionis conteit in corde In
quo non modo visibilium species rerum quoque
natura enim depingitur Sed et spiritus opifi
cis omnia invisibilia dei digito conscri
buntur adeo intra ut nequaquam per ignoran
ciam valeant excusari Quibus tamen
ne vel sine gendore species innotescit
Sicut scriptum est Quod enim notum est di
vina tamen est in illis Deus autem revelat
illis non tamen corrupte nec adversus gra
ciam Magnifico fimbrias aut falle
ras ergo quod ipsa aliquid boni habeat
quod non accepit cum certum sit quia sine
ea nil possumus facere Agnicio igitur ve
ritatis cultus quod virtutis publica singulorum
et omnium racionalium nec ulla incolumitas
est Contrarium vero eius ignorancia est
ordibilis nunc propago eius primum est
Et vite quod ignoracioni mare vivum e

quia ignorantia adeo sterilis est ut nec edi
bilem fructum pariet infelicem inquit Ec
thicus In nullo tuto habitabis hereat
insulsus turmis ut se iam in eam agnico
quod certitudine habet et ubi ista vel in fide
consistit Sed fidei regula paululum deficiat
circa eam ipse et bonus finis expectat
quod evenire non potest si non meruit vires
suas si gaudeat alienas Que sit prima
contemplatio hominis sapientiam
affectantis et quis sit fructus spec
huius c 2m

Et ergo primum hominis sapientiam
affectantis quid ipse sit quid
intra se quid extra quid infra
quid supra quid contra quid
ante quid postea contemplari Unde est
forte quod illi qui prima totius philosophie eleta
posteriori tradere curaverit substantiam singulorum
arbitrati sunt intuendam quid talem ad aliquid
qualitatem sitam esse ubi quando habere
facere et pati et sicut in aliquo hominis proprietate
tantam intensionem admittat et susceptibilia
sunt contrariorum etiam nec ipsis aliquid in
venatur adversum Unde contingit quod
simpliciter notitia intrinseca intrinseca rerum
luce non assecuti sunt et licet magnam sibi
notitiam providerit dum evanuerit in cogita
tionibus suis dicentes esse se sapientes
esse facti sunt stulti et obscuratum est in
sipiens cor eorum quod ex eo convincitur quod
diu in philosophos ignorancie futiebat que vel
sexu vel etati nec fortune conveniat nec
nature ut personas hominum operis testimonio
deprehenderent Dati quod sit insensum re
probum quod planum est hiis qui a pluribus
plerumque noverint argumentum ad ora validi
ssimum ut de fide et sinceritate singulorum cre
datur operibus suis opera que faciunt aliquis
testimonium perhibent de ipso Unde qui se ipsum
ignorat quid utilius novit si ignoras nisi
te pulcherrima inter mulieres abi post vestigia
a sodalium et post greges Dictum apo
linis est et descendisse de celo creditur
gnotosolitos i. nosce te ipsum Hec sunt
hec ethicus dicit et opinatur tres
cognoscite rerum quid sumus aut quid vi
victuri gignimur ordo quis datus aut mete
quam mollis flexus et unde Unde modus
argento quid phas optare quid asper
utile nummus habet patrie carisque propinquis
quantum elargiri deceat quem te deus es
se iussit et humana qua parte locatus

Hec etenim contemplacio quadruplicem
parit fructum utilitatis scilicet caritatem pro
ximi contemptum mundi amorem dei an
non est arbor bona que tanta fructuum
dulcedine affert tantam utilitatem
certe non superbit qui probus est in adversis
sunt dum quippe que adsunt et ab
sunt exoptabilium non cogitat dum sua pa
upertate non erubescit si quis non appete
nda sum rexerit ... ei mansuetudo modestia
dolores et humilitatem ... quocirca se
... in seipso decidit qui petit a do
mino confortari dicens humiliatus sum
usquequaque vivifica me secundum eloqu
ium tuum Item quia ego in quo in flagella
paratus sum et dolor meus in conspectu
meo semper Quod superbia radix est
malorum et concupiscentia lepra
generalis que hoc inficit

Superbia non radix est omnium malo
rum mortis quippe fomentum a qua res
tat rivuli si fontis vena precidi
tur nec tamen convalescunt radi
ce sicata Deficiunt vicia si elacio incul
catur ac si secura radix congerantur
pinguescunt tamen et demum stilicus de
flescit si fonti liquida supersundabatur
ipso ... ad rivulos Si tamen ignis
adiciatur in ligna incendium recrudescit
Sic si vanitate non elacionis inmate tor
um foveas quia in pituita ipsa morti
ferum virus inficiat ut si volumus po
tius impedire Est enim omnibus non tamen cogna
tus amor sui quia innatus qui si modum
excesserit urget ad culpam Dicens ...
tus suis finibus limitetur et in modo con
sistit Si excesseris in vicio eris et non in vir
tute Si amor hic non invaluerit nemo
sentiat demum lepra siquidem est et incu
rabilior omni lepra Omne vestis concupis
centia lepram esse ingerit consule si e
bruerit confiteri quod sentit contra eam in
aula corporis Sed quid dico ingerit consu
lendi at si lotus sit albam vocari quia
totus infectus est incipiens in ... cum
miserere virus sum Certe concupiscen
cia inusta et insanabilis est lepra ne
que forte quid dicam concupiscentie peste
nescimus insanitatem ignoratis homo in con
cupiscentiis et in eo super homines constitu
tus. Testis meus in celo fidelis me
cum asserit quia omnes corrupti sunt
et abhominabiles facti sunt non est qui faciat

bonum non est usque ad unum Quis tu si es ille
tu videris scio enim hunc non esse paulum
qui huius pestis memor sic clamat et ingemi
nat Infelix ego homo quis me liberabit
de corpore mortis huius Scio hunc non esse
illum qui de pectore veritatis sapiencie fluenta
potavit eum orbem infectum habere
labe intonet dicens quecumque mihi in mundo
sunt concupiscentia esse oculorum aut car
nis aut superbiam vite Nullum ergo hunc do
ceri non temptat timeat lepram et cecu
tatem oculorum que certa in met per
tinescant Sic itaque illi qui non reprimunt
concupiscentia malorum utique fonte et fo
mitem dispendium salutis incurrit Eundem
eciam eis qui assentatorum eam inflammat
stimulis et quia fomenta vicium attendunt
quid faciat aut potius quid patiatur
qui a veritate avertunt auditum in adulacio
ne rerum corruptibilium et corporum non sta
tim ... oculos manum expandunt et omnium
sensuum vinculum exigunt Item quia dicere
non sufficiat malicia sua fallacia unum
alterum alterius fallaciam tendit Venia ... si
quid non liberius utor dum ad concupi
scentie seminarium succendendum conveniunt adu
latores delatores et velatores et detrac
tores invidi ambiciosi elati fastidiosi super
stitiosi flagiciosi officiorum quippe omnium preda
tores quos quia sancte ubique ... familiaris
est in veniens quippe dominatione Adulacio tamen
et omnis lepra in hos omnia mira generant
et in eosdem qui in publice salutis hostes
quas armabitur omnis creatura Quod sit
adulator assentator et palpator et
quare eis nil perniciosius

Adulator enim omnis virtutis inimicus
et quasi clavum figit mortis illius
cum quo sermonem conserit eo quod ma
gis cavendum est quo subtilius
ipse nocere non desinit Donec vomitus obtu
det acumine et modicum lucis quod adesse
videbatur extinguat Ad hec auditorum
aures obturat ne audiat virum quo quidem
opus est esse perniciosius non facile dixerim
Certum est illud Hely aut potius dice
remus cuius aures clause sunt veritati ut verum
audire non possit Sanius solius despicienda
est quod vero insidelius est que enim in
fidem deberes ... blandi
ciis ludibrio habitus gestus consignaciones
et tocius varietatis lenocinium excecatum
insordes vicorum impelle ... precipitacionis
abissum quod odibilius fraude et dolo quo

Sub imagine amoris et fidei in simplicem et credulum et quod detestabilius est amicum perfidie et mutate nequicia debacchatur. Hoc forte quidem genus hominum loquitur omnia ad voluptatem ad veritatem nichil. Vita eorum enim iniquitas et dolus qui ab errantibus amicis ad eorum subversionem insensibiliter manat. Euge euge quos et plenum nominibus gratorum accipit comicus. Unde et quod de se fateatur ausculta. Negat quis nego. Ait aio. Denique imperavi egomet michi omnia assentari. Tota enim gnathonicorum factio comedia est. Rides maiori cachinno concutitur. Flet si lacrimas conspexit amici nec dolet. Igniculum brume si tempore poscas accipit endromida. Si dixeris estuo sudat. Unde Umbricius inquit Non sumus ergo pares. Melior qui semper et omni nocte dieque alienum sumere vultum a facie iactare manus laudare paratus. Si bene ructavit aut si quid bene fecit amicus. Quod perfecte palam non possit lingua molestie. Quod supponi non modo amico si re libero quid loco dignum est. Cum enim vera et vivida libertas in virtutis spem cadat et turpitudo quos in sint. Postremo perfectum subiciat semetipsum histrionem esse vel mimum infamiam ingerat. Ubis quoque etate a bicionis obprobrio natum vel pueri dignus videtur excepisse. Porro qui vultum induit alienum et variat affectum alternat facies incolumi tamen sensum mistificus et poridiores anticulus alienis colligit estus. Et si histrione erit differentia enim moribus et turpitudine consistit quod assentatoribus proximum est ipse adulatorem vivit intimum. Et antequam proferat induitum de singulis expectat alienum. Cetum palpo qui tum assentatoris vel adulatoris censetur nomine quem e contra veritas intus ne tantur indicans hominum meles explorat. Perceptat voluntatem non tamen verbi volucrium sensum accomodat cui ut gratum illius tum agitur fraudulenter surripiat. Novit enim de cetero sibi sensum et voluntatem unione quamvis invalos animae sua tuere. Idem siquidem velle et nolle ut ait historicus ea demum firma amicicia est quod consentit tuis studiis quia credidit te fautor utrosque tum laudabit pollice ludum. Cum non perpendat voluntatem se palpat se demulcet et tanta suavitate perungit gratia ut plura sompnum inducat et totam modeationis sive qua nunquam recte vivitur forma celeri flumine infusione sub vertat. Magnas gratias agere Chaereas mihi. Ingenuus est enim contus et aptus qui se ingerit unice frequenter in miscent. Ingentes inquit fuerant quidam pater si magis respondisset. Si quam adolatoris fraus omnia extollit in maius et de suo aliquid addit unde gratiam omnium libet sibi. Ingentes inquit si nec mediocrem erubescit. Eandem siquidem persuadere potuit ut honestatem hominis tante turpitudinis macula decoloraret. Quacumque de causa utique persuadebit quod appetit faciet sibi si possit vere. Si non quoquomodo rem vero qui suo more ut ipse loquitur dicitur adulatur in vitia virginum dealbat et ne serpium videat oclos coloquitur quidam vanitate nubis implet et aures filius titulus per commoda reficit. Ait Flegiurus quid opus adulandi genus prudentissima laudat sermones indocti faciem deformis amici et longum invalidi collum cervicibus equat Herculis. Antheum Paul a tellure tenetque miratur vocem angustam qua deterius nec ille sonat quo mordetur gallina marito. Hec aut immine videtur mirum si perditissimi hominis et quibus hic omnibus morbus et fetulentus modo sordidatur ad tanta turpitudinem presit impelli. Sed hoc pocius duco mirabile quod populum qui se credat hunc qui desse magis alienum lingue acquiescat quam ipse indicio conscientie damni serpium quilibet cetera sed quod et nos se designatur qua sit sibi certa suppellex. Ubi enim quod nede dese non possint cum laudatur non modo dives equa pertras sed quecumque alia deformata superbie intumescit.

De cautela adulatoris et fraude multiplici et comitibus adulatoris et regula cura

Sunt tamen qui vulgares et adulationes plebeias non admittant ut qui nolunt vili unguento oleo ve corrupto quod omnibus fetet in ungi cum amicorum aut hominum repetunt gratiam. Quid enim turpius est quam ad lenocinia histrionis transfigurare vultum mutare habitum motu duce et non tam videre alium quam se singere histrionem quid inepcius quam in

aliusve magno conatu oris adeo impleri
dum vanitatis spiritu conferat si tamen ami
cum vela et latitudinem cordis ad ti
morem concipiendum appendas. Et quia
videntur ab omnibus facilius hec a ple
risque vanitatis obsequia contempni
tur vim tamen illa magis timenda quam ma
gis perniciosa sunt qui quodam cautele ve
lamento studiosius occultantur. Et quasi
magne increpationis aut correctionis
alicuius vel officii a virtute surrepunt quod
non nullos dum benivolentiam in modo
alterius captant fecisse reperies. Velut enim le
lius non ille lator legis amicicie sed sua
sor belli civilis et fabrice inventor in
ventor qui et ab aliis lentulus appel
latur quia tam lenta tunc detinuit paci
encia vires conqueritur: Deerat ne tibi
fiducia mei dum monet hec calidis spi
rancia corpora sanguine. Et pila valent for
tes torquere lacerti degenerem patrie togam
regum quam senatus ut sis adeo miserum est
si nulli tanti vincere bello dic et innume
ris fimorum calliditate dominum deludunt per
missis increpacionibus raciones suas infirma
re permittunt et tandem se victos simulat
ut credulorum penitus confirmet errorem
et deceptionis perfida gratia aucupentur
magna satagentes industria ut sic se
decipiant ut utrumque possint artem simplicitate
eorum magis vitas mediato sunt. Similiter
aucupes nonnullarum rerum usulos conge
runt eisdem quam invicem ambobus satisfe
cerunt ut habeat via compendiosius ad id quod
desideratur accedat temporis quoque diligentissi
observatores sunt ne quid intempestive in
gerant sed inter prandendum aut in primo
quies exhilaratus sunt aut cuiusque corpus
voluptate huius cautele meminit maro cum
eneam revocandum sororem a didone
missam asserit que sola viri molles adi
tus et tempora norat. Ennius aut non videat cum
agaso non esse titulorum fastibus purpu
ratur et non sine fama et cachinno audi
encium dampna tulit in matrem cum pape in
arto respondente venisset crede cum innos
marito subindice pallis maritus dixit
ita est assessina matre tabellis. Est equidem
cum captanda benivolencia que fere a
micicie et primus caritatis est progressus sed
honeste in columine officiorum studiis virtute
via obsequiorum fructu integritate sermo
assit et fides dictorum sed factorum que co
stancia et vitas que officiorum et honorum

omnium est fundamentum. Gratia benivolencie sed
et omnium si fieri posset virtutibus appetit sed ad
eam dedignatur per sordes accedere. Nobilis
utique res est et delicata et que omne quod
decet approbatur quemvis aliter quibus que per se
ipsa non licet et suspecta est. Nam quisquis igitur
mentitur ut placeat in quid bonum dicit
malum aut malum bonum. Neque amicum
qui parum sanus est instigat ut amplius
faciat insanie. Porro cum omnis assentacio tur
pis sit perniciosior est cum ad subordina
dum virum persone vel rei vel dignitati ac
cedit auctoritatem. Nempe philosophus ple dicit
quod videatur vel omnibus vel pluribus a sapi
entioribus aut quod in ipsa facultate artifici
si quod sapiencia cuiusque plato commendet a
socrates archite animi ingenium credendi
cendi copiam mathematice studium pitago
ras metrorum varietates flaccus. Naso
levitatem consistendi qui dum credat bu
blemit enim fortius et circa fomenta viciorum
magnus cum subeunt aliorum auctoribus huius tamen
sui compos ac non seducitur. Certus quia ne
mo novit quid sit in homine preter spiritum ho
minis qui in ipso est. Unde apud virgilium co
pos sui pastor et suspicionibus et magistris viris
nostri temporis doctior ait. Me quoque dicunt vatem
pastores sed non ego credulus illis. Cuique
prius si palles implere immo satisfac impe
nam quod quod tibi venit per amarum. Licet te
tota curia modestum dicat ac prudentem
nunc vel mansuetus credas memoriter
tene quod per nullum dedisti sed plures alios de
te quam tu tibi credere noli. Non facile dixe
rim ut sit prior in vicio quam longius adulacio
nibus polluit utrumque cor dum eius se ileti
ciam resolvunt. In hoc enim ellacionis veri
tas mihi illo fraus exercendi dampnatur
ubique non dampnatur dolus sed et veritas
que a superbia est nusquam absolvitur. Esto
quod adulator iste non minus contemptibilis est
nec recipetur longe tenditur aliene sermo
blandietur ipse sibi. Quid itaque aliud ar
guit ellacionis quam sibi met adulatur in quo
enim aliud attempsat se ipsum condempnat. Et
adeo enim facit que indicat de inquit
domum qui consuunt pulvillos sub omni cu
bito manus et ponunt cervicalia sub capite uni
verse etatis utique pulvillos consuunt quia
auribus parant insidias qui vana et mol
lia congerunt quibus sensus demulceat
qui opera commendat hominum ut eos fame in
ducant ad quietem. Usus enim pulvinare

et cervicalis est mollities quietis pul
vinar ergo sub omni cubito manus ponitur
quod non modo opaco sed quodque ei adiacet
commendatur. Caput universae aetatis cervicali
supponitur dum quis adulantium vicibus in
totius vitae operibus delectatur. Et alibi. Ip
se aedificabat parietem et alii liniebant eum.
Parietem aedificat non domum quisquis incli
nata mentis vitio pravitatem tegit
operimento qui in pariete solo hostium facit
quo quisquis ingrediatur foris est. Quisquis in
ornata mente ut pravitate operis tonsore fastidita
et scelerum societate confingitur. Aedifica
tum ergo parietem liniunt quicumque qui pra
vis operibus alicuius adulantur et applau
dunt. Cum ergo sit turpe omnibus adulatio
eo turpius est si in proceres auctoritate
aut ordinis viros adulatio cadat. Adeo
quidem ut sacrorum canonum institutis cautum
sit clericos irrefragabiliter deponendos qui
nostrantur adulationibus insistere. Recte quidem
quia omnis adulatio comites habet dolum
et fraudem perditionem quoque et nota incidam.
Sequelam quoque ignominiam servitutis
execrationem proximi et exterminium totius ho
nestatis. Ante non est hic non modo excidendus
a clero sed a toto fidelium coetu. Quod adu
latores multiplicati sunt super numerum et
a praelatorum domibus honestos et
dissimiles sui repellunt. c. vi

Et hec pestis tam invaluit divina
indignatione invaluit ut si verum
forte fuerit adversus conflictu victorem
ne modestos et bonos viros
possint facilius repellere quam repellere. Serpit
enim illimato foeda et morbus cancerosus
in omnes ut nullus aut rarus sit quem
labes ista non maculet omnes tales affectant
benivolentiam eorum cum quibus vivitur.
Et id quidem non modo licitum est sed honestum
ut forte omnia quae virtutum parens et rectae
vivendi via dux optima exigunt. Sed dum
hanc affectionem moderationis regula de
serat fertur in praeceps discurrens quod per
omnia agenda per infamia et bonorum famam
fraudem anceps quaere sollicitator suggestor
incestus ut cum amicum blandiens praecep
pit more meretricis fortuna sui rap
iat caetera et facultates alienas intus
congreat spolia et suum omnia convertet ad
lucrum efficitur ergo ut nulla sit ei mo
lesta similis observatio nullum indecens

videatur obsequium dum ob proprietatem officio
rum quae praestat induit dum praecepta cor
fraudulenter praeripiat. Quin sunt enim quod vestibus
intenti qui fastigiati incedunt qui servi
pedarum stipantur comitatum corrigentis militum
et contubernalium dealbantur obsequio quod
primus salutationibus infesto grantur qui pri
mos recubitus habent in conviviis quorum antes
vilescentur fomento proprio et quibus no
bilium molles amicule reservantur quos for
tune gratia clarum fuarum remigio adsi
bimina subvehit et extollit et a quibus quod
magna domus dispersae sue formidam con
ficit et habitum mutuatur. Nempe adu
latores qui alienum comunt admitti dum
eos fraudulenter emungat vitas aspera est
et plerumque molestia parit dum aliquem
palpare dedignatur vir amatus est eis
utilior et integrius sensibus gratior quam
meretricis linguae distillans favus mel
liora sed quidem sunt ut Salomone testante
amici verbera quam fraudulente oscula
blandientis. Una dum enim fides perfidia
sed aufertur non manet fides in eo luminis ubi
aliud agitur et aliud simulatur perfitum a
nimo et voluntate nocendi. Dicitur enim si
dis sequaces stoicos eo quod fiat quod deus
est lux mea salus mea refugium meum
tormentum et vita mea diu inimicis in
venim sapientissime enim largissime et
benignissime vivendi forma virtutis speculum
Et cetera hominum importune ingesta. Nonne
plena sunt non tam adulationis vicio quam vene
no. Sunt enim qui nec furiantes spem
vitant cum amicitiam praesentent. Venena
iungunt sapiens non dantur nisi melle
circumlita. Mille quoque oculares sunt insidiae
quas hec quae latent in simulationem officii aut
aliquo in vitiis nomine cum obsequium fin
gas amicitia supplicantes metitur affectum
insidiae sunt. Nec ut est in fabulis qui in
medacia poetarum fruuntur veritati simus fir
mellam deceptam incendium non impulisse
set si non esset inducta facerem in virtute
mellita affectum tibi credis impendi si
mulatum extraneae et insime subvenientes
surrentur. Nam cum facilem distillat in vicem dispereo
exiguum de nec vinum quam veneno submoneat
dominus qui vera locuntur dedignatur appellatores
fulue notarum liniment submonet et bene
si non indicatur invictus qui potentes amici
voluptatibus et tur pro iurbano non con
dicat sed etiam non consentit equidem ut confesso

ad gratiam sufficit approbare commendare ap-
plaudere insipienti non est. Cum omnia m-
ale fecerit laudandus est qui re bene gesta
Sunt enim identitas voluntatum indicium
est amoris sicut eorum dissensus a inimicitia re-
rum quisque arguitur. Propter unde Satiricus in-
quit Quid faciam Rome mentiri nescio li-
brum si malus est nequeo laudare et
poscere motus astrorum ignoro funus
nunc promittere patris nec volo nec pos-
sum ranarum viscera nunquam inspexi fer-
re ad nuptam que mittit adulter que mandat
norunt alii me nemo ministro fur erit
atque ideo nulli comes exeo tamquam mancus
et extincte corpus non utile dextre fu-
gio ergo urbem tantis abstinentiis ple-
nam adulatorum vitio toxicatam sine adu-
latoribus delinquo privatam etiam iste
et Catulus in urbe dicit qui nigrum in can-
dida vertit nec tamen unius urbis vicia de-
primi credas iam totius orbis sunt. Ego
et istud orbem romanum crede. Aiebant
me audisse Romanum pontificem solitum
deridere Lombardos dicens eos pillenz
colloquentibus omnibus facere eo quod in exor-
dio dictionis benivolentiam captantes
eorum cum quibus agitur capita quadam
commendationis demulcent oleo. Fili mi sic
Salomon si te lactaverint peccatores non
acquiescas eis. Ipsi enim qui sanguinem
suum insidiantur et moliuntur fraudes contra
animas suas. Prohibe pedem tuum a semitis
eorum pedes enim eorum ad malum cur-
runt et festinant ut effundant sanguinem.

**Fraudem adulatoris in initio vi-
tandam et quod muneribus**

Ait vir sapientissimus consilio e-
rudiens parvulos assentatorum
gratiam omnibus suspectam reddit
dum quod detereret et hoc quidem initio. Et
o forte quod recte presentem primos adula-
torum congressus impugnat. Hec forte
esse meretrix est cuius indicat fugam. Fa-
vus inquit distillans labia meretricis
et nitidius oleo guttur eius. Novissi-
ma autem eius amara quasi absinthium
et acuta quasi gladius biceps. Pedes
illius descendunt in mortem et ad infe-
ros gressus eius penetrant. Et per se-
mitam vite non ambulant vagi sunt
gressus eius et investigabiles. Nunc
ergo fili mi audi me et ne recedas a
verbis oris mei. Longe fac ab ea viam

tuam et ne appropinques ad fores domus
eius. Hec sic si ad sectam hec tropologice refe-
ratur proprie refenda adulationis fraude
non aliena sunt. Si ergo ad fores domus eius
non licet accedere nunquam admittenda est in
precordia pectorum. Licet enim in multiplici
sit vicium adulandi aliis vultu aliis verbis
aliis opere aliis munere assentantibus effi-
cacissima est adulationis fraus cum simu-
latione confirmat munera aut ei difficilius
obsequium contestatur. Sicut alibi credis quod te tu-
a ipsa fallunt qui stipe vel mel sumpta
dulcius esse putas. Probatio si quidem vere
dilectionis est sub huius tempestate cor-
ruptione frequentatio munerum. Aiunt etiam
est. Si placere vis frequenter dato sicut
dominus suus ponere sumens sibi comitem Hora-
dulcium tricta donare latrina Marcus
erit ei. Et si vis amplius eris Apollo
Febo quo pulchrior et sorore Febi. Nec est
quod de suffragio ipsius desperes quem
muneribus pastus alimenta sequuntur remune-
rantibus grate et nominibus prostitutam munus-
cula sunt. Et nisi fuerit frequentata ami-
citie nomen intimat frustra de munerum
quantitate presumitur nisi etiam cupiditatis
ignem suaviter crebro visitatio refrige-
rio tempers. Et avaricie ingenium esuri-
em frequenti beneficiorum interpellatione demul-
ceat. Olim latinum dicitur esse in natura
ut cum stomachum plenum ingurgita-
verint refectione inquietudinem dierum vel
ut aliis placet in quadragesimum suspendunt
esurientem oblatorum quod ciborum copia dis-
pensatur una sabuite contente. Sane lon-
ge alia condicio divitum immo eorum qui
venalem constituunt gratiam. Magis enim ali-
quanti accedunt ad homines qui nichil ha-
bent quia quod crebro esuriunt crebro refi-
ciuntur. Non possunt collectam esuriem indi-
cere quadragesimam procellare. Num indig-
nantur amicis si non avaricie hiatum
impleverit. Solebant antiquitus grate
simulacra effingere nuda eo quod soliditas
amicitie et veritas fidei sine qua nec gra-
tia que nomen subsistit nullo simula-
tionis fuco valeat adumbrari. Sed iam
tamen ad homines ventum sit qui non amici-
ros sed seipsos in singulis amant multi-
plicitate fucus ut placeant necesse est. Re-
pellit istos enim gratia quia gratis non est. Iam
non gratia sed lucri tendit ad questum. Ve-
rus quidem est sapientis in digna amici

cie lugentis o arismi. Illud tamen v
enerabile nomen amicitie prestat et inques
tu per metrice sedet quod ex eo constat quod
si respectu utilitatis rarus aut nullus est qui
propter se virtutem amicitie colat inter tot milia
seculorum in tanto ab lapsu etatum tan
ta multitudine et diversitate personarum vix tot
aut lelius tria invenimus aut quatu
or paria in amore hoc ipso arbitror in
ingeminuisset et si altius videatur induisse
personam ait enim Nomen amicitie si quis
expedit heret calculus in tabula mo
bile dicit opus. Cum fortuna manet
vultum serenate amici cum cecidit
turpi vertunt ora fuga. Grex enim
in scena mimum pater ille vocatur frater
filius hic nomen divitis ille tenet. Mo
x ubi ridendas inclusit pagina par
tes vera redit facies dissimulata perit.

De mundana comedia

Et quidem eleganter utitur similitu
dine quia fere quicquid propha
ne multitudinis agitur comedi
e quam rei geste similius. Milicia
est vita inquit hominis super terram
ac si mea tempora prophetico spiritu concep
isset diceretur egregie quia comedia
vita est hominis super terram ubi quisque
sui oblitus personam exprimit alienam.
Si forte eos propheta tendit ostendere
ut eos quos non dum terra absorbuit
doceat viriliter militare. Nam qui cu
ptem dudorum impulsu trahuntur ad
penam sicut boves immolandi ad victimam
abeuntes pro compunctionis sue et si
corpore videantur in hac terra superficie
tenus vivi tamen absorpti sunt et viventes
descendunt in infernum et alii oriuntur se
quuntur tropum terram usque quaque
inhabitant quorum conversacio minime ce
lis est nec sibi sinit aliquid in celo es
se. Terram diminuunt afficiunt animo et
remanent super terram. Huius quoque milicia
ingiter inducitur. Quoniam ut ad fabu
las redeamus. Nec unda tantali tangi
tur rota ixionis gelidum una sa
xum si perhibe est dum voluntas undo
inplicita nequit impleri propositum quam
dum pergnatur a domo istorum vita m
alicia est et tanta malicia est quod si
abhorret alia temptacione doceberis
quia vita hominis super terram temptacio
est. Que secundum proprietatem nominis sequuntur
mali frequencius. Licet notum in hac
utique temptacione milicia licet b

domus septem milia virorum resignave
rit fere totus mundus abhorbuit. Va
sina nimium videtur implere ad comedi
am sinam quodam modo respicies et quod
detius est quo usque comedie nisi sciunt
ut ipse. Cum opus fuerat redire non
possunt vidi pueros tandem per balbuci
em vicia mutare ut post modum verum
vellet recte loqui potuerunt usus quidem
ut aut quidem egre dediscitur et consuetu
do alia nec assistit quod licet expellas fu
rcis tamen usque recurret. Unde et E
thicus. Proinde quidem et utile optimum
inquit vivendi consuetudine ab ineunte
etate eligere eam tibi iocundam usus ef
ficiat maiorum. Proinde vicorum sensus sem
laris hinc et pugnet. Comedia varia
signa temporum actum quod diversitates est
porro actibus persone desinunt dum i eis
fortune iocante ludus impletur quod
enim amplius aliud est ut mirum quilibet
et ignotum nec a implissimo invenit pote
tatem et in regum vestigium erigit nec alii
purpuratum anguinam intrum de regum
culmine in cathenas hostiles pertrit
et fortuiti aditum in in ferias exstre
mas propriat aliquos frequens est non mo
tiranorum sed et principum sanguine in favorum
hominum aut ac levium servorum in faces
cruentem gladius. Si fortuna volat in
quit fiat de rethore consul, si volet hec
eadem fiat de consule rethor. In eo quod vi
ta hominum tragedie vel comedie videtur
esse similior quod cum fere tristis est exitus
dum omnia mundi dulcia quantacumque fuerint
amarescunt et extrema gaudii luctus
occupat. Cum innumeris morbus suis magis flo
reant et prosperorum concursum manetur in eis
adventum fortuna sermet subvertet in
fine gressus eorum et tandem amara
erit quasi absinthium quae inquit beatus
Job impii vivunt sublevati sunt confortati
quod divitiis semen eorum permanet cora
m eis propinquorum turba et nepotum in conspe
ctu eorum domus eorum secure sunt et
pacate et non est virga dei super illos. Bos
eorum concepit et non abortivit vacca pe
perit et non est privata suo feta. Egrediuntur
quasi greges parvuli eorum et infantes
eorum exultant lusibus tenent tympa
num et citharam et gaudent ad sonitum organi
ducunt in bonis dies suos et in puncto ad

vita hominis … [illegible]

infima descendunt Cum igitur leticie presentis
certus potest esse amatior aut felicius
vie infelicior simus liberi enim in illo
rum qui in labore hominum non sunt neque
cum hominibus flagellantur utique
derunt eos consilium domini dum a bena
ventur et si quid hec potius ascriben
da sunt infortunio quam fortune que aut
ab ipso est aut quod magis reor omnino
non est Dicit namque Ethnicus Noli fortu
nam que non est dicere ceteram Home
rus quoque in illo celeberrime perfeccionis
opere dedignatus est nosse fortunam
adeo quod ut in nulla parte tanti car
minis nominetur malunt enim soli deo que
Hopean noiant vniuersa regenda com
mittere que ut aliquid ascribet temerita
ti fortune qua utique sic constat mi
nime esse deam sicut certum est deum et pri
mi ceteram frustra ergo eius cecitas ar
guitur que in natura rerum nusquam non potest
unde et casus non esse convincitur si enim
quis in premissum eventu esse diffiniat in
nil fiat cum ceterum legittima causa et
racio non precedat et fidelis doctrina cor mil
mitra doceat fieri sine causa nichil in re
potest natura rerum gentium aliquando nulla
contingunt preter opinionem casus appellacio
ne clauduntur licet eque disponente racio
ne premissa visa sunt sicut ea que nec intel
ligentibus videntur accidere quin de et h
ipsa contingencia primeve omnium cause
sit constat esse amota ut adeam (?) ci
a referantur Et per mea opinione hec
ipsa ad possessionem omnium que sunt vanio co
feruntur Ridebunt forte plurimi doctores
insipientiam meam qui deum esse ad
existenciam omnium regnum consensio Et ab
effectu tamen inferri vel potest me perypathe
ti docuerunt Porro doctores fidei ex
omnibus causam ordinatam inferunt cecqua om
et iniqua sunt omnia et sine qua factum
est aut subsistere potest nichil quod ergo fortune
aliquid videmus ascribere ei nequa
quam predicat sed quia nobis ad ho
mines sermo est hominum verbis utimur mo
re pugnam ut pariunt (?) agentes de singu
lis de nullo subtilem reddentes racionem
Sed si hoc ipsum pacient admitti ea que
propter gentium publice utilitate gesta scrip
ta sunt audiri quid prohibet Que
ad ro xv cumque enim inquit scripta sunt ad nostram
doctrinam scripta sunt ut per paciam

et consolacionem scripturarum spem habeamus
Dum enim pax abest filiis adam qui
ad laborem nati sunt pati ad flagella re
cepti impatiens dediti in labore non tam c
rentes quam tirentes ad mortem quoniam
nil tristius est nulla est pacem utilius
consolatio que de oleo leticie nostra
et de in meste clemencie dei procedat
os ad vitam spe futurorum foveat et robo
ret o custos hominum inquit beatus Job hu
manum genus calamitates inse ceperunt
Quare me posuisti contrarium tibi et factus
sum in metipsi gravis Nemo siquidem est
qui exigentibus culpis in seipso non inve
niat causas unum quoque doloris et ipsius
prophete testimonio cuicumque contingat ades
se quod nollet non abesse quod vellet v
nde et fidelis anima cum re beatitudinem g
audia differuntur cum in fiori ierigno
uigium superius petit ut quo sigmetis
gentilium preter accommodemus auditum re
rum omnium tragitur sicut ait et nom
comedie grossius est non duo contenciose
sinedum consistit sic est inter nos quod fere totius
mundus imitata petronius exerceret hystrio
nem Quod et quondam temporis nostri scrip
tor egregius infidelium tamen vir elegat
expressit Ridiculos hominum visit sors cera
dolores Vita nostra totius ludibrium quod
de eis hominum itaque tam in mesle tam in ima
bilis et menarabilis tragedie vel come
die theatrum quo pagi possit ei ma
bilit coequabitur tanta est area eius quantus
est orbis difficilimum est ut quisquam ad
mittatur exclusus vel emittas inclusus
dum tacitus gerit lutenum iudumentum
eam quippe tanta subtilitate nice est
rem ut perfeccionem actus possit sine acci
tione tusti alioquin integer nemo egre
ditur forte ideo quia capacem hanc arte
am stip nomes infusa coharcet vidi
inquit ecclesiastes cuncta sub sole t eae sta
tum omnia vanitas eo quod omnia que a solo
vitate statu recedunt vivunt quod magis ro
mediam doceat subiecti sunt vanitati
enim subiecta est creatura non volens licet at
nonem orbibus sine globus potius sedi
num marinum hitam tota clauditur debitus
tamen quamquam egrediendum est omnis quod
charon ille inexorabilis vetusta sui temporis
vane traiecat omnibus quoque succedunt
alii et sic existens homo manet in specie
quemadmodum aqua perennite motum a plag

manet in sterminio ubi sunt nigri vi
potentes ab initio stirpes bellorum
aut qui in ambitu celi ludunt et the
sauri sunt sibi aurum in quo confidunt
homines insipientes agrum agro domi do
mum usque ad terminos loci et non est finis
possessionis eorum statim quod subiectus quod
visu et aspiditate iam omnibus persuasum
est hii ad inferos descenderunt et alii
in locum illorum successerunt verum
tamen bene agitur quia non ad hec fortitudine
hodie transferuntur excaeandi in tenebras
exteriores ubi erit fletus et stridor de
ntium Est quoque ab aquis nimium quos sicut
Job commemorat ad calorem nimium nimie
transeunt hiis tamen illic agitur qui suo conspectu
pectat elisios campos quos prima s
na iusticie sol rerum illustrat Et qui
quid est quod elisios campos amicabilium
rerum septis vbi occlusos recte ypar
te inclusi sunt patentes in latitudine
bonorum mentium quibus a patre luminum
datum est ut in noticia et amore boni
toto sui cogitatu versantur Unde Ethi
cus Augmentus contra se ineptam bti
tudinem inquirenti quod quis ubique
est lugubris animus si te non deficit e
quus Et mundus habet suos eli
sios et eadem est fides nostri temporis
et precedentium prima cultores virtutis
c ix Undique igitur suos habet elisi
os solem quod suum et sua sidera
noverunt virtus si quidem solaris quo
dam radius est a fonte clari te
datus omnibus in usum et qui omnia quam
attingit claritate sua facit eximia Inde
est quod et illi quos hinc radii remiscuit
quasi repercussa specie sua videtur afflasse Sta
tim in subeorum conspectu clarescunt sunt
quodam modo virtutis titulo gloriosi abest
enim ut quisquam vere sit gloriosus nisi qui
domino gloriatur Non enim qui seipsum aut
quem homo commendat ille probatus est sed
quem commendat deus utique vera et sola virtus
menitur non quantacumque virtutis imago hoc autem
esse arbitror quidquid in moribus egregi
um de re beneficio et exercicio metitur citra gra
ciam possibilis sibi premittunt eo quod ipsi evanu
erunt in cogitacionibus suis deliberato con
fisi suo arbitrio et dicentes se esse sapientes
stulti facti sunt stulti quia apparuerunt Unde
Ethicus Oratius hic est orare Jovem qui
donat et aufert opes animum michi egomet
probabo Alius quam nullum numine abest
si sit prudencia sed non esse facimus fortuna
deam celo quod locamus Catho quasi licet vim non
agnovisset deorum gencium quos superstitionibus
oberraret in libra tamen Jovis quem colebat
contempsit oracula se ad ea que gerenda e
rant sufficere arbitratus Et quamvis ipsa
imago virtutis suam quandam habeat venus
tatis decoris quasi claritatem ut quidquid
inea cernitur eius intuitu remissum credatur
et decorum Non tamen usquequaque decorum
est quod in tenebris ignorancie obscuratur Nec
potest quisquam clarescere nisi in fide illius qui
lux vera est et illuminat omnem hominem venie
ntem in hunc mundum Et quomodo potest quod iusti
cia dei iusticia et cultu vera virtus esse non
possit Unde et in isto Ezechielis non ta
cuit qui eorum qui precedebant et sequebantur
Christum eandem confessionem esse asserunt
Sanctorum quippe novi et veteris testame
nti in eo distinguitur fides quod isti iam sibi
gaudent impleta que illi desiderabant et
expectabat implenda Hic ergo verecunde
imago virtutis dum sine fide et dilectione
subsistere non potest et ubi in
venitur in nobis quamvis ubi virtute imagi
nem teneat Unus enim virtutem amplectitur
ipsam quamvis et virtutum umbras inducit
quibus videmus floruisse gentiles licet
eis subtracto Christo vere beatitudinis non appre
henderint fructum Unus Themistocles dili
genciam, Frontonis gravitatem, Constanciam So
cratis Fabricii fidem Innocenciam Numme
prudenciam Scipionis longanimitatem Flixi
Ulixis Catonis probitatem, Titi pietatem
imitatur Unus non tamen admiracione vene
ratur probitatis si quid laudatur et alget
porro perdi et complet magnum quod et
laudabiles viri qui scilicet forum suorum quasi dam
sidera resplenduerunt illustrates tempora sua
per ambitum coetaneorum suorum in id iusticie
quod dispensacione divina elegerat Hic quoque in
successionibus populi iniquis humano generi ad
noctis suae tenebras caecitatis quasi molestias
depellandas sua sidera defuerunt viri quidem
virtutis titulo nobiles magnorumque operum
fulgentes in singulis quorum operis adoul
terium iusticie per alii promoverunt Nomine
Abel innocenciam docuit Enoch mundiciam
actionis Unde de longanimitate spei et ope
ris non habuit Noe quid de obediencia fi
deliter implenda defuit Abrahe ysaac
coniugi castimonia instruit et Jacob labo
ris tollerantiam ostendit Joseph fide

fendas fratres bonum retribucione remune
rat eos quos ab omnibus bona pro malis
reddencia in multis milibus invenerunt
indurati et demum quos exacerbant ipsi mo
ysen mansuetudo conditur et in vinctibus
adversus confidentibus Iosue magnitas decl
aratur Iob paciencie indicat eum et paru
ulus gracie baptista salvatorem domini pe
nitenciam predicat et vicius indicat fugi
confessionem erudit veritate Et ad increp
acionem criminis et condempnacionem iniquitatis
omnium fidelium linguas excitant Quid novi
testamenti referam preces quorum certa sunt
disciplina morum et rectissima instituta
vivendi Hii quidem sunt in septem mi
libus virorum quos sibi dominus reservavit
ut non curvarent genua sua ante Baal
denique vanitati prostituunt animas preciosas Hii
sunt qui in te insidiatores histrionum infamiam quam
aliene infamie nolunt esse participes et
fructum sine honore credunt histrionis quam
dignitatem nec histrionum histrionibus appl
audere dedignantur Hii sunt forte qui de
alto virtutum culmine theatrum mundi de
spiciunt ludum quem fortune contempnen
tes nullis illecebris impelluntur ad
vanitates et infamias flagiciorum Hii etiam in
singulis gaudent elisiis ad utilitatem suam
vident plurima et ad eam omnia visa re
torquent Cum enim fidelis anima exaltatur
a terra tunc demum omnia trahit ad se ip
sam speculantur isti comediam indecentiam
cum eo qui desuper astat ut homines ac
tus quorum corrigit et voluntates indecentissime
ter perficiat Cum enim omnis fidelis anima
exaltata excitant histrionem aliquem
necesse est esse spectatorem ut queratur
aliquis motus suos ab aliquo non videri
Cum in conspectu dei agat angelorum quorum
mus pavore quorum sapiencium qui et ipsi lude
rum istorum tamen spectatores sunt
erubescat potius si quis in tanta luce
indecenter moveatur et se toti civita
tem in iactancia devenisset Ne si persone
coaptantur et depreciantur disso
ciate et de cleopatra et scipio
ne et quod romam vanitati dedi
ti sunt et quis sit finis adulatorie

Eternum in hoc fortune ludibrio
o persone plurimorum coaptatur
Et si alterutrum dimittant tocius
actus facies immutant ut si

Glicerium tollas aut Pamphilum sublato
enim alterutro nomen alterius perit Est
si enim amatibus suspiciosum senem tollas
nullus est inutilius omnium clarorum hinc e
illud fortis in armis testetur Labienus
erat Nunc transfuga vilis cum duce prima
to terras atque equora lustrat Si enim
personas que sibi afficiunt assueverit placi
tum decretum fortune dissolveret sit quod p
lerumque ut utraque ad omnia sua agenda
videatur inepta et que excelsa racione
officium depreciatur Fracta sunt lenocinia
cleopatre Scipio nec Iulium movit nec
Anthonium Equidem orbis victorem Cesa
rem domuit flexit Et in victi viri in
insuperabilem animum meretrix decore et prostitu
ta facies superavit Unde lenocinium pollu
cionem poeta exprimens adhuc militis
adest pestibus faciens quod mesta perorat Cu
vero plurimis rebus huius contemptus esset
quod Romam imperatoris coniugio sperat gla
ta principis Romanorum affectione ausa est
sui tutum Nec frustra enim ad omnia paratum
invenisset Anthonium putabat enim ad cetera
gloriam se nil defore si litem eius defendisset
qui successionem rerum Pompei et ut eum
simulabat iniuris Cesaris magis a temeritate
fortune quam de virtutis consilio confidebat
Porro cum ad sollicitandum Augustum muliebris
impudicicie audacia accessisset Spe sua
frustrata amorem honestati reputari in
iniuriam castitatis non dedit superbie bellum
quod reddidit indicendum et que inclite Cesare ex
pectaret fortiorem omnibus noverendi tuetur
egressa est tamen quod tracta capta et resoluta
ad pedes Augusti atque tunc sollicitat oculos du
cis sed frustra quidem Nam pulchritudo eius in
fra pudiciciam principis fuit Quod ubi de
sperata se ad triumphum victoris provenit re
servari inviolatorem nacta custodiam egressa
se in mausoleum regum recepit ibique nobi
lissimis ex more induta cultibus odoribus
acquisitis solio quod dimicans ipsa quam referte
se iuxta suum collocavit Anthonium et in ail
lis venis quam sunt appone aspides ste m
orte qui Pompeio resoluta est Psilli si qui
dam Augusti mandato adhibiti qui mali
cium venenum solent lingere educere eo quod
sero vocati essent opem ferre non valent
Digna quidem sit metra pene removere sta
tu moreque tormenti pe nobilium quorum
pudiciciam expugnare Profecto cum ea
regibus imperaveat post modum insecia nec

insitabilis sibi forte tractatum sed romano
imperio quod subvertere moliebatur fi
nem [illegible] fecit [illegible] ceteris claroribus
augustus titulus cumulatur ex [illegible]
ce peste congressum mansit invictus [illegible]
[illegible] inscriptione afficiendo aliquid non
inferius invenitur cum post singulares
hanibale victoriam, [illegible] contineret
usque prorsum meruit hanibal namque
romanorum occidit exercitum usque adhoc
tamen saevitatem et donec perpetuo mili
ti suo ut nil ferro pateret decessorum
cadaveribus intercente [illegible] pontes so
lidus structus est victoriis insuper duo
modii annulorum cartagine missi sunt in
de martem sive [illegible] aureo
clipeo ob insignem victoriam honorandum
esset [illegible] dubio tunc roma diem
ultimum habitura si hanibel quemadmodum
vincere sic et victoria uti sciret [illegible]
[illegible] istorum a senatu missus est scipio
africanus qui a puerilibus motibus ad
culminis [illegible] et [illegible] usque
tanta felicitate provincia recuperat amis
sam, ut vix [illegible] an facilius
vincet. Cum [illegible] captivos pueros et pu
ellas egregie pulcritudinis restituit
barbaris nec [illegible] sua earum
quapiam venire passus est Nequid
de virginitate integritate saltem o
culis delibasse videretur [illegible] ha
nibal referret ad invitam victoriam
Nota [illegible] laus policetur
scriptor belli punici titus [illegible] refert
ceterum in tanti triumphi gloria quid
illo [illegible] modestius qui se in tanto
successu nec deum nec victorie ab aliquo
nisi ab hanibale [illegible] plurimis
qui equas condiciones pacis rupto fede
fraudulenter abiecerant passus est salutem
Eos quoque qui castigati non obtempe
rabant [illegible] imperio [illegible] adulatore
reos et publice salutis hostes abiecit
missit Cum tum genus eiusdem hanc
molliciem aurium nondum [illegible] quin a
dulacionibus delectetur Cum vero ab ini
tio [illegible] fuerint [illegible] troyane le
[illegible] originem [illegible] differentur e
[illegible] laborasse historia
[illegible] celebre testimonium est [illegible] est [illegible]
Romanos [illegible] adulacione corrumpitur
aut corrupit Certe si non verbis possunt
tum omne fraudulentie muneribus expug
nari Et quos [illegible] non [illegible]

honoribus capiuntur urbis auspicia sacri
legio patriarch et fratrum sanguinis cruore
muneribus suis romulus constravit de
inde [illegible] honore una
[illegible] consortio imperii fratrem placa
uit occisum Duos quoque imperatores que
de more romanus populus fidelis ingulabat
[illegible] fidelius [illegible] solacio perfidia [illegible]
[illegible] manifestam [illegible]
[illegible] eos [illegible]
[illegible] venisse minime [illegible]
si zelo suo [illegible] regendo nisi [illegible]
[illegible] omnipotentis non sufficiant manus
[illegible] sunt ergo [illegible] indigentes aut ut a
[illegible] plagis heroes quos nec quas humana
forte dignus romanorum perfidia reputa
uit tractatum est hinc nomine quo princeps
[illegible] titulus et re fidei luce [illegible]
se [illegible] audeant ne dum gaudebant
appellari Veteri quoque consuetudine [illegible]
[illegible] fidem [illegible] optinere si
[illegible] romanus
grecorum perfidiam [illegible] qui consignare
adulandi lenocinium docuit ut ad [illegible] pro
facilime [illegible] votis quibus metum
[illegible] dum sui [illegible] multitudinis
honorem [illegible] non [illegible] ut ad
pastores [illegible] non [illegible] auctorita
te [illegible] quando [illegible] illud tibi ternus
[illegible] gaius cesar [illegible] nescio
aut [illegible] omnia sunt [illegible]
[illegible] michi [illegible] occur
rit imago [illegible] ad potentiorem nutum si
[illegible] omnia disponantur et licet animo
reluctante [illegible] pati sunt exilii aut
morte [illegible] hinc quippe [illegible]
ribilis hinc angente et mente [illegible]
multi meticulosi corda [illegible] et propria
sibi in omnibus vendicat auctoritatem
Adeo quod ut sacerdotes legis divine
precepta dissimulent [illegible] nescivit [illegible]
[illegible] est inde [illegible]
auctoritate [illegible] disciplinae [illegible]
libertatem contemptum ingenium toti
denique populus quietem et pacem dum
[illegible] pudentius voluntate fortu
nam [illegible] et singuli suo [illegible] ex
[illegible] Nonne hec erat facies [illegible]
sede [illegible] regum si templa
petat [illegible] senatus [illegible]
infanda [illegible] solo [illegible]
actum est [illegible] erubuit [illegible]
roma pati Nonne tiranum [illegible]
[illegible] successores [illegible] suspica
tur quotquot leges malunt a se tollique

ab hominibus observari in eo quod libertatis p
natur umbra quod se ignis quod dum per ceptitur
simulat noluisse facit quod in uno sane videt
de maiore virtutem dum in vanitati inigit ro
sensim et quod incumbit gratenter amplectatur
hic porro nulla sunt partes vere aut inge
nue libertatis ubi totum sibi adulatio
vendicat vanitas totum nil quod vanitati
relinquitur aut virtuti. Adulatorum vero sine
dolo esse non dubitas cum in adulatoris
persona de se confiteatur gnato quia cum
maxime decipio tunc triumpho. Sicut enim
finis oratoris est persuasisse dictione me
dici curasse medicina sic adulatoris
est finis frivola eloquio decepisse. Nam
et fistula dulce canit volucrem dum
decipit auceps. et vena palmatur mel
le rebus lita quo nocius noceant vi non e
in medio pro revelebitur ut eger et fine
sui qui malus est orator non potest assequi
tur sic adulator quidem non potest decipit
aut de amico triumphat. Sine tamen spe non
destituitur Et ex contingentibus nichil
abnuit. Nec in ulixes sirenum voces cera
sit obstruens et suavitate aliquid decepisse
adgravare sed quia similibus voluptatis et
meretricantibus illecebras vanitati solide
virtutis opposuerat robur. Temptatur quo
que pharisenus et herodianus insidiatur
quatenus fraudis sue novam exhibuit artes ut
eum caperet in sermone. Lingue dolosi
cum ore non est inventus dolus inquit in
quit scimus quia verax es et viam dei
in veritate doces et non est tibi cura de aliquo
neque enim accipis personas hominum. quid que
pro blandiciis sed dolus ipse tendit mor
di aquo feratur subtractus interrogacio patesce
re. sequitur enim licet censum dare cesari
an non erit laqueus pacis pedibus i
nocentis et ad subversionem eius de
pulsus suaviter frustra tetendit iniquitas
si enim censum dandum esse respondisset
peculialem populum semen liberum patrem
hereditatem domini decimis et primiciis et
legalibus cerimoniis tantum obnoxia
fiunt subiceret. Si vero tributa negada
respondisset is qui pro salute et quiete
militabat omnium quod seditionis autor et re
us imperatorie maiestatis a publicanis mis
re poterat comprehendi. Verum quia frustra ia
citur rethe ante oculos pennatorum totus
calumpnie laqueus dissolvitur dum plato
numismate censuit suam cuique censuit
restituendam esse imaginem et ita quod

cesaris sunt cesari restituenda et suo nichil
deus non defraudetur. Ceterum nec omnibus
datum est ut blandiciarum laqueos sic e
vadant. cum eos aliquis non pendeat aliquis
quod promissis nequeat declinare. Verum tamen
certum est illis qui huic vicio dediti sunt
non magis placere virtutem quam illos bene
olere qui in cloaca habitant. Demum
insularius et promissarius et quod
promittere non expediat ad virtutem

Sed eo tamen adulatorie vis magna con
sistit si consistit promissis aliena commoda
metare videaris de tuo nunquam
aut raro aut semper aut sepe la
queos de illius quem aucupatus emolu
mento pretera manum cetera nec est aliquid [c. XI]
est in pretio ingeratur aucupandi dum insi
nuat iordanis in os eius qui dum omnia
cupit sibi quoque omnia devenire putat con
petere. Esuriens gula insaciabilium quo
rundam aliorum donec pretietur communem
alijs invidet aliorum et inque aliorum
subvenitur inopie sic fraudem pretii suppe
ditatur sic fortunatius sibi interdum subtra
hi putat quod quocumque titulo confertur
in alium. Teste crasso qui ut dicitur militem sus
simulante eo quod solvit aut pretiis apud sp
artos autem sitierat aurum bibit. Suggesti
ra quidem sepe romanum exarmat et fregit ex
citum ipsius quoque vis concussit maiestate
Nunc dare plura promittere interdum plu
riora Sed hoc liberum est hijs et sepe
conducit qui aliqua donare consueverunt a
liquin promissio gre commaculande non proficit sed
qui decepto fraudulenta illam que esse vi
detur plerumque extinguit tanto quidem
quanto cum pendentiori et iniqui vicio ne
gocium geritur simplicitas namque innocenti
enim insidijs laque patet et facilius supp
plantatur. Unde ille qui non urbem sed
orbem lascivie implevit amoribus sollici
tatorem puellarum et impudicorum instruens
amatorem ait promissis facito quidem enim
promittere ledit pollicitis dives quilibet esse
potest aut plus nunquam aut rarissime ethicus
et iusta causa affert conducibile. Si enim
promissionis implende facultas non suppetit
temerarium est promittere quod prestare non potes
Si vero potes fuerit largiendi nisi voluntas
beneficii prodeat effectu promissor non gracia
de promisso sed de mendacio contrahet maculam
quod si cumulatius promissi fidem impleverit
liberalitate decor et beneficii spes ipsa fuerat
eo quod qui distulit mutuum visus est noluisse.
Unde nescio quis egregius denegat mi
chi dantis moram nam data sapiunt...

vera plus laudis plus quam favoris habet
propterea quis de futuro certus est ut stat se
quicquid posse implere quod differt Nam co
sharius veritatis assertor fidei ellacrimi
vit doctorem gentium laquor fidelium a
nimos quos adventus sui expectacione
suspenderat frustravit desiderio suo Quo
modo aliud agit illa impius ecclesiastico quia
aput se est et non fuisse sed est tamen commo
morat et se levitate non usum protestatur
sed non potuit ille domino impediente quod
voluit hic etenim persolvit quod promisit quamvis
superiore servire quam desiderabilitate nature pe
det promittat cum levius possit excusatus
quia plurimis impediri adhuc quam iusta
causa potest medium mutare quibus voluntate
dignus etenim busiro pro tempore videtur ali
quis qui processu veritatis eadem reperitur in
dignus et mendum indignum est qui ad
frugem meliores vite conversus beneficium
imitis ut a manu sua ut vulgo dici
solet extorquet Subinde mutare propositum
sepe non crimen est sed virtus Nam ut a
fabulis docemur Theseus unico filio
suo non fuisset orbatus si voluisset in
utere propositum et phebus urgente dolo
ris stimulo quem desectione ruina con
tempat exul a celi regione admeti non
pavisset armenta si ei notum quo se
stigis interposito sacramento filio ambicio
so obligaverat imitare licuisset et ne
fabularum instrumenta contempnas vero
incredulus quam quemvis hec historia so
lubrius intuitum et perfidem solvisset
iuramentum qui inextinguendum iniqua
verbi auffendo preambulum gracie vita
tis occidendo precursorem mensam polueat
convivium moestaret Regum fessinudact
maiestatem divinam iniquum tueta sunt
et obtemperant salutari Et hoc quod
vera est quia non omnia sunt semper pro
missa solvenda si forte aut acceptio dap
nosa aut pernicosa sunt promittenti Et lex
amicitie illa prevaluit que sola honesta pe
ti licet ab amicis aut fieri ipso quoque iure
cautum est ut nulla promissio que turpe
aut tristem habet exitum impleatur Postremo
tremo aut promissio gratie beneficium gratiam
aut contingerit aut minuit Et sicut ia
cula que previdentur feriunt minus et que omnino
non previdentur magis ledunt ita et in
beneficiis quod ex promissione conceptum
est minus accipitur Et quod ex improviso
provenit gratius acceptatur licet enim ex mi
da promissio ~~omnis aput veritatem ut dici
solet pollicem fumavit ut iure civili ces
sante~~ aput mentem ut dicit petrus non paciat

ad accusacionem actionem promissor omnis aput
veritatem ut dici solet pollicem fumavit ut
iure civili cessante fidei naturaliter obligatur sed
quis actor durum agit qua fides si ipsa ex
perit accusare si agit consciencia quamvis absol
vet ex eius exemplo quocumque committuntur
malo ipsi displicent actori Prima est hec
verbo quod fide iudice nemo nocens absolvitur
si vero ipsa iustificat quis est qui condemp
nat procul dubio qui nullo modo timetur
articulo dominus est ubi et dies contempnitur
humanam et consciencia quod obloquatur non me
minit Sed vero maiori accusant opera et illi co
sciencia testis assistit Et constans virtus decli
nat equitate quis queso in reum ob
noxium quam mendacem gravius vindicabit Ca
ne pretor et si prima non iuris esse dicatur
Dicitur eius virtus plurimum quam retractat
si virtutis firma manet irretractabilis quia
iusticia eius iusticia manet et lex eius eq
uitas Econtra mptoris firmus firma in iuria
est quis quibus ego promittit debitor est Et
virtus urgente firma sponsionis fidem co
pellitur adimplere Porro quam mattas et
torquet gratiam minuit Unde illud phi
lum quod promisisti permitte ne festines Re
cum voluntas non possis aut in effectus
gratiam perdes aut minuas eo quod ante illa
amicus dixit tamen Sic licet et non modo
licitum sit promittere sed et condignibile
Et ut aliorum ad pristinas taceantur cetera pacitu
xpristus ipse discipulis et promisit et misit
eis demque quid futurum esset illis qui
omnia pro eo relinquant interrogantibus sedes
in regnacione promisit et iudiciaria quibus tum
sui turi sunt potestatem Exquibus constat quod
causa propositum opus quod commendat ut liqueat
at et hijs quam non mea est phi regula
vitari

De Racionibus et secretariis dominorum

Sed si vero promissores nimium scala
rios ingratos illuminis que captus an
cedere pergis te ia commissis eius in
iusteas propter sumptibus eo quod se
cretorum consiliis qui loculos potest dilige
ti patrem familias displicere non potest grata sit
vita eius qui deformitatem morum sup
tum potestate compensat Optime ut ait Cice
ro si nescis vectigal parsimonia est De
minus permit impletur facile et facilime
exinanitur est facile prodigus dives de
cha sane capacissima fundum habet et
brevem exitu congestam aquarum quibus
copia defluit fonte quam habundancia tollitur
statuimente vene fecunditate sublata celi
plerumque meatu inclusum egerit vena
liquorem Sic minutissimis dominum frequen
tibus et continuis sumptibus amplissime

exhauriuntur opes. Et brevem substancie
minutarum maxima hereditas compilatur
nisi forte prodigus pecuniam habeat rediviva
Est licinius spoliatur optimus tamen se adhuc
rens inferens huius gressu comitatur
egestas. Illud ergo precavendum est quorumvis
intentio in muneris usus et aliquid addi
ciendum est quantitati que magis prius dedu
ctione decrescit. Et licet ipsa defluant in
diose primorum [illegible] est diligenti pru
dencia. Si vel racionem calculo teneatur
perit quod duplicit quod elabitur nescienti
Ad hec lucri bonus est odor ex re qualibet
illa tua summa semper more viscera dives
at ipso tonare digno poete. Unde habeat que
rebat nemo sed oportet habere. Inhians
quidem versari est arrore [illegible] bene vi
vere divitem licet visibilitate ingenium lu
bricum prethea vincat aut si veritate desi
nat gratia vel ulcionis familiaritate exibitur
constat. Ceterum licet utrumque non possis
assequi et ceterum prevaricatum pro capacio
nem et calculi rationes te secretos inge
rimanis arte. Nam nescis quod qui pergunt ip
se imperatoribus imperare scire volunt se
creta domorum atque inde timeri. et quo studio
sius occultantur eo sunt diligentius perscru
tanda. Nempe carum est viri qui virtu
te quo velit amicitiare potest. Sed tamen inter ma
los caritas aut amicitia esse potest hec etenim
quesitum est. Sed tandem placuit eam nisi
in bonis esse non posse. Ceterum ubi quidem inter
molles et malos est concordia sed ea tamen
caritate discedit quantum lux distat a ten
ebris. Et licet interdum mali sint et boni id
velle vel id nolle possint. Amicicie tamen ti
tulum non assequuntur. Unde et [illegible] histo
riarum inter latinos potissimo. Sed
et ipsi [illegible] placuit in malis fidem esse
Et in solis bonis vera amicitia est. Sed quoniam
vicissim impediente malicia amici esse non
possunt. Et si non verum hic venerandus tamen e
rit qui consilia secretorum consilio errorem
potest monitore. Summum est illud Ethici qui
a nil tibi debere se putat nil conferet un
quam qui te participare secreti facit hones
ti hoc quoque iam pridem venit in dubium an
quemquam divitum et potentum amare contigat
tamen quod receptum est eos neque amare ultra
ro et in eis proprie causis inquinatis se pon
ne qua alios amare videantur. Contraria
si quidem in eodem esse non possunt. Et quo divites
plurium cupiditatis eo habent minus caritatis. hoc
etenim sibi invicem maxime adversantur
Porro ut ait quidam omnes divites aut iniqui
est aut iniqui heres et verissimum est ut divicie
non defluant nisi amoris et cupiditatis

glutino solidantur. Erat desiderans amici
gilancia et labor acquirit sed egrior solicitudo
eas retinet et conservat inquit Ethicus. Non
minor est virtus quam querere parta tueri casus
inest illic hic erit artis opus. Cum ergo istu
d illud tamen sub nomine tenseantur quibus
eas sine applicacione mentis intensa divitiis
sunt. Certe verum proverbium est ubi amor
ibi oculus et ubi [illegible] mentis intencio ibi
[illegible] cordis posita est. Unde licet multo tempore
[illegible] animo plerumque affluat cor tamen ap
pone fidelis psalmus prohibet. Et doctor gentium
eos qui divites fieri cupiunt in laqueum dyaboli
et temptationes dicit incidere. Et qui utroque ma
ior est primogenitus mortuorum et princeps regum
terre asserit deo et mammone simul servire non
posse. Nam in pat aut sunt collecta pecunia c
[illegible] sed divitem iniqua sunt aut raro. Unde li
quet divites frequentius iniquos esse quam
heredes iniquorum. Quomodo ergo regnat ca
ritas ubi iniquitas dominatur. Utique divites fa
miliaris esse nomen amicitie iniqua aut raro
hic tamen non de eo qui habet divicias sermo est sed qui
amat. Nec minus licet quia contracti et fami
liaritate potentiorum gratia videatur diligentem
cautelam exigit subditorum alioquin cum eius
illecebra plus aloes quam mellis in quantum hi
tura est. Ut cepe dicit plurimum ad subcessivis es
se consciis secretorum. quod inrevenentia cres
cit invalescit auctoritas accrescunt incommoda pro
veniunt utilitates amicorum augentur [illegible] cul
toribus accedit devotio et fortuna [illegible] gre
sue et felicitate [illegible] videtur beatulis beatu
lis insinuare. Ceterum istorum omnium novissima
quomodo absinthio amariora sunt et si initium
non amarescunt instar amaritudinis habent
suspicationum res siquidem periculosa est divitum aut
potentum committere secreta si quid enim eis premi
[illegible] forte elabitur tamen nisi conscio imponetur
Quod tribulationem aut tibi flones [illegible]
quemque nebulonum quibus delicatus divitis
sensus aut sutor [illegible] non potest. Insuper
vel circumferunt sparserunt aut ut se vindi
carent a familiaritate potentum [illegible]
runt in spe in illius calumpniam retorq
tur qui [illegible] aliquem locum visus est
tenuisse si motu eorum [illegible] desperas ini
[illegible]
sunt. vel enim adeo occultum est [illegible]
ligna parte non revelentur. Si michi non credis
vel acquievisti non audies [illegible] Ait enim
O Corydon secretum divitis ullum esse putas
sunt ut taceant iumenta loquntur et canes et pos
tes et marmora claude fenestras vela tegant
rimas clauderet [illegible] nemo recubat quod tamen ad
galli cantum facit ille secundi proximus au
diem tempore stret [illegible] secretum sunt
infodiat vel [illegible] hoc producet
in publicum et leni flatu in aures proferet quia
auriculas asini Midas habet. Prallas quoque

eruditum suum occultare non potuit qui ipsum iam cognitum cornicis garrulitas publicaret. Unde quia alienum admissi delatus fuit et conscia coloris perdidit venustatem et garrulitatis notam meruit. Propterea secretariorum dominorum qui quedam collectanea et clitellarii sunt et qui eorum delictis onerantur, quandoque liberis delinquuntur, in istorum infamiam creditur, nisi forte ea sit de potente opinio ut nullo possit consilio depravari. Hinc enim solempnius est malicia eius si fraudis et doli integrata opinione totius familie fama purgatur ac si capitis languor influxum denigraret dolore latentem. Alioquin si benignior si mitior creditur potentatibus, omnia delinquentia eius familiares qui clitellarii quibusdam nominis sui honeris portant, sed rerum gestarum nil ut nisi benignitati aut mollitati potentis ascribitur. Et si quando calculus durior immineat quem pellem spellere manum tui dabit dominus per famam suam. Et ut iure respiciat culpam suam excipit tamen mitis tamen penitus non verebitur affectare, si quem magis male gratulabitur si astutia sue industrie tue labores et sollicitudines et ac mercede donaverit ut te reddat infamem et fecit aut finxerit te criminibus manditis obnoxium. Non est enim malum in enutate quod non indemnis consiliatoris impugnatur, cum in animo sit excusatio eo propositum sibi potentatis conformative mo se sapiens. Sin fluctuat consilio imprudentium, omnia namque discernit et iudicat. An enim putas conscientiam tuam se animum quiescere cum turpitudinem prodire poterit in lucem et proferri in publicum? Certe omnis qui male agit odit lucem et opus omne artificis suum habere videtur imaginem meretricum mulierum fucata dum argui veretur a luce petit umbras et timet ne scriptis difformiores sint si in media luce videntur obtutibus pateant. Hec ergo illorum tota vigilantia querit ut quod non est meis prostrati oculi videant. Et qui vident ceci fiant. Atque hec quanto colore confundunt longe aliud est quia hec amat obscurum vellet quam sub luce videri iudicis argui. Quo fecundat acumen hic itaque secretorum commune aliquid felicitatis videatur addere, persuite tum plenum demit. Difficile autem potius impossibile est illos perurere qui hanc viam ad inferos descenderint aut penitus nominis se ingerunt affectos. Hec michi cur vidi cum nexia lunaferi inquit ille, an de conscia alieni an ipsius opinione xa de porticum meruit melius est. Clarum est quia mala aliena novisse non expedit, verum cum sine sperantur sine non nil

tinentis est qui proprium in nocentiis suum perhibet. Sic inter hostes vivendum censuit tamquam inter amicos, et inter amicos ac si in mediis hostibus viveretur. Et satius vivendum tam propter plurima tam huius precipue causa ut linguas maledicorum contempnat. Nam lingua mali pessima suum est, non modo propter linguas suorum verum propter gladios et venena potentum et insidias omni precepto cautius vivendum est.

Quam medicari possint que sunt adulatoribus acquisita. C. xiij

Quod adulator ei nequaquam parcere potest cui nil aliud querit nisi ut placeat. Sic potest per se suum ac per formam suppositam querit uxorem forte alicuius reconciliari vel in verbis affectione afficit tum efficacior est eo quod ad maritam familiaris accedit. Sic ipse querere videtur amicicie quidquid ac communis federis deditione predicit. Inde est quod sepe mariti a ceteris amplectuntur ut se invicem habituri exponant plenius et sepius invitat ad cenam matrimonii corruptores, dum ut prebeat amator incautus pudice magis uxori quam infidelibus ... credit. Mentie patrie delusus est quia ostiis sunt asserum feminearum quod eo solo decipit crebrius ... intrepide ... anteponitur. Prima si quidem pulmaris efficacissimum est et ut dici solet carmine nocturna quorundam oratore deferior et cum se opes faciem quocumque libuit colore vestiat. Cum ergo tamen ac suspectu habenda est si dolus accedit, cum post tractatum resumitur et renovantur omnia que certo vel ob id perfecta sunt. Heredes quoque defunctis in solidum et imperium tenentur, de eo quod adeo constituerit premisse. Sed quid adulatore dolosius? Aut forte michi obicies quod non omnes novi verum quid est si a multis in didicisse videor dum mores cuiusdam ... decrepitus iam senex corpore corde quam tremens dolens sibi esse prostratum esse in iurgio et omni more federis esset. Se domi contulit omni quod uxori quia concretus quod mitis enim movet cuius viri querere medicinam fecisse incipit nisi putasse ora pravorum omnium sic ... velle ... laudare potius eius matrimonii pudicitiam et prefere pacatam mulierem que vi viam tanta pacem tulit ut ille infelicitatem corporis non uxoris fastidio sed maledicto consenserat. Tu et ego de adulatoribus aliquid tale respondere quia omnis arbitror sero here omnes fallacem et dolum redolet et quivis si virtuti in pudice naribus hunc imponant non odorem sed fetorem. Unde ergo ecce ea causa accipitur ac abhedere inter potest a

nelli Nec credo q possit pectoribus obvi
are si vendicare audeant q adulatoribus
contulerunt / si quis sapiens et intelligens
ista ad hec quis idoneus tu non modo si de do
mo a conmatum cetu adulancium sit copia
tanta ut si quis modestus adversus eos
mutire audeat illos defendat unus multo q
bono falavites ete dum vir honestus
in utrumque consule virtutum insistens offen
s esuriit sitit alget et multis res forme
indignitate iniurias recipit vilis adula
tor pasto iacet ebrius ostro delibuit in
iniquitatem ad vulgam omnino estimat laudo
ribus tibi defenditur et pro arbitrio va
rius artificis celum sibi contemperat pro
mot hic rembitus incensus et tonitribus
primus consensus pelsione pro norme con
clamatur Salutatos recipit prat
primas simus in indicus presenti Iudemo
scrutoribus honestissime indebite ab illis
vilissime sentit Quidquid loquitur pul
more est Quidquid agit iusticia aut libe
ralitas est Rege igitur et in istos sapean
de filice multa adulatorum venit manus
et venit te videri conficit in sua consede
turbam multitudine itaque tuti sunt et artificio
ut ipsos possint ac reges et principes q
pugnare et modo modo internus fortes pro
naret in armatos et molline ge ro
bustissima sit potentis expugnet dispo si
etiam tu similis de mollibus qui sunt ipso
inopes sunt ita et videntur invincibiles
Galienus indicat venenarios et verum
dus animi nam dicante illorum declinat as
pectum quid multa si non negat facit in
dignatio verbum Capiunt istos arte est su
am pudiciciam prostitue aliena violare
vel oppugnare Nec quidem simpliciter sua
cum matrimonium temerantur intra et qui
quis adulterium conivet prenet dum egre
ditur sponsa de thalamo coniuge noli ma
ritum crede sed lenonem producit eam li
bidinosi corpus Et si species dolo sit mat
monum refulgent affectus callida simu
latione prostituunt filia namque decora a
si quid aliud in familia placeat dicem pu
blica mercis est exposita Quid est si
emptorem inveniat si licet in istis dolor
eos aliquatenus cruciat qui thorum patri
pes admittunt aut faciunt Egritudo tu v
tilitatis compendio mitigatur vel saltem
dolore dissimulat temeratum si enim res
sero aspiciunt si libera domentur tantum in
dicam non est dolor sicut dolor quo cruci
sim quis videt aliena libidine pollu
tam Namque pro ceteri corporis sunt
sed qui formatur in corpus sum peccat
hec inquit os ex ossibus meis Et ca
ro de carne mea et iam non duo sunt
vir et mulier sed una caro hec utique sy

dolore non sentitur neque sine invidia
committatur Non bene in sociis regis re
q manet Et sicut nulla fides regni so
cys ita nec thori Certe facilius est reg
mittat q affectum coniugii alii credere
atque nec isti coniuges sunt sed lenones
Nunc deinde omnia credimitur tempore suspen
tibus / cum fidei fidem faciat fides vio
lata Et quid filias et uxores cum his ind
prohibeant in quo uniusque modo non permittit corpo
in quem aut protinus impassa non quisque agit
eos alii theomana novam excentes insur
gunt et filios offerunt in eos q iacob
latione preparatum pro re compellimur sul
hec etenim etate maturitas expectatur at
iniusti sunt aliene impudicicie volupta
tem posse explere prius dice q sexpus
in etate puerores et sensu turpitudinum
tante non subtrahunt Et cum eos in no
bilem sexum natura creaverit ad deterio
remque raptum in prius est et innata malicia p
labimur Effeminati viri et corruptela mo
rum tu in natura beneficio femine esse no
prius cum lascivient dum tu licent libidim
nota sua pertingit recumbentes penas La
lampstratus romanus recipit nutrem
inrident metrici histrioni habitum primus v
sibus octum triumphalem quoque simpi
bus apparatum et in aliorum conspectu prode
s et ut plus dicam tenere manibus tibi
tis tractat Coterabis in messit dumoq
ut manum soli subtractus emolliret ad di
mis visum Deinde licencia paulatim prode
te totum corpus impudico tactu obiectat
prurimiem palpat qua sentit et ignes
veneris languentes inflammat cum hec abho
minacio non tam ostendenda est quam conspi
uenda pudet eis eam in regis iniuria esse in
ferum nisi eam a plurimis romanus scriber
verbus manifestum expressisset dicens q
sere eorum imitamini nalem visum in eu
qui est contra naturam et masculi relicto
nali visu femine exarserunt inconpiscen
et masculi in masculos invicem turpitudi
nem operantes ut dicentur ipsi suisque repellimu
facere si quis nunc tenerit et victus v
impes obnoxii indignacionis dei et omnium pe
narum nisi modesos pronocent et tunc
quid in auribus romanorum hec tuba apostoli
conclamabat quando impiissimus imperator
vero luxurie femineus speciosum puerum
ex sectis testiculis in mulierbrem nam usor
more conatus est Ab eo tempore puerorum na
tura est qua usus formosorum abusus est
et illud forme gracia eo magis grata est sapi
enti quo corrumpere est gravior corruptum Dif
ficilius enim admisimus defensionibus custoditur
quod plures appetunt illud qui invito facilius

surripit fraudulentus aut vim pudicicie predo violentus extorquet a patribus tamen prudenter diffinitum est pudiciciam amitti non posse nisi mentis corrupcio antecedat quod enim ut magnus asserit augustinus non precedente libidine violenter patitur corpus vexacio potius dicenda est quam corrupcio. Ubi ergo sincera potest pudicicia ubi nulla nisi voluntaria potest esse corrupcio in mentis integritate ubi mentium sincera pudicicia potest. Licet magnum est integram esse carnem ubi mens tetra corrupcione polluitur. At nunc si deceptor amans ubi violentus abest ita male a teneriori etate instituuntur adolescentes ut aliis lasciuientibus iam facta corporis gestu habitu quam ceteri et lenocinio vix ipsis meretricibus concesso sollicitent corruptores et legimus quod in eos iam plurime late sunt nullam hunc reverenciam vel timorem licet in eos gravissime animaduertendum esse decreuerit imperator. Ait Ait enim cum vir nubit in feminam viris porrecturus quid cupiat ubi sexus perdidit locum ubi scelus est quod non proficit scire ubi venus mutatur in alteram formam ubi amor queritur et non invenitur iubemus insurgere leges armari iura et gladio ultore et exquisitis penis subdantur infames qui sunt vel futuri sunt rei. Sed utrisque consencientibus parcit qui eis penam irroget capitalem cum et lege divina facientes et consencientes pari pena plectuntur. Propter quod magno episcopo auctore ambrosium mediolanensem attende. Et in consencientes pari pena plectuntur diffinivit esse qui in totum et verum recitent aut corrigere non possunt cum dissimulant. Sed quid de eis odiosum vere cum dicimus quod sermonem protendimus ut fortem eorum condignam collacionem claudamus procul dubio pluet super eos dominus ut non effugiant ignis sulphur spiritus procellarum pars calicis eorum. Et tamen auctoribus sunt quos Sodoma devoravit erunt socii infelicitatis et obprobrium sempiternum quid prodest queso eis tunc divitum fucor aut quis potest esse temporalium usus aut voluptas quam tantus dolor et tanta erubescencia non absorbeat.

Adulatores etc. Capitulo xiiij

Sed ut proverbio vulgari dicitur deus ille primus colendus creditur qui subvenit imponi plerique non curat quo deum tamen quod competunt faciant. Egregie quidem cecilius balbus imperatori inquit auguste tamen in multis tamen in eo maxime luceat prudencia tua quod isti non deum te omnino insipientes crediderunt qui et tibi applaudent non modo deus sed tibi ipsi et populo in iniuriam faciunt deorum si quidam minuunt reverenciam quos parificant tibi te arguunt insipiencie dum condicionis tue repugnantem nam te parem numinibus esse persuadere presumunt. Nota super sicionis mutat plerumque mortales deos et inmortalibus persuadere esse colendos spare in eo aliquid divinum esse tibi monstrabis si omnes istos qui divinitati tue fraudulenter applaudunt capi feceris ad tormenta. Quis enim deorum ei prestat a quo se deceptum rei integrat. Quis non rideret inimicum quos aureos iouis colos erutam argento gemmis quod sublatis vestem induitur excecare. Quis de martis capite ad amatum lunae impune temerarie effodit unguibus nempe deus invisibiles et inmortales invenimus et ex falso parte insidias quorum culpe est corporalis huius visibilium deorum fabrica sustentatur et regitur et honorem aut contemptum quisque exhibetur illi remunerat. Si sapis ergo auguste inde eorum hostes confringes et te si non deum quod negamus es vel deorum docebis te esse cultorem si deceptores isto sic permanere. Excecauerat tuos deos contemplatores et utrorumque in iniuriam provincias licentibus suffocacio tamen adulatorum prevaluit et quod primum verum excitat statuis adeo quidem ut si quis popularium modeste consilius assentacionem et stulticie [illegible] non crederet temperandis hostis [illegible] aut inimicus eorum si quid aures tenere sunt et offendunt iam. Nam et legum severiorem sine offensione quosi pessima non admittit inquo [illegible] a virtute maiorum etas nostra degeneravit pessimum est. Enim sine pacia aut nullum aut rarum esse opus virtutis vobis docuerit et ceteris. Unde et aristippus a maledicente se discedens legitur dixisse ut tu lingue tue sic ergo lucarum aurium dominus sum. Antiochus quosque cuidam dicenti male dixit ille tibi non michi inquit sed illi qui nisi quod ille culpat agnoscit. Sed si michi maledicere iuvet non curo quod auditus longe dixit esse robustior cum singulis hominibus lingue sit similis si amas bene. Cilicterum tamen curo quia cum ipsa fatetur me esse superiorem quia superioris persone usus est detraccionibus subiacere inferiorem inferre. Gaudeum itaque nisi exige te humanitate homo compatet infelici. Ille titus tatius maledicenti sibi metello facile inquid est in me dicere cum nec sim re responsurus. Quid xenofon tamen inquit cum tandem maledicere didicisti et ego contra te didici maledicta contempnere sed et diogenes cum ei nunciasset amicus te amici tui vituperant oportet inquit sapientem ab insipientibus ferri esse enim me meliorem indicat mala lingua qua carpit

Unde ipse tocius philosophie robur paciencia est
tamen et Socrates non modo non neque sapi-
entem posse offendi sed adversus omnem
fortunam robore virtutis sue manere im-
mobilem. Et ne philosophis solis pacienciam se
placuisse credas ipsorum imperatorum ad ea
publicandam exempla concurrunt. Ingrata quis
maior alexandro aut clarior. Ei antiocho-
nus pedagogus iratum frequenter obiecit quod
decenti etati sue iam respiciente conveniet pu-
deat quod in corpore regis voluptatem do-
minari luxurie, quod et ille pacientissime
tulit licet plerumque impacientissimus fuerit
et preterea sicut vicia ita virtute superaret.
Eidem quoque eleganter et vere comprehen-
sus pirata diomedes scribitur respondisse.
Cum enim alexander interrogaret quid ei videre-
tur quod mare haberet infestum, ille libera contu-
macia: quid tibi inquit o tu orbe terrarum. Sed
quia ego id uno navigio facio latro vo-
cor, quia tu magna classe diceris impera-
tor. Qui solus et captus sit alexander la-
tro erit. Si ad nutum diomedis populi fa-
mularentur erit diomedes imperator. Verum
quo ad causam non differt nisi quia deteri-
or est qui rapit improbius, qui iusticiam ab-
iectius deserit, qui manifestius impugnat
leges. Quas enim ego fugio tu persequeris.
Ego utrumque veneror tu contempnis.
Me fortune iniquitas et rei familiaris
angustie et fastus inexplebiles et
avaricia furem facit. Si fortuna mansu-
esceret forte melior fierem, et tu quo
fortunatior nequior eris. Miratus al-
lexander constanciam hominis cum merito ar-
guentis experiar inquit an futurus sis
melior fortunam tuam mutabo ut non ei
animo quod delinquis sed tuis moribus a-
scribatur. Cum ita quod ascribi iussit milicie
ut posset deinceps salvis legibus milita-
re. Sed ne a solis grecis mutuemur instru-
menta virtutis. Scipio affricanus cum enim
patrem pugnantem quidam argueret im-
peratorem inquit me mater peperit non bel-
latorem. Marius quoque cum eum [illegible] enim
theotonicus quidam ad pugnam [illegible]
provocaret respondit. Si cupidus mortis es-
ses per vitam laqueo posses finisse et
sapientem non tam pugnam quam victoriam
querere. Primus romanorum imperator iulius
cesar quam pacientissime multa sustinu-
it. Cum enim calvicium iniquissime ferret
et deficientem capillum a vertice con-
vocaret ad frontem, calvitio militem dom

est ei fraudulus(?) est cesar te calvum non esse
quia me in exercitu romano quietum esse
acturum esse tum demum idem lato clavo
usque ad manus fimbriato utens lacerna(?) a-
gebatur unde silla obtimates sepius a-
monens dicebat ut puerum male precinctum
caverent. Petra margaritharum cupidissimus
erat quarum precium eorum in dimmin manu
conferens dispiciebat. Cum in[illegible] exe-
untem ut fugeret senatus auctoritate
minasset ut ei videbatur iniusta an inquit
probaveris margarite alter forte aut
aliena videbuntur et quod viri forte an
honestius dissimularet. Vir et famosi bel-
li de eo scripta sunt iocularia carmina i-
eum publice divulgata ut est illud in
litem in triumpho gallico celebratum.
Gallias cesar subegit nicomedes cesa-
rem. Nicomedes non triumphat qui sub-
egit cesarem eo quod nicomedes rex bi-
thinie cesarem ferebat stupro subegisse
impudiciorem familiaritatem cum in necessitate
admissum quoque cesarem male gerendo sena-
tu. Cicero minus acer et pulcrum reliquit
stans cum ab hospite suo privatim rogaret
ut pro merito suo decimo natum conspiceret
aut assistente frequencia Rome. Si vis, habe-
bit pompeius difficile est. Sed et in epistola
Ceasium violatorem dictatoris in modum
scripsit vellem idibus marcii me invitasses
reliquiarum nichil fuisset nunc me
invitasses reliquie vere exercent. Sed aug-
ustus fortune favor et romani decus i-
perii avunculo iulio longe pacior extitit.
Cum enim Anthonius eius originem despi-
ciens cum affectu quem et nactus passim diceret
hoc ridens pertulit et eundem furore tradita
in asinitatem gratiam admisit. Cum idem adu-
sum pugnatum quendam cuius etiam deseruerat
loquens inquit auguste quod placet quia dilige
eam ambus longe tantum pietatem in idem q
etiam manibus et in omnibus hys potestatem
tuam accepit quia nil aliud argui potest in
patria mea. Sed cetera eandem alys indicebat
unde cum Thiberius queritur per epistolam quod
multi de illo peccatum loquentur. Ita rescripsit
mi tiberi noli nimius indignari quemquam esse
qui de te male loquitur. Satis est enim si hoc
habemus ne quis nobis male facere possit.
Idem tanta comitate quoscumque se adeuntes
excipiebat ut quendam in eo corripuerit
ut quod sic sibi bellum libellum porrigere
vereretur quasi elephanti defuncto stipem
et quietis adulacionibus captus est tantum
abeis ipse adiussus esset unde appellacio
domini ut maledictum et obprobrium semper ab-
horruit. Denique cum eidem dependenti

p[er] sacram viam desperatus quidam diceret
O tyranne si essem inquit non diceres obs
natum etenim est ut quotiens ingrede
batur urbem ne supplicium de quodam
sumeretur. Curtius eques Romanus de
liciis affluens cum macram avem
sumpsisset in convivio Cesaris interroga
vit an mittere liceret. Respondit princeps quare
michi liceat. Ille statim per fenestram misit.
Miles peritus aucupii noctuam que Cesaris
noctes inquietaverat ipse cepit premi
um tulit ad Cesarem laudato imperator
mille aureos dari iussit. Et ille au
sus est dicere malo malo malo vivi
at avem quam dimisit. Abiit quam con
tra miles non sine admiratione multorum
Cesarem non offenso veteranus cum sibi di
e dicto periclitaretur Cesarem rogavit
publice ut adesset. Ille prestantissimum ad
vocatum quem elegerat sine mora dedit
commendat quod ei litigatorem veteranus
aut exclamavit voce magna At ego
non Cesar periclitante te bello actiaco vi
carium quesivi et pro te ipso pugnavi de
texit quod impressas cicatrices erubuit quod
Cesar venit quod in advocationem ne que
retur non superbus tantum sed et ingratus
videri. Intraverat urbem adolescens
simillimus Cesari perducti quod ad Cesarem
interrogat Augustus dic michi adolescens
ns fuit unquam mater tua Rome. Nega
vit ille nec contentus adiecit sed pater
meus sepe. Iocis itaque asperitate urbana
notionem dum et familiaritatem imperatoris
conciliat Augustus in Pollionem scripserat
fescenninos. At ego inquit Pollio taceo
non est bene in eum scribere qui potest
proscribere. Dicit aut non facile recipie
bat namque ita nec facile admittebat ad
amiciciam et quos semel admiserat consta
tissime retinebat. Eius nec varia dede
cora a quodam perberio se abiit est quod ad
spectum curriculi stupro meruit quod eum
Julius admisisse arcius datus est non sy
ne more prostitute pudicicie Alius quod eius
natus abierit quod solitus erat crura ar
denti fuce subvrere quo mollior surget
pilus Sed eo tempore constitute ut in primo
libro dixit me mentum vides ne inquit
plebeius quidam tenditus urbem digito
temperaret et cum magis obtrecptus brevi
tatem convenientis cuiusdam impeteretur
tur sibi calcamentis gratia dum sublius videri
esse vidit Tiberius quoque cum in multis
legatur fuisse culpabilis tamen adversus
contumelias satis firmus ac paciens fuit dicens

quia

quia in civitate libera linguas esse libe
ras et mentes homini oportebat. Et ut ad
peiores turpem dominum veniam suorum
satis paciens fuit. In quo lusisse sic sunt
oratur bicinus lucinus non esse mirandum quod
eneam haberet barbam et os ferreum et
cor plumbeum esset eo quod dura dumtaxat
loquebatur que cum iniquitatis adipe qua
corde conceperat procedebant iniquitates eius
sedere destribuitur super talentum plumbi
Vespasianus quoque de quo in libro secundo dicitur
Ierosolimitorum de stirpe destructo descri
bebatur ferens mendum meretricum ac infirmo
rum contumelias paciens tulit adeo ut sene
ri municipe proclamante in impium eius vel
pem pilenum esse mutare non animum eo quod
ne cupidissimus esset pecunie nec avaricia
minueret. Ipse eius etiam respondisse dicitur
huiusmodi hominibus deinceps risum nobis cor
rectionem sed penam timor Nam de fi
lio eius Tito quid dicam qui preter amici
ciam tanta liberalitate perrexit ut amor et
delicie humani generis ab omnibus diceretur co
stantissime ut in primo libro dixisse tenens
in manibus Neminem postulandi gratia ad
se accedentem sine re vel spe quomodo non
dimitteret. Unde interrogantibus domesticis
cur plura polliceretur quam prestare posset re
spondit non oportere quemquam a sermone prin
cipis tristem discedere. Idem quoque re
cordatus super cenam quod nil tota die
cuiquam prestitisset dolens et gemens dixit
O amici Erant dicens perdidi. Quem vita
offenderit a Ierosolimitis reversus cum
dio non dum legi et forte illum medicum
in nocentem et cuius fuit redemploras e
legit domus qui populum acerbatim involu
in consilia ut non innocent Sed et re
ligiose deprimet et deleret Nactus etenim
horam qua moriendum erat cum lectica
a vehetur suspexisse dicitur celum multum
quod conquestus est eripi sibi vitam immerenti
Neque enim extare nullum factum
suum quod sibi penitendum esset excepto
uno dumtaxat id quale fuit neque ipse
tunc prodidit neque tunc cuiquam notum fuit.
Nunc de specia loquar huius omnium tanta be
nignitas erat et sua in iniuria dum a cunctis
bus abstinet vix credet quamquam posse mo
neri. Tante semper dulcitate humanitate
fuit in imperio ut omnibus prodesse nullum
quod primo studuit coniuratos coniuracionis
contra se dimisit illesos sed ad pristinam
familiaritatem admisit. Sed et Damianum
qui gravissimam contumeliam dixerit post
necem huius virtutis aliquid plerumque
indulsit omnibus licet in eos ceteris temporis

infamaret. homo quidam iniquitatis in vilis et qui nil aliud habebat in se insigne nisi mirum ut hic quam vicem mentis et mer... corporis sub pretextu principis consilia ... zet cottidie sibi secretum horarum spacium vendicabat. Nec quicquam interdum facere consueverat nisi captare ministris et eas stilo acuto figere ut eandem muscam transfigeret quam in te esset eam restare non absorderet. Crispinum sit a Metello ne musca quidem quam licet inpurissimo principi nollet dissimularet malint quam perimere. Sed cur pacientiae ora propono cum omnibus liqueat nil firmum esse et stabile quod levi flatus aura concutitur. Animus virum fortem credat quem racio monet impulsus et ei quietem concilient et virilem compagem disrupta ipsius ante sanguinem eliciat. Unde in publico iure statutum est ne principis famosus quispiam severitate penam incurrat. Ait enim Imperator dominorum Theodosius Archadius et Honorius statuta confirmantes. Si quis modestie nescius et pudoris ignarus inprobo petulanti quam maledicto nomina nostra crediderit lacessenda ac temulentia turbulentus obtrectator temporum fuerit eum pene nolumus subiugari. neque durum aliquid neque asperum sustinere quoniam si illud ex levitate processerit contempnendum est. Si ab insania miseratione dignissimum. Si ab iniuria remittendum. Unde integris omnibus hoc ad nostram scientiam referatur ut ex personis hominum dicta pensemus et utrum pretermitti an exequi debeant censeamus. Ex quibus colliguntur dictis hominis hic moneri. Cum enim animus autem veritatis amator est a iure constitucionis tempus est omne rafert verum credens tempus est omne... Status procordia ludit tangit et admissus circum procordia ludit familiaritate respondere sapientis est. ut magno placet augustio poemate a quibus reprehendi que sine ab errante sive ab adulante laudari. Nullus enim reprehensor laudandus est amatori veritatis. Et enim aut matura reprehensione est aut amicus aut si errat docendus aut docendus audiendus. Laudator vero et errans confirmat errorem et adulans illaqueat inerrorem. Aut ergo verba fideliter eligitur in beneplacito dominum relinquere sic placent. Regibus et principibus iustitiae et humilitatis donum et fortitudine corripi et me iustus in misericordia et increpabit me oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Consonat et Ethicus dicit falsus honor iuvat aut mendax infamia terret quem nisi mendosum et mendacem.

Quod ei Imitarat licet adulari quem licet occidere

Veruntamen cum debeatur hoc alienis peccatorum quos reprobat Ambrosius regni fidelium et id quod emendandum infestat imitate sua ex clusas regnes mittit. Evangelicus. Et reliqua. qui in sordibus est et iusto dei iudicio sordescit amplius. Et vulgi opinionem pocius splendide appetit quam caritatis operum quam eius fervere incendio. Unde et in secularibus litteris cautum est quod aliter cum amico aliter cum tiranno vivendum est. Amico utique adulari non licet sed aures tiranni mulcere licitum est. Ei namque licet adulari quem licet occidere. porro tirannum non modo licitum est sed equum et iustum. Qui enim gladium accipit gladio dignus est interire. Sed accipere intelligitur qui eum propria temeritate usurpat non qui utendi eo a domino accipit potestatem. Sane qui a domino potestatem accipit legibus servit et iustitie et iuris famulus est. Qui vero eam usurpat iura deprimit et voluntati sue leges submittit. In eum ergo merito armatur ius qui leges exarmat et publica potestas in eum sevit qui evacuare nititur publicam manum. et cum multa sint crimina maiestatis nullum gravius est eo quod adversus ipsum corpus iustitie exercetur. Tirannus ergo non modo publicum crimen sed si fieri posset plus quam publicum est. Si enim crimen maiestatis omnes persecutores admittit quanto magis illud quod leges premit que ipsis debent imperatoribus imperare. Certe hostem publicum nemo ulciscitur et quisquis eum non persequitur in se ipsum et in totum rei publice mundane corpus delinquit.

Explicit liber tercius Et incipiunt capitula quarti libri:

Capitulum primum De differentia principis et tiranni et quid sit princeps. Capitulum secundum Quid lex et quod princeps licet sit legis nexibus absolutus legis tamen servus est et equitatis gerit que personam publicam et innocenter sanguinem fundit. Capitulum tercium Quod princeps minister est sacerdotum et inferior eis et quid sit ministerium principatus fideliter gerere. Capitulum quartum Quod divine legis auctoritate constat principem legi iustitie esse subiectum. Capitulum quintum Quod principem castum esse oportet et avariciam declinare. Capitulum sextum Quod debet legem dei habere pre mente et oculis et peritus esse in litteris et litteratorum agi consiliis. Capitulum septimum Quod timorem dei docere debet et humilis esse et quod auctoritas publica non minuatur et quod pre ceteris alia in mobilia. Capitulum octavum De moderacione

iusticie et clemencie principis que deuoti-
eo ad utilitatem rei publice contrari
Capitulum Nonum. Quid sit declinare ad
dexteram uel ad sinistram quod principi pro-
hibetur Capitulum decimum. Quid utilitatis
de cultu iusticie principes principes con-
sequatur Capitulum undecimum. Que sit a-
lia merces principum Capitulum duodecimum.
De quibus causis principatus et regna
transferantur

Incipit prologus Quarti

Grata quidem res est professio
veritatis et que in occupantibus
errorum tenebris aut neglige-
ncia frequentissime viciatur.
Quid enim verum sit clarius recte cernat
rebus incognitis. Noticia autem rerum eo
per vias non dirigit contemptoris iusticie
aculeos quo acuat in pena delinquentis.
Est ergo primus philosophandi gradus ge-
nera rerum proprietates que distincte ut quod
in singulis verum sit prudenter agnoscat.
Secundus ut quisque illud veritate quod e-
luxerit fideliter assequatur. Hec autem phi-
losophantia strata sibi philosophie via est
qui de regno vanitatis proclamat liber-
tatem qua liberi sunt quos veritas libera-
uit et spiritu sanctificatos colla vicio iniquita-
tis et iniusticie subduxerit. Ubi enim spiritus
dei ibi libertas metus que similis virus quoque
consciencie. Et intuitor spiritus sancti. Por-
ro spiritus sanctus est qui loquitur veritatem
in conspectu principum et equitatem. Nec eru-
bescit et principes ipsius regibus anteponit
aut equat et quos ipse fecit coheredes
docet similiter loqui et facere veritatem. Ve-
ro veritatem non vult audire aut loqui
a spiritu veritatis alienus est. Sed hactenus
hec in quo tirannus distat a principe audiamus

De differencia principum et tirannorum Capitulum primum

Est ergo tiranni et principis differencia sola
sola vel maxima hec quod hic le-
gi obtemperat et eius arbitrio
populum regit cuius se credit mini-
strum et in rei publice muneribus exercendi-
s et oneribus subeundis legis beneficio
sibi locum primum vendicat in eo quod prefert
ceteris quod cum singuli teneantur ad singula
principi vero onera imminent uniuersa. Unde
merito in eum omnium subditorum potestas confertur
ut in utilitate singulorum et omnium exque-
renda et facienda sibi ipse sufficiat et hu-
mane rei publice status optime dispo-
natur dum sunt alter alterius membra in quo
equo quidem optimam ~~vel~~ vivendi naturam

ducem sequimur que microcosmum sin-
e mundi minoris hominis sibi sensus in capi-
te collocauit et ei sic uniuersa membra
subiecit ut omnia recte moueantur dum sanum ca-
pitis sequuntur arbitrium. Ut ergo tantis
priuilegiis apex principalis extollitur et
splendescit et quia sibi ipse necessaria credit
Recte quidem et populo nil utilius quia et
principis necessitas compleatur, quippe cum
neque eius voluntas inueniatur iusti-
cie aduersa. Est ergo ut eum plerique diffi-
niunt princeps potestas publica et in terris quedam
diuine maiestatis imago. Procul dubio
magnum quid diuine virtutis declaratur
inesse principibus dum homines nutibus
eorum colla submittunt et securi plerumque
feriendas prebent ceruices et impulsu
diuino quisque timet cui ipse timori
est. Quod fieri posse non arbitror nisi nutu
faciente diuino. Omnis enim potestas a do-
mino deo est et cum illo fuit semper et est eum
enim ordinate ratio potestatis. Quicquid igitur
princeps potest adeo est ut potestas a deo non
recedat sed ea utatur per suppositam ma-
num in omnibus doctrinam faciens clemencie
aut iusticie sue. Qui ergo resistit potestati de-
i ordinacioni resistit, penes quem est
auctoritatis conferendi eam et cum vult
auferendi uel minuendi eam. Neque enim
potentis est cum vult seuire in subditos
et diuine dispensacionis pro beneplacito suo
punire uel exercere subditos. Unde et in per-
secucione vnorum Attila interrogatus a
religioso cuiusdam ciuitatis Episcopo quis es-
set cum respondisset Ego sum Attila flag-
ellum dei venerabilis meo ut scribitur
diuinam maiestatem Episcopus bene in-
venit introitus dei et illud benedictum qui venit
in nomine domini ingeminans reseratis ecclesie
de foribus persecutorem admisit per quem
et assecutus est martyrii palmam. Flagellum
enim domini excludere non audebat
sciens quod dilectus filius flagellatur et
nec ipsius flagelli habet nisi a deo potestatem
Si itaque adeo vero bonis est potestas e-
tiam in plaga electorum, quis eam non vene-
rabitur que a domino instituta est ad vindic-
tam malefactorum laudem vero bonorum et
legibus deuocione promptissima famu-
lante digna est. Quia ut vox est ut ait
Imperator maiestate imperantis regnantis
se velle vnde legibus profiteri. Et iterum in
legibus non accedit ita in ff quia de
iure auctoritate principis pendet auc-
toritatis. Et reuera maius imperio est sub-
mittere legibus principatum ut nil sibi
principem licere opinetur quod a iusti-
cie discordat equitate. Quod lex et quod
princeps liber sit legis nexibus ab his
legi subiectus est quia est quod propria primum

Et in eo sibi principes principes
detrahi arbitrantur nisi iustitie
sue statuta preferenda crediderint
iustitie dei cuius iustitia in eternum est
et lex eius equitas. Porro equitas ut
iuris periti asserunt rerum convenientia
est que cuncta coequiparat ratione et in
paribus paria iura desiderat et omnes eq-
uabiliter tribuens unicuique quod suum est. Lex
vero eius interpres est utpote cui equitatis
et iustitie voluntas innotuit. Unde et
eam omnium rerum divinarum et humanarum
compotem esse crisippus asserit ideoque
prestare omnibus bonis et malis et tam
rerum quam hominum principem esse et ducem.
Cui papinianus vir quidem iuris exper-
tissimus et demostenes orator prepo-
tens videtur suffragari et omnium hominum
subiectionem inducere obedientiam eo
quod lex omnis inventio quidem est et donum
dei dogma sapientium correctio volun-
tatum excessuum civitatis compositio
et totius criminis fuga secundum quam
decet vivere omnes qui in politice rei
universitate versantur. Omnes itaque necessitate le-
gis servande tenentur astricti nisi for-
te aliquis sit cui iniquitatis licentia vi-
deatur indulta quod omnis lege subicitur
preter principem. Princeps tamen legis nex-
ibus dicitur absolutus non quod ei in-
iqua liceant sed quia is esse debet qui
non timore pene sed amore equitatem
colat rei publice procuret utilitatem et
in omnibus aliorum commoda private
preferat voluntati. Sed quis in negotiis
publicis loquetur de principis volun-
tate cum in eis nil sibi velle liceat nisi
quod lex aut equitas persuadet aut ra-
tio communis utilitatis inducit. Eius namque
voluntas in his vim debet habere iudicii
et rectissime quod ei placet in talibus legis
habet vigorem eo quod ab equitatis
mente eius sententia non discordat.
De vultu tuo inquit iudicium meum prodeat
oculi tui videant equitatem. Iudex
etenim incorruptus est cuius sententia
ex contemplatione assidua imago est
equitatis. Publice ergo utilitatis minister et
equitatis servus est princeps et in eo
personam publicam gerit quod omnium iniu-
rias et dampna sed et crimina omnia e-
quitate media punit. Virga quoque eius
et baculus adhibita moderatione sapientie
errores omnes et errores ad viam re-
ducat equitatis ut merito potestati spiritus con-
gratuletur dicens virga tua et bac-
ulus tuus ipsa me consolata sunt. Sed
et si scutum eius fortis quidem quod
malignantium iacula pro innocentibus
potenter excipiet. Officium quoque eius
illis qui minimum possunt plurimum prodest
et illis qui nocere desiderant plurimum ad-
versatur. Non ergo sine causa gladium por-
tat quo innocenter sanguinem fundit ut
tamen vir sanguinum non sit et homines fre-
quenter occidat ut non incurrat nomen homi-
cide. Si enim magno credit
augustino david vir sanguinum dictus est
non propter bella sed propter uriam. Et samuel
vir sanguinum aut homicida scribitur licet
agag pinguissimum regem amal-
ech interfecerit. Hic siquidem gladius columbe
est qui sine felle irascitur sine iracundia
ferit et cum dimicat nullam omnino habet
amaritudinem. Nam sicut lex culpas persequitur
sine odio personarum ita et prin-
ceps rectissime punit non aliquo iracundie
motu sed mansuete legis arbitrio.
Nam et si sibi principes videantur habere
lictores ipse tamen solus aut precipuus lic-
tor est cui fas est licitum per succe-
daneam manum ferire. Si enim ad stoicos ac-
cedamus qui causas nominum diligenter inve-
stigant lictor dicitur quasi legis ictor eo quod
ad ipsius spectat officium ferire quos lex
iudicat feriendos. Unde et antiquitus
officialibus quorum manu iudex noxios
ferit adproclamabatur. Cum ideo gladius imminet
obtemperare legis arbitrio dicebatur ut le-
gem impleret et rei tristitiam mitigaret
vel mansuetudo verborum. lictor

Hunc ergo gladium de manu ecclesie
accipit princeps cum ipsa tamen gladium
sanguinis omnino non habeat. Habet
tamen et istum sed eo utitur per principis
manum cui coercendorum corporum contulit
potestatem spiritualium sibi in pontificalibus au-
ctoritate reservata. Est ergo princeps sacerdo-
tii quidem minister et qui sacrorum officiorum
illam partem exercet que sacerdotii ma-
nibus videtur indigna. Sacrorum namque
legum omne officium religiosum et pium
est illud tamen inferius est quod in penis cri-
minum exercetur et quandam carnificii vide-
tur imaginem representare. Unde et constantinus
romanorum fidelissimus imperator cum sacer-
dotum concilium niceni convocasset nec
primum locum tenere ausus est nec se pres-
biterorum immiscere consessibus sed sedem
novissimam occupavit. Sententias vero
quas ab eis approbatas audivit ita vene-
ratus est ac si ex divine maiestatis
sententia emanasse iudicio. Et libel-
los inscriptionum quos adinvicem con-
scriptos sacerdotes omnia crimina committentes in
sacerdotes porrexerant suscepit siquidem
clausos et reposuit in sinu suo. Cum
autem eosdem ad caritatem et concordiam
revocasset dixit sibi tamquam homini qui

iudicio subiacet sacerdotum illustrium
eorum examinare causas qui non po
ssunt in apostolo deo iudicari libros ipsi
nos recipiat non inspectos dedit incen
dio patri imperatoris tunica et eorum vita
publicate Et etiam filii repleti maledi
ctioni merito qui patris verecundiam non
texit Unde et inscriptus Nicolai Ro[mani]
nicolai romani pontificis idem dixisse
narratur vere si propriis oculis vidissem
sacerdotem domini aut aliquem eorum
qui monastico habitu circumamicti sunt pec
cantem clamidem meam explicarem
et cooperirem eum ne ab aliquo videretur
Sed et theodosius magnus imperator
ob unitam noxam non tamen eorum que
a sacerdote mediolanensi a regali in
situ et insignibus imperii suspensus fuerat
et vindicta sibi propriam hominum facie
ter et solemne egit perfecto ut doctoris
gentium testimonio vitat maior est qui
benedicit quam qui benedicitur et penes quem
est conferende dignitatis auctoritas Cum
tamen dignitas ipsa consistit honoris privi
legio antecedit porro de ratione iuris
cuius est nolle cuius est velle et eius est
auferre qui demire confere ... Rome sa
muel in saulem ex causa inobedientie de
positionis sententiam tulit et ei in regni api
cem humilem filium ysai subrogavit Si vero
constitutus princeps susceptum ministerium
fideliter gesserit tantus honor ei exhi
bendus est et reverentia tanta quantum
caput omnibus membris corporis antecellit
Erit autem fideliter ministerium suum exe
cutus si meminerit subditorum se personam
gerere recordatur et se non sibi suam vi
tam sed aliis debere cognoscit et eam ill
is ordinata caritate distribuit totum quo
que deo debet plurimum patrie sue multum pa
rentibus et propinquis quibus minimum ne
mini tamen Sapientibus quoque et insipientibus
debitor est pupillis et maioribus quemque qui
in ministerio suo est omnium prelatorum et eorum qui
spiritualem curam gerunt et qui secularem
iuris dicionem exercent Unde et melchi mel
chisedech quem primum regem scriptura in
troducit et sacerdotem ut ad plenius miste
rium taceatur quo presignat xpm qui in
celis sine matre et in terris sine patre natus
est ille in qua ut precium ut minus legitur
habuisse Nonquid vero carueit sed quia
quod et sacerdotium de ratione non parit
cato et propinquis Cum mallet utroque creando
pontifex respectus cura virtutum mita prevale
non debeat sed salubria subditorum fidelium
vota Et cum altius olim a principibus
quod contenderit oblivisci debet affectum cari
us et eo solum agere quod subditorum salus

eo possit Subiectis itaque pater sit et maritus
aut si temeriorem novit affectum utatur
ea amari magis studeat quam timeri et
se talem illis exhibeat ut vitam eius ex
devotione preferant suo et incolumitatem
illius quandam publicam reputant
vitam et et tunc omnia recte procedant et pa
ucorum stipatus obsequio prevalebit si
opus est adversus innumerabiles fortiter etenim
est ut mors dilectio et cuneus que sunt
tali amoris constringunt non facile rumpitur
Dorienses cum atheniensibus pugnaturi
de eventu prelii oracula consuluerunt re
sponsum est ~~amore constringunt non facile~~
~~rumpitur~~ est superiores fore in regem ath
eniensem occidissent cum ventum esset
in bellum militibus ante omnia regis cu
stodia percipitur Atheniensibus eo tempore rex
codrus erat qui visu dei et precepto hostium
in ingreditur mutato regis habitu sarmenta
collo gerens Ibi turba obsistentium a milite
quem culter percusserat interficitur Cognito
regis corpore dorienses sine prelio discedunt
atque ita athenienses virtute ducis pro salute
patrie morti se offerentis bello liberantur
Item ligurgus in regno suo decreta con
stituens principes in obsequia populum potesta
tes ad iustitiam in firmam firmavit Auri
argenti usum tamen omnium scelerum mate
riam sustulit Senatum custodiam legum populo
sublegendi senatum potestatem dedit statu
it virgines sine dote nubere et uxores
eligerentur non pecunia maiorum hono
rem pro gradu etatis senum esse voluit
ita ut nec sancte usquam terre locum hono
ratiorem senatus habeat deinde ut eter
nitatem suis legibus daret iure iurando
obligat civitatem nichil eos de eis legi
bus mutaturos antequam reverteretur profi
sciscitur autem cretam ibi perpetuum exilium ex
egit Abiit quam moriens ossa sua in mare
iussit ne relatis ossibus lacedomonii solu
tos se religione iuris iurandi indissolubi
dis legibus arbitrarentur huius exemplum
exemplis eo libentius utitur quia apostolus
paulum eisdem usum cum athenien
sibus predicaret in premio Studuit predica
tor egregius ihm xpm crucifixum
sic mentibus eorum ingerere ut per exe
mplum cunctis liberacionem multorum ex gen
tilium premisse docet Sed et ista persuasit
si non solem nisi in sanguine iustorum
et eorum qui ipsi gerent ingratum por
ro ad liberacionem omnium sed iudeorum et ge
ntium nemo sufficiens potuit inveniri nisi e
um in hereditatem gentes date sunt et
presumta est omnis terra possessio eius hunc
aut alium esse non posse quia filium eius ponte

dei asserunt enim postquam deum gentes et terras omnes nemo subegerit dum gessere nec ignominiam predicaret consilii ut gentium paulatim enarraretur stultitia ipsum ad dei verbum dei quod sapientiam et ipsum ut divine maiestatis solum verbum fidei et legum predicationis en... est ne unius erroris subiectionis infirmitate vilesceret assumendo videorum gentium quam stultorum opera ... que al... fame testimonio roborantur exposuit in apud omnes constaret quod ea non posset facere nisi deus sed quia multa mutraque partem crebro fama mentitur ibi minabat famam quod discipuli illius maiora faciebant dum ad umbram discipuli aquatinusque infirmitate sanabantur egroti quid multa astutia angelis ipsa anima omni quam pluriorum ... resurgens mortuus ... Decios duces romanorum se pro suis ... devovisse per celebre est Julius quoque cesar dum inquit qui non laborat ut militibus carus sit militem nescit armare nescit ... ducis ... adversus hostes esse Idem inquit dixit militibus ... Dicebatur quia ... enim dure labor videbitur militibus est amor preterea voluptatis corporis eodem auctore vitanda est dicebat enim in bello corpora hominum gladiis in pace voluptatibus vulnerari Severat enim gentium triumphator voluptates nullo modo tam facile superari quam fuga eo quod ipsum qui gentes domuerat venereis ... nodat mulier impudica

Ad quid ad emendationem gentium ea decurro que tam plurima sunt tam recentis quisque pertinet ad faciunda legibus quas ... urgeri ac ne ipsum principem ipsis quasi solutum legibus opinentur audi quem legem imponat principibus rex magnus super omnem terram terribilis et qui aufert spiritum principum Cum ingressus fueris terram quam dominus deus dabit tibi et possederis eam habitaverisque in illa et dixeris constituam super me regem sicut habent omnes per circuitu nationes eum constitues quem dominus deus tuus elegerit de medio fratrum tuorum Non poteris alterius gentis regem facere qui non sit frater tuus Cumque fuerit constitutus non multiplicabit sibi equos nec reducet populum in egiptum equitatus numero sublevatus presertim cum dominus preceperit vobis amplius ut nequaquam per eandem viam revertamini Non habebit uxores plurimas que alliciant animum eius neque argenti et auri in mensa pondera postquam sederit in solio

regni sui describet sibi deuteronomium legis huius in volumine accipiens exemplar a sacerdotibus levitice tribus et habebit secum legetque illud omnibus diebus vite sue ut discat timere dominum deum suum et custodire verba et ceremonias eius que in lege precepta sunt nec elevetur cor eius in superbiam super fratres suos neque declinet in partem dexteram aut sinistram ut longo tempore regnet ipse et filius eius super israel Nunquid queso nulla lege artatur quem lex ista constringit Hec utique divina est et impune solvi non potest Singula verba eius si sapiant in auribus principum tonitrua sunt Nam de electione et forma eius que in principe creatione exigitur remedi formulam que eis scripta est interim paulisper attende Cum inquit fuit constitutus qui se tamen suis fratribus religionis cultu et affectu caritatis profiteatur non multiplicabit sibi equos quorum numerositate sit subditis onerosus Equos equidem multiplicare est plures quam ipsa necessitas exigit vane glorie causa vel erroris alterius concupiscere Auctorum enim et patrum ... secundum principem sequimur legittime quantitatis diminutione in singulis rerum generibus vel excessum fierant licebit ne ergo canes multiplicare volucres ve rapaces aut ... tes bestias aut quelibet portentaneum ... equorum quid ad multitudinem non sit et usu totius vite ex legittima quantitate persuasus est mihi Nam de histrionibus et mimis et scurris meretricibus lenonibus et huiusmodi prodigiis hominum que principem potius oportet exterminare quam fovere non fuerat in lege mentio facienda Que quidem omnes ab hominibus istas non modo a principis aula recludit sed eliminat a populo dei Equorum nomine totius familie et iumentorum omnium necessarius usus Cuius legittima quantitas est quam ratio necessitate et utilitatis exposcit Ita tamen ut utile et honestum coniungantur et in multitudine conscribatur honestatis Philosophorum viam prudentem placuit pernicio... fore nullam esse opinionem illorum opinionem qui utile separant ab honesto esse tenorem verissimam et utilissimam esse honestum et utile in se utrumque contemplato ut referunt historie gentium cum vidisset dionisium sicilie tirannum corporis sui septem custodibus ... tamen inquit malum fecisti ut a tam multis nocere habeas custodiri Hoc utique principem non oportet qui officiis ita omni sibi vivat affectibus ut quisque subditus pro eo periculis et munitionibus caput apponat Cum autem vigente natura nostra per capite soleant membra reponere et pellem pro pelle et cuncta que habet homo ponat pro anima sua Sequitur nec reducet populum in egiptum equitatu numero sublevatus Quapropter quidem diligentia precavendum est omni qui in sublimitate constituitur

ut inferiores corrumpet exemplis et ab
usione rerum et superbie aut luxurie
viam ad confusionis tenebras redu
cat populum frequenter enim est ut insub
diti superiorum vicia imitentur qui ma
gistratum studet populum esse consortis
et virtutis quisque libenter appetit in quo
aliquem cernit illustrem Celebre est illu
d versificatoris egregii scriptum et vere mag
ni Theodosii comprimentes in carmine iube
s si quid censes vel tenendum primus
iussa subitare observantior equi fit popu
lus nec ferre negat cum viderit ipsum auc
torem parere sibi componitur orbis de
regis ad exemplum nec sic inflectere sen
sus humanos edicta valent quam vita re
gentis Mobile mutatur semper cum principe
vulgus unde singulorum facultates nequa
quam cum copiis recipiantur de loculis
propriis quibus sint ac privatis de archa pu
blica vel communi hauriat Cum si forte de
fecit ad singulorum recurritur facultates
at cum privatum quemque suus mire est esse
contentum que si sunt determinata que
nunc petentis appetebat fulgorem tunc p
aupertate sordibus confusionis sue teneb
ras erubescebat Inde al Lacedemoniorum
decreto patribus in usu publicorum honorum
patrius indicta est cum in hec dantur v
ti et hiis que progenitorum fortuna accedit
cum viri liceat

Dicit lex non habebit uxores p
lurimas que alliciant animam eius
licitum quid sit quisque in populo dei
ut paganum de sobolis gracia et
fidelem populi dilatandi plures quis sor
tiatur uxores pro exemplum licencie ha
buerunt patriarche Nam Sara ipsa sterilis
in suo tempore viri sui Abrahe in lecto a
lieno ancille ministerio de viro suscepit
ne filium Ismahelem Iacob quoque soro
rum sibi duplicato coniugio feminas
carnis ancillas asciscit Atque reges p
petue prohibicionis lege tenet et apostolum
unius uxoris amplexibus arcet Et in
in aliis plures unius esse licitum sinebat
in regibus proprio optinet ut una p
mus sit Nunquam fornicari vel adulterari
stuprum vel committere licet cum pluribus tu
nec ad gentis multiplicandi causam aut
procreandi heredis liceat uxoribus admi
sceri Nemo stupra adulteria a qua
libet fornicacione prinnunt patris eisdem
subiacent criminibus nec uxores David quis
quam obiciat qui forte in hoc sunt et in ali
et tris aliis speciali gracia privilegio licet
facile concessum quod et ipse inhiat peccatum
lignit sane enim affectus rex uxoribus
perdicione et homicidio in adulterium

impegit nec in illius excusacionem labor q
prophetica conventus et convictus parabola
se ipsum vim mortis esse vindice habens
itaque regem cum regibus delinquentem
et ut cum penitente peniteant et fa
teantur cum confitente culpa et satis
faciens cum satisfaciente revocatur ad
vitam premium quoque sapientiam Salomo
nis infatuavit mulierum amor Sequitur
nec habebit argenti et auri in mensa ponde
ra sunt et nec domino prohibente arche
cum sibi et aurum thesaurizant fame
res et calumpnia quesita de paupertatibus
aliorum habundantia querunt de rapi
nis divicias et singularem sibi beatitu
dinem statuant in calamitate multorum
Sed copiam Salomonis obiciat aliquis
ex quo prosperum complecterem sed non p
hibeo sed avariciam Nomine auri et ar
gentum Salomonis tempore viluerunt non uti
que viluissent si eorum in mensa pondera
et que usum excederent sibi rex cupidius
congessisset potuerat enim iuxta defodiens
quo curiosa fecit humanis usibus subtra
xisse Apud Petronium Trimalchionem refert
fabrum fuisse qui vitrea vasa fecerat
tenacitatis tante ut non magis quam aurea
vel argentea frangerentur Cum ergo fiolam
huiusmodi de vitro purissimo et solo ut
putabat dignam cesare fabricasset cum
munere suo cesarem adiens admissus
est laudata est species muneris commendata
manus artificis acceptata devocio donantis
Est faber vero ut admiracionem intuencium
verteret in stuporem et sibi plenam graciam
conciliaret imperatoris petitam de manu
cesaris fiolam recepit eamque vehementius
proiecit in pavimentum tanto impe
tu ut nec solidissima nec constantissima
eius materia maneret illesa Cesar autem ad
hec non magis stupuit quam expavit At ille
de terra sustulit fialam que quidem non fracta
erat sed collisa ac si eris substantia vitri speciem
induisset Deinde marcellum de sinu profe
rens vitium correxit aptissime et tamquam
collisum vas eneum crebris ictibus repa
ravit Quo facto se celum iovis tenere arbi
tratus est eo quod familiaritatem cesaris
et admiracionem omnium se promeruisse crede
bat Sed secus accidit quesivit namque
cesar an alius sciret hanc condituram
vitrorum quod cum negaret eum decollari
precepit dicens quia si artificium hoc inno
tesceret aurum et argentum vilesceret
quam lutum Ait vero sit relatio et fidelis
incertum est et de facto cesaris diversi diver
sa senciunt Ego vero sapiencie hic non
prudencie invictam devocionem potentis
artificis male remuneratam arbitror
et utilitatem humano generi per speciem artis eripere

gnorantia deleta sit ut fomes avaritie periculosus
ultimum mortis contentionum pluriumque
causa pecunia. pecunie quoque minus sumatur
in pretio quam sine homine diligentia
acquirat. Hi itaque cum sine se esse non
possit quem terrenum premium est. Utique ipsi
cio premium est nec dat census honorem
nec census amicitias parat. Ubique nec
longe vilius quidem omnes malorum
incitatorum et causa odii a sua rebus
plurimi extirpare studuerat ut cadente sua
causa effectus malorum evanesceret. Unde
ille est decretum ligurgi apud lacedemo
nios et antiqua grecia que nunc pars ita
lie est dampnum doctrina pitagore qui con
stitucionum suarum robore et virtute totam
traditur persuasisse ytaliam ut omne aurum
cum argento vilesceret unum sit sola virtus
in pretio et illa quorum usum optima di
ce vivendi natura commendat pauper
itaque non careat nec dives solius fe
ne beneficio honorabitur dum utrique ipse
summe dote in pretio erit vel vilesceret pre
ocio quedam ab aliorum opinione ha
bent precium dignitatem pannus serici aut
victualia que in alimentis aut indumentis ne
cessarius constant divitie naturales sunt ubique tra
rum in pretio que sine oblectat naturaliter
omnibus grata sunt. Aliud multa que nec sunt
non modo cara sed inquiet apud homines quorum
opinionis arbitrio sequuntur multa sunt et
sicut ad placitum sunt ita et ad placitum
evanescunt. Non fuerat timendum in pala
tio ne minus comestorum deficeret cum ad
hunc et apud alios venalium frequens sit
qui pecuniam non noverant precio exquirendam
tente sapientie fuisse salomonem ut mensis tri
muerit ne aurum et argentum vilesceret
postera quorum namque apud potentes vide
bat ultimum esse famelica et pro te maxi
ma nil aliud quam pecuniam esurire. Unde
prosperitatem sapiam haud rubesime rex
contempsit egregius ut ad contemptum
pecunie sui exemplo posteros invitaret. pre
a esse regem expedit copiosum ita tamen
ut divicias suas populi reputet. Non
abebit ergo divicias quas non possidet
alieno. Nec sibi privata erunt bona fis
calia que publica consistentia nec inveni
cum nec ipse suus sit sed subditorum

Postquam autem sederit in solio re
gni sui describet sibi deuterono
mium legis eius in volumine. Ec
ce quia princeps non habet esse
iuris ignarus et licet multis privilegiis
gaudeat nec in militie pretextu legem

domini permittitur ignorare. Describit er
go deuteronomium legis, id est secundam legem
in volumine cordis ut sit lex prima que
litteram ingerat, secunda quam ex ea misticus i
tellectus agnoscit. Prima quidem scribi pot
uit lapideis tabulis sed secunda non imprim
itur nisi in puriore intelligentia mentis. Et
recte in volumine deuteronomium scribitur
quia sunt apud se sensum legis principis
revolvens quod ab oculis eius littera non recedat.
Et sic quidem insistit litere ut nequaquam ab in
tellectus discordet puritate litera namque occidit
spiritus vivificat. Et penes ipsum humanitatis
et equitatis media in pectore manat et qua
eius exemplar accipiens incipiat exemplar
a sacerdotibus levitice tribus. Recte quidem
omnium legum manuum est censura si non divine
legis imaginem gerat. Et inutilis est co
stitucio principis si non esset ecclesiastice disci
pline conformis. Quod ad perfectum non
latuit principem. Quam legibus suis indixit
ne dedignaretur sacros canones imitari et
non modo sacerdotes et exemplaria petiti pri
ncipit sed ad leviticam tribum inclinandi g
raciam principem mittit. Sunt enim legitti
mi sacerdotes audiendi sicut ut repletis et
ad descendentibus ex adverso omnem viri in
tus claudat auditum. Sed qui sunt sacer
dotes levitice tribus? Illi utique quos si
avaricia stimulis sine ambitionis impul
su sine affectione carnis et sanguinis
lex in ecclesiam introduxit. Non autem lex
hic que mortificaverant sed prius qui in simplici
tate mentis et munditia corporis fidei sincer
itate et operibus caritatis vivificant. Sunt
enim umbratilis lex et gratie omnia singulariter
sacerdotes in singularitate carnis et sanguinis
eius precelegit sicut per quam testimoniis um
bris vitas patefacta est et iusticia de celo pro
spexit. quos vite commendat integritas et bone
opinionis odor et quos virtus fidelium aut pre
latorum diligens prudentia in operis ministe
rium segregat, principis applicat ad levitica tri
bum et legittimos constituit sacerdotes. Apud
illum et habebit secum legetque illud omnibus
diebus vite sue. Attende quanta debeat esse
diligentia principis in lege domini custodi
enda qui eam iubetur habere, legere, propiciare
et revolvere. Sunt rex regni sub lege
nec implet iusticiam legis cui non mente
sed voluntate subditus quia in lege voluntas
eius et in lege domini meditatus est di
e ac nocte. Unde si illi in hac parte non cre
dantur imitandi qui non regnum gloriam sed fide
lium amplexione est paupertatem. Et id utique
est forma singularis rectitudinis exemplum non consistit
in tali. Et interrogatus a iudice Regium sun
de hoc inde non esse confessus est praeficiat
vel extra regnum illustrium quorum memoria in
benedictione est. Audiant ergo de castris israel

David ezechias et iosias et ceteri qui
in eo sibi regum gloriam constare credebant
quod dei querentes gloriam se et subditos
suos divine legis nexibus innodarent
Et ne illorum remota videantur exem
pla et ex eo se quedam modo quasi a lege
rerum et ritu operum et religionis cultu et
fidei professione aliquatenus videmur alienare
vere licet nobis et illis eadem fides sit
ita tamen ut quod illi futurum expectabant nos e
xpiste magnum gaudeamus et veneremur im
pletum Veritatis tamen umbris figurarum
de quo veritas detecta certa est et innotuisse
tamen gentium revelata Ne nisi illorum qui a
liena per pharam contemplantur exempla Con
stantinus et Theodosius nisi magnus et Leo
et alii christianissimi principes principes fuerunt
sunt instruere romanum prout namque popu
lum cesarum dabant ut severissime lege
que constringunt vitas omnium scirentur
et tenentur ab omnibus nec illam esse
et quispiam ignarus nisi aut publica
utilitate erunt dispendium compenset
aut mutacione status aut sepius nisi
mittere legittime arbitri crimat que nu
lerent illorum utique gesta virtutum inclita
incita sunt vera quot sunt tot institutiones
morum denique virtutum vicijs subiuga
tis et captivitis quasi arcus triumphales
consecratum posteritati magnifice virtutis
titulis erexerunt fideli confessione
predicantes in omnibus quia non manus
nostra excelsa sed dominus hec fecit omnia Et
quid constantinus romana ecclesia fun
data et dotata ut certa eius dotacione
antur egregia laudacione perpetua insi
gnis est Justinianus et leo qui fuerunt
et eo claret per totum orbem sanctissimis
legibus innitentes qui quidam tem
plum iusticie sanctuare studuerunt Nam de
theodosio quid dicam quem ipsi virtutis
habuerant exemplar et in ecclesia dei
ob religionis et iusticie venerabilem
notam et sacerdotibus patientissime
licet et humillime indignationem non modo ut
imperatorem veneratum est sed ut antistite
qui leges tulerat quam pacienter tulit sancti
sacerdotis mediolanensis et ne sancti eum
obliti presbiteri et principibus applaude
re fuisse tenerarum putes Regalium
est suspensus est princeps exclusus a
b ecclesia et penitentia pecti coactus est
complere solemnie Sed quid est tante
solemnitate subiecerat voluntas utique
subici iusticie dei et lege legi eius eius
qua obtemperans et nisi que mereri
lenitate scribuntur diversis hic tempo
rum seculis quibus solum instruunt apud

claudium claudiani quibus ipse in scaccis mo
rum extitit paucis aquilostes (?) Ferdinandum
praemisse legis vera resolvo singula in videre
obmissa honesta Et qui sensus intelligentie
vecundiate mente currunt helicant inquit
go sermo legem prudens ne ad vaga
tionem suam cum ea hec necesse sit haberat
contra se potestatis eterni fortem tormenta
patientur Et addicit legem que illud le
gem scribere (?) damnum in mantica parum prodest
nisi fidelis xpiani dicitur ergo est in anima lege
data ergo est in omnibus diebus vite sue de
quibus loquitur constat quia nimia sit pena
pigris per ea loca qui legem domini coti
die lege iubeantur non frequenter invenientes
forte quod sacerdotes legere cotidie legem
iubeantur principes vero cotidie legit et
diebus vite sue Nam quia dies non legit
legem et non dies vite sed mortis et hoc
utique sine difficultate illiteratus non facit
at unde et intrare quas legem romanorum
ad francorum regem transmisse recolo quibus
exhortabatur ut liberos suos disciplinis libe
ralibus institui procuraret hoc inter cetera
elegantis adiecit quia rex illiteratus est
sicut asinus coronatus si tamen ex dispensacione
ne ob egregie virtutis meritum principem
contingat esse illiteratum eumdem agi
illiteratorum consilijs ut ei recte res pro
cedat necesse est Assistant ergo ei natan pro
pheta et sadoch sacerdotes et fideles filij
prophetarum qui eum a lege domini declinare
non patiantur Et quia ipse oculis domino
non ostendit lingwe sue introducant qui
quodam auris hostio litteratis legat itaque
mens principis in lingwa sacerdotis et quid
quid egregium videt in moribus quasi
legem domini venetur Non vita et lin
gwa sacerdotum quasi quidem vite liber
est in facie populorum Eo forte spectat
quod a sacerdotibus leviticae tribus exem
plar legis iubetur assumi Nam predi
cacione earum in ore plene commissa regnatus
gubernacula moderari Ne recepes domino
lectionis est qui et si ipse non legit quod
leguntur ab alijs fidelibus fideliter au
dit Nam vero neutrum facit quo modo preceptum
precepti quod precipitur fideliter adimplebit
Convincitur namque despicabilem omni sa
piencie accessio est Et Salomonis ad tu
multum blandiciis nove sibi aliquid de
esse credidit donec ante septuaginta
interpretibus licet gentilibus esset legem do
mini grecis commisit Nichil enim refert
an interpretes in eadem cellula clausio
tulerunt an prophetaverunt indubie dominus
constet regem in veritatis inquisicione
pluribus negetam legem domini tecisse

In atticis noctibus legisse me me
mini quod cum philipi macedonis mores multa
legantur insignia inter cetera litterarum
studium quo belli negotia et victoriarum
triumphos libertatem mansuetudinem humani
tatis officia et cetera que lepide commendantur ac
ut sic dicam colorauit tenuit. Et hic ipsum in
quo se aliis excellentiorem nouerat quasi
bonorum hereditariorum fundamentum ad fi
lium quem sperabat regni et felicitatis f
uturum heredem transmittere curauit. Ob
ligant enim epistola eius destinata a
ristotile nascenti allexandro ut sperabat
magistro visa est conscribenda. Philippus
aristotili salutem dicit. Filium mihi genitum
scito. Quod equidem diis habeo gratiam non
tam proinde quia natus est quam pro eo quod eum
nasci contigit temporibus vite tue. Spero enim
enim fore ut educatus eruditusque a te
dignus existat et nobis et rerum istarum
susceptione. Romanos imperatores aut du
ces dum eorum res publica viguit ille
teratos esse non memini. Et nescio quo co
tigit quod ex quo in principibus virtus languit
litterarum armate quoque milicie infirma
ta est manus et ipsius principatus quasi pre
cisa radix. Nec mirum

quam diu sunt sapientes in corporabitur ante
cessit non in opinione sapientie sed virtute. Duc
dem mundi fore beatas respublicas asserunt si
eas philosophi regerent aut rectores earum stu
dere sapientie contigisset. Et si est potior
detur contemptu media auctoritas. Per me in
quit sapientia reges regnant et conditores
legum iusta decernunt. Per me princi
pes imperant potentes discernunt iustici
am. Ego diligentes me diligo et qui
mane vigilant ad me invenient me. Me
cum sunt diuicie et gloria opes superbe. Et i
ustitia melior est fructus meus auro et l
apide precioso. Genima mea argento elec
to. In viis iusticie ambulo in medio semita
rum iudicii ut ditem diligentes me et
thesauros illorum repleam. Meum
est consilium et equitas mea est prudencia
mea est fortitudo. Et alibi. Accipite disci
plinam et non pecuniam. Doctrinam magis
quam aurum eligite. Melior est enim sa
piencia cunctis opibus preciosissimis et
omne desiderabile ei non potest comparari.

cum gentiles nichil numinum initu crede
rent faciendum, unum tamen quem deum deorum
et omnium principem excolebant scilicet sapientiam.
Ideo quod omnibus preest. Ideo et philosophi
veteres imaginem sapientie preferebant omnium
templorum primas et hanc vera sibi debere
censuerunt. Unde me genuit peperit me
moria Zophiam me vocant. Grai vos sa
pienciam. Et hec idem ego odi homines stul
tos et ignaua opera et philosophicas sententias.
Et quod illi elegantes ista fuerunt licet
veritatem ipsam plene non noverint. Ad eam
tamen aliquatenus accedentes dum sapientiam ordi
nem rerum esse fuit duce et principem arbitrantur.
Unde et ipsa veritatis gloriatur quod in omni gente
et populo a principio primatum tenuit superbo
rum et sublimium colla propria virtute cal
cans. Salomon quoque se eam super salutem
et omnia pulcra dilexisse fatetur et ad
ipsum cum ea omnia bona accepisse.

Sequitur ut discat timere dominum
deum suum et custodire verba eius
que in lege precepta sunt. Causam
legittime observacionis lex ipsa subiungit
ut discat inquit diligenter. Namque lector
legis discipulus est non magister. Nec ad
sensum suum captiuitatis retorquet legem
sed menti eius et integritati sensum suum
accommodat. Sed discipline iste quid dis
cat utique timere dominum deum suum. Recte quidem
eo quod sapientia parit et confirmat principa
tum. Alioquin initium sapientie timor domini. Er
go timorem non inchoatur quidem frustra
ad legittimum principatus culmen aspirat
legittimum inquam quia de quibusdam dominus
alienantur derectis et iniusticie deice(?)
dicitur scriptum est isti regnaverunt et non ex me
principes extiterunt et ego ignoravi. Et ali
bi tenentes legem nescierunt sapientiam. Ti
meat ergo dominum princeps et per subita humilitate
mentis et pia exhibicione operis suum
profiteatur dominum. Etenim suum dominum est.
Serviunt itaque domino principes dum cum omnibus
suis subditis scilicet fideli sunt. Sed et do
minum deum esse agnoscat cum non plus
timoris ex maiestate quam amoris ex pie
tate exhibendum est. Pater etenim est et cui
nulla creatura ipsius faciente merito negare
potest dilectionis affectum. Si ergo inquit
dominus sum ubi est timor meus. Si pater
ubi est amor meus. Vera quidem legis custo
dienda sunt quod ex primo timoris gradu
quadam quasi virtutum scala feliciter pro
dit ascensu. Dilectio inquit illius custo
dia legum est quia omnis sapientia timor domini

nium. Porro qui timet deum faciet
bona et qui continens est iustitie ap
prehendat illam et obviabit illi quasi
mater honorificata. Sed que vel dili
gentia tanta custodiat ut que que pre
cepta sunt in lege ut apud principem
iota vel apex legis non cadat in terra
quod ille non propriis vel manibus sub
iectorum suscipiat. Sunt autem

perpetuam habentia necessitatem
apud omnes gentes legittima et que om
nino impune solvi non possunt. Ante legem
sub lege sub gratia omnes lex una constringit.
Quod tibi non vis fieri alii ne feceris. Et
quod tibi vis fieri hoc facias
alys. Precedant nunc de adulatores
principum susurrent aut si hoc non pa
rum est publice predicent principem
non esse legi subiectum. Et quod ei pla
cet non modo in iure secundum formam equitatis
condendo. Sed qualitercumque legis habere
vigorem. Regem quem legis nexibus sub
trahunt si volunt et audent exlegem
faciant. Ego non modo hiis renitentibus
sed mundo reclamante ipsos hac lege teneri
confirmo. In quo enim inquit qui nec
fallit nec fallitur iudicio iudicaveritis iu
dicabimini et certe iudicium gravissimum hiis
qui presunt fiet. Eo quod in mensura confer
ta bona coagitata et supereffluens effun
detur in sinus eorum. Nec tamen dispensatio
nem legis subtraho manibus potestatum.
Sed perpetua preceptorum aut prohibitionum hu
ius libito eorum nequaquam arbitror
supponenda. In hiis itaque duntaxat
que mobilia sunt eius dispensatio verum
admittitur ita tamen ut ex compensatione ho
nestatis aut utilitatis mens legis inte
gra conservatur. Nec elevetur inquit cor
eius in superbiam super fratres suos quod pre
cipue notatum est sepius replicat eo
quod humilitas in quam satis videtur commen
data principibus. Et difficilium ut ut
quibus honoris timore non parcat inco
imprudentie. Superbis itaque resistit
deus et humilibus dat gratiam. Proinde re
ne veniat ei pes superbie quia ibi
ceciderunt qui operantur iniquitatem
expulsi sunt nec potuerunt stare. Non
ita quod superbiat super fratres sed cum filius me
minerit fratrem omnibus subditis impendat
affectum. Et quidem prudenter humilitatem
cum discretione et humilitatis cautele indicat
principibus quia sine ea istius omnino subsi
stere non potest principatus. Neque ergo

ipse celsitudinis gradum amat humilitatis
cultum in moribus diligentissime te
neat. Nam qui ab humilitate opibus rece
dit dignitatis sive fastigio timoris po
dere cadit. Optime in precio quia sem
per qui se humiliat exaltabitur et viceversa
qui se exaltat humiliabitur vel deprimetur.
Regem romanorum novissimum Tarquinium
deiecit superbia et ei ab humilitate magni
maiores substituit ingratitudo deinque quarum
superborum legisti regere dominatus. Ro
manos namque quod per superbiam ceciderunt historia
copiosa est. Nec tamen eatenus superbiam
vitet ut incidat in contemptum quia sicut
elatio ita et abiectio declinanda est. cautela
Unde et in iure romano cautum est ut quis
sic se quidem mansuetudine facilem prebe
at contemptum non tamen patiatur. Man
datis quoque additur ne presides provin
ciarum in ulteriorem familiaritatem admit
tant provinciales. Eo quod ex conversatione con
tentio nascitur dignitatis. Veretur ergo
in publico populi maiestatem et apud se
private conditionis statum prudentia mediatur.
Hec ipsum antiquis philosophorum documentis
faciendum agnosce. Ad philosophum Taurum
Athenas visendi cognoscendique eius
gratia venerunt pater certe provincie preses
et pater eius. Sed privatus Taurus vene tabulis
placide assurrexit resedit quod post mutu
am salutationem. Allata est mox una sel
la que in promptu erat et dum alie pro
mebantur apposita est. Invitat ergo Tau
rum patrem presidis ut sederet. At ille sede
at hic potius qui populi romani magistratus
est. Absque preiudicio inquit Taurus tu in
ea sede dum conspicimus quominus quid
conveniat tene potius sedem qui pater es
ac filium qui gerit populi romani magistratum.
Cum pater assedisset appositumque esset
aliud filio super ea re Taurus hiis que
conveniebant verbum fecit cum summa bene
eorum honorum atque officiorum pensa
tione eorum verum summa hec fere sunt
In publicis locis ac muneribus patrum
iura cum filiorum qui in magistratu aut
potestatibus sunt collata interquiescere
paululum et conveniri. Sed tamen extra
rem publicam in domestica re atque
vita sedeatur ambuletur in convivio quoque
discumbetur familiari. Tum inter filium
magistratum et patrem privatum publicos
honores cessare naturales et genitos
exoriri. Hoc ergo inquit Taurus quod ad me

venustis que nunc loquimur de officiis de
differentia privata atque est. Itaque tu p
ater utere hiis honoribus sine quibus
quoque domum tuam tenere potes. Decet
ergo magistratibus persuadenda sunt arbitror
ut in splendore publice dignitatis quo
dam. Sic ad collatam sibi honoris inte
gritatem fuerit ut aliorum non minuat
dignitatem. Et sic quisque privata polle
at dignitate ut non fiat iniuria publi
ce potestati

Pertineat ergo in principe quod debet
in omnibus optime. Nemo quidem
sua sunt ~~teneat~~ queat optime
sed que aliorum. Virum tamen optimus
affectione modo quo civitatis brachiis
subiectos ut fratres amplexatur moderatio
nis limitibus claudit. Sic etenim fratres
diligit quod errores eorum medicinaliter
corrigit sic in eis carnem agnoscit et
sanguinem ut ea spiritui subiciat. Dico
in medicorum utique consuetudine ut
morbos quos fomentis et lenioribus
medicamentis curari nequeunt commorientibus ad
hibitis igne forte vel ferro curant. Ne
unquam utuntur quibus in cuiusdam be
neficio vel desiderata sanitas desperatur.
Sic et potestas cum inferiorum vicia mansueta
mente curare non sufficit penarum acri
moniam dolens recte infundit vulneribus
et pia crudelitate servit in malos dum
bonorum incolumitas procuratur. Sed quod
sine dolore proprii corporis membra valent
et amputare dolet ergo cum excessibus
culpis vindicta exponitur eam liberaret
invita dextra sinistram namque non
habet princeps et miseratur membrorum
corporis cuius ipse caput est legi tristis
et dolens famulatur. Philippus cum
audisset Silistram quendam bonum pugna
torem alienatum animo sibi quod et filias
tres inope vix aleret. Nec a rege ad
iuvaretur monentibus amicis ut eum
caveret. Quid inquit Philippus si haberem
partem corporis egram abscideremne potius
quam curarem. Deinde familiarem
secreto elicitum suam accepta diffi
cultate rerum domesticarum pecunia su
fficienter instruxit ac meliorem fideliorem
quam habuit quam fuerit antequam crederetur of
fensum. Sic enim agit Lucas principem se
nem morbus esse opportet et cum mo
deracione sequitur consilia

qui morbos curant nunc
exinanitione nunc oppoplectione nunc refec

cione in racione et dolorem sedat. Nunc
cauterio nunc fomentis. Postea sit in verbo a
ffabilis immissione in beneficiis et integre
auctoritatis fuerit in moribus dignitatem fama
namque bonitatis conciliet sermo bonus et
lingua graciosa amorem fidelissimum
et constantissimum ~~Etc adimit~~ a minoribus
extorquent beneficia et que facere faventi
et solidant et morum dignitati debetur re
verencia subditorum. Egregio quidem tirannorum
gentilium optimus augustorum arguentibus
eum amicis quod in omnes minus et ultra quam
decet imperatorem communis esset, rendit scita
lem velle imperatorem esse privatis ob
tasset. Unde et relatum plenum sedi a moi
tus qui tunc inter ceteros iudices presentes e
cclesie destinatus auctoritate erat a vete mar
tirum persecucionis gladium revocatis eorum
temperavit et forte cum fidelibus egisset
mitius nisi decessorum legibus et eorum
plus prudentium ut probabatur consilio et
auctoritate iudicum ad delendam sectam ho
minum opinione publicam superstitiosam et
re religionis inimica mitteretur. Nec tamen ius
quod quisque commodo iustitiam homines quamvis
ignorabat si culpam ipius extremo qui
aliorum credebat impulsum et adhuc
firmum instaurandum quod ipse pietatis age
batur instinctu. Natura clemens in omnes
austeros imparcens quibus parcere nephas
esset. Adeo ut toto sui imperii te
rriculo unius dampnatione sit senatorum
nobilium. Re vobis licet, numeraverit pluri
mi ipsum quidem deliquisse. Hic autem assem
tu dampnatione [illegible] Traiano di
cebat eum iniustum esse qui oculos sibi bene
placentes eos mallet effodere quam curare
dicebat et unguibus si acutos fuerint re
secandos esse non evellendos. Sic enim ci
tharedi aliique fidicines multa diligencia
procurant quo oberrantis corde com
pescant unum et eandem aliis unanimem
reddant faciunt quod dulcissima dissona
dissidencium consonancia cordis non rupturis
sed tensis proporcionaliter vel remissis. Ita so
licitudine opportet principem moderata
nunc remissione clemencie ut subditos
faciat quod unanimes esse in domo et que
discordancium in [illegible] patrie et civitate cor
dibus unam faciat [illegible] et maximam
armoniam. Hoc autem cum est cordas re
mitti intensione qua procedit. Remissa
namque intensio artificis prima tonale
sit et debitam sonum reddat gravem si que
semel rupta est nullo artificio reparatur

pfecto si sonus exigitur que no lmtis
frustra tenduntur et sepe cicius veniuntur
ad nullum que ad eum q nimis exigit
ait Ethicus Est pig ad penas pincep
s ad pma velox Que adeo pncipi
naria sunt ut quis qs sine illis nom
ado pncipatum sz quemlz ingratum
vendicat frustra seipm irrideat sz et
aliorum inse pvocat risu contemptu
et odiu misericordia inquit et veritas no
te deserant circumda eas gutturi tuo et
scribe eas in tabulis cordis tui et inve
nies graciam et disciplinam bona cora
deo et hominibus Gracia namqz debet
inesse iusticie disciplina utriqz gra et
amor subiectorum qua dnia pducit gra
optimum instrumentum est omi gedoz
sed et amor sine disciplina non psi
cit quia cessante iusticie stimulo ppls
se in illicita resolvit Heditar illei
ingit sapiencia et de ea se iusticia
opatur qz lex clemencie est in lingua
eius Et sic clemencia tempat vigore
iusticie quod lingua eius iudicium loqr
officio namqz eius iusticia in iudicio
vtitur Ea quidm nocte ut racionem
liceat qui seipm sibi collato destitu
at hec honor et cum rege iudicandi
ligit et delinquentium culpas tu quil
la mentis moderacione metit compes
cit de ingratum moderacione fertur
scripsisse plutarchus librum qui i scribi
tur archigramathon et ingratu
um sue urbis ad paciam et iusticie
cultum urbis instituisse Dicitur ter
emplis hic aut servum habebat ho
minem neqz contumacem sz liberalibus
disciplinis eruditum egregie et
contentum satis in disputacionibus
philicis Contingit ut nescio ob qua
noxam ei tunicam detrahi cedi qz iu
bet plutarchus loro cepat verberare
dinstule cu hi inficiaretur culpam
dicens se nil egisse mali Nichil sce
leris admisisse et obloquebatur se
multis deinceps obsequiis ut va
pularet postremo cum nil pficeret von
ferari cepit et nt vapulare vapu
landum iam no quiemoniis et gei
tus eiulatus qz sz via sena et obum
grato ira iaculabatur Ner ita se hec
plutarchum ut plus deceret irasci turpe
esse ei psitum qui de malo ire se

pius distraneat librum qz philosophi
scripserat de paciam dicebat esse p
brosum qz doctrinam suam moribus impu
gnabat eo qz a mentis integritate p
lapsus effusus et provolutus in iram
plurimis plagis mulctaret in noxium
Ad hec plutharchus lete quidem et le
niter et cum summa gravitate neqz qz in
pulas tibi irasci videor Est ne ira m
ea si a me debitum recepis ex vultu
ne meo an ex voce an ex colore a
ex verbis ira me correptum intelligis an
correptum mentis quidem opinor neqz
oculi truces sunt neqz os turbidum neqz
innanit clamo neqz in spumam roborem
qz fluesto neqz pudenda dico a penitus
tenda neqz omnino trepido ira a gest
to h oia quippe si nescis sig iram
esse solent Et simul ad eum qui cede
bat conversus interim inquit dum ego
atque hic disputamus tu hoc age et
sine iracundia mea retunde similem
contumaciam Et inquam pernite docere
as plus quam vigere sic plutarchus
inquit no nil erudicionis relictum est
omnibus qui in sublimitate sunt

Sequitur ne declinet in partem
dextram vel sinistram ad dex
tram declinare e virtutibus pr
puli vehementer insistere Ad sinistra
declinare e in virtutis opibus q in nodo
consistit modum excedere Omnis vere
hemencia salutis inimica est et excessus
omnis in culpa bonam qz rerum consuetudo
minima pessima est Unde Ethicus
iustum sapiens nomen ferat equus iniqui
ultra quam satis est virtute si petit ipsam
Et plinius carne qz est inimici qz si hec
ipsa cautela modestiam deserit eo ipso
a terminis virtutis incante recedit Sa
lomon qz noli inquit esse nimis iustus
quod ergo minutum pdest s regina virtutum
iusticia in sui nimietate obest Alibi quoqz
nimia humilitas maxima pes superbie e
Ad sinistram declinare est p abrupta
viciorum virtutum qz deviare a via re
flectitur ad sinistras qui in subditorum culpe
nimis primus est ad vindictam Et ad dex
tram gressum torquet qui delinquentibus
ex mansuetudine nimis indulget Inter
aut utrumqz dexterum qz ad sinistra vult pni
ciosus est

Et legittime tamen obseruancie
que nam erit vtilitas ea vtique
prophetarum sermo protinus subdit
ait enim ut longo tempore regnet ip-
se et filius eius super israel. Certe magne
que tante difficultatis futura sit merces
cum dum regnantibus patrum filiis longo tempore
protelantur deriuante namque parentum pro-
tenditur successio filiorum. Et successi-
onum felicitas excedenti iniquitate protendi-
tur. Nam sepius sicut etiam e testimonio
quia in iusti deficiunt simul et reliquie
impiorum peribunt salus autem iustorum
a domino est qui protegit eos in tempore tribula-
tionis. Sed omni eternitatis totius temporis que
tamquam sit per minutissima momenta defi-
net et in eo non nisi admodum breue mo-
mentum subsistat quod in eo poterit esse lo-
gum cum ea omnia si colligantur in vnum
vero eternitati collata nec parum quidem lo-
cum optineant. Eo quod finitorum ad infini-
ta omnino nulla est comparacio de cetero
ad proferendum vel conferendum et si exigua
aliqua tamen ut plurimum plura porcio est
eternitatis et temporis nulla quod quod longi-
erit in eo quod totum bene est aut que
beatitudo temporis annie videbitur dimittas si
ea fideliter et perpetua anima est quotlibet
tempore emensus calculata. Sed ergo in loco isto
ut tam sine prejudicio sine famoie cum
intelligatur longo tempore regnum dici arbi-
tror eternis anime indesinenter etatem
quam bene administrato regno eterno beati-
tudinis gloria consequitur cum enim certum sit
quod deus remunerabit opera singulorum et
omnium in anima rebus vel iusticia plenior que
bene sine clariori respiciet quod illos qui
omnem administrationem recte vel secundum egerit
ad mortem sicut ergo potentes potenter
tormenta patiuntur. Sic et in iusticie pre-
mijs fruentur plenius si recte exercent
potentatum. Et tantam iniustitio habebunt
gloriam pre subditis quanto virtute eos in
magna delinquendi licencia precesserit
potuit inquit transgredi et non est trans-
gressus facere mala et non fecit ideo sta-
bilita sunt bona illius in domino administra-
tionem namque principibus reputatur
Certe omni tempore ab iniurijs et fami-
liaritas delinquendi est eius mala iniustorum
declinare a malo in eis magnum est
Etiam si magna bona non fecerit duo
subditis indulgencia malorum non parum
aut nomine magnum est quod beatitudine
quam hic videntur etc. si recte egerint pro-
mittitur consummacio simplex dicunt quidam
et hic florere cum mundo et metrum grande
cum christo et sine quidem vix est si in medium
mundi flores reputet lenocinia vitiorum

atque et reges florere parum et in dialmi
lorum ditissimos et vtilissimos metiri
temporale fructus. Illud autem beacius est quia
si de diuicijs ad diuicias de delicijs ad de-
licias de gloria ad gloriam principes transferant
de temporalibus ad eterna. Nec tamen quod litteram prima
facies permittit excludo quod et longi temporis reg-
num permittit principibus et eius eum successorum
permittit ad filios qui sicut temporalis regni in-
ta erunt et eterne beatitudinis successores
Scio enim quia lex carnali populo loquebatur
qui cor adhuc habens lapideum intuitus in
ente non carne vitam ex magna parte nes-
ciebat etiam magis faciens si eis bona
terre darentur vel promittentur in tribulacione carnalium
itaque sapienti sancta est promissio carnis et ei
promissa est diuturnitatis temporis quod non dum spe
conceperat beatitudinis eterne et temporalis in successi-
onem filiorum protenditur regnum illis qui
nondum querebant eternum Patris quo temporale succe-
dit filius si patris iusticiam imitatur. Audiet-
nanque salomon impie ezechie de vultu regis et
finabitur iusticia thronus eius. Si enim a vul-
tu a voluntate recedit impietatis totius reg-
ia opera in gratia equitate et cultu iusticie dirigutur
Unde Rex illud qui sedet in solio iudicij dis-
sipat omne malum intuitu suo. Certe quanto
priuilegio gaudeant principes quibus de eter-
na beatitudine taceam perpetua regnorum gloria
Certe inclaruit et sanctissime suo dilatur dauid
se pacem impenisse secundum cor suum. Et cum eum
in regni apicem post modum sublimasset
succedencium sibi filiorum tutaculo regimen
perpetuum pollicetur. De fructu inquit ventris
tui ponam super sedem tuam et ponam in
seculum seculi semen eius et thronum eius sicut
dies celi. Si autem dereliquerint filij eius
legem meam et in iudicijs meis non ambu-
lauerint si iusticias meas prophanauerint
Et mandata mea non custodierint visitabo in
iniquitates eorum et flagellis regio degenere
ingentem et deleti sunt heredibus qui non
tuendum esse videntur in semine transferetur
successio ad illos qui fidei et iusticie inue-
niuntur heredes. In eo quod promissiones subsistit
vitas et rata permanens que ex ore altissi-
mi processerunt quod iniustis regibus successione
fidelium semen permanet in eternum. Hoc autem
ad plenum de christo qui factus est ex semine dauid
secundum carnem rex regnum est et domus dauid
manarum nulla sit mencio. Certe si hiam per
petuo arbitror obtigisse ut succedat patribus
filij si eos in mandatis domini fuerint imi-
tati. Adeo quidem ut si omnibus recte dispositis
ut in ea manentibus nulla videtur esse soli-
citudo vel officium presidentis. Constat hijs
qui simul principem amiserunt de seminibus
successorem non desperarent et si non ob ad
vel ad conseruandam regionis claritatem ...

et historiarum liquet codicibus fertur enim quod
cum magnus alexander ultimis litus occeani
perlustraretur bragmanorum insulam debel-
lare parabat ad quem illi huius modi epistolam
miserunt Audivimus invictissime rex prelia tu-
a et felicitatem victorie ubique subsecu-
tam sed quid erit homini satis cui totus non
sufficit orbis divicias non habemus quarum
cupiditate nos debeas expugnare cum
bona omnibus communia sint Esca est nobis
pro divitiis pro cultibus et auro vilis et
rara vestis femine autem nostre non ornantur
ut placeant que quidem ornamentorum cultu
potius onera deputant quia decori eorum
nesciunt in augenda pulcritudine plus af-
fectare quam quod nate sunt Antra nobis du-
plicem usum prestant tegumenti in vita in
morte sepulture Regem habemus non pro
iusticia sed pro nobilitate conservanda Namque
enim locum haberet vindicta ubi nulla fit i-
niusticia Huius modi motus alexander in illam
ratus victoriam si eorum pacem perpetuam
turbaret in quiete sua dimisit et forte
si eos bello fuisset aggressus minime pugna-
visset adversus innocentes eo quod innocen-
cia non facile superatur et vitas fascibus
constituis de malicia quoniam ius ut natura
triumphat Sed quia non est quod magis
dependent homines quam quod domini sui
habeant filios successores ut quod ipsa excedi
cione prudent mortem in propagine carnis
sue perpetuent vitam in hoc principibus promis-
sum est unde mirare possunt ad cultum i-
usticie imperatorum contingit enim eos quod de se
ipsis sciunt sint de statu filiorum iungit esse
sollicitos in eo quod minimi caritatis ordo
servatur quod amorem qui parentibus
precipue debebatur per transfundi in filios
deinde filias affectione patrum pectoris tol-
lant solius ex rarit Condigna quod vice
respondent parentibus filii eius dum sunt in
paternitate affectui quo a principibus accepti
sunt hic alium ordinem exigat caritas
ordinata quem poetarum doctissimus
prudenter expressit Senem namque An-
chisen eius Troya in humeris pius filius
collocavit patrem enee dexteram dedit
ascanio et hanc quam Troya vehe-
sit antecedentium pro mulieribus infirmitate lege
ne vestigia comparatione duce dedit om-
nibus unum arma et pietate progenitorum
aliam in dux esset inutilis tu sine in
bus regna accipere non valeat aut sine
iusticia retinere Nunc vero omnium in incapso
licitudo est liberos qualescunque sint domi-
nio et honoribus potius quam virtutibus insti-
re Negligent etenim quod omnis rei pu-
blice imponatur expulso superbo tarquinio

qui regnavit in urbe novissimus cum brutus
primus consul liberos suos de revocandis
in urbe regibus agere cognovisset eos ex-
traxit in forum Et in media contione virgis
cesos tandem securi percuti iussit ut plane p-
ublicus parens in locum liberorum videtur
populum adoptasse Ego quidem et si preciadum
per hortestam consulis non possum non a-
pprobare fidem qui maluit salutem libe-
rorum suorum preiudicari quam populi Recte in
campum ... oratoribus late patet cog-
nomen et meo declinatur in ancupis ma-
ximus dum in absolucione patrum fides
laborat et patricidalis impietas in
tim fidei conatur extinguere quod si me
ad summam viget video quod in ea sinere
per ariopagitas gaio dolobelle in precio
respondisse ad quem provincia asiam pro
consule imperio optimentem mulier
adducta est confitens se maritum
et filium datis clam veneniis occidisse
Eo quod illi filium eius ex alto matrimonio
optimum et innocentissimum iuvenem excep-
tum insidiis nequiter occidissent sibi licitum
esse asserens ex indulgentia legum et
iure ignorare et sua sponte et totius
rei publice sue tam atrocem iniuriam
vindicare suo extra causam erat omni
de situ confiteret et demere quietur Ergo
go dolobella rem inconsultam dedixisset
ne fuit quod intra ut putabatur anticipiti sua
manifestum veneficium et preciadum audet ab
solvere vel vindicatam quia impios et pri-
dat prestitat condempnare Rem itaque
ad ariopagitas atheniensium tamquam
ad iudices graviores exercitatiores quod reiciant
At illi causa cognita actores et ream in
ulteriorem centesimo anno adesse iusserit
Sicut autem neque veneficium quod de lege non
licuit absolutum est neque nocens multi
ex punita autem ex sentencia multorum venia
potuit indulgenti hoc itaque fuisse nomine
liber memorabilium dictorum vel factorum
valerii maximi dicti Celium et brinnum
et mulierem delinquisse consenciam fe-
cile eo quod cessaret medicina malum nimi-
um quod sentita est contra morbi duxit nimi-
um Et hec magna fuerunt omnia prestituens
suadent eadem sine premencie omne vindi-
care Unde et infelicitate testimonium br-
uto perhibet et poeta virgilius lauda-
tor ait enim in ... natos quod per nova
bella moventes ad penam pulcra pro
libertate vocabit et infortunium sit pri-
di ... sequenti excusat ut inanis glorie
arguet vanitatem dicens vincet amor

patrie laudum quia in mensa crapido de
ne quis cibo bucellam mitteret preciu libe
rum preferens frustra solicitaberis tamen vel
victa liberorum saluti rei publice prefer
antur hec enim est quod salutem populi libe
ris omnibus opporteat anteferri In lib
ro regum arguitur Saul quod tamen toto f
acto de diviuo ieiunio sub distinctione il
lius qui ante noctem contra vocem suine
ret cibum Jonatas filius eius mel
quod sceptro vel hasta tetigerat pregust
asset patrio motus affectu contra reli
gionem votum pepercit filio cumque pro na
tione populus esset ea die visus est co
ruisse Heli quoque licet sanctus in se
fuisse legatur quia filiorum vicius pepercit
ait aversa sella fractis cervicibus corru
ens exspirauit ut de ceteris taceam
quorum quesito publicanum hominem dilexit
et quesivit salutem quam ipse filio non pe
percit sed pro nobis tradidit illum ut que
meruerimus vincula flagella crucem
sustinet innocens et innocens mor
te turpissima condempnatus Regi
structure historiam ad hoc petitum reg
em adeo impremes ut precedet faciem
populi et preliaretur bella eorum et ad si
militudinem gentium tocius populi onera
sustineret Cum in hoc non fuerat necesse nisi
et israel peccatatus esset in similitudi
nem gentium ut deo rege sibi non vide
retur esse contentus Si enim populus iusticiam
coluisset si in mandatis domini fideliter
ambulasset pro nichilo deus hostes eorum
et super tribulantes eos mitteret manum su
am ut solito dei auxilio unus persequeretur
mille et duo fugarent decem milia
Hospitem meum placentinum dixisse re
colo virum utique singulare gloriosum ha
bentem prudentiam unde homines in temporibus
domini hoc in civitatibus Italie usu fre
quenti celebrum esse quod cum pacem di
ligunt et iusticiam colunt et a peccatis ma
ioribus abstinent tante libertatis et pacis gau
dio perfruuntur Sed rarus ordo est quod ill
in nimio quietem illorum continuat cu
ius prolabuntur ad fraudes et pravitates
in iusticie semitas scinduntur et semper
ipsos statim vel saltem cum in suor
um theotonicum alium ne flagellum
inducat dominus super eos et permanet ma
nus eius extenta donec ipsi per penite
nciam revertantur Cum eo pelore medio apud
illos omnis cessat tempestas Audiac ubi
ac quod multa populi omnium evacuat prin
cipatum aut enim fatuit esse intus sunt
nimi ergo itum fit propter peccata populi per
mittit deus regnare ipocritam et in populo
esse ut dum regno gaudeant quod in populi

humiliacione et ipso sustinere superbie nimis
exaltat si illius dicebat pretendi principa
tum qui apud se de constituta humilitate se
ipse augetur qui regnet invitus hic michi
placentum hospes et ut credo fidei co
sentaneum tale aliquid inveni in scriptis
maiorum Cum enim elisius rome pretu
rum splendidus ageret ex senatore impera
tor creatus est cum in obsecrante senatu
ut filium tercium quod habebat augustus
appellaret Sufficit inquit deo si ego ipse
invitus regnaverim cum non meorum prin
cipatus ut non sanguinem debetur sed meriti
Et inutiliter regnat qui rex nascitur non
meretur et procul dubio principatum affinium exuit
qui parvulos suos importabili mole
suspecta extinguunt hoc quid est suffo
care liberos non perinone alendi pre
sunt et impotentibus excendi Et tamen meo
prefecerint ut probentur illos virtutibus
antecede quos debent honoribus ante
ire imperanti ascendant Et se omni suorum
nequaquam subtrahant potestati Et enim illos
ambigit alius prefendos et qui nobilitate
tatis privilegio ampliati maiorum titulis
invitantur ad virtutem eorum beneficii
o futuri boni alius faciunt fidem habet
ille Et quidem elegans privilegium expressit
principis tamen ex antiquo munere dei suum
sunt filii indubitanter nisi iniquitas sub
vertat principatum

Celebre est illud scripture quia reg
num a gente in gentem transfertur propter
iniusticias et iniurias et contume
lias et diversos dolos Nomine
videtur quia brevem subversum sit solum primi
regis in populo dei saul et Jonatas cum ce
teris filiis exigentibus culpis in montibus
corruerit et David illius qui de post fe
tantes electus est firmaretur omnis histo
riarum per circe seriem et regum successores
in brevem videbis et qui in exordio tale dono
pendente sunt ipsos Et quo reges fuerint
clariores eo acrius si adversus dominum
intumuerint conculcantur semen eorum
Non est sapientia non est prudentia non est
consilium contra dominum Certe nec fortitudo si il
le insurgit si persequitur ad emendicata sunt
memoriam suffragia ad presidia miniteo
rum frustra decurritur quia non est qui de
manu illius possit eruere Cum alterca
cio maior ingreditur et hic non filius legis
successisse sed filius saltatricis Cum de
fecisse domum seriem nescit ratis eorum
cum nullus filium relinquit heredem Et ob
in brevem per varia pericula et cedes suis et s
uorum plurimas dimisit mortibus et se regno
in cepte tempore in monimento deleti sunt et de

scendentes ad inferos succrescerent. Hab
uerat autem hostes a quo notos quod ob
sceratum tam pena regni treato subtitit
tu sustulit certe indignatio dei quod in se
ipso multiplex in iniustitia probatur. Est
autem ut stoicis placet iniustitia mentis h
abitus qui a regione morum exiliat equitate
animi namque priuare iustitia uel prima
ta uoce piacula declaratur, in eo autem ma
xime constat iniustitia, si non noceas et
ex officio humanitatis prohibeas nocentes
nunc vero voces attendis ad iniuriam non no
centes non impedis in iustitie fami
liaris. Est autem contumelia que indecen
menter in lesione alterius iniuria operis seq
la comitatur. Eo quod iniquitati sunt qui
enim tum reuerentia pro conditione officii uel
ne consortio debetur insolenter infringit.
Dolus autem est ut diffinit Aquilius cum
aliud agitur et aliud simulatur. Malo
utique contrarie sit intentione nocendi. Datur
autem plurimum dolus a contumacia quia hec
etiam in manifesto, ille fraudulenter
et quasi ab insidiis nocet. Hec sunt que tu i
turent kathedras subuertunt omni pla
tu quia a contrariis perpetras propriam
gloriam. Dolus namque ex timiditate magis
infirmitatis notam habet. Et fortitudini phi
losophi aduersatur contumelia prudentia
reprimit iniurians ingerit quod iniuriam et
tumorem superbit. Tercia et omnis iniuri
am tyrannia non admittit nollens inf
erre alii quod non uellet ab alio irrogari et
in iustitiam iustitia excludit nisi quis
faceret alii quod faciendum vellet ab alio
sibi fieri. Hec sunt virtutes quas philosophi
cardinales appellant eo quod in primo sunt
honestate que primi tituli munere re
dantur et de se bonorum omnium fluenta pro
agere. Hec forte sunt quatuor flumina que de
paradiso deliciarum egrediuntur ut irrigent
uniuersam terram quo fructu desiderabilem af
ferat in tempore suo utinam et ad me de
fonte uite diuina gratia loquor humus
plenitudinis perfusas riuuli aridita
te mee inebriantes terram ut succresen
te fructu bonorum operum saltem declina
re ualeam imminentem securis ictum que
exigentibus culpe meis ad radicem in
eam que ad radicem infructuose arbo
ris posita est. Quodcumque lignum secus
aquas istas positum est non crescit. Cle
ro uel radicatur non humectat dissoluitur
et arida perit tamquam palmes qui uiri
mentis a stirpe certe hic quando non cu
res excepisse arbitror non potentes qui
regimen yla transfertur. Si in iusti i nimios

contumeliosi inuenti fuerint aut dolosi
De si quid dominum loquitur est vix tamen
saluo intellectu sapientiorum non abre est
ut opinior quod nomina vitiorum longiore plu
rali exposuit et in ipsa pluralitate diuersitatem
quandam prudenter inseruit. Sit enim utique
dictum est quia regnum regente in gente
transfertur propter iniustitias et iniurias
et contumelias et diuersos dolos. Sed an
diuersos inique subiecit puto quia ad omnia
referendum et tam plene comprehendum intelle
ctum ut non modo referatur ad diuersas species
maiorum Sed et minimas inter formas
complectatur et moneat omnia quibus aliquo
modo huius vicia conuiuuntur. Precepit n
De omnibus et omni auctor esse res
tum omnia possit corrigere eorum multo pre
ceps est qui nolunt emendare. Sic enim
potestas publica sit ut perdurante omni vires
exauriat et ne in se deficiat incolumnita
tem omnium debet procurare membrorum. Quot autem
in administratione principatus exstat officia
tot sunt quasi corporis membra. Dum
autem singulorum officiorum integritate virtute et firma
nitate opinionis conseruat quadam que me
brorum sanitatem procurat et decorem.
Cum vero hoc negligenter ut per plures tota
officia sit virtutis a fame dispendium,
que membra eius morbi et maculis inficiat
nec diu subsistit in columnibus capite vel
languidior membrorum invalescit

Epystola plutarchi instruentis traianum
Quid sit res publi
ca secundum plutarchum et quid vicem anime in
ipsa optineat aut membrorum
Quod precipue nec sentiunt in institucione plut
archi. Et de reuerentia exhibenda deo et
rebus sacris   De reuerentia
personarum et rerum et quot modis persona
sit reuerenda   Quod pena im
mineat hiis qui ministris ecclesie locorum
que venerabilium iniurias inferunt et de
priuilegiis locorum venerabilium et quod ab solutio
nec per vim extorqueri nec furari per
per fraudem   De principe qui
caput est reipublice et de elatione eius

et privilegiis et primo virtutis eius
et culpe et quod beatus Job dicat multa
ri et de virtutibus beati Job
Utrum bona vel mala proveniant subdi
tis de moribus principum quod aliorum
storie gematicis roboratur exemplis
Quare tirannus omnibus vide
atur preferendus. De hiis qui
in re publica optinent locum cordis et
quod iniqui arcendi sunt a consiliis pla
tini. Et de timore dei et superbia et
philosophia. De lateribus pla
tini quorum avaritia explenda est et
malicia reprimenda. De o
culis auribus et lingua platini et de
officio presidis et quod iudicem oportet scien
tie iuris et equitatis notitiam voluntatem
bonam et potestatem exequendi et quod iudicem
eum debet legibus esse alligatus et
a sordibus munerum alienus
De sacramento iudicum et de
collatione pitagore et allexandri et
in quibus rebus gratiam partibus possit
facere iudex et de questionibus capciosis
Quomodo iudicium debeat ordinari
et de conceptione sacramenti calump
nie quod ex utraque parte prestat actor et re
us et quid incurrat ille qui iuratum
subire detractat. Et de sacramento
advocatorum et pena calumpniatorum si
ne prevaricatorum aut tergiversatorum
De ratione instrumentorum
Utrum pertineat ad religi
onem proconsulum et presidum et ordi
nariorum iudicum. Et quo minus exenia per
cipi liceat et ratione Bernardhando
Martino Gaufredo carnotensi
De crimine repetundarum quo
teneantur et presides et iudices qui aliquid
dono acceperint propter causas que eis sunt vel ex of
ficio faciende. Et de Samuele qui dicitur
mense sacrificium esse dicere in domo iudicis
qui se ipsum obligatione iusticie et bonorum
operum exhibet templum dei
Pecuniam contempnendam
esse presertim quia et veterum philosophorum pro
batur exemplis

Sicut solet ad unguem grandi
a sine mora lustrari Her
culis est pro minori metiri longi
tudinem et latitudinem immo
tu surgere sic res magna summittitur
quod a sapiente modicum proponitur
imaginis sub angustia sermonis immania
explanantur. Id ad humanis rebus

humanus est principatu eius officium quod
iam modo omnia circuit impleat et pene
trat et qui robore virtutis sue totius rei pub
lice molem portat. Eius itaque contempl
atio tractatum licet a mora excusat in prima
agnitudine tum pro reverentia quia in capi
te rei publice locatus est omnibus contemplandus.
Modestia ergo severitate in instituendo cor
pore eius immoremur. Et quid super hoc
plutarchus sentiat audiatur. Nam de
dicta superstitione gentilium fidelis cuiusque
in probis lutulentis et insapido more la
tus arbitror ut facile per opinionem traiani p
osses agnoscere. Si quid autem apud eum
a fide dissentit aut moribus, ei potius
quam viro attribuatur. Sic enim Virgilio latu
it aurum sapientie in luto Ennii querenti
quia invidia est ea que ad erudiendos viros
agentibus scripta sunt invidere communicare. Hi
is ergo omissis ad reliqua procedamus

Extat epistola plutarchi traianum
instruentis que quandam pol
litice constitutionis exprimit se
nsum. Ea dicitur esse huiusmodi
Plutarchus traiano salutem
dicit. Modestiam tuam noveram non appe
tere principatum quem tamen semper morum elegan
tia mereri studuisti. Quo quidem tanto dign
ior iudicaris quanto a crimine ambitionis vide
ris esse remotior. Tue itaque virtuti congra
tulor et fortune mee si tamen recte gesseris
honorem quem probe meruisti. Alioquin te periculis
et me detrahentium linguis subiec
tum iri non dubito cum et ignaviam impera
torum Roma non ferat et sermo publicus
delicta discipulorum refundere soleat in pre
ceptores. Sic Seneca neronis sui merito det
rahentium carpitur linguis adolescentium suorum
temeritas in Quintilianum refunditur et
Socrates in pupillum suum fuisse clementior
criminatur. Tu vero quidvis rectissime geres
si non recesseris a te ipso. Si primum te compo
sueris si omnia tua disposueris ad virtu
tem. Recte tibi procedant universa. Politice co
nstitutionis maiorum vires tibi exscripsi cui
si non obtemperes plutarchum vivendi
habebis auctorem. Alioquin presentes epistolam
testem invoco quia in perniciem imperii
non pergis auctore plutarcho

Feruntur eiusdem politice consti
tutionis capitula in libello qui
qui inscribitur institutio traiani
que pro parte presenti opusculo curavi
inserere ita tamen ut vestigia sensus po
tius imitarer quam passus verborum. Est ergo

primi omnium ut princeps se totum meditatur
et quid in toto corpore reipublice cuiusque
parte frinatur diligenter advertat. Est autem
res publica sicut plutarcho placet cor
pus quoddam quod divini muneris bene
ficio animatur et summe equitatis agi
tur et regitur quadam moderami
ne rationis. Ea vero que cultum religi
onis in nobis instruunt et informant
et dei ut secundum plutarcum deorum dic
am cerimonias reddunt vicem anime
in corpore reipublice optinent. Illos vero
qui religionis cultum presunt quasi ani
mam corporis suspicere et venerari opor
tet. Cuius in potestate ministros dei ip
sius esse vicarios ambigit. Porro si
cut anima totius corporis habet principa
tum ita et hii quos ille religionis pre
fectos vocant toti corpori presunt. Au
gustus cesar eo usque subiectus sacrorum po
tentibus fuit donec et ipse ne cui omnino
subesset vestalis creatus est pontifex
et paulopost ad deos relatus est vi
vus. Princeps vero capitis in re publica
optinet locum uni subiectus deo et hiis
qui vices illius gerunt in terris quoniam
in humano corpore ab anima vegetatur
caput et regitur. Cordis locum senatus op
tinet quo bonorum operum et malorum
initia. Oculorum aurium et lingue
officium sibi vendicat iudices et pre
sides provinciarum. Officiales et mili
tes manibus coaptantur. Qui semper as
sistunt principi lateribus assimilantur que
stores et commentarienses non illos di
co qui carceribus presunt sed comites
rerum privatarum. Adventris et intes
tinorum refert imaginem. Que si im
mensa aviditate congesserint et conges
ta tenacius reservaverint innumerabiles
et incurabiles generant morbos ut vicio
eorum totius corporis ruina immineat.
Pedibus vero solo iugiter inherentibus agri
cole coaptantur. Quibus capitis providen
tia tanto magis necessaria est quo plura
inveniunt offendicula dum in obsequio
corporis in terra gradiuntur. Eis quoque iustius
tegimentum debetur suffragium qui to
tius corporis erigunt sustinent promovent
molem. Pedum adminicula robustissimo
corpori sunt precibus non procedet sed aut tur
piter inutiliter et moleste manibus repet
aut brutorum animalium ope move
bitur. Ponit in hunc modum non sine
quia plurima cum diligencia diffusione ce
terum prosequitur ad informacionem reipu
blice et ingratum erudicionem que omnia
celebratim creque similis in scriptura eque
pocius affectat species quia vires ac
tores exprimere. Et quia apud ipsum de
cerimoniis et cultu deorum plura
que religioso principi putabat ingeren
da superstitiosissimus disputata sunt hiis
obmissis que ad idolatrie cultum pertinent
perstringam breviter sensum hominis quo
principem et officia rei publice ad cul
tum instruere informabat.
Proxima igitur quatuor sunt
que iniciuntur rei publice princi
pibus in cultura reverencia dei
cultum sui disciplina officialium
et pietatis affectum et protectionem subdi
torum. Deum igitur in primis asserit hono
randum. Deinde se ipsum colendum, cuius
quidem ut secundum quod apostolus sentit licet ille apostolum
non agnovit unusquisque vas suum pos
sideat in sanctificatione et honore. Post ut
doctrinam propositi totius disciplina domus
redolet. Et tandem in iusticias subditorum
decapitis propositorum in violente leteetur
magnorum quidem virorum stratagematibus
et stragematicis utitur que si per singula
inserantur tediosa erunt lectori et ex par
te a fidei nostre sinceritate recedunt. Cum
quia scilicet preces et principum leges illius
tamen decoram presidia videntur inherere
vestigiis doctrinam eius sermone latha[ro]
et simaunto excepte stratagematica eius
attingamus. Porro ei inicium a reverencia
numinis est nobis a deo qui ab omnibus
gratiter amandus est et colendus in toto cor
de ex tota anima ex omnibus viribus suis
probacio vero dileccionis exhibicio est operis.
Et licet per se ipsum possit animal tamen quia
curam operum medium sic infundat animabus.
Cum adultum exteriorem aliquem me
dietatis intuentis natus est eo quod deum
nemo viderit nusquam videndi vero nomine
ad appellacionem omnium sensuum utrimque ne
dilatabis quia participat et prius non sen
tit enim homo et vivet nisi forte ca
ssum presens que corporis necessitat angusti
as nec desinit, temere sentit sed unanimiter
sui ex gracia permanet mecum. Caritatem
loquor que non evacuatur sed perficit quan
to ad eum que desideat similitudine
accedit. Nam fides velum habet et spe
es de gracia mira quia fomite constructa de
mulcente votum sui leticiam infutura
protendit. Fides itaque et spes mutamur
quando ipsum substituunt tamen cura agentes
in rebus quia per speculum et in enigmate
donec eas spem in mutata veritate suba
plenarie illucescat quam vero mille pot
sensu per spiritum videri facile nequit as
nosci. Quod autem non agnoscitur dilige
tur coli non potest nisi per medium. Unde et

numam pompilium certimonias quasdam
legumque indixisse, romae et sacrificia
ut sub inmortalium deorum plexu ad
colendam pietatem religionem et fidem
et cetera quae eius in animo nolebat
ipse facilius inducaret dicens autem his
ammalia atque palladium sacra quaedam
imperii pignora, Jani bifrontis bel
li et pacis arbitrii vocans veste virgini
bus consecratus quo in honore celes
tium sidere flamma custos imperii in
giter vigilaret, sed et annum in menses
duodecim dilatatus fastorum et nefa
storum dierum vacue depulsit pon
tifices augures et sacerdotum variis ri
tibus quibus ita barbariem occupat
et ab inmitis temperarent, feriarentur
ab armis justitiam colerent et omnes
sibi invicem impartirent affectum eo
que ferocem redigit populum ut imperium
quod vi ut dicitur et iniuria occupaverat
rat justitiae et pietatis legibus feli
citer gubernaret sed quod praeterea numa
omnium et praeces fidei nostrae veteris legis
sacrificia asserant instituta ne inde
moram cultu populus occupatus relig
gionis dedisset cultum divini generis
sacrificia sua demonibus in molatio et
non deo colitur quod deus aut affectum in
entis aut exhibitione operis sed affecto
dilectionis ipsum pro re attingit licet ali
quo sensu corporis vel animae divinum pergitur
plene nequeat comprehendi et tanto
amatur ardentius et studiosius quaeri
tur quo altitudo et immensitas di
vinarum potentiae et sapientiae sine cinctis
exsuperat intellectum. virtute tamen tanta
omnem creaturam circuit penetrat,
implet et protegit ut nequaquam latere
valeat quelibet rationabilem creatu
ram ipsa quoque rationabilia ipsum
esse et talem esse et tam plenius indi
cibus protestantur. Amor itaque meus sic
intelligentiam suam infundit ut subtrahat
sic subtrahit ut infundit et per men
suram beneplaciti sui sic operatur in
singulis ut cum interrogationis extremus
sonis voces ignoret et si non perse
ciam, quia omnem replet universaliter
ter creaturam plus vel unus videatur
esse per gratiam. Nam per amorem in solo pri
mogenito virginis filio esse fideliter
approbatur. Est itaque nunc quod singula
in singulis factus ut scriptum est omnia
in omnibus electis. Et sic via ignis

et collatione tamen dispari quia ei nil pro
pariter comparari a sole omnium sibi corporum
corporum dum statione producit effectus stel
la si tamen magna maximus comparata luce
atque in multis pro multiplici lucet solaris
si quidem radius si forte mundat, intra nubi
culum egrediens aut rubeaminis rutilan
tium facit aerem rutilare si demum ignis
in smaragdo virescit firmatio purior in
zaphiro conformatur saturati ipsius speciebus
efficitur concolor in topazio quem quo ma
iori eo est omnibus praecipuor de colore su
pabit si et est iterum obitus tamen amittat
dum repubit imaginem a quo suspectum
videat in lacrimatur sed et igne celeste
et suppositam trahit per cristallum vides
igitur in multis quam multa fieri ignis
sic maius est prudentia fortitudo in a
liis temperantia in quibusdam justitia in omni
bus fides longanimitas spei maius
huius furor est caritatis hinc patientia lab
orum illic dolorum consolatio alibi prae
minentia bonorum operum quae in singula insi
gnibus est unum et idem deus et infinito
quando in meta facie per gratiam eius videbis
enim scriptum est omnia in omnibus erit quia nulli
ad beatitudinem alicuius virtute subtracta de eis
cum ipse in omnibus factus sit plenitudo
virtutis et cumulus beatitudinis adeo quidem
ut iuxta traditionem patrum plenitudinem tantam in
maiestate sue plenitudinis videatur adesse
electis ut nil eis desit nulla gratia. Et ipse
vero solus videatur in illis et illi non
censeantur salva veritate substantiae et sine
omni vestibulo naturae hinc forte est illud
exultabunt sancti in gloria letabuntur in cubi
libus suis cum sibi tunc prima credantur
esse corda sanctorum et primis quam ipsis non modo
in sua sed in omni conscientia cernetur Sit
ignis et impletur in eorum simul virtute sui
naturam penetrans et accendit ut nil est
natum in eo nisi ignis Et sicut solaris
radius illustrans aerem solis vel radii
censetur nomine sic deus omnes reple
bit electos ut omni infinitate et mutabi
litate absorpta et corruptibile incorrup
tibilitatem induerit deus vere solus in omni
bus agnoscatur. Ad hanc non nulli se
tentiam referunt quod angeli in futurae
beatitudinis nostrae prophetes nisi ab hominibus
adorantur eo quod in eis visa est quaedam
praesentia deitatis in tamen creatura a creatu
ra adorari omnino non liceat Sic ac ipsa
re salvatoris aliquid deitatis resplen
duit quod de funiculis facto flagello ve
dentes et ementes eicit de templo domini

Omnem negociacionem eximendam esse
a domo oracionis specialiter vero et si assidu-
itate propria plenitudo cultus impen-
di nequitur adest saltem nisi quamquam late
non potest. Est igitur in maiestate diuina vere
venerabilis a sapiencia a bonitate amabi-
lis et hunc cultum citra omnem mediacionem
potest ei fidelis impendere creatura. Et in-
cum necesse est ad hoc ut eum timeamus
veneremur et diligamus et hic forte est
funiculus triplex inter creatorem et crea-
turam qui facile solui non potest sed omnium te-
nacissima est vis amoris. Caritas si-
quidem numquam excidit quia si quis adheret
deo vnitur ei et cum vnus spiritus est vtique
qui vnitur ei. Et sicut vnus spiritus sic sa-
nctificaris est et absequio cuius quod est
in spiritu a re non potest. Ille autem cultus qui
exterioris operis exhibicione consistit
medio indiget eo quod ad spiritum corporalis
nobis non patet accessus quod et illum
planum est docuisse qui in samaritana
ecclesiam instruens ait Spiritus est deus
et eos qui volunt adorare in spiritu et
veritate oportet adorare. Ut tamen ad tronum
illius quodcumque modo humilitatis nostre conce-
dit infirmitas et aliquid habeat maiorum
minorum quod valeat colere volunt qui spiritum
dat et qui animam constituit et carne
vero nisi sit fidelem expetit famulatum
se quoque volunt et corporaliter honorari.
Et quia nostre tarditas infidelitatis aut
negligencie excusacionem non habet

Reuerencia vero que corporaliter impe-
ditur aut in personis consistit
aut in racionibus personarum racio-
cinatur aut a natura aut a con-
dicione aut a fortuna a natura parentes re-
uerenciam et liberos et quos nobis
etas coniungit ut patrem vxorem cogna-
tos et affines. Vnde agentium iure
receptum est eo quod per eos fit a parentibus
gentes ad hoc testimonio nostre recepta
qui scriptum nomine honora patrem tu-
um et matrem tuam ut sis longeuus
super terram et qui patri uel matri maledi-
xerit morte morietur. Liberos non mi-
nus oportunt commendare eo quod neque
carnem suam odio habuit sed nec
vxorem propter quia homo patrem relin-
quit et matrem adherens vxori sue et
sunt duo in carne vna. Non tamen in hac
parte omne legis mandata desunt et
si propter nostre similium quorumsatus viget ra-
cionis imperantur precenditur tamen adcognatos

uel affines quos pro se natura commendat offi-
cium vero est debitum exequendi quemad-
modum vnicuique ex institutis et
moribus agenda sunt. Horum namque
personis singulis propter coniungunt actus pro-
hibitus autem que sic agenda sunt alia ad
publicum alia ad suum cuiusque pertinet statum.
Ex quo liquet officiorum quedam publica
quedam priuata continent. Differencia vero
tanta multiplicitas est quia vere est dignitas
personarum dignitas publica quidem
omnia referuntur ad duas species. Aut
enim a domo aut ab humano iure descen-
dunt. Hec autem ex libris officiorum latius
patent sed pertinet ad presentem articulum
ut publicis officiis reuerencia impendatur.
Tanta namque debetur eis quanta est emi-
nencia cuiuslibet magistratus. Hanc autem con-
fundit aut indicat vnicuique competens
iurisdictio. Cum reuerencia magistratuum contra
contemptus redundet in honorem aut
contumaciam subiectorum. Vnde in con-
stitucionibus principum magistratuum precedite
aut priuilegiacionibus per plenissime
sit plenum in concepcio personarum vt non
tamen persone quam vniuersitatis tota con-
stitucio videatur esse uel quemus alia
priuilegiacio hec aliter magis ignorari uel ca-
nones ex vsu cottidiano perspicimus.
Est porro racionum officiorum non modo cano-
num uel legum scita sed et ethnicorum omnium
precepta exequuntur. Mos autem est mente
tenens habitus ex quo singulorum operum as-
siduitas manat. Non enim si quid sit
semel aut amplius statim moribus
aggregatur nisi assiduitate faciendi
vtatur in vsum. Hic autem virtutes et vi-
cia eque complectitur licet vicia non mo-
res esse sed a plerisque dicantur mo-
ribus obuiare. In quo planum est sol-
as virtutes censeri nomine morum cum bo-
nos aut malos dum mores viciant dis-
tinguimus et virtutes. Vnde moratos
a bono sine moriberos moribus vero ani-
mos nominamus. Et quod et ipsum plenitu-
dinis nomine videtur in nunc cum mul-
tis in carne contingat adesse societate
morum et multis asperitas superfluitas vi-
ciorum. Cum itaque a moribus quis re-
uerenciam contrahere dicitur ei virtutes quibus
honor exhibendus est inesse feruntur.
Clamans. id est non veneretur et vereatur illum
quem prudentem fortem temperatum credit
et iustum. Hinc est quod consilium sapientis
et qui timere appetit amari honorari

Et prospera deum timeat amet et vene-
ratur et ei se tota devotione submitta-
t. Conditionem quid esse diffiniunt fortu-
itum persone statum aut adversis dep-
rimitur aut extollitur prosperis aut altu-
trius sortem non semper sunt fatis prestita-
tur. Equale est quod alios venerantur mag-
nificos alii similes contemnebant utrosque
amici istorum divitias colunt illorum
contemnunt paupertatem. Nam diffini-
re difficile esse asserit Tullius. Ego di-
fficilius credo diffinire fortunam. Eo
quod hominum nulla illius aliqua sola est
natura si quid rebus originem prebet
quod nequaquam esset si mutatione ipsa non
esset. Quod enim omnino non est aliquid pre-
stare non potest diffiniri in eo si quid quod non
est non potest unquam constare quid sit.
Efferunt epicurei precipuas sententias sen-
tentias quas paradoxas vocant quibus
tocius philosophie putant summe precessum.
Et more suo fortune subiciant umquam.
Ego inter sunt in plurimis plutarchu-
m ipso audiendum qui dicam certam vole-
dam esse negat asserens eam nisi
a certis coli non posse. Multa quoque
promit exempla quibus liquet omnes cer-
te cultores certatos et precipitatos.
Tandem infortunam extremum testatur
hoc Galba qui totam etatem lauda-
biliter producens in senium huius dee fami-
liaritate et cultu imperium elatus et in
brevi eorum precipitatus est. Equalem ait apud
Suetonium que queritur ubi prefatus
philosophus et mane iam dicti principis
lacrimabilis infeminus sit. Et hec viro
ceritate et temeritate philosophi dea et oc-
cultis ignominiosa numinibus omnium deorum
templa sedant. Et deorum omnium precipuum
cultum ut preter edes privatas quas
in urbe et orbe passim habet ruperet
trapesiam occupaverit supremo romano
equata et publice fortune imago
aurea in capitolio et tantam preterea
habet auctoritatem quod in tota ratione morta-
lium ut dici solet solam utramque pagi-
nam videre imple videas eam ubi
rotam supra volubilem quodque ma-
gis mirere cuius rote impulsu dep-
rimere iocundos sororum pensum precipita-
t et conciliat. Cuius enim fortuna sta-
tuit fata convellit fata inquit sortiuntur
quod homines fatum est in partibus illis
quas simul abscondit hinc paradoxe stoico-
rum paradoxa epicuri reclamat fa-

talem inquit tollere mutationem quia sic
fortuna volat fiat de rethore consul si
volet et eadem fiat de consule rethor.
Ceterum ut omni fortuna michi agamus
sit in ipsa natorum eventu forma et
hec conditio videatur plurimum virtuti
eo quod fortuitorum cursum sive statum
estimat conditionem esse pro dixeriunt meo
tamen plurimum dicit quod conditio non a natura
nec ab officio nisi a moribus est in qua
rarius sequitur eventum fortuna sic consi-
tit in his que in precipitio emergunt ea
nequaquam mittitur evacuare plurium
dicens. Et ex premissis quatuor locis natu-
dus officium morum conditionis tocius venien-
de manare credit originem. Superstitiosi
ut tamen hec more infidelium exequitur.
Unde non nullas sumas ex his sunt et primo
ne catholico etiam inserere ille quidem in
cultu deorum ob papie asserit venerari
dos qui ei familiarius et vitium accedit
aut ita ut liber iudicorum dominator eorum
les qui eo ipse in se omnem potestatum se
quod augures inquilat maximus aut officio
ut pontifices prefectos quos sacerdotes aut
moribus ut plures qui mentitis divine
haustum investigacione et dispensare
sepe induerant aut conditione ut quos
favor in imis extulit ut alios perveniret
causa potius familiaris quam officio pub-
lico primo quod presidius est et omni reproba-
tione dignius sensus quod rerum quod phi-
losophum non docet sed forte quod de in
deorum sentiret manibus corrupti po-
puli plerumque non audebat quem legeret
conbustos esse in exilium ab atheniensi-
bus eo quod dubitaverat an de diis rancles-
sent que vulgo dicebantur. Quid Socra-
tem audet asserere quod non ipsum dubit-
ationis errore noverat in primis. Est itaque
quod verisimile quod morem auditoribus gesse-
rit et nec eos ab illicitis revocaverit
aliquid indulsisse errori. Nam in doctri-
na morum excellentissimus est, eo quod hu-
ic opinioni facilius acquievisset qui apud
gentium fide ei et religione incolumi
omnibus omnia factus est ut omnes lucri-
faceret. Nos autem quibus de celo veritas
illuxit non deorum qui nulli sunt sed ve-
ri dei ministris et amicis magnam reve-
rentiam credimus exhibendam sed et mi-
nis eius mitendum quia hoc sepe precept-
ipse qui maxima ad erudiendos suorum
pessimus hominibus contulit preterea. Unde
illud subiecti estote omni humane creatu-
re propter deum sive regi quasi precel-
lenti sive ducibus tamquam ab eo missis

ad vindictam malefactorum laudem vero bo
norum et illud secundum subditi estote
dominis vestris non tantum bonis et modes
tis sed etiam discolis Anna quidem de
sunt aut gratia cessantibus nichil ut
Jeremias et Johannes sanctificati in u
tero antequam nati et gemina sacer
dotum inviolatis quarta et sexta sed
a semel lactantibus in omnibus aut mitius
et gratia ut qui fuerit vita bonorum ope
rum sicut penitens latro vel difficu
li et sera tristitia merentur regna celo
rum / Sunt appellati cornua et mar
tirum hos aut tres ordines in unit
maro fidelis defensores animarum / verbis
aut et dicens potentes atri iamna ditis seu
revocare quorum supplicas qui evadere
ad aures hic opus hic labor est per
aut quos equos amavit Jupiter aut
ardens evexit ad ethera virtus dux
genti potuere Quos quo morum eleg
antia divine videmus bonitati confor
mes debemus tamquam virissimus et fide
lissima dei imagine venerari Am
plificari vero sunt quos dispositio divina vo
tavit ut corripiendo et corrigendo
pravitatem aut utiles misericordia et propaga
do suam et aliorum procurat salutem
Nam vero ei in iure humano ministrant
tanto inferiores sunt his qui ministrant
in divino quantum divinus humana excedunt
Verbis aut qui in divina
ministrant deus ipse honorificabo hono
ratur a servientibus cum illorum ho
norem a contemptu proprium re
putet hinc est illud ego dixi dii estis
et labia sacerdotis custodiunt scientiam et
legem requirunt ex ore eius quia angelus
domini exercituum est ipsa quoque veritas
ait qui vos audit me audit Et qui vos
spernit etiam qui me misit spernit et qui
tangit vos tangit pupillam oculi mei
Illa vero reverentia que in rerum venera
tione consistit multiplex est aut enim
corporales res sunt ut edes et loca sa
cra et que per eos dicantur usibus et sa
cristia que visibiliter exercentur aut incor
porales ut ista que sacris rebus compe
tunt que temerare sacrilegium est et
morte expiandum Alia vero pena
admissi per equitate gravissima rerum
quo sacrarum in immunitates convellere insur
gere in deum est et qui vendicare eius
in servitutem et quid de iure divino possunt
possent multa proponi sed ut eundem proficiat
non obloquatur audacia in hac parte
statuta principum latius et benignius
patent que fidem xpianam venerantur
Et applicant Et ecclesiarum locorum quorum omnium
venerabilium et ministrorum privilegia per o
mnia confirmant Unde enim principibus pie
memorie sibi benedictione est ecclesia domini
loquor constitutionis non audiunt Si quis
in hoc genus sacrilegii proruperit ut in
ecclesias catholicas irruens sacerdotibus vel
ministris vel in ipso cultu loco aliquid in
portet in iure quod geritur a provincie recto
ribus animadvertatur atque ita provincie
moderator sacerdotium catholice ecclesie mi
strorumque loci quoque illorum et divinum cultum
in iuriam capitali eorum convictos seu confes
sos reos sententiam inducandi exp
tent ut expectet in iure proprie ulciscorum qui
statas ignoscendi gloriam deliquit / sic
quoque eiusdem laudabile fratres a therores sa
cerdotibus vel ministris in iuriis velu
ti publicum crimen persequi aut de illius
ultione mereri Item placet clementie me
ut nil commune clerici cum publicis actionibus
habeant vel ad curiam pertinentibus cuius corpo
non sunt ascripti Et alibi si ecclesie ve
nerabilis privilegia cuiusque fuerint vel
temeritate violata vel dissimulatione ne
glecta commissum quinque librarum auri co
dempnacione plectatur Unde vero p
rivilegia ecclesiarum locorum quorum vero vel in
ministrorum divino sunt et humano iure vo
tissima cum neque cum in iuriam ligat quod non
sunt nisi apud iudices ecclesiasticos Et
et si quis maligne violentas manus
de clero anathemate feriatur ut nisi per
romanum pontificem absolvi non possit
hinc omne alibi cernitur frustra vera
nisi articulus mortis forte in inerat quod
nec per vim extorqueri nec surripi
potest per fraudem auctore Claudiano the
odosius aut non extorquere a ma
hoc alta fides hec simplex gratia donat
Nichilominus quia extorquebit absol
in qua sola contritio cordis confessio oris
et satisfactio operis pre mentem utique non
minus Sed gratia sola iustificant impium et fra
us plorum non prodest quia spiritus discip
line effugit fictum vel habitat subtrai de
subito petitis alibe nie dixisse decolo quod
teste magno patre augustino simulata
in nocentia / non est innocentia sed duplex
malitia / quia et malitia est et simu
latio Equitas quoque simulata non equitas
sed duplex iniquitas quia et iniquitas et
simulatio unde in moderato superiori
fervidior cum frequentissime videtur nescio

fideles an infideles ducam in sacri legio huiusmodi deprehensos ad hoc totis viribus anhelare ut minime et rationibus vrgeant sacerdotes ad absolucionem prestandam qua nec isti fideliter dare nec illi incontinentia vtiliter accipere possint Sane facilius est vtrumque in volui namque alterum istorum expedire tamen cum culpa sit gravior non facile dixerim hec de hiis que in pollicita constitucione plutarchus vicem anime optineat

Sequitur ut eius intuentes vestigia de membris rei publice disseramus dictum est autem principium loci optinere capitis ut qui solius meti regatur arbitrio Hinc itaque ut ea dominis est dispositio diuina matre reipublice collocauit ut eam ipse archano prudencie sue iussio cetus perfecit. Nam qui sacrorum inditio sacerdotum in ea aderit et frigendi totius populi vota conuertit Vnde et in veteri testamento legitur quod moyses ordinaturus eum qui preesset et in populo conuocauit omnem synagogam ut eligeretur astante populo neque pro modo retractio omnia ne quis scrupulus resideret. Legitur in libro regum quod saul rex futurus apparenter facie ipsi ab humero sursum super eminebat vniuersum populum Quare quasi inseri quamquam oportet preesse aliis preiore debet et ore penetrare vt sic honore operum illius circa populi latitudinem amplexari valeat et protege tamquam doctior strenuior consisset dior et omni virtute prestantior Dixit enim dominus ad moysen assume ad te Iosue filium Nun virum in quo est spiritus dei, et pones manus tuas super eum et statues coram eleazaro sacerdote et precepta ei dabis in conspectu totius synagoge et de ipso pe pecoram eis et dabis claritatem tuam super illum ut audiant illum filii israel audis euident ordinationem principis populi tam multe descriplaz ut pote pene expositione non egeat Sed eam tam manifestius quemque ambibi auctore domino loco suo et tempore suo in precepto explanabo

addiciens loco suo et tempore in precepto explanabo addiciens indirrectos et quorumdam sacramentorum factos. Hic autem placere populi / nulla est aclamatio nulla consanguinitatis ratio Nulla propinquitatis habita contemplatio est. Contrario zaluat filiam petiit ut non sen venduant hereditatem / petitorum earum instam esse deus ipse attestatur propinquis namque proditorum et agrorum hereditas relinquenda est quia deus elegerat heres sit tamen qui habet spiritum dei in se et precepta dei manifesta eius sunt ex moys valde notus sit et familiaris ex in quo sit claritas legis et sic ut possit eum audire filii israel nec tamen licitum est fauore nonorum recedere a summo principium quibus privilegio diuine permissionis et meritorum quis debetur successio liberorum Si tamen ut scriptum est ambulauerint in iusticiis domini si vero a via patris sui deflexerint non statim usque quam decima si patientur spiritum dei in semetipso impones manus tuas super eum et statues coram eleazaro sacerdote et precepta ei dabis in conspectu totius synagoge et precipe de ipso coram eis et dabis claritatem tuam super illum corripiatur in iusticia donec fiat conspicuum eos pertinaces esse in malo Regem enim Roboam statim extrusus est a solio patris Ergo seniorum contempto consilio recessit a via salomonis homines importabile voles imponere in humeros filiorum israel verum tamen scissum est regnum eius eius recedentibus decem tribubus post Ieroboam filium Salomonis seruerunt quod regnauit iusta domini regnum habuit inda et israel sensit ergo decorinata penam de gratia dei et privilegio sanguinis mansit rex quamuis maneat ex magna regni parte mutilatus vnde hoc illi quia adhererat consiliis iuuenum / contemptis viis et preceptis prudentiorum. Impossibile enim est ut salubriter disponat principatum qui non agitur consilio sapientum. Ve enim tibi terra cuius rex puer est et cuius consiliarii mane comedunt. Beata terra cuius rex nobilis est et cuius principes tempore suo ad vescendum et non ad luxuriam. Ibi non sapientia esse potest. Hinc scriptum est Iob sapientia vbi inuenitur et quis est locus intelligentie nescit homo pretium eius nec inuenitur in terra suauiter viuentium non equabitur ei labeum quia Trahitur enim sapientia de occultis longe vbilius

imiens repulisset atque instanti
consilio seniorum vitam beati Job ha
bens regendi formam, audi ergo quid
de se fateatur. Cum procedebam ad por
tam civitatis et in platea cathedram
parabant michi. Videbant me iuve
nes et abscondebantur et senes as
surgentes stabant. Principes cessa
bant loqui et super ponebant digi
tum ori suo. Vocem suam cohibe
bant duces et lingua eorum gutturi su
o adherebat. Auris audiens beatifica
bit me et oculus videns testimonium
perhibebat michi eo quod liberassem pa
uperem vociferantem et pupillum cui
non erat adiutor. Benedictio perituri
super me veniebat et cor vidue con
solatus sum. Iusticia indutus sum et
vestivi me sicut vestimento et dya
demate iudicio meo. Oculus fui
ceco et pes claudo. Pater eram pau
perum et causam quam nesciebam dili
gentissime investigabam. Conterebam
molas iniqui et de dentibus illius
auferebam predam. Dicebam quod in
nidulo moriar et sicut palma mul
tiplicabo dies. Radix mea aperta
est secus aquas et ros morabitur in messione mea.
Gloria mea semper innovabitur et arcus
meus in manu mea instaurabitur.
Qui me audiebant sententiam meam
expectabant et intenti tacebant ad
consilium meum. Verbis meis addere nil
audebant et super illos stillabat elo
quium meum. Si quando ridebam ad eos non
credebant et lux vultus mei non ca
debat in terram. Si voluissem ire ad
eos sedebam primus. Cumque sederem
quasi rex circumstante exercitu eram tamen me
rentium consolator. Ecce regnandi
vero isto ex magna parte expresse
formula quam si per singula exequi vo
luimus, integri libri magnitudinem in
certam venturi seres vel sola comple
bit distinguimus lectio singula ver
ba discutiet, quia in hiis omnibus ut
ita ut apex a misterio salutis vacat.
Pauca tamen in ipsa superficie verbo
rum eminent quia potero brevitate per
stringam. Cum inquit lavabam pedes
meos butiro et petra fundebat
michi rivos olei, cum in platea cathe
dram residebam in platea abscon
debantur iuvenes et michi senes as
tabant. Innuit ergo quia rerum affluen
tia gravium quam consensus eius prudentie
nam non excusse erant sed in hiis omnibus
ex consilio et testimonio bonorum o
perum auctoritas eius consiliis permansit. Et
gradiebatur igitur ad portam que latebris
non egebat et qui docendi primo
nerat sedem. Sed enim prudentia crisp
bat levitate iuvenili abscondita. Ces
sabant loqui principes et lingua gutturi
suo adhebebat. Non audentes gra
dia loqui et imponere in humeris homi
onera importabilia que nec suo saltem
ne digito tangere solent. Docebat enim
omnes virtutis laudem magis consistere
certissimum quam esse splendorem verbi
in quo subest soliditas operis. Summi
inspirit opere Salomon erit habundan
cia verborum aut verba sunt plurima ibi frequen
ter egestas. Proprium vero et dominum
est alios in via morum precedere.
Non que facienda sunt aliis tantum
de intonare. Auris audiens et oculus
videns beatificabit me. Instrumenta cor
poris elegantur expressit quibus sensus
anime maxime congaudet. Exteriorum
namque noticia oculis et auris obsequio
fidelissime tradit ad animum. Et thesa
uros cordis sepius lingua tanta
dispergit. Quod vero audiens et videns
adiciat sapientis iudicium exprimit i
uxta illud beatus qui loquitur in aure
audientis. Non itaque beatificatur se dicit
ligis hominum que male intra pectore vel a
more vel odio frequenter impelluntur.
Sufficit ei testimonium conscientie perfecti
onis roboratum sic iudicio sapientum
eo quod inquit quod liberassem pauperem
pupillum et perituri et consolatus
sum cor vidue. In hiis igitur maxime
principalis claret auctoritas que a domino
iustituta est et ad iniurias pro
pulsandas hec quidem sunt opera iuste
et erit nomen agentis eam benedictum
in seculum. Sed ne credas eum remissi
one clementiam vicisse audacia perfecti
tisse. Iusticia inquit indutus sum et
diademate iudicio meo. Causam quam
nesciebam diligentissime investiga
bam. Oportet igitur iudicio tracta ca
usa et ordinem rerum plenam inqui
sicione discutere. Nec ante obmiare
aliam quam sit legibus rationibus plenis
sime limitata ut ait Ethicus ad pre
tendam precat quibus quid cito iudicant.
Conterebam molas iniqui et in quibus me

est quiesq[ue] qui in iudiciis sequitur
non causam sed predam Cum sit in
venta diligit ut sequatur vel bonos
Et licet equum sit quod distinet ad con
cracione semens pergit in mortem
Unde sequitur de dentibus illius
auferebam predam dicebam quod in
nidulo meo moriar iuventem itaque quod
tam potuerat quam terminum suorum amp
litudine contentus erat Nec avaricia
e aut ambitionis stimulo urgebatur
domum domum agrum agro iungeret
usque ad terminos loci ac si solus habita
turus esset in medio terre Et sicut
palma multiplicabo dies Rem ad
mirandam dicit hic in sexto problemate
problematum Et plutarchus in octa
vo moralium dicit quod super palme li
gnum arboris lignum magna ponde
ra imponas Et hoc gravit urgeat o
nere ut magnitudine oneris sustine
re non queat non deorsum cedit neci
nitam flectitur sed adversus ponde
dus resurgit et sursum nititur re
curvatur quod propterea inquit plutarchus
placuit palmam signum esse victorie
certantibus cum lignum ingenium hu
modi est ut urgentibus opprimen
tibus quod non cedat Ferentur itaque
quod ramus eius palme quod grece dicitur
Basileros aucelli non possunt si trahatur
deorsum sed si sursum pertrahatur cedit
Constat autem quod truncus palme vel
stipes a radice contrahitur sed in supe
rioribus dilatatur Secus autem est
in quamlibet arbore que tanto magis
turgescit quo radicem stipes vicinius
accedit / Per palma ergo significatur iustus
et immobilis que descensu non novit
sed solum ad superiora processum Unde
Iustus ut palma florebit Radix mea
aperta est secus aquas scripturarum vi
delicet et intuitu degentibus supra Et
ros sed gratie morabitur in messione mea
Intellige bonorum operum quorum mani
pulos electis reponet apud se in illa
die iustus iudex Unde sequitur Gloria
mea semper innovabitur Et arcus meus
instaurabitur quia est aliquid quo
tendit et in quo dirigit arcum iustus sicut
passim sequitur Qui me audiebant testa quod lu
to quod Qui me audiebant expectabant
sententiam Sepe enim est sermo in bono
sic accipiendo esse iuxta illud sapientiarum

videtur sibi piger septem viris lo
quentibus sententias Audiens sapiens sapientior
a contrario intentum inquit tacebant ad
consilium meum verbis meis nil addere
audebant stillabant super eos eloquium
meum Nec ardua despiciat attentior
Et virum gravem decet consilia medi
tari Et quidquid agit loquitur sic pro consilio
homini sapientiam affectanti Est autem omnis
circumstancia illa preferre quibus nil de
mi liceat vel apponi Est autem vio grauem
turpissimum si ingerit se fabulis et magis
in insistat et inter congarrientes se
expat velut vabulus auffer admixtus
oloribus et omnium magis credat apta
esse linguis Ambigitur quid enim tacet
ac stat. Cum dotibus pollens blandissimum
multi melius via amicitie ante preterea
que laudant sui compositi vilescunt Et
sic multiloquio petri non deest sancta p
rudenti loquente sermo est pro sui vi
Socrates quendam quoquam sermone optimum
compareret sed gressum ut inquit optima
et locutus fueratur pauca hoc est quod vir
iustus et vitus delinquere dicit in sermone
stillasse eloquium suum Iob .v. non del
inquit in verbo hic perfectus est vir Sig
nando ridebam ad eos non credebant
michi risus levitate indicium et quo po
tencior eo imprudencior et reprehensi
bilior est Ecclesiastici .xxi. stultus in risu exal
tat vocem suam et salvator flevit
qui utique risisse non legitur nec enim fa
cile crederemus promissum esse ad thalamum
qui sub tanta ambiguitate de risu legitur
Et si riserit non credatur et lux vul
tus mei non cadebat in terram Risit su
perne vir iustus sed cum illa revelatur se
rena nulla re solvit temporalis Et quia
serenum erat in moribus vultum reportabat
austerum si voluissem ire ad eos sede
bam primus prima si quidem kathedra dig
nus erat qui alios caritate virtute et vite
re precedebat Cumque sederet quasi rex famula
tibus aliis lacrimis merentium abstergebat
consolans quos consilio tu plurimos publi
ca sic studet prodesse ut in communi se sua
tristem aliquem esse non patiatur quia
in arte id fiat moralis campus sub
iectus exequitur tanquam proprius amicus
florum et fructuum ubertate ut si quis eum
ingreditur paradisi delicias se gaudeat
intrasse miratur fortasse et athonitus
obstupescens tanquam in exilio exutus

hominis tante dulcedinis esse principem et celestium omnium esse communem si vincta esse possit et opibus viri iusti turpe dimidia. Si negavi quod volebant pauperibus et oculos vidue expectare feci si comedi buccellam meam solus et non comedit pupillus ex ea quia ab infantia mecum crevit miseratio et de utero matris mee egressa est mecum si despexi pereuntem eo quod non habuit indumentum et absque operimento pauperem si non benedixerunt michi latera eius et de velleribus ovium mearum calefactus est. Si levavi super pupillum manum meam cum viderem me in porta superiorem humerus meus a iunctura sua cadat et brachium meum cum ossibus suis confringatur. Semper enim timui quasi fluctus super me tumentes deum et pondus eius ferre non potui. Si putavi aurum robur meum et obrizo dixi fiducia mea si letatus sum super multis divitiis et quia plurima reperit manus mea. Si vidi solem cum fulgeret et lunam incedentem clare et letatum est in abscondito cor meum et osculatus sum manum meam ore meo que est iniquitas maxima et negatio contra deum altissimum si gavisus sum in ruina eius qui me oderat et exultavi quod invenisset eum malum. Si non dixerunt viri tabernaculi mei quis det de carnibus eius ut saturemur foris non mansit peregrinus hostium meum patuit viatori. Si abscondi quasi homo peccatum meum et celavi in sinu meo iniquitatem meam. Si expavi ad multitudinem nimiam et despectio propinquorum terruit me et non magis tacui nec egressus sum hostium. Si adversum me terra clamat

et animam agricolarum eius afflixi pro frumento oriatur michi tribulus et pro ordeo spina. Anno tredecimo cum ambularem in latitudine deliciarum dei quadam corde puro et conscientia bona et fide non ficta sub contemplatione tanta dedisse quod satietur eius istorum verborum desiderat in contemplatione aut in tanta utilitate luce non videt minime placere hec. Est et obtusi ingenii cui per se ista non lucet in unum hec plurima congererentur quorum vel unum urbem quedam illustrare sufficeret. Si principes plurima legere vel audire fastidiunt saltem hoc tantillum legant et audiant et inquisitione diligenti discutiant dum in libro tenetur. Sequitur

eum in eodem. Si audierint reges et observaverint vocem domini complebunt dies suos in bono et annos suos in gloria. Si autem non audierint transibunt per gladium et consumentur stultitia. Videbis enim in vilium regum ducem exitum aut enim per gladium transient aut stultitia consumentur et tales dicuntur transire per gladium non solum et quod gladius qui gravius iustitia eius est ad locum iusti secundum multitudinem iniquitatum suarum potens potenter permutatur. Sed et stultitia consumunt impios quia inde pressione populi robur principis exinanitur pro populus namque contritus erigere vires principis non potest aut non vult

Vasa inquit qui mittit lapidem in acervum mercurii sic qui dat insipienti honorem. Hoc admissum per diversimode exponitur. Ego sapientiorum venia impetrata acervum credo mercurii in quo consistit ratio calculandi quia mercurius numen eorum est qui negotiationem exercent. Et ratio in eis sunt diligentius invigilant. Mittere ergo lapidem in acervum quo regitur ratio calculandi est totam turbare calculationem et honorem conferre insipienti est rei publice subvertere statum. Et impossibile est ut alios utiliter regat quem proprius sibi vertit error. Aut enim ubi non est gubernator populus corruet. Et alibi Rex insipiens perdet populum suum et civitates inhabitabuntur per sensum prudentium. Omnis potentatus brevis vita languor prolixior gravat medicum. Brevem languorem precidit medicus sic et rex hodie est et cras morietur. Cum enim morietur homo hereditabit serpentes bestias et vermes. Nimirum quasi pauperes opprimuntur in iniuriis attenuantur exactionibus rapinis multiplicibus spoliantur iubentur insuper coartare populi turbe committere ut potentibus isti succedant heredes. Isti namque succedunt omnibus in suo desideratum solempnitatis testamenti ab intestato emergunt velint nolint hos habebunt heredes. Insepulcrantibus [illegible] fertur dixisse Plato. Inde est cum subditos opprimunt ingratus ac si caput corporis intumescit a membris a quo a sine molestia sua non possit hanc aut passionem sine gravissimo dolore membrorum tollerari vel curari impossibile est. Si vero in tanta licet passione sic vivere quam mori miserius est aut minus utilius est quam ut cum finire miseriam. Item quoque dixisse legitur

Cum insubres pertrahas sentit idem est ac si tutor pupillum perequatur vel civis suo mucrone incfules ob cuius defensionem ab eo traditum tibi gladium accepisti. Rem namque publicam meo populi tueri te percelebre est et eam tunc demum recte precedere cum capite suo se mobiliter esse connexit nisi fidelis membris adhereat. Hec ille. Et quidam elegantius et vere sed ut michi videtur cohercentia fidelis et firma esse non potest ubi non est tenax unio voluntatum et quorumcumque amicorum conglutinatio que si non fuerit homines frustra sibi congerunt opa tum et dolus impermixtum pergat sine affectu perfruendi. Simulatores inquit Job et calidi provocant iram dei neque clamabunt cum vincti fuerint. Morientur in tempestate eorum anime et vita eorum inter effeminatos. Opibus namque censeri prestat. Nunc pudor timor. Timor interdum sed victoria illa solidissima est que ex radice fidei et dilectionis procedit et in solo virtutis fundamento subsistat. Oparum quorum argumenta sunt gravium parcunt que nil valent nil efficiunt. Est ad statum presentium et pessimum. Inde cum imperatorum aut si magis vestificatore cum gregum dum tu idem eos sensisse non ambigas sed prius imprimis. Nam cum vincantur in omni animi sola deos et quod clementia nobis et contra clementia nobis. Hec dubie suspectus agas nisi plus ames et minus ne audi quia talia timet. Magis horrebit strepitus nulla non aliqua hora. Novisse eos tubie nec crispanea pila. Si nam tutatur amor nec extorquebis a manu. Hoc eterna fides. Hic simplex gratia donat. Alexander cum hiemis ducens exercitum resideret adveniens recognoscere precibus copias cepit. Cum quem conspexisset quendam prope exanimatum pre frigore, iussit eum sedere in loco suo dicens: si in persis natus esses in regia sella resedisse capitale foret sed in macedonia nato conceditur. Fertur et aliud de eodem quod cum virgo eximie pulchritudinis simile gentis principi desponsata inter captivos adesse nunciaretur, abstinentia sua pepercit ut ne illam quidem aspiceret qua mox ad sponsum remissa universe gentis per hoc beneficium sibi mentes conciliavit. Sic humanitate alienorum amorem sibi iusticia conciliat. Simile est quod Scipio africanus in hyspania gessisse legitur. Cum non virgo nobilis omnium insignis decorum admiratione contentus oculos adducta esset eam sponso nove alto reddidit addiciens et aurum quod parentes in redemptionem captive attulerant ut esset virginis in dotem ante maritum munus nuptiale. Itaque multiplici magnificentia universe gentis facta que forte alios cessura non fuerat romanum imperium populo accessit. Camillo faliscos obsidenti magister ludi liberos philosophorum tamquam ambulandi causa extra muros eductos tradidit dicens retentis obsidibus civitatem in potestatem futuram in potestate Camilli. Qui non solum sprevit sed restrictis manibus post terga nudum virgis agendum ad parentes pueris tradidit adeptus beneficio quod victoriam quam fraude non concupierat. Namque falisci ob hanc iusticiam sponte se dederunt. Extat quoque eiusdem Camilli non ignobilior titulus. Cum vero post subactas civitates ut triumphos insignes magis invidia comitata dampnatus et expulsus est civitate qui cum in urbem senonibus gallis invaderent. Et Rome undecimo in uno victis apud flumen alliam nec in ipsa urbe quidquid preter capitolium fortuna possit et hoc auro dato ut galli recederent. Camillus nec iniuste conpaciens patrie eundem recedit auxilium abstulit Romanorum aquilas exercitatum et inde insecto pergit. Inter ceteros Eneas prevenit Eneas referentes signa. Camillum itaque ab exilio revocatus tercio triumphans urbem ingressus est et applicatus Romulus quasi alter patrie conditor. Julius Eximius in libro sexto de vita ac virorum illustrium virorum quod de fabricio sequitur refert. Nam precedentia plutarchi in institucione traiani et Julii frontini in libro strategematum sunt venerunt quo fabricii legati Samnitum ad gaium fabricium militis et magnas res inimicates memorantes quas bene ac benivole post redditam pacem Samnitibus fecerat offerentes dono grandem pecuniam et orantes ut eam acciperet et uteretur eo quod multa ad utilitatem victus et splendorem domus tanto viro deesse constaret. Vultum lautum pati quod erat per amplitudinem hominis et dignitate virtutis Fabricius vero planas manus ab auribus

ad oculos et infra et deinceps ad naz
es et ad gulam et ad os et deinde ad
ventrem et ad ima deduxit et legate
mihi ea vidit dum omnibus membris
hiis que attigi resistere atque impa
re potero michi nichil omnino de e
rit Ideo quod vobis res innate permans
ipsibus veris natiam nec eam quibus
natura aut errata non est ingeratis Ro
manum si quid non curant animi hoc
Julius igitur frontinus vero reffert quia
ad fabricium ducem romanorum medicus pirri
epiratarum regis pervenit pollicitus
se venenum daturum pretio dum me
rces sibi iniqua ope pretium foret con
stituet Cuius facinore fabricius esse
victoriam suam non arbitratus regi
medicum detexit atque ea fide meru
it ut ad amicitiam romanorum appetendam
compellet pirrum pace mea dectet
magsu isto valerius maximus et cl
audius quadrigarius contenden
tes de nomine et officio proditoris
anthimorthimeg fuerit inita vale
rius pro illius qui in regis comm
o pocula ministrabat an secundum Cliua
drigarium fidias medicus vero mil
cium curo dum mo constet consules
romanorum eo subegisse pirrum quod per
fidiam fuerant aspernati Epistolam
vero ad pirrum consulum hanc fu
isse Quadrigarius refert Consu
les romani salutem dicunt pirro re
gi Nos pro tuis iniuriis continuo
animo commoti inter tecum bellare stude
mus sed tum in iniuriis exempli et fidei
Ergo visum est ut te salvum velimus
quo sit quem armis possimus vincere
ad nos venit phidias familiaris tuus
qui a nobis premium petet si te cla
m interfecisset id nos negamus velle ne
ne ad eam rem quidquam comodi exp
ectaret denunciamus simul ac visum est
ut te certiorem faceremus ne quid huius
si accidisset nostro consilio fieri putaret
civitates Statuimus quod nobis non placuit premi
issis aut pretio aut dolis pugnare Tu nisi
caveris iacebis Cuius referam operis
regum medicus pirrus abstulisset
ut pacem condicio conditionibus equis
admittet contemptus est sed nec regium
meterm adquiret accipere ut amiciciam
permittet regi tum vero Cineas vir presta
ntissimus a roma missus fuerat revertens
interrogatur Qualis roma esset inde

si regum vidisse preciam eo quod fere as
tales essent illic qualis esset solus
pirrus in epiro vel in reliqua Grecia
a audita quod constancia fabricij inquit
Rex hic est utique ille fabricius qui
difficilius a virtute quam sol a cursu suo a
verti potest imperator Cesar augustus Ger
manicus eo bello quo victis hostibus
Germania cognomen meruit omni
finibus copiarum que vallo comprehende
bat prout solvisset atque ita iusticie fama
omnium fidem astruxit Cuius de eo vince
ntia dicam verumque contenta quoque quid
plutarchi strategematicon non mihi pr
o minus Marcum catonem eodem vino
suo quo Remiges contentum traditum fuit
inquit Atilius regulus cum summis rebus
prefuisset adeo pauper fuit ut se coniugem
quod liberos tolleraret agello qui colebatur
per unum villicum unum audita morte scrip
sit Senatum de successore sibi mittendo et
destitute rebus obitus sui uxoriam ex
pensam suam Gneus scipio post re
s prospere in hispania gestas in summa
paupertate decessit Ne ea quidem relic
ta pecunia que sufficeret in dotem filiarum
quarum inopiam publice dotavit sena
tus Idem prestiterunt atheniense fi
liis Aristidis post amplissimarum rerum
administracionem in summa paupertate de
functi Hanibal de nocte surgens solitus
non requiescebat ante noctem crepus
culo demum ad cenam recubabat ne
quod amplius quam duobus lectis discumbebat
apud eum idem cum sub hasdrubale
militaret imperatore plerumque super
nudam humum sagulos tectus somnus
capiebat Emilianum scipionem traditur
militum cum amicis ambulantem accepto
pane vesci solitum idem et de alex
andro macedone dicitur augustus res
ac minimi cibi erat atque vulgaris fere
rerum panem et pisciculos minutos
et caseum bubulum manu pressum et fic
us bifferas vides maxime appete
bat vescebatur quod ante cenam quocum
que tempore et loco stomachus desiderasset
Unde ipse inquiens Epistola sudens quid
ne iudei quidem tam diligenter sabbatum servant
quam ego hodie servavi qui in balneo post
horam primam noctis duas buccellas
manducavi prius quam ungi inciperem
Iram quoque vlissime remittebat dum
in iniuriantes animus videret in mutatum
Esse ipse dicebat celerius quam asparagi
coquitur hoc in vero regi festinante

velocitatem solebat exprimere. Suetonius
scribit et hec et quedam alia nobis
usurpaverat ex libro eius antiquasse
ostenderunt in quibus cum aliquid nun-
quam futurum crederet illud forte dice-
bat ad kalendas grecas Nec sunt nisi
nonagesimum etatis annum agente in die
ante tabernaculum stantem vel ambulan-
tem capientem libros legimus Traya-
nus tercius in victis ab eo gentibus
ex senatus consulto ampliaretur et
ideo cum agri quia consulati milites accipi-
ebant gregalium portione contentum fuit
malum dicens omnem cum non esset id
quod ceteris satis remisit quoque exercitum
persepe nobilis fuit continencia sicut
eius qui sub marco scauro in signem
gloriam meruit Nam memorie tradi-
dit scaurus continencia militarem pomife-
rum inquit arborem quam in pede
castrorum fuerat amplexa metacio pro-
fecto die continentibus eneatoribus
et abeuntibus nobis intactis fructibus
exercitus reliquit indempnes Auspi-
cijs ergo imperatoris cesaris de innuria
in augusto germanico bello Claudius
Julius civilis in gallia moverat lingo-
num opulentissima civitas que ad civi-
lem defecerat eum ad venientem ab
exercitu cesaris prelacionem timuit quod preter
spem inviolata nil ex rebus suis amis-
erat ad obsequium redacta septuagin-
ta milia armatorum tradidit in lucul-
lus moning qui chorintho capta non
italiam solum sed et provinciam tabu-
lis statuis que exornat adeo nil ex
manubiis tantis in suum convertit usum
ut filiam eius inopem senatus ex p-
ublico dotavit Constancia quod in ex-
plurimis strategematibus probat in virtu-
te romanorum inquirere claret eorum
siquidem magnificencia et virtute solum omnique
in historie revolvantur nil clarius
lucet declarat hoc splendor altissimi im-
perii quo nullum unquam ab exordio re-
rum maioribus incrementis processu con-
tinuo dilatata humana potest memoria
recordari Nam et quiete libertatis
institute cultu reverencia legum sanctimo-
nium generum amicicijs maturitate consi-
liorum et quante virium et operum op-
timuerunt ut urbem sue subicerent di-
cioni Sed quia de constancia eorum repe-
rimus unum de strategematibus in hoc pro-
tum quod multe ponabitur in meo circa

quod urbis membris hanibal assisteret con-
tentam de fiducie gracia supplementum ex-
ercitibus quos in hyspania habebat dimis-
sa porta miserunt idem agrum in quo
castra hanibalis erant defuncto for-
te domino venalem ad id precium licendo
perduxerunt quo hijs ager ante bellum
venierat hijs dum ab hanibale obside-
rentur et ipsi obsidere kapuam decre-
verunt ne nisi nova capta revocaretur
inde exercitus

Sic aut ut in trayana plutar-
chi strategematis probatur mo-
dus tante fortitudinis et multitudinis fu-
it ut romani imperii fines qui
post augustum defensi non magis fuerant
quam notabiliter ampliati longe late-
que diffunderet gloriam tum militarem modera-
cione superavit rome et primoribus ciuibus
se equalem exhibens amicos saluta-
ti causa frequentans vel egrotantes vel f-
estinis diebus cum eis indiscreta vi-
cissim habens convivia vehiculis eorum
et vestibus inderit plenus publice et
privatim ditavit omnes in innumerabilibus civita-
tibus largiens relaxans tributa provin-
cijs nulli gravis cunctis omnibus adeo in
suum adventum etatem ins[e]natum non aliis
principibus acclamatum felicior augustus melior
sit trayano scilicet itaque memoria eius in hunc
prevaluit ut amicus laudatibus vel asse-
ntatibus arrogans magnificentissimum p-
restet exemplum Recte laudatur in illo
animi magnitudo invicti et efficacia operis
cum illius mens et manus adferre impos-
sibilia sibi subierunt Clinatus maxima
ta milicia fuit non solo galli Britone
s quod primum ab eo subacti sed tota multis
belli fortuna et cesaris domus felicibus pro-
testatur Julius litteratorio studio tantum erat
ut quatuor simul dictaret epistolas qui
in imperio gubernatoris prima fuit veteres roma-
norum induxit leges potentes ingenium
vires quia inquit imperiis exercuit perdun-
t et extollit vel sola inventio bisexti quod
autem omnibus mirabilius est amoribus
et negocijs simul operam dabat Et in singu-
lis que ingrediebatur tantus erat
ut eis solus vacare crederetur Sic
totus erat singulorum et omnium laudes vero
augusti totius orbis concelebrat et ti-
tum amorem humani generis sunt sed de
liviis locunda memoria veneratur Ergo

hic omnibus Traianum preferre non du-
bito qui in splendore virtutis cultu regni con-
stituit maiestatem. Ethnici iuxta quem r-
ecte fecit regem arbitrantur. Tale est
illud quod sub nomine Theodosii profert
Claudianus: Tu licet extremos late do-
mineris Indos, te Medus, te mollis
Arabs, te Seres adorent; si metuis,
si prava cupis, si duceris ira, servitii pa-
tiere iugum; tolerabis iniquas interius
leges. Tunc omnia iure tenebis cum po-
teris rex esse tui. Proclivior usus in pe-
iora datur, suadetque licentia luxum
illecebrisque effrena favet. Tunc vive
caste, asperius cum prava vetabis, do-
minusque ire consulitur in penam patet.
Ex proprie motus nec tibi quid licea-
t sed quid fecisse decebit occurra-
t mentemque domet respectus hone-
sti. Et vero in laude Traiani similibus
acquiescant qui alios ei preferendos o-
pinantur; utilis eius legis tunc comme-
ndasse sanctissimus papa Gregorius et su-
is pro eo lacrimis inferorum compescuis-
se incendia dicitur, dum reminisceretur mi-
re ubertatis iustitiam quam vidue fle-
nti exhibuit Traianus. Cum enim me-
moratus imperator iam equum ascen-
disset ad bellum profecturus, vidua
apprehenso pede illius miserabiliter
lugens sibi iustitiam fieri petiit de
his qui filium optimum et innocentissimum
iuvenem iniuste occiderunt. Tu inquit
auguste imperas et ego tam atrocem
iniuriam patior? Ego inquit imp-
erator satisfaciam tibi cum rediero.
Quid inquit illa si non redieris? Suc-
cessor meus ait Traianus faciet satis.
At illa quid tibi proderit si alius ben-
efecerit? Tu michi debitor es secundum opera
tua mercedem recepturus; fraus u-
tique est nolle reddere quod debetur.
Successor tuus iniuriam patientibus
pro se tenebitur, te non liberabit iustitia
aliena. Bene agetur cum successore
tuo si bene liberabit se ipsum. His ver-
bis motus imperator descendit de equo
et causam presentialiter examinavit et condig-
na satisfactione viduam consolatus
est. Fertur autem beatissimus papa tam-
diu pro eo fudisse lacrimas donec ei in
revelatione intimatum sit Traianum a pe-
na inferni liberatum, sub ea tamen conditio-
ne ne ulterius pro aliquo infideli deum
sollicitare presumeret. Unde michi preter
alios omnes virtutis preceptis ita pla-
cent ut eorum meritis solus sit liberatus.
Et hec que de capite rei publice dicta sunt.

Cordis locum auctoritate Plutar-
chi senatus obtinet. Sena-
tus vero sicut a maioribus pla-
cuit officii nomen est et etatis no-
tam habet. Sed quod sic dicitur a se-
nectute, cum vero Athenienses Areo-
pagitas dicebant eo quod illis curia publi-
ce virtutis constet. Et cum de eis preclara
plurima inventa sint, nichil salubri-
us nichil gloriosius institutum est quam se-
natus. Quid nobilius est quam senium quod
emeritum a militaribus officiis ad con-
silii et regiminis officium transeunt et in
marcido corpore exercuerunt mente vires,
eo sapientie magis apti negotiis quam
in exercitiis corporis iam possint. Eorum
itaque tantus extitit honor apud Grecos
ut duces reipublice missi procederent
nil egregium agerent nisi senes in consilium
ti non invenerint aut appellaverint. Et quod
magis est ab initio urbis condite nomina
eorum aureis litteris scripta sunt ipsi
quod patres conscripti ab omnibus qui ali-
os sapientia etate et affectu patrio prece-
debant. Penes istos consiliatores
erat auctoritas et omnis publice gerendorum.
Ceterum licet ab etate nomen videatur
esse originem habere ego arbitror tam corp-
oris esse quam mentis sapientiam in qua
omnium officiorum consistit disciplina et ra-
tio totius vite. Ars namque recte vi-
vendi ut Stoicis placuit ars artium est.
Nullam vero esse artem maxime mate-
riam cui in minus quam artem esse noverit
ignorat. Optimo enim hominum parte consi-
derare loquentium et a maximis rebus
errantium omnia magis per libito statu
eorum qua pro veritate. Est autem ut antiquis
philosophis placuit sapientia rerum divinarum et
humanarum et gerendorum ab ipsis
tendendorum quod scientia hominum vero insiste philosophia
causa est eo quod philosophia sit studium sapientie. Er-
go antiquus placuit ad hoc studium sapientie
philosophia pulsat ut cum aptius sint omnia
rerum dulce dulcis illustrata nomen
philosophie evanescit. Aut sicut per se naturali-
ter nisus est voluntatis appetitus imp-
letur cum flos studii regit infructuosum sa-
pientie finis sapientia est. Et nescio quo
iam pacto vel sanius inserere illius omni-
no militum non divino agnovimus quod in rebus o-
mnibus potentissima probatur esse refertur unum hi-
is qui finem nominis mitiu ignorare non

sit enim radix initium multarum virtutum
tendentes usque ad coronam, sicut fructus
quod dulcedinem vivacitatis sue soli
ditate perficeat. Ecce inquit beatus Job
timor domini ipsa est sapientia et a rece
dere a malo intelligentia. Alia vero ra
dicem sapientie nusquam invenio cui re
consentiat omnes quod initium sapientie ti
mor domini est. Timor ergo initium est,
et in timore processus et omnium virtutum
culmen sicut illud ad caritatem sicut
Cyprianus dicit. Non numquam alie
num est a timore, id est filiali similem
dinumde in hoc mundo, in ille sapientie co
stitue perfectum, et exemplum perfectione
quoque a se longius non extollat
verum est quia sapientia initiatur in timore
et quod sanctus timor domini permanet in se
culum seculi. Manet itaque radix
et incrementum gratie invalescentes in ramos
virtutum prodit et vis eius ad fru
ctum perfecte caritatis usque pertingit quo pecca
torum ne sit acuteos cum non sit meta
maritate, quam penam habet. Et sic ti
morum indicium quod in bona opera inguit
facit et iustitie continuus eius eam
apprehendit. Certus ergo videtur vere
domini gratia perficiat ad virtutem quia iam
non timet sed vult quia filiali a
ffectu ad reverentiam et bona opera
incitatur. Sic inquit beatus Job quasi ti
mentes fluctus super me timui deum
et eius pondus ferre non potui. Vere
tamen se non umquam dicit timuisse sese
et eum perfectum esse non dubitat cum
ipsius domini testimonio vir simplex non
erat inter nec cum metu penarum
caritate deducta incredibile est eum
alius tempasse que in presente iusti
ne fuisse non ambigitur desinatum ratione
in eius commendatione timore summo pre
ssit et non dominum in notitia quid sit

Nam in ore frustra volvuntur verba
si virtutis desunt opera. Est autem timor
dei sicut beatissimus papa Gregorius
asserat nihil eorum que agenda sunt
preter mittere. Hoc utique permittitur quod
nec opere nec voluntate impletur
quod quod non vis et non potest factum de
us reputat eo quod voluntatis plenam
totius operis mercedem consequitur

Certum est autem quia qui deum timet
nichil negligit et bona facit. Cum ne
diligenter omnia investigat et cogitet ubi
que sunt agenda, exequitur per consul du
bio sapiens est et optimus con
silio principium ubi tanta morum gravi
tas in novit etatem corporis frustra
quesita etatem. Hic est enim senex que per
eligendo consilio sapientie monita do
cent, dicitur senectus venerabilis est non di
uturna nec numero annorum computata. Cana
sunt enim sensus hominis
et etas senectutis vita immaculata.
Beatus plane qui hanc apprehendit etatem
ut dei innocentia vite conscientie sue testi
monio gaudeat. Sed dicitis forte quod
est hic et laudabilis ina cum utique e
nim non arbitror expectandi dividis
consilio qui peccatum non facit virtute ga
udeat. Sed cum peccator non innuat qui fe
cerit non oderit et eam magno de
siderio concupiscit honores sed hoc vo
luntate. Sed nec istud ad unguem
respondendum est benignior potius ut dicitur
innuna qui non simplex sed aliorum colla
tione innocens videatur. Clamitur ne glo
rabitur se iustificatum cum sit hic cor iu
et astra immunda non sunt innocens scitum
que in angulis suis recipit simile su
igitur ergo accendi sunt superbi et avari
et omnes huiusmodi pestis hominum
presumptiosus est inge dumtaxat consiliario
omni inquit custodia serva cor tuum quia
ex ipso vita procedit. Est itaque prode
dum perstat in aliena in moderatius con
cupiscant et ne consilium eius indige
aut quid ne ad eos usque pertenditur
qui in corpore rei publice interiore optinet
vicem quas questores et cometerie
res et rerum privatarum comites esse
se perdiximus. Hec enim omnia ad suam
resecande sunt et hanc commoditatem et
usu solita rerum personarum oz inceptari
Si enim resecantur amittimus et magis di
gerant morbos aut incurabiles aut
difficiles impossibile est si quid quoque
iustitiam et penitentiam sequi. Dicitur ut pi
storum quibus adhibebit et ad altum con
tempnet aut torquebitur alto me
liorum corpore avaro namque teste sa
pientia nihil scelestius est et nihil iniquius
quia amittere pecuniam hic enim animam su
am venalem habet et in vita sua

piunt in tenui sua et forte ideo vate
to pectoris costarumque soliditatem
et extreme cutis claustrum natura
diligentissime parens sic impos
uit intestinis quo adversus omnem
exteriorem violentiam fieret tucior et
eis quod intus est ministrat nec umquam
sine salutis sue dispendio exteriori
exponitur Operatur autem in re publi
ca necessitatem haec conspicue sinat magnitudinem
et huius interiorum copiam de publico
ministrari

Quod in lateribus huius sit qui prin
cipibus debent assistere et
que his formula servanda est

Constat enim quia a convictu
mores formantur Qui enim tangit picem
inquinatur ab ea prima quoque conturba h
norem ducit ab una nec dominum illo
rum esse credas iustitiam aut vir
atem aut pietatem apud videas o
mnia esse venalia Iustitia ipse ex
clusus est et si pulsat ad hostium non
aperitur ei fugiunt et fugantur gratiam
qui omnia ad precium et gloriae faciunt nil
Si preces porrigende sunt si in exa
minandum si executionem mandanda se
tentia si conficienda cautio ora nun
tius agit veritas certa est pietas ma
net dum quantum quesitum sua mora
sinat marsupia tantum licet et fides co
tempnere solummodo pauperis creditur atque
deos diis ignoscentibus ipsis qui c
orruptior moribus et corpore pecuniae mi
neribus apud istos beatior est Si
principum manum evaseris gaudeas tibi
restat vitia certa et alia angaria tor
tores extremos effugias sudendum
est tibi Fere instrumenta tua consistat
tussis Si enim salutare licuit pro
magno reputatum si cedulam non at
tulis frustra accedis Si autem attule
ris inutilis est nec agnoscit ut ma
nus nobilis vivo membrane dege
nerat Quid multa sinam te compara
tione Cum nec opera vel calamus nec
cepiole a nigelolige sunt tibi con
stat ineptus sed et ipsas sillabas et
apices nisi enim tibi propicium feceris sic
distorquebit Tot tibi vim ponet ten
diculas ut parare bella pro quiete liti
gium amici instrumento videatur nisi
bere Si singulum forte tibi venustius

fuerit Si uni sordium apponis Si quid
in minuta suppellectilis decernis
rebus emis commutare sibi parce velis
expensam et impensam an pretibus co
torquebitur aut eos liberaliter pre
mies Tandem precium qualecumque as
portabit amicus in memoria tui sam
accessus degredieris sed tibi ignis pur
gatorius in meatu superest vegendo
qua multa solicitant instantia et ma
gno artificio gestes penitus et munerum
ut te clause bello repugnat Denique de
singulis vix inconsultum agitur de libe
ratione postribunde tempus et a precibus
gulis ponit instatera nisi enim per multas
seris occurret tibi non fides rei geste
preces aut silentis multis obest ac
a publica forma notam vel seminarum
ducentis benignitas aut negligentia
inras et aliquotiens per nos penitentia in
ducte indigebit ut vero minimum ledat lon
ga expectatione torquebis Demum di
ffertur quod negari non potest Scriptore
dem in manu eorum inles inventi Et
aliquid de fabulis inveniens porti
tor inimicus Charon qui nemini pe
cit umquam istis longe clementior est
Stipe si quid vel tricente solis esse te
citus ut ista asset integros sibi nili
plicari iubent Sed quid est quod apud
curiales omnia queror esse venali
a cum ea etiam que non sunt vere sed
puratos venalitio constat esse obnu
xias Non opus non sermo gratuitus
est inutilitatem vel nisi ad precium silentium
Namque res venalis est sic forte a
demostene accepernt qui cum aristo
dimum auctorem fabularum interroga
sset quantum mercedis ubi ageret accepisset
et videtur ei talentum at ego inquit
demostenes plus accepi ut tacerem
Causidicorum muneribus quia majo
rum tibi conciliatur gratia aliorum in
vidia concitatur Sibi namque precep
tum arbitrantur quod aliis erogatur
Hoc autem a maximis pertinet ad minimos
qui nisi munerentur obsequiis et re
ficiantur muneribus sibi fieri iniuri
am suspicantur maxima quique dolo
sine est plena supplicis et eadem tempori
bus plena est et avaricie illi tamen prin
cipibus nocent ut omnes curie magi
stros qui sub pretextu honestatis et
liberalitate misere sue solet inepcias

Colorare qui mediocres incedunt quam
splendidius epulantur qui propria ad
mensam sepius extraneos compellu
nt accedere humaniores domi fo
ris benigniores affabiliores in s
mone liberiores inveniuntur pro
morum cultu munifici et omni virtutum
imitatione preclari ut enim ait Tullius
de officiis in iusticie nulla est capita
lior quam eorum qui tunc maxime deci
piunt cum id agunt ut boni viri esse vide
antur hec utique et virtutis umbra li
cenciam facit Et inde vix oportue
rat separi eo manum gloriam assecuntur
possunt imprimere plurima extorquere
qui pro non non possunt minus non dedignan
tur esse contenti Notum quidem est et
generale proverbium si quid est lingwa da
mpnificare nisi eam ut dici solet fim
briis argenteis vinciat nec enim in
forte potentissimus sit prefecit illaque
are quia fervet etiam qui pro non iusti
tia Ne tu tunc hec bellum magis hor
ribile me gere putes munera omnibus
liceat accipiant dum non extorqueant
imprudenter pudor aut alicuius similia
bus adulationes ventum est utrumque inquit
verecundiam suppliciat submissa voce di
cendum rogo nec gratis tulit qui tunc roga
ret accepit hiis enim emunt qui rogant ad
rei namque vel spei pro iam verecundia ven
didit nunquam non iuste reprehensione non
habet notam qui devota liberalitate op
tulit non improbitas deprecantis extor
sit ita tamen ut maiore munera non ac
ceptat omnino inmagisti homines sit vocis non
sonare busium ut impium pro muneribus
iustificare docte domino Sic inquam vi
cis busium accipere est vendere liber
tatem et decencius est sed noces esse quo
dent alius imparare vim tunc est et causa
ro horrida est et persone ut nec accipi nec
turpius accipiatur Quod ex loco et tempore
et modo latius opportet inquirere Nam ple
rumque a manu plerumque a causa, a tempore
interdum a loco vel modo splendent mu
nera et sordescunt ac improbitas omnium
consiliis innotescit ut detestimonio consci
encie de remissitate more de odore opi
nionis de sinceritate cause detorrente e
loquencie Nisi prius intueri et quosque
rustra confidat Ipse hic remanet inuistis co
mitatus omnere si nil attulerit ibis

omnes foras non modo leones et tygrides e
loquencie busiorio leniisse dicitur et vere
ulcio portant canem et tricipitem exo
rant Cerberus sanabilior ut admissam
semel Euridicen contra more inferorum
licet educere Tu vero licet orpheus sit aut
arion vel ille qui solo testitudinis sono
saxa ut dicitur emolliunt Nichil aput
curiales efficies nisi plumbea corda cor
da auro vel argento malleo paritatis
vel cupiditatis nimie emolliat Inde enim
tam cerberi amiciores aput inferos tu
cerberus unus est Quot sunt domitula
curialium tot cerberi sunt ac enses qui cer
berios sustinebis totamque familiam que
se aut mordet aut latrat Omnis vero quotque
sunt in vino medici audierunt dicentes dum
dolet accipi sitienti Et si sibi expedire
crediderint ut doleat quod sanus est in vino tamen
pessimos esse vicarius quod quedam libenter
audiunt fovent hystoriarum cas et consilia
patrocinatur afflictis dum exhauriat
loculos plenorum Namque quotiens non cau
sa procedat hoc ipse agitur ut loculi imple
antur Et si avaricia nequeat saciari in
iustis in istorum manus si penitens inveniatur
operantur hec tormenta ei sufficere posse adre
mani Nichil adeo quod est vehit expi
ari non possit Quid enim impius est quam
superbus assidere liminibus pretextu dignum
tollerare fastum Et contemptibilem cal
care contemptus proferre molestias ex
cussorum Et abundigmis quemis indig
proferre Socrates cum alcipiades inter
rogaret quare Xantipem uxorem admo
rosam in quiostiam et que die nocte quod in
iurgiis stabat molestas domo non
abiceret Inquit cum talem domum pro pacior
insuesco et exerceor ut ceterorum quoque
foris petulanciam et iniuriam facilius
feram vetera celebratur proverbio quod va
cue manus temeraria peticio est Et pro
fecto importunus prelator est qui dandas
res ad va confidit utrobique nichil sit apud
curiales et medicos optinet pro foliis v
bis motamus virtutum herbis plangere
bus pigmentis et superbis Inter alios
tamen benigniores sunt qui minima possunt
hic fere omnes prius sunt admonendi quoniam
longe facilius est quam prodesse Exterrent
go inedias suas suas loculos alien
os exhauriant faciunt sibi possidere
ant quanti appetunt montibus aurum
exequunt nec amentes alique nec a
mentur ab ullo Sunt admiracionum

potius quam domesticus sint odio vel
contemptui tale aliquid irrogaverint
romanorum scipio in venereum publi
lius cum eius Dargianus aut si alio
potius dicitur nomine argueretur ab a
micis quod uxorem formosam castam
et nobilem repudiaret Respondit t
hic soleus quem cernitis novus elegans
et inspectoribus omnibus placitus est
Sed nemo scit preter me solum ubi me pre
meret Legitur in libro numerorum quod cum
madianitis fornicantis israel indigna
tionem domini provocaverit donec finees
zambri filium salu cum scorto madi
anitide educto ense transfixerit et
in coitu nocentium quievit ira dei sic
actum est quod primo dominus ad moysen
dicens tolle cunctos principes populi et su
spende eos contra solem in patibu
lis peccavit quod populus et fornica
tio principum non exprimitur capti tamen
suspenduntur principes ad patibulum et in
pena eorum quievit delinquenti populo de
reparatur eo quod ex negligentia presiden
tium sepissime proveniunt excessus subdi
torum refferet itaque potestatis istorum cohi
bere maliciam et eisdem de publico pr
ovidere ut omnis corrigendi occasio se
trahatur quod et in iure romano an
tiquitus tentum est aliquam autor vide
betur maleficii qui permisso officio eme
dare contempserit hiis enim flagellis pro
rimus innocentium quam tortoribus quo
praeclarior et potentior eo et plenior
et promptior tanta est frequens est
etenim ut tantum recipiat vel faciat iniquos so
s aput quos invalescit audacia deli
quendi cum ex familiaritate potentu
vires indulgetur Sed de avaricia in
ta ungiturque frustra persequitur cum me
criminales praepossit innocencia retine
ri Unus est n. cum virtute non corrum
at criminalem mage Unus est tantus
quis tam solidus ut corrumpi non pos
sit optimus est qui resistit diutius qui
validius qui corrumpitur minus Nam ut
sit vitiis mediumque [illegible] via dein
tendum est Prudens quis qui hoc dixe
rit et prudenter nam tunc exposuit ex
eat aulam qui volt esse pius unde
elegantius formis salmacis infirma mol
liacie insignis eius corrumpitur Ut enim
infabulis est gustu dulcis fluminis ta

cti et omni sensui visu gratissima Sed ta
ta mollicie ingredientes enervat ut viros
effeminatos nobiliorem adimat sexum vel
ante quam sitam egreditur et stupeat et do
leat et stupere mutatum esse in femineis
aut enim cedens omnino sexus in deteriore
degenerat aut veteris dignitate aliquo ma
nente vestigio hermafroditum induit quin
dam delinquitus ne ludibrio sit utrius
que sexus ostentat imagines ut neutrius
retineat veritatem hanc aut poetici inde
figmenti integrum criminalem reputatur in
ago que viros abiecta virtute emolliunt
aut imagine retenta prostituit quod crimina
lium ineptias induit et philosophi vel hominem vi
ssum polluetur Hermafroditus qui du
ro vultu et hispido muliebres deturpat
venustatem et virum muliebribus pro
stituit et incestat Res si quid monstruo
sa est philosophus criminalis et dum utrumque esse
affectat neutrum est quod tanta philosophiam ex
cludit et ineptias criminales philosophis istis
quasi non recipit Non tamen adonidem a
nam comparacio tristis sed ad illam domitrix
atque insipientibus dispar arbitro
Nam enim sapiens est iniquitas abiicit
componit domum et unusquisque illius sibi
ut vult ut enim aut sapientia quam convenit co
venit similis hominem adverte aut lux ad te
nebras omne animal diligit simile sibi Et omnis
homo proximum sibi omnis caro ad similem
sibi coniungitur et omnis homo sociabitur
simili sibi si lupus agno aliquando communicat sic
peccator iusto

Exprimitur oculorum aurium et lingue
collatio quam presidibus
provinciarum consistere suprapositum
est Preses igitur est qui
in iure reddendo provincialibus presidet
hic aut equi et iniqui deinde hec notitia
et facultatem et omnes causas quod iniusti est
exequendi Nam sicut medico eventus
mortalitatis imputari non debet ita
si quid tulerit propter imperitiam eius contiserit
ei iure imputatur Quod si novit et non
vult non ex ignorantia sed ex malicia conde
mpnatur sicut si quid utrimque dampna
tio est Nam licet ignara iniquo permanet
nisi forte ignorancia negligentia puniant
Nam si ignorancia invincibilis est non
affert mortem sed a luminate tenebris
excusatur Si non scit et vult e contrario sime

nec pt no tm pssidis est culpa quaz
principis Sz ad religionem iudicis h
eadem ptinere eciussimum est cum apri
mus oportea habere notiam volun
tatem boni mas exequendi et sacra
mento debeat esse legibus obligatus
ut sibi omnino illicitum nouit abeatur
sineite dimittere Nam de sapia eius
docet iudex inquit sapiens iudicabit
populum suum Et principatus stabilis sensa
ti erit secundum iudicem populi sic et mi
nistri eius et qualis rector est civitatis
tales inhabitantes in ea Sz et vires ne
cessarias esse no tacuit dicens noli q
rere iudex fieri nisi valeas virtute ir
rumpe iniquitates Ne forte extimes
cas faciem potentis et ponas scanda
lum malignitate tua non peccabis i mul
titudine civitatis nec te in mittas in po
pulum Neqz aliqis duplicia pcta nc
enim in uno eris in minimis noli esse pu
sillanimis in aia tua exorare et facere
elimosinam non despicias ne dicas i
multitudine munerum meorum respiciet
deus et offerente me deo altissimo suscipi
et munera mea Non irrideas hominem
in amaritudine aie Est enim qui hu
liat et exaltat circumspector deus Sobrius
diligenti labori occurret qz voluntatis
boni non tm iudicia nra est qua notici
a qua ul potas cu no mo desinis sz ex
alienis delictis teneatur et duplici
suorum et aliorum pmatur onere ut
nec in multitudine munerum citra iuri
diciam voluntatis sit ei fiducia ante
deum vnde et plato egregie quida
et lucubilent si sz mundiatur eos qui de
rei publice gerendo ingratu contendunt
ita ut se vsum asserit ut si nautes
adversa tempestate decertantibus e
orum deat potissimum gubernare Imp
fortune casulo aut nullum aut raro
idem qz temerarius est q in sine arte
et viribus vendicat magistratu Et in eo
quidem tpe nil miserabilius vidi qz iud
ices sive legis ignaros voluntatis
bone manes quod vicit amor mu
nerum et retribucionum Id verum qz
habent in obsequio avaricie iactantie
e aut carnis et sanguinis exercentes i
auctoritate iuramenti legitimi absolut
os exemplo planum est principes qui me
is ordinarias iurisdicciones contulerunt
mius esse ignaros ul contemptores
Sz quidqz de pna mus dictum aut
de vibus exequendi iudicem oportet esse
religiosum et qui omne iniustum in corde i
pa magis odierit quam ego pssidet condi
cionem hnt magis dicendi pltatem ipso
rum et iudicii aliorum vna e speculacio
et qz de hiis dicitur facile ad aliorum
gloriam trahitur Est tamqz primum qz ex ma
tate officii vtriusqz indicitur ut iusticie
omnibus pareat Et nichil eorum q sanccita
sunt fiat ad precium Nam qd iniustum est
iustum nequaqz no licet ut nec per tali vita
fieri liceat quod vero iustum est mercede
mitientu non indiget cum ipse fieri deat
Et iniquum sit vendere qd debetur In ius
ticiam iniqua iusticia h si quid vbiqz
reprobata est et iusticia esse deat illa vbi
qz debita est ut sine scelere vendi non
possit Neqz enim balaam ex eo culpatur
qz populi dei tantum dampnaverat aliud
re deprecatur (Si qz dominus inspirabat s
quia avaricia excecatus fidelem tanta
instruens quo ad provocandum iram dei
delinqueret istud dictante malicia pen
ravit Inebriat ergo quo iuste iustificari
et causam impii et qui illius deo g
raciam eius subtrahet elect aut si ad
versam iustificari no possit causa hor
saltem agebat ut et ab ista recedere
et deus Compunguitatibus namqz in
quis vnice ut dicitur eo sunt qui ui
bus super est Balaamitas videas pli
mos qui licet nunqz voluerit fere se
tenciam corrupti tu muneribus iustici
am ptis vnius malitiam quamuis acr
te tussere molliuntur Nam facile di
xerim v. sit nequius licet venditor
equitate maliciam fit fallacou co
loret pt tu videri nequior q efficere
sui principem et regnum cum fides sa
mulator qui mercedem in foro dis
trahit ac si sint infidelis dominum ven
dat Omnis etenim ingratus iusticie fa
mulus est Constat autem quia equitas
alienatur a venditore licet ab empto
rem suscipiat Et empta iniquitas sit
ad emptorem transit ut nequaqz a vendi
tore recedat Et qz malis contractibus
non reputur solum ille iusticiam vendit
qui no lzt pignus ante tamen cum re
linquit sordidum venditore nome sor
didus est qui ad acceptas ul ablatas

sordes conscienciam polluunt Et non tam iusticiam venalem habet quam avaricia sua doctor gentium divicias honores et totius mundi variam suppellectilem contempsit ut stercora ut solum lucri faciat Christum ratus omnia que dispendium salutis afferunt sordibus aggrenda Recte quidem et fideliter eo quod nil iniquum nil honestum nil decens salutem impedit sed sola turpitudo que sicut dedecet sic et iniqua est et tam inutilis adeo dampnosa ut non spirituali emolumento valeat compensari quid enim homini prodest si universum mundum lucretur faciens anime sue detrimentum Et vide quia non dixit mundum inutile ubi salus perditur sed nec ubi minuitur gloria Quamvis rutilent gemme aurum splendeat et omnibus lenocinijs sensus arrideat mundus Quidquid iniuria hominis premit sordidum quod decorem anime extinguit turpe quod honestatem subvertit ignominiosum est Unde et apud antiquos et salutis fere veritatis ignaros omne quod ex debito officij constitutum esse oportet si fiat ad precium sordibus imputatur Sperne quoque preces sic dilatant in expectacione ut non modo pecuniam spem ne contineat si obsequium omnem quod operam quatenus aliquis non debetur Quod tamen ex sordibus est quid erit nisi sordidum Non enim potest arbor mala fructus bonos facere Omnium enim via nature constat ut similia ex similibus procreantur Idem quod sordidum et alienum iudicium convenientem esse imperatori premissis equitatem et publice quietis ministri sunt quos tamen spectatores et amatores opportet esse magis quam solicitos Qui illius refrenantur examine cuius prudencia terreri non potest aut iusticia corrumpi Illo optime ut iniquo iudicio iudicaverint iudicentur Et in se sinam bonam et confertam et coagitatam et supereffluentem in sinus suos a modo iusto recipient

Ut quid iudices seculares legibus alligantur in causis quia omnium iudicium cum veritate et legum observacione dispensent ipso quod ... est ut scriptorum Omnium opus sepe terribiles ante sedem iudicialem deponantur Ibique abiecto habitu ad finem usque permaneant Nec amoneatur nisi forma rectitudinis quo totius corporis latitudo dei ignis pictura repleta omnibus adscriptis scripturis in eorum mentibus et venenis et absque confessione veritatis omnis iniquitas propulsetur Omnis quoque carnis et sanguinis religio iudiciaria propellit affectum Exanimans iram et odium metum et amiciciam Quia ut ait Julius Cesar haut facile animus verum providet ubi ista officiunt Hinc est illud proverbium auctore Tullio apud antiquos celebratum Homini personam induit qui susceptis personam amici induit Equitas enim Tullii index obsequium dextrum odij sinistram aut amoris dextram nescit Nam a veritate non licet in iudicijs declinare Ut in vero plurimum indulgeatur amiciciebus interdum dilacionis graciam faciat hoc ipsum raro et non nisi cognita causa Porro dum causa anceps est dilacio prefertur si non contencionis saltem decisioni Ita iudicia festinata penitenciam pariunt Unde et Greci tui videntur ad formam antiquam de causa liqueat respondent patres suos solem apud antipodes non vidisse sed expectasse per donec et ipsis oriretur Sunt nec parvum proferunt esse viatorem qui antequam lucifer oriatur crassis adhuc tenebris luce quidem remota dietam aggreditur Sed nec iudicem auctoritas terreat litigatorem cum pietate gore in longissimum tempus sit dilatata peticio Et Alexander Macedonum in castrensi iudicio sit causa dampnata quod et ille acceptum habuit iudicibus agens gratiam quorum in eo fides probaverat quod iusticiam omni potentatui prefecerant Nichil vero preclarius de Alexandro illo quam publicum opinio magnum asserit in aliqua historia inconcusse dico tempore michi quid sit ut quam parce eorum loquar qui temeritatem virtuti preferunt Ditissimo Alexandro principi Pitagoras in maior erit quod ut ... comitiis collacionem Philippi et Alexandri Tergo Pompeio nec istud compendiario si eius manus aucto re revolvas ait ergo fuit Philippus rex armorum quam amorum studiosior

cum maxime opes erant instrumenta bellorum diuiciarum questus et custodia solercior . Itaque inter cotidianas rapinas ipse inops erat . Iniqui eo et perfidia pari inter dilexit . Apud enim nulla racio vincendi turpis bl andus pater et insidiosus alloquio qui plura promitteret quam prestaret in seria et iocos artifex . Amicicias vtilitate non fide colebat . Gratam fingere modico in struere inter concordantes odia apud vtrumque gratiam querere solempnis illi consuetudo . Inter hec eloquencia et insignis oracio acuminis et solercie plena ut nec ornatum facilitas nec facilitatem inuencionum deesset ornatus . Huic allexander filius successit et virtute et vicijs patre maior . Itaque vincendi racio diuersa hec aperta ille artibus bella tractabat deceptis ille gaudere hostibus hic palam fusis prudencior ille consilio hic animo magnificencior . Iram pater dissimulare plerumque eciam vincere hic vbique exarsit nec dilacio vlcionis nec modus erat vini nimis vterque auidus sed ebrietatis diuersa vicia patri mos erat eciam de conuiuio in hostem procurrere se temere periculis offerre allexander non in hostem sed suos seuiebat . Ideo abre sepe philippum vulneratum prelia remisere hic maligno amicorum convino frequenter excessit . Regnare ille cum amicis volebat hic in amicos regna exercebat . Amari pater malle hic metui . Literarum cultus vtrique similis solercie pater maioris hic fidei verbis atque oracione philippus hic rebus moderacior et honestior parcendi victis filio animus promptior frugalitati pater luxurie filius magis deditus erat . Quibus artibus orbis imperij fundamenta pater iecit operis tanti gloriam filius consumauit ast minime non inter patres sed omnium ingeniorum excellencium suspendit vicia et incontinencia sue fuit inuidie adeo ut ac patrum triumphi et lacrimas extorqueat ac si ei vtrumque prima omnium gaudiorum recipit fortune os ac aut proprijs manibus interficiebat aut rapi precipiebat ad penam quam paruis vtilis precona predicabat . At pitagoras apud plures tante extitit auctoritatis ut ad omnium questionum decisionem sufficere si impleta crederetur pitagoras dixisse . Tantum namque opinio predicata poterat in illi conualuisset ab opposito dumtaxat hec ipse dixisse diceretur . Et Ex vsu at que iam extenum vox ipsa pronominis pitagoram indicabat . Ipse enim simpliciter dicebatur hoc ipse dixit et precepta auctoritate teste tullio pitagoram intelligi oportebat . Hec tamen tota auctoritate sua nequaquam iudicium flexit et si adhuc in tuemente dilacione propter rei ambiguitatem pendet sentencia . Che quidem huiusmodi est . Euellus adolescens a mers eloquencie defendendarum causarum studio cupiens fuit . Hic in disciplina pitagore se dedit promittens peccuniam quam tunc pitagoras petierat data medietate . Aliquam ingrederetur daturus alteram quo primum die causam apud iudices orasset et vicisset . Postea cum diu diutinus auditor assiduus pitagore fuisset facundiam que promisisset a studio et tenuisset tempore longiori causam sumendis procinium denegaret ut putabatur ne doctori impleret mercedem . Habito consilio litem cum eo pitagoras contestatur . Cum ergo ad iudices in eunde constituende causa conuenissent . Tunc pitagoras sic exorsus est disce inquit stultissime adolescens vtroque id ut modo fore uti reddas quod peto siue pro te iudicatum erit siue contra te . Nam si contra te lis data erit merces michi ex sentencia debebitur quia ego vincero . Sin vero secundum te iudicatum erit merces michi ex pacto debebitur quia tu viceris . Ad ea pallide Euellus opto inquit tere tam ancipiti capcioni isse obuiam sed vera non ipse fuerim . Atque alio patrono vter sed magis in ista victoria plaudi est enim te non in causa tum sed mar quoque isto vincendi disce ergo tu magister sapiencissime vtroque modo fore uti reddas quod petis siue contra me pronunciatum fuerit siue pro me . Nam si iudices pro causa mea senserint nil tibi ex sentencia debebitur et ego vincero . Si contra me pronunciatum fuit nil ex pacto debeo quia non vicero sic ab adolescente discipulo magister eloquencie inclitus suo argumento confutatus est et capcione versute et excogitate frustratus fuit officio tum iudices ut antiquae veris vtar historie dubiosum hoc explicabile que esse quod vtrumque dicebatur rati siue sentencia sua vtramque impleta dicerent ipsa sese rescinderet rem in iudicatam relinquerent causamque in diem longissimam

procellentes nec multum differt ad
propositum pitagoras an pitagoras
sint quintiliano et agellio placz litiga
neat neque enim vis est in nomine dum
constet rem ambiguam sine temeri
tate diffiniri non posse Sunt autem mul
te captiose questiones que coronis et cornu
dosiis propter tamen in iudiciis differentius
quam agitantur unde et apud dya
leticos generis hoc tractus appellatur
et a grecis dicitur ubi quidquid vim
esse statuis statim repitur et si ple-
rumque per exceptionem doli possit mali
ce temperari et equitas ipsi iuris i
terdum queat mitigare rigorem
nisi rigentissima verum mititas
cogat nihilominus sententiam expedit diff
re quia forte rere a pueris didicisti
qua ingetionibus sepe sunt positos
implicitatas et que latent involvunt
contraria laboriosa solucio est nisi
forte te antiquo natore reputes
cautorem Ne credas sompnio agi
meo dictum est nisi per me dum ex
ordio troye grecia laboraret hunc
quasi sompnium interpretacionem socios coste
nerunt grecorum sapientissimum fer
nandum laborantes vidi quia plurimo
s dum quitur an qui dicit ego me
ntionem vim dicat si verum vidi
qui stillam vitaret et taciturnum nisi
debilem aut propria sustinuerit hoste
cat in litigio sic disputacionibus scolas
ticis sine periculo ista respondentur Sed v
bi ad forum ventum dictum est inquo i
ams sustentacio ingenii tonque est
et seria dumtaxat agitantur sine peri
culo litigatorum aut iudicis infirmem c
alculo non erratur nec est ut oportet
quantitas utilius quia periculum differ
ri si oro vitari non potest prinquissimum
est nugiam procellit an altutrius liti
gantium publicatam publicus et rei dif
ficultas merum non conthit Quod
igitur expediri potest agitandum est quod
consiliore tractatu indiget differendum

Tercio verum vitas omnis illi
restat litigatores ipsos personas
vero principales non vitre adli
tem iudex admittit quasi ei presti
to sacramento faciant fidem quod iniusti
e sive insistent et calumpnias omnes

faciant fidem quod iniustitie per vel actor
quid iuret non calumpniandi animo
litem movisse sed existimando bonam
habere causam et nihil in tota lite faciat
calumpniose ut nec probacio nec di
latio frustratoria exigatur sed illud
solum quod iustitia videtur exigere Re
us autem iurabit quod putans bona iusta
causa parti pervenit ad reluctandum et quod in
nullo totius litis articulo calumpnio
se respondebit quod solum iuri et iudici vel ad
versario exigente quod veritate putaverit ex
male iustitie Utrumque
vero iuramentum sui extrema clausula
hoc complectetur ut dicat se nihil dedis
se aut promisisse aut datum esse vel per
se vel per mediam personam sive iudici
bus sive aliis quibuscumque personis
propterea causam exceptis hiis que advo
catis et quibuscumque aliis dicis per so
mis de iure indulgencia prestari licet
Cum si actor se iurare renuerit exclu
sus a lite creditas racione tamquam im
probus litigator Reus vero detractans sub
ire iuramentum habetur pro confesso et
sententiam dampnacionis expectat sed et
ipsi personam causarum quo fidelior pos
sit esse examinatio ab ipsa contestatione
litis iuramento asstringuntur ad veritatem
et fidem manentes quod cum omni virtute
sua omni opere quod iustum et verum existi
mavint clientibus suis inferre prout
bant nihil studiis relinquentes prout cui
quasi possibile possibile est et quod ex industri
a sua non protrahent lites Nam opor
tet iudicantibus eas infra biennium vel
triennium tractare Propterea quasi advocatos sa
cri dystributione pluribus erogabitur sine
eos peierint sive non ut ex proposito mate
re possit causa procedere hec autem sa
ctitas et novitatis iure et vmanitate
ingenium complexi profunditate et opin
ione scientie et nominis auctoritate consistit ut
hec omnia sic fieri potest apud plures quia
dam equitatis lance libeantur Sed
si unius percetis est fama clarior ex
officio iudicantis prout potest pro ad
versarie compensabitur adversario
nisi forte altera conveniencia iudicans
repertum cum pluribus alter contractavit
ut alteri paris defensionis copia sub
trahatur Nec est qui inmodice mondum
sine expensione probabili possit cuiu
que parti patrocinium denegare nisi forte

sibi pcludi velit ut p(er)q(ue) modum in
causis agendis minime audiatur
Si vero p(re)varicatus fuerit ad p(ro)not
atus incomictu opport(et) p(ro) qualitate
comissi penam g(ra)vissimam exerca
ri nimis si quid patronum fidelissim(e)
e(st) implendum et sine adversariorum
iniuria Racionibus namq(ue) non plur(e)
contendendum et ex odio p(ro)p(ri)o p(ro)pius p(ro)babili
opinionis dispendium Causis nego
ciis delicto p(ro)p(ter) ex indi(gni)tatem sive conv(en)
melia(m) aut palam p(er)git aut subd
ole si licet p(ro)no mercedes exca ho
noris debeatur co(n)minatorem
vel redemptorem litium esse non licet p
t de p(ar)te emolumentum cum s(um)m
dampno litigatoris et quada(m) de
p(re)datione pacisatur Aliud quid aut
patronis allegant p(re)sente domino n(on)
ex contineti .x. infra p(ro)ximum triduum co
tradixerit lis aut p(ro)prium vnio q(ui)
gerit in nullo leditur fama eius l
si nil obmisit ex contingentibus et cli
entis sui iusticiam fideliter fovit ipso
enim cogitur p(ro)curatori mendacio Si
quid vero le(c)tionis affert causam litiga
tes indit sive civiliter sive criminaliter
actum sit hoc aut quod(cumque) sit s(enten)cia di
ffinitiva declarat que reos condep
nat et absolvit et iudicium in ipos at
consultissime arbitratis effundit a(u)ulco
s Nam ut cuilibet licebatur in qui
bus eadem similiter invenire a causatu
rum temeritate tribus modis dete
gitur tribus q(uia) subicitur penis aut
enim calumpniantur aut p(re)varicatur
aut tergiversantur Est aut calumpniam
re crimina falsa intendere p(re)varicari
vera abscondere At in vniversum ab ac
cusatione desistere tergiversari est

at lis de pena infamie nil subiecerit
tu p(ro)t(ecti)as legis adversus eum ex
cedetur adeo ut impartiet i(n) famam

Et in ipsa dystinctione conspl(e)
tam in cuilibus qua criminalibus
causis ad examinandas p(ro)bacionum
instrumentorum racio h(abetur)

instrumenta dicuntur omnia quibus causa
instrui p(otes)t sive sint testimonia sive
testes hec tamen illis potiora sunt eo q(uod)
testes testimoniis proferunt Nam
cum testes examinati sunt testimonia
semper et apud omnes eadem sunt In
ipsa vero testium examinatione non p(otes)t ex
aliqua regula diffiniri quid magis
iudicem sequi oporteat si testes omnes
eiusdem honestatis et estimacionis sunt et
negocii qualitas ac iudicis motus
cum hiis occurrerit Secunda sunt omnia
testimonia Sin vero quidam eorum aliud dix
erint licet impari numero credendum est q(uod)
nec negocii convenit quod inimicicie at
gratie suspicione caret confirmabit q(uod)
iudex motum animi sui ex argumentis et
testimoniis que rei aptiora et vero p(ro)xi
miora esse compererit Non enim ad multi
tudinem respici o(porte)t sed ad sinceram te
stium fidem et testimonia quibus potius
lux veritatis assistit Ipsis p(er)sonam p(ro)bis
frequentissime stabit donec p(ro)betur con
trarium Nam et salomon cum in litigi
o meretricum infantem dividi p(re)cepisset
Et altera eum mallet alteri vivum cede
ipsa tamen reclamante nec mortuum ut ibi
p(otes)t sed donabatur illi infantem vivum
restituendum censuit q(uia) non acquievit ut
vivus moreretur Argumento siquidem p(ro)
babili trahebatur ut matrem crederet
que diligebat cum opiniones eius ut
fidem adiuissi p(ro)bacio nequaquam enatu
erat Unde et divus adrianus respondit
iudicantis dilatanis in examine testium
facultatem et racionem quidem exple hec sunt
tamen magis sunt potes quia fides h(abe)nda
sit testibus qui cuius dignitatis et cuius
estimacionis sunt et qui simpliciter visi
sunt dicere utrumne unum eundem q(uam) sermo
nem meditatum attulerint an ad e
a que interrogaverat ex p(ro)x(imo) verisimilia
responderint que arcta et quemad
modum cuiusque rei p(ro)bande sufficiat nullo
certo modo satis diffiniri p(otes)t alias numerus
testium alias dignitas alias veluti
consentiens fama confirmat rei de q(ua)
queritur fidem Hoc igitur solummodo

Respondere possum summatim non utique ad unam speciem probationis cognitionem statim alligare debere, sed ex sententia animi tui te estimare oportere. Illud autem credas a pagina probatum tibi teneris opinionis iudicio. Ergo plurimum licet. Quamvis in omnibus formatam vitam agi quam sicut solet aut in publicis presidibus cognovit ad professionem eius qui nichil fuit, enotabit et ad testimonium compellet invitos. Hiis tamen quorum potestates quas adversus certas personas testificari invitos non cogunt.

Erit autem ad religionem presidis providere ne potentiores viri in iniurias affligant humiliores. Nec defensores eorum calumpniose criminibus insectentur innocentes. Prohibebit illicitas exactiones et violentias factas et extortas metu venditiones vel traditiones vel sine pretii numeratione. Ne ad iracundiam provinciam presidentis hospites oneret. Congruit bono et gravi presidi curare ut pacata et quieta sit provincia, quod facile optinebit si sollicite agat ut malis hominibus provincia careat eosque conquirat. Nam et sacrilegos latrones fures plagiarios conquirere debet et prout quisque deliquerit in eum animadvertere receptatoresque eorum, sine quibus latro diutius latere non potest. Omnibus reddendum observandum est ut in audiendo quidem facile se prebeat sed contemptum non patiatur. Unde mandatis additur ne presides molliorem familiaritatem provinciales admittant. Nam ex conversatione equali contemptio nascitur dignitatis. Et summatim ita ius reddi debet ut auctoritatem dignitatis ingenio suo augeat. Sed et in cognoscendo nec excandescere adversus eos quos malos putat nec precibus calamitosorum illacrimari oportet. Id enim non est constantis et recti iudicis cuius animi motum vultus detegit. Illud enim in presidum differentia est, quod si ad aulam gene pallent, colla in rigorem tenduntur, scintillant oculi, turbantur vultus ac si sanguinem fundere ita se accendit. Et qui excandescit in suspirio et spumantia torquentur labia, brachia iactantur, salit pedes, corpus trepidat et toto gestu non tam iram tuam exprimit quam insaniam. Certe cum thes video corrumpere illius multi quoque mecum memores eorum quos massilia esse in libro naturalis historie apud Plinium didici, dicuntur affascinare voce et lingua, ut si impensius forte laudaverint pulcras arbores, segetes, amenos liberos, infantes, equos egregios, pecudes pastu et cultu optimas, repente moriantur aut pereant. Effascinatio quoque oculorum eadem qualis est, refferuntque homines esse in Illiria qui interimant videndo quos diutius irati viderint, eosque ipsos mares feminasque qui visu nocentes habent pupillas in singulis oculis. Huius generis feminas Appollonides quoque perhibet in Scithia nasci feminas que bitie vocantur et eiusdem moralis generis habere pupillas et primes si que visu forte irate aspexerint necari. Nec leviter tanti sunt indices animi tradunt et Phisonomi eos qui hec aut oculos maculosos. Adinequitatis proiores que vero de presidibus aliis que iudicibus dicta sunt decent et apud proconsules quos iudices vel dicunt iusticias esse errantes optinere et nomen iudicis et eorum et si non officio fungi tamen eorum tenent qui exerceant pro corrumpi se permittunt suas insectantes avaricie et depredationem a tramite equitatis oberrant. Debent autem officia eorum esse gratuita ut nichil extra forum exigatur nec recipiatur. Sed forte quod statutum sit quereris plebiscito continetur. Ne quis presidum munus donum reciperet nisi esculentum poculentumve quod intra dies proximos prodigatur. Illud et ad proconsules alios quam magistratus ex mandato principis transit. Non vero in toto debent xeniis abstinere, sed modum adhibere ut neque morose in totum abstineat nec avare modum xeniorum excedat. Quam rem divus Severus et imperator Anthoninus elegantissime epistola moderati sunt, cuius epistole verba sunt hec. Quantum ad xenia pertinet audi quod sentimus. Vetus proverbium est

nec omnia nec semper nec ab omnibus
nam valde inhumanum est a nemine
accipere sed passim vilissimum est et po-
mnium avarissimum Quod autem mandatis
continetur ne donum vel munus ipse
consul vel qui in alio officio erit ac-
cipiat emat ve quid nisi victus co-
tidiani causa quod ad xenia iam
non pertinet sed ad ea que edulium ex-
cedant usum sed nec xenia produ-
cenda ad munerum qualitatem lex enim
pro communi usu possit vendere advo-
catus et peritus iuris suum consilium in
iudicium vendere ordo non licet Cicero
cum in palatio domum vellet emere
et pecuniam in presentiarum non haberet a P. Sulla
qui tunc reus erat mutuo sestertium
vicies tacite accepit Ea res prius quam
emeretur prodita est Et in vulgus exi-
vit Obiectum quod est ei quod pecuniam domus
emende causa reo accepisset Cum Cice-
ro inopinata obprobratione permotus
accepisse se negavit dixitque se domum esse
empturum atque adeo falsum est inquit
quod dicitis ut verum sit me pecuniam
accepisse si domum emero sed cum postea
emisset et hoc mendacium in sena-
tu ei ab inimicis obiceretur risit satis atque
inter ridendum imprudentes homines
estis Cum ignoratis prudentes et cau-
ti patrisfamilias esse quod emere
velit empturum se se negare propter
competitores emptionis Sic itaque
insectari non poterat urbano faceto
quod diluit dicto Rem magis dignam sa-
nans risu quam crimine familiare sibi quid
habebat ut quotiens obiectum turpe ne-
gare non posset Responsione iocula-
ri illud illuderet amplectende me-
morie et imitande scribit summus pon-
tifex Eugenius quem vidisti nullum
omnino munus hominis litigantis reci-
piebat aut cuius litem crederet imminere
Unde cum in adventu suo prior quidam
modice facultatis cuius causa
nondum audierat ei marcam auri de-
votione instante offerret Nondum inquit
domum ingressus es et iam vis cor-
rumpere domini corruptionem namque
ne plus credidit quod quod offerebatur in
iudicio lite pondere Barnhardus quoque
claravallensis monachus et sanctorum

Cosme et Damiani diaconus cardina-
lis Rome degens in proceribus singula-
riter habitat quod continens manus suas
ab omni munere ut non dicam [illegible] sit
cuius aurum vel argentum in muneribus
accepit Quid referam Martinum qui
contra morem a legatione pauper redi-
gens Cum ab episcopo florentino exin-
senio iam magna consensus inopia
accepisset eum restituit donatori
Ex quo enim a summo dati muneris
causam in ecclesia Romana ventilan-
dam habuisse cognovit quod idipsum ple-
nius scribit Barnhardus Claravallen-
sis abbas qui eum perfectionis nomen erat
refert in libro doctrinali quem ad scriptum
Eugenium de contemplatione vel considera-
tione scribit Iacobus quoque rem huius per dominum
Gaufredus Carnotensis legatus Aquita-
nie provincialium munera non recepit nisi
necessaria esculenti et poculenti Et hoc
cum summa frugalitate sed ea que in gre-
morum ratione offerebantur ut ster-
cora contempnebat Testatur plenius
Barnhardus Claravallensis quod presbiter
quem vulgo Simonem dicunt adeo
te quondam legationis sue clerico gratis
accipere noluit nec ante argumentis offe-
rentis in simplicitati quam ei per admisso
extremo pretium mereret

Ed crebrescentibus vitiis al-
tiores sunt hodie cotidie
[illegible] gravissima cum hy de
censuali legum summa iudice
ea ingratibus omnibus sit indicta a
deo quod ut qui ordinariam gesserit po-
testatem quidquid ex rebus de lega-
tionis titulo perfligavit cum dispendio
pudoris atque fortune honoris
atque dignitatis de propriis facultatibus
intra primarum posteris inferre cogatur
longe quam nulla repetendarum tenetur
qui enim aliquam potestatem habet ab in-
dicandi vel non indicandi decernendi
vel non decernendi aut dominandi pe-
cuniam accepit et insuma quo magis
aut minus quid ex officio suo faceret nec
usu capi potest quod aurum pretium auctoria reddet
in pietatem eius in quo commissum est aut
heredes venditores quoque et locatores pluri-
mo re de sua legis ista restituit et e-
a dampnati testimonium publicum dicere

aut iudices esse aut postulare
prohibentur. Et licet convicti extra
ordinem plerumque dampnantur
exilio vel ut dominus puniat ad inserit
sed et ab heredibus pena repetitur
insuper vero legis et contra indigna
tione crimen hoc persequatur. At
tende ut unusquisque inquit pena metu
possit esse multorum ducem qui ma
le egit ad provinciam quam iudicave
rat cum custodia competenti recipi
cepimus ut non solum quod egit non
dicam domesticus sed manipularius
et minister accepit reddat vel id quod ipse
a provincialibus meis rapuit aut
sustulit in quadruplum invitus exsol
vat. Itemque omnes cognitores et iu
dices a pecunia manus abstineant
ne alienum iurgium putent suam pre
dam. Item piratorum litigii cognitor
idemque mercator statutum legibus
cogetur subire iacturam et illud
iubemus quod et hortamur ut si forte
quis honoratorum decurionum possesso
rum postremo vel colonorum a cuiuslibet
ordinis iudice fuerit aliqua ratione
concussus si quis scit venalem dedis
se sententiam vel vitio cupiditatis
ingestam si quis postremo criminum
decreta supplicium iudicem potuit
approbare se vel administrare eo vel post
administrationem depositum in publicum
procedat deferat crimen delatum approbet
cum probaverit et victoriam reportatu
rus et gloriam. Utinam hec vel audi
antur a nostris nam ut serventur
optare vix audeo. Ve nobis quotiens
diligentius intueor cognitores in
potius videor videre quam iudices
ac si ad hoc solum dati sint ut pro
tiam spolient sed et leges ipse et
consuetudines quibus nunc utuntur
insidie sunt et laquei calumpniatori
um vel retium tendicula potius et au
cupationes pauperum vel simplicium
qui se liberare non norunt. Feci inquit iu
dicium et iustitiam non tradas me calu
mpniantibus me. Apostolus apte dicat quod
iudicium perverterunt et iustitiam deserunt tra
dantur calumpniatori. Cum filios Ade
ante conspectum dei accusat die ac
nocte. Legitur in libro regnorum ad uni

versum Israel dixisse Samuelem. Ec
ce audivi vocem vestram et iuxta omni
a que locuti estis ad me et constitui
super vos regem. Et nunc rex graditur
ante vos. Ego autem senui et incanui.
Porro filii mei vobiscum sunt. Itaque con
versatus sum coram vobis ab adole
scentia mea usque ad diem hanc. Ecce
presto sum. Loquimini ad me coram domino
et coram christo eius utrum bovem cu
iusquam tulerim an asinum. Si quempiam
calumpniatus sum si oppressi aliquem.
Si de manu cuiusquam munus accepi et
contempnam illud hodie restituamque
vobis. O prudentiam animi o totiens re
manentem o iudicem incorruptum et vo
cem magnificam admirandam et imi
tandam universis que de conscientia pura
sic loquitur. Locutus ad me coram domino
et christo eius qui in celo et in terra iudices
iudicant locutum iniquitatem. Si bovem cu
iusquam aut asinum tulerim utique villa
s et predia in mensa pondera auri et ar
genti aut preciose suppellectilis onera
non extorserat qui magnum reputa
tabat iudicium bovem ablatum accepis
se vel asinum. Si quempiam calumpni
atus sum. Si oppressi aliquem ne miser
in iuste vexaverat qui omnes calumpniam
abhorrebat nec iudicium eius perverte
bat cito vel sanguinis qui nullum ini
que obpressit. Si enim in manibus eius?
quia inveniat non enim iudex sed spiritu
iniquitatis opprimebat. De manu cuius
quam munus accepi contempnam
illud hodie restituamque vobis. Et quid
queso expressius dici poterat ut sinistrum
omnem avaritie suspicionem tollat nullius
muneris conscientiam se dicit habuisse
probans contempnere et restituere si quid
omnino exigi posset. Adhalebat in illud
restituere inpuniti quia tunc usuris red
dere in futuro et contempnere illud hor
stutus indicabat quia in conspectu dei
et omnium electorum eorum causa munerum
contemptibiles apparere. Sed quid ad
hanc contestationem eius respondit or
auditor? Audi et dixerunt qui utique
totius Israel vicem ad omnes sermones di
xerat. Non es calumpniatus nos neque
oppressisti neque tulisti de manu alicuius
quidpiam. Si quis provinsulum presidum

ve ut tribunus aut centurio decurio
ve aut aliquis alius ingratus ecclesie testimonium
a provincialibus meruit ad provinciam
nostram quesito accedat et mores doce
at magistratus Nam de vite comitibus
et instructoribus que ut vulgarimo vta
r recte dicuntur et zantes Nichil ecclesie
auditur eo quod diligunt munera et se
cuntur retributiones Nec libenter paupe
rem a potente adiuvant et ad pupil
lo non intendunt et causa vidue non ingre
ditur ad eos porro nec iudices ecclesie
sastica secundum Samuelem si sicut populus
sic et sacerdos nequam eo qui eius super
pientia deserentes legem nesciverunt
me pauperes filii sunt et ego ignorò
in Quod ut ab ignorantibus liqueat ii
decani sunt vel archidiaconi vel illi ut
simon vir venerabilis doctor in lege domi
nice consueverat Inquorum manibus
iniquitates sunt dextera eorum repleta
est muneribus felicissimus Regem an
glorum et normannorum et aquitanie
adhuc invictissimum ducem interroga quid
de desiderio sentiat quibus intendit Et
dicet ut opinor quia non est malum
meliero quod isti non faciant Episcoporum
tum nomen et officium venerabile est Sancta
ta impletur sollicitudine quia inter
omnes petitur ambicione et diligenter
ut preces timentur ut domini colentur ut sic
ancta si examinibus pateant et pateant
quo animo quidquid pervenit ex calumpni
a Et omnem questum nimium credent
pietatem Retinent sibi reverenciam sibi
habent et amorem Et dum honores
ambiunt pecuniam capiunt et vel suas
sciunt vel alienas calumpnias fovent
Et quid nescio quo notam et penam
omnem evadunt qui ex accione vel torquere
calumpniosi questus sibi adiungi as
sem vendicant Nam aut solidum as
serem usurpant vel aut ut ultimum tri
entem dumtaxat Archidiaconibus et a
liis officialibus ne dicam cum populo mi
stris iniquitatem cedent Sed nec le
gati sedis apostolice manus suas excu
ciunt ab omni munere qui interdum in
provinciis ita debacchantur ac si ad ec
clesiam flagellandam egressus sit
sathan a facie domini Comunit aufere
damus ut pascerent filios et filias eius
qui languores et dolores animi
tnauit meruce commovet et conturbat
terram ut videantur habere quod sanari
opporteat Sic tamen non de omnibus sermo est
si de hiis qui pre voluntate recepta
fuerint sive constituti enim quod in ordine officio
donum domini sic relinquuntur quod ut
alii assimantur vidi ego ipse in omnibus
hiis decanos sed archidiaconos et le
gatos et episcopos tanta solicitudine exercere
in messe domini ut nullo fidei vel virtutis
zelo videri posset vinculum patribus in
manum eorum prudenter et utiliter collocata
tam at alii sic resistuntur ac si ad terebas
infamis exercitandis mittantur ab inse
ris Tessifone vel megera Nam venire
sic ab aula contra omnium vota fidelium ad
ecclesie publica officia accesserunt apud
hos iudicium nil est nisi publica merces
Atque equos in curia qui sedet empta
ta probat insistunt impium pro muneri
bus exultant in rebus pessimis leta
tur cum male fecerint imp vix quod tenet
lacrimas cum nil lacrimabile cernit
Ea quidem peccata populi comedunt et resurgunt
eis et in eis multipliciter luxuriantur accep
tores personarum sed quidam bonorum
malorum hoc dederunt ab eis a quibus
elisis aut sapiencia venatio leonis onager
in heremo sic pascua sunt divitum pauperes
Et sicut abhominacio est superbo humilitas
sic et execracio divitis pauper dives commo
tus confirmabitur ab amicis humilis aut
cum ceciderit expelletur a notis dives
nimium decepto multi recuperatores locutus
est superbe et iustificaverunt illum humi
lis deceptus est insuper et arguitur locu
tus est sapienter et non est datus locus dives
locutus est et omnes tacuerunt et verbum illius
usque ad nubes perducent pauper locutus est
Et dicunt quis est et si offenderit subvertunt
illum Et hec quidem iudicia eorum quos o
neca docent immo omnium qui iusticie divicias
proferunt Et nil pocius ducunt quam hec
divicias Quod tamen vix aliquid in utilius
est Nullus istorum exultat cum cristum
videt intus Nullus eorum est qui ve
lit cum eo in hominibus conversari Nullus
qui ad bona opera proximorum decantet
gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus
bone voluntatis hoc quidem tantum est si
delium prelatorum qui preciosis incedunt

pedibus et exro blis qp pacem portat
et pacem sermone potiam sine qua
nemo videbit deum dicit et hij tamen
scripta quia licona est pelli non nō est
petri inconstia ut necessissima pau
ptas more nimpij Clamitant nipla
teis quia btus vir qui inventus est
sine macula qui post aurum nō abij
t ac scripte dicant Cuiusquibi innere
tingl ingratus aurum querat ma
culam inveniat sine quia nec accipi ut
esse pt apud audium possessorem
Cuius unguam pecuniaz sine soluda
cone manum tractat dimitis Ideo ea
tamen ste mnj manus sordet quia a
nanq Nolo in maiorum frugestant h
ma aut de mare carmina sonare hu
lica videatur Non porro ob memini inte
lum ut de pribus qui orbem indicant
et anulo indicantur intrus aliquid di
cam Nisi plenu fide caritate et reveren
cia dicam qp ipsi p dicunt tu qe vim est
adeo ut ei nemo fidelium audeat resti
gari dicam qp ipsi p dicant dicam inqp
quia nō pt civitas abscondi supra mō
tem posita Et nequaqp late possunt no
ticiam publicam que in eos pringen consi
mit Si quid omne aim vicium tanto con
spectius nisi crimen habet quanto ma
ior qui peccat habetur Sal qz insertua
tum ad nil valet ultra nisi ut piciatur
foras et conculcetur ab hominibus ut
pote vilis abiectio que nec adstercora
cionem agrorum prodest Sol quoqz
orbem illustret plenus quia i emine
nti est quid multa opa singulorum testi
monium phibent de eis Sic samuel
operum testimonio iustificatus estz
ne videtur plurus ei blandiri et qi ex
timore vel fauf fallacia false in mo
rme et manus iustitie testimonium
phibere populum religione in tanteti ad
pfessionem vi attendunt censuit di
cens Testis est dominus adversus vos
et testis xpus omnis in die hac quia nō
invenitis in manu mea quippiam Et
dixit populus Testis ac p fidem deo et
regi suo debitum religiose affirmare
ab fidem faciunt Quod aut esculen
tum et poculentum accepit descript
ura certum non habeo Sic enim scriptum
est Iudicabat quoqz samuel israel cunctis
diebus vite sue et ibat p singulos annos
circuiens bethal Et Galgala et Ma
sfrath et iudicabit israhelem in predicte
locis revertebatur qz in Ramata ibi n
erat domus eius et ibi iudicabat israel qd
aliud videtur sonare lra nisi qp provin
ciam ex officio circuibat ad explecionem in
dicij et revertebatur domum ut de pprio sibi
faceret vivendi Edificavit et ibi altare
domino Inde quid eo qp unge sacrificiu
um esse opporteat in demo indice q
cultu iustitie et morum honestate et
luce bonorum operum scriptum quibz tem
plum dei · vbi animo nō molas sangui
ne hircorum et vitulorum nec cinis
vitule inquinatos sanctificat usqz ade
mundiciam carnis Sic pontificem in
agnum qui penetravit celos ihesum fi
lium dei ubiqz locorum offerri debeo
compositum ms phas qz ani sti qz
recessus mentis et nitorem gnosis
pectus honesto veri sqquid adora
tores sunt adorant patrem patrem i spu
et veritate an ne cum accidis accepisse
aliquid nomine sportularum hoc enim
pretextu non tam iudices quam iudi
corum caupones qui negociacionibus
intuntur colorare quaerentes si aliq
emolumenta negociorum quorum p
parte onera portant aut si emolume
tum esse non licz sit saltem competens
supplementum aut dampnorum hij tu la
ri sunt Quis enim erubescit dicere
Quid michi dabis ut tibi iustitiam fa
ciam Nam ut p scriptum exhibeatur
frustra expetas nomine scleest ac si
dicatur Quid vultis michi dare et ut
meipsum abnegem offitium prodaz
et deum vendam

Fertur plurimi phorum divi
tias non modo contempsisse
sz abiecisse quasi impedime
tum sapiencie et virtutis Sicut hoc
socrates quem omnium phorum secte
qui prudencie et virtutis vivum fonte
venerantur Anthistenes qz cum glo
se rethoricam docuisset audissz qz
Socratem dixisse fertur ad discipu
los suos Abite magistrum querite ego
enim iam repi Statimqz venditis
que habebat et publice distributis nil
sibi plus quam paliolum reservavit hic
Diogenes eo famosissimus sectatur fuit
potencior rege allexandro et natura

humane victor Cum aut discipulo
rum antisthenes nullum reciperet
et perseverantem diogenem removere
non posset novissime ei minatus e
clavam nisi abiret cui ille subiecisse
caput fertur atque dixisse Nullus tam
durus baculus erit qui me a tu
o possit consortio separare Refert sa
tirus qui virorum illustrium scribit hi
storias quod iste diogenes pallio d
uplici usus sit propter frigus peram
pro cellario habuerit secum portavit
Et quod clavam gerebat ob corpusculi
fragilitatem qua iam senex membr
a sustentare solitus erat Et Cinoa
tus vulgo sit appellatus impertem h
oram postens a quolibet et accipiens
cibum Habitat aut in portarum ve
stibulis et in porticibus civitatis ut
quasi persistens verum et sese mun
um abiciens a notitiis que vinea mo
res sedebant Cumque in dolio se do
mum volubilem habere iocabatur et
secum temporibus immutantem frigore n
hos dolii vertebat in medicem estate
ad solem Et ubique se sol inclinave
rat Diogenes simul pretorium vertebat
tur quodam vero tempore cum in usum po
tandi cavum ligni gereret vidit pu
erum manu concava bibere et elisit
eum in terram dicens Nesciebam quod
natura haberet poculum Nil unquam
de animi rigore remisit in eos vel tus
tenore vel adversus interpellantibus
persistit Et ut plene Socratis nosses
talentis turbinibus fortuitorum adver
sus omnem dolorem et miseriam du
ravit uniformi proposito dicebat enim
hec esse a philosopho aliena et impotens su
am inquietum fortune quamvis licet
virtutem et continentiam morte que
induat Nam Cum agonem olimpi
um qui magna frequentia grecie ce
lebrabatur iam senex peteret in iti
nere febri apprehensus accubuit in
trepidine vii volentis a amicis a
in iumentum aut in vehiculum tollere
non acquievit sed transiens ad arbo
re umbram ait abite quesio et spe
ctatum pergite hec nox me a victorem
probabit aut victum Si febrem vice
ro ad agonem veniam si me vicerit
ad inferna descendam Ibi quod per nocte
eliso guttere non tam mori se ait quam
febrem morte excludere Deceptus
opinione virorum fortium et ex o mer
trine difficultatis tollone alliciendi
fretur mortem ultroneam credidit
appetendam Prudicat opinio sapienti
oribus persuaserat in commune ut mor
tem preoccare mallent quam turpe a
liquid sustinere fecerit sic Catho fecerit
quod alii qui ferrum vel aut aliud ali
ud ve toxicum pocula pantes omnem t
spelam ut putabant turpitudinis effugie
bant notam vitate Namque ignorancia
est proximam videtur si crassa est et
supina que ea proponit metus et quod
quod dicitur optimum ex causa iam co
abiit et expellit Nec in eo fortitudinis
nomen assequitur quod se pretio fraud
ulenta opinio consequi glatur utique
fraudulent et vane quia ut ait ille Re
bus in adversis facile est contemp
nere vitam fortius ille facit qui mi
ser esse potest Nemo cor qui mortem
preoccat excusabilis est Excusabilio
res sunt qui in innocentem ab horret
cives aut consilium domini cognoverit
an possit mortem impendentem quam
que ratione effugere Caudio contra
a rege allexandro missa missus salvit ce
leri pedum quem sunt eo qua fatiga
tione cum sompno captus iacet leo
ingentis forme ad dormientem acces
sit sudorem quod fluentem lingua detersit
et blande expergefactum reliquit hor
prodigio primum ad spem regni maiesta
te hominis impulsus est Anomen de
inde bellum adversus percitas allex
andri elephantus infinite magnitudinis
ultro se obtulit et veluti domita ma
nsuetudine eum tergo suscepit dux quam
belli et preliator preter modum insignis
extitit Andronicus quoque dampna
tus ad bestias cum leonem obiectus
esset qui et vastitudine corporis et
impetu furoris fremitu quam terrifico so
noro quam choro comibusque fluc
tuantibus an animos omnium oculos quam
in se converteret ille sui cuiusdam eo quod v
bi eum leo procul aspexerit repente
quasi admirans stetit ac deinde quam

Iocabundus placide accessit ad ho
minem, tum caudam amore atque et
u adulancium canum clementer et bla
de movit, hominisque corpori se adiun
gens crura eius et manus prope ia
metu exanimati lingwa leniter de
mulsit. Tum homo inter illa tanta tro
cis fere blandimenta amissum ani
mum recuperare posset. Et vix paula
tim que oculos ad contuendum leo
nem aperire. Hoc se Apion in ur
banis spectaculis Rome vidisse re
fert addiciens quia tunc facta qua
si recognicione mutua letos inquit
videns et congratulabundos leonem et
hominem et ob hanc rem et clamores
populi maximos accersitus est homo
a cesare quare illi unum atrocissimus
leo pepercit diligenter questitum est. Il
le vivens rem mirificam narrauit
ait cum provinciam affricam proco
nsulari imperio meus dominus obtine
ret ego ibi iniquis eius et cottidia
nis verberibus ad fugam coactus
sum et quo michi latebre illius
forent a domino tuciores in capo eu
et arena solitudines concessi et
si quasi alimentum defuisset consilium fuit ergo
[illegible] mortem petere. Itaque cum
sole me [illegible] et flagranti [illegible] pro
pe caveam nactus essem latebro
sam meam penetro me que recon
do nec multo plus ad eundem specum
ut hic leo debili et cruente pede
gemitus edens et murmura dolo
rem que cruciatum que vulneris in
gemiscens cum insancia auditoris
si quis adesset. Atque illic primo quidem
conspectu advenientis leonis territus
sum et quasi toto animo consternatus. Sed
postquam introgressus leo uti res
ipsa apparuit in habitaculum id suum
me videt ingressum procul delitesce
rem mitis et mansuetus accessit et
sublatum pedem ostendere michi
et porrigere opis gratia visus est. Ibi
inquit ego stipitem ingentem ve
stigio pedis eius inherentem revul
si conceptamque saniem vulneris intimo
expressi accuracius que iam sine magna
formidine siccam penitus cruorem que
vulneris detersi. Tunc ille tunc
mea opera et medela levatus pede
in manibus meis posito recubuit
et quievit atque ex eo die totum tri
ennium ego et leo in eodem specu ead
que victu viximus. Nam si quas ve
nebatur feras membra opimiora ad
specum subgerebat que ego ignis co
piam non habens meridiano sole torrens e
debam. Sed ubi me inquit vite illius
ferme iam pertesum. Et leone profec
to venatum reliqui specum et viam
ferme tridui permensus a militibus
visus apprehensus. Et ad dominum ex a
ffrica Romam deductus sum. Is me s
tatim rei capitalis dampnandum da
dumque ad bestias curavit. Intelli
go autem hunc quoque leonem me tunc se
parato captum gratiam mihi beneficii re
ferre et medele. Solutus itaque est
pena Androchus et eidem leo totus
populi suffragio donatus. Hominibus a
mirantibus sibi homine et leone et
urbem peragentibus dicebant omnes hic
est leo hospes hominis hic est homo
leonis medicus. Utere ne histori
as noctes de lacu leonum exivit da
niel et pueri de camino ignis evaserunt
illesi et apud omnes gentes ex gratia pr
opinioz ab innumeris malis liberati
sunt plurimi unde nullus eorum qui
manus inciderunt sibi satis exemplum
est michi licet magnis promissis et
depastica historia aliquos offerat
provocantes mortem qui tempo
ralem vitam apud se quam perdi
cionem publicitari mallebant. Et eos
se excusant infirmitas carnis et ig
nominia mortis et incendium [illegible]
et forte mandatum familiare dei ut
sic in sua simplicitate sua salvetur ut ne
quaquam ad consequenciam trahat quod
simpliciter presumpserunt. Quis enim lo
cus est fortitudini si se tedeat anime
vite sue ut qui parva picta perpe
ssione mortem [illegible] aut ne
queat aut negligat sustinere. Apud
sapientes sunt vita contempnitur
quod turpitudinis prave ac etas alta
sordet. Sic diligitur ut domi inocen
ter teneri possit nullus difficultate
urgente a vita appellatur. Sic ergo
servanda est vita ut sit contemptui
sit contempnanda est ut perficiat salu
ti. Sed quis est qui hodie contempnat

animam cum nullus aut rarus sit
qui toto mentis hiatu peccuniam non
concupiscat Aliud vnum cum genus
et formam Regina peccunia donet
et bene nummatum decoret suade
la venus quia Aliud dives est qui p
spatur in rebus suis sapiens et felix
iudicatur adeo alius vxorem d
ucit alius quasi in gra bonum aut
villam emit contrahentes phus ai
mam suam cecos quasi et claudos et
debiles reputat quibus inde neque
quam arridet quos tamen erectis diviti
bus in cenam nuptialem sapientia in
troducat vbi inebriantur ab vber
tate domus dei et torrente volupta
tis eterne potantur electi Sentiunt quod
omnis qui non habet divicias stultus
est asinum super index plumbum
aut si quid insensibilius est Stul
tus ergo et miser est si quis est pau
per sed nec amatur ab aliquo
qua mala fortuna corporis nulla si
des vmquam miseros eligit amico
s et iuste creditur quis tantum mala
ferre que sustinet adeo quod regnum
peccunie invaluit ut despiceretur desi
de indias qui repellit inimica of
fensis Sed pacifici detrectes polli
centis videre odisse causa et for
tasse affectu vel minime esse credide
ris Sic corruptus Sed permanens vix
incorruptus sententia vel opinio pho
rum clamant Quod divicias et omnes pro
divicias currunt ac si alibi labor
requies dolorum quod solatium inve
niri non possit ac si naufragi de pro
fundo queant enatare sicubi sunt
sui sarcina fuerint onerati Sed qui
vmquam decoris sensibus probans congessit
et volutatus in eis quiescit molli
ter profecto si ei prophete credebitur qui
ait divicie sunt spine minime tanto
studio a sapientibus viri quesitis que
rentur vt quo pulchrius carpuit ac
divites pauperioribus miseriores sunt
eo quod a sapientia longius abeunt
Appetitus diviciarum sapientie per
lusio est et fuga virtutum fermenta
vitiorum paupertas nam optima
bene viuendi ducem imitatur et
virtutum parens et custos est so
la quia serenitatem parit quia sola nes

cit incentiva bellorum non habet in
qua que contegimus causis ignorat
trepidat orbis et cesaream manu
solus pauper non timet Vtusque sit ob ali
am causam non fugentur aut contep
nentur divicie vel quia sapientie vires
sepiunt Sepiunt eas opporteat non
amari Vero cum hiis que paupertatis
erubescunt vtilitatem sordescere phi
losophorum sit molesta opinio di
viciarum non inducit propheta fugam
sed inhibet appetitum mentes sum
compotem qui et que in omni fortune
tabulo sufficiat et ita tamen ut suffici
ens ex deo sit Sic ando temporalibus
bus qua animo vtitur Nam sic opes
admittuntur ad vsum sic a sapiente
temptantur ab vsu si forte suppellex
vilis videbitur ignominosa magistribus
et honoris splendorem res terrena
decolorat et quod longe prestancius est
moribus splendere quam rebus ut
vmquam terrenum specie illustrabitur
quam sue turpitudinis macula de
honestat fictilibus cenasse ferunt
Agathoclem Regem atque abbatum
Samio sepe minasse lutto [illegible] menti
causam [illegible] Rex ego cum sum sed
hic figulo sum genitore natus for
tunam teneatur Habe quicunque repe
te dives ab exili progrediente domo
Res utique non sunt in vino sed vsus
Et est philosophantis animum fructus
nobilis gnosti equanimitas Nam si
ex stupore est ut [illegible] omnia por
tat mens egra ab incolumitate p
tute designat Cum vero philosopha
di sunt multe semite illa preciis videtur
michi esse nobilior et laudabilior
que se pandet obvie et quelibet extre
me paupertate extrema docta sit non
fastidire fructus si quid plus ex
nus est ut nouit quis mendicaret
penuriam pati ut leto animo equa
nimiter omnia portet ut abiecto solide
virtutis obice omnem fortunam exaret
profecto quis quis hoc assecutus est non
sperat aut extimescit Et in enim sep
fortuna crudelis minatur vnt Aliud
inquit tuo ipsi phi perscrutacer tibi
philosophia contulit et aristippus ut cum diibus

Ut enim omnibus ait hominibus inter
cupide fabularer utique si honoris
esset aut pecunie rei vel alterius cupid
us hoc mihi posset venire respondet
ad salutem tamen via tutissima est di
vitiis et rebus aliis expeditos di
scipulum n. est ut possessorum su
orum non impedirent cursum. Cuius
nescit ypodamiam pervolasse ad pal
lam dum concertantium precurrisset
proiecto auro potuit retordare
Athalanta itaque virgo invicta donec re
tentum est ad pecunie contemptorem
qui in contemptu animi virginem supera
vit aurum obtinuit et ex eo ut fin
gitur civitatis puelle tereos acces
sit dum incorruptionis amor se
cunde amorem absorbuit Nomine
hoc ipsum commendat iudicium dei et
eas contemptibiles facit quod in ega
state honorum ipsis magni asseru
ntur fit tamen incertum nescio quo pa
cto ut ad subversionem istorum se eri
gant et quo diligentius exclu
duntur ad hostium contemptoris s
tudiosius pulsant quo Tiberius Sithe
nus inimica tamquam abigebat ad
eum undique multiplicius conflue
bant hoc vero quosque ubique accidit
ut fugiant dum queruntur et fugati
accelerant et hec quidem in tempe
diosissima et honestissima est ad
amicicias Eum enim divitie prudentes
excluduntur et vita etiam acquiritur
et omnibus divitiarum accedit Et
hoc si minus arduum videtur aliis l
a iudicibus tam exhe pastores quam
iudaicis qui professione aut iura
mento obligati sunt implere ve
utrorumque si quidem forma Samuel est
qui se prebuit sacrificiis ut non peccet
sanguinem impiorum et iudicia ut
quod exerant ut nullum oprimeret et de ma
nu cuiusquam nil acciperet. Testatur
hoc ac conscientia Samuelis attestatur
et populus et tamen non satis sit conscientie scru
pulose in sacramento suum populus testi
monium roboraret. Ait enim testis est
dominus adversus vos et testis christus
eius in die hac quia non invenitis
in manu mea quidpiam et dixit t
estis. Cuiusque obtestati provinciales
tale testimonium perhibent ad iudicium

omnipotentis et omnia scientis dei
sceterisque accedat porro inde namque etiam
inseruit qui in examine conscius pro
divit et diem suam quorum est index
conscius in excelso. Cum vero eum si
mile non distinuit hic iudicium si
a Sed prompti ad excusaciones in pote
quam lotis manibus cum pilato cla
mant Mundus ego sum a sanguine
iusti huius quia contra legem pr
evaricarunt. Et per legem dampnabu
ntur Sed et illi dampnacione erunt
participes qui eos possunt cohibe
re et noluit. Et de hiis quidem satis
dictum est sapienti Porro inde ad procon
sulum nunc quam plurimus ingi
xit tuseat sibi

Quod manus rei publice aut
armata est aut inermis et que sit i
nermis et de officio eius

Militia delectam exigit scie
ntiam et exercitium
De militibus gloriosis qui in militia
inutiles sunt. Quare
rerum scientiam et exercitium opporteat
esse milites et quod eos otiari non li
ceat. Et de augusto qui filias suas
fecit instrui in lanificio.
Duo esse precipua que mili
tem faciunt dilectum scilicet et sacramentum
Que mala proveniant
neglecto delectu mili
tum. Et qualiter arcadius valenses
subegerunt Q Que
sit conceptio sacramenti militaris
et quod sine ea militare non licet
~~Armatam~~ Armatam
miliciam ad religionem eque
teneri sicut illam que in clero di
vinis obsequiis consecratur et quod
milicies sit honoris ita et laboris
nomen est. Quod
fides deo debita sit cuique homini
preferenda nec servatur homini nisi a
deo servetur. De primi
legis militum et quod sacramento
astricti sunt ecclesie et quare gladium

afficiatur altari Quod
milites diutine castigandi sunt si
militie lege contempta privilegi
is abutuntur Ex
para animadversio procedit in eos qui
ducum non obtemperant et qualiter de
beat obediri et in quibus manda
tis locum habeat excusatio milita
ris in quibus non
Quare cingulo precinguntur milite
s et quod exauctoratus non habet
aliquod cum gladio telo vel gener
tium et quare gladius insertus
est cingulo quod disciplina milita
ris plurimum prodesse et quid mili
ciam maxime frangeret
Romanos indisciplina preteris vi
cisse et mens Iulium cesarem su
perasse preteris Que
materibus mala proveniat ex discip
linatione Nobilia
mentibus esse exempla virtutum pre
mant Et quas civitates in Siliciam
didicit breviter antiquas hystorias
Exempla recentium hy
storiarum et quod Rex henricus
secundum tempestatem et procelles
regis Stephani francie et pe
cunie in usum De
honore militibus exhibendo et m
odestia indicanda et que militie ar
tem tradiderunt et generalia que p
recepta eorum Qui
sunt pedes rei publice et de cura
eis impendenda Rem
publicam adnatur plenitudine et
ordinandam et ordinem ab apibus
mutuandum Qui
sine prudentia et sollicitudine nul
lus magistratus subsistit incolumis
nec viget res publica cuius caput
infirmatur Generalita
tem sint loquendi ita et audiendi vi
tandam et quod sinistra voluptate plena
est Vicia plurimum
querenda sunt eo quod mens auspicia
publice salutis constant
Et quod dispensatores sint
salutis sicut stomachus in corpore a
nimali vitia disperguit et hoc ex
sima duri adversum
De coherentia capitis et membrorum rei
publice et quod princeps sit imago dei
tatis est et de crimine maiestatis quod
hiis que sunt infidelitate sunt mandanda
Quod viva fenda sunt a tollenda
et afflagicius distinuit et generalia qui
de officio principio et breviter exhiben
da Ex quatorum plurimum
omnium nec vasa scitura premuntur et quod
eis exemplo marsie coriarii detrahe
dum est sic sapient dimittes et qui ca
lumpniatores panem deus ipse
prosequitur Aucto
ritate Socratiorum quando quis de
suo commendatur et quando sit aliena
laudatio Principio
principis formatur populus et exem
plo ipsi formatur principatus deo quod per
laudo creatura quelibet manifestit et de
sunt homi Brevis e
pilogus adversus generalicos

Dictum est illud Ethici quod et
multum circa laudum fab ve
ro virgines exprimet et in
alius mutabitur ere capil
lorum infelix opus summa quia ponere
modum nescit Timere ego me si
componere curem non magis essem
lum que nascitur vincere patro specirandi
inque oculis nigro quod capillo du
plicatur vestigia nitrenam nistri
cione familiaris sequor me ipsum
hic magne arbitror compellari Et
io quod ludibrium omnium nisi diligentiam
prosequar quod incepi me enim in principi
dicentem ceius prosensissimum sequor
ergo enim a capite rei publice in
cio ad pedes istos descendunt ex in
racione ut si in hiis quibus premit
titur ma generare mordacior in hac
parte apparuero id non michi sed
plaucto asscribent aut sibi pocius
qui regulam quod prosilent se et commune
dum est eis dicere voluit Nam quod
decrevalibus dictum est ea sola inte
cione adieci ut ad utilitatem vitam rede
ant vel nimili eos namque ad agenda
sufficiunt aciare tamen exa maiorum quam
principe magnitudo numeri eos magis

cuius titulus nunc aput me conge
o ut cum aliorum tuba et lirat
omne genus musicorum laudes
eius publice in primum proclamabunt Ego
vir plebeius et in dictis meis sim-
plicibus promam eius fistula credenti
de spiritu Nam quis a Semipha-
gano tibiam oricalco iunctam tube
et emulam tube gravioris expo-
tet adeo hec et me tantis solemp-
nis ingeram et ingenii vena sub-
trahit devotionis copia supplebit
Dum iuga montis aper fluvio-
rum piscis amabit dum thimo
pascentur apes dum rore cicade
semper honos nomenque suum laudes-
que manebunt Quod si dulces in-
iurias suarum aliquid dictum puta-
nt doceantur a propheta quia non
in perniciem sed salutem egrotantium pro-
pinantur amara medicine haus-
tus promisse ad reliqua progrediatur
oratio

Manus itaque rei publice aut
armata est aut inermis
Armata quidem est que ca-
strensem et cruentem exer-
cet militiam Inermis que iusti-
tiam expedit et ab armis feriendo
iuris militie servit Neque rei
publice militant soli illi qui ga-
leis thoracibusque muniti in hos-
tes exerent gladios aut tela qui-
libet Sed et patroni causarum qui
glorie vocis munimine confisi lapsa
erigunt fatigata reparant nec mi-
nus provident humano generi quam si la-
borantium vitam spem posterosque
armorum presidio ab hostibus tuerentur
militant et publicani apparitores
et officiales omnes iudicum Sicut enim
alia sunt officia pacis alia belli
ita eadem necesse per alios et alios expe-
diri Armata itaque manus in hos-
tem dumtaxat exercetur at inermis
extenditur et in civem Porro utri-
usque magna est disciplina quia utram-
que solet insignis esse malicia Usus
quoque manuum capitis sui protestatur
imaginem quia ait sapientia Rex in-
iquus omnes ministros impios habet

Et qualis rector est civitatis tales sunt
et inhabitantes in ea Oportet in-
quit proculos Collega sic pondere
augmentis peccatorem non modo ma-
nus sed oculos habere continentes
Est autem presidentium continentia illa
laudabilis Cum ab exactionibus ce-
teris continuerint manus suas et cohi-
buerint alienas Manus tamen utriusque
militie armate scilicet et inermis in-
manus principis est et nisi utramque
cohibeat parum continens est Et qui-
dam actionis est compescenda inermis
vel a muneribus arceatur Si tamen pena
alicui irrogatur legitima que exi-
gitur aut accipitur quod iure statutum
est vel concessum nequaquam punitur
aut reprehenditur hoc enim inde sit ex-
actionis nomen non recipit neque cadit
in muneris rationem quod officiales
si recipere prohibentur quia vero officia-
lium licentia maior est dum sub
pretextu officii spoliare possint aut
vexare privatos quod contra officium presu-
munt penitus ferendum est gravius aut
in libris Lantevinus mediolanensis
episcopus Unde et publicanus nonnun-
quam rapine et lex violentie Unde
est publicanus predo sine pudore me-
dicus exterminii nomine in memore
scribunt publicanus fur nanque tim-
ens furatur hic autem delinquit confi-
denter fur laqueos legis timet hic
quidquid facit iustum putat lex fures
deterret abilicatis hic ad initium ma-
licie sue compendium legem trahit Et
eo iniquior qui verbis iustitie iustitiam
dampnat et armis innocentie spolia-
t Voluerat occidit innocentes lege
utique legem premunt et dum alios urget
et ad legem exo lex est Nam sicut pe-
tor vero cum nunquam decipit inquit dicit hic
to tamen respectum non ad id quod facit sed
ad id quod facere debet Sic et publica-
nus vere cum delinquit inquit videtur im-
plere habita tamen officii et malicie ra-
tione Sed quod est officium publicani luca
ta respondente Dudicionis quia publicani
venit ad Iohannem ut baptizaretur
ab eo et dixerunt Magister quid faciemus
Respondens autem dicebat illis nichil

amplius quia quod constitutum est
vobis exigatis esse officium pub
licum exigere et recipere quod statu
tum est Aliud quod autem amplius est
a malo est exigentis et amp
lectentis non prohibentis hoc autem ad
omni iniquitatem officiales per agit
ut ab eis nil amplius exigatur
Apparitores itaque licent exigant quod
eis debetur superfluitates tamen ex
actionum ordines scilicet constitu
tionum iniuste accipiunt concutere tamen et
vexare non licet ut extorqueant
et munera contra iusticiam accipiunt Job 15
devorabit tabernacula eorum qui
munera libenter accipiunt Concepit
dolorem Commentator eorum et pe
perit iniquitatem et uterus eius
preparat dolus publicanorum omni
a maximo usque ad minimum tenetis
concussioni nunc potius quam iusti
ne vacant et ita impletur de bachia
tur ut quod reliquit unus alius no
mocentur auferre ac per iusta co
questionem prophetiam adhuc insti
tuti sunt ut residuum locuste come
det bruchus et ut eis sit maior
licentia nocendi unus usque plura
venatur officia ut quod ab uno non
accepit officio tollat ab alia Tra
dunt philosophi quod ex locusta nas
citur bruchus qui ita vocatur quod usque
alas habet Exemplum similis
rentibus aliis tamen cepit volitare
vocatur athelegus Cum enim ple
nissime volare potest Efficitur
locusta scilicet enim et multo gravior
est bruchus quam locusta et athele
gus quia eius desinit ale nec cito
potest abscedere ideo quod quocumque venit
fruges omnes consumit locusta tamen
et athelegus quocumque venerint
nocent et forte in locis pluribus si
bi unus bruchus qui tamen insedit non
movetur donec labores hominum ora
hauriat at in officialibus eius
bruchum athelegum invenies et
locustam qui propinquius noceat
et remotius Et illius cum semel
insederit fortunam devoret ut au

abscedat quam quod omnis eius aufe
rat facultates quis in mare per ...
pupillos officiosissime tamen scrip
serit / et quot venales in curia fe
cerit agros et quot aput nos licen
tia istorum suis mediatores bonis sub
magne religionis alio re pretextu
Non tam compertas et peregrinas qua
civiles fecit utique iam sunt isti pala
tini eorum presides aut proconsules tenu
erunt quia ut dici solet operibus lupi co
gulatur corvinus et insistro iniquita
tis impius iudex applaudit hoc et
omnibus huius usque in notum principes
quorum infideles sunt socii furum quos
tamen in malefitio viderint currunt
cum eis addicientes iniquitatem pre
ut lucri quantumcumque recipiant portionem Si
ministris fueris pauperis Si occasionem
iustitie flexeris si decreveris subvenire
Si obmutueris audes et ad singula que
dicunt aut faciunt non direxeris euge eu
ge acclamantibus herodianis lese in
aiestatis reddes coram preside rationem
Cum nisi monitibus acquieveris respon
contradices Et quidquid dixerit nisi
preterat et non sit sed est in pena Regis
contra quod tuam consurget ingera
bitur et usque ad nubes in aleset of
ficialium clamor replicantium vocem in
agna huius imperium subvertentem po
pulum et prohibentem tributa dari ce
sari negantem quod cesarem rege
esse et ministris eius omni sua deme
ticere huius imperium evacuante pat
ris leges novas introducentem et
vetustissime consuetudinis contemp
torem huius rei testis sunt Aliud si
tuam punire voluerit in noxia aut per
iusticia quidquid astrue si xpm dice
ris regem esse cui magis oportet
quam hominibus obedire Si ecclesie eius
quam odiosissime est aliquid pertuleris
privilegium cum vicio vociferantes inclama
bunt Aliud amplius desiderat testes
esse vos istius audistis blasfemiam
Amesque asserit illa conducit reum
Si vero iudex in nocentiam videns
iusticiam quod renitens dissimulaverit
vindices conclamabunt si hunc dimit
tis non es amicus cesaris ut vig

pena liberatio sit multorum tolle et
vile hunc et valeat. Ante bas omnes
n sunt quia corpus unum et sicut ma
nifesta continent opera Ex parte dyabolo
est cum isti sunt membra Egregie
quidem dehinc istis verbis Job ait corpus
illius quasi scuta fusilia et compactum
squamis se prementibus una uni co
niungitur et nec spiraculum incedit
per eas una alteri adherebat et tenentes
se nequaquam separabuntur Assistunt sibi
quia conspirant in ipsum adversus do
minum et adversus christum eius Tanta
quam vigent auctoritate ut quicquid dixe
rint ita optineant ac si in veritati
arte attestatio eorum veritati preiudi
cat Non est qui principem eum liceat
accusare coram potentibus inter eos
si princeps coharceat licet omnes di
ant quia pax est Non est utique pax
pro aut illa sola est iniqua est da
titudo amarissima Nam cum ali
as sine moderamine inculpate tu
tele vim vi repellere liceat Concutien
tibus spoliantibus torquentibus
huiusmodi mutire non licet nisi etenim vide
atur esse iniustum Conqueritur quis aliquid
ob tutelam proprii corporis fecit Sic lay
quamvis in iniuria trahentibus hiis re
spexit dignus pena qualis iudicatur
Si armis turbatum et tirannum pro
trahit Si barbam vellit sic autem qui
nimium breves produnt si dat alapam
aut percutit pugno impie sic alterius e
runt oculum suspitione patiens nisi u
triusque malis amittere quia quicquid
presumunt cesaris dextera factum iactitat
Si vel minimum manum gestus spontaneam
detrectes tamen plicare ventre mode
to ostentat inguinum derisorem exte
dit et reprehendit ut si audes cesaris
intestina telo rumpere Et quo libuerit
ut manum mittes in cesarem Si enim
personam cesaris quae iam sinistra
erit profecto factio istorum non nisi
eum exequuntur sic illudit et non implet
et sed enervat legem licet non nul
li sacra prorogatione eorum adversus
suum fraudulenter tueantur errorem
Sapientes enim sunt ut faciant mala
tum non provincialibus sit hec pestis
pernitiosa nulli pernitiosior potest esse
quam principi ad utilitatem et usum pu
blicum quae provincialium sunt de
mere ex potioribus provinciam totam qui
autem princeps est quamquam exaltet
haurit Iustissime debellamus impuri
tatem cum contemnat facultates pro
vinciales quidam suspiciendi sunt
et quociens usus exigit pro utilitate rei
publicae non tam domini sunt quam custodes
Si non auctore non inveniet acturos sua
sunt provincialium bona sua quibus
nec ipse princeps licenter abutitur
Si enim expedit rei publicae ne quis
re sua male utatur ab ipsis aliena
ipsis quamquam Non licet Et enim pro
ministros iniquitatis et patalites sa
thane vocis herodianos fuerit exhau
sta provincia Si mutus in inveteratis
utitur princeps providens precipit in cha
mo et freno maxillas eorum constringe
re in ea luporum quo impiam dente
ingluvies vastare possit provincias
et lacerare adminiculum principis quam
vires totius rei publicae exhaurire
aliquin et ipse magestatem incidet pro
vincialibus omnibus odiosus redditu
rus sic in iudicio taxationem indestructo exa
mine de opibus manum suarum et de
lesione provincialium quos in iuste
et quasi per fraudem sub umbra potestatis
manum spoliat et laceat merum

Restat armata manus quae
castrensem et cruentem ut
dictum est exercet militiam
pluribus autem moderatione sapi
entia et iustitia principis elucet plurimum
Ut enim ait vehementius senatus nullus
est quem opporteat vel plura vel me
liora scire quam principem Cuius do
ctrina debet omnibus prodesse subditis
Cum enim patris gerens bella debeat
opera moderare legum rei quam bellice
ipsum oportet peritiam Et quidem de parti
bus studiis aliqua supperius dicta sunt
Nunc manus armata disputatur que
sine delectu fit et exercitatione non co//

valescit Quoniam enim istorum res
parare non potest mortalis manus
ad mihi sua et exercitacio utilior
sunt Scientia enim dimicandi rei publi
ce nutrit audaciam nemo facere
timet quod se bene didicisse confidit
Et enim in certamine bellorum exercita
ta paucitas ad victoriam promptior
est quam rudis et indocta multitudo
exposita semper ad cedem Quid enim
romanis gentem omnium fecit esse vic
tores Scientia utique exercitatio et fides
quam electi ex sacramento rei publi
ce nuper debant Numquid adversus
gallorum multitudinem Romana p
aucitas valuisset quid adversus
germanorum proceritatem valuisset a
udere hyspanos non quidem tum modo
sed et viribus corporis manifestum est
prestetisse romanos Affrorum dolis
atque diviciis semper impares extiti
terunt unde adversus hec omnia
profuit Tironem solertem eligere
et ut iam diximus sit docere ius ar
morum cotidiano exercicio roborare
e doctrinam queconque possint ma
ne et plus exerceri prodesse medita
tione campestri Et inde fides sene
ctutis vindicte hoc memoratus au
ctor testatur et vere hic eius addicta
ens inutilem esse miliciae militum
tenere et delicias assuetum prestens
tamquam aptiorem plebem rusticorum
que sub divo et labore nutritur sol
patiens negligens umbre bal
nearum nescia ignara deliciarum sim
plicis animi parvo contenta cibo du
ratis ad omnem laborum tollerancia
nam membris Cui gestare ferrum
fossam ducere onus ferre consuetu
do deinre est Numquid cantores
aleatores aut aucupes ex opo fu
erit adhiet inveniatur idonei pla
ne et istos et piscatores dulciarios
lintheones et omnes qui aliquid
tractasse videbuntur ad genera p
tinens a militari officio sic repel
lit ut fabros ferrarios Item quibus li
gnarios cervinorum aprorum que
venatores in usum milicie refeat

eligendos Nam et gedeon et si
gualem iussa taceantur domino ma
dante philistinus est in multitudine ti
mida et inexercitatione bene fiducias
Et illos solos adversus madianitas
produceret quos robur animi et exercitium
corporis approbaret cum ipso Gedeon cunc
tis audientibus proclamaret qui for
midolosus et timidus est revertatur
recesserunt ex populo viginti et duo mi
lia virorum et tantum decem mili
a remanserunt Sed et ab hiis decem
milibus illos solos tamquam expedi
tores ad bella iudicium domini prelege
git qui in siti sua velut canes fes
tim lambebant manu ad os proiciente
aquas hiis relictis qui deflexo pol
lice libabant proicientes unique virtus
sita est liberacio populi hostes cesi cap
tivati reges et interfecti non tam mi lia
e quam malitie principes per ensit
ut zebee et salmana more gladii
et tulit ornamenta et bullas quibus
colla regalium camellorum decorari
solent ornamenta quoque monilia et ves
tem purpuream quibus reges ma
dian usi consueverant Sibique de la
ta preda solas manucas aureas hisma
helitarum respuant certis ex toto p
opulo distributis videt ergo in inabi
les hostium copias inexpedita pau
citate virorum fortium Cernis non facia
le reddiderim inde liciis urbium aut
regalibus epulis cotidianis quibus se
nimis dedicisse ut aquam lamberent
Unde eos dominus proceris censuit elige
dos Sibi interdum necitas exigit
urbanos deliciores quoque ad arma co
pelli Qui quo primum nomen dederint mi
liciae laborare decurrere portare po
dus et solem pulverem quoque ferre con
discant parce victu blandiri et rusti
co interdum sub divo interdum sub pa
pilionibus commorentur Tunc demum
ad usum erudiantur armorum et si
longior expedicio emergit in anga
rys plurimum detinendi sunt procul quoque ha
bendi ab illecebris civitatis ut eo modo
et corporibus eorum robur accedat et

Nec insuetum dum est per urbem comitatum Romanus ex civitate esse profectos esse ad bellum. Sic tunc nullis delitiis frangebantur. Sudorem cursu et campestri exercicio collectum natandi usu iuventus abluebat in Tiberi. Idem bellator idem et agricola. Sic qui a bo... comitabat armorum quod usque adeo verum est ut arenti Lucio Quintio Cincinnato dictaturam constat oblatam quem trepida ante boves dictaturam induit uxor et sua aratra domum lictor tulit. Ex agris ergo robur exercitus precipue supplendum est. Ut enim ait Vegetius nescio quo pacto mortem minus timet qui deliciarum minus novit in vita.

Erubescant forte milites gloriosi et qui crassionem comitum potius vita et moribus quam professione et nomine reputent hec armate milicie munia; que hodiernum ut eis videtur disciplinam reddere militarem quam ignominiose sunt ... angustiare. In eo namque militarem constare gloriam opinantur si nitidiori splendeant habitu ut lineas suas vestes ve sericas ob nequiciam ... faciant sic perstringant et torquant ut qui cutem decusatam aliquas ve suas ob nequiciam ... faciant cohere. Si gradiarios equos insideant mollius. Si calamistrati crine acceo non cedant Appollini et deliciis sint magis quam virtute prestantes. Hos si forte construxeris aciem castrorum vagientes quam Hanibalis turmis compugnabis quibus in ... eorum ... ciantor est cum ad prelium discernere accedunt ... duce pugnatur ... permittet ad pugnam novissime pro se ... ceteris ... cum fundatoribus aliis quam qui in hostem tela eminus mittere quam manum conserere voluit ... vos ... vulnerare et ... quod frequentius evenit domum redeunt ... ausa tamen prelia morte ... illic ... illic tendebat Achilles et pugnant fundo per gramina tota mero et quibus quibus mortes mille ... cum ipsa sic a ... clamor ... gloriam eorum ferre non potest fabula ... in ... centesimus ... plus quoque ... nascentur et exsurgent enarrabunt plus ... Sic hastas aliquot quemadmodum vana fragiles diligens meritur ... quod fregerit si autem mimium color ... albus ... casu ... clipeo ... Hec garula lingua si ... memoriale faciat ipse cultum ... ipsi primos ... habent ... et quod quod ... nos de re militari tradiderit epula ... si fortuna permittit cotidie splendide ... laborem et exercitacionem quem mirabilis natas ingerat ... et agnue ... fugiunt et quod quod in met difficultate ... ictos ... clipeos sic in amant omnia instrumenta ... ut quamlibet eorum ... Non tam cultorem quam possidem martis credas cum ... clippeus detrahatur aut galea spolia cuius ipsum martem potuerunt honorare.

Egregie quod Scipio Africanus sic in libro strategematum Julius Frontinus refert cum ... elegancius quodam vidisset ornatum dixit non mirari se quod tanta cura ornasset in quo plus presidii quam in gladio haberet. Et nec fastum illorum preferre poterunt nisi fueris ... gradiorum. Nam ut ... eorum non ... sideas nulla modestia potius cohibere. Claus ... octaviano augusto felicior ... maior ... filios ... et si non gemini adoptaint ... et sic ... ... possit ... ad gloriam. Et bona hec ... magis ad copiam quam ad usum. Sic tum diligentia instituti sunt ... si sua ... nil aliena ... neque ... quod possint nisi per virtutem eos ergo adgrediendum militarem et cursum et saltum fecit ... usum ... natandi et cesum et punctum feriendi et iaciendi missilia et lapides manu vel funda docuit. Et qualiter

Et qualiter bellum omne aut sustinere
aut inferri debeat Nouit enim pru
dentissimus et diligens imperator quod
quo semel est imbuta recens serua
bit odorem testa diu Et non quod tiro
celerius sed etiam per seruanis imbuuntur
et que dissimentur a prius deinde in
lacus alacritas saltus et cursus
ante comparanda est et temperanda quod
corporis etate pigrescat velocitas
enim que precepta et firmata est ex
ercitio strenuum efficit bellatorem Nec
multum refert si certa probitate tiro
curant insignia precepta sunt an
tatus bremoris vtilius enim est
milites fortes esse quam grandes
delectori pro fertur dixisse pirrus
Uos quidem eligite ego eos fortes
reddam ad cumulum anteriorum
dum ludos sollempnes grecia cele
braret tidemus capaneo prestitisse
se percelebre est quia maior in eo
ingenio regnabat corpore virtus de ex
ercitio magni pompeii salustius
memorat quod cum alacribus saltu
cum velocibus cursu cum validis ve
cte certabat Neque enim ille potuis
set par esse sertorio nisi se et mi
lites suos frequentibus exercitiis pre
parasset ad prelia recedendi assal
tandi insiliendi etc Non me dico
ut est enim disciplina illa seruatur ca
utela ut miles adinsendi vel inuis
sit insurgat ad hostem ut eius exa
ligna parte non parteat ad plagam
Hodiernum natandum per comodum
est in terrestri prelio vel navali quod
cum utilitas pateat nemini suspicionem
sit nec est prompcium quempiam qui
non dedicit a pueris expediri Ansil
lium quoque usus et maximum quibus
hostes eminus leduntur aut trecentur et
exercicio veterum lacte tenuit adoleuit
et iaculandi prora atque vsus ac
quirur hec aut tanti exercitus assidua
meditacio conferebat ut in tumultibus
ellico vtiles reperirentur intrepidi quod
in pace fuerant tam studiose instruc
ti filias quoque legitur prestatus au
gustus lanificio fecit fecisse institui
ut si pater spem eas in extremam
paupertate fortuna precessisset vitam p
ossent arte deductis facultatibus ex
hiberi Nam et vendi texandi et acu
operandi vestes que formandi fungen
di et componendi non modo artem si
usum habebant et consuetudinem viri
quod qui ocia non indulgebat regnibus
nequaquam permittebat milites otiari
emeritorum professio instituta est ad labo
rem nec vero enim demolliri habitu
militum gerlaci adque nisi generi
ori velut et honestiori habitu ante de
filia non audebat lucium brem quonda
proconsul tationem commedat et malinam
Romanorum addiciens intercetera quod et veste
fuerat preposite hirtam membra suspiciom
am more quinte induisse togam quod per
fecto non decet nisi diuitis tectis vestis
dignitatem consuetudine precessisset Si
mo qui mollibus vestiuntur in domibus
regum sunt vnico magistrus Et sic ad bel
la procedunt quasi admirpcias deal
bati magnus vbique in line prelegis
se tenebunt quam in eo imitantur plurim
quod ind ignorant Et quod tolleabile
esset nisi eque diuinas et humanas con
temperent leges ut velis nolis illud
satiricum tibi frequenter occurrat durio
machies ego sum sufflasum candid
esto dum detius non sapiat pannitia
banos omni bene distincte tractauit o
pinia verba

Et ne tamen putes in inuita
in militia et vita personarum
nos fratribus retorquere ego pa
trocinium eius quoniam venite
re suspicio et eam auctore domus su
fficientissime excusabo professio namque
tam laudabilis est quia ipsa et quem
nemo vituperare potest sub via vereincia dei
a quo est instituta veteris testamenti te
nobis fecerim et moemebus ita esse ut
dico Nichil enim ad rem attinet si isti
prevaricantur cum eius legem militie pro
ta non est nec aliquis eorum ut iste
loquamur miles est lege librorum ta
sola scientos quam inclinatos quibus agit
de re militari et manifeste ipemes
duo esse que militem faciunt electos si
et sacramentum hec enim duo conna
sit hoc qui spiritualem et corporalem
militiam exercent hoc enim ad ministerium

altaris et cultum ecclesie veterum ligna pontificum illos ad defensiones rei publice elegit lingwa dictis de quibus officiis latius quales et qualiter adaltent (?) et eos eligendi sunt maiorum scripta declarant Sed quia nunc secularis milicia vsurpatur in manibus vel vehementis renatum super electione militum audiatur dicit ergo Iubet totius rei publice salus vsurpatur ut tirones non tantum corporibus sed et animis prestantissimi delegantur vires regni et Romani nominis fundamentum in prima delectus examinatione consistunt Nec leve hoc putatur officium aut passim quibuscumque mandandum quod aput veteres inter tam varia genera virtutum in populo constat esse laudatum Iuventus enim in defensione provinciarum in qua et moribus excellere debet et viribus honestas enim idoneum militem reddit et verecundia dum prohibet fugere facit esse victorem Quid enim prodest si exerceatur ignobilis si pluribus stipendiis moretur in castris Numquam exercitus profecit in te belli cum inprobata dis tironibus clauderunt electio Et quantum vsu experimento quod tot ubique ab hostibus illate sunt clades dum longa pax militem incuriosius legit dum in utiles quique civilia sectantur officia a dum indicti possessoribus tirones per gratiam aut dissimulationem probantur talos sociantur armis quales domini habere fastidiunt A magnis ergo viris magna cum diligentia idoneos convenit eligi iuniores Dum vero diligens electio iudicio fuit approbata exercendi sunt et assuescendi sunt in lineae qui ad eam inveniatur idonei Nam et velocitas requirendae est et robur et usus armorum disciplinatis quibus ediscere valeat et acu habent confidentiam militarem Plerique enim quamvis non improbabiles videantur in ipse tamen experimento comprobantur indigni Repellendi ergo minus utiles et loco eorum strenuissimi subrogandi In omni enim

conflictu non tam prodest multitudo quam virtus in qua exploranda formanda et promonenda ducis vtitur tam opera quam industria Sequitur nam quod tironibus pro cotidiana exercitia armorum est demostranda doctrina et bene armatura et quia terra et pelago pedites sunt an equites strenuum militem possint implere

Quod huius disciplinae usus inde consuetudinem abiit aut ex indulgentia longe securitatis aut irruente mollicie et virorum animos frangente luxuria aut ignavia nunc tuitis et metria (?) ducum temporis nostri quem non inveniet qui strenue docere possit quod ipse non didicit Nimis patenter longe patuit mala sensio armis luxuria induit victum quod vbi agitur vrbem antiquas et modernas revolue historias et plane invenies quia concessio expolorum armorum colli clades hominum et plaga tabilis luxuriam aut ex commutatura sequitur Sic longe petantur ex quo vi inmolumine (?) Brutones irruunt et iam extendunt timores suos et exorsi decarnerint suis latebris quorum ex plurimum plana occupant nobilium perorum videntibus ipsis impugnant expugnant et diruunt aut sibi retinent invenies ex quo invenibus vita que tecto gaudet et umbras in tanta fruges consumit in lucem dormiens sectatores honesta postponens officia tota die inspectans voluptatem Citaram lira et tympanum et tubam in castris et vocem organi communis magis adposuit Insigna autem non sunt auterant dulces electio cessant aut languit disciplina Nam si manum inserere oporteat in armatura bene parum habent fiduciam magnam minimam alacritate hoc itaque oneantur ut hostem sequi non possent sua examinantur ut ea tamquam ad ultimis expositi nequeant sustinere depopulantur illi fines nostros dum invenies nostra nostrimitur Et dum

nocte miles armatus hostes eva
dit. Et ut dici solet dum tamen insi
stat tutas latebras ingreditur in
pris. Non est qui comprehendat abe
untem aut insequatur hostem eo
quod impeditus nec sufficit nec potest
contra adversus expeditum. Ille tamen
non murorum fossarumve petit
presidia sed locorum qui militi in eo sunt
et sibi et si non eque notus tamen
accessibilis est utrique tutius est. Ubique
miles mentis non ipsa virtute sed
in presidio confidit armorum. Anglo
rum recens narrat hystoria quod
cum Britones irruptione facta Ang
liam depopularentur a piissimo
rege Edwardo ad eos expugnan
dos missus est dux Haroldus vir
quidem armis strenuus et laudabili
um operum fulgens insignibus et qui
tam suam quam suorum posset apud
posteros gloriam dilatare nisi meliorum
titulos nequicia patris imitatus
perfide presumpto regno decoloraret.
Cum ergo gentis agnosceret levitatem
quam pari certamine milicium e
ligens expeditam cum eis rem
sit congrediendum levem eorum
armaturam pro armatus incedens
fastigiis pectus et prediolo tectus
coriaceis insilibus eorum levia ab
iectans [illegible] et [illegible] contorquens
nec [illegible] spicula [illegible] ionem
querens sic fugientium vestigiis
herebat ut premeretur pede pes et
cuspide cuspis et umbo umbone re
pelleretur. Nunc itaque collem in
gressus vastavit omnia et expedi
tione in brevi peracta reges et
sic et capita eorum regi qui miserat
tunc presentavit et iussis admi[ni]stratio
nem per multorum decem masculum qui
invenem potuit in sinuens more gl
adii pacavit per [illegible] legem sta
tuit ut quicumque Britonum ex inde
citra terminum quem eis prescripsit
fossam sed hostem cum telo inveni
retur ei ab officialibus regni man[us]
dextra preciderctur. Adeo virtute du
cis tunc confecti sunt Britones ut
fere gens tota defecisse videtur.

Et ex indulgencia iam dicti regis
mulieres eorum nupserunt Anglis.
Vides ne quantum electio ducis ex
tum meritis milicie conferant.

Et nunc tamen
citra religionem
sacramenti ex antiqua lege
nemo milicie cingulo dona
batur. Nam sicut apud Iulium Fronti
num legitur Lucio Flacco et Gayo Var
rone consulibus milites primo iure
iurando adacti sunt. Ante ea enim sacra
mento tamen modo a tribunis tribunis ro
gabantur. Ceterum ipsi inter se coniurabant
se fugere atque formidinis causa non
abituros neque ex ordine recessuros
nisi teli petendi hostis vel feriendi ca
usa aut civis servandi. Et hoc dicebatur
milicie sacramentum quod etiam
sanctorum principum auctoritate firmatur
et usu, concepcio vero iuramenti teste Ve
getio huiusmodi est. Iurant enim mili
tes per deum et per Christum et per Spiritum Sanctum
et per maiestatem principis que
secundum deum humano generi diligenda
et colenda. Nam cum quis legitimum
accepit principatum tamquam presenti et cor
porali deo fidelis est ei prestanda de
vocio impendenda per vigil famul
atus. Deo enim vel privatus vel militans
servit cum fideliter eum diligit qui
eo regnat auctore. Iurant inquam se stre
nue facturos omnia que preceperit prin
ceps in quam deserturos miliciam vel
mortem recusaturos pro re publica
cuius sunt conscripti milicia. Cum vero
hoc presciverint iusiurandum cingulo
milicie donantur et privilegiis a
deo que obtinuit ut electio et sacrame
tum militem faciant et sine electione
nemo conscribetur aut maneret sine
iuramento nemo nomen milite aut
officium sortietur. In libro officiorum Am
brosius refert quod Pompilius imp
erator tenebat provinciam cuius ex
tu filius Cathonis tiro militabat. Cum
aut Pompilio videtur unam dimittere
legionem Cathonis quoque filium qui
in eadem legione militabat dimisit. Sed
cum amore pugnandi in exercitu re
mansisset Catho ad Pompilium scripsit

Ut si patiatur in exercitu remanere ti
ronem secundo obligatum iuramento et priore
amisso iure cum hostibus pugna
re non poterat. Marci quidem Katho
nis senioris epistola est ad Marcum filium
in qua scribit se audisse eum factum
dimissum esse a consule cum in mace
donia bello persico miles esset. Ma
net igitur ut caveat ne prelium ineat.
Negat enim ius esse cum hoste pu
gnare qui miles non sit. Ecce
vir sapientissimus militem non crede
bat nisi eum qui sacramento ad mi
liciam consecratur.

Et ipsius sacramenti verba
revolve invenies arma
miliciam non minus quasi
spiritualem ex more officii ad
religionem et dei cultum astrictam
fideliter et si demum principi debea
tur obsequium et rei publice per vigil
famulatus. Unde et qui eo modo ordinantur
electi sunt nec iurati et si militum
nomine censeantur non magis irrita
te milites sunt quam sacerdotes aut
clerici quos ad ordines ecclesia non
vocavit. Apostoles namque sit honoris
ut laboris nomen habet. Nemo vero
sibi honorem sumit sed qui vocatur
a domino de collato honore gloriatur.
Moyses et fideles populi duces cum h
ostes opporteat impugnari eli
gebant viros fortes et ad bello do
ctissimos. Electione in manus ista
pervenerunt. Cum vero non electus sed ipsum
militie ingererit nisi gladium provo
cat quam ipsa temeritate usur
pat in constitutorem eo perpetua maledictio
quia qui gladium acceperit gladio
peribit. Si vero ex eo tironis auctori
tas recipitur is non miles sed sica
rius merito recte nominatur. Nam in veteri
scriptis sicarius dicitur et latro
nes quamquam lege non utitur lege
impugnant. Duos gladios sufficere
imperio christiano Christus ipse testatur
historia. Omnes alii sunt eorum qui
cum gladiis et fustibus accedunt
ut captivum capiant christum nomen
eius delere cupientes cupientes
Illi ergo quid habent militis qui voca
ti ex sacramento non obtemperant
legi sed in eo milicie sue gloriam con
stare credunt si contemptibile sit
sacerdotium. Si ecclesie vilescat aucto
ritas si ita dilataverint regnum hominis
ut christi imperium contrahatur. Si laudes
suas predicent et seipsos falsis preconiis
mulceant et extollant. Cum irri
sione audientium imitantes militem
gloriosum horum virtus in eo maxime
elucescit si clericum et inermes mili
ciam aut telis aut linguis confodi
ant. Sed quis est usus milicie ordi
nate tueri ecclesiam perfidiam impugna
re sacerdotium venerari pauperum
propulsare iniurias pacare provinci
am pro fratribus ut sacramenti docet con
ceptio fundere sanguinem et si opus
est animam ponere. Exultationes dei in
gutture eorum et gladii ancipites
in manibus eorum ad faciendam
vindictam in nationibus increpationes
in populis ad alligandos reges eorum
in compedibus et nobiles eorum in
manicis ferreis. Sed quo fine aut
ut furori vanitati avaricie serviat
aut proprie voluntati nequaquam sed ut
faciant in eis iudicium conscriptum
in quo quisque non tam suum quam
dei angelorum et hominum sequitur
ex equitate publica utilitate ar
bitrium ut faciat inquam. Quia sicut in
dicam dictare iudicum ita et istorum
faciendo exercere officium est utique
gloria hec est omnibus sanctis eius. Illa
et hoc agentes milites sancti sunt
et in eo fideliores principi quo ser
vant studiosius fidem dei et virtute
sue utilius gloriam promovent eo
fidelius dei sui in omnibus gloriam
querunt.

Et refert fidelium quis mi
litet fide in Maximiano Diocle
tiano et Iuliano et aliis
impiis leguntur militasse
fideles et eis in defensione rei pu
blice tamquam principibus fidem
exhibuisse et reverentiam. Impugna
bant enim hostes imperii sed mandata
dei servabant. Si vero prohibebantur
temerare legem dei homini preferebat

Sedebant principes et accusabat
eos illi exercebantur in iustificatio
nibus domini constanter loquentes et
assentes sine confusione mandata
eius cum omni fiducia david quoque
militasse legitur archis et fidem et
reverentiam militantes implesse Ge
rant omni militare formula prosequen
da est et implenda ut deo primum
fides debita deinde principi det
rei publice servetur inviolatus Ne
c et si minora providebant mo
ribus quia nec rei publice nec
principi fides servanda est contra de
um Sed secundum deum sicut habet ipsa co
eptio militaris sacramenti unde
plurimum miror si quis princeps illi
s habeat fidem quos videt deo suo
cui ut cetera taceam ex iuramento
militare obligati sunt fidem debi
tam non servare Nimio nam mor
bo comes laborat qui enim sibi fid
elem fore credit quem videt esse
se corruptum et perfidum in illum
cui plurimum debet Sed timet pri
ncipem ille si fortior supervenit per ti
mebit et illum amatur forte prin
ceps at si benignior et beneficentior
appareat et illum deo preamabit
Non est quo se vertat impius qui ho
minem deo prefert nequaquam servabit
fidem servam qui prima irrita facit

Cete vero militari
cum privilegia vel
ca sunt que demire atque
laicus patent Nam libe
riores sunt et pluribus immunita
tibus gaudent ab angariis et pa
rangariis et sordidis muneribus
alienum sunt quoque licent ignor
ant et licet imperite sunt in iustren
si peculio testari possunt et ex publi
ca sollicitudine quod maximum est non
permittitur egere in huius modi pli
mi que longum est enumerare licet si
ecclesie ex sacramento solemni quoque
iam ex consuetudine plerique
non prestatur nullus tamen est qui sacra
mento tacito vel expresso ecclesie non
teneatur obnoxius Et forte ideo c
essat solemnitas iuramenti quia ad
hoc omnis invitat et cohortatur natura
sub officium et sinceritas fidei unde iam
inolevit consuetudo solemnis ut ea
ipsa die qua quisque militari cingulo
decoratur ecclesiam solemniter adeat
gladio quoque super altare posito et obla
to quasi celebri professione seipsum ob
sequio altaris devoveat et gladii
id est officium sui iugem deo spondeat fa
mulatum Neque necesse est ut hoc profitea
tur cum legitima professio facto eius
videatur inserta Nimis enim in hore
illeterato et qui magis arma debet
nosse quam litteras professionem exigit
litteram Nam episcopi et abbates profes
sione scripta vel dicta ad fidem et obedi
entiam videntur artari et venera
ri Artantur quoque deo militi non licet Sane
aut plus aut minus est quod milite
s faciunt qui non cedulam sed gladium o
fferunt Et qui per manus officium reddi
mint ab altari unde ecclesie in perpetu
um famulantur Nam sicut eis perfect
tissima plurimum ita contra ecclesiam licet
vel Refert lucas quod milites ut bap
tizarentur accesserunt ad iohannem et
interrogantes dixerunt quid faciemus et
nos Et ait illis neminem concutiatis
neque calumpniam faciatis et conte
nti estote stipendiis vestris Fidelis sermo
o et omni acceptione dignus qui de
ceat per ambulum gratie preconem vita
tis domini precursorem Noneat enim in
am militem proprie piam ad iniuria
s et rapinas assuetam et cum minus aut
raro sufficiant sua qui appetat aliena
concussione quoque prohibita exclusit in iu
as rapinas contineant exclusit ca
lumpnia Anamam quod dampnat
dum precepit unumquemque contentum esse
stipendiis suis Sicut enim dominum est
militem egere non licet cum dominum milit
tat milicie sue prestantur stipendia
et cum emeritus est providentia vel alime
ta quo ad ineptas exigit de publico
providea tur

Quid vero contra prohibitiones io
hannis et legittimas sanctiones
ones insurrit delabitur et

rapinas dominus castigandus est ut
qui pro ferrum diuina quam tractant
et ita cohibenda est audacia eius
et in ipso distat opinio ad animad
versione feriendi sunt qui legem
impugnant quam susceperant defen
dendam. Sicut enim multis immu
nitatibus et eminentiis priuilegiis
militia gaudet, ita arctioribus pe
nis subdita est si sua demerita
ipse priuilegia contrahuntur. Nec ei ca
sibi parte prodest et ignorancia iuris
cum et si in publica permittatur
sum tamen officium non liceat ignorare.
Licet enim sacerdos in ordinacione or
dinis difficultatem ignorauerit, eo ipso
quod sine condicione onera succe
dit officio. Suscepti sacerdotii one
ra cogitur sustinere, si uero negligit
aut malignatur corripitur gra
uius eo quod maiori pena dignus sit.
Hiis criminibus cum milites debea
tur honoris aut occulto a maiori
imperii vel mitius aliter tamen crimina a
liter puniuntur excessiuis qui illa p
lerumque penam irrogant sanguinis
Sicut hii qui medicinalem pro qualita
te delicti exigunt curam comparo
nunc. Simplex est nunc hii quadam
admonicione mistet rum tamen in professione
disciplina vicia sit in suspi
magis qua miles et re militari
at res militaris quam magis exercita
cione sui actibus est corporaliter premuni
da. Nichil est autem quod utrumque in
agris impugnat quia quamuis omnis intem
perancia ordinacioni plurimum ad
uersatur. Porro ubi ordo non est
confusio locum habet. Et miserie
proximatur correctionis stimulo procul
dubio ignominiam ex naturaliter importat.
Eamdem enim sicut fortes quamque
luxuria et intemperancia non tamen
exarmauit qua exarauit. Certe
liber strategematicorum Julii f
rontini refert quod Publius Scipio
ad Numanciam corrupta superiorum
ducum comordia exercitum correxit
et dimisso ingenti lixarum nu

mero redactis ad munus cottidianam exercita
cione militibus quibus in frequens
munerum iter portare septem dierum ci
barium cibaria imperabat ita ut fri
gora et imbres pati vada fluminum
pedibus traicere assuescet miles ex
probrante subinde imperatore timidi
tatem et ignauiam frangenteque
delicatiorum usus ad parum neces
saria expedicioni vasa quod maxime
nobili accidit Gayo Memmio tribu
no cui dixisse traditur Scipio michi
paulisper tibi et rei publice semper
nequam eris. Quintus Metellus
bello Jugurthino similiter lapsam mi
litum disciplinam pari seueritate re
stituit cum insuper prohiberet alia
carne quam assa elixa ve milites
uti. Philippus cum primum exercitum
constitueret vehiculorum usum om
nibus interdixit equitibus non amp
lius quam singulos calones habere permisit
peditibus autem denis singulos qui mo
las et funes ferrent in estiua ex
euntibus triginta dierum farina
collo portari imperauit. Gaius Ma
rius recidendorum impedimentorum
gracia quibus maxime exercitus agi
men honeratur vasa et cibaria
militum in fasciculos apta furcis
imposuit sub quibus et habile onus
et facilis requies esset. Unde pro
uerbium natum est muli mariani. Lisander Lacedemonius e
gressum via quadam castigabat
cui dicenti ad nullius rei rapinam
se ab agmine recessisse respondit Ne speciem
quidem rapturi prebeas. Volo publicam
vestram Ibernis quoniam usus
vestram hibernis quoniam usus
classis non esset nuncius. Ne tamen in
lege depredacione corrumperetur aut per licen
ciam ociy socijs inferat in iniuriam
naues edificare instituit. Idem
quoque Frontinus inter multa constanti
e insignia refert quod Casilinum ob
sidente Hanibale tantam inopiam
passi sunt ut murem centum de
narijs venisse proditum sit inedia
emus quod venditorem fame perisse

emptorem aut vixisse et in tanta
angustia fidem servasse romanis pe
tilini a penis obsessi parentes et
liberos propter inopiam reiecerunt ip
si corius madefactis et igne siccatis
foliis arborum et omni genere anima
lium vitam trahentes undecim m
enses obsidionem tolleraverunt
ipam fabrenses omnia eadem pas
si sunt Nec tamen oppidum Erchannibali tra
diderunt Cesinum cum oppugnaret
mitdates captivos eius urbis pro
dixit ostendit quod obsessos arbitra
tus futurum ut in satione suorum
compellet ad deditionem oppidanos
At illi coactati captivos ad morte
fortiter exprimendam fidem servare
romanis Cygomenses Cum am
riato his liberi et coniuges rede
rentur preoptaverunt spectare sup
plicia suorum quam a ro
manis desicere Numantini esse
dederunt fame mori preserviens fo
ribus domini suarum maluerunt
Vixissent quod romanos auctore o
resto nisi illi sub scipione pugnasset

Nec eos vero qui duces
aut legis non ob
temperabant arbitrio vaca
atur animadversio procede
bat Nam alii infortunia alii in
famia alii in fugatione puniuntur
offensum de lege et usus quoque ita
esse invenies Nam aurelius cot
ta consul cum ad opus equites n
ecessitate cogente iussisset acced
eorum quod pars detractasset imperium
questus apud censores effecerunt
a quibus notarentur deinde obti
nuit ne eis preterita era procederent T
ribunum quoque plebis de eadem re
ad plebem pertulerunt omni quod consens
u stabilita est disciplina Cneus
metellus macedonicus in hispania
a quinque cohortes que in hosti
bus cesserant testamentum facere
iussas ad locum remisit mantus
non nisi post victoriam receptum
in Senatus cum publii valerii
tempori fugati essent decrevit Ne

ei auxilia submitterent nisi victis
hostibus hijs vero legionibus que p
rimo bello militariam detractaverant
in siciliam remit relegatis per septe
annos ordinem ex senatus consulto da
tum est Apii claudii sententia senatus
quod consultum omnes qui a pirro rege
Epirotarum capti et postea remissi
erant equites ad peditem redegit
ad levem armaturam omnibus quot
vallum missi tenderet donec bina hos
tium spolia singuli refferrent Hi
frontini aut plinii assunt ad leve
armaturam quia sunt hii quoque atq
tus animo adverso militaris in bere
ignominie causa militi vena solui
et saginem diminuit Cuius rei rationem
Et si in veteribus libris non potuimus
venire hoc tamen primo suum opinatur
in militibus suspecte animi et anali
this delimatis ut non tam pena q
medicina videtur postea tamen ob ple
rasque alia delicta id fieri esse credit
per consuetudinem qui minus sani videntur
omnes qui contra officium delinquerent
Nam lemoris culpe non erat ignoro
sa animadversio et nec illa ex rigore
disciplinae militaris dissimulationi
locum relinqueret et veteres quoque g
recos anulum habuisse in sinistre ma
nus digito qui in minimo proximus est ce
lebrime traditur Romanos quoque ho
mines anulis plerumque usitatos a
milia causam quod huius rei apion
in libris egyptiacis dicit quod inscitis
apte quod corporibus ut mos fuit quos
greci anathomas vocant repertum
est quendam tenuissimum nervum ab
eo uno digito de quo diximus ad cor
hominis pertingere ac pervenire visum quod
esse potissimum digitum illi honore de
corandum qui continens et quasi cone
xus cum principatu cordis videretur
in et qui eo cordes arbitrati sunt
curandos aut puniendos qui in m
ilitari officium delinquissent
ad frontem Crassus a Sempro
nio azello et plerisque aliis histo
rie romane scriptoribus traditur
habuisse quinque rerum bonorum maxi
ma et precipua quod esset ditissimus quod
nobilissimus quod elegantissimus quod iuris

consultissimus quoque pontifex maximus
quod cum in consulatu optineret Asia
provinciam et circumsedere atque op
pugnare Leucas pararet opusque
quod esset firma atque procera trabe
arietem faceret quo muri oppidi eo
rum quaterentur scripsit ad ma
gistratum maiorem atheniensium
sociorum amicorum quoque populi
romani ut ex malis duobus quos
apud eos vidit uter maior esset
ei mitti curaret Tunc magistratus
comperto quamobrem ma
lum desiderasset non uti iusse
rat maiorem sed quem magis es
se idoneum aptioremque faciendo
arieti faciliorem quoque portatu exis
timabat minorem misit Crassus
eum vocari iussit et cum interrog
asset cur non quem iusserat mis
isset causis rationibus quoque quas dice
bat spretis vestimenta detrahi ius
sit virgis quoque multum cecidit corrumpi a
tque dissolvi ratus omne officium im
perantis si quis ad id facere iussus non
obsequio debito sed consilio non desi
derato rendeat quid queso amplius
in monachis arcioris regule dictas
set abbas servarent in eo namque so
lo deliquerat quod non paruerat ma
dato et si forte res ipsa utilius es
set quod fecerat illam sicut in religiose
degentibus prelatorum dum precep
tum competenter non impugnet a sub
ditis non est disputandum sed implendum sic i
re militari circa mandata ducis
nulla est excusatio in militaris nisi
forte quod periculum saluti
reipublice imminatur adversum ma
ndato non obtemperat nisi perfidus et i
mprobus miles Eundem inquam quod
detestabilius est quia sine fide reveren
tia aggredi quidquid damnavit imp
erator Rome apud omnes viros sum
esta est et crudelis plena quod perfid
ie pectore si fortius gladium periculo
patente condere me iubeas ple
ne quae inviscera patris coniugis in
vita per agenti tunc omnia dextra con
tra sumpsi ipsi si ponere tibi videtis (?) una
esse nos audio veniunt metator
magros tunc quotiensque voles i pla
num effundere muros his aries aptus

dispergit saxa lacertis illa licet penitus
tolli quia iusseris urbem Roma sit
quid neque dici potuit et unde ma
gis diceret si fidelis esset et romanus
imperator offendi in eo namque scele
ratus miles fidei sine fidem fracte fu
dunt unde scriptum invenit infidelem
et perfidum esse committit aliquando
debebit reverencia duci sed fidei reli
gione servata quedam ita nova sunt
ut mandatum non expectent alia sic de
testabilia mala constituunt in arbitrio
presidentis velit nolit prestitis ex
malicia iniquitas est adulterium de
clamandi at non in militare vel mili
tare egredi vel non egredi certum quod
propheti indicia reputent ad proposi
ta diligencia et reverenciam spectat in
hiis ubi mandato presidentis oculum
aperire instar criminis est
Ad cuncta quoque operis fructum maium
reverenti extendere sic clarus in hac
parte subiectis ut imperat quia contingere
dicit quod ex propria discrecione ad arbo
res qua est et plane regnat dominicae
mercatura manum iussit laqueum mortis
moriat quidem bonum a malum in
rebus sit non licet indicare subiecte
dum plena reverencia exhibeatur pro
sertis et fidelis obediens mandatorum mi
litem ergo in omnibus hiis que ad sta
tum publicum pertinet nil omnino tempore
licet nisi ducis iussu vel licencia experie
facere decrevit robore vero hii
kerimusque qui ducum contempto vel non ex
pectato imperio congredientes cum hos
te reipublice victoriam contulerit sepe
non tam gloriam assecuti sunt de victo
ria quam de temeritate vel negligencia
penam Unde ergo mehercle tutissima sta
tionis te despectore si ex disciplina mili
tari tanta servabatur eciam contemplantur
tor in Strategematibus Iulius in vers
Clearchi lacedemoniorum ducem dux
ipse imperatorem exciterit potius timen
dum esse quam hostem eo quod qui ipse
hic dubiam mortem timuerat ex osti
tacione relicta certum mactat supplici
um Lucium papirium cursorem fabrium in
ptilim magistrum equitum quod adversum di
ctum eius contraria prosperum pugnaverat
virgis poposcit decesisset securi percussurum

nec concordiam aut precibus militum concessit animadversionem enim quam per fugientem Romam prosecutus est licet ibi quidem remisso primum supplicio meruit tamen Adgemina eius et fabius cum patre provolueretur et pariter senatus ac populus rogaret. Et ne eum crederes hoc fecisse ex odio precedenti Manlius cum imperioso prefecta cognomine sufficiens illum quod is contra edictum patris cum hoste pugnaverat quamvis victorem in conspectu exercitus virgis cesum securi percussit. Sunt enim disciplina militaris et rei publice via ita et omnibus gloriosa adeo quod ut Manlius filius ipse adversus patrem exercitum sedicionem prohibente negat esse tanti quemquam ut per illum corrumperetur disciplina militie et obtinuit ut nemini parceretur. Patet etiam per Marcum Lucium ex hiis qui loco cesserant decimum quemque militem sorte ductum fuste percussit. Appius Claudius consul ex duobus legionibus que loco cesserant vicenos sorte ductos in conspectu militum securi percussit sexternos et centuriones quorum statio ab hoste perrupta erat addidit securi. Quintus Fabius Maximus transfugarum dextras precidit. Marcus Lubitus edixit insurto complices ut complices dextras esse precisas aut si bene gentem in terram animadvertere voluisset in principiis sanguine missio. Sedinio quam securim pervocat ita tamen ut per arbitrio ducis in pena paucorum securitas et quies rei publice reformetur. Julius Cesar orta sedicione militum parvi precii castra sedasse legitur et fidem militum reparasse.

[V]it interdum ut ex delicto suo priventur milites militari cingulo in hiis maxime ubi sacrilegia committuntur. Veteri namque iure statutum est et nondum est abolitum ut qui non servato militie sacramento religionem quam profitetur impugnet cinguli amissione mulctetur. Refertur hoc edicto Julius compescuisse militem suum quando urbem ingressus non licuit homines spoliare aut templa deorum quod et pro modo in presente sedicione inspexerant. Nam omnibus malis romanis omnibus quam in extate impingere non poterant quos sacramento militie susceperant defendendos. Sed et Savinus bello dardanico tradi ratum cum unam de quinque legionibus sedicionem vidisset eam prodere misit inermem discinctam quam in conspectu armati exercitus sacramento coegit secare. Postremo aut dicere consumi destructos milites facere milliens quam precibus legionis impetrari ab eo potuit ne signa eius submittet nomine quam aboleret milites aut insuper meritum aliarum legionum distribuit. Non enim restituebantur qui meruerunt privari cingulo augusta cohorte tis insigrent milites qui ex Cannensi pugna cedentes in Sicilia fuerant relegati postulaverunt a Marco Marcello consuleret in proximum ducentur ille senatum consuluit. Senatus quam negat placere sibi eis committi rem publicam qui eam deseruissent Marcello tamen permisit facere quod videretur lege tamen prescripta ne quis eorum munere vacaret ne donaretur premio a honore ac reportaretur in Italiam donec hostis in ea fuissent. Cingulo vero spoliati sunt et nec era proderint nec cum militaribus privilegiis gaudent. Nec habent aliquod cum gladio velo re comertium ideo quod prima constitutione maiorum est gladius insertus cingulo aut collato honore cinguli prestatis quoque ipsius gladii aliquatenus intelligitur collata. Et recte cingulo decoratur ad militiam quisque accedit quia cum expeditum esse ad munia rei publice officii sui utilitas exigit exigit accingi gladio nam quod solet cingi genitalia in manent et cum rotatio dicitur hic esse distinctum unde illud in libro regnorum non glorietur accinctus ut discinctus quod solutio laboris in manente glandi licentiam non admittit. Et ornandi lib

tas et securitas quiete plerumque
excellentiam parat. Cingulum quoque
inditum est laboris labor honoris
initium ut liqueat omnibus quod qui
laborem indictum militie subire
detrectet honorem gladii in militari
cingulo frustra portat. Ipsius
quoque cinguli cassa est significatio
nisi fidem eius roboret et solidet la-
bor. Videas multos cinguli honore
tumentes si honorem nisi labori
ossa impleant mira. Idem est ac si
pro solida substantia quis vendicet sse n
inanem. Perfecto dignus est privilegio
perdere qui concesso sibi abutitur
potestate. Abutitur autem vel non facien-
do quod oportet vel faciendo quod fieri
oportet. Et enim utrumque sit ma-
lum ut dicitur peccatum delicto gravi-
us esse solet. Delinquit enim qui
non implet officium. Sed plane pec-
cat quisquis committit contrarium.
Albo siquidem nigro magis opponitur
quam non album et iniustitia lesiva
magis impugnat quam species au-
t timor que ne in lesione iacturam
cadunt nec ei maxime adversantur.
Et cingulo quidem abutitur tamen
qui non implet quod oportet contin-
liace sacramento quam ille qui non
impugnet militie sacramentum de-
linquit tamen gravius qui impugnat.
Sicut hostis verius ignavo milite
adversarius est. Unde qui rem publi-
cam et inermem militaribus manum
armis impugnat, iustissime
vindicatur tamquam ille qui si
guram hostilem induerit. Sed pre-
ter omnibus divino et humano me gra-
vius feriuntur sacrilegi et hii qui va-
riis perturbacionibus impugnant ec-
clesiam dei quibus lex non peti-
tionem dextram sed penam irrog-
at capitalem. Si prodimini illorum
assumunt cicero et demostenes sed in
defensione eorum linguam acu-
at et totius ingenii sui vires ex-
hauriat quilibet. Si inter vigu-
erint quod petunt demum veniam pri-
ncipis est fortuitas eorum et capita
quam legitimis suppliciis feria-
tur tamen non petierint. Quod si
gladium suum adversus tales non
erexerit princeps in seipsum procul
dubio provocat gladium bis acutum
quem in ore suo gerit filius hominis.
Gladium utique qui vivus et efficax
est qui corpus scindit et animam et mit-
tit in iehennam ad quem obtusus
est omnis gladius armatura fragi-
lis fluida et infirma preter illam
quam sola constituit gratia in bonorum
fabrica meritorum. Sunt tamen plurimi
qui malorum clamore operum q-
nando militie consecrande cingulum
altari obtulerint videntur protes-
tari se eo quod tunc animo accessisse de
o qui ibi colitur bellum de inicia-
rent sanctius crediderim hos in
militie coniuratos quam ad legi-
timam militiam evocatos.

Romde nata est disciplina
militaris cum computasset uti-
litas non facile dixerim ut
dictum est. Ideo Romanis prefuit
disciplina ut orbem sibi subiceret
dicunt. Allegat quoque Vegetius in eodem
nam manum militarem siscepit.
preter se doctam quam a sue sua mili-
tie orbem terrarum aggressus in
mias hostium copias fudit exercitus
atrecenti lacedemoniorum aput
termopolas vexatus cum eos ma-
nu infinita plurimisque suorum amis-
sis vix confecisset in eo sederem
tamen dicebat quod multos quidem homines
haberet viros autem disciplina tenaces
nullos. Hoc equidem dixit vere quod
et fuga illa testatur qua aput ba-
laminas turpiter victus qui tot gen-
tes in bella trahebat ut duces non
presint facile numerari. Vix una nave
evasisse refertur. Non quod duces exercitus
eius non consueverint pro multitudine
aliter innumerare quam singuli-
ter receptis a singulis ut ex nume-
telorum ducum quod numus tenetur

Est autem dux usquequaque inutilis
apud quem disciplina non viget
Et frustra sperat victoriam qui ani
mos et manus militum assidue
non exercet Miles subditus sub
ito deserit ducem Et laborem
ferre non sustinet quia consuetus non
erat labori Desides autem animi fiunt
a roborant quod ei res erat ad ner
sus militem sub dubio ducere quam e
nervatum Et qui longa pace que
te dediderat ducem Sed et insuper
victoria desperatur ad spem vindicte
erigendus est animus Est enim victis
una salus victis nullam sperare s
alutem Et ut se victores probent
si qui non moriantur Multi mag
nanimique innumeris loco cum spera
tione et dispendium vite vindicte
solacio compensari facile assuerunt
Pugnandi necessitatem cum fugiendi
imponitur difficultas Audaces
sunt qui bellum inferunt et sepe
alii dum honeste viriliter mori
cupiunt feliciter vivunt audentes
Nam quos fortuna iuvat Et ut pu
gne timen in ineunt degeneres a
nimos timor arguit quo nil igno
miniosius est hiis qui nomen et offi
cium militie profitentur Tirundos na
que gravissime lex militaris percellit
Diu quoque in re militari diligen
tissime precavendum est ne veneret
rium pugnancia pectora frangant
Semper enim vincit luxuria sed eos
dumtaxat quos ante corrupit Eo
quod studiosius fugienda est eo quod
in cautelas suarum acerrime fecit
Anthiochus cum luxurie et super
fluitate instruxit exercitum ut calig
garii milites auro caligas fixe
rent Periclitarent quam magis cum amo
re ipsi dimicarent Senes quoque Par
thorum sepissime superat eo quod
luxurio pessima est Nam quidem
adeos italos mia quod repente ibitur
emollitur gentes clemencia celi
Solent ideo in acie cominus prelia
ri Sed quo ad possint hostem e
minus ledunt obsessas urbes
inoes et vibus nescuit exercere pugnant autem percurrentes
ut terga dantibus sepe retrorsum

lantibus fugam Signum hiis certa
tionis more non tuba sed tympa
no datur nec pugnare diu possunt
quia intollerabiles essent si quantum e
orum impetus tanta esset perse
verancia Natura taciti ad faciendum
quam ad dicendum promtiores In
ter nihil pacti fides dati promissi quod
nulla principibus metu non proinde
vel religione parent Principatus
vero que corrupit luxuria diu stare non
potest aut si steterit ornamento indu
ci tenebit quidquid in moderato l
uxurie hausit modo si quid sui ne
scit Nec aliud intemperancia reprimit
quam ex indulgenciore licencia in extre
mam turpitudinem prolabatur Assirice
dissolute plagas et historias testi
monio comperies Regina eorum impul
su luxurie esse sibi licere decreta refert
probus quod postremo Rex Assiriorum
regnavit Sardanapallus vir mu
liere corrupcior ad hunc videndum quod ne
mini ante permissum fuerat prefectus eius
admittitur magna ambicione egre op
tinuisset invenit enim inter scortorum
greges purpuram colo nentem mulie
bri habitu cum mollicie corporis co
. . . lascivia omnes feminas ante
ire pensa inter virgines partientem
Quibus visis indignatus tali femine
tantorum virorum exercitum subiectum
esse quam ferrum et arma habentes
parere progressus ad socios quid
videret refert negat se ei parere pos
se qui se feminam esse mallet quam vi
rum Fit igitur coniuracio qua ille
audita in aulam regiam se recepit
ubi extructa incensa quam pira et se
et divicias suas incendio mittit hoc
solo imitatus virum Et precedencium
hinc regum robur a luxuria emolli
tum est Deinde Persas quos per
dus invalescente mollicia inchoatus
effeminatum fractum et consumptum
est imperium rei Romani exhaustum est
et devolsum Nerone imperante Cum
gula rei omnia devorarent maculat
libido exhausit avaricia fregit ig
navia luxuria cum superbia exsecra
vit hec nullam vestem bis induit

ut nel maligno cetus singulat gl'a
p lucet Sz dum Roma p misit
totum orbem fecit suglorum Clmd
q alioru quesiuit industria h'g
mercia vere amisit

Sed tamen om
gentium extra
revolvo dicti
plurima romanorum potentis

luci me sis quoqz plurimu fuisse bel
disciplina ut imparata sua sing
tis superat cum romane ansit
sup nuplo gentium imitate qz sci
ant ex titerunt ex vis eorum col
ligitur Cimbris adversus roma
nos pugnaturos unus dum pos
tulato silentio ante aciem regem
quit cum esset responsum est Ro
manum gentium domi et ille ita fiat
inquit si vos vincitis Grandem
dum conflictu pugnatum est Sed
romani vicerunt et ipsi plures z
fortiores viribus et exercitatores v
pi amiltis tamen amisit prout eo
q eis colluctatio fuerat adversus
populum disciplinalis eruditum verum
in tota re militari nichil utilius
nichil clarius duce erudito Nam
virtute et industria ducis efficaciam
exercitus sicut p vidit dum solet q
alia lance compensat Scipiones
triumphos dua potius qz exercitum
vetustas ascripsit ut enim solum act
quatum Semine a fortunis int mi
lites tantum int duces ymo int
omnes homines Cesar dictator enu
merant hg ducibus prudentes cetu
vicesimi et duo milia hostium cesa m
mas advocant eques collatis
quinquagies et bis dimicavit Marc
cum marcellum solus sup tres
sus qui nomes et tricies pari mo
do fuerat preliatus adhuc nullus ce
lerius scripsit nemo velocius legit
Cruatiuos vel epistolas phibetur sil
dictasse benigne adeo positus ut
quos armis subegerat clementia
magis vinceret

Sed maiorum
virtutem quid replico
et revolvo defecit ira
et fere ad nichilum reda
cta est honoribus intumescens ho

norum nescivens qz dius vanitate no
mini delectatur contempta rerum
veritate et fructu Arator anceps Cr
nod qz magis mutare stulti tunes
et qui villa nunqz tractaverunt sz
neqz nota habuerunt officia in ado
pera lasciuie pilo fructificante cute
qz indurata tamquam inhabiles re
probantur militem induunt pmpil
atum ducatum qz affectat se duc
tores et doctores pollicentur officium
q nunqz didicerunt porro inopia
impium se virus dilataverunt unqz isti
no sufficiunt contrahe sumes a omo
vires evacuare Sz nichil no vi
dis nl opibus vede pudet dicere
q dolor est et ignominia sustine
dum armata nobis in bom fecerit
dum alienam expugnat pudicici
am suam prostituunt dum nobilium
civium domos coronae explorant
ut epulentur cottidie splendide
dum ampullas ferunt et sequipe
dalia in sine rubore truncidabo Bar
baros et parthos et si quid aliud
hostili censetur nomine dum hoc fa
ciunt mulieres ipsos incolimus Brito
nes in timescunt ipsos qz deducuntur p
allatam comites et Regum sequ
glantur vere ad deditionem compellunt
et qz tributarios faciunt Non est qui
cum eis velit manum cogere a qui
velit regno inire quid valeant
experiri Armati inermes ad camp
estria provocant Sz inermes ad
silvestria quia de ipsa virtute diffidit
Nemo moris persequitur ut memorie
teneamus q de cisalpinis Roa
na narrat historia cum in hec si
cisalpinorum indoles animi feracitu
corporis plus qua humana erat Sz ex
perimento deprehensum est quia virtus
eorum sicut primo impetu maior
est quam virorum ita sequens minor
quam feminarum est Alpina enim cor
pa humecte celo educata hnt ali
quid sile nimbus sunt cum incu
ncaluerit p mugna statim insudo
rem eunt et levi motu qz quodam
sole laxantur alibi quoqz alpinarum
gentium feritas facile vel p milites

ostenditur que desperantibus belli
s infantes suos afflictos huiusmodi i
ora militum adversa miserunt Si ques
sunt plerique qui impugnaret meo
licitos meos procul dubio vincerentur
Sed ut amentius non est qui faciet
facienda que vere pro sua ultione ne
fortuna compellit armatam pri
vans metuens imbellis que barba
ries agreditur depopulatur et
vastat et qui domi sine esset mihi
te meo cedente domino meo sociat et
in meo faciat luxurie diem festum
Nunquam enim non cedit miles qui non
repellit hostem irruentem et immi
nentem si non nec amor patrie nec
rerum dampna nec salute i imminen
tis ab hoste dispendium vel pudoris
stimulus virtutem militie ire excita
re debueat tamen iam me rumens et i
plerius valensis insultat proverbiali
ter dici solet quod missa est terza que
agasso vel mulio depopulatur quod
si nulla exhortatione vili non fuit
milites ad vilia incitata vel ma
tres et uxores cedenam eos urge
at ad virtutem Nam aliud tibi ipsas
as hystorias meorum enim enim irr
uentibus medis acies persarum pul
sata in fugam agetur et omnino de
ficiens et victoriam respice aude
ret matres et uxores eorum passi
obviam fugientibus occurrit et in
ulterium defensata acie orant in
plurimum revertantur volentibus se
lata veste obscena corporis ostendunt
rogantes Numquid in posteros matre
vel uxorum velint refugere hac
repressi castigatione in prelium rede
unt et sua impressione quos fuge
bant fuge compulerunt utinam
sic faciant uxores et matres nostre
marchionum dominum comitumque principum
occasione patriam servet immo
limen et labem pudoris amone
ant

Brenni quod a nostris
nunc quemmodo ia
pridem preterit
ut consistit maiorum more virtus in
anavit ad alios ut plenitudo dite

vere a fonte videatur et virtus
defecisse Neque enim a romanis et
grecis tantum nobis sunt exempla virtutis
Nam et domesticis habundamus testimoniis
historie Brennum ducem Senonum ex
citum romanorum apud flumen al
liam confecit ipsam que urbem ro
mam irrupit cepit et cessis patribus
et sublata italia invasit greciam va
stans omnia invasit et terribiliter u
sque ad delphicum Apollinis templum
quod situm est in monte pernaso pro
cessit ipsius quod Appollinis appetens
spolia stultus socratus ait locuplete
s deos largiri hominibus opportere hunc
inquam tradunt de maiori britannia que
ab adventu Saxonum in insulam appel
latur anglia oriundum apud troginum
pompegium in vice sermo repitur qui
a se nones galli cum litones brenn
um tum in Italiam venissent triscos
a suis sedibus expulerunt in ea con
diderunt urbes egregias mediola
num Comuma brixiam veronam per
gamum Tridentem atque vincencias
Nam quod urbem senensium senibus suis
et valitudinariis armentariis que con
struxerunt non modo fides historie satis ce
lebris tradito est sed eo quod valde
ar quod senenses et lumaments membro
rum et venustate facie et coloris
gratia moribus quoque ipsis ad gallos
et britones a quibus origine contra
xerunt videntur accedere Licet eos re
tustas temporis urbis plaga siderum regi
onis generis suum tuorum quibus sang
ne et moribus diu per mixti sunt ex m
agna parte mutaverint Non dicam tamen
colorem gallicum candorem sed hec o
mnia ad senonorum similitudinem existimasse
sufficient Greci namque lac Gallac di
cunt unde et gallaxias lacteus ap
pellator et galli qui colore lactei et
galate Nam greci dicti sunt gallo
greci in finibus grecie quos gallorum
milicia occupat Mansit autem exercitus
ille Brennus dux triumphator et
fere invictus donec insurgeret ausus est
in deos ipsum apollinis delphicum

Phicum templum ubi viderunt
incole dei opem suppliciter implo
rent iuvenem supra humanum modum
insignis pulcritudinis in delubri cu
lmine consedisse auditur est etiam
strider arcuum et strepitus armorum
subito ac terre motu pars montis ab
rupta gallorum stravit exercitum
insecuta deinde tempestas est que
grandine et frigore saucios absu
mpsit dux ipse brennus cum do
lorem vulnerum ferre non posset
pugione vitam finivit Nec movea
at quemquam ut dictum est in templo vi
sum esse appollinem ad ducis invicti
audaciam coercendam delendumque
exercitum qui permittente deo consenti
entibus culpis hominum multas delevè
rat naciones cum etiam sit certus
plures plerumque nequicie sue exercere
in illos qui sane fidei et fortes sunt
et re religionis ignavi eos namque
gratia subtrahitur datur quod malignis
spiritibus nocendi cum nisi deo permit
tente omnino nocere non possint ut
si velint Et sicut evangelio docetur tes
timonio quod nisi impetrata licencia
non audeant queant irruere
in gregem porcorum

Ideo quia Brenni historia
aliena forte minus devota
videbitur et ad deminuendam
virtutem gentes nostra sed
doctrina exercitum et forte dum de
est accedo primus ad ea que fere sunt
omnibus nota compendiosa sermone
Romanum Eminuit quidem virtute an
glorum datos danos ne fregit mo
tus quod compescuerit norcorum uber
eo prospicium est quod egregie virtuti
meritum que ibidem potenter et patet
ex eunt cantica mira pro me ecclesie ho
norum et primis confessos nostri insignis
in hodiernum diem in omnibus plus
optinet provincia quoque Deuerina que
moderno usu et nomine ab incolis ro
iltesim vocatur eodem mense Vendicat
cohortem subsidiariam adiecta sibi
devonia et cornubia ad quam una
descendo Rex anglorum qui russus
cognominatus est Armis quidem stre
nuus fuit parum religiosus et qui

presentie sctorum et papue sancti
anselmi cantuariensis spiritum invidie
quo suffocatus est in se visus est
nocuisse sed insignis Cenomannum ex
pugnavit comitem cepit Nec indig
nus est enim tanta custodia ma
capac tanto quod ipsi attestabitur in
perpetuum Modo barbatus aut si ali
o nomine tenere malueris dicatur
modo barbarum aut barbarorum cui suc
cessorem eius henricum inclitum
regem qui leo iusticie appellatus
est que sicut publice notum est no
mine verbis sub turres gallie tremue
runt Et quo regem francorum cum
suo prelio fregerit et fugaverat et
quam preclare est et victorie illius
qui publico prelio interfuerunt plures
tes extant ne replicare notissima tedi
osum sit sicut prelio Normannorum
ducem virum bellicosum armis stre
nuum quem Jerusalem liberata redege
rat sub umbra nomine quo cepit alie
in regem ingressus timores referre
super nataneum tedio Cum eius mores e
nimi capti viderit in custodia pub
lica habita cum estimacione dignitatem
et sanguinis testantur hoc normanno
rum proceres alii capti alii incarcera
ti alii exheredati in hodiernum diem
Sed et sepulcrum capti ducis apud nos
est postremo ne longe petantur exempla
nepos illius totque eius collaterales
gracie virtutum insignem coheserunt
nuta Rex optimus apud britannos
ab normannorum et aquitanorum
nos felicissimus et primus tam replet
indole rerum que splendore virtu
tum quod strenuus quam magnificus quam
prudens et modestus Absque ut ita
dicam infancia fugit nec ipse livor
plere aut dissimulare sed cum opera
reverencia et mansueta sunt et abdita
marinum finibus ad hispanie limites
sub virtute sue pretenderit et germanie
titulos sub ingenuum et tenui prudenti
a velox ante plures venit dicenda ta
cenda quod pallet et potest est ingenium
vicio prestige tecta volens nam quis
deus gente prevaricatrice primum ina
maliciam rupto federe quod matrimonie
to procerum cum filia leonis iusticie

firmatum fuerat Nonorum primi
sit sublimari favorem et in rego
alieno regnare homines contemp
torem boni et equi omnique iniquita
te et perfidia fundata est causa ne
gligentem disciplinae ut eo tamen non
regnante quia conniveret et colli
dente clerum et populum pernotare
tur omnes ad omnia mensura namque
iure vis erat invadens quo reg
num coheredi tamen exclusit dominum
pro quo quidem si fides esset in hone
et decessorum mute et comitatus
e manenti sibi fuerat moriendi
vicinas studuit tere per nationes
cum principibus matrimonia con
traxit et amicitias Ne quo dei
beneficio primus qui adhuc vagie
bat minime ad petitionem hereditate
posset accedere plurima quidem adver
sus in nocentiam machinabatur
Sed in omnibus hiis metita est ini
quitas sibi eo quod innotuit quia
deus verax est quod fidem quam do
mino suo domino terreno non servavit eam
quoque nequaquam repperit in subditis Eadem
namque mensura remensum est ei qua
ipse premensus aliis fuerat acsi
omnes aput eum didicissent ne
quod dedi neque deo infideli omnino
fidem Sed tamen multum male para
ta bene illud quidem pessime e
git quod in contemptu dei in xpo
s eius manus iniecit non sine
nota perfidie et proditionis quam
nephariam operis insito contraxit a
pud omnes ita ut adhuc eius exem
plo nemo facile accedet Non tamen solo
s et suos primos ad perniciem susce
pit Episcopos Sed omnibus quos su
spectos habuit proditionis sue te
tendit insidias At in captione Episco
rum initium malorum fuit Et ab
ea die non defuit gladius latere e
ius Et facta sunt sic novissima h
omnis deteriora prioribus quid multa
in diebus eius multiplicata sunt ma
la mera ut si quis ea sompmati
recenseat historiam Josephi p
ossint excedere Unum tamen se illis
primis virtus opposuit et fere ante
etatem a minimis militare sit ma

lignanimum impetum fregit ut theo
doso more quem historie conse
runt Allexandro quoque dictus sit
non esse Et virtute inque inveniatur
inferior nec modo inpunis adoles
cencie annis impubes adhuc mili
ciam aggressus est verum quoque fero
ciori et ferocori manu domini avun
culi hostium corda concussit et fregit Sta
tim quoque insurrexerunt in eum reg
es Francorum et Anglorum collectis vi
ribus suis et utrique inamor hostis
Eustachius ille sororius regis Fran
corum qui propriam agens causam non
tam patri quam sibi paternum diadema
conservare nitebatur et eos quidem non
modo vilit Neoptolomus in sustinuit
Sed eo maxima parte potentis superat
unde tactus dolore cordis intrinse
cus Eustachius quem pdni quod in
vita optimum fecit Rebus excessit h
umanis que letantibus bonis et pu
blice fortune congratulantibus qui hoc
flagellum aliud punici merebat illur
erunt ambuburdium Collegia conforma
populo mendicum Balatronibus
hoc genus omne Nec tamen obitus gloriosi du
cis nostri quicquam detraheat de dicorum co
tronis in cuius subsidium omnium pre vene
rat in manu valida et non amplior
nimis armatis militum instructis
copia sustinuit presens et vidit dum
aut consilio virum per meritis inter cas
trum quod rex imminceat et regis
copias ferme sic longe maiores exerci
tum intercit Nec tamen hoc alicuimodo
ascribant viribus suis non precipue
milite mecebatur adhoc deum exi
gentibus culpe perditus est qui reg
num occupaverat ut cogeretur exhereda
re filium et domini cedere regni succe
ssionem Et totius regni proceres et
miliciam fidelitate prestita obligare
Turpeo ad obsidionem Richmontis quod
ibi Anglos et Normannos quos in
multiplex confederacio venerit pro pu
as et magis fremores in captione cas
tri extitisse nullus ignorat Nam si
leo de maiyneto et toto mundus Bri
tannie quimus gaudit primatia sit co
mitatum quin rebellis esset in hodiernum

dum nisi robur gentis anglorum
esset formidini. Hoc ipsum aut viribus
an amore generis virtute allectus in-
certum. Comitis illustris blesensium
et carnotensium comitis castra que
pupillaris etatis tempore amissa fuer-
ant ducatum normannorum restitui-
t. Longum est inclita gesta tanti
principis enumerare contendam que
sicut omnes admirari necesse est ita
plene describere impossibile est. Nec e-
go viribus meis arrogo in quo
si mota precedente gratie cursu sibi
dum successerunt prospera fugare q-
rostris Crispinis et Troguis et tum
adolescentie eius aliquibus su-
spectus est et victoria ab omnibus su-
spicta timeatur

Verum moror
in commendacione
ne gentis quam
decora constat

esse laudabilem. Beatus Eugenius
eam ad quecumque vellet applica-
verit esse idoneam et preferendam
aliis nisi levitas impedierat
sic ut Hanibal negabat posse
vinci Romanos nisi patria sua
ita et hec dum pugnatur invinci-
bilis est. Nam in sedibus suis fa-
cilius expugnatur. Hec autem for-
te communia sunt cum ceteris genti-
bus. Nicolae Britannice utique Itali-
e [illegible] non [illegible] fuerant instituti et
doctrinam exercitatione firmaverunt
honorati incedant habeantur patrie
defensores intendant cultui qui ti-
ronis deceat. Nam cultus lascivi-
or nec in mulieribus sexum vitio
caret. Et notatum [illegible] crebre pa-
ss compertum est in bellis multa
e lascivientem et splendentem a-
pparatum non tam timuisse contra-
victoriam quam hostes incitare
ad predam. Unde et Hanibal cum
aput regem Antiochum mora-
retur causa perfugii facetissime s-
cavillatus est rege ostendente ex-
ercitum insignibus aureis et argen-
teis florentem inducentem curr-
um falcatis et cum turribus ele-

phantos et omnem equitatum fre-
nis ephippiis monilibus et fal-
leris prefulgentem. Cum igitur
ex contemplacione tanti ac tam
ornati exercitus gloriabundus hanib-
alem aspexisset. Putasne inquit
satis esse Romanis hec omnia. Tunc
penus eludens ignaviam imbel-
liam que militum eius preciose ar-
matorum. Plane inquit satis esse
credo et si Romani avarissimi
sunt. Trepide quoque breviter ac acer-
be. Nam rex de numero exercitus et
de estimanda comparacione quesie-
rat, et illum liquet respondisse de pre-
da. Denique si nasci a militia artifici-
e caret et iubet esse piscatores [illegible]
ut femina comptos credat eos ad
robustam miliciam admittendos o-
pifices artium singularum. Id rex
suarum pocius ornat a quibus
se sciunt preter eos honorari. Unde
liquet milites oportere armis quam
vestibus instructiores esse. Sueris
a diguitis gemmas ad ensem in[illegible]
ad pocula legitur instituisse. Ma-
thabeos quoque constat clipeos ma-
gnasse et ex fulgore eorum for-
titudinem gencium dissipatam eo-
s tamen credibile est veste commu-
nisse contentos nil enim est quod pri-
mum deceat militem quam cul-
tus mollior et delicie vestium ex-
quisite nisi forte cum cassione ad
invadendum tardus exprimus [illegible]
verum de honeret miliciam sua
marte contempto. Sordes quoque
vitande sunt ac mediocritati que
incedit tramite aureo insister-
insistendum est. Hoc autem volo
ne persuasum in [illegible] exerce-
antur virtutem non decet esse que tamen
incedit frequenter si non disciplina
na firmatur. Certum non [illegible]
literas lacedemoniorum tradidisse
dicuntur. Unde et Hanibal Italia
petiturus lacedemonium quesiit
ductorem armorum. Cum desiderat
rat pacem preparare ad bellum qui
victoriam cupit diligenter imbu-
at militem qui scit optat eventum

vincet arte non casu. Nemo pro-
vocare nemo offendere audet quem
scit superiorem fore si pugnet. At-
henienses vero pre ceteris mand-
asse militibus ipsi locuntur tam
ales. Miles non dum emeritus
exercitio usque assuescit et labori.
Nam hec solent militibus sani-
tatem et in conflictu prestare vic-
toriam. Id vel tradiderunt quia
in peditibus robur consistit exerci-
tus et parum aptum esse militare
qui nisi equites sunt pugnare non
norunt. Unde tamen nec exercicium nec
ad pugnam vocatur utiliter cum sti-
pendia non perdunt. Si enim sub-
trahas alimenta tibi miles obsequi-
um negabit aut fidem. Fames enim
ut dici solet pugnat interius et sola
hec que tutissima videntur expu-
gnant. Nescit plebs ieiuna timere.
Si vero alimenta processerint, nimio
timore pene nunc primorum spe
ad officium incitetur. Sunt ubique
ampliatores militariorum exerci-
tiorum instrumenta et hiis vis exercitia pro-
nominant et videbis in brevem gen-
tem in id virtutis esse reductam quo
vigebat cum maximus imperatorum
Julius Cesar tercia quesita et
terga Britannis. Sed et deliberationes
castrenses sicut tum frequenter agi-
tentur ut in hiis exercitatus miles
cum necessitas et usus exegerit quid
maxime expediat sciat eligere. Si
vero res sunt seria latet militem eo
quod militare preceptum est quid fie-
ri debeat tractare cum multis quid vero
facturus sis cum paucissimis vel potius
ipse tecum. Raro enim manet abscon-
ditum quod ad notitiam multitudinis
venit. Militaria quoque recepta et
ex ea strenuorum moribus sepe refe-
renda sunt ut hiis ad istam
illis accendantur et anim-
entur ad virtutem. Nec tamen propositi
mei est rei militaris hic artem
tradere que quidem maxima est et
permittia et sine qua ut verbis Plu-
tarchi utar minime quilibet intelligitur
principatus. Quia si quis ediscere
voluerit adeat Cathonem censorium

et legat et illa que Cornelius Celsus
que Julius Iginus que Vegetius
Renatus cuius eo quod elegantissime
rei militaris artem tradidit licet ex-
empla pretermiserit plura inserui.
Legat insuper que isti posteris pre-
scribenda dixerunt. Hoc tamen in omni-
um artium utilitate verum est ut nequaquam
preceptis exercitium desit. Nam sicut ait
Cicero in unamquamque rem dare pre-
cepta facillimum est, sed eam efficaciter
exequi laboriosissimum. Unde et in pre-
ceptis eloquentie adhibentur scribentes
de arte dicendi asserunt eam sine
efficaciam et inutilem esse sine usu
et exercitatione dicendi. Ad omnes artes
arbitror extendendum. Nam artes non firmantur
usu nec exercitio roborantur. Adeo quidem
ut si artem usum quis disponeres utili-
or sit usus expers artis quam ars que
sine usum non habet. Nam et David in
funda et lapide quorum peritiam usu
habebat allophylum stravit et in baculo
suo aggredi ausus est virum tam
intus terribilem et bellatorem ab ado-
lescentia sua. Reiecit quoque loricam reg-
iam et arma quibus exercitatus non
fuerat ratus omnia esse impedimen-
to milicie quorum usus exercitio non fir-
matur. Ceterum sicut ars sterilis est
usus ignara. Sic et usus imperfectus
qui ex arte non provenit. Est ergo singulo-
rum virtutum avaricia a natura quasi
luctante et ut dici solet multa inver-
sa vel vite agreditur progressus,
ab usu ab arte perfectio si tamen usu ex-
ercitatione sunt solidata optime hoc in
liberalibus viribus et mechanicis
sed que sunt quorum non dum audierunt
mentem ut ars infecunda est sine u-
su et usus temerarius sine arte sic
milicia ergo sine arte inerte est inefficaci-
a sine usu. Nemo itaque miles esse
voluit perdiscit artem eam quoque usu et
exercitio firmet. Et cum electus fuerit
et milicie sacramento astrictus rei
publice et sibi utiliter vivat. Et non
sic pro multitudine aut manibus man-
ta. Hinc enim viribus instituere tira-
nnos novissime usus est cum amari
bus plapsus est ad pedes sequa-
mur ergo enim et sicut ipse ait qui

soccos pedibus fricantque ut non offendatur ad lapidem obviam vel alium que multiplex ingerit casus.

Pedes quidem qui humiliora exercent officia appellantur quorum obsequio totius rei

publice membra per terras gradiuntur. In his quidam agricolarum racio vertitur qui terre semper adherent sive in sacionalibus sive in consitivis sive in pascuis sive in floreis agitentur. His aggregantur multe species lanificii artesque mechanice que in ligno ferro ere metallisque variis consistunt. Serviles quoque obsequendi artes et multiplices victus acquirendi vite que sustentande aut rem familiarem amplificandi forme que nec ad presidendi pertinent auctoritatem et minus universitati rei publice usquequaque proficiunt. Hec autem tot sunt ut res publica non octipedes cancros sed et centipedes pedum numerositate transcendat. Et quidem pro multitudine numerari non possunt cum tamen non infinita sint per naturam. Sed que tam varie figure sunt ut nullus umquam officiorum scriptor in singulas species eorum specialia precepta dederit. Verumtamen quod generale est omnibus et singulis precipitur ut legis limites non excedant et ad publicam utilitatem omnia referant. Debent obsequium inferiores superioribus qui omnia vicissim eis debent necessarium subsidium providere. Unde Plutarchus ea dicit in omnibus exequenda que humilioribus id est multitudini prosunt, quia paucitas semper pluribus cedit. Ergo causa instituti sunt magistratus ut a subditis iniurie propulsentur et ipsa que res publica quasi illorum opificio calcietur. Est enim quasi discalciata cum iniuriis exponitur. Quo nil potest esse ignominiosius his qui gerunt. Afflictus namque populus quasi principis podagram arguit et convincit. Tunc autem totius rei publice salus incolumis preclaraque erit si superiora membra se impendant inferioribus et superioribus

inferiora pari iure respondeant ut singula sint quasi aliorum ad invicem membra. Et in eo sibi quisque maxime credat esse consultum in quo aliis utilius noverit esse prospectum.

Scripserunt
de re publica
et si diviso modo
Cicero et Plato

cum alter qualis esse deberet describeret, alter qualis fuerat a maioribus instituta. Hanc tamen et utique instituende scripsit formulam ut vita civilis naturam imitetur, quam optimam vivendi ducem sepissime nominavimus, alioquin non modo incivilis sed potius bestialis et brutalis iure censebitur. Que sit autem nature institutio ipsa rerum experientia innotescere facile est. At poetarum doctissimus Maro ad quem Plutarchus sepe destinat Traianum ut civilem vitam ab apibus mutuetur: Admiranda tibi levium spectacula rerum. Sole communes natos consortia tecta urbis habent magnisque agitant sub legibus evum. Et patriam sole et certos novere penates. Venturique hiemis memores estate laborem experiuntur et in medium quesita reponunt. Namque alie victum invigilant et federe pacto exercentur agris. Pars intra septa domorum narcissi lacrimas et lentum de cortice gluten prima favis ponunt fundamina, deinde tenaces suspendunt ceras. Alie spem gentis adultos educunt fetus, alie purissima mella stipant et liquido distendunt nectare cellas. Sunt quibus ad portas cecidit custodia sorti inque vicem speculantur aquas et nubila celi aut onera accipiunt venientum aut agmine facto ignavum fucos pecus a presepibus arcent. Fervet opus redolentque thymo fragrancia mella. Ac veluti lentis Ciclopes fulmina massis cum properant, alii taurinis follibus auras accipiunt redduntque, alii stridentia tingunt era lacu, gemit impositis incudibus antrum. Illi inter sese magna vi brachia tollunt

in numerum versantque tenaci forcipe
ferrum non aliter si parva licet compo-
nere magnis Cecropias innatus
apes amor urget habendi munere
quemque suo grandevis oppida cu-
re et munire favos et dedala
fingere tecta at fesse multa refe-
runt se nocte minores crura thimo
plene pascuntur et arbuta passim
et glaucas salices casiamque cro-
cumque rubentem pinguemque tiliam
et ferrugineos et iacinctos omnibus
una quies operum labor omnibus unus
mane ruunt portis nusquam mora rur-
sus easdem vesper ubi e pastu
tandem decedere campis admo-
nuit tum tecta petunt tum corpora
curant fit sonitus mussantque ho-
ras et limina circum post ubi iam
thalamis se composuere silentur
in noctem fessosque sopor suus
occupat artus Nec vero a stabu-
lis pluvia impendente recedunt lon-
gius aut credunt sese adventan-
tibus euris Sed circum tute sub
menibus urbis aquantur excur-
susque breves temptant et sepe
lapillos ut cumbe instabiles f-
luctu iactante saburram tollunt
his sese per inania nubila librant
aut illum adeo placuisse api-
bus mirabere morem quod nec con-
cubitu indulgent nec corpora seg-
nes in venerem solvunt aut fetus
nexibus edunt verum ipse foliis
natos et suavibus herbis ore
legunt ipse regem parvosque qui-
rites sufficiunt aulasque et cere-
a regna refingunt Sepe etiam du-
ris errando in cotibus alas que v-
ltroque animam sub fasce dederunt
tantus amor florum et generandi
gloria mellis ergo ipsas quamvis a-
ngusti terminus evi excipi-
at neque enim plus septima ducitur
estas at genus immortale manet
multosque per annos stat fortuna
domus et avi numerantur avorum
preterea regem non sic egiptus et i-
gens libia nec populi parthorum
aut medus idaspes observant regem
incolumi mens omnibus una est
amisso rupere fidem constructaque

mella diripuere ipse et crates solv-
ere favorum ille operum custos il-
lum admirantur et omnes circumstant
strepitu denso stipantque frequen-
tes et sepe attollunt humeris et
corpora bello obiectant pulcram-
que petunt per vulnera mortem Hec
in publice omnis auctores percurre
rerum publicarum revolve hy-
storias vite tamen laudabilis tibi certius
et elegancius nusquam occurrat
essent quam proculdubio sive civitate
sive se habent sive vivendi prescribent
formam

Vera quidem virtus licet prius
insistunt vestigiis via
compendiosissima et per ex-
pedita perficitur ad vir-
tutem unde apud maronem quem
dametta certaminis et carmina col-
latione sive verbis auspicia posi-
sive ad imitari omnem namque labo-
rem communem cognosces et ceterum
occurri ipsam quem regina tamen ope-
strictura civitate consurgit et si
labori inferiare manum suas ne-
gotiaque in insteat ocios tamen impe-
dit opi et totius mentis competet
sollicitudinem Nam sine prudencia
et sine sollicitudine non modo res
publica non procedit sed nec minima
consistit domus unde maro in eneida
cone ulixis humeris comitem
ei dorz propter prudenciam affinxisse
quia mito poetico minerva inu-
paruit imitator quoque illius ma-
ro virum insignem armis et p-
ietate describens et quem dig-
num censuit ut preesset Roma-
norum ei tale gerendis omnibus
achatem sociavit eo quod sollicitudo
prudencie que gerenda sunt redi-
ssime premonet et nec inspecto
sic negocia sepe predimit ut nul-
lis insidiancium dolis predatur
et que impossibilis via gendarum
non publicata ad finem intecont
pervenit destinatum elegantem
dem tamen nec res militaris nec
pietatis opus sine sollicitudine et
prudencia valeat exerceri confidele
utraque contractus est cum sollicitudo
prudencie sociatur quia et igeni

[illegible] retunditur odio et so-
licitudo non proficiat nisi domestice
vere fundamento nitatur alteri
sic altera possit opem ferre et qui
rat amice sed singuli rei quem
libet vita inquit non procedunt in
terna recedente procedat tibi
poeta manthuanus qui sub i-
magine fabularum totius philosophie
exprimit veritatem attende ergo
nonoque animi diligencia qualiter
apes estate nova per florea ru-
ra exercet sub sole labor cum gen-
tis adultos educunt fetus aut
cum liquencia mella stipant et
dulci distendunt nectare cellas
aut onera accipiunt venientum aut
agmine facto ignavum fucos pe-
cus a presepibus arcent fer-
vet opus redolentque thimo fr-
agrancia mella ita variis te-
neretur occupacionibus omnes
et dum sic colmitur officia sin-
gulorum et ministrati perficiatur
dum iusticia colitur fructus omni
mellita dulcedo perfundit unum tamen
mellius rei publice est diutur-
na felicitas nisi ministrata perse-
verat caput incolume quod si non
habes vel didonis decreatus
ero. Contra cum lenitate fica
admittitur quitaque cito invenit
graciam homo ignotus exul fugi-
tivus cuius causa ignota est propter-
ea suspecta. Contra inhonesta-
te excepte sunt ab ambius prima
primum fabulose narraciones hominis
suam enarrantes cul primum in-
posset auditorum subvertere men-
tes procedunt ergo admirantem ho-
minis sermones blandi illecebre
laudum laudi conciliant hospi-
tum graciam communium animaturus
instruunt animum captata sedulitas
fabule permittitur tenuiter vena
di multiplicat que luxurie lenitas
commutatur incestrum patrimonium
incendium desolacionem civium et fer-
me hostilitatem prorogant cuius
ab hic sunt femmei et effe-
minati reges et publica virtute habu-
erit fundamentum succedentibus
prosperis minime potuit invenire

processum lenie admissus est qui
quamvis ex pietatis officio ut hos-
pes non fuerat excludendus op-
portunus tamen fuerat eminus ut
ad venam ne quasi iudicem in-
troire

Omnia inquit facturus
consilio et post factum
non penitebis Preterea
sicut principem lenia
proferre non decet Sic nec fa-
talem quidem esse ad lenia proferre
non decet Sic nec fatalem quidem
esse ad lenia audienda Ait enim
scriptura princeps qui libenter va-
mendacium omnes ministros habet im-
pios. Cum fabulacionibus et con-
viviis se totis viribus immiscet
venius. Cumque qui prima mollia
libenter admittit qui posterioribus
cumque vulneatur vix evadit vi-
sus est aliquem et oscula sunt f-
actum se procedunt ordine ita
et ex multe doloris inferunt
partium voluptatis sicut quidam fe-
mus prima est. Si michi non cre-
dis vel demostenem crede qui sa-
tis bene hoc laudi dicitur re-
disse hec aut lays corinthia ob
elegantiam venustatem que for-
me grandem pecuniam demebat
conventusque ad eam dinorum hominum
ex omni grecia celebres erant nec
admittebantur nisi qui dabat quod
poscebantur. Poscebat autem illa
nimium quantum hinc natum est fre-
quens illud proverbium apud gre-
cos frustra chorinthum te-
dit ad laudem nisi queat aut
velit dare. Ex postitur ad hanc
ille demostenus clanculo adit et
ut copiam sui faceret petit. At la-
ys hec quantum poposcit ex ma-
tis minimum denarium faciet decem
es mille. Estimatur que medieta-
ti talento maioris quam nostris de-
narium viginti milia claudit. Ta-
li petulancia mulieris atque pecu-
nie magnitudine ictus expan-
dus que demostenes avertitur
et descendens Ego inquit peni-
tere tanti non emo vis ne premi-
tiora non sit quod dixerit [illegible]

habet voluptas omnis stimulis
agit fruentes apium que par vo
labium ubi grata mella effundit
fugit et nimis tenaci ferit ic
ta corda morsu mira namque
in principiis dulcia sunt sicut mel
et favum et novissima eius que
ius obscuritate amara sunt dulcis
est enim finis confabulacionis pri
morum et explete libidinis u
pro incensa et que in omnis de
solacionis incendia spargit

Vade inquit
salomon ad
formicam o
piger ut prudencia

heatur at plurimis virum politicum
mittit ad apes ut ab illis summum
distat officium cum sit hujus age
missent nequaquam luxurie indul
sissent et de gentibus perpetuam
solummodo gauderent quia in
cui in ulcere dura raducant eff
feminati omnes sub dyrerunt col
la virtuti posito et si ut officia
o virtutum et instior sit principa
tus colendus tum est Et sicut
apes in hinneis regem suum
attollunt ita subditi quos pe
des et membra esse predixim
domino regis pro vico suis non sit
commodum ei exhibeant famulat
um Nam et si laboret vivis fe
rendus est tamquam magno salute
auspicia provincialibus extant
Regia incolumi nigos omnibus v
nit amisso rupe fidem illirici
Et civitates cotidiano extanto si
intios terrebant macedones
qui prelia pulsi rege suo defun
cto regis filio magno placato et
pene autem posito aronque cext
amen repetere tronque ideo vi
cti fuissent quod bellantibus defu
erant auspicia regis sui victores
futuri vel propter ea quod ex superstitione
vel fide animi vincendi reperrent
Nam et infantem infantis eos te
nebat que si victi essent captum
de rege facere videbantur Com(m)isso
itaque prelio magna cede illiri
cos fuderunt ondentes hostibus
suis prore belle regem non virtute

macedonibus defuisse *[faded]*
debet iam provectis etate et dig
nitate si tanta habetur habetur vero tolli
prehendentis lica aut dum stule vi
deatur tractare populum tum auctori
tas dignitate et utilitas officii
debent provincialium amores mitiga
re Ajenim me causa visitandi dominum
Adrianum pontificem quem quem in
me mortiliorem familiariter ad
misceat profectum in apulia mansi
que cum eo beneventi ferme tres me
ses cum itaque ut fieri solet mutui
tos sepe super plurimis conferremus
et ipse quid de se et curia roma
na sentient homines a me famili
arius et diligencius quereret Ego
aperui enim propriis spiritus libertatem ma
la que in diversis provinciis an
dieram patenter exposui Sic enim
ut dicebatur a multis Romana
Ecclesia que mater est omnium Ecclesiarum
Se non tam matrem exhibet quam
aliis quam novercam Sedent in ca
thedra scribe et pharisei ponentes one
ra importabilia in humeris hominum
que digito non contingunt Domi
tur nitlero nec forma sunt gre
gi qui recto calle pergit ad vitam
preciosam supellectilem congerunt
auro et argento ornant mensas
sibi Ecclesia ab avaricia minus parca
Nam paup ant nullus a racus
admittitur quem mit dum non tam
xpus quia vana gloria introducat
Continent Ecclesias lites excitant col
lidunt clerum et populum laboribus
et miseriis afflictorum nequaquam
compatiuntur Ecclesiarum letentur spo
liis et questum omnem reputant
pietatem iusticiam non tam veri
tati quam precio reddunt omnia namque
cum precio hodie Sed nec cras ali
quid sine precio obtinebis Nocent
sepius et in eo demones imitantur
quod tunc prodesse putantur cum nocere
desistunt Exceptis paucis qui no
et officium pastoris implent Sed
et ipse romanus pontifex omnibus
gravis et fere intollerabilis est pre
terea omnes arguunt quod ruentibus
et collabentibus Ecclesiis quas pa//

terram consternxit devotis altaribus
qs militantis palacia extrunt et i
pse no mo pparatus s(ed) decantatus
incedit palacia splendent sacerdo
tum et in manibus eorum xpi cor
pus datur Ecclia provinciaru diripi
unt spolia at s(ed) thezauros Cresi
studeant reparare s(ed) ita in eis a
git altissimus qui et ipsi alijs se
pe vilissimis hominib(us) dati sunt in
dereptionem et ut opinor ut i(n) ipo
erruerunt inique de erit eis fla
gellum dni ob peccati dni lot
uerum est quia quo iudicio iudica
uerint iudicabuntur et qua mensu
ra remetietur eis Antiquus de
rum mentiri no novit / hec mesti
pater alloquitur pplus qui quid
vis ut illius tibi similes pferam
Et in inquit quid sentis augusti
e insp sunt undique vereor em
ne mendacium vel adulacionem cont
ham notam s(ed) solus pplo contradix
ero Sum aut reatum vereor ma
iestatis ne tamq(uam) qui os meum
in celum posuerim crucem vi
dear meruisse Vim tu quia dn
ino deus sit potencie Cardina
lis psbr pplo testimonium phibe
bat ei usq(ue) nunq(uam) contradicere non
psumo Asserit enim in Romana
Ecclia quandam duplicem esse ra
dicem et fomentum avaricie que
caput et radix est omni maloru
Nequaq(uam) ut quid in angulo s(ed) consi
dentibus fratribus sctis Eugenio
mo pprudente quod adversus in
nocenciam meam fuerunt glishs
publice ptestatus est Quim tame
Vim tu audacius consciencia teste psi
teor quia magna honestiores
dicos vidi qui in Ecclia Roma
no aut qui magis avariciam d
testentur Unus Barnardi be
donensis pfectorum sociorum cosme
et damiani dyaconus Cardinali
s continenciam contemptu pe
cunie non invetur Non dum ra
tus a quo munus accepit Ei dy
a grimmone fratrum suorum dne i
ure pvemebat interdum accipe
psuasus est Unus ut stupeat
Epm prestum qui scrupulum

conscie metuens et apta pace
tonum bonorum abstinebat plu
im tanta modestia Tanta quin
tas est ut fabricio no inveniatur
inferiores Unum agnita salu
tis via modis antecedunt Elima
go ingresus vitges perpetuis omni tu
sit q(uod) spm sancto menti no licet
ffateor quia qd ppeis faciendu
est et s(ed) no solis dnis opibus inu
tandi Nam qui adoctrina vera disse
nt aut hereticus a scismaticus est
Bz deo propicio sunt q(ui) no omni virum
opera inntentur paucorum go labes
sincerus maculas et vn dulce insa
niam ingerit et mea opinione
ideo frequentius morantur ne tota
corrupant Italiam Set et boni ca
piuntur interdum ne malicia inm
tentur Et quia romana corrup
ta apud deum hijs reputur indig
na Tu ergo quia id habes offici
quere et inserere humiles vane gle
et pecunie contemptores Sz tico
ne dum pgis quere quemis ab
imprudente amico audies que
non vis quid est pat q(uod) aliorum
distutis vitam et tempus omne
pstruitatis omnes applaudunt tibi
pat omni vocatis et domus et ca
piti tuo infunditur omne oleum
peccatorum Ergo pat es quare
a filijs munera et retribuciones ex
peccatis p dne quare romanus
tuis timorem no mortis et teme
ritate repsa eos ad sedem non
renouens at verbem vis Italie
tuis innerabus consuarie Nunq(uam)
tam sit silvester munerabus atqui
sunt in medio pat es et non in
via Eisdem est consuanda mu
neribus quibus est acquisita er
uod gratis acceptis glie dato in
sola Regina virtutum est et e
rubescit quoniam pcio p mutari
s(ed) gratiosa futura est s(ed) quanta ne
quaquam pstituatur ad pcium ge
tore pi no pt integra est et sem
p incorrupta Dum pmus tu q
nuus o pontifex Bist pontifex t
tante congratulacionis est liberta
ti pcipiens ut quocientis sinistru
aliquid de ipso meis auribus in

insonaret hoc ei sine mora in
narem Et cum plurima in persone
ver contra respondisset Appolo
nius huiusmodi michi apologum sint aut
go audit ut adversus stomach
um membra omnia totius cor
poris conspiraverunt tamquam adver
sus eum qui voracitate sua la
bores omnium exhauriret Non sa
ciatur oculus visu auris auditu
laboribus insistunt manus pe
des abstinere callum induunt ipsa
quoque lingua utili sermone et sile
ntio moderatur omnia denique in
cubra publicis invigilant co
modis et in tanta sollicitudine
omnium et labore solus quiescit
venter et cum portata fuerint
que labor multiplex acquisivit
solus omnia devorat et consumit
Quid multa conduxerunt ut a la
boribus abstinerent et eum medi
a conficerent illum inertem et
publicum hostem exacta est
sic una dies sequuta est alte
ra tediosior tertia adeo perniciosa
fuit ut omnibus defectum induceret
urgente itaque necessitate fratres iterum
morum convenerunt acturi de salute
sua et hoste publico statuendum Cum
vero omnes assisterent oculi languere
runt pedem pes molem corporis
non erexit torpebant brachia
et ipsa lingua merens et de fine
in pallato sociata causam commu
nem exponere non presumpsit
ad cordis ergo consilium omnia redi
erunt illoque habita deliberatione
tione ratio patefacta est quod hec ma
la ingerebat quem ante denunciaverunt
fuerat publicum hostem Eo quod ei
ei tributa subtracta sunt et ipse p
ublicus dispensator omnibus ali
menta subduxit Et quia nemo
potest sine stipendiis militare cum
stipendia non preveniunt debilitatur
et frangitur miles Sed nec in de
spensatorem poterat culpa ref
undi quoniam quod non accepit mi
nime poterat aliis erogare lo
nge quod tucius esse ut ei quod distri
buat ministretur quam illo evacuato
omnia membra esuriant Factum
est ita et suadente ratione repletus
venter est et refocillata membra
et pax omnium reformata absolutus
est ita quod stomachus qui licet vo
rax sit et avidus alieni non tamen
petit sed aliis qui absque eo nutri
ri nequeunt sustentacula Tale est
inquit frater si recte attendes in
corpore rei publice ubi licet plurimum
appetat magistratus Non tamen sibi
quam aliis coacervat Si enim exin
anitus fuerit nil est quod membris
valeat impertiri Nam stomachi
in corpore et principis in re publica
idem est officium iuxta illud Quinti
Sereni qui stomachum regem toti
us corporis esse contendunt vera ra
tione videntur huius enim valida
lidus firmat tenor omnia membra
At contra eiusdem franguntur cuncta do
lore Quin etiam nisi cura iuvet in
iure cerebrum fertur et integros
illius adtereret sensus Noli ergo
neque nostrum neque secularium prin
cipum dominationem metiri sed omnium
utilitatem attende

Ecce iam non satisfactum est
persuasisti devotos huiusmodi
vos suppone prelati nunc mo
nstro eam sed grata est dum
deo subdita est et illius ordinem servat
alioquin si divinis reluctetur mandatis et
in theomachie prevehit esse per
operam libera voce respondeo deum
magis hominem preferendum est Sic ergo
cohereant inferiora superioribus sic et
inque membra se subiciunt capiti
ut religio fruatur incolumis Re
pollicitatam legitur sociates instituisse
ipse et mean debuisse precepta que
a singularitate sapie quondam fa
te ne manare dicuntur hoc autem
in summa colligitur ut in re publica
lica humiliora sint maiorum officio
diligentius consuluntur Institu
tionem Traiani cuius memoria superius
facta est diligentius relege et con
latius conscripta invenies Nobis
autem hec de unitate capitis et mem
brorum ad presens dixisse sufficiat
hoc adiecto quod permissione confesso

capitis ut predximus ad omnia
membra refertur Et cum cuiusque
membri vulnus in iniuste irroga
tum ad capitis spectat iniuria
certum est quod qui adversus caput
aut incolumitatem membrorum dolo
malo malicia perfirmat crimine est
gravissimo et proximo sacrilegio quia
sicut illud deum attemptat et
ita istud principem qui constat
esse inter quandam imaginem
deitatis Et ex eo quidem maieste
tis dicitur crimen quod persequitur
illius imaginem qui solus sit
ille illustris comes lege tres
Robertus modeste proconsulari
gens aput Druthamas dicere
consueverunt et ingenue ma
iestatis retinet virtutem puta
cum quis adversus principis
securitatem aut populi quid molliens
sive per se sive per alium inchoans
aut persecutionem quibus eque pena est
condicio et plerumque ut nec in
ortus beneficio inhibitas quos
nemo queverit imputat ~~habitur~~
liberentur Sed comitetur mortuis
illorum dampnata memoria et
bona successoribus auferuntur
Nam ex quo sceleratissimum quis
consilium ceperit quodammo
sua mente punitus est Ex quo quis
tale crimen contraxit neque aliena
re neque manumittere posse con
stat nec ei solvere iure debitores
sumus Quoque criminales ius ac
cusandi non habent sine ulla dubi
tacione hic admittuntur Sed et
milites qui alias causas defen
dere non possunt Nam qui pro pace
excubant magis magisque ad
hanc accusacionem admittendi
sunt Sunt quoque dominos liberi
deferunt et liberti patronos hoc
tamen crimen a iudicibus non in
tacionem [illegible] principalis maies
tatis veneracionem habendam sed in
veritate Nam et petendum est perso
na an potuit facere et an fecerit
et an umquam hoc perpenserit sane
mentis fuit nec lubricum lingue
ad penam facile trahendum est
Quamquam enim temerarii pena

digni sunt tamen et illis parce
ndum si non tale sit delictum quod
vel ex scriptura legis descendat
vel quod ad exemplum legis vindicandum
est Audiuntur et mulieres in lese
maiestatis questione Nam coniura
cionem Sergii Catheline Julia
mulier detexit et Marcum Tullium
consulem in iudicium eius instru
xit Tormentis quidem subdendi
sunt si hoc racio necessitate aut uti
litate indicat qui tamen eius rei
esse creduntur quorum illis [illegible]
consilio atque instinctu ad causa
[illegible] sunt accessisse ut ab omni
bus commissi consciis vindicta po
ssit instituta reportari Sunt autem plura
[illegible] que maiestatis informat
crimen ut si de morte principis
tractetur aut iniustitia contra arma
quis contra patriam tulerit aut
relicto principe de publico bello
perfugerit aut civitatem in sedi
cionem adversus rem publicam
sollicitaverit populum Cuiusve ope
dolo hostes populi rei publice
commeatu armis telis pecunia
qua ve alia re adiuvantur vel
ex amicis hostes rei publice fiunt
Cuiusve dolo malo opera factum
erit quo magis obsides pecunia
dentur adversus rem publicam
quo minus vel gens extranee regi
oni rei publice obtemperet fecit
Item qui confessum in iudicio re
um propter in vincula coniectum
emiserit Et in hunc modum plurima
qui longum aut impossibile est enar
rare Sed quia formam fidelitatis
meo preceptis opportet finari pauca
sunt ex quibus quid non liceat
commodissime colligi potest Nam in
quantum [illegible] impossibile est et ei
quod [illegible] condi
cioni [illegible] aut fidelitatis [illegible]
quia [illegible] sunt fidei inserta inco
lume tutum honestum utile fa
cile possibile cum fidelitate tenemur absti
nere [illegible] ledamus corporis
aut [illegible] quibus tutus est de
[illegible] aut [illegible]
unde honor aut utilitas illius
minuatur Sed neque id quod facile est

difficile fieri licet aut quod possibile
est impossibile propterea quia in visionem
alios cum fidelis est possides. Re-
ddis eius animum et consilium
dz unde quanto omni domino debe-
atur sole clarius liquet. Si tamen de-
betur hiis quibus sola fidelita-
te tenemur astricti. Si et preca-
tionis criminis tanta est ut nec faci-
le crederemus nec animus insula-
rium qui frequentius tirannidem
induunt. Venerimus quispiam ex-
cogitare posse et ne abvtranos
feriata pene severitas pressisse
credatur ipsius modestissimi
nostri verba propter presens posuimus dicit quod
Quisquis enim cum militibus vel
cum privatis vel barbaris vel sce-
lestam inierit factionem aut factio-
nis ipsius susceperit sacramentum vel de-
derit. Et nece etiam virorum illustri-
um qui consiliis et consistorio
nostro intersunt senatorum etiam nam
et ipsi pars corporis nostri sunt vel
cuiuslibet postremo qui nobis mi-
litat cogitaverit. Eadem enim seve-
ritate voluntatem sceleris qua ef-
fectum puniri iura voluerunt.
Ipse quidem ut pote maiestatis reus
gladio feriatur omnibus omnibus eius
fisco eius nostro addictis.
Quibus vitam imperatoria speciali-
ter lenitate concedimus paterno enim
debent perire supplicio in quibus pa-
terni hoc est hereditarii criminis ex-
empla metuuntur a materna vel a-
vita omnium proximorum hereditate
ac successione habeantur alieni te-
stamentis extraneorum nihil capi-
ant. Sint perpetuo egentes et pau-
peres infamia eos paterna
comitetur ad nullos unquam ho-
nores ad nulla prorsus sacramen-
ta perveniant. Sint postremo tales
ut hiis perpetua egestate sorden-
tibus sit et mors solatium et vi-
ta supplicium denique iubemus eos
notabiles esse sine venia qui
pro talibus unquam apud nos inter-
venire temptaverint. Ad filios sane

eorum quotquot vero fuerint falcidi-
am tantum ex bonis matris sive sive
testata sive intestate defecerit volu-
mus pervenire ut habeant potius medi-
ocrem filie alimoniam quam integrum
emolumentum et non heredis. Mi-
tior enim circa eas debet esse sententia
quas pro infirmitate sexus minus au-
suras esse confidimus. Uxores sa-
ne predictorum recuperata dote si in ea
condicione fuerint ut que a viris
titulo donationis acceperunt filiis
debeant reservare tempore quo usus-
fructus assumitur omnia ea fisco
nostro se relicturas esse cognoscant
que iuxta legem filiis debebantur.
Falcidia vel ex hiis tantum filiabus
tantum non vel filiis deputetur. Ad quod
de predictis eorumque filiis cavimus
vel de satellitibus consciis ac mini-
stris filiisque simili severitate cense-
mus. Sane si quis ex hiis in ex-
ordio initae factionis studio vere lau-
dis accensus ipse prodiderit factionem
et premio a nobis et honore dona-
bitur. Is vero qui usus fuit factione
si tamen incognita adhuc consili-
orum archana patefecerit absolu-
tione tantum et venia dignus habebitur.

Et quia premissa de multis ex-
cerpta de simoniaca venia
nostris presenti opusculo manu
inserere, quibus et nostris ignare
a maiestatis crimine se ipsos longius
ammonent hiis respectis et ne quis-
quam merepm calumpniemur in-
digno adversus auctoritatem principis
quidquam presumpsisse displicet quia
sine lesione virium non facile
removetur robur a sube si illo eius
nervus et tenus leditur quisquis ob-
sequium membrorum se ingerit a capi-
te vigeat propter excellentiam capitis
quia in eo totius corporis consistit
salus. Varia in parte que ma-
tera inscribitur Et de officio ma-
trimonii institutum est ac vicium
coniugis aut tollendum est aut fer-
endum qui tollit vicium commodiorem
coniugem prestat qui fert seipsum efficit

mediocritatem. Sic principi et subditorum
vicia aut ferenda sunt aut tolle
nda. Horum quippe consideratio af
fectum coniugii aut equat aut pre
dit sed et ipsa rationis ras
re et tollere lepide quod compo
site sunt. Apparet autem quia tol
landi nomen tortoris est no
ta. Constat equidem eius esse sen
tenciam ut feratur quod tolli non
potest. Nec tamen fidelis addiciat im
peratio et virum mitigatur quod ho
neste fieri potest et religione mo
lestum vitia enim flagitiis levi
ora sunt nec nulla que non fieri
licet aut que fideliter fieri non
potest. Hec causa fornicationis lice
ter dimittit coniunx coniugem et ple
rumque patronus est turpitudinis
qui tamen celat uxoris. Inde est
forte qui adulteram retinet stultus
et impius est. Hoc autem in medici
na corporali et spirituali quo ad ali
quid tempore optinet. Et si devotior
spiritualis est studiosius declina
da sunt et membrorum compagine
ferendi aut tollendi rationis
est regula admittenda ita tamen ne
circa mariti oporteat nec ambiguita
te sine informatione olei sine manifesta
tate rerum ipsa maritalis infundit
vinculo procedat cura. Que autem tol
lenda sunt ex eo liquet quod scriptum
est Si oculus tuus vel pes scandaliza
verit te erue eum et proice abs te. Sic
in membris omnibus principi tolerabilior
abscinditur ut non incurrant
abscindantur et procul eiciantur si si
dei saluti aut publice dentur insta
dalium. Sed ita conteruntur ut in
exterminio unica universorum voluntas
gubernetur cum nisi pretem
quam aut in oculos suos semper pre
pitur utique nec aures nec linguam
aut si quid aliud incorpore rei publice
degit secururum est si insurgat
in curiam obgrauem tamen ipsi oculi effo
diuntur cum aut deus offenditur
ab usu eorum aut ecclesia conculcatur
totius communitatis perturbatur
salus quod ita alienum est ab offi
cio principis ut quotiens istud p

venerit in re publica aut otio non
sentire credatur princeps aut dor
mire aut in dormitorio esse. Sol enim
niteat universis ut cuncta videat et di
iudicet universa solem autem bonum princip
em esse credo. Recte utique facit ci
gnarium fucos pecoris a presepibus
qui aliena spoliat et quidquid
dulce est exhibent aut apportat. Hec
facit cum ecclesie promovet cultorem
cum religionis dilatat cultum cum
superbos humiliat et exaltat humile
s. Cum fucus inertes in copia
opes frugalior cum virtutes pre
mio et vitam equa pena vel laude
remunerat cum iustitia iustitie
quasi ambulat ante eum et po
nit in via prudentie aliarum
quod virtutum gressus suos. Equidem
si petitur celum ut non ferat os
sam olimpus. Summa quod pecu
atus predia tangat apex inquit
sapiens ne gloriosus appareas coram
rege et in loco magnorum ne st
eteris. Eo quod spectat sapientis
edictum ut quisque non humiliatur
in facie principis in ea confusione ob
ductus gloria quam usurpat dignus
est spoliari honorum si quidem
distributor est et dum recte mini
strat principatum penes eum e
perpetua dispensatio munerum. Re
cte quidem instat cum eo prudi
te letantur populi et in regno e
quitate totius terre latitudo exul
tat perpetua nunquam quia scriptum
est Rex qui iudicat in veritate pau
peres thronus eius in eternum firmabi
tur. Nimis ergo ei honorem detraha
t quem audit a domino perpetu
o munere honoratum plane insensi
bilem principis statuam quidem
presumere quamquam tamen extitit ma
iestatis et morte acerbissima puni
ventibus placuit puniendus. Er
go in magnitudinem dei qui est princi
pes malicia presumit impune
offendit. Proinde consultissimum est
aliud sapientis in cogitatione tua
regi ne detrahas et in secreto cu
bilis tui ne maledixeris diviti
quia aves celi portabunt vocem
tuam et qui habet pennas annunciabit

abiuit sententiam Nunquam ego
quidem qui licebat in ore a verbo
tenus et ipsa cogitacio cubili pene
trus et sententia cordis arce
atur ne quid molliatur aut co
ncipiat adversus principem

Ceterum siquid conpacionis
creditur cuius cuius non
arridet divitibus aut cui
male feceritur aut non ap
plaudit impessimus eorum videtur
aut invidere fortune aut officio
non deserere Nam conpacionis
aput veritatis eloquium tenens
est maiestatis impetrata tamen
venia unum pro membris mandi
tu capitis inserere Non tamen ego scilicet
ipse sapiencie ipsius veritatis spiritus scilicet
qui obturat aurem suam ad cla
morem pauperis et ipse clamabit
et non exaudietur Non equidem
exaudietur a capite suo qui tantum
eius cristus est Et in ipso deus
Et deus verus qui liberat paupe
rem a potente et confringente
omnia interimentia regna terrarum
lapis de monte precisus sine ma
nibus eripiens inopem de ma
nu fortiorum eius Egenum et
pauperem a diripientibus eum
Si ergo quisque quantumque sit ille
insurgit in eos quorum pronos
nimo pater est cristus procul dubio in
semetipsum provocat lapidem qui
irruente comminuta est statua quam
vidit nabuchodonosor que reg
norum variorum splendoris et ro
boris speciem figurabat Nec proficit
in tormenta pauperum multiplica
re vota et quod deus muneribus co
rrumpi queat enim simulat po
cius quia verius ab impenitente e
lemosinis attemptare Enim sa
pientia protestatur quia una e ho
minum devorare sanctos Et post vo
ta tractare Et illud hostie impi
orum abhominabiles domino que offe
runtur ex scelere et qui offert sa
crificium de rapina pauperis quasi filium

immolat patri nec mi[illegible]
si demum eorum fratrum sanguinem
exquiritur aut operum suorum reportat
prima et eadem mensura qua ipsi intu
lerunt quia non ego sed altissimus dicit
et facit hec omnia Ergo quid non tam
bonus et modestus fit ut dispolicar
bitror pineiadum moni humilitatem et
reverentia fidelium tamen et in multum potestate
deum venerandus a quo est instituta
Unde et hebrei precipiuntur orare pro
babilonis quia pace principum quies
est populorum Et cristus ipse Cesari
tributa a fidelibus censuit esse solven
da omnia tamen putat Senato et eo in
dice vi professo maiestatis crimen coe
quatur Dignus plane eum a lup
inus apollinis id est sapientie cultor pelle
detrahat Exemplo marsie cum du
contendit Febum superare canendo
victus est indumento spoliatur nec
Enim nec adulatorum facto imitatur
et infelicem satirum implet dum
iniuria sua fortunatos loquor va
nis laudibus venit insternet in
iusticiis non tam superare mollitur quia
excecare Semper quidem invenes tit
invidia Etenim iniquum equitate sen
sum inanitur levis lascivia loq
uax et que ad omnem auram quasi
arundine tenuis agitatur

Talia hic tibi ineffe vani
tatis aliorum supplantatores
sit insistunt in commendacione
illius quod maxime suum eorum
est aut racius anticipantur animus
Emuc enim quisque maxime et de suo co
mendatur tamen ad sapientie laudes lingua
predicantis accedit Certa namque omnia
aliena sunt suum est cuique quod sa
pit Summum neque non tamen asse scilicet a beo co
munis est Undique laudis metur
in homine et hoc quidem non meum est sermo
Et quem omnium sapientum cetus cele
brat Et quem in libro quem inscribitur
de deo socratis frale est invenire Cum
[illegible] propter elegantiam sermonis et oratio
nis lepidam venustatem etiam in
serie ut hiis que scribuntur per imperium
adhibeatur fides Enim de purissimo
fonte maiorum eadem profluxisse constite
rit aut utraque apuleius vel eque:

miror quod cum omnes et cupiant optime vivere et sciant non alia re vivi quam animo nec fieri qui ut optime vivas animum colendum fore tamen homines animum suum non colant Atque si quis velit acriter cernere oculi curandi sunt quibus cernitur velit perniciter currere pedes curandi sunt quibus curritur Si velis id idem pugilare valde velis brachia vegetanda sunt quibus pugillatur Sunt in omnibus ceteris membris sua cuique cura pro studio est quod cum singule omnes perspiciantur nequeo satis mecum reputare Et proinde ut res est admirari cur non et sic animum suum ratione extollant que quidem ratio vivendi omnibus eque necessaria est Non ratio pingendi nec ratio psallendi quas quamvis bonus sine ulla animi vituperacione sine turpitudine sine labore contempserit Nescio quid ut Ismenias tibiis canere Sed non pudet me tibicinem esse significem Et idem ceteris artibus solo lennes prosequar licet tibi nescientes nec pudet me nescire Cum vero dic sodes nescio bene vivere ut Socrates ut Plato ut Pitagoras vixerunt Nec pudet me nescire bene vivere Numquam hoc dicere audebis sed in primis mirandum est quod ea que minime voluit nescire discere tamen negligunt Et eiusdem artis simul disciplinam et ignoranciam detractant Igitur quotidiana eorum ora dispingas es in omnibus multa prodige profusa et in semet nil in sui dico demonis cultu qui cultus non est aliud nisi philosophie sacramentum Est plane quidam villas opipare extruunt et domos ditissime exornant et familias numerosissime comparant sed in istis omnibus in tanta affluencia rerum nil est preter quod dominus ipse pudendum nec in iniuria cumulata non sunt que sedulo percolunt ipsi namque prodigi indigenti moliti quam caruerint Igitur illas perspicies inquias patrimonia sua profuderunt amenissimas et extructissimas deprehendas villas emulas urbium conditas domos vice templorum

exornatas familias numerosissimas et calamistratas obtempera suppellectilem omnia affluencia omnia opulencia omnia ornata preter ipsum dominum qui solus tantali vice in suis divitiis inops egens pauper Non quidam fluentem illum fugitivum captant et fallacis unde sitim sed veram beatitudinem id est secundam vite et prudencie fortunatissime sitit et esurit Cum ipse non intelligit eque divites spectari solere ut equos mercamur Neque enim in emendis equis faleras consideramus et baltei polimiam inspicimus et ornatissime cervicis divitias contemplamur Si ex auro et argento et gemmis monilia varie gaste dependent si plena artis ornamenta capiti et collo circumiacent Si frena celata si ephipia fucata si cingula aurata sunt Sed istis omnibus exuviis oblitis et amotis equum ipsum nudum et solum corpus eius et animum contemplamur ut sit ad speciem honestus ad cursura vegetus et ad vecturam validus iam primum in corpore si sit argutum caput breves aures obsita quam terga liniant quam thoris animosum pectus honeste prete a sit duplex agitur per lumbos spina Volo enim non modo primum vim atque atque per mollit procedat Sic in re igitur et in hominibus contemplandis noli illa aliena estimare sed ipsum hominem penitus considera ipsum ut meum Socratem pauperem specta Aliena autem voco que parentes pepererunt et que fortuna largita est quorum nil laudibus Socratis mei admisceo nullam generositatem nullam prosapiam nullos longos natales nullas invidiosas divitias Hec enim cunctant ut dico aliena sunt Sat Porthaoni gloria est qui talis fuit ut eum nepotem non puderet Igitur omnia similiter aliena numerabis licebit generosus est parentes laudas dives est non credo fortune magis ista dinumera validus est egritudine fatigabitur pernix est stabit in senectute formosus est expecta

penelope et non erat ac tem in bonis
artibus doctus et ad primos est
eruditus Est quoniam sic homo sa
piens et boni consilii ymo tan
dem aliquis ipsum virum laudat
hec enim nec a patre hereditarium
est nec est casui pendulum nec a
suffragio amittitur nec a corpore
caducum Nec ab etate mutabi
le hec omnia mens socrates h
abuit et ideo cetera hec contemp
sit Tunc igitur et tu ad studium
sapientie vigeas vel prea saltem
ut nil alienum audias in laudibus
tuis Sed ut quia te nolet nobili
tate eque laudet sicut auctores vlixe
laudant in philotetra principio enim
eiusdem tragedie sue principio sic
lite prima preduce patria nomine
celebri claro quam potens pectore
achivus classibus auctor grauis d
ardanus gentibus vltor libertatia
de nomissime prelium commemorat
ceterum omnes laudes eius viri au
dybus Nichil enim inde nec laertes
pater nec anticlea nec acrisius re
dicat hec tota ut vides laudes
huius propria vlixi possessio est Nec
aliunde te meam vlixe homerus docet
qui ipse ei comitem voluit esse p
rudenciam quam poetico more in
nervam nuncupavit Igitur hec
eadem comitate omnia horrenda
subiit omnia adversa superat quippe
se ea admittere ciclopis specus i
travit Sed egressus est sillas bre
nes vidit Sed abstinuit ad mise
ros demeat sed ascendit eadem sa
pientia comitante sillam pertrans
gravit ut arreptus est caribdi
contemptus est nec retentus Circes
poculum bibit nec mutatus est ad
loto fagos accessit nec remansit
Sirenas audivit nec accessit
Et apuleyus
eleganter quidem
dixit et Seneca
et ut audiatur
si enim in se ipsius cultu quisquis
laboret et que extriora sunt reop
utet aliena profecto optimus erat

status singulorum et omnium
sit virtus et ratio prevalebit re
te undique nutria caritate ri
ratio caro subiecta spiritu tepentibus p
lena devotione domino famulet
que se presserint nec timore ca
pitis omne ceterum abrumpuntur membra et de
stitucione membrorum aut ignavia
languebit caput ista sequitur a piti
infirmitate pervenerunt Nam et ipse
rectorum delicta principes hominum de
mentitur et peccata subditis sunt occa
sio et auctoritatis delinquendi v
nde illud omne caput languidum et
omne cor merens a planta pedis us
que ad verticem non est in eo sanitas
Transgressus utique princeps ab innocentia
creaturas piis et prelatores motus re
primit innocencia principatus plan
do minusque deo omnis creatura mite
est et fuit homini et eo indignante
omnis creatura armatur in pluvia eius
Terre etiam fuerunt visus suum
latrum impendit propheta ut prestare
tit danieli ferocitatem nec dedi
sit leo et collum nescit esurien
tiuncia stat siccitatem talem pedi
bus adversus pueros succensione
ignis informare non potuit ad notum
fidei aer imbres et terra fructum ne
gat et celum ipsum in impios eua
uit ignes suos

Aeternum dominum ista perceperit
nobis uel dicantur Cenato
rum et in meridiam felicem
quecumque sunt doctrix retor
quent ut mendacium a temeritatis
nos reos faciunt Arenaticum nobis le
gem imposuisse principibus et col
la eorum iugo importabili oneras
se vitas sequitur vera est illius i
mmicitias dicentis Pauvat quorum
ut gratiam consequitur nihil ipsum aut
opere erubescit ad singula clamat
gratis seu bona seu mala sunt p
ulire bene recte palestet super hunc
nil fallabit amici ex oculis rorem
saliet timidet pede terram ut quieto
dicti in fine plorat dicit et fa
cit ipse plura dolentibus eoramino
sit deceptor non plus laudatore mo
uebitur et nescio quo omnes ipsos tl

[I]ambos quos impugnat et qui ad hu-
[nc] cumulum nequiciam detestantur
a quibus et si non sit laus quesi-
ta michi, lumini oblata delectant.
Sic dum veritati insisto nequaquam
placere possum. Sed nec ab eorum
gratiam dignior acquiescere veritati. Non
est tamen quod michi possent oppo-
nere nisi quod michi et illis non
convenit. Et quod medium alicui di-
cerim dum in manibus eorum
labitur in aures suggero ne te
decipiant quasi sub vulpe latentes.
Sunt hii quidem imitatores sunt
carnalium nugatorum quorum si per-
in offenderis omnibus abhorre-
nis esse. Gnatonicorum ergo consi-
lio quesierunt ambiciosi mundi-
ypocritosi et similes inter sibi
bella parare et me meos ut dici
solet tamquam facundiam querere
tum tu id minime professurum nisi
aut ceterum in meis vigeat aut
auctoritate superioris amici ad
hoc stilum licet obicem impelle-
ris et quidem quod magis affectat a-
nimus ut carnalibus cedens magis
illis quibus placet faciam locum
iterum ut de aliis taceam non pos-
sum ferre quietes gnatonis qui-
bus nil actum credunt dum aliquis
resistat cuius oculos non abducat
ad tenebras reprobato oleo peccatoris
quod si quis effugerat non tam gna-
tonis qua principalium viciorum cense-
tur hostis. Videat ergo cura cum
tollerabilius magis domini gnatonico-
rum facto habeat se in malam re
et fiant magis novissima illius de-
teriora prioribus. Ceteros dies fug-
expectat et ocium et si infecundi
pectoris et oris ariditate insti-
cuius non habeant penes se quod po-
sit omnibus preferri. Tu qui ambicio-
sos et invidos ceteros quoque dormire
latentes egredi velis si tibi primum
hi libelli placuerint [illegible]
vix celebrantur ut in publicum prodeant
Non enim omnes aggrediendi sunt
pariter nec posset cuiusque eorum
cimens facile expugnari. Sic [illegible]
net ipse cohortes levat in minimum
cedant. Non michi sed ceterum

linguere sunt ora quod ceterum omnia
nugarum per ordinem nomina possem

Quod achademici modestiores fu-
erunt aliis philosophis quos teme-
ritas coniecerat ut dicerentur in
sensum reprobum
De errore achademicorum et quibus
eorum sit imitari et que sunt du-
bitabilia sapienti
Unde dicti sunt achademici et quis
timor aut passionem mentis agel-
lium et stoicos insipientes cadat
Unde dicta philosophia
et de sanctis pitagore et doctrina
eius qui italicis philosophie
auctor extitit. De
meo genere philosophorum et auctoritate
socratis et dogmate platonis et o-
pinione eius post mortem
[margin: et studiis] De arestotile et opio-
ne eius et quod variis disputatio-
nibus ~~dissensionem~~ [interlinear: disputationem] achademico-
rum monuit et de secta eorum
Quod alia sunt que ali-
a ratione alia religionis auctoritate
probantur et quod fides in omni doctrina
aliquid stabile inicium vendicat quod pro-
bari non debet et quod alia per se
doctoribus innotescant alia iu-
dicibus et quare dubitandum sit et
quod pertinacia veritatis inquisitionem
plurimum impedit
Quod virtus unica via est philoso-
phandi et eundi ad beatitudinem
et de tribus gradibus et de tribus
pectis philosophorum. De
arrogantia multitudinis imperite et
qualiter legenda sunt ea que pro-
desse potuerint et obesse et quod
ingenio et exercicio sine gratia sapi-
encia non contingat
Quod in scripturis esse legen-
das et de benedictione que progenie
data est et filiis noe et quod racionum
auctoritas in illis gentilium preiudi-
cet. Unde sit vere
philosophari et ad quem finem
omnis scripture vigeat intencio. De
inepciis nugatorum qui sapiencia
sua putant et quod aliter legendi sit

libri duum aliter gentiles
Unde sunt initia et quod
claves philosophandi et quod sim
plicitas amica veritati est et quod
sit luctari cum angelo ut tibi are
enim et quid sit aut possit adno
conciti scripture reliquique patri
am De ~~discipl~~ ...
clave dispensum Inque
Epicurus et sim summum bonum consti
tuant et quod plabores multos ibi
ad voluptates
De amore divitiarum et quod meus
anima non conquestit
De ambitione et quod cupiditas sit
ultimam comitas et quibus sit or
tus tirannidis et de eius abicoz
Et ambitiosi dis
simulant se esse velle quod maxi
me appetat et quibus excusatio
nibus propositi tegunt
De hiis qui impudenter
irruunt sine dissimulatione amb
itionis quos neque ratio neque au
toritas reprimere potest
De legibus secularium
principum quibus nonales et offi
ciales arcentur ab honoribus
obtinere De ipocri
tis qui ambitionis labem sta
religionis imagine nituntur oc
cultare De eis
dem et de ezechia qui thezaur
os quos ostentat amisit
Et carthusienses du
moderacionis habemus avariciam
cohibent et magni motus nova
religio dominum omnia mundana con
temptiment et de castrimo ho coga
tamus repellit omnia avaricia et
cludit ab ipocritarum nota et no
mine longinque absit Et qui simitse
culares a religiosi et quod regula
actuorum et que ... et quod
sit finis ipocrisis
De invidis et detracto
ribus De libertate
amore et favore et de hiis que
libera dona pacienti animo maiores
tulerunt et de dona ledone et
stromatis

Gressus ...
alium de clamassemus
specia mutatorum ... limine
me in ipso limine ...
mitem tue precepcionis
determinasset auctoritas
Cum enim tibi cordis
mei angustias denudarem et de
spes et vite iactura cogerer omnia
me que ad deus aliud revelaret
statim quod me mi reformaret in
melius pforti animo pferre pcepi
sti suadens ut more laborantium
qui cantilenis et vocum dulcedine
laboris tedia compulsant a minimum
rerum spes quod dispendia consequere
Nam et itinerantibus via facilior
videtur et brevior si iocunde nar
racionibus ... a vocis dulcissime
modulis recreantur Sic et me
lectionis aut alterius officii studio in le
s insistere Et si abunde non conceditur de
~~de~~ me ipso et variis fortune for
tune conquerei saltem mi et musis S
cundis enim pfectus est ad phias
aspirati virtute mise deplorare de
fectum ad hec quid tibi videam Comicus
comicus suggesserit quia omnes cum va
lemus recta consilia egrotis damus
tu aut si hic sis aliter senties Si sic
a captivitatis quorum ortana i fa
libus suspensa fuit querebur va
cacionem ~~que ...~~ ne querent
aut ~~non ...~~ mihi aliena a non
plent ~~...~~ aliena lig enim ity
in ~~...~~ captivitate ignoret a
suo pinari non possit officio varius
est ad modum qui phisicus et qualibus
officiis suffinat morem gerere Cum
hi sibi pleringis constet plurimum ad
versari unde rem vo impro lem
videris impare p ... cum ego
homo sub ptate constitutus ubi vi
tus faciam plenam mente obseq
di Et in hiis que pre voluntate
et sapie instinctu genda sunt Michi
i vero tempus indulgeatur et pau
ci dies et non noctes et alienis
occupacionibus subsignentur ut ut
rei familiari cura impendere liceat
et tu hortaris ut scribam homo quod
impeditus sine spe et sermone et unde

Nota de ... a quibus ... datur ...
et abiramite ... abtinere

quod non accepi aliis erogabo
maxime si postat sibi pomatus (persona) a
pator licet sed rudis exclamat me
literam pisse frontem de rebus
Sed itaque vis ut scribam da vel p
ocius ab eo qui scriptorum dux est
scientiam impetra Unde scribam da
temporis expeditum et necessitatum
domesticarum exclude molestia
s Nam si vigilio puer et tolleran
bile desit hospitium cadent omnia a
manibus vestri propterea vereor ne dum
obsequium devotus aggregior dispe
dium pudoris faciens emulorum
per vocem linguis qui mala alie
na facilime imitantur carpunt
et bona difficilime imitatur Ex
aut si aliud non licet nisi ut def
ortune calculo michi et impsis h
sar Suadente quidem mei aug
ustia facilimum est enim teste gre
gorio nazanzeno vel suaviis vi
deatur hominibus qui aliena vitu
perare Sed a composite mentis arbi
trio videtur alienum Decet enim sa
pientem mentem componere ut ad
omnes fortune impetus quelibet ex
clusis sentiat vomis qui vobile pto
rum moderamen opponat qui enim
omnis status sui qualitate variatur
nisi forte de spiritu corruptione lag
nis ingemiscat non dum philo
zophantis ingressus est via
deinde quid mito queta pos
sum qui exigentibus turpis
meis in id insite precitus sunt
in flagella patris videar et ob
meum nocte doloribus pforetur
et qui me comedunt non quies
cunt tamen ego dolor meus in conspectu
meo est Et putas ne possit ca
lamum vel studente fistule frate
miscere sufficiam tamen ut cuique au
tore ~~auctore~~ deo quod hortaris
et inter varias opes et delici
as natorum quibus affluis ieiu
ni pectoris et aride lingue qu
aliacumque munuscula tuo nomi
ni consecrabo Non enim subtilitate
sermonum aut verborum venustate
p sermo sed de sinceritate devotionis
vite cum quomodo oratore conte
dam Certus quod eam preauro
sapientium ~~vel elegantium argento~~
// et eloquentium

acceptabit. Ad similitudinem illius qui
duo minuta vidue pompositis ob
lacionibus divitum pretulit Sit ac
favore digna simplicitas et vitio
quem scriptorum prima facie vana scient
sed ex quo sensus vel adque consen
sciant fidelis lector attendens Sit
in magis seria in instruantur et
sola veris ut ad simile vitiosum vel
tum omnia exposita deserantur
nec moneat si contraria eorum que hic
scribuntur alias inveniuntur alibi
bum et historie in diversis gestorum
casibus sibi invicem repugnant con
ne sed ad verum utilitatem et hones
tate fructum perficiunt Nam et apocrypha
non quecumque scripta sunt vana sunt
aut si quecumque scripta sunt ad nostram
doctrinam scripta sunt Nam pi
culum rei statuendi michi non
sancio sed que apud diversos auctores
legi ad utilitatem legentium sine in
vidia communicare proposui licet vim
pitas eorum de quibus loquimur adul
la sola possit accedi que in lege
scripta sunt et prophetie de quorum
veritate nemo ambigit nisi qui fidei
katholice non concordat quod vero
in libris autorum non repi ex eius
nottidiano et tercium exposiciona
qui de quadam nominum hystoria
excerpsi si que vero ad quiorum plue
excitationem videntur circa de scha
de mirorum more investiganda cito
quia pericula contendendi sic constet
esse proposita ut provocamine veri
sim cuique indicium liberum respiciet
Inutiles scribendi tempeatur aut
locatas ubi summa potior refragetur
propositum tamen est in hiis perspicue v
sancti unde periculum error non contra
hit Et ad illorum diffinicionem p
sumpcione temeraria non assurgere
inquibus sine periculo non erratur
Nemo autem in iniuriam suam recipiet
quippiam dictum nulla sit derog
acio perpetua sed fugiendorum so
la conmissio verorum Inquio quod
me presumtum ire obsequium tam
malis quam bonis arbitror dum
in hiis applicatur quod faciunt et hy
notate vivus possint proficere ut
probentur Sed hec antequam Intrant

// contra deum // (margin)
nazanzeno nazanzeno (margin)

Achademicos pre ceteris placeat imi-
tari, sermo sequentibus aperiet.

Etsi antiquos quidem philosophos
floruisse ingeniis et
studiis profecisse tam nota quam ce-
lebris opinio est, sic omnibus
in commune fere singuli sua adiecere
ut in natura rerum inconpertum
plerisque studio et exercitatione viam
sibi facit ingenium. Et illorum be-
neficio iam plurima publicata sunt po-
steris quibus gaudemus et mi-
ramur inventis. Admodum domiti
sunt celi motus sideribus regulis subiece-
runt. Nature varias scrutati sunt
causas et viribus utilitates opificem
defecatis quodammodo sunt oculis
contemplati. Magna ergo in legum
noticia subvecti et tamen hu-
manis viribus roborati minime
erant. Indixerunt quod bellum ge-
rerent de rigore rationis et libero
consilii arbitrio ac si secundum fabulam
essent celo capto, vincti gloria
efferebantur, brachia in celum (dicenti) sunt.
Itaque dum alienarentur dicen-
tes se esse sapientes, stulti facti
sunt et obscuratum est cor insipiens
eorum, ut qui omnia fere pernove-
rant per meticulosissime errarent in
agnitionis et naturis distracti, quod
in nobis est minima ignorant. Si
vero cum fabularum instrumenta vi-
lescunt liceat ab hoste doceri sa-
pientibus, amiciori non detrectet tu pe-
culiares populus dei auro, argento
et vestibus et toto egiptiorum
ornatu splendeat. Sed gentilium in-
qui figmenta vilescunt secundum in-
campo sennaar fundamenta ba-
bilonis iaciat impietas, dum tur-
ris elationis et conditionis ma-
chinam in celum erigitur, de alto
precipitium adeo sua est confusio
lingua divisio subtracto quod in
in pristinis ubi communicatio, quod merito
secuta est secessio populorum. Sic
et philosophi, dum ingeniorum suorum machi-
nas quodam theomachie
genere in altum erexerunt, eis vere
incommutabilis et indeficientis
lux subtracta est veritatis, commu-
nem nebule obvoluit eorum qui ad
unam et singulam veritatem puri sunt in
maxima noticiam perdiderunt, ut in
sensum reprobum dati esse convin-
cuntur ab operibus suis. Et tamen re-
cedente duce spiritu veritatis dis-
pergentur in varias sectas et quibus
et insaniam falsas, et eo quod divisio-
nes effecti sunt deserti sunt un-
de agnoscebant. Hinc est quod du-
cem suam stoicus veneratur,
omnia necessitate lege constringit. Epi-
curus e contra dum rerum tuetur
libertatem dispositionem enervat et om-
nia casibus fluctuare contendit. Ex regi-
one consistunt utriusque cultores et
de singulis fere verum auribus domi-
nant et qui fallacibus paradoxis as-
tructi solas paradoxas loquuntur, a-
liis paradoxas et errores quos quisque ve-
ras esse confirmat. Achademia vero
vitantes precipitium sanitatis modo
quidem modestiores sunt quod de singu-
lis minime diffitentur et inter eas que achademici (margin)
ignorantia possit fere de singulis du- alii modestiores (margin)
bitant quod quidem longe magis est quam fuisse dicuntur (margin)
micta temeraria diffinire. Achademice
quoque innato primorum quod non modo cerca-
dem potius locato ut in summa inge-
niorum previum laude recepti tamen
ad eos ... Set et alii plures
quos referre longum est. Nomine
ergo referendi sunt alii quos et a-
sserendi modestia et tactorum virorum
commendat auctoritas.

Cum tamen omnes qui achade-
micorum censentur nomine
hanc dico modestie te-
nuisse. Cum et professio sa-
cra sit et propaganda tam rerum preest
qua exerceri, cum dum nutantibus que in
fluctuare insinguilis et intelligere rei
habere certitudinem et nomen phi-
losophi profiteri. Nam qui de omnibus
dubitant eo quod nichil habent certum, tam
a fide quam a scientia alieni sunt, licet ni-
sum ad fere (beatum) nos proveniant,
at dum qui sub speculum veritates ab

[illegible] [mor]etur habet tamen etiam
[illegible] aliquid ambiguitatis
[illegible] porro si de singulis a-
cademicus dubitat de nullo cer-
tus nisi forte et hoc ipsum incertu-
m habeat an contrariis existentibus in
eodem ita idem possit et dubius
et certus esse. Sed an dubitat in tan-
tum habet dubium hoc iam ne sit an ne-
sciat. Cum vero homo inter ceteris
animalibus prestet propter rationem atque in-
telligentiam. Nam in sensibus qui liga-
mine sunt corporis esse dum facile
superatur neque linci valeat equa-
ri ~~perspicacia~~ oculorum. Sus auditu pre- [marginal: perspicacia]
valeat, vultur odoratu ~~et~~ aut canis
gustu, simia aranea tactu. Cum
utique discernendi et intelligendi vi
brutis homo precedat, quis prestan-
tiorem bestiis aut potius quis non
inferiorem et vitiis dicam, quis
non brutiorem credat hominem
cui ratio non discernit intellectus non
sapit. Cum et bruta ad quan-
dam rationis imaginem quodammodo
videantur assurgere. Nam et canis
suos discernit a stabulis bubulcorum in-
amor est familiaritate cum homine
ab experientia rerum et usu convalescit.
Et amicitie preceptis quasi fidem
familiaribus exhibent rationem et
intellectus quadam nobilitate generositate.
Sed et in iniuriarum memoria tam clote-
macie resedit et innocentis quid
enim tormentis est pignus integritate
sic agnoscit et dumtaxat illius fere am-
plexibus capiatur. Odorem pantere
cetera sentiunt alia et quod mirabilius
est pisces in gurgitibus ad preceptum
aiu conveniunt. Unde et senioribus lux-
urie imperator Nero aureis ut dicunt
retibus piscabatur. Quid multa
torva leena lupum sequitur lupus ipse
capellam et florentem citisum
sequitur lasciva capella. Et sic hu-
nc modo voluptate sua trahuntur
plurima, quod ut credo evenire non pos-
set si de affectibus suis vel bruta
alia dubitaret. Cum ergo ad singula
nescii sint qua temeritate vel in pru-
dentia philosophandi professionem
accipiunt. Nam sicut ab eo conspiratum
est idem est etiam et firmiter

denominatur. Et profecto in aliis est
ratio hominis cui nil persuaderi potest
qui semper et in omnibus opinionum lu-
brico vacillet. Quinimmo philosophia re-
fert qui semper fluctuat opinionibus et
in ostendenda felicitate viam ra-
tionis lumen extinguitur et qui o-
culorum caret ut cecus et terram
peragrat viator cui ostensa est vi-
am nomine et plurimum obest illi
qui excecatur. Quid potius sequitur
qui tanta gravitate distrahitur
pane ad patriam nemo pervenit ~~ubi~~ nisi
qui unam sequitur viam. Et qui omni-
no autem haudat nunquam quietus
erit. Nomine similior est letargi-
co aut insipienti sive insano quam
philosopho. Cum cum somnium meminerit
an dormierit dubitat et cum cibo
saciatus est an ieiunus sit nescit
et nullius eorum que egit vel in
proximo scientiam habet. Deinde quia [marginal: nam]
via in philosophie investigatione persistet
cui ratio nil persuadet quod teneat
aut sequatur sed est ad omnia semper
incertus. Talis utique academicus
cum nec brutis animalibus valeat
adequari nec dignus est hominis
nomine dum philosophi vel honorem vel no-
men. Et quis adversus istorum
inepcias magnus pater et fidelis
doctor Ecclesie Augustinus sicuti Cicero
validis rationibus et sermone ele-
gantissimo copiosoque disputant. Ve-
rum tamen ad illos qui de singu-
lis dubitant que sapienti fue-
runt questioni Cicerone teste in-
sunt. Nec eos iam Augustinus perse-
quitur cum et ipse in operibus suis
academico temperamento utatur
frequentius. Et sub ambiguitate
proponat multa que alii confidentius
magis vel temerarie disputarunt non
videntur hec questioni michi tamen non
videtur quisquam eloqui sermo
qui ita circumspectus est in verbo ne
labi posset. Ad ista. Sunt autem [marginal: dubitabilia sapienti]
dubitalia sapienti que nec fidei nec
sensus aut rationis manifeste
persuadet auctoritas et que sunt
in utramque partem inveniuntur firmamentum

// quod notum est nonnis sit et vana ab ea querere //

Talia quidam sunt que queruntur
de providentia et de qualitate et substantia
viribus efficacia et origine anime
de fato et de facilitate nature casu et li
bero arbitrio et de materia et de mo
tu et principiis corporum de progres
su multitudinibus et magnitudinibus se
ctione [illegible] omnino non habeant
aut eos dumtaxat a logos [illegible]
inveniat de tempore et loco de numero
et oratione de eodem et diverso sicque
plurima alia que est de dividuo et
individuo de substantia et forma vocis
de statu universalium et usu et fine virt
utum et vitiorum an omnes vir
tutes habeat qui unam habet an
omnia peccata equalia et equaliter puni
enda Item de transitu rerum et adin
ventione [illegible] vel repugnantia et
definitione [illegible] et de ortu Ni
li [illegible] animalibus corporibus
augmento et diminutione ad motu
[illegible] de variis latentium nature secretis
de officiis et variis sequitur transa
ctionum quam in contractibus ac quasi con
tractibus maleficiis ac quasi male
ficiis aut aliis rerum formis va
rie oriuntur de numero et operibus eius
et de veritate et puritate rerum in
quibus humanam investigationem
deficit an angeli omnino sint non ha
beant an qualia habeant corpora
et que plura queruntur de ipso deo
qui totius non rationalis creature i
nvestigationem et super omnia que menti occurrere
possunt concipi aut alteri possit
in hunc modum enarrari quod plurima q
sunt dubitationis sapiente admit
tunt ut tamen dubitatio ipsa vel
quam minimum prestet [illegible] facile
crediderim Achademicos tanto
modestius dubitasse quanto eos te
meritatis suspicionem diligentius francisse
repetio adeo quidem ut tamen apud scrip
tores illorum non passim dubitata
quoddam nec ambigua qualia
sunt hec si forte fortuitus et fors
itan proferuntur Achademici di
cantur ut temperamento eo quod tanto
magis alii Achademici fuerint qui
vitii omnem sunt temeritatis diffi
nitionis superbie notant proprium felicitatem

Achademici qui
dicti sunt ab acha
demia unde plato
[illegible] ortum q
eius sue nativitatis locum
et studendi usu et discipulorum
frequentia [illegible] suorum
celebritate fecit insignem.
Illum vero locum cetere pretulit eo quod
ad minuendum timorem quo viciare
prevenitur et agmina condiscere sui
modestia fidelius servatur maxi
me visus est ex frequenti tremo
tu quo sepe collidatur esse idoneus
Timor enim sicut modestie cogna
tus est ita familiaris est sapienti
Non ille tamen qui mentem turbat
et quam turbine quodam [illegible] et in
telligentie perstringit oculum Sed
qui componit animum et quam humilitate fames
famese hominem reddit ad omnia v
irtutis officia aptiorem Unde in li
bris noctium Atticarum scribit Agel
lius vir elegantis eloquii et mul
te scie se aliquando navigasse cum
quodam philosopho eorum nobilitatis in
[illegible] Ille autem ex magna parte
in summa sedit timorem locum non esse
in animo sapientis cui omnia [illegible]
[illegible] stultum quod sit timere quod vi
tari non possit Et econtra unicum
sit remedium ut vir prudens forti
tudinis unice [illegible] et robore
patie quasi solidissimo animi munitus
[illegible] omnia tela mali excipiat Cum
ergo navigium turbato mari vento
rum vehementia celo quoque minaci
periculosissime iactaretur philosophus vi
timore expalluit Deinde cum tem
pestate transacta securitas probissi
colloquendi ut fit et cognatione
[illegible] [illegible]
[illegible] ex passionibus cepit compellere
philosophum et illudere ei eo quod contra
professionem suam timore pallue
rit cum ipse qui minime philosophus
haberetur mansisset intrepidus in eo
quod impendebat exitio At ille Aris
tippi Socratici responsum tulit qui cum te
[illegible] et consulti argueretur rendit Illum
parum negassem nebulonis in
teritu non fuisse solicitum se aut

Timor modestie cognatus et familiaris sapienti

stoici dicunt timorem non esse in sapiente

[illegible]

debuisse timere p[ro] a[n]i[m]a aristippi di
nitis q[uo]d q[uesti]one depulsa aues
set agellius non exagitandi
a[n]i[m]o s[ed] discendi familiarit[er] quesi
uit que nam esset causa timoris sui
in cuius preceptum sit discipline
stoicoru[m] ne mortis timeat[ur] adue
niens qua constat esse indubitum
ter vite Ille aut[em] cum discendi a
viditate gravi[ter] attensu vidisset
hominem librum epicteti stoici e
maticula protulit in quo scripta erant
ea que congruebant decretis
zenonis et crisippi qui dicunt[ur]
fuisse principes stoicoru[m] cum q[uo]d
librum in manibus agellius te
nuisset invenit stoicis placuisse
se non esse in potestate hominis ut
visa que fantasias appellant i
a[n]i[m]um veniant aut veniant et cum
venerint ex terribilibus rebus aut eco
tra mete asserunt movent a[n]i[m]u[m] e
tiam sapientis ut paulisper metu et
repidet tristicia contrahatur vel dila
tetur leticia cupiditatibus moneatur
tamq[uam] hiis et similibus passio
nibus prevenientibus ratione et mente
officium Nec tamen ideo constitutam ma
li in mente opinionem aut approbari ista
aut eis indulgeri aliquem conse
sum Hoc enim esse volunt in potesta
te id q[uo]d inter esse censent inter a[n]i[m]um
sapientis et stulti q[uo]d stultus co[n]se
sui mentis passioni cedit Sapi
ens aut[em] licet ea[m] necessitate patiatur
retinet tamen de hiis rationabilit[er] appete
dis vel fugiendis veram et firmam
inconcussa mente sententiam / hoc quidem
ille auctore agellio et proprie e
legerunt et vere tractant tamen sui
terum passionum que inde sunt
reprehensionem et castigationem
circa quam supra tibi ... ut sub ...
cibus eo q[uo]d solius nutu
dei est non vel quem incitentes hoc
aut volentes Ut hec in ipsorum
stoicis continuantur hoc aut[em] suffi
ciat dem[o]nstrare q[uo]d timore iam
si modestia dispensabitur Et phi
losophandi prima sternitur et
disponitur via si quid scriptum
est q[uo]d initium sapientie et sic modestie
timor domini
Primum vero philosophie nomen
a pitagora italico invé
tum est qui tamen siue la
tinos ut predictum est a ...
opinione sive aliorum super aret esse
q[uo]d sancte ad quamlibet sententiam roboan
dam sic hoc ipse dixisse docetur
Cepta namque vox ex nomine per sui
patrone quadam ipsum nomine ex
plebat officium Fuit aut[em] hic natione
samius negociatoris filius di(v)itis fi
lius tamen nomen in magistri erat
parte longe dum esset q[uo]d in ne go
ciaco preter tanta negociatione
quirere quia filius maluit conte
p[ro]p[ter] qua habet Magnus itaque
sapientie fortitus incrementis
Egiptum primo mox babilom
am ad p[ro] discendos siderum motus
originem que mundi spectaturam p[ro]fe
ctus summa sciencie consecutus erat
Inde regressus Cretam et Lace
demoniam ad cognoscendas mi
nonis et ligurgi inclitas ea te
pestate leges contendebat quibus
omnibus instructus ad crotoniato
rum urbem applicuit ...
licitam Et solius virtute operum
diuentem ... indig
nantes oderant arma que adu
sus locrenses infeliciter ...
mutasset q[uo]d vitam luxuria iam
cis pitagoras prius destituisset
Eum quo post quanti homo pre tot
tam minus persone auctoritas iam
lapsum ad frugem melioris vite
revocavit ipse laudabat q[uo]d vitu
tem cottidie et mira licentie dem
dabat et casum urbium ... predictum
enumerabat et causas Tantum quoque
studii ad frugalitatem multitudinis pro
vocabat ut aliquos ex hiis luxuria
tes esse incredibile videretur Ma
tronarum ... separatam a viris doc
trinam et puerorum a parentibus fre
quenter habuit docebat inter hiis
pudiciciam et obsequia in viros
inter illos modestiam et litterarum stu
dium Inter hec velut genitricem v
tutem frugalitatem omnibus ingerebat

consecutus est disputacionis assi-
duitate erat ut matrone aura-
tas vestes ceteraque dignitatis or-
namenta sue quasi luxurie instrumenta ut
deponerent. Et quasi omnia delata in
Junonis edem ipsi dee consecrarent
ut asserentes vera ornamenta
matronarum pudiciciam non veste-
s esse. In iuventute quoque quantum
profligatum sit victis servatu contu-
maces animi manifestant. Sed trigin-
ta ex iuvenibus sodalicii iuris sa-
cramento separatim a ceteris civibus
vitam agerent quasi cetui clandes-
tine coniuracionis habitis ad ipsam
pitagoricam civitatem ipsi converter-
unt que eos cum in una domo con-
venissent cremare voluit in quo
tumultu sexaginta sexcenti preter ceteri
mortui perfecti sunt. Ab hoc itaque
philosophorum genus italicum nomen quasi phi-
losophie exortum est. Tantus autem
extitit nulla parte philosophie quasi esset
ultima vocatur ut ei quasi philo-
sophantium vix potuit adequa-
ri. Tantus in innocencia ut ab omni
crimine separasse credatur. Edulio tan-
tundem multum virtuose instituit ut
plus illius parte italie que anti-
quitus magna dicta est. Et post
mortem eius nostra auctoritas vere-
tur. Cum vero ante eum sapientes di-
cerentur qui videbantur aliis pre-
stanciores esse interrogatus quid se
profiteretur philosophum se esse respondit id est
studiosum vel sapientie amatorem quoniam
sapientem profiteri arrogantissimum
videbatur. Denique cum ad quinquagesimum
annum laberem morum viginti annos
egisset crotone metapontum
migravit ibique decessit cuius tanta
admiracio fuit ut ex domo eius tem-
plum facerent ipsumque pro deo co-
lerent. Vnde ~~quoque~~ forte ortum est
de verbis eius dictis domum phi-
losophantis esse sacrarium sapientie
et verissimum dei templum. Tradunt
etiam persuasisse hominibus esse animas
in mortales et post dissolucionem
corporis vite precedentis premia

recepturas. Impie tamen fabula-
tus mille annorum pro iis dein redire finxisse.

Ionicum vero philosophorum genus
est quod Ionicum dicitur a
grecis ulterioribus traxit
originem. Horum princeps
fuit Tales milesius unus illorum
septem qui dicti sunt sapientes. Hic
cum rerum naturam scrutatus inter
ceteros celebris eminuisset maxime
admirabilis extitit quod astrologie numeris
~~mensium~~ comprehensis solis et lune de-
fectus predicabat. Huic successit Ana-
ximander eius auditor qui Anaxi-
menem discipulum reliquit et su-
ccessorem. Diogenes quoque eius
auditor extitit et Anaxagoras qui
omnium rerum quas videmus effectorem
divinum animum dicunt. Ei successit audi-
tor eius Archelaus cuius discipulus
Socrates fuisse perhibetur magister Plato-
nis teste Apuleio prius Aristo-
cles dictus est sed deinde ~~alti~~ a lati-
tudine pectoris Plato. Et mirantur
eminenciam philosophi et vigore ingenii
exercicio et omnium morum venustate
eloquii quoque suavitate et copia ~~facultate~~ fluencia
est et qui in throno sapientie residens pre-
cepta quadam auctoritate visus
tam antecessoribus sit quam successori-
bus philosophis impar. Et primus quidem
Socrates philosophiam universam ad corri-
gendos componendosque mores flexisse
memoratur. Cum ante illum
omnes physice id est rebus naturalibus
perscrutandis maximam operam dede-
runt. Philosophie quidem et sapienciter in
ad utilitatem suam oporteat
omnia celorum que haberi proderit
novisse opera dei que sunt omnia
valde bona et creatori suo conti-
nua unde quibus id proprie agi-
tur ne ipse sit malus. Preclara igitur
vite mortis quam fama Socratis phi-
losophie sue reliquit plurimos
sectatores qui partiti sunt variis
in ... sectas. De quibus
in presentibus pauca dicetur porro

et tante multitudinis dissidenciam
plato qua penetrabat aucto
ritate cohibuit et in se attencionem
omnium discipulorum provocavit et tenuit
Sunt qui platonem credant non ari
stonis filium sed angustiore conceptu
hatum ex apollinis figacio
ni enim fieri contra se institit quod
constat a solone sapientissimo fun
datore legum atticarum traxisse
originem Natus est autem mense
qui apud athenienses targelion dicitur
die qua apud delon latona pe
perisse dicitur apollinem et dianam
pridie quidem socratem genitum
ferunt Talis igitur et de talibus
oriundus non solum heroum
virtutibus prestitit sed cum paribus deo
ictus est deorum potestates Plani
speosippus domesticus documentis
instructus et primis eius acre in perci
piendo ingenium et admirande
verecundie indolem laudat et pu
bescentes primicias labore atque
amore studendi imbutas refert
et inrichatum incrementa vir
tutum convenisse testatur Holym
pidem genitoribus [struck] et adman
tus ei fratres sunt doctores habuit
in primis litteratura dionisium in pa
lestra aristonem argis oriundum
tantos progressus in gymnasio
tulit ut pythie luctando stamma
viceat picture non aspernatus atque
tragediis epicos et ditirambis
se utilem fecit Jam quod carminum
confidentia ellatus certatore se p
siteri superbat in socrates humil
tatem hanc cupidis ab eius animo
expulisset et vere laudis gloriam ei
tinasset ingere et ante eum quidem
Eraclide secta fuerat imbutus
Cum se socrati dedisset non solum
ingenio atque doctrina ceteros socra
ticos vicit sed ac labore et ele
gancia sapienciam illustravit ei
quod recta asserere rerum plurimum
adhibuit dignitate Socrateque
dem excedente se ad pitagore
contulit disciplinam qua et sic
ratione diligenti et magnifica

videbat instructa rerum tum conti
nenciam et castitatem magis cup
iebat imitari Deinde Theodorum
Cirenensem adiit ut Geometria
disceret inde Egiptum petiit ut as
trologie vacaret ibique a plerisque
creditus est didicisse oracula
prophetarum unde rursus italia
rediit et pitagoream tarentinum
archytam secutus est atque ad indos
et medos magos cum intendisset
nisi eum procedere retinuisset bel
la Caletica Ethna propter minerva
per mende et zenonis diligenter
execulus que apud magnos philos
amaciam fuerant singula in libris
suis collegit virtute sua docens primo
studia philosophie non magno non esse con
a sed invicem uncia sibi eo quod mutuis
amicabilis unius sit consistunt
multi auditorum eius utriusque
sexus in philosophia floruerunt primo
annum in ortulo qui achademie
ictus erat in duobus instris et
pater qua diis supplicabat reliquit
aurum tum habuit quantum puer au
ricula gestaverat in nobilis insigne
Tres adventus eius ad siciliam
mali dinistro opinionibus carpse
runt sed primo ut hystoria nature
cerneret in Ethna et incendiorum
integet racionem illuc profectus est
Secundo petitu dionisii ut Siracusa
nis assisteret et ut municipales
unice illius disceret leges Ter
cio ut fugientem Diogenitem (Dionem) resti
tueret patrie sue venia a dioni
sio impetrata sed in his omnibus
adeo diligenter custodivit ut a studi
is aut officiis philosophie nullo modo
unquam tempore suspenderetur Itaque cum
studium philosophie partim in actionem partim
in contemplacione contemplacione versetur
Socrates accionem expandit mores
instituens quibus fideliter ad beatitu
dinem vita bifiguratur Pitagoras con
templative insistit Plato quia inge
nium exercetur et propagatur sua
prudencia plato utramque iungendo al
teram philosophiam perfecisse laudatur

pervianii

// quod glauco

// quod ameno
statu vero

quam in tres partes distribuunt eth-
icam physicam loycam id est mora-
lem naturalem et racionalem quia
vnius discernatur a alio et sine quo
differt. In quem inuenerunt que vel in accio-
ne vel in contemplacione versantur
putatur a non nullis quod in pere-
grinacione sua Jeremiam prophetam
viderit audierit quod in Egipto et
legerit scripturas propheticas sed
sub putata racione temporum que
in cronicis continetur historiis
docet eos nequaquam contemporaneos
extitisse. Cum ortus Platonis
vix etatem illam apprehenderit
et interlabentibus centum annis tempus
quo prophetauit Jeremias attigerit
et scripture prophetice post mortem
Platonis Jeronimus fere in sexa-
ginta regnante Ptholomeo qui
librarum studiosus a Jerosolimis
septuaginta asciuit interpretes
Egiptum intrauerunt. Veruntamen
tamen illa conualent que in libris
Platonis inueniuntur multa dictis
nostris consona. Nam in thimeo du-
as causas mundi subtilius inuestigat
manifeste videtur exprimere trinita-
tem que deus est. Efficientem causam
constituens in potencia dei in sapi-
enciam formalem finalem in boni-
tate. Ipse Plato intendit enim ut omnes
creaturas bonitatis sue participes faceret
ut in via cuiusque capax beatitudinis esse
posset. Vna tamen in libris visum est intelle-
xisse et docuisse summum deum opi-
ficem vniuersitatis et formatorem
deorum vnum esse asserunt que obi-
scione bonitatis et dulcius affectus
crescit omnium genitorem quem propter infini-
tatem maiestatis potencie sapiencie
et bonitatis sue tam est inuenire
quam difficile est inuentum digne
proferre in populo. Cum quoque
remuneratorem sperandum in se
esse et colendum se videtur asserere
dicens se sapientem esse cultorem
dei philosophum quem sicut constitute vni-
uersitatis causa est admirabilis ita
bibende felicitatis idem est fons

// animo a voto accedit ad sapiencium a
eo esse amatorem dei qui sicut

inde sciens et singularis [illegible] est
qui auctor est. Quia in principio fe-
cit celum et terram et in medio e-
orum aquam collocauit et aerem
plus quam ab inicio ut mundus qui solidus
et visibilis futurus erat videri pos-
set et tangi. Deus iecit duo pri-
ma quasi corporis fundamenta ignem
et terram et eis concordi proporcio-
ne duo sociata insolubili vinculo
inierit. Nisi tamen voluntas condito-
ris que sola tante firmitudinis
nexus felicissimi est ut dissolua-
tur admittat. Omne si quidem quod vi-
uinctum est natura dissolubile est.
Sed ut bone conglutinata sedibus
perire voluntas non est dei volen-
tis dumtaxat ait Moyses qui est
misit me ad vos et illum solum a
vero et per cogitacionem [illegible] sunt esse
quem ipse id est ut ei nil partium desit
nec subito immineat sicut quod in minime
omni motum. Nam illa subsistendi
dedignatus est vero voce que cum
ipse festinat ad non esse et singu-
lis momentis per varios motus sin
desinant in mortem et de hoc
quidem Plato quia vita eius non
statuta est qui vero sermo debeat ex
plenum sed [illegible] ad [illegible]
[illegible] et qui fugiat [illegible] umbra [illegible]
tendi Plato quid id quoque solu-
ipse dicit esse quod ipse est idem nec
motibus variatur. Cetera vero sunt ob-
noxia motui nonquid sunt sed vi-
dentur esse et nequaquam manent
sed iugiter euanescunt et fugiunt nec
spectant appellacionem. Sunt preterea
a Platonicis et nostris multa communia ut
sint omnino concupiscibiles omnium vi-
tatem dei in mendacio detinent.
[illegible] per Augustinum auctor
est si ut que sub nomine eius co-
accepta legi recolo fideliter in libris
Platonicorum inuentum sit quod
beatus euangelista Johannes altius
celo intonuit et quia humana mens
propter [illegible] ut quique
possit audire inuentum est in quo
incipit ab inicio Euangelii in principio

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subsistendi [illegible] [illegible]

[interlinear note, top] et in cant. ... dei

[illegible] verbum et deus erat verbum
usque ad locum quo ait Et lux
in tenebris lucet et tenebre
eam non comprehenderunt Ego
quidem nisi in padua scriptus lege
retur nequaquam scriptus alium
infidelium concessum crederem
ut [illegible] mirante [illegible] oraculum
aperuerit quia otiosus nudansque ne
sufficit invenerit aplicuisse et fa
miliaritatis intime privilegium astru
it quod propter fidei bonis operibus perseveran
tia illustrarunt cum phi[losophi] [evaserunt]
non modo in cogitationibus sed operibus
suis scripsit libros plurimos et pe
litica homines vita contemplato
non repressit et contemplacionis
acumen actionis malicias non ex
tinxit si liber qui de dogmate et
nos est contempnimur in laudes
eius Origenes Jeronimus augustinus
omnium philosophorum attestacionibus sancti
sufficiunt De morte eius diversi di
versa scripserunt Sed probabilius
est eum quem innocentiam vixerat
et philosophie precepta pro viribus fuerat
insecutus [eciam] vitam vitam christi
non cessisse Nam quod de eo non
nulli tradunt quia verecundia con
natantium propositam non potuit
solvere questionem Constat non sine
errore compositum quidem quod
de eo grecorum loquitur fabu
le hoc de homero non platone
valerius maximus refert Sed eo tamen
et hoc vulgatum est quia fuerunt
qui homerum et ypocratem plurimis
dicerent propter excellenciam sapiencie sum
mis elegancia et latinitate
pectoris Nam viros nobiles certum
est pollimomnos extitisse decessit
autem octoginta annos exple
tis et in tanta reverentia
omnium et integritate auctoritate
ut diu dubitatum fuerit deus an
semideus esset potius agregandus
diis Et si tunc etate illa desine
re in vita plurimum eius et tamquam
incredibilia quodam nunc ad anti
quitatis fabulas vergent propriis
in semideos regum ... sit
sit ut quemdam magis homine

meo deo fuisse doceatur

De Aristotele visus est rediisse
qua die philosophorum princeps
ipso rebus excessit humanis Et qui lucernam mundi
extinctam desleverunt qui ad trone
sapiencie cuilibet dum presederant su
a arbitrabantur studia referenda
Sed omnium et Aristoteles discipulus
vir excellentis ingenii et plurimorum
impar eloquio Sed multos facile
superans prudencia officium sunt
sisset [quasi] matutinum sidus effulsit
hominibus et quibusque multipli
cis philosophie preceptis velud variis
sapiencie radiis illustrarunt orbem ter
rarum oculorum deterso caligi
ne ad cernendam veritatis speciem
mentis hominum reparavit Sectam hic
peripateticam condidit sic vocitam
dictam quod deambulans disputa
re consueverat plurimos quod discip
ulos preclara fama excelles et
arte suadendi primo ad hunc precep
torem in suam heresim congrega
vit tractavit quidem omnis philosophie par
tes et precepta dedit in singulas
sed preceptis suis finalem redegit in
nos sum ut a possessione illius
videatur omnes alios exclusisse
se contraque in aliis viguit ut ge
nomen omnium philosophorum antonoma
stice et excellentius quam propriis esse
meruerit Sicut enim urbs roma
na Maronem poetam exprimit
sic et philosophi nomen ita Aristotelem per
tenuit placito contractum est sunt
autem facundus eloquio sed uberior
sensibus et doctus omnium scienciis
ornatus hic est qui primus studio
rum gymnasia in agro athenarum et ex otheca
dicitur distruxisse Nam fami
liares et qui domestici admitte
bantur magroatica apotheca
vero non modo extraneis sed hospitibus
patebant et peregrinis in sinu qui
enim in tubi... sermonis filii crede
rent propter agilitatem corporis perspica
ciam ingenii et ... appetitum

accedebant ... Aristotelem
... ... esse filium

[margin note, left] ... con... ... ex quod

quam multiplici industria omni
pro pe continencat Testatur
de eo valerius maximus quod sup
me vite reliquias senilibus ac
rigidis membris in summo lecto
ocio invitus custodiens adeo vale
nter pro salute patrie moliebatur ut
eam ab hostilibus armis solo
equatam in lectulo athene
sub iacens quid macedonum ma
nibus quibus abiecta erat eripu
erat ita urbe strata atque eversa
allexandri familiaritate quare re
stituta est Arestotilis notum est
apud latinos aut nomen et formam t
bator habetur non modo subtilitate
qua tractus celebris est sed magni
tudine verborum evaluit adeo quo
dam ut platonem multo primus vide
atur fuisse Quem laudis fuisse
audissimum vel ex eo constat quod cum
theodoti discipulo libros artis
oratorie ut eos ederet concess
isset moleste ferens postea eam titula
ndis et operis titulum se alienasse
proposita ... quibusdam rebus
insistens planum sibi in theodoti
libris de his dictum adiecit v
nde valerius maximus nisi me la
bat et tam patenti iste rerum
dia tenet dixerim dignum philosophi ... con
stabiliendi mores alterius ani
pho tradentur Verum gloria ne ab
his quidem qui contemptum eius
introducere conatur negligitur
Namque et voluminibus nomina
sua diligenter addiciunt ut quod pro
fessione levant usum patrone me
morie assequitur hinc e contra dis
putacionibus effectum est ut in
achademia moneatur magis ro
um qua collisione ventorum
illuc enim peripateticus non acha
demicus censeatur eo tum spolia
tante de singulis maxime se
reprimunt platonem qui relicti erant
fere de omnibus dubitare sed quidem
post mortem platonis Speusippus so
roris eius filius et xenocrates
dilectus ex eius discipulus

in scolam que achademia ...
batur eidem successerunt et ob
hoc ipsi et successores eorum a
chademici appellantur alioquin
aut platonici a magistro Quibus
valde nobilitati sunt greci plo
tinus Jamblicus et plurimi
tamen virtutis ut dicitur Porphyrius
impugnator in utraque vero lingua
a greca scilicet et latina nobilitatis ex
titit Apuleyus afer vir magis
nus in primis et qui venustate
morum et dicendi copia socra
ticum fontem et torrentem plato
nicum sic redoleat ut temeritas
sapientia abhinc fluxerunt tales
multi qui dubitabilia discuterent sic
ut nulli prodiretur maluerunt
quam ausi temerario diffinire
Maxime tamen o multam credunt
veritatem eorum de quibus in utram
que partem probabiliter disputatur Un
de et achademicorum antiquissima
regula est ut quisque quod sibi oc
currit probabile suo iure de
fendat

Achademicorum regula

Sunt enim non nulla que
sensus rationis aut religi
onis persuadet aucto
ritas horum dubita
tio infirmitatis errorisque notam
habet aut crimen querere enim an
sol splendeat albeat nix ignis
caleat hominis est sensu indige
ntis At vero an tantus sit marmo
maior sit ipsum quod totum et medie
tatem eius contineat querere et
an quatuor ... sit duplus bina
rio indiscreti est et cui est ratio
omnis aut de est omnino Enim vero
an deus sit deducit in questionem
et aut idem potens et sapiens
sit an bonus non modo irreligiosus
sed perfidus est et pena docente
dignus est instrui Sunt que dictis
prima enim in omnibus philosophicis dis
ciplinis quedam prima et ut ita
dicatur tractum vero principia prin
cipia de quibus eorum auctore ab re
dubitare non licet nisi his quorum

[illegible] probatur ne quid stat
Nam sicut quedam sic corpor-
eis sensibus ingerunt ut apud
insensatos latere non possunt. Alia que sic
subtiliora sunt ut nisi familia-
rius adhibita et perfecta di-
ligentius et pertractata sunt non sci-
antur. Sic sunt aliqua tanta
sui luce perspicua ut latere non
possint omnibus aspectum sed communiter
videantur ab omnibus magis tamen
et minus pro capacitate et viribus
singulorum. Alia quidem sunt que
quasi quodam scrutinio indig-
ent et quia istorum consecuti-
va sunt diligentius perscrutate
latere non possunt. Et hec tamen et illis
quedam videntur antiora esse
que ratio philosophie qui in fidei funda-
mento constituunt petens uti
sibi perficiendi ea sibi gratuito
concedantur. Sic et geometre
primo petitiones quasdam qui toti-
us iaciunt fundamenta demum co-
munes animi conceptiones addiciunt.
Et sic qui acie ordinata ad ea que
sibi sunt demiranda procedunt sed
et petitiones ipse adeo consentiuntur
ab omnibus ut prime videantur quibus
quibus eas vel hostium non concedit.
Hic tamen nequaquam agitur de hiis
que ad cultum religionis pertinet
quam et ibi non nulla quodammodo
permittuntur que ut fides amplius
mereatur experiencia omnis care-
dunt sed ut ipsa sibi intro non vide-
at debentur pietati ut omnium
sacramentis ubi ratio deficit
fides adhibeatur. A multis bene-
ficiis magnis quam miraculis pro-
meruit christus tamen non credi im-
pium est ~~[illegible]~~ sicut a probabilibus disse-
tire pertinax est pertinaciter. Cumque in-
ipsis nusquam a pertinus negavit
qui ab omni puncto ad omne punctum
oppositum possit lineam rectam prote-
re. Nam sicut in edificiis necesse
est aliquid firmum esse et stabi-
le cui erigenda structura pos-
sit inniti sic in omni doctrina ali-
quod stabile ~~cui erigenda struc-~~
~~tura possit~~ inniti precedendum nam

// sic motus est a quieto recedit quis

consultissime omnibus exposcit ali-
quorum quidem opifex addit ponit
ac si in lubrico arene a lituinis
quis edificet aut scribat in fluminis
lapsu. Nam inventis certiora fu-
erunt fidem sibi ergo in sequitur nisi
aliud antecedit quibus sit ei probatione
esse necessarius cum nusquam finem
ac nulli acquiescit. Sed na
quia ~~ait~~ omnia esse probabilia sunt
nichil per se sit. Sed eorum que per se
nota sunt alia sunt omnibus nota
alia doctoribus tamen unicuique secundum
propriam facultatem. Nam numerum
parem esse vel imparem ita pu-
blice notum est ut nec puerulos la-
teat quibus licencia etatis indul-
get ludere par impar equitare
in arundine longa edificare
casas plostello adiungere mures
hoc aut multiplex quod quotlo-
co distat ab unitate tot sub se par-
titates suis gremio accepit hoc dun-
taxat in notum quibus omnis operam
penderunt mathematici aut consultores
novit. Quia dum sic sunt id quod e-
et esse rei. Et sic in singulis disciplinis
~~illos~~ que sunt ex principiis innotescunt
que non modo vulgo sed aliis ~~[illegible]~~ r philosophis
tis occultantur habet et religio que
sua principia sua que aut ratio communis
aut pietatis persuasit quibus perstat
cultus dei et morum exornatio ad
beatitudinem obtinendam. Est autem
unum omnium religionum principium quod
pietatis gentis et sine ulla probatione
concedit deum esse ~~[illegible]~~ solum pote-
tem sapientem bonum verum lenem et
amabilem esse. Nam epicureorum
deum esse negancium et casum sub-
icientium omnia iam per deum auctorem
deo et homine que prolapsa summa est
obviare ergo principiis a rebus
per se notis sine de hiis ambigere
insensati est aut vecordis sine
quod detinus est amoveri sed nec de
hiis dubitare licet que ex principiis
consequuntur dum ea tamen
sequi planum sit patentiam namque
sunt questionibus agitanda dum
illorum ad principia vel consecu-
tiva comprehensio pateat. Nam

De singulis istorum dubitare non est inutile. Et quidem in libris docet apprehenderunt veritatem achademicorum probabilium disceptatio comprobatur. Quid enim refferat a quorum mos est si quid se et omnia querebant dissentientes et nusquam ad sententiam prorumpentes veritatis, quia nil certum habere noverat. Hanc ergo legem achademicorum proscribit Cicero ut cum probandi propositum est, dum res obscura est, queat dum probabilis eluceat veritas, ac quiescat. Dicit enim nos qui sequimur probabilia nec ultra id quod probabile occurrerit progredi possumus et refellere sine iracundia et refelli sine pertinacia parati sumus. Hec enim duo impeditoria veritatis plurimum adversantur. Si autem veritas occurrit quis contendat aut pertinacie iniquitatis defensione laborat. Nam ut ait Katho: impedit ira animum ne possit cernere verum. Et veritas ipsa incarnata recessit ab eis qui in Ierosolimam et bethsaida signum sui pertinacibus restituerunt, sed iudeos pertinacia excecavit ut adhuc oculos eorum velum templi teneat, quod paciente domino scissum est a summo usque deorsum.

Sed tamen quia non omnes omnia possunt et spiritus ubi vult spirat et frequens est ut eorum que a doctoribus proferuntur multitudinis sit multiplex intellectus, ex varietatis sensatis et pluribus secte multe pullulaverunt, omnes tamen ad unum sed quasi per varias semitas properantes. Illud autem quo omnis rationabilium vergit intencio, beatitudo est. Nemo etenim est qui non velit esse beatus, sed ad hoc quod desiderant non una via omnes incedunt. Una tamen est omnibus via proposita et quasi strata regia, scilicet ditur insensibilitas. Hec autem virtus est. Nam nisi per virtutem nemo ad beatitudinem pergit. Citra virtutis opera forte quis a deo in ... sine operibus ad beatitudinem trahitur, sed eo nullus nisi virtutis passibus pergit. Virtus ergo felicitatis initium est, felicitas virtutis premium. Et hec quidem bona sunt suprema, alterum vie, alterum patrie. Nil enim virtute prestancius est dum exul peregrinatur a domino. Nichil felicitate melius dum civis regnat et gaudet cum deo. Sunt autem hec omnibus aliis prestanciora quia virtus omnia agenda, felicitas omnia optanda complectitur. Felicitas tamen virtuti prestat, quod in omnibus prestancius est propter quod aliquid quam propter aliquid. Non enim felix est quis ut recte agat, sed recte agit ut feliciter vivat. Unde et socraticum illud in Saturnalium libro laudatur: multos homines propter ea velle vivere ut ederent et biberent, se bibere atque esse ut viveret. Unum igitur et singulare summum omnium bonorum beatitudo est, sed ab eo est aliquid quodammodo quorundam collacione summum et corporis superius aliis quod ad illud per vere singularis et unice summi et summe similitudinis accedit. Ceterum ad veritatis apprehensionem nisi philosophia ducente humana infirmitas convalescit. Nullusque enim sine ea ad beatitudinis viam tendit, quasi cecus in lubrico tendens ad alta per preruptuosus cadit. Unde eam divinarum et humanarum rerum compotem esse Crisippus asserunt nec umquam satis posse laudari, quo vicia expellit, virtutes condit et confert. Et in humana infirmitate divinam quodammodo reparat integritatem, et ut sensu suum corporis proferat omnes qui non ab illa vel ad illam vigilant, quod tamen ab illa est, brutis animalibus dicat esse consimiles. Immo et stupendum contra naturam monstrum in corporibus humanis brutos homines esse. Tria vero genera hominum qui homines sunt, alios enim brutos esse asserunt

glo

Per philosophiam tendendum ad beatitudinem

hic vide tria genera hominum qui homines sunt

alii enim iam cupiditate sa
pientie perfruuntur et hii sapientes
sunt philozophi alii autem dant
ut sapiantur alii sperant ad ere
dendum set qui non dum sunt se
esse phi concupiscunt Constat
enim esse quam plurimos qui non
philosophantur et vitam philosophorum
si non opere saltem desiderio
imitantur Ego sinam eius ta
ctus apostolo auxilio eam in
theologia videso videre sicut sentencia
auctoritate subinuam Unde propheta
ta Concupiuit anima mea deside
rare iustificaciones tuas in omni
tempore In quo michi tres premiss
os ordines manifeste videtur
expressisse Cum enim plato sa
pientem dicat esse cultorem
dei quis altius tendens est sapientius
quam ille qui moratur in iustifi
cationibus domini Et inclitente
se consilia bonorum operum vere fe
licitatis saporem tota mentis
auiditate iam pregustat et senti
t periculosis Nequaquam illum ex
pers est cui agnita fortitudo dil
ecte sit et ei expetibilium omni
bus adest qui in vita gustat et
videt: quam suavis est dominus phis
aut eius intencio dirigitur il
luc ut sapiat eorum auctore cre
tor dei est et vicia subiens re
bus agnoscendis applicat animum
ut hiis agnitis ad veram beatitu
dinem possit accedere hec enim ho
minem beatum faciunt si et vicio rum
solvantur vincula quam quibus
dam gradibus contemplacionis
lucidum et indeficientem fonte
boni dei inuisere Nam felix
qui potuit rerum cognoscere causas
ut ait poeta nobis enim vi
num quod premat placent inta
menta virtutum Felices animae
quibus hac cognoscere primum in
quod domos superas scandere cura
sunt Credibile est illos pariter vi
ciis quam locisque altius humanis exeru
isse caput non venus et vinum
sublimia pectora fregit officium

A dicto a mandatis tuis intellexi sic
cum explendo aptando et desiderando
scilicet a iustificacionibus

quod fori mulieris vel labor nolenus
arbitrio persua quod gloria fuco mag
narum quod saniens solicitant opum
ad mentem oculis distancia sydera
nostris Etherea quod ingenio suppo
suere suo Sic petitur celum non
ut ferat ossam olimpus summa
quod peliacus sydera tangat apex.
nullum tamen officium est mulieris
aut domini quod non plura preceratt
et exempli que sola extendit in
omnia et sine qua nichil recte inter
homines geri potest Sic autem mora
ri in iustificacionibus et in explecti
one mandatorum dei perfecte
fiunt Nam et perfecta vitis summa est
set sunt qui non dum explent
aut optantur explendis appe
tant tamen quod sufficiunt in a
liis et illis auctore deo deside
rant conformari Est ergo gradus
eminentissimus eorum qui in
iustificacionibus occupatur medi
us quorum anima expeditus est a
viciis ut ex amore concupiscit
in illis infimus qui desiderant
expediri ut hanc ipsam concupiscere
possint qui et si non sunt deside
rant tamen esse phi horum per
sonam induerat propheta dicens
concupiuit anima mea desidera
re iustificaciones tuas in omni tempore
Eius namque tanta est pulcritudo
quod si ut ait plato videri possit oc
ulis corporis amore sapiencie in
estimabiliter homines inflamaret
adeo quidem ut primo aspectu rapie
esset omnis in amorem, inde re
hanc amat et exquirit a iuventu
te sua fidelis anima cuius senectus
constat ingenium morum et puri
lis etas in ignorancia et lub
rico viciorum Super salutem in
quit et omnem pulcritudinem
dilexi sapienciam et proposui pro luce
habere illam venerunt michi omnia
bona pariter cum illa Ergo bona
omnia sapiencie accessoria sunt et
phia studium sapiencie perfecto phisican
di contemptus omnium exclusio est
Unde colligitur quod quanto quis phie

Ricarcy //

Diligencius insistit eo fidelius
et rectius ad beatitudinem pergit
Nam virtutes quibus itur sin-
gulis officiis illa dispensat sed
quia veteres licet ex parte animas re-
derent in mortales vite eterne
que post istam futura est non dum
instructi, arbitrabantur summum
bonum in virtute constituerunt quo
plane nichil melius est nisi frui
in eo qui supreme bonus et sup-
reme bonum est. Usus enim virtutis op-
timus est et vivendi deus ipse est
fructus. Cum ergo virtus sola beatum
faciat ad eam cuius summa pars ex-
tasione ex tradicionibus doctorum
per varias calles ascendere cona-
ti sunt. Stoicus enim rerum ut re-
rum contemptum doceat in mor-
tis meditacione versatur peripate-
ticus in inquisicione in voluptatibus
Epicurus. Alii
ad unum tendant per varias semitas
quasi vias beatitudinis auditori-
bus suis aperiunt de quibus
Nota quod dubitare liberum est donec ex
collacione propositorum et ex quadam
collisione racionum veritas il-
lucescat. Sed de hiis latius in
sequentibus dicetur. Nunc suffici-
at ostendisse in quibus achademi-
cos vacillantes liceat imitari

Nam tamen sunt qui a-
chademicorum imitato-
res esse dignentur cum
unusquisque sibi libere per se
racione eligat quid sequatur
alii namque sensus alii doctorum
opinionibus alii multitudinis con-
sensu distrahuntur. Nam dum du-
bitat qui iuratus in verba magistri magistri
non quid sed a quo dicatur atten-
dit. Universum elatrat acriter
quo imbuta est primis etas de
intimis philosophie abditis eruitum
putat. paratus et de lana caprina
contendere credens in opinabi-
le. si quid ignotum auribus
eius insonuit. Nec racionibus a-
cquiescit quere doctoris captat

opinio. Unde et enim ille ...
tenticum et stacosticum est ille ...
acius conducit et permiciose ...
liceatur qui in paucitate verborum ad
distenda consumpsisse etatem et
tanta verborum angustia premitur
ut si verbum aut quo sub dixeris
elinguis fiat. et quis statim ta-
citur mox. Charmorem in peritis
et in auditorio pitagore aut mo-
nachorum claustro non tam usui
quam naturam silencii didicisse sed
istorum in manus tuas forte inci-
deris incidere. Unde faciens ex
thimotheum qui in arte tibici- Timotheus a male institutis duplices exigebat mercedes
num excellebat scripsisse refert Qu-
intilianus in libro de institucione
oratoris hic quod duplices mer-
cedes exigebat et accipiebat ab
hiis qui fuerant male instituti
quam si omnino rudes accederent
Error enim duplicem laborem exigit
cum et delenda sint prius insti-
tucionis semina et bona sint fide-
lius inserenda. Sed suscipe ad moder-
tores philosophorum tempus in illos
qui altius personantur quos au-
ditorum multitudo circumstrepit dili-
genter attende eos in questione una
aut duabus aut paucioribus verbis
invenies occupatos quia ut utrum
pauculas questiones aptas ingenio
elegerunt in quibus miserum sunt
exercent et consumat etatem. Eas
tamen non sufficiunt enodare sed nondum
et totam ambiguitate inextrica-
tione sua per auditores suos tamen sum-
mittunt posteris dissoluendas. Eo
loci ut congrediaris invitat in-
stant postulant quia conflictum. si dextram
manum conserere si paululum mora- i. conserere
ris insiliunt. Si accedis si stans in-
vitus congrederis. si primis late-
bras quesierint. variant faciem
variam dislorquet persuasionis conformant.
lubricum et volubilem propter ea
invenieris redisse ubi qui teneri potest
paululum si meo prestiteris ut quo
cumque via defluant et voluatur
quid velit intelligas et quid sen-
ciat in tanta varietate verborum
et tandem invenies ipse super suo et capies

et aliis verbis

[...]c sin si subeam eorum
[...] attigeris sic inter que re-
inveniet ea tamen de quibus maxi-
me disceptatur inutiliora sunt
cum patuerint. Si progrederis
si pudet et piget in magistro
tempora ad dimicula propter quod
omnis relabitur et quasi ad sum-
mum recurrens more Anthei ab
eo in quo genitus et nutritus e-
vires reparare contendit. Sunt
aut tot faciat anfractus ut ad vi-
sitata revertatur at si laborantium
oportet animi expense
Ciconia pullos nutrit et iniecta pre-
dema rura lacta pulli ea sup-
ti querunt alia pennis vesti-
mento et cantibus nutri[...] tribus
que relictis ad fetus properat pre-
que cadaveribus affert hec ergo a tribus
magniquis vesturis et fasciente
se ipsa cum sunt arbore inde
si leporem aut capream familie
nis et gnose in saltu venatur
aves tamen preda nubibus post inde at
cum se matura lenabit progenies
stimulante fame festinat ad
illam que primo reperto predam
instaurat omnes. Si ergo eos a primi-
tiis suis suspenderis se in omni fa-
cultate in opere eorum potissimum
istere desinit. Sunt enim qui pro-
fitere videantur in sinu hec. Sunt que
partes philosophie vendicent universa
et pet nuo tamen sint in singulis pro
philosophie corporis destituti sunt
qui ab una professione exeunt. Sunt
qui primusque invigilatiores sin-
gularum non facile tamen dixerim
quo magis credam esse erro-
neos. Tamen nec ab una professio co-
stet et nemo fideliter queat
omnibus insistere quamquam tamen ab una
necessitet petit omnes inepciore
arrogancior qui omnes profitetur
in uno ad omnia occupari de si-
dis est si fastidientis et non sufficientis
omnia credere. Ceterum qui
multa pre curret ut eligat in-
sit potius insistendum animi
spectius est et aliis grammatice
per electionem sue fidelis sunt eo

forte spectat preceptum Ethici le-
gere libros sapientis. In libello
quoque primi imitantur et virtutis
instructo et usus teneris ebibitus
animis facile nequeat aboleri. Et
nominum et testa diutius servat odo-
rem enim quo semel imbuta est re-
tens. At vel Katho vel alius Nam
autor dictus est multa legas scito
per lectis per lege multa legas Cui
quidam aliquid esse utilius ad
scientiam appetenti facile non reddide-
rim preter observantiam maiorum
dei iniqua singularis et uncus
in dubitans est pharandi profectus
si tamen omnia legenda sint ut eorum
aliqua cum lecta fuerint negligan-
tur reprehendentur non nulla aliqua
videantur insuasu ne sint omnino
incognita. Sed pro omnibus maior di-
ligentia insistendum est quam ad pol-
liticam vitam sive in re civili sive
in aliis ethice preceptis instituat
quam pertinent corporis ac anime sanitate
Cum enim illa que prospiciant sunt in-
liberales disciplinas sine quibus nemo
recte docere aut doceri potest. Sic intuiti
tamen et qui alimine salutanda quibus
in aliis censeat in morandum. Que
aut intellectu difficiles aut effectu
viles et pernicioses non faciunt ho-
minem meliorem. Nam et ea par
quo non usus nunquam est si homines
immoderatius occupaverint. Pre-
niciosissima sunt poetas histori-
cos oratores mathematicos pro-
babilis mathematice quibus ambigit
esse legendos maxime tamen sine
his viri esse nequeant vel non
solent litterati. Cum enim istorum
ignari sunt illitterati dicuntur et si
litteras noverint cum hi qui in his sermonis
vendicant animi et si polliceantur
noticiam rerum virtutis tamen dedo-
cent et submonent cultum. Unde
Cicero cum de poetis ageret ut dili-
gencius audiatur exclamat clamor
et approbatio populi qui magistrum
dam et sapientis ingressi. Et qui
magistri

ad commendationem sufficiat plau
su suo quos vult facit auten
ticos ac illustrantis laudibus ef
feruntur quicquid obducunt tene
bras quos involuunt metri et
infamant cupiditates vi stu
pra adulteria et conciliant v
arias doli reparant artes furta
rapinas incendia docent que
sunt aut fuerint ymmo que fin
gi possunt malorum exempla
proponit oculis multitudinis impe
te que incendia celi suaensi a
maris inundacio aut terre hiatu
tantas fecit populorum strages quant
as isti fecerunt ingenii Comicus
qui poetis placet Eunucho refe
rt adolescentis libidinem infla
matam cum tabulam pictam vi
deret commentem quo pacto deum
qui celi templa sonitu concutit
per impluvium auro misso inclu
sam turre et septa custodibus c
orrupit Danem Sibi non similis
picturas videt maturo et laud
at multitudo Nam que virtute ma
tamen tanta sunt ha (?) spectator at
tendit Et que res in se neque con
silium neque modum habet ullum e
am consilio regere non potes in
amore hec omnia insunt vicia
iniurie suspiciones inimicicie indutie
bellum pax rursum incerta hec
si postules racione racione cer
ta facere nichil plus agas quam si des
operam ut cum racione insanias et
quod tu tecum iratus cogit
as ego re illam que illum que
me que non sine modo mori me
malim sentiat qui vir siem tu
ra vim me ecastore (?) falacium
la quam oculos terendo misere
vi expressit restinguet et te ultro
accusabit et dabis ei ultro sup
plicium Depellendum an etiam
contumelias racio evidens est
quia sive inducit si quidem mihi
ame ptem loquitur ita accipit
ac si insanum amatorem revocet
sive Cetera tamen alibi commendat
plurimum idem autem omnes poetas ac
varios scriptores rerum antiquarum

gestarum solus ille contempti
biles facit qui non videtur contem
pnere Nam et virtutis habent plurimum
ingenii et plurimum mansi prebent Do
tant enim non docent vicia et a
utilitatis causa grata sunt a vo
luptatis sic autem per morum discrimi
na tusemus ut venti faciat loca
Nam preterea pingens per maris
varias procellas per tot motus et
insidias populorum Sillam pertusit
et Caribdim ut patriam suam sil
tem in senectute vires repedare
t Bonos vares quibus amisit ca
pitibus si eos aut fortune viole
cia aut ne infirmitas a animi vo
luptas absumpsit horum tamen
omnium commoda relacio est Nam
vel amici prinsus capit et si a
maius sit prosit ad cautelam
Et quo familiarior sunt cum la
bente sonetas eo capitis quem
que magis afficiatur quia precepte
mala enim vitantur facilius que
fidelius precogita fuerint vir
et quod dam non solus enasit vires
sed ad publicam commoditatem et quam
patrias voluptates pastores
evadunt consonat ei si lirica co
tinente lira dignaris audire flacus
aut si magis oratoris quam plus ho
nestatis ge aperit melidem in re
misse gratulatur ex plurimum studi
osorum sit preceptis exposuit aut
enim Troiani belli scriptorem max
ime belli scriptores dum tu de
clamas rome prenester relegi
Eundemque sit pulcrum quid turpe
quid utile quid non pulcrius
et melius crisippo et cantore di
cit fabula qui propter paridis nar
ratur amorem grecia barbarie
lento collisa duello stultorum
regum et populorum continet estus
Antenor belli censet presindere
causas Quid paris ut regnet sal
vus vivat quam cogi posse ne
gat seditione dolis scelere atque li
bidine et ira illiacos intra muros

peccatur et extra. Et utique quod de
lirant reges plectuntur achivi.
Ego autem in illorum simiam facili
ime credo qui non crediderunt sine le
ctione auctorum posse fieri homines
litteratorum. Litterarum tamen copia
nequaquam per se sapientem facit. Sed quid
est quod ad sapientiam sola perducit
scientia? Si quidem copia litterarum ig-
norantia interdum aut neglige-
ntia partitur(?) est sine qua est impos-
sibile quemquam fieri sapientem. Vir
et doctor ille ecclesie cuius nemo
satis memor potest esse Augustinus
Varronem arguit quem tamen
ut litteratissimum doceat fuisse alias
et plus cetera quibus singula-
ri preconio commendatur. Denique
et ipse Tullius huic tale testimo-
nium perhibet, ut in libris Acha-
demicis dicat eam que ibi versatur
disputationem se habuisse cum
Marco Varrone, homine inquit
omnium facile acutissimo et sine
dubitatione doctissimo. Non ait eloquentissimo
vel facundissimo, quoniam revera in hac
facultate multum impar est. Sed
omnium facile acutissimo et indubi-
tanter doctissimo proponit. Et in li-
bro Cicero eiusdem Varronis littera-
rum opera predicaret: Nos inquit in nostra
urbe peregrinantes errantesque
tamquam hospites tui libri quasi
domum reduxerunt, ut possemus
aliquando qui et ubi essemus ag-
noscere. Tu etatem patrie, tu de-
scriptiones temporum, tu sacrorum
iura, tu sacerdotum, tu domesti-
cam, tu publicam disciplinam,
tu sedem regionum locorum,
tu omnium divinarum humanarum rerum
nomina, genera, officia, causas
aperuisti. Iste igitur vir tam
insignis excellentisque peritie
qui tam multa legit ut ei a-
liquid scribere vacasse mire-
mur, tam multa scripsit quam
multa vix quemquam legere potuisse cre-
damus, iste inquam vir tantus in-
genio tantusque doctrina, si rerum
velud divinarum de quibus scripsit
scribit oppugnator esset atque
destructor easque non ad religi-
onem sed ad superstitionem diceret
pertinere, nescio utrum tam multa
in eis ridenda contempnenda et
detestanda conscriberet. Cum igitur virum
acutissimum et sine ulla dubitatione
Cicerone teste doctissimum superstiti-
onis scriptis propriis eam continen-
tibus agitatur, constet quod supersti-
tionem falsitatis vero virtuti que
in sola veritate consistit esse contrariam,
et sapientiam sine virtute esse non
posse, quomodo ex sola lectione nisi
subsit gratia illustrans creatrix invita
trix quoque virtutum credatur posse
fieri hominem sapientem.

Omnes tamen scripturas
legendas esse probabile est
nisi sint replete erroribus,
cum omnia non modo que scrip-
ta sed aliqua facta sunt ad utilita-
tem hominis liceat eis ab vitalium in-
terdum instituta credant. Nam
et angeli quondam non potest anima
indui corporeis sed ad unionem spi-
ritum ad corpus primum institu-
tus est. Ab initio benedixit deus
hominem dicens: Crescite et multi-
plicamini et replete terram et sub-
icite eam et dominamini piscibus ma-
ris et volatilibus celi et univer-
sis animantibus que moventur super ter-
ram, et addiciens omnem herbam
afferentem semen et universa ligna
que habent in semetipsis sementem generis sui. Nam a carnis
edulio ante diluvium creduntur
abstinuisse. Concessit eis in cibum
carnes quoque. Cum post diluvium
rursus aliqua prignatrix(?) et alieni(?)
beneaucat(?), benedixit et legem de-
dit dicens: Crescite et multipli-
camini et replete terram, et terror
vester ac tremor sit super cuncta
animalia terre et super omnes vo-
lucres celi cum universis que
moventur in terra. Omnes pisces

Maris maris(?) vite tradita sunt
Et omne quod movetur et vivit erit
vobis in cibum quasi olera vi-
rentia tradidi vobis omnia ex-
cepto quod carnem cum sanguine
non comedetis Ecce quam prin-
cipibus et filiis noe eadem benedic-
tionis collata est gratia eadem auc-
toritatis dignitas eadem arborum fructus
concessa est indulgencia aug-
mentum namque et multiplica-
tio gratie dilatationem et preminet domi-
nium terre bestiarum terror privilegium
potestatis victualium vivum statum
indicium libertatis omnia sed quid
nunc a modis nec recolo hominibus be-
nedictionibus privilegium aliud indu-
ltum tempore quemquam quo in novena
creacionis data est aut prime
humani sacramenti vel primum
reparata Nam et hiis statim post
diluvium et illis cum fuerunt in
exorte dictum est crescite et multi-
plicamini ut illius dumtaxat a-
ugmentum et multiplicatio attri-
buatur quod deus homini contulit per
naturam aut reformavit per gratiam
hoc autem et crescere debet inde-
sinenter et quodammodo multiplicari
in sobole in se quidem admitti per
fectum in sobole modo se quidem
propagatione virtutum Cum vero na-
sit viciata per culpa ut crescere
aut multiplicare iubeatur non pene-
nitus licet aut que permissa sunt
stare queat ad literam cum omnia
in usum vite hominis cedant et
ea ipsa que videntur esse mor-
tifera vel visu odoratu audi-
tu nec dum tactu vel gustu qu-
ia sunt nocentibus venenosa cui-
bus sunt hominis aut animalibus vtan-
tur in usum potius tamen et alimentum
pensum sollicitudinis domesticis
invenire secundum talem hystoria
cum roborat quod pisces sanis-
simos et feras qualicumque
vtilissime sunt videmus crebro
venenatissima reptilia dimovere
Venenatissima

et ipsa venena in se continent medica-
mentis quibus non modo non infe-
statur humana sed et infirmitas
convalescit Cum enim primum sit ex-
cuciendum secundum hystoriacos quoniam-
que ad fidem vel ad opera fidei
que sunt boni mores magis in-
formant laudabilior et plane vi-
tilior est hoc enim racione praecipue que-
rendum est ut homo seipso meli-
or magis fiat secundum virum cum littera prece-
dens vtiliter ad multa possit re-
ferre ad hoc posse aptari con-
sencio ut per gratiam ex benedictione
dei collatam ad virtutis incremen-
tum et multiplicationem liberum
conceditur arbitrium et virtutibus in
multiplicatis per gratiam adiunctis ser-
vicio terre quam in corpore pro-
subiecerit dominium sui aliorum eque con-
sequitur ut cunctis animantibus praelatus
timorem et tremorem incuciat omnibus
que monetur intra sunt ei con-
cuncta in cibum quia in omnibus creatu-
ris ei via salutis sue loquitur
domino plane celatur monitis que
bene ad vitam aut mores compo-
nendos proficit vita hominis Con-
stat enim quod omnis edificatio morum
a domino est et cum que ad virtute
aut ab opere a verbo aut quocumque
modo instruitur concessis ex adorio(?)
vtiliter cibatur Omnibus enim instruc-
tio salutis quodammodo verbum
dei est et aqua quocumque vitas doc-
trine prestatur accepta est eo quod
vitas morum pertinens et morum p-
tibilis est ante diluvium et post
dominum sanguinem in quo pendet est
anime abstineatur concessus est omnibus
usus Et ante baptismum et post
dominus modo post vitet nemo vnicumque
misterium prohibetur sed applicatus est a
ligimbus odor mortis in mortem quid
prohibet et vasa mortis alium prodesse
ad vitam Cum igitur dicatur quicquid mo-
vis preter sanguinem comedetis pin-
de est ac si quadam imagine di-
catur dum modo vicia fugiatis quidquid

voluerit legere. Sicut in mensis cor-
poralibus quedam sunt que di-
geruntur utiliter, quedam vero
incendunt humores, alia per vomi-
tum expulsa eiciuntur omnino. Quedam
sunt que famis, si tamen mode-
ste sumuntur, conferunt et obsunt
crapulatis. Quedam debilio-
ribus faciunt minus cum conducunt
sanis et sanatis, nam hec spira
non adeo nimis roborant. Delica-
tiora siquidem minus nutriunt ma-
gis tota et alimenti ut ita dixe-
rim pinguioris. Sic et in li-
bris sunt que omnibus prosunt, dum
tamen legantur modestia dis-
pensante; et que nil conferunt ad
edificationem fidei et morum; sunt que
solidioribus animis faciunt, quedam
quidem parvuli a lectione simplici-
um sunt; que non bone mentis
omnino evincunt; sunt que digerant
in usum morum aut eloquentie; sunt
que inducunt gravamen et inficie
et inbeciles operibus solam fauciunt
eruditionem vero aut invenientibus
septimum in quo si nec mysticum vel
moralis non reperiatur aliquid
quod prudens lector emittit. Lecte-
rum libri catholicorum tutius leguntur
et canonici et gentiles simplici-
bus et philosophis patent, sed in
utrisque exercitatis fidelioribus inge-
niis utilissimum est. Nam exqui-
sita lectio singulorum doctissi-
mum tantum, electio meliorum
optimum facit. Ut enim in libro Satur-
nalium et Macrobius ad Luci-
lium Seneca legitur, apes quo-
dammodo debemus imitari que va-
gantur et flores carpunt, de-
inde quicquid attulerint dispo-
nunt et per favos dividunt et suc-
cum varium in unum saporem
mixtura quadam et proprietate spi-
ritus sui mutant. Nos quoque quicquid
diversa lectione quesivimus com-
mittamus in usum virtutis ut omnia
in ordine gerendorum rationibus in-
dicio digerente coalescant. Nam
et in animo melius distincta ser-
vantur et ipsa distinctio non si-
ne quodam fermento quo conditur

universitas in unum saporis usum
varia libamenta confundit ut etsi
apparuerit unde sumptum
sit aliud tamen esse quam unde sumptum
noverit appareat. Quod in corpore
nostro videmus facere sine opera
nostra naturam. Nam alimenta que
accipimus quamdiu in sua quali-
tate perseverant et solida innatant
male stomacho onera sunt. At
cum ex eo quod erant mutata sunt tunc
demum in vires transierunt sanguinis.
Ex divino mandato dividitur dum
vita decimatur pastor fidelis
reptilia et immunda mactare pre-
cipitur et comedere quia licet ad exhor-
tationem gentium ipse reficiatur vel
ex conformitate dote sit ut in-
gulatis erroribus gentilium dog-
mata nequaquam horreamus dum
modestiam frugalitatem con-
temptum mundi docent. Pitago-
rici audiantur dum animas quas
in celum evexerint retrudunt in
corpora bestiarum jugulentur vel profligentur.
Nam in eo Pitagoricum minimus se-
cutus est. Nam sicut mortuos ex
vivis ita ex mortuis recipere vi-
vos fieri docuit et per varia cor-
pora pro morum qualitate migra-
re. Unde illud: Ipse ego nam memini
Troiani tempore belli Panthoides Eu-
forbus eram cui pectore quondam
hesit in adverso gravis hasta minoris
Atride. Sic quod legant ut auctorita-
s non prejudicet rationi. Nam et ve-
ritas cum rosa legitur quamquam manum
tangentis urit. Sapientia siquidem
fons quidam est de quo egrediuntur
flumina que irrigant omnem terram
et non modo ortum deliciarum divine
pagine replent sed etiam ad gentes
pervenerunt ut nec etiam Ethiopibus
omnino desint. Inde sunt flores re-
dolentes et fructiferi gentium or-
ti quos si forte simplex lector in-
greditur caveat poetici illius meminit
qui legitis flores et humi nascen-
tia fraga frigidus o pueri fugite
hinc latet anguis in herba. Nam

Et poma appedum que draco per
vigil servat in illis apportat ig
mirus aut quis scripturas non
quasi vigilans legit sed qui dor
mitans sompniavit at sic ad finem
legendorum utens calcaribus
perveniret Certum est quia fidelis
lector et prudens et qui ex eius
amore vigilat vicia sua excludit
et moribus ascendit ad vitam
hinc est illud doctor doctorum
Jeronimum ama scienciam scriptura
rum et carnis vicia non amabis

Capitulum xi. quid sit vere philosophari et ad quem finem omnis scripturis vergat intencio

Vere aut verum philosophari
est et hic est multe lec
cionis iocundissimus et
saluberrimus fructus Ipsa
siquidem rerum omnium continet
disciplinam et omnem modestiam
universis humane vite actibus et
verbis et cogitacionibus modum
et terminos ipsa constituit Est tamen
en nec ipsa novit terminum prescribere
Est enim in eo prescribit ut non ha
beat modum quicquid agit aut
loquitur illuc tendit quod aput recte
philosophantes non habet terminum Vera
et eius substancia in eo consistit ut il
lud nequaquam termenetur Si enim se
cundum Platonem philosophus dei amator
est quid aliud est philosophia nisi
divini amor qui est utique qui
terminari non vult ne et ipsa esse
perdit non finatur Quod enim fi
nitur desinit Et si amor dei ex
tinguitur philosophie nomen evanes
cit Sic et incarnata sapiencia
dei cum multis prescribat modum
de suo sine modo precipit dili
gendum nisi quia caritati modus
ille prescribitur ut deus sine ter
mino amoris diligatur qui enim
ait diliges proximum tuum sicut te ip
sum sit idem diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo ex tota a
nima tua ex tota mente tua et

ex omnibus viribus tuis Idem quo
que adiecit in hiis duobus verbis
pendet tota lex et prophete Si quidem
a que scripta sunt prophetis famu
lantur et legi ideo est si omnis doc
trina illuc tendit ut homo sub
ditus sit legi dei quis ambigit
ad regulam caritatis universa refer
ri Cum vero philosophandi caritatem acquirit
aut dilatat summi philosophantis
assecutus est finem Est itaque vera et
immutabilis philosophandi regula
ut sic in omnibus legendis et dis
cendis agendis et omittendis quis
que utetur ut proficiat caritati Ipsa
vero inicium mandati sola est Sed
honestatem modestiam cum sob
rietate pudiciciam et alias vene
rabilium virtutum cetum in ipsum ho
minem quem pietati consecrat qui
in templum domini introducit Et
quid aliorsum urgit in artibus su
quibuscumque scriptus non philosophie
dogmata sed inanes fabule sunt
et figmenta eorum super quorum
impietatem ira de celo revelatur
Aliud quod illi garriant recte pha
nti ineptum videtur insipidum et in
sulsum Audi non me sed prophetam
dicentem de talibus narraverunt
michi iniqui fabulationes sed non
ut lex tua Loquitur quod vera et falsa
loquuntur boni docere et mala
non philosophandi est sed et recta dum
taxat interdum docent veteres philosophi multa
recte sed qui recta que docet sequitur
vere philosophus est

iuxta philosophos non quod philosophiam tale quod est vera et sed 1

Capitulum de ineptiis auctorum qui sapiencia dicunt preter et que alia legendi sunt libri divini et alii gentiles

Errant utique et imprudenter
errant qui philosophiam in so
lis in solis verbis consistere
opinantur errant qui vir
tutem verba putant ut lucum ligna
Nam virtutis commendacio consistit
ab opere et sapiencia virtus inseparabili
comitatur Unde constat quod illi quoque
verbis in hedem malunt videri quam
vere esse sapientes plateas circue
unt terunt limina doctorum questiun
culas movent mutant verba ut summi

xi

circa garrulos (?) ...

et alienum obducat sensum pa
uores ventilare quam exami
nare Siquid difficultatis enim
sit ventum prodere inepcia suam
iactatores sapiencie nec amato
res Et illud quod nesciunt tanquam pu
dore nescire quam querere et disce
malunt presertim si assint alii
quibus notum arbitrentur quod ipsi
nesciunt fastum tamen eorum ferre
non potes de omni re loquuntur alios
sensus subito diiudicat omne nil p.
aut alios sensus predicant iactat
se invenisse de novo quod tributum
est ab antiquis et testimonio he
breorum pretates multas ad tempora
nostra perductum vana multiplicat ut se
pe rivus in testi sunt onerari et multi
tudine verborum quam rerum difficulta
te Cum enim ne interrogetur efficiat
arbitratur se meruisse ut peritus
philosophus videatur et sepe qui pauci
ssima novit pro more plurima querentibus
ipsa pitagoras sufficiet explanare
re interdum ea replicat eterne vol-
uit et quia non habet quo diutius in
sistere et idem texit et easdem aures
aurias dum enim per illa audis tercium
tum Cathonem e celo iniaberis te
redivisse quem scilicet enim hominem attu
lisse videbitur si professionem queris
aut artem est gramaticus rethor
geometer pictor aliptes augur
scenobates medicus magus omnia
novit et esuriente greculo longe
prestancior Nam et si iusseris ibit
in celum Et de dedalo doctor tempus
quo volucis molimen per mare
traiecit accede ut doceatis quidem in
scriptis suis auctores senserint di
ligenter inquirere excute litteram statim
in se pabit diuiciam tuam etiam
non archadie licet tardiorem plu
bo ebecior es dum quid in littera la
tet interrogas littera inutilis est nec
curandum est quid loquatur Si
instas moneberis fuge quoniam pericu
losa est et occidit tamen ne ferens
sis qui tuam comedit omnibus die
bus vite sue a ludendo a fabulando

disputandum illaut est tibi Nam
qui vorsor est videtur doctior nec
curandum est unde aut quid de
quo senciat aut proferat aliquis
dum loquatur nec refert qualis
quisque racione utatur dum non vesta
ciam sed umbram eius quisque dare
sufficiat quid verum aut simile quid
probabile aut non probabile sit frustra que
ritur dum tamen imago probabilium
proferatur statue quod volueris sta
tim illud aliqua similitudo enun
ciat Nam quod obstet in uno simili vel
nolis in alio optinebit Constat
tamen quod verisimile est non statim esse
verum et quod simile veri non esse simile esse
Dic propositorum similium dissimilitudi
nem nitis apparere rem manente
aggredeus aut enim te vel clamore
impediet aut superfluam operam
deridebit cum omni simili aliquam
dissimilitudinem esse oporteat ali
quem non tam similia quam eadem multo
tiens docere cur ita non sit non
modo sermolium sed irrisione dignis
simum iudicatur statim quereris an
retornari velis sicut ut peripa
teticum non ex mogoram audi
aut convenisse Cum tamen de am
bulacione et circuicione virorum
pocius quam diligenti investiga
cione rerum peripateticos intenderunt
si tamen hec ad copiam eloquencie
comparandam exerceatur discepta
cio et similia et dissimilia cogitantur
Exercicium quidam laudabile est et
quo aliquid esse commendabilius in
inventu non facile dixerim Dum
modo fallaciarum nube multiplici
nequaquam perstringi oculos paciatur
Nil enim utilius michi ad gloriam a
res acquirendas comodius inventu
a quam eloquencia que ex eo plurimum
operatur si rerum in mente et in ore
copia sit verborum vana namque proferre
rebus incognitis desipientis po
cius est quam discentis et a doctis

Sepe qui paucissima
novit [illegible] putat

de eloquencia

Multos videbis huiusmodi qui totum
longum deterunt sermone diem et nil
omnino dicunt aut minime tu defes
sus es audiendo et is nisi vox
ei esset loquendo profatigari pot
uerat quo tamen tendat aut
quid velit non dum intelligis tu
finem expectas ille non dum
initium fecit perfer tamen ut vi
deas quid magis futurum sit recollige
tandem que contexuit et occur
rent tibi velud egris omnia va
ne fingentis species ut nec pes nec
caput uni reddatur forme turba
ti cerebri hominem credas et qui
ex defectu rationis linguam cohibe
re non possit. putes enim noctes
continuare insompnes et sopita
racione melancoliam solam in
eo excitatam Si forte inspirationem debitam
et modestiam persuasere suaden
detur ut et quietus in quemvis fin
get opprobrium Compacientibus et
eis comitabitur nec amicum nec
hostis ab eo non consputum absced
at Si cepisti proferas Nec est
aut pectus lingue sustinebis in
iurias desiste ergo ne sordida lingua
malivis inquinari Nam et ut [illegible]
quod magis monetur eo amplius
fetent. Viri prudentius dum a
proficis quia vesaniam tetigisse ti
ment fugiunt ergo poetam qui se
quuntur agitant pueri incauti ergo se
cuntur licet aut aprit parvulos
aut serio vincetes homo huiusmodi r
ectissime videatur inutilis co
modus tamen est inerti multi
tudinis quia scurrilitati et iocu
laris letitie materia gaudet
Optimum enim est instrumentum
ad risus conciliandos et effica
cior quoniam nimio ut venenum
eius effugias pacienti indicas
ambulas modum geras in sano quia
nullo parcit et si enim fortem v
is reprimere benignissime obsecr
a ut in docendo aut disputan
da finem plus appareat et eos
scientie [illegible]

Sed monet [illegible] vocum [illegible]
set Nam qui varia rebus et tem
poris opportuni comparat modes
tissimam totius eloquentie regula
m Illa vero copia laudem paritura
in vitas utilitati et omnibus officiis a
mica consentit. Multa sed quidem et fallacia
fatali loqui negligentis est et fa
mam odio negligentis et ipse vo
rum gravium provocantis odium et
contemptum Nam et ipsius sapien
tie auctor est quia qui loquitur
sophistice odibilis est Non medio
cris tamen est utilitas et in depre
hendendis importunitatibus sophis
ticis sine quarum notitia quis quis
ad examinacionem veri et veri ventila
tionem progreditur quasi miles in pu
gna est qui adversus excitatum et
instructum hostem procedit exarma
tus. licet ergo ad eorum colloquentes
nunquam fallere et qui in campi ductum
doctrinam scola melius tenens iocularem
militiam exercere sed ubi se colloqui
cum intencio ad philosophie sobrietatem
exigit importunitates sophistice
delitescunt et si forte ab aliqua par
te emergerent sic a sapientibus c
orripiuntur sicut in re publica in
contrahentes dolus malignans
non consideretur Certum varia rebus res
temporibus comparare et in ruentes f
alsas prudentes arguere non pa
rum virum dictum est a [illegible] opera
Unde plurimi accedentes retrorsum
abierunt et aliqui vestibulum philosophie por
ticulam presentes gloriantur apud
indoctos ac si in iuridicum eorum
tota concesserit ut in ait quidam
verbis nanugis manentibus nomen
exadit gracio quisque duas pro [illegible]
sat inque partes Sic stat se loquitur
vel omnes nominat artes designabo et
precibus nomen afferat finem que
bohequis latuit quam doctus plo
nescit. et qua iste felia forte inse
cretis ac libris ingenium invenit ve
rum patris est solve questionem nunquam
laborans inde iam sermit nunquam
plus quam conscriptum est ergo [illegible] accedo

[illegible] quod magis monetur eo amplius fetent

et regendo orbis imperio consumpse
rit Cesarea domus plus sumptum
peritie quam moribus diuinis
sunt possidet. Crescunt sibi insita
dein multos tenent ut in hoc u
num in tota vita congeret tandem
nec istud nec aliud inueniret et
forte ideo curiositati non sufficie
bat in eis quod solum imposuit inue
ni. Nam sicut membra cum
lz corporis frustra palpat substantia que
ritur sic in hiis que intelligi
bilia sunt dumtaxat et uel con
cipi nec uel esse queunt solidi
oris existencie substantia nequaquam in
uenitur. Iuuenis etatem terere
nil agentis et frustra laborantis
est. Nebule siquidem sunt rerum
significancium et cum queruntur ambi
guis actus euanescunt. Expediunt
hanc auctores innumeris modis va
rijs et sermonibus et dum mutent
verbis ipsi sunt variis opinio
nibus visi sunt et litigiosis
hominibus materiam contendendi
maximam reliquerunt. Inde est quod se
pulchre aliis quam singularibus ap
prehensis quam [illegible] sola vacat vera esse
dicitur ea in corporibus statu preue
hit per quorum racione in [illegible]
bus specialissima generalissima
que constituunt. Sunt qui more m
mathematicorum formas abstrahunt
et ad illas quicquid de vniuersalibus
dicitur refferunt. Alij discutiunt
intellectus et eos vniuersalium nominibus
censeri confirmant et qui vo
ces ipsas quia dicent esse et spe
cies sed eorum iam explosa se
tentia est et facile cum aucto
re suo euanuit. Sunt tamen ad
huc qui deprehenduntur in vesti
gijs eorum licet erubescant
auctorem uel sententiam profiteri. So
lis nominibus inherentes quod
rebus et intellectibus subtrahunt
sermonibus ascribunt. Magno
tuentur ingenio se indice et ex
uerbis auctorum qui indicantur

nomina prebus [illegible] res pronominibus
possunt suam ascribunt [illegible] uel
et errorem ordiuntur. Hic magna
semiala ingenium et colligit quibus
quo suam possit heresim conf
mare argumentis et speciebus neque
namque veretur si eo applicabis
vnanimis institutis sit sermo poeti
cum illorum te subito in aberis
venisse pictorem qui ad omnia que
vanitas exigit sit fortasse simu
lare cupressum deposuit itaque
ruffus est in verna assua enim
teste coco in[illegible] casus accidit.
Nam quidquid agit ruffus nichil
il est nisi verna ruffo. Sigan
det si flet si tacet aut loquitur
cenat [illegible] posuit negat in[illegible]
vna est verna si non sit verna
minutus erit. Res illa adprehendi
videtur apertior magna liberior et
licencia fingendi quod voluerit
maior est ex rei difficultate aut
disceptantium impetu contendo.
Sepe sicut ad hostem impedi
endum facilius salebras et angu
stias cuiusmodi mules [illegible]
parat. Sic difficiles quis a magistri
pertinus aut a comitibus excitat questio
nes aut si aliud propositum est ex
industria meas, quas ex [illegible]
ti placabitur. Et si satisfacere non
sufficias quia nemo est qui omnia que
ex abrupto querimus sufficiat
explanare statim arrigit oculos
distorquet vultum brachia iactat
clamat salit et tussit [illegible] ges
tibus quibus nominis histrione uel
mimo videantur inepti. Non
vtique satisfacias [illegible] respondeas
vbis sunt et illud tantum dicas
quod conueniunt audire ipse tamen
licet scrupulosior sit totus est
solucionis ignarus. In uno tamen
fortasse sibi prospexit cautius quod
in marsubio omnia quibus infla
tur ingessit facile tamen et qui acu
vesicam hanc perforando quidquid

loquentes in follibus inflati quod utterius resonabat interdum uno sapientis obulo conquiescit. Nec illos ad philosophandum crediderim aptiores qui omni verbulo conquiescit Nec illos ad philosophandum longam ordinem abiciunt ac si ad omnia que queruntur primo sit ad propositum faciendum. Regulariter siquidem proditum est quod qui plus uel minus reddit quam queratur ab eo lineam recte disputandi ignorat. Certum tamen quibus docendum est illa sunt dicenda dumtaxat que solummodo propositorum auxilium prestant. Unde illos qui in singulis legunt omnia et dum unum queritur intuentur omnia expedire planum est recte docendi formulam non tenere. Aut enim nesciunt quid sit recte docendi modus aut dissimulatione officium vendicat forte ingenia sua et ut ait Cicero non quid proposita disciplina sed quid ipsi possint ostentat. Qui Porphirium omnibus philosophie partibus replent introducendorum obtundunt ingenia memoriam turbat et quos instituendos erat tanta gravitate terrent ut omnis reputet insuportabile quod suscepit. Diuine pagine libros quorum singuli apices diuinis plena sunt sacramentis tanta grauitate legendos forte concessi eo quod thezauros spiritus sancti cuius digito scripti sunt omnino negat exhauriri. Licet enim ad unum tantummodo sensum accommodata sit superficies litere multiplicitas misteriorum intrinsecus latet et ab eadem re sepe allegoria fidem tropologia mores variis modis edificet. Anagoge quoque multipliciter sursum ducit ut litteram non modo verbis sed rebus ipsis instituat. At in liberalibus disciplinis ubi non res sed dumtaxat verba significant quisquis primo sensu litere contentus non est aberrare videtur michi aut ab intelligencia veritatis quo diutius teneantur se velle suos abducere auditores. Plane [illegible] ineptum credo si ita semper sit ut [illegible] eius nequeat intelligi ars plene et prolixitate [illegible] valeat quemquam me maliciis disciplina disponit introducere compendio tali. Ego siquidem illum sequar qui literam aperuit et qui superficie patefacta sensum ut ita dicam historicum docet.

Ca. xiij

Que sunt discendi claves et que sunt philosophantibus ad inueniendam speciem veritatis necessarie

Senex carnotensis paucis exposuit et licet metri eius suavitate non capiatur sensum approbo et philosophantium credo fidei ingerendum. Ait quo: mens humilis studium querendi vita quieta scrutinium tacitum paupertas terra aliena hec reserare solent multis obscura legendo. Humilibus namque dat gratiam dominus et illis virtutum scientiam et intelligentiam confert qui timore initiati in dilectione et exercitio mandatorum suorum fideliter adherent. Nam teste Salomone sapientes qui confidunt in domino intelligent veritatem. Superbis autem resistit deus quis ab eo invito philosophabitur aut eo renitente maligno obtinebit. Humilitatis est ut nec personam docentis contempnat nec quamcumque scientiam nisi forte quam religio respuant. Et ut dici solet invita minerva nil recte aggrediuntur qui ad scientiarum finem eo perveniet qui scientiarum dominus est et in quo sunt omnes sapientie thezauri absconditi. Hoc utique modo ad eum minimus est et dissimilis et longe magis quam ut fabulantur veteres [illegible] ripe de manu Herculis non modo recte longe minus quia nil est sine quo omnia nil est aliquo magis. Nemo quippe viam philosophandi ingreditur ad hostium quod eius humiliter pulset in omni manum liber omnium

Sciendum est quod (que) solus apit
ignis qui ociosus est ut ad viam
sapientie et re sechtat reducet sed
in aberrantem frustraque est
de capacitate ingenii de memorie
tenacitate de assiduitate studii de
lingue volubilitate blanditur quia
si hec in ipso fuerint quo efficaci
tiora videntur eo longius aber
rabunt Nam et equus quo velo
cius aberrat eo tardius domum
quisque insidet redit Est autem hu
militati coniuncta simplicitas quia de
scientia intelligentia plurimum adiu
vatur humilitas .i. hys que scri
buntur a doctoribus atque inest
et simplicitas si qua secundum (ar) op
portunit dicta videntur in partem me
liorem fideli interpretacione retorq
uent Preceptus enim est quod scrip
turis a quibus instruenda est ap
petit dnari et captivato sensu ea
rum ad intellectum suum eas nititur
trahere repugnantes Nam in
eis querere quod non habent proprium sensum
obstrue est Non addiscere alienum
Nomine et discipulorum cavilla
bantur ne sapiam que eos et
ardore comitabatur agnoscerent
quia tardi erant ad intelligendum
que prophete loquebantur querentes
id quod aberat a mentibus prophetarum
et non attendentes xpm qui lat
ebat in littera sed quia caritatis ar
denti studio querebant templabat
sapientia que querebatur affuit et a
peruit oculos eorum ut intelli
gerent scripturas et suam viso do
mino arguerent tarditatem Si enim
prodest querendi studium si amicit
ab ipsa sciendi reseratur ad xpm
sed nec ipse nisi fraudione pamba
quo sciatur quia mens scripturarum
nisi refectio fidei aut morum detur
a me bro non videtur Etenim quibus
enim ad voluptatem sciencie aut stu
dii viribus scripturarum integri
tatem attemptat qui a secreto
phie quo clusius abitur nova vi

alienum captat Nam et sodomite
dum angelos correptores mali
tie et viri iusti hospites corripe
voluerunt ceci te percussi sunt et
circa parietem aberrantes palpi
tando in die crassis tenebris ob
voluti iusto dei iudicio submersi
sunt Sic dum elati et maligni
aberrant ad parietem scriptura
rum sensum fidelem qui in domo sim
plicitas cum quo est predicatio di
et qui correptorem malicie ind
et angelum non attingunt an
gelus siquidem scriptura est qua
deo invente constat ad increpan
dam maliciam homini in mundi sodo
mam descendisse audite ingenii v
dum principes sodomorum auribus
percipite via mea populus Gomorre
Sciendum est ergo scripturis non
dominandum nisi forte quis seipsum
dignum credat ut angelis debeat
dominari Utique viri iusti eos ado
rasse et cibum ministrasse leguntur
et eis humana temeritas vult pre
ferri cibantur autem fidei et bonorum
operum cibis Nam et magnum consilii
angelum ad puteum sic cibavit mu
lier samaritana et forte eos ado
rasse non poterat si cibis subthar
Nomine querendi studio viguisse
scribitur patriarcha qui scalam videns
cuius summitas celum tangebat ange
los ascendentes et descendentes
vidit et ipsum dominum innixum scale et
cum angelo[1] fatigatus atque invenit
ut crederet quam femore clauso de
bilitatus benedictionis gratiam voti
compos a cedente angelo reporta
ret Nec ei nisi pro aut figura
contigerunt Sed nobis apostolo tes
te spiritualia sunt omnia ergo pe
regrinacionis nec apprehendamus an
gelos scripturarum et infatigabi
li certamine luctantes cum eis non
cedamus donec nos auctoritate
illustret Nec solum nosse sufficiat
veritatem nisi sermone amore temporalium mar //

[1] Quam ancora illustraret luctamini
clarius gaudent ut autem ab angelo fatigatus

cessante eo vero virtutis aditum debe-
nedictione angelica similius conse-
quamur quo magis eternorum
amore excitato in appetitu tempora-
lium claudicamus. Eo enim lucta ista
perducit ut triumphantes hominis
testimonio deus ipse qui summa
veritas est facie ad faciem vide-
atur. Secundum quod enim boni insidean-
tibus apparet imago quedam
visionis est et recte. Itaque sine
benedictione non expedit ange-
lum quia noticia veritatis sine g-
racia bone operacionis sane teste
non habet fructum. Porro ad stu-
dium querendi non modo domesticis
sed etiam extraneis animamur exem-
plis. Nam ~~salomon~~ [solon] ~~nisi~~ [qui] summo sapie-
ncie fervore flagraverat supremo
die assidentibus amicis et confe-
rentibus iam fere mersus fato caput
erexit interrogatusque cur hoc fe-
cisset respondit ut cum istud quod
quid est de quo disputatis percepe-
ro moriar. Si migrasset profecto ex
hominibus inercia si eo animo vitam
ingrederentur quo ex ea ~~salomone~~ [solon] e-
gressus est. Carneades laborio-
sus et diuturnus sapiencie miles ei
studio ~~[illegible]~~ explevit annos et
signum idem ei vivendi philosophan-
di finis fuit. Catho octogesimum
et sextum agens annum animo ta-
men iuvenili viri robore gravi-
tate senili in re publica agebat
ut nec memoriam tardiorem
aut laterum infirmitate aut q-
uassatam carnem membra tor-
pencia aut lingwa impedita
quisquam animadverteret. Grecas at-
literas appetiit erudiri qui sero
et fere senex latinas dedicat
cum philosophi vero eloquencie gloriam compa-
rasset id egit ut invidie quoque cun-
ctis potissimus haberetur. Finis vero
plebis inutilis et pre Cathone
digna adeo doctrine cupidita-
te flagravit ut ne in curia qui-
dem qua senatus cogebatur

tempora et sibi comm[illegible] grecas lit-
teris traderet qua quidem industria o-
stendit aliud tempus deesse aliud
super esse temporibus vitam quietam
initiam esse ut ethicus docet qui
studentem mane excitum repperit
sed ad hostium eius premeretur se tu-
multum turba pulsat aut enim quis
locus ingenio nisi cum se carmine
solo vexat et animus curas in se quas
fervituri ~~[illegible]~~ pectora nostra [dicit] diversas non
admittenda curas. Magne men-
tis opus nec de lodice paranda a-
tonite currus et equos facies quas
deorum aspicere et quales [repleta] rutulum
confundat armis. Namque turba
veritatis lumen impediat certum ex-
vancius docet quem turbe precede-
ntes et sequentes increpabant precipi-
entes ut taceret sed ~~quid~~ quisquid dicente do-
mino qui versatur in turbis turbatur
ergo plurima quo nil studiis aut
bonis moribus excolendis perni-
ciosius est. Si enim studium ut Ciceroni
placet est vehemens applicatio
animi ad aliquid agendum magna cum
voluntate profecto mens que tu-
rbata ad plura distrahitur neque s-
tudio virtutis opere fideliter occupatur
sed studiis tunc exercitatio plurimum profi-
cit cum virtus in singulis que le-
git aut audit homo tacita apud
se veritas indicans scrutinio convales-
cit. Ibi namque racio cuncta ~~dampnat~~ examinat
nat et fructum omnem apprehendit
nisi tam e contrario vita quieta esse non
potest si non vicia subtrahuntur et e
contra si luxuriat animus in deliciis
rerum affluencia lumen racionis
extinguit. Unde secunda virorum
paupertas et rei humilitatis custos
et porta virtutis adhibeatur primitus
[ut] luxuriam moderatur ista com-
pescat et stimulis suis homines
in meliorem officio virtutis ingit in
stare compellat. Honesta quidem res
est ut ait sapiens leta paupertas [ut hic est paupertas]
leta sed crescit divicias potior vivere

Demoritus cum diuicias censeri
posset que tante fuerunt ut pa
ter eius etiam xersis epulum ex
facili potuit quo magis vacuo
animo studijs litarum esset operatus
parua admodum summa retenta
patrimonium suum patrie dona
uit Athenis autem compluribus
annis moratus omnia tempus mo
menta ad percipiendam et exer
cendam doctrinam conferens igno
tus illi vrbi vixit quod ipse quodam
in volumine testatus est Cra
tes quoque ille thebanus proiec
to in mare non paruo auri pondere
abite inquit pessime male cu
piditates summersi ego vos mer
gam ne ipse mergar a vobis sed
et anaxagoras cum ad diutina pe
regrinatione patria repetisset
possessiones quas desertas vidisset
non essem inquit ego saluus
nisi iste perisset Socraticum fertur
oraculum neminem locupletem
fieri futurum ut doceat nisi ad
discendum pauperem et egenum
credat semper enim discentibus per
litura decernunt que sitiunt et cul
a aut nota sunt Terram ali
enam exigit philosophia et suam ut
dum alienam facit immo alien
am facit suam et nullo vnquam
grauatur exilio hoc est quod domes
ticas et que carnis sunt abigi
t solicitudines ut homo totus quo
dam ut sic ipsum omne quod
sapientie perfectum impediat repu
tet alienum vbique tamen domi
et vbique in patria quia vbique glo
riosum apud se et vbique apud
sapientiam conuocatur et forte hinc
patriarcham inuitat dominus dicens
exire de terra et de cognatione
ne sua precepit ut peregrinacione pro
ficiens multiplicetur in gentem
magnam ipsam quam terram acqui
rat feliciter qua relinquit dimi
ad vocationem sapientie omnia que sunt
mundana contempnunt siquidem
virtus modeste paupertatis etiam et
restat et fortitudo facilius domi
ne quia laboribus exprimitur
terram non in peregrinatione temporalium
quibus quedam modo ingenitus
est pedem suum figit affectus sunt
et in moratur et inde dominij fe
licitate acquirunt omnia que mundi
cordis affectione qui mente pede
calcantur Sed quis est qui habitat
arduam viam vel naturaliter dispo
natus angelorum sortem quis ad
greditur et perueniat licet tamen sine
disciplina collectanda videtur facili
tas vitatis Et nisi pauperis exilij
amaritudo precedat rachelis et lij
e copulatio non dulcescit nec sup
crescit soboles innocens nisi in vtu
tis baculo iordanem labentium so
litudo transierit et indiuiduus thr
onus spiritualium et corporalium bonorum
in patriam ducibus egreditur qui
a atque inter cognatos exul intro
pue contemplationis et recte opera
tionis labore diuinis sudauit Ra
non alia via probari mittitur et
aut et vrgente fame primogeni
ta distrahentur Si tamen inue
nerint germani qui vel lenti
culam sapientie pro nomine lar
giatur Est enim ut fertur dixisse
aristippus indulgere vnius a lege
di studio temperate
In libro quintiliani de insti
tucione oratoris septima
discentium clauis ponitur
amor docentium quo pre
ceptores ut parentes amandi sunt
et colendi Sicut enim illi quidem sunt
genitores corporum ita et illi sunt
animarum non quidem de se spiritus propa
gando substanciam sed qui sapienciam in
auditorum mentibus gignunt
in melius reformando naturam
Et hec quidem pietas studio plu
rimum confert Nam et libenter

a a vsi.

aggrediatur

ut non desistere laudari non [illegible]

Audiunt quos amant et diuitias
redeunt et eis esse similes con
cupiscunt et pro fauente assu
in ipsos cetus scolarium lectioni al
acres quod contemnunt emendationem non
erubescunt ut sint et ipsi citissime
in studio inebriantur Nam ut doc
torum officium est docere sic audito
rum prebere se dociles. alioquin neuter
tamen sine altero sufficit Nam sicut in
omnibus orbis operibus utrorumque coniugium
necessarium est perfectis, et frustra spar
geris semina nisi ea premolliens fo
ueat sol fultus ita eloquencia col
legere facit neque nisi sociata est
debitis recipientis quod concordia
habet quod quintilianus in preceptis elo
quencie sed nichilominus sit ad insti
tucionem sapiencie applicanda profecto ut
eloquencia nisi preceptis sapiencie compa
tur et informatur illorum quorum au
res audiendi habent non modo ridicu
losos sed quodam modo vesanos in
rumpit Quem tamen philosophia ut
loquentur diligencius non instru
xit Septem alias claues qui
bus ad intelligentiam scripturarum
trionum possint in lucem proferri
liber qui de doctrina christiana in
scribitur Sed nequaquam istius obmit
tat Omnes potius versantur in
vna istarum eas namque studium
quemdam complectitur Ceterum de
tradicione gentilium primo fuerat in
stitutus ita tamen ut ad institu
cione fidelium ex proposito referatur
vna tamen est et singularis et quasi
clauium clauis Clauis illa que a
perit et clauditur nemo aperit etsi
ne qua ad intelligentiam vix nul
lus accedit qua quisquis non apprehe
dit a non tenet potius insanire
crediderim quam philosophari

Vita quidem sunt et diffi
cilia quibus philosophorum
probatur virtus quia ad
summum non est iter in
per paradisum in spe tamen perueniendi
omnia mansuescunt et dura laboris

A Et nemo claudit claudit

pensatur utilitas mens adsumma
roboratur Et quidem ad summum tendunt
omnes sed via dispari Nemo
tamen ut opinor illuc sine labo
re pertingit aut tendit cum enim sint
tres philosophorum secte que et ipse sic
dicuntur insaniunt multas omnes
et si dissimiliter laborant tamen in asse
quendo finem quem statuunt Siquidem
Epicurus et totus grex sodalium
eius vitam beatam asserit quod esse
tanta iocunditate letatur ut tri
sticie et perturbacionis non meminerat
vel tenuissimus motus vera quidam diffi
nicio est et qua nil potest esse iocun
dius ab ea tamen plebs que ea
consequitur deflexit nam voluptates
reputans se carnis usu bea
tissimam esse futuram michi tamen
persuaderi nequit hoc aliquem
hausisse de fonte socratico quin
tam enormium docuit prauitatem ut
a posteris creditur sic non humanum
modo sed diuinum spiritum habuisse Sed
quia facile aure vel ore insipien
cium dicta optima deprauari ad com
pendium in iudicio tractata sunt que
virtutis esse debeant instrumentum
in Varo siquidem optimum est na
hoc utique tardatus homo non se
ntit quod a more iouis quod nil est io
cundius vel suauius pastorica vi
ta aut eorum qui epulantur
cottidie splendide qui vino estuat
splendidissime utuntur vestibus de
nique omnia que mens lingua ma
nus appetit cogitare loqui et fa
cere et in nullo contrarie sibi a
motu resipiscere pro voluntate vita
esse hominis vera et summa felicitate
gaudentis sed in qua hinc sine la
bore veniunt quod obiecies ne sic vi
natur varietas humane sortis nil
latur ut rebus namque utatur ad
libitum opulencia mea est, hijs
enim egemus ita non utitur modo quia
desunt aut fiunt saepe ne desint
si ponatur adesse nec multos corporis
petitores et tanta cupiditates audi
eas fortior apportabit vbique ita quod

ad summum tendunt omnes
dispari tendit omnes ua
[illegible] sine labore

contacta

[illegible] pat et rogat [illegible]
[illegible] sit magnum a [illegible]
[illegible]

opus est ut fruentur Ergo igitur
ergo et potencia Nunc et glo
sine labore et sollicitudine ac
quiruntur Sz rubus contemp
m durum quid est et intollera
bile eo quod amor commodi innatus
est homini ut qui non agit ut bo
nus sit bonus videri velit et in
estimacione sua aliorum et raro
iudicia. Nam ut bonus sit non co
modi quid sensu amor efficiet ve
niatur ergo reuerencia con venientur
si hec ipsa nisi sane beneficio p
tendatur leuiter euanescit patet
ergo quia laboriosius sit tristicie ad
beatitudinem per voluptates que su
fficiencie causa diuicias congerit
ut potencia mutantur amplitudi
nes querunt dignitates adre
uerenciam et fugam contemptus
et conciliande celebritatis gloria appe
tant ad gloriam quibus tamen omnibus
non ea uita quam Epicurus descri
bit acquiritur et que tristicie sit
et tocius perturbacionis ignara
aut enim hec in unum quenibus non
conueniunt aut non conferunt que
pollicentur effectus ymmo et ipsi
sunt tamquam eregione constant
querencium votis contraria operantur
Si michi non credis liber de con
solacione philosophie reuoluatur atten
cius et planum erit hec omnia
credere et licet liber ille unum in
carnatum non exprimat tamen
apud eos qui racione utuntur non
mediocris auctoritatis est. Cum adre
primendum quemlibet exulceratae men
tis dolorem congrua cuique me
dicamina conficiat Nec videns
quid nec sciens sub pretextu re
ligionis medicine declinet per
sium cum aspernantibus in fide et
in fide despicientibus sic in
dice racionis confeccio artificio
perficiat ut nulla religio quod
instet ab homine audeat nisi
qui racionis expers est sine
difficultate persuadens est in suis
motibus sine temeritate conspicuus
orator vehemens efficax de
monstrator ad id quod sequendum est
nunc probabiliter suadens nunc quasi ne
cessitatis stimulo impellens Sz
hinc et racione est ut acquirere eis
videbis ista laboriose nimis que
a ob aliud et illud cum quererunt
gratia et eis minime peruenire illud
tamen cum querimus gratia veri
tatis et compendiosius poterat inve
niri si aliunde quam ab se querat
si iam fere malicia invalescente non
queritur sed neglectum ducitur pre
cipuus alius si occurrat Nam cum omnia
bona sapiencie accessoria sunt ipsam
quoque constet super salutem et omnem
pulcritudinem appetendam ipsa
ceterorum collacione vilescit et sol
a accessoria enim sunt in precio quod
enim probatur ut sapiat Nam ut re
bus habundant aut temporalis flore
ant videbis multos et si non proba
ntur tamen philosophus imitari detre
ctabilius est ut diuicie prohibent
impediant quia ut philosophie gaudia
non conferant Deo enim et racio
mone fideliter non fruitur ne re
rum ut quis priam deserat ut
paupertatem spontaneam ample
ctatur ut studio vacet Nam philosophi
a ipsa labor videtur inutilis nisi
fructus opulencie consequatur
alios ut sciant curiositas excitat
alios ut scire videantur elacionis
stimulo vanitas urget alios ad
questum cupiditas inflamat Ra
rus est qui caritatis aut humilitatis
pede sapiencie vias sciuterit ut do
ceatur aut doceat Nam ad unde
voluptatis aut vane utilitatis in
cepcias omnia referuntur. In hiis
enim finis est a quo aberrant philosophi
a minime viaticum est paucorum tam
quam alia via longe videtur
esse compendiosior Nam ut dici
solet amor ingenii neminem un
quam diuitem fecit

Vnde si solas diuicias conge
rere curant nil inuita po
tius credi voluit ma

Amor ingenii neminem umquam diuitem fecit

quam ceteris pretulerunt ut eius
indulgencia expleatur dum sup
bantur admissis nullum quem pe
riculum est nisi spes dolosi nummi
refulgeat iram serenam vincat
amor pecunie et res pene impos
sibiles ad plenem redigit facul
tatem avaro nil vile videtur a
pridianum et sibilante populo se ipsum
consolatur ymo et se applaudit
simulat inimicos feria namque et
contemplatur marcha patro
nami illud ingestum omnibus
credas quibus habet inimicos secu
ra namque et aura fortunam quam su
o temperet arbitrio uxorem du
cat danaam ipsum quam licebit a
cursum iubeat credere quod danaam
carmina componat declamat
concrepet omnibus et peragat causa
se Sit quamvis bathione prior unus
consultus paret habeto alteri
sto quidquid ferunt et labeo chul
taloquor quid vis nummis pri
tibus opta et veniet clausum
possidet archa iovem Omnium itaque
questum facit nulla pars mundi videtur
inaccessibilis et ipsius torride zone
estum maior avaricie ignis ex
superat Inde est quod hic ~~mutat~~ mu
tat merces surgente a sole ad eum
quo vespertina tepet regio hic toto
impetu fertur in hostem occurritur
hore momento cita mors venit
aut victoria leta aliud superbis q
audet assidue liminibus ut exami
niatur maiorum facilius ad opes
que desiderantur accedat Si per
spicitur in aliquo ministerio sive aut
sufficit vel in matricula cuiuslibet
se conscriptum sola quidem conscrip
cio quaestio sua est ut nummum locu
pletiorem simonie facit quia nullum vectig
al utilius sinus non commodissime
peroratque loculi exibent aliem
militatur in curia usque ad canos
ymo et illos consumunt curia grux
est ut querat cura per duxit donum
redeat vel exclusus per inquierit
fame perimit quia ut ait Sidonius

cos non tam bonum pascit quam pa
ris alienis Sed nanque enim est
quidam ab alieno innate dulce
dinis sicut nescit uti suo qui assuetus
usus est alieno Si honesta sunt
mutur officia pasti praeter non ex
ubescit explere vel inimici queius
indigna patietur anteque exeat caput
varronem trebium cogites dissimu
lantem Nam et huic idem propositum
tum est et per eadem mens ut b
ona sua putet aliena vincere
quadra et ea pergenti proferre aio
quod nec Sarmento iniquas cesaris
ad mensas nec vilis Gabba tulis
set In innabiles vie sunt quibus
palam aut clanculo operatur ad
questum et quem non subiit amor
pecunie interdum superat cupiditas
specierum Equos vestes aves arma
tos venaticos canes unio pos gre
ges armentorum et pecorum et variq
mundi supellectilem que per singula
curre vires humanas excedit plus
eni quam pecunie preferunt et totius
hominis vires exhauriunt in adqui
rendis hiis aut tenendis Nam in
hiis duobus articulis furor totius
avaricie constat quod immoderatius appetit
~~constat~~ aliena aut sua tenatius
servat Et quidem immoderatius appet
it quisquis quod est de legem naturae lege
cedes et usus ex posit tenetur
quoque amdmis que usum subtrahu
ntur ea vero que sine usu possesso
ribus elabuntur mortilia sibi es
se quis dubitat avariciam vel non
modo fugiendam sed detestandam con
stat quod a celestibus pertinet secretato
res suos a consorcio divino et v
su celestis beatitudinis removet et
elongat omnia siquidem que celestibus
vicinora sunt in mundi cupiunt et con
gregant pauca volatilia celi ne
que metunt neque serunt neque congre
gant in horrea Nec pecunia conservi
unt sed omnem excludunt sollicitu
dinem crastini Econtra animales et
reptilia congerunt in futurum et
generationes prohibentur esse quibus

tia est in abinnn et eadem pte
rimit timentes ne quid eis t
... desiciat pugna tamen ipe p
... dubio resoluentur Seneca et
vim supersticis quod vult ego auarum
posse fieri compotem voti non
credo nisi forte et epicuri fam
elicum et siti aridum et lang
uentem plene voluptate commo
ditate frui consentiat Si quid
uterque famelicius est si per inediam
esurit auarus qui semper indiget et
saciari non potest Maior enim est fam
atus mentis quam corporis et nisi
scriptum deus infundat omino nequit
impleri Nam cum anima spiritualis vir
tute propria sit corporalia comprehendat
ut nulla quantitate distendatur
nec res una loco preoccupato alteri
impedimento sit. quo in primo illa compre
hendatur et ut quo plura comprehenderit
eo pluribus locus est luce clarius
est quia res corporalis animam que
spiritus est replere non potest Totus
enim mundus angustus est ad eius
quantitatem Ex quo patet quod in meo to
anima non quiescit tota nisi forte to
in angusto clausum ergastulo
sermis suppositis incumbentem
Epicurus quiesse mollit opia
cum deformare nititur aliquid
si non maculam odibilem tamen
auaricie notam Nam et ab a
lienis videntur abstinere et suis
cum res exposcit libere uti parati
sunt Eis tamen de fonte malo
rum oritur aliquis viciis vena
que semitas eorum a tramite
vere felicitatis deflectat Sicut enim
in orto deliciarum de uno fonte
oriuntur flumina que fecundant
suauissimi odoris agrum unde
inquit buldyrit Sic in loco horroris
ris et vaste solitudinis intra sali
ci oblivionis qua illi inhitant
qui sui obliuiscuntur in modo velut
stupidis ludorum vanitate r
aptus in Theatro qui de fonte r
no omnium pullulant capita viciorum

hic autem patens cupiditatis est
Eam vero sicut patet in diffinit
auctoritas ut dicatur cupiditas
esse amor eorum que quis amit
tere potest inuitus. Sociatur ei stul
ticia comes suadens id amari
et queri quod teneri non potest. Est e
stulticia eorum que sciendi sunt
vicio sui ignorantia Sic eam liber
magnus augustinus de libero arbitrio
perfingit Si enim nesciatur quod sciri
non potest in nomen stulticie minime ca
dit. At cum sui ignorantia quibus te
neatur transit ad stulticias si in bonis
que minora patent sunt maiori
bus preferre stulte iudicat Si vicia
sequens partem suam deteriorem fatiat
stulticie maledictione dampnatur
Sic ergo error sunt cupiditate suc
census precipicium multiplex via
patet. cum ab errore sit sequens [illegible]
ignoret et ipsum in invio aben
tem fortius cupiditate inflame
t et quid ad hunc peruenient verba
in ignorantium Omnis homo proprie con
dicionis, ignarus et debite sub
iectionis, ingenium facticiam qui
dam affectat libertatem ut possit
viuere sine metu et impune quod
voluit facere et quodammodo esse sic
deus non tamen quod diuinam velit
imitari bonitatem sed demum dando
impunitatem malis ad suam vult
maliciam inclinare De radice ergo
surrexit superbie ambicio poten
cie sed cupiditas et honoris ut
hinc vires habeat ne premantur
hinc perueniet reuerencia ne vi
lescat Nemo enim est qui magnum hanc de
at libertatem et qui vires quibus
eam tueatur non optet nil est quod
non nisi per mutacionem eius viue
mat si locus assit Sermitus enim
quedam imago mortis est Ipsius ad
consiliandum potenciam efficim
diuntur opes et quanto quis potencie
cupidior est tanto eis facilius
expedit Cum vero potenciam nactus
est exigitur in tirannidem tempestate

A et ubitas scandas ut inde ... ad [illegible]
[illegible]

Marginal note (left): de ambicione et que ... [illegible] ... Capitulum de ...
Marginal note (right): ut homo quod sit [illegible]
Interlinear glosses: quo; et; cum; detractans; horroris; videlicet; facilius

Contempta ratione et condicionis con
sortes inspiciente deo deprime
rentur. Et licet omnes occupa
re non possit principatus et reg
na a tirannide tamen omnino immu
nis est aut nullus aut rarus
dicitur autem quia tirannus est
qui violenta dominatione populum
premit Sed tamen non modo in populo set
in quantavis paucitate potest quisque
suam tirannidem exercere Nam
et si non populo Tamen ceteris
quibusque potest dominatur Non enim de
hiis institutus est sermo qui sunt
omnino animo defecati Et subiectio
ne totum a gaudentes alium
malunt preesse refugiunt vita
potius pollibentur commenda
est Quem michi dabis mil
los qui non velit vel unum pote
ncia antecedere quis est qui prese
dictum tractat sicut se vellet
tractari Si subdetur dominum quo a
vicio invalescit calcata equita
te procedit in iniuria Et tirannid
is proveniat exitum dominia quibus
illa crescit exequitur Etenim quo
sunt non prevalet viribus utitur a
lienis est vulgus qua plerosque an
cipites potentium honore precedent adh
erere potentibus se rei publice i
uvenes ministrare temptantes
viam qua se possint e latere
vel ex adverso in altum tollere
quo per alios possint aut saltem
posse racione corporum videantur
Effundunt patrimonia labores
in mensibus aggrediuntur et prese
runt instare obsequiis et bla
diciis solicitate quos captent
non veretur Nullum quoque offici
um gratuitum est non dum a
iudeis centuplo aut decuplis fe
neret pro eo in tempore nisi ad penam
fiet Et hec infamiis tollera
bilia dominum que publica sunt pu
dicicie debent et fidei consecrari
Ceterum hec ambicio porta sunt ut
pro aut iniquum grate inpaliqs
cadunt set potiunt hiis que sunt

2. ambitio non torqueat nam quedam publica sunt

ab institutione tirannum (institucione tirannum) supra dictum
sufficere domesticas calamitates
talamum sapientie ex positum for
nicatoribus et scitura in intro re
cessum in postibulum prostitutum
sine gemitu et lacrimis nequeo
deplorare domus namque orationis
domino prohibente negociacionibus fa
cta est domus Et templum funda
tum in lapide adiutorium in latro
num speluncam versum est Siquidem
sentencia data est vendere peccatum alys
et palam alys et clam occupantibus
eam Nam et ipsa occupanti conced
itur eo forte quod in nullius bonis est
non est enim inventus nisi per ea qui
qui accingatur gladio super femur
suum ad presumpcionem ambitionis re
primendam. illa namque machinas
multiplices erigit ut eam expug
net nemine defendente alius de
nobilitate confisus aut viribus
potentum violentiam iniustam irruit et
si forte pulsat ad hostium pariete
aut limina suffodere non veretur Ali
am expedicionem tentabit in impos
sen et alienum ignem intra templum de
inferet et vasa sanctuarii tota inhabit
alius sperans in multitudine divi
ciarum sermone ducente ingreditur
non inveniens qui enim et pecuniam
suam iubeat ire in perdicionem alius
in muneribus ad petram respiciunt
et accedere Clanculo tamen per templum
iam at si per regulas incepit illa
batur ingreditur danes sit infirm
ecclesie prius dependit in ceteris alii
us obsequio qui muneribus ignarus
adest ac si obsequia non cedat in
muneris racionem per fecto nullum
maius est munus quam cum homo
se ipsum hominis devoveret Similiter a
lium collisione quandam vocatam
liberalitas prevenerit set pretium modum
collatam graciam suo ingesserit plenius
compensabit alius agit ne ipsum
pulsare opporteat Sed admigredien
dum compellatur invitus et quasi
obnubilans lucernam dei ut enim
imprimere videat fraudulentiusque di
u si quis alius simulavit ambicio
nem iusticie iudiciis perdidit et fedi

/ namque /

virum potentem insignem velle
fieri confessus sed alia via sed ma
iori statu sed in minori periculo ma
iori libertate voluit esse nobil
is inter laicos aut certe magnus
in clero. Ob hoc principum uxor
quesivit gratiam familiaritatem
invenit ab eis quascumque suscep
it sumptus sterilis forte pla
tus est aut consignandi suscepit
officium a civilis custodiam aut
publicet claves civitatis a [illegible]
vicarii varias causas aut psalm
o recepit ut coribus p[ro]ficitur
obtinuit Non tamen quod ad eum
pertineat de egenis aut de pau
peribus curam gerit sed quia fur
est et loculos habet quos ava
ricia solvit ad tempus ut sub ima
gine pietatis eos sacrilegus
furetur. De medio ante et morte e
generum privatas sibi divicias pa
ret Si enim vere compassionis
moveretur affectu suo fidelibus et
utilibus patribus erogaret quod
ad dispensationem aliorum mer
cator impurus accederet Jam
palam venduntur omnia insi
modestia venditoris impedia
t adeo enim sitis altaribus
avaricie prophanus inniet ardor
ut hec omnia quasi quadam paro
dia preemantur Et quia per se non
veniunt in commercium licite et ius
te redimuntur acquiri si pempta
fuerint aut coempta titulo erz
magnus insidenter apprehendere pro
re non veniunt que iure antiquo
sic possidentur a laicis ut teneat
adherentes et titulo donationis vita
permutationis alienantur ab eis
Jus quod advocationis aut procura
tus ecclesie quid prohibet distra
hi Nam quod beatus Ambrosius h
eresim in simoniacam convertendi
at in talibus per quam ciale decre
tum inceptaturque esse et quod in sola
Italia et inter Lumbardos de
beat optime Et constitutione ap
postolica inhibente ne illi qui
dum ecclesias condunt quo statu
libus subiacent ius advocacie
querunt admittantur ad ecclesias
quarum advocatio fraudequesi
ta est ad timorem dei referunt
et nequaquam esse preterium sed pro loco
et tempore esse dispensandum Ut enim
ait beatus Cirillus in epistola Ephe
sine simodi dispensationis mod
multi unusque displicuit sapientum
sed dispensationis modum quem pro
babilis quidem est sed erga divites
erga nobiles erga potentes
aut curiales rigor canonum temperatur
Nam de moribus plurima fiet
mentio Et istis lex canonum ne
quaquam posita est Justicie si
quidem liberi sunt Et eo dicitur
providi ut nunc non habeant esse sub
lege statuunt quod lex quod placuit
labor Nam isti privilegio principalis
gaudentes bene ficio quidquid am
biunt sibi competere opinantur Epo
s ad prima beneficia obligant et
de futura successione parum
non veniunt Restat itaque ut tristi
parvo repleatur eventu Et illi
us quisque amictur et armetur
in necem cuiusquam ambigit successi
onem Si enim cede moretur id
versantur vexant et multiplic
accusant possessorem possessio nam
quod parat adversarium Adoni iure
si non quempiam prelatorum sue eccl
tonis melioris per noto non obau
dierit amaras illico audit his
torias Eo quod indignum et contumeli
osum aio refutat sed turpibus eti
honesta petitio repulsum alicu
bi paciatur sinitum quod altare sua
rum formulis remigio indiscrete
ut in provinciis singulis verum quam in
dos licent vel ipsi sunt diurna
ad paginas aliorumque orbis pla
gas eis preparantur hospicia etiam
tanto minus virum hospiciolo unodo
natur rozidulus comes Nam
si quibus hi fecit per te libertatis libertatem esse pro
tigis et insignibus prudentie sub
tot quotiens modo eo quod altar
ia ut quasi cum Mephiboseth cottidi
anas hostias nomine possit altar

ribus molare Nolunt tamen
sacerdotio que teria aut simulata
ltaraci venunt nec ut populus inge
unt distam luxuriantur sed quandam
quosdam introduceret unde que
me ad alium onera referuntur
ad alium emolumenta et cum a
populus dicat qui non laborat
non manducet qui minimum me
tur plus percipit et in labo
res alienos ociosus aut flag
icio sus ingreditur Quamvis go
dicit mihat emenda licentia
mi non res sacra sit si proponam
a simoniam posse committi huic
em ut vulgo dici solet per arge
tem pontem transitur a sordibus
que transeuntem vel ponte aureo
o procedunt

Ad esse ad aliquem istorum
promovendum aut co
gitur aut ordinentur
caelia ut dicat nosti do
mestico amice astende singu
stupidi itaque obstupescunt no
men dignitatis abhorrent re
fugiunt omnes et ut audivimus
pellantur more ut dicitur ai
eius ut foveris severat retroce
dentes cum suspiriis gemiti
bus et singultibus interrum
pentibus simulantes lacrimas
retrocedunt Notum sepundere
quia sedes hos trahit et com
pellit multos et quos nota
ambicio repellit Ratione ergo
racionibus et auctoritatibus docere
quare eos episcopari non decea
t non sum ingenii medicus et
in domo mea non est panis ne
penes me thezauri sunt unde
in nativitatis articulo nova et mire
tera indigentibus profferam
possum utique uti ex usacoe
prophetia qui loqui nescio quia
puer ego sum Et si non etate
tenera tamen scientia et levitate
morum sordidis vestibus ab
inicio induitus sum et eas nu
quam sanguine agni aut

vestibus studium dealbare Ergo
go sancta tractabo polluens aut
sacerdotem oporteret polluta dica
bo Nam legem inquinant et pollu
erunt et sancta de ...
Ezechiele polluere non ...
a go primo ... populi de ... enim
na stigmata populi sacerdotes mali
facti sunt enim in laqueum populi
existentes impetuosa et sicut re
the extensum ad involvendas
animas Terret me agere parabo
la mistica sacerdotum per illum expo
nens et maius decens quia populus
a sacerdotum moribus facilius
vicia contrahit quia virtutes intro
ga inquit sacerdotes legem
et dic eis Si tactu sua vel panetria
contigerit alicuius vestimentum
si sanctificat enim ex eo quod contingit
Et cum dixissent sacerdotes quod
non sanctificat dixit adeos rursus
si in inmunda contigerit vestimentum
inde utrum polluat enim et dixe
runt quia polluunt Talis ... Lolerabilius
go est ne unius ... vicius
quia in multos viciorum diffundi pe
stem Adhuc si persona esset insipie
quoque laudabilis si non essem tum
moribus illigatus ne chytheas repellit
dom ... ab aditu non fiens ...
on edificat in sanguinibus et
Jerusalem in iniquitate prius primum si
ordinum hic aut nulla est aut co
pulsa aut simulata est electio
hanc quoque partem pretensa disputa
tione prosequitur postremo se promo
neri non posse sine suspicione
simoniace pravitatis cum ob lit
ims et auctoritatem sigilli aut ti
mlis aut ... emisse videatur
lits aliamente ad ob sequium pla
tis sicut prius testatur dicens quia
de labium honorem reppurit teste co
scientia accessit affectans ne per
sine onere fortietur honorem
Applicans quoque sanctiones repli
cat et revolvit quibus predem
sta tutum est ut a patre et ordinibus
et omni promocionis spe arceantur
qui utique peccatores cum emunt

Nota amicus sacerdotis facilius vicia contrahit quam virtutes

officia aut qui viles aut per
viles commendaciones principibus
placent aut quorum electio non
[illegible] in curia Et sine premo
nicione cuiusquam mundane potestatis
canonice celebrata quos si aliter
electi fuerint sub periculo anathe
matis urbis curia prohibet conse
crari Unius principum meorum no
mine quid in mecor sim in tanta
simili egregium facinus egisse me
moratur Hericus fuit aut
Robertus non multum refert Cum
ambiciosus quidam monachus ad
abbaciam quam percmerat vocare
tur et ille modestiam simulans
ut amplius peteretur omnibus refu
gere recusaret honorem et se
palam tante rei fatetur indig
num Plane inquit princeps
indignus es quia eam clam
data michi tanta pecunia summa
quam expressit emisti sed quia quidam
per me non stat quominus pacto im
pleatur liberum me habere ius
tum est et tu dominum reddas et
qui dignus est destitute prefici
atur ecclesie sed nunc longe aliter
succedit exiccatori ambicioso hy
et eum et alia quamplurima multip
licant ut credatur nolle quod appet
it et tandem igitur accipere quod per
emit Unde tamquam vir modesti
e singularis trahitur capitur
et ad kathedram conclamantibus
turbis eorum cervicibus chorum
multitudine presis deducatur ut
proderit ignobilitate pretendisse ca
rnis aut sanguinis eo quod in pa
tria non queritur successor pro
piscatori fabri filio non augu
sto Etiam avaricia exicatio
prodit et religiosus esse convinci
tur ex eo quod invitatus ascend
ere dominus recusavit visus e
enim noluisse qui distulit quere
ndo de canonibus si opposuit
habita racione loci temporis et per
sone simili via tenderent ad
honores sociata multitudo dispe
sat Sed de patribus vel nequint

aut precii futurum raciocinatur
profectum Sicut callidus changio
dum qui durius prodit equum
aut pullum probitatis ingenite
gradarium permittit in forum et fracte
gressibus mollibus incedentem
precensori laude in stabulum incau
ti mercatoris extrudit

Desistunt ex regione quam
plurimi nequaquam dissim
ulatores precorum sed rudib
ilonis quia ut dici solet in
signia preconizantes predictorum
derident ignaviam velud mi
litum qui milicie sue titulos non
audeant preferre hii licet impuri
sunt et nec vitam suam velint
erigere nedum sciant instruere alien
am in melius ut dicitur pedibus
certatim irrumpunt ipsa sto
rum panes divite propositionis et ca
rnes agni immaculati assas igne
passionis iniunce non modo illotis
sed pollutis si dici liceat manibus
tractaturi hii sunt qui licet primo
aditu ac ianuis habebantur
indigni totanno tendunt ad sa
cerdocium festinant ad tribunal et
repulsis ceteris per sacris altaribus
incubant ut iam non ad formam
et exemplum prebendum plebi ordo i
lle videatur institutus sed esse oc
casio quedam inverecundanda et
securitate vivendi nec putatur
officium districto iudicio dei obno
xium sed securitas quedam et iustis
distinenda administracio credas
illud poeticum voce preconis omnibus
permisse accipet extremum stabiles
inde est quod omnes quasi in stadio ago
ne contendunt anhelantibus sin
gulis ne accipiat spacium alter
votis igitur et si non re plebes iam
sunt rectores quam illi quos re
gunt nam qui regi velint pa
uci sunt cum quisque ut emancip
etur a iugo rectoris propriis totis
viribus querat diffugium privilegio

Siquidam apostolico aut regi
o precepto plurimi tuti sunt ne
iudicibus suis obtemperant ne
iusticiam faciant ne legi dei
subditi sint non reprehendo c
lementiam apostolice sedis sed
hanc indulgenciam eius ec
clesie dei non arbitror expe
dire nil tale in illa tam glo
riosa familia xpi legimus licet et
illis contentio facta sit quis
eorum videtur esse maior
nullam emancipationem huiusmodi
ab apostolis factam meminimus licet paulum
et barnabam audierimus
ab invicem discessisse nullam
in illa superna civitate que sur
sum est mater nostra conditionem ins
tructionis sed nec hic esse debe
nisi urgentissima racio flagitet
de hiis enim ut potero multitudinis
ut eorum qui illius fovent magis
tatem loquar dicam quod sen
cio ne quid subtraham veritati
aut prohibiti dico ergo quod indu
bitanter credo quibus quasi essentie
superbia huiusmodi emancipationes
querimus a curia sua ingenium xpi
et prius eius si fieri posset ex
cutiunt plus dico ymmo et quantum
in ipsis est excuciunt et divine
ordinationis fallaciter condicionem
nescit ergo illud apostoli non omnes prophete
non omnes magistri omnes enim prophete
et magistri sunt ita ut secundum antiquum
proverbium inito dicatur quasi et saul inter
prophetas et revera sicut ex recogitatione
nostra Nascieremus in illa hysto
ria tradidit vel tamen in ecclesia sunt
se miserum ministrorum vel tam re
liter congregatorum unde religi
onis et doctrine xpiane que ob
probrium nascitur et scandala nec
ministeria ambicione potius ad
gratiam quia meritorum iudicio deferi
untur omnes itaque currunt sed cum
eo ventum est unus accipit bra
vium ille qui incursu ambicionis
aliis velocior extitit et qui pre
currat citius petro et quoniam
discipulorum xpi ascendit in illico

et omnem celsitatem ~~civitatem~~ se firmare voc
acionis preuenit hii sunt qui cre
ris in mercibus visitant plate
lateralis et familiares [illegible]
itant curiam [illegible]
applaudant omnibus [illegible]
arum domorum non modo [illegible]
sed et cursiones rogant ut cum loc
viderint inveniunt [illegible]
amici omnium et qui non se et amicos
nisi desiderant pro mone hii sunt qui
vitam scrutantur alienam negli
gunt suam insultatorum annos diui
meant carnis letantur phisicos
et genethliacos de futuris fati providencia
in consulunt librant numeros
et qui instrictam appendunt elementa
numerum et quos dicimus super
esse conspexerint etatem nestore
dicunt excedere et estimant cremici
iam implere mensuram debi
les etate vel morbo concitant ceul
suneos tumbus incrustant simu
latis et qui hedippete vacillan
tem kathedras insidiantur turpi
que inveniente commercio occupa
tarum sedium sepe illicitas impetrant
cessiones hii sunt qui contra diuina
dicis et pro mone dicit nephandas ob
ligaciones interponunt et tandem cu
ad rem ventum est in meores fid
ei contra fidem date sepius amb
icionis et mendice ... impediunt et re
pellunt sed ergo plerumque dum
competitorum rixa crudescit sapien
cia dei per occultam et rectam dispo
nis sue viam fidelem incognitum
introducit de quo nequaquam pre
sperat sermo vel cogitatio illi tamen
ex contingentibus nil omittunt in
si forte in eo aliquis e medio ex ce
ssus ubi nullus est omni modo pro
vl sant itaque et precipitant plates si
obsequia non sufficiunt si intercessio
nes non proficiunt vires suas am
bicio exigit sue et aliene facul
tatis dominorum ostendit iam palam
loquitur et in motem elacionis
ascendit et clamat hec omnia ti
bi dabo si a fundamento fidei cad
ens pro merens me hoc siquidam

[1] congregatum ... ambiendo
... si ... eo aliquis

credere est cum item sit extra-
contrariam sanctorum patrum super
heresim simoniaca a sinceritate
fidei exterminat quibus in spiritualibus
a [illegible] sacris et ecclesiasticis
mercimonium anathemate committit
[illegible] quam pecunia intercedat
[illegible] vel ante pactum vel post
cum omni spe negociatores inch-
bus dampnatio simoniace
pravitatis involvuntur ~~dampnatio~~ simonia-
ce parat. Cum enim pro eo
prohibitum sit ob hoc accipere vel
dare quippiam utique dare vel
accipere erit illicitum quod est utrumque
quasi prohibitum. Ut enim ait Ci-
prianus patriarcha dare est q-
uodammodo dare et accipere. //Legi-
mus quendam in libris anti-
dit in Apulia temporibus meis re-
gnante Rogero Siculo contig-
it vacare ecclesiam Anellinensem
Campanie Apulie et Calabri-
e Robertus iam dicti regis can-
cellarius presidebat vir quidem
celebris generis strenuus et sine
magna copia litterarum expeditissimus
et cautissimus imprimis provincia-
lium facundissimus ceterum no-
n impar eloquio parato et morum
elegancia venerabilis eoque mi-
rabilior in partibus illis quod inter
Longobardos quos parcissimos
et avaros dicunt esse const-
at faciebat sumptus immens-
os et generis sui magnificentiam
exhibebat. Erat enim Anglicus na-
cione. Ad eum utique ~~vere~~ vice-
s accesserunt abbas quidam alter
archidiaconus tertius laycus pro-
positus quidam regis fratris simili-
ter causam agentes singuli ecclesiam pre-
iam dicto cancellario quidem pecuni-
am offerentes. Unde multa adhi-
bitis familiaribus seorsum cum
uno quoque eorum convenit de precio.
Emptio ergo et venditio undique
perfecta est de solutione implen-
da sufficientissime ~~[illegible]~~ //cautum pignoribus
et fideiussoribus. Date dies quo
processus est electionem solenniter ce-
lebrandi. Cum itaque ad diem

//quodammodo accipere

archiepiscopi //cti Et multe venles pro-
ne convenissent prelatis cancel-
larius competitorum causas et
quid cum uno quoque eorum egisset
exposuit. Unde se episcopum inde et eorum
sina processimum dampnatis ergo
petitoribus simoniacis pauper monach-
us et totius rei ignarus canonice
electus approbatus et introductus
est. Illi tamen cauti sunt solvere
id in quo se obligaverat usque ad no-
vissimum quadrantem. Ultima ita a-
gatur cum viris probis qui omnes se-
des olfaciunt attencius quidam et
angustius quam odoratus aut saga-
citas canum formellas leporum aut
ferarum latebras deprehendat. Ergo in-
credetur. Sic excludentur et illi qui
dissimulata ambicione cedunt ut
validius irrumpant ipsedem aq-
scunt ipsi fatentur fucata repelle-
re. Quicquid iustum erat ut de se
sibi contra se credetur. Unde etsi
in eis ~~ba~~ lateat nemo fidelius
novit plures tamen enim modo mentem
ambiunt et impudenter frustra e-
um ut quemque eorum excipiat
aliquem opponens titulum. Item
procul dubio quia clamore cordi-
tuo prevalente delebitur concurren-
tibus exemplis et testimoniis pa-
trum. Ignobilis est si nec patri-
patriciis extitit aut alibi de
claritate sanguinis gloriatur. Amor
est Jennam et pauperem. Domum
habet auctores. Puer est et iuvat
seniores a Samuele puero condep-
natos. Consulturus est nec scolas
frequentasse leguntur apostoli coniuga-
tus est. Et apostolus unius uxoris p-
recipit virum eligendum in matri-
monium suam reliquit uxorem
et Johannes a nuptiis ad evan-
gelium traditur revocatus. Opi-
lio aut potius elinguis est. Sed
Aaron vices Moysi qui erat impe-
ditioris lingue et sacerdotium le-
gitur ministrasse. Si moderniora
desiderentur exemplum Valerius
vincentio fidei et morum auctor
extitit et exemplar martyrii. Scorta

Sectatus est sicut esse [osee] mandante
domino amplexibus meretricis ad
hesit insipiens est sicut per insipien
ciam iudicii decreuit deus saluare
credentes peccator [persecutor] est et petrus
gladium exemit [exerens] sum*m*i principis
sacerdotum auriculam amputauit
methiculosus est sicut ionas a dni
nimitatis reuertus est accedere th
omas ad Iudeos tenetur similitudi
nibus publicanis alligatus sicut ma
theus de theolonee assumptus
est rinolentus est et deditus g
ule sicut dominus ipse dictus est pota
tor vini et vorator carnium Nona
quesiuit maioribus sicut et paulus
in faciem restitit petro contenciosus
sus est et inter discipulos Iesu fa
cta contencio memoratur Garru
losus et linguosus est sicut om
nis habebatur qui et apostolus
sic dictus est seminiuerbius [?] mili
armatam exeunt sicut martinus
Iuliano legitur militasse vir san
guinum est sicut moyses egyptum in
terfecit per fidus est et primus sicut
petrus per fidiam primus trinum
lauit, mutus est sicut hoc sacha
riam a sacerdocio non exclusit
cecus est sed et paulus videre
non potuit Claudo enim ananias
domino consecrauit Hoigentibus
aluis depositus est sicut milita
les restituti sunt et per quod modo e
cclesie dei plurimi per se rexit
ordinis est sicut hoc enim pecuna
ri legem dei non prohibet per dicta
toris enim quoniam non auditor le
prosus est sicut de pastore pas
torum ecclesia recolit quia nec spe
ciet decorem habet apparuit qui
ex claudendus videtur tamquam
leprosus est et nec humano dignus
aspectu persona despicabilis est
sicut in summi repulsa titulo adue
rsus martirum non audiuit Cerkia
defensorem Erat insuper hoc
fecisse dicitur corporis valitudina
rius est sicut gregorius in summo l
angnore Romanam optime gub
erna ecclesiam corporibus et dampnis

est sicut thus fuit [...]
sibi corpe et membris debilis [...]
est sicut hoc egregio [...]
infecto legitur ac[...]
nacionem ambitus [...]
horum zebedei pe[...]
est petro replata he[...]
aut sicut augustinus se manichein fu
isse fatetur colunt idola sed et mar
cellinus martir insignis imper
tu im sacrare compulsus est fforte
non dum cyprianus sicut dum catho
licus esset beati ambrosii fuit ut
traditur electo celebrata per se
tus est ecclesiam dei sicut et paulus
ex persecutore factus est predicator
Item de est sicut et apostoli non pe
cuniabus persecuti sunt non vacat
sedes in quam possit inueniri ac
cedat presidenti Nam et augustinus
valerio imponens se non tam ante
successisse quam accessisse descri
bitur Anarus est discessa potit
congregare et inutiliter non distr
ahet congregata vt paucis primum
et completat adomina mertus e
sicut sampson mandibula asini
philistinum expugnauit. potens
est et enim deus de lapidibus sus
citare filios abrahe adhuc in
bonum esse non debet per cathedra
temporales sanctos recipit aut sanctos
facit Nam et cum Saul mentitus
esset in regem in sibi tamen sps
domini prophetauit quia et mutatus est
in virum alienum Caypham quoque
licet pontifex et quem in decisio
sua temerat in necem saluatoris
tamen esset pontifex anni illius prophe
tauit ut constet ipsum ab officio
prophetie gratiam qua demeruerat ac
cepisse Cum igitur sedes suaui et
dulce lignum gratis et sine labo
re omnia desiderabilia conferant
Nomine superflua solicitudo est diebus
laboriosos et noctes insompnes du
cere vt ad sacrarum perueniat accedat
aut. dulcius est ramisse thoro
tenuisse puellam thelecam [?] digi
tis in reppisse lucam aut sicut hec
minus videtur arduum quia tracty

3. et abscondet in fabulis manifestand[?] et comicitand[?]
4 samuel [...] ipsos reges [...]

pphetarum

lere sorum eliciens sine laborem
habet industriam exigit a mag
est ... que sentem ad son
... vocem in organum et por
... sensum voluptatibus a
per... ... pphetarum studia
... ... si quid auditur inmag
... ... pphetam sit condemp
natur. aut si motus e corde rep
...itur Nam ut racione aut aucto
ritate repbetur frustra expectas
si racione vel auctoritate niteris cons
uetudinem qua ab vtrimtur et
qua fecerunt obiciunt dicit quod p
cerum alter ... ad alterum hoc est
cur pallet cur quis no prande
at hoc est doctores que tuos
certo tempore dicetur et ps al
~~lat cur quis no prandeat~~ in
sobrios hii qui bibunt vinum
tamen ambicione tanta epal
is dignitas duntaxat opprig
tur eo quod iam summis et minimis
eadem est cura ppsidendi quod
libido cum enim appuzare no aud
et ad kathedram pata audite
et eisdem maxime pfectura a
rchidiaconatus et alias agre
ditur dignitates indigne et mo
dicum audebit ampliora pre
det paulatim remissens quod au
dentes fortuna iuvat et minor
annos conveniat esse degendos
Nemo repente turpissimus fit sed
si paululum successerunt eis
nichil est quod se fieri posse non
sperent Tandem itaque quod petitur
obtinetur sed ut dum plet deo
irato tui crassos tussisse dies lu
cem quod palustrem. et sibi iam
misere vitam gemine relictam
Novam ergo concupiunt solitudi
nem et feram eo quod tempus iactura
repari no pt Quod in claustrali
um pluteris continetur et vi...
mit lratorum ex pilant sermo
a corrogant cedulas verborum ff
et sinulos legunt oraciunculas
conquirunt et modis omnibus e
laborant vt videantur scire quod
nesciunt nam ut stant aut in

v tute prosperant no dum solliciti
sunt vmbram duntaxat virtutis aff
ectant quam ff virtuti pretulerunt
vtique nichil miserius est quam in
alieno fulgore glorie glari Et constat
esse inopem debitorem qui solua
onem celebrare no pt nisi nomi
gra creditoris. vnii tamen sic tempus
redime gestiunt vt tibi sathi ...
recte illis videatur obicere cum
inpperio ingenii hirudinum et molle
lirium eb iam nunc preranda et
aurisfingendus sine fine zota tibi
luditur effluis annes maligne co
tempne sonat virum pro caussa mali
gne respondet vidi non cocta si
deliba ... hoc enim no mo adu
sus platos ecclie sed omnes qui ante
docendi ~~sunt~~ officium psumpserunt
quam discipuli forma impleue
runt ad pigriciam contendam
quasi sommilium libertas ...
educat Unde ergo noua et vetera
pferent qui in se eque noua et ve
tera contempserunt Nec est quod
error communem sub pretextum
ultitudinis excusetur quia vnice
di forma et a conuiviencium sibi
dine nequaquam trahitur sed arto
dei in cuius via beati ambulant
et recto calle ad vere felicitatis pa
triam pergunt Nec enim quod a multis
peccatur peccatum non est si ideo ...
mus quia multi Neque delinquit ...
culpam socia minuit multitudo sed
pregravat eo quod vicibus sine nisi nc
corrigatur obstat nec tamen ad
uersus institucionem dei ambicio sor
multitudo pualeat no mo diuina
sed humana iura armantur lex
et pphete euangelium et omnes regule
patrum illorum detestantur auda
ciam nichilominus tamen ad ingressum
dum exiguntur Erubesce sydon
ait mare et tu clerice quid senti
cum laicus vere legis ignarus a
bicionem tuam arguit et compes
cit Obstupesce pphetam cum asina
te sessorem suum reuocat et tuos
corripiat errores Brutum al homo

Bonitus non ... ...

stupidus angelum videt tenentem gladium et spiritum qui latet in litera et in cordis intantum lumine scripturarum inspiciens et nos in mortem erubesce et obstupesce subsiste et maledictione nequaquam [...] adiva avaricia stimulante sed omnis recede et qui contempnis moysen et prophetas vel azinam qua ambitionis vie caltaribus viges audi [...] spiritum dam oportet est Balaam et eundem corripitur nisi azina loquitur nomine erubescis [...] [...] cavit sed pessime dicit sed spiritus ignara ambitio ut prophetis et divinis oraculis mediam azine proferas Teneris forte et contremescis ad vocem azine si nequaquam corripueris hoc enim divinum verbum est et donum illius qui solus in mentibus electorum ignem caritatis accendit vindelicet quia nisi azina audit quia verba dei contempnit vocem audi tamen et azina vocem audi tamen et azinam veluti [...] suadentem quia et inea adeundacionem tua spiritus loquitur si videt angelum cohibentem illiciatas gressus tuos et eminus tendit tibi [...] via ad honores [...] [...] sit fugienda canones docet contempnis tamen quia in via mandatorum dei non vides angelum tenentem gladium ut occidat te eadem incedit azina non in collacione stolidus et tardus et qui verbi et crux [...] caltare [...] vigendus est ut sapiat legem videt angelum timet et subsistit et consilium tibi dei eminat loquitur [...] [...] [...] venerare et singula vaticinia eius repone et [...] tabulis cordis tui

A Sit ergo imperator Justinianus maxima moribus

sunt dona dei a superna [...] clementia Sacerdocium et imperium Illud quidem divinis ministrans hoc autem humanis presidens [...] nam exhibens et [...] principio utraque procedentia humanam exornant vitam [...] sit erit studiosum imperatoribus sacerdotum honestas cum [...] pillis ipsi pro deo supplicent Nam si hoc quidem inculpabile sit undique et aput deum fiducia et perfectum Imperium aut recte et competent exornet traditam sibi rempublicam Erit consonancia quedam bona omne quidquid utile est humano conferens genus Nos igitur maximam habemus solicitudinem et circa sacerdotum honestatem quia illis optinentibus credimus quia per ea maxima nobis donarentur a deo et ea que sunt firma habemus et que nondum veniunt acquiremus bene omnia geruntur et competent si rei principium fiet decens et amabile deo Hoc autem futurum esse credimus si sacrarum regularum observacio custodiatur quam iusti laudati adorandi a deo inspectores et ministri verbi dei tradiderunt apostoli et sancti patres custodierunt et explanaverunt Sancimus igitur sacras per omnia sequentes regulas dum quispiam sceptri omni tempore ad ordinacionem episcopatus producitur consideravi prius in tam [~~...~~] eius si per apostolum sit honesta si inculpabilis et undique irreprehensibilis sit et in bonis testimonium habeat et secundum datorem decens Et neque ex officiali aut curiali veniat fortuna neque concubina nexu clericos deinde sanctorum aliquid percensens consiliis apparet aut inviginitate de gens a principio aut uxorem sequendam habens ex virginitate adeo nuncium veniendum neque filios indubiles aliosque qui sit aliquid agit

i[?] [...] dei dogm[...]

quaerendus cogendus

[illegible] sacerdotio et qui eum ordinat extra episcopatum sit [illegible] offendens. Sed nec qui [illegible] temporibus exivit sacerdos ad episcopatum accedat [illegible] monasticam vitam professus [illegible] in clero constitutum non [illegible] temporibus sine uxore tamen non habentibus. Decreto autem nulli permittimus a positione legis uxorem habenti talem imponi ordinationem sicut bonam gratiam vel gratiam in eo qui ordinandus est, quoniam ita ut in eos calumpnia qui frustra accusavit puniatur. Si autem aliquis dicat coactum se esse a aliquo illatorum, non prius mereatur episcopi ordinationem quam querele examinatio fiet et undique innoxius appareat. Quod si preter huiusmodi conditionem non passus est qui ordinationem facit legittima examinatione fieri, imponi tamen fecerit ad ordinationem, sciat quod ab eo factum est pro nichilo esse, et qui contra legem fecit cadat sacerdotio, et qui sine probatione ordinationem imponit et ipse similiter sede cadat sacerdotali. Item Leo. Si quemquam ad episcopatus gradus per nichil Deo auctore contigerit pro rebus hominum meritis in da clericis sincera sinceri omnium iudicio proferatur. Nemo quidem sacerdotium pretii venalitate mercetur; qualiter quisque mereatur, non quantum dare sufficiat, estimetur. Profecto enim quis locus tutus et que causa poterit esse excusata, si veneranda dei templa pecuniis expugnentur? Quem murum integritati aut vallum fidei providebimus, si auri sacra fames veneranda penetralia proserpit? Quid denique cautum esse poterit aut securum, si sanctitas incorrupta corrumpitur? Cesset altaribus imminere prophanus ardor avaritie et a sacris aditibus repellatur piaculare flagitium. Itaque castus et humilis eligatur in nostris temporibus episcopus, ut locorum quocumque venit

omnia vite ipse privatae integritate purificet. Non pretio sed precibus ordinetur antistes. Tantum ab ambitu debet esse sepositus, ut ~~quaerendus~~ rogatus recedat, invitatus effugiat; sola sibi suffragetur necessitas excusandi. Profecto enim indignus est sacerdotio nisi fuerit ordinatus invitus. Cum sane quisque hanc sanctam et venerabilem antistitis sedem pecunie interventu subisse, aut si quis ut alterum ordinaret vel eligeret aliquid accepisse detegitur, ad instar publici criminis et lese maiestatis accusatione proposita a gradu sacerdotii retrahatur. Nec solum deinceps honore privari decernimus, verum eos quos facinus par coinquinat et equat, trostis similis pena committetur. Item Iustinianus constitutione novella. Per omnibus id observari sancimus ut nullus per suffragium alicuius muneris episcopus ordinetur. Siquid autem tale commitatur, ipsi dantes et accipientes et eorum mediatores dampnationi subiciantur, et propterea qui dat et qui accipit et mediator sacerdotii atque clericatus honore removeatur. Quod autem pro hac causa datum est ecclesie illi vendicetur cuius voluit sacerdotium comparare. Si forte laicus mediatur pro hac causa aliquid accepit, in duplum id ecclesie restituat. Idem. Sed neque quemlibet venerabilis domus gubernatorem aut aliam quamcumque sollicitudinem ecclesiasticam agentem dare aliquid illi a quo constituitur aut alii persone liceat pro commissa sibi gubernatione. Qui vero dat aut accipit aut mediator fit, clero indicabitur, acceptis vendicandis venerabili loco. Si autem singularis sit qui accepit aut qui mediator est, quod est datum duplum eidem venerabili loco ~~Si autem singularis sit a beato~~ probatur. Idem. Eam monitis cum oporteat fuerit episcopum ordinare, clericos mox

R. et [illegible] nostre [illegible] [illegible] [illegible] nostri [illegible]
nostri filios aut nostros [illegible] [illegible] officiales esse [illegible]

intribus decreta facere promissis pro-
sitis sacrosanctis Gregorius hoc dicente
in ipsis decretis quia neque pro-
ter aliquem donacionem aut pro-
missionem aut amiciciam hos
elegerunt sed et scientes eos
recte fidei et honeste vite esse. Q-
uidem sed neque civilem aut of-
ficialem clericum fieri permitti-
mus unde ex hoc vero [illegible] clerici
iniuria fiat nisi forte monastic-
am vitam aliquis eorum non
minus viginti quinque annis imple-
verit. Tales enim ordinari preci-
pimus [illegible] ipse sibi retenta
reliquis prioribus [illegible] et [illegible]
co vendicandis sed [illegible] toto
statuti monacho condecentem v-
itam impleverint. Idem ab
episcopis deo amabilibus secundum divi-
nas regulas religiosius clericos
cum multa fieri inquisicione et
bonum testimonium viros ordinari
sancimus litteras omni modo scien-
tes eruditos similiter magis-
tros [illegible] ordinacionibus diligit quod
cum castitate viventes aut cum u-
xoribus non cohabitantes. Nec qui-
dam seculi principes nam [illegible] e-
cclesie doctores hec lacionis pro-
sequitur qui [illegible] nimis videntur
ardua quam [illegible] abripere [illegible]
utique qui illos non audit te-
rior est et [illegible] et [illegible]
[illegible] surdior et qui [illegible]
pitendus est prostratus a[illegible]
gelo quem contempserunt in infer-
num [illegible] Nadab abiron
igne suo [illegible] et extra ta-
bernaculum [illegible] domino [illegible]
dante [illegible] si [illegible] intemp-
lum domini et sacrasticorum [illegible]
[illegible] repugnante [illegible] lege domini
prohibente [illegible] [illegible]
[illegible] eis [illegible] [illegible]
[illegible] domini [illegible]
alienum ignem accendit adolere
[illegible] prohibiti et [illegible]
[illegible] et [illegible] socie-

tate contracta [illegible]
scindentes [illegible] [illegible]
[illegible] sediciones [illegible]
[illegible] nisi ad [illegible]
antur accedere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
patere sibi asserunt [illegible]
quod princeps [illegible] [illegible]
[illegible] et quod principi [illegible]
habet vigorem cum [illegible]
et in eum omnem auctoritatem [illegible]
contulerunt ei obviare [illegible]
[illegible] est. Et manifesta [illegible]
[illegible] [illegible] privilegii
iniustum est dubitare an dignus
sit is quem princeps elegerit
nec temeritate effugit notam. Et
bene cum eo agitur si vel pena
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
tatem principis [illegible] [illegible]
ullas leges credunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ne [illegible]
et [illegible] [illegible] si volatilia
transmittunt [illegible]. Sic et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] volun-
tates [illegible] perfecto potencioribus [illegible]
[illegible] transgressione vel [illegible]
[illegible] legittimam [illegible] non [illegible]
penitus sed nec [illegible] qui-
dam tanta dissimulacione [illegible]
[illegible] conquesta [illegible]
[illegible] quibus persuadent [illegible]
[illegible] [illegible] licere maxime [illegible]
[illegible] [illegible] fuerint ubi [illegible]
[illegible] consuetudo obtineat [illegible]
[illegible] racioni adversetur aut legi [illegible]
[illegible] quando [illegible] domesticum [illegible]
[illegible] aut familiarem [illegible]. Et
[illegible] sine eleccione intruserit
quis clericum aut ignotum elegerit
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] reprobabilem [illegible] [illegible]
[illegible] religiosos [illegible] [illegible]
aut [illegible] ab aliis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
indignis [illegible] [illegible] reli-
giosos [illegible] vilipenderet et [illegible]
[illegible] clericum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] contaminavit
[illegible] sunt Domino indixit
[illegible] ut quemque flagi
[illegible] et sine villare per
[illegible] mittet Domine adu
[illegible] in romanam domina
[illegible] sunt pertimuerit
[illegible] omnia ne tam sua
[illegible] lege tractaverit Re
[illegible] consuevit habito licitum
[illegible] quare Si quis aut in hiis
commemorandis copiosior est
et in explenda malicia nequi
or sinceritatis est fidei et effic
acioris industrie Cum vero pro
ritate fidei et sinceritate mo
rum de ore divino aliquid loqui
tur aut superstitiosus est aut in
sidiis Aut quod capitale est princi
pibus inimicus si dicas quia ignis
qui per septuaginta annos babi
lonice captivitatis sub aqua
viveat demum extinctus est a
Antiocho vendente sacerdotium sacer
dotium Aut quod beatus Gregorius
testatur quia pestilencie et fa
mes concussiones regnorum et
qua plurima adversitatibus proveni
unt Eo quod honores ecclesie
sustici ad potentiam et humanam
gloriam conferuntur personis no
minatis Si dicas ozam percussum
a domino eo quod archam in civitate
presumebat erigere si regnante
ozia rege lepros plusse ozeas
ysayam et eo mortuo vidisse
dominum sedentem super solium excel
sum si dixeris domina thaber
naculi humeris et claustris
levitatis dumtaxat in mineret
Et si qua sunt in lege de iustitia
tam hiis agetur totum si non
mutillatus retrudaris in carce
rem aut in exilium appellaris
Unde conclamabis et tam a
bicios si quia fautores eorum extre
me dampnationis vite non ve
bantur Certe sinam unum tam
remedium tibi deus prebabit opera
ominis sapiente et timete deum contra

consonat verbis tuis Inde est
quod summa cornum de te domino auc
tore esse non sit obtinet Cum
temporibus tirannorum fuerat tunc quasi
lese maiestatis reus hostis pub
licus iudicaberis diceres utique
quod publica innocencie in dicia
et omni professionis dignitate zelatori
ecclesiasticam erigis libertatem
sapienciam subvertis principum
eos qui stultos et contemptibiles
reddere machinaris Sanxi
erit ut dyadema detraheret
principis capiti qua principalis
et egregie partis rei publice dis
positio que in regione vel sacer
illius subtrahatur arbitrio vel
priuata incipit Romana quisque
in urbe pompeianum tuere pat
et forte arroganciis primatorum
vota transgreditur qui sub ima
gine libertatis principibus ap
petit dominari Nam si quis prin
cipum superstitionis huiusmodi acqui
escat insipiens est et ab illu
strium Regum virtute degene
rat David tamen sicut regum
narrat historia et omnes Israel lu
debant coram domino in omnibus
lingnis fabrefactis et citharis
et liris et timpanis et sistris
et cimbalis licet ei non defue
rit eiusmodi increpator historia
namque memorata prosequitur
et egressa Mycol filia Saul in o
curssum David ait qua gloriosus
fuit hodie rex Israel discooperiens
se ante ancillas servorum suorum
et nudatus est quasi nudetur unus
de scurris Dixit quod David ad
Mycol vivit dominus quia ante do
minum ludam qui elegit me po
cius quam patrem tuum et quam omnem
domum eius et precepit michi ut
essem dux super populum domini in I
srael et ludam et vilior fiam
plus quam factus sum et ero hu
milis in oculis meis et cum an
cillis de quibus locuta es g
loriosior apparebo Igitur Mycol
filie Saul non est natus filius

// generatur et colli
sionem regnorum

sistris

Usque ad diem mortis sue. Dami
ro sedit rex in domo sua et de
dit ei domus regimen vnusquisque
ab vniuersis iam sunt vides me
quam diligenter p[ro]munt hystoria
doctores hinc contemptum religio
nis cum arrogancia timoris et
inde deuotionem fidei et humili
tatem remuneat Nam et Da
mid quietem regni assequitur Et
nicol p[er]rane in re patronis in to
silis obijt Et nullum militi ge
nerati Et felicis matrimonij religi
fructum Recte quid tu et nicol
et agria vel ex omnibus interpte
tur Si quid in latitudinis impi
te consilium et que p[re]stare in
dicam sequitur fructus bonum
locum tenent nec memoriam habz
verum tamen cum istos eo filiatos
magnatum audieris nequaquam
suspicaberis Nicol sine prole de
cessisse Omnes enim filios nicol
innaberis et si non carne sp[irit]u
tamen extra ducem illius put
abus processisse Et quod istud facilius
tibi persuadeas hij qui dominiam e
na aucte nituntur ut sua statu
aut auctoritatem sine liberis
moriuntur Aut eos relinquunt
degeneres et ignauos penes dubi
o ecclesia deprimit libertate aut
p[ro]mitur ipse aut in prole Am
bunt ergo filij eorum ipsi cum hijs
que fauore eorum prima impi
etas occupauit

Iacet aut[em] p[ro]p[ter] remeitas a
licencia p[re]latu p[re]ceptis
legittimis et diuina insti
tutione reprim possit a
bino tamen domari non potest Si enim
in malo non audet clanculo ser
pit et fraudulenter ingreditur si
fores cautie inneribus non ap
pariat si nec sua nec aliena
violencia resistitur refugit ad
artes falle sue omnia que liber
tatem impugnant que decreto
rum statuta conpellunt et que

religioni contraria sunt tota liber
te sp[irit]us detestatur [illegible]
simplices et [illegible]
inaberis redisse [illegible]
simulat et castitatem [illegible]
tore ipsum [illegible]
berior est lactione [illegible]
interdum simpliciori [illegible]
re genere sollicitior [illegible]
tro Et ei innere x[ris]tus est [illegible]
rubricam Nec gl[ori]atur [illegible]
nisi in cruce x[ris]ti qua ingit [illegible]
t in corpore ut sp[irit]us [illegible]
ip[s]um d[omi]ni tradat cupiens et esse
cum x[rist]o chorizat ergo carnem
cum vicijs et concupiscencijs
non sicut ceteri homines [illegible] hominibus
degeneris viciorum agit angelica et in
celestibus ministrantur ieiunat hij
cotidie sine intermissione orant
clare tamen ut audiant hospes
sordidis vestibus induuntur Et
ipsum ire parant arguunt clericum
de moribus corrigendis sollicita
ut principatus et p[re]lates testimo
nium et acquireret iusticie si vite
detrahent aliene vt ros francis
sub honestatis specie conalescat la
udabilium virorum collegia ex
petunt arduas subeunt p[ro]fessiones
ostentant difficilia et familiaria
sibi p[ro]pria possibilia et que hu
maniora sunt execuntur Si ergo
Basilij benedicti augustini aut si h[ominu]m
parum esse appostolorum et p[re]latorum
p[re]stentur successores vestes car
tusiensium Cisterciensium Clunia
censium induunt Et qui dignantur
esse canonici gl[ori]antur in laneis tu
nicis et pellibus agninis veniunt
enim in vestimentis ouium intrinsecus
aut sunt lupi rapaces sicut a
it dominus euidentissime cognoscun[tur]
a fructibus suis Non tamen a fran
de istorum religionis vere diminuitur
gl[ori]a Nam indubitanter omnibus
constat quia nomina que p[ro]fitentur
et quorum polliscentur officia et
honestissima et fidelissima sunt
Nam religio in hijs adeo vera
adeo p[ro]bata consistit ut nullus

[illegible] aculeos formidat
[illegible] Cartusienses qui quasi
[illegible] phatores papiri ves-
[illegible] Cistercienses hi
[illegible] omni instrorum spu
[illegible] constat precepta et
[illegible] secuntur ad vnguem
[illegible] ensis religionis forāz
[illegible] primus tradiderunt
[illegible] noie sufficere debet ad ple
[illegible] nnam laudem quod regulam
eorum omnes clericos oz imitari
Heremite quoque baptistam salua
toris et filios phetarum institu-
tionis sue hnt auctores. Fratres
templi machabeorum exo pont
atas p fratribus suis. Xenodochi
sine hospitalium imitatores a
plorum secuntur vestigia et ad
pfectionem ~~pfectionis~~ cumulum
aspirantes in eo fidelissime au
diunt xpm qui venit in pacem et o
mnia que hnt pauperibus erog
ant Quibus tamen omnibus fide
les inveniuntur et repbi nec ob
id religionis aut pfessionis v
eritas deformatur. Nulla enim
pfessio est aut que legitur v
llullum fuisse societas in qua
macula non irrepserit ange
lorum apostatam legimus impiis
fratribus parricidam, phetam re
pbum, apostolum proditorem, disci
pulos xpi pfidos. Nec tamen ero
imputatur puritas pfessionum a
gelorum ~~aut~~ secta est socie
tas invicem diligentium fra
trum aut phetie gratia est in elite
culpabilis. a apostatis infide
libus contemptibiles. aut dis
ciplina xpi per varios errores
aberrantium est infamis. Sicut
ergo angelus sathane transfigurat
se in angelum lucis et apostoli
pfendo ad auctoritatem apostoli
cam aspirabant potius quam
ad vitam. sic et ypocrite ad sup
cilium phariseorum confugiunt
dilatantes phylateria et mag
nificantes fimbrias et que in
lege dei scripta sunt et volunt
contingere digito nisi ut videat
ab hominibus a quibus honoris
aut alterius remuneracionis merce
dem expectant. Inde est quod faciei
pallorem ostentant profunda ab i-
su trahunt suspiria cum singultibus et
obsequentibus lacrimis subito inu
ndantur. obstipo capite luminibus
interclusis commoveri tapite
fere raso voce dimissa labiis ab
oratione ~~mollibus~~ incessu tardo
lo et quasi gressu quadam proportione
tione composito. Primo abs
ciso sordes vestium et affectatam
vendicant vilitatem ut eo facilius
ascendant quo se studiosius vide
tur in locum novissimum descendisse
Et qui sponte sua descendunt ut
resteterere compellantur in veri. hii
sunt qui si quid maculae inhesit
ecclie dum negatur publicis
aspectibus detegunt ut ipsi absque
macula videantur immunes. hii
sunt qui beneficia que nec dominum stitis
collata sunt predicant auferenda. hii
sunt qui plantibus persuadent ut pro
vias possessionum suarum sive pochie
ecclie decimationes et primitias
ecclesiis subtrahunt et ecclias ip
sas accipiunt de manu laycorum episcopis
corpis inconsultis. hii sunt qui
pdia a vita subtrahentes in dige
ntes vicos et pagos redigunt in soli
tudinem. Et in suos vsus convertunt
seculares. que domus orationis fuerat
aut efficitur stabulum peccoris aut
opilionis aut lanificii officina. Et
quod maiora in premie faciunt et
quibus cornibus gemine ptatis eccle
siam inimicos suos que sunt et pro
teguntur vmbra ventilare non
cessant. ad ecclesiam namque ro
manam confugiunt que pietate
mater religioni consuevit provi
dere quietem. Implorent oper
eius ptectionis impetrant clip
peum ne quisquam possint ple
nius cohibere et caritatis imple
mentum ne de causa dei apostolico
privilegio muniuntur procedunt vel
terminis et quo sibi plura imp
ime liceant a iurisdictione omnium
ecclesiarum seipsos eximunt et effi

R(?) in quantum reperit(?) [illegible]

aut enim

1 intelligentes vestras(?) ut se possent plenius

cinuntur Romane Ecclesie filij
speciales Ita tamen ut si foro re
de rebus conveniant Sed tamen
conveniri non possunt nisi rome
vel Jerosolimis Deinde secula
rium prelatorum implorant auxi
lium et cum diviciarum gravi pol
liceantur fiunt quasi mediatores in
ter deum et homines et reos qui
venia indigent suis aggregant
societatibus Confessiones extor
quent et claves ecclesie usurpa
tes aut surripientes peccatorum liga
re presumunt et solvere et domino
prohibente falcem mittunt in mes
sem alienam. potenciores et di
tiores favore vel mercede recepta
facilius exhonerant et petitis a
licenciis humiliores supponentes
iubent abire in tenebras et veste
pilleis sub pilleras Clamidem illi se commisisse de
plorant illi amplificant mag
dominum quemcumque inimicum volt prius quam
noviam sunt apertam et paten
tem penitentibus sic solis despe
rantibus peccatorum esse promitti
ant indulgentiam hinc qui
tam bus ardentius et tenacius i
involvuntur peccata se ipse demum
sibi mercedem ipsorum ecclesiarum aliquid
porrigent et audacius promittunt
veniam eo quod sicut aqua ignem
ita elemosina peccatum extinguit
penitencia quoque in quo scriptum est
si fit vera Consecuntur ergo incolabi
liter et prelatorum pervocantes
affectionem assentatoriam obturat
aures hominum ne veritatem patres au
diant prelatorum Adhuc munus-
culos inquirunt tumultibus ga
udent dissidencium secreta explo
rant et eadem vel ad hostes
utriusque partis utriusque prodi Mage
tamen adista videntur idonei
quia ab imagine religionis
minus habentur suspecti Clamidem in p
alacio quid in foro quid magis
expediat quid in castris so
li creduntur nosse quia vivis
a hec preciis videntur avare
qui istis inguiter insistent si core

z' ad aures proferunt aut ad hostes

mant prees mina [illegible]
milites in expedicione [illegible]
quasi consilium aut [illegible]
propriam fidem [illegible]
abit umbratilis [illegible]
istrorum fracta [illegible]
nia exhausta torch[illegible]
thia et a locis venabili[illegible]
nima comparacioni eius [illegible]
O quid se religionis pro
bus et publicis affectibus
ut primas kathedras recubitus
primos primas salutaciones usurp
ant et si eas non deferas vehe
mentissime indignantur si eius ob
loquaris religionis inimicus et veri
tatis diceris impugnator Feras ita
quasi pacienter si iniurias et dampna
intulerint. qui licenciam omni a
postolica et regia auctoritate obtinuis
isse videntur. Nam hoc et michi
dominum debent creditur sane qui
resistit potestati dei ordinacioni resis
tit. Nec ego apostolice maiestati et
regie arbitror reluctandum Mo minor
ror tamen ut fidelium pace lo
quar quid nam sit quod decimas et
iura aliena usurpare non erub
escunt. Inquirent forte religio
si simul plane decimas solvere
religionis probus est et eas adeo p
opulus diminuat religiosis ex
igitur aut qui eas exigunt ut
religiosi sunt vos aut quis con
stituit iudices super eos aut qui
estis ut exceatis iudicium in servos
alienos Unusquisque suo domino
stat aut cadit stabit aut simul i
quiunt tanti apostolico privilegio cuius b
eneficio decimationes alii et lab
oribus nostris decimas retinemus
Nempe apostolis omnia licent Sed
omnia ab apostolis fieri nequaquam ex
pedit Esto quod illi vobis sic licent
concesserint vos an recte petere
tis videatis Nempe qui petit
et quod debet non facit iniustus pro
tanquam non obedit Nunquid de
intriminentis abel deum non respe
xit Caym fruges obtulit recte
quidem quia domino debebantur sed simonia
in particione deum dum sibi
aliquid subtrahit peccatum committat

[...]perantur pro illo munera eius
[...] qualem cum domino parti
[...] alienis reddu-
[...]na sine cultura
[...] pervenerunt plus enim
[labor]e est in frugibus fenus
[...]mini non cogimur da-
re decimas quas enim de laboribus
[...]venit redditur. Est ratio
que multa multis et longis
allegacionibus videntur astru-
ere. quia alios decimas dare n-
on prohibent quia ipsi ab eis dan-
dis immunes sunt. quia adeo re-
ligiosi sunt quod in ea parte derog-
are possint constitucioni divine [divine]
Et in eo licent inde gratia sunt gr-
atie dei qua eam amplioru-
bus beneficiis experiuntur. Re-
enim ex sola gratia pervenerunt ut si
serena et sponte nascencia non
censentur obnoxia religioni. Pri-
mo quidem dum religio paupe-
rtate gaudebat et in aliorum
necessitates aut usus effundeba-
t. Postea inopie sive indulta sunt
privilegia possessionibusque nascente
cessante et frigescente caritate
potius avaricie quam religio-
nis instrumenta creduntur. Certe
enim quia omnes hii privilegiati que
sua sunt querunt. Et licet quam pre-
dicatur in publico a toto abest a
in abditis latet. Inde est quod cum
ad iniquum compendium avari-
cie privilegia trahi conspiceret beatus
Adrianus nolens ea omnino re-
vocare licenciam eorum hac in-
terpretacione compescuit et que
de laboribus usurpant circa no-
valia dumtaxat interpretetur. Si
enim gaudere poterunt privilegiis
sine gravi dispendio iuris alieni
Iniquum tamen est quod tritus pater
utrumque sustinuit et quia patr-
um canonibus refragatur intolera-
bile est in oculis meis. Milites
namque templi sub favore Ecclesia-
rum dispensacionem vendicant

personatus occupantes quodammodo
sanguinem Christi fidelibus minist-
rare presumunt quorum se professio
est humanum sanguinem fundere.
Non equidem quod eos viros sangui-
num dicam quia pene soli inter
homines legittima gerunt bella
cum et David non propter bella que le-
gittime gerebat vir sanguinum
dictus est sed propter Uriam cuius san-
guinem innocentem effudit utique
nisi canonibus cautum est lai-
cis quamvis religiosis nulla de
rebus ecclesiasticis legitur attri-
buta facultas. Esset utique vere
religionis indicium si ab illicitis re-
i disposicione temperarent quam
sibi prohibente domino tractare no-
lit. Sed nec de rapinis non dico
Ecclesiarum sed nec quorumcumque fide-
lium immunes hospitalitatis impl-
endum arbitror. Quia panem sa-
crilegium odit deus et aspernatur
oblaciones que offeruntur ex sang-
uine et quociens imponitur alti-
bus claudit aures suas ut non
pateat ad preces eorum. De his
que in fraude iusticie dei commit-
tuntur a clericis ad presens nequa-
quam sermo est institutus. Licet omnino mi-
nimum sit quod amore pecunie illecti
ecclesias quas episcopi clauserunt ape-
riunt. divina suspensis celebrant.
sepeliunt mortuos quos reiecit
Ecclesia. Et semel in anno faciunt
ut toto anno erroneus populus
ad vocem ecclesie obsurdescat. Et
quia coherceri non potest emendari
contempnat. Excreverunt ergo ec-
clesias collegiorum suorum [abolicionis]
nulla ponantur obligaciones omnium
portant et victum predicant eva-
ngelium non vere adulterantes ver-
bum dei quod annunciant non ad g-
raciam sed ad precium vincentes
ad voluptatem non ad ~~voluntatem~~ [veritatem]
tem. Et tandem in latibulis
secreto conveniunt die de virtute locu-
ti, etiam agitant errorem et labor

nocturno s[ed] sic itur ad xpm sallax et varia est doctrina patrum que artam et arduam mostrant viam homini tendenti ad vitam Cum vero istis talia indigeretur nullo ciu[m] regulis commonentur qua vivere religiosi Inquirimus in miram hec omnia refundantur Sua est p[ro]plus s[ed] religiose p[ro]fessionis aduersus habet ypocritis labem nisi ius amaratatur Non enim hoc sectisse dicitur ypocrite S[ed] et asterie set aut clam recenses aut alii quorum ventriloqui et ventriloquibus habitum induunt et vitam mentiuntur Nam claustrales qui plane vere religiosi sunt deum p[ro]fessionibus seruiunt immunes sunt ab hac malitia Nulla vita fidelior est simplicior nulla felicior quam eorum qui in claustris humiliter degunt Abiectione sua gaudentes obedientes platis suis in omni subiectione sua gaudentes et reuerentia Nec appetentes sub obediencie nomine ducatum aut fraudandi aut vagandi aut otiandi licentiam vasa sua possidentes in sanctificatione et honore postulantes in silencio et patria salutare dei a detractione et murmure aliem excipientes ab ore dum inquieto verbum quod saluare potest animas suas quota miscentes cum deo colloquia Et quasi terrestres angeli sunt totius mundane perturbationis ignari s[ed] quid aut[em] est quod eos contristare videatur ad caritatem fraternam referendum est quia et melius angeli nostris quodammodo lapsibus compatiuntur et super vno peccatore penitentiam agente gaudent Cum vero phos imitantur tempore quo Cromanita est et astreas relictis hominibus ad celos constat redisse Sic ardui vita claustralium virtutem phorum incompabiliter antecedit aut quod melius crediderim rectissime tamen tutissime probatur Cum vero ad oppulendas ciuitates eorum egrediuntur similiter et in eis similiter versantur

Et si non s[er]mocinentur [illegible] liorem [illegible] mam laude dign[illegible] nequaquam ad [illegible] tatum s[illegible] podias epicure[illegible] gabis qui p[ro]priam [illegible] ipse sunt voluntati [illegible] foueant priuilegiis ab [illegible] ni aut cupiditati caritat[illegible] nequaquam querant p[ro]priam [illegible] gloriam nomine s[ed] racionem ambulat bis se spirituales mentiantur [illegible] pertantes intitum racionis p[er]tu pes sitire vehemencius illius qui spe est et quia mam gloria intimme sit eius altissimo conformari voluit a pseure derectus et propitatis eila cum dampnationis ter etne Sane insani sunt qui hac via incedunt et miserabiliores omnibus gentibus qui et pretiis vite bone priuantur et etne charime cum ille quod pro pctoribus pctm sustinuit fiere et familiarem se exhibuit publicanis et metricibus cum ypocritis pace here nequiuit qui non indigebant iusticia eius quod planum est hiis qui altercationes quas cum phariseis exercuit diligenter attendunt intuntur tamen phariseorum exolorum temporum

Iffinibum aut impiis asserunt sapientes in presenti gaude cum mundo et metrum exaltare cum ypo Et plane insipiens est torqueri cum mundo et metrum cum diabolo flagellari Si igitur in hac vita saturantes sunt ypocrite testes illes qui exterminant facies suas ut pcti hominibus appareant Et qui primetiis tubis iusticie sue opera preconantur a deo sinistra retribucionem spectant qui in presenti recepunt mercedem suam De hys enim qui facit histoteng honorant deum eximia eius constat quam ipse elongatur ab eis eo quod cor eorum ab eo elongatum est s[ed] et ipa

... eorum dispendium salutis
... et babiloniorum prin
... simulantur omnia
... ostentationibus que sunt p
... in mortem. Regum
... historia quod ezechias r
... pmann ysaye filii ...
... in ... et salu
... a domino accepisset umbra ho
... retrorsum recedente decem
gradibus. Quod michi videtur adversum
cum umbra procedere soleat non re
dire. Misit Merodach baladan
filius baladan rex babiloniorum
litteras et munera ad ezechiam.
audierat enim quod egrotasset ezech
ias letatus est autem in adventu
eorum Ezechias et ondit eis do[mum]
aromatum et aurum et argent
um et pigmenta varia unguenta
quoque et omnia que habere po
terat in thesauris suis non fuit
quidquam quod non monstraret eis Ez
echias in domo sua et in omni pot[esta]
te sua venit autem ysayas propheta et
dixit ei. Quid dixerunt viri isti
ti aut unde venerunt ad te. Cui ait
rex. De terra longinqua venerunt de b
abilonie. At ille rndit. Quid vid
erunt in domo tua ... est quod non
monstraverim eis in thezauris meis
Dixit itaque ysayas Ezechie audi
sermonem domini. Ecce dies venient
et auferentur omnia que sunt in dom
o tua. Et que condiderunt patres t
ui usque in diem hanc in babilone.
non remanebit quidquam ait
dominus. Sed de filiis tuis qui egre
dientur ex te quos genrabis tollent
et erunt eunuchi in pallatio
regis babilonis. Juxta fidem quidem
hystorie secundum hebreos auctore
ieronimo vitas liquet quod anania
ananias azarias misael cum da
niele captivati sunt in babilone
ibi quod castrati ut in palacio regis
secundum morem gentium ministrarent
nisi forte repugnet quod sine
macula a rege iubentur introduci
ut lingua discerent caldeorum
Et constat quod non modo thezauri re
gis sed babiloniam translati sunt

si magna pars vasorum templi
domini in ... apportata legatur
et prophanata. Regnavit enim cum duo
regi ... babi
loniorum dicitur ... omni mu
neribus accessisse quia hic p...
e quibus spoliatur a ... os
tensionis ... admirabilem clemen
tiam dei ... eius ... in no
testat. Sed tunc imprudentes est ex
altare quia hii non modo suspecti
habendi sunt sed qui hostes ...
issimo studio sunt devitandi quia
timendi sunt cum ferunt dona. A
go aromata bonorum operum virtutum
aurum argentum eloquentie cogita
cionum pigmenta unguenta ... et
... suorum aptitudinem
ostentat et decorem. Et si qua in te
... bone conscientie ... et ...
... reponuntur audiat ...
domini ... quod omnia que
... videbantur ad gloriam os
tensionis stipendium et mortis accep
tura sunt. Ipsi quod ... filiorum suc
cessio babiloniorum castratur ...
... quia ea que ... virtu
tis sunt et fructum ...
gloriam causa sunt inutilia ...
ri. Justus enim ...
approbatur et solius veritatis in bon
o cultum acceptat ...
sueto nulla malicia ... poss
unt quia videt in abditis et cor
dium ... scrutatur ...
t a rebus ne qua sub ...
dominum timeat ... unde et ipso
... nomen accepit que quidem
... ... est

Porrectarum autem nome et
nota ... et fideli
ssime declarant cartusi
enses et magni montis
nova professio in antique virtutis
... restauratore ... solidata
Et quidem cartusienses ...
tatis sue ... limites ...
erunt et moderacionibus habentes
omnem avariciam cohibent et ...
dum ipsi ... aliquid ...

Ne sub optentu illius quippiam
avaricia molliatur. Magni pe
ri dubio viri et inter paupertatis in
meandi curam non modo possessiones
sed iam senescente mundo innumera
ta multitudine labentium seculorum
parua possederunt homines qui
sacietatis aliquos sibi prescripse
runt terminos. Mirum est semper de
esse aliquid auide rei et ipse huma
nus desiderii aliquid ulterius semper
ter affectantis in perfectione sua
non est. Sed igitur dico potius dixe
rim desertum consistere maximum. Quomodo
igitur modo eo quod glorioso profectus
est qui prouidet unde valeat
proficere. Eum dico et si neminem vel
ad modum paucos gentilium asse
cutos credam, huic tamen non nul
los insatisse proposito, eum habe
o cum et ethnicus dicat eum ha
beo cum et ethnicus voto petere
finem sine quo in infinitum ani
huam conatibus protenditur et in
id quod eo nequeat apprehendi
porro magni motus incole illi
per arduam elegerunt non modo
avaricie sed ipsius nature quodam
modo domitores omnia nature impe
ria excluserunt abicerunt solli
citudinem crastini omnia mundi ob
lectamenta contempnere. Parum est
apud eos quicumque ad portas
eorum pulset magne excluditur
et confusus abscedit meas quippe
polius corporis ingreditur omnes intr
intur que iactantes cogitatum su
um in eum qui pro nullo eis erubuit
et dat iumentis escam pullis que
coruorum lilia vestit agri et o
mnibus operantibus insuper aut constitucionibus
sue obtemperantibus legi mandata
prestat ut nil desit hiis qui se e
ius non subtraxerunt voluntati.
Totam ergo solitudinem suam et
omnem in eum proiciunt cum fideli
bus cura est adeo nam [?] ~~vit~~
vitant angustias ut vita eorum
tota non inutilis temptacio vide
atur. Sancti siquidem patres gene
ris temptacionis diffiniunt cum que
agendorum habemus omnino dum

taxat committit [illegible]
dum auxilio destitutus [illegible]
itam placentem deo [illegible]
ditatis igitur insistere [illegible]
et propugilem in [illegible]
go nihil aut [illegible]
ta in proposito vendicabit [illegible]
deducta regula namque [illegible]
est quod de iudice [illegible]
mala et de turpiditate [illegible]
quamquam bona premeret [illegible]
displiceat deo ubi sincere voluntati
tas victima imolatur aut quod [illegible]
non offendat si iniquitatis premit [illegible]
latrone propter amicum eius quis subtraxe
rit voluntatem. Ergo qui suam
voluntatem facere disposuit ir
ritat dominum et qui sua propositali
bus se subicit voluntati altissimi
placat. In eo siquidem solo vere
iusticie summa consistit. Unde illud
in evangelio iudicium meum inquit
domino iustum est quia non facio
voluntatem meam sed voluntatem
eius qui misit me. Moyses quo
que in levitico omnis oblacio que o
fferetur domino absque fermento fiet. Nec
quicquam fermenti ac mellis adolebi
tur in sacrificio domini. Superbie namque
fermentum offertur et mellis. Cum
quis neglecta humilitate et amaritudine
mandatorum quippiam offert ac in
tuitu proprie voluntatis. Cum non man
datis legitimis propriam subiciat volun
tatem quicquid offerat timorem ferm
enti et mellis a sacrificio prohibita
sed excludit dulcedinem. Isti itaque
proprie voluntatis immemores querentes
nigit quo placeant ei cum se proba
uerunt laudem que ab hominibus
est contempnentes nec habentes nec
volentes habere communibus quod dicendi
sunt omnium reputacione habere peiores. Cum
tamen in habere iam ad Cartu
sienses diuisisse dictus est aliquis
ut a [?] sanctorum consorcio enotatus
ascenderet et post ea confusus retrorsum
ivit quid quesierit optimi testimo
nio declarasse. At ille indue insui
habet nec tamen umquam contin
gere potuit ut sanctissime professionis
gloriam denigraret de magno monte

nemnem adeste assumptorum aud
in sunt aut iniquam assumat aut
[illegible] pullo decolore et albo
[illegible] singularitatis commendare veniss
tatem alii basilium alii benedictum
alii augustinum ac isti singularitatem
ingenii sed omnium verum ipsum licet at
dudum istae professiones in quo tam
quam meruerunt commendationem
verum in deo teste in sigillatim
aliorum in professionibus sunt tre
mendenum pro alii sancti sunt utique
Cistercienses Cluniacenses isti mo
nachi et canonici regulares et i
his sunt stella a stella differt in cla
ritate. sunt alii aliis sanctiores
et quamvis professionem professio an
tecedat in quibus earum forte reperi
untur qui possint superioribus statui
adequari. plane virginum primus gra
dus et singularis gloriae titulus
et incumbentibus tamen et coniugatis
forte sunt aliqui multis virginibus
preferendi. Confessoribus martires
preferendos catholica confitetur ec
clesia et tamen non nullos confessores
aliquibus martiribus forte quo
ad aliquid non videtur coequa
re est quod se aliquis secularium
mei sed similium iam dictis profes
sionibus conferat quia vix est
ut quispiam tibi ut ignavo te
nobile possit equari. Si quis e
nim in nobis a septembri a di
bus usque ad pascha ieiunet omni
die nocturnis assit vigiliis ingi
ter abstineat ab esu carnium o
veneris in iudicium vestiat vo
ris competentibus inique desit
autraro et hic ex iusta causa so
brietatis limites non excedat
cautam ponat plenam custod
iam ori suo et divinis horis
sius deleat satisfactione cotidi
ana et quod percipitur incunctanter
et sine mora expleat et non ino
fratrem bonum argmonia sufferat et
coram tondente se abstineat
[illegible] non enim quasi virtutis
egregie et singularis iuri ho
minem admictit et cum revera
ita proponetur tamquam re rara simpli

citum et expressum Christi imita
torem hoc aut alicui quam ex iura
tate tamen sapiunt re nobilite. Nam
in eo a studio quis dicunt quod illi sendi
licatione possent ea ad quae isti s
eculo nati et regentur et sepe in
piti. Sunt tamen in habitu com
quos seculares non audeo nominare
ut cum nil seculare sit dicendum
in talibus nisi quod seculo neque ad
ris sedeatur affectu. Sic enim pon
cium nil est et circumcisio nil sed obser
vatio mandatorum dei sic ut religi
osorum pace dixerim monachatus aliquid
nil est et canonicatus nil mandato
rum observatione deducta. hi igitur
tandem prosunt si quis legem obser
vet. Si vero sine his quispiam obser
vat legem eum nequaquam dixerim
secularem verum tamen quamquam moderni
religiosis sunt seculares in tantum quos
vestibus pulla ab aliis non differunt
nulla enim iactura nominis nisi secularis
sit et vita indignitur aliqui de reli quod
giosis hic habitu secularis et conspecti
ve pecator ista prima et dum com
endo re nobilitas me aliis detrahe
re timeantur adversus hos non certe
sed Benedictum appello qui sicut ge
ronagos et sarabaitas arguit sic
manifeste commendat cenobitas. A
uctor michi Ieronimus est licet enim
non nulli monachorum minus benig
ne audiant eo quod clericos quo ad
aliquid minus est pertulisse auctor
est nequaquam vestis neque nam religio
nis dictam faciat sed monachi habitu q
tenet demum et operatur iustitia acce
ptus est illi. Idque ait vestes p
ullas eque vita ut candidas or
natus ut sordes pari modo fugien
da quia alterum delicias alterum
gloriam redolet. Nam absque lineo
amictu incedere sed pretium linearum
vestium non habere laudabile est et
manifeste videtur sectam temporibus nostri
exprimere hominum sed qui in regula
rem quandam regulam profite
ntur quos an ex verbis eius p
osses agnoscere audi quid in con
tinenti subiungat alio quam inquit

ridiculum et plenum dedecoris
est referto marsubio quod suda
rium et orarium non habeas glo
riantur qui pauperibus parcunt
bibunt ut amplius accipiant et
sub pretextu elemosine que runt
divicias que magis venatio
appellanda est quam elemosina
Sic bestie sic aves sic capiuntur
et pisces modica esca in hamo po
nitur ut in eo matronarum sacculi
protrahantur Est utique melius
non habere quod tribuas quam tribuas
petere impudenter Non habent sicut
hospitalis vel alii quid si bene
mereantur qui enim hic loquitur do
ctor ecclesie est et forte ad eos se eo
nunquam non respexit Ipse licet ego
non noverim regulam suam no
vi tamen regulam veritatis quam
michi constat quia religio munda
et inmaculata apud deum et
patrem hec est visitare pupillos
et viduas in tribulatione eorum
et inmaculatum se custodire ab
hoc seculo Hanc autem solitariorum omnis
est Et bene cum istis agitur si e
am fideliter servant porro visitat
re otio dei degenciu regulam i
se propheta expressit dicens providebam
dominum in conspectu meo semper
quia a dextris est michi ne com
movear propter hoc delectatum est
cor meum Et maria exempta
a turbis et in Bethania sedens se
cus pedes domini ut audi
ret verbum eius Et de ypocritis ut
supra laudatur quod beatus Iob de
his premiciet presentatur in medium
hoc inquit scio a principio ex quo
positus est homo super terram quod lau
s impiorum brevis sit gaudi
um ypocrite ad instar puncti
Si ascenderit usque in celum superbi
a eius et caput eius nubes te
tigerit quasi sterquilinium in fine perdetur

Ecce quam miser est
finis ypocritarum i
quam sacro testante
eloquio perdentur

ut sterquilinium [illegible]
est frustra ergo affe[illegible]
bonorum operum [illegible]
re vera nequaquam [illegible]
sideria carnis [illegible]
spem concupiscunt [illegible]
ierunt infamie et [illegible]
et mendicitate et [illegible]
praeceptum enim poteram [illegible]
am Non enim in sola [illegible]
gula consistunt opera carnis cum
apostolus ad galatas loquens [illegible]
tis virus manifesta esse carnis [illegible]
sunt fornicacio inmundicia luxuria
inpudicicia luxuria ydolorum ser
vitus veneficia inimicitie conten
tiones emulationes ire rixe dissensi
ones et similia que qui committ
unt regnum dei non possidebunt
Sine ergo ad finem in iudicio vel
nomine sine ad inanis glorie vel avaricie
e excitium opera referantur quia pro
nantur sine fructu mortem merentur
Unde idem apostolus nos efficiamur
inquit inanis glorie cupidi invicem
provocantes invicem invidentes
Sane virtutes quibus fila rusticum in
nostis prudentem et elegantem corpus
sit cum arrogancie tumor facile
provenit unde sibi premire vicito
riam opinatur Et timor illius in
videat quos superiores putas es
se vel pares Et ne quid mi iure
viderim inmisi esse licet in illa mi
seria mundi moneat iniquam Et hor
rete quam calamitas eorum qui ipso
te beatitudinem abiecerunt Verius
enim comparantur eis qui felle ma
lint malunt esse miseri quam beati pra
vis si quid pravi placuit beatitu
dinem consistere in virtute et nulla
sine caritate posse esse virtutem tamen
utique fructus commodissimus est a
apostolo testante qui operibus car
nis hec opera spiritus que ad vitam
pertinent evidenter apponit que sunt
pax pacientia longanimitas bonitas g
audium mansuetudo continencia c
astitas qui ergo hos virtutis fructus
aeterna cordis suis suaviter et ca
ritatem caritatis de qua oriuntur

„quasi quod preter ceteri vicia
dicit homicidia ebrie
tates comessaciones et
similia

[illegible] [illegible] nam ina adbi
[illegible] plane nil est
q[uod] magis caritatem impugnet
q[uam] [illegible] invidie Est aut[em] in
[illegible] ut ph[ilosoph]us placuit tristicia
[illegible] [illegible] p[ro]speritate ali
[illegible] [illegible] Si enim detrimentum vel
[illegible] [illegible] a[d]ponit quis p[ro]sperit
ate tristatur nequaquam dete[r]=
[illegible] invidie macula Nam[que]
bonus displicet cum in p[er]niciem
[illegible] succedunt hij qui ad
mala credunt[ur] p[ro]mores Er
go livor bonis affligitur alienis
Planum est q[uod] a caritate plurimum
distat que sua non querit s[ed] que
p[ro]ximorum Caritas in bonis
nichil sum in malis nil reputat
alienis malis conpatitur alie
nis bona sua diffundit in p[ro]xi
mos Nam et amicos reddit ut
id velint quod nolint dicit mag
nus pater augustinus Tolle
invidiam meum tuum est et tu
um meum Et forte non erit a
liquid meum vel tuum s[ed] omnia
nostra erunt Res enim est que
quod sibi vult adesse idem p[ro]xi
mo adesse desiderat Est si non
assit vel absit infeliciter cruciat
tur et sepe in eo quod non desi
derat dum illud proximo vide
t adesse torquetur Recte quidem
[illegible] et ethicus dicat quia in
iustius invidia nil est que p[ro]timus
ipsum auctorem rodit excruciaque
animum Nec leve tormentum crede
quo nullum gravius poterit
seculi excogitare tyrannus peste
hanc sic poeta imbe figmenti
naso depinxit eleganter quidem et
vere pallor in ore sedet macies
in corpore Nusquam recta acies livent rub
igine dentes pectora felle virent
in suffusa est lingua veneno Ri
sus abest nisi quem fecere dol
ores nec cum tenet lacrimas quia
nil lacrimabile cernit Nec fruitur
sompno vigilantibus excitaturis
Sed videt ingratos intabescit
que videndo Successus hominum car
pit que et carpitur una supplicium
q[ue] suum e[st] Non est aut[em] in eo verba
despicio licet rei incorpali corporis
compositionem autor ascribat Su
m eo figure que prothosegma vel pro
thopopeia dicitur vis consistat que re
bus integralibus corporalibus cor
poris liniamenta licenter atribuit
hoc quidem potius attendendum e[st] q[uod]
nulla vis Ensis aut ne flammis
restingit invidie Nam et palle[n]
s vibus et forma notam destr
bit invidiam et p[ro]roris felices
talamos soror stimulata ferre non
potuit et ut p[ro]missam mimi vlg
mane fidem sumeret nullo precio
potuit inclinari Sepe mori vo
luit ne quitquam tali videret ad par
radysi faciem in fratrem patriarchas
excitavit invidia ut nec in p[ri]me
revelare licuit gratiam quam p[ro]pius in
nocenti monstrabat insomp[n]iis ergo
servitute dampnatur in nocentis fr
pt orbitate et ut dispositionem gre
dei evacuet inse fame servituti i
ugum calamitatem exilij calump
nias egyptiorum penuriam phara
onis a iusto iudice iniquitas impe
travit Ceramus ioseph in laboribus
fuerunt et successio eorum in luto et
latere ipse que paleis reputatur in
digna videas multis eisdem livoris
urgeri stimulis ut quos possunt
obices opponant gre et dispositio
nem altissimi nitantur impedire
Si forte quasi precipitando coe[g]er
unt aliquos p[ro]fectum obstant vel
retrahuntur et qui sequi [illegible] habent
deponunt Si non credunt morsat
ipsam simplicitatem et ut p[ri]mum fre
ant fidelis in nocentis vitam oste
dunt conventuatum hanc enim destr
uptionem in multis video quod omni a
due momenta feliciores venuntur s[ed]
vellent adversam fortunam dum a
lijs gravius ledentur et ut Exopo
vel aviano credas videbis quod [illegible]
oculum alterum gaudeat dummodo
[illegible] p[ro]metur proximus Nec est [illegible]
tra via de clinees ~~inferiorum~~ invid
iam ins[illegible] celebre namque est ab

Antiquo proverbio quia sola mi-
seria non habet invidiam. Fortuna
quamvis hominis infima est tamen non
invidetur. Refertur Plato cum eius
condiscipuli inviderent Socratem
interrogasse qua ratione posset homo
in declinare invidiam. Tum Socra-
tes "Esto" inquit "ut Tersites". Er-
go torquentur invidi alios misere
sic volunt esse pauperes undique
gementes ut noceant et ipsam invi-
dentiam quidam putat esse mortem
magnitudine vipere morsu ut ab v-
no distans omnibus notans invidiam
aut et si non aliqua repulses in-
venies esses quo nichil magis de-
cet et philosophum aut virum auctoritate
vel moribus gravem. Unde Socr-
ates non ille antiquus sed quidem
auctorem gestorum Cassiodorus
in epistola laudet historia quod magi-
nus Julianus tonsores et co-
quos a palatio expulit non modo
imperatore sed et philosopho opus egit
ut aut detraheret atque dilaceraret
neque philosophi neque principis sunt. Cum
enim exquiramus causa cessant opera
decurritur ad maliciam detrahe-
ndi. Hec utique indubitata plebs mun-
di et caritatem abesse manifesto
indicio protestatur. Et nunc quid bo-
na aliena pervertit nunc minuit ma-
la aut fingit que non sunt aut magi-
strat et extollit si qua sunt. Cari-
tas non agit perperam at hec sola per-
versitate letatur. Cum applicet vi-
cia multa generum enumerat. Novissi-
me et quasi in culmine malorum
sive profundo relatius Apostolus po-
suit detractores eos quos tamquam
singulari nota divine bonitatis
hostes exprimens quos solos deo o-
dibiles esse pronunciat. Puto tamen
illos deo odibiliores inter ceteros esse
crediderim qui latenti odio ut im-
agis noceant eis quos credatur fid-
elius laudes predicant alienas ami-
ciciam simulant subicientes tan-
quam in calce sermonis sui modicum quod pre-
cedentibus titulis adversetur fe-
lix et valde felix et tamen proh-
eius et cum si demas ingulati cri-

nia fori. omnia contingerant inque
patriciis tanti labes [illegible]
fortune dotes si quam magnifica
virtute titulis gaudes non obstit
Tale est illud oratoris Iulii: For-
tunatum fateor virum fortem et
quem constat strenue gessisse quam
plurima quod tamen pace [illegible]
repetundarum apud iudices [illegible]
tus evaserit. Miraretur quid servis [illegible] elogium
is obliquum eius mihi esse [illegible]
gnita. Hoc namque venenum est et
quodam modo spem boni operis et ut
ita dicam virtutis vitam extinguit.
Et quid de gnathonibus i. adulator-
ibus multa supra dicta sunt quos
deteriores dixerim gnathonicos an
detractores non satis liquet. Utrum-
que tamen parum apud antiquos imperio
morte mulctatum. Nam et Athen-
ienses Thimagoram qui officium sa-
lutationis Dario Regi more gen-
tis illius adulantem capitali sup-
plicio affecerunt et Lacedemonio-
rum senatus Callistolum inermi iussit e-
o quod magnorum virorum facta vitu-
perare maluit quam palam constancia
virili arguere. Hoc enim apud bene
e compositos sunt quippe suo iudicio [illegible]
vetetur palam quam reprehendet quod neque
quam factum videtur. Siquid hanc
reprehendendi licenciam civitati sub
merciam libertas apponebat et tiram-
ni dominabat rabies quam perhorrescit et
impedit. Ceterum detractores et in-
dos sic in curia videbis [illegible]
si in eam quasi totius orbis sentinam sentina
confluxerint. Non est coetus [illegible] vi-
nancia nisi religiosissimus sit que
livoris stimulis non attingat. Ubique
tamen qui illustrioribus claresunt
meritis ~~[illegible]~~ invidie [illegible] dete- acrius
roduntur. Vult enim fulgore suo qui
superat ceteros infra se positos ob-
tundere amabitur idem a prelatis suis
-dos. Prelatos subditi insequuntur. Pa-
storis superiorum ita et subditorum [illegible]
plerumque querulum est. Et ~~[illegible]~~ aut
se iniuste premi aut indigne regi
honorari studia aut officia male ad-
ministrari causantur. Raro quam inve-
nias qui in aliquo non detrahet

psidenti et si interdum omnia re
[illegible] omnicos relege revolve
[illegible]am fere ss patrissa
[illegible] mistam at non in
[illegible] scola sed in claustro s
[illegible] morem bene. Si talis
[illegible] que sunt moribus a
[illegible] iniuberant optime vere
[illegible] ut Gilbertus Herefordi
[ens]is episcopus michi referre consue
[vit] claustralium morem quem ipse
ipso se fatebatur expertum. Cum
in monasterium ingressus esset
fervens adhuc igne quem de no
vo conceperat ingratum suorum ig
naviam arguebat. Nec mora p
motus in modica ministracione com
plicium motus est non dum ta
men pepercit maioribus. Paulo
post ad priores ascendit priori
bus quoque compatiens tacere non
cessavit abbates. factus est et ipse
abbas et priores in coabbates con
versorum vitia cepit interea
dem et ipse. Episcopus effectus parcit
nec tamen ipsum iudicare vigor arbi
tror laborasse sed vir prudens qui
hominibus quodammodo ingenium ele
gant exposuit et forte hoc sibi pra
tus pater imposuit ut se labora-
tum vitae sponte consentiens benigni
audiretur. Sane Iulius Cesar audi
ta Cathonis morte tandem com
passus est laboribus et eminentie
exercitui et egregiam tamen rebus
humanis deflevit exemptum. Pub
lice tamen confessus est quod et Cath
oni virtuti eius invidebat et quod ipse Ca
thonis glorie invidebat. Crucem vero ad
gram sine invidia via expeditis
sima est. Senex Simo in Andria
Domini filii in omnibus hominibus
obsequium nemini ledere refert a
it quoque sequendo beatitudinis pat
augustinus ymma dentem camini
nec evitabis cautissima humilitas
nec retundet politissima vitae a
lia perimus virtute nemo detracto
ris declinat aculeos. libere tamen
reprehensionis medelam sanam in
eius minime aspernatur licet corri
cia permaneant famosi quoque libelli
Nam mala condiderit in quem

que carmina ius est iudicium quoque
et adversus compunctores pridem
lex est accepta. Chorus quoque deinceps
ta licentia persimuletur et a bene
tum turpiter obticuit sublato iure
nocendi.
Libertas ergo de singulis pro
arbitrio iudicat et que sa
nis videt moribus obvia
re reprehendere non veretur.
Nichil autem est gloriosius libertate preter
virtutem. Si tamen libertas recte a
virtute se iungitur. Omnibus enim recte
sapientibus liquet quia libertas
vera aliunde non provenit. Unde cum
summum boni vitae constat esse virtu
tem et que sola gravis et odiose
servitutis excutit iugum, pro virtute
que singularis vivendi causa est
moriendum si necessitas ingruit philosophi
censuerunt. At hec perfecte sine li
bertate non provenit. libertatis
ergo dispendium perfectam convincit non
adesse virtutem. ergo et pro virtutum
habitu quilibet liber est et quatenus est lib
eatenus virtutibus pollet. Contra
vitia sola servitutem inducunt ho
minem quoque personis et rebus inde
bito famulatu subiciunt. Et licet s
ervitus persone quoque miserabilior ap
pareat vitiorum servitus longe est
miserior. Est enim itaque ama
bilius libertate quid favorabilius
ei qui virtutis aliquam reverentiam
habet. Eam promisse omnes egre
gios principes legimus. Nec umquam
calcasse libertatem nisi manifestos
virtutis hostes. Que favore liber
tatis sunt introducta nomine iuris
periti et que ob illius amorem mi
rabiliter gesta sunt historiarum
testimonio percelebre est. Catho
venenum bibit, a sumit gladium et
ne qua mora protenderet vitam
ignobilem iniecta manu dilatat
vulnus sanguinem generosum effu
dit ne regnantem videret Cesa
rem. Brutus arma movit civili
a ut urbem eximeret servituti. Ipsa
que sedes imperii miserabili malo
et bello se affligi quam dominum licet
mitissimum sustinere. Cum sco adimis
morem sexum longe theotho
theuto

norum ob amorem pudicitie rogantes victorem Marium ut dono mitterentur Veste virginibus seque nocte permittentes continebitur (?) sui turbis exceptis cum minime audien tur prima nocte laqueis sibi spiritum eripuerunt eliso gutture ne furerent aut pudicicie dispendium paterentur. Si singula huiusmodi referre voluero tempus ante me quam exempla deficient. Libertatis itaque usus eximius est et quod soli displicet qui moribus similibus vivit, quod libere dicitur aut fiunt sicut timoribus ita et temeritatibus exposita sunt. Et diversitate media meditur laudem meretur et gratiam. At cum sub imagine libertatis temeritas spiritus sui profudit vehementiam reprehensionem incurrit. Vulgi quidem auribus gratior quam sapientissimi cuiusque animo probabilior utpote frequenter tuta venia aliena quam providentia sua. Viri tamen optimum et sapientissimum est habenas laxare libertati et quelibet dicta eius pacienter excipere. Sed nec opibus proponit diviciis virtutis caturam (?) non incurrat. Cum enim perspicuitatis quereret resplendeat pacie titulus glorioso fulgore claresceret. Privernatium quidam cum interrogaretur qualem pacem habituri essent capti Privernates sibi impunitate donata respondit consuli Romanorum: si bonam dederitis perpetuam, si malam non diuturnam. Cuius voce libertatis non modo veniam rebellionis obtinuerunt Privernates sed etiam beneficium civitatis Romane. Quia sic in senatu loqui Privernas ausus est. Philippus quidam adversus ordinem senatorum libertatem exercuit segniciem eius pro rostris exprobrans alio sibi senatu opus esse dixit. Nec tamen senatoria gravitas moveri potuit sicut nec prudencia Philippi consulis. Cum rei a reo duceretur an lictoribus preparatam

[illegible] manum. Non es inquit mihi Philippe mihi consul quia nec ego tibi senator sum. Magni Pompeii inter ceteros [illegible] Cum Gneus Piso Manilium ~~[illegible]~~ reum ageret eumque evidenter nocentem Pompeii gratia eripi videret iuvenili impetu ac studio ad accusationem multa et gravia crimina potenti defensori obiecit. Interrogatus deinde ab eo cur se quoque non accusaret: Da inquit et tu prades rei publice te si postulatus fueris civile bellum non excitaturum, et ego etiam de tuo prius quam de Manilii capite in consilium iudices mittam. Ita eodem iudicio duos sustinuit reos, accusatione Manilium, libertate Pompeium, et eorum alterum lege peregit, alterum professione qua solum poterat. Gneus Lentulus Marcellinus consul cum in contione de magni Pompeii nimia potentia quereretur assensusque ei clara voce universus populus esset, plaudite inquit Quirites acclamate dum licet, iam enim nobis in manu sente Pompeio id facere non licebit. Impune tamen tunc eximii civis pulsata potentia est, hinc invidiosa querela, hinc lamentatione miserabili. Eidem candida ~~fascia~~ crus alligatum habenti Favonius non refert inquit qua in parte corporis sit diadema, regias eius vires exprobrans cavillatione panni exigui. Is neutra in parte mutato vultu utrumque cavit ne aut hilari fronte libenter agnoscere potentiam aut tristi iram profiteri videretur. Idem cum Helvio Formiano libertini filio imperans quod redierat ab inferis ut tum Libonem amicum Pompeii accusaret: Ab inferis inquit Helvius in Libonem venio accusator. Sed dum illic moratus sum vidi quam plurimos integra etate et sexu nocentes ibidem de te gravissime conquerentes quod ipsos per hanc importabilem bonis potentiam tuam nequiter condempnavimus et omnia Pompeius maledicere. Et tutissimi unde et difficili transeuntes inter agendum

Ipsa et respondenda audacterque [illegible] egregius (?) [illegible] et fortissimus ad Pompeio maledicere

populo directam in pompeium ma
nimi iniuria inquit ista magis
est. Item Gayo carbone consu
le iubente sibi obsides dari a
placentinis Marcius castricius
libertate inflamatus nec minus
nec vibus cessit ymmo consuli di
centi se habere gladios iudit et e
go annos. Servius Galba pro
pereio obligatus cum in foro conue
niretur Gay inquit rescr pro po
pereio geneo condam tuo tertio
eius consulatu pecuniam spopo
di quo nomine nunc appellor. Et
nud agam an dependam palam
atque aperte ei bonorum pompey
vendicionem exprobrando ut at
bmali submonetur meruerat.
Sed illud ipsa mansuetudine mi
tius pectus et alienum pompe
y et suo sisto solum misit. Pisis
tratus athemensium thirannus
cum enim vxor hortaretur ut ca
pitale supplicium sumeret de ado
lescente qui filie eius amore s
uccensus eam in via publica ob
viam sibi factam osculatus. Respondit
si eos qui nos amant interficimus
quid faciemus hiis quibus odio
sumus. vox, tam dignior qua tyra
no que et filie laudabiliter tuliti
iniuriam et laudabilius sua. Idem
a crassipo amico comuinis in cena
sine fine laceratus et animi et voce
cohibuit abiram. Etlicet enim Crassi
pus temulentie spuito in os eius
eiecto respersit filios et familia
abolucionem retrahit. Postremo quod d
ie supplicem et voluntariam de
se mortem exigentem data fide
in gradum amicicie recepit. nob
ilissimis ciuibus fortune tamen
dispares a senatu in ispania pro
uincia delegatis audiente scribo su
lpicio hudi viro Sed libertini sibi
enim ergo senatum et populi pscitis
set assensum neutrum michi p
lacet inquit sulpicius quia alter
nil habet alteri nichil est satis eque
quod malam licentis imperii magis
tram indicauit ineptam atque a
uariciam. Romanum quoque consulem
brutum lusitanie imperatorem in le
gatus cimbriorum ad iussus romanum
imperium arma tractantium vbi q
uitatem monisse fotiear. Nisi roma
nus esset quam hunc populo feceras
moderacio satis amica fuit. Cum enim
cymbry ad redempcionem libertate
invitarentur legatus effectum sibi
a maioribus quo urbem benemeritis
relictum esse respondit non aurum
et ciuo ab imperatore auaro emeret
libertatem propter eosdem Somnia exi
mius vir summa libertate multa
quam sua et domesticis Stlacius siti
solo p[..]andi studio interogatus q
uidam sibi tantam daret que vellet
dicendi licenciam. Duo respondit
quod homines horrent senectutem et
orbitatem certe enim timebit se
nex orbus pirrus percutatus e
cos qui in conuiuio tharentinorum
parum honoratum sermone de se
habueat an que audierat vera
essent. Dimen ex hiis primus nisi
quod inquit vinum nobis defecisset ista
que tibi relata sunt pre hiis que
dictum erant ludus ac iocus fuis
sent tam urbana crapule excu
sacio tamquam simplex confessio vi
tatis iram tirani conuertit in risum
misereat se viris liberi sermonis mulier
barbari sanguinis que a philip
po rege temulento iniugerens
dampnata prouocatem inquid ad ph
ilippum sed sobrium. Sic ergo excus
sit crapulam oscitanti et poenitenti
ebrium ~~respicere~~ resipiscere ca
quod diligencius inspecta coegit iusti
orem ferre sentenciam. Siracusana q
uedam sola cottidie tempore matutino
votis expetentibus ad ipsius salu
tem grauissimi et importabilis ei
rannum dyonisii deuotissime exora
bat quod ut is cognouit non debita
sibi admiratus beniuolencia ad se
vocatam cur a quo suo hoc meruisset
faceret interogauit ~~Certam~~ illa certa
est racio inquid propositi mei puella
cum enim grauem tirannum ha
beremus carere eo cupiebam quo
interfecto aliquanto tetrior arcem
occupauit eius quoque dnacione finem
magnum estimabam cercam te supl

oribus importunitatem rex magnus
habere rectorem. Timens itaque
ne si et tu absumptus fueris e
tiam tibi succedat deterior capti
vum pro sua salute de voneo ta
facetam audaciam Dyonisius et
si deterius pro murie tamen erubu
it. Eundem enim scommati erat sic e
tiam virtutes inter quas praecipu
e res solum libertas optinet pu
niuntur scomata ergo sicut alios pro
tanorem ita et reprehensione pa
veniores extiterunt adeo quidem
ut dum in incommunis et locis
nimis sobrius caveatur videatur
quisquis ~~eum~~ eum iustum tamen hor
ret et refugit sobrietatem vide
atur ignarus. Nam et si scomma
liam habeat ~~contumeliam~~ eudenteris vel abscon
ditam eudentem parva reprehen
sionis apud sapientes longe g
loriosior est quam pena inde le
doriarum et scommatum vel ad
versus viros summa potestate predit
os exercitum licentiosum magis que
licitum est. Est autem ut in libro Sa
turnaliorum Eustachius dicit le
doria que quasi exprobrationem et di
rectam contumeliam continet. Scom
ma quidem morsus est figuratus quia
saepe vel fraude vel urbanitate tegitur
et aliud sonet aliud intelligatur
nec tamen semper ad amaritudinem
pergit sed non numquam his in quos ia
citur et dulce est quod genus maxime
vel sapiens vel alias urbanus exercet
praesertim inter mensas et pocula ubi
facilis est ad iracundiam provoca
tio. Nam sicut praecipiti stanti vel
levis tactus impellit ita vino
infusum vel aspersum parvus quo
que dolor incitat in furorem. Ergo
o cautius in convivio abstinendum
est scommate quod tectam intus habet
iniuriam. Tanto enim pressius hae
rent dicta talia quam ducte ledo
rie ut hami angulosi quam directi
mucrones tenacius infiguntur
maxime quia dicta huius modi risu
~~in~~ praesentibus movent quo velut as
sensus genere confirmatur iniuria. Est
autem ledoria huius modi: oblitus ne

es quia salsamenta vendebas. Scom
ma autem quod dicitur est contumeliam
esse velatam tale est: memini quando
brachio te tuo emungebas. Nam cum
res eadem utrobique dicta sit illud
tamen ledoria est quod aperte obi
ectum exprobratum quod est hoc scom
ma quod figurate. Sunt scommata
minus aspera que quasi edentate (aspera)
belue sunt morsus [ut Tullius in consulem qui uno tantum die] consulatum
peregit: Solent inquit esse flami
nes diales modo consules diales
habemus. Et iterum: Vigilantissi
est consul noster Caninius qui in consola
tu suo somnum non vidit. Eidem
que exprobranti sibi quod ad eum consule
non venisset: Veniebam inquit sed
nox me comprehendit. Haec de usu
ledorie et scommatis et omnibus di
cetur sequentibus. Nunc ondisse
sufficiat quia arguere licitum est quod
cum est esse cor rectum. Unde tamen
de scommatibus Alexandri qui in
calce libelli huius superioribus adn
ectam. Cum ei rex Darius uno et
alio proelio virtutem eius expertus par
tem regni Thauro monte tenus et
filiam in matrimonium cum decies
centum milibus talentum polliceretur
et Parmenion vir magnus inter
Alexandrinos dixisset: Si Alexander
esset utique hac condicione. Fudit
Et ego si Parmenion essem eadem
uterer. Tacite quidem complurium ti
miditatem arguens hostem duabus
victoriis respondentem dignatus
que cum tertia sicut evenit tribuetur
liberum ergo sicut et scribere licitum liber
tati parcendo persone dicere de
vivis et pronomen et iudex quo lici
teras exprimere voces et quod ut
finis dum ad usus duos vel calo
cantur decembrem indulget li
bertatem. Tunc ergo non impetra
ta venia que ipso iure competit
linguas acuunt et quidque eos toto
anno urit imprimis redarguunt pa
lam detegentes et crimina dominis
tamen explentis Saturnalibus con
tra veniam nequaquam ad accusa
tionem dominorum pronoce repellat
utitur ergo libertate decembris et

iussis bus obtemperans et quod me et te velit beneficio mereris quibus fide set argno non nate ratus rem am imperare imperat que pub lice sint utilitati et tue sint placita voluntati

Anatomia subest ei forma ne et de septem principalibus vi tiis et sequela eorum secundum bem gregorium et quod nimius gloria nobilem habet ortum
Et variis est eorum ptor gle et de tribus locis a qui bus laudis via tradantur et que sit laus vera que presta que neutra et de moderacione laudis eorum
... pessio suos ... habet et in multis tentaciones et de personis qui ad solitudinem ... sunt apud ... gl... et quod ... a gloria ... sequitur
Et nullum vicium peius avaricia nec ... posse qui suspectius est an ... et de duplice fonte libe alitatis et uter sit potior et de consilio et gillio
De duobus naturalibus affectibus s. amore iusti et amore co mo di et de sequela eorum amore s. libertate et amore dominandi et de comparacione cesaris et ca thonis de allexandro aristo tile augusto et platone et hiis qui via de via ad gloriam pergunt
De luxuria et libidine et quis partito mor tis introitu et quorum sensuum sit voluptas ... et tri plici gne convivancium ... portu... et pincae gule et de convivio didonis et ... apud virgilium
De variis et sumptuariis leg ibus veterum ad ... co hercendam et ... por ... et de ... antho nii et frugalitate julii cesaris de augusto et nerone et caligula et vitellio et metello
De convivio ... et ... omne ... ne... est et de sumptuariis legibus eius
Et ... scriptura sunt op time ... obser nande et ...
Regula convivandi sensu et sere ... bis macrobii sumpta de libro sa turnaliorum
De molestiis et honoribus coniugio rum secundum jeronimum et alios philosophos et pugnae libidinis et de ... et ... et similium fide ... iussi libri
Et brutis et ... quod appe tunt ... et quia ... verenda sit et de ... re li quorum sensuum voluptate
De frugalitate comedendi et nota qualiter ... et quod nemo frugalis possit avaricie ... de vitan
Et nil adeptum fructuosum est la ude et favore bonorum et max ime scriptorum et quod turpium ... non tam ... quam obest et quod uno beneficio vel dicto gloria propagatur
honestatem aut solam aut precius expetendam et mea tota liberali tate bonorum esse ... et econ tra avariciam ... adversari
De quatuor fluminibus que de fonte libidinis ori untur epicure ... faciunt ... dilu vium quo fere mundus mergatur et de aquis contrariis et vesti bus eorum
... tirannus a principe differat et de thirannide sacerdotum et quomodo pastor fur et mercenarius ab invi cem differunt
... tros ... esse tirannos et quid ti rannis et de moribus ... caligu le et neronis nepote eius et exitu utriusque
De morte julii cesaris et aliorum gentilium tirannorum
Et auctoritate divine pagine li citum sit et gloriosum et publicarum publicas tirannos occidere si tamen fidelitate non sit tiranno obnoxius interfector aut alias iusticiam aut

iussi libri

honestatem non amittat
Omnium tirannorum finem
esse miseriam et quod in eos deus
vindictam exerceant se manifeste
stat humana Et hoc in Iulio a
postata et multis sacre scripture
patet exemplis
de gedeone qui forma presiden
tium et anthiocho rege
Consilio bruti uten
dum esse adversus eos qui pro sum
mo pontificatu non modo certant
sed scismatice dimicant et quod ti
rannis nichil quietum
Epicureos iniquam assequi
finem finium Clare
via fidelissima sit ad sequendum quod
Epicurei appetunt vel pollicentur

Solent qui mare
navigant illius
habere gratiam et
referre quorum
beneficio pericula
quasi evaserunt a quo
dimittur ignes cla
mores excitantur eriguntur et
signa quibus Scillea vorago tur
bo caribdis syrtium latencia vada
et tenacitates sirtium a navigan
tibus queant salubriter declina
ri Sic et hiis qui ea in mente
demittant quibus salus predica
tur humana celestissime gratia deb
etur ex merito et qui eam men
tibus non rependit ingratum
beneficii dignus est salutis disp
endium sustinere. Nemo autem e
qui salutem vicibus nesciat impe
dit. Ea quoque ex amore primo
re notarum ad singula publice i
ter esse vita siquidem humana quo
uis freto procellosior est nec pos
sunt vitam dispensare nisi sui
temeatur indiciis adquantur vo
operam publice utilitate Et tue
missionis similis videor licet i
me nichil agnoscam quod atte
ncionem prodeat auditorum quo
undique in inimicius vix nec
vita ad conscientiam nec ad doct
rinam sciencia nec opera suppetunt

ad exemplum unde in multa
plurimis condampnatur ut tamen
dicentibus quod nec [illegible]
vos satis est [illegible]
hiis solis faciunt [illegible]
tent non a quo [illegible] sed quid dicat
attendunt et ex [illegible] dicendi
dicta pensantes [illegible]
quid videtur usque [illegible]
ad virtutem Non ego quis siqu
id quia re de causa scribam dili
gens lector attendat et non ma
le dicta invenit singula
et nec invidie nec odio nec al
teriius affectionibus inoliti consciis
testimonium de malo perhibeat et
ubi bene dixero non ime cedat
michi primum est sed innocen
cie mee gratiis detrahitur ap
nersis quod emendari vellem
sed me tamen benignitate sue fa
vor excepit Clementer autem apud
bus patiar spero auctore deo et
caritate qua vicior ad scriben
dum michi prestante fiducia quia la
bori meo fiduciam gratia non dee
rit posteriorum Odio siquidem vel
amore inceptum aestimatiam pene
omnium plerumque inducta plaudunt
nichil equidem puti opus ex quo pos
to inseritur quod non sit vere
te de nunc scriptore auctoritate sub
niximus in quibus tamen quod sequendum
sit lectori lectanti relinquitur
arbitrio ut procul a nomine meo
faciam invidiam et notam invetie
di Sed hec attingo Nunc tussi
amque in Epicureorum gesta et qui
ibi pecto fuerit explorandum in me
dium proferatur Nam adeorum sec
tam inhibitant pene omnes qui sentiuntur
qui in omnibus proprie serviunt volun
tati

Nota ergo Epicureorum fa
milia in signis est trasso et
licet non exierunt primum autem,
omnium primus hiidus est a
nomine suo ut primos Et namque licet
ineptus sit tota gnatonicorum
secto familiatur Et forte comi
tis io gnatones introduxit sed
virum multis glosis ut elegant

a castitate sua morte nec
nisi venustate aut
quia sapiant multi
ria quibus bona placent
cent ut [illegible]

prominet qui et invita nomini et
cassatione morum subest gratia
coniugii. Transiens inane. altera ti-
pendet ex altera adeo quod ut
invicem sine se esse non possit
Nam et gratia omnis operi nostri
is est si non sit inde gloriosus
Et forte transgressionis arrogancia
conquiesceret si non eam falla-
cia tonitrus excepit. Comiti forte
contemptibus eminentium si in tu-
multo fere omnium vitam excessit
Et eo quod elegancia omnibus ar-
guit quo tamen fictio argumen-
ento sine lesione personarum viti-
a denudavit. Sed non biliorem q-
uerens auctorem [uttis] predixit ceno-
doxie reprehensores. Est autem
Cenodoxia ut patribus placuit
gloria inanis que mentem infla-
t et aures et nihil aliud emoli-
menti de soliditate virtutis mori-
bus affert. Cum autem superbia
sit totius peccati initium hanc de se
primam sobolem gignit. Ab ha-
c enim virulenta radice superbi-
e septem principalia vicia genera-
ntur que quidem principalia dicuntur
respectu aliorum que ex hiis ve-
lut ipse capitibus multiplicata
pullulant. Aliorum ut nomina
et signa fidelibus teneantur qua-
liter hanc pestiferam arborem
beatissimus papa Gregorius depin-
git in moralibus Si placeat pa-
ulisper attende. Primos quidem ramo-
s huius plante sic distinguit ut
sit primus inanis gloria. secundus invidia
tercius ira quartus tristicia quintus ava-
ricia sextus ventris ingluvies
Septimus luxuria. Unde et salu-
ator qui nos hiis superbie vici-
is captos doluit ad spiritale li-
beracionis prelium septiformis
gracie spiritu plenus venit. Sunt
vero viciorum quinque spiritualia sunt
duo carnalia. Unumquodque eorum tan-
tum quadam amplitudine dilata-
tos ut mundum fere totum in ma-
ligno positum pene operiant. Nam
de inani gloria inobediencia iactan-
cia ypocrisis contenciones pertina-
cie et discordie et novitatum presump-

ciones oriuntur. De invidia odium
susurracio detractio exultacio in ad-
versis proximi afflictio aut in prospe-
ris nascitur. De ira rixe tumor me-
ntis contumelie clamor indignacio b-
lasphemie proferuntur. De tristicia ma-
licia rancor pusillanimitas desperacio
torpor circa precepta vagacio mentis
erga illicita prodeunt. De avaricia
prodicio fraus fallacia periuria
inquietudo violencie et contra misericordiam
obduraciones cordis egrediuntur. De
ventris ingluvie inepta leticia
scurrilitas immundicia multiloquium
hebetudo sensus circa intelligenci-
am propagantur. De luxuria cecita-
s mentis inconsideracio inconsta-
ncia precipitacio amor sui odium dei
affectus presentis seculi horror aut
desperacio futuri generatur. Sed quo
ab invicem principalia prodeant i-
dem doctor exponit. Prima namque
superbie soboles inanis gloria cum oppressam men-
tem corruperit mox invidiam
gignit quia dum vani
nominis potenciam appetit ne quis
aliud hanc adipisci valeat contab-
escit. Invidia quoque iram generat
quia quanto interno livoris vulne-
re animus sauciatur tanto etiam mansue-
tudo tranquillitatis amittitur et quia
quasi dolens membrum tangitur
idcirco opposite actionis manu ve-
lut gravius pressa sentitur. Ex ira
quoque tristicia oritur quia turb-
ata mens quo inordinate se
concutit eo se ad dissolvendum ma-
le confundit. Et cum dulcedinem
tranquillitatis amiserit unde conso-
lari debeat foris querit et tanto
magis exteriora bona adipisci
desiderat quanto gaudium non habet
ad quod intrinsecus recurrat. Et quidem
singula eorum sue perniciei
afferunt fructum. Cum inanis gloria
deum invidia proximum ira aufe-
rat et serpens tristicia solam sit in-
gravata avaricia dum per exteriora
vagatur edacitate sue materie
ieiunio ut vero mater sue indi-
gentiam explesat prolabitur ad
duo carnalia vicia que sequuntur

Superbia est principium (?) viciorum

3 [illegible] de alto [illegible] tamen [illegible] de se [illegible] tanta quadam amplitudine

et nihil hanc nisi ex perturbacione subsequens merror pascit. tristicia ad avariciam derivatur quia dum confusum cor bonum letitie intus amiserit unde

In quibus liquet quod de ventris
ingluvie luxuria nascitur. Divina
in ipsa distributione membrorum
ventri genitalia videantur esse
subnexa. Unde divini verbi mor
dinatis refertur aliud predicabiliter du
bio ad continentias excitatum.
Hec quidem Gregorius, ymo per
regem spiritus sanctus. Ex quo consta
t ei qui ad salutem tendit pri
mam superbie sobolem extingu
endam, quemadmodum parvulis
fuerint dese ut predictum est
immundi vitiorum frutices gignu
nt. Nam si sit apud aliquem gene
ris prosapia nequaquam preclara
est ut sit sola. Si enim quempiam
iam maius gloria stimulat, necesse
est ut per abrupta vitiorum pre
ceps ruat. Notum est autem quod no
bile censetur virum adeo quod hu
mane fragilitatis demulcet
ingenium ut vix sit vel a specta
tis mentibus alienum. Nam et
ortum nobilem habet sine quo
dispendio precipuum ne sit aliquis
a fastigio corruat quod optavit.
Nam et de se invicem vitia ori
untur et maius gloria cetera impetu
te originibus sue figit radices.
In quo enim quisque ceteris pollet
et in eo nisi assit moderatio
gloria facilius intumescit.

Nemo tamen est qui vane
glorie non insistat et
eam que ab hominibus
est non concupiscat laude.
Ad hanc alii virtute a
lii ~~virtutum aut~~ virtutis magne
alii nature, alii fortune benefi
cio proficiscuntur. Ex hiis enim tri
bus locis placuit oratoribus
laudis esse materiam. Nam ab animo
aut corpore aut extra positis pre
dicari debet. Porro animi bona aut
corporis aut valitudinis insita sunt aut
studio comparata aut casualiter
aut causaliter accesserunt. At
nichilominus certi sunt gradus pro
dignitate eorum in quibus con
sistunt et a quibus petuntur. Primum

Si quidem commendationis gradus
est qui ab animi dote procedit. Se
cundus est et medius quem cor
poris valitudinem appellat et venu
statem. Tertius idem quod non sic
quam exteriorum continet laudem.
Quod apud legimus dixisse supe
rius retuli et laus quidem animi re
ctius quod prestita sit tamen eius tenacis.
bona que in ipso commendantur in
heserint adeo quidem ut sint insep
erabilia. Certum est enim quia in
vito auferri non possunt alias quidem
vera fortasse sed prestita esse non possunt
Nam bona enim et debilitari pote
st neglegi et corrumpi. Adnectorum
vero perfunctoria gloria est et nec ve
rum nec prestitam habent laudem, ymo
nec verisimilem. Sufficiat eis si
vel probabile inveniuntur. Si quidem
in utramque partem flectuntur facile
et nisi possidenti innectitur ipsi
non ad laudem sunt quam ad vitu
perium proniora. Nam divitie et
potentia et gloria cum plurimum vi
rium dent in utramque partem crassissi
mum faciunt experimentum morum, sit quod
possessor ab eis quisque melior quisque
peior. Ceterum opera ipsa virtutis aut
corporis et si simpliciter bona vel ab
solute mala sunt vituperationem in
dium aut laudem contrahunt ex ar
bitrio iudicantibus. Unde et interest
esse plurimum putat Aristoteles ubi
quisque laudetur aut vituperetur.
Nam plurimum refert quid sunt auditorum
morum mores que publice rece
pta persuasio. Docet quod rethoricus
ut illa maxime que probante esse
in eo contra quem dicitur ea que
omnes oderint exstiterit. Que quotiens
fieri potest singulorum docenda
utilitas. Quod enim expedit ostendit
approbant et si honestum aliud a
liis videatur studium literarum magis placuerit
Athenis vivere. Lacedemonie quam
Athenis forte plus ~~potentia~~ prudentia forte
fortitudo hiis raptori vincere. Ho
nestum aliis cura legum. Frugalitas
apud Sibaritas fortassis
odio foret. Veteribus Romanis
summum luxuria crimen. Hiis quoque
qui laudatur habenda est ratio.

corpore aut virtuti quemadmodum si est ... bona cuius comparant sufficimento in eius et debilitatem
quamquam
ea qui laudatur publice credatur aut ...

cum opibus naturae gratuita cete-
rorum laudem praeripiant et pro
ratione personarum res plerumque h-
abeatur vel honesta vel turpis. Si
ergo vita viri a virtute aliquid laudis
contrahat, suo laudis innititur funda-
mento. Si vero aliunde gloriam quaerat
plane despicit nec ad eam quam
videtur affectare pertinget. Etenim
ipsi virtutis opera censentur gratiam
pluribus quae de liberalitatis aut
magnanimitatis fonte proveniunt.
Ea enim favore popularis clarius ef-
feruntur et videntur esse popula-
ria quae magis audita sunt vel quae
pluribus prosunt. In his tamen
longe liberalitas antecellit quae et-
iam indignationem mitigat, detra-
hentium linguas obtundit, cohibe-
t et manus hostiles et a fame
hominum opitulatur multitudinem pecorum.
Alii ergo linguas hominum aut cap-
tant aut metuunt, effundunt pa-
trimonia sua, mittunt in vulgus
missilia, convivia exstruunt, pusil-
lis et maioribus adulantur. Et
plerumque porcorum ~~potorum~~ age-
res ~~quam~~ hominum, comessatio-
nibus et ebrietatibus insistunt,
mimos et histriones fovent, ne-
quissimas artes remunerant, admi-
ttunt nebulones, maledicorum
excitant linguas ad implendam
pravitatis suae malitiam. Dum ple-
nomini eorum aut virulentia di-
(// mimis donatur) cacitatis maledicitur ~~dicitur~~ primo sunt
qui in his maxime et fere solum
dum carmini imputant versum si
multiplicent ollas carnium comica-
tiones exceant cotidianas sunt
(mo) dum convivii nec integrum nec a-
(// noverint qui nati sunt) liquem habeant ~~regende~~ regendae
familiae rationem quam si forte
e videris convenisse forsitan convivio
tum credas non prandentem aut
cenantem. Hoc tamen apud
ditissimos licet et manus inferior
in eo pro modulo suo potentium ves-
tigia imitetur. Nimis quidem enim
famae petitor est, vires suas ex-
cedit et non quid possit sed quid
aliis placeat attendit et illud fes-
tinat implere. Sed esto ut ad famam

potius quam ad gratiam quis liberali-
tatem exerceat, quia nulli virtuti prae-
cludenda est via, animos tamen
et possessiones obscenas fovere
beneficiis illicitum est et infame.
Refert Valerius quod civitas Mas-
siliensium tantae gravitatis custos
exstitit ut nullum mimis aditum in
scaenam daret, in scaena quorum argu-
menta maiore ex parte stuprorum
continent actus, ne talia spectandi
consuetudo vel imitandi licentia
fieret. Numquid ergo honestum
est illos a christianis honorari et colere
audiri in scaena qui nec a gentibus
audiebantur in scaena. Lacedaemonii li-
bros Archilochi e civitate sua ex-
portari iusserunt quod eorum ~~parte~~
parum verecundam ac publicam
lectionem arbitrabantur. Nolue-
runt enim ea liberorum suorum animos
imbui ne plus moribus noceret
quam ingeniis prodesset. Itaque
maximum poetam aut certe summo
proximum quia domum sibi invisam
obscenis maledictis laceraverat
carminum exsilio multaverunt. Et
taliter fere similia condemnata
est lascivia carminum in nostrae.
Numquid licitum audiri in potioribus
quae nimia sobrietas non aude-
bat audire. Eadem civitas omni-
bus qui per aliquam religionis sim-
ulationem alimenta inertiae quaere-
bant clausas habebat portas, men-
dacem et fucosam superstitionem submovendam
esse existimans. Hi tamen qui sup-
erstitionibus sibi consulti sunt per apertam
professionem vendicant apud eos qui
laudem amore mercantur. Porro
sicut avarum a largo ita et pro-
digum quadam contrarietate
differre censuerunt. Sunt duo
vitia opinati sunt esse contra-
ria quantitate alterum alterum qua-
litate. Quippe magnanimitati
timiditas adversatur qualitate in
aliis dum audenda metuunt et au-
dacia quantitate dum plus quam
audenda praesumunt. Prodigalitas i-
ta eroganda profundit in eas res

que nullam sunt relictura aut bre
uem siture memoria hanc
aut effusionem auctore adeo
re commendasse dictus est The
ofrastus in libro quem de divi
ciis scripsit in quo multa preclare
illud absurde quod multus in lau
da magnificencia et apparatione
popularium munerum tantum quod sumptum
facultatem fructum diviciarum
putat quibus ad ludos magis et re
rum ex hac pecuniarum repre
dit effusiones propterea quod tamen neque ne
cessitati subveniant nec augeant
dignitatem ipsa quoque illa dele
ctatio multitudinis ad
breve exiguum quod tempus sit ea que a
levissimo quoque in quo tamen ipsa
una cum societate memoria que
que moritur voluptatis Bene et
colligit hec pueris et mulierculis
lis et servis et servorum similimis
liberis grata esse gravi vero homini
et ea que fiunt certo iudicio pon
deranti nullo modo posse probari in
animis valerius sed et tuneo refe
rt quod in alleo qui largicione be
nivolenciam macedonum secta
batur hanc profusionem regum
e philippus arguit et epistola quedam
verba sunt hec Qui te malum ra
tio in istam spem induxit ut
eos tibi fideles putes quos pe
cunia corrupisses An tu id agis
ut macedones non regem sunt
te sed ministrum et prebitorem pu
tent Quod quid Regi sordidum
esse non ambigitur et corrupte
lam quam largicionem potius
dixit fit enim deterior qui accipit
atque idem semper ex spectandum paratior
Illud autem est stultum quem
quod facias libenter durare quod id di
nibus facere non possis largi
ciones immoderatas rapine sequn
tur cum enim dando egere ceperis
bonis alienis manus cogeris
inferre Itaque cum benivolencie
comparande causa sis prodigus utique
quanta studia assequeris eorum
quibus dederis quanta eorum odia
quibus ademeris Quam ob rem nec
ita claudenda est res familiaris
ut eam benignitas aperire non pos
sit nec ita reseranda ut pat
eat sed utrumque modus adhibeat
isque referatur ad facultates et qui
dam elegant sive philippus sive
alius prolatus hinc profusionem in
moderacionem cohibuit quo quid
glam videtur asserere sed moe nat
tio cum res deserit evanescit sta
gre quam non virtus sed fortuna
sociat amor meretricius ut ipse
compatitur

Et ut dicimus in quibusdam pro fe
ssione invenire militem i
venire qui obsequens et
muneribus suam thaidem
ex nomen celebre et qui fame gratias
captat Sed ut nec grato ut decipi
at nec sedare qui laudem pre
piat nec qui dona corrumpat a
dolescens aut pro se parmeno qui
despicientem irrideat de est apud
Eunuchum comici audi gnathonem
et an ipsum in familia glancon vide
as diligenter attende est inquit genus
hominum qui esse primos se omnium rerum
volunt nec sunt hos consector hi
ise ego non comparo me ut ride
ant sed his ultro arrideo et eorum
ingenia admiror simul quidquid di
cunt laudo id quoque rursum si ne
gant laudo id quoque negat quis
nego ait postremo imperavi ego ato
met michi assentari omnia Is que
stus nunc est multo uberrimus Item nec
ine vidisti alicubi unquam quemquam ut que
piam illorum sive hominem nam qui scelerosus est videntur
ceptio agnoscit adeo quod scitum ho
minem undique repleres qui homines ex
stultis ut ait primeno proinde insa
nos faciat vide et quid senator
se lingua istud inquit est datum
perfecto ut grata michi sint que fa
cio omnia vel rex quod magnas michi
i acebat gracias quidque fecerim alius
non ita me semper habebat in oculis omnes
credebat exactum consilia et ubi cum
societas hominum aut negocium si quando

adimunt cerat requiescit ubi non habat in illam expulerat misera et quin tamen me cominus qui solum adducebat plurimum, Verte ... ego alios palam reprehendebam alios mordaciter irridebam ut risu enecentur omnes qui aderant denique metuebant omnes eam me profecto magnus est hic modus sunt et non est ei similis in tota comedia denique est ergo qui intromittatur ad thandem exclusus phedria qui ea ... mis ... dolet exclusus ... dicetur sobrio ut recedat a meretrice bono quod sit amo quia sicut ad ignem accessit ut calesceret plus satis nec patiatur contumelias meretricum que una falsa lacrimula quam oculis misere detergende vix vi expresserunt Restinguent amatis bellum et ultro accusantes ut agat ut ultro nemini supplicium prestat Non iam sapienti amore nemo facilius fit qua rone insanire huc ergo fedrie et thaidis ea conditione interest ubi ut quod vix audieat taceat et retineat optie Quid falsum aut vanum aut fictum continuo palam effundit riviorum est hac illac illuc effluit utrumque arguit videt quod utrumque qui alterum fallere alterum videt ... notabilit misere ait ergo exclusus et gemens pro dolore O thais utinam esse t michi pars equa amoris tecum ac par fiet ut aut hec tibi doleret aut ego ... abste factum michi pendere Thais ad hec ne crucia te obsecro anime mi fedria non polquo quemquam plus amem aut plus diligam eo feci sed ita erat res faciend fuit plane credo inquit parmeno miser a amore exclusit hinc foras Et quid multa ... sab illa meretricis ... amancium alteri ... cedat per aliquot dies dum decimus

rebus amisit emungatur ad ... que ... est enim gendus Thaidi que prefixiores et prodiciores ad promittit Intrus quid donare queant aut mittere exclusus delibe rent Nam et potissimus est aptenim qui novissima mittit ubi ... priorem emmixerat ... alter exclusus prior delegat ei mestam doloris sui primum Insanit ergo miles et in impetu doloris potius vel moriendi esse decrevit quod in se contumeliam tam insignem accipiat . familiam convocat disponit bellum excipi tribulum collecte viribus expugnare decrevit Progreditur mente et ore revolvit iniuria loquitur grandia nimis viribus fervet sed tum ad conflictum accedit mox amoris pristini preceptum revoluit militare quo ex auctoritate sapienti omnes loquitur quia omnia prius experiri quia armis sapientem decet Thandem ergo suam ex pacto se convenit ... non ... agens ... num Thaydis nec in vinde ... ... hanc virginem dum hoc dies michi solidare Dete thais ... ... concede vide ... non negat Thraso at michi i ante oculos coram amatorem adduxi tum Et illa quid ... legas Ecce qua amice patroni ... nec ... inter ... tum ... hatum est Enim eo inquit pamphillam ergo redde huc mi si manibus ... ... eque et ... petere cum repetit possit quod ... ipsam datum est si ea ... fuerit Et quid multa ad clamorem meretricis ... ... conveniunt turba fit conicatur miles petenti viribus et inde resistit dominatur quod ... optissimo ut linguam manibusque contineat qua si quidpiam turbe fecit aut molimine sibi loci diei ... memoria ... signorum ... promittitur in eum ... tendenda introgantem se thais te michi clam subduxisti et illa libent inquit

Nuere iubet qui rideat sibi mu
lieb. opa. et re pdita cogitur re
dire inglorius. Et hunc fructu
reportant miseri amatores se
o tamen addito q alius rebus
quas ~~pr~~ illi ipi pdiderunt ab
utitur. et quo magis doleat
qui eas meretrici surripuit, sibi
successisse no putat nisi stulticia
am et infortunia amancium su
orum successiue mandatum omni pre
conetur et publicet. Audi therencium
am oculatum date pamphile
corruptorem. quid meretrice de
cepta loquatur egrediens. Nu
quid hic est. nemo est. numquid
me sequitur. Nemo homo est.
iam me erumpere hoc licet michi
in gaudium promptus mi est
pfecto nunc cum me possum
pati. ne hoc gaudium contamine
t vita egritudine aliqua. sed
ne michi hic tu o sum numeri
re nunc michi qui me sequitur q
qs iam rogitando obtundat t
uaret enecet quid gestiam a
quid letus sim. quo pergam
unde emergam. socium vestitu
hunc nactus quid michi que
ram. sanus sim an insaniam
interrogatus h omnia minime e
go inquit te obsecro antipho
ut audias omnia. audies dicem
festum iocundi euentum suaue
fortunam in eorum omnibus histo
riam memorandam et sui quo
qs furoris subtexuit de los
infirma totius ac ut eo ad
pus unum hec arbitror pos
se inferri ut constet peto grat
Samara · ~~in~~ amicitie pstitute fides habere
[illegible] · non debet. Nam que venit
a sinceritate amicicie fidelis certa
et fixa est que ab arta nello
culis fundata iacta erronea et
deficiente viatico euanescit
Cum fortuna manet vultum s
eruat amicicia. cum recederit t
turpi. vertitur ora fuga. Omnis
enim res que in comercium venit

ab uno [illegible] ad alium [illegible]
et auditorem [illegible]
rem at [illegible]
est quo rem [illegible] emisse [illegible]
derit. nisi semper [illegible]
quisque rem ab alio [illegible]
vendiant nisi et [illegible]
tus fiat Cui [illegible] [illegible]
norem vendidit si publice [illegible]
est ematur ab uniuerso [illegible]
is enim no licet publica [illegible]
strahere. Impuerbis quoque [illegible]
ccitudinem venit quia in aucta
largiciō non habet fundum. pterea
quem polaris fauor ad ~~minimam~~ modica
extulit si forte trasoms more em
ptam celebritatem exigit columne
lus affectum honore spoliatum Tabes
mus sua a precempto honoris g
du arcet depnit et repellit In
sultat vmalis sobrius correptor
exultat gnato vix submurmurat
Cum tamen spes est aut pletoro
si desperat et ad alios transit quia
ei consilium est semper felicioribus
adherere

Et tamen et si prodigali
tas videatur in culpa lo
cum arbitror auaricie re
linquendum. Nullum de · de amicicia [illegible]
testabilius prestitum in his qui pn
cipatum aut magistratum aliquem
in re publica gerunt Non enim res
ipa sed etiam opinio eius vita
nda est et ideo impossibile est ut fi
delis videatur alicui a amore dig
nus qui ex multo aput graues et
circumspectos viros auaricie suspi
tionem meruit. Cum vero laus et
fauor humanus quasi ab ampliori fon
te pueniunt ope sed et per nes
cacior est hec psertim locupletis sed
illa lancior et splendidior vero for · diligenter
ti et claro. Nam qui virtutis ope
et industria liberales erunt quo p
luribus profuerint eo plures ad
benefaciendum habebunt adiutores
deinde benefaciendi consuetudine
paratiores erunt et tamquam exer
citatores ad bene de multis pmeren
dum. Si tamen archa suppetet
in glosius est ea libertate que
consistit in donis machine in et

et socrates ut di interrogatus q
nam esset sub abitudinibus dig
nior donare rndit Ego quidem
socraticam diffinicionem sic interpre
tandam arbitror ut dignitas ac
expiencium veritate credatur esse
re vel mitier Illis enim qui prime
meruit donare iustum est et e
is qui indigent subvenire pru
ita tamen ut id respiciatur in
singulis quod in statu suppeciis su
rubore et nota valeat demida
ri Sed quid imitari demo eum
qui solem suum facit oriri super bo
nos et malos et pluit super iu
stos et iniustos Si enim pauper
rem histrionem videamus aut
minimi non debemus utique fove
maliciam sed correptam et si si
pt emendata fratne caritatis
iure oportet sustentari nam ex
pedit quid omnipotenti tribue
re vel effitu mentis vel solacium caritate
Intelligimus tamen increpare pi
grum meretricem vel hystriones
confundere salubrius est qua
quod exigunt elargiri bene
minor quidquid caritas erog
at remuneratur a domino. Quod
dispensat vanitas evanescit In
quo consilio salubrimis exempli
necesse pro ipius fructu libera
litas referente valerio adnotata est
quia cathelme furore ita consi
nata re publica ut ne a locuple
tibus quidem debite pecunie propter in
uolum precii possessionum diminu
ti solui creditoribus possent cu
cencies atque quinquagies sestercium
nummum in fenore haberet neque
de sorte quemque debitorum suorum
neque de ~~fructu~~ usura a suis profitus
est conveniri quantumque ipso fuit
amaritudinem publice confessionis
privata tranquilitate mitigavit op
portune insigne quod testatus se
nummorum suorum non civilis sa
nguinis esse feneratorem Nam
qui nunc prapue rerum negotiorum
delectantur cum pecuniam domum
cruentatam retulerint quia i
probrando exultant gaudio co

† apta monumenta gesta ... ulliusque grata publice ... sedula

gnoscant Si diligenter senatus
consultum quo consilio gre ac
te sunt legere non fastidierunt
Subnectit huic agrigentinum
gilliam quem ipse ... ipsius
liberalitatis precordia constat huius
se erat opibus excellens simul
to etiam animo quam divitiis locu
pletior † et quod ... erogandā po
tius quam ... recipiendā pec
uniam occupatus adeo ut domus
eius quasi quedam munificentie of
ficina crederetur illic enim publicis †
ornatus spectacula edebantur, illic e
pularum magnificia apparatus la
bentis quod annone subsidia orieb
antur Et cum hic universis priva
tim alimenta inopia laborantibus
dotes virginibus paupertate press
subsidia detrimentorum in cursu q
satis solacia erogabantur hospi
tes quoque tam urbanis penatibus
quam rusticis tectis benignissime
excepti variis muneribus orna
ti dimittebantur Quodam tempore
quingentos simul gelensium equi
tes vi tempestatis in possessiones
suas compulsos aluit et vestivit
Quid multa non mortalem aliq
uem sed propicie fortune benignum
esse diceres sinum Ergo quod gillias
possidebat omnium quasi commune patrimo
nium erat. Porro salute et incre
mentis tam agrigentina civitas tum
et vicine regiones votis excu
babant Collocato e contraria parte ar
chas inexorabilibus claustris
~~obseratis~~ adservatus nonne prestantiorem ali
quibus existimes illam impensam
quam hanc custodiam demum
quidquid sapientia disponit appellat
quod temeritas presumit bene h
audis fructum nequaquam assequi

De duobus naturalibus affectibus

Vos quid affectus in homine
ab inicio extitisse sacre scrip
ture designat auctoritas h
preterium scilicet iusti et commo
di appetitum quorum alter in volu
tate alter in utilitate consistit et qui
to appetibus iusti qui in voluntate

alterius in natura consistit et quanto ap-
petitus iusti quam involuntarie est
amplius accessit tanto melior est
et dignius latitudine ampliore.
Nam minus velle quod iustum est
nemo potest, forte quis queat esse
iustus in nimium vel plus. Porro
si appetitus commodi mensuram
naturalis excedat vergit in cul-
pam et cupiditatis consistens
vitiorum parit origines. Alter ergo
istorum quibus militat caritati quantum
que dei sunt alter in propria utilita-
te vel saltem proponens que dei
sunt stant pro moribus. Ab hoc du-
plici fonte mores oriuntur. Hec
est quod si faciat quis aliquod
sibi vult fieri et adeo abstineat
alii inferendo quod sibi nollet ab a-
lio irrogari. Distorti vero si quis
alium ledat vel non prosit cum
possit. Que quidem utrimque multi-
plices sunt a priore quidem amor li-
bertatis amor patrie et laudis
extraneorum amor. Nam liber-
tatem non amare non potest qui se
ipsum et patriam amat et in gratitudi-
ne suo extraneum quamquam si since-
ra caritate diligit proximum si quidem
in eo consistit caritas ordinata.
Ab altero vero cupiditas dominandi
procedit et laudis et glorie et adeo
invalescit ut in opinione multorum
res tamen parum considerate
examinantium virtutibus connectitur.
Nam qui rectum sapiunt hoc vitiis
minoribus aggregant licet ei ab
insipientibus qui tamen sapientum cen-
sentur nomine virtutes subesse vi-
deantur. Unde et veteres primi quorum
romanam patriam eorum decoret et com-
mendat hystoria laudis avidi pe-
cunie liberales erant, ingentem g-
loriam appetebant, divitias spe-
rnebant et honestatem utilitati que
nantes preferebant. Hanc quidem g-
loriam ardentissime dilexerunt
ea totam referentes vitam et mores//

tem. Ceteris cupiditatibus huius un-
ius ingenti cupiditate presserunt
ipsam denique patriam suam quoniam
servire videbatur inglorium, dominari vero
atque imperare gloriosum, prius omni stu-
dio liberam deinde dominam esse
esse concupierunt. Prius enim plebe
rebellitate deinde per dominium etiam
est effecerunt tales quibus iustitia
que eorum gentili dabatur suffice-
bat cupiditate deducta. Alius
nichil satius erat si sub magne
magnanimitatis vel imperii licentia pro-
mittentes laudem maximam consequi
bantur et gloriam. Longe igitur utilior
Cathonis vita videtur propinquior
fuisse quam Cesaris. Quod ex ipsa sua
enim facillime liquebit. Nolite in-
quit existimare maiores nostros
ob armis rempublicam ex parva
magnam fecisse. Si ita esset multo
pulcherrimam eam nos haberemus
nunc, quippe sociorum atque civium
preterea armorum et equorum
maior copia nobis quam illis est.
Sed alia fuere que illos viros ma-
gnos fecerunt que nobis nulla
sunt: domi industria, foris iustum
imperium, animus in consulendo li-
ber neque delicto neque libidini ob-
noxius. Pro his nos habemus lu-
xuriam atque avaritiam, rei publi-
ce egestatem, privatim opulenti-
am, laudamus divitias, sequimur
inertiam, inter bonos et malos di-
scrimen nullum, omnia virtutis pre-
mia ambitio possidet. Neque mirum
ubi vos separatim sibi quisque consilia
capitis, ubi domi voluptatibus, hic
pecunie aut gratie servitis. Eo fit ut im-
petus fiat in vacuam rempubli-
cam. Paucorum ergo virtus ad gloriam ho-
norem imperium vera via est in
ipsa virtute nitentium. Et a Catho-
ne laudata est. Hinc erat domi
industria quam commemoravit Catho, ut
erarium esset opulentum, tenues
nec res private. Unde corru-
ptis moribus vitium e contrario po-
suit: publice egestatem, privatim
opulentiam. Ipse Tullius hoc dissi-//

c. xl. aug[illegible]

[illegible] quem augustinus ponit [illegible] de ci[illegible] c. xx[illegible]

refert augustinus ubi de civitate dei [illegible]

mulare non potuit in eisdem li
bris quos de republica scripsit
ubi loquitur de instituendo prin
cipe civitatis quem dicat alendum
esse gloria. Et consequenter commemo
rat maiores suos multa mira
atque preclara glorie cupiditate fecis
se. hinc ergo vicio non solum non
resistebant verum etiam id excitandum
et accendendum esse censebant
putantes hoc rei publice expe
dire. in libro quoque philosophie idem tulli
us hanc intulit pestem qualem
quod fatetur honos alit artes et g
loria accenduntur omnes ad studi
a iacentque ea semper que apud ali
quos improbantur. huic igitur pro
cul dubio cupiditati melius est resi
stere sine dubitatione quam cedere
ut enim ait beatus augustinus in lib
ro de civitate dei tanto quisque est
deo similior quanto et ab hac immun
dicia mundior. quod in hac vita et
si funditus non eradicatur quoniam
de anima bene et proficientes animos
temptare non cessat saltem cu
piditas glorie superetur dilectione iu
sticie. Nam sanius videt qui et a
morem laudis vicium esse cognos
cit. Nec solus id augustinus sed et
gentilium sententia est. Gloriam hanc
nichil aliud esse quam ventosi
quodammodo spiritus tumorem fumo
simillimum. Nam et fumus oculo
rum obtundit aciem et quo in
altius ascendit citius deficit et quo
magis dilatatur amplius solvi
tur. Cum enim ad excelsa perve
nit evanescit. Recte quidem eo quod
a principe demonum vanitatis traxit
originem. Nimio sunt capiuntur
amore qui divitias mundi et ina
nia ceperunt et nescio quid ma
solidum apprehendere voluerunt
obliviscuntur sunt tamen nichil
aliud quam se oculis commeantur
nimius. Volunt non apprehendere

quod sunt. et illud ad emendacionem
non modicum intuiti sunt fantasticas
dumtaxat vane opinionis sectantur
umbras. Quemadmodum alios pueri
preesse et assumant ad dimensiones lia
de fallacia rerum presumentes in
agmine abiit in florem et deinde
seipsum imprudenter aspicit flos
sine fructu puerilis evanescit
Multorum quoque fuit opinio
qui inveterati philosophi pre ceteris floru
erunt alexandrum atque alexandrum
a numinibus esse progenitos eo quod
in omnibus querebant propriam gloriam
platonem quoque propter divinum
quodam modo quia eminuit sapienciam
et augustinum propter potentiam for
tunam quam singularem a diis trax
isse originem tradiderunt. Et qui
dam in contrarium vanis colligis
sentencias aut divinum hoc esse genus
aut deorum filios esse de genere
nisi quia dii gentium demonia
sunt. et incubi demones vanitate
et malicie sue circa mulieres sed quo
nem tamen gignunt vel magnunt
in prolem. Nam et verus dei fi
lius deus homo propriam non querit
gloriam in omnibus que gloriose fuit
ab eo sed patris cuius gloriam illustrat
gloria ampliori quam deum ex quo
sunt omnia bonorum operum gloriam
refert. Sic et vere sapiens [illegible] omnis
vere potens et vere bonus ad eum
tamquam bonorum omnium fontem
sua omnia laudabilia refert sicut
numen sed creatorem et individu
am trinitatem. alexander per
tus laudis insaciabilis qui ma
cedo comiti suo ex auctoritate de
mocriti preceptoris sui innumerabiles
mundos esse referenti heu me in
quit miserum qui nec uno quidem
adhuc potitus sum plane nusquam
dignus quam misera tamen veniales
omnibus ascribuntur laudes insania
ta et insaciabilis fames insul
tant et tragedie antiquorum

eo quod angusta hominum possessio
sunt quibus deorum omnium domicilio su
fficit Sed tamen licet appetitus
glorie semper videatur mentibus pa
ertior eorum perniciosior est quod
nil sceleribus in notescere magis
in dixerunt Pausanias cum
hermoclea percunctatus esset quo
nam modo subito clarus posset
evadere atque is rendisset si oc
cidisset aliquem virum illustrem
futurum ut gloriam eius in ipsum
redundaret continuo philippum
interemit et quidem quod petie
rat assecutus esset Nam et se
par ricidio notum posteris reddi
dit Et celebri supplicio pati
buli cui affixus est coma ante
a quam mortalis que et olim pendentes
ias dicta capiti eius prude
tis imposuit nullum dantes so
latium innominata tam pudicitie
pernitiam consitute philippo non
permittente sed ridente in iniuriam
ut auctore trogo aliquatenus
cramen sacrilegii excusari in
ventus est qui dyane ephesi
ne templum vellet incendere
ut pulcerrimo ope consumpto no
men eius per totum terrarum orbem
diffunderetur furorem quem sum dete
xit impositus aculeo Et misit
hec pompi magne fraudem
genium eum sinis comprehendisset
historiis bene consuluerunt eph
esi decreto tamen statuentes ut
teterrimi hominis memoria abole
tur silencio simul quod videntur
gloriam affectare immo maiori insa
nia qui non ephesine dyane te
plum religiosis moribus evade
dum Si templum spectus sancta
homines tollis animas si et cor
pa ut hoc hominibus ut plurimi
notescant luxurie vastent inc
endis Nam ab eo laude appetunt
et plerumque asserunt honores
unde eciam fueat ignominiam
subvertere et penam

Alterius iam sermo progres
sit ut nunc vicium aut con
bluam ... opponenda
orreat ... impugnaret sum
met enim iam collucentibus ...
carnem et sanguinem et sorores
videmus precludere et commutare
auferre devita omnia inconvenientis
luxurie epicureis reclamantibus
coartamur Est enim blandum ut
aut valorum luxuria malum quod
amissare aliquando facilius quam
vitare Nam et volumine quod penetrare
vorare percipitur more quodam
ulcerosus ut mel si amaricatur be
ter cum ipsa dulcedo vorum diri
genda est in ipsum opus est at
libido cognata et coniuncta luxurie
cuius sequela in iudicia fruitus in
dubitatus confusio est procedat
ergo sermone que origine et cau
sa prior est licet aut per quosque se
sunum porticus lenocinia luxurie
eos introeant voluptas animi
ad iudicium magis videtur acce
dere et per gustum vel tactum per
venit fragrantior est et olfacien
di et videndi delectacio medium
locum tenet Nam neque satis
medium licet indicare nec responde
re per ipsos sensus insinuabitur
Si quid in oris pomorum se
vestras ingreditur cum quidem
piam delectatur circensium certam
athletarum histrionum mobi
litate et intimum formis splendo
re gemmarum vestium metallo
rum aliorumque quibus liber
tas animi captivatur Rursus si
auditus vario organorum cantu
vocum quoque flexionibus mulieram
ad carmina poetarum comedia
rum et tragediarum actus
mimorum urbanitates et strophas
et quidquid vero per hominem per
aurem incedit vilitatem me
tis effeminat Odoribus aut sua
vitas et dulcia timiamata et
amomum muscat peregrinis unius

mulieres ... [illegible]
negat ... [illegible]
salutis et ... [illegible]

pellicula quod dissolutis ama
toribus convenire communis et
totus docuit. Porro ciborum avi
ditas avaricie mater est et ca
mini qui quibusdam compedibus
degravatum tenet intra se,
quia brevem gule voluptatem tre
lustrantur et mala et ut mulsu
vinum preciosius quam alius fauces per
transeat totius vite opere desudat
ipsi quoque nummi illis et si vide
antur in pelvia solidati tandem
riunt et complanantur equati
solo Nabuzardam coquorum princi
pe imperante. Tactus aut alie
norum corporum et feminarum
ardentior appetibilis virginum
fanie est. Eliudque sensibus quibus
molliatur ludus ac iocus est
pre hiis que affert post vacationem
ti vitat hunc ut rabies hinc
in cupimus ~~[illegible]~~ wasamuse gestimus
emulamur solliciti simusque et ex
pleta voluptate per quandam
penitudinem rursus ~~accendi~~ accendimur
~~tur~~ quamque quod fuit in fecimo ite
rum peniteamus. Ergo tu phas
portas qui quidem tamen perturbationum
bationum ad arcem mentis intrare in
nervint ut aut bonus iam omnis
ubi erat libertas ubi fortitudo eius
ubi de deo cogitatio maxime
cum recordatio tactus de primitiva
t plenitudo pluralitas voluptates
et rememoratione vinorum cogat
animam compati et quod dampnans ex
cere quod non agit. Forte hinc
quod cum apostolus vitiis quibusdam
consuerit reluctandum adversus
fornicationem. Nam hec dum vo
cetur cum in meor est et pluta
dum ad memoriam reddit per
esti ferias excitat voluptates.
Ut decretis tacuam quos simpli
citas egit in culpam plures a
cutissimi et beatissimi xpiani
et ferventissimi in fide Origenes
sicut ecclesiastica refert historia
seipsum castravit fornicationem

c. non aggressione sed
fugam vincitur
fugite inquit
fornicationem etc.

efficacissime fugiens zynio et
omnem quam fingi posset peccandi
suspicionem, ut eximie sue nota
tum pestibus hilaret quod aut mi
rabilius est legitur quidem plo
rum sibi ac oculos effodisse ne
exteriorum illecebris caperentur
utique ad mandata bona et honesta
ferviebant zelo astricte sciam
non habent. Dictum est et satis
dignum a restoribus dum quo vo
luptatum vitia oblivionem asserunt
mandata et solorum exitus recor
dandus. Fessus enim prius quam fien
dus quo magis animi repetantur
subiciat animus et quod meis commodis
est ne redeant iubet abscondi
dicat apostolus quod voluit quia for
nicationem fugere et gule finire
aut omnino impossibile aut difficillimum
est. Nam et illa per gule que co
rpori vires adimit neque is
mechie corpus est venere bach
us plerumque quia expugnat et
tamen insatiabilis voluptatis re
mi recalcitrare convenit. Siba
ritus obtinuerit venenum non vo
luptatem extinguit aut nulla
ebrietas aut tanta ut tibi viribus
eripiat per quam est inter utramque n
ocet. Adeo vitiosius recedatur
sed qua magis aberretur non
facile dixerim. Si iam alterius
erroris nomen non censetur quia
analogie pertulit notam et hac
inuenit liberalitatis habe victima
gradum enim liberalitate efficito
nunc a loco nunc a tempore nunc a qua
litate nunc a personis nunc ab effec
tu et asserendi ostendit laudes
illas proprie commendabiles medi
tur que [illegible] et hiis de
bitis ita indiget aut vita similis
oratur clarius eminuit. Ergo
qui omnis admittit ad mensam ex
actissime liberalitatis est plene
quidem eo quod liberalior quo plus
plures admittit. Si sic calculo per
arctissimum colligimus proximum
est quod si non omnis admittat eos

quos introducat sic cibat sic po
tat sic inclinans fulcit et locat
discumbentes in sedibus ut nichil
vel excogitari saltem possit
multiplicantur fercula tibi alii
aliis farciuntur conduntur hec
illis in iniuriam nec in naturam
relinquere et alienum cogimur af
ferre saporem confunduntur et sal
sameta garulo nec tibi bus est
cum plurimum polliceatur effectus
et iudicia [illegible] Egregium
est hunc modo [illegible] mimis et histr
ionibus et trunigerulis placet
hec enim non ad veritatem sed ad opi
nionem omnia sunt cocorum sollici
tudo servet arte multiplici elici
mitur ira quid quod die genero
porteat et cottidianus ministrari
tyrannis domesticis dictatorum
certe die quid delibeat [illegible] coq
uit irritamenta gule et unde p
alati vires excitet ebetati nichil
arbitrantur expeditum nisi cum i
temperantie sint [illegible] sunt et
qui poculis fercula subruat et
qui omeiti auctoritate decreti in
centivum ingenium et fomitem v
tutis et quedam claritate fonte
operiatur si se ocio meo sincerare
pluerint fervidi quo modo co sur
gunt et qui in exhauriendis po
culis promior est potior iudicatur
dici solet quia aleator quanto in
arte doctior tanto nequior et
plane qui bibacior est alios ma
licia et iniquitate transcendit ...
labit ipse apostolatus a saluta
ri suo filias et filios suos dem
onis et isti dum ingurgitatione
vini aut sicere spiritum deprimunt exti
guunt scintillam [illegible] se totos in
iudicare prostituunt et bachanum spi
ritum [illegible] aliud nam
possunt familiaribus inolare
certissimum sunt qui ista contem
pnant quam hec vulgarium et ut
ita dicam plebeiorum communem
videtur esse professio [illegible] alia
philosophica alia [illegible] alia dicunt

esse plebeia [illegible] laudi plerum
que dicitur [illegible] semel in
ter mestruo toto [illegible]
impendens [illegible]
hoc quid sepe prodigalitatis [illegible]
dum et avaricie nota est. Nam ut
dici solet avarus dum incipit mo
dum excedit. potius videre quam
plurimos qui fere anno toto pessimo
me student et ad purgandam av
aricie labem epulones [illegible]
et pastores et collegium [illegible]
qui aliene nitore culine capiuntur
Et quos magis honorare volue
runt maioribus honorant [illegible]
poculis ingurgitant et distendunt
Et donec rapidam o[illegible] in
[illegible] aliud amicicie aut fes
tivitati credunt esse subtractum et
hoc ab omni urbanitate adeo peul
est ut ad [illegible] et
[illegible] opulencia [illegible] vite
t nam habundanciam [illegible]
habet [illegible] copie eorum disper
sunt omnia sic parcit ut effundat
sic effundit ut parcat et quamlibet
per se racionem non negligit quamvis
sed ut ait portinianus sed [illegible]
neni non ostentat impense nichil
enim molestius est quam si triclinii
consul in convivio sedere videatur
ad calculum unde non satis michi
videntur esse [illegible] quidam de li
beralitate [illegible] qui sin
gulis noctibus cum [illegible] ca
lculum ponunt Et quod effunderunt
usu vel ab usu diurno quasi noc
turnis lacrimis deflent Subori
untur lites accedunt mine argu
untur aut furti aut insipiencie
[illegible] et qui re male administra
ta [illegible] et torquentur [illegible]
quod effundere iussi sunt
restringere compelluntur Et con
sumptum turbantur omnes dum damnis
[illegible] suspiriis
et dolore [illegible] Sepe ac e
venit ut qui ad regem [illegible]
ingressus est ibidem quo verum
dicam [illegible] fugit aspectum [illegible]
[illegible] ac [illegible] sumptuum

habeat racionem et mediocritatis finem quod et
in ullius locis tractandis sordi
bus eis magis videtur accomo
dus. Sane ne quod sordidum di
xerim si diligens pater famili
as id agit ut et racio constat
impense. Hic tamen hoc gradu
aut dignitatis persone non adimit
si in eo vitam tenere et bonam
eius persona. Et si quid ut ali
us sit et alius videatur nequa
quam arbitror a sordibus alie
num et quod de minorum tribu
ceste Portuniano regula est ut
his plurimum pro amore condescen
dum liceat sobrietate hilari non
polluta. Nam conviualibus sic mo
rem geri oportet ut licencia le
cior nequaquam in turpitudine
luxurie se ruat. Illa siquidem qua
si omnium generum hostis tetterima et
acerbissima vitanda est. Dioge
nes tiranos et subuersiones ur
bium bella quoque hostilia vel omni
a non pro simplici victu oleribus po
morum quoque sed pro carnibus et ep
ularum deliciis asserat excita
ri. Recanus quidem bellorum hos
tilium vel civilium matrem vel a
liarum luminarum que non in so
la gula placanda consistit po
suisset. Sed totum intellexit in
fecto divinum quoque in cibo et potu et
venere et cultu splendido con
stat ad gule sperni coartantes
Nam in his proprie luxuria
eminet et proximo sunt nocte que
horum meditatio et inter exer
citium est ut epulentur cottidi
e splendide. Hec enim intemperancia
bonos mores subuertit et totius
hominis saluti preiudicat et insu
per hortetur prius humani cor
poris fabricam soluit auctor e
ypocras crassa quoque obesa corpo
rum crescendi modum inplevi
sse naturam esse sanguinibus
depretionem. Ut habeant in que
rursus crescere possint alioquin
in plenitudinibus distente sa
cietas in palisim et pessima
gula morborum erumpit. Impletio
enim est in primo statu corporis per
manere nam si motu suo crescere
vel decrescere nata est et nisi cres
cendi capax sit animal omnino sub
sistere nequit. Fertur et Galienum
de animalis dici abstinentia loco
efficacissime et saluberrime medi
cinalis cure induxisse nec facile
posse nisi corruptionibus que sunt
morbis gravioribus subiacere
qui decima quaque die a bonis cibo
abstineant aut simplicissima die
ta usque vitam ducunt ad hunc quoque
seculum feriam in ieiunio sine
cibo transigant vel eo utuntur
minio quoque quidem religiosi et viro
luminis sicut scripti loquuntur et sa
pientes fuit refert Pompeius
Trogus quoque tetterimus Sicilie
tirannus Dionisius dum gule et e
dacitati deditus erat oculorum
lumen amisit. Nichil enim est
quod teciorem inducat caligine
ingluuie quia ut ait Por
tunianus edacitas oculos tenet
si oculos vorat. Galienus aucto
re ieiunio doctissimus ut pre
ypocratis dicit in cohortatione me
dicine adletas quorum vita et
ars sagina est. Nec vivere posse
nec diu esse penitus animas quoque corru
pta nimio sagine et adipibus
quasi luto involutas nil tenue
nil celeste sed semper de carnibus et
victu cogitare et ventris inglu
vie. Flegmaticus vel quosdam morbo
articularia et podagre morbus languen
tes abeuntes per separationem bonorum ad
simplicem mensam et pauperta
tis redactos convaluisse. Tenuerunt
enim prolabundine dispensande do
mus et epularum largitate ge
et corpus frangunt tamen sur
rexit oracius appetitum ciborum
qui consumpti relinquunt penite
cianm spne voluptates noce empta
ta dolore voluptas. Et hi cum in
amenissimo agro in morsum vo//

sumptuosorum hominum sed crassissimi
pinguiorem quam describet Lucilius in
sermonibus meis per nitidum et nitidum
bene curata cute vises. Cum
videre voles Epicuri de grege
porcum. Sed et vilissimis cibis v-
itanda est sacietas. Nichil enim
ita obruit animum ut plenus venter
et exestuans et huc illuc quasi v-
ertens se et inquietus ructibus vel instrepi-
tus ventorum afflatione respirans.
Quale illud ieiunium aut qual-
is refectio post ieiunium ~~aut qua-~~
~~lis refectio~~ cum prandiis epu-
lis distendimur et guttur nost-
rum mediatorium efficitur la-
trinarum. Dum quasi volumus gl-
oriosius medere famem que tota-
tum vocamus quantum vix altius
dies digerat nox. Itaque non tam
ieiunium appellandum est quam
crapula ac fetens et molesta di-
gestio. Sed quando ieiunium. Et huius ie-
iunii faciet memoriam et eius reli-
gione deducta frugalitatis maxi-
mas et saluberrimas commendat
utilitates. Hoc autem eleganter et
vere ait Porphirius neminem cum lite
cor macri nisi sibi modo et po-
tu frugalitatis et modestie prescribit
formam. Immoderatio cibi et po-
tus dispensatricem omnium officiorum
temperantiam ambigit ea impellente
sit homo ad audiendum tardus
velox ad loquendum velox ad iram
sit ad libidinem promptus et ad
quevis flagitia proclivis. Qui mo-
destiam deserit ad plebeiam
comessandi consuetudinem facil-
ime prolabitur a tinch. Imitatur Hor-
merum Maro Homerice personis fide-
lissimus imitator qui dum in Alcinoi re-
ge Feacum Ulixem exceptum
recolit Eneam naufragum in co-
nvivium Didonis introduxit et Si-
doniorum et Afrorum luxurias in
uno convivio eleganter expressit. Post-
quam prima quies epulis men-
seque remote crateres magnos
statuunt et vina coronant. Fit strep-
itus tectis vocemque per ampla

volutant atria. Dependent lychni laqua-
ribus aureis incensi et noctem
flammis funalia vincunt. Hic re-
gina gravem gemmis auroque po-
poscit implevitque mero pateram
quam Belus et omnes a Belo soliti.
Tum facta silentia tectis. Iu-
piter hospitibus nam te dare iura
loquuntur, hunc letum Tyriisque d-
iem Troia qui profectis esse velis
nostrosque huius meminisse mino-
res. Adsit letitie Bacchus dator et
bona ~~domino~~ Iuno. Et vos o cetum
tum celebrate faventes. Dixit et in
mensam laticum libavit honorem pri-
maque libato summo tenus atti-
git ore. Tum Bitie dedit increp-
itans ille impiger hausit spum-
antem pateram et pleno se proluit
auro. Post alii proceres. Cithara crinitus Io-
pas personat aurata docuit quem ma-
ximus Atlas. Unde hominum genus
et pecudes unde ~~liber~~ imber et ignes
Arcturum pluviasque Hyadas ge-
minosque triones. Quid enim Occea-
no properant se tinguere soles hiberni
vel que tardis mora noctibus
obstet. Ingeminant plausu Tyrii Tro-
es quoque sequuntur. Nec non et vario noc-
tem sermone trahebat infelix Dido
longumque bibebat amorem. Vides
ne delicati constituta convivii processu
et exitum super fluaque signum processi-
sse et luxum epulacium gravem
fuisse indicat quod scripsit po-
stquam prima quies epulis quam
alibi parcioris mense sobrietatem
notans et que solis natis gau-
det ait postquam exempta fame
s epulis. Veri quia cibus homines
efficit tacitos potus loquaces
strepitum et cetera luxus insignia
que de licentia bibendi provenit p-
rudens admonuit. In ipsa quoque aga-
petarum consuetudine planum est
invenire superstitionem quam in ...
consociatur gratia et qui religiosi
patribus invitatur qui luxum et in-
mundicia prius mentibus inicit preter

abigitur ad mensuram Et ibi ce
teris prevalet qui aut gula a
dolo stravit aut vicit compoto
res inveniens illic quod nesto
ris ebibat annos quod sit perlicet
sita sibilla senex. potus qui
dam amicus a curiis redimit plenam
mentem conceptam letitiam
dissimulare non potest prorump
it in cantica et ab eis in libidi
nem vergit. Citra cantus ipsos
ab eo stultitiam vel bucolica pro
ponet amatorum sed ea que omni
bus conventus venustatem dece
at et philosophie maiestatem primam
in opidanorum cetibus removere
tur. illa que in luminosis dictis
communo cantibus et in compositis
dapsis proponunt vtinam bucolica
vel stultitiam amatorum conquie
sceret in domo sapientis et eam
auditu omni respuerent que aut
per sint aut sine turpitudine et
corruptione demulceant. Et qui
dam elegantiam nunc in curaticori
carere di poeta doctissimus retin
grammaticum qui in cetu omnium nil
admittebant nisi quod vel aut
morum instructione polleret pla
usum eorum vanus sermo pro se
quitur eo quod vetustissimam pre
mante mens ebria longum insp
lubilem et pestiferum bibit amo
rem quem diffinit prius esse co
cupiscentiam Commendi campa
niam luxuriam vrbi fuisse per
tilem historiorum testimonio
celebre est invictum etiam arm
is hanibalem illecebris suis
complexa romano militi vince
ndum tradidit Illa vigilantissi
mum ducem illa exercitum acerri
mum dapibus largis humidati
vino vnguentorum fragrantia
veneris usu lascivior ad somp
num et delicias enervavit ac tu
dem mi fracta et consissa punica
pro veritas est cum se prelasat
albana castra esse ceperunt
Quod hiis quo vicus sedibus et
dampnosius quibus orbis at

teritur victorie clamque fuerunt pro
pria gloria in infamiam vertitur
cum quod fuit et corpus vires adeo
expugnaverunt ut nestras ab hos
tibus ire an ab illis capi formi
dosius haberent sit vrbs poli
mentissima opulenta divitiis
ornata moribus et legibus or
dinata caput ac curie habebatur
sed pugna luxuria prolapsa est in
profundum miseriarum et turpitudinis
decadit ut suorum se insolentissi
me dominacioni subiceret qui primum ad
modum pauca senatorum ordine
intrare ausi mox universam rem
publicam occupaverunt. testata
ad arbitrium suum scribi iubebant
convivia cetibus quod ingenuore sicu
vetabant. ducebant filias domino
rum postremo lege sanxerunt
ut stupra sua in viduis pariter
atque in nuptis impunita essent
ac neque virgo ingenuo nuberet
nunquam castitatem non aliquis
ex illis ipsorum delibasset. Ero
pus tragedus sui operis lucide
depingit iuvenem quem coste
tacito liquefactus grandis su
me vniones potionibus assere
solitum ut amplissimum patrimoni
um posset vna sorbitione ebullare de
glutire. Metellus primus ab hiis
qui res memorabiles scribunt ar
guitur quod se avis et thure patie
batur ab hostibus compileto
quod etiam tuebatur animo. alii alias
aureis in adventum suo contectos
parietes et manibus epulis
ludos apparatissimos fruebat
in tempore Et in veste palmata
convivia celebrabat dimissis quod
laqueatis velut celesti capi
te recipiebat coronas et vbi ista
non ingreditur neque in asia quare
luxuria vel hispaniam senectutem cor
rumpere solet sed in horrida et be
llicosa provincia et que romano
rum bellicorum exercitum in
oculis lusitanis velis pstinge

Consuenit xerses oprim regarum ostentacione ex omnia Con
sq3 luxuria gaudebat ut edicto
pmium ei oppnet qui nouum
volnptatis genus repisset q
et delicys dum nimis capitur
cu amplissimi vuina imperij aput sala
minam vir vnus nave euast si queri
lucpnd sn autlebris ut ungmat qrimd
aput maiores accepisti frugalior sunc
se sabnetatem A qnueritorem cetum
cuca aput eundem offeros hrquinb ex
certo nouemos sequens afferdanth veri
vez yarnij dextera dat heraclis

vbra ~~offigessus~~ [offerrossssum] h offers plo qui
yet ubi dca dapes mbet ess
latare pom pocula gramineo ip
vros locat ipe sedili papmi
que thoro et villosi pelle leo
nis accipit eneneam solio q3
invitat acno. T mnleti mue
nes ceratim ore q3 sacerdos
viscea tasta ferunt thanozum
onerant q3 canistris donalabo
rate cereris bachum q3 ministr
ant vestitur Eneas simul et tr
oyana inuetus pectus tergo bo[uis]
et lustralibus extis ibi auctast
aurea et vniusta suo uitore pre
fulgent hic sedile gramine[um] acru
um solum et quo virum for
tem decat spoliati leonis p
ellis villosa liro lecti mueneb
ma ibi suunile suppellua et p
uicosa mistrant ibi [vix] tamd ab
epulis frugalibus comprimitur
ardor ibi tremndis zoppas luxu
riancium letificat cetum hic a
re sacerdos reficioz sobriam co
secrat religionem hic pop mensa
seria tractantur et ad erigendam
rem publicam erigitur vile
robur ibi ut luxurie saneat suf
pabus mortantur et inmial
late sunt ~~et~~ quo sicut mfatur
nalium [brum] libro legitur ad luxu
riam reprimendam leges pli
me quarum p smutoria meo
rem in talee titulis coronis
pone ut tedio sit et ut oio mutile

Arma quo omi
ad populi leo
ortis a ponere
p scribentis et
mi ad vnam arma verum [sumaz]
tu in moderacione sumptuum re
gnans3 cohibuit quin nuncius
liceret p arbitrio bona sua in
pantos consumere Secunda est qo
lex fannia que etc sup tibi moil
fecit scripta que est in omnis ut
no solum omnes vidcam si noices
vniuss italie lege sumptuaria
tenentur Nam in eo de dic legi
ins toncplet at yris adiecta est
et Licinia que mio consumen et
qualitate sumptuum l caucioni loco
rum dicerum l tyrum psumpssit re
gulam ne quotidianis liceret
exultare communis dies etos psi
meis quibus p missum e com
nare Ergo ut sobri estote sem
li psumpto legum cohicetur ex
pensa cenarum Sequitur abinui
o cepit radius luxurie pululare
vnde trebius v bunn est leges [xiij]
bone ex malis moribus pere
antur llex quoq3 cornelia sup
tuaria est adiecta priorbus
inqua no communi magfice
phibita est nec gule modi stnc
s inora peia rebus imposita
Ez quibus rebus qua exquisi
tis et pene incognitis gnbus
deliciarum quos illic pisces
gnasq3 offulas nominat et tan
peia illis nuora constitut an
sum dicere ut vilitas edulioz
amos hom ad parandas obsequi [ut obsoniorum]
orum copias mutaret et gule
sinire ne q p mis esset facultati
bus possent Ergo ad prime luxu
niosus e prodigus videri pt cuiu
tanta in epulis nel gratuita p
onantur ptea lucius sulla lepi
dus consul [aung] restio leges
tradimitur tulisse cibarias Cin
sumptuarias leges catho ap
pellat differunt tamen q cibaria
re gulam regulant sumptu
arie altmodatum ut ait portu/

quare videlicet quia [epiuntz]
fames A [odendi] epulis frugalibus

manus luxuriam cohibebant hoc at
magne libertatis laudibus effe
rt quod cum multe leges de cenis
et sumptibus ferrentur ad p
opulum castigantissime illius
rigor dum optinuit nil obste
num habet quia nichil prohibet
occultum precepit enim ut paten
tibus ianuis pransitaretur et ce
nitaret ut sic oculis ciuium tes
tibus factis luxurie modus fi
eret. hoc autem ideo tuto probat p
ortunianus quia apud populum casti
gatum et posterorum respectu ante
rum laudi erat frugalitas et pa
rcitas non poterat esse contemp
tui vel rubori. Nec verecundie erat
ut ad cenam alienam quispiam
inuitatus impudenter irrueret. O
mnino enim fabulis non enota
tis haut equidem turpe existima
tur. verum sponte irruere incom
mu aliis paratum nec homeo
sine nota vel inspratre memora
tum est Ceterum leges ille valu
ipate seu valuit frage licet p
ortunianum iudicio optime fue
rint obstinacione tamen luxurie
et uiciorum inuicta concordia
nullo abrogante irrite facte s
unt. anthonius et si nulli sup
tuarie legi paruerit legem ta
men de cohibendis sumptibus
tulit homo quidem temerarius
maxime inualidus et luxurie de
ditus. usqueaquam sumptum quod
mitto magno pompeio suasisset
ex decreto gaii cesaris de eo
triumphatore orbis vilis adu
lator et homo vicijs sordidus
triumphauit. captus est tamen
cesar virtute magne eo quod p
fusione pecunie et commisceratio
nibus et latronum et histrionum
stipatum magnificus volgariter
videbatur. Ergo bene agitur cum
principibus popularibus qui ex ne
cessitate coguntur ad instigationem
saltem vilissimis nebulonibus ad
ulari Nam in re publica nemo
tirannorum restare magis accessit
ad principem illius enim rem pub
licam oppressisset populus tamen

romanus omnia que ipse decre
uerat approbauit. fferente vitus sedi
cionis et ciuilis belli recordationem
passionem optimo tamen preualu
it ut quia summa virtute idest de
mencia preditus fuerat statuta e
ius quasi ex maxima parte ben
igna populus approbaret. unde in
laude eius dicens ait nulla de v
irtutibus tuis nec admirabilior nec gra
cior misericordia est. p inmigo anni egre
gie virtutis magnifice facile supp
lantauit anthonius. Hic enim cum
quidquid maris aut terre aut ce
lo gignetur ad saciandam ingluui
em suam natum existimabat fa
ucibus ac dentibus suis subderet
ea quod receptus de romano im
perio facere vellet Egiptorum
regnum. Cleopatra uxor que vinc
i a romanis nec luxuria digna
retur sponsione prouocauit insu
mere se posse in vnam cenam ses
tercium decies quod mirum anthoni
o visum nec moratus sponsione
contendit dignus cui maxima mon
atus plancus qui tam honesti
certaminis arbiter electus est alta
die cleopatra pretemptans antho
nii pollutibilem sane parat ce
nam qua nam miraretur antho
nius et cum ipse qui omnia apponebantur
bantur ex cottidianis opibus a
gnosceret. Tunc Regina arridens
fialam sibi posuit cui non nichil a
ceti acris infudit dimisit quod festi
nabunda illuc vnionem ex alta
aure dempta et eiusdem mature dis
solutum ubi natura est eius lapidis
absorbuit. Et quamuis eo facto spo
nsione vicisset cum ipse cum ipsa mar
garitha centies sexterciorum sine co
ntencione eualuisset manum tamen
ad alterius auris vnionem similiter
admouit. nisi numacius plancus
iudex seuerissimus superatum antho
nium mature pronunciasset. Ipse autem
vnio cuius fuerit magnitudinis
inde colligi poterat quod qui superfuit
post ea victa regina et capta egi
pto Romam delatus dissectus

quod est et scita cypria margaritha
due in posite quod simulacro veneris
et monstruose magnitudinis in te
plo quod pantheon appellabatur
Sed hiis et similibus deuenerunt in
intemperantissimis et flagiciosissimis
non populi romani sed vicinum pub
licus hostis ne educitur quod tamen
in iudicans ipse de sumptibus
posuit legis nomen habebat aut
vigorem locum aut unius et iura
tatem legibus fuisse albaniis vel
greco constat quod ciborum dilige
dorum regulam lucinia admire
runt Testatur hoc marcus var
ro qui enumeratis que in quibus ita
lie proveniunt optima ad victum que
requirantur pisces thibernis hiis v
bis tribuunt plinius palma in libro un
decimo rerum humanarum ad victu
optima fert ager campanus f
rumentum valerinus vinum cassia
nus oleum Tusculanus ficu
mel tharminibus piscem tibe
ris h varro Sed inter eos precipuu
locum lupus tenuit Et quidem ij
quia inter duos pontes captus esset
id ostenderunt cum multi alij tu
al Sang tieg vir etate lucam
/ quia ane in ordine iuxta legem pharai
am suasit cum victa ideo ponenda
sunt quod non solum de lupo inter du
os pontes capto erunt testimo
nio Sed ac mores quibus plerique
vivebant facile publicabunt de
scribens enim homines prodigos i
forum ad iudicandum ebrios
comessantes qui eque soleant inter
se fin modum ita sicut ludunt ale
a studiose de libertate unguente
scorte stipati ubi hore decem sunt
iubent puerum vocari ut comiti
um eat percunctatum quid in foro
gestum sit qui suaserint quid
vetuerint inde ad comitium
vadunt ne litem suam faciant
dum eant nulla est in angiporto
ortu amphora qua non impleat
quippe qui vesicam plenam vini
habent veniunt in comitium tristes
iubent dicere quorum negocium est
narrant in deo testes ponit ipsos i
d iudicium vili reddit ait se omnia
audiuisse tabulas poscit litteras i
spiciat vix pre vino sustinet palp
ebras eunti in consilium ibi hec
oracio Quid mihi negocii est cum
istis nugatoribus potius quam po
temus mulsum mixtum vino g
reco edimus turdum pinguem
bonum quam piscem lupum germanum
qui inter pontes captus fuit hec
tenus Sed et plinius suo tempore
eleganter tetigit gulam cum hiis scri
beret de pisce antipenses qui m
ulis rarius esset pro eius vilueat
pro pretium ista subicat nullo in ho
nore nunc est quod de quidem miror cu
ius rarius inventum sed non diu fe
cit hec persimonia nam temporibus
seuere propriis Samariti senis
vir seculo suo doctus subiciens
verba plinii non est dubium ait pi
scem hunc nunc in honore traiani tempo
ribus extitisse unum ab eo dicit apud
antiquos fuisse imperio ego aut te
stimoniis palam fatior vel commo
ditas quod gratiam eius video adepulas
quasi per liminio redisse et in ipse
quam dignacione nostra tamen nisi
commo preciosum adiutam hunc
piscem a coronatis ministris cum
tibicine introferri longum erat
si omnia que leges cibarias in
diderunt vel cibariis legibus
nata sunt volueo enarrare quamuis
lucionis morum sermone valeat
comprehendi et sunt plurima seculo
nostro incognita quibus vel verbis
exprimere vel coercere moribus potu
erunt Siuit enim grecia capta
ferum victorem cepit et artes
intulit agristilatis sic omnium genera
rum mores boni et mali Roma
num victorem persecuti sunt propterea
in nimiam unius demoniorum genera
rum superstitiosius quia religiosius
adnotabunt magnam ipsi sibi la
si sunt apprecium religiones quia
nullam respuerant fertilitatem
deos Tutelares Iovi tam pro
quam proprio cultu omnibus sub
trahebant ut omnes in una urbe

1 qui dissuaserint quod tabulas inspexerint quod
vetuerint

~~z. [illegible] ... referri pt~~
~~[illegible] ... appetit~~

collecti millibus custodia magi
ter vigilarent sic [illegible] et vbicu
locorum pluuisse audierant
mirabiliter tractarunt vnde po
ssent gratiam omnium ipse [illegible]
[illegible] notare. Simile aliquid fecis
se visus est rex anglorum [illegible]
willelmus primus omnium [illegible] Nor
mannia cenomanniaque et tandem
maior britannia cepit assump
to Francorum regum diademate
et pace [illegible] legatos misit ad
exteras nationes ut a pictoribus o
mnium domibus quicquid eis m
agnificum aut insolitum vide
tur afferrent defluxit in omnem
insulam opulentiam et quae fere
sola bonis simul est in urbe con
tenta quicquid magnificentie
ymo liberalitatis potuit invenire
laudabile quod sunt magni in
proposito [illegible] virtutes omni orbi su
o volebat infundere. Sed in eo ar
bitratu laudabilius extitisset si
ingentem [illegible] armis vicerat et si
liberalitate vicerat magnitudo le
gem francie promulgasset. Sa
ne fructuosius esset eam vulgare
re verbo et opere quia lascivienti
ab antiquo multorum magnorum
[illegible] propagare ~~[illegible]~~ audaciam. Se
nus egisse Gaium Cesarem in pa
ce orbis reformata refert Sue
tonius qui sumptuarie legi
insistens vestigio domini tunc
potuit quia impalatia in mensa
prima tribus solempnibus pul
mentis sive ferculis statuit es
se contemptum. Dum tamen bella
ria patellaria [illegible] pro varietate pro
ponantur aut extenda libertate
solempnitate dici primus mensis lic
ueit in inserere. Solempnia quidem
pulmenta sunt que in omnibus per
serunt et agreste catholica hec
est ylia notantur patellaria
non que ex causa varietate aut
urbanitatis in preceptam aliqui
a ratione veniunt preterea sic dicta
eo quod solempnibus [illegible] ylibus perticular

soleant interponi. Nec enim pulmen
ta in olla aut leguminibus, quorum consta
tare etiam est tibi ex multis tamen
ex eo quod plutarcha [illegible] de re
natione filii sibi pulmentum fie
ri imperavit. Significant autem b
ellaria omne genus mense secunde
quod ibi solent apponi que pulcri
ora sunt et delicatiora [illegible] at
hec nomine marcus varro bel
laria [illegible] ea maxime mellita
ta sunt et ~~delicatiora~~ [illegible] sunt quod
forte eo referri pt quod [illegible]
tiora sunt ea que [illegible] appetit
quia que [illegible] gule movent.
Sed forte pusillum videtur aliqui
ad hunc modum prime mense lux
uriam cohibet aut qui facit [illegible]
[illegible] legis sumptuarie mediocri
tatem nec tamen [illegible] maior
est aut magnificentior quisquam
eorum qui more [illegible] [illegible]
tura [illegible] gulam liberalitate obse
cuti [illegible] sunt vanitati et nequici
am aut negligentiam suam
intitulatur magnitudine libertatis
consolari quibus tempore augusto
frugalior qui in summo fastigio
culmine [illegible] pane et pisciculis
que volebat [illegible] [illegible] ut [illegible]
ones vocat contentus erat et non
nisi invitatione urgente comedebat
Nil autem claudius nerone gulosi
or aut sumptuosior et tamen
nec magis magnus aut laudatus
erit alicui sapienti non magis quam
~~[illegible]~~ caligula aut vitellius si [illegible]
[illegible] et hic prandia et cenas et
comessationes immodice frequentabat
at famosissima [illegible] cena sunt ce
na [illegible] invitatus a fratre sunt huic
duo milia lectissimorum piscium
et septem milia avium. Hanc quo
que [illegible] ipse in dedicatione
patera [illegible] ob immensitatem mag
nitudinis clippeum minerve app
ellat. In hac [illegible] et pa
vonum cerebella linguas [illegible]
[illegible] murenarum lactes ex
[illegible] partibus maris petitarum

consistunt. Nunquid Iulio aut
augusto maior est metellus pi-
us luxuriosius cuius cenam fa-
cilius est referre quam intelligere.
Nam et ipse famosam ymmo in-
famem fecit cenam antiennius
vel ut ait portunianus pontificatum ini-
tiantis instruxit luxuria ut non modo
splendorem cene curiales sed et
prope omnium luxum excederet. Cum
si tunc luxuriam acciperet ali-
orum quibus in rebus facta sunt
cena pontificum. Nam et ipsa eden-
dorum genera ut dictu turpia sunt
et in ratibus hec minus in luxurie sple-
dore gentium prope parte mandita. Ci-
quibus eam nosse desiderat recense-
at saturnalia percurrat portunia-
ni convivia instituta. Ne tamen proximorum
longe petantur exempla maiorum
erroribus sumus nostra etas adiecit.
T Chemi me ipsum in apulia diu-
tius quendam interfuisse cene que
ab hora diei nona fere usque ad
undecimam noctis. Et hec quidem
tempore equinoctiali protracta. In hac
et itaque comisimus hospes constan-
tinopolitanas babilonicas al-
exandrinas palestinas tripolit-
anas barbarorum syriacas fenicias
que congessit delicias. Ac si sicilia c-
alabria apulia campania que
non sufficiant convivium instruere
delicatum. Copia rerum misteris disci-
plinam sedulitatem obsequium urba-
nitates hospitis plenius et melius
refferret vir singularis eloquii et
qui omnibus quos viderim trium
linguarum gratia prestat. Is qui-
dem est iohannes thezaurarius
eboraci. Nam et ipse inter fuit sed
usque sine rubore fidelium dici vel au-
diri non potest infidelibus teste
macrobio plura turpia et lux-
uriosa videbantur que seculo nostro
placent et obtinere luxuriam magistra

appellantur. Nam cum ex instituti-
one legis fannie obiret seculo
pio ex porcum troyanum mensis
inferant quem illi adeo sic vo-
cabant quasi aliis inclusis ani-
malibus gravidum sicut troyanus
equus gravidus armatis fuit. Ce-
nam trimalchionis apud petro-
nium si potes ingredere et porcum
sic gravidum posse invenies in-
forte miraculum multiplex ignota et
inaudita luxuria tollat. Et quidem
multa que nos usu vel abusu e-
docti non miramur visa sunt ad-
miranda ymmo et stupenda maio-
ribus. Nam et porcum iam non
troyanum sed domesticum dicimus.
Et in hunc modum facienda qui-
am plura facimus esse troya-
na. Unde marcus varro in lib-
ro tercio de agricultura hec quo-
que nuper institutum est saginari et
lepores cum exceptos e lepora-
rio condam in caveis et loco cla-
uso faciant pinguiores. Sed et tunc
ab luxus efficiat saginatus hec var-
ro. Nil aut istorum luxus iam
habet notam sed est civilitatis
insigne quidquid est inventum gule.

Cum licet a philosophis turpia
mus licet his qui rerum
substantiam perscrutantur
intuentur intuentur philo-
sophis civilia videantur esse con-
nexa. Siquidem philosophia rerum o-
mnium moderatrix a quorumlibet non
potest abesse civilibus cum nichil quo-
officiosum est sit aut civile quod non
illa pertractet. Ipsa est que unicuique prescri-
bit modum et omnium dispensat officia
vel plebeis et vulgaribus inesse di-
gnatur alioquin nil alicubi recte pro-
cedit nisi et ipsa rebus asserat que
urbis docti eruditi prodest pro huma-
nibus ventilare mysteriis utuntur of-
ficia pro hiis actibus et vita polluent
dicuntur tamen esse plebeia
que ad modestiam minus accedunt

Et quasi philosophie soluta legibus
ab indisciplinacione aut esuriem
inrechimus aut potacione aut aliqu
a et auiditate sumpserem. Si aput
Nasidienum conuiue conueniant sor
didus displicet apparatus domus
incomposita susurrus increpatur
auaricia illius quod peius pre
est conuiuarum insolenciam prouo
cat gulam ut cum ut cum aliquis
[illegible] amis vinaria tota inuerterunt
[illegible] nisi dampnose bibimus moriemur
multi hoc enim modis omnibus ag
itur ut pater familias tum impe
sa perit et opera dampnificetur. S
i aut aput Cephen distribuatur op
ulencia et desitus comes ad insani
am vergit et facillime fit a bacho
concursus ad martem hoc enim in fabu
lis exprimunt illa conuiuia Centau
rorum ubi bachi non cessat munera
donec eliciant sanguinem. Sed quid sit
vulgatius quam conuiuiorum commercia
et que philosophie non temperantur arbitrioque
nos si videbis ultra modestiam cre
uere non fabulosos centauros crede
re, veros semiferos enim sunt et anima
sensus sunt aut sensus bachi manifeste in
tumescunt. Nam que a plebeis de
temporibus celebrantur interdum
cum licia interdum philosophica sint nisi so
brie [illegible] a philosophis [illegible]
aliorum quam philosophorum conuiuia con
licia opinentur. Emulia tamen sunt ut
morem sequamur interim quem [illegible]
minerva [illegible]. Non quidem dissol
uta sed liberiore licencie et opulen
ta magis et que ad conuiues leticiam
salua tamen modestia magis
quam ad philosophicum rigorem accedunt.
abhinc ergo Nasidianice arcentur et
quamquam superciliis grauitate etiame
non uelut admissorum illicitatem
offendit. Quidquid enim in olla ferue
at a in mensa patetur a congestum sit
in promptuario a in mensa resplendeat
ipsius est et in salsum si non claritas vel
saporem ingerat inducens tante. Nam et

[illegible]

Iupiter ut in fabulis est pauperis
hospicium acceptauit conuiuium et maius
minus reputauit delicias et non de
nota Philemonis angustia ministra
uit. Et quod de illo dictum est sed
optinet aput omnes quia super omnia
voluntas accessere bonum nec in eis pa
uper quam voluntas. Est ergo conuiuii
conuiuatu hilaris velut largiamini
diligencie officio amenare conuiuium
et quod in usum suppetit habita racione
personarum loci et temporis singulis dis
pensare. Non quidam ex tristicia uel
ex inuitate cum hilarem datorem et
deus diligat. Rursus istorum istore
licet et tanto ponere signa [illegible]
preceptis qualia uel vincant im
itant Pitagoram Anithi quam rerum
doctrina quam Platoniana. Porro conui
ma philosophia omnino castigata sit
et suis regulis limitata sit et
respicitur inhonestis possunt multa [illegible] abi
aut potus impediente molestia suis
officiis insinuare. Sobria enim sit et
omni luxuria castigata non impe
diunt sobrietatem ne postmodum exe
quatur iusticiam a naturalibus in quinquagesimo
cone platonem non reuocantem in
memoriam rerum gestarum non
excuciunt tristicie timeque non prohibet
[illegible] rerum omnium aperture nec a
liquibus a quoquomodo officio recessar
datur. Hic nec tristiciam nec vol
tum nubilum contingit in bonis
ducere nec crassum illum quem cre
do auctore Lucilio semel in vita ri
sisse scribit magnopere admiranda
sunt ubique voluptates sed que
lasciuia careant adest grauitas sed
que leticiam non excludat sint ac
et hec conuiuia suas sumptuarias uel
abarias leges non tamen ut rebus sed
ut personis parcant. Res enim quem [illegible]
utilitas a honestas exposcit effunde
re non uerentur. Si quid in eis nil sapienti
[illegible] custodia sobrietate [illegible]
lissima voluptas est egregia statuisse
abaras lege [illegible]

[illegible]

tantas sumamus escas quibus
non oneretur corpus vel libertas
anime pregravetur quia et come
dendum est et deambulandum
et dormiendum et digerendum et postea
inflatis venis incentiva libi
dinis sustinenda luxuriosa res
vinum et contumeliosa ebrietas
omnis autem qui cum his miscetur
non erit sapiens nec tales ap
petamus cibos aut quos difficul
ter digerere aut comestos mag
no partos et perditos labore dole
amus. olerum et pomorum ac le
guminum et facilior apparatus est
et arte impendiisque coquorum non
indiget. et sine cura sustentat hu
manum genus moderateque sump
tus. quia nec avide devoratur quod
irritamenta gule non habet leviori digesti
one concoquitur. Nemo enim uno
vel duobus cibis hisque vilibus u
sque ad inflacionem ventris onera
tur que diversitate carnium et sapo
rum delectacione compellitur cum vari
is modo (in odoribus) cibus fumant patine et
ad esum sui expleta esurie quasi
captivos trahunt unde et mor
bi ex saturitate nimia concitantur
Multi impacienciam gule vomi
tu remediantur et quod turpiter in
gesserunt turpius egerunt sed for
te nimis austerius videtur esse
sermo meus et ut in edicto difficilium
sit parere esto liceat contemp
tim in scolis Stoicorum vilescat
auctoritas excludantur peripate
tici tamen et epicurus voluptatis
assertor audiatur Testantur enim
ut de nostris taceam Seneca et
multi alii clari viri philosophi quod ille
omnes labores suos repleverit oleribus
et pomis dicens eis esse vivien
dum quia carnes et exquisite e
pule ingenti cura ac miseria prepa
rentur maioremque penam habeant
inquirendo quam voluptatem in abuten
do Corpora autem nostra cibo tantum
et potu indigere ubi aqua et pa
nis sit et cetera his similia ibi na
ture satis factum et quicquid sup
sint non ad vite necessitatem pertinere

sed ad vicium voluptatis bibere et com
edere non delectacionem furoris sed
sitim famemque repellere Cum
carnibus vescentes indigere car
nibus que sunt carnium qui autem sim
plici victu utantur carnes non re
quirere Sapiencie quoque operam da
re non possumus si mense abundan
ciam cogitemus que laborem ni
mium et curam indiget. Facile exple
tur natura frigus et fa
mes vestitu et cibo repelli pot
est hec quidem Epicurus licet a turpi se
quamvis grege contraxerit infa
mie notam Porro Aristoteles dicit
a quibus sit proprie voluptati
bus abstinendum Cum enim decipi
at per tactum summi fonte voluptas ori
atur illam que est gustus et tac
tus id est cibi et ventris solam hominibus
communem dicit esse cum beluis et idcirco
imperandum ferorumque animalium mu
ghetur quicquid hac voluptate fera
comparatur Cetere ex tribus aliis
sensibus proficiscentes homini tantum
proprie sunt Quid igitur habet aliquis
humani pudoris voluptatis corporis
duabus coeundi et comedendi que
homini cum sue atque asino communes
sunt gratuletur Aristoteles Socra
tes autem dicebat multos homines propter
ea velle vivere ut ederent et biberent
Se vero bibere atque esse ut viveret
unde Pythagoras summi credere re
phas animam preferre pudori et propter
vitam vivendi perdere causas Re
fert valerius vini usum olim
romanis feminis fuisse ignotum
ne scilicet in aliquod dedecus prolaberentur
quia proximus a libero patre intempe
rancie gradus ad inconcessam vene
rem esse consuevit Convivium etiam
solemne maiores constituerunt
id quod caristia appellatum est cui preter
cognatos et affines nemo inter
ponebatur ut si qua inter necessarios
querela esset orta apud sa
cra mense et inter hilaritatem
animorum et fautoribus concordie
adhibitis tolleretur Senectuti

Marginalia: et ista; Aristoteles; Socrates; Epicurus

iuuentus ita omni lasciuia et insup[er]
eciam conuiuiis presens essent ho-
norem tamquam maiores
natu adolescentum commes pres
essent quo ita iuuenes ita senec-
tuti deferebant honorem ut sena-
tus die aliquo ex patribus con-
scriptis aut propinqui aut paterni
amici ad curiam deducebant af-
fixi quoque valuis expectabant donec
reducendi officio fungerentur Qua
quidem voluntaria stacione et cor-
pus et animos ad publica officia imp[er]
ii sustinenda roborabant breui-
usque processu in lucem virtutis uen-
turi suarum verecunda laboris m[e]-
ditacione ipsi doctiores erant In-
vitati ad cenam diligenter querebant
qui nam eidem conuiuio interessent
ne senioris aduentum discubitu p[re]ue-
nirent Sublata quoque mensa priores
consurge[re] et abire paciebantur Ex qui-
bus apparet eciam quoque tempore quo par-
co et quam modesto sermone ipsis p[re]-
sentibus politi sunt uti maiores
natu in conuiuiis ad thibias egre-
gia superiorum opera carmine compre-
hensa pangebant quo ad ea imitanda
virtutem alacriorem redderent Quid
hoc splendidius quid eciam utilius
etatum pubertas suum canis decus
reddebat defuncta uero cursu etatis
ingredientes actuosam vitam fa-
uoris nutrimentis prosequebantur
Quare athenas quam scolam ne
aliemgena studia hunt domesti-
ce discipline pretulerim Inde ori-
ebantur camilli scipiones fabricij
fabij et marcelli Ac ne singula
romani imperij lumina scrutere
do sum longior Inde celi superio-
ris clarissima pars diui cesar-
es effulserunt Hec valerius ...
et ipse plato cum esset diues et
tempore tamen et condicione et corp[or]e
eius diogenes lutatis pedibus
pedibus conculcaret ut posset va-
care philosophie elegit achademiam
villam ab urbe procul non solum
desertam sed et pestilentam ut cura
et assiduitate morborum libidinis

impetus frangeretur discipuli quoque
sui nullam aliam sentirent vo-
luptatem nisi [vel] earum quas discerent
Est autem via omnibus prelupsa disci-
plinis per omnes sapiencie sobrietas
amonetur quam virtutis tenere non possunt
qui clamitant apud inclusos diuicias
suas diuina esse posita Ergo quid
nouum hominem longe inferiorem p[er]
latione nisi quam ypsianus esset nec
licitum arbitror ypsiano preferri
uel plenem nouum insuper hominem
Egritatum morborum morsu af-
fligendo diuini tamen non cuncte stat
sup[er] id quod ferre potest gaudentes
ut carnis lascimia toleratur Et
spiritus erigatur et roboretur mag-
nitudine dei contemptu mundi ex-
ercitium virtutis et id solum desiderant
tem diuini sensu anime et corporis
fruentur incolumes et ipsa vio-
lencia egritudinibus agendis non
teneretur aliquid flagellum le-
ue tamen et insima tollerabile
de manu domini expectantem et
amplectentem plenum ergo et sto-
ici contemplorum libris et scrip-
tibus vsabantur ut admoniti an-
gustioris habitacionis paruitate nichil
aliud quam de virtutibus cogitarent
nam aut meditacionem non habent
illi quorum deus venter est et
expectacio in confusione Demore
gula scortis ignis et vinis videtur
Et applicuit huic quos ad vanam er-
udit philosophiam sumptuaria prescribere
legem dicens habitus victum tres
titum hiis contenti simus Petrum
ut cum mei similibus pingorum
nerva utens mirinos agrum ora
que visus nauitatis aut rei honesta-
tis aliamque inisse aut in finis ad-
hibita racione et deducta abstinendi
pro licencia Exigit in al ingratorum
et indimentum racione vadat Illa
et hoc philosophia clientibus suis indul-
get et solius in moderacionis co-
hibet intemperanciam
Dictum est philosophiam tocius
ciuilitatis et omnium agendorum

Esse integram. Et eorum que i
communibus extenda sunt officia
dispensare. Cum sint ergo plura
civilitatis precepta illius qui o-
mnibus philosophis et sapientibus excel-
lit et qui quovis populo civili-
or est ~~ceteris~~ civilibus reguli-
ter videretur in loco anteponenda
perfectionibus. Ait ergo: Cum invi-
tatus fueris ad nuptias noli
locum preoccupare primum ne for-
te honoratior te sit invitatus
et dicat tibi qui te invitavit: Da
huic locum, et tunc incipias cum
rubore novissimum locum tenere.
Sed recumbe in novissimo loco
ut cum te viderit qui te invita-
vit dicat tibi: Amice, ascende su-
perius, et erit gloria coram simul
discumbentibus. Deinde ~~habet~~
articulum quasi generali loco co-
firmavit. Ait: Omnis enim qui se
exaltat humiliabitur, et hec reli-
gionis, et qui se humiliat exalta-
bitur. Porro quam civilitatem
deceatur edictum ergo religionis
forma a civilitate non dividitur cum mul-
tum licet sit quasi culmen virtutis in ipse
Ceterum nec vel infragatum(?) ad-
mittit legem nec leticiam excl-
udit. Nec lancores(?) refugit a palatiis(?)
Gule tamen irritamenta non quint(?)
autem etiam thaumaturgi(?) et altilia or-
nata sunt et ubi redeunti prodigo
pre patris iocundi instrumentorum vi-
vum ad conciliandam leticiam
symphoniam admisit et thori-
orasius(?) est vitulus saginatus
et ne vestis abiecta convivium
deturparet anulo et stola pris-
tinorum officio in usum mundi et
ornatum primum decorilani(?) Sic
aut dignius liberalitas hospita potenti-
um sunt turpibus precludenda. Na-
m fatue virgines licet pulsent
ad ianuam obstinacie notam
repulsam patiuntur ne forte e-
iciantur admisse. Constat enim

quia turpius eicitur quam non ad-
mittitur hospes. Et tamen sine in-
ta eiciatur si sua turpitudine de-
formet convivium. Quamvis et ille re-
cius est qui vestem non sumit in
nuptialem hic aut hec ... hea-
ut intelligitur, nichilominus in ipsa
suspensione civilitatis presumit rudi-
menta. Nam et illud quod fideliter
sonat ad literam quod apostolus proponit:
Si quis frater nominatur fornica-
tor aut avarus aut idolis servie-
ns cum eius modi ~~cibum~~ nec cibum sumere.
Ad hoc ergo est liberalis domini ianua ut
lascivos, curiosos et infames ex-
cludat; ad hoc ianitorem habet ad
hostium ne quis insulsus intra-
t, et ut sit qui dignos et admitten-
dos venientes excipiat, honeste al-
loquatur, placide ignotis instruat
et nominatis ignaros. Et cum op-
portunitas sunt ad domum introducta
et est rerum copia sine luxu iocun-
ditas sine lascivia. Et usus rex(?)
licentiosus ymo liber sed virtute
involutum. Nam comici vel ludis
aut pharaonibus(?) quam immoderatam
adiecerunt saltatoris aut ad fusorem
vini leticiam concipit, sine tranco(?)
exiit et homicidio maculatur. Hoc
nec etiam gentilium gravitas approbat.
Valerius auctor est quod Porcius Ca-
tho Lucium Flaminium sustulit a nu-
mero senatorum quia aliquem damp-
natum impie ferire posceret. Ipse
tamen supplicium ad arbitrium
et spectaculum cuiusdam meretricu-
le cuius amore tenebatur elegit.
Sed et Lucius Flaccus et collega
eius censores ~~duo~~ Duronium sena-
tu moverunt quod legem de coher-
cendis conviviorum sumptibus lata
tribunus plebis obrogaverat.
Mira nec causa quam impu-
denter Duronius rostra conscendit:
Frena sunt iniecta vobis
que nullo modo perferenda,
alligati et constricti estis amaro
vinculo servitutis. Lex enim data
est que vos frugi esse iubet. Ab-
rogemus igitur illud horridum ~~de~~ ve-
dc

tristatis rubiginem obsessum impe-
rium et enim quod optimis est liber-
tate si mentibus tamen prope no-
lis est et alia in satiris libris ci-
vilitatis posita ut ab initio gra-
rum possidant auctores Nam et
illud constat quod liberalissimus et
civilissimus aut facetissimus pater
familias cum de crapulis patribus
sperant quod multa cornicatio pa-
rem antequam frangat benedicere
cognoverint Sed et illud celebre est
sapientis quod philosophia quam virginum nunc
est decorum et disciplina hono-
randa est ab eloquio Simile quoque
est et satiris libris cogitationem
aut eius silere in mensa ut audi-
at ad perfectum aut unde prestia-
nt alii aut sine culpa lectent
doctum preferre sermonem Sed quod
et inter comedendum domino pabo-
las aut vana vite frequenter an-
diturabunt miscet Sunt enim aut in
mus tristitia et vere civilitatis ig-
nara ubi citra voluptate audi-
endi solus venter impletur aut
insipienti clamore ac sermo et inep-
tis fabulis convivia perstrepunt
nec est qui musicam arceat conv-
ivaris innocens sit adeo quidem ut
eam spernentes dicere in senectute
maneret Cantabunt michi dame-
tas et lyctius egon Simile est sa-
ltantes satiros imitabitur alphe-
sibeus ac plebena cussit Illa vero
apicora sunt et vinis magis adiu-
sa perpendenda sunt vana et que luxuri-
am irritant amota tamen uel
temni suspicione avaricie illic enim
intrepantibus sit sopita vena ingre-
ny. Non eius extinctam esse cor-
rectus polemo testis est hic ante p-
dite luxurie adolescens athenis
fuit neque illecebris eius tantummodo sed
et ipsa infamia gaudens Cum e
convivio suo post occasum solis sed
post ortum surrexisset domum re-
rediens xenocratis philosophi patente
polemo ianuam vidisset vino gravis un-
guentis delibutus sertis capite re-

dimicto pellucida veste amictus re-
fertam turbam doctorum homi-
scolam eius intrauit Nec contentus
tam deformi introitu consedit sicut
ut clarissimum eloquium et prudentis-
sima precepta temulentie lascivi-
is elevaret orta deinde ut par
erat omnium indignatione xenocrate
vultum in eodem habitu continuit
omissa que re quam disserebat de
modestia ac temperantia loqui cepit cuius
gravitate sermonis resipiscere coactus
polemo primum coronam capiti detrac-
tam proiecit paulopost brachium int-
ra palium reduxit procedente tempore oris co-
nvivalis hilaritatem deposuit adul-
timum totam luxuriam exuit unius
orationis saluberrima medicina sa-
natus ex infami ganeone maxi-
mus philosophus evasit peregrinatus e itaque
hic animus in nequicia nec habitavit sed
necnon paululum sed nequaquam domi-
cilium fecit Postremo unum est ad quod
cunctis philosophia cetus tendit intentio
sed finis honestus letus exitus etc
iocunditas qui plane exerceri non potest
nisi philosophia omnibus officiis et omni-
ni sanctue officiorum custodem adhibe-
at verecundiam que parens est et verecundia
ut ait valerius omnis honesti con-
silii solennium officiorum tutela ma-
gistra innocentie cara proximis ac-
cepta alienis preciatas negligens
facultates ut conniceret amplificet
omni loco omni tempore prese favorabiles ge-
rens vultum adeo quidem ut et in-
verecundis feratur accepta athenis
quidam ultime senectute cum specta-
tum ludos venisset in theatrum
eum que nemo e civibus sessum re-
ciperet ad lacedemoniorum legatos
forte pervenit qui hominis etatem
canos eius et annos assurgendi
officio venerati sunt Sedem quoque ei
inter ipsos honoratissimo loco dede-
runt Et ubi fieri populus aspexit
maximo plausu alieve urbis ve-
recundiam comprobavit ferunt tunc unum
e lacedemoniis dixisse quod athenien-

cuntes quid sit rectum sciunt sed
id facere negligunt

Regula convivandi

Videntur forte parum ci-
vilia et superstitiosa nimi-
is que de sacris epula-
bus proferuntur. Veterum
ut nominis agamus nobis tamen gentili-
um magnorum quidem philosophorum
convivandi regula in medium profe-
ratur. Et quidem plures inter alios philoso-
phorum precepta dederunt sed
ad presens pauca sufficiunt. Inter alios
Saturnaliorum liber primus ac
[illegible] [illegible] inspiciatur et la-
tius ut nil aliunde opporteat mu-
tuari. Eum ergo in presenti capitulo non
tam restringo quia passibus detre-
mimus imitari et ex opulencia
promptuarii sui celle nostre supp-
lere angustias. Si quid tamen cop-
tivus est in suis in verbis florid-
et tanta morum venustate red-
undans ut institutionem communi et
dispensacione sobrietatem videa-
tur dulcedinem perimere. Aut ergo sto-
phiam que rerum omnium moderatrix
est hoc primum observaturam ut perpen-
di et estimet personam in convivio
et si plures peritos vel saltem ama-
tores suos in communi societate re-
perit, sermonem de se patietur agi-
tari. Quia velut pauce lucis in mul-
ta dispersione multas tenebras in ob-
scuritatem rerum facile miscuerint
ita rariores imperiti gaudentes co-
piosa peritorum consonant si qua
sunt aut rerum talium capiuntur audi-
tu. Si vero plures ab institucione disci-
pline eius alieni sunt prudenti-
bus qui pauciores inveniuntur suadent
et dissimulationem sui et patiens
loquacitate maiori potius amicorum
ponere ne rara nobilitas a plebe
tumultuosiore turbetur. Et hec
una est de philosophie virtutibus quia
cum orator non aliter nisi orando
probetur, philosophus non minus tacendo pro
tempore quam loquendo probatur. Sic ergo
pauca que viderimus de moribus inconsul-
tudinis conscripsimus [illegible] et inter se qui-
one inquinabant ut omnis discordie suspicio
facessat. [illegible] [illegible] si doctrina [illegible]
et quod fecit quondam Pisistratus
Atheniensium tyrannus qui cum filio
suo [illegible] dando consilium non ab-
tinuisset assensum et eo esset in
simultate cum liberis ubi hoc
emulis causam fuisse gaudii co-
perit, et illa discordia gaudentibus
in domo regentis nasci posse noverat
unum ipse tantum contra aut sustinuisse
quod se desilius non acquiescentibus
patrie voluntati. Sed hic per ea probat
visum esse patrie a principe pietatis
ut in sanctis libere omnibus ipse cederet.
Caveret igitur civitas sobolem regis
cum patre concordem, hoc sophie tu
spem detraxit impediantibus regni
omni quieti. Ista in omni genere vite
aptius quam in celebratione conviviali omne
quod videtur absorptum in prima concordia
solum salva et nota redigendum est.
Sic Agathonis convivium quia Socrates
Phedros Pausanias et alios Eryxim-
achos habuit, unum nullum inter philo-
sophorum sensit ab altiori vel duorum
mensa qui solis apta delicias habu-
it. Hic [illegible] famulam psalterium cithara
canentes non deerant apud alium
saltatores vel etiam apud Didonem [illegible]
[illegible] et [illegible] ut se totum
superflua eius inspicione plueret. Non
enim si quis aut inter sceleratos aut apud
pueros de sapientia sermones eruditos con-
vivialibus fabulis inseruisset et quasi
illis cetibus amicam perderet et in se
risum plane insolens moveret. Ergo
prima eius observatio erit estimare
convivas. Deinde ubi pater prelo-
cutum viderit non derisus [illegible] [illegible]
tatis sue inter pocula secretis loque-
retur nodosas et arduas sed utiles
quidem faciles tamen movebit questio-
nes. Nam sicut inter illos qui hoc ge-
nus gerunt in medio saltare
convivis quis ut se aptius excreat

Pisistratus

Regula [illegible] convivandi [illegible]

Orator orando probatur, philosophus non minus tacendo
pro tempore quam loquendo probatur

sodales vel adversum ut adpu
gillatum lacessierat quasi incep
tus relegabitur ab alacritate con
vivii. Sit aput mensam quoque a
phandum est ut grateri liquoris
ad lebtam vati adhibetur non
mo nymphazum sed musarum ex
admixtione temperies. Nam si ut
fabri nec est modum convenit aut
tacendum aut loqui. Nullam
bendam plenum ne convivis an
oportunus sermo conveniat. Si enim ut
aput athenas athletis ariopagite
tacentes iudicant ita in epulis ex
plera. Non est ultra quemquam in me
sis phandi. Sit nec ne vix non
erunt multa convivia ubi sermo
permittitur honestus sermo prohibetur
... vini hilarent ira convivium. Simul
hoc pugnis ad phians nimio multa
cognatum sapere qualiter et quibus
aptare sermones personas que ade
runt cosmitacione in medium vocata
alios vero relata imitamur exemp
la. Pretulit alios bisfitorum vel illos
modestie ut cum alter accebant sepe
e audiens talibus ad emendacionem
venirent. Erant vivis invitatos si
et hoc in conviviis exegerit loqui
de ordo efficeret phia non penne tebat
liber pater circo fecit per obliquatio
nem diuque betule latente inme
rone. quia non ita persistebitur inton
vivio temporem. Et palam vivia
castiget. Verbum huius obnoxii rep
iugnabunt. Et talis erit convivium tu
multus ut sublimis oculis videantur e
ducto quod super post leti bene gestus
corpa rebus. privatae vivia et pu
gnam spatte pauca. Ergo si oppor
tunitas inimice reprehensionis e
merserit pro poppho perstrictetur ut a
rata sit et essent. Quid in primis
spectat sapiens ut quo non senti
entes omnium in dum se reprehendat
ut reprehensus hilarebitur. Nec tum

fabulis sed in interrogacionibus quoque vim
phie in ineptum loquitur. Unde
phant quod nullus honestus actus lo
cus re vetus nullus excludat quam
itaque aptat ut ubique sit appareat
inda tamquam ab esse illam nephas
fuerit. Et Spaua et ledorie et Socr
matis dicitur fuit. que se niter
proferuntur aspapuite ut non modo
amaritudine careant sed afferant
tempestiva dulcedinem. Deinde
introducendi civilitatem vel sateraz
docet. Illum velle quod amenum esse co
sultor ea interroget que sint intro
gato facilia responsione. et quam sit il
lam pedula exercitacione didicisse
gaudet cum quisquis provocatis ad
doctrinam suam in mensa pendam
quia non vult latere quod didicit ma
xime si sua qua labore assumit cu
pravis illis familiaribus et plerumque
sit incognita. ut de astronomia vel
dya ta. ceteris quibus sibi bus. Tunc enim
videntur cepisse fructum labo
rum adisse adipiscuntur ... laborasse
publicandi que didicerant sine os
tentacionis nota quia caret. qui non
misere sed invitatur ut proferat ...
Contra imaginem amaritudinis. Est si
coram multis aliquem interroges
quod non optima sciencia quesivit
agitur enim aut negare se scire quod
extremum verecundie dampnum pu
tant aut respondere temere se ene
tur vel vel falsa re committere. Unde
sepe nascitur infamie pericio et omne
hoc infortunium prudentibus sui impu
tet consulentis. Nec non et qui obie
rint maria et terras gaudent tum de
ignoto multis vel terrarum situ vel si
in maribus interrogantur libenter
quod respondent et loca destribunt pre
utantes quod ipsi videant aliorum ocu
lis obicere. Similiter duces vel milites que
fortiter a se facta sepe dixerunt et
tamen dicent tacent arrogancie
metu. Nomine hi si ad hec ressent
invitentur mercedem sibi laboris
estimat persolutam estimacionem.

vim

laborasse

... in ... gaudens
... laborantes

... hilarent ...

ut tum ...
... et loca ...
... aptare ...
... personas ...
... cosmitacione ...
medium vocata

... invitati

... lucro ... relato ...
...

remmeacionem putantes nil
volentes narrare que fecerant. ad
eo autem id genus narracionis h
abet quendam glorie saporem.
nisi mondi vel emuli forte pu
res sint tales interrogaciones ob
strepando distinguant et alias in
serendo fabulas prohibent illa na
rrari. que solent laudem recol
narrati. Periculum quoque preterita vel
crimina penitus abolita re
nascitur ut refferat grauissime pro ota
siam qui adhuc in ipsis vel pau
lulum detinetur horret admoni
cionem et formidat relacionem ut
virgilius forsan et hec olim me
minisse iuuabit. Iuuat siquidem di
cere miseris amicis suam repetitam
felicitatem quam sponte non audi
ebat vel dicere vel tacere. modo
iactancie modo malicie metu. Ve
natoribus gaudet interrogatus
de saltus ambitu et de ambage
lustrorum de venacionis euentu
religiosus si adest da illi referen
di copiam quibus obseruacionibus
meruerit auxilia deorum. Cum
tus illic ceremoniarum fructus est
quod hoc genus religionis existim
ant minimum beneficia non tace
re. addo quia volunt se amicos
numinibus estimari. Si vero
senex prius est. habet occasiones
quam plurimum illi contulisse
videaris. Si enim interroges vel q
ad illum omnino non pertinent. assit enim
huic etati loquacitas familiaris
Sed ut iam ad scomata redeamus
illa que plus urbanitatis et minus
amaritudinis habent. Sunt intra
cenda convivis. ut sunt illa de non
nullis corporis viciis que parum que nichil
signantur doloris. ut si ypocalui
cium cuiquam dicas. que nasum vel curua
cruricrum seu socraticam depressionem
nec enim cuiusquam moribus in fortunis sit
tanto suauius ledunt. Contra oculo
rum orbitas non sine excitacione
commocione dicatur. quippe Anthi
gonus rex Theocritum de quo in — Theocritum
veniat quod ei supplicium esset audiuit postquam
scoma ab eodem se dictum. Cum
enim quasi puniendus ad Antigonum
raperetur solantibus enim amicis atque
pollicentibus quod eo clemencia regis
exoptur esset cum ad oculos eius ve
nisset. Respondit ergo impossibilem michi dicis
spem salutis. Erat autem Anthigonus v
no orbatus oculo. et importuna vr
banitas malesdictatem pro luce pena
uit. Nec negauerim philosophos quoque
incurrisse per indignacionem hoc ge
nus scomatis. Nam cum regis liber
tus adnonas dimicias imperator
tos philosophos ad convivium
congregasset et irridendo eorum
minutulas questiones scire se velle
dixisset. cur ex nigra vel alba fa
ba pulmentum unius coloris edat
Aristippus philosophus indigne ferens tu
nobis inquit absoluere cur et de al
bis et diuersis coloris plures macule
gignantur. Comedat scoma et con
dicio dicentis si mea sit causa sit ut
si aliquis de paupertate pauper irride
at. Si obscure natum natus obs
cure. Nam Tharseus Amphias cum
ex ortulano diues esset et in amicum
~~quendam~~ amici degeneri non nulla dixisset
cher subiecit sed et nos de eisdem se
minibus sumus et omnes pariter letos
fecit. Illa vero ~~non~~ scomata dicta leti
cia ~~cum~~ cum in quem dicuntur insinuant
ut si inimici fortem vituperes qua
si plectis sue prodigum et pro aliis mo
ri volentem. aut si obicerentur libe
rali quod res suas prodidat magis quam
sibi aliis consulendo. Sic et Diogen
es Antistenem Cinicum magistrum suum
solebat velud vituperando laudare ip
se me aiebat mendicum fecit ex di
uite. et pro domo ampla fecit habitare
in dolio. Melius autem ista dicebat quam
si diceret gratus illi sum qui me philosophum et
consummate virtutis virum fecit. Ergo cum
unum nomen scomatis sit diuersi
tate continet effectus. Ideo aput

lacedemonios inter cetera eorum arte
vite instituta ob hoc quoque extra
cum genus aliquando institutum est
ut adolescentes et stomata sine in
orsu dicerent et ab aliis in se dicta
perferre discerent et ab aliis in se / ac
si quis eorum indignacione obtre
dictum prolapsus fuisset ulterius
eum in alterum dicere non liceret
unum quia leticie maximus frequen
ter insidiatur ira ab huiusmodi
dictis cavendum est. Actiones eorum
nales in omnibus proponende sunt a
solvende. Quod genus veteres
ita ludicrum non putarent ut et
aristoteles
alter de ipsis aliqua conscripserit
Et plutarchus et apuleius cum fro
tone Nec contempnendum sit ip
sos pluriumum meruit gratiam at in
oratorio rethorum oratorum perso
no longe commodiorem habent sto
mata locum. Quippe ubi motus
ad iusticiam sepe perficit ad irrumpendum
vij et hoc ciceroni per familiare fuis
se traditur Ipius quoque lectoris
crebro in contencionibus fori locus datur
tamen ad probra prosiliat quod si non
constant fraudes litigatores cessare tamen
debent ob reverenciam iudicis et audito
rum offenditur . n . quibus eque minus
et per et res si quis enim scelestissima recte
ad probra prosiliat Sed et hic ea sustinet
pereunt fraudes omnium alternancia risus
enim meruisse Sed ymago lectoris
excludit ne felle earum tota comma
lis dulcedo amarescat at id quod ila
ritatem conciliat modeste certiam et
indusque commovendum locus enim comitis
et remissio sermonum usus omnibus
prudentie conductor est. Sic quidem ele
gantius hic in persona de ipsis Et hic quidem
aut sermocinatoribus uteduntur ingenii
... respondent res ad ... re
Sed et unum in diligencia ... solebat
que ... ... posuit non
habet et si fuerint quam plurimi auctores
ea passi crediderint habenda laus

arguntur unum unicus homerum
et plato ... unicus cermina
tur extitisse Certum est utrumque eorum
unum laudasse usu ipse et naturam robo
rat et ingenium acuit et ad res
gerendas animum remissum accendit at
sermonem inter minimis et modesta
poetica iocundiores libationes quam maio
rum exprimasse fidelibus traditur que
fiet subquibusdam qui arbitris so
brius quam magistris sermonum
Et hic est quod in primo et secundo dele
gibus non inutile viris esse decre
vit ita et modus honeste quam inter bi
bendum in ... integrari
quam animus ad instamanda sobrieta
tis officia existimant redditur quam se
cum leviores ad inferos rursus ca
pescendas fieri abhoc et si quem
penitus in eius affectum cupiditati
quam errores inesset quos relaceret a
liorum pudor retinens ea gemina si
grani ... libertate penitus nudata
delegi et ad corrigendum medendum quam
fieri oportet mora atque plato hic
idem dicit non diffugiendas esse ho
mines potacionis adversum unum viole
ciam propulsandam neque in unquam conti
nentes ... a temperante satis fidei visu
esse cum vita inter non ipsa errare pe
ricula et in mediis voluptatum illece
brus explorata sit Nam cum liberia
grave quam omnes sermone in cogite sit
quamque illecebrum omnino expertus sit se en
forte ad precipienda hominum volupta
tes aut voluntas inciderit a contrario vid
uerit a mutatis impulerit mox
deseli unus et corpori neque inertem eius
animum quam compescere congrediendum igi
tur et tamquam mare in quod cum volu
ptatibus rebus cumque ista unum li
cencia commixendum et advers e
os non fuga ut absencia fimus tuti sed
vigore animi et constanti prima
moderato quam usu temperanciam conti
nentiam quam tueamur Et cale
facto simul repleto quam animo si quem
in eo vel frigide tristicie vel
torpentis verecundie fuit abluatur poterit

auctoritas plurimis movere queat pl
ures sed michi nimis arduus et
temerarius infirmioribus animis
videtur cum baccho nimio et c
um quamvis voluptate congressi
Loth vir iustus et dignus qui
de sodomorum eripitur incendio
impellente vini stimulo coitu
it in incestum Si noe senior a
demandat fide et perseverancia bo
ni subtractus diluvio alterius huma
ni generis pater et salutis opifex
quis tuto congreditur nisi forte
se perituris ducat preliis presen
dum ut tamen plurimis non relu
ctemur edicto congredi cum vol
uptate sit fortius dum tamen tuci
us sit fugere vel illius declinare
conflictum Nec enim quicquam
meminisse de pugnatoribus vol
uptatum que non legerim ceci
disse eo forte spectant figmenta
poetica que orgia sine furore
bacchica non recolunt nec erubes
cunt Sacra bachi cruore patri
cidiis et multiplicibus flagiciis
maculare Est preterea in convivius
obstinandum ut instruende famili
e et domus regende cura vel simi
lis obsequii moderacio uni ali
cui demandetur Ne quid inepti
et inparatum appareat ne quid
stupendum aut erubescendum emer
gat Ne dum oporteat ad se re
rendorum renovare solicitudine
Et ut dici solet quasi in hunc eius
portare cornua videtur vel convi
va qui comis esse voluerit consi
liandi consuetudinem ubi quasi se
creti faciendi moram eo quod in co
nvivius id est in iocundo amicorum co
nvenientium cetu debent omnia esse
nuda et in amore et fide nichil
debet esse absconditum Si si fi
eri posset oculos in pectora sua in
terna mutuo transferre conspectu
Nullus enim locus actitandis consi
liis aut nec ullus ineptior est
Si quid vera secta solet assidentibus

ebrietatis esse molesta Nam ipsa ex
clusio sit maxime diffidencie sed
et in hiis que solum dicuntur fide
liter exequendum erit qui primo lo
de analogia proposuit gravius claud
ius cesar vir excellentis inge
nii magne quoque prudencie licet
tamquam Scopulum naute fugiunt
sic fugiendum est infrequens atque in
solens verbum Et quod inter con
vivarum expresserunt antiqui ut
nec pauciores essent quam gracie quod clau
ditur ternario nec plures quam muse
que novenarium aut in summa gloriam et
musarum expleverunt numerum addito
denario accedentes obtinuit ta
men apud eos qui rerum intuebantur
ut in hiis officium patris familias cla
rissime pateat

Sunt ergo sobrietas in con
vivius necessaria est et adesse
modestiam Siquidem de sa
cietate libido de libidine i
nvidia et multiplex prorumpere gra
tur at ex hiis nil nisi dolor peni
tudinis sequitur et bene agitur
cum mentibus si sic fructuosa sit pe
nitudo Unde ebetati cordis videtur
optimo que sine expletione libi
dinis desinit prestans ne esse vo
luptatem Traditur hoc sensisse
Epicurum Siquidem gregis illius
quem minat sues tam invidiam et ta
mestam vocem nulli philosophorum ar
bitror placuisse Nec dum epicuro
qui tantus sunt ut inter philosophos compar
faceat sectam Sunt enim aucto
re seneca egregia multa nunc p
assim ponit apud philosophos inveniri
et preter expressa sunt et congesta
in libro qui de vestigiis sive dog
mate philosophorum inscribitur Sillem
ipsius in veteri videtur amen
cia poemis quam sententia philosophi et est
certe a zello cum invidebat brucior
cum hoc nequicia potuit suadere ut
ipsum forte innuit figmenta gentilium
que delirum senem vino estuante
aliis natis contemptantibus et qui me
te sese retrahentibus corpalotti de
preteriis captum referunt vel tandem

vel ad religantibus
nec est ad [illegible]

cum omni uisione que tunc nec re-
cunda referebat animi sui reuelat
ad renouationem. Omnis ergo uoluptas
libidinis turpis est ea excepta que
excusatur federe coniugali et indul-
te licencie beneficio. Unde quod erubes-
cencie poterat inesse abscondit. Vi-
de et nuptie a nubendo dicunt maio-
res traxerunt quia pudenda hu-
mane infirmitatis nubit et abscond-
it ut ait Romanus Marcellus in dul-
gencia legis. Inoleuit ecclesie consuet-
udo ut quos in conuentum carnis
ecclesie coniungit auctoritas pallio ve-
lentur altaris aut alio ab ecclesia
constituto ut thorus qui ubique conci-
liante constringitur sit in fide castita-
tis fragilitatis sue maculas con-
tegat ut coniux sit potius aut consilio
ignarus. Proferuntur et faces lam-
pades et luminaria accenduntur quia
geminum thorum qui palam et non
sua urgente libidine sed honesta co-
herencium voluntate sumitur decet
bonum coniugalis illustrat. Nam et
Hymeneus lucem amat et altari fa-
miliat puer Cupido furtiua secta-
tur flammam latebras et angul-
os querit. Hic autem honesta sit et utili-
s copula maritalis angustie qua-
liter fecundior est. Parit enim
dolore vel filios nec aliquem produ-
cit fructum quem non amaritudo prece-
dat aut sequitur. Unde referente Vale-
rio Socrates humane sapientie quasi
quoddam terrestre oraculum ab a-
dolescentulo quodam consultus u-
trum uxorem duceret an se omni ma-
trimonio abstineret respondit enim
eorum utrum fecisset acturum
penitentiam. Hic te inquit solit-
udo hic orbitas hic generis interi-
tus hic heres alienus excipiet. Illic
perpetua sollicitudo contextus quere-
larum dotis exprobracio affinium
graue supercilium garrula socrus lingua
subsessor alieni matrimonii incer-
tus liberorum euentus. Non passus
est iuuenem in contextu rerum
asperarum quasi scire mala facere de-
lectatum. Contexuit in hunc modum toto

at [illegible]

Consultus Socrates utrum uxorem duceret adolescenti

at declarat

recte prophanam choreis ut si qui opi-
are religionis abhorreret rigorem
distant vel ab ethnicis castitatem.
Non tamen quod coniugali detrahens
castitati sed centesimum fructum ~~lib~~ [sexagesimum]
deradice tricesimum ornatur minime
arbitror ~~centesimo~~ [tricesimo] componendum.
Zeno Epictetus Arsiles Tritho-
laus et Epicureorum qui plurimi
traduntur posteris hanc publica-
sse sententiam. Fertur auctore Jeronimo
aureolus Theofrasti de nuptiis
liber in quo querit an uir sapiens d-
ucat uxorem et cum diffinisset si
pulcra esset si bene morigerata si
honestis parentibus si ipse sanus et
diues sic sapientem aliquando inire
matrimonium statim intulit. Hec
aut raro in nuptiis uniuersa con-
cordant. Non est igitur uxor ducen-
da sapienti. Primum enim impediri stu-
dia philosophie nec posse quemquam lib-
ris et uxori pariter inseruire. Mul-
ta esse que matronarum usibus
necessaria sunt preciose vestes aurum
gemme sumptus ancille supellex
varia lectice et ~~esseda~~ [esseda] deaura-
ta. Deinde per totas noctes garrule
conquestiones: Illa ornatior proce-
dit in publicum, hec honora-
tur ab omnibus, ego in conuentu
feminarum misella despicior. Cur
aspiciebas vicinam? Quid cum an-
cillula colloquebaris? De foro veniens
quid attulisti? Non amicum habere possu-
mus non sodalem; alterius amorem
sui odium suspicatur. Si doctissimus
preceptor in qualibet urbium fuerit nec
uxorem relinquere nec cum sarcina
ire possumus. Pauperem alere diffi-
cile est diuitem ferre tormentum.
Adde quod nulla est uxoris electio sed
qualiscumque obuenerit habenda.
Si iracunda si fatua si deformis si superba si fe-
tida quecumque vicii est post nuptias
discimus. Equus asinus bos canis
et vilissima mancipia vestes quoque
et lebetes sedile ligneum calix
et urceolus fictilis probantur prius et
sic emuntur. Sola uxor non ostenditur

Dissuasio ducende uxoris

[illegible]

Sententia Theophrasti
vide in primo libro Jeronimi contra Jovinianum

ne ante displiceat quam ducatur
attendenda est semper eius facies et
pulcritudo eius laudanda ne si [alteram] displicere
alteram aspexeris se estimat. vocanda
domina celebrandus na
talis eius iurandum per salutem
illius ut sit superstes optandum
honoranda nutrix eius et ge
rula servus patrinus et alumpnus
et formosus assecla et procura
tor calamistratus et in longam
securam que libidinem exsectus
spado sub quibus nominibus adul
teri delitescunt quoscumque illa di
lexerit ingratis amandi Si to
tam domum ei regendam commiseris
eius serviendum est Si aliquid
tuo arbitrio reservaveris fidem
sibi haberi non putabit et in odium
vertetur ac iurgia Et nisi cito con
sulueris parabit venena anus et
aurifices et ariolos et institores
gemmarum sericarum que vestium Si
intromiseris periculum pudicitie
est Si prohibueris suspicionis iniu
ria verum quid prodest et diligens
custodia cum uxor servari impu
dica non possit pudica non debeat.
Infida enim custos est castitatis
necessitas et illa vere pudica dicenda
est cui licuit peccare si voluit. pu
lcra cito adamatur feda facillime
concupiscit. Difficile custoditur quod
multi amant. molestum est
custodire quod nemo habere
dignetur. minore tamen miseria de
formis habetur quam formosa ser
vatur. Nichil tutum est in quo
totius populi vota suspirant alius
forma alius facetiis alius ind
abili ingenio alius liberalitate soli
citat aliquo modo expugnatur quod
undique incessitur Quod si propter di
spensacionem domus et languoris
solacia et fugam solitudinis du
cuntur uxores multo melius
dispensat servus fidelis obediens a
uctoritati domini et dispensacioni eius
obtemperans quam uxor que in eo se
estimat dominam si adversus viri
faciat voluntatem id est quod p
lacet Non quod iubetur assidere
autem egrotanti magis possunt a
mici et vernule beneficiis ob
ligati quam illa que nobis impu
tet lacrimas suas et hereditates
spe vendat illuviem et sollicitudinem
iactans languentis animum desperacione
conturbet Quod si languerit coe
grotandum est et numquam ab eius lec
tulo recedendum aut si bona fuit
et suavis uxor que tamen rara avis
est cum parturiente gemimus cum pe
riclitante torquemur Sapiens autem
numquam solus esse potest habet secum omnes
qui sunt quique umquam boni fuer
unt et animum liberum quocumque vult
transfert Quod corpore non potest cogita
cione complectitur Et si hominum ino
pia fuerit loquitur cum deo Nu
mquam minus solus erit quam cum solus f
uerit porro liberorum causa uxor
em ducere ut vel nomen nostrum
non intereat vel habeamus presidia se
nectutis et certis utamur heredibus
stolidissimum est Quid enim ad nos
pertinet recedentes e mundo si nomine
nostro alius vocetur Cum et filius
non statim patris vocabulum re
ferat et innumerabiles sunt qui
appellentur hoc eodem nomine aut que
senectutis auxilia nutrire domi
eum aut prior forte moriatur
aut perversissimis moribus sit aut
certe cum ad maturam etatem
venerit tarde ei videaris mori
heredes aut meliores et certiore
s sunt amici et propinqui quos iudicio eligas quam quos velis
velis nolis habere cogaris licet
certa hereditas sit dum advivis
bene uti substancia tua quam tuo labo
re quesita in incertos usus relinquere

hec et huiusmodi Theofrastus de
uel sola matrimonio aliquis ti-
as et calamitates exquisi-
te dulcedinis sufficit explana-
re Seneca fertur dixisse · Periclitat-
us quia in pelago neptunum accus-
at qui iterum naufragium facit at
non illud ineleganter dicitur quod
in pelago venerem causatur ad ipsam
Cum secundam ducit uxorem eius
eum et compatietur qui semel so-
lutus a vinculis revolat ad cath-
enas plane indignus est liber-
tatis honore et quiete qui adeo
cupidum servituti recurrat magnum
Unde monstrus stile est quod hij non
modo philosophie sibi vendicant nomen
sed religionis qui arceri nequeunt ab
amplexibus mulierum sepe etenim
qui cinguli non profitentur altitudinem
sed tamen huius religio sit et philosophi-
a innumerum faciunt cum sine re-
ligione nemo recte valeat phi-
losophari Continentissime vivit
enim in aliquem gradum promotus
est Nactus quod quietem prime etsi
nunc delibationis crimine exercet
in eligenda uxore vel ducenda aut
quod nequius est vicinorum matrimo-
nia sollicitare et corrumpere non potest
Erumpit interdum verecundia in
tempore et [?] quia ut scribit h-
erodotus mulier cum vestem de-
ponit et verecundiam erumpit in
qua impudens et infame erube-
scentiam priorum genialis thori
velat et denudat archana et de
mariti frigiditate conqueritur al-
legans hanc sufficientem et evi-
dentem repudii vel divorcii cau-
sam quod semivir est et inutilis
matrimonio qui non est promptus
ad coitum Elegans quidem gramati-
cus de omnium villa familia-
ris meus vivus talium in causa
huiusmodi confundit audaciam Cum
enim ei pronubus datus esset cum
die celebraturo ut putabatur amoris
dimor

cum et mult generosa audientibus
amicis et suffragatoribus advo-
cato ut sit diligencius inchoata
cause sue exponeret scrutatus
est ab ea vir prudens an alium
maritum quem habuerit priorem
illa negasset quesivit iterum
an adhuc virgo esset dicens hoc
sibi inquisitum et scitu pro necessari-
um ne a districto iudice aliqua ex
occasione in sermone carpetur Illa
vero hoc respondit cum eo quod sibi non
bene credebatur asserunt Et ille an
simul de nocte dormire consueve-
runt Et se invicem osculari et am-
plexari maritus et ipsi mansiunt ge-
omnia tu illa fatetur Unde ergo i-
quit patronus nostri virgo pudicis-
sima et pudorosissima quod effica-
ciam non impleverit virum et co-
itus matrimonii iura persolverit
Et rus te docuit quid sit coitus
ut enim tecum cognovisse neges
Quiter tot oscula tot amplexus
quam te prohibitum quociens voluit per-
tractavit licencia maritali Nam
et quedam animalia cum est se
invicem osculando misceri alia
se tenuit tangendo concipiunt et sunt
que suo gaudente calore ab ore
tempalis impregnantur et pariunt ther
Illa tandem erubuit hoc solum di-
cens se quid ad huiusmodi capitos his
reret non habere Sed bene cum
phantibus id est cum clericus agit
quod nemo eorum frigidus est a-
in iudicio perfusus huiusmodi macula
Ego rogatus ut post repudium
tercie sororem uxorem ducet omnino
facere supersedit dicens non posse et
uxori et philosophie pariter operam dare
Philippum regem macedonum con-
queritur demostenes philippice tonat
introeuntem ex more cubilis ux-
or exclusit irata qui exclusus ta-
cuit et in iniuriam suam visu tranquillo
consolatus est Gorgias rethor
librum pulcerrimum de concordia grece
grecis

nota de uxore ducenda

interdum [?]

c. de heraclio [?]

Et nunc inter se dissidentibus reci-
tavit Olympie cum Melancio mi-
nistro eius. Hic nobis inquit de
concordia precepit qui se uxorem
et ancillulam tres in una domo
concordare non potuit. Emula-
batur quippe uxor eius ~~eius~~
ancillule pulcritudinem et castissi-
mum virum cotidianis iurgiis
exagitabat. Unde ut cesset inter-
dum et quies matrimonii restaur-
etur. Diacoribus in consuetudine
versum est ne quam habeant me-
dio pulcriorem. Socrates cum
duarum uxorum iurgia vel-
let reprimere in eum novissime
converterunt impetum et male mul-
ctatum fugientem quidem diu persecute
sunt et a solacio inquinamento
moda lavantur post modicum loco
perfunderunt. In muliebrem le-
vitatem ab auctoribus passim
multa scribuntur, fortasse falso
interdum finguntur plurima.
Nichil tamen impedit vidente
dicere verum et fabulosis narratio-
nibus quas philosophia non renuat expri-
mere quid obesse possit in moribus
nostris. Ex hiis enim liquet quam facile
ament quanta oderint levitate que
nam cito obliviscuntur affectum et
nature in memores interdum
filios armatur interdum in viscera
sua. Sunt aliqui pudicissime
licet paucius dicat quia rara a-
vis in terris nigroque simillima cigno.
Mulier eviate castitatem trac-
tatus nullam esse feminam tam
pudicam que non peregrina libidi-
ne usque ad furorem incendatur.
Matrona quedam refente petro-
nio Ephesi tante erat pudicitie
ut vicinarum quoque gentium
feminas ad spectaculum sui e-
vocaret. Hec ergo cum virum
extulisset non contenta vulga-
ri more funus prosequi crinibus
sparsis et turbatis aut nudatum
pectus in conspectu frequentie

Historia de muliere plangente
super morte mariti

est [illegible] viri [illegible]
gato [illegible] custodi-
ac flere [illegible]
que cepit [illegible]
mortem inedia persequentem non
parentes potuerunt abducere non
propinqui. Magistratus ultimo repul-
si abierunt complorata [illegible]
ngularis exempli femina [illegible]
quintum iam diem sine alimento t-
rahebat. Assidebat egre fidissima
ancilla simulque et lacrimas comme-
dabat una igitur in tota civitate
fabula erat solum illud affulsisse
verum pudicicie amoris que [illegible]
omnis ordinis homines confitebantur.
Cum interim imperator provincie la-
trones crucibus iussit affigi se-
cus illam casulam in qua recens
cadaver matrona deflebat. Proxima er-
go nocte cum miles qui cruces ser-
vabat ne quis ad sepulturam cor-
pus detraheret notasset sibi et lu-
men inter monumenta clarius fulgens
et gemitum lugentis audisset vicio
gentis humane concupiit scire quis
aut quid faceret. Descendit itaque in
conditorium visaque pulcerrima mu-
liere primo quasi quodam monstro ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ infernisque imaginibus turba-
tus substitit. Deinde ut corpus iacentis
aspexit et lacrimas consideravit fa-
ciemque unguibus sectam ratus scilicet id
quod erat desiderium extincti femine
pati non posse attulit in monumen-
tum cenulam suam cepitque hortari lu-
gentem ne perseveraret in dolore
supervacuo ac nichil profuturo gemitu
pectus diduceret. Omnium eundem esse et
idem domicilium et cetera quibus exul-
cerate mentes ad sanitatem revocantur.
At illa ignota consolacione percussa
laceravit vehemencius pectus ruptosque
crines super pectus iacentis impo-
suit. Non recessit tamen miles sed
eadem exortacione temptavit dare
mulierculi cibum donec ancilla vini
certum ab eo odore corrupta

lugenti et quociens defecerat
positum in monumento
lumen renovabat

[...]
[...] ne re,
[...] inpugnac
domin[...] [...] poscit et quid
hoc [...] [...] inedia fueris si
te vivam sepelieris si antequam
fata [...] indempnatum effuderis
[...] id cinerem aut manes
[...] sepultos vis tu revi-
viscere reluctantibus fatis. ex-
tinctum [...] discusso muliebri er-
rore quamdiu licuerit lucis commo-
dis frui ipsum te iacentis corporis
admonere debet ut vivas. Nemo
invitus audit cum vivere cogitur
aut sumere cibum. Itaque mulier a-
liquot dierum abstinentia sicca pa-
ssa est frangi pertinaciam suam nec
minus avide replevit se cibo quam
ancilla que prius victa est. Ceterum
scitis quid plerumque temptare so-
leat humanam saturitatem. Eisdem
blanditiis impetraverat miles ut
matronam vivere vellet. Eisdem et pu-
dicitiam eius aggressus est. Nec de-
formis aut infacundus iuvenis
caste videbatur, ancilla gratiam con-
ciliante ac subinde dicente: placi-
tone ac pugnabis amori? Nec
venit in mentem quorum consederis
arvis? Quid diutius moror? Ne h-
anc quidem partem corporis mulier
abstinuit, victorque miles utrumque
persuasit. Iacuerunt ergo una non tantum
illa nocte qua nuptias fecerunt, sed
postero etiam ac tercia die, preclusis
videlicet conditorii foribus, ut quisquis
ex notis ignotisque ad monumentum ve-
nisset putasset exspirasse su-
per corpus viri pudicissimam uxo-
rem. Ceterum delectatus miles et
forma mulieris et secreto quicquid
boni per facultates poterat coeme-
bat et prima statim nocte ferebat
in monumentum. Itaque unius cruci-
arii parentes ut viderunt laxatam
custodiam detraxerunt nocte pen-
dentem et supremo mandaverunt
officio. At miles circumspectus dum
desidet ut postero die vidit unam
postero

l. circumscriptus

sine cadavere crucem, veritus sup-
plicium mulieri quid accidisset exponit
~~posuit~~ nec se exspectaturum iudi-
cis sententiam sed gladio ius dicturum
ignavie sue. Commendaret me pe-
rituro locum per videret. Et fata-
le conditorium familiare ac viro
faceret. Mulier non minus misericors
quam pudica: nec istud dii sinant
ut eodem tempore duorum mihi carissimorum
hominum duo funera spectem. Malo
mortuum impendere quam vivum occi-
dere. Secundum hanc orationem iubet
ex archa corpus mariti sui tolli at-
que illi que vacabat cruci affigi.
Usus est ergo miles ingenio prudentissi-
me femine. Posteroque die populus mi-
ratus est qua ratione mortuus isset isset
in crucem. Hanc historiam aut fabu-
lam ut libet vocetis refert Petronius
pro libitu appellabitis ita tamen ex facto
accidisse Ephesi. Et Flamanus auctor
est mulierem quam tradidit impi-
etatis sue et ~~sceleris~~ parricidalis sceleris
et adulterie luisse penas. Non
quid solus est in mulierum inep-
tiis ridendis aut exprimendis Pe-
tronius. Scribit beatus Jeronimus quia
tote Cupidinis tragedie in mulie-
res male dicta sunt. Et quod Epicu-
rus quamquam Methodorus disci-
pulus eius Leontion habuit ux-
orem, raro dicit sapienti ineun-
da coniugia quia multa incommod-
a admixta sunt nuptiis. Et quomodo
divitie et honores et cor-
porum sanitates et cetera que in-
differentia nominamus nec bona nec
mala sunt, sed velut in meditullio posita
usu et eventu vel bona vel ma-
la fiunt, ita et uxores sitas in bo-
norum malorumque confinio. Gra-
ve vero esse viro sapienti venire
in dubium utrum bonam aut malam
ducturus sit. Ergo tanta et mole-
stia nuptiarum que procul dubio bo-
ne sunt et a domino institute,
eas sapiens reformidet, quamvis non
demens ipsam appetet voluptatem

que illicita est ... pro
foribus quam homines ... et
et deus procul dubio condemp
nabit Nam cum hec due volupta
tes scilicet gule et veneris quodammodo
brutorum sint altera ... in mun
dicam altera et ... videatur tre
fetorem Ut enim pudicicia inter
virtutes eminet sic petulencia in
viciis abiectissima est Et cum
illa utrumque deceat sexum mu
lierem tamen magis exornat
Siquidem doctissimi viri vox est pu
diciciam in primis esse retinendam
qua amissa omnes virtutes ruunt In
hac muliebrium virtutum principatus
est hec pauperem commendat divitem
extollit deformem redimit exor
nat pulcram Bene meretur de ma
ioribus quorum sanguinem sobo
le furtiua non viciat bene de libe
ris quibus nec de matre erubes
cendum nec de patre dubitandum
est bene in primis de se quam ad
contumeliam alieni corporis ven
dicat Captiuitatis nulla maio
r calamitas est quam ad alie
nam libidinem trahi viros con
sulares illustrat eloquencia in no
men etiam differt gloria milita
ris triumphos quoque noue gentes
consecrat multa sunt que preclara
ra ingenia Sed mulierum proprie virtus
pudicicia est Ieronimus testis est
in antiqua religione christiana fulge
ret in mundo ... per habitus
se ... matronas deus per illas
fortune muliebri sacra fieri so
litum nullumque flaminem ne ma
ritum ... athenien
sium ... per bibo
ne castrari Et pagina in potesta
tati fuerint allecti viros esse de
sine In immensum pagina protendi
deretur si ea prescrinxero que in
hac parte tracti oratores co
mici satirici poete ut de philosophis
ethicis et theologis taceam
prodiderunt Sed tamen nec omnis

non dico ... vendam
reprehendam ... et pon
dam si ducero ... sunt co
ti quia nec ... sed ... sp
rem quem ... quem
si nomen ... corpori
ac in iniuriam ... mati
ria calumpniam ... legem
melius nil vilius ... pudi
cia Nichil eorum que possunt
cogitari nisi ... quod
tunc non possunt aut nolunt S
despiciens est ab hiis tam ... pa
re que veniam reatus me ...
quam gloriam Si tamen mo...
bono fuerit temptata alioquin ve
nia si pena ignominia utrumque
libidinis maculam prosequitur in
forte deterius ... qui in
tum transformetur aut suem

ulle utique amantium gra
tiis conformatur quasi
summum bonum vite ... tan-
tandi et tangendi voluptate
tate Ne dicam luxuriam posuer
unt Ceterum hec alium sensum
luxuriam non excusat Cum ma
nifesta sit humane dignitatis abiec
cio Si non ... aut sui sed leo
in aut pardo sed patere aut pati
ro sed pauon filomene aut psit
taco sed cuique brutorum aut insensi
bilium studeat coequari Siquidem
ad angelicam puritatem reatus a
spirabit qui in ea creatus dignita
te originis ut in cumulo vere et
eterne beatitudinis prefectorum ange
lice possit esse conformis Nam
et patrum in concussa sanxit auc
toritas quia natura humane me
ns plus deus dignior est Et quod
omnia hec que humanis ... mirantur
error ut bonum putant ab eo sta
sunt qui hominem fecit ut et ...
mitatis et beatitudinis sine principi
em faceret Cum igitur domini p
prudentis non vilipendat arbitri
um sed suum vilem et abiectam a
ffectat condicionem Non tamen

3 ... ...
...

[illegible]
23 [illegible] ant
[illegible] libertas est
[illegible] exercere officia
[illegible] servitus vi
[illegible] erat plane quisquis
[illegible] alterutram o
[illegible] Si quid omne ho
[illegible] mines intus simili aborta
[illegible] Eisdem constat et aliter ele
mentis [illegible] quod spiritum ab eodem
principio carpit eodem fruitur
celo aeque moritur aeque vivit unde
et [illegible] tatis instatur malis. Sic
[illegible] lium repetens huius vitio
[illegible] mnente servi inquit sunt. Immo
homines. Servi sunt, immo conservi. Si — de servitute
cogitaveris tantundem in utrosque li
cere fortune. Tam ergo tu illum videre
liberum potes quam ille te servum.
Nescis qua etate Hecuba servire ce
pit qua Cresus qua Darii mater
qua Diogenes qua Plato ipse. Pos
tremo quid ita nomen servitutis
horremus. Servus est quid si nati
tate sed fortasse libero animo servus
est. Hoc illi nocebit? Ostenderis
quis non sit. Alius libidini servit
alius avaritie alius ambitioni
omnes ~~alius~~ spei omnes timori. Et certe nulla
servitus turpior quam voluntaria. At
nos iugo a fortuna imposito sub
iacentem tamquam miserum vile
que calcamus. Quod vero nos in his
temporibus inferimus non patimur
reprehendi. Invenies inter servos
aliquos pecunia fortiores, invenies do
minum spe lucri oscula alienorum ser
vorum manibus infigentem. Non
ergo fortuna homines estimabo sed
moribus. Sibi quisque dat mores, con
dicionem ~~alterutram~~ casus assig
nat. Quemadmodum stultus est
qui ~~emptum~~ empturus equum non ipsum con
spicit sed stratum eius ac frenos
sic stultissimus est qui hominem aut
ex veste aut ex condicione estiman
dum putat. Non est [illegible]
[illegible] quod amicum tantum in foro et in curia

[illegible] Si diligenter attenderis inve
nies et domi. In medio vive cum servo
clementer comiter quoque et in sermonem
illum et in consilium non umquam ad
mitte consilium. Nam et maiores
nostri omnem domino invidiam servis
contumeliam detrahentes dominum
patremfamilias servos familiares
appellaverunt. Colant ergo te potius
servi tui michi crede quam timeant
tibi parum videatur esse quod dominis
satis est. Nam qui colitur et ama
tur. Nec potest amor cum timore mi
sceri. Unde enim putas arrogan
tissimum illud manasse proverbium
quod iactatur totidem hostes nobis esse
quot servos. Non habemus hostes
illos sed facimus. Omnino illos super
bissimi et crudelissimi sumus et
ad rabiem nos cogunt venire de
licie ut quicquid non ex voluntate
respondeat iram furoremque promoveat.
Domini enim nobis atque in domibus ty
rannorum et non quantum decet sed quan
tum licet exercere in servos volumus.
Nam ut cetera crudelitatis que pre
teream. Sunt qui dum se immense
corpus et aviditate distendunt cir
cumstantes servos movere labia nec
in hoc quidem ut loquantur permittunt.
Virga murmur omne compescitur
et ne fortuita quidem verberibus excep
ta sunt: tussis sternutamentum
singultus magno malo luitur.
Sic fit ut isti de domino loquantur qui
bus coram domino loqui non licet. At
illi non tantum presentibus dominis sed ~~[illegible]~~ — cum ipsis
ipsis ~~[illegible]~~ erat sermo quorum os non — sermo
consuebatur parati erant pro domino
porrigere cervicem et periculum
imminens in caput suum avertere.
In conviviis loquebantur sed in tor
mentis tacebant. Nec pretextatus
et de fide servorum multa et precla
ra subiungit et que essent in quo
ta vis nobilitate sanguinis glo
ria est cunctis imitanda. Nil enim
decorum est quod non a virtute
profluxerit et semper turpitudo et

vicum in fausto ambitu ... cribunt fultor aut solo vitam impulsu quorum plabitur ut eorum se deiciat et devorant pro multis quibus natus est in pace eius ad spectacula consumunt aut evocant ad se spectacula inhonesta aut se ipsos affectatis magis volunt esse spectaculo insipientum qui hec lenocinia vanitatis recte perpendere non possunt oculorum capiuntur illecebris et his minus ... dantur corrumpunt tamen ad ignominiam conditionis sue et ad eam quam ... sitentur similem relabuntur Unde ... aliud faciunt mimi hystriones ... et huius modi monstra hominum nisi quod ineptam corrumpunt felicium servitutem ... et illi qui ... tibus capiuntur licet animi sensu ... et desertissimi sunt ... quod ingo tamen ... ... Si alias non prevaleant ... Nam ab olfactu ... cio capitur nisi forte lotofagium ... at Non aliquid ad usus cantores aut musicos ... teste quintiliano valerio flaviano et aliis ... Socrates in senectute didicerit musicam credens ... foret sibi ... Sed ea tamen ... contra philosophorum gravitatem est Numquid enim virum decebit ... in ... non effugit notam Nam et salustius sempronium reprehendit at Nunquid quod saltare et psallere si quod optime fierent dicit enim psallere saltare elegantius quam ... est probe optime cum cantare ... leviatatem possit ... plane ... est in omnibus que simpliciter expetibilia sunt quo ... sunt inequalitate ... expetibiliora sunt si admixta possunt non nulla esse suspecta ... illa ...

... optime cantasset dicitur ... ... litatis ... ... visum est ... hominis esse ... senatorem ... spatiatorem ... eum quod staticulos ... ria fundere et alibi ... et nisi ... usus aut Jeros dicit ... at staticulos dat ... ptas ... est honestati ... ... est amica aut non ... turpitudinis ... hystriones ... et ... et scipio a ... Emiliano in oratione contra legem ... tiberii ... non mediocrem reprehendit docentur ... inhonestas cum ... et sambuca ... psalterio quod erat in ludum hystrionum discunt cantare que maiores ... ingenuis probro ... volunt eunt ... in ludum saltatorum ... virgines ... quod ... ... non potueram animum inducere ... et liberos suos homines nobiles docere si cum ductus sum in ludum saltatorium plus medius fidius in eo ludo vidi ... virginibus quod ducenti ... quod ... ... maxime ... filium petitoris ... puerum ... ... non minorem annis duodecim ... saltare Crotalon ... pulsus dicitur et inde cimbala ... dicuntur ... notat instrumentum quod vocem ... ... imitatur Nam ipsa apud ... ... appellatur crotala dicuntur ... sonare ... que quibusdam ... intra positis ... metalli ... sonos edunt quod saltationem impudicam ... non esse saltare non posset ... quo affectu ingemuerit afficiam quod

1 ... ... de ... ...

... egregios ...

vidisset cum communis [illegible]
lium petitionem candidati que
re tamen [illegible] et vino adipis
cendi insignitque quo ipse consules quos
ab omni probro debuit vindicare pro
otrectare cohercere compungi faceret quod
sibi turpe non habebatur Nam et ab
eo tempore quo optimis moribus in urbe
erudiebatur scilicet inter duo bella pu
nica ingenuorum filii senatorum
in ludum saltatorum commeabant,
et illic crotala gestantes saltare
discebant adeo quidem ut ab ethni
cis romanis nequaquam arceretur sal
tatorius ludus Nam et socraticum
summum philosophorum ab auctoritate philoso
phorum qui illic convenerant cele
bre est Et tamen non defuit qui suo
consilio illorum supercilio peteret sal
triam intromitti ut puella su
pra namque mollior tenera dulce,
dum et saltatoriis lubrico gestu,
illecebris prestantes Ceterum histri-
ones non inter turpes habitos Cicero
auctor est qui sicut saturnaliorum libro
refert Roscio et Esopo familiaritatis
usus est adeo quidem ut res causas
que eorum sua solercia tueretur Et
nec tamen ex aliis multis tantum exemplis,
exp. eius delectatur Nam illa oratio celeb
rata sua in notitiam magna per plurimos ro
manos obiurgat quod Roscio agente
tumultuavit Et quidem constat cum ipso
histrione contendere solitum utrum ille
sepius eandem sententiam variis gestibus
efficeret an ipse per eloquentie copiam
sermone diverso pronuntiaret Que
res ad hanc sue artis fiduciam
Roscium abstraxit ut librum con
scriberet quo eloquentiam cum histri
16 onia compararet Hic est Roscius qui
etiam Cornelio Sille fuit et annulo au
reo ab eodem dictatore donatus est
Tanta autem fuit gratia et gloria ut in
eccedem diuturnam de publico
.m. senatoris sine gregalibus solis accepit
Esopum quoque ex pari arte ducenti
es sestertium reliquisse constat Sed
utinam hii histriones viderent ob
auctoritatem accommodatam et praedictorum
Esopum ingenium sapientum ad sui ut
tendi Elegantior Roscio similes
et Esopo qui et si non facere quod in
illi noverant vel intelligere libros
sciant et amatores sunt potius quam
impugnatores literarum Et nam
nemo unquam sapiens aut bonus
odio habuit Ciceronem refert vale
rius literas contempsisse et merito
tempori ipso fuisse fontem habun
dantissimum literarum ob hoc forte
quod studium omnibus negotiis prepo
ponebat Nam sicut ei vel divinus
eas contempsit Ipse quoque cote
mptus Ciceronis multorum stu
diosior est studio Non facile tamen
crediderim ad hoc quemquam impel
li posse literatum ut histrionam
profiteatur licet facile inveniantur,
quam plurimi quos non pudet agere
et implere predictum histrionem
Gestus siquidem deponunt rerum u
tilitate deducta offertur bibit Jero
nimus tres a mensa clericos reclusisse
esse quia ipsos incompositos videt
turpe ducens honesto et gratam
viro membris compositio aliquem
incompositum invenisse Et quidem
hoc laude maiori dignum est quia
si ut ab eis laudatur admitteret
licet aut aligna sit voluptas ocu
lorum in talibus vix sine turpitudi
ne exerceri potest vel admitti Est et
illa voluptas in viro gratam nobi
lis extranea ratione que oculorum
sum in pretio vestium aut colore aut,
forma aut usus novitate consiste
exprimatur Ut enim ait Ethicus in
altrinis tunicis demissis ambu
lat est qui in genere ad observandi
missis ipsis facetiis alter solis
liquens brumae harzoces exclu
dit Et dum omnia gelu constricta
rigent terram sudat in glaciade et
illius delicias vel bombicinas vult
parvus aut primus hic ceperit tum
tamen denigratus pellibus et epito
gis clamidi penulam producit
fu

Et qui conglobatus incedens ... dari quam incede magis idoneus est Ille nunc vtitur penula nunc ca pestri ad solum agens ut alijs di ssimilis habeatur Ille tantas exquisi ti ornatus affectat indicias ut in suo splendore cultus operosi ad sordes videatur accedere Cuiusque eum dedecet et quodam modo polu it aut potius expellit honesta tem sordidum est et habendum in sordibus Non tamen arguitur quod nouitas introducat / quia non omnes omnia possunt Et est tunc nauia exigit vnde alius honoratur a liquod quod ferre non potest hoc aut philosophia precepit obseruari ut quisque in omnibus fugiat notam in cedens actionum rectitudinem ne sit rephensibilis sermonem ne sit con temptibilis "contendens" Superbiam namque nota contraxit in hodiernum diem arguitur intemperies hortensij a quo ipse de albatis ad hunc diem ... ciceroniam Nonque primus in precipu us clarus fuit adeo ut sufficeret ad notam seculi sui vir vtique alio quin expresso mollis et impen cti ponens omnem decorem sum ptuosa in vestitu ad munditiam cul tusque et ut bene amictus iret faciem querebat in speculo vbi se intuens togam corpori sic applicabat ut rugas ac ne forte sed industria locatas artifex nodus astringeret et sinus ex composito defluens modum la teris ambiret Is cundam cum ince deret eleboratus ad speciem collega dem in angustijs diem dixit / quod sibi in angustijs obuius offensus fortu ito structura toge destrueat Et capitale putauit quod in humero suo locum ruga mutasset Nichil tale sapientem decet aut virum plenum Immo et matrone honeste et virgi nes inuptie facilius et felicius ob dotem forme tanta cultus sui so licitudinem erubescunt Quoniam i taque est quia impudentia etatis nre

cultus gestare decoros vix militi rapine ... quod militis ... quid ... Quid hec omnia fallacem ... formam et mala am imitantur ... ergo ... tulo nisi in eo tamen quo illud plo nem gestasse testis est flauianus ut videret in eo ... peregrinacio studij feruor augmentis processus etatis de naturali statu mutasset sin cerum iudicio que bona et mala fide lissime protestatur hoc quod egit ut ornaret aut reuelaret relevaret maturum ne labore et dieta in f ueta corrumperetur - vt aut ad alia turpem quis istorum qui dotes bru torum affectat brutus esse dignatur aut cui non preponderare videbitur si collatam sibi pellis conferat mu tem Numquid virum amator esse vel let esse aut ... phis lo qui quia lineis aut pannis odorem alia ... Istos tamen qui musco et ... vellis placat ... ignorant velle si possent ... arbitror in pantheram aut lincem transformari Non vtique credam quod qui pallium induit palliatus esse velit sed nec illi qui se ... parvos nisi potuerunt transformare colores Contineat igitur et terminis musice me los propriis explerant Nemo eorum philomenam equabit aut psitta cum Nomine ergo indecens et ... est humane celsitudinis si propria posita dote sua in qua prevalet ad alienas in quibus superatur aspirat Virum si modestiae adhibeatur in ... ssimi velimitate ... sapienti non ar bitror indecorum et sepe modo dom est Nichil decorum est sine modo Nam et ornaui ... sapienti fa miliare est Non tamen ut virtutis euanescat ... sed quod magis rigeat et quodam modo recreetur Quid lelius et Scipio illud par amoris insigne simul lectitabant et sicut remissionis eorum ... testis / Crenola auctor est cum liberis fatigati negocijs pila ludebant Idem quoque ... alee et calculis interdum vacasse traditur cum

ca? quod plo habitum speculi

ut decore stado

Ut autem (?) qualis frugalitas sit commendanda

Ac dum ita cum sermonibus
quos de rerum ordine misisset et cum in
rebus seriis Xenophon ita in ludicris
hominem agebat quem rerum na
tura totum laboris patientem
esse non sinit. Quod et si videt Socrates
cum nullam sapientie partem dicitur
habuisse incognitam, idem quod homo erat
fuit. Cui tamen imposita arundi
ne cruribus suis cum pueris filio
lis ludens ab Alcibiade risus
est. Homerus quoque celestis vate
ingenio. Non aliud sentit vehe
mentissimus Achilles manibus
canoras fides aptando nisi ut e
armis militare robur levem patris
studio relaxaret. Infamia histri
onum saltatoriam et huiusmodi
lenocinia exercere levitatis aut tur
pitudinis est. Sed delectari in eis non
ad omnia inter flagitia accedit. Si
enim modeste fiat ad recreationis sub
sidium licentia excusatur. Si ad
assuetudinem aut voluptatem cadit
in crimine facilime. Distinguit loci
temporis modi persone et cause superius
memorata discretio, qua fortem
inus revolvere potest lingua verbosior.
Sed ea mente tanta revolvere
minus aut continere non potest. Hec est enim
fons et origo totius modestie, sine
qua nichil recte in officiis exercetur.
Ubi hanc alios alia decere vel dede
cere certum est. Nam quod turpe bonis
sed Tiberio quod decebit Crispinum,
Persius (?) quoque erroris est adsimulandi
amentia fame et glorie consummatione viti
ctibus, qui aut otiose occupatione
sunt aut flagitiosi negotio, per
fecto sit delinquentium preceptis est
qui eorum lascivitatem exhibet et au
ctor videtur esse luxurie aliene
qui eam mavult sumptibus propriis
qui vel timore quia perpetuum increpa
tione adhibita ad sumptibus dene
gatis. Siquidem Ambrosius auctor
quia quibus donat perdit grande
committit hoc enim fovet in eas iniquo
eius

nequissimi sunt
Excursum paulisper videor
ad laudem frugalitatis,
michi quoque ab insulsis inep
te invehentibus et indiscre
te loquentibus illud Publii Clodii
subministrando ingeritur: Omnia fru
galitas boni rumoris nutrix est.
Sunt qui dum luxuriam vitare
volunt vel nequeunt, clanculo sub vir
tute dicitur patrocinium avaritie pre
vitant. Secus quidem est luxuriam esse
turpem nemo ambigit. Et licet fru
galitas sit tamquam virtutum bonarum
quasi operum origo laudabilis, non
tamen omnibus placet nec credunt
avaritiam malicie fomitem posse
vitari nisi et frugalitas fugiatur,
semper indoctorum hec opinio est. Ut
enim Ethicus ait: Dum vitant stulti vi
tia in contraria currunt. Recedentes
a medio vitiorum quia regio virtutis
est, inhibenda utpote nam quorum
proclivior est ad avaritiam. Sunt tamen
quibus induenda calcaria ut que
sua prodigunt et ratione contempta
effundunt non discernentes quid
suis sit vel ab usu alieno quid te
perimento usum esse. Sed in o
pidum Damasium in ultimo elo
gio cum filios peste contraria vi
deret occupatos refert oratius
simplex tamen constat frugalitate
in bonis mandatum ut potest illam que
Saturno regnante regna aurea tempora
uit. Et eorum omnia dispersamt
officia hec est que Astream et pudi
citiam nitens deum tenuit donec
eas invalescente luxu regnante
Iove ad superos contigit evolasse
noscit hic respicit fabula ut sia
mus sine frugalitate non possemus
iustitiam aut pudiciciam conservare.
Siquidem vanitas exercendi luxuribus
cludit iustitiam et cum voluptas
pudiciciam expellit ait enim quidam: Fes
tinat. Diutius non erit ingenuus
Gellius tamen Clodius nequaquam demigr
at frugalitatem, honorem si vide
potius commendare decore constatur

Nequaquam malum esse compa-
trocinium et excusacionem sumus
tri vinnolis assumitur sic fuscus
color nigrum extenuat et quod tur-
gidum est nondum plenitudinibus
oneratur. Est autem frugalitas vir-
tus moderatrix utendi quarum nil
gelide ministrat aut timide rebus
quod sed sibi magis parcit. Nich-
il autem minimum subtrahit usui sed
luxurie nichil omnino indulget. Si
quid diligentissima est. Possunt
ad commendacionem eius sufficere
que Zeno que Socrates que P-
lato que Achilles que omnium philosophorum
chorus de frugalitate servanda
tradiderunt. Sed quia hec pre-
tiosa sunt nomina aut eorum non
sunt precepta celebria vel Se-
neca noster audiatur qui eam
tantis laudibus effert ut quis-
quis aliquid omnino addiscere temptavit
otium quia aliquid agere verius
videatur. Sunt tamen qui eum
contempnere audeant Quintiliani
auctoritate freti sunt ex eo nobi-
litantes iudicium si ei detrahant
qui plurimis placet ut a paucis doc-
tos eorum gloriam videantur pre-
cedere quorum virtutem nequeunt
imitari. Multi tamen de ipso in-
dentur qui quemquam secum non
verentur eum quem et apostoli fa-
miliaritatem meruisse constat et
a doctissimo patre ieronimo in suo
in cathalogo positum ut tamen
et de Quintiliano possis iudicare in
dicio via ... que ... e
matis insugillacionem Senece
possunt. Hec sunt: Ex industria S-
enecam in omni genere eloquentie dis-
tuli propter vulgatam falso de me op-
inionem qua dampnare eum et
invisum quoque habere creditus
sum. Quod accidit michi dum
corruptum et omnibus vitiis fractum
dicendi genus revocare
ad severiora iudicia contendo. Cum

autem solus hic fere in adolescen-
tium manibus fuerit, quem non
equidem omnino conabar excutere sed po-
tioribus preferri non sinebam. Quos
ille non destiterat incessere cum
diversi sibi conscius generis placere
se in dicendo posse in quibus illi
placerent diffideret. Amabant enim
magis quam imitabantur. Tan-
tum quod ab illo defluebat quantum
ille ab antiquis descenderat. Foret
enim optandum pares ac saltem
proximos illi viro fieri. Sed placebat
propter sola vicia et ad ea se quisque
dirigebat effingenda que poterat.
Deinde cum se iactaret eodem modo
dicere Senecam infamabat. Cuius
et multe alioqui et magne vir-
tutes fuerunt ingenium facile et copio-
sum plurimum studii multa rerum cog-
nitio in qua tamen aliquando ab hiis
quibus inquirenda quedam manda-
bat deceptus est. Tractavit etiam
omnem fere studiorum materiam. Nam et
orationes eius et poemata et episto-
le et dyalogi feruntur. In philosophia
parum diligens egregius insectator
tamen fuit viciorum. Multe in eo cla-
re sententie multa etiam morum gratia
legenda sed in eloquendo corrupta pleraque
atque eo perniciosissima quod
habundabat dulcibus viciis. Vel-
les eum suo ingenio dixisse
alieno iudicio. Nam si aliqua
contempsisset, si parum non concu-
pisset, si non omnia sua ama-
sset, si rerum pondera et ~~assumtis~~ minutissimis
sententiis non fregisset conse-
nsu potius eruditorum quam pue-
rorum amore comprobaretur. Verum sic
quoque iam robustis et severiore
genere satis firmatis legendus vel
ideo quod exercere potest utrumque iudici-
um. Multa enim ut dixi probanda
in eo multa etiam admiranda sunt.
Eligere vero cure sit quod utinam ipse fecis-
set. Digna enim fuit illa natura que me-
liora vellet quod voluit effecit. Hec
in Senecam Quintilianus. Si autem recte
senserit sapientiorum iudicio derelinquo.

hoc tamen quod ex medio ille abstu
lit multam inveni secundum elegan
tiam. Et si in eloquio corrup
tam nequaquam arbitror deba
chandum in oracula quo eius pre
cepta admittantur et eo quod loquitur
natura quamvis quod ceteris prefert. Et
plerum erit virtutum rivulos de
purissimo fonte frugalitatis o
riri legantur. Epistole eius
libri de beneficiis ad clemenciam
illi quoque quos decem oratorum sine
decem sub imagine declamacio
num scolarium illustravit. Et yma
gines de naturalibus questionibus edidit
et quos de philosophia parum dili
gentes arguit Quintilianus ubi
quod fideles custodes virtutis ubique
viciorum hostes occurrit tantus
utique ut enim Fronto f quosdam
nepos Plutarchi cuius meminit
in primo iuvenalis sic Frontonis
platanique convulsa quod marmora et
amat. Semper enim ingenium sic asse
rit unius estimare errores
ut aurea videatur secula reforma
re. Et decus abhuano quod exul
cantes eius opera revocare hominibus
contracta societate inter se. Conse
ravit facile oratorem extitisse Quin
tilianum et acumine et gravitate di
cendi precedere. At ille diligenciore
et quintum in rethoricis unum tantum
vincit in ethica ipse quoque Quintilia
nus in magnis et propriis bonis
frugalitatem dicit et in commenda
cione eius tantus est ut vel solus
possit sufficere. Quis tamen est qui
non laudet eam. Quis non ea
virtutem credit. Ne tamen a lux
uriosis arguar avarus frugali
tatis laudator cum liberalitati ce
do et fateor cohere. Cicero mihi
testis est et Iulius Cesar et alii
quos nemo de vanitatis infirmi
tate presumet adversus hanc mul
ta superius dicta sunt et libera
litatis officia ex libris officiorum
facile innotescent. Ut tamen libera

litatis ingenue facies demndetur
modus ille largiendi nobilior et lau (modus largiendi)
dabilior est et absque aliqua condicione
optimus qui spem remuneracionis
excludit. Si quid ad retribuendum
dare a liberalitate alienum est et con
sentaneum avaricie. Nam fenera
tor ut plus recipiat medium a
liquid prelargitur. Unde Seneca
aymea quod sensibus videmus quam in
genera multis vis te munificum gar
zilianie vocem prodidimus michil
est michil te prohiremus imo si qui
potentes insidias dona vocare tu
as sic audis fallax indulget pro
yribus hamus. Callida sic stultas
decipit esca feras. Quid sit lar
giri quid sit donare docebo. Si
nescis dona garziliane michi vis
hominem videre liberalem vis viri
et sincerioris largitate audire
deflecte oculos ad eum qui in vinibus
stratens iacet in sterquilinio et
testa fluentem de corpore saniem
radit. Qui laudis quid loquatur vir insons et
timens deum et recedens a ma
lo non utique dicit citharam et liram
psalterium et sambucam et omne genus
musicorum instrumentorum inveni. Non
dicit epulabar cottidie splendide
gustus per omnia elementa querens
sollicitudinem multa conficiens unde
confierentur stercora aut venter dis
tentus facile in libidines desperima
ret. Non dicit induebar purpu
ra et bisso ope re plumario affec
tans quod in loco avis complexum
plectime seruum fluis manus vite ob
durit imaginibus et fulgebam
vestibus decauda certis varii
etate. Non dicit ad me confluebant
aut undique me diu in me bala
trones hoc genus omne venatores
clamosi dulciorarii mendaces hy
striones vani et pasti edaces me
trices dolose vinimugeruli falsiloqui a per ...
et relatores in animi fabularum. Non
dicit leones ursos alebam et simeas
et hominem monstra et aut portenta nature

Quid ergo non ne hec sunt quibus
nostre etatis liberalitas illustratur si
unquam sine hiis largitas esse potest
Job ut humerus meus a iunctura
sua cadat et brachium meum cum
ossibus conteratur Si negavi quod
volebant pauperibus et oculos vi
due expectare feci si comedi buc
cellam meam solus et non come
dit pupillus ex ea si foris man
sit peregrinus et hostium meum non pa
tuit viatori Si despexi preter
euntem eo quod non habuit indumentum
et absque operimento pauperem Si non
benedixerunt michi latera eius
et de velleribus ovium mearum
calefactus est Uter tibi videtur li
Antonius beralior o hic an Anthonius qui liberalitati
patris familias vacari non posse credidit nisi
gulam et ventris luxurie vicium pre
pararet Vides ne quia multi ta
lia propter avaricie suspicio frugali
tatem... hospitalitatis bonum co
mendat apostolus per quod deo adeo
quidam hospites placuerunt ut ad
angelos hospicio mererentur recipere
Abraham abraham descendentibus in via
viris occurrerat et ex tende liberali
tatis optans graciam angelos in ho
spicium humilitate victos et precibus
introducit Eis tamen incentiva gu
le nequaquam apponit nec vitulum
quem de armento tollit impendi
b vecum et coctum arte fecit esse
Loth Troyanum Loth quoque limine pre
tereuntes angelos devocione urgente
in domum suam egit et licet eis ad
gulam aliam vel luxuriam non s
uppeteret nichil tamen defuit caritati
adeo quod ut sodomitarum furori
virgines filias quam hospites mal
Tobias let exponere Cum in domo Thobi
e dies festus ageretur vade inqui
it et adhuc aliquos de tribu n
ostra timentes deum Neque enim di
em festum agi posse putabat nisi
aliquem ad domesticam etiam ca
ritas adiecisset Sed in omnibus hiis

eadem est ordinata dispensacio caritatis
quos enim per viam descendentes aspe
xit abraham illos per oconomos pos
tenuit auctoritates qui in via mo
rum lege sed domini gradiuntur Et
recte descendentes scribuntur qui
os ad visitacionem et perdendam ma
teriam humani ad conspectum fide
lis patris familias gratia destinat
Sic et iste primo tribu suam agno
scit que domini specialiter agnosce
bat Et in ea ipsa illos celebs perfecit
non quos pauperis aut lenocinia
mundi ex maniti commendat sed quos di
vinus timor illustrat Non magis re
ticulosos ipsos et vaniloquos vir
tutis asciuit sed eos qui dei quem co
lebat imaginem preferebant Sed in
quid dicis festivitas fratrum celebris
aut opulencia edulium agendis
per morte Stephani hominem retardavit
usque in ipsa leticia coronatum in
crepatus a fratribus hebreorum
quem ab impiis percussum audie
rat Petrus solus continuo quam ani
mo licuit profectus est sepelire Ver
itus est offensam principis dum
compleret officium caritatis Illi pla
ne consules qui in se et sobole quam
in hospitibus recipere malunt cro
cubitus luxuriose inopem inimi
am discipuli quoque per suasionibus
us usi sunt nec domini volentem re
longius hospicio detinent et nobis
hospitalitatis formam prescribentes ex eo
coegerunt enim visi quod sunt cibo
cum cessisse primum quem per modum
agnoverunt domini in fractione panis Ali
as namque delicias nisi quas for
te mutuas exigebat ei non legimus
Albanus fuisse appositas Britannia que non
perdurit albanum ab officio hospita
litatis in signem qui sepius mala
it thirannorum exponere telo quam
hospitem quem susceperat christianum
Quid de fidelibus loquor cum etiam
infideles consueverint ad usus hos
tes et pro pecllo provinciali que infra

Quadriduum hospicio suscepisset ut Ennius eum contrahebat notam quisquis ante quintum diem hosti et peregrino humanitatis patrocinium denegabat auctore Siquidem Cicerone ob benignitatem hospitibus exhibendam hostis dicebatur antiquitus quem nos dicimus peregrinum Cum quisque fuerit humaniter demum antiquo numinis est deleuit hoc legum tabule et titulus iuris quod est statutus dies cum hoste Humanior ero humanitatem exhibet hospiti et caritatem implet Nichil eorum subtrahat que racio permittit ex perm Effundit quidam in hospites viscera sua si meror officium si districtus est ad turpia non impellit Nec urget quempiam in id in quod se vellet urgeri Est itaque in hospitem peregrinum omnis humanitas et sobria liberalitas extendenda et indigene hospiti graciam pleniorem inferre debet benivolencia beneficiorum memoria peregrinus hanc quoque graciam Nec aduerse religionis Nec prodest iniurie titulus premit Nam et beatus Gregorius Nucesariensis Episcopus cum urgente yeme et procelle angustia in alpibus interceptus in fanum apollinis qui ibi abundigenis colebatur diuertisset et a sacerdote loci licet prophano officiosissime receptus esset hospicio memor officium et hospicium appollinem quem suspenderat aruspes et ludificacionibus animum sacerdotis pribus relaxat Siquidem apud Eusebium Cesariensem in Ecclesiastica hystoria potuit quis plenius inuenire Eo quod referente constat quod sacerdos querulus beatum Gregorium prosecutus et agens aduersus eum ingratitudinis et exprobrans humanitatis sue iniquo pondere esse repensum hanc a sancto viro ad appollinem suam

epistolam reportauit Gregorius apollinem promitto te redire ad locum tuum et age que consuevisti Cum quod Polo sacerdos sacerdos epistolam reddisset solutus demon responsum in ore solito ludificare cepit vnde sacerdos admiratus illius maiestatem cuius sermo humiles possint Sic ut deus genium imperare et suspende et torquere verbo contempto apolline suo frequens quasi Gregorium adhesit et effectus quis deus apulus cristi qui sacerdos apollinis fuerat ita in fide et religione profecit ut beato Gregorio credatur in regimine Nucesariensis ecclesie successisse Et sic quidem sedulitas hospitis humanitate primum deinde salubriter remunerata est postremo etsi urbanitatis in hospites ostendende apud Ethicos nulla esset regula biue videntur in calo de hospitibus singularem humanitatem non modo religiose sed ac comiter et urbane indebitur exprimere hoc tamen quod in libro consuetudinum Cisterciensium apud plurimos legitur et tenetur quod ad duos articulos spectat hospitalitas instituende ab omni tumultu alienum est Si tamen est nec in tantis persecucionis consuetudinibus inuenire ut nec carnes apponantur hospitibus nec propter eos aliquid emantur Cum et ipsa remunia propter hospitem prelato soluat et in multis de rigore suo plurimum indulgeat caritati Et ethicus quoque in eo fidelius et familiarius videtur insistere virtuti quod statuit ut ea que intus sunt hospitibus hilari modestia apponantur Aliud quid domi non est et habet ut inique ematur crediderim Satius esse et prestantius ut se ipsam paululum virtus soluat quod modeste quod desperat Nam et in loco desipere ut ait Ethicus interdum dulce est Et tam virtuti consentaneum quam humanitate Augustinus quoque et Iheronimus adhiaut rem pertinencia multa promunt

Sed et beatus Gregorius clericos
quosdam quasi auaricie reprobat eo quod
audierat ipsum ad caritatem domini
sine extendam neminem inuitasse
Nec tamen crediderim quod tan
tus pater luxuriosum conuiuium vellet
nisi cum inuitatis Alius ergo ambi
git auariciam posse frugaliter
declinari aut quis audebit abra
ham loth thobiam et Job auaricie
nota respargere beati Job descripcio
nem audisti nunc si vis audi quo
Marcus ex hijs describit Antho
nium Ingredientes inquit ipsum of
fendunt temulento sopore profliga
tum totis precordijs stertentem
Ructuosque spiritus geminare pelices
quoque contubernales ab omnibus spond
is transuersas incubare Et reliq
uas circumiacere passim que tamen
exanimato terrore ab hostium aduen
tu percepto excitare Anthonium co
nabantur Nomen eius clamabat frus
tra ceruicibus tollebant bland
ius alie ad aurem alie vehemen
cius inuocabant Non nulle et fer
rebantur quarum cum omnium vocem
tactum quoque nosset per maxime cuius
que collum amplexu petebat Ne
que dormire excitatus neque vigila
re ebrius poterat sed semisomnus pro
ut manibus Centurionum concubina
rum quoque iactabatur hec quidem aut
vera fuerunt aut verisimilia N
ichil enim hijs neque credibilius fin
gi neque vehemencius exprobrari
neque manifestius ostendi potuit
Infamia ergo aut vicijs insistendum est
aut de gloria desperandum. Gloria siquidem
aliunde non prouenit

Inter est sane inter cupidi
tatem glorie humane et
cupiditatis ardorem Ta
lis prelines sunt ut qui
humana gloria nimium delectantur
eciam dominari ardent affectant
cum qui veram humanam laudis

les gloriam conuiuijs sunt dant operam
bene iudicantibus non displicere
refert enim plurimum quibus cui et unde
placeat Nec est abesse laudari glo
riam enim famosa laudabilitas ignominiam
redolet laus vnquam studiose multe
prestant et sufficiunt ad gloriam et meliorum
sepe commendatio infamiam peperit In
rethoricis locus est celebris a con
victu morum quoque similitudinem inducta
et et abeca amicicie et commendacionis
manare originem sepe perditum
est Nolo inquit Neuius ab hijs lau
dari quorum laus vituperium est Nec
et ab hijs culpari vereor quorum
commendacio laus est Cum ergo histri
ones nimium pascit et huiusmodi me
prie homini vel iudice vita laudabili despiciende
um preferunt homines pessime descripti
cencie est illorum ut quis fulgeat
aucupari fauorem qui sordibus ob
sti sunt et quorum gratia nisi per turpia
acquiri non potest. hic in meis mostris ho
minis amplissimi patrimonii pom
pei et fere totius orbis opes co
tulit Marcus Anthonius Et tamen
eorum promissis non claruit sed eo sordi
dior creuit posteritati Si vnquam prop
terea si scriptoribus egregijs gratiam me
ruisset aliquid celebre illius ad po
steros manasset. Virgilius marcelli
circa magna virtutum inita preteri
erit gloriam Et poetica licencia si
dem preteriens historie didonem l
icet pudicissima fuerit hospitis
quem ex racione temporis videre non
potuit incesto amore postibus pessima
sit fuisse corruptam. Nisus et Eurialus
nostram non attigisset etatem nisi e
os obliuioni diuina maronis car
mina subduxissent. Implet adhuc
promissi fidem et nomina eorum seculis non
patitur aboleri. Vnite felices si
quid mea carmina possunt. Nul
la dies vnquam memori vos exi
met euo. Aliud est ergo quod qui scur
rarum vilium et meretricum
et ignominie tanto sumptu con
ducunt gratiam. honestis viris per

quod et maxime scriptoribus placere
non appetunt. Si cuiquam senatus me
ritas transmitti voluit ad posteros
ignotus esset Lucilius nisi enim e
pistole Senece illustrarent. Laudi
bus pestiferis plus Virgilius et Mecenas (?)
ni Lucanus quam adiecerunt quam mu
ensium illud Cesarem quo orbem
spoliavit. Nemo prudentiam Ithaci
aut Pelide vires agnosceret nisi ea
s Homerus divino publicasset
ingenio. Unde nichil michi videtur
consultius viro ad gloriam properanti
favore fidelium scriptorum nichil
stultius quam captare [illegible]
qui nec suam potest e redimere fa
mam. Sunt autem multa in mori
bus bona de quibus multi bene i
udicant quamvis ea multi non sciant
et quo rariora eo preclariora sunt pro
ea ergo in nituntur quidam ad gloriam
ad imperium et dominacionem. Nemo
autem sine cupiditate glorie quia
videtur homo bene iudicantibus dis
plicere dominari atque imperare deside
rat, vel per apertissima scelera querit pre
rium obtinere quod diligit, proinde
gloriam concupiscit aut vera via nititur
aut certe dolis et fallaciis contend
it volens videri bonus quod non est.
Et ideo virtutes habenti magna virtus
est contempnere gloriam, quia contemp
tus eius in conspectu dei est. Iudi
cio autem non aperitur humano, in lauda
toribus autem suis quamvis parvipen
dat quod eum laudant. Non tamen
parvipendit quod amant. Nec eos vult
fallere laudantes ne decipiat di
ligentes. Ideoque instat ardenter
ut potius ille laudetur a quo habet
homo quidquid in eo iure laudatur
qui autem glorie contemptor dominacionis
est avidus bestias superat sive cr
udelitatis viciis sive luxurie. Ta
les quidam teste magno patre Aug
ustino Romani fuerunt. Nam cu
piditate[?] vite potiuntur gloria[?]
dator[?] autem virtutis nulla patior

potior invenitur. Aliquos tamen gen
tes non crudeli laudante dominio sed iniusto
subiugaverunt imperio. Et quod mode
rato acquisiverunt aut crudelitas
aut luxuria perdidit. Non enim est
maior vis amissa dominacionis capite
caruerunt. Sed hunc virum sanctita
tem et quasi artem quandam. Ne
ro cesar primus obtinuit. Cuius et
tanta fuit luxuries ut nil ab eo pu
taretur virile metuendum. Ta
nta crudelitas ut nil molle inesse cre
deretur si esset ignotus. Nemo eo
gulosior, nemo cantori et hystrio
nium simul cum quo magis gaude
bat consortio. Nemo luxuriosior.
Siquidem ut se vendicaret a cultu
et liberalitatis magnitudine nullam
vestem bis induit. Cuius tamen
adeo peritus est ut ipsum laudet De
mostenes [illegible] virtus elloquii
eius in notuisset cultus operosior
dicitur appetisse maiorem sciens
quod purpuram causidicum vendit et
[illegible] nostram et famam asse
cutus est eloquio toga contentus
est dicens se velle sibi asscribi
quam a maiore vestium aut cultu ex
quisito conscire gloriam. Omnis christi
[illegible] decent color et status et
res quolibet indutus loca per celeberi
ma vadit. Cum enim prius atto
llit honores utilitas aliena non de
primit emendacionem laudis videtur
esse suffragium quod ab extrinse
cus pendet. Profecto unum egregie
virtutis titulo quisquis claruit quem
splendidissimo luxurie instrumento et
omni lenocinio vanitatis. Cum ergo
virtus omnis asse polleat insistencia cla
rius enitescit. Huius rei Themistocle
s testimonio est et exemplo. Qui cum
saluberrimo consilio Athenienses
in classem migrare coegisset, Xer
xes cum rege et copiis eius Grecia
pulsis ruinas patrie instaurari
propositum reformaret et opes claude

strine mollicionibus ad p[er]nicio[sa]
tam grecie capessendam inuita
ret Et dixit Aristidi se hic
rem deliberacione sua p[re]visam
q[ue] si seruetur effectum n[ichi]l ma
ius aut potencius ipso athen
ensi futurum assumit Et eam
vulgari non oportere postularet
aliquem dari cu[m] tacite expo
neretur Ergo datus est arist
des vel ut ab aliis placet arele
s At si supposita racio ipsis in
dixit temistoclem Et arte[m] temisto
cleos non fuisse s[ed] aut p[ro]fici
cognouit enim velle incende
classem lacedemoniorum q[ue] subdu
cta erat apud Githeum ut ea
consumpta dominacionis maris ipsis
cederet processit ad ciues et retulit
temistoclem ut utile consilium
ita nimie iniustum animo voluere
Uestigio vniuersa concio clam
at id q[uod] iniustum est nimie ex
pedire Eum q[ue] iussit desistere
ab incepto Sic ergo edicto omni
antelata est iusticia prudencie
ymo et no[n] esse prudencia si po
cius calliditatem cu[m] iusticia
aduersatur Zelentus urbe lo[c]r
ensium ac saluberrimis atque
utilissimis legibus munita cum
filius eius adulterii crimine da
pnatus fuisset ab eo constitutum
utroque oculo p[ri]uari deberet
ac tota ciuitas in bono honore
p[at]ris nacitatem pene adolesce[n]
tulo remitteret aliquam diu ad
ultimum p[o]p[u]li precibus euictus p[ri]
suo eruto deinde filii oculo usu
videndi utriusque reliquit ita de
bitum supplicii modum legi red
didit equitatis admirabili temp[er]am[en]to
se ut misericordem p[ar]entem et ius
tum legislatorem partitus Pro
ne memoria fidelius inhereret
meti auditorum q[uod] si nebulo
num aliusset dictum a inuita
toria vestium [illegible] multi [illegible]

appetitibus ingressisset Age quid
salomonis prudencia meruit se
licitatis inquit iudex dies ulti
est et appellacionis honorem sapienti
confirmat loquens Si quid terrenum
inuita debentur fortune phariseis
nis excludit Unde cu[m] quemdam
quendam grauit mentem videret
p[ro]dixit mercem hortatus q[ue] est
ut p[er] omni suburbium edificium p[er]
tes oculo inferret Deinde co
gita nunc terram inquit ecce nul
ti luctus sub hiis tectis et olim fu
erunt et modo versantur Et in seq[ue]
ntibus seculis sunt futuri Et mit
tere mortalium incomoda tam
quam propria desle[re] quia si recte mets
datur urbes michi alium sunt q[ue]
humanarum cladium uniusmodi re
cepta Rex ac ille subtilis iudicii
quem fer[un]t auctore valerio tra
ditum sibi dyadema priusq[uam] capi
ti imponeret retentum diu in co
p[re]donasse atque dixisse o nobilem m[a]
gis quam felicem pannum q[ue]m si quis
penitus cognosceret quam multis sollici
tudinibus et periculis et miseriis sit
refertus ne humi quidem iacen
tem tolleret Aristofagenes quoque
non oportere inquid in urbem
nutrire leonem Sin aut alitus
sit obsequi ei conuenire monet
enim ut prepotentes nobilitate et conota
ti ingenii iuuenes refrenentur
plurimo vero fauore ac p[ro]fusa indul
gencia pasti quo minus potencia ob
tineant ne impediantur q[ui]a p[er]inde
stultum et inutile sit eas obtrec
tare vires quas ipse foueris Aristo[te]les
quoque calistenem auditorem suum
ad allexandrum mittens hortatus est
ut cum eo nunquam aut iocundissime
loqueretur quo sit apud regias au
reas ul[tra] silencio tucior ul[tra] sermone
esset acceptior At ille dum allexandrum
p[er]sica salutacione exultante obiur
gat et mores eius studet corrigere

stratagemata est

vici pnatus est idem arcesi
des etheppo in neutra ptem lo
quendi esse dicebat qui landa
re seruam et vituperare stulti est
agesilaus cum adusus rem p
ublicam lacedemoniorum orta
sedicionem denote compissetle
ges ligurgi cotinuo abrogauit
que de indampnatis supplici
um sumi vetebant Comphen
sis aut et infectis sontibus
evestigio easdem restituit simul
vtrumque pvidens ne saluta
ris animadversio vel iniusta e
sset vel iure impediretur hani
bal navali plio victus timens
amisse classis penas dare offen
sam auertit astucia nam ex illa
infelici pugna prius quam nuncius
mali domum veniret vnum ex ami
cis misit carthaginem qui curiam
ingressus statim quesiuit an cu
romanorum copiis que superuene
runt oporteret dimicari Sena
tu vero acclamante oportet dimi
caret inquit ille ipse tempatibus e
Non relinquens eis liberum ut da
mpnarent factum quod ipsi iudicaue
rant faciendum Gorgias leonti
nus Socratis et tamen psl comp
lurium magni ingenij virorum
preceptor ea in docencia vixit ut
centesimo et septimo anno inter
rogatus quare tam diu vellet
invita in vita manere quia michi
il inquit habeo quod senectutem
meam accuset hoc recto accid
isse ex gra et multa pion lra
rum quibus etate sua pstabat
adeo ut primus in conuentu posce
ausus sit de qua de re quisque au
dire vellet vnde et ei delphici
appollinis vniuersa grecia statua
statuam ex solido auro posuit
cum ceterorum ad id tempus auratas
collocasset Dauiirent multa ho
nori q laudis vere potuit p sta
re maciam Siquis antiquorum
vafre dicta vel facta strategme
mata et strategematica quoque
recenseat Scito quia sepe strata
gematicum mencio facta est tres
nomine no vsque quaque cunctis in
notuit valerius maximus Stra
tagemata sic diffinit ut dicat qr
est ps calliditatis Egregia et ab
omi reprehensione procul remota
cuius opa quia appellacione vix ap
te exprimi possunt greca pnunccia
cione Stratagemata Sunt que ad
rem ptinent militarem Nam et ab
eo dicuntur Stratilates Que vero
contra speciem appellacionis non tam
ad res illas ptinent Julio fro
ntino teste Strategematica appel
lantur Distat enim Strategema
ticum a strategemate quod genus
dicit a spe Redit iterum publius
Clodius ut ipius pauca subiciam
quorum vel minimum duxisse mauis
et fructuosius ad gloriam quam fecis
sse quod faciunt qui serpos ebibe
rant ab manem laudis amorem
aut ego bibisinum accepit dando q
digno dedit feras non culpans qr
imitari non potest cum plus habet quam
par est plus vult quam licet frugalitas
est miseria rumoris bonus
heredis fletus sub psona risus e
ffiuros sit sepius lata paciencia
improbe nepcium accusat qui iterum
naufragium facit nimium alter
cando vitas amittitur ps bene
fuam est quod petitur si cito negetur
ita amicum heas ut posse inimicum
si pntes veterem ferendo iniuriam
inuitas nouam Numquam piculum
sine periculo vincitur Necesse est ut
multos timeat quem multi timent
pg treno vel terum virtutis iudicio
sine in verbo sine more fama p
henditur et virtute relicta contubi
lis sumptus non tam gloriam quam
ignominiam parit

Sed aut gloria que est ut ci
cero inquit plaudit frequens
fama cum laude a radice
virtutis oritur ut in ipius lu
mine dimicauat illustracione et ia
gnominia confuso et si quid alius

et caret fastidio et via quechelo est

dedecet a vicio trahit originem
et precium sine n(on) aut sola ho
nestas bonum sit ut Stoicis quibus
dam placet sive precipuum et preti(osis)
expetendis adiungatur honesto si
cut asserunt Peripatetici hoc utique
quamquam indubium est quia nichil
expetendorum adiungatur hones
to laudantur certa et non improbi
enter optantur ut bona multitu
do clarus sanguis rerum copi
a sed nichil istorum turpem q(uem)
inhonestum hominem facit esse la
udabilem Si quid de valitudine
bona vires de viribus temeritas
de temeritate violencia de viole
ncia stimulus ulcionis quam bellorum
et odiorum fax incensa infla
matur sequitur quia iusticie conte
mptus legum prevaricacio et conse
quo inquieta publici status Cla
rus sanguis elacionem parit
potenciam affectat conculcat in
feriores pares contempnit supe
riores here dedignatur loquitur gr
andia totus tumet alto magno
rum sanguine tamquam fecerit
ipse aliquid propter quod nobilis es
se debeat sed in meritorum eorum q(ui)
retro esse videntur oblivisscitur
et se manteriora sine cultu virtut(is)
indiviolibus Tersitis mutator ex
tendit Inquit Ethicus malo pa
ter tibi sit Tersites dummodo tu sis
Eachide similis vulcania que arma
capessas Quam te Tersite similem
producat Achilles Nolo tamen ut in
iuriam suam dicta ut Simonin
des opinetur Athavis quid
Edictus regibus et capitolinis q
ue opsor et marcellus et omnibus
ad podium spectantibus et qui ap
orabus et feliciorabus eius circu
sus ex nupcia germanis et uterinis
ut ei attestantur longe nobilior
est Credideram facile quidem sim
rerum et desertatore nec in massa
generis eius ab inicio extitit nate
in ipsum ut qui gentis sue stella p(ro)

fulgeat confluxisse quod vero sensile
ius et obscurius redisse in germa
nis et uterinis lateant Tamen
sicut in claritate illius sic in ipsa
abiectione nobilitate generis cum res
exigerit pro regionibus prohibeantur
cum similibus matrimonio copulari
Desserunt quod Simonide reges
et presides principes Tribuni Cen
turiones et primi primiciarum su
a mediocritate contenti nituntur
virtute sua nichil in officio se le
gittimus vile ducunt aut ignomino
sum et ordine si res res exegerit
non dedignatur here memoriis aut
priuam exercere Respondit quia cura
lia multa non gloriosa putat quibus insi
e(st) forcia Nempe volucrem sic la
udamus equum facili cui plurima pal
ma fervet et exultat rauco victoria
re circo Sed venale pecus Corinthi
posteritas et hirpini si rara iugo victo
ria sedit domus patris mutare iube
tur exiguis trahunt cervicem collo
Si quid nobilitas sola est atque uni
ca virtus ergo generositas et clari sang
uinis lumen Et si ea quid magnum
esse per Simonides gloretur Nichil
aliud sunt quia morum manifesta
cio gloriosa si quid si bonum fuerit ig
nominiosa si mali hec tamen unum in
dicio quidem ille senciat bonum hic
generositas quam natalem indicit probitate
aut rerum copia nunc avaricia atten
dit nunc medium et extremum sive lux
uriam instruit hinc ingeniosa gu
la est hec ad predam strepitum
quia lucri suffragia vertit ut sit vena
lis cura patrum hec solivit vices
et utrumque sexum frangit mentem
llegem et nature imperio reluctatur
hanc abrogat extinguit et sepel
lit hanc infatuat enervat et sub
vertit lex quod ipsi non est et ei nata
fere occiosa et ebria est e contra se
na nec inveniunt omnibus quod structa
placent fracti quod enervi corpore gr
essus et leam cives et tot romano
rum nescit Quemque virum quid s(ed)

effectus valitud(inis)

clarus sanguis

re(s)cidisse

/ causa

nobilitas n(ec) indicat gloriam

unde q(ui)d quod sol- vera

"lex excusatis"

[illegible]

Utinam in hac oratione luxurie
inveniatur vir vel mulieribus si-
miles nec tamen aut legi obtemperanti-
bus. Volumus patet quia nec mul-
titudinis nec generositatis nec
copie est laus prima sed virtutis
cuius hec instrumenta sunt et ideo
appetenda. Siquidem non decet. Nam
qui virtutem aut solam aut se
ceteris expetendam et non ei ex-
petenda fecisse instrumenta sunt
eo quod recentius videntur sentire
peripatetici qui omnem virtutem sim-
ul fateantur ad exercitium agendorum
agere instrumentis ipsa quoque in-
strumenta virtutem. Ceterum ut alias
me dixisse memini cum omnibus virtutibus
gratiosa sit liberalitas gratissima est
eo quod plurimis prodest. Et certe ubi
facultas deest effundit viscera
id est se ipsum largitur affectu ubi
ipsi quo invicta apparuerit necessitas
manet quam pulsante necessitate proxi-
mi minus viscera claudit. Econtra
iniustissimum est et odiosissimum vicium quod
nec effectu prodest alicui nec affectu.
Hec est avaricia latentium indaga-
trix lucrorum manifeste prede avid-
issima vorago neque habendi fructu
felix et cupiditate querendi miserrima.
Quid non mortalia pectora cogis
auri sacra fames? Heriphile viri
vitam auro distraxit sua. Phili-
ppo vendidit Grecia libertatem
et in ipsam valentius maxime ...
nes exitus impeditur. Cum admo-
dum locupleti Minucio Basilio
falsum testamentum quidam in Grecia ...
venisset. Eundem quod confirmandi
gratia potentissimos tunc urbe
viros M. Crassum et Quintum
Hortensium quibus Minucius ig-
notus fuerat tabulis heredibus in-
scripsisset quamquam evidens fraus
erat tamen uterque pecunie cupi-
dus facinoris alieni munus non
repudiavit. Quantam culpam quod leviter

veteri lautia omnia ornamenta fori
quos scelus vindicare debuerant
inhonesti lucri captura contaminati
auctoritatibus suis turpiter ...
aliquanto maiores viros iniquitate
Cassio exibuit qui in Hispania ...
Pullium et Albinum pretorem sena-
tus gratia cum pugionibus de-
prehensos quinquagies sestertium
ab illo ab hoc sexagies pactus
dimisit. An me dubites si alterum
tum daretur impensius quoque sum
equo animo illis fuisse perituris.
Ceterum avaricie Aquilius qui tamen se
plurimum predia possedit quam in
gravem familiaritatis fuisse certa
putentibus absolute et per urbem pi-
lo fixum ferre sustinuit quia op-
timus consul auro ipsi reprehensu-
rum educeat. Similiter quem tradunt
liquato plumbo eius aviditatem
explesse sunt ille fedus sub
bono fuerit exo clientius tamen
scelesta fames in has usque ...
tis in miserias esurire non debuit
Sed ... septimuli avaricia Ptolomei
aut regis ... risu
prosequenda. Nam cum amoris ...
bus magnas opes corripuisset
ipse quod eas periturum se videret
Et omni pecunia imposita navibus
in altum processisset ut classe per-
forata suo arbitrio perirent et hos-
tes preda carerent. Non sustinuit
tangere aurum et argentum set futu-
rum necis sue precium domum reve-
xit procul dubio hic non possedit
divicias sed a diviciis possessus
est titulo regis insule ... pecunie
miserabile mancipium hec re-
gemus. Et possumus ac neque ...
avarice invenire exempla. Sed
quid prohibet oculos cupiditas ex-
cecavit. Et pecunia corruptus a-
postolus dominum innocentem crucifi-
gendum tradidit manibus impi-
orum. Sed quid deturpat vires si
non satis quia deformior est et

a capitulo quia ... explesse

turpior quam ut ore humano pos
sit exponi. Ideo quod ante est ava
ricia studio summo declinanda que
tenacius inheret ab magne u
tilitatis et per vicosius nos ab ex
tremo caritatis. Non est quod ridi
culam et miserandam cum senibus
contraxit familiaritatem ut quo longius
egent avidius concupiscant et quo
rebus vicinius caritur eas per onus
mistrent utilitatis. Nam et mang
in iuventute porrecta ad dandum
in senectute contrahitur. Et quam in
iuventute contracta est avaricia
aut raro in senibus dilatatur.
Cum non eius beneficio nec libertas
victoria inveniat seipsos maior
timore maxime subiciunt, sunt
uti. Sed quod Diogenes ait indi
gencia nec fortunam non timet. Beati
economus quidem inquit exultaco
est animi tum pro contentus sunt
indicium habere sub pedibus et omnes
eius potenciam epulas libidino
sas et ea ipse que divicie comp
antur vilibus mutare cibos et g
rossiori tunica compensare. Hec quo
dam laudabiliora sunt si non fiant
ad famam sed ad consciam que omnia
Xenofon equanimiter portat ut enim ait Xe
nofon conscia mens sit male dicta
contempnere. Usus ergo rerum dimit
axat indigna est. Unde dicapennus
petrarca per sensu decius avaras suppli
cium est, periculum est proditori
fugienda sunt inquit matronibus
omnibus modis et abscidenda igne
ex toto quod artificio separanda lang
uor a corpore impericia ab animo lux
uria a ventre a civitate sedicio
a domo discordia et in commune a cunc
tis rebus intemperancia

Ceoquidem hec universa con
currunt ut ordantur quin
etiam statum in rebus p
ublicis aut privatis nisi e
fonte sapiencie quidquid seminat epi

curus provenire non posse. Hanc enim
esse ortum deliciarum uberrimum
supremus dictum est de quo quatuor
flumina oriuntur e divisa et exeunc
orum ortus fontem summum hic libi
dinem quam et ipse proferre flumina
que irrigant universam hanc val
lem lacrimarum et in fine inquam
exercitus est et ut qui quod libuit
quam quod licuit facere prelegit. Et
quid qui vivus rivus e amor ha
habendi quo ad sufficienciam rerum
copia queritur in quo avaricia labo
rat preter licitum possidere ut sic alt
ius legione lenocinia diffundit et de
fluit de flumine in varias voluptates
domus ad tranquillitatis et leticie gaud
ia tendens aspirat. Tercius vires
colligit quibus tueatur nature liber
tatem ut omnia vis moleste propulsare
possit in iniurias et cum vibus hab
undavit prosilit in odibilem tirand
venam. Et quartus ab appetitu cele
britatis et reverencie dominum eminenciam quem filium
sit. Hec sunt quatuor flumina que in
fundunt et circueunt orbem et de fo
nte prius voluntatis statuunt quin
sedem habet ymo et originem contrahit
a luto vanitatis. Cum aut concurrerit
diversos ex se faciunt rivos et qui in tum
crescentibus aquis diluvium mundi ob
ruunt avaricia. Primum Et sic omnia de
lent ut terra videri possit in solitudi
nem redigenda. Nisi gracia fuerat
xviii octo animas resurrectionis scilicet filios
domini domum archa conservat. Hii sunt
virtus quos ex omni carne dominus prele
git viii terram qui sunt in diluvio aq
uarum multarum ad eum non approxi
mabunt. Et quidem amor comodi de
quo predictum est has qui mare altum
fundit aquas. Et invalescente ma
licia velud katharacte celi apertis
varias prodit dum in augmentum dil
uvium delinquendi occasiones preter
tervus ut subtracta gracia que nisi sord
ibus est sordescat amplius. Et quia que
ipso committit arbitrio qui valescentis sp
ret. Non quo appetitum comodi sic
factus sit dicam esse culpabilem

“ + laurencius aut ordop[?]
vel [illegible]

aut copiam rerum sufficientem a leticiam mentis aut nalem lib tatis amorem aut eminendi meritum ducam in crimen Sed nichil istorum quod pollicetur affertur eo quidem modo quo quaeritur contrarium potius operatur effectum hec autem omnia sunt bona si eis docente gratia recte filius adversus carnem luctans et sanguinem et a patre gaudii et exultationis benedictus utatur Et eisdem quasi florido et fructifero et iocundo induitur vestimento Si vero sanguinemque sicut quasi carnalis contempnens iuris gratie familiaritatem hec omnia morum in dimenta usurpet Nec fragrant nec decent nec presentie resistunt Et hoc est forte quod vestes Esau placuisse scribuntur in iacob et eis a ne usus aut odorem suauitatis dedisse pristino scribitur Esau Nam dum bonis abutitur sensibus dum integris gratus esse non potest Ergo vana bonorum species nec satiat nec letificat nec habundat nec exaltat Porro adversus luxuriam avariciam et cenodoxiam quedam superius dicta sunt Verum affectatio quodam modo acternius magis intrata que et se libertatis et celsitudinis videatur afferre suffragium a vite utriusque principio ab domino errantem hec est enim quam perniciosissimam induxit pestem et ~~per~~ tirannidis potiamus ortum et propagem quietis et pacis quam nil salubrius est molitur extinguere Si quidem hec flamma caritate extinguunt hiis quibus vita negatur in hiis tantalus laborat in fabulis citra satietatem Et primo plurimus egenum in hiis aquis increpat potum sitientes ergo ad aquas invitat oppositas que a suo possunt absque commutatione gratis accepta vinum et lac Nunc are nequit a pendite argentum non in panibus et laborem vestrum

non in saturitate audite audientes me et comedite bonum et delectabitur in crassitudine anima vestra Non utique in illa qua delectationem non habet anima sed caro Illa in qua recalcitravit dilectus incrassatus impinguatus dilatatus Sed in qua benedicitur filius ut in rore superne gracie et pinguedine liberi arbitrii voluntatem dei prudenter intelligat potenter impleat tolleret patienter Hee itaque irriguae et dulces aque sunt Et que aliis omnibus preferant quia hiis sal sanguine carnis absorbunt lignum crucis et dulcorant eas et sapiencie celestis infuso easdem in salutem animarum et sanctitatem fecit esse potabiles Hee quoque liberant et totius tirannidis incursum impediunt aut preveniunt aut premunt Non ergo inanis vices si vitas liberat me quoque te consistens Et hac vanitas promittat liberatores veri liberi nequaquam sunt nisi quos filius liberaverit Tu nature gracie et glorie distingue libertatem et invenies nullam earum de vanitate contingere Nec tibi condicio magis similis occurret quam tirannus Si in spiritus ubi domini ibi libertas iusticia perfecto servitute deprimitur qua spiritus nequam ~~[illegible]~~ exagitat

In quo princeps differat a tirano dum revolueretur auctore plutharco institucio traiani tiranni superius dictum est ut que principis sunt officia aut rei publice membra diligenter exposita unde facilius et paucioribus faciunt innotescere que e regione dicenda sunt de tirano Est ergo tirannus ut enim philosophi depinxerunt qui violenta dominacione populum premit sicut qui legibus regit princeps est Porro lex domini est equitatis forma norma iusticie divine voluntatis imago salutis custodia unio et consolidacio populorum

hic videlicet quod pro lege

differentia tiranni

dei

[illegible] ... liber ... [illegible]

Porro nunc regula officiorum exclu
sio et extimatio vitiorum vio
lencie et scoriis iniurie pena hec
aut aut violencia aut dolo inpu
gnatur et qui aut leonis iniquitate
vastatur aut draconis supplan
tatur insidiis. Quocumque autem
modo id fiat planum est gratiam
oppugnari. Et deum quodam
modo provocari ad prelium. Prin
ceps pugnat pro legibus et populi
libertate. Tirannus nil actum
putat nisi leges evacuet et popu
lum devocet in servitutem. Imag
o quedam divinitatis est princeps
et tirannus est adverse fortitu
dinis. Et luciferiane pravitatis
ymago. Siquidem illum imitatur
qui affectavit sedem ponere ad a
quilonem et similis esse altissimo
bonitate tamen deducta. Si enim bonita
ti studeret esse consortiis nequa
quam potestatem aut sapiencie gloriam p
ripere molitus esset. Reverenda
tamen auctoritate apprimunt for
tasse coequari. Imago deitatis
princeps amandus venerandus est
et colendus. Tirannus pravitatis
imago plerumque etiam occidendus.
Origo tirannidis iniquitas est et de
radice toxicata mala et pestife
ra germinat et pullulat arbor
securi qualibet succidenda. Nisi
enim iniquitas et iniusticia cari
tatis exterminatrix tirannidem procurasset
asset pax secura et quies perpetua
in eternum populos possideret. Ne
mo quod cogitaret de finibus p
ducendis. Essent etiam sicut magnus
pater testis est augusti
nus ita regna quieta et ami
ca sicut et in compositione civitate
diverse familie aut in eadem fami
lia diverse persone aut forte quod
credibilius est nec regna ulla essent
que sicut ab antiquis liquet

^ pace conclusa

historiis iniquitas per se aut
presumpsit aut extorsit a domino. Et
quid non soli reges tirannidem exercent
privatorum plurimi tiranni sunt. Dum id
virium quod habent in vetitum afferunt. Nec
moveat quod reges tirannis visi sunt
comparasse quia licet rex dicatur a recto
quod principem decet tamen appellatio eius
abusive cadit ad tirannum. Et si officium
contra officium et recte vivendi regu
lam dici licet summa unius omnium caput of
ficium in uno officia tirannorum Photinum,
is est a capite et ipsi possunt non im
merito appellari Photiniani. Primus in nos
tris pellex domus id est in alia porte
nta Egypti in nidiorum et crudelitate in
signis qui Pompeium leto dampnare
ausus aut potius morte eius tirannorum
sueta presumptione quod primates aut minus
et prelatos multos scelerum Tholomee no
centes dat penis laudata fides cum
sustinet iniquitatem. Quos fortuna premit
fata cadente deus quod et colere felices
miseros fuge sidera terra ut distant ut
flamma mari sic utile recto. Sceptro
rum vis tota perit si pendere iusta
incipit evertit quod arces respectus hones
ti libertas scelerum est que regna in
visa tuetur. Sublatus quoque modus gladiis
facere omnia sevo. Non impune
licet nisi cum facis exeat aula qui volt esse
pius virtus et summa potestas non coeunt
semper metuit quem seva pudebunt. Ergo
tibi metuit quem ... aut nulla
respectu honesti et iusti nunquam aut nulla
est instar tirannorum. Et sine lege
sine modo iam sunt omnia posse
voluit contempnere quid poten
ciam ancedat hanc et sequatur. Ve
rumtamen hec persuaderi vellem
divinum ... conspirasse iudicium
quo progenies et semen eorum influe
tum est quod quod voluit cum posset
inflictum est ne possent et iusticie
obtemperare cum voluit. Nam et pro
verbio dici solet quia cum non vult potest
Non utique potest cum volet cum in

[illegible]

[illegible marginal note]

Et magnus Basilius auctor est Ro-
gatus enim a muliercula ut pro ea pri-
mo principi scriberet accessit ad me di-
cens posse me apud te Si ergo pos-
sum ostende Et dedit muliercula car-
tam que abiens dedit epistolam p-
rincipi legens eam princeps respon-
dit hec propter vos o pater sancte volui mi-
sereri mulierculae sed non potui pro eo
quod tributis subiacet Beatus vero respon-
dit ei Si quidem volens non potuisti
bene ut cumque res se habet Si autem
potens noluisti ducet te Christus ad
indigenorum thorum qui voles non
posse Ex organo suo que propter elec-
tis adest vitas nequaquam desunt Na-
m breui princeps ob imperiali indigna-
tione temptatus ductus est vinctus
inter captiuos vel pena sua satis-
faciens iniuste oppressis Oratione
tamen Basilij post septimum diem de
abdicatione liberatus est descendente
signo imperiali sicut vir sanctus optaue-
rat Consequens est tirannum nomine rex et econ-
uerso interdum princeps nomine tirannus
appellatur iuxta illud principes tui in-
fideles socij furum Et alibi princi-
pes sacerdotum consilium fecerunt
ut ihesum dolo tenerent et occiderent quem
utique iusto legis iudicio debuerat
liberare Nam et in sacerdotio inveniuntur
quam plures id tota agentes ambicio-
ne et omnibus artibus enim ut sub pre-
textu officij suum possint tirannidem ex-
ercere habet enim et res publica im-
piorum caput et membra sua que ci-
uilibus institutis legitime rei publi-
ce nititur esse conformis Caput ergo
eius tirannus imago diaboli anima he-
retici Scismatici Sacrilegi sacer-
dotes Et ut verbo Plutharchi utar
preferentes religionem impugnatores
legem domini Cor consiliarij impij
quasi senatus iniquitatis Oculi
aures lingua manus inermes in-
iusti [illegible]

Iudices et leges officiales iniusti ma-
nus armata milites violenti q-
uos Cicero latrones appellat pe-
des qui in ipsis humilioribus ne-
gotiis preceptis domini et legitimis
institutis adversantur Hec quidem
omnia possunt a superioribus facili-
me comprehendi Christi vero mi-
nistri non debent sacerdotes si
et in eis saltem invenire possunt ti-
rannos aliquin quicquam est illu-
d propheticum filij hominis prophetia de
de pastoribus Israel propheta et dices
ad eos Hec dicit dominus deus Ve
pastoribus Israel qui pascebant
semetipsos Nonne greges pascuntur
a pastoribus Lac comedebatis
lanis operiebamini et quod crassum
erat occidebatis gregem autem me-
um non pascebatis Et quod egrotum
non sanastis quod fractum est non
alligastis quod abiectum non reduxi-
stis quod perierat non requisistis
sed cum austeritate imperabatis eis
Et cum potentia Et disperse sunt
oves mee eo quod non esset pastor
et facte sunt in devorationem omni-
um bestiarum agri et disperse sunt Ter-
mi sibi aliud adesse solet dox
Ezechielis hec in propheta et more
pacio nisi pastoribus abesse que
adesse debuerant et adesse que
abesse oportuit propterea Hec dicit
dominus Ecce ego ipse super pastores
et requiram gregem meum de
manu eorum et cessare eos facia-
am ut ultra non pascant gregem
meum nec pascant amplius p-
astores semetipsos et liberabo gre-
gem meum de ore eorum et non
erit ultra eis in escam Nonne
tirannidem sacerdotum videtur expri-
mere manifestam et vitam illorum
depingere qui in omnibus que sua
sunt querunt et que ihesu Christi sunt
post tergum faciunt Si quidem non me-
rum sed alienum est et profecto in temeate

vitatis oraculum qui [illegible]
miliare altissimi iuxta pastores
mercenarium et furem denuncia
[illegible] perscribitur Bonus enim p
astor animam suam ponit pro ovibus
suis Cuius si queris officium a
pud iam dictum prophetam inve
nies Ecce ego ipse requiram ove
s meas et visitabo eas sicut vi
sitat pastor gregem suum in die
quando fuerit in medio ovium suarum
dissipatarum Educam eas de
nube congregabo de caligine
inducam eas in terram suam et pa
scam eas in montibus israel in ri
vis et in cunctis sedibus terre in
pascuis uberrimis in montibus
excelsis erunt pascue earum
Requiescent in herbis virentibus
et in pascuis pinguibus pascentur
super montes israel pascam eas et
accubare faciam quod perierat re
quiram quod abiectum erat red
ucam quod confractum fuerat al
ligabo et quod infirmum erat con
solidabo et quod pingue et forte
custodiam Hec est enim diligencia
qua gregibus debent invigila
re pastores Quod autem subiungit
Et pascam illas in iudicio et iusticia
et ei utrumque cavet quod premisit Sed
cum austeritate imperastis eis et
cum potencia Scriptum est enim quod
pondus et pondus mensura et mensura utrum
que abhominabile est apud deum apud
homines tamen qui negociaciones
exercent quidis videtur esse pruden
cie Sed tamen illiciate que calid
itas et dolus est Si alio ponde
re et mensura sua distrahant et aliis
plato comparant aliena Et in placito racio
exigit equitatis ut quod aliis im
ponit hominibus ipse proferat et quod
docere voluit opere studeat adi
plere Hoc est enim in iudicio et
iusticia pascere et non in austerita
te et potencia imperare Quod vi
que faciunt qui humeris hominum al
ligant honera gravia et importa
bilia et digito suo ea contingere
recusant unde sequitur et cum

pedibus [illegible]
mee h[illegible]
vestris fuerant pascebantur et que
pedes vestri turbaverant hec bi
bebant Propter ea [illegible]
inter pecus pingue et macilen
tum pro eo quod lateribus et humeris
impingebatis et cornibus vestris
ventilabatis omnia infirma pecora
donec dispergerentur foras Merce
narius autem quidem [illegible] oves [illegible]
ipse pascit Sed quia omnia fiunt ad
proprium si lupum videat venien
tem dimittit oves et fugit quamvis
pastor sed mercenarius est Nec
quidem ovium sed lucri curam habe
ns utique multum latrare non valens
ut vel clamore et tumultu lupum
absterreat venientem Siquid enim
timet qui temporalium diripit facul
tatem et eum non attendit quam cru
ciaturus est in iehenna Certum
quidem est ad gaudia et que intellig
sunt pro honestate de his inquit ve
prophetis insipientibus qui sequuntur
spiritum suum et nil vident quasi vulpes
in desertis prophete tui israel non ascendi
stis ex adverso neque opposuistis mu
rum pro domo israel ut staretis in
prelio in die domini Nichil enim eis
libertatis est ut iudici potentibus ob
loquuntur Nichil virtutis ut veritatem
in periculo tueantur Sed omnibus lucrum
in nullis aut paucis querunt sal
utem animarum que ihesu christi sunt
iacturam contempnunt fiat pax in di
ebus eorum sint fetose oves bo
ves crasse promptuaria plena ti
bis et vasis mensa magis magnifice
intueantur et preciose supellectilis ope
rosus cultus habundat honorentur
et colantur a turbis ditentur in
stentur a subditis in muneribus sit
denique liberum inpune et sine
nota facere quidquid libido dic
taverit ad singula dicent Euge
euge [illegible] pastorum propheciam
luto absque paleis linisse peccato

3. dum sensus obtinuerunt [illegible] ad [illegible]
aut [illegible] [illegible]

[illegible] pas[illegible]
[illegible] speciat fodien
[illegible] homicidas pe
[illegible] dissipientes
[illegible] pupillos sibi
[illegible] etatis Oicit talia
[illegible] ut capiat aias et
[illegible] comedant carnes operantur
[illegible] negligen
ne vel audacie induxerint . Fur
autem [illegible] a corporibus suis
quia non venit nisi ut furetur et oc
cidat et mactet et perdat . Quinimmo vti
q[ue] presumptuosius et aptius qui nec
rem pastoris habet nec spem et
nec ad lucrum pascit sed suum lu
crum reputat cum ovem occidit pas
tori itaque debetur amor quia
diligit mercenario pecunia qui vide
tur amantem imitari furi vero
debet [illegible] nisi pena . Si sciret
pr[illegible] familias qua hora fur veniret
vigilaret utique et non sineret perfodi
domum suam . Vocem pastoris au
diunt oves et sequuntur . vocem
mercenarii interdum audiunt sed
eum quia non vadit ante eas sequi
contempnunt . vocem furis appena
tur horrent et fugiunt . qui in manu
eius vident et in ore audiunt opera
mortis . Si quid non modo fur est
et latro sed lupus rapax . sequi
peda leonis qui circuiens circuit
querens quem devoret cui nisi q[ui]s
lupum non repellat aut saltem fu
giat qui ad hoc ovile ingreditur
ut mactet et occidet . Si quibus insit
spiritum desperat bonum opus desi
derat . Sed nescio quo pacto res
contraria visa est ut in omnibus fere
desperant sperare in quod appetit
adepti fuerint otio marcent aut
quod turpius est in vanitate cupidi
occupantur . Clericatum tantum ambi
tione volui quid supius sed ut
se res habet plene non potui ex
planare . Et profecto quam multi
liter multi inveniuntur ingradu opta
to reffere difficilius potero unum
tamen scio quia non ea aviditate
currunt ut pro aliis aias ponant

qui [illegible] mmunscula vel quod
rectius dixerim gratie dei spiritualia do
na mhimic tamen concessa nimi
ut premeantur etiam recusant in
necessitate fratribus erogare . Nam
tamen esse pastoralis officii fora
premonstrant tam exemplo quam verbo pa
storum princeps . Ergo tanto curre
tes ambitu mercenarii properant
aut fures fieri . bene tamen agitur
cum omnibus que illius custodie
demandantur qui eas vel ad pro[illegible]
pascat . Nam et in ipsis mercena
riis gradus et ordo sunt laxantur
quidem omnes recta incaptura sed hii
incaptura quatenus et reperit illi res
pensantur dumtaxat contempto peri
culo animarum et sepe turbantur
omnia pensandi quo ad nostri ubi
cumque succederet occasio mercenariis variam
supellectilem et censum ut diversas
facultates apud eos qui predicant
pauperem Christum . Et quia hiis ne
cogimur stipendiis militare ev
angelisant ut comedant . Et evan
gelistarum stipendiis abutantur . Et
aliorum quidem inquo Joseph augu
riari consueverat in sacco suo ore
revolvunt sed non descendit in mang
lingua quidem sacerdote talis est
eius qui in vanitate est et profugiato
ne nominis interpretatur salvator
mundi institutus ut vaticinetur ab
scondita et fidelium metes potest
et eo spiritu quo repleti sunt disci
puli verbum fidei et salutis eructu
antes in Judea . Ebrii reputati sunt
dispensantes granum frumenti qui
terram cordis eorum ceciderat et
iam necessitate eloquii eorum fruc
tum plurimum domino germinabat alii
sine curam de curam vivunt et
bene si vivunt tunc ut non ad luxurie
utitur . Nos vix mercenarios dixe
rim qui non laborant ut manducent
sed sine labore non manducare quod
necessitate est si ociari et luxuri
ari desperant . Omnibus quidem quod
pastoris ex cura officium gratia debetur
et reverentia . Et qui Christum quacumque
ratione annunciant ut lucrum faciat

a ut ad lucrum

cum sua tamen et propria vehemen
te animarum pastoribus et salu
tis dispensatoribus agregentur
sunt quod amici sed et venerabiles
et patrum letentur honore Et si
mercenarii sunt mercede sua
nunquam me privabuntur auctorem
tamen sic in istis qui verbum de
i loquatur qui edificet ecclesiam
dei non mundo lucro sed opera a
ntecedat Cum vero sic inhiant
lucris ut que christi sunt omnino
contempnant et sic nec hesum do
ceant nec ecclesiam contentionibus
scindant nec pastoris nec merce
narii digni sunt nec honore
nec nomine Non loquor de lega
tis ecclesiam Romana que pa
rens auctore deo et nutricu
la fidei et morum est et non potest
ab homine iudicari et argui cele
sti privilegio munita vel in quo in
tactam Nec enim incredibile est
quod ea presummat committere vel dig
nantur que de iure gentilium
in presidibus provinciarum et proconsu
libus ac legatis Cesaris stat
esse illicita Quia ergo impudentia
cia hoc atemptare audeat dis
cipulus crucifixi vicariusque petri
i pastor animarum quod vigente
fidelium disciplina ministris
imperatoris sub officio consul re
ctor corporum presumere non aude
bat pena repetundarum ex superi
oribus liquet Et tam institu
tis quam hystoriarum operibus se
culo nostro in notuit ut quod insi
gnia prosulenti et poculenti i
udicia provincialibus accipere
non licebat ita tamen ut accep
ta nequaquam cederent in muneris
racionem Quis ergo credat quod prelates
ecclesie iudices orbis et ut itadi
cam clarissima lumina mundi dilig
ant munera sequuntur retribucio
nes provincias circueant ut
excuciant loculos exinaniant ali
enos et solident suos verbi predi

cationis predicent ... populi
dinicias sed ... speciali
dampnantes conscientia ut viis eius
diminuat a talibus contra se licea
et ... agentes ut omnibus sint tro
a anietur a nullo quiete dore
ant ut faciant rixas sinistra tem
simul leuit et simulentur et vendi
tent fastum aliena pulsantes
et suam sonantes angusta dictan
tes largitate tenaci et insistentes
et ut parva loci huius ansiatus et
volumina spaciosa complectar cum
scelestis et flagiciosis omnibus po
nentes porcione aut flagicia de
dicantes in subsidium ut videatur
consilium vanitate iniquum generosissima
congregata ecclesia malignancium iniquo
rum manibus munientes sunt et de
xtera eorum repleta est muneribus ab
sit ut hoc quisquam audeat suspica
ri Nec cadet in mentem tantum scelus
ut os suum ponat in celum et patre
quod non sunt prudenda denudet omnia
eorum albata sunt et decora Nichil
in eis est quod canino morsu pateat
et aut famam ut Satiricus ait po
stram reatur Si tamen quisquam hic
presumpserit ei invalidissimo re
spondebitur argumento cui resistere
et contradicere non audebunt omnes adu
ersarii nostri Quicumque opera namque que
ipsi faciunt testimonium perhibent de
eis Si locum unius effectum que de
cause sinceritate constet attende quod
enim opus bonum ipsum quod bonum est
Si auctorem enim qui ait a fructi
bus eorum cognoscetis eos Non enim
potest arbor mala fructus bonos face
re neque arbor bona fructus ma
los facere possent preterea si quis tamen
est qui eius // constat detrahendi // constat
plurima proponi sed in defensione eorum
hoc unum sufficiat Constat enim quod
apostolorum oportet adorare vesti
gia et illos esse ut prelates hono
randos colendos ut deos qui eorum
possident sedem et imitantur vi
tam Illos potius hic pagina respe
xit qui plurimus velimur pensi //

famam

[illegible]

Delicati [illegible] qui [illegible]
[illegible]

silibus insatiabiliter dispertiendas de
hominibus de quibus vobis asserunt operibus
destruunt. Nunquid Ethiopum regi-
ne Ethiopum eunuchus Christo sic
turas legebant et lectitant et eum
qui sunt omnibus ad omnia ductus
est et obsequium coram se tondente
non aperuit respicere dedignantur qui
nequeunt nec discipulum vitatis rectis
partem donec dependant ad aquas
quibus videntur ab operibus mortu-
is dignatur colligere utriusque legis
scripturarum insiderunt rotis et pen-
natorum alarum impetu perferuntur. Li-
ngua eorum tamen de superioribus disse-
minat. Eciam loquitur nec scripturas i-
ntelligunt quia cor eorum non aperit
spiritualium donorum qui apparuit sicut
in actibus apostolorum scriptum est cor li-
die purpurarie ut audiret ea que
dicebantur a paulo que fidelibus
humili obediencia mandatorum quam di-
sputacione verbosa deum timentibus
innotescunt. Fur autem quis sit dum
plebem vocatione colligitur. Ita id est qui
in comparatione terrene superbie scala
ambitionis et vitiorum gradibus ubi
nitentem in omnibus ascendit Christo con-
tempto et neglecta recta via et pla-
na sinuosis anfractibus lucrativa
suffodit aut parietum iuncturas
irrumpit aut per tegulas insilit il-
labitur profecto fur est et latro. Ve-
re Christo aperiente hostium id est ecclesia vo-
cante ingreditur et pro eius mandatis subimi-
tante pastoris effunditur persecutor id
est spoliat mactat occidit et perdit fur
indubitanter est. An vide in quo grad-
u ponendi videantur quibus non suffi-
cit divinitus licencia vendere et de-
vorare pecora nisi statim legum
implorent auxilia et officiales
principum sibi ea committere non verentur
quod facile aliud quibus publicanos et
inhonestat. Inter voluptati frangunt
aut avaricie et qui eos elegerunt
vel admiserunt in custodia suam
deplantur et premunt morte quam eorum
recipiant quos fovere oportebat

marine et ipsi dicent profecto me
morit illud propheticum ecce consti-
tui te super gentes et regna ut eve-
llas et destruas et disperdas et edifi-
ces et plantes. Vinee ego plantata
inveniunt in ubi evellere ut edifi-
cent sibi domum domum in numeri-
bus chanaan aut lucrum aut ob-
sequium aut eos sub substituant ex pl-
antatis quos elegit assensu car-
nis et aut genitos a se aut sibi
ab aliis carnaliter genitos in nomen
suum hic aperitur opus et una calamo
dilatatur sed sub presto premis actibus
qui publicis affectibus inferuntur.
Si quis autem hic quidpiam divi-
nitus calumpniatur si ea que a prioribus
dicta sunt legerit cum hi facile ve-
niam indulgebit. Si enim tirannus
seculares in divino et humano pu-
nitur quid tirannum in sacerdotio di-
lucidandum censeat aut colendum.
Aliud si istud videtur actibus illi
qui non nisi vere loquebatur et dulcia
improperium ad verba beati Gregorii
inveniens qui actibus ista preterivit. Et
ut cetera taceam hoc ipsius omnibus notum
est quia scire prelati debent quod tot
ipsi delinquunt tot mortibus digni
sunt quot ad subditos perdicionis e-
xempla transmittunt.

Ministros dei tyr[annos]

Tirannos esse non abnego
quos in utroque principatu scilicet
animarum et corporum iusto iudicio
non indigno esse volunt per
quos puniuntur mali et corrige-
rentur et exercentur boni. Nam et
peccata populi faciunt regnare ypocritam
et sicut regnum testatur hystori-
a defectibus sacerdotum indomitos
et tirannos induxit. Siquidem prin-
cipes et patriarche primevi durante mo-
do primam naturam servati sunt sic
cesserunt duces a moyse seniores
legem et iudices qui auctoritate legis
regebant populum et eosdem fuisse
legimus sacerdotes. Tandem in
furorem domini dati sunt reges
alii quidem boni alii vero mali. Re-
gnerat enim samuel et cum filii eius

non ambulaverunt in viis suis sed avaritiam et in iudicias pecacerunt populus quod fortasse et ipse meruerat ut ei tales presssent sacerdotes a deo quem contempserat sibi regem extorsit Electus est ergo Saul regis tamen iure predo id est qui filios eorum tolleret ut faceret aurigas et filias ut panifice fierent et focarie et agros et predia ut ea pro libito distribueret fructus fructus populi quod totum fructus primet nigro quidem tamen cristus domini dictus est et tirannidem exercens regni non amisit honorem Incussit enim deus timorem omnibus ut eum qui misterium divini unguenti in corpore suo gestabat imaginem venerarentur amplius quidam adiciam atque tirannigeron reprobati a beterno ad mortem ministri dei sunt et ipsi domini appellantur Unde propheta ingredientur portas Babilonis duces vel cirus et darius Ego enim mandavi sanctificatis meis et vocavi fortes meos in ira mea et exultantes in gloria mea Ecce quia sanctificatos vocat medos et persas Nam quod sancti essent sed dum adversus Babilonem implebant voluntatem alias quod ecce ego adducam inquit Nabochodonosor servum meum et quia fecerunt michi bene agent tirum dabo eis egiptum Omnis autem potestas bona quia ab eo est a quo solo omnia et sola sunt bona videntur tamen interdum bona non esse aut sentientibus sed mala licet quo ad universitatem sit bona illo faciente qui bene utitur malis nostris Sicut enim in pictura fuscus aut niger color aut aliquis alius per se[1] quedam inspecta indecora et mala relata ad universitatem bona apparent et pulcra Deo omnia sibi adaptante

cuius omnia opera valde sunt bona Ergo et tirannorum potestas bona quidem est tirannide tamen nichil est peius Est enim tirannus conversio honoris potestatis ab usibus in hoc tamen malo multus et magnus est bonorum usus pati ergo non impossibile per inferibus esse tirannidem Ex omnibus ergo tirannos qui concessa desuper potestate subditis abutuntur porro si potestas succedit sapienti qui rerum omnium novit et habet usum omnibus bonis grata est et omnibus utilis Si vero cadat in insipientem et sic bonis quibus omnia cooperantur in bonum mala esse ~~eod uia~~ non possit cholestrata admodum dicit temporis est Nam utrumque contingere manifestum est licet exigente malicia temporis nostri qui in nobis novos flagellum domini ingessit provocamina malis vel insipientibus sepius concedatur Quid enim in rebus humanis bono imperio potentius potest nulla memoria recordari Si tempus sevies ab urbe condita revolvatur aliud invenimus mali gessisse frequencius Clarus enim Gayo caligula augusti tercio successore deterior aut in maiori preter Neronem qui ancessores et successores omnes turpitudine in ere vite et candidis flagiciis superavit hic autem caligula omni flagiciossissimus tantum rexit aut posuis torsit imperium ea quidem crudelitate ut ipse invidens felicitati de condicione suorum temporum quereretur eo quod nullis insignirentur calamitatibus publicis Ille siquidem ortu suo previderat secula quidem delerenerat contradictionis et morbis imperium licet enim habet in maiestatis patris ascribetur augusto cristo tamen pocius ascribenda est Cum enim Romanus indicione censuis ascriptus est regente augusto imperio Siquidem eorum ore et hystoriae

1 consideratus indecorus est sed in tota pictura decens sit per se quedam

vidua relacione constat quia sub
eo natus est auctor vnum parit
deus homo virginis filius xpus
cuius etiam disposicio adventum pa
cem et felicissimum Regem brundi
sinum constrinxisset eclaros Cuius
adventus nil tibi primatus e
et palestine indicavit Nam ut
Orosius refert cum Cesar Julius
mi fito Rege apolonio ~~redigens~~
rediens vrbem ingrederetur ho
ra circiter tercia repente liquido ac
puro sereno circulus ad speciem ce
lestis arcus orbem solis am
bigit et hoc 8o idus Januarii
die qui dicitur Epiphaniorum
creditur accidisse quo Cesar p
rimum iam portas sopitis simul
quoque omnibus bellis civilibus cl
ausit et augusti adeptus est
nomen apicem declarans Imp
erii ut penes vnum doceretur su
ma rerum esse et potestatum quam
monarchiam vocant greci Re
ffert idem hystoriatus quod cum a si
cilia rediens recepte legioni
bus a pompeio et lepido tri
ginta milia servorum dominis re
stituisset et omnia superiora populi de
bita donanda laxatu ac monim
entis abolitis censuisset in die
bus ipsis fons olei largissimus
de taberna meritoria per totum diem
defluxit illum vtique manifeste ad
esse imperio innuens quem spiritus
dyaboli iussu dei domino subdere
veneat Et principium inseret Er
go a fatre xpi plene omnia et ta
tas miseracionis altissimi obstup
esceret mundus summa rerum et pote
tatum precium ab augusto in Ca
ligulam recidit Cuius ferocitatem.
tremebunt ligat exclamasse fer
tur vtinam populus romanus v
nam tantum cervicem haberet
Et quia hostis deerat mag
no et incredibili apparatu profectus

de caligula

est hostem querere occasio quod vrbi
germaniam galliam quod per ciutes
mi ~~horrea~~ berri oceanum circa prospectu
britanie subsistit suum Romanam quod
reversus est belli deficiente ma
et nullo expleto negocio nisi quod
bellinum britanorum regis filium
quem pater expulerat cum paucis
in dedicionem accepit Infestissimus
quidem iudeis extitit et sacra ie
rosolimorum loca prophanari et sta
tuis repleri iussit et se coli ut
deum . pilatum iudee presidem tan
tis coartavit angoribus ut sua se
transverberavit manu malorum com
pendium mortis celeritate quesi
erit Sorores quas caligula pri
mum stupro polluerat dampnavit
exilio . Et omnes simul exules iussit
occidi Ipse autem a suis protectoribus
occisus est In secreto eius inventi
sunt duo libelli continentes lectis
simorum nomina virorum quos morti
destinaverat Erat quod alterius inscrip
cio gladius alterius pugio Archa quoque
ingens multiplicium venenorum in
venta est quibus Claudio cesa
re iubente demersis maria ipsa
magno piscium exicio protestante
traduntur infecta Successit ~~fr~~
avunculo caligule claudio tandem
imposito Nero Cesar rerum vi de nerone
ciorum quod successor suo cuiss
essor petulancia libidine luxu
riam avariciam crudelitatem
quod scelere quomodo exercuit Teste na
quod oraslo Petulancia
omnia pene Italie et grecie the
atra perlustravit assumpto etiam va
rii vestitus decore Citharas et Cor
nicines citharistas tragedos et
aurigas sepe visus est superasse
libidinibus quoque tantis exagita
tus est ut ne a matre quidem ut so
rore, vlla ne consanguinitatis
reverencia abstinuisse referatur vi
rum in vxorem duxit ipse a viro
ut vxor acceptus sit luxurie tam
effrenate fuit ut rethibus aureis
piscaretur purpureis funibus stride

Et calidis vnguentis lauaret
Nullam vestem bis induit Nec
vnquam minus mille carrucis
confecisse traditur iter Denique vr
de incendio vrbis — bis romane incendium volup
tatis sue spectaculum fecit per se
x dies septem que noctes ardens
ciuitas regios pauit aspectus
horrea quadro structa lapide
magne que ille veterum insule
quas discurrens flamma adire
non poterat magnis machinis eo
dem ad externa bella preparate la
be facte atque inflammate sunt ab
ditorum mansiones bustorum que
diuersa infelici plebe compulsa
cum ipse ex altissima mecenati
na turre prospexit letus que flam
me ut aiebat pulcritudine tra
gicus eleyseles odam sonat sa
cerdotales in menos ciuitatem
qua solis splendor colitur de
cantabat anaice aut tam prompte
extitit ut post hoc incendium vr
bis ipsam se Augustus ex lateritia
a marmoream reddidisse iactaue
rit Nemine ad reliquias rerum
suarum adire permiserit Cuncta que
flamme quoquo modo superfuerant
ipse abstulit Centies centena
milia sestercium annua a senatu
sibi conferri imperauit plurimos sena
torum nulla extante causa bonis
priuauit Negociatorum omnium sub
vna die tormentis quoque adhibi
tis omnem penitus censum abs
de crudelitate neronis — torsit Crudelitate aut rabie ita e
frenatus est ut plurimam senatus
partem interficeret equestrem ord
inem pene destitueret Sed nec p
arricidiis quidem abstinuit mat
rem fratrem sororem vxorem ceteros
que omnes cognatos et propinquos si
ne vlla hesitacione prostrauit a
uxit hanc molem facinoris eius
temeritas impietatis in deum Nam
primus rome christianos suppliciis
et mortibus affecit ac per omnes
prouincias pari persecucione ex

cruciari imperauit ipsumque nomen
extirpare conatus beatissimos christi
apostolos petrum cruce paulum gl
adio interfecit Mox acerbissime
miseram ciuitatem oborte vndique
oppressere clades Nam subsequente
autumpno tanta vrbi pestilencia
incubuit ut triginta milia fune
rum in racionem libitiniane venirent
Britannia deinde clades e vestigio
accidit qua duo precipua oppida ma
gna sociorum que clade et cede dir
repta sunt Preterea in oriente mag
nis armenie prouinciis amissis
Romane legiones sub iugum par — Siria
thorum misse egit egre ~~..~~ reten
ta est In asia tres vrbes hoc est
laodicia gerapolis colose terre mo
tu conciderunt Hec orosius Ferre
onus vbis et ipse eo libentius vtor
quod sancto christiano et magno discipu
lo augustini propter religionem
fidei in re itaque diligencius insti
tisse hec quidem possunt et apud a
lios hystoricos inueniri diffusius
qui tirannorum atrocitates textu
multos plenius scribunt Que si quis
diligencius recensere voluerit legat
at ea que trogus pompeius io
sephus Crispus Suetonius Quin — Titus liuius Sal / venus et tranquillus / et alii
tus curtius Cornelius et alii hy
storiaci quos enumerare longum est
suis comprehenderunt hystoriis ex
quibus facile liquebit quia propter ti
marem licuit adulari licuit eundem
post et honestum fuit eum occidere
Si tamen aliter coherceri non poterat
Non tamen de priuatis tirannis agitur
Sed de hiis qui rem publicam p
remunt Nam priuati legibus publi
cis qui constringuntur omnium vitas fa
cile coherentur In sacerdotem tamen
et si tirannus induat propter reuerencia
sacramenti gladium materialem exercere
non licet Nisi forte cum ex aucto
ritate fuerit ecclesie quam dei
cruentam manum extendat Eo
quod precio optinere ut obeundi

Causam non consurgat in eum duplex tribulacio preter rem tamen ne videtur si hec que dicta sunt aliquibus ascernam exiis

Concurrit ergo in primis dominus Cesareus qui nil potencius aut gloriosius ulla etate recolit mundus. Siquidem

De Julio

Julius Cesar prout orbem prudencie et rei militaris viribus accepisset homo pro paucorum et nullum expresse silez ad hunc edidit natura mortalium licet enim eum Cicero alicubi time[illegible] timetur quod ultra omnem utilitatis aut honestatis spem delitabatur in iniuriis adeo ut eum ipsum peccare ~~in~~ [illegible] idem tamen tantis laudibus eius effert ut deorum censeat simi[illegible] excitutibus [illegible] romano inclutum imperio ut pote qui nec prosperis extolli nec adversis frangi novit magnanimus sine crudelitate sine temeritate magnanimus. Clementis enim si alius esset posset temerarius videri. Cesar tamen audax videri non debet cuius voluntas deorum aspirante favore pro misericordia a pietatem fuit. Nemo secum expertus est Cesarem nisi superbia rebellaret provocatus in iniuriis primus sunt ad veniam quos incit viribus prudencia antecessit et processus eius videbatur superare et ad iusticiam aspirare. Quod ex eo comma pt quod nullum tempus sibi voluit esse plus experts huius videtur Orosius ex parte consentire. Cum enim in Egipto magna pars militum eius cecidisset et ipse [illegible] sicut [illegible] cogeretur respice serenam qui singulari virtute eminens inter Cesareos obsedit muris calcatem in ema magnum resistencium Egipciorum vi pressus Cesar scapham ascendit qua mox pondere sequencium gravata et mersa per ducentos passus ad navem una manu elata qua cartas tenebat natando pervenit. Hic tamen quia a rem publicam armis occupaverat tirannus reputatus est et magna parte senatus consciencie sicutis pugionibus occisus in capitolio. Sed et ibi honestatis memor extitit. Ut enim animaduertit se siccutis pugionibus peti toga caput obvoluit simul sinistra manu sinum ad ima deduxit quo honestius caderet.

De augusto

Successor eius Augustus felicissimus omnium se sub intimacione pene dominum prohibitus est appellare et incentivi gereris tirannidis rem declinat et notam.

De tiberio

Tiberius aut a Julio [illegible] veneno obiit cuius morte ita letatus est populus ut terram matrem et deos manes orarent ne mortuo sedem ullam darent nisi inter impios. Et licet venesicium detestabile prout fuerit venenum quo ille extinctus est orbis censuit esse vitale signum veneni certum hoc tamen e quod cor eius ossa cremati inventum est incorruptum. Cor enim veneni estimatur natura ut tinctum veneno igne consumi negat.

De gaio caligula

Tercius tirannus Gaius Caligula occisus est a domesticis suis.

De tiberio claudio

Tiberius Claudius quintus a Julio et si tirannidem vitavit manifestus ut alter Tiberius veneno extinctus est.

De nerone

At vero sextus a Julio omnium maximus et vilissimus Nero exitum habuit pro qua eum deformitate veterum officiorum et augustus flexus victorum offensus ut predictum est urbem iuscedit ab omni populo sicut Suetonius Tranquillus refert destitutus est et cum ingressus cubiculum quereret percussorem et non inveniret omnes quippe discesserant. Ergo ego

nigiunt nec amici nec inimicum
habeo quidem paulo ante quam se con
foderet scrobem coram se fieri
precepit ad corporis sui modulum
componi quam ea si qua invenirentur
marmoris frusta et aquam
simul et ligna conferri ad cu
randum cadaver flens ad singu
la atque identidem dictitans qual
is artifex pereo. Cum autem audi
ret se a senatu adiudicatum sup
plicio quale id esset interrogavi
t. Et cum comperisset debere nudi ho
minis cervicem furce inseri
corpus vero virgis ad necem cedi
conterritus duos pugiones quos
secum extulerat arripuit temptata
quam utriusque acie rursus condidit.
causatus non dum esse fatalem
horam ac modo sporum hortabatur
ut lamentari inciperet modo oraba
t ut se aliquis ad mortem sibi ex
emplo adiuvaret interdum segni
ciem suam his verbis incre
pabat vivo deformiter turpiter
pereo iam quam equites appropinquabant
quibus preceptum erat ut vivum
eum attraherent quod ut sensit ferrum
adegit iugulo meo et sic consump
ta est omnis familia Cesarum.
Et ne in illa sola familia adversus
tirannidis tantum licere legibus
quispiam suspicetur. Vitellius
nonus a iulio galba et othone
post neronem et vitellium interfec
tis turpissime pertractatus est
a cellula ianitoris se retruserat
inductus quam deductus per viam sa
cram passim fimum in os eius
conicientibus aliis et a populo
Romano aput gemonias sca
las in minutissimis ictibus ex
carnificatus unco tractus in ti
berim. Duodecimus domicianus
vespesiano et tito interpositis post
multam et cruentam tirannidem

Vitellius

Domiciano

a suis crudeliter interfectus est. Eo
quia causa tamen nos sciamus in
imus egerit auctore Eusebio ce
sariensi paucis aperiam. Cuius
verba sunt hec libro tercio ca
pitulo xviii° aput ipsum vero do
micianum cum iussisset omnes pri
mi qui de genere david et re
gia stirpe descenderant sicut ve
tus habet tradicio delati sunt
quidam quasi essent de posterita
te iude quem fratrem fuisse sal
vatoris secundum carnem tradunt dup
lici tegebantur invidia veluti
qui ex david genere et ex ipsius xpi
propinquitate descenderant. Et hec
egesippus per ordinem his verbis re
fert adhuc autem vivebant quidam
de carnali domini nostri genere nepotes
iude eius qui secundum carnem frater
domini dicitur quos quidam detule
runt tamquam ex david stirpe veni
entes hos quidam revocatos no
mine qui in hoc missus fuerat
perducit ad domicianum cesarem
nam et ipse formidabat de adve
ntu xpi sicut in inicio herodes
interrogati ergo a domiciano si esset
ex familia david confessi sunt
tunc quesivit quante
possessionibus vel quante facultati
bus essent preediti at illi respon
derunt quod utrisque non esset am
plius in bonis novem milibus
denariis ex quibus singulis per
media porcione debetur Neque
hoc sibi in pecunia subsistere sed i
estimacione terre que eis esset
in quadraginta iugeribus uno iuge
constituta per quam sumptus manibus
suis excolentes vel ipsi alerentur
vel tributa dependerent simul
et testes rurales et durum operis
manus labore rigidas et calles
obduratas preferebant. Interrogati
vero de xpisti quale sit ~~signum~~ regnum eius
vel quis ipse aut unde et quando
venturus responderunt quod non hoc

mundi neque hunc hic ex designe
tur imperium sit celeste et per anglo
rum misteria ppareretur. Clamido
sed adveniens intgra devimus et
mortuus iudicabit et resurrexit vi
vusque prophetis et nitens sive adest
dominianus cum in eis nichil
cum invenisset et vilitate eorum
quia maxime contempneret abi
re eos liberos iussit. Hec illi crudeli
bus pro quo non ex mansuetudi
ne que vero principem sed fastu
imperio a nobis nullis fidelium
crudelitatis sue cohibuit rabiem.
Ergo ad tantam pravitatem et
paupertatem genus regale dedu
ctum est ut regnante domitiano
de stirpe David viri duo pro eo
erant inveniri quibus sibi ma
rine et in sanguine propagatis propte
tantatem sibi confidit et quam Ec
clesiam dei nimio et totum impe
rium lacerabant dominatus eorum
inse dei rursus iudicio et ipse la
ceratus est. Cuius cadaver po
pularis ~~[illegible]~~ per irrisi
ones exportatum atque ignomi
niosissime sepultum est. Succe
ssor eius Nerva omnia acta eius
renovavit et in irritum et a sepul
tus principibus non tirannus mor
te confectus diem obiit. Traia
no adoptato in regnum qui ta
ta moderatione successit ut sicut
augustus felicissimus ita impe
rator optimus dictissime habi
tus sit. Ei successit Helius Adria
nus pater patrie civitatem pub
licam iustissimis legibus or
dinavit et iudeos sceleratorum su
orum perturbatione ~~eis~~ et iterum pa
lestinam invenerent ultimate
de perdomuit. Poltius quoque eiecit
ystriandos quos illi exterminabat
precepit quoque ne cum iudeo introire
mundi ierosolimam esset licen
tia. Christianis tantum permissa civi
tate quoque in optimum statum mundo
rum instructione reparavit. Precepit quoque vocari Heliam de proprio nomine

suo. Antoninus cognomento Pius tran
quille et sancte gubernavit
imperium. Succedens Adriano
cum liberis suis et multo prius
~~pater~~ patrie nominatus est et in
cedente iustino philosopho se vero pro
benignum exibuit. Marcus An
thoninus verus successor Pii cum
anelio commodo fratre suscepit
imperium. Aurelius autem casu mor
bi quem greci appoplexiam vocant
suffocatus interiit. Eo quoque defunc
to frater solus rei publice presu
it. Quem admirari quam laudare Si
cut bono pio creditur facilius est a
principio vite tranquillus et constans
adeo ut ab infantia vultum nec gaudio
~~gladio~~ nec moerore mutavit. Philosophiam et
doctus stoice et quoque deditus vita
pariter et eruditione philosophus insti
tutus est ad philosophiam per Appolli
nium Calcedonium ad scientiam littera
rum grecarum per Theronessem per Pluth
arcum nepotem latinas autem eu
fronto nobilissimus orator docu
it et permorandi opinione pe
liberari nepos eos inter cetera bellum
gessit quod per magnitudine per compositis
conferri potest. Et licet omnibus mi
litum christianorum sicut ubi impera
tor leris suus dicitur athestatur
magna consecuit. Contra eos ex
arsit per secutio multi quoque sanctorum
martirio coronati sunt. Postremo
Lucio commodo filio suo in regnum
assumpto in Pannonia constitu
tus repentino morbo interiit. Ex
Lucius Anthoninus commodus decimus
quartus ab augusto per omnia crude
delitatis luxurie et obscenitatis de
decora depravatus gladiatoribus
quosque armis sepissime depu
gnavit et in amphiteatro fe
ris se frequenter obiecit. Interfecit et plurimos senatores in
primis quos adiuvit nobilitate
industria quoque excellere. Fragorare
gis pena urbis insequitur. Nam
fulmine capitolium ictum et quo

a quoque ut scripsit aput Seleuciam urbem
[illegible] X [illegible]

al quoque

faculala

4 i te

Adrianus

exagitatos

uir

gaudio

facta flaminio bibliothecam il
lam maiorum cura studio que
compositam edes que alias mu
ta sciatis rapaci incendio conc
mauit fertur tamen beatus gre
gorius bibliothecam combussis
se gentilem quo divine pagine
gratior esset locus et maior auc
toritas et diligentia studiosor·
B. h. um dimissis temporibus potuerunt ac
cidisse sibi nequaquam obviare
ut Comodus qui dictus incomodus
vestiliam strangulatus est Ma
ximus ante hostis hyram gentibus in
duratus Et hec quidem est desperacio
tirannorum qua applicatur rex que latz
in nomine Sicut ergo dampnat
nos hostem hic occidere sic ti
rannum hoc tamen non impediat
si sub tacito veritatem historie que
nomina hic Galbe Othonis et
filii racio neglecta est nec quis
quocius sit imperatorum attenditur
si quis omni dominerit tirannides
aut repressit clemencia dei qui pro
decreto instat qui vult flagellum
inducit inde fuerunt penam et
quid vult quos fecit penitentes
admittit adveniam decreveram
hic desistere et ad alias a vetera
nus texere historias sed quia in
kathalogum imperatorum ille a
quo christi nec nomine est Severus
occurrit qui adversus xpi nomine
tirannidem gravem exercuit illum
ad hunc solum addiciam ne sene
re vel seresbere nunc preterire vide
ar Sed profecto hanc persecucionem
in christianos et ecclesiasticam per
secucionem celestis ulcio persecuta
Invenerunt enim eo tempore bella
civilia quibus Romanum sanguinis
plurimum effusum est hic quidem
affer genere tripolitanus ab oppido
lepti natus solus multis sepe be
llis lacessitus fortissime quidem
rem publicam sed laboriosissime
rexit congressus est cum multis
gentibus ut de multis triumpha
ret postremum inguru ad tirannidem
persecucionem

aspirantem vincit et interfecit Iude
os sermonitas rebellantes frequenter co
mit parthos arabes adiabenos
que superavit hic est Severus gre
cium doctor victor qui in britan
nias deferri pene omni fortuna
tractatus magnus ibi gravibus que
plurimis sepe gestis receptam par
tem insule a ceteris indomitis gentibus
vallo distinguendam putavit
Itaque maximum fossam firmissimum
que vallum crebris insuper turribus
communitum per centum triginta duo
milia passuum a mari ad mare
duxit Ibi que sicut Orosius et alii
historici refferunt apud oppidum
Eboracum morbo obiit Siquidem
britania venenum post exhortarunt
et imprincipes non nominat sed ipsius
principibus invictos gladios ex
cere prestitum ne oppidum ipsius vi
rum et temeritatis tempus processu ex
crevit ut pro bibus antiquis crede
ret se confirmare hoc ei forte tanti im
peratore contulit sepulturam ipsius
tamen gentilium ritu et infide
lium pravitate tirannidem in xpia
nos exercuisse et penas sceleris
luisse certum est Nemo enim a scilo
se ceptatate angeli egit in magine
qui dampnacionis eius et confusi
onis non fuerit particeps

Singulum est gentilium ti
rannorum ad tempora nostra serie
volens trahere sed unius
hoc etatis non memora
bitur homo hec in metem effugit
et linguam vincat libellus tamen
qui de capitibus tirannorum inscriptus
est quid detinuimus serica plei
nis a pune diligenti tamen com
pendio ut nec de pluralitate tedi
um nec de brevitate obscuritas
generetur Sed ne romane historie
molestat auctoritas que plerumque
ab infidelibus scripta est hoc di
nine et fidelis historie complexi
one vindicis enim apparet quia ait
palermus eadem non tuta est pote
cia que nimis sunt modum impont

Et sane nil tam pestiferum est aut tam
magnificum quod non moderatore
despiciet tyranni primum quod tyrannum non
bis obicit divina pagina Nem
roth robustissimum contra dominum ve
natorem quem primum dicit non nul
ille testantur historie et si tacet
scriptura non acquiescit enim quod sursum
se reprobum superius dictum est re
gnare sequentibus voluit et hoc adeo
et sub eo turrem in celum erige
conata est ceca dispergenda et con
fundenda mortalitas prosequamur
mur adeum quae populo divina pre
fecit electio datum quod in reproba
dominandi non regendi voluntatem
ita desevit adeo quod affluit ut
urgente doloris angustia mor
tem sibi conqueretur inferre nichil
enim aut minimum prodest sana as
sumptio si consequenter vita dis
sentit nec in tantum rem aspicit
iudice in optimum finem pen
det ex fine regum et libri dierum
celebris historia est in qua auc
tore Ieronimo israel edocetur sub
tirannis admodum laborasse et inde
preter David Iosiam et Ezechiam
reges omnes reprobos habuisse mo
stratur Salomone tamen et forte
aliquos aliorum et in inde bona
buisse facile crediderim domino re
nota equitate inchoante quod facile preter haue
bitur populum domine cuique et corde in
domabili et quisquis resistit spiritui s
ancto et non modo thronos seu familiam
legis si deinceps divini legis ab ho
minationibus gentium ad natiuitas
provocavit principibus meruisse
tirannos Nam tirannos quos pro
ceteris impetrant induunt et eri
gunt penitencia delet et conclu
dit et premit et quid dic reges sunt
nos sicut Iudicum narrat hi
storia Peccaverunt sepe inde filii
Israel sub tirannis multis et variis
per dispensacionem divinam affligebantur
ti temporibus sepe quibus erant clama
tes ad dominum liberati licebat quod
finito tempore dispensacionis nece

tirannorum evenire regnum decer
nabus sive nec quisquam eorum
quorum virtute penitens et hu
miliatus populus liberatur et argumentum
sit iocunda posterum memoria qui
inter ceteros honoratur quia superius
positus loquetur exemplis Serviunt
ergo filii Israel Eglon regi Moab
decem et octo annis et postea cla
maverunt ad dominum qui suscitavit
eis salvatorem vocabulo
Aoth nimirum filium Gera fi
lium Iemini qui utraque manu ute
batur pro dextra miseruntque filii
Israel per illum munera Eglon regi
Moab qui fecit sibi gladium an
cipitem habentem in medio capu
lum longitudinis palme ma
nus et accinctus est eo subter sagum
in dextro femore obtulit quod mu
nera Eglon regi Moab Erat autem
Eglon crassus nimis cumque
obtulisset ei munera prosecutus est
socios qui cum eo venerant et re
versus est de Galgalis ubi erant
ydola dixit quod ad regem verbum
secretum habeo ad te o rex Et ille
imperavit silentium Egressisque omni
bus qui circa eum erant ingres
sus est Aoth ad eum dixit quod ver
bum dei habeo ad te qui statim sur
rexit a throno extendit Aoth ma
num sinistram et tulit sicam de dex
tro femore suo infixit quod eam in
ventrem eius tam valide ut cap
ulus ferrum sequeretur in vulnere
ac pinguissimo adipe stringeretur
nec eduxit gladium sed ita ut percusse
rat reliquit in corpore Statim quod per
secreta alvi nature stercora pro
ruperunt Aoth autem clausis dilige
tissime hostiis et affirmatis sera
per posticum egressus et alibi sisara
fugiens pervenit ad tentorium Ia
hel uxoris Abner Cinei Erat enim
pax inter Iabin regem Asor et do
mum Abner Cinei Erat enim pax
~~inter Iabin regem Asor~~ egressa
igitur Iahel in occursum sisare dixit

a sedebat autem in estivo cenaculo solus dixit

adeum intra ad me domine
mi intra ne timeas Ingressus
gressus tabernaculum eius et o
pertus ab ea pallio dixit ad
eam Da michi obsecro pau
lulum aque quia valde si
tio Que aperuit utrem lactis
et dedit ei bibere et operuit illum
Dixit ad eam Sisara Sta ante
hostium tabernaculi Et cum venerit
aliquis interrogans te et dicens
numquid hic est aliquis respondebis
nullus est Tulit itaque Jo
hel uxor Abner clavum ta
bernaculi assumens pariter malle
um et ingressa abscondite et
cum silencio posuit supra
tempus capitis eius clavum percussit
cussitque malleo defixit in ce
rebrum usque ad terram Qui so
porem morti socians defecit
et mortuus est Et laudem nec
aut vituperium consecuta est
posteriorum benedicta inquit scrip
tura inter mulieres Jahel uxor
Abner Cinei et benedicatur in ta
bernaculo suo Aquam petenti lac
dedit in fiala principum obtulit
butirum Sinistram manum mi
sit ad clavum et dexteram ad fa
brorum malleos percussitque Si-
saram querens in capite vulne
ris locum et tempus valide perfor
ans Ut autem et ab alia constat hy
storia iustorum esse occidi publi
cos tirannos et populum ad dei ob
sequium liberari Ipsi quoque sacerdo
tes domini necem eorum repu
tant pietatem et si quid doli vi
detur habere imaginem religionis
misterio dicunt domino consecratum
Sic Olofernes non virtute hostili
sed suis viciis gladio mulieris oc
cubuit et qui viris formidabil
is fuerat luxuria et ebrietate victus
a femina interfectus est Nec femine
ad tirannum patuisset accessus nisi
hostilem animum pia simulatione texisset

set Non enim dolus qui firmat
fidei et militat caritati Siquidem
fidei est quod increpat sacerdotes qui
domine misericordiam prescripserunt
tempus expectato hostibus se dedituri
et in urbem nisi infra quinque dies
eis dominus subveniret Caritatis
autem quod nulla formidavit pericula dum
fratres et populum domini ab hosti
bus liberaret Nam et iter egredi
entis in salutem civium indicat ita fac
inquit domine ut gladio proprio eius
superbia amputetur et capiatur
laqueo oculorum suorum in me et
percuties eum ex labiis caritatis
mee Da michi in animo constanti
am ut contempnam illum et virtu
tem eius ut evertam eum Erit
enim memoriale nominis tui cum ma
nus femine deiecerit eum Voca
vit ergo abram suam et descendens
in domum suam abstulit a se cilici
um et exuit se vestibus viduitatis
et lavit corpus suum et unxit se myr
ra optima et discriminavit crinem
capitis sui et imposuit mitram
supra caput suum et induit se ves
tibus iocunditatis sue induitque sand
aliis pedes suos assumpsitque
dextralia et lilia et inaures et anu
los et omnibus ornamentis suis or
navit se Contulit quoque ei splendorem
dominus quoniam omnis ista compositio non
ex libidine sed ex virtute pendebat Et
ideo dominus hanc in illa pulchritudinem
ampliavit ut incomparabili decore
omnibus oculis appareret Illinc ergo pre
miens et publicum captans hostem
dixit Judith Olofernem Suscipe ver
ba ancille tue quia si secuta fueris
perfectam rem dominus faciet tecum Vi
vit enim Nabuchodonosor rex terre
et vivit virtus eius que est in te ad
correctionem omnium animarum errantium quoniam non so
lum homines sed et bestie agri ser
viunt ei per te et obtemperant ei Nun
ciatur enim virtus et industria ani
mi tui universis gentibus et indicatum

Est tamen scelus quia tu solus
potens et bonus es in omni reg-
no eius et disciplina tua omni-
bus predicatur. Et addiciens ait
veniens nunciabo tibi omnia ita
ut adducam te per mediam Jerusa-
lem et habebis omnem populum Israel
sicut oves quibus non est pasto-
r et non latrabit vel unus canis
contra te quia hec michi dicta sunt
per providenciam dei. Quid quae-
so insidiosius excogitari et capcio-
sius dici potest ac mistici dispen-
sacione consilii. Dixit itaque Olo-
fernes non est talis mulier super
terram in aspectu et pulcritudine
et sensu verborum. Cor enim eius co-
cussum ardebat in concupiscencia
eius. Dixit quoque bibe nunc et accumbe
in iocunditate quoniam invenisti gra-
ciam coram me. Illa vero quod luxu-
rie non teneat fidei et forti-
tudinis sine instrumento [?]
luxuria aliena et crudelitate quem
semel sopivit blandiciis in populi
liberacionem civitatis acinace occidit.
Percussit ergo Olofernem incecun-
tem [?] et abscidit caput eius et tra-
didit illud ancillule sue ut po-
neret in peram reportandum in ur-
bem que salutem fuerat consecuta
in manu femine. Hoc tamen cave-
dum docent historie ne quis
illius interitum moliatur cui fide
aut sacramenti religione tenetur
astrictus. Nam et Sedechias ob ne-
glectam fidei religione et sacra-
menti legitur captivatus et quod
malis regum inde non memini e-
ruti sunt oculi eius quia de-
um in [illegible] tum ex ista
causa tenetur tyranno lapsus in
perfidiam non propositum ante conse-
cutum sint [?]. Sed nec veneni licet
videam ab infidelibus aliquando
usurpata, ullo unquam iure

indultam lego licenciam non quod
tirannos de medio tollendos
esse non credam sed sine religio-
nis honestatisque dispendio.
Nam et David regum quos
legimus optimus et qui ex-
cepto sermone Urie Ethei in
omnibus manu patris incessit
licet tirannum gravissimum sustine-
ret et eum perdendi sepe nac-
tus fuerit occasionem tamen
parcere maluit confisus de
misericordia dei qui eum sine peccato
et sine misericordia poterat liberare. De-
crevit ergo expectare paciencia
ut ille visitaretur a domino vel
dicta caritate aut in prelio cade-
ret aut alias iusto dei iudicio mo-
reretur. Siquidem vel ex eo pot-
est signum paciencie eius quod in o-
ram clamidis eius precidis-
set in spelunca et alibi de noc-
te castra ingressus custodum
negligenciam increpasset ipsum
regem coegit profiteri quia
David causam agebat iustio-
rem. Et hic modus dele-
di tirannos utilissimus et tuti-
ssimus est si qui premuntur ad pa-
trocinium clemencie dei humili-
ati confugiant et puras ma-
nus levantes ad dominum devotis
precibus flagellum quo affli-
guntur avertant. Peccata etenim
delinquencium vires sunt tirannorum.
Unde Achior dux omnium filiorum
Amon salubriter hoc dedit con-
silium Oloferni perquire mi
domine mi si est ali-
qua iniquitas populi in conspectu
dei eorum et ascendamus ad il-
los quia tradens tradet illos de-
us eorum tibi et subiugati
erunt sub iugo potencie tue. Si
aut non est offensio populi huius
coram deo suo non poterimus resi-
stere quia deus eorum defen-
det illos et erimus in obprobrium

z· l[illegible] q[illegible] s[illegible] [illegible]

vniuerse terre

Cuius enim tirannorum
confusio est admirati
quidam si in malicia
perseuerat Nec reuocatur
ad veniam Nam et sub flagello p-
aratur incendium cum in morte do-
mum filiorum eo fuerit vsus
pe et inquit achab Reueritus est
faciem meam non inducam malum
hoc in diebus eius At Jesabel i-
seuicia perseuerans condignum crude-
litatis exitum sanguine suo cani-
bus lingendum prebuit in loco v-
bi sanguinem innocentis naboth
sanguinis eius quidem Nunquid
tot innocentum sanguinibus acq-
uisitus erit vinea iusti tempo-
ris impietatis et in perinutacione eius
totius regni ma amisit permittit
autem malicia quod a domino secundum medi-
cinam medicum qui homine vtitur te-
lo compena impiorum affligit pha-
raonem populum dei et ab eodem grauissimis
sicut in exodo legitur flagellatus
plagis quas breuiter ut fi-
deliores teneantur metro comprehen-
sas vicarii inserere prima iubens v-
nda rane habes quam sexta quinta pide
culex tristis post musca morior
istis. Quinta pecoris strauit vesica
sexta tenauit pone subit grando
post bruchus dente nephando Se-
na tegit solem prima necat vltra
prolem Nec tamen quis vsus se
cum hoc solum attendens quia p-
lagas egipti sub pharaone satis
compendiose comprehendit Inimicus
tamen non est a Nabuchodonosor eius
a populo dei. Egredientem post
quem cum curribus et equitibus
suis in mari submersi sunt e aquis
ergo primo ad populi defensionem
et postea ad submersione tiram
vsus est dominus Salmanasar
quoque regnante ezechia premebat
populum domini commisit quando rex ad

post adiuuit mias tiram clippeu
dimicans percutiens apposuit vnde
et eum per prophetam confortauit dominus
dicens Non ingredietur vrbem
hanc nec mittet in eam sagittam
nec occupabit eam clippeus Nec
circumdabit eam munitio per viam
qua venit reuertetur Et ciuitatem
hanc non ingredietur dicit dominus Et
saluabo eam propter me et propter da-
uid seruum meum. Factum est ergo in no-
cte illa venit angelus domini et per-
cussit castra assiriorum centum octua-
ginta quinque milia virorum Cum-
que diluculo surrexisset vidit om-
nia corpora mortuorum et recedens abi-
it et reuersus est Sennacherib
Rex assiriorum et mansit in niniue
Cumque adoraret in templo Ne-
sroch deum suum Adramalech
et Sarasar filii eius percusserunt
eum gladio fugeruntque in terram
assiriorum et regnauit Asaradon
filius eius pro eo Nec moueat
si alio et alio nomine censeatur
in diuersis hystoriis quia per tradi-
cione ebreorum sunt trinomii
auctor est idem pentheronimus
exhibit debuit est enim Salma-
nasar et Sennacherib et phul et
teglat phalasar et Sargon Nisi enim
polinomius haberetur hystoriarum quo-
dam contrarietate dissidencium quis
vacillabat auctoritas hic ergo an-
gelico gladio primum adiuuit ce-
cinit domus deinde ad necessitatem imperi-
orum manibus filiorum ipsa
quoque sua vindictas suppetit nec
dominum altissimum et hominem ponit
te malicia creatoris sui lesi-
bus mirabiliter augmentat hinc e-
nim adiuuit deinde Nabuchodono-
sor in tinnescentis [illegible] septe-
nio bestia egit et penitens egit
deinde reuersus in homines rebus
restitutus et regno licet eo prius mo-
dum meruerit quo in spoliacione
misso. ad terra [illegible] xpiana quin

[illegible]

in omni gente et populo manifesta
est nequitia tirannorum et evidet
de Juliano
pena. Julianus vero apostata
et perditus imperator dolo poti
us quam viribus persecutus est. Vin
cet tamen viribus temptavit. Nam sub
eo gravissima christianorum ex
orta est persecutio. Deum galile
i quem dicebat conatu impio
nomen molliebatur extinguere.
Verum dum adversus partos in
faustam expeditionem ageret
de sancto mercurio
et idolis in reditu suo cedem
devoveret christianorum magni ba
silii aliorumque sanctorum precibus
infusus est deus. Mercurium quem
martirem destinavit qui tiran
num in castris mandato beate virginis
lancea perforavit. Moriebatur ergo
egit imprimis confitens galileum
christum scilicet quem persequebatur esse
victorem et de se triumphasse. Cum
enim persecutus christi fideles
cesaree in ecclesia beate virginis
genitricis dei pro victoria in orationi
bus collegisset, in illa nocte beatam
virginem in visione sanctus aspicit
et ab ymnis consolationem accepit.
Vocate inquit illa michi mercu
rium et abiit mittite Julianum in
filium meum et deum tumide blasp
hemantem. Statim autem cum arma
tura mercurius veloci abiit
et admonitus que apparuerant
magno basilio dedit ei librum
habentem in hystoria omnes mundi fa
cturam dextrorsum vero homines
adeo plasmatum in principio
ante librum sinistrorsum erat dictum
finem hominis iam plasmato. Pre
scripties ita librum legit ab ini
tio usque ad partem. Similiter quoque
visionem vidit eadem nocte ques
tor Julianum in expeditione libanius.
Rediens basilius ad martirium
sancti mercurii nocte ipsa mer
curii arma non reperisset sed de
repente invenit eadem et lanceam
recenti sanguine cruentatam.
Orosius tamen de mercurio mentionem
non facit mercurii sed in expeditione
parthica tirannum refert ob ignomi
nie telo esse peremptum. Eutro
pius quoque qui romanam elegan
ti compendio describit histori
am peremptum fatetur in castris
sed nullum exprimit cedis aucto
rem. Persecutorem tamen quod eodem
auctore in christianos supra modum
exarsit ei constat plurimum nocuisse.
At historia tripartita diligentius
persequitur flagitia Juliani et quanta
in miamite per scrutinium sit christum quem
gallileum nominabat toto pectore vo
lumine comprehendit. Cognitis ad
laudem gallilei non nulla miserum
tam compendiose decerpta ab hiis.
De eo socrates theodoritus et
zozomenus teste cassiodoro tra
diderunt Julianus quidem de regio
sanguine ortus et ex constanti
no nepos constantini magni
bisantium apud nomine constantino-
polim appellant ab initio extitit
christianus crescens quoque in auditoriis
constantinopolitane urbis erudie
batur in basilica ubi doctores e
rant sibi privato procedens pada
gogum habebat nomine mardonium
gramaticum Nicoclem laconensem
rethoricam vero legebat apud Ec
bolum zophistam iam opera tali
genera magni basilii christianum.
Videbat enim imperator ne apud
paganum zophistam legens ad mi
pietatis dogmata declinaret p
fecit quod ut ei fama deferret vi
res imperii gubernandi. Unde in suspi
cionem inductus imperatori ab urbe re
gia iussus est abscedere. Jussus
quoque in comediam prohibitus conve
nire apud libanium sophistam fui
um paganum qui ibi apeda
gogus constantinopolitanus ex
pulsus mereatur utebatur tamen
lectione librorum eius et in rethori
ca proficiens maximo philosopho Ephesio

quem postea quasi artes ma-
gistratus exeuntem valentinianus
imperator fecit omnibus familiar-
is effectus est cumque ab eo ra-
phita recepisset cepit enim muta-
re religionem magis et mag-
is cupidine succensus imperii
imperatorem vero timens suspicio-
nem cavens tonsus monachi-
am simulabat vitam agens p-
ditorem in habitu christiano et in ec-
clesia nicomedie lector ordina-
tus est furorem declinavit im-
peratoris manifesto autem sanctorum
christianorum legebat libros et late-
ter exercebatur in philosophia cum male-
ficiente pro ambitione imperii suis
et amicis dicebat felicia fore tempora
quibus ipse rerum potiretur im-
perio et quando manibus non ena-
sisset imperatore nisi in patria
eusebia inveniens latitantem
et pro eo intercedens obtinuisset
ut ad philosophandum mitteretur athenas
Refert theodoritus quod cum dis-
curreret omnem helladem vates
querebat consulens hoc an ad im-
perium perveniret suspecto quodam viro
qui se potentissimum in magica fa-
tebatur introductus est ab eo in lo-
cum idolorum ut in abdito evo-
catus a mago demones per se
consuleat quibus solemniter appa-
rentibus compulsus est julian-
us frontem suam crucis munim-
e signaculo et quo facto demo-
nes disparuerunt magus itaque
cepit culpare julianum at ille
pertendens metum crucis se dixit
obstupuisse virtutes eo quod signum
hoc demones fugierunt nonne
inspiciens hoc bone vir i-
quit magus quia timuerunt
sed arbitror quod ab homine hoc sig-
num ponens abstinerent et ita
capiens in sermone odio christiani
signaculi replevit julianum postea

hoc scribit socrates auctor est im-
perator constantius julianum enim
constituit cesarem et data soro-
re constantia uxorem ipsi
contra barbaros destinavit ad
gallias. Successit ergo ei sicut quod
sibi mittitur vincendi barbaros
per amorem sui apud milites
collocavit effectum ut quod domini in
aliquem mutatem fuisset inde
recessuris corona laurea quibus solet
ornari tunc temporis est in calumpniam
pendens rupto fune super caput
eius dedidit enim quod aptissime
conavit quo facto ibi clama-
verunt quia signum fuit impe-
rii Congrediens deinde cum ho-
stibus tanta felicitate perfectus
est ut a militibus appellaretur
augustus Cumque corona deesset
imperialis unus signa portantium
torquem quam habebat capiti eius
imposuit et hoc modo factus est
imperator Julianus Tunc vero postea
ea gesserat ille plus indicat
audientes Nam in ipso principio
omnia per libito disponebat sig-
mentum quod christiane religionis
abieceret et singularum urbium
templa aperiens idolis offerebat
dicens se ipsum esse pontifice pa-
ganorum Interdum timor belle
vocasset imperium nisi ei dege-
ti in Thracia fuisset mors im-
peratoris constantini nunciata ut
non faciem multitudinis et con-
ciliaret sibi per se unde religi-
onis omnibus indulgebat Stu-
debat ob hoc omnibus omnia fieri
ut vane glorie causa largi-
tatis affectata simulatione phi-
losophie hinc a omnite a facti-
ona comes hinc que a mole
inque et quod maxime erat ne
crudelis haberetur mansuetudi-
nem mendacebat Et itaque qualis
esset religione monstrabat E-
piscopos ergo exilium deportatos

misit circa [illegible] plurimos
in ipsis templis quoque paganorum
[illegible] percepit aperi
ri [illegible] ablata fuerant in
antiquum restaurare [illegible] palacio
expulisse eunuchos quidem eo quod u
xor tonsores et cocos Eunuchos quidem
quia uxor eius obierat post
quam non duxit aliam cocos autem
quia more philosophi cibis simplicibus u
tebatur tonsores quoniam ut ipse aiebat u
nus sufficit multis scriptores plurimos
venerabatur cultores quoque discip
linarum sed maxime philosophantes unde
et fama viros huiusmodi undique quam
magisterio pandebantur Erant quoque q
ue [illegible] christianis seductores
viri et imperatoris pro religione fau
entes noctibus vigilans conscribe
bat libros quos in senatu publice
recitabat Solus enim imperatorum
a Julio cesare in curia recitavit o
raciones publicum cursum mularum et
caballorum inhibuit iubens eos
utilitatibus publicis ministrare hec
huius opera laudant pauci plurimi
quoque vituperant quamvis modo stylo pa
lam contemptibile videtur imperii a
pud [illegible] fertur quamvis
ipso principio sic aperte et impudenter
negavit christianam fidem ut quibus
sacrificiis et invocationibus quas ex
pedicionis paganorum vocant et sanguine
in molatio nostrum baptisma stude
ret abluere et obremmurare ecclesiasti
ce confessioni Bello enim ipse tam se
cretum quam publice et in templis
paganorum licenter sacrificia celebrabat
fertur autem quadam die aliquibus sacrifica
ret ostensum sit ei in visceribus ho
stie signum crucis corona cinctum quo
viso alii quidem periti de religionis
virtutem et christiana dogmatis eternita
tem intellexerunt eo quod corona victo
rie indicium est et ambitus circularis
unde redigens est finis ignarus p
rinceps autem confortatus eos prospera
sibi mirare asseruerat et quia signum

dogmatis christianam cohiberetur ne ei
dilatare liceat circuli termino esse con
septum Cum autem adhuc pueri gallus
et ipse Julianus ad sepulturam mam
e matris opere inter se diviso statim
basilicam fabricarent res dictu mira
bilis et forsitan incredibilis auditu
se narratur galli namque pars angelice
utiliter crescebant Juliani vero labo
res alii quidem fodiebantur alii terra
ipsa evomente fundatibus implebantur
aliquotiens terra deposita fundamen
ta copulari non poterant ac si quedam
violentia virtutis ab inferiori loco ea
resurgendo loco depelleret Res pro
digiosa visa est omnibus existima
tibus quia non esset vir ille in christia
na religione salubriter nec fidelis quod
patuit ex post facto Nam ecclesias et
ministros possessionibus et privilegiis
spoliavit Et quamvis gerere et plane
in modum [illegible] clericos misit militibus
aggregari dum primo sed in tribus pl
[illegible] eorum [illegible] pro plurimis vero
christianum cum uxoribus et filiis [illegible]
[illegible] tributa
persolvere et galileos omnes censuit
infelici dominicorum capite subiacere
In medio autem christianis persecutionis incre
mentum est Sciens potentes persecuto
res nil profecisse in pena christianorum
qui magis increscebant et facti sunt
gloriosi pro suo dogmate morientes Invi
dens ergo eorum glorie abstinuit a tor
mentis iudicans esse melius ut per
inde potius et admonitione ad pa
ganitatem colendam populum suaderet
Specialiter hunc se mirare clemente
dicitur enim quando cum Constantinopo
li [illegible] fortuna sacrificaret (urbis) rebus ac
cessit ad eum Maris Episcopus
Calcedonie et publice impium et sine
deo apostatam vocavit At ille sola
ei improperans cecitatem eo quod senex
[illegible] manu alterius agebatur ad
[illegible] neque galileus deus tuus
curare potest Respondit Maris gratias
ago deo qui hoc egit ne te viderem

pietate mutatum imperatorem sunt
plene abscessit plurimum simulans
ut ostentatione providentie paganitatem
tatem roboraret lege autem in
hibuit ne galileorum filii poe
tarum rethorum et philosophorum le
gerent disciplinas ipsius inquit
telis sicut proverbium volneramur
Ex nostris enim armati et muniti
enim scriptoribus contra nos bel
la suscipiunt Posuit et alia lege
precipiens galileos expelli mi
litie addiciat et ad aliam ut gali
leis bona auferantur quia Christus e
orum eos pauperes esse precepit
Scripsit Appollinaris vir doctus
et ingeniosus eroicis versibus per
nomen poemate Ebraica anti
quitatem et in alio opere imitatus
est comedias menandri fabulo
sitate deducta Euripidis quoque
tragedias et liricam pindari secu
tus est Et absolute dicendum quia
ex divinis scripturis argumenta su
mens omnis Euticlias vel Eucle
tias lectiones que prius composi
it modo prout moribus conscrip
tione caractere et dispositione grecorum
valde pares effecit et librum no
bilem ad ipsum imperatorem sive
contra philosophos in quo tractatus sacre
scripture testimoniis illos inestim
abili ratione despicere probavit et se
vera sentire de deo que leges
imperator clarus tunc scripsit episcopis
legi et reprehendi Cum episcopi rescri
pserunt et si legisti non agnovis
ti Si enim agnovisses nequaquam
reprehendisses Basilius autem cape
docem creditur hec finxisse Ex pla
venientes Antiochiam imperator eo
quod ei esset barba valde prolixa
derisus est dicentibus Antio
chenis Tondeatur ut ad funes
barba eius proficiat Et quia tha
urum consueverat violare tha
urum et ara suo formam precepit
in solio lateantes quod dicebat iste
thaurus evertit mundum Tu enim

libanius [illegible]
sit an[illegible]
tamen [illegible]
aut [illegible]
in prius [illegible]
eos instaurare precepit [illegible]
rentibus quia quondam deo in
condonaverat plurima [illegible]
quod presidium imperatorum [illegible]
rem dignissimum precepto autem
ii qui ad repurgandum faciendum
argenteos hamos et cophinos
et scaphas habuerunt Cumque fode
iam cepissent statuta quadam die
hec multitudo quod plurima fun
ebat Nocte vero spontanea terra de
valle crepebat Solutis itaque po
ris fundamenti relinquentes nova
omnia preparabant Cumque gipsum et
calces multa modiorum milia con
gregassent ventus magna vento
repente respirans tempestate
atque procelle subito facte quidquid
congregatum fuerat subito disperse
runt ad hunc autem insanientibus
eis et nequaquam divina longanimi
tate correptis maximus primo mo
tus terre factus est et quisquis non
fuerat divinis mysteriis imbutus
vehementer attritus est Cumque vero ne
que hoc crederent indicio ignis ex fun
damentis que suffodiebantur egre
diens plurimos fodientium concrema
vit aliorum membra dissolvit Noc
te plurimis vicina porticu dormi
entibus cadens subito cum tecto
ipsa porticus dormientes oppressit A
lia vero die in celo splendens signum
crucis salutaris apparuit sed etiam
eorum vestes crucis signaculo
sunt replete non signate cum sp
lendente colore sed nigro hec itaque
dei rebelles conspicientes et divina
contra insistentes flagella ad spa
sit reversi confitentes esse deum
qui ab eorum progenitoribus ligno
probatur appensus Iulianus vero ibi
non est ausus furor impius sed idolato

[illegible] quoque
[illegible] et neque
[illegible] arbit
[illegible] in parte qualiter
[illegible] perciperent. Cum
[illegible] christiani aut
[illegible] paganum iudice
bat qui nunc galileus eorum
[illegible] legibus et testimonio
[illegible] deprecatur peccatores
unde et multa christianorum retro
[illegible] abierunt aut furati me
tu aut capti dolo invalescebat
gentium paganorum ut aut ad
ydolatriam milites similiter as
suescerent studuit ad pristinum statum
reformare id signum sublimi
us Romanorum quod Constantinus
in formam crucis mutaverat. Ymmo
publicis imaginibus Iovem qui
de celo sibi coronam deferentem et pur
puram Mercurium quoque et Martem
nisi respicientes velut per testi
monio sapientis et fortis depin
gebat hoc agens in imaginibus
ut sub occasione imperii latenter
adorarentur et hoc modo subdo
lamento fallerentur. Eo in se ca
pti facilius impletum quod vel
let. Si vero detractarent tamquam
impii contemptores torquentur
apprehendebat aut studia christianorum licet
persequitur fidem et exercitia vitu
tum quo paganorum roboraret
errorem apud galileos nova
menebatur esse sed sancta decrem
et g̃o eis virtutes proripit et paga
nos christianis absque fide moribus
bus institutis perhibere volunt esse
cultores sicut arsacio pontifici
gallacie scripta ab eo in hunc
modum docet epistola paganorum
ritus non dum agitur sicut mite
cum iniam propter cultores eius in ne
gligentiam positos. Nam deorum
claritas magnitudo atque subli
mitas omni ordine omnique spe ma
ior est. Sed propicii sunt nobis
dii propter negligentiam quia hec
enim illorum prudentia proprio

quod tanta mutacio facta sit quod
tam neque orare per multum quoniam
quod presumpserat. Cum ergo credis
hoc sufficere posse nequaquam re
spicimus quemadmodum superstitiosi
christianorum augent circa peregri
norum et circa sepulturas et mor
tuos multa solacia honeste quod
conspicimus studia non vera sed ficta
quas res arbitror apud nos ob
vitate geri. Non ergo satis est te
talem esse sed omnes absque circa
gallaciam sacerdotes quos a̓
deprecare aut racione flectere aut cle
festinant a sacerdotali ministerio
removere nisi dominus cum coniugibus
et filiis atque servis collarum sub
miserunt non ferentes ultimus eorum
servos aut filios facere hoc conte
mnentes aut galileos impie
contra deos agentes et impie
tates pietatibus preponentes. Deinde
ortos admonere ut sacerdotes ne
que ad spectacula procedat neque in
tabernis bibat aut ullis arti opi
bus quod turpibus aut impruden
tibus presit. Et cum obediunt hono
rentur inobedientes expelle
xenodochia constitue per singulas
civitates ut ibi peregrini cle
mencia fruantur non tamen nostri
sed omnes pecunia indigentes ut
habeas unde fiat interim decrevi
singulis annis triginta milia tri
tici modios per universam dari ga
laciam et sexaginta milia vini se
xtarios horum quintam per pau
peribus templis obsequentibus de
cerpendi reliqua peregrinis indige
ntibus quod distribui turpe namque
est ut iudeos non habeat sed po
cius mitant impii galilei et su
os preter nec nostros etiam iudeos vero nos
trorum solacio destantur. Clina
propter hoc docere et collactos facere pa
ganos ad talia ministeria paganorum
quod vicos offerre primicias frugi
bosque huius modi beneficiis instrue

docens eos hoc opus olim f
misse in dolum homeri eum hoc
plcat introducens eneam in tria
fraientem Nos ergo neque bona
nostrorum imitamur si alii bre
maiorum negligencia non confun
dit agis aut deorum reuerenciam
respuentes Si igitur hec tesa
ocentem cognoscere lectoq plenius
eos proderes primo in magnitudo
in sinistre frequenter eos septa tu
finitte Ingredientibus eis ante
sacerdotum nullus occurrat Cu
que ad templa venerint deorum
intra ianuas eos nemo precedat
militum forte aut procedencium
officiorum Sed qui voluerit subse
quatur Cum ad ipsum limen te
pli peruenit priuatus constat Cu
enim sicut nosti intus eos index hoc
enim ut patria sanctis videtur exi
gere obedientes igitur pietate
prius sunt relinquentes vane glorie
complebantur Cum enim paratum
a quo meatur auxilium qui iniuriam
deorum propriam esse voluerint
Cum ergo eam neglexerint non pro
lium sine querela non erunt sed
ac ire indignacionis inspectorum
ustinebunt Neque enim phas est
ut illi parcatur qui deos habuerit
inicos Suade proinde eis ut si ine
a voluerit firmi tenere omnes iuri
deorum studeant offerre cultura
hec quidem scripsit et ad similitu
ecclesie demonum templa consti
tuit et instituit ministros in diuer
sis gradibus ad instar clericorum ut
essent qui ceteros docerent cultum pro
fidei et penitentes per vel penam
secundum tradicionem xpianorum
correctione mediocri reforma
rent Nichil aut quod a paganis
committeretur in xpistum enorme vide
batur adeo quidem ut nec seuie
in mortuos inhumanum et crudele

pag[illegible]
Sebast[illegible]
orum [illegible]
runt [illegible]
runt [illegible]
eius ul [illegible]
be ad [illegible]
volucro enarrare [illegible]
gius que voluminibus tanta [illegible]
bit materia Sed progrediamur ad
finem quem prius galile[illegible]
temeratorem virginis filius in
genitori suo ad copulacionem [illegible]
sue et ad gloriam maiestatis qua
patri coequalis et consubstancialis est
potenter misit premittens [illegible]
se ad persicam expedicionem primo
misit delphos et delum atque do
donem consulens an expediret
bella precedere vates itaque omnes
victoriam promittebant vno in
certa amanti responso quedam per
exemplo mendacium ac perdicionis
inserere non pigebit Est autem hoc
Nunc omnes aggredimur dei victorie
trophea referentes circa flumina
thirsi horum ego dux ero belli
gerator mars Cum ergo [illegible]
tunt in persarum principem et domi
nacionis credit virum et mentem car
nis huius impletur Cum non inter
amatus omnimodam sibi victoriam
compromitteret et galileos delere
sperabat aplurimis tam ut opportet
tunc vilis apostata contemptus
est in anthiochia Namque vir
quidem optimus pedagogus adoles
cencium habitabat Erat quidem illic fami
liarissimus zophista libanius expec
tans victoriam Juliani hunc quidem
pro omnibus minas eius aut ergo
nam de ridendo religione Nunc
fabri filius quid putas agit At
pedagogus completus gratia dix
it o zophista creator omnium que
tu fabri filium nominasti loculum
sepulture Juliano comparat

[illegible] cultus
[illegible] ictusque
[illegible] inatus
[illegible] confessus
[illegible] Saba sub
[illegible] Ansaria a ministr
[illegible] respondit afferens
[illegible] de repatriatione persas
eractus est vastacionibus suorum a
[illegible] mortuis tercioribus mi
[illegible] frustratus. Sed exprim
endus est ordo quo decessit
imperator persecutor. Cum igitur ta
men hostes bello persecu
toribus et fame multipliciter
afflixisset, veniens Thesiphonte
civitatem intrare, abscessit reg
em ut crebris legacionibus ei
offerret partem regni dummodo so
lummodo bello discederet. Quod im
perator contempsit elatus nec
attendens quia vincere quidem bonum
est, superare vero nimis invidiosum.
Confidebat enim magicis artibus
et arbitratus est in pitagoream
opinionem animas diversa corpora pe
ragrare, se credebat possidere ani
mam Alexandri aut, ut verius, in
alio corpore esset alius Alexander.
Erubescebant igitur Romani de principe
qui bellum finire volebat; res
istebant tamen instantibus Persis
contra, ut fecerunt nunc illi relatu tur
instigante. Porro Julianus in equo
residens exercitum confortabat.
In crastinum quidam ipse feliciter se
persimiles contra iaculum re
pente delatum dissecuit per bra
chium eius lateris immersum
est. Ex hoc vulnere suscepit ter
minum vite. Etiam vero iniustissimum int
ulit vulnus attentius ignoratur. Sed
alii quendam invisibilem homini
intulisse ferunt, alii pastorem
Ismahelitarum, alii militem fa
me et itinere fatigatum. Sed sive
homo sive angelus fuit, patet quod
divinis iussionibus ministravit. Ai
unt enim quod cum sensisset vulne-
ratus, mox manum complet
sanguine suo et in aerem proie
cit dicens: Vicisti Galilee! Et in
eo ipso confessus victoriam est.
Et sic blasfemus defunctus est anno
tercio imperii sui, vite trices
imo primo. Quamvis tamen vixis
se visus est bonus quam non mo
in castris sicut mathematicis predi
cabant victoriam Galilei; omnes
enim clamabant maxime fatue:
ubi sunt vaticinia tua? Viso de
functo et Christianis eius defuncto in
templis inventa sunt in templis
simulacra stupenda prin[illegible] et
mira insignia sapientie conclama
te et famosissime [illegible]. Nam
in Carris apud templum quod ipse
ad reditum suum clausum esse
preceperat inventa est mulier a capil
lis appensa manibus extensis,
huius apertoque in cuius iecore e
ventum belli persici fuerat specu
latus. In Anthiochia quoque ar
chas in palacio plurimas hu
manis capitibus plenas inve
nerunt et demissa puteis immania
corpora mortuorum prodigiosa et
scelesta, illius quod nec imperatores
nec philosophi decuerunt, sed impiissimum
et magum dei hostem et hominem de
scriptura latius pandit historia. In
gente quoque Britannorum sicut
quedam narratur testatur histo
ria ad concupiscendum et puniendum
tirannidis rabiem gloriosissimi mar
tiris et regis Edmundi Inguar man
exarsit. Cum enim suam [illegible] Britannie
insulam spoliaret et membra Christi
persecucionibus multis affligeret in
dicione censum quem lingua An
glorum Danageldum nominat
[illegible] percepit quod pos
sessiones [illegible]
contra [illegible] supplicacionem
et ei contempsit, per eos missus a fr
atre religiosis sub [illegible]
ne inhiberent ne ecclesiam Christi do
mini [illegible] et libarum familiares eius

tirannus indebita premit servitute
Sed nec impietas ad patres obsequii [?]
ut intimavit ad philebrionem [?]
ad iniuias indignantur[venit] et coniungens et
in minis assistens humiles mit
tens dei ultricem acceleravit ma
num flagellum provocavit et paci
entia dei contempta temerite
rectus meruit mortem nec mo
rti nec militibus agens michi [?] sterus [?]
solus sicut ipse confessus est cu
stodi vidit adesse beatum Edmundum
minitantem eum durissime et
cedentem eum in mortem Nam ti
rannus e vestigio expiravit ta
bo eo quod de hac insula que
sub tirannos habuerit beata ecclesia
sancti Edmundi a presata inductione [?] sibi
mansit immunis Nemo enim eo
rum matrem ausus est provo
care aut in opprimenda ecclesia
eius periculum facere Sed nostris
tamen temporibus Eustachius filius
Stephani qui in ecclesiam dei se
viriliter exerceat Cum omnia pre
diis depredatus esset et trans
beati Sancti Edmundi cum omnibus predones
detulerant videat opulentam sibi
que non esset consumptis opibus r
egni unde semel et sibi militibus
ut eam prederent iam enim deser
rant donativa predia iam ec
clesie depredatus est Nondum tamen
digesserant cibum quem de fraudi
bus loci acceperat ipsa quidem die
anguina [?] se domum sive recepit que
minus vicina erat tractus est
[illegible] maturis mane et letali per
cussus morbo die tercia octava
rebus cessit et vita Quid mor
or in paucis ubi sunt ut de do
mesticis loquor Gaufridus
Gaufridus Ranulfus Alanus Simo
[gillebertus] Gillebertus non tam comites regni
quam hostes publici regni
Sareshirienses ubi Marinus qui
impellente regime beata maditt [?]

ʒ ubi guillelmus sarisburienses ubi marinus

incomparabiliter [?] prebat ubi alii [?]
norma [illegible] conscientie [?]
libri [illegible]
insignis est [illegible]
infelix [illegible] et quis [illegible]
ignorare non pt Ergo quis anti
quas nescit historias significat
quod omnibus tamen reges terre pleba
nt angustia statum tiranni per se
ratus est Sicrasius et propria pre
denam non recolit tirannorum vel ea
que cotidie ingeruntur [illegible] at
tendat Et luce clarius intuebitur
omnes tirannos infelices esse

Videt itaque sibi velint qui
rem publicam [illegible]
in indebito famulatu [illegible]
intimitur ego tamen non video
nisi forte ea de causa potentiam affe
ctant ut tormenta maiora potentes
ferant Si enim regem tantum appetent
non dominationi[s] officium incumbentes nequaquam
aqua tanta currerent aviditate Volu
ntas voluntas enim regentis de le
ge dei pendet et non preiudicat lib
ertati at tiram voluntas concup
iscentie sunt et legi reluctatur eius
libertatem sonet Consiliis impii se
mitas conatur imponere Dicit hic
scriptura tamen contrarie non licet Dix
erunt omnes viri Israelis ad Gedeon
dominare nostri tu et filius tuus et filius [et filii]
tui quia liberasti nos de manu Ma
dian Quibus ille ait non domina
bor vestri [vestri] nec dominabitur in vobis
filius meus sed dominabitur dominus Di
xitque ad eos unam petitionem po [o]
stulo a vobis date mihi inaures ex
preda vestra Video michi nihil
esse facie quod dicam nunc Na
gedeon qui interpretatur circuiens in
utilem vel temptatio iniquitatis
eorum nomine et rebus videtur p
rincipis officium indicare Eius n
est circuire in utilia et ea vel
delere vel renovare ad frangens
et quod iniquum deprehendit excludere
a finibus suis ut sibi adhereat

hostes predas [illegible] referun-
tur et honore domini et [illegible]pat le-
gi tamen satis quod [illegible]gos [illegible]
[illegible] absolute patri filio-
rum successiones differuntur ho-
nor et ille demum maluit hon-
orari. Cuius corrupte hu-
ic assimulantur qui per fas et ne-
fas que confundunt et desudant
in laboribus et criminibus ut
filios possint non tam honoratos
quam rapaces et iniquitatis here-
des relinquere. Cum enim est qui lege
dei et iustitiam eius que in so-
la caritate consistit filiis ante-
ponit qui amat inquit patrem
aut matrem aut filios plus quam
me non est me dignus. Et profecto
qui iustitia Christo preponit ipsius et
transitoriis commodis tuerentur nec
eorum perpetua gloria apud quo-
s propositus alius vir prius ma-
net inglorius. Ego tamen timere
ac principes qui liberos aut ca-
rius motus affectu honorem
divinum minuunt immemores cari-
tatis. Sed nemo est qui inde-
cens se fateatur insurgere. Si sur-
gunt tamen plurimi et iam ista
palam fiunt. Intrant Anthioch-
us sanctificationem cum superbia et
hoc quidem faciunt multi. Ozias
quia licet irrefragabiles iustitie
in multis fuisse commemoratur, a
mortuo Zacharia sacerdote cum
religione fuit, intelligens ordi-
nem sacerdotalem non tam pie
quam audacter invasit et recla-
mantibus levitis thimiama [illegible]
ausus rex et non sacerdos andire
contempsit statim quia lepra
partem illam corporis eius in-
vasit quam sacerdos ex lege ami-
tegebat lamina [ut] et iuxta imp-
recationem propheticam facies eius
ignominia repletur. Rex quid

et impetrat [?]

notus est et ex [cocius] ~~regno eius~~ regibus
et eo maxime quod anno mortis eius
natus est Romulus a quo ge-
nus est Romanorum. Imitantur
plerumque sacerdotalia presum-
entes sed lepram eius pannis
suis erubescunt. Plures tamen
sectantur Anthiochum qui non divi-
na vocatione ut offerat vice sacer-
dotis sancta ingreditur. Sed ut de-
leat si quid est in templo domini
sanctum. Cum enim Anthiochus de-
solationis idolum fabricasset [et abhominacionis]
libros legis dei combussit igni
et scidit eos et apud quemcumque
reperiebantur libri testamenti do-
mini et quicumque observabat legem
dei secundum edictum regis Anthi-
ochi trucidabat eum. Vidi tempori-
bus meis nonnullos sacerdo-
tali se ministerio offerentes et hu-
meros temerarie supponentes
in archam preripent ab homine
levitarum loco in [illegible]
in perpetuam diem dicitur [ore] ~~esse~~ pro-
fusso. Alios vidi qui libros le-
gis deputant igni nec studere
ventur si in manus eorum inci-
pervenerint aut canones ecclesie. Tempore
regis Stephani a regno iusse
sunt leges Romane quas in
Britanniam [domus] ~~[illegible]~~ venerabilis patris Theo-
baldi Britanniarum primatis [asciverat] ~~ad~~
~~[illegible]~~ edicto regio prohibitum
est et notario nostro indictum
silentium. Sed deo faciente eo ma-
gis virtus legis invaluit quo
eam amplius nitebatur impi-
etas infirmare. Cuius enim
tot in libris regnare affectan-
tium esse velit filius Gedeonis aut
quis legem sibi velit dominari et pro
omnibus tamen vim illud debere
et sufficere quod Gedeon a subditis
petiit id est solas ex preda sibi co-
nferatur inaures. Sed enim quid lex

asciverat. nemo
cui libros
retinere [illegible]

loquitur iudicare maneat et
ei obediens populus acquiescat
ut non sit iniquitas et condicio
in unitate et populo cum pestis dei
profecto sufficere presidenti

Sed esto ut hijs liceat qui
carnales sunt contendere
de primatu viris ecclesi
asticis hoc usque quaqua a
rbitror esse illicitum Carnalium
tamen ex quo sub imagine religionis
obrepsit impietas et iam non modo
contenditur pro sacerdocio Sed p
ugnatur antiquitus condam trahe
bantur inviti et primi ad marti
rium primas kathedras accedere
penitus et fuge surgebant contra
iam palam loquntur sacerdotes
et publicum nullum dicunt Nol
umus inquiunt martires esse sed sedium
vicariam gloriam non dampna alterius
ancera quid et miserabilis vox
more sacerdotis qui xpm se
agnoscit ut se nolle eum sequi
palam confitetur dubitari pot
est an verus moriatur confessor qui
persecutorem si oppetis fuit non ex
pectat dicit enim cyprianus Episcopus
si timet actum est de eo si liceat
tunc non stare in morte illicitum
est sfugiens inutilis infamis
est Est tamen iniquo videtur
constancia martirum mutari Sed
pro kathedra sufficit decertandum
tur a quibusdam et verum est quod sicut
pro Romano pontificatu ab ambi
tiosis quibusque viris sepe litigatum
et non sine sanguine fraterno sta
storum ingressus est pontifex
Conatata sunt interdum bella plus
quam civilia et cesarem et pom
peium Et quidquid philippis
leucade mutine in Egypto hi
spania ve presumptum est Et
iniquum impie gestum pugna
sacerdotalis absolvit Nunc xpi
ani sanguinis pdurant effusionem

ut eis preesse liceat pro grege quorum
pastores esse amas pone Nunc
ecclesiam diruunt populant spoliant
sit quod consensu et suffragiis oportebat
conveniunt populos regna sollicitant et
ecclesiarum diripiunt facultates
efforte ut sibi faciant viam ad premin
enciam ut componant omnia ut principibus
infestandi et prodendi aliis concurren
tibus civitatem propriant Sed non
ut plura sibi impune liceant sed ut
pecuniam congregent sed ut carnem
et sanguinem foveant dilatent
et corrumpant Sed ut familiam
nobilitent Sed demum ut gloriam
suam querant in clero dominantes
Non forma facti gregis ex animo
sed labiis et simulatore effigiem p
astorem induunt Quamvis quia
principibus saecularibus accedit di
cunt philosophi et verum arbitror nihil inter
bestias tirannis crudelius hominem et
in ipsis hominibus principe eccles
astico vel mundano nemo vilior
Quamquam nihil homini pernitiosius hoc
et in eis tirannis secularibus a
ecclesiasticus perniciosior est Sed
profecto in utroque genere secularem ecclesiasticus antecedit Sal enim
infatuatum ad nihil omnino valet
nisi ut proiciatur foras et conculcetur
ab hominibus porro usque adeo solo
ferrum mortem quam timere anime
sit amor pereunt despicere nullo
amisse leges vilissima rerum et
tanti monstre opes Ergo dum
datur veritas integritas simulatur
simulatas corrumpatur maiestas et
sanctitas inde novum indicium celebra
tur et princeps eius qui in passio
ne xpi eiectus est rediens sca
ndala spargit ut bellis sit qui non
capitur tendiculis eius Tanto ve
nenosa potencia sceleram que
runt vter impetum orbi nisi tanti
fuerat omnia bella movere ut venu
stissima eminendi viam donet

Cristus qui discipulos suos regi-
bus gentium velint conformari
ut dicentur in subditos et qui po-
testatem exercent benefici dicantur.
Et qui maior est sponte mi-
norem. Et solum preciis ante quam
electionibus et contentione remota
sibi vendicant ministrandi officium
at isti aliam protulerunt ascend-
entes ex adverso fraternum et mini-
strandi humilitate reiecta appetunt
regibus gentium dominari nec dubi-
um qui surgescente immo crescen-
te cecitate sedem suam et ipsi
ponant ad aquilonem. Si quid
prodictos ordine pares utinam sem-
per essent qui ea viderunt ipsa
consilium Bruti a quo eo imme-
diate bello civili catholicus auctor
auctoritas deveniat in manus
suas ab acrius continue civilibus
quibus quanto quis liberior et for-
tius insistetur tanto iniquior et
immanior est. Ait ergo nec Pom-
peium Bruti nec ceterus hostem
patrie bellum victoris habens. Se-
d hoc sapientes hi prior dom-
ino scismatici litigant eos sol-
os concurrere pacatur alteri
metuunt opem fore. Incerti enim
victor futurus sit. Certum quod quanta
qui gravius ruina vincet in me-
at. Nulla namque belli mutatio in-
dice pura est. Iam et victa ea
deo placuit sed victa [illegible] gau-
deat plane mundus. En alter so-
lus vincit si presertim letetur
gaudio si vincit uterque vel neu-
ter conveniat ergo si placuerit
illa licentia aut alio si quis ci-
vilius bellis sive duellis est
aptior. Nam antiqui teste Quinti-
liano bellos dicebant quos nunc
duellos appellamus et sine orbis
et urbis periculo vivant. Aliter
duellorum quam deus sit appla-
ceat aut victorem esse permisit

victus quoque si id victori placeat
dimigatur in libertatem aut si in co-
micans agendum videtur retru-
datur in carcerem. Cum tu abbas
loci claustrum immo carcerem ape-
ruerit protestetur se non id ei quod
dampnatum preparasse sed victo sepius
nulla fides utrumque nisi post elegit
animos. Cum ipso vincit et qui vio-
lentior fuit in liparie aliam vel in-
sulam exul perpetuum deportetur
ad marmorea secanda aut ad
metalla dampnetur sufficiunt ne scis-
maticus quos iniquitas equat vel, // insolenti
qua plerumque qui ferocior vel et im-
manior est. Quid peccatorum aut o-
diblius bello civili nil plane
preter rabiem scismaticorum aut he-
reticam pestem quorum utrumque pre-
cursus sit non facile dixerim. Civi-
libus unus est et ut alterum re-
segregetur ab alto cessabunt pla-
ne bella civilia. Si presumpserit pro-
de sit temeritate admiror. Nec esse que
donec possit urgere ad superiorem
nisi eos aliquatenus ipsi delectet
infamia utrique nautis conficiendi
aut nulla oratio aut multum magna
eius haec quoque proculdubio maxime
quod rebellis patet quorum nemo sa-
tis declinat eventum nisi per ca-
neat facultatem. Convincit hoc // poeta
gravissimus aut si mixta quintiliam
retulit dixe malimus oratorem
non repugno dummodo constet preciane
da esse vel que pertinent eneme pucla
et vanitatem ab uno quoque cogi
non posse ut sceleri obsequiatur in
vita. Ait enim nec quemmus nullo ma-
culatus sanguine miles quod potuit
fecisse timet. Quid pectora pulsas
quid re sane gemis quid fletus
fundis manes nec te sponte tu
a scelere parte fateris nisi adeo
non times que tu facis esse time
dum classica det bello duces tu
neglige tantus signa ferat cassi-
iam civilibus consideret extremis et

re sue generum perculatus ama
bit. Sed si ecclesia dei eripitur
in libertatem spiritus si in scissuram
scelerum subire detrahet a scis
smata sorpiuntur (corr. sorbentur) que manen
te compage unitatis soli met se sci
ssa dimicabunt. Quinimmo contine
at ecclesia manus suas cum gla
dius petri qui sanguinem carnalis si
tiebat conditus mandato domini ad
sua rediit in vaginam. Et discip
uli eradicare scismata properantes
prohibentur zizania messores ex
spectare. Oret unitatis integra
ri ut ipse colligat dissidentes
lapis in cuius angulo fundatur
ecclesia quam scismatici reprobant. Qui
fecit utraque unum et vestem suam
in sortem fidelium integram red
di maluit quam secari. Oret ne qui
deficiat fides eorum ex petens ne
cribro sathanas non dissidat. Contra
licet ut tribuum oret patrem qui
nerat patrem et prosequatur a fu
gientem. Meminerit enim quod cum
posset producere plus quam duo de
cim legiones angelorum consulta
tus in cruce omnia acquisivit. Ipsa
enim exinanitio adeo meruit exal
tari ut ad gloriam eius cum flectatur omne
genu. Scismaticos nocentes accipiunt
sed consentientes istos nocentes
faciunt bella sacerdotalia. Que sunt
ergo a longe cum petro ut videant
finem. Recolant illud ethicum Di
celicolis furor arma dedisset ant
si surgere temptarent astra gigan
tes. Non tamen audet pectus huma
num vel armis vel votis prodesse. Com
hoc quidem videtur esse sinandum mihi
ubi ubi quibus iustius induunt arma
sine nephas. Nam si hereticis scis
maticis ve catholicos impugnat
assiste veritati primum et Romano p
ontifici devotissime famulare licet
quod omnium in notuit. Nam scisma
ticis se catholicum esse sepe me
titur. Clamis enim presumet indicare

pontificem summum cuius causa de ipso
libus ... examinari ... que
quibus ... attemptaverit laborare que
si perficere nequaquam potest. Nec adven
gere non pontifex, ac beatior
hic pontifex eiusdem canonice pre
cessit electo Jonas ut naufragium
tolleret, naufragium fecit. Maluit
ut pie ... solo quam alios involvere
periculis suis. Nec tamen regende nau
is curam supersedeat. Salomon adeo mat
rum convincat affectum quod integrum ma
lens filium calumpniam redire maluit
quam pueri (varium) at ipsi pueri ... maluit
ecclesiam et scindi quam honorem suo us
in parte et innocenti mater ecclesie non
inferre calumpniam. Hec est inquit mater
eius que ex dilectione refugit
sectionem. Econtra hic premium est
qui ferro rimatur viscera matris quo
rum et quintus tumultus et strages de
tilla collapsi quando filius petri leonis
adversus innocentium bone memorie qui
cum post predecessorem domini Adriani cuius
vitam et felicitatem in se ... pre
dat dominus Conatus est ab aquilone
ascendere. Rome et stellarum parte
secum traxit ruina eius. Quis nes
cit Egidium tusculanum quis petrum
pisanum cum milibus a viro plus alter
erat in omnia quibus recenseat. Episcopis
qui in tota fere Italia corruerunt
profecto diem unius illius extabit
etate nostra memoria incredibile est
quem quis adeo iniuste ambiciosum
esse ut ecclesiam scindere non forte
iudicet. Neminem ita stupidum esse
credo qui non malit se deleri quam
ut pro eo tanta fiat turbatio. Si de
lictis nostris exigentibus carnifici
storum quispiam ascendit sedem pe
tri et ad Romanis gubernaculum eius
domino indigniter accessit, plane na
ufragium non inmitia sumet cum et
petrus vocatus a domino et validiore ... (ventis)
ventus ... cepit mergi et navis
que dominum ... ebat victorem de salute

deesset xpus dormiens pa[illegible]bus
conterebitur utique qui in se ipse
indit rotatur nusquam et nusquam
deicitur Nec letos habet exitus
que malo fiunt sunt moriatur p
rincipio discordia certissima ini[illegible]
tatis et destructionis indicium est Si quan
dam inimicam rerum discordia tur
bat pacem suprema tenet se
ton insatiabilis dominium patrios or
rus affectat incendit orbem et
tandem iniquitate dei et ipse sinat
suis corruit preceps curru dis
iecto tunc iste diem sine sole fe
runt et dominium flagrat Ecclesia suc
censa scismate xpus videtur ab
esse Ieremias quoque dominum elatus
iuuenili leuitate fertur in celu
marinis fluctibus mergitur Deie
ctus enim est dominum alienactur Si
ubi certe siquidem impiorum quorum
is ruine preparatio est Cuius autem
eo iniquior qui misterium pacis
sacrificandi officium in rixas mittat
et carnificum Quorsum queso ta
ta tirannicos inquid ad vitam sed
finis mutuus aut ad gloriam Sed gla
eorum in confusione est an ad vo
luptatem quorum deus venter
est aut ut nobilitentur in carne et
sanguine Sed caro et sanguinis regnum
dei non possidebunt Nam
ad usus carnales non ego sed nec
et gramos hinc apostolica intonat
tuba Quorum inquit finis interitus
quorum deus venter est Et gloria
in confusione eorum qui terrena
sapiunt Sed ut suam explicant vo
luntatem aliis dicentes tirannicum
est Hic nil magis preuenit tiranno
Siquidem nil tutum est aut quietum
interroga Dionisium et se hoc
a tiranno sicilie didicisse fatebitur
cum ei undique ingruentes
primas ruina imminet ad primum
intuitum et quasi texentis licio de
pendens gladius inter regales de
licias tunc illius filius ferienti
ruerit hoc idem apud Claudia
num astruit theodosius ait enim
qui terret plus ipse timet sors ista
tirannis conuenit Inuideant cla
ris fortes quos tenerident [illegible]
gladius innat septi quos venerit
acceptis heant artes trepidi quos
mientur Tu ciuem patremque geras
tu consule cunctis Non tibi nec
te tua moueant sed publica nota
erubesce Sidon ait mare quia
iam carnalibus loquitur quod vir
spiritualis audire non potest Si enim au
dirent sacerdotes vocem hac
nequaquam pro tela per hostes curre
rent ut primas kathedras occu
parent Sed licet omnes summi po
ntificatus apicem deferant qua
tum salua religione licet fugien
dum quia suscipiendum arbitror
sapienti Ut enim ex consta verum
loquar illius laboriosissima et
quantum ad statum pertinet secuti pre
tinet infirmissima videtur esse con
dicio Si enim auaricie fuit morbus
ei est Si non autem non effugiet in
morsus et linguas romanorum Nisi enim
habeat unde obstruat ora eorum
manus ad flagicia concinna cohi
beat et sacrificia perpenda aures
oculos ducet et auris Tria quidem
sunt que preceteris eciam pruden
ciori omne iudicium subuertunt amor
munerum acceptio personarum faci
litas credendi Nam ad ista innocentiam
et iustitiam dispensare nullus
homo potest Ergo et ab hiis innumerer
romanum necesse est esse pontificem
qui omnem cohercere debet excessus Si
odit munera quis beneficia conferat
in meritum Quid largitur est ei
qui non accipit aut quod si non largi
tur placabit romanos Si perso
nas eorum non accipit quo modo
subsistet ante faciem eorum vix
enim tam stans in corlam potest pen
sare sacerdotalem qui eos in consu
libus brinibus admittere compellatur
Quid quid cogitur dampnare
simoniaca munera et retribuendis
si ea sequitur Nomine serpens ipsa

voce condempnat sed in summa po
tencia minia licencia est perfecto
qui legibus preest nulli subiacet
abbaciatus cuius cohartatur Er
go et romanus pontifex minime eo
ipso quo plurimum licet. Unde po
derosius est sollicitudine omnium ec
clesiarum apostolicum privilegium
transit ad successores et plane pr
aus privilegium est quam apostolus
ad corinthcos loquitur quis infir
matur et ego non infirmor
Quis scandalisatur et ego non ur
or Si tamen non velit terribilius
vel istud vendicet qui de primatu
contendit et ut puto cito faciet
locum preterea quod romanus ponti
fex est eiusdem pro condicione ecclesie
que nunc est esse solum summi
nunc est Non equidem Nuncupatur
ad gloriam ut quidam opinabuntur
subtilius ut potest qui summus dei sum
et vel in mortibus Omnis enim pro
pria deo sunt et dispensatrix
est clemencie vel iusticie sue
Sunt angeli sunt homo sunt
boni sunt mali et ipse princeps
mundi dyabolus sunt Ergo et
romani sunt deo et tirannis
bus Romanorum nunc est summe pon
tificem a deo quod ut nisi fer
ment aut ex pontificem a deo
romanum esse nunc sit Unus e
nim ergo sum solummodo esse ambi
git dominum ad viam omnes terre seli
cia sociat deus huius rei testem
in voco quia Romano pontifice
nemo miserabilior est Condicione
eius nulla miserior Et licet nichil
aliud ledat nunc est ut cito sit
vel solo labore deficiat fatebor
enim pene in ea sede tantum miserias
invenisse ut sola collatione presen
cium totum precedens amaritudo iocun
ditas et vita felicissima fuerit Ep
mostam dixit kathedram roma
ni pontificis tam acutissimus u
sus quasi consertam aculeis ta
be quam molis ut robustissimos

primat tercit et commutet summe
iocus eciam et sepsim clara multo vidi
qui ignea sunt se quam inquina
a natali solo anglie mallerem
esse aut in claustro beati Rufi pre
bitero latuisse dixit quam tabis rei
quam deinde dispensacionem relinctum
non audet intrasse augustinus d
ein sufficit ipsum intrega et crede
expto hoc ut michi sepissime
adveniat quod omnem de gradu ingradu
a claustrali clerico per omnia officia
in pontificem summum ascenderit
nichil umquam felicitate a tranquil
le vite quietis porci adiectum
est ab asteusi Et ut vobis eius
utar Nichil enim tam presentis sum
sui gracia velit aperit se absconditum
esse ab oculis meis in vnde mag
nit et malleo sic dilatavit me
dus Et nunc onere quod infirmi
tati mee impositum sunt supplatis
dextram supponat quia michi im
portabile est Nomine ergo miseria
dignissimus est qui pro tanta pugnat
miseria Sit sane ditissimus qui
elegitur sequitur de paupere erit
et innumeris fere creditoribus te
nebitur obligatus Unde ergo erit
ei quem nulla vocat clerico sed rep
mignibe in medicus xpo ambitiosis
certa et cruenta non sine sanguine fra
terno miraditur hoc quod est Romu
lo succedere ut parricidis non petro
in commissi dispensacione omnibus

Si dissimulet contentiosus
que tam dissimulari racio
non permittit corporibus hoc
clarius liquet Epicureos
inquam assequi sinem summi Unum enim
ad tranquillitatem appetunt virtutem et libi
dinem complendam prehentur ymo
desipiunt Nemo enim quod male li
bet potest sapienter implere hoc preter ista
babilonis fluenta nullus assequitur
Illos quoque epicureos nomine cense
dos arbitror qui sinam volunt in
omnibus implere hoc preter ista volutes

Nam cum vero libidini fruitur in
voluptatem trasit affectus. Si af
fectum effectus non prosequatur quo
magis urit torquetur magis. Si
tamen sit libido mixta voluptate a
liquid interdum velle quod potest
iocundum est et fructuosum. Si for
te concupiscat et spectat iusticiam labo
riosum tamen. Mundus itaque epi
curis plenus est eo quod in tanta
multitudine hominum pauci sunt qui
non famulentur libidini et cor
rupte voluptati. Sed laboriose vo
luntatis neque vivunt non multipli
cati aut nulli aut pauciores sunt.
De loco voluptatis exclusus est
homo ex quo libido prevaluit. Eo
quod vita iocunda et tranquilla sine
non potest. Concepit libido dominari. Ey
aluit facere quod libuit. Qui quod misere
et prectus in locum misere mi
seriam laboris missus est ut ex terra
semini suo terra spinas et tribulos
germinet et in sudore vultus sui me
dat panem suum. Etenim in statu
divine voluntati obediens sine
difficultate et labore plenam
poterat habere voluntatem. Parata
inveneat omnia. Si quid ad vo
luntatem vultus aut sensus ei placet
placet. Qui curiositatis scrutantur
verborum originem dicitur a vole
do et sudor eius laborem et a
angustias indicat corrupte vol
untatis. Sed ergo fundatur in eo quod
confirmat cor hominis et tal inspi
rando quod letificat, quid est quod
sine labore sibi iam mortalis cre
dat indultum. An non sibi dictum
recolit quod mater omnium nostrum pecca
trix sua creatoris intorsit. Pa
rit ergo in dolore filios, utrumque
sine labore parit sobolem victorie.
Natura namque peccatrix ad ma
lum prona est et corrupta a bado
lescentia sua que eius originem vi
cinatur ut sine labore et difficul
tate labi possit ad mala erigi ad
bona sine labore et erecta sine di
fficultate et gratia stare non possit.
Parit itaque virga filias utrumque non
filios sine dolore. Sed parit dubi
o ad dolorem. Sed in dolore filios.
Sed plane ad gaudium non ad do
lorem. Ergo epicureus conficiatur in
dolore cum vita filios parit a
filias et propter parentes aut futuras in
genuistis angustias. Nam aut ut tacea
certa parentibus non letatur aut si
certus non est, dum rerum meti
tur exitus ea tamquam a beatitudine
a et fugienda deplorat. Letabile
tis et eum stare negatum est nisi
quibus letetur in illis quoniam bonum fa
tuit aut ad perpetua profiunt. Vita
perit namque mundus hic et omnia
desiderabilia eius. Et multis bla
ditur in cantu et dulces falla
cie sue permittit illecebras. Non
ipsa minima eius quoniam absinthio a
mariora fuit. Et quia ratio pre
statum eius in presenti esse nequit
quamquam conetur. Nescio quid soli
dum semper pollicetur in posterum
ut in omnibus amatoribus et seq
uacibus suis nec unum ab initio
duxerit ad perfectum aut voti compo
tem fecit. Hinc est quod avarus
in mediis opibus esurit. Potens
et presidens in summo fastigio fuit
in profundo luxum voluptuosum
gaudium defectus angit et fame p
ceps et hic in toto timore maius
glorie vilescit. Cum ista non plent
animum cecus est. Cum vero misere
eorum qui reperiuntur in hiis sibi
quod appetit deesse fatetur. Sed
tamen quorum oculos ita perst
rinxit malicia ut que prope lu
cent nequeant intueri. Sicut oc
culis capti talpe lumen huius
non agnoscunt et in natis
gaudentes tenebris oderunt
aerem puriorem. Nec inquirunt
si diuinius arceantur ab humo
et latebris suis. Nomine talparum
gerunt imaginem qui se in humo

versantur quod tota consuetudine a
deprimuntur ut nil altum sapiant
nil divinum. Sed nec humana quidem
cuius est cum cetera alia prona fer
antur ad terram celum sit et que et
que celestia sunt erecta dignitate
corporis et animi contemplacione hu
mo suo sicut talpe quodam nature
vicio deprimuntur profecto deteriore
quem culpa maculat eo quod ne
laborat in proprio nec credas alterum
saepe qui non consortes nostre
virtute quam bonus vult ~~fieri~~ recipere
Sed quid in sterquilinio isto talpa parum
augeo ceritatem nisi quod aliorum
esse fontis videtur ab eo namque
statuerunt cuncti auctorum ut qui
in corpore uno videas confluxis
se impacienciam leonis feroces
tigridis gulam lupi varieta
tem pro pardi fraudes vulpis
temeritatem arpie invidiam su
is petulanciam hirci superbiam e
qui stoliditatem asini obstina
cionem muli taciturnitatem nigre
dinem corvi. Et quidquid aliud
pravitatis insinuare potuit homo
teterrima creatura. Nam ab eo re
missa hec incomoda profluxerunt
dum boni et mali sciencia et sollici
tudinem dei pervertit propriam
~~exemplum~~ inde inclinata est ad ma
lum natura hominis cuius quam
quedam infancia processit inno
cens dum a colloquiis pocienti
bus et pravis abstinuit. Similiter ho
et mansit innocens. Sed in misso
sopore obdormivit innocentie
ex parte sitiens et cognoscens auxili
um simile quod ei fabricaverat
et deinde innocenter locutus est
magnalia dei. Sed ex quo sterilis
vestor per hostem curiositatis eductus
exivit cum temptatore verbi
commercium quam ab infancia ado
lescens concepto calore interim
vit et prevaricatus mandati cuius
custodia ad gloriam fuerat perpetuam
corruptus est ut ex tunc inviolabiliter
iura lege condicionis inflicte sibi unico
relicte carnis et spiritus utrumque

con[illegible] possit [illegible] egra
[illegible] qui fecit [illegible] videret
cum [illegible] electorum [illegible]
~~apt~~ [illegible] gen
tilium per licet christiano quem so
lis electis divinum et deo placentis
pro inhitantem graciam esse crede
ingenium. Et si nec verba inter sex
sus tradam gentilium suspend
os dum in incitentur errores
hoc ipsum divina providencia in E
neide sua sub involucro fictum co
menti immisse visus est Maro du
sex etatum gradus sex librorum
distinctionibus prudenter expressit et
in his condicionibus ~~[illegible]~~ humane dum
odisse amiatur ordinem exprimere vi
sus est et processum ipsum quo que
educat et provehit perducat et deduci
ut ad manes. Nam eneas qui ibi
fingitur anima se dicitur eo quod est
corporis habitator. Enoos enim ut
grecus plato habitator est demos
vas corporis. Et ab his componitur
eneas ut fiet anima quasi om
nis ~~tugurio~~ tugurio habitantem. et cognosci gen
Sic et neptunum ~~alpiossphemus~~
eo quod sigemini inhabitet primus ita
quod liber eneidos sub imagine n
aufragii manifestat infancie que
suis procellis agitatur ex posuit
tinsiones et in sinu suo habundan
cium ~~[illegible]~~ tibi et potus adulta presbit
ad lectam iam corporalem in eo filio ergo
adolescencie perdidit colloquiorum
commercia et eorum intemperie
aut fabulas narrat aut veris fi
lsa permiscet eo quod in multiloquio pec
cata deesse non posse. Porro
terrore varios innecit eventus
quasi suos canit errores. Eo quod il
la etas fere solos novit erro
res. Sicque ut ait ethicus ~~[illegible]~~ imberbis
bis inveniens tandem custode re
moto gaudet equis canibusque et
aprici gramine campi. Cereus in
vicium flecti monitoribus asper
utilium tardus provisor prodigus
eris. Prima ergo etas nutricem
secunda custodem habet. Tercia ergo
liberior eo facilius erat nodum

tamen prodit ad [illegible]
illicitos amores [illegible]
nem [illegible] conceptione inp
cestuosam adamavit [illegible] [illegible]em p
duxit regnum Neque [illegible] incontine
ntis fatalem blandimentum effugit
[illegible] mercurii [illegible] premonet do
cet quod illum quem diu [illegible] fineat p
miserit loquebatur ut previlius fu
ga irrefragabiliter apprehensa e
natiuitate que erant proli unde
ut admemoratum Ethicorum recede
annis communis studiis etas aug
quod nihil querit opes tamen
as inservit honori opes com
sisse cavet quod mox mutare la
boret Ergo et virilis etas pu
ericia et iuvenilia erubescit et
se a prisca voluptate et in modica
more namque sum solvere non potest
anchoram prescindit et funem Sic
et patriarche pudens filius pa
lium reliquit adultere ne adul
terii crimine inpolluetur Venitque
maturitatem [illegible] premit et eta
tem depingit [illegible] senectuti
ymo quod ipsam iam ingreditur se
nectutem Nam et patrum hono
res recolit maiorum memorias
veneratur Et quasi ad tumulum [illegible]
anchise solennes celebrasset lu
dos sumptis ipsis exilii sui mise
riam recognoscit dum vero hinc
egreditur tunc ad sextum Et a
mpsis palinuro et miseno duce
quod navigii dormitante et reme
rario plus intentore cum iam fri
gescat affitus vires quod defla
ant non tam senectutem sentit
quam senium Et velut quedam
descensum ad inferos ubi quasi
rebus mobiliter gestis totius
anteacte vite recognoscat erro
res et dictat alia via [illegible]
esse hiis qui voluit ad dulce
s lamie complexus et fatale re
gnum [illegible] quasi quadam arte
beatitudinis pervenire Constat enim
apud eos qui mentem diligentius
perscrutantur auctorum rationem

gemine doctrine auctorum vires
declarasse dum velamine [illegible] figmenti po
etici philosophie veritatem involvunt ar
chana Licet enim aut de prima constitu
tione specialiter dictum sit potest et desin
gulis manifesta ratione monstra
ri quia natura hominis ab adoles
centia sua prona est ad malum ut
ex quo libero licet de se ipso cepit
uti arbitrio ipse cadat sponte
in culpam Et inde invito suo pre
cepto prolabatur in penam [cogit] Ergo
tamen nequaquam potest ad bonum ni
si gratia dei supponat manum suam
[illegible] est ergo Epicureorum via et
valde dubiam ducat ad mortem
periculo tamen per errores per ama
ritudines et per omnimodas vani
tates ut letum et quietum tranquil
le vite statum in ea nullus inveniat
vel ad illum tandem ea ducente per
veniat Nam ut beatitudo possi
deatur non ramis sed viis inscendum
est bonis varia enim per culture suum
perturbant in tenebras exteriores
ad fletum oculorum stridorem
dentium [illegible] [illegible] et varias
pressuras et penas inferorum apud
quos nullus ordo sed sempiternus
horror inhabitat

Extendere tamen non sermo ca
lumpnia que beatitudinem
esse diffinit letum sed et
quietum tranquille vite statum
Sed inspiratione arbitror in fama
tam adeo quidem ut omnes Epicurei
sint plurimi vere sectatores vo
luptatis nomine hoc penitus profite
antur Erubescunt enim dicta quod sit
propria turpitudinem occultare in
tuntur nomine alieno dum non
tam boni esse cupiunt quam videri
Sicut diffinicionem fidelis de tur
inperres et sine commodius execu
tor qui manum apponat ore et qui
faciat quod loquetur Nichil ve
rius et rectius apud stoicum et pe
ripateticum esse convincet quibus ad ce
lorum gaudia via compendio omnium

3 supra a [illegible] arbitror

[illegible] ut [illegible] que [illegible]

preceptis introducam ne tamen
nullam eo quo epicurei diffini
no tendit viam putes eam tibi
in calce libri quasi in fine vie
conabor aperire. Est autem ardua
et arta plana tamen et recta dili
gentibus demum quo ducente doce
te et subvehente non offendit qui
s ad lapidem pedem suum. Ipse n
amque lapis offensionis et pet
ra scandali gradientes per eum se
quos arripit erigit et corrobo
rat audacter et libere pervenire
quia omnia in eo possumus qui
nos confortat. Et via siquidem hec
[illegible] est duobus interiecta et ar
tata limitibus cognitione scilicet et ex
actione boni. Nosse namque bonum et
non facere nutrimentum dampnationis
est non via beatitudinis. Unde in
quibus hanc viam ingrediar qui
in initio suum et non in via ita
in varietate virtutum ignotam
advena et peregrinus cuius oculi
[illegible] propria et se iam
deficiunt quibus eam detegam
indiciis ut ad id [illegible] et gran
dis premium quod promittis est
[illegible] via sublimis celo ma
nifesta [illegible] habe
t [illegible] non turbetur
[illegible] et fa
[illegible]
am redi ad te [illegible] suscipe
monimenta et ibi intuere diligen
ter ubi deflexeris gressum et ubi
tenderis in errorem. Recolo autem
[illegible] ubi primum ubi in
pulsus vel eversus est homo ut
caderet prevaricatione mandati qui
ad vetitum scilicet ligni suadente
diabolo temerariam et [illegible] ma
num extendit [illegible]
[illegible] occasione per mandatum
seduxit me et per illud occidit. Ipsum
namque mandati [illegible] et me
[illegible] concupiscentiam quia
nitimur in vetitum quod non licet

[illegible] ad arborem scientie [illegible]
[illegible] implent et contra
[illegible] fallacis [illegible]
ter [illegible] obtine
[illegible] homo et in [illegible]
[illegible] fecundus [illegible]
vel [illegible] omnium [illegible] bo
ni tamen et mali [illegible] est
[illegible] et multiplicem miserie
[illegible] in se. Ergo a ligno sci
entie [illegible] prohibitus illud [illegible]
[illegible] vita via [illegible] viam
homo nec [illegible] ad vitam nisi
ad arborem scientie [illegible] et inde vita
[illegible] virtutem [illegible]
[illegible] in [illegible]
itaque [illegible] ut discernat in
ter bonum et malum. Et in ipsis bo
nis aut malis quid [illegible] ponderet
agnoscat. Inquit deinde curet [illegible]
tudine ne [illegible] detrio
rem [illegible] mentis et corpo
ris per eligendis [illegible] ipse quo
que labor dulce [illegible] et totam am
aritudinem [illegible] ut beatus
Gregorius [illegible]
et [illegible] die nocte [illegible]
dei [illegible] lacrimis [illegible]
gentibus [illegible] ipsa que non fallit
nec fallitur [illegible]
[illegible] quis ad arborem
scientie boni et mali manum extendere
per [illegible]
errorem ad illam [illegible] ille
qui docet hominem scientiam [illegible]
[illegible] inducat
quid sit bonum [illegible] arbore [illegible] scientie [illegible]
[illegible] virtute [illegible]
quo [illegible] con
[illegible] ad [illegible]
[illegible] nisi qui [illegible]
[illegible] de ligno scientie [illegible]
[illegible] ramum in [illegible]
ipsam arborem [illegible] oporteat
per [illegible]
[illegible] ubi per multitudinem
[illegible] et male agendum ipsa

Arbor occultatur hec ramus forte sen
sit magis quasi vitalibus essentiis natura
libus et in mentalibus genera ambula
ret ad elizios campos felicium
et ad genitoris conspectum eneam
admittendum esse non credidit ni
docente Sibilla que quasi sim
bole consilium dominus nisi sapientia
dei nuncupatur ramum hunc prosper
pine que proserpentem et ex eri
gentem se a viciis vicium imi
te coperaret ait hoc arripe que pro
agenda prius latet arbore opaca
aureus et folys et lento vimine ra
mus iunoni inferne dictus sacer
ri hunc tegit omnis lucus et
obscuris claudunt convallibus um
bre Sed non ante datur telluris
opaca subire auricomus quam quis
nis deserpsit ab arbore fetus
hoc sibi pulcra suum ferri proserpina
munus instituit primo avulso non
deficit alius et similiter frondescit virga
metallo plane quidem penarum late
at inferius vel quid nihil pos
sit nocere solus agnoscit qui de ar
bore scientie ramum bone operacionis a
vellit Ecce quod avulso alius non defici
et quia quo amplius excercetur eo
magis fructescit et proficit scientie
et virtutes Non tam caternis mao
mis audiencium in presto vestigiis ut
credam quem iam ad scientiam me
lius opera et velle et perficere operum
venenum tamquam vicium que sola
ducat ad vitam Et quemquam bonum
voti compotem facit Claudea hec
est in noxencia manifesta cand
ore et alimentorum simplicitate mi
tiras explet officium Et sola sepa
ret ad perfectum Nam sine ea
fiat nullum clamat hoc in voce
tube predicatoribus ut redeant
ad cor eius quod ad arborem scientie
amoto gladio versatili et flameo

ductu permittit in primam et nig
ressum plus dicam ipsam arbo
rem scientie et lignum vite in quo sunt
omnes sapientie scientie thesauri absco
diti et in quo habitat plenitudo di
vinitatis corporaliter extraxit in scissa
terme silva et perduxit in iram pe
regrinacionis nostre et plantavit in
medio ecclesie ut ab eo illustra
retur per scienciam roboraretur
per virtutem et exultet in misericor
dia. ubi et gaudium eius plenum
sit gaudium a deo et in deo gaud
ium quod nemo tollat ab ipsa
accedat ergo ad arborem ducente
gratia qui abducente concupiscentia
a delinquit in arborem quia sa
lus nostra ab eadem parata preparata est
in ligno quia mors ante processit
a ligno accedat Sed contrariis
passibus quam contra expedit mu
ta contrariis est quia non suadet
hominem deceptor temptator misit
in mentem eius elatio processisset
a timore Concipiat vis humilietur
sub potenti manu dei qui exalta
ta despiciat in die visitacionis do
mini abstineat ab illicitis quod prosper
sit illicita et incendium concupiscen
tie ordinata intus caritate de
lectetur in hiis videat et nunc quia
lignum pulcrum est visui et ad ve
scendum suave et fructum rectitu
dinis et se letum tranquille vite
fructum dabit in tempore suo porro iocun
dus timor qui in delectacionis reve
rencia cadit non nomen operari aut
prescriptam sibi predicat legem sed tio
ne fontis inmitit aculeos et examo
re facit bona sponte sua adherens
iusticie et quasi viribus obediente
cum gracia quodammodo violenter in
trare acquirere vitam qui per violenciam
ex lenitate arbitrii truncat in
mortem Timor innocencia parit
iusticia bene faciendi mandatorum o
bediencia promovet recto quod talle

3. autem virtute sapientie de bitus sui viribus facienda
facere gratia ex clarif

a tota lege et p(ro)ph(et)is omnibus et scriptoribus ... que tendunt ad felicitatem

ad veram beatitudinem nostris p(ro)
uatur Nam et ipse est quem
de dixit dominus p(er) vias rectas
dans ei scienciam sanctorum
honestans eum in laboribus
et in omnibus complens ea bea
titudinem p(ro) qua fideliter et uti
liter laboravit possem dicere
quia hec tendunt ad felicitatem
Neque enim istud ambiguum est cum
et infidelium dogmata nil michi
habeant nisi aliquid conferunt
beatitudinis Sed hijs omissis ad
propositum p(re)missis dico quia hec
sola sunt que sola possunt facere
et faciunt beatum cum ab alto ne
tiae ramo p(ro)ueniat ne ... no
ceatur ab alto et sibi quisque et
alijs p(ro)sit vis tibi constare que
dico vis ne beatus esse porro
beatus vir qui timet dominum potesta
ne despiciat non modo ipse sed pote
ns in terra erit et semen eius ad
favorem spectans et laudes hominum
Generatio rectorum benedicetur a
n ad celebritatem dilatatus et
ad opulentiam sinuet paradis g
loria et divicie in domo eius a
n p(re)tium queris opibus in
vir ne memoria eterna erit iustus ab au
semper dicione mala non timebit Sed ob
despiciet mitos Gravium ne lin
gue affectas labia nostra ... distillant
distillant graciam Item memoria
iusti cum laudibus non impi
orum putrescit vis et fama in no
teste expectato nostrorum letician
vis iocunditatem tibi p(ro) rogari i(n) sem
piternum et iusti in perpetuum vivat et
in pace sint illi modi in p(ro)prietibus
videantur Est hec viam rectis
mam et fidelissimam ad asseq(ue)ndam
statum mundi despiciat spiritum et s
ca tenuerit beatus es et bene tibi erit
hec ad bene esse q(uod) invenias p(er)s
ola sufficere adeo quod ut extra
posita vinisa a me a minima
p(re)fatum adiuvat nec in hibeo qui vestibus

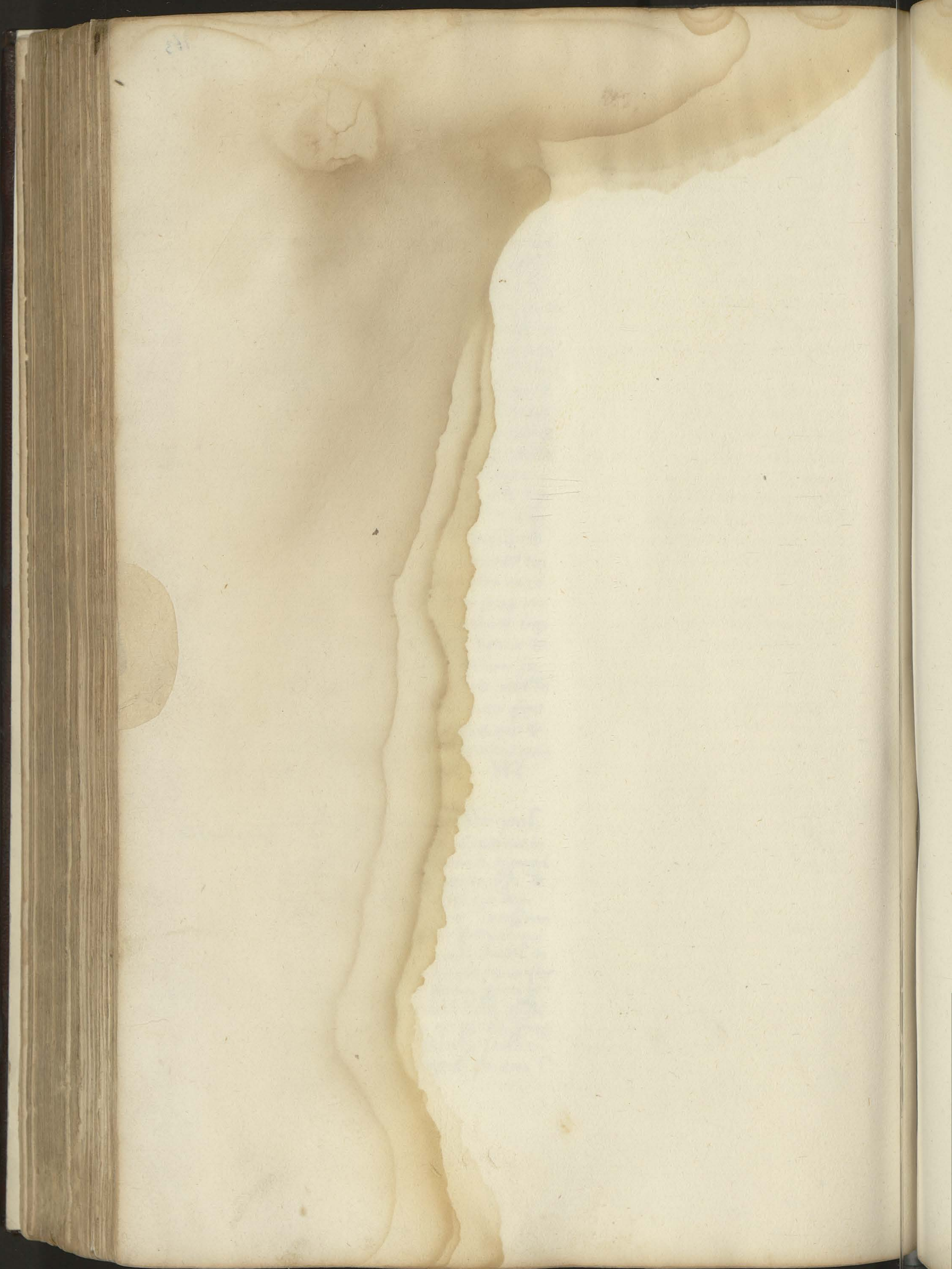
mentis de avaris tendatis vi
rectitudine que opulentis quantitate
sed ... qui p(ri)mo ... bus
... sunt paritus ... a ... complet
tum qui ... Sed et p(re)sentis moribus
recedis eum ut ex ipse modo
momen genus et sub lenocinio in
videntem videas mundum q(ua)ntum
cum enim quia ut debeas a pos
sis huius iam sit receptum militem ca
pi tendimus eius Rex illustris
henricus anglorum secundus ... marmo
Regnum britannie ... sunt
gestorum ... cecolor ita ...
gardeman et ut dicitur te auctore
te duce fulminat et tolosam sola
cingentis obsidione ne modo p(ro)vin
ciales usque ad Rodanum et alpes
terruerat sed munitionibus que circu
ns p(ro)ponis de subartos qui vinnis p(ro)
in meat. tum ... hyspano
s ... et gallos in terris reze
tumultibus quos ... custodi in mo
renciam et vide et dicta et p(re)dicta e
quitatem nec amore nec odio ti
more ... declines a via recta
Iusti enim hereditabunt terram et ut
auctoritate constat altissimi semine
impiorum peribit Si hec que tibi
sinceram devocionem non displiceat q(ui)
honori tuo studuit in struere Si
p(ro)bavetis intencionem patrocinia
Bene sit opi... Sin aut ut nolueris
condempnetur ... Unde enim ad alios
ut servum mdicent aliem libere
enim hec ut quidquid sit tibi domino
stat aut cadit multitudinem in
ptte non formido media in eis
rogo valeant opusculis Et si
curiales sint quid quia libris
eorum inquam derogam maligno
Si p(ro)bes meas audire volue
rint impunitatis iudicio tenebunt
obnoxii Ulma ut aut mar... alie...
in phe sunt qui alieno libro
genuosus est ... aut de ...
libris magis ... sunt in nullo
eorum Sed fforte hi me aut mei

... studet ... tantum ... lege ... erit ... que ... modo ... erit ut ... vanos ...

Similibus deprehendi et per an
cxinimus arta lege constringi
ut si quispiam famosos casti
gare et emendare nos [illegible] per
fecto qui id fecit nigro [illegible] va
lens frontem contrahet aut fa
ciem rubore vestiet aut pallore
confundet cum labia contrahe
tur aut salient trucabitur lin
gua gemma tremebit manus
petenti se ipsum magis nostris
convincet obnoxium in quibus
sunt proposita ut a malis ad bona
transire studeat. Et ad id quod
decet aut prodest instituere vitam
Cum autem istorum deprehensi
onem locum videat ex caritate
ne liceat utatur et de emen
datione mea accipiat sibi et p
ossideat primi vite. Sine enim
quia in multiloquio peccatum non
deest. Et modo et in caritate dei
exhortor lectorem quo mei
memor in orationibus suis im
petret ut filius dei unius et virgi
nis intemerate deus homo m
anifestat se ipsum et palam fa
ciat viam qua nobis incede
dum est in beneplacito suo
et dirigat meos gressus nos
per infinita secula seculorum
A · M · E · N ·

Et sic est finitus liber poli
craticon Johannis Saresberiensis Cracovie in
bursa divitum in camera honora
bilis magistri Bernhardi de
nissa senioris [illegible] temporis eiusdem
burse etc. Per me Jacobum
Crocker de [illegible] famulum
eiusdem magistri. Anno domini m
illesimo quadringentesimo sex
agesimo quarto feria sexta pro
xima ante Martini alias in die
sancti theodori pro quo sit benedictus
deus per infinita secula seculorum
cum gratia incepti operis finem im
posui

Salzburgensis

Cum disertorum aut
communibus fabulis aut
conventibus universis gratiam
nullis meis meritis
collegissem, dicta mea
que in honoribus sepe po-
situs pro explicanda nego-
ciorum qualitate profuderam, in unum corpus re-
digere suadebant, ut ventura posteritas
et laborum meorum molestias quas pro genera-
litatis commodo sustinebam, et sinceritatis
conscientiam ineptam demonstraret actionem. Dicebam
dilectorum sponsionem in potius fore contrariam, quod
mihi pro desideriis supplicium pu-
tabat acceptum, per ea legentibus videretur in-
sipidum. Addebam debere eos Flacci dictum
recolere, qui monet ut prolixi vox papira-
ta possit meare. Ridendi levitate
auctores videntur exigere, et ostendit me imper-
tienda proferre. Dictio agrestis est, quia
sensibus elatis per moram non committitur, a
dorum minime spectabilis explicatur. Loqui
nos quod datum est, solum ornatum est quod dicit
in doctos. Longum antea ad scribendum re-
laxatur auctoribus, in hoc horarum momenta
prestantur. Ipsos ut reperio cladibus immine-
tur, et festinatione nimia geritur, ne cauta
cepta pagantur. Alii nos supra verbose
inspectatores exaggerent, alii miseriarum mo-
le castigant. Alii culposa intentionum seductione
tradat. Inter haec tamen requiritur dictationis
eloquium, ubi copia vix hoc possumus sermonum
preparari, quo noctes inexplicabili cura involat,
ne desit alimonia civitatibus, quam supra
omnia populi plus requirunt, studentes ventri non
auribus. Quod cogimur animo per undas et prudas
et vincta per incertum. Curia non sufficit age-
da militibus impendere, non hoc mediis assiduitas
videat exigere. Nolite quaeso novitate nos adire
decimanda per suasio quod plus hoc preli quam
decoris, sed illi potius me disceptationum fa-
tigare, profectu te provinciam sedis occurrit
cui quidem dignitati occupationes publice velut
pedissequas se assistunt. Alii haec non civi-
tuales flagitant expensas, ab hac vincta
quantum sit continuata tempus pluriorum. Sunt etc
ut sorte quae iudiciorum ponderum adjectum est,
cui id leges vite sunt immensum omnis sponte
ducunt ad praxim honoris gratia maluerunt pe-
ne omnia proferre. Quid non spatium possis

publico labori surripere, quia in unum pergo
confluunt, quorum vilitas qualitate exposcat
addimus et quod scripsit quaestor verbis in
quantum omni tempore adimunt crebra cogitatio.
Et videt mediocribus fascibus insudantes
ista et aliis honoribus principes videntur
imponere quod per indices nequit explicari.
Hec aut fama non vedendo sit stio (?) pro
gestorum ab sperantibus solos ipse labores
detrectare demonstrans, sic petentibus prestando
quis subgerencie nimie tanta mearum
regum quae est gloriosa colloquia per magna
dici parte in dicendum publicum te occupa-
noverunt, ut fastidium sit onerosum explicare
quod tu continuo labore congesseris sustine.
Unde hoc magis tibi ad suffragium laudis
pertinere, si mihi tanta et talia valueris
legenda proferre. Deinceps quod rudes viros
in republica construa faciendo putatos bo-
labor tuus per aequa offensione poterit
edocere. Et usu que tu inter alimentum
piacula iactatus exires, illos qui sunt in
tranquillitate positi contigit felicius adipisci.
Inde quod salva fide quod seneris dis-
simulare non poteris, tanta regum bo-
nitas si pateret ignavia, frustra malu-
isti benigna festinatione credi. Noli quae
sunt in obscuro silentii recondere, qui
te ducere meruerunt illustres dignita-
tes accipe. Tu enim illos assumpsisti va-
laude describere, et quadam historico co-
lore depingere, quos si celebrandos po-
steris tradas, abstulisti consuetudine ma-
iorum morientibus decentem interitum. Ad-
inde mores pravos regis auctoritate co-
rum excedentes audacia frangis, tuere
legibus vires, et adhuc dubitas edere,
quod talis utilitatibus probas posse congruere.
Celas etiam ut ita dixerim speculum
mentis tue, ubi te omnis etas ventura
possit inspicere. Contingit enim plerumque
dissilem filium generari, oratio dispar
moribus vix potest inveniri, sed quod ista valde
de tuorum arbitrii plures. Nam quod
de arcano pectoris gignitur, auctoris
sui posteritas verius estimatur. Ugua-
sti etiam ad commendatorum vivificas frequenter
regis ac regibus laudes, duodecim
libris Gothorum historiam de floribus
prosperitatibus condidisti. Cum tibi illo
sunt secunda eventu, quid ambigis et ea
publico dare, quia iam congesseris di-
cendi tyrocinia posuisse. Victa
sum fateor in verecundiam meam, nec
obsistere tantis prudentibus potui.

cum me videres excessisse culpabi
liter [illegible] legeret [illegible]
[illegible]
que mea [illegible] in illo videret facie
quam me decuit amisisse. Est et alio quod
in questura magister ac prefectorie digni
tatibus a me dictatum in diversis publi
cis actibus potui reperire, bissena li
brorum ordinatione composui, ut quamvis di
versitate causarum legentis intentio concitetur, efficacius
tamen rapiatur animus, cum ad terminum
festinat. Aut sustinuere alios passi non sunt,
quod nos fecit invitus in honoribus
dandis. Impositas et preparatas dignitates
que sunt posite ad subitum ut vix vel
sibi posse videatur. Dictare ita
que dignitatum sexto et septimo libris for
mulas comprehendi, ut et consulerem vero
prespicere, et sequentibus in angusto
tempore subvenirem. Itaque dixi de preteri
tis convenient et de futuris, que non de personis
sed de ipsis locis, que apta videbantur
explicavi. Librorum vero titulo operis
indicem, causarum preconem totiusque orationis bre
vissimam vestem variarum nomine prenotavi.
Quia necesse fuit nobis stilum non unum
sumere, qui personas varias suscepimus
ammonere. Aliter enim multa lectione sa
tiatis, aliter mediocri gustatione sus
pensis, aliter a litterarum sapore ieiunis
persuasionis causa loquendum est,
ut interdum genus sit periculi vitare
que doctis placeant. Unde maiorum
pulchra diffinitio est optanti dicere
ut audientibus possimus concepta vota
suadere. Neque enim tam gratia dicendi
in tribus prudentibus diffinivit auctoribus.
Humile quod communione ipsa serpere videatur.
Medium quod nec inquantitate tumescat
nec parvitate teneatur. Tertium vero quod ex
positum summa venustate dictatum
suis finibus contineatur. Et adhuc genus quod
ad summum apicem disputationis exquisite
sensibus elevat. Videlicet et ut varietas
personarum congruam sortiretur eloquium
et hec ab uno pectore profluentia diversis
tamquam alveis emanaret. Sed nullus
eloquentie obtinet nomen, nisi qui terna ista
virtute succinctus causis emergentibus vali
de paratus. Huc accedit quod modo regibus,
modo prelatis aulicis mihi loqui videam.
Quibusdam Quibus aliquando contigit sub
festinatione proferre, alia vero licuit co
gitata perferre, ut merito variarum dictat
quod tanta diversitate constat. Et ut veniam
sic ista regulis accepisse probantur an
tiquis, ita eadem premisse resignat

iniquitas dictionis. Quapropter humile
denobis videre promittimus, mediocre
non impune pollicemur. Summum
vero quod propter nobilitatem sui est in editione
constitutum, nos non attigisse credimus.
Verumtamen sileant presumptores nobis illa
te quia legendi sumus ingrue. Namque
vivas de nobis disputationes inge
rimus quam vestra ponimus iudicia sustinemus.

Tituli primi libri

Anastasio imperatori Theodericus rex
Theodorio viro senatori
Cassiodoro viro illustri atque patricio
Senatui urbis rome
Agapito viro illustri pontifici
Felici viro clarissimo
Amabili executori episcopo
Eustorio viro venerabili mediolanensi episcopo
Boetio viro illustri atque patricio
Gerontio duci retiarum
Eugenio viro illustri magistro officiorum
Senatui urbis rome
Fausto preposito
Fausto viro illustri atque patricio
Iulio comiti primoni
Universis gotis et romanis
Domitiano et Iulio
Saturnino et Verbosio // senatori
Albino et Albino viris illustribus
Maximiano viro illustri et Andree viro //
Marcello viro senatori et advocato fisci
Celiano et Agapito viris illustribus et
patriciis
Universis gotis
Sabiniano viro illustri
Fausto preposito
Speroso viro sublimi
Universis gotis et romanis
Universis Liciristanis super fulcro constitutis
Senatui urbis rome
Populo romano
Agapito viro illustri pontifici
Fausto preposito
Theriolo viro senatori
Crispiano viro sublimi
Carioni viro illustri senatori
Fausto viro illustri patricio
Azimi viro illustri comiti

Oportet vos esse clementissime imperator pacem quaerere, quia causas iracundiae cognoscimini non habere. Nam ille moribus iam tenetur obnoxius, qui ad iusta deprehenditur imparatus. Omni quippe regno desiderabilis debet esse tranquillitas, in qua et populi proficiunt et utilitas gentium custoditur. Haec est enim bonarum artium mater, haec mortalium genus reparabili successione multiplicans facultates protenditur, mores excolit, et tantarum rerum ignarus agnoscitur qui eam minime quaesisse sentitur. Et ideo piissime principum potentiae vestrae convenit et honori, ut vestram concordiam quaerere debeamus, cuius adhuc amore proficimus. Vos enim estis regnorum omnium pulcherrimum decus, vos totius orbis salutare praesidium, quos ceteri dominantes iure suspiciunt, quia in vobis singulare aliquid inesse cognoscunt. Nos maxime qui divino auxilio in re publica vestra didicimus, quemadmodum Romanis imperare aequaliter possimus. Regnum nostrum imitatio vestra est, forma boni propositi, unici exemplar imperii, qui quantum vos sequimur, gentes alias anteimus. Hortamini me frequenter ut diligam senatum, leges principum gratanter amplectar, ut cuncta Italiae membra componam. Quomodo potestis ab augusta pace dividere, quem non optatis a vestris moribus discrepare? Additur etiam veneranda Romanae urbis affectio, a qua segregari nequeunt, quae se nominis unitate iunxerunt. Quapropter illum et illum legationis officio ad serenissimam pietatem credimus destinandos, ut sinceritas pacis, quae causis emergentibus cognoscitur fuisse viciata, detersis contentionibus in rei publicae deinceps firmitate constituta permaneat. Quia vos pati non credimus inter utrasque res publicas, quarum semper unum corpus sub antiquis principibus fuisse declaratur, aliquid discordiae permanere. Quas non solum oportet inter se otiosa dilectione coniungi, verum etiam decet mutuis viribus adiuvari. Romani regni unum velle, una semper opinio sit, quicquid et nos possumus, vestris praeconiis applicetur. Et ideo salutationis honorificentiam praesentes prima mente deposcimus, ne suspendatis mansuetudinis vestrae gloriosissimam caritatem, quam ego sperare debui, etsi aliis non videretur posse concedi. Cetera vero per portitores pietati vestrae verbo suggerenda commisimus, ut nec epistolaris sermo redderetur extensior, nec aliquid pro utilitatibus nostris praetermisisse videremur.

Theodoro viro senatori minatur si non debito tempore sacram vestem attulerit conchyliorum sanguine tinctam

Comitis Stephani insinuatione comperimus, sacrae vestis opera, quam nos volumus necessaria festinatione compleri, dirupto magis labore pendere. Tu vero curam subtrahendo sollemnem ab honoranda potius insistere cognosceris tarditate. Credimus enim aliquem provenisse neglectum, ut ante vinctae illi lactei carneo poculo bis terque satiati pulcherrima nimis ebrietate rubuerunt, quae sane non auxerint adorandi, miraris pretiosissima qualitatem. Nuncupatur si praecurrator hydrontini maris inclusa conchylia solemus condidisse, apto tempore acervus ille Neptunius generalior, florentes semper purpurae oratores, solis aquarum copia resoluta imbrem auxilii flammeo liquore laxasset. Color nimio lepore vernans

obscuritatis rubens in quo de sanguinis
signatem dispone dominum conspicuum facit
et prestat humano generi ne de conspectu prin
cipis possit errari. Mira est in subiam
illa morte confectum cruorem de
se post spacia tam longi temporis studere
quod solet e vivis corporibus vulnere pau
atis effluere. Nam cum sex pene me
sibus marine delicie a vitali vigore
fuerint separate sagacibus naribus nes
ciunt esse gravissime scilicet ne sanguis
ille nobilis aliquid spiraret horroris
hec cum infecta semel fuerit perseverat
ut nesciat amittere quod vestis pos
sit absumi. Quod si conchiliorum qualitas
non mutatur si torcularis illius una vin
demia est culpa nimirum artificis erit
cum se copia nulla subtraxit. Si illis
aut rubicundis fontibus candentes co
mas serica doctus moderator immerxerit
hec de tepentis purissima castitatem
que tenebrarum secreta refugere dicuntur
immunda. Hec si omnia constituerit si
in illa parte permissa esse videtur
solemnitas miraculum tua te piacula con
tigisse nimirum dum sacrilega potest re
atus negligentie in tali veste peccare.
Quid enim agunt tot artifices tot nau
tarum caterve tot familie custodum
tu qui continua subiectus tantis iubes
tanta te utique nobis persuasione defendisse
ut tu regale opus crederes agere
in nullis videas tuis curis impingere.
Hoc quod commisso tua negligit quod te et
in provincia subvexerat et ad conspectum
principis honoralem venire faciebat.
Quod te si facultatis tue adhuc cura
non deserit si salutis proprie tangit af
fectus intra illud diem imminentem
tibi harum portitore cum blacta quam
in cubiculo duce annis singulis con
suevisti venire festina. Quia iam non
compulsorem ad te mittimus sed ultorem
si aliquid crediderit ludificatione tar
dandum. Verum talis tanta quidem res quam
facili legi inventa compendio cum fa
me canis avida intrico littore pro
iecta conchilia impressis madibus
contrivisse. Illa natura humorem

sanguineum desudantia ora eius
mirabili colore tinxerunt et ut est
mos hominibus occasiones repentinas
ad artes ducere talia exempla meditantes
fecerunt principibus decus nobile quod
mediocres nos facit hec subiam. Eo
dicimus tyro adromitalia aulicum perfecto
vestiarium non antiquum custodiens sed
iungit novella consimiles. Vide quo
si quis te pateat impleri quo
quod nos tam intente quesivimus expetere

Cassiodoro viro illustri atque patricio creditur dignitas patriciatus

Quamvis proprio fruatur honore
quod est natura laudabile nec
desit probitate conscientie fasces
tamen gaudent ad dignitates.
Quia siquidem bona sunt et iuncta cum fruc
tibus ut credi potest virtus que sequestratur
a primo cum iudici meus culmen excelsum
est quod que a nobis provehitur proprius
plenus meritis estimatur. Nam si equa
bilis credendum est quem iusta elegerit si
temperancia prodita que moderatum accommit
dominum profecto capax potest esse meritorum
qui iudicem iudicare meruit hec virtutum.
Quid enim magis queritur quod hic invenisse
laudium testimonia ubi gratificatio non
potest esse suspecta. Regnantis quippe sua
de solis actibus iudicium sumit nec blan
diri dignatur cuius dum potestate munitur.
Repetantur nunc que te nostris sensibus include
runt ut laboris tui fructum capias cum
nostris animis singula suaviter inhesisse
cognoscas. In ipso quippe imperii nostri
devotum exordio cum adhuc provincialium
corda rebus fluctuantibus vagaretur et
negligi crederent dominum ipsa novitas pa
teretur decursorum supplicatum mentes ab
obstinatione peropiti deviasti culpa re
moves illius nobis necessitate subtilius
violentus erat salubris persuasio quod
vehementes non poterat emendare cor
rectio lucratus es dampna provincie que
meruit sub devotione nescire. Ubi sub
precio maritio civilia iura custodies

publica privata que comoda mandavit ue
arbiter estimabas / et pro tuo sensu neglec
to sine invidia lucri mox divitias ex
tulisti / excludebas ut querelis auditum ut
derogationibus locum / et vix vix solus re
portaret pacem spleatum / voces tibi multa
ut laudatium / Nominis enim testimonium
testatur tulio / siculorum namque qua sit facil
lis ad querelas / ut solita consuetudine
possit iudices ex de suspicionibus
accusare Sed nos non eo promotorum fine
contenti / Brutiorum et lucanie mores dedi
mus tibi regendos / Ne bonum quod pere
grina provincia meruisset / genitalis soli
fortuna nesciret Et tu consuetudinem
devotionis impendens / eo nos obligasti
minime / quod tibi putamus omnia reddidisse /
Inde ampliando debitum unde credi po
terat absolutum Elegisti te provincia iu
dicem / totiusque erroris expertem / nec
invidia quempiam deprimens / nec gratia
blandiante sublimans / quod tamen ubique sit
arduum / hoc sit in patria gloriosum / ubi necesse
est aut gratiam parentela provocet / aut odium
longe contentiones exasperet Oblectat
quoque nos acta prefecture recolere / totaque Ita
lie notissima bona Ubi cuncta provida or
dinatione disponens / ostendisti quam leve
sit stipendia sub iudicis integritate depen
dere / Nullus gravis obtulit quod sub
equitate persolvit / quia quicquid ex ordine
tribuitur dispendium non putatur / Fruere
nunc bonis tuis / et utilitatem propriam quam
usui publico contulisti recipe redupli
catam / Habet enim vite gloriose comodi
tas duos esse testes / cives hic lau
dantes / Hinc ergo tot amplissimis laudi
bus incitati patriciatus tibi apicem iusta
remuneratione conferimus / ut quod aliis
est premium / tibi sit retributio meritorum
Macte vir felicitate laudabili quando ad hanc
vocem dominantis animos impulisti / ut
bonorum tuorum potius fateamur esse quod tribuimus
Sunt hec divino impetrata auspicio / ut tu
hec per remunerationis terminus / ad melio
ra iterum tuis meritis exigamur

Senatui urbis rome ut cassi
odorum in filii suscipiat colle
gium dignitate patriciatus remu
neratum

Optamus quidem patres con
scripti curiam vestram diversorum
fascium flore depingi / optamus
ut libertatis genius gratam
videat turbam senatus Con
venit siquidem illum est
dignitas impertitur / ut quicquid in vobis fes
tiva gratulatione excipitur / nostris vero lau
dibus applicatur Illud tamen maxime desi
derantius appetimus ut collegium vestrum ornent
lumina dignitatum / qui decent augmentum
pretio reddunt / que aulica potestate creverunt
Hos vobis intra perscrutatur intento / hic mores
thezauris gaudemus invenisse / in quibus velut
figuratis honorum vultibus clementia nostre
serenitatis exprimitur Hinc est quod cassiodoro
illustri atque magnifico viro precipue in re
publica claritate notissimo patriciatus
dedimus per nominatione suggestio / ut per
honorem magni nominis declararetur merita
servientis Qui non fragili felicitate
perfectus / fortune ludo / ad apicem fascium
repentinis successionibus evolavit Sed
ut esse solet virtutes / ad proprium fastigium
conscendit gradibus dignitatum Primus enim
ut satis administrator introitus comitive
privatorum mole fundatus est / ubi non tyro
tiniorum infirmitate titubans novitatis vitio
ut innocentes erravit / sed abstinentie fir
mato vestigio / imitando vixit exem
plo Qui mox deinceps sacrarum
largitionum honore suscepto / crevit qui
sationis laude quod perfecerat dignitate
Quid primitus reddidit eam disciplinam
quid diversorum generum hominum momenta iustitie
infusa referamus / vixit tota continentia
ut civitatem et instituet moribus et docet
exemplis / Facilis enim recti persuasor est in
nocens iudex / sub cuius predicabili gu
batione pudet mores probabiles non habere
Quis enim audeat sceleri in cuius suggestu
gremium complicem te videt Incassum
personam ficte severitatis induat / cum
avaritiam pecunie ambitu dissuadet / cum
legibus parendi tempereret iustitiam Non
tamen districtione gerit / cui auctoritatem
libera consilia non ministrat Eum extersis
tur sunt in formidine / sui reddit iudicibus
displicere Hic itaque sub precedenti rege

gymnasio excitatus emicuit laudibus ad
pallacia nostra pervenit. Meministis enim et
adhuc vobis recolentibus recens memoria minis-
tratur, qua moderatione praetoriano cingulum loca-
tus insederit, et evectus in celsum,
humana despexerit vicia praepositorum.
Ille quippe in plerisque moris est elatus
favore fortune in contumeliam se ingerere
potestatis; erexit se equitate cuncta gratiam
multam in se reddidit odiosam. Maiora
quoque fecit sibi optari dum intra mode-
stie terminos magna cohibuit. Sic est
potestate consecutus gratissimus factus, ut quibus
summa potuerit iudicetur tamen ab omnibus
plus mereri. Sensit bonum tunc utrumque provinciarum gau-
dens nova compendia, erario munificus
et iuste solucionibus graciosus. Recepit tunc
respublica ex illo tempore cominuo mo-
deratione virum. Qui licet se moderando glo-
riosum fecerit, hoc tamen magis contulit, quod
bone actionis exemplum sequentibus dereliquit.
Pudet enim eum peccare qui laudatos
videtur potuisse succedere. Fuit itaque
ut satis militibus verecundus, venditionibus provin-
cialibus mitis, dandi avidus, accipiendi
fastidiosus, detestator criminis, amator
equitatis. Quid nam fuit illi custo-
dire difficile qui se a rebus alienis
decreverat abstinere. Est enim inclite
animi signum fame diligere commodum,
et lucra pocius odisse cara. Vnde hic
non iure miretur quod prius atavi mo-
res nobilissimos nescierunt. Cassio-
dorus siquidem praecedentes fama concelebra-
bat; quod nobilem et se per alios videatur
cernere, tamen eius constat esse familie antiqua
proles laudata per sapientes cum togatis da-
ri inter viros fortes eximius. Nam et
valitudine membrorum et et proceritate
corporis floruerunt. Iste enim candidati
sub Valentiniano principe gessit tri-
bunum et laudabili notarium dignitatem:
honor qui tunc dabatur egregiis, cum imperia-
le secretum tales constet eligi, in quibus
reprehensionis vicium nequeat inveniri.
Sed ut se pares animi solet sepe eli-
gere, patricio Aetio per iniqua de republica
magna erat caritate sociatus, quem
tunc rerum dominus propter sapientiam sui et gloriosos

in republica labores in omni parte consilii
sequebatur. Ad Attilam quoque armorum
potentem cum supradicti filio Carpilione
legationis officio non irrite destina-
tus. Vidit intrepidus quem timebat
imperium, facies illas terribiles et mi-
nantes fretus veritate non despexit
nec dubitavit eius altercationibus
obviare, qui furore nescio quo raptus
mundi dominatum videbatur expetere.
Invenit regem superbum sed reliquit
placatum, et calumpniosas allegatio-
nes eius tanta veritate destruxit,
ut voluisset gratiam querere cum expedie-
bat pacem cum regno ditissimo non
habere. Erigebat constancia partes tremen-
tes, nec imbecilles sunt credite, qui
legatis talibus videbantur armari. Pa-
cem retulit desperatam cuius legatio
quid profecerit datur intelligi quod tantum
gratanter est excepta quantum et videbatur
optata. Mox honore illustratus, mox
redditum dona equus arbiter of-
ferebat. Sed illa pocius natura moderatio-
ne ditissimus dignitatem suscipiens o-
ciosam in remuneratione locum excepit
amenissimam. Bruciorum negare
illi non potuit optatam quietem quam
cum reddiderat ab inmani hoste securus
tristis ab obsequio suo reliquit, qua
sibi nativum fuisse contigit. Plurimis
enim Cassiodorus illustratus honore
cunctis quod eius genus non poterat abne-
gari. Wandalorum incursione Bru-
tios Siciliamque defensione liberavit
armorum, ut merito in provinciis illis
primatum haberet, quas tam senio
et repentino hoste defendit. Debuit
itaque virtutibus eius respublica, quod 1 ab
provincias tam vicinas Gensericus
non invasit, quem postea truculentum
Roma sustinuit. Hii autem et in partibus
orientis parentum laude viguerunt.
Heliodorus enim qui in illa republica nobis
videntibus praefectura bis novenis annis
gessit eximie, eorum consanguinitate
ti probatur adiungi, genus in utroque orbe

p(re)clare q(uo)d gemino senatu decter-
optatu(m), tamq(uam) duob(us) lu(mini)b(us) oculata
tu(m) claritate p(uri)ssima radiauit.
Q(u)o en(im) se q(ui)bus nobilitas ult(ra) dis-
tendit, q(uo)d h(i) s(un)t q(ui) in utroq(ue) ordine
clara esse p(ro)meruit. Hic in p(ri)mi-
na h(on)ore iudicis (et) securitate p(ri)uati
mitis illis nobilitate potior om(n)i(um)
ad se a(n)i(m)os attrahebat, ut q(ui) libertati me(?)
non poterat subdi, uident(ur) m(a)g(is) co-
tinuis b(e)n(e)ficiis suauit(er) obligari. Ta(n)-
ta q(ui)ppe patrimonii sui ubertate glo-
riatus e(st), ut int(er) reliq(ua) dona eq(ui)nis
gregib(us) p(ri)ncipes uincet, (et) donando se-
p(er) ius i(n)uidia no(n) h(ab)et. Hinc (et) q(uo)d ca(n)-
didatus in gotthor(um) se armat statu(m),
Et bono instituto melior q(uo)d a p(are)nti-
b(us) accepit, hereditaria largitate cu-
stodit. Que i(de)o p(er) ordine(m) p(er)curri(mus), ut
unusquisq(ue) intelligat et
p(are)ntu(m) suor(um) apud nos laudes posse (pro)fi-
cere, q(uan)do un(um) p(re)clari elegit institut(um).
Et i(de)o p(re)ce(lso) c(on)s(ul)to(?) q(uo)d nobis e(st) comodu(m)
honor bonor(um) (et) iudiciu(m) n(ost)r(u)m ...
comitat(iue) assensi(t). Prospero auspicio sus-
cipiat(ur) eius p(ro)fectus, q(ui) sibi fecit gra(tiam)
pate(r) uictor(um). Est en(im) potius uirtus-
tudo q(uam) p(re)mi(u)m, ut q(ui) nos p(ro)babili ac-
tione c(on)tulerunt, fauore(m) recepto gra(tu)-
lent(ur).

Floriano vi(ro) senatori illust(ri)
ut in litt(er)e s(ente)ntia diffinitiua
seruetur

Ut timemu(s) trahi no(n) dec(et) finita
litigia. Que en(im) dabit dis-
cordantib(us) pax, si n(e)c legiti-
mis s(ente)n(tiis) acq(ui)escat? Un(us) en(im)
int(er) humanas p(ro)cellas portus
instructus e(st), que(m) si ho(m)i(n)es fer-
uida uolu(n)tate p(re)terierit, in undosis
iurgiis s(em)p(er) errabu(n)t. Ideo spectabilit(as)
tue p(are)ntib(us) estima(n)t(ur)(?) Et b(e)n(e) si ita res
se h(ab)eat, ut a p(are)ntib(us) supplicat(ur), (et) in-
comit(iu)m an(te) iudic(i)o in aremis fundi
controu(er)sia statuti legitimis est bis
c(on)cisa, n(e)c aliq(ui)d p(ro)bat(ur) appellat(i)o(n)e suspen-
sa, q(uod) s(unt) decreta seruet(ur). Q(uia) sicut
uolumus opp(re)ssis negare iudiciu(m), ita

in(n)onabilib(us) q(ue)relis q(ui) p(ro)bem(us) asse-
ssu(m). Cogit en(im) d(e) ut sit q(ui)etus q(ui)
suo uicio se(n)tit esse passurus. Nam
(et) medicandi perita inuitu(m) q(ue)q(ue) sa-
nat egrotu(m), du(m) uoluntas al(iq)ua in
grauib(us) passionib(us) no(n) e(st). Sed
potius illud appetitur q(uo)d a salute
iudic(at) grauiac posse sentir(i).

Agapito viro illustri patricio
ut destinet peritos mar-
moraricos ad edificanda
pallacia

Decet p(ri)ncipem cura q(ue) ad re(m)
publica(m) sp(ec)tat agendi. Et
u(er)e dignu(m) e(st) regem edificiis
pallacia decorare. Absit
en(im) ut ornatu cedamus ueter(um), qui
impares no(n) sum(us) b(ea)titudine s(e)c(u)lor(um). Et q(uia)
ap(ud) in rauennati urbe basilice her-
culis amplissimi op(us) aggressi, cui(us) no-
m(en) antiq(ui)tas congrue tribuit, quem
in aula p(ro)babili admiratio(n)e fundauit,
magnitudine(m) tue studiosissime delegam(us)
ut s(ecundu)m breue subter anexu(m) de
urbe nobis marmoris peritissimos
destines, q(ui) eximie diuisa c(on)iugant
(et) uenis colludentib(us) illigata na(tura)-
lem facie(m) laudabilit(er) mentiantur.
De arte ueniat q(uo)d uincat natura(m).
Discolores cruste marmor(um) gr(at)issima
picturar(um) uarietate texant(ur). Q(ui)a id
e(st) in p(re)tio q(uo)d ad decore(m) fuerit
exq(ui)situ(m). Hec supra subuectores
q(uod) p(re)stabis, ne q(ui)cq(uam) min(us) c(on)ueniat ut
imple(r)i q(uo)d ad utilitatem uolum(us) res-
pice singulor(um).

Felici comiti vi(ro) c(on)sulari ut
sibi affini pupillo reddat
substantiam

Tenancy(?) tutoris plurima(m)
addictio(n)e c(on)q(ue)rimur in ea te
q(ue) no(n) decuerat actio(n)e u(er)sa-
tu(m), ut cui que(m) p(ro) spiritu limine de-
buisses, dispendio p(er)petuit affligeres
affinitatem quippe tuam sola et

... [illegible] ... quod videt ... [illegible] ... sui placet ... Atque ideo pupilli ... iussione ... ut ... a Neo/terio ... voluntate ... [illegible] ... in ... dilatione restitutas. Sed nos ... legibus vindicat ... videmus ... pupillo non patimur quod est parentibus sub ... laude donatum. Gravissimum enim est per calumpniam subtrahi quod collatum est munificentia principali. Reliqua vero que pro iugalis tue assensus portione contento instrumentis traditione dimisisse si hic appellanda est divisio quam sub ... celebrata constat arbitrio. Sic ad nostrum comitatum festines ... ut inter vos ea que instrumenta ... ordinemus. Iniquum enim est ut de una substantia quibus competit equa successio alii habundantia affluat, alii paupertatis ingemiscat incomodum.

Amabili executori tutori ut res pupilli laceratas et bona restituat Capitulum

Cure nobis est in commune cunctos protegere, sed eos maxime quos sibi novimus defuisse. Sic enim equitatis libra servabitur, si auxilium largiamur imparibus et metum nostrum pro minoribus insolentibus opponamus. Fortuna bonorum principum crescit que in vituperationem nostram corruunt quibus se publica vota subducunt. Venantius itaque tutoris Plutiani lacrimabili suggestione comperimus Neoterium ferrum sui affectum humanitatis oblitum hostili furore bona pupilli lacerasse. Quod per regis nos acerbitate commovit, ne largitas nostra, que velut vinculum volumus pietatis existere, usurpata presumptionibus videatur elidi. Et quod dictu nefas est in repetitione morum maxime sub ... dispendia tarditatis. Ideoque devotio tua nostra iussione firmata, si nichil est quod rationabiliter a pulsato possit opponi, postulatas res predicto tutori faciat sine dilatione restitui. Ut si quid est quod pro suis partibus intendat retentator obiciat. Legali positione pendente, ad nostrum deperet venire comitatum. Ut allegationibus agnitis pro iure equitatis consentiat, deme indictionis.

Eustorio viro illustri Mediolanensi episcopo ut corrigat falsos criminatores Laudensis episcopi

Grata est devotio subditorum ubi vivimus sub equitate regnantium. Sic dubio debet rumore ratio retrahi, a quo debet non imitanda constitui fide. Siquidem veritatis ratione colligimus que invidis despicientibus absconditur, si pur vestigiis perquiratur. Atque ideo per beatitudinem vestram gratissimum esse cognoscimus, puri tenore declaramus Augustane civitatis episcopum proditionis prius falsis criminatoribus accusatum. Sed nobis honori pristino restitutus ius habeat episcopatus omne quod habuit. Nichil enim in tali honore temeraria cogitatione presumendum est, ubi si propositio creditur, etiam tacitis ab excessibus et cupitur maiestas. Proinde crimina in talibus vix capit fidem. Quia quod aut ex invidia dicitur, veritas non putatur. Volumus enim impugnatores eius legittima pena percellere, sed quoniam ipsi clericatus nomine fungebantur, ad sanctitatis vestre iudicium cuncta transmisimus ordinanda. Cum equitate moribus tuis imponere, que nominis tui cuncta ecclesiastica custodire.

Boethio viro illustri atque patricio ut per arismetricam quandam dubietatem morum apud mercatores distinguat

Licet universis provinciis generalis sit impendenda iustitia, que sic nominis sui obtinet dignitatem, si equali moderatione potentes tractat et humiles, confidentius illa expetitur que a palacii militia non recedit. Quapropter cum constitute prestatur aliud iniusticia principali. Consuetudo autem quedam delicto redditur fidelis obsequii. Domestici patres equitum et peditum qui inherent aule videntur iugiter excubare, quod ex magnis doloribus sicut porrecta nobis supplicatione conquesti sunt ab illo archario prefectorum pro emolumentis solempnibus non integri ponderis solidos percipere, et non parva dispendia se sustinere. Quapropter prudencia vestra lectionibus erudita domesticis, etiam falsitatem a consorcio veritatis eiciat, ne cui sit appetibile aliquid de illa integritate subducere. Hec enim que appellatur arismetrica inter ambigua mundi certissima ratione consistit, quam etiam celestibus equaliter novimus. Evidens ordo, pulchra dispositio, cognoscitur simplex immobilis scientia, que et superna continet et terrena custodit. Quid est enim quod aut mensuram non habeat aut pondus excedat? Omnia amplectitur, cuncta moderatur, et mundi sua lege pulchritudinem capiunt, que sub numero ipsius esse noscuntur. Iuvat inspicere quemadmodum denarius iungitur more celi, et in se revolvitur, et nunquam deficiens invenitur. Crescit nova conditione per se redeundo, addita sibi semper ipsa calculatio, et cum denarius non videatur excedi, ex modicis in se flexus et manualibus digitis et crescens reddit semper extensum. Et quantum ad primum suum supputatio redditur, tanto amplius indubitanter augetur quantitate inestimabili, arena maris, gutte pluviales, stelle lucide concluduntur. Auctori quippe suo omnis creatura sub numero est, et quicquid ad existentiam pervenit, a tali conditione non potest immune esse. Et ipsi delectat nos secretiora huius discipline in scientibus loqui. Pecunie ipse cotidianus usu celeberrimo vilis esse videatur, animadvertendum est quanta hic a veteribus ratione collecta sint. Sex milia denariorum solidum esse voluerunt, scilicet ut radiantis metalli formata rotunditas etatem mundi quasi sol aureus convenienter includeret. Senarium vero quem non immerito perfectum docta diffinivit antiquitas, uncie que mensure primus gradus est appellatione signavit, quam duodecies scilicet multitudine mensuram computatam in libre plenitudinem ad anni curricula collegerunt. O inventa prudencium, o provisa maiorum, exquisita res, que et usui humano necessaria distingueret, et tot archana nature figuraliter contineret. Merito ergo dicitur libra, que tanta est rerum consideratione trutinata. Talia quoque secreta violare, est certissima velle confundere, homine vitiis ipsius videtur crudelius ac feda laceratio. Exerceantur negociationes in mercibus, emantur late que vendantur angustius. Constet populis pondus et mensura probabilis, quia cuncta turbantur si integritas cum fraudibus misceatur. Illudi certe non debet his qui laboribus serviuntur, sed a quibus actus fidelis exigitur, compensatio imminuta prestetur. Da de solido, et auffer inde, si potes; provales trade libram, et aliquid si potes minue. Cuncta quibus nominibus ipsis constat prorsum, aut integra tenuis aut non ipsa que dicuntur expoliaris. Non potestis omnimodo nomina integritatum dare, et scelestes imminutiones efficere. Providete itaque ut et arbiter archie habeat iustas consuetudines suas, et quod bene meruit impendimus, incorrupto munere consequantur.

Servatori duci Reciarum

Ut spoliatores ablata re-
stituant

Ecet te honorem que
gesis nostre moribus
congrue ut p priuataz
cui possides ullam fieri
violentiam paciaris Ergo tocius cogat
ad iusticiam unde noui floret imperium
Quapropter inquietam supplicatione
commoti presentibus te assarim dacaulis
ut si reuera inacapia eius deuo-
nes irronabiliter nouis abstulisse
Nam militaribus officiis asmeti
ciuilitatem premere dicat armati
Et obliti iusticie parere despiciunt
qui ad bella martia se intendunt
Dum nescio quo pacto assidue di-
micantibus difficile e morem custo-
dire mesuram Quapropter omni p-
tinia remota que de presumptione
uirtutis pt assumi postulata fa-
cies sine intermissione restitui ne
per dilationes incomoda eorum ui-
deatur supplex odisse uictoria

Eugenio uiro illustri magistro
officiorum concedit magisteri
dignitatem

Ompa meritorum est
pregale iudicium quem ne-
scimus ista non dignis im-
pendere Et quamquam perstat
me deo fauente subiaceat omne
quod uolumus uoluntate tamen nostram
de ratione metimur ut illud magis
estimemur elegisse quod cunctos digni
comprobare Sumus est quod te litterati
dogmatis studia laudabiliter exe-
quentem pridem ad questure culmen
elegimus ut honesti labores tui
fieret premium dignitas litterarum Quid
enim dignius aduocationis officio si
per eum impendatur ornatus quo pe-
gimus negocium ad suas trahit mo-
lestias ut laboribus subueniat
alienis In hoc campo exercitatus tu
meritorum ad palmam nostri iudicium per-
uenisti Nunc tamen benignitas nostra
una remuneratione contenta hono-
rem geminat et augmenta propriat
Et eo studio dona reparat quo
omne debeat quod prestat Summe
igitur magisterii infulas dignitatis
usque omnibus priuilegiis quae tuos lega
sumusse constituit decessores Atque
io tanto indicio letatie susceptio
quia per labores honoris tui honorem
alterius accipere meruisti Quid
enim de priori senserimus primo
fidei dignitatis declaramus augmen-
to Nata sunt fasces ex fascibus
et naturam retinentes sicut arbo-
rei pullularunt itemque decent ab
stirpe Unde te hac remuneratione sacie-
tate non expleat nunc det labori-
bus tuis ferias nostri laus iudicia
iudicium Desiderabilior quidem
honestas cum peruenit ad premium
ut tibi fiat gracior labores an-
xios fuisse perpessum cum te fecimus
eorum intelliges inuenisse honores
quos quos sumis ex tractis fide
de meritis Nosti tamen quod nobis
studio placeatur quod ab ipsius
aspectu penetrabilibus ueniens
meruisti quotiens aput nos
laudari se innocentes quorum bonis
actibus reddimus uitam Ore
tuo iudicia nostra loquebantur Eris
talibus uerum intrare esto innocentie
templo tpancae sacrarium
ara iusticie Absit a iudicantis
mentibus omne propositum ut pro
principi sub quodam sacerdotio
seruiatur

Senatui urbis rome ut
in suum collegium suscipiat
dignitate magisterii fulgentem

Ignitas preces asspicit
dum ad incognitum ueit
donum e dum ad cognitum
compensatio meritorum
quorum alter debitor
iudicium alter obnoxius e fauori

Illos enim estimatione subvehimus
alios gratia promovemus et ad omnes
indulgentie vias nostra se dilatat
humanitas. Sed aciem nostri intuitus
commovemur quotiens in cetu nostrorum
deducatur qui de gloriosis virtutibus
estimatur. Cuntis enim humani
generis flos est, hec curia decus
qui fiat arx decus et urbium
ita illa ornamentum est ordinum
ceterorum. Atque ideo Eugenium virum
illustrem litterati dogmatis opini
one fulgentem magisterii ho
nore subveximus ut gereret nomine
quam possidebat meriti dignitate.
Cuius enim cura tot officiosos la
bores ignoret quos non vilitate
meriti exercuit, sed proximi honore
signavit. Dedimus itaque persona
litatis honoribus parem ut alterutro
decore fulgentes mutua se gratia
qualitatis ornaret. Hic est qui nostro
pridem lateri invidiam questure
adhesit que linguis nebula in
fuscavit ut malivolentie studio
nocendi actores fellitis sensibus
exquisivit. Simmacho pectoris ar
chano puritati nostre paruit et
ad pietatem iussionum innocentia
sua probavit. Illius enim dolosum
non arbitrium sequitur imperantis
sed suas potius explicat volunta
tes. Habetis certe eundem virum
in hac parte inditum ut post illius
apicis culmen ad alteram conscen
deret dignitatem. Ut passi sumus
ociosum quem multa non sinebat
esse privatum. Sed in solis consue
tudinibus estimandum quod licet suscep
tum dicionem propagat alterius tamen eius
claritatis gratia illuminat. Hinc quod pa
tres conscripti tot meritis absolute
claritatem favor vester expiat.
Debetis enim bene gentibus ut eos
laudis vestre committet assensus.

Nam sicut equorum coniunctio clamori
bus incitatur et insinuatum manibus
agitatur ut a multis equalibus ap
petatur velocitas. Quia in hominibus
stimulari posse cognoscimus quos ad lau
dis aviditatem natos singulares
invenimus.

Fausto preposito ut competentibus
faciat tributa debita solvi

Libenter omnibus prebemus as
sensum quaecumque vox est
iusta poscentium quia non
decet esse beneficium diffi
cile quod largitatis
non patitur detrimentum. Et ideo pre
celsa magnificentia tua quod a ca
thaliensibus inferebatur generis tertiarum
faciat annis singulis in tributaria
summa persolvi. Ut post super hac par
tem patiatur supplices aliquos questionem.
Quid enim interest quo nomine possessor
inferat dummodo sine imminutione quod
debetur exsolvat. Ita et illi suspectum
tertiarum non auferimus et a nostra
mansuetudine importunitates com
petentium submovemus.

Fausto viro illustri et patricio
ut in absentia domini suas
custodiat facultates

Gratum nobis est quando
talis estimatio de nostris
magnitudinis tue procedit
ut et in famorum auxilium
et absentiam credaris esse tutor.
Nam ideo prior meruisti esse senator
ut sequentibus per insignie contemplatione
prestares. Unde fit ut bona nobis
constat opinio glorie actionis. Cum
illi enim propria res a distributione co
mittitur nisi de omnibus bene conscientia in
ditatur. Ideo presenti iussione de
cernimus ut domus Patricii
nelli ad affecta descendens qui

[illegible] quam pace [illegible] e [illegible] tibus feriuntur, salutis legibus [illegible] tuitione valeamus, ne violentos magis imperii praesumat defensiones. Perit enim sub [illegible] facultates absentia. Et quaedam videt occasione delictum trahere quam non potest animus iudicis praesentia [illegible] desultatione terre. Ideoque celsitudo tua qua votum principum exequitur, erigat humiles, deprimat opprimentes, et quod pravitatibus [illegible] est efficiat cunctis quam universis celsior invenitur.

Iulio comiti Primonum ut indulgeat praestationem quibus frumenta concremata sunt per inimicos. Capitulum

Illud amplius nostris utilitatibus applicamus quod misericordi humanitate concedimus. Regnantis enim facultas tunc fit ditior cum remittit, et acquirit nobiles thesauros famae neglecta utilitate pecuniae. Hinc est quod mansuetudinis nostrae humanitate commoniti, opem fessis manum porrigimus oneratis, ut pietatis nostrae remedio surgant quos fortunae suae acerbitate corruerat. Dudum siquidem conductores Apuliae deploranda nobis additione conquesti sunt frumenta sibi inimicorum surreptionibus concremata, postulantes ne cogantur ad integram praestationem, quibus commercio commoda sunt diminuta. Quibus nos pro ingenita humanitate compaciendum esse iudicamus, ut quorum non possumus accepisse desiderium, relevandi constituamus fortunam. Unde enim constitutas pensiones inferri volumus, unde constat subiectos commoda consecutos. Et ideo hanc causam sublimitatem tuam iubemus libenter inquirere, ut quantum minus eos vendidisse constiterit

de reliquis pro [illegible] indictionis nostrae detractione tertia detrahatur. Ita tamen ut nulla fraus nostris beneficiis inseratur, ne alicuius negligentia reddatur obnoxius, quod nobis misericordiae ne provida placuisse. Quia sicut nos tangunt suppliciorum dampna, ita nobis eorum fructuosa debent esse compendia.

Universis gothis et romanis territorio consistentibus ut castra edificiis muniantur

Publice utilitatis ratione commoniti, quae tua sunt onera dimittimur, libenterque castrum iuxta vos positum praecipimus communiri. Quia res proeliorum bene disponitur quotiens in pace tractatur. Munitio tunc quippe efficitur praevalida, si excogitatione diutina fuerit roborata. Omnia subita probantur incauta, et male constructio loca tunc quaeruntur, cum pericula iam formidantur. Inde est quod animus trepidus non potest esse in audaciam pronus, quando dispersa tua fuerit sollicitatus. Hinc merito expeditorum nomina meruere maiores. Quia mens devota proeliis non est aliis cogitationibus occupanda. Quapropter amplectenda est res quae generalitatis consideratione praecipitur. Sic moram protrahas est mereri iussionem quam devotos minime noscitur adiuvare. Et ideo praesenti auctoritate decernimus, ut domos vobis in praedicto castello alacriter construatis, recedentes a vestra necessitudine rerum, ut sit nobis vestris utilitatibus profutura. Censemus ita tempora nostra ornare vos pulcherrimis fabricis sentiamus. Tunc enim accidit ut et superstites competentes vestris iam penatibus conguare velitis, et habitatio vobis non sit ingrata, quam ipsa potest commendare constructio. Que

est rogo in laudibus propriis esse in dubitatissimas mansiones hostis cogitur sustinere que et imbribus pateat vos tecta defendant Illum inedia consumat vos copia provisa reficiat Sic vobis tutissime constituitur hostes ut cum cunctum clamore fata patiatur prudentis Constat autem tempore neutralitatis illum probari virum fortissimum qui se per multa non distrahit Nam quis cum prudencia consuesse putet si tunc ceperit fabricis operam dare aut penum condere cum oporteat bella tractare

Domitiano et Julio respondet ad interrogacionem super dubitacione conscita permittendo sentenciam

Oportet vos colere et observare iusticiam qui equitate publicis dicere consistis. Quia non licet eum delinquere qui alios creditur sub equitatis regula continere, ne fiat exemplum pravum quod electum ad laudabile constatur institutum. Et ideo ad interrogacionem vestram curavimus probe rescribere ne per dubitacionem possitis errare, nisi quod absit sponte velitis excedere. Cum romanum predium ex quo deo propicio fontis fluenta transmisimus, ubi primum italie nobis suscepit imperium, sive delegatore aliquo qua pietatis presumptor barbarus occupavit, priori domino submota dilatione restituat. Nam si ante designatum tempus rem vide invasisse tum presumptor probatur obtinere tricennium, petitorum iubemus quiescere pulsatorum querela. Cum recte dicta in medium volumus quod iniustis temporibus presumpta damnamus et locum calumpniandi non relinquitur cum longi temporis obstinatas prescribitur de possidere cujus non est proprium tore sub quinque omnino qui lege dampnetur solummodo sit patrocinium quod totam tragediam reatus excusaret Cum quantitas sua que sibi est in sceleratis locum pietatis invenit pro auctoritate defuerit ut legibus porrecta premia similiter abigantur Nam quibus fuit societas cum ipsa pretium cum non meruit lege conservari Ne puri corporis iocunda serenitas nebulosis maculis polluatur

Saturnino et Verbosio viris illustribus ut compellant subditi fisci debita explere et contumaces puniant

Fisci volumus legale custodire compendium quia nostra clemencia ubique propriis videtur esse concreta. Et sicut nostrum gravare cupimus ita nobis debita perdere non debemus. Indigentia iniuste fugimus quam prorsus excessus. Dum preciosa res est in imperante temperancia. Modus ubique laudandus est. Nam tam est vituperabilis negligencia in propriis defluat quam aliena cupiditas turpis abundat. Et ideo presenti iussione precipimus ut adriane civitatis curiales aliud inferratorum suscepta quemquam gothorum fiscum detractat implere, cum adequitate redibicionis arceatis ne terminis de proprio cogat exsolvere. Sive constat ydoneos indebite detinere hac ratione sit servata ut si quis contumacie vicio maluerit nostra iussa tardare cum multa reddat quod debuit non compulsus offerre. Nunquam protervo spiritu indecenter erecta impunita iste secularis non relinquatur audacia.

Albino atque Albieno viris

Illustribus ... [illegible]

spectaculis constituunt pan
thomimum ad letitiam populorum

Licet inter gloriosas rei publice curas et regalium sollicitudinum salutiferos fluctus per minima videatur princeps de spectaculis loqui tamen pro amore rei publice romane non pigebit has quoque cogitationes intrare. Quando unicuique prestare possimus dignum nostris sensibus estimamus. Perfectum tunc beatitudo est tempus letitie populorum. Illud enim prestante deo laboris nostri assequi cupimus ut omnium generalitas conquiescat. Partis itaque Prasine miserabili petitione comperimus temporibus introductum est ut populorum indecore notentur seditiones furiente a quibusdam scelestissimis mutatione et in causa letitie publice ad funeris damna pervenisse quod utique gaudii decorem non patitur habere crudelitatem ubi patrem non meruerit habere communem. Et ideo dignum est clementiam nostram has quoque partes aspicere ut ubique possit mores tranquillitate lucere. Non enim vobis popularium inania cogitamus sed primorum semen seditionis excludimus. Quapropter illustris magnitudo vestra presenti iussione commonita patrimonium partis Prasini quod gloriose recordationis pater noster impendit dignanter assumat. Putatum enim non decet iniuria populos regem gubernare Romanos. Nam pro honore omnium ita pensetur pro utilitate delectis qui honores gloriosos accipere meruerunt. Revocatis quoque spectatoribus Helladio et Theodoro, qui letitie publice apte sunt estimati ipsi confusione sublata constituat a vobis Prasini pantomimum. Quatenus supra que per spectaculo civitatis impendimus contulisse videamur. Scitis hanc partem musice discipline mutam nominare maiores scilicet quod ore clauso manibus loquitur et quibusdam gesticulationibus facit intelligi quod vix narrante lingua aut scripture textu possit agnosci.

Maximiano viro illustri
et Andree viro senatori
ut intendat fabricis
civitatis Romane

Provocandi sumus affectuosis civium studiis ad augmenta civitatis. Quando nos pre diligere quod habitatores intelligit non amare. Unicuique propria sua carior domus super omnia salvum fore contuitur ubi quis ab incipientibus cunabulis commoratur. Quapropter votis paribus invitemur ad dona. Quatinus quod sponte tribuimus duplicata gratia conferamus. Et ideo illi grave sit Romane fabrice deputate pecunie reddere rationem sed tu propria conscientia despexeris probare quod factum laboris sui capit dum ad nos prospera deesse premia consistat. Presenti decretum iussione Romane civitatis fabricas vos debere discutere. Si labor operis creditor dat expensis velut si apud aliquem constat resedisse pecuniam quam non sit fabrice expensa deputate rei reddat erogandam. Tibi ronibus evidenter expressis

ad nos instructione fidelissimam
destinate, ut iudicio uro vide
respondere videamur, q esse ad
ymaginem veritatis electi. Alitum
enim de largitate vra fraudari
velle credimus, qui in tali negocio
et de ppriis facultatibus eius impe
dere posse iudicamus. Aucepe
per aera vagantes ppos indos
inat. Erratiles fere ad cu
bicula dumosa festinat. Vo
luptuosi pisces campos liqui
dos transeuntes, cauernas suas
studiosa indagacione pquirunt.
Cuncta qz animalia ubi se norunt
refugere longissima cupiunt etate
constare. Quid ita homines de
roma dicere, qua phas e ab ipsis
liberis plus amare.

Marcello viro senatori advocato fisci constituto tuenda negocia fisci

Solida laus e regie
largitatis quociens
conceditur indulta in
dicii. Ut sibi audet
tasq ascribere, qd hoc
dispositionis librat examen. Ita
ubi aptatur officia meritis inl de
bere mittis. Non enim de rudibus
sumam ferimus, sz de pbatissimis
iudicamus. Polisti siquidem fo
rensi toge multifarie pdicatum
ingenium. Uniuersa facundia excu
tatore causarum. Experta eo qz
suauis fides afferat fructus. Et
ipsa est qualiat corda regnancium
hec inte speculator virtutum est
sensus inspexit. Hiis apud nos
suffragiis placere meruisti, ut
dignus existeres ad publicas cau
sas. Uma gessisti actenus sub in
tegritate priuatas, sume igitur fisci
nri tuenda negocia, in vtendis
officii puilegiis decessorum cum se
curitas. Ita ergo per medium iusticie
tramitem moderatus incede ut
nec calumpnia inferas quieti nec
iustis peticionibus retentatores ex
oneres. Illa n lucra uta iudica
q integritate suffragante pcipimus.
Non ergo quicquid cupis, sz quemadmodum
vincas inquiramus. Esse nobis
placitus intende. Non quas de pta
te nra sz potius de iure victorias quis
laudabilius apte fisci pdetur cum
iusticia non habetur. Nam si dñs
vincat, oppressionis inuidia est, eq
tas vero creditur si supplex supera
tus fugiat, ideo et pro pitio causas
dicimus, qui tue fama nra pferat
cui se comoditas iniusta subducit.
Quapropter fit interdum mala ca fisci
ut bonus princeps esse videatur.
Maiori quippe compendio pdimus, qz
si nobis indebite victoria suffragetur.

Ceciliano et agapito viris illustribus atqz Patriciis ut quorundam litigancium actores decadant

Decet regalis apices curam
generalitatis custodire totorum
diam, qui ad laudem
regnantis tendit si ab omnibus
pax ametur. Quid e om qd
nos melius pdicet qz quieta pplis.
Concors senatus tota qz republica
morum nrorum honestate vestiatur.
Hinc est quod pnti iussione deter
minamus ut magnifica vi atqz patricii
festus atqz Simachus cont illustrem
et patricium Paulinum in iudicio uro
quos se lesos dicunt exerceant actiones
quibus per legum ordinem suscepte, et si
iuris ordo patitur, definiat. Tunc
Patricius Paulinus quicquid aduersus
sup memoratos magnificos viros se
habere causatur pro sorte deprompmat,

nec tardius volumus iudicio quam pre-
sumam. Dum velimus inter eos omnia
esse decisa, quibus specialiter utrumque
nisi quod debet effectum. Videte igitur
tanti iudicii arbitros vos electos.
Videte expectationem nostram equabilem
flagitare iustitiam relatiui gratie
uberrimum fructum si partes disceptatio
quos dignos credidit non impares
probet esse. Debet enim de talibus
viris curia esse purpurea qui dant partem
in moribus evident exempla. Nam qui
inter summos viros litem negligit
absoluendam, hic imitari reliquos
sine dubitatione permittit.

Universis Gothis ut pre-parent ad expeditionem usque Gallias

Innotescenda sunt magis Gothis
quam suadenda certamina, quia belli-
cose stirpi est gaudium comprobari.
Laborem quippe non refugit qui
virtutis gloriam concupiscat. Et ideo
iuvante deo pro communi utilitate exercitum
ad Gallias constituimus destinare,
ut simul et vos profectus occasionem
habere possetis, et nos quod constituimus contu-
lisse meritis videamur. Latet enim
sub otio laudabilis fortitudo, et dum
se probandi non habet spatium, occulta est
lux tota meritorum. Atque ideo Nan-
duin Sagionem nostrum ad monendum di-
reximus, ut ad expeditionem in dei
nomine more solito, armis, equis, rebus
quibus omnibus necessariis sufficienter instructi
octavo kalendas die Iuliarum pro-
xime veniente, modis omnibus deo
fauente moveatis. Utrumque et paren-
tum vestrorum in vobis ostendatis inesse
virtutem, et nostram peragatis feliciter
iussionem. Producite iuvenes ve-
stros in martiam disciplinam,
sub vobis videant quod posteris re-
ferre contendant. Nam quod in iuven-
tute non discitur in matura etate ne-
scitur. Accipitres ipsi quorum victus est ex
preda est fetus suos novitate mar-
centes nidis precipitant ne molli otio
consuescant. Alis verberant immorantes,
cogunt pullos teneros ad volatum,
ut tales debeant existere de quibus
possit pietas materna presumere.
Vos autem quos et natura erigit amor opi-
nionis exacuit. Studete tales
filios relinquere, quales vos parentes
vestros constat habuisse.

Sabiniano viro senatori ut reparet portum Licini

Nihil prodest initia rei
solidare, si valebit pre-
sumptio ordinata destruere.
Illa enim sunt robusta,
illa durantia, que prudentia initiat
et cura custodit. Atque ideo maior in
conservandis rebus quam in inveniendis ad-
hibenda cautela est. Ita de inventis
debet predicata inventio, de custoditis
acquirit laudata perfectio. Studium
siquidem propter romane menia
civitatis, ubi studium nobis est im-
pendere, infatigabilis ambitus est.
Portum Licini deputatis redditibus
reparari iussio nostra constituit. Ut vi-
ginti quinque milia tegularum anima-
lia illatione prestaret, simul etiam portubus
iunctis qui ad ista loca antiquitate per-
tinebant, quos nunc diversorum usurpa-
tione suggerunt invasos. Cuncta
quae ad statuta prestationem sine dila-
tione facias revocari. Ita leges nostra
iussa per sua convenientia in nostro viole-
ta sunt, ea tamen custodiri volumus
maxime que urbis faciem videntur
ornare. Quis enim dubitet fa-
bricarum maxulam tantam presumptione
servata, et pedem saxo tornatas
cameras tegularum tegimine custo-
ditas, ut antiqui principes nobis
merito debeant laudes suas. Vale

Bellicam

fabricis dedimus longissima in-
vetustate ut pristina novitate relu-
ceat quae iam fuerat veternosa
senectute fuscata

Fausto preposito ut quedam etiam novis non gravetur oneribus sed antique solutione subiaceat

Nephas est aput eos fi-
dem beneficiorum posse minui
quibus alia sepius
cognoscitur largitate
prestari. Sed quia solet animus re-
spondere in profectum nostre mentis. Credimus
quod largitatem nostram moderatius pre-
cibus impetraverit, cuctorum timores
possessorum, nostrorum in modica non debet
per superstitionem tristitie extendere. Unde quod eligi-
mus studii clementia commonemus
ut quod dudum castorii viri venerabilis
respublice possessionis, valde perpetu-
um cessamus. Haec ergo illustrem
magnificentiam tuam duximus ad
monendam. Ubinam super indic-
torum onera titulorum prestata etiam
in ea summa non sentiat, quam pridem
magnifici viri patricii cassiodori
prestita nobis fide et integritate com-
perti temporibus est soluta. Ea vero
que a tempore beneficii ad eciam ipsam
ab aliquibus est translata professo-
ribus cum universis possessoribus omnes
solutionis agnoscat, et illis sub-
iaceat functionem cuius nacta est
una dominium. Alioquin gratia nobis aug-
menta eius esse non probatur, quae fiscalia dispendia
non prestitit, sufficiat possessori
compendium pensionis, tributa sunt
publica non laterne, illorum cum
iniuria prelium est. Quanto melius
omnia moderata gerere quam ne quis au-
deat accusare

Speciosa viro sublimi ut quidam illustres de incendiis et homicidio accusati subeant in plebe iudicium

Si exterarum gentium
mores sub lege mo-
deramur, si iuri Romano
servit quicquid sociatur
Italie, quanto magis ipsa civita-
tis sedes legum reverentia plus habere
ut per moderationis exemplum luceat gratia
dignitatum. Ubi enim queratur modestia
animus, si fedet violenta patricios
populi. Nobis itaque plebs Prasini pe-
titione suggerit, dum ad nostrum co-
mitatum venire disponerent, hinc in
gratiam conspecta posceretis, se cruentas
tas insidias a patricio Theodoro
et Importuno viro illustri consule per-
tulisse, ita ut unus eorum defleatur
extinctus. Quod nos si ita est pro ipsius
sui acerbitate commovit, ut in quietam
plebem furor proserperet armatus
quam fovere civiliter debuissetis affectu.
Sed quia conditio rumorum venialis exigit
implorat auxilium. Supra memoratos
illustres viros presenti iussione ce-
semus ut ad Thelie atque Agapiti
virorum illustrium vel ad eorum instructas
personas te instante non differant
destinare iudicium, quibus legibus ex-
aminata conditio, eorum summa termine-
tur. Sed forsitan magnificos viros loqua-
citas popularis offenderit, perniciosas
sibi habenda discretio est. Teneat
ad culpam quisquis dissentit reverendis-
simo senatori iniuria plus infurit.
Si male optavit tunc loqui bene de-
buit. Mores autem queris in spectaculis
quos requirat ad circum nescivit convenire
Catones. Quicquid ibi a gaudenti populo
dicitur iniuria non putatur. Locus est
qui defendit excessum, quorum garruli-
tas si patienter accipitur, ipsos quoque principes
ornare monstratur. Respondeat
nobis certe quos talibus studiis occupatur
si tranquillos optat adversarios suos
esse noluit esse victores quia ad iniurias

tur presulum tum sepultos tempus cum ... beserit quod quis iussu voluit ... studio se exigisse congaudet.

Universis Gothis et Romanis ut qui habuerint saxa in agris suis concedat ea pro reparatione urbis

Digna est constructio civitatis in qua se commendat cura regalis quia laus est temporum reparatio urbium vetustarum in quibus et ornatus pacis acquiritur et bellorum necessitas praecavetur. Ideo praesenti iussione pro futura sanximus ut si quis cuiuslibet generis saxa in agris suis iacentibus muris habuerit pro futura libens animo sine aliqua dilatione concedat quia tunc magis vera possidebit cum hec utilitati sue civitatis indulserit. Quid est enim gratius quam videre crescere publicum decus ubi omnium utilitas in generalitate gauditur. Et licet praesentem vilia ad auctores tamen suos magna sunt commoditate reditura. Datur enim plerumque quod maiori utilitate recipitur. Et frequenter homo lucra sua complectitur cum iactura pro temporis qualitate largitur.

Universis Lucristanis supra Sontium constitutis ut restituant veredis tractus spatia que ante ea licuerunt

Non dubium est ad utilitatem reipublice cursus custodiam pertinere per quem nostris ordinationibus celerrimus praestatur effectus. Et ideo velud intime rei maior adhibenda est cautela ut qui ad communes excursus constituti sunt epimarie non thabescat ne ieiuna tenuitas laboribus perfecta succumbat et incipiat iter efficere morosum quod ad celeritatem constat esse inventum.

Epi marie

Quapropter devotio vestra praesenti iussione commonita tractus spatia que veredis ante ea licuerunt invasoribus suis a possessore vindicata restituat ut nec illis pro spatio incidant dispendia et istis spatia recuperata sufficiant.

Senatui urbis Rome ut famuli in seditione civium corrigantur armati

Altissimum virum patricium consiliis reipublice cuius talente et dignitatis gestam galliam perscrutatem excelsa pulsavit saepius querelis. Orta quidem ex causis levibus sed graves excitavit excessus. Deplorat enim spectaculorum voluptate ad discrimen se ultima pervenisse ut legum Rome calcata dignitate perciperet innoxios servulis furor armatus. Et quod illis quantitas vera causa letitie posita est in tristitia audacia plectenda contigit. Sed nos clementie nostre solita provisione comprimimus ne paulatim crescendo graviorem vindictam rogat offensam. Regnum quippe principis est non tam delicta ulciscendo punire quam tollere ne aut acriter vindicando estimetur nimius aut leniter agendo putetur impudicus. Atque ideo praesenti dispositione sancimus ut si cuiuspiam senatoris familia in ingenui cede fuit fortassis aspersa eum tradat legibus impetitum ut sibi qualitate discussa perferat iure valitura sententia. Si vero tanti facinoris reum mala fide dominus iudicibus praestare distulerit noverit sex librarum auri dispendio verecundandum et nostre ingratitudinis quod multo gravius est periculo subiturum. Sed ut honestate omnium pari libra componet et civitatis gra

reductis moribus quiescat. Ad
propositum quod precepta nostra direximus
que vobis referat libenter am-
plectimini ut altercatione missione pen-
sata reparetur civibus scissa con-
cordia. Proinde nos ab spectaculorum
gaudio removemus sed seditionis se-
mina radicitus amputamus. Interest
quod inter splendorem virum mores quoque
mediocres refugite tales famili-
ares quorum sit iniuriarum ministerium quorum libera
vero imitantur asserere quod delinquunt.
Et dum levitates suas extendere cupi-
unt veram licentiam implicare credunt.
Vos enim quos decet gravitas decora no-
lite truculenter insequi vana iactantia
populorum. Et quid est forte quod pena
mereatur admissum in prefecti urbis
notitia deferatur ut culpa legibus
non per presumpta coherceatur iniuriam.
Quid enim discrepat a peccante
qui per excessum se mittit vindicare
impenitenda est elatio de cive
qui de legibus venit et excellenter
videtur de expulsato triumphasse
quem victor pruniciat a iudice. Inter
ipsos quoque adversarios ut satis non
erat plus armata clamore sed pug-
nis se crebris servida lacessebat
intentio. Sed pugna non accepit
Pergama belus ferreum gladium primus
produxit et quod est bellum placavit no-
minari. Consilium atrox truculen-
ter presidium ferina contentio nam
et si datum est plus illi inermem fa-
cile vincere sed tamen applicandum est
quod in posteritas potuit interire.
Non permittatis a famulis vestris in
civibus fieri quod adhuc vix est in hostibus
accusari.

Senatui urbis Rome ut
in theatro non rixentur
sed potius letitia pagant
civitatis.

Spectacula voluptatum
leticia voluit esse populorum. Hec ex cogi-
tata moderatio cuius ad confusionem ci-
vium constat inventum. Ideo enim tot ex-
pensas onus subimus ut quietus vel
non sit seditionis strepitus sed pacis
ornatus. Choros regnos absque inte-
ntione sit vox plebis quam delectat au-
dire. Convicia vero gaudium pariunt
nec delectamenta prestant. Hec sunt etiam
que culpabitur in ceteris. Nolite mo-
veri turbulenta contentione quem videtis vos
abiecisse. Detur ideo edictum illi per gra-
matum deffinimus ut si atroces iniu-
rias inquietis senatoribus vox iniusta
presumpserit noverit se a prefecto urbis
legibus audiendum ut per sentenciam civilitate
discussa excipiat divulgata ince-
ssanter. Unum ut omne semen discor-
die funditus amputetur permittentes
locum Panthomimos artes suas
exercere precepimus quod vos poterit in-
struere ad prefectum urbis data precep-
to tamen ut annuo tempore pagan-
tis leticia civitatis. Indignum est enim
quod studiosius vos sinatis rapi minus quam
morem veterum disciplina ut quod ab
antiquis laudabile decet censuisti sub vobis
potius augeatur. Solent enim ora ipsa
mellifluis implere clamoribus et uno
sono dicere quod ipsas quoque beluas de-
lectat audire. Perfectus voces vestras
organo dulciores et ita sub quadam
armonia cantare cavum theatrum
per vos resonat ut tonos crebrius possit
credere potius quam clamores. Unusquisque
inter ista rixa detestanda in flamma
ta contentio ebrietate furores leti-
tia gaudentes excludite. Talem enim
deorum animi temperantiam prebent cum vobis favores
suaviter audiunt.

Agapito viro illustri Ponti-
fici ut compescat clamorem
in theatro voluptatum

Cum(?) ...mine(?) ... fidelem pacis
conveniat esse custodem. Nam
a genitoribus ... patri me-
lius est ... potuit Roma co-
mitti ... cum ... dignitatibus viros
sibi gaudet ... venturi. Et ideo hono-
ris debes animos adequare, qui ...
adeptus es beneficiis tuis ... rev...
credatur. Licet ... te decet ... que
in spectaculis ... nascatur seditionum
que tam ... populi e quies. Sit
insultandi moderata consuetudo,
ut nec libertati pateat honesta li-
centia, nec desit moribus disciplina.
Quod certe sit ... ordinalis et am-
plissimi ordinis decretum, et ple-
beia(?) ... decretum, hoc tua
magnitudine observare censemus, ut
si a quoque ... fuerit iniuria
senatori, confestim loquacis temeritas
legum severitate plectatur. Si vero
senator civitatis vincior quispiam
ingenuum nephanda fecerit cede ve-
xari, per nostri relatione transmissa pre-
sentibus ... multam ... stra-
peat. Meminerit enim ... spec-
tatorum studia partes quod dividere,
ut in parte debeat esse concordes.
Nec ... sibi voluptatum exhibeat
...amica, ut exinde hostiles ira fer-
vescat. Unum ne ... hac villa possit
... furiosa contentio provenire ... Helladius
de medio voluptate populo pro-
stituta introcat, ... exultaturus
...strum ... partibus Pantho-
minus. Illud esse quod crebras in-
...cos seditiones exagitat ... vel
... ut ... illius ... illius
... que de medio saltant Papini...
... ... studio spectandi eis
ubi elegerit liberam sit facultas.
Si vero ... lubrica volutas in
... coloris ingravuerit ...
studia sua ... tam in ...
in theatro ... habeat pro parte qua
diligit ut is qui presumpserit vetita
ipse inducit ... discordiam

Agapito viro illustri p(ref)ecto urbi ut non liget sup(er) consti-tut(i)one Panthonomi

Nescit serenitas nostra sel-
... turbare iudicium
nec quod prudens dispositione
constituit mutare imprudens. Dudum
siquidem ad Albinum atque Abigenium pa-
tricios viros nos retinemus dedisse
precepta, ut Panthominum Prasin-
is eligerent, qui prestaret spectaculis ...
quod nobis fuisse sua relatione narra-
runt. Et ideo nunc presenti auctoritate de-
crevimus, ut que a supramemoratis
magnificis viris electum esse constiterit
ei solitum menstruum partis Prasin-
is ... tribuatis, ut quod nostra pro-
visio compulsionis tollende causa con-
stituit, non fiat seditionis occasio si ...

Agapito viro illustri p(ref)ecto urbi ut non deducat(ur) fumen-ta ex provincia nisi dum fuerit superflua

Copia frumentorum debet
primum tua nascatur prodesse
provincie. Primam iustis
est ut incolis propria fe-
cunditas serviat, quam peregrinis con-
merciis studiose cupiditatis exhau-
riat. Alienis enim prebendum est impe-
dit illud quod super est, et tunc de ex-
teris cogitandum cum se ... pro-
... explevit. Atque ideo illustris
magnificentia tua per loca singula
que tuam litorum videntur fa-
ciat commoneri ut nullam quispiam
peregrinas naves frumentis oneret
ad aliena littora transituras, quam
expense publice ad optata posse
copia pervenire

Theriolo viro senatori

Gothorum illust' de mora nautarum qui tpe apto non deduxerunt frumenta et sterilitate terre

[V]um siccitas presentis anni quam localiter tuis solis desevire temporibus, terrenis visceribus immo calore durantibus ortivos messium fetus non tam edidit quam impensa ubertate precat ... iori iure studio querenda sunt que in habundantia experti conserverunt. Et ideo frumenta publica que de Calabro atque Apulo littoribus per cancellarium nostrum estatis tempore convenerat destinari, nunc antumno venisse moris tibi premonemus. Cum solis reflexo australia signa deserens nature ordine modificans tumultuosas aeris procellas permixtione suscitat, et austris quam mensibus datur intelligi, quod ex imo imbrium futurorum competenter novam suscepunt. Nunc quod tibi modo ut in tantis tranquillitatibus velocia nunc dum fuerit destinata navigia, cum stellarum non ingentium lucidum sidus tedi tarbasa festinabant imo dum, et acies semi sidus operatum nequeat vota tre, aut forte inuberte austro longius quam inuabilibus meatum navium ethinos morsus inter undas liquidas alligauit, aut indicte matris conchie sui potenciam labiis sub navium dorsa fecerunt. Quarum quanta tanta plus dicitur stamine quam fragilitata presentis clementia complerentur. Stat pigra ratis tumentibus allata velis, et cursum non habet cum ventus arridet, sive anchoris affigitur sive rudentibus alligatur. Et tam parva aliqua plus resistunt quam tot auxilia perspectabilis impellunt. Ita cum subiecta unda papitet quod supra mare sedet navigium stare constat infixum. Chiro quod imo natantia inquiescere feruntur, cum unimeris unda motibus rapiatur, ut dicamus alia pisces natura forte nautae potius naves tactu torpedinis segnissime torpuerunt, a qua tam dextre infigentem percutiat ut per hastam quam vulnerata fuerit ita manum pervenit infirmat, quemque vive sede per se sensu aliquo inmobilis obstupescat. Credo tua meruerunt que se morem non presentis. Sed etthinais illis impedimentorum venalitas et contractorum morsus insaciata cupiditas torpedo simulatio fraudulenta. Sed quoniam pio studio satiant modis ut occasiones meritorum videantur adversas. Tanta magnitudo tua tui specialiter convenit cogitationis defectibus celerrima faciat emendatione retorqueri ne tanta inopia non tam obsterilitate temporis quam nata sed nostra negligentia videatur.

Crispiniano viro sublimi ut filii sui mortui civili tuicione vallentur

[V]tilitas presentium monadis de successione bonorum ne defectu fructum patiatur aliquorum suspecta dispendium. Et ideo locum te iubemus quondam [I]undi in Pedonensi civitate ex nostra auctoritate suscipere ut omnia vigilanti ordinatione pertractans nostre fortune incautus augmenta. Decet enim adventu qua vicissitudine debere studeamus vivis quam mortuorum fidem non possumus oblivisci. Illud est pietatis nostre conservare commonemus, quem devotorum nobis memoria probata non deficiat. Antefati Bundi quondam filios quos pietati nostre devotione nostra parvulos civili faciatis tuitione vallari. Quemque defensionis presentis que commodo sublevati securitate se gaudeat primam fructum contulisse. Cupit quod quem expotuit unius devotione prestari. Et tam maiorem nobis dei tribue quod videamur a fructibus accepisse et equitas exitas nunc et sic pro tuis tristissime pereat cum reddendo plus fiunt onerata

Ca[illegible] viro illustri senatori ignoscit homicidium in adulterio deprehenso perpetratum

Quamvis homicidii facinus omnes detestentur auditu, et crudelitatis maculam omnis effugiat indignatus, causa potior ad mitiora vota bonis mentibus est, quod iustis consideratione librandum est, ut nunquam fiat causa compellatum scelus quod nova infelicitate fortune commissum est, ut erit detestatio tutorum, si se servet moribus. Qui enim ferat bonis ad leges [illegible] quam matrimonii iura violare? Fertis in castitate copulatus sua etiam concertatione defendere dubitabit animalibus, et nimium quod male lege damnatur. Videmus tauros feminas suas corporali decertatione defendere, arietem pro suis omnibus capitali insecutione. Equos adulterantes sibi feminas calcibus ac morsibus vindicare. Ista pro copulatis sibi animas ponunt quod verecundia non monetur. Homo autem quemadmodum patiatur adulterum inultum relinquere quod ad etiam suum dedecus constat obmisisse. Et ideo sit oblate petitionis innixus veritate, scandalum genialis thori maculam deprehensi adulterii sanguine delevisti. Nec sub pretextu [illegible] metus causa pudoris intendis, ad exilium quod te constat inflictum te propriis alienum. Cum pro adorne pudicitie porrige ferrum maritis, non est leges calcare sed condere. Ita tamen ut si legitimus extiterit accusator de felicitate [illegible] te noveris audiendum, ut si moriens permisisti crimen publica districtione [illegible]. Qui male invitos complexus adulterorum morte dimisisti, estimetur potius vindictam quam culpa. Qui quis autem talium maritum damnare [illegible] et

[illegible] ut asseris fideicommissi tuo a vinculo ut eius officio extortam constiterit summam pecuniam, manifestione quieti secundum leges ablata restituat. Nolumus enim eos in iniustis perdam tradere quos nunc visa est sua liberare. Parimo insimul impetu tandem tibi tuitione sub equali defensione praestat, ut nec legibus te subtrahat nec tamen quam iura publica laborare permittat.

Fausto viro illustri prefecto tutori ut bona et res orphani restituat quas noluit meliorare.

Non est beneficium quod praestatur invitis, nec unquam utile videatur quod adversa voluntate creditur. Unde praestabilitas tua virialium adolescentis nepotis tui constat nos querelis [illegible] expetitos, quod res prius eius non meliorandi tamen sed deteriorandi voto detineas. Quapropter [illegible] eius meliorato te sentiat consistit sine aliqua dilatione restitue, ut res propriam propria voluntate disponat. Causa et nobis videtur congrua esse persona quam assumpta dum libertate perficiat. Pullos suos aquilae tamdiu privato cibo nutriunt, donec paulatim a mollibus pluma [illegible] adulta etate pennis suis. Cum his ut constiterit firmius volatum novellos unguibus praedam consuescat in tenera, nec indiget alieno labore vivere, quos capto propria potest satiare. Sic iuvenes nostri quam ad exercitum probantur idonei, indignum est ut ad vitam suam disponendam dicatur infirmi, et putatur domum suam non regere, quam creduntur bella posse tractare

Gothis etate legittima utique sat
et qui valent hostes confodere ab o-
se iam debent inimico vindicare

Agapito viro illust' prefecto ut filii eius fausti studiorum servent in urbe

Rationabiles petitiones supplicum libenter amplectimur quia eis non rogati iusta cogitamus. Quid est enim dignius quod die nocteque assidua deliberatione volvimus nisi ut rempublicam nostram sicut arma protegunt equitas quoque inviolata custodiat. Spectabilis itaque flagitus in syracusana civitate consistens pallacii nostri longa observatione dilatus cum se ad lares proprios supplicavit quod studiorum causa fratres filiorum ad romanam exhibuit civitatem. Quos illustris magnificentia tua ex nostra continens iussione in supradicta urbe constituat. Sit illis liceat discedere nisi hoc item secunda decernamus iussione. Ita enim et illis ingenium perfectum acquiritur et nostre utilitatis ratio custoditur quibus modo parit esse prestanda. Dum inde expedit priam negligere ut sapias quibus possit acquirere. Ulixes itaque nisi hoc fecisset in tot laboribus forte proprijs latuisset. Cuius sapientiam hic maxime homeri non tamen asseruit dum multas civitates et populos cognovit. Dum illi prudentiores sunt semper habiti qui multorum hominum probantur conversationibus eruditi. Nativa sequi syracusana sed diuturnis laboribus instruuntur ita potius torpentia fatuatur.

Agapito viro illust' patricio de preparatione ad bella et arte bellandi

Ordinatio nostra per moram non debet impediri ne quod salubriter constitit esse dispositum per tarditatis vitium intrat obstaculum. Et ideo armis distribuenda sunt arma in litibus quibus flagitatur possit necessitas ut in tempus exegerit paratos ad imperata sufficiant. Certum enim bella dicit si non preluditur cum sunt necessaria non habetur. Unde sublimitas tua illustris Salonitanis militibus a tui tuos se expediendi facultas obtulerit per nostram iussione arma necessaria providebit. Causa fida reipublice pala et defensor armatus existat miles in otio quod perficere possit in bello. Animos subito ad arma non erigit nisi qui se ad ipsa ydoneos premissa exercitatione confidit. Bestiarum vitulis certamina quam impleant etate robusta. Catuli in novellis venationibus ludunt, fortes ipsos comprehendere vigilis teneris intuere. Ceterum si roborata primis scintillis adhibeas ignem in ostensis quo fomento tenendi. Sic anim hominum nisi leviter prius fuerint imbuti ad hoc quod tendit ydonei nequit esse. Primordia cuncta pavida sunt et aliter timiditas non tollitur nisi cum rebus necessariis novitas abrogatur.

Archimenissimo viro illust' patricio dignissimo ut nobili genere dignitate concedat

Precipua nostri ordinis tua cautora nos satis prefere videtur. Et hoc senatus examinare cogit sollicitus tuendo certum admittendi quem nostri nominis voluit augeri tuum pro ornamenti maxime luce meliorum deum at quoque ordo forte mediocres senatus respuit non eximie probatos. Cyprianus insigni nobilitati collega quia quod de vena non lumen quis permittat abhorrere moribus qua refugit

sanguine ... illi, id ... ingenuitatem tua ... filio illustri ... decernatalibus que priscus ordo tria tuendos ante designavit. Hec enim perspicientes nichil diminuimus sacro ordini de solita auctoritate iudicii. Cuius gloria maior est dignitatis prestare sinam(?) ... per regale iudicium. Senatus enim ipsorum est si quis polleat. Illi diligere nos iubemus et suscipi ab illis quotidie petitur nos magnopere postulamus.

Senatori urbis Rome exigitur ad prefecture urbane culmen

Ennumerato (?) virorum iustitiam dominantis prodit imperium apud quem perire nescit. Et quempiam laborasse contigerit. Nam si inopinata tribuimus, quemadmodum negare possumus que debemus? In tutum apud nos reponit omnis donatio quod meretur. Et duplicem fructum metit cum nobis se in aliquo paruisse cognoscat. Olim quidem a nobis quod esset dignitate prioris suscepisse meruisti, ut regio lateri dicti adhereres. Sufficit te protulit in affectu a amante prefectum cum tam tardius impetrasti, ut post patre a-micitie gremium ad senatorum ordinem pueritis, aucta sedem unde firmam capitat. Quantitas inter gemmata sederunt, prima gentis instituta predicta. Cum sit vero nobilitate compleat inter colla plus faciat, quam non minus genitalis soli fortuna resplendes, qua gloria stemmatis et virtutis ornaris. Illum est quod tunc te pro indiciorum feliciat tertiam ad prefecture urbane culmine erigimus, tribuentes tibi in ea civitate fasces ubi precium putas honores. Et

nos quam immeritam vestra verecundia estimamus, ita fatebimur multum te meruisse de meo iudicio ut illi cetui presidere posses quem tuendum Hyrano gentium esse cognoscis. Vincitque hoc est pellaciam regie et domos patris ordinare. Plerumque honor ex commendatione acquiritur. Licet ... est cellam vinalam tuendam suscipere, sed preciosa dyademata custodire. Ista que potiora credimus ad consuetam melioribus damus. Et in quibusdam sustinere dampna non patimur fidelioribus precio meritis applicamus. Roma si licet parem estima et alios similia credidisse. Ei vero singulare bonum est in dicere precipue iti sa-tius equa augere optamus.

Senatui urbis Rome concedit dignitatem prefecture urbane, laudat virtutes eius plurimas, commendat eum patribus conscriptis

Scitis patres conscripti virum esse gentium culmina dignitatum. Satis nobis proficere quod nobis contigerit in fascium honore prestare. Cuncti enim ab uno quod suscipit senatus est qui metitur. Quid enim de vobis estimemus cognoscatis qui viris longo labore comptis hoc cetera in primum damus, ut veri corporis menciam esse participes. Hic est enim vir qui genitalis soli relicta dulcedine nobis maluit inherere. Et licet clarus esset in patria, maius tamen elegit publice fortunam. Despexit grece magnitudinis virum tunc, quam principe Zenone non tam benivolo quia affine gaudebat, et quod in illa republica gratia non potuit obtinere parentis, quod sit facillime faciet extraneis. Sed tenet omnia virtus dispexit affectum, ut nos ipsi pro quibus tenet fecisse cognoscat stupere multo videamus

in unius gratia tot desiderabilia fuis-
se collecta, et super hac omnia fi-
dem solacia prae nobis confabula-
tionis adiecit Ut asperitas nostro umquam
reipublice curas quas ingereba-
tur nature suscepimus, sermonis
eius suavitas deliniret Blandus
alloquio, supplicantium fidelis patronus
accusare nescius commendare presumens
Qui tanta se animi puritate clari-
ficavit, ut cum apud nos dignitates
aulicas mereretur, spectaculorum ordi-
natoris letissima sibi militia ve-
dicaret Quatenus etsi sub specie vo-
luptatis liberius se nostris aptaret im-
periis A laboribus quidem trans-
isti in illa se parte nobis dispensans
regalem epistolam in speciem gemma
gemmatus ornavit Ibi se nobis stu-
dens iungere, ubi nos etiam esse posse
gaudere Sed quid ultra de eius
moribus est dicendum, cui ad presentem pro-
batorum sufficit, quod amorem nostrum iugi-
ter promeruit Non est enim magni
meriti quod gratiam invenisse cognoscitur
Nam quibus placeas tu de cunctis optio-
res videntur sibi meritos delegisse
At his labores eius cum iunctione pe-
pendentes Artemidoro illustri viro urba-
ne prefecture fasces indulsimus illu-
ut qui presens conspexit tot ac talibus me-
ritis plurimi faveret lingwis fa-
veret collegiis Erit quoque vestre benivo-
lentie laus, ut cui dignus caritatem
impenditis ad eum tendere maturetis

Senatui urbis rome de eodem
urbis prefecto quod in civitate
delinquentes debebat corrigere

Caritate vestri provocamur
nos hec ex ipsa causa vos
potestis agnoscere pro quibus ita
videmur esse solliciti, ut nec
admonitionis patiamur oblivisci Cau-
tela siquidem prodit affectum et que
studiosius diligimus maiori gra-

custodimus hinc est quod [illegible] illustri
Artemidoro diu iunctis [illegible] athis
erudito prefecture urbane dignitatis
fasces regendos ut quorundam
illicitis seditionibus civilitas turba-
retur et moxque pravissimum tempe-
ramentum errantes ultionem iustissima pa-
terentur Quod nos qui delectamur
insontibus in tuctorum notitiam duxi-
mus preferendum, ne quos inopinata districti-
one solita opprimat excedere Quo-
circa etiam nos prefato viro delegasse
noveritis ut si quispiam in civilis
extiterit, districtiori illico iussi-
onis iniuriat Et quamquam prefecture ur-
bane hanc partem dederunt leges
nos tamen specialiter delegamus ut con-
dignius fieret quod duplex principis
auctoritas vindicabit quod seditiosos et
a disciplina publica deviantes
maiori auctoritate percelleret Quiescat
concertatium fervor civium bona pacis
qui nostris laboribus deo propitio meruistis
Cur seditionibus fedantur illicitis
numquam maiori dampno publicitatis
moves quam cum civitas romana tur-
batur Reparet itaque moderatorum
sua honesta civitas Pudor enim
est degenerasse prioribus, eo presertim tem-
pore cum principe conservatis vobis hec
que prima sunt meritis, ultionem tribuat
maiestas

Boethio patricio scribit landan-
do cum de peritia eius scribit
innuenda de quodam horalogio

Spernanda non sunt
que a vicinis regibus
presumptionis gratia postu-
lantur dum plerumque res
parve plus prevalet presta-
te quam magne prevalent obtinere divitie
Frequenter enim quod arma expedire

nequi[illegible] ... suduisset in
potius[illegible] ... republica et cu
lidem[illegible] ... Nam is voluptu
osa quoniam ut per ipsa sceria comple
amur. Burgundiorum itaque dominus
a nobis magnopere postulavit ut
horologium quod aquis sub modu
lo fluentibus currat, et quod solis imme
nsi comprehensa illuminatione distinguitur
cum ingeniis rerum transmittere de
beamus. Quatenus impetratis de
lectationibus perfruendo quod nobis
quotidianum illis videatur esse
miraculum. Merito siquidem respicit tu
um quod legatorum suorum relatio
nibus obstupescunt. Hoc te mul
ta eruditione saginatum ita nosse
didicimus, ut artes quas exercent vul
gariter nescientes, in ipso disciplinarum
fonte potaveris. Sic enim Athen
ensium scholas longe positus intro
isti sic palliatorum choris miscuisti
togam, ut grecorum dogmata doct
rinam feceris esse romanam. Di
dicisti enim qua profunditate spe
culativa cum suis partibus cogitetur
qua ratione activa cum sua divisione
discatur, deducens ad romuleos
senatores, quicquid Cicropide mundo
fecerant singulare. Translationibus
enim tuis pitagoras musicus ptho
lomeus astronomus leguntur ytali
Nichomachus arismetricus geome
tricus Euclides audiuntur Ausonii
Theologus plato Arestotiles logicus
quirinali voce disceptant Mecha
nicum etiam Archimedem latialem
siculis reddidisti. Et quascumque dis
ciplinas vel artes secunda grecia
per singulos viros edidit, te uno
autore patrio sermone roma
suscepit. Quos tanta verborum luculen
cia reddidisti claros, tanta lingue
proprietate conspicuos, ut potuissent et
illi opus tuum preferre, si utrumque

plenius didicissent. Tu artem
predictam ex disciplinis nobilibus
natam per quadrifarias matheseos
ianuas introisti, tu illam in na
ture penetralibus considentem auc
torum libris invitatus cordis lumine
cognovisti. Tu ardua nosse usus
miracula monstrare propositum est
mollitris ostendere, quod obstupescunt
ut homines cuemisse, mox quoque in
notis cursus, facti detrahit fidem
cum ostentet et oculis visorum conficiat
aquas ex limo surgentes precipites
cadere. Ignem ponderibus currere
organa extraneis vocibus inso
nare, et peregrinis flatibus calamus
complet, ut minuta posse arte
cantare. Videmus per eam defe
siones iam inmatacu civitatum
subito tali insimitate consurgere ut
machinamentorum auxilio superior
reddatur quam desperatus viribus in
venitur. Madentes fabrice in aqua
marina securantur, dura cum sucint
ingeniosa dispositiones solvuntur
metalla mugiunt. Diomedes
Diomedes in ere buccinat
inis Eneus anguis insibilat
aves simulate fricorum, et aves
quam vocem propriam nesciunt, dulce
dinem probantur emittere cantilene
Pura de illa referimus cui celum
imitari phas est. Hec fecit secundum
solem in Archimedis spera deterre
Hic alter zodiacum circulum humano
consilio fabricavit. Hic lunam defectu
suo reparabili artis illuminatione mo
stravit, pura quoque machina quondam
mundo celum gestabile compendium
rerum, speculum, ne ad speciem etheris
mobilitate indeprehensibili voluta
tur. Sic astra quorum lege cursus
scimus fallentibus tamen oculis perdere
non cernimus. Stans quod illis

tuslty e z q velout tre in zone
ggsas se movee tud respic Ce-
le e gt ets thoi sare qd ut in
tellexisse pt ee mirabile Cre
tu vos ornet illud vezs pdicada
notitia horologia nobis publicis
expesis sine vzo dispendio desti-
nate (Pmu sit v stilq diei index
p umbram exigua horas ostendit
onde Radiq itaqz imobilis et
pnq pagens qd miranda solis
ingmitudo discurrit et fuga solis
equiparat qd motu se ignorat
Inviderent talibq si astra sentirent
z meatu fortasse suu deflecterent
ne tali ludibrio subiacerent ubi est
illud horarq de lumine venientiu
singularum miraculu si has z um-
bra demrat ubi pdicabilis inde-
fessa rotatio sit z metalla pagunt
q stelli ppetuo qmcetur O artis
iestabilis virt q du se ludere ne
pvalet secreta vulgare Secdm
sit v pt solis radios hora dimo-
sit, noctes in ptes divides qd
ut nichil debet astris, ronem
celi ad aqrq potiq fluenta qvertit
Quorq motibq ondit qd celo vol
uit, z audita phiphoz accepta are
clemencie gfert qd origins qdito
denegavit Unumse gstuplic hic
prudentiu labor ne potenciam
ut tm possit nosse Pquit Mecha
insina sm e qd extrahens appe
tit imitari z si fas e dice in q
busda ets intit velle supare h
eni fecisse dmosat dedalu volare
hec ferreu cupidine in diane teplo
sine aliqua illigatoe pendere hec
hodie muta catare insensata vivere
imobilia moveri Mechanica si
fas e dice pene sociq e nature
occulta reserans manifesta qvertens
miraculis ludens, ita pulcre simu
lans ut qd qpositu no ambigit
veritas putetur hec que studiose
te legisse qgnovimq pdicta nobis

horologia qmoda [illegible] ma
turabis ut te noti in [illegible] pte
sitas v alis pvenire no poterat
agnoscat p te exte getes tales nos
hre nobiles qles legu autores
Quies no sit creditu q viderit
quies hec veritatem lusoria sompnia
putabut Et cu fuerint ab stupore
qvsi no audebut se eqles nob dice
apud qs sciut sapietes tlia cogitasse

Gundibaldo regi illust dona do trasmittit horologiu a bohecio excogitatum

Amplectada si munera q pbat
commode expetita Cu n est
abiectu qd pt exple despe-
riu tra p qslib pstas res ad id tm
tendit v cupieti animo expleat Et
ppt salutates gra qsueta phaz por
titores illu z illu oblectameta pmie
vre horologia tu suis dispositoribq
credidimq destinanda Unu i q hua
na solertia videt colligi qd tota ce
li nosat spacia pvagari Aliud v
solis meatu sine sole agnosat z aqs
guttantibq horarq spacia terminant
Habetote i vra pria qd aliqn vidistis
in Civitate Roma Dignu e ut bois
vris gra vra fruat q nob ets affini
tate qungit Sub vob discat Bur
gundia res subtilissimas inspice et
antiqrq inita laudare p vos qpositu
gentile deponat q du prudentiam
regis sui respicit ecia facta sapietu
qcupiscat Distinguat spacia diei
actibus suis horaz aptissime mo
meta qstituat Ordo vite qfusus
agitur si tlis discretio sub veritate
nesciat Beluarq quippe ritus est
ex ventris esurie horas sentire
et non habere certu qd qstat hu
manis usibus attributum

[illegible] ... [illegible]
Pissimo anastasio impatori
ffelici viro illust' consulari ordinario
Senatui vrbis Rome
Theodoro viro honesto
ffausto preposito
Agapito viro illust' pref̃to
Suspario viro illust'
Seuero viro venerabili ep̃o
ffausto preposito
Speroso viro devoto
[illegible]ndo viro illust' pref̃to
Comiti sillaquatorum et curas
portorum agenti
ffrumentario sagionum
Simacho pref̃to illust'
Venantio viro illustri
Senatui vrbis Rome
honoratis possessoribus defe
soribus tridentine ciuitatis
Godolie ep̃o
Vniuersis Gothis et romanis
vel hys qui portibus clausis presunt
Sagionum
Johanni apparitori
ffausto viro illust' Pref̃to
Aurelio dispotio et theodoro
viris senatoribus
Senatui vrbis Rome
Edictum Theodrici regis
ffausto preposito
Vniuersis iudeis ianua consistentibus
Stephano viro senatori comiti
Athylie viro senatori Comiti
ffausto preposito
Romanarius
Senatui vrbis Rome
Decio viro illust' patricio
Archimedoro pref̃to vrbis
Romane
ffausto preposito
Edictum regis theodrici
ffausto preposito
Allogisto architectro
Boheccio viro patricio
Regi ffrancorum
Anastasio impatori semissio
laudando quendam digne
et nobilissimis moribus co
stitutum candidatum

Monet nos
consuetudo so
lemnis dare
fasces nomen
ornatum primum
Rome, trena
tunc claritatem
vt per amorem mi
nerum decerat
gra dignitatum Et bitisque principi
faccetur inemoria scriptorum, ffelix a con
pule primat annos auspicium portam
quod dierum illi nomine dicata annus intrat
commeat quod reliquis ptis fortuna pra
pis Quid enim nobis credi possit
optacius quod ut alumpnos proprios ad v
bera pia Roma recolligat et reuerentia
do nobis cetui annumet gallicanum Ag
sat curia tuis sapiens patris decus q
no sed coronam suam nobilitatis eius
flore vestimit. Nouit mecum reliquos fas
ces viros in primis consulares. Cum
longo stemate ducto pertrabeas le
ge tpm originaria est honorum

Nam qui bonorum invidiam nesciat esse felicem quam primis auspicijs tetigit post initum, quod ad prima visus est festinasse virtutum. Boni inditium est secuta prosperitas crevit cum libertate pro fectibus nec passi sumus cum relinquere ingloriam quam adhortem reipublice meruit pueritie. Dignus plane largitatibus virtus quam in ipso pueritie flore maturis moribus lubricam frenavit etatem et quod rarum concurrere bonum et pre privatam quietatis sitis est filius cupiditatem immita sapiens subiugavit. Vitiorum blanda contempsit superbie vana calcavit. Ita superatis excessibus de moribus suis ante visus est dare consulatum. Nos autem quam bonis reddimus institutis quos putas in spectata qualiat tualis insulas prestitimus candidato ut virtutum desideria possimus provocare per munera quam non desiat rei studium quam primum largiens. Ista vos quam utrisque reipublice bonis indiscrete potestis gratia delectari. Augete favorem advenare primam. Amborum indicio dignus est eligi quam talis fascibus meretur augeri.

Affelicitat vero illustrem consuli ordinario laudando eum de nobili genere et plurimis eius virtutibus facit consulem ordinarium

Animus benivolentia nostra gratiare non solum prestat largitas collata fastidium, magis quod nos provocat ad securitatem primum quam initia nostre gratie suscipere meruerit. Nonnis enim inditium impeditur favor aut placatis semel exhibet de quorum est namque principis arbitria non habere quia concedant priora posterioribus donis et firmat omnis indubitata de repetitione sententia. Pridem tibi honorum culminis gratis imit fastigium gradum dignitatum ut et anteriora videam contulisse merito et in sequentibus constantiam tenere nostra benignitas estimet. Non enim velit ingloriosos pacem quam claritate generis preciuntur. Curat quippe iam honorem gratia per potentes sub imperio bono principis omnium fortuna prestat. Nam quis desperet augmentum ubi est maiore cautius prestandi propositum. Illustris me tenens approbasse argumenta clementie cum soli gentaliis fortuna delicta velut quedam post liminio in antiquam priorem contecasses. Excepit te nostra affectus impleverit benificentiam nam ferat quod esse votum quam nimium et petisses impudens. Sic enim cum deceat reste quam meliorum visus est elegisse. Mutat enim fortuna cum dominus et in laudem regnantis prestat. Quod subiectus accepit. Ut tu paterem te habuit indulgencie prestitisti. Illustri enim flore dictatus tanta te maturitate tractabas ut annos leves pateris esse sub pondere que non potuit in prima etate vincere fortissima vis. Nec. Prima enim sola locupletatus quam per honores extollit heredes consuasti divitias cum adeas post laboris studia pervenisses. Solet enim facile labi quod sine difficultatibus potest inveniri. Duxisti primordia vicinitatis instancia. Nam quod signum magis bone dispositionis quam erat ubi testis est consulatus quem in talis facultatibus meruisti adque vix cuiste primordijs prevenit privata patas liberalitates publicas. Erant vit transisti gloriam prius dispositione laudabili et quod ille assumere non valuit de eius opibus effecisti. Celsos currus sine consciencia magna non appetit. Tu quippe est animi optare quod summum est. Eludetes enim honores facit fiducia sua quod se non patitur omnem que nunc parpitat. Recepit post transalpine famulie consulatus et arentes lauros viridi gemine renovasti. Sacram urbem tuis

nobis app[...] [illegible] Lende g ad
laudum [illegible] vestigia ut pores tuos
quos honore reparas virtute transcendas
Summe itaque p indiacione q̄ta q̄su
latus insignia digni q te tantorum
stipendiis pnti copia largitate sunt
perfecto locus e ubi pcomia metiur
effusio 2 virtutis gen e ipa sbam
non amare ubi tn opinionis
acquiritur qnti facultatib abrogat
respice te p om oa atq numeros
volitare itaque q te pbe ut dignus
gne dignus urbe dignus mo iudicio
dignus trabeis estimeris

Senatu urbis rome recō medat candidatū laudādo cū sup boitate pīna 2 pluri mis literaz virtutib atque moruz insignius Cap

5 Gaudete p̄res conscripti reddisse vobis stipen dia dignitatū Gaudete ppinas long etate desperatas viros vob impende consu lares 2 tli auspicio maiora pmitte polet immo ptende meliora Quum a pmis inchoat q in sequentib insigna se admiracione sublimat Jacebat nobilis origo sub gallicano insticio 2 honorib suis puata pegrinabatur in pria Tandem presso dīma levaverunt 2om recepe tū glā 2 anorum antiquos laudes adornata tunc plures legerunt Nam qs possit negare quē minus tunc habeas velut in archa depositū In oē quippe cunctis e quodam felicit adhuc vine qpilatid Qua bona voluit donare pus hoiem 2 qd gloge gerit fine tpis no tenetur Cunq ut antiquā ppapiam sati ati veterum copia tnipiam est aduc in oculis om candidati nobilissimus pt Qui prudencie factib ita p luxit in curia ut merito habetur clarus int tot luna dignitatū Literarum quippe studiis dedicatus ppetua doctissimis disciplinis mancipavit etatem Ho pmis ut aiunt libris eloquencia qsecuta toto se fonte clomi sa ciavit vehemens disputator i libe amenis declamator i fabulis vorum novellis sator equipareat prorsus mitis quos lecticaret auto res Comendavit etiam studiorum bona p benignitatis insignia sicut imperitiam mgri inflari atia sup bie q lenib flabris exponitur q virtutū radiab no tenet sunt quida morum tpe Cattho q abstine do viros alios formaret exemplis rerum q naturū causas subtilissime pscrutatus ciceropy dignitatis actio se mellis sagmavit Digna plane scia in qua inter honestissima co quiescat q aimo ss alicui salutare complectitur Cui accede na possit ingrata dū na rerum sibi qmedat ipa oia sola tu labilis fortuna no imparat Cetera de illo memis se nos no sufficit tpi boa expli tae tali viri no vacat otiū tpis He ad candidatid oā qiutite ut prima laud apud sunt trogsitate ce vesti giū Het tn prem pat ymagine dedisse corpis quā sig indicetur fudisse virtutes Vixit eni int vos ut scitis no qsvetum pegrina si qiutate 2ona Albinis quippe pmordiis honorib aggitatus puci tem sua qd e clarissime pbitatis indiciū gloriosissime viris qiuta te ss emula sociavit Ut pus do mestice virtutis exempla pieret

de publica auctoritate sperare. Et quamquam omnem gratiam indiscreta faciat electione securitatis, quod de magnis tuo eligi potest, tamen precibus paulini se ornavit affectu, ut sicut doceret mirabilis gestis eius signum quod ad virorum vitas et festinare perpetuum prestat ...

Theodoro viro illustri concedit ut officia silliquatici et monopoly in ipsum transferantur

Dilectam vetustatis inventio et quae sunt constitutas regulas libenter amplectimur. ...

... ministri habitus ... sagionis in his que pro iudiciis titulis ...

Faustus praeposito concedit ut prestent arcone militibus cunctis gentilibus pro custodia constitutis

Dum intra humanitas loci munificentiae videatur ...

Agapito viro illustri precipit quod cum delibaverit multe in legatione adorientem

Delibationis nostrae consilium virorum prudentium requirit obsequium ut utilitati publice

...tato sapientie compleat ministerio. Et io illustris magnitudo tua deo auxiliante conficiat legationem nos ad orientem deliberasse transmittere. Aucte ydoneum iudicantes iussione presentibus evocamus. Ut et tibi de estimatione nostra crescat ornatus, et nostris iussionibus plene perveniretur effectus. Sed licet omnis legatio virorum sapientum requirat ac provinciarum utilitas totiusque regni status committitur iudicandus. Hic tamen necesse est prudentissimum eligere qui possit contra subtilissimos disputare, et in conventu doctorum sit agere, ne suscepta causa tot erudita possint ingenia superare. Magna ars est contra artifices loqui, et aput illos aliquid agere qui se putant omnia previdere. Letare ergo tanto iudicio, quando an susceptis electionis dominum, quam tuum probare potuisses ingenium.

Cassiodoro viro illustri comiti, ut marmora diruta in fabricam murorum faciat deputari

Sine usu iacere non decet, quod ad decorem civitatis crescere potest. Gratia non est sapientie profutura contempnere. Et io illustris subtilitas tua marmorum quadrates qui passim diruti negliguntur absque ulla hoc opus videtur iniunctum in fabrica murorum faciat deputari, ut redeat in decorem publicum prisca constructio, et ornent civitates saxa iacentia post ruinas. Ita tamen ut metalla ipsa de locis publicis corruisse aput te manifesta ratione doceatur. Quia sicut nolumus ornatum urbis presumptione temerari cuiusquam, ita privatis compendiis calumpniam detestamur inferri.

Severo viro venerabili episcopo ut lesis per exercitum transeuntem quidam distribuat pecuniam in refusione dampnorum que provincialibus sunt illata

Quis melius ad equitatis formam dirigit quam qui sacerdotio decoratur. Quia amore iustitie personaliter nesciat iudicare. Et diligens cunctos in quemquam locum non relinquat invidie. Unde apta considerantes tuis meritis actionem significamus per Montanarium sanctitati tue mille solidos destinasse, quos provincialibus pro ut quemcumque presenti anno exercitu nostro transeunte dispendium pertulisse cognoveris, habita lesionis estimatione distribuas, ut nullus a nostra munificentia reddatur alienus, qui sua dampna sustinuerit. Noluimus enim sub confusione largiri, quod decet sub ratione distribui, ne quod nos necessarie transmisisse constat afflictis superfluo teneat illesis.

Fausto preposito ex misericordia duplicat pretium seu stipendium servienti

Animi nostri pabulum nova nomini liberalitas, nec passim pietatis fides, per iustitie custodie. Regnum tempore principis est ad clementie commodum transire, timoris estatu, quam solam enim inter omnes virtutes honorabiliter tenere non totiens. Audivimus siquidem estimatis meritis sublimo avie unum solidum mensuram fecerimus hic auctum quam sinistro honesta nos supplicatione premonuit asserens ut qui lectice publice minister existit, mediocritate tristissima non debeat ingravari. Et io presenti iussione decrevimus ut alterum solidum per mensem super mercede eorum moderatorum accipiat, quod publicis rationibus debeat imputari. Gaudemus enim quotiens expensarum pagine

tipus honoratur quam magnum nobis commo
dum qui nonnulla pauperibus in quibus
cumque satore largitur

Speciosus viro devoto Comiti ut retentores restituat quae possidet spectabilis femine cuius maritum vetaverunt

Propositi regale est
equitatis per iniuriam subverti
re, ut cohercendo pravi iu
sticia faciat plus amari
ut dissimulari, per salva cognitione quod
vivitur ut sollicitatores publicos
habeat genialis thori tuenda societas, et illud humani generis per cubile
sacratum scelerate temeritatis insani
a profanare. Agapite igitur spectabilis
femine supplicatione commoti quae ab
Vinusio suum asserit temptatum fuisse
secretum, ut eius promittent de
nece mariti a quo iuste potius meretur extingui, presenti iussione decernimus ut a tempore quo iugale copula
animo viciata relinquit omnem tractum quae levitatis errore fuimus esse non
per legum ratione quassato quicquid
a detentatoribus constiterit possideri
sine ulla faciatis dilacione restitui
ne scelerati ad invasione iustitie fraudium suarum valeat compendia
vindicare. Nimis enim absurdum est
ut quos pena meruit consumere
etiam lucra sibi valeat vendicare

Provido viro illustri Patricio ut res mulieris a marito seducte faciat reddi viro suo vel ipsi mulieri per competitiones redemptam

Alter etiam humani generis pondera
coniugalis affectus cura sibi propria
vendicavit non immerito quod in honore
esse videtur. Unde reparatio posteri
tatis acquiritur omne sanguinis auctores
suos insequitur. Error inter transit
ad filios et novo infelicitatis exemplo
fit dedecus prius scelus alienum. Ideo
mea vel divina vel publica vel fructu
coniugii tanta cautela perpetuit custodiri.
Ut tamen sic magne questionis alter
nos affectus in reverentia nostri tempore.
Basilius siquidem vir spectabilis datis
precibus intimavit Agapitem coniugem
suam de propriis penatibus a quibusdam
vicio sollicitatoris adductam dum
sexus ille femineus ad mutabilitatem
vicia patitur. Quam etiam oblata nobis
suis memorate coniugis sue petitione
firmavit, addiciens eam cum in se satis
sancte cause scripta refugisse ignorante ma
rito magnitudinis tue causam armati
unius ratione proposita contulisse. Unde
nunc se respiciens deplorat ingeste
sibimet gravissimam mediatatem
sicut sui ipsa condempnens. Quippe
ut pauper diviti, casto lubrica, pru
denti vir donaretur, inspiciens. Unde
absque lucra quae honestate non videtur
comedare persona, quod illud vos decet
potius acquirere quod fama vestram possit
augere. Loquitur eius prius precepta dedi
mus, et tue iterata iussione precipimus
ut suprascriptam rem sine aliqua dubi
tatione reddatis. Alienatio enim rerum
plerumque desiderat legem iudiciorum. Et etiam
in hominibus usitata rebus firmiter docetur
perdidisse consilium. Reddi enim facere non
potuit probare quod mulieris culpis extantibus relinquit maritum.

Comiti siliquatorum et curae portorum agenti ut lardum non transmittat ad loca peregrina

Si desideremus nostris peregrina
famulari commercia, si probato
studio acquirat etiam devoto,
quanto magis suis bonis debet

habitandi ... ut illa parte
do detrimenta patietur sententie. Et
ideo [illegible] laudi ... iubemus
ad [illegible] ... in vestris nostros
[illegible] dignitate servetur. Nec quod
[illegible] ... fiat noxia negligen-
tia decesse videtur. Caveto itaque
ne culpis [illegible] pena probetur occa-
sio [illegible] gravissimum [illegible]
Si studentibus ut levius ... com-
mitte in qualitate et non in quantitate
penam ... non contigit ...
iniuria ... in [illegible] contempnit
[illegible] violat

[Per]cunctatio sagionem ut fide-
iussorem compellat implere commissa

Commovemur quod pietatis
studio querela supplicantium,
sed ea maxime que versatur
in dispendiis innocentium, ut qui obnoxii
non fuerunt in exigendo compendia
grave subeant in reddendo iac-
turam. Quod in temporibus nostris manifestum
est non decere iustitiam ut alterius
despectu alter gravetur et reatus
sit innoxiis de contemptibus alienis.
Vispianus siquidem flebili petitione
suggessit aministrationis sue tempore
debitorem publicum in conventionis so-
lidis venatio postulanti fideiusso-
ribus se vinculo tradidisse. Quo
sponsione sua per presumptionem truci-
lenta rusticorum despiciente complere,
supplicem mecoratum solidorum in modo
convenit. Ideoque predictum venationem
que sequitur multorum scelerum pulsat
invidia, notum solummodo querelis assid-
uis in prenominato negotio detrectum
quem ut legaliter convictum ea que se
impleturum suggeritur sine aliqua
mora tergiversationis adimpleat.
Quia melius est legum pondera
presumpta vitare audacia, et dum metu liberos

imponit peccandi licentia non prohi-
betur

Symmacho patricio illustri ut le-
gum ultione plectatur qui in ge-
nitorem suum manus inicit

Quis possit accusare iam
delicta si pietatis nomina
probantur esse crudelia? Ne-
gligit levius tanta cum tragedia certa-
minis insigna toniceret, ut aliquis mitius
quod patrum est vendicare, si delicta summa
exspectatur evadere. Immanem truci re-
ipsa professionis ostendit naturam scelerum
quo potius invenire collegam in obe-
diente vero filium dedignatur penas
non permittat humanitas. Ubi est illa
natura avium quam amplexu corporis non desti-
natur ad posteros ferarum catulis sic
aut parentes a respectu suo vinculi
ita non distrepat comparatione vitiis specie
tenet originem. Et distrepat homo
a suo semper initio quod ditamus
illa benificia querelis extranea prius
obligare personam. Vivunt a puerulis
ipsis laborare ipsis diuitie conquirunt.
Et cui sibi unquam ipse credat tribu-
tare quod possidet. Cum a patribus
adhuc conquirit per alta parvis etate
peccatur. Proh dolor non membri
meorum assensum per quibus subire non
recusamus extiam. Maria ipsa se
vivis tempestatibus excitata genitori
tuam non refugit. Ut peregrinis mi-
bus acquirat quod ipse soboli debuisset.
Aves ipse quarum vita semper in escis est
naturam suam extranea sorde non
maculat. Ciconia redeunte anni iu-
git initiatur ... tristitia hyemis
letitia veris temporis introducens magnum
pietatis tradidit exemplum. Illa cum parentes
eorum penas senio torquente lassaverit
ut aditus alios tenendos idonei

poterint invenire plurimus suus ge
nitorum membra frigida conforteret
esas corpora lassa restituit Et donec
in pristinum vigorem ala gradeua
redigerit pia visfatitudine iuvenes
reddunt quod apparatibus pueruli rece
perit Et ideo non immerito longa vita
servatur quia pietatis officia non relinquunt
Hardicibus etiam mos est omnia perdita
per fetum matris altius dampna sarcire
ut adoptione aliene sobolis in
commoda sua reparet orbitatis
Quia mox ut nati fiduciam habere
ceperint ambulandi ad capos et
eunt tu nutrice Quia ut fuerit ma
tria voce commoniti querentes suorum po
tius genitricem petunt quamvis ab
aliis furtivis fetibus educentur Quod
si homines facere debebunt qui contra
pietatem animas messe quesivit
Formulum itaque qui fetus sui acerbi
tate polluti nonne fedat totum
ad verum facere venire inditum
Et si cum patre suo maritino mans
ivisse constiterit proprius legitimam
sentiat ultionem Cum ideo elegis
mores veros qui crudelibus parte non
potestis Cum genus pietatis est in illos
destringere quia contra naturae ordinem
scelestatis se docent actionibus
instruisse

Venancio viro illustri concedit digitas comitive domesticorum patris sui virtutes laudantur

Proficeret nostra ideo est in
tenera etate merita sua
tua tractare Et ex peritu
virtutibus plus iudicare successus quod
bona cuncta sunt quia fidem ab exordio
habuerunt Sicut origo nescit desistere
quia quomvis radicitus pullulare
fertur etiam sicut plurimum fontium
vena vitalis et quae conditos susti
net cuncta manantia ut sapor
qui concessus est originum nec fortasse per

academica virtuti fuit se nesciat
cumulis abnegare sunt enim quod
te magnifici patris intus estimato
comitive domesticorum vacatis
honore proclivius ut qui est clarus
stemmate splendeas dignitate
Nullus enim iure quivis bona futura
ea non teneat dum gloriam patris re
velat officio per labores quia prudentie
bone flammatur Sic fuit ad repe
tina solliciti quasi per mora ederetur
instructus perfecte enim sollicitudo
in bellis omnium nobilissimum pondus quod
ut hominum suis expedire laudabile
cuncta exitus in tua disposuit
ut nunc de ordinatio decessit pru
ris nec exitum prunda sollicitudo
subtrahet Superabit cuncta infati
gabilis et expedita prudentia
traxit mores barbaros ad quietem
Immotum nostrum cuncta moderata est
ut sic aspicientibus satis faceret Hic
dabis locum testimoniis moveret
verum ut de pluribus pauca suffici
ant probavit de se tanta ut eligeretur
eius in explorata posteritas Inter
haec tibi genus ornamenta quod maxime
pulcherrime nobilitatis dicta est
nec tuorum indiges suffragio maiorum
tuorum siquidem studia quae cuncti honoribus
suo sunt digna suffragio sedulo
prescrutator asseque Addens
claritati generis ingenii suavis elo
quentias Incumbe ergo talibus studiis
anima quae vite remunerata ratione
quesisti nunc nostra quae iudicia cum tuis pro
fectibus teneas Tu enim a nobis exige
quantum te bonis actibus immine quesisti

Senatui urbis Rome de code et reduxit plena vita ad memoriam qui cum esset in parte adversa cadere non ut transfuga sed post ruina sui domini venit ad

servicium regis et administravit iterosse

Studium mihi est patres conscripti
remuneratorem zelo conferre
proposito et bone indolis
vires constituta meli-
ora fructu impense benignitatis accen-
dere. Nutritur enim primiorum circa vir-
tutes, nec quisquam est qui non ad morum
summa virtutis ascendere cupiat quem remu-
neratio non relinquit quod constat
testa laudavit. Hinc est quod illustrem
Venantium tam suis quam patris lu-
centem meritis comitive domesti-
corum vacantis dignitate subveximus
ut natalium splendor insitus collatis
honoribus ornatior redderetur. Retinetis
enim patres conscripti patrem Liberium
et in adulta etate nobis fuisse lauda-
bilem. Qui sic ordinarius integer-
rimus prebebat obsequiis ut nobis postea
fuerit dilectione dignissimus. Contra
quem multa utique fecerant inimici. Non
enim ad nos vilissima transfuge cogi-
tatione migravit, nec proprii domini finxit
odium, ut alterius bene precaveret affectum.
Expectavit enim integer divina iudi-
cia, nec passus est sibi regem querere
nisi rectorem prius mutilatum perdidisset.
Unde sic factum est ut ei libenter daremus
premium, quia mirum fidelem vivit domi-
num qui casu protinante contrario. Talem
nobis reddebatur acceptum quanto
tibi constanti potuerat indevotum sflero
la pene dnd rellis est erroribus in-
clinatum. Sustinuit insolens ruina
principis sui, nec novitas illum
terrere potuit quem cel ferocitas
gentilis expavit. Prudens scru-
tator est generis eius ut tam divina fixe
sustineret iudicia humana gratia gene-
ratior diceret. Probamus homines fide
testatis ad nostra iura transisse qui supera-
tus animum quidit non ut vincitur
efficiat tam mox ut prefecture pretorie
dignitate gressimus credita sibi tanta
integritate disposuit ut miraretur
aliquis sic semper devoti que tam
callide noverat fuisse contrarium. De
quo infatigabilem curam quod difficilimum
virtutis genus est sub generalitatis gravi pub-
lica videtur prestitisse compendia respu-
blice addendo sed conservando pretexen-
dens diu qui convenerat male
dispergi, bene industria providente
collegit. Sensimus auctas illatas
vos addita tributa nescitis. Ita utrum-
que sub administratione perfectum est ut et fiscus
cresceret et privata utilitas nulla dampna
perferret. Iuvat nos referre quemadmodum
in tertia disputatione Gothorum Romanorumque
et possessores iunxit et animos. Nam
cum se homines soleant de vicinitate
collidere, sic etiam contigit ut utrique na-
tio dum communiter vivunt ad unum velle con-
venit. Ecce factum novum et omnino lau-
dabile gratia domorum de cespitibus divisi-
one coniuncta est. Amicitie populis per dam-
pna creverunt ut cxpte agri de-
fensor acquisitus est ut substantie securitas
integra servaretur. Una lex illos
et equalis disciplina complectitur.
Necesse est enim ut inter eos suavis
crescat affectus qui servant iugiter
terminos constitutos. Debet quod Romana res-
publica et incorato libero tranquil-
litate sua que nationibus tam preclaris
tradidit studia caritatis. Rependite
patres conscripti pro hac sobolem debitam
remuneratam relinquere cuius auc-
torem tot fecisse eximia videmus
faveat superna deposita. Ut sicut
nos virtutes collatis beneficiis muneravimus
ita crevisse meritis oneratas consilias
approbamus.

Honoratis possessoribus et de-
fensoribus Tridentine civitatis

Illa que tuida de fiscali functi-
one sit remissa ab eorum et solu-
tione civitas ipsorum absolvitur

M Unificencia inmensa nulli
volumus extare dampno-
sa ne quod alteri tribuitur alte-
rius dispendiis applicetur
Et ideo presenti auctoritate concessa per se-
te quam Butillano presbitero nostra
largitate contulimus nullam debere per-
solvere fiscalis titali functionem sed
in ea prestacione que tria sex solidi con-
prehendunt de tercia illationibus esse
vos noveritis relevatos Hoc inferen-
tes quoniam volumus quod alteri nostra humanitate
contulimus ne quod dictu nephas est
tibi minui numquam inmodice contigat esse
dispendium

Bodolic episcopo super contencia quorundam condomicarum causa

P Erfectarum legum ravennatis
est auctoritas ut nascendo
curialis nullo possit ab
originis sue iuribus discre-
pare Hoc in aliud reipublice con-
fertur officium quod illi presenti sunt sorte nas-
cendi quod si eos ad honore forte
nostra retinuerit quam videtur esse
genus curione reipublice amissa
tempore libertate sive et usque ad condicionem
provexisse postrema que in more
senatum vocavit antiquitas Noverit
itaque ravenna nostra Maxime senatores
municipes collegas suos asserun-
tur etiam nostram sibi inrationabiliter
velle defendere Unde prudencia vestra
pro integritate sue proposito examinata
veritate discuciat quod venit in querela
Et si desidera petitorum veritate sub-
sistit pro implendis iuribus eos ad
curia sua remeare permittat Si
vero clericorum ordo redditur in eis aliquis re-
nabitur suffragari ad nostrum comitatum
instructa persona in omnibus eius discer-
minate qui adversariorum intentionibus
debeat obviare Quod si dubita-
tur de qualitate negocii Concedit pater
dotalibus institutis ut an quilibet
instrum magis ipse concessit quod de

indicem vitis abscedat Nec siquidem
non est publice simplici que datore
equitatis contra invenimus

**Universis gothis et romanis ul-
tima qui portubus et clausuris presunt
ut faciat vindictam de servis qui
dominum suum occiderunt**

Q Uvieta siquidem nostra de-
testantur scelera et omne
quod iniquum est clemens
exectatur auditus Sed
ea maxime que humani sanguinis effusio-
ne polluta nostram que se invitant re-
putatam Cuius enim ferat in domesticis
presidiis locum fuisse periculis et ibi in-
venisse dulcis vite exitum unde nasci de-
buerat defensionis auxilium Et ideo
presenti iussione mandamus ut in famulos
qui in stephanum dominum suum plectibili sce-
lere truncidates et inhumanitatem quam
ravennatia eius funeris abiecerunt legum
destrictione teneris Cuius qui crimina prevenit
pessimis penis arceant affectus per-
dolor pietas in ambobus incitetur qui ab una
condicione desciverit Vultur ipse cui vita
est cadaver alienum tante magnitudinis
ita resiat corpus ut nec exiguus ali-
tibus probatur infestus Sed magis accipitre
vitas plumigerarum animi perspicere
tendit alis ore dilaniat toto quoque sui
pondere pullitatibus mittitur subvenire
Et homines ei pro nequit cuius se
genus esse cognoscit ille non vult extinguere
quibus poterat vesci servi maluerunt
occidere qui eos superstes conservaverat e-
muterie fiat ergo pastus per vultures
qui neque potuit crudeles dissipare pa-
stoes Illi sepulcro rapiantur potius
qui dominum reddidit in sepulturam

**Sagiom ut de ravenna mit-
tant fumenta**

O mnes deque constant impedere
quod publicas videt utilitates
posse respicere Et in nostre
est quod membra sentire

que corporis [illegible] [illegible]. Atque ideo presenti declaramus iussione ut quantitas in Ravennati urbe calcatorias potius recipere. Frumentis onerata ad nos usque perducas. Contra almonia publica tua provisione relevata lignea necessitate non cogatur inopia sustinere. Reddat Ravenna copia patienti ligurie quia ex ipsa consuevit accipere. Namque provinciam nostram sustinet multorum dulce solacia recipere. Contrahit enim comitatus noster observantium catervas et dum ad beneficia prestanda curritur necessaria copia supplex postulatur.

Johanni apparitori ut quandam excolat terram

Grave nimis est ut fructu laboris sui fraudetur industrius, et cui debetur pro sedulitate compendium dispendium patiatur. Iniustum enim ea perferre eum qui ad maximam pertinet largitatem, ubi mens debet lucere negligentie ne videatur nimis prestitam paruisse. Dudum siquidem Speci et Domitio spectabilibus viris loca in Spoletanensi territorio tenore fluentibus inutiliter occupata largitas nostra concesserat, ubi terrenam gratiam aquarum sorbuerat vasta profunditas, in illos usus quomodo perpetuam iacebat tellus naufraga palustri torpore confusa, et sub utroque iactata dispendio nec aquarum puros liquores meruerat et decus terrene soliditatis amiserat. Hoc nos quibus cordi est in melius cuncta mutare superius memoratis illis conditione concessimus ut si eorum opera ac labore terris desiccaretur illuvies, illis liberata terra proficeret. Sed quoniam unus auctorum spectabilium loquitur ingesta petitio, Domitius vir spectabilis socio dum immemor iussionis tenaciter parcit expensis, labor est operantium ad imam renovatus, ut iam in solidam faciem paulatim mollities purgata duresceret, relata que longa voracitate tellure sol infusus tanquam afflaret. Quod nos neque patimur negligi ut vix bene cepta iterum illud destruatur ignavia. Proinde devotio tua prefatum Domitium moderata executione conveniat, ut aut cepte rei sedulus operator immineat, aut si hoc sibi sumptuosum esse crediderit, portionem cedat supplicantibus portionis. Dignum est enim ut si opera postulata neglexit efficere, consorte beneficii gloriam nostri temporis permittat implere.

Fausto viro illustri ut quosdam filios permittat remeare ad patriam

Equum est ut se commodet benignitas regalis fati volvente sauciatis, que exigi plus merentur quos sortis sue adversa presserunt. Atque ideo magnificentie tue presenti auctoritate declaramus ut Ecdicii filios quos in urbe pro [illegible] residere censuimus ad patriam cum genitoris sui funere, votivo quidem reddi tu, sed acerbo casu, iubeas remeare, ne eorum desideriis abnegatis vel minus gemeret afflictis. Et quod nefas dictu est ut nos qui dolorum nubila nostra serenitate detergimus videamur miseris pias lacrimas denegare. Insatiabilis semper fletus est quando [illegible] non sinitur corporibus interesse, dum se reum iudicat qui [illegible] iusta non prestat. Priamus quondam pro sepeliendo redemit Hectore, rogavit furentem, supplicavit armato, vitam quoque suam exponere maluit ut cadaveri debita non negaret. Et quem in hostibus precibus imbuta sunt officia pietatis, iniquum est filium genitori gratuito non impendere, quod patris magnus pro eodem talentis constitit effecisse.

Aurelio Dispotio et Theodo-

vris sublimib9 ut no ꝯuet supfluis onezib9

O Ceret nr̄i tp̄is disciplinaz ut q̄ publicis utilitatib9 ꝯseruiūt supfluis onerib9 no ꝯuent̄ hc dign̄u ē ut teꝯꝑ ledat inuidia mris moib9 ordinata. Quapp̄ʳ figulin̄s regia auctoritate vobis ꝯcess̄s opaꝝ ouater impendite hc vc̄am vos ad ālis actiones posse traduci ag̓bus iuncta pnā vix edim9 cxplicari. Cessauit ḡ ēa vos ip̄oꝝ nephanda ꝑsipto ʒ obsc̄uis dolis effc̄m mā tollit auctoritas ꝯtraꝯsid em odit cui se clemētia pn̄lis obiecit

Senatu vrb' rōme q̄ pau pes non grauarentur

C Onstat senatū ꝑplis vrbe di īglaz ꝑstituisse. Nam q̄tꝑ ornat no tōm̄ a nobis legit̄ institutū. Adhc p̄res cs̄us in illo noīati pn̄o ut ꝯs̄ filioꝝ ꝑ vos possit vita ꝯpoi. Vos em̄ deuocōne primeꝯs, vos decuistis mā p̄uati. Et subiectos libent' parē ad omēs ptēs iusti^e docuisti. Et io no dcꝫ in signū resultatōs ex ire vn̄ modācōmis cēm potuit effulgē. Sed nr̄a clementia nu cor di ē rēꝝ om̄ tenē inc̄suētiꝫ ī vraꝝ notitiā credidit ꝑferend. Hc mgr̄s igratia mutāt̄ ceteris fūb q̄ꝝ ꝯ sua error no pt esse ꝑfectug ꝯg̃ pvinciaſu iudiciu ti clatoē ad mg̓ infūi viꝝ ꝑfcm ꝑtoꝝ directa toperim9 sic p̄me bisinissōmis tp̄9 exemptūd, vt in tpl a' paꝝ a senatorẏs domib9 ꝯstet illatū allegātes ꝑ hāc difficultate te nuēs depim ꝯs deuiceat ꝑsileuāi ffiat em̄ ut exactoꝝ immictis dūd a potētib9 ꝯtēpmt̄ intemes ꝯ ūsa grassēt̄. Et ie poꝝ ꝑsluat aliena q̄ ē diuitiꝫ ad ꝯpa ꝯptea mi to acerbiōr ingētes qd ꝑ sua ꝯsq̄ voluntate aliq̄ exigentib9 dignetur obyce, q̄ tn̄ oīa detrimēta cuialib9 dicunt̄ infligi. Et q̄ in vsq publicos fuerat mā ꝑfusōe puisione vpari ꝯtinuatꝭ distraliſ̄ant̄ iniurẏs. Atz io prēs ꝯscpti q̄ nobiscū reipublice debeatꝭ ad vsum sic exlit' ordiate ut q̄tꝑ vna q̄ꝫ dom9 senatoria ꝑfitetur, destinatis ꝑciatoib9 ꝑ ꝓuincias terna illacōē ꝑsoluat aūte q̄d in locū bn̄ficiꝫ solebat expetē arce vicariāue sedē si i^d diligitꝭ vniusa compl̄e hernāē sit cuiali ꝑ multiplicē ʒ inefficacē ꝯuetōmis laborem inexiguis vris illacomb9 sua poꝫ dāpna ꝑsape, eiciatq̄ detestabilis ea9 ut q̄ fuctionē ꝑpa vix potēat sustinē deuotꝫ alienis onēib9 ꝑmat̄ infirm9. Sed nos salua ciuilitate dissimulāe non possu9 ut si acerbitate belli ꝛb9 suis ciuat̄ oppssi, ʒ illi mg̓r peāt q̄ reipublice patē festināt. Hoc ex nos edictali ꝑgramate ī auctoꝝ nomīs ꝓuincialiū notitiā ꝯtulisse ut libē ꝑrupat in publicū, q̄ se alīene fuctiōmis pondē nouit oppssū. Relatug a nobis iusti^e fc̄m q̄ fess̄s nomīnꝫ dāē ꝑsidiū

Edictu theodrici regis ut q̄s q̄s possessoꝝ siue curialium grauatum se sentit. Capl̄m

Q Vaymis sit ꝯqula vox do loris ne ꝯtineat se īmīa ʒ lesa aīmꝫ vociferacōne pascat̄ cū libeior sermo ꝑmit̄ q̄ nr̄a auctoi^te laxat̄. Detestam̄ em̄ insc̄os pm̄ ʒ comonem̄ ꝯspecāu malis, velocīꝫꝫ ad nos ꝑuenit qd dissimulaco pacente abscondit. Meito etem̄ ꝯm auctoꝝ īspicunt nos lesiones dū illud pietati nr̄ē ꝑuē

accedimus quod per mediocrium dampna
sentimus. Unde itaque provincialium in-
stantiae comperimus domos aliquas
potentium functiones non implere pro debi-
to ... hinc fieri ut de illatione
tenuitas conpellatur a tenuioribus
summa potior exigatur. Superbia de-
inde conductorum canonicos solidos
non ordine traditos sed minus posse
invenitis fuisse percitos ut annu-
am reliquam quam reddere consueverat
soleret intulisse, providendum ut
tuales quibus nos voluimus esse prospectum
immenso sollicitudinis coacti gravia
dampna sentirent. Et si dicta prefatas
... alienis debitis sub tenualeis
urgeri compulsoribus possessionum
quarum amissione privati sunt. Sed sce-
lus ut debeat amputari ad tuen-
dissimum quod senatui praecepta transmisi-
mus et nunc edictali programmate
diffinimus, ut quisquis possessorum sine
curialium gravati se senserit in aliena
calculi functione ad nostre serenitatis
audientiam venire deproperet sciturus
nobis omnino excessus disciplinae dis-
plicuisse. Potest enim videri pro futura
succedere. Patuit quod nobis arbitrium
iusti principis contemptus malitis possit de-
claret indigens. Iam ad sub silentio
patiamini dolorem obdurate ... sub
iniustitia iter votis appetite. Iam
certum vobis adiacet eligere quod vota
pessimatis expedire

Fausto preposito de negotiatoribus frumentorum

Nullius compendio dectamur iniuste
nec ad aures nostre pietatis per-
veniunt que probitatis gravia de-
serunt. Respublica si quod iniecti excitatis
augetur et cum temperantia diligitur velociter
profutura succedunt. Aliud illustre magni-
ficentia tua negotiatorum apulie sive
calabrie supplicatione permoti
dampnis instruendam ut quinteta
quae supradictos negotiatores publice
comparant, iam abcisso sub pena no-
solidorum compulsatis exigat. Nam si
coempta sunt expensis publicis
materias non dicetis, ab officio vero sus-
cepta modico fideliter dethetur.
Eventum vero re habitua fiscalis
quod iuste videtur imposuisse quod re-
spuit. Illis enim iniquum est ut re-
cipiat dispendium qui impium fecit
alienum pani additorem consentientes.
Certatio quae negotiator eius
provinciae videtur inferre ne quis aude-
at dampnata se pacta praeteritis exigere.
Et ut validius retundimus excessus
pena triginta librarum auri sedis nostre
prefectis imponimus si quis contra salu-
berrima instituta aliquo temerario
venire temptaverit. Consulimus vero decem
librarum auri dispendio esse feriendum
se noverit ... inhibitas presumpserit
exigere iussiones. Insuper quod parte sesse
clementia nostra se porrigit ut si
pensorum huius tituli ... prestat mo-
nopolium quod negotiator exerceat.
Si vero reliqua talia huius titulum ne-
gotiatoribus indicat abrogandum
nullarum ab eis exigat pensionem. Sa-
tis absurdum est ut affligat dampnis
quae commoda non habet accionis. In au-
raris quoque vero deinceps pristinus ordo
servetur et ad eos hic ... ipsa
spectat quae huius titulo serviunt vo-
luit antiquitatis auctoritas. Sepe
beneficia nostra erga negotiatores qui-
nis titulis natum ... omni-
mode statuite custodiri ne genus
hominum quod vivunt lucris ad necem
possit pervenire dispendiis

Universis iudeis Ianue consistentibus indulget ut vetustis parietibus synagoge tantum tecta nova super imponant

Sicut exorati iusti cupim(us)
pbe gesssu, ita p nra bnfi
fraudes fiei legib(us) nos ad-
m(us) in ea pte papue in q dme tue
mie redim(us) inesse, ne q insultac
videat elati dimitatis gra destituti
Vos iudeos regimine tm vetustis paie-
tib(us) sup ipone synagoge vre pnti
auctoritate tesem(us) petitoib(us) vris
eatenus licetia comodates, q(ui)b(us) gsti-
tuta dmalia pmisit nec aliq ornat(us)
phas sit addice vl in ampliadis e-
dib(us) euagari Et noulis nos sencit(is)
minime diffuge vetis sanctionis si t(em)p(or)ib(us)
no abstineatis illiatis Inspis vero
pictib(us) coopiendis ul figendis tm
licetia dam(us) si vob tutenalis no pt
obesse psepto quid appetit q effuge
debetis Dam(us) quide pmissis sz er-
ratu voti laudabi(tur) impbam(us) reli-
gione impbac ut impac n possu(mus)
q nro cogit ut cedat iuita

Stephano viro senatori Coiti laudat in re iuilitari

Tibi veda e iustis laboib(us)
Ogpesato pmio4 et expro-
brata militia recedit si in-
termineata tnsit adlethiam ipsius
palma desigit et victorem sudores
bellicos timita coa testa. Expstat
2 equos pnia pia 2 tata iustitie
vis e ut n illis tardior det laboris
pati q sentie no poterat denega-
ri Ecce si ita digni e ut hoi redde
q p hoesta gssat obsequia placuisse
Tot eni ca(us) lubricos actioni fictum
tenuisti militie pbate vestigium
et qd raro in fervente pveit pmito
iudicii inuicq ca te vacaiut asseti
n cat alieni vite iudiciy gsequid in-
vid(us) cui etia decessoz suoz ordinatio-
nib(us) reddet adusi Pfate siquide
meruisti cuetis cui sr diligeda custodi-
bilis cui in seruet in actionib(us) effetata
2 pgtmetie bo(n)i ita hoim tpra redde
cphede satagebas ut si pbes offi-
ciali tibi tua opam venditabas

Notabilim pnapy ulla sorde maculasti
serias dignitate nois existatoe utitur
hinc e q spectabilitatis hozem que
militie sudore detersis iusta depu-
tabit aliquas pnti tibi auctoritate gsfem(us)
ut laboris tui tadis finitas excubias
remuneratoe comitiue pmi ordinis
iam secus intelligas Et q grat pn-
cipis dignitas inda no assicit ht bn-
ficiu dia pt qd nulla utilitate sentit
pvilegia q q tbui stole tue pnapu
gstituta dmalia voluerit filii immufi-
tenecia gdonauim(us) nc in lyre quisq
sks metue q forsita nouella vsurpatoe
tetant ab om q dapno oneibus s
sordidis iure te imimit antiquum Et
quicq tibi pnti remuneratoe soluam(us)
futuris tn votis spem maxima pollicem(ur)
Sz cum angusta bnfia sit q no ex
de future aliq pollicet, adhcit pmdc-
cia pnlo, ut qs digis serviede miro e
dm(us) eos q maioe cumulem(us) hore
dm qz telau no dect ipm bom im-
petrata pmia ad pmalis iudices fa-
tito notitia pveire. Cui(us) spectabilite
tua decoratam iuro testimonio conuisti
tocda gsstat tibiq utpote militie mu-
ne psoluto cultu gpetens p mors
tpm laude servet

Athilie viro senatori Comiti p(ri)m(i) ordis 2 expu(n)to nri officy ut hoib(us) ciue psstet tuicionem

Quamuis nullos velim(us) ali-
qd sustine grauare qs vide
pietas nra ptege Tra ty-
natis e glia subiectoz custodita tranqui-
llitas Tn specialis curas aboi iniuria
reddi cupim(us) alienas Quib(us) du ex bi-
lia psstat nra dimitatis acquit Et Eo
bilissimi vi custory epi siste mediolanen
ecclie pmoti petitoe pulsib(us) te affatib(us)
amouem(us) ut pdys ul hoib(us) ei(us) ecclie
intra fatalia gstitutis tuitioni studeas sal-
ua ciuilitate psstac ut a quacq talib(us)
nacoins hoc gtra psstis paciatis oppini

quos decet dimittere in iunctam publicam ac
iam sit ut causis publicis et privatis quo
que eos vacabit opponitur. Unde non
differentes gratia sic voluimus eos ab aliqua
praegravari ita exceptos a tramite iu
stitie non passimus inveniri.

Fausto preposito concedit libertas
iuri cetere Capitulum

Non preiudicat iuri publico
personalis exceptio quia beneficia
lem esse principem decet
nec intra regulas constitutas
potest munificentia regalis artari. Ista
levius conteratur gravissimis institutis
principis ambitio iuribus refrenetur.
Clementia non secundum legem nec deficit sub
angustis terminis benigna sequitur que decet
sine fine laudari. Defensores itaque
Lucani ex aggravatione fundunt omni sibi
ex negotiatoribus urbis sue desiderant
optime prestari. Qui pro emptionis functio
officio excepti negotiationis oneribus
debeat implere quod suscepit. Hec enim nos
et Favenati civitate commemorat motos
allegatione rationabili tribuisse. Quod
pietatis exemplum ad suum quoque supplicant
commodum transferendum. Et ideo illustris et precel
sa magnificentia tua salva in aliis nego
tiatoribus commoditate publica quam ab
universo corpore consuevit inferri unum eis
que sibi visi fuerint eligere deputabit
qui ita commercium negotiationis exerceat
quatenus nec monopolii nec siliquatici nec
auratie aliquam pensionem impendat
vel quodlibet gravamen ex permissa indi
gnatione sustineat. Cur enim illud
tardemus annuere unde nulla possimus
dispendia sentire. Capitulum

Dromonariis ut habito victu
de fisco exerceant cum veredariis

Publicas decet in Pado
utilitatibus insudare qui non
desinunt militare. Quid enim agat
hic si professio deserit obsequio
ut nec commoda privata reperiat

ut gloriam strenuitatis accipiat. Et ideo
comiti sacrarum largitionum nostrarum prece
pit auctoritas ut in hostiliensi loco
constitui debeatis. Quatenus fiscali sub
mitate exerceat excepti cum veredariis
per alveum Padi more solito faciatis
ut dispositio laboris equus publicus valeat
subveniri. Quando eius vir non attollitur
quam per vias liquidas expedit. Ideo enim
vobis nimio labore clauditur contigit
quia manibus ambulatis vehiculum vestrum
non sentit iniuria nec defectum patitur
quod unda potius currente portatur.

Senatui urbis Rome quod ut quidam
de palude vastatoria intendat
terram excolere fertilem Capitulum

Optata est nobis preces consequen
tia utilitates publicas
impensa devotio. Cuma
dum tuum laudabiles animos
comprobamus locari iuste beneficiis reprimus.
Quid est enim tam senatorium quam sibi utili
tatibus publicas que se impedat afferri
ut possit patrie prodesse cui natus
est. Vir itaque magnificus atque patricius
Decius gloriosa tua rempublicam
amore devictus ultro postulavit
voto mirabili quod vix potuisse sub
consilio nostre pietatis imponi. Pa
ludem decemnovii in hostilem modum
vicina vastantem fovearum ore
patefacto absorbere promisit illa fa
mosa sibi fastiditatem quam sibi dimit
tate licentie quondam mare
paludestre possedit. Cultis quoque
locis inimicum superfundens unda di
luvium terrena gratiam silvestri pal
horrore confudit nichil utile intens
sublimiore spoliatum est solum fructibus
pariter obnoxium cepit esse paludibus.
Et ideo miramur prisce considerate virtutis
ut quod diu utilitas publica refugit
manus privata suscepit. Sicut quam auda
tem laborem aggressus sic laudabi
lem est professione pollicitus ut penitus

dapnosā ꝯgite q̄ fuerat dimissa
vlterius nō periret Vn̄ nūc supplicat
pte sẽitatis postulat iussiones
ut auctoritate publica subeat op⁹
eximiū qđ erit vinetibus ꝓfuturum
Sz vos prres ꝯscripti quibus cordi est
bonorū desideriū iuuare auxiliatibus
ꝯstitutis, prioribus decretis admitte
ut ad loca ipa decemnouii duos ex
vro corpore dignatis Quibus arbitra-
tibus quantū spaciū restagnatis ꝗbus
paludestris ingluuies occupauit
finibus terminis annotetur ut cui ad pfectionem
pmissa puenerit liberatorum sic suo
reddita terra ꝓsitat hic ꝯsequim̄ inde
aliquid ꝓmat attinge qđ tam diu
inuadentibus aquis non potuit reddi-
tate.

Decio viro illustri patricio ꝯceditur ut paludibus desiccatis rura tracque exculta in suum liberum possideat dominium sine fiscum Capitulum

Iustitie ro est ut laudabile desiderium
sequatur ꝓsperitas iussionum Et qđ
bona voluntate suscipit legali-
bus quoque ordinationibus impleatur
Tibi itaque desideria iusta poscenti pub-
lica auctoritate ꝯcedimus ut stagnis decem-
nouii paludibusque siccatis sine fisco
reuocata in solum rura possideas nec
ullam metuas liberatis rebus exhibere
culturam quam sub testimonio generalitatis
absoluimus Respice enim ad amplissimum
senatum precepta transmisimus ut defini-
to nunc spacio ad tuum pulchre transeat
dominium qđ est a sedis ꝯgentibus vendi-
catum Equum est enim ut unicuique ꝓficiat
at labor suus et sicut expendendo
ꝯgessit incommoda ita rebus perfectis ꝯse-
quatur augmenta Illud etiam quod studio re-
ipublice solliciti vigilamus apponimus
ut si quis consimilem laborem iuxta terrarum
proprietate subire delegerit, habita
operis estimatione habeat iuris proprii

spacia pro parte qua suscepit ut nec
solum inexpletis ꝓgrauetur oneribus, et
animos iuuet pagat qđ sub collegio ad
iuuatione suscepit Ita fiet ut quibus
maximus est inimica molestia careat
inuidia Suscipe gloriosis desideriis gra-
tanter insiste, ne opinioni tue ꝯtrarie sit
in assumptis conatibus marcuisse Intue-
ri quippe omnium ora atque oculos nunc esse quos
respice serenitatis nostre suspensa iudicia
ad effectum operis instituti, et quanta valueris
animositate festina ut dignus tanta re-
muneratione ab omnibus iudiceris quam
iam omnium admiratione laudaris.

Archimedoro prefecto urbis rome ut peccuniam deputatam fabrice et demum occultatam per fraudem romis menibus applicet Ca lii

Gaudemus inter florisse mag-
nificentia lectam dignum ꝓsule
rome arabis extitisse qui ꝯgrue-
ns animis aurum fraudibus non
passus es velari secretis, ne nos aut
delicta complices faciant aut securitas ad
maiora potius inuitaret Atque ideo vniuersa
pecunia que fuerat fabrice deputata romane
et nunc ingratudine tue discussione ꝯstitit
absumpta, cui nec reddita suo tempore nec dotata
expensa preter aliquam dilatione ꝯsummatur, vobis
quoque ordinatoribus item romanis menibus
applicetur Nephas enim est ut in aliud ve-
niat transfiat qui sibi subtracta non immerito roma
suspirat Debemus itaque relatoribus
deputate pecunie non modica pena per-
cellere, qui in tali causa nimium iniquam fecerunt
fraudauerunt Sed assunt moderatio
quam nobis semper est iuncta clementia, ne in-
decora facta plectamus ꝯsueta mitate
iustitia Sufficiat nobis cupiditate
non implesse qđ voluit nec maior sit
prouenire vindicta, quam velut propria videt
perdere que repressa turpiter inuitauerat
possidere **Fausto preposito ut iurat quo perit statua circa**

Acerbum nimis est nostris temporibus antiquitatis decus decrescere, qui ornatum urbium cotidie desiderantes augere. Et ideo cum a precibus tuis suggestionibus ammonemus ut de Comensi civitate eneam statuam quae periisse fugerit omni animositate perquiras, spondentes centum aureos si quis habet sacrilega iudice furta maluerit. Oblata promissio nostre serenitatis trepidos ad confessionis movet, quod est ante destinata edicta loquitur. Sed tu haec bene iussa promulgamus si adhuc factum secreta velaverit, post diem venientem lotorum fabres artifices congregari, a quibus sub terrore perquire quo ministro sint perpetratum. Ab imperitis enim carus tenax statue facilis cursio non fuisset nisi tetasset loco movere ingenia perspecta.

Edictum regis Theodorici ut qui statuam eneam perditam prodiderit centum aureos pro remuneratione accipiat. Capitulum

Quamvis ad perditionem scelere relaxata nimis poena sufficiat ut puniri sit minimus audaciae supplicium declinasse errorem, addimus bene premium quod haec innocentia solet, non quod commissa placuerit sed deleat nos immunitos esse in aere vindicte. Quippe principis edicti unusquisque auctoritate congregat centum se largitate nostra aureos promereri si prodat qui statuam de Comensi civitate rapuerit. Et de suo facto quod minime noverit requirit indulgentiam se noverit habiturum. Decrevimus enim in fisco compendio aurum minimus et metalla quam invenire possumus pretiosa largimur. Illud potius habet liberalitate redimentes ne crescat nostrum quod constat esse prohibitum. Quamvis si tanta stulticie tenacitate dampnetur ut dubitet crimen tempore et serenitate temperare et premium confessionis accipit. Si quis diu dissimulans forte crediderit, cuique aliquo vitalis iudicio serenitas nostra detexerit, ultimo se noverit tunc rapiendum. Indignum enim est ut qui respuit indulgentiam nostram, detectus postea suffragetur humanitas.

Fausto preposito quod centum sub congruentem aliam exhibitionem tritici in mille nam deputavit Capitulum

Profectu regni nostri benignitas debet emulari ut bene liberalitas clareret dona quod tamen respublica suscepit augmenta. Non enim aliter laudatum non possumus custodire nisi ad consolationem rerum nostrarum studeamus et circa prepositum. Quinto quidem cotidie deo propitiante successus tenacitatis esse vitium angusta forte largitione contentum. Expositionis cumbus ad exhibitionem tritici super congruentem aliam millena esse deputanda. Cupimus enim libenter impendere quod ad salubritatem nominis nostri tamen pertinere. Nam laudes sunt morum temporum celebrata gaudia populorum.

Fausto preposito ut negotiatores civitatis ab hostibus devastati in coemptione per biennium non vexentur Capitulum

Opes nostras cupimus thesauro pietatis augeri, exercitates commoda quae nobis vetatorum calamitatibus fuerint acquisita. Molesta est illato nostre clementie quae deflectur quod quamquam subiectis prodit amplectens laudibus applicatur. Urbis itaque Spoletine negotiatores hostium se asserunt depopulatione vastatos, et quod egentium levamina nostras potius divitias estimamus. Illustris magnificentia tua praesenti lege biennium incuipatos ita faciat coemptione vectati. Sed tempore lapsos relevasse non proficiat si onus aliud plurimos accedit. Commemorate negotiatoribus nostrimet minuisse pecuniam

rectitudo tua faciat amonei lice igitur breui spatio quicquid derelicta fuisse existimet postulandus. Ceterum sub induciis suspendite tanta posse tempora pecuniam et aliquatenus a debitorum valeat sarcina respirare. Quid enim proficiat creditoribus fessos urgere qui in tantum quos mitius moderatos exire quibus integrum perfinimus sub admonitione sustinendo peruenire faciamus. Capitulum

Aloysio architecto de natura et amenitate termarum mira

Sic audita veterum miracula ad laudem clementie nostre proficere decreuimus, ut omnia augmenta regalis sit gloria, cum sibi nobis illa restituit. Quanto studio conuenit reparari quod et nostris oculis frequenter constat offerri. Delectat enim salutiferi Apolonii meminisse predicandi, ut intelligas quo desiderio cupimus efficere quod de memoria nostra nescimus exire. Ceruleum fontem vidimus in forma dolii cauernosis hiatibus estuantem et fornaces anhelantes aquis conducto ventilabro nec per aliqualem dispositionem tornatas, que leni murmure calidos nebulosos vapores exalent. Hac tamen lucidam perspicuitatem aspectibus humanis aperuit, ut quis hominum illa gurgitum desideret contingere et tamen non ignoret ardere. Ore plenissimo ut in spere similitudinem super tumidos fluctus aquarum dorsa turgescant. Et latex ipse undosus tanto quiete defluat, tanta quasi stabilitate decurrat, ut non putes eum crescere nisi te in aliquo rauco murmure senseris exire. Veniunt aque per algentes meatus illo feruore succense ut post enormia spacia que arte facta sunt longiora calores fiant in proximos redditi. O magistri mirandum semper ingenium, ut nature furentis ardores ita ad utilitatem humani corporis temperaret, ut quod in origine dare poterat mortem doctissime moderatum et delectationem tribuat et salutem.

Iuuat enim videre nature secretum, videlicet calentes vapores igneos exalantes amnem undis indesinenter ardorem et calorem verte decursu riui. Unde ipsi aliud pellebat extinguere mixto dicunt phisici elementa sibi mutuis complexibus illigata et iniqua federatione coniungi, que inter se contraria inter se intelliguntur varietate pugnare. Ecce madentem fumum vapores producit, constat ignitos. Que mox ad termarum edificia decora peruenit. Illis arcuatibus unda descendens et acta sua qualitate succedit et tactu fit habilis cum recepta fuerit in lauacris. Unde non tantum delectosa voluptas acquiritur quantum blanda medicina confertur, scilicet sine tormento cura sine horrore remedia, sanitas impunita, balnea que diuersos corporis dolores abbicta. Que ideo Apolinum greca lingua bifluciabilis nominauit antiquitas, ut cum tali remedio eget cognosceret. Cui de tali nomine dubium nil habebit. Sed inter alia loci ipsius bona illud quoque stupendum esse didicimus quod una fluctorum natura diuersis ministeriis videatur accommoda. Nam protinus a prosapiente collisa inhalat primo tellule sudatoriam qualitatem. Deinde in solium mitigata descendens minaci ardore deposito suaui temperatione mollescit. Mox in vicinum producta cum aliqua dilatatione torpuerit nullo blandius intepescat. Postremo ipso quoque delicto torpore in piscina neronaria frigida tamen efficitur quantum prius ferbuisse sentitur. Non immerito auctoris sui proprietas nominis collegata cum viditate geminarum, ut ipsa quoque vitrei elementi colore perspicua quasdam trementes undas quieta commoueat sed ut ipsum quoque lauacrum mundius reddere stupenda quadam

gemine disciplina dum in unda q-
um recreant sic mitis descendat
medela, quippe quidem et ipsis alteram
calidis decoctam collata est ne ardeant
aquarum fecundissimi vel [illegible] non crederent
exhibuisse. Unde plurima largietur si
utraque sexus uno nomine aliter utetur
hec presentias aquarum per igneas ve-
nas occultis meatibus influens
intelligendi prestat audaciam. Eas de-
mum in auras erumpere ad extremum fontis
irriguam puritatem. Nam si non fuisset
illud incendium prime initium sic non
esset amissum. Sed aque materia sepe
sicut peregrinum attrahat ignem sic
ibi nativum facile recipiunt algorem.
Prestat et aliud adiutorium genus vis illa
medicinalis. Nam iuxta caput fontis
scintillosi quedam sibi meatu puri-
dam natura formavit, ubi desuper cella
composita quam humanis necessitatibus spe-
cum perforat in asside, et egros suscipit hu-
more defluentes interno ubi diu
fessi nimio labore consederint, delecta-
tione illius recreati vaporis et lassa
viscera restituit et humores noxia
infusione largitos vitali ariditate
extinguit, ut quasi aliquo desiderabili
cibo refecti valentiores queant protinus
inveniri. Sit medicinalis sua vere
a sulphure quod valet a salsedine que
desiccat. Que tibi posteris non tradere hic
est quod in longa etate permanet. Respice
illic antiquorum edificiorum soliditas innovetur
ut sive in turrellis sive in terminis
fuerit aliquid reparandum quod te debeat
imminere constructum, virgulta quoque noxia
importunitate nascentia evulsis
radicibus auferantur ne radicum quadam
capilli paulatim turgentes fabricarum
visceribus inserantur et more vipe-
reo prolem sibi fecunditate contraria nu-
triat unde se compago cassata dirumpat.
Paulatim quoque longa senectute consis-
tentium assidua roboratione reparatione

conservanda. Spacium quod inter edem
publicam et caput igniti fontis in-
iacet silvestri asperitate depurga,
videat floridi graminis facies de-
cora campestris quam est ardentis aque
fertilitate letatur. Miro quoque modo
dum prime salem generat sterilem
nutriat et virores. Sed non his
tantum bonis Antenorea terra fecunda
est, infert et alia que multo gradu
obstupescas. Corda namque ut ita
dixerim sonitum secreta quadam
licet contentiosa negotiatione di-
vulgat. Nam si quis forte pecus
furatum pilis nativis solito more
spoliare presumpserit, undis ardentibus
frequenter immersum inter est ut ante
decoquatur quam emendare prevaleat.
Cernere secretarium inter vicendum quod
in his aquis non solum sensum fe-
cit verum constat esse iudicium. Et quod
humana negat altercatione dissolvi
datum est equitate fontium diffiniri.
Eloquitur illic tacita natura dum iudicat
et sententiam quidam in dicat quam perfidia
negantis excludit. Sed quamvis ista
conservare neglegat cunctis plurima
tenacitate superdesiccat. Siquidem
ornat regnum quod toto constat orbe
singulariter nominatum. Et ideo
pecuniam quam tibi data est si opus non
potuit implere susceptum quam adhuc
impendendum esse credideris, missis
nobis brevibus indicabis, que non
quam expendere ut tanta videamur
rerum amena ut mena custodire.

Boethio viro patricio de quodam citharedo doctissimo de virtute symphonie de arte musice de modis eius et inventoribus

Cum rex Francorum convivii nostri fama pellectus a nobis citharedum magnis precibus

expetisset sola ratione complendi esse pro-
missimus. Sed te eruditionis musice
noveramus esse peritum. Ordiatur enim vo-
bis doctum eligere quod disciplinam ipsam
in arduo collocatam potuisti attingere.
Quid enim illa prestantius quod celi ma-
chinam sonora dulcedine et nature gre-
mium ubique dispersam virtute sue gratie
comprehendit. Quicquid enim in conceptu a-
tum modificationis existit ab armo-
nie continentia non recedit. Per hanc
competenter cogitamus, pulcre loqui-
genter movemur. Que quotiens ad au-
res iras disciplina sue lege perve-
nit imperat cantum mutat animos
artifex auditus et operosa delectatio
habet tum de secreto nature tanquam sensuum
regina tonis suis ornata processit
reliquas cogitationes exclusit. Omnia
quod facit cum ut ipsam solummodo delectet
audiri. Tristitia vox ipsa iocundat
timidos furores attenuat. Cruentam
sevitiam efficit blandam, excitat
ignaviam languorem minuit, sopores
vigilantibus saluberrima quietam
reddit egrotis. Clamata tam amore
ad honestum studium revocat castitatem
sanat mentis tedium bonis cogitatio-
nibus pro adiutu adauxiliatricem
gratiam odia perniciosa convertit. Et quod
beatum curationis genus existit per dul-
cissimas voluptates expellit animi
passiones. Incorpoream animam corpora-
liter mulcet et solo auditu ad quod
vult deducat quam tenere non prevalet.
Verbo tacita manibus clamat sine
ore loquitur et per insensibilium obse-
quium certe prevalet sensuum dominatum.
Hec enim totum inter homines cunctis tonis a-
git quod singuli provinciarum ubi reperti sunt
nominibus vocitantur. Christiano quippe
divina totaliter sparsit gratiam, dum et
omnia sua valde fecit laudanda. Do-
rius pudicitie largitor et castitatis
effector est. Frigius pugnas excitat
votum furoris inflamat. Eolius animi
tempestates tranquillat somnumque iam
placatis attribuit. Iastius intellectum
obtusis acuit et terreno desiderio gravatis
celestium appetentiam bonorum operator in-
dulget. Lidius contra nimias curas anime
et tedia repertus remissione reparat et ob-
lectatione corroborat. Hunc ad salutationes
corruptile seculum pravitates honestum remedium
turpe fecit esse commune. Hic vero unusquisque qua-
si trina divisione consistit. Omnis
enim tonus habet summum et ymum habet du-
cit ad medium et quoniam sine se esse non
possunt quod alterna sibi vicissitudine conferunt
voluit inventum est artificiale musica aucto-
rum operationibus diversis organis excepta
modis quindecim contineri. Hijs eius aliquid
magis addiderunt quandam pulcerrima tonis
quidam armoniam doctissima musice
collegit, que dyapason nominatur ex omni-
bus sic aggregata, ut virtutes eius universi
melos potuisset hec h ordiacio ma-
gis contineret. Hinc Orpheus mutis animalibus
mirabili efficacia imperavit, vagosque
greges ceteris pascuis ad planetas au-
ditum epulas invitavit. Illo cantante
feritas terrificas feras amavit. Gala-
tea lusit in solido, deseruerunt rusti-
cabiles silvas, leones domestica
tandem dumeta relinquunt. Iuxta
predonem suum preda gaudebat, in
unum quietum contraria vota collecta fuerunt
et fidem dicere lira omnia sibi credidissent
adversa. Amphion quoque Dirceus tamen de
cordis Thebanos muros dicitur condidisse
ut cum homines labore marcidos ad
studium perfectionis erigeret. Saxa ipsa re-
dentur veluti rupibus advenisse huiusmodi
et arte Orphei filium et nature Maronis
potens lingua concelebrat. Dites apud in-
feros in summa beatitudine constitutum quod per
campos elisios felices animas septem
cordarum pulsibus amenabat. Dignis-
tas summo primo profecit tam disciplice
quod totigerit suavitatibus epulas. Et quia
omnia tam quamvis studio per manuale musicam

vicem effecta latius ac virginea arte
voce consonat auditus. Cum hic melos
plectro cithare et apte tractat concentu-
enter loquitur. Et pariter vi musice
pedibus voce composita, invecta est quam ad pro-
movendos animos oratorum fortis ac
suavis oratio, ut timores incutiant in-
ductos misceant errantibus, et quicquid
per eloquentes efficit, ad hoc discipline
non est dubium gratiam prebere. Poetis et
Terentiano testante duo prima
metra primitiva sunt inventa, scilicet heroicum
et iambicum. Unum quod erigit, alterum
quod placet. Ex quibus diversa progenita
sunt ad oblectandos animos audientium.
Et ut in organis toni, ita in humana
voce varias affectiones animi metra
generanda pepererunt. Sirenes in ma-
tutina cantasse curiosa prodit antiquitas.
Et quibus navigantes fluctus abduceret
carbasa venti inflaret, eligebat frangi
decepti scopulos maris, ne tanta pa-
terentur dulcedinem preterire. Ex quibus
solus evasit Ytacus qui nautis contra noxiam
dulcedinem sollicitatorem pretentus obstru-
xit auditum. Cogitavit vir prudentissimus
felicissimam surditatem et quam vincere in-
telligendo non poterat non audiendo
melius superabat. Se vero solide arbori
constrictis nervibus illigavit, ut et famosos
cantus probare liberis auribus potuisset, et periculosa
dulcissime vocis unda rapiente victus
evaderet. Unum ut et nos illa etiam sapien-
tes ita tusseamus, loquimur de illo lapso
de celo psalterio quod vir toto corde can-
tabiles ita modulatum pariter suppeti-
te composuit, ut hymnis, ympnis et metris
finitur vinea et divinitatis singularis
gratiam concitatur, et quod plenum invenitur et
credat, pepulit etiam Daviditica lira
dyabolum, sonus spiritibus imperavit, et
canente ter cithara rex libertatem
redyt que internus inimicus pariter
possidebat. Nam licet huius delectatorum
organa multa fuerint exquisita, nichil

tamen efficacius inventum est ad promovendos
animos quam genus cithare blanda repul-
satio. Hinc etiam appellatam estimamus
cordam quod facile corda moveat, ubi tan-
ta vocis collecta est sub diversitate concordia
ut corda vicina pulsata mox alteram
faciat sponte contremiscere quam nullus contigerit
attigisse. Tanta enim vis est convenientie
ut rem insensualem sponte se movere
faciat dum eius socia contigerit agitari.
Hinc diverse veniunt sine lingwa voces
hic variis sonus efficitur quedam suavissima
chorus. Illa acuta nimia tensione,
ista gravius aliqua laxitate, hec media
tergo blandissime temperata ut homines
se ad cantum producere non valeat unitate
in quantum ad socialem convenientia
ratione tacentia pervenerunt. Ibi enim
tamquam excellenter, quasi ponderatim
quasi rauce, quasi purissime. alias quam
distantias sonat, quasi in unum ornatum
constat esse collectum. Et ut dyadema
ordinis varia luce gemmarum, sic cithara
diversitate soni blanditur auditui. Sicut
longe tela stamina verbosa, fila ta-
neta in quibus arguto plectro tangitur
quod dulciter audiatur. Hanc igitur
admirationem varie testudinis in magis
dicitur invenisse, que utique utilissima proban-
tem astronomi inter stellas referendam esse
putaverunt persuadentem celestem
esse musicam, quia lire forma compre-
hendere potuerunt inter sydera collocatam.
Armonia vero celi humano sermone
non potuit ydonee explicari, quam
tamen animo dedit sed auribus nondum non
perdidit. Sicut enim debet credi ut
beatitudo celestis illis oblectationibus
perfruatur que nec fine deficiat nec aliqua
intermissione marcescat. In ipso quippe in-
tellectu habitacula referunt superna ipsius
delicias celestia perfrui. Et talibus
contemplationibus inherentia beatis iugiter
delectationibus continetur tunc. Bene

quidem arbitrati sunt in tanto ocio non
in sonis causa celestis beatitudinis
posuisset. Ubi vaniter sit sine gaudio
et sit aliquo tedio manens. Est etenim
Est inspectio sola divinitatis efficit
ut beatus esse nichil possit. Habet
varietatem presentium potestas iocunditatem
accumulat. Et sicut per ipsam cantica
non extat, ita sine ipsa incommu-
tabilem leticiam habere non prevalet.
Sed quoniam nobis facta est voluptuosa
digressio quia est gratum et de doctrina
tollitur cum peritis. Citharedum quem
a vobis diu nimis postulatum sapientia vestra
eligat presenti tempore melidem facturus or-
pheum aliquid dum dulcissono genitium
corda fera domuerit, et quantum vos
grate fuerit arte tanta nobis et nostra
dignitate compensatorem equaliter essent, qui
et imperio vestro pareret et quod nos
clarificare possit efficitis

Regi francorum congratulatur de victoria persuadet ut cesset a bellando et transmittit citharedum expetitum

Gloriosa quidem vestre gentilem affinitatem inclitis
quod gentem francorum prisca
etate desidem feliciter
in nova prelia concitastis, et alamanos
populos casibus fortioribus inclinatos vic-
trici dextra subdidistis. Sed quoniam semper
in actionibus prosperis detestabilis videtur
excessus, quia non primatorum plectibilis
culpa omnium debet esse vindicta. Motus vestros
in fessas reliquias temperate quia iure
gratie merentur evadere, quos ad parentum
vestrorum defensione respicitis confugisse.
Estote illis remissi qui vestris finibus
celantur exterriti. Memorabilis triumphus
est alamannum sic acerrimum expavisse
ut tibi cum togas de vite munere suppli-
cate. Sufficiat illum regem cum gentis
cecidisse superbia sufficiat innumerabilem
nationem partim ferro partim servitio sub-
iugatam. Nam si cum reliquis confligis
adhuc cunctos superasse non crederis.
Accipe in talibus causis frequenter experto
que ad bella pervenerunt feliciter que
moderato fine pacta sunt. Iste enim
vincit assidue qui novit omnia temperare
Dum iocunda prosperitas illis blanditur
potius quam austeritate nimia non urges-
cit. Cede itaque suaviter genio nostro
quod sibi gentilitas communi remisit consue-
vit exemplo. Sic enim fit ut et meis peti-
tionibus satis fecisse videamini nec sitis
solliciti ex illa parte quam ad nos cognoscitis
pertinere. Quocirca salutantes honore
et affectione qua dignum est illum et illum
legatos nostros ad excellentiam vestram
consueta caritate direximus per quos
et prosperitate vestra inducti et sperate
petitionis consequimini effectum. Citharedum
vero quem ad nos petivimus utilitatibus per-
venerunt per harum portitores vero vobis
insinuanda commisimus ut auctores
effecti optata possitis victoria constat
exple vestram fidem palam nostram gloriam
et dotes regum italie presentes indicamus
quotiens de vobis leta cognoscimus. Ci-
tharedum in arte sua doctum per desti-
namus expetitum qui ore manibusque
cantando gloriam vestre potestatis oblectet.
Quem ideo fore credimus gratum, quia vos
eum indicastis magnopere diligendum.

Tituli tercii libri

Possessoribus defensoribus et cu-
Fausto viro illustri preposito // rialibus
Argolico viro illustri
Senatui urbis Rome
Genebaldo viro senatori
Aurigeni viro venerabili episcopo
Theodoro viro sublimi
Gemello viro senatori
Universis provincialibus galliarum
Gemello viro senatori
Commonitorium Danieli
Rimule sagionem
Fausto viro illustri
Arthimedo viro illustri
Colusio viro illustri
Universis barbaris et romanis per
Panoniam constitutis
Symeoni viro comiti
Essimi viro illustri comiti // me-
Johanni senatori consiliario tapa //
Cassiodoro viro illustri preposito
Argolico viro illustri prefecto urbis
Argolico viro illustri prefecto Romano
Senatui urbis Rome
Gemello senatori // lustri
Argolico viro virtuosissimo atque il-
Massiliensibus
Aurigero viro illustri
Augrimo viro comiti
Petro episcopo
Ethimaldo comiti
Felici viro comiti // stitutis
Universis provincialibus in gallia con- //

Gemello viro senatori
Universis provincialibus in gallias //
Wingis sportalo // constitutis
Universis possessoribus aralecte
sis provincie
Aurieno viro illustri comiti
Deodato viro comiti
Fausto preposito
Universis gothis et romanis circa
Terrucina castella constitutis
Honoratis possessoribus defe-
soribus et curialibus
Provincialibus noricis
Fausto preposito
Consulari viro illustri
Consulari viro illustri
Alarico regi ut armis hoste
suum non impetat sed concor-
diam amplectatur

Quamvis fortitudinem vestram confidentia tribuat parentum vestrorum innumerabilis multitudo, quamvis Athilam potentem extinctam vissigothorum viribus inclinatum. Tamen quia populorum feroci corda longa pace mollescunt, cavete subito in aleam belli mittere, quos constat tantis temporibus exercitia non habere. Terribilis est hominibus conflictus si non sit assiduus, et minus usu presumatur gerendi subito fiducia non habetur. Absit ut vobis aliquid indignatio ceca surripiat, moderatio providia subditas gentes servet, furor autem instantiam plerumque precipitat. Et tu vide

solum est ad arma concurrere, cum locum apud
adversarium iustitia non potest invenire.
Quapropter sustinete donec ad Francorum
regem legatos nostros dirigere valeamus
ut litem vestram amicorum debeat am-
putare iudicium. Inter duos enim nobis
affinitate coniunctos non optamus aliquid
tale fieri unde unum minorem contingat fors-
tan inveniri. Non vos parentum fusus
sanguinis inflammat, non graviter urit
occupata provincia. Adhuc de verbis
parva contentio est, facillime transigi-
tis si non per arma vestros animos irri-
tetis. Obviamus quibus cognatio tu-
nostris conmrall eximias gentes, iusticia-
tum quod reges efficiat offerimus fortiore.
Cito concitat animos qui se tales sentit
armatos. Et ideo honorificentia saluta-
tionis plorum legatos nostros illum et il-
lum ad vos credidimus esse dirigendos qui
vobis et mandata nostra sufficienter insi-
nuent, et ipsos ad fratrem nostrum Gundi-
baldum vel alios reges cum nostra voluntate
disperent. Ne videamur eorum immis-
sione laborare quam maligni gaudent
alieno certamine. Militat enim divina
ut super vos iniquitas illa prevaleat.
Commune malum verum iudicatis, immu-
ta ille me nec sustinebit adversum
quam vobis intulit esse gravius.

Gundibaldo regi Burgundi-
orum ut una cum legatis suis
laboret pro concordia inter reges
affinitate coniunctos

Grave malum est inter ca-
ras regias personas
voluntates sibimet vi-
dere contrarias et dissimulan-
do spectare ut de uno alter dolendum
possit exsurgere. Non sine invidia
nostra geritur si nobis patientibus
affinium clade dimicetur. Estis
omnes pro me pignora regalis gratie
nec est unus ab alio segregatus. Cui

quid in vos delinquitur, meo pariter
dolore peccatur. Nostrum est regios
iuvenes obiecta ratione moderari, quia
illi si nobis re vera senserint displicere
quod dum male cepit audacia sue
voluntatis obtinere non poterit. Vereantur
senes quamvis sint florida etate ferven-
tes, sciant nos adversarios esse conten-
tionibus suis et illud velle persequi
ne ab utrisque possit excedi. Decet
enim nos aspera verba dicere, ne affines
nostri ad extremum debeant pervenire. Et
ideo illum et illum legatos ad fraternitatem
tuam credidimus destinandos ut sicut
filio nostro Alarico visi sunt ad regem
Francorum ipsos cum fraternitatis vestre gentibus
dirigere debeatis. Quaerimus tamen quatenus inter
eos utrique assentientibus mediis rationabiliter
abscidatur. Convenit enim tales tantosque
reges non inter se lamentabiles causas
gerere, ut de suis et nos possint casibus
sauciare. Quapropter fraternitas vestra ha-
bito compassionis studio eorum mecum
reparare concordiam. Quia nec potest
credi sine vestro voto illos ad has partes
pervenisse, ut omnino clareat ne ad conflic-
tum veniant mea interesse. Quedam
aliqua vero a presentium latorum gerulis ser-
mone vobis competenter intimanda
ut sic prudentia vestra cuncta componat
quemadmodum convenit deo iuvante
perficere. Unde vos diligentissime cogi-
tare.

Epistola uniformis ad
Herulorum regem et Thoringorum
ut ad regem superbum legatos dirigat
quatenus a bellando desistat

Superbiam divinitati esse ex-
osam perspicue docet generalitatis
assensus. Nam qui vult opi-
nabilem gentem voluntaria iniquita-
te subvertere, non disponit rectis iusta ser-
vare. Pessima consuetudo est despicere

p[er]lata credit sibi om[n]ia licere si etiam
contigerit malitiam male t[enere] cu[m] premie
Et ideo vos que [con]tra vestra erigit et
[con]certatione[m] dei detestabiles [pro]spe[ctus]
attendit legatos viros una cu[m] n[ost]ris
et fr[atr]is n[ost]ri gundibaldi regis ad
francorum rege[m] lodwicu[m] destinate
ut a[n]i[m]os de visigothorum [con]flictu
considerata equitate suspendat et
leges gentium querat q[ui] om[n]i[um] pacat
iniuriam q[uam] tantorum iudicio iudicat
esse [con]tempnend[um] Quid querit ultra
cui offert[ur] absoluta iusticia Dicam
plane q[uo]d sencio q[ui] sine lege vult
agere disponit regna quassare Sed
melius i[n]ter i[n]icia prudencia [com]primat
assu[m]pto ut sine labore [con]fitat[ur] cu[m]
om[n]i[bus] q[uo]d tamen poterat esse sin-
gulorum Recolite naq[ue] heyrici se-
nioris affectu[m] qu[an]tis vos iuvit sep[er]
muneribus quociens a vobis p[ro]ximarum
gentium imminentia bella suspendit
Reddite filio eius gr[ati]am qua tamen
agnoscitur v[est]ris utilitatibus attributa
Nam si tanto regno aliquis p[re]valu-
erit vos aggredi sine dubitatione
p[re]sumat Quapropter excellentiam
v[est]ram epistolari sermone salutantes
per legatos n[ost]ros illum et illum portitores
eo vobis aliq[ua] dicenda commisimus
ut vos q[ui] n[ost]ram sequimini deo iuvante dis-
positum unus nobiscum [com]plectatur assensus
et fortes hoc agatis ne in v[est]ris p[ar]tibus
dimicare possitis

Lodwico regi francorum ut desistat a proposito bellandi

Ideo inter reges affinitatis iura
divina talescere voluerunt ut per
eorum placabilem a[n]i[m]um gentes op-
tata[m] p[ro]veniret p[o]p[u]lorum quietem[?] Est enim
sacrum q[uo]d nulla comotione permittitur
violari Nam quibus obsidibus credatur
fides si non credatur affectibus

Sociant p[ro]ximitate d[omi]ni ut nationes
diverse voluntate debeant [con]solari[?] gl[or]iari
Et quasi p[er] alveos quosda[m] [con]cor-
die adunata se possit gentium
vota [con]iungere Que cu[m] ita sint mi-
ramur a[n]i[m]os v[est]ros sic causis medi-
ocribus excitatos ut cu[m] filio n[ost]ro
rege alarico durissimu[m] velitis
subire [con]flictu[m] ut multi qui vos
metuunt de v[est]ra [con]certatione letentur
Ambo estis summarum gentium reges
ambo etate florentes non leviter
regna v[est]ra quassatis si data p[ar]tibus
libertate [con]fligitis Virtus v[est]ra patrie
no[n] fiat inopinata calamitas Quia
grandis i[n]iuria est regum in causis le-
vibus gravis ruina p[o]p[u]lorum Dicam
libere dicam affectuose q[uo]d sencio
impaciens sensus est ad p[ri]ma[m] legatio[n]e[m]
arma p[ro]tinus [com]movere cu[m] a parentibus
q[uo]d queritur electis iudicibus expo-
natur Nam inter vos talem est
vos[?] tales viros dare quos me-
diatores velletis accipere Quid enim
vos ipsi de vobis estimare poteritis
si intentiones v[est]ras arbitris eligis[?]
se cogitatis Absit ille conflictus ubi
unus ex vobis deleri poterit incli-
natus Abicite ferru[m] q[ui] in meum
pugnatis obprobrium Iure patris
vobis i[n]tendo et amatoris Ille vos
et amicos n[ost]ros pacietur adversos qui
talia monita q[uo]d non opinamur cre-
diderit esse temnenda Quapropter ad
excellenciam v[est]ram illum et illum legatos n[ost]ros
magnopere credidimus esse dirigendos
per quos etiam ad fr[atr]em v[est]r[u]m filium n[ost]r[u]m
rege[m] alaricum scripta n[ost]ra direximus ut
nullatenus inter vos scandala seminet
aliena malignitas s[ed] in pace p[er]severantes
q[ue] sunt medijs actis sine placabili[te]r
debeatis per eos et et vos aliq[ua] dicen-
da mandavimus Ut gentes q[ue] longa pace
sub v[est]ris floruerunt parentibus

subita non debeat quassione vastari. Illi enim credere debetis quem virtus utilitatibus arridere cognoscatis. Cum quo velut in proprios alumnos tamquam mitte cum tibi est fidelis non moneri.

Importuno illustri patricio laudatur de primis et predecessorum virtutibus

Si te quam nobilitas sola decoraret quam maiorum tantum laude polleres, conferendas forsitan dignitates dilatione probabili libraremus ne magis vilescerent tibi que omnia sudentur. Hic autem tute universa stirpis augmine comitantur nec deest unum quod petitur in pluribus. Convenit iustitie nostre ut tibi tua bona copiosa provenire ubertim te repleat munificentia principis. Non enim expectendi tibi sunt ordo quam multe et tam paulatim provehi mediocris probatur esse virtutis. Quam morosum agnoscitur quod sub tarditate patitur. Saltu quodam se tendit tua prosperitas sola quam nobis perfecto contingit tibi nobiscum multa vastantur. Elaborate sunt enim longa etate tui generis dignitates quam notissimo quodam habitaculo labores in tua familia posuerunt. Nam ut prisca secula taceam quam affatim viros vigra sunt perfecte primos quomodo radias patris et patrui decore conspicius quam non solum ornamentum familie sed ipsi decorum senatui prestitere. Modum suis moribus ornabatur antique bonitate predicti constantia gloriosi in civitate promptum ad odia premenda difficiles ceterum quod maxime felicitatis est genus tum multe probarentur esse potestes invidia illos persequi cum contingit non licet. Pendebat quippe circa eos cuncta vota civitatis crescens super privatos publicus amor eorum senatus animum eorum sequebatur arbitrium proposito. Et nunc erat Roma velle quod tunc videbatur optare. Nimio quam prosperitatis eventu firmum circa eos cuncto dicebat arbitrium voluntas integra plebis quod mirum ceteris dignitates minimis iudicavimus [illegible] tanta si parentum amor iuste amato dat gloriam. Tale in civitatis aspectu quod potest esse promium. Proinde si omnia ingrata videntur obsequia sit gratiosus [illegible]. Tot quam patrum laude decorum, thorum est lucem morum prospiciamus sume per consulatus fasces et meritos patriciatus insignia tuarum inque plenarium dignitatem. Et eam thoris insulis adultam tinge cesariam quod maiorum laude etatis primordia suspirasti. Cur enim currere tarde premia cui tot generis suffragabatur etiam. Eligit quippe inter nascendi laude vivendi gloria et cui multa thas ab antiquis meruisti placere [illegible] absque vite prius quod mirum adulatum gregis varum plus esse nobilibus studuisti fidem virtutibus exhibere. Altis [illegible] instituti tu firma vestigium ut quam paternus gloriam consecutus est florentibus annis gloriosis honoribus augeatur. Inspice demum quanta thorum laude propria decoreris, turpe genus est non te fecisse quod summum est. De maturitate quippe tua multo meliora sit vere qui in etate tenera te fecisse nominis predicanda. Confidimus enim nec tui generis institutum nec nunc tua te errare posse iudicium.

Senatui urbis rome laudando de primis initiis et de tenera peritia

Capitulum

Senatum quidem nobis est preces accepti personas novas ad honorum celsa producere delectat personis generis viros generando libertatis inserere, ut magis frondescat senatus aula virtutibus. Ornat enim tibi multitudo quiescens et leta reddit facie publica honorata frequentia. Et milito nobilitas probat accepimus quaedam dignitatibus

reddimus quod de ipsa viri tunc claritate nascitur, quae non patitur de nobis extimari minus pollutis cum prudentia bona dissimilibus quam nulla cum luce prestari. Digno ipsa in gloria est laus nobilitatis connascitur. Qui vobis est dignitatis quod vite primum. Senatum enim honorum apices primus vobiscum gignitur ad quem vix maturis etatibus pervenitur. Sic licet de vobis cunctis veraciter iudicemus, ut ordinis germini connascatur complecti gratia senatorum. Maxime scintillis meliubus Deciorum sanguis irradiat, quae tot annis continuis sit splendor claritate virtutis. Et quamvis rarum sit glationo agnoscatur in tam longo seminate varietate scelus suus produxit nobilis vena pro maiores. Nescit in aliquo nasa mediocre, tot probati quot geniti. Et quod difficile pervenit electa frequentia. En pullulat et uno germine quod desiderium decorum orbis summum honorem avium gloria gignens senatus augmentum. Cum tempus fulgeat creatione minorum invenies tamen que possis laudare de propriis. Respiciate etiam iuvenem et si per forme gratiam mentis tamen pulchritudine plus sit placentem. Refert sane sagtonius dictum, prodit animi natura per multitudinem et serenitate corporis nubila quoque mentis abstergit. Vim tamen nunc bona litterarum decoravit insignibus, utpote ingenarum artium disertorum mentis penetrabilibus plus lucet. In libris veterum Decios cognoscunt antiquos, nobilesque progenitores glorie mortis beneficio vincere consceleratissimo profecto studiorum labore tui priscorum tamen contingit discere per parentes et de avita laude primordia teneri pectoris erudire, licet referre quanto magno tunc spectaculo tota scole in eum contuebatur aspectus. Cum cum audiret pretium illa mox intende-

bat sedem queres, ut quem auctorem cognoverat dicere per eius posset similitudines approbare. Ita sicut indigna posteritas laudes abiugens abnegat, ita proles de prioribus egregie dicta confirmat. Creditum est de hys omne quod legit, dum proxima veterum primus donavit vena virtutum. In adiutorium officina igenimorum flamma recalente hys quod formabat etiam sed domestice felicia producebat imperiis. Subtracto enim solacio maritali onus thedi-... gloria suscepit. Quia nec apla patrimonium cura, nec tot filiorum potuit tradere custodia. Coluit intime his auxit patrimoniis ornavit moribus. Et quod quot edidit familie iuvenes tot reddidit nunc consulares. Hec igitur imitator morum sequens ne insperit quam esse bonorum domestice virtutis meruit, ut mox privata laude publica debeat ornamenta largiri. Et ideo patres conscripti illustrem et magnificum virum Importunum patriciatus culmen indulsimus ut vir certa sit pullulat parte nascendi ita et fascibus possit augeri. Impendite parenti gratiam adiuvante sincerum vivida est indoles quam probamus, hectis etiam quod nobis ingeniosa laude tribuatis, sed ardorem necessitudinum publicam faciatis et iudicium. Et quod per nostram civitate dependitur collatum vobis in propriis estimetur.

Januario viro venerabili episcopo ut solvat debita contracta pluribus

Omnes quidem iustitiam colere et observare precipimus, sed eos maxime quos divinis honoribus erigunt ut sancte fratre fiat proximi deo, a terrena fuit cupiditate longinqui. Johannes itaque

flebili nos allegatione pulsavit se-
renitate vestram a se sexaginta oras o-
lei ad implenda luminaria suscepisse
quarum pretium sibi postulat oportere restitui
Bonum quidem votum est ut ibi non
aliquis irretiatur adversum via legis
ubique debeat iustitia custodiri in illis
tamen maxime rebus quae domino obtu-
libus offeruntur ne putemus iustitiam de-
um accipiat si fraudatis obla-
tionibus acquiescat Et ideo si veraciter que-
rimonia confessionis supplicantis consideratio-
ne iustitiae quia sancta lege praecipitur
pretium quod iure iubentur sine tar-
ditate restitui Absit enim ut ingemiscat
illata sibi per vos fuisse dispendia quos
decet potius praestare clementiam Sed potius
studete ut quod nos solemus per magnis
rebus extendere non videamur quod absit
in parvitate peccare

Venantio viro senatori cor- rectori Lucaniae et Bruttiorum ut exigat pecunias publicas ne cogat eas solvere ipso

Iustitiae ratio persuadet ab homi-
ne hoc postulari quod eum constat exigere
Et pecunias publicas instanter
exigere ne debitorem neglectus de-
beat ingravare Nam si remissio in
admonitionibus veniat cunctos mitem et
tolerantem involvat Et quodammodo
nascitur de pietate crudelitas si quae
neglegis admonere postea cogaris ex-
igere Utilis est ergo tua providentia quae et
occasio subtrahitur delictis et locum non
dat illicitis Sed illustris viri et
comitis sacrarum largitionum sug-
gestione comperimus pridem tibi secundum
morem veterem exactionem tertiarum at-
que binorum fuisse delegatam Unde te praesen-
tibus commonemus affatibus ut secundum ra-
tionem fide tempora debeat constituta
complere ne quicquam dispendii
arcus publicus sustinuerit Dispositio
solve tu cogaris quod nunc late iussio
est habita revenna nunc fides sue
promissionis completa

Possessoribus defensoribus et curialibus ut columpnas antiquas diu sine decore iacentes deducant

Propositi quidem nostri est nova
construere sed amplius vetu-
sta servare Quia non minorem
laudem de inventis quam de re-
bus possumus acquirere custoditis Unde
moenia si possumus immunde despi-
ciamus cure Quicquid enim talibus
sine iustis non
probat acceptum In municipio itaque
vestro sine usu iacere comperimus colump-
nas et lapides vetustate demolitos
invidia Et quia indecore iacentia ser-
vare nil proficit ad ornatum debent surge-
re redivivi quam dolorem monstrare va-
leant ex memoria praecedentium saeculorum
Ideo praesenti auctoritate decernimus
ut si vera est fidei suggestio nec
aliquid publico lucro ornatuique probatur
accommodum supradictas decoratas platonias
ut columpnas ad Ravennatem civitatem
contradatis modis omnibus devehendas
ut collapsis metallis ob litterata
facies reddat tam de arte pulchritudinem // situ
et quod situ fuerat obscura antiquitatis nitorem
possit recipere qualitate

Fausto viro illustri patricio ut marmora de quadam domo deposita deducat de civitate

8 Decet prudentia vestram in-
genii fabricae talibus
obtemperare dispositis Quia
nobilissimi civis est augmenta sue
patrie cogitare Marmore tu sunt stu-
dium in illa dextere quibus cunctos no-
tum est sine suis dispendiis obedire

Atque ideo magnitudo p[rese]nti tue iniungimus ut marmora
que de domo Pinciana constat esse
deposita ad Ravennatam urbem per
catabolenses vestra ordinatione
dirigantur. Subvectum vero duximus
de p[raese]nti ne aut modicam nostris ordinationibus
moram preberet aut laborantes aliqua
detrimenta sentiret.

Argolico viro illustri[] preffecto urbis

Argolico viro illustri et dignitate prefecture

Optamus cunctis diebus plenum
beneficiis nostris clemencie optamus
ubique prestita nostra radiare
Sed in civili magis qui munificencia
principalis indulsit. Quid enim tam regium
quam fecisse felicem et eo usque
prestare quo se certus stupeat attigisse. Beneficia siquidem sunt que
regna sublimant, et liberalitatis dignitas
iugiter crescit, si sibi subiectos
studeat ampliare. Hic magisterium
dominus iure glorioso proposito tibi quem
non generalitatis sed patrio fovemus
affectu quippe indicatorum certa prefecture
urbane insulas copiosa liberalitate
largimur ut primus honoribus clara
successio letetur, et sub nobis possit
prestare quod meruit adversa subdita
pueritie. Conspice itaque quam
magnum sit primordiis tuis tanta
Roma potuisse committi ut in illo
amplissimo cetu iudicis videaris
eminere suggestu. Stude ergo ut
a meritis tuis exigere possis quod nos
prestitisse cognoscis. Avaricia fuge iusticia
serve modestiam dilige. Iracundiam
contempne. Quid enim suavius quam in
tanta seniorum nobile pertulisse iudicium
ubi tot patriciorum corda prevenit
ad gratiam. Ubi bonorum sit celebratur ore
sapientum. Ubique laude maiore
vita agitur quam si cetere Roma teneretur.
Quas divicias estimes aptiores

quam in oculis senatus constare praeconium
gerere pravitate et ad ipsum libertatis
gremium illius vicis esse captivum
vides. Reliqui fasces qua gloria censeantur. Urbanus populi dignitas est
honorum. Non patitur claritas illa committere quod possit nobilis curia nescire.
Locatus in medium cunctorum ad se trahit
aspectum. Et totum iure indicium promulgat fama populorum. Hic te et animo gaude et rebus evidentibus et
pluralia credibile apud nos facimus
studia litterarum, ubi cognovisti hoc quod
decorat et adhuc vite gloriose a
nimium doctorum nimium institucione
formasti. Effugiat enim doctrina delictum
indoctus est animi ad viciam ... Ed
ficata libris loci non contingit iniurie
ubi in teneris annis acquiritur quod maturam
etate servetur. Ad tramitem recti hortatur te tuorum sita seniorum. Admoneat
lectionis auctoritas. Decem indicium
nunc electo gloriosa ut magna de nobis
sumere possis. Tu te ea que cognoscimus
imple cognomine.

Senatui urbis Rome super eodem laudando eum cui gessit prefecture urbane dignitatem

Amamus patres conscripti dignitates eximias de vestra benignitate nascentes. Publici enim decoris interest ornare vestros
Et quale fuit dominantis arbitrium
clementi parat libertatis aspectum. Facilius
est ipse si dicere probas est certe minus
quam dissimile sui possit principes forte
republica. Hic est quam turpius ut per
tuis honoribus fulgeatis. Nam quemque
de vobis fama loquitur nostris institutis
nobis applicatur. Nam cum omnia celsa
inveniamus, magis invidia tangeret
si quid fortasse vobis defecerit
Proinde quod felicibus faciatur auspiciis

illustre argolicu pfecture urbane
dignitate pmouemus ut i augeat
fascibus et vobis tali iudice immine
subtrahat ornatus Habet enim sepe et
hat familia viros contulisse pa-
rentibus Recordamini pfecti anni pfati
dogmatis honore dicatum cuius incorrupta
facundia fora iura sunt Studuit
vero cum habundaret eloquio facies se di-
cendi pitum debere esse puitate con-
spicuum hic initus ad honorem celsa
producta largitiones sacras ptexit
fida custodia implens et doctrina
quam susceperat magisterii dignitatem
Ita in utroque laudatus ita ut i sin-
gulis crederetur esse ppetuus atten-
dit et pfatum nobilissimus pr qui comi-
tiue puatarum insulas illius acerbi-
tate calumpnie pphanauit Et affec-
tans fame comoda petitur negle-
xit augmenta Et quod rarum virtutis
genus est hiis egit tempibus continete
quibus auaricia timeri non debebat
Principis enim ppositum facit aut negli-
gere iudices aut cauere virtutes Tot
igitur originis documenta permittes tu
summus bona de nobili et laudabis
vena seruat originem et fideliter pos-
teris tradit quam in se glosa tiransmissi-
one pmeruit Sancte quoque preces con-
scripti viris dignitatibus consecrato ut
ad maiora virtutum desideria conta-
retis que nos inuitarum pmouerat ciuis

Beneballo viro senatori
cum qui longo tempe laborauit
in seruicio facit iudice cuius-
dam prouinciarum

Laborum tuorum longa seruicia
et explorate fidei multa
documenta hec nobis iudicium
tradidit ut qui tuos annos moderatus
es nunc alienis moribus psideas et
pstes puincie disciplina qui puatus
amatus es continentia Sis enim pt

alios bonus rege qui se studuit sub eq-
tatis decore tractare Sanitatum itaque
supplicatione pmoti hoc remedio labo-
ratibus credimus subuenire si spectabi-
litate tua iubemus ad pmeceam ure-
gia pfectura Unde nunc enite ut tam
bono iudicio laudabili iudeas instu-
to aptum teque pbe inuis mandatis qui
hactenus sponte ppria placuisti Intra
pruinciam itaque Samni si quod negocium
romano cum Gothis est aut a Gotho emer-
serit aliquod cum romanis legum consideratione de-
finies Hec pmittimus dilecto mihi viro
quos uno voto volumus uiuendicare Con-
sertis quoque in commune qui sit aurea iusti-
cia nescit psonas respicere qui mera
cogitat equitate

Aurigeni viro venerabili episcopo
ut corrigat excessus eorum
qui res et uxorem cuiusdam puaserit

Querimonis iudicio viro re-
dam omnia facinora displi-
cere intimemus a vobis consideramus
obseruandum quod matrimonium
genialis impugnet affectum Ebi enim
animus a tormentibus accipitur quod et
laicorum detestatione dampnatur Julianus
itaque nobis lacrimabili adductione conquestus
est uxorem suam ut res a vestris hominibus
iniusta usurpatione puasas Unde si
veraz petitorum supplicatio agnoscatur nec
se romanabitur pulsatus absoluit in
actionem suam pi tarditate aliquid ne-
gocium reseruate Malum enim cum psere-
uerat augetur et remedia celi bonum
est in pumum accelerata correctio

Theodoro viro sublimi que-
dam uicarium pfectorum mittit
in Gallias in p romanis sub-
iugatas hortando in virtute
et iustitia ut populos tri-
stes letificet

Ilimitata qdē mā ē lesa iusticia
q violatoē ead rex vito
ad nos tūm' qs ama' Vn id
in ie dictū esse no patim'
qd in septū iniē iussionis pstat ad
missū Clue ii pscripto plecteda no
audeat si pauē iussionis vīuēncia
cotepnat Ideoq illū quē dudum
ad vi illust̄ senonis iudiciū dtreu'
sse qi se in vetecata calliditate sb
traxit exami. viro comittim' audiēd
vt sine delis iurgio machinatoē
plectibili ddatato Pstato itaq au
dientie actaz ut iustic vob tstat opi
nio ēpī p remedio causaciū vob'
comittitur ambigua iurgioz

Gemello viro senatori ut
iudicio suo queda examinet
et fine iurgys imponat
q alias inveterata callidi
tate se a iudicio subtraxit

Licet iminu ē iudiciū aut' tenē
ēcimi nec locu ambiguitati
relinqtur vbi experimēta
pbabilia suffragatr Expeditum'
efficacia tua p diuisos industrie g
dus / s no impare meruisti graz
varys accionibg ecclīt appbata lhic
ē qp pnti tpe in gallias deo nobis
auxiliante subiugatas vicariū te
pfectoz iura mittit auctoitas Vn
pende qlia dete videam hēc indi
ciū ad illos ipsos mitteris corrige
dos qs iuris laudibg specia'r ēdinug
acqsitos Cara ē pncipi gla 2 nīē
ē de illis amplia esse sollicitud / vn
sibi triumphoz venisse sentit aug
mētū Age t madata si cupis nīē
iura pfice iudicia / Turbulenta n
amees / auara declina / ut clem te
pvicia fessa suscipiat / qlem romā
pncipē trāsmisse cogscat / desydat
vios ēggios coacta cladibg suis /

Effire ut victa fuisse delctet Inclyt
tēe sentiat qle pacebat cū roma
cecet absidat ois de calamitate
trestitia Serenet tadem iubilo
vlto ut illam gaude qncit cū
ad sua vota pucit

Vniūsis pvincialibg galliaz
ut suscipiant vicariū pfctoz
et pareant ei

Libenter parēdu ē rōne
csuetudini cui estis post
long tpa restituti qr qtus
ibi regressus est / vbi pfectu vros
cstat cauisse maiores Atzio i an
tiqua libertate deo pstante reuocati
vestitmi moibus togatis exuite bar
bariem / abiate mentiu crudelitate
Qa sub eqtate nri tpis no vos
decet vuiē moibg alienis Inde
de nritatibg vris inata nobis ma
suetudine cogitātes qr feliciat dtūm
sit spectabilem viz gemellū vica
riū pfctoz fide nobis z industria
compbatū ad cponēdā pvinciam
credidim' dirigend / spantes eū in
nllo delinqre / q nobis pcantes g
iuit intelligit displice Eiusr ordi
nacōnibg ei' et nris iussonibg
obedite qr credim' cū vobis p
futūa deccnē Respirate paulati
biditos mores Ho sit nouitas mo
lesta q proba ē Quid em pt esse
felicius q hoics de solis legibus
confidē z casus reliqs non time
Jura publica certissima sūt hūane
vite solacia / infirmoz auxilia / po
tentū frena / amate vn z scuritas
venit z csciā pficit Gentilitas em
vivit adlibitū vn inges morte rpit
ppia qi sit licē qd placeat Vos
iam scam ostētate diuitias pnti
bona longo situ recondita pdant
in lucem Cra bn qs no lior cit

qntu z moib9 pbis z liualcta facul
tate reluxit ideo eu vos vicariu
pfiture duxim9 ut cu tata dignitate
z caulem videam singula destinasse
z fruim9 q tu alias gaudebatis
Et intelligite hoies non ta corpoea
vi q bone pscien q illos mito pro
tuat cresce qui pnt alys iusta psta
re **Gemello v. senatori ut**
cunda q spretis hostibus
repatriauit roma posses
siones pstine restituatur
Merent bona q maz vis
sis elegisse clementia ut
eos vaciter indicasse p
augmenta pria possim9
onde Ideo si tibi9 publica dem
pstita largitate qntomgs eos sua
digum e possidere quos qnunc inmu
pbat esse iuste Spectabil itaq
magn9 hostiu qustatoe dapnata
q nata e remistes ad rom tpata
ut impiu tu9 absencia qtigisse
dicit ut eis potuiss pre suba
alio puti iussione sanctim9 qtis
ta in agris q in capis vrbanis ac
rusticis ul quisq sibi qpetes qlib mo
re amissu poterit applicare sz alii
recuperet tarditate ketuces et
ma auctoitate dominy ius ome qd
hnit nec questione cu de rebus
sibi antiq possessione qpetetib9
volum9 sustine cui ppositu nei e
cura noua prestare
Comonitoriu danieli ut
ordinacoe sua dispensent
arche marmoree p sepe
liendis funeib9 mortuorum
Decet ut pallatis nro famu
tibus iustis comodis qsula
q fructuosu dz esse publi
cus labor ut quius obsequ

nos gratuita nie debent sinceri
tas p modata qpendia prouin
m9 Et io artis tue peria delecta
ti qua mercauadis ac ornadis
marmoribus diligent exces pu
tu auctoitate qcedim9 ut te ro
nabilit ordinate dispensent ar
che q in rauenati vrbe ad recon
denda funera disthut tuo bificio
quanata cadauera pua qsolacio
sit ligetu sz qui die tu de mundi
qusatone discedut Corpora vo
dulces quoda supstites no relinquunt
hit qbusda venut doloces ad fau
z miseca sorte votorz cresit mitati
b9 d' huana morte copedio statu
ut no sit iniqtas ab hac occasione
taxata ne cogat misei int acerba
luctu quia plorare dispedia facul
tatu Et nephanda deuotoe gstitu
a vrgeat matrimonia p mortuis pde
a dilecta corpa vilissimis foueis po
tius dolentes abyre Sit mo9 i volu
tate posceciu qm ipa miseratio pro
inentib9 fat Nam mi9 dz ledi cui
amplius p pietatis officio videt impo
ni **Arrulle sagioni z ferro**
tithis apparitorib9 ut cunda
reddant sua que pstith igiauit
Inter glosas republice curas
q ppeti cogitacoe dco anxia
liante reuolu9 cord nro e
leuame humiliu ut cotra pote
tia supborz nre pietatis opponat
obstaculu Nec liceat quisq apud nos
audacie su9 e ppositiq superba talia
Castorii r flebili calamitate pmoti
que exitialis aciens diuitiorz psst
inuidia occasione pbuim9 salutal
b9 instituitis ut plus valet nre pietatis
auxiliu qz inq calliditas impborz

cilis io pnti auctoritate decernimus ut
si p'fata uir magnifica fausti ea q
Castorius possidebat, ut publice titu-
lis imminebit ut p'uata vsurpatione
dederunt mox ei p'dia cu alio eiusd
meriti nobilis inmeritis amoto p'sona
fore reddat. Vt crudelibus suppriens
afflicto pietatis mire remedio gsula9
Si qd aut inhiat p'sumptione mediis
invenerit ut ad ea q iussa sut ydo-
neq reputat repim ad nos dedu
cite vinculis illigatum ut pena possit
satis fieri tam facinoris facultas non
sufficit ultionem. Illi igit' gfusione tam
inique inclitas impetum conquiescat ne no
tam castorium q3 nrm votum p'secu
videat. Et si p9 h' occasione q'libz
sepe inquietatum castorium noster ille
artifex nore tetauerit quiqagintali
brarum auri multa p'tinus feriatur.
Sitque maior crudelitatibus pena i'spi
te illesu que vide depdabit afflictu.
Sic fiet qd districtas p'tinus tempet
ac corrigat p'tates p'torum p'fectus
barbaris non e in temuli lesione p'miss9
Et cui a nobis assurgit officiendi
p'tas miseris abrogat. Hic omes
intelligat quo delectem equitatis
amore ut e potentia iudicum inores
velimus minuere quibus boa gsace
possimus augere
Fausto viro illust' indulget
licentia secedendi ad provin
ciam et iterum redeundi Romam
Humane consuetudinis est
vt variata plus cupiant
et quamvis in usu habeant ex
nimia fastidium p'stet ome qd fi
at. Proinde patris meritis urgit' i'
morandi desponde voluntatis q'r
ta indutias tibi postulas debere g
cedi. Non q' te habitatio tanta tra
p'cedeat. Sz qd dulcior fiat re
novata ingressio. Atq3 io illust'
magnitudinem tue secedendi ad p'
vinciam q'tuor mensium indutias
pietas nra largitur. Ita ut ex
p'letis eisdem ad penates p'prios re
dire festines. Qui enim habitatio
Roma quam multiplici volumus
densare qui enim subtractis incolis
urbium optimatissima non careat
hoc est et vobis inditum aptissimum
qui senatore Romanus posset dolere tar
data. Ubi illa gra p'ntium ubi tanta
memini possit respica pulcritudo
piaculi generis e absente s' Roma
ducuius fatere q' in ea p'nt gstitutis
laribus habitare
Archimedoro viro illust'
ut veniat ad p'ntia regis
et secum demoretur
Congruit comitatui nrm
vis nos decorare nobili
bus ut et illorum expleat
votum et obsequium nrm decentius or
net multa p'sonarum. Proinde magni
tudine tuam ad conspectum nros qs
tibi non ambigimus esse gfusos
hys oraculis evocamus ut q' lon
ga nobiscum etate usatus es p'nac
ine dulcedine capiaris. Festinat
enim ad principem q' ut solum p't vide
p'ciauit. Nam quibus licet nra
colloquia inimica credit ee divina.
Quapropt' non tardamus desiderium
tuus optatus aspectum venire te
gaudentem credimus que alacter
sustinemus
Colliso viro illust' sirmiensem
panoniam committit regendam
et armis p'tegendam

Iuuat pbat̄ ornāda mādā
re siquidē ⁊ de tlibꝫ iudicāt
gaudꝫ eligētib; ⁊ eoꝝ ē sētētia
sōā q̄ cmittit̄ appbat̄ Nam
ut optam⁹ esse q̄ placeat ita tuam
ut q̄ placuerit contestat Unde
pspecis inciatꝫ auspitijs ad spi
mēsem panoniā quodā sedem
gothoꝝ pstitisse illustris cmgli dig
tate pditꝫ commissa q̃ tibi pvīn
tia armis ptege iure compone
ut antiquos defensores recipe leta
possit q̄ se iurib; cognoscat prīcibꝫ fe
liciter paruisse Nosti q̄ te nobis ꝑ
certitate cmēdēs sola tibi placēdi
via est si que gerim⁹ imiteris Eq
tati sane innocētia animi defen
de iuitute ut int̄ nationū magne
tudinē prīsam gothoꝝ posse de
mrāre iusticiā Qui sit ſſ ſitcē
in laudū medio cstituti ut ⁊
romanoꝝ prudētiā capent ūtutēq;
gētiū possident Romane cswetu
dinis absolute molimina ūb; i
porq; nō armis cā tractet̄ nisi
quictu negociū pende cū prīe
adiurator alienū furtū nō ciaꝫ
reddet ne plꝫ cuulis intento
rapiat quā bella cfirmat̄ stu
ta in hostes eigat nō parētes
⁊ ne que forte ad mortē vide
at̄ papitate paupitas redde ꝑtī
bꝫ gloriosum plane dapnū letuꝫ
a nobis gēte ūb̄ennūm sētim stā
utile poteris ibi placate pposito
⁊ mrīs ūē iudicijs dignum si des
pedim uder sibeat ut vita priuꝫ
acquirat Cupis cswetudo mīa feris
metibꝫ inserat̄ dont̄ creuuletꝫ
amꝫ velle vīme cspectat

Unnis barbaris ⁊ romanis
panonie cigod pvīne pvi
nalibꝫ sup eos ut eti rectori obediat

Institutū suū prudētia mā
non deserit cū subiectis ſp in
certa psutuā disposuit ut ad
maiorē deuocē se cserat q̄
suā utāꝫ nos hūisse cognoscit Illic
ē q̃ collisto ūo illust̄ noie vibuss
potetꝫ gubnatoꝫ ūrāꝫ defensioneq;
cmisim⁹ ut q̄ sic multa dedit atten⁹
expimēta ūtutis augeat̄ porꝫ i fu
turis Erꝫ io pacaꝫ ūram sepiꝫ appba
tam iuīc q̃ cui prīti mostrate qbꝫ
in hīs q̄ p rigni mū utilitate tona
bilit̄ agenda pcepit deuotōe pbal̄
compleat̄ Eā fidem cstātia pbat
⁊ ille integtate ipē asserit metis q̄
iugibꝫ psistat obsequijs Illud p
tetea vos tredim⁹ amonēdos
ut nō in vos ſſ inhoste seuīe vi
bus cupiatis Res pua nō vos ducat
ad ex̄ma discrimia atque sate iustē
qua mūdꝫ letatur Curad mo
nomathia ter̄tis q̄ venale iudice
nō hētis immai Pessime q̄ prītes
eigit bradium p quibꝫ cstat glose
moriend Quid opꝫ ē hoꝫ ligrū
si taꝫ maꝫ agat armata ā vnde
pax esse credit̄ si sib cuilitate pug
netur Imitamini ērē gothos iuos
q̄ fois plia intꝫ norut cirēe mo
destia Sic vos volum⁹ vīuē que
admodū prītes uros certentis psta
te dno floruisse

Enncom vio comiti cmit
tit offi^m̄ siliqtarii ut dapna
publica explorado insrcāt
ca ad erarium

Amam⁹ publicas actombus
psonas inserere moꝫ pbitate
cōspicuas ut p obsequiā fide
suā nobis crescat utilitatis augmē
tū Unde sinceritate animi tui et
pclara tua documēta nosctes
siliquatarii titulū que fide domitatꝫ

tue dedicamus ad derisione medicos
prime 2e 2 ? p provintia dalmatica
ordinatus tibi nra committit ut qlibz
fraudis vestigio dapnu publicum
te fuerit explorante compti pervl
suo ms errantis inferat q no
tm mira qrim9 q m moes pbicto
depphende festinam9 Postea ferraias
posito dalmacie tumelo te vitalis in
bem9 inqre q auxiliate do rigorem
ferri pturit terena molliciis 2 igne
decorquitur vt indurate transferat
tpe auxiliate deo prie defensio veit
tpe agro vtilitas puatur 2 i vsu
huane vite multiplici comoditate por
rigit aio ipi imparat 2 servire cogit
completos paupib9 gstant armatis
Conveit itaq huic psm diligeti in
dagatoe rimari p qua 2 nobis gnavi
lucra 2 hostib9 pcurat exicia esto
g de antefata discussione sollicitus
2 in publicas vtilitatib9 tpatus vt itm
honabile tepediu crescedi tibi pia
te possit augmentum

**Ffsimi viro illust comiti sup
dictum offitiale sliqua b' 2ecto
medat**

Quamis prudencie tue sit utili
tati publice deputatis fre
psidiu bn amonito nra se
cumulat ut securius fiat ubi se fluen
tia nre iussionis accomodat Symeo
nem itaq vire clarissimu cui9 fides
olim e nobis cognita 2 devoto com
pbata ad ordinatos slliquarii n° no fra
tria ad provincia dalmatica nra ordi
natoe direximus cui no neges expe
tita solacia ut sublimitas tua nobis
qmedatore fiat ni actib9 se publicis
pbe festinat

**Iohani senatori capanie ra
pit mitucione sua ne cum
potencia psiti psequatur**

Propositu e pietatis regie
locu iustis odys amputare
2 ptatis armate supalimu
cohibe tuenda iussionis infesta e
sigdem hmilib9 supioris offensa
ni ad laudem transitur s vindicta
de mediocrib9 acquiratur Pinde
qui vaia psecutoe iactatus ad pie
tatis nre remedia non irrite quo
lasti asseris emmentissima psonuaz
tibi met esse rrori ne privata inte
saciaret odia p publica disciplinaz
Ez nos q donatas digtates iuste
pare cupim9 non doloi cogi illatas
psuptoncs nra te tucoe vallam9
vt regie maiestatis obiectu fer
uentu furor animo in suis tantibus
elidatur 2 de se magis penas suat
pternia qui cohibent inoxia ta
qui em uider diat q dm 2 iustus
putatur qr no qd ab eqtate sunt
psippbia no tenetur Restat nue
ut assumptu impleas gsulautatis offi
et te utilitatib9 publicis qs tuos e
gsse gstiteit decessores sedulus at
devotus impedas quiq a nobis p
tegeris bn modestie pare festines
nam si gaudio psfrueris qd alesioe
tua psectos pcorum remotos esse cog
stas q sub illo esse miraris q te ma
le agetem passus esse cognoscas

**Cassiodoro v illust patrio
invitat cu vondo ad suu
obsequium**

Gratus nobis e eo p assp
tue q nris animis glosis
actionib9 insederut qm p
petuu obside dederut acuis su
q pcetuu aput nos pbati sut stu
de uitutu Unde magnitudinem tua
glosa nobis seruitio pbata ad co
mitatu iussio pntib9 evocamus

Ut et ornatus de te talibus crescat obsequiis et tu nostris conspectibus augearis. Convenit enim te etiam tempore quo intrasti fecisti eximie tua praedicari. Ornasti de constantiae integritate palatia. Dixisti pro illis alta quiete sicut omnibus satis notum est et qui te noluit ponere te in potestate nesciuit putari aut tribunalibus te in ditem sine dampno alicuius troe inde redire. Procerum satis auctus quam ullo pretio vendebatis. Civis item non desideret videre cui nos publice constat gratiam retulisse. Nam quod alterum tempore incontaminati primus te etiam palatio teste laudamus. Deinde gradus accelera festinus adventu alacrem venire gaudentem quam se a principe sustinuisse posse cognoscat.

Argolico v. illust. ecomedan do quedam multit Roma

Quis nesciat nostrum esse commodum supplicantum adquisitum et illud bonis principibus recte accidere quod benigna potuerint largitate praestare. Sunt enim dona regia quasi semina sparsa in segetem que alescunt in vota cuncta perveniunt. Optamus quod nunquam inter collata diminuere ut possit ubique nostra beneficia pullulare. Atque ideo vir illustris et magnificus patricius Paulinus auctoritate supplicationis accepta quod sunt in subditis horrea longi temporis vetustate destructa quibus utique illud vocabulum praefixit antiquitas sed nunc usui publico minime necessaria esse monstrantur ut aliqua ibidem esse que ad fiscum pertinent congregata. Praefato viro cum omnibus ad se pertinentibus absoluta liberalitate concedimus ut edificandi et ad posteros transmittendi assumpta licentia suis utilitatibus profutura disponat. Grata confert magis rei munus quisquis diruta maluerit suscipere reparando. In ea praesertim urbe ubi cuncta dignum est constructa velle ne inter tot decora moenium deformis appareat ruina saxorum. In aliis ergo civitatibus minus integra sustinentur. In ea vero hic mediocre aliquid patimur quae mundi principaliter dicitur laudare.

Argolico v. illust. praefecto Rome dedit antiqua diruta horrea ut alia sibi repararet

Romane civitatis cura nobis semper pervigilat. Quid enim est dignius quod tractare debeamus quam reparationem eius exigere quae ornatum constat nostrae reipublicae continere. Proinde illustris sublimitas tua spectabilem virum Iohannem nos direxisse cognoscat propter splendidas Romane civitatis cloacas quae tantum visentibus conferunt stuporem ut aliarum civitatum possint miracula superare. Videas illic fluvios quasi montibus concavis clausos per ingentia saxa decurrere, videas structis navibus per aquas rapidas non minima sollicitudine navigari, ne praecipitato torrente marina possint naufragia sustinere. Hinc Roma singularis quanta in te sit potest colligi multitudo. Quae enim urbium audeat tuis culminibus contendere quando nec ima tua possunt similitudinem reperire. Et ideo supradicto Iohanni officii vestri solatia vos praebere censemus, quatinus ordinationes nostras publicitas volumus impleri personas privatas magis amonentes q audacia ingesserit illicitatis.

Senatui urbis Rome ut quidam qui aquam molarum et ortorum irrigatorum ad sua possessionem reduxerat

Quamvis universe reipublice nostre infatigabilem curam desideremus impendere et deo favente ad statum studeamus cuncta pristinum

Romane civitatis sollicitudo nos augmenta constringit, ut quecumque decoris impedit competenter gaudeamus exhibere. Pervenit itaque ad nostram conscientiam suggestione multorum, quod prava non potest dissimulari commissa: plurima in preiudicium urbis Rome detestabiles presumptiones assumere, ut cui nos summis desideriis adhibemus studium, aliud parat incestum. Propter ordinationes nostras ad vestram facimus notitiam pervenire, ubi amplius contigit civitatis nostre dispendia. Supplicatur quod commodi civium prestat aqua formarum, quam primo debet studio communi, alii molas convertendas, ut ortos irrigandos fuisse derivata. Ipse locus et miserabile in urbe Roma fieri quod per agros vix debet assumi. Et quod non possumus admissa quantitate ulterius corrigere, ne diu fabricis prodesse possimus legum tuitione destituimus. Si quis nefandissime rei deinceps defensione innititur, accepto precio competenter suum vendit errorem, ut quod lesionem publicis prestat fabricis non presumat ulterius, ne quod nunc sub largitate corrigimus, postea severissime vindicemus. Si vero tale aliquid in media presumptione temptatum est, sine dubitatione tollatur. Unicum enim desiderio pravo qualibet utilitas [illegible] cui ut in causis iustis vix a iudicio potuit obviari. Mancipia vero formarum servitio principum provisione deputata in privatorum cognovimus transisse dominium. Est preterea non minimum pondus direptionis [illegible] molestissimum etiam plumbi de ornatu menium referatur esse sublatum, et quam auctores suos scelus conservarunt. Est enim Ionatas Saul rex plumbi. Midas auri regnator fugere reperire. Et quod inserit est in famam prudentia caly

suscepit, nos opinionem neglegentia incurrisse videamus. Templa et loca publica, que petentibus multis ad reparationem concessimus, subversioni fuisse potius mancipata. Et quia malarum rerum emendatio nos delectet, ne gesta videantur ex tacitumitate licentia, Iohannem virum spectabilem clarissimum nostra instantia adhibuimus, qui super memoratis diversis inquirenda, ut cuncta suo ordine discussa nobis relatione obsequio renunciet. Clarissimus quid de singulis rebus a detestationibus [illegible] fieri oportet, mox nunc iustitie respectu adhibete nunc studia pietate sollicita, ut inquisitione qua debuerat parte gesta videamus mente concepta.

Gemello senatori relaxantur tributa eis qui obsidionem et famem pertulerunt

Constat apud nos fidelium nostro pie servitia, sed imperia sub tristibus infortunia reape meliora. Arelatensibus itaque qui nostris partibus perdurantem gloriose obsidionis penuria pertulerunt per indictionem quartam fiscalia tributa nostra relaxat clementia, ita ut futuro tempore ad solita redeant functiones. Clarissimus et nos bene meritis vicissitudinem reddidisse videamur, et ab illis tunc res poposcat solita devotio non negetur. Vacent in libertate qui pro nobis maluerunt in angustiis esse. Sint leti qui tristia fideliter pertulerunt. Non decet stati de tributis esse sollicitum qui tantum vix potuit de ab clinare postinum. Quietis ista non obsessis ingerimus. Quid enim a domino quesieri exigas, que tu non voluisse cognoscas. Pro se vectigal nobis dederunt fidei sue conviscio cui ut viles

pecunias exigat quas glosas conscias ob
tulerunt

Argolico v. illustri laudando quendam fratrem eius recipi ad senatum

Gratum est nobis vota nostra
ita sacri ordinis augmen-
ta proficere. Letamur itaque vi-
ros eligere qui luce meritorum
senatoria radiare ut laudem quam spe-
cialis deferat gratia dignitatis. Curia na-
que disciplinis veteris plena nec ei iudicari
potest extraneus qui bonarum artium est
alumpnus. Atque ideo illustris magnificentia
tua in clarissimo armentario atque
superno eius filio ea faciat exhiberi
que ita reverendos tunc tamen dic-
tat antistitas. Hic enim prefatus arme-
tarius qui et privatum bono et suo nobis
commendat ingenio exigens meritis qua
spat aliquis paribus dignitatem illa quidem
digniora sit et senatorio vestiatur honore
togata professio ut nulla tibi doctorum
audeat armentarius libere proferre sermonem
nec frenet impudens (?) tempore que hor-
tantur ad vocem mire facundie. Glosa
est demum spei litterarum. Quod primum est quod in
homine mores rogat. Secundum quod vocum gratias
subministrat. Ita utroque beneficio mi-
rabilis ornatur et tacitus et loquentes
ducatur qui ad penetralia libertatis lau-
dati merito suo ornari nostro iudicio hi-
turi sine dubio gratissimum senatum.
Rerum ars est facere de irato benivolum
de suspecto placatum de austero mitem
de adversante propicium. Quid quod paribus
imponere non possit quod flectere animum
iudicantis invaluit

Massiliensibus deputat prefectum gubernatorem pastorem et rectorem

Prepositi nostri est probatas forti-
tudine et moderacione personas
ad ordinationem vestram defensione
que dirige ut et provincialium bis (?) subie-
ctione et utilitas publica bonis proficiat (?)
dibus augeat. Unde comitem
Marabadum nobis exultate comptu ad
Massiliensem civitatem dedidimus di-
gendum ut quamquam ad seniatem (?) vestram
preceret dominacione preficiat in corporis
fide nostre vitam possit lene (?) iustitie
moribus solacium ferat in pollectibus
severitate sue districtionis obviat
sicut demum opprimi persupprone patiatur
nunquam sed omnes rogat ad iustum ut
flectet impium. Conspicue designato
vio in hijs que vobis pro publica uti-
litate precepit libentibus animis obe-
dite ut fides nostra que iam prioribus
minus est eius subsequentibus declaret
indulte gratia gratum esse obse-
quium quod devocione perpetua custodit
nos autem reddere cogitavimus locum vitis
studium quem impensa servitia non
possumus oblivisci

Augerino comiti ex ordinacio regis que sunt liberis conscripta debet permanere in suo robore

Libertate nostra firma decer-
tene constanter ita in totius
sit debet esse principis votum ne
prestudio malignorum convelli quod
nostra nosca firmari. Atque
ideo presentis iussione censemus ut quicquid
serena ordinacione parentum liberum
tibi munitis tue pro petitione constituit
deputasse in suo robore debeat
permanere ne aliquid metuas revoca-
bilem questionem que iam beneficium possides
firmitate

Aurigeno v. clarissimo comiti ut causa que audiatur et tractetur in qua pauperum gravari debet potestate

Pietatis nostre propositum est im-
periosis affectibus audaciam
non negare maxime cum moris
nostri sit ad leges cuncta committere ut
et torquens meat affectum et pulsa-
tus sicut se gratuletur sustinuisse iudicium.

Unde sitimus q magistrum vir prouidi
vendatum se et ipse negocium / et pre
quieti lis et eis ipsones fuisse con
tentatus licet q in causis sue suspec
ta possit a dir velle tredit eius po
sse videtur Tu auctoritate ate seruata
violentia papimus admonendi ut sub
sponsione legittima instructam
persona ad comitatum nostrum dirige se
permittat q apud delegatos momentu
uro iudices eis intencionibus vale
at probe ipsi Alter licet pena sue
zecepiens audacie si q magistrum vir
habuerit falsitate euentu

Petro epo ut cuidam reddat
partem facultatis patris sui

Si in alienis causis statu
diem tua q adhibere ut
p vos iurgatum strepitu
cognoscat quanto magis ad vos tramitti
dz qd vos spectat auctoritas Alt io
sitatas tua a germano nos additos
flebili allegatione cognoscat / q se filium
legittimum asserit quondam thomatis
dites parte facultatis patris sui a stri
tate tua teneri / sibi utique legibus ope
tentem Et petito si veritate fulcit
et genitoris eius sbaz probavis me q
pete supplicatam Considerata iusticia q
dores alios / pene obseruatoris longe
dispendio probi debita tribuat Cum
tates tuas gentas te utique dz indice
timari / a q spectanda z magis cp tibi
imponenda iusticia Erz si that tas
sub equitate spata tuis nunc deffinit
arbitrium / nouis supplicas querelam
ad nostram audientiam perducenda Tu
ctem dores votes pauperum no de
bet negligi qd pt iusticia comittam

Chymaldo Comiti patali et il
lustri ut in puincia sua non paciatur
fieri violentiam

Quamus pietatis me constat
votum ut ubique moderata

ubique auila pagant Maxime ubi
optimus ubi gen in regionibus gal
licanis ubi et recens vastatio non
poterat iniura / et ipsa uita ubi platae
Et ubi nois fama principis siquidem
fama opinioz longe lateque diffe
minat publicatorum custodita securitas
Et v exitatur digit no quadi si de
fendendi potius estimetur Alt io pru
ti auctoritate delegamus ut i ammoe
q resides nulla fieri violenta paciaris
Unat ut exitatur tuulit tu eduis
gessit ei destinata defensio / Nec aliqui
illos a nris sinatis pati qd ab ho
stili initium oppressione liberari

ffelici v Comiti ut obseruet antiquas
consuetudines et ne subtrahat aurigis
debita q prius sunt indulta

Equitatis ro persuadet ut extre
tibus letitia publica consuetudine
seruemus antiquitus positum a
consule veniente tum constat esse po
siti ut debeat ex liberalitate laudari
ne videat aliud dignitas promitte et
aliud senatorum velle complere Quia
sub opinione munificus partum no derz
inveniri Quia irrumbat fama publica
in consule tenacitate obscuritas Cum
illustris magnitudo tua a mediolanen
sibus aurigis / nos additos esse q ostat
illa 6 nris tempibus fuisse subtracta q
mos prisci indulserat / cui prestare tpe
munificencia sit pro lege Quinde si
nullo mendacio asserta sunt sub
limitate vra perspicu q apreriquirit vetus
tate consuo quodda priuilegio velut
debita q donat exposcit Nec liq ne
qui qd te q ostet ab antiquitate largiri

Uniuersis prouincialibus i gallia
constitutis super vastatoz ipis illa
ta indulgentiam tributariam fructionem

Quamus sensu nostre pietatis tota
multiplex cogitationibus tradat

et diversas regni partes coniuncta sedulitate respiciat / consuetudine tamen remedia vestre utilitatis aperimus. Cum apud conscientiam nostram lesionis gemitus est pulsatum tardare non possumus estimare remedium quod fuit in gratia dilatione suspensum. Illa ex crescentibus morbis leso debetur auxilium promittitur, cum medicina differtur / Vobis itaque hostili feritate vastatis pro qualitate lesionis pro indictione quartam tertiam relaxavimus ascripte tributarie functionis. Quia non gratulamur exigere quod tristis noscitur solutor offerre / Ista tamen ut dixi illis qui constat intacta, exercituales iuvantur expense / quia in totum devotio deserere non debet / quos post labores cognoscit / invalidos est siquidem idoneus defensor / nam animus ministrat audaciam cum vita roboris fuerit corporeo destituta

Gemello v. senatori ut gravitas devehat frumenta que destinavit de Ytalia

Vocabile sit omne quod celi ordinatione disponitur. Nam diversis omnibus sub provisione subiectos curam tamen non gravare / Quod enim extrema ad unumquemque redit cum summa unius includit. Tritica itaque quam ob exercituales expensas magna prudentia de Ytalia destinavit ne fatigata provincia quam provisione lederetur ad castella super Druentiam constituta de Massiliensibus horreis constat esse portanda. Quapropter iubemus ut studium devehendi super dicte speciei gnaviter subeat quatenus possit celeriter fieri quod universis studio videtur assumi

Universis provincialibus in Gallys constitutis qualiter ex Ytalia ad eorum defensorem destinavit exercitum

Nos et expensas exercituales unde oportet sub principe benigno remedia postulare subiectis. Tam superfluitatem procedit humanitas / et nimio modo posterioris fuit nota quod prestita semper siquidem primoti iustitia miseramus ut per aliqua illesa provincie Gothis nostris alimonia recepta prestaret. Sed quia licet provincie sit humana modo tertio diu varietate non licet vivere quod per hunc situm fuit immutatum. Sed ut necessaria possessores illationem cogantur ex Italia destinamus exercituales expensas ut ad defensionem vestram directus exercitus nostris humanitatibus alatur solumque auxilium provincie de magna congregatione sentirent. Ducibus etiam ac prepositis sufficientem tritici summam precipimus quantitatem ubi corpus prebende et si non potuerit coemi tamen in dispendio aliquo debuisset comparari. Quia dilationem vestram non iam voluimus imponere quod vos potuistis ut arbitrati offerre.

Unigis spathario ut mancipia prioribus restituat dominis

Delectamur iure Romano vivere quos armis cupimus vindicare nec minor nobis est cura moralium quam potest esse bellorum. Quid enim proficit barbaros removisse confusos nisi vivatur ex legibus. Quapropter cum Deo propitio Gallias exercitus noster intravit si qua mancipia servientium Dalmatia ad alios se quam quorum sunt debita contulerunt prioribus dominis iubemus sine aliqua dubitatione restitui. Non enim confundi debet iure imperante iustitia nec potest abiectus favere servitio libertatis defensor. Aliorum forte regum prelia captarunt civitate aut predas appetunt aut ruinas nobis propositum est Deo iuvante sic vincere ut subiecti se doleant nostrum dominium tardius acquisisse.

Universis possessoribus Arelatensis provincie volens lesos incolas in fovendo transmittit pecuniam pro ipsorum elevatione

Quamvis primum sit leges iudicis reservare et in orbem malis succurrere pietatis unde bonis utrumque humanitas nostra coniungit ut et largitatis remedia civibus consulamus et ad cultum reducere aliqua menia sustinemus. Sic enim fiat ut fortuna urbis quam in membris eius subtraxit quod decore monstret. Proinde reparatione itaque munerum Armaletensium et turrium vetustatem etiam petitione dicitis esse in civitate victualia quod quoniam relevare videat expensas fecimus ipsa ut vobis desinetur tum tempus navigationis arripsit. Relevate nunc animos et de nostra promissione bene futuri temporis spem tenetote. Diuino favore habetote fiduciam quod non magis est quam in his vel quod in horreis continetur.

Valerio v. c. comiti ut examinatione diligenti causam discutiat

Iustitiae nostrae convenit ut de indultis beneficiis calumpnias fieri non sinamus. Et quicquid pia largitate tegit fugata nube mendacii relevemus. Defensores itaque sacrosancte ecclesie Romane questi sunt bone recordationis quendam sui procuratum domum in sacratissima urbe positam ab eutrasio acolito instrumentis factis solemniter comparasse quam per annorum longa curricula etiam Romana quieto iure suggerunt possedisse et in usus alios sanctitate domum transtulisse. Nunc autem excepte arte superstitionis plebem ipsam fronte duratam cum sinagoga ibidem fuisse minis tonantibus inclamatur cum humanos usus habitacula longe aliter formata detorqueat quod post esse incorata constructio. Quapropter magnitudo tua quem sunt pro parte probatam iustitiam causam diligenti examinatione discutiat et si vera cognoverit quod venit in querela comprobata certitudine diffiniat. Itaque si quamvis actibus sunt calumpnie submovende tanto magis emendanda credimus quae ecclesia diminutione tangunt.

Decorato viro comiti relegatur quidam in exilium propter culpam capitalem

Mateia est gloriae principalis delinquentis reatum quod non culpam castigationes exigerent locum pietatis non respicit. Quod enim salubris ordinatio generat si morum probitas cuncta compotat. Arida siccitas bonis fructibus pluvie madentis expetat. Salutiferis medicinarum manibus non infirma valitudo non indiget. Sed cum imbecillitate succubuit querunt remedia tribuenti. Quapropter casibus asperis prestandis est sub laude iustitie moderamen ut nisi vindictam pariamus supra quae parat ut culpa insultare primendo remissior patiamur. Tratis itaque precibus allegasti virum spectabilis Venatii litaniae et Brutiorum provincie odiorum et acerbitate compressum custodie longo situ laborantem in confessionem raptu adulte puelle valeant funesse compulsum ut gratius tibi sunt temporis sortes mortis expecte quam tormentorum crudelia sustinere inter supplicias enim clamantes angustias votum est piae potius quam nunc causam detestabiles sensus penarum excludit. Dulcissime salutis affectum tui adversarii florentes ingenio. Illud est quod nunc patet iustitia addiciens defensorum tibi patrocinia sepius postulatum fuisse subtracta. Cum adversarii florentes ingenio est invenire te possent legum laqueis obligare. Quae suppliciter tum efficiatur anime nostre pietatem intraret paulatim quod ad nunc vera defecerit sortiit Brutiorum provincie inspirata rationem quem privatam allegationem tragedie voce compressit serenitate negando credi cum fidem publicam fallatur supplicatum. Ideoque assputate

pene nostra lenitate mollimus statuen-
tes ut ex data die prelati oraculi commen-
su patiaris exilium. Ita ut illis per consti-
tuta nostra sub qualibet imputatione tibi lice-
at obiecte timere infamie. Cum plebis
et principum maculosis notis inficiate
opinionis abstergere. Sed hoc exacto tempore
patrie rebus ex omnibus reformatum ius
tibi sit omne quod periit. Cetera ulla cum inge-
niste probratia versione tensemus
que tali volumus exilio detineri pe-
na trium librarum auri mechilonimus co-
mminantes si quis aut obviando aut aliter
intelligendo preceptis nostris violare tem-
taverit constitutum. Sed quoniam hec constituta
ad innocentes reformamus usque pertendi
ne sua cuique nimie videatur ingratia
profugisse. Presenti auctoritate eos a for-
midine liberamus quos utpote nescientes
in eadem tamen quolibet loco vel tempore infuisse
constiterit. Filius enim videtur absenti quam
non hoc constituat timor.

**Faustino preposito relegatur quidam
in exilium propter homicidium ad in-
sulam Wlcanie**

Inter preconia pietatis accedit mi-
tigata districtio. Et suis beneficio
ponit quam pena debita concordata
moderatione palpavit. Iovinum cura-
lem quem corrector Lucanie Bruciorum
que relationem nobis suggerit sanguinis effu-
sione pollutum. Quia cum invicem
intercomis ardoribus excitatis rixa
vocum usque ad nephariam collegae de-
duxit interitum. Sed conscius facti sui intra
ecclesie septa refugiens declinare se cre-
didit prescripta legibus ultione. Wlca-
nie insule perpetua relegatione dap-
namus. Ut et sacrato templo detulisse
reverentiam videamur nec vindictam criminis
evadat in toto qui innocenti non credidit
esse parcendum. Careat proprio patrio
foco cui in extinguibili incendio medio
ubi viscera terre non deficiunt cum
tot seculis ingenti consumantur flamma
siquidem ista terrena quam aliena cor-
poris in minutione nutritur, et si non as-
sumunt extinguuntur. Ardet continue
inter medias undas mons quantitatis
indefecta, nec minuitur quod resolvi pos-
se sentitur. Ex hoc inextimabilis
potentia sub tantis tremendi ipso
quem ille vorax ignis ademerit
ita quemadmodum saxa incolumia per-
manent si ipsa ignis ad nutum de-
coqueret. Potentia siquidem divina
sit de contrariis ubique miraculum facit per-
petuum ut palam conspicta occul-
tissimis instauret augmentis quod
velit stare temporibus diutinis. Unum et
et alii montes motibus vaporatis ex-
estuat nullus sibi appellatione respectus
estimandi ex gravius succenditur
qui Wlcanum nomine nuncupatur. Mittatur
igitur reus capitis in locum predictum
unius. Careat quo utrum mundo de
quo alterum crudeliter fugavit exitio.
Cum superstes recipit quod eventu
mortis influxit. Salamandre se-
cutus exemplum qui plerumque degit in ignibus
Cato igitur naturali frigore constringitur ut
flammis ardentibus tegitur. Subti-
le ac purum animal lumbricus assidue
flavo colore vestitum vita prestat soli
quam mortua cuncta consumit. Memorat
autem cum presentem senatores hanc in-
sulam ante aliquos annos undarum rupto
tergore ignibus erupisse. Cum Hanni-
bal apud Prussiam Bittinie regem
veneno sentit ipse pugnavit. Hic
tantus dux ad Romanorum ludibria perve-
niret. Populus in mari ut mos tanta
flamarum congregatione surrexit, marinis
fluctibus habere absconditum. Et ar-
dor ibi idem penitus vincit, quem
tanta unda videbatur obruere.

**Universis Gothis et Romanis circa
Carrucana castella consisten-
tibus ut in Vernea castello
sibi domicilia construant**

Laeta q(ui)de(m) e(ss)e dicitis p(ro)uida
iussio dominantiu(m) q(uando) illud
q(uo)d vos debuistis expetere
vos videtis offerri. Illud e(ni)m
gratia q(ua)n lucramur ubi(que) p(ro) adhibe(n)da
cautela(m) q(uae) aut sit nimia q(uae) no(n)
giat esse sup(er)flua. Et ideo Leodif
sredo saionem n(ost)ro p(re)sentis delegam(us)
iussione ut eius instantia in Verruca
castello vobis domicilia construatis.
Qui appositione sui (con)gruum nomen acce
pit. Est e(ni)m in medijs campis tu
mulus saxeus in rotunditate(m) (con)gestus
q(ui) p(ro)ceris lateribus silvis erasus
totus mons quasi una turris efficitur.
Cui(us) ima graciliora sunt q(ua)m cacu
mina, et mollissimi fungi mo(re) su
p(er)ius extendit(ur), cu(m) in inferiori p(ar)te
teneat(ur). Agger sine pugna ob
sessio secura, ubi nec adversarius
quicq(uam) p(re)sumat, nec inclusus aliq(ui)d
expavescat. Hunc Athesis inter
fluvios honor(us) amen(is) gurgitis
puritate p(re)terfluit. Causa p(re)stans
munimi(ni)s et decoris castr(um) pene
i(n) mundo singulare, tene(n)s claustra
p(ro)vincie. Quod ideo mag(is) p(ro)batur
esse p(re)cipuu(m) q(uia) feris gentibus (ob)
stat obiectu. Hoc inop(ina)bile mu
nimen securitate p(re)stat mirabile.
Quis tunc delectat habitare p(ro)uincia(m)
secura(m) credam(us) h(uius) p(ro)uinciae metu
longe e(st) tam(en) e(ss)e q(uo)d no(n) putat(ur)
cinge(re) munimi(ni)s (pro) tractanda est
in otio. Ita tunc male (con)q(ui)rit(ur) q(uo)d ne
cessitas indicat(ur). Ut planus patet
eius mergi q(ui)b(us) no(n) ex isto est
cohabitatores p(re)stitu(unt) aquiles vo
lucres futuras tempestates malunt
prudentes. Grua petunt stagna
delinqu(un)t delphini fluctu pela
gi metuentes vadosis littoribus
immorat(ur). Echini q(ui) sunt mella
canalia constantibus teneritudo
trocce delicate divitis mensis edu
futuras tempestates cognoverint
lota mutat cupientes, et illius p
senitate corporis inandi, nulla sedu
tia est. Lapillos q(ui)b(us) pares possit
esse complecti, quadam anchorarum
ponderatione librati scopulos pe
tunt quos fluctibus verandos esse
non credunt. Aves ipse adventu
q(ue) hyemis p(er)iras mutant sese p(ro)
qualitate temporis cubicula (con)q(ui)ru(n)t. Mone
et hom(inum) sollicitudo q(uae)rere ut pos
sit adversitatibus p(ro)uide(re). Ita res huma
ne mutabilitate continua quatiu(n)tur.
Et ideo p(ru)dentia (con)s(ulit) ut q(uae) sunt futura
tractentur.

Honoratis possessorib(us) defensorib(us) et curialib(us) cathaniensis civitatis de amphitheatro vetusta saxa collapsa (con)cedu(n)t(ur) i(n) usum reparatio(n)is publice.

Spectabilius e(st) nob(is) et grata de
uotio q(uo)d bo(n)as p(re)stitit iussio(n)es
et multo acceptu(m) reddit, si
illud q(uo)d licite possum(us) impar(tia)t(ur) po
stat(ur). Felicitas e(ni)m regnantis est fa
mulantes amare, q(uo)d expedit quia
labor nobis cogitationis aufert(ur)
cu(m) subiecti sibi profutura disponu(n)t.
Et ideo suggestionis v(est)re tenore co(m)
perto q(uo)d caritate civica inquietudis
moenibus susceptis absolutam hy
zei vobis testimonij esse licentia(m), nec
quicq(uam) de hac re veram h(uius) grue ex
pectate p(ri)ma mox debetis. Ura
e(ni)m munimo ura e(st) … for
titudo. Et quicq(uam) vos ab inito cepit
fama in defensionis extendit.
Saxa q(uae) (con)suggeritis de amphithe
atro longa vetustate collapsa, nec
aliq(uo)d ornatui publico iam p(ro)desse
n(isi) solas ruinas tpe ostendere
licentia vob(is) eor(um) in usu dumtaxat
publicos damus, ut in muror(um) fa
ciem surgat q(uo)d no(n) p(otes)t prodesse

si lateat quo tanta prosperitate confident quietique tanto ad innumere decorem ornatus expetit ad decorem. Tu nobis satiri gratum fore quod facitis tunc exinde gratia senescere civitatis extulerit.

Provincialibus Noricis ut liceat comutatione boves minores pro maioribus

Grate suscipienda coordinatio que dantem iuvat et accipientem pro temporis utilitate letificat. Nam quod putare possit onus ubi magis emolumentum in comutatione conspicitur. Et ideo presentibus decrevimus constitucionibus ut alie Allemannorum boves qui videntur preciosiores propter corporis granditatem, et si itineris longinquitate defecti sint, vobiscum commutare liceat minores quidem membris sed ydoneos ad laborem ut et illorum profectio sanioribus animalibus adiuvetur et vestri agri armentis grandioribus instruantur. Ita fit ut illi acquirant viribus robustos, vos forma conspicuos et quod raro solet contingere in una negociatione utrique videamini desiderata compendia percepisse.

A Faustino preposito remunerat histrionem describendo et laudando artem suam mirabilem

Quantum histrionibus cara constancia honestum quam votum, tanto preciosior est cum in eis probabilis invenitur. Assitus Cartem Thomam traxisse ubi aliquis se laudare non putaverat invenire. Dudum siquidem Thomati aurige ex orientis partibus advenienti annonas racionales compendio nostra largita est donec eius artem probaremus et animum. Sed quoniam in hoc agone primatum noscatur optinere eiusque voluntas patria derelicta nostri sedes favore delegit imperii largitate duximus illum mensurna solidandum. Sic et adsit ut ambiguum reddamus que Italie domina tum elegisse cognoscitur. Hic enim frequenter victor per diversorum ora volitavit plus vectus favore quam curribus. Suscepit presepi partem inclinatam et quos ipse fecerat tristes laboravit iterum reddere leciores, modo agitatores arte superans, modo equos velocitate transcendens frequenciam palmarum cum diu faceret maleficium inter quos magnum videatur esse per communem ad talem gloriam pervenire. Nature est enim ad pravitatem magica referri quando victoria equorum meritis non potest applicari. Spectaculum expellens gravissimos mores invitat levissimas contenciones. Evacuator honestatis, fons irriguus iurgiorum, quod vetustas quidem habuit sacrum, sed contenciosa facit posteritas esse ludibrium. Primus enim hic apud Elidem apud civitatem Oenomaus fertur edidisse, quod post Romulus in raptu Sabinarum nec dum fundatis edificiis ruraliter ostentavit Ytalie. Sed in diebus ad potenciam sua opera extollens mirandam etiam Romanis fabricam in vallem Murciam tetendit Augustus ut in mundo moles firmiter precincta montibus contineret ubi magna rerum indicia clauderentur. Bissena quippe hostia ad duodecim signa posuerunt, hec ab herculeis funibus demissis subita equalitate panduntur. Docentes totum illic ut putabatur consilio geri ubi ymago capitis congesta operatur. Colores etiam in vicem temporum quadrifida divisione fundunt. Prasinus virenti verno, venetus nubilo hyemi, roseus estati flammee, albus pruinoso autumpno dicatus est ut quasi per xij signa digrediens annus integer signaretur. Sic factum est ut ne mysteria spectatorum composita ymaginatione laudentur. Bigalune quadrigalis solis imitatione reperta est. Equum desultorum per quos tretesium ministri missos denunciant circuitus Luciferi percursorias velocitates imitantur. Sic accidit ut dum colere putarent astra religione sua ludicra

similitudine mensium [illegible] Albula in ea-
non longe ab hostiis in utraque parte ducitur
quod viginti quatuor producit ut quadrigis
predictis in certamine occurrit. Hic
dum sese preuenire conantur, eludere spectandi vo-
luptatem videntur et plus abrogare.
Septem metis certamen omne peragitur
in similitudine ebdomadis recepte. Ipse vero
mete secundum zodiacos decanos tri-
nas optinent dignitates et summitates
que ad instar solis quadrige celeres
peruagantur. Hoc orientis et occidentis
terminos designat. Euripus maris vitrei
reddit ymaginem. Unde illuc delphini
equorei aquas influunt. Obeliscorum quoque prolixi-
tates ad celi altitudinem subleuantur.
Sed potior soli, inferior lune dicatus est,
ubi sacra priscorum caldeicis signis
quasi nimis litteris indicantur. Spina infe-
licium captiuorum sorte designat, ubi du-
ces Romanorum super dorsa hostium am-
bulantes laborum suorum gaudia per-
ceperunt. Mappa vero que signum videtur
dare certaminibus, hac causa fluxit in morem.
Cum vero prandium protenderet et celeri-
tatem ut assolet auidus spectandi populus
flagitaret, ille mappam qua tergendis
manibus utebatur iussit abici per fenes-
tram ut libertatem daret certaminis po-
stulanti. Hinc tractum est ut ostensa
mappa certa videatur esse promissio
circensium futurorum. Circus a circuitu dicitur.
Circenses quasi circuenses propterea quod apud
antiquitatem rudem quia nondum spectacula
in ornatu deduxerat fabricarum, inter
enses et flumina locis virentibus agerentur.
Illic vacat quod viginti quatuor missilibus
conditis quibus certamen expeditur, profecto
ut diei noctisque hore tali numero clau-
dantur. Nec illud putetur vacuum quod me-
tarum circuitus ouorum exceptionibus expri-
matur, cum actus ipse multis superstitio-
nibus grauidus oui exemplo genitorum se ag-
gredi profitetur. Et ideo datur intelligi vo-
lubilitates atque ingestatissimos mode-
ratos nasci quos antiqui moribus ap-
tauerunt. Cetera enim Romani longe
e summo decreuerunt, dum omnia videatur ad
causas singulas pertinere. Hic tamen digne
omnimode stupendum quod illic feruor
animorum inconsulta contentione super cetera
spectacula rapiatur. Transit prasinus,
pars populi meret; precedit venetus et potior turba
ciuitatis affligitur. Nichil proficientes
feruenter insultant, nichil patientes grauiter
vulnerantur, et ad inanes contentiones sic
accedunt tamquam de statu periclitantis
patrie laboretur. Merito in morem super-
stitionum creditur esse dicatum, ubi ab
honestis moribus sic constat excedi.
Sed nos fouemus necessitate imminente
populorum quibus votum est ad talia conuenire,
dum cogitationes serias delectantur.
Paucos enim ratio capit, raros proba-
bilis oblectat intentio; ad illud potius
turba ducitur quod ad remissionem curarum con-
stat inuentum. Nam quicquid estimat vo-
luptuosum, hoc ad beatitudinem temporum in-
dicat applicandum. Quapropter largitionum
expensas non quod tales sepe ex indicto de-
mus. Expedit enim interdum desipere
ut populi possimus desiderata gaudia con-
tinere.

Consulari viro illi detestatur quod super terminis agrorum viribus et non legibus litigarunt, cum possit agrimensor litem diffinire. Capitulum

Si iudiciosa nimis interpella-
tione suggestione comperimus inlustrem
Illuenam atque Paschasium spec-
tabiles viros finalis certaminis contentio-
ne ita ut terminos causarum suarum non legibus sed
viribus crederent vendicandos. Unde miramur
tanta animositate fuisse litigatum, quia
terminus testibus aut ingestis montium aut fluminum
ripis aut arcuatis constructis aliisque
constat signis euidentibus definitum.
Quid isti faciunt si in certantes partibus

possiderent ubi nilus fluvius superveniente diluvio inundata simul vastissimus confunderet abradit. Et indiscreta terre facies redditur ubi omnia limitibus tegebantur conprobatur. Quid tunc ad arma gerere debuissent si excitata lis illa satisfactione sopita discederet. Sic enim per geometricas formas et grammaticam disciplinam ita diligenter agnoscitur quemadmodum suis omnis sermo conclusus est. Geometria quippe ut Chaldeorum gens inventa acutissimum altius sollicitudo Chaldei primum invenisse memorantur qui rationem ipsius disciplinae generaliter colligentes et in astronomicis rebus et musicis et in mechanicis et in architectonicis et in medicina et in artem logica ut quicquid potest formis generalibus contineri apta esse docuerunt. Ut pre ceteris magistra horis possit ad cogitationis ultima pervenire. Hanc post Egyptii non dissimili animi calore secuti propter augmenta in sortita que votiva inundatione amnis singulis patiuntur ad dimensionem terre et capacitates formas simul transtulerunt ut fieret arte distinctum quod litigiose confusionem videbatur obnoxium. Quapropter agrimensorem peritissimum cui ab arte nomen est vera iustificationis adhibeat magnitudo ut iam omnia que manifesta ratione distincta sunt per evidentia debeat documenta monstrare. Ita scilicet egit illa disciplina mirabilis ut indeterminatos agros ratione ita distingueret. Quanto magis iste monstrare debet omnia que probantur sunt finibus terminata. Augusti siquidem temporibus orbis romanus agris divisus censuque descriptus est ut possessio sua nulli haberetur incerta quam pro tributorum susceperat quantitate solvenda. Hoc auctor hyrometrica redegit ad dogma conscriptum quatenus studiosus legendo possit agnoscere quod deberet oculis absolute monstrare. Pudeant artis huius periti quid de ipso publica senserit auctoritas. Nam disciplinae toto orbe celebratae non habet huiusmodi honorem. Arithmetica dictas auditoribus solacium. Geometrica tantum de celestibus disputat tantum studiosis exponit. Astronomia et musica discuntur ad scientiam solam. Agrimensori vero finium lis orta committitur ut contentionum protervitas abscidatur. Iudex certe artis est, forum ipsius agri deserti sunt. Freneticum credis quem tortuosis semitis ambulare conspexeris. Iudicia siquidem rerum inter silvas asperas et dumeta perquirunt. Non ambulat more communi via illi electio sua. Ostendit quod dicit, probat quod didicit, gressibus suis contentiosam viam dirimit. Et more velocissimi fluminis aliis spatia tollit, aliis plura concedit. Quapropter auctoritate nostra suffulti talem eligite per quem partes erubescant impudenti fronte litigare. Quatinus possessionum iura confusa esse non debeant quibus est necessarium rebus ipsis adhibere culturam.

Consulari v. illust. de magistro aquarum subtrahendarum inventore et de signis quibus posset aque inveniri

Magnitudinis vestre relatione comperimus aquilegum Romam venisse de partibus Affricanis ubi ars ipsa pro locorum siccitate magno studio semper extollitur, qui aridis locis aquas possit dare vitales ut beneficio suo habitari faciat loca nimia sterilitate siccata. Hec nos gratum fuisse cognosce quoniam industria illa maiorum libris exposita nostris temporibus venit approbanda. Signum quippe virentium herbarum et proceritatem arborum vicinitate colligit latentem undam. Terris enim huiusmodi longe subest, ubertas quedam graminum semper arridet, ut est iuncus aquatilis, canna levis, valde rubus, salix, lenta populus virens

z eius arbor⁹ quia q̃tu ultra nām
sua felici p̃curitate luxuriat. Sunt
z illa q̃q artis indicia cu nocte adue-
niente lana sup̃a in t'ram ponit⁹ iam
pinsam z si udi tatabo tecta r̃lmq̃;
tur. Sole aut declinato intuetur
eis ingēi loca folliati z ubi sup̃ t'ra
volitare p̃spitudiem minutissimar
ap̃speterit omo muscar / tūc p̃mittit
locu fuisse q̃d q̃rit⁹ inveiri. Addit
eis in voluptatem sp̃on ap̃pia queda
tenuissimi fumi / q̄ q̃nta fuit altitu-
dine porrectu ad summu / tm̄ i ymum
latices late ap̃psant / Ut hc sit inuale-
sc p̃ q̄ alia q̄ signa dīusa inspia
desumta p̃diat⁹ / q̄nta p̄funditate
q̄sita inostretur / p̃diut eis sapo-
res aq̄r / ut n̄c asp̃era dispendioso
labore debeat q̄ri / nec dulces necess-
aria q̄ sub ingnio horrore p̄tepn-
hant. Stiam seq̄ntibz pulchre t-
dideriut / apud grecos ille apud latinos
marcellus q̄ non solum de subt'-
raneis fluctib⁹ s̄ de ipso q̄o ore son-
tiu solutate tractaverunt. Dicit eni
aq̄s q̄ ad orientem austrumq̄ prorupit
dulces atq̄ p̄spicuas esse / z p̄ sua
levitate saluberrimas inveniri. In
septetrione vero atq̄ occidentem q̄ eriq̄
manat / p̄bati q̄dem nis frigidas s̄
crassitudine sua q̄ntitatis incomodas
esse / io si incorato ille viderit sapia
vita / z lectione codicu z usu rerū q̄
sut p̄dicta q̄stat / q̄petentibz anoine
de publico deputatis / peregrinatoz e⁹
inopia q̄s levabis / ut intedes acci-
piat q̄ sue artis sibi donaria p̄stite-
rit / Nam q̄muis Roma civitas aq̄s
habundet irriguis / sit q̄ fontibz gau-
dens / z formar in undatio dit͡issima
reperiat⁹ tn̄ plurima suburbana q̄ hac
videat⁹ desiderare p̄cia / z inito q̄ti-
netur / q̄ ut p̄ pte necessariu
esse cognoscat⁹ habeat tn̄ mediamen-
omo ingeniū ē / ut undas quas iste
rep̄it / ille levet z arte subl'e faciat
q̄d ascende p̄ naz no pualz habeat
q̄ iste inter religiosos artu magros
ne q̄d desiderabile putet fuisse
q̄d no potuit Roma civitas q̄tine.

Tituli q̄rti libri

Hermafrido regi thoringor

Regi herulcoꝝ — Theodricus rex

Senatori v. il. comiti p̄vator

Senatui urb⁹ rome — Theo. rex

Amabili viro devoto — Theo. rex

Simacho v. il. patricio — Theo. r.

Senatorio v. il. comiti p̄vator

Honoratis possessoribus z curiali-
bus ferolmensibus — T. r.

Esimi v. il. comiti — Theo. rex

Johani v. il. Comiti — The. r.

Senatori viro comiti p̄vator

Marabaldo v. comiti z Gemello

Senatio v. il. comiti — Theo. r.

Gesille sagioni comiti

Benenato v. il. — Theo. rex

Senatui urbis Rome

Ibe v. il. duci — Theo. rex

Anne senatori

Gemello v. senatori sublimi

Sibeio v. sublimi senatori

Gemello v. senatori

Argolico v. il. p̄fecto

Aurigeno v. comiti — Theo. r.

Elphidio diacono

Argolico v. illust.

Univ̄sis in ap̄ulia constitutis

Tertuliano sagioni
Dude viro senatori
Argolico v. illust
Albino v. il. patricio
Emiliano v. ven^li epo
Dude sagioni
Iudeis ianue moratib9
Dude sagioni
Actoribus v. illustribus
Fausto pposito
Theodosio v. illust
Fausto pposito
Viro il. patritio
Actorib9 probini
Joham arthithcatro
Argolico vio potisita
Senatu urbis rome
Vio ven^li epo
Comitib9 defensis z cu-
rialib9 ticinencis civitatis
Tharabado v. illust
Gudissal sagioni
Eusebio v. illust
Universis pvintialib9 z capilla-
tis defensorib9
Fausto pposito
Simacho patritio
Hermafrido regi thorin-
gor neptem suam tras-
mittit sibi in coniugem
virtutes eius recitans lau-
dat etiam equos sibi trās-
missos

Esiderantes vos
nr̄is cognatione sociare
ppitia nepte
caro pignori
divinitate ppicia
sociamus ut q
de regia stirpe
descendistis nc
et longius clari-
tate imperialis
sanguinis fulgeatis. Mittimus ad vos
ornatū aulice dom9 augmēta gnis
solacia fidelis conslij / dulcedinē sua-
vissimā cogugalem q z domatū iure
vobiscū copleat / z vraz nacionē me-
lioē institucoē cōponat / Habebit fe-
lix thoringia qd nutrivit ytalia / litris
docta moribg erudita / decora non
solum gnīe cōpitū z feminea dignitate
ut nō minus pria vra istius splendeat
moribg q triumphis. Tua ppt salu-
tates gra competenti / indicam9 nos
venientibg legatis vris / spectabilis
eqdem vel ß more gētiū suscepisse
pcia destinata / equos argenteo
colore vestitos / quales esse decuit nu-
pciales. Quoz pectora ut tria spēis
carneis decent ornatur. Coste in
quadā latitudiem porrigunt. alvus
in brevitate cōstringit. Caput ceruina
reddit effigiem eius imitātes velo-
citate cuius videntur hre similitudinē / Hy
sub pinguedine nimia mansuetis ve-
libus graciores incedunt enī mollit
sessores insanis festinacionibg non
fatigat / quiescitur in eis potius q labo-
retur / z cōposita delectabili moderatōe
agilitate noverit cōtinua pdurare
Vm lbet cursus nobilissimum gregem
beluas q morigeras ut alia q
diversis enxemia vicia cōgestabis
q oia iure supat q decor regie po-
testatis exornat. Destinam9 z nos
eqdem q pn^lis ordo poscebat / ß inte-
maius p solius / q q vos decori

lante femine copulamq assint vro
iunia ... gio / ut sicut vos affecto
nis m̄ gaudet cura z posteros vros ob
liget gr̄a parentalis

Regi herulcorum laudans eum bellatorem adoptat eum in filium qui ipm protegat z succedat in regno

Per arma fieri posse filium
grande inter gentes constat
esse preconiu Quia non est
dignus adoptari nisi qui for
tissimus meretur agnosci
In prole frequenter fallimur ignauam
nesciunt quos iudicia pepererunt hy
gratiam non de natura sed de solis meritis
quos qui vinclo animi obligant Extra
Et tanta in hoc actu vis est ut prius
se velint mori quam aliqui asperum patri
bus videatur infligi Et ideo more gen
cium z condicione virili filium te presenti
munere paramus ut competenter per ar
ma nascaris qui bellicosus esse dinos
ceris Damus quidem tibi equos
clipeos z reliq instrumenta bellorum
Sed que sunt omnimodis forcora largimur
tibi nra iudicia Primus enim inter
gentes esse crederis qui theodrici
sentencia comprobaris Sume itaque arma
michi tibi que profutura Ille a te deuo
cionem petit qui a te magis defe
sare disponit probat tuum opus et
animi qui tibi parat obsequium
Adoptat te talis de cuius gentes an
imo formidarunt Nota sunt enim her
uleis deo iuuante solacia. nos arma
tibi dedimus / gentes autem tibi olim
virtutum pignora prestiterunt Saluta
tes proinde gr̄a competenti reliq per le
gatos meos patrio vro sermone
dicenda mandauimus Qui vos
z meas litteras euidenter exponat z
ad confirmandam graciam que sunt dicenda
subiungat

Senatori vir illustri comiti priuatorum facit eum comitem patrimoniorum laudans virtutes eius plurimas

Ad ornamentum pallacii con
dignus proueniet cui opportunitas
dignitatibus propositis eligere
Quia de claritate succedentium
crescat fama dominorum Tales enim principes
procedere decet ut quociens preesse sunt
fiunt digni aspiciantur tociens secreta in
dicia constat habuisse / Moribus enim
datur esse conspicuus qui dat aliis imita
dus exemplaria que cunque sibi dege
ris ... electum decet virtuosum viuere
Cape igitur pro dicionis tuae illustris comi
tiue iure patrimonii dignitatem Que
tibi non immerito tribuit regalis auctori
tas diu namque iuris ordinacionibus
geminum mutuatus obsequium z consilii
particeps eras z disposita laudabili
conspiracione complebas Subysti sepe
ardue legacionis officium / restituisti
regibus / non impar assertor
Coactus iusticiam utramque z illis ordine
qui racionem vix poterant cruda ob
stinacione sentire Non te terruit
contencionibus inflamata regalis auc
toritas Subiugasti summo audacia
ciam virtuti z obsecutus ordinacio
nibus nris in conspectu eius barbaros
protulisti Cuius studium tuum longe
lucubracione sollicitum z laboris con
tinui inculpabile confecimus obsequium
vsus es sub excepcionis officio eloqu
cis ingenio Cauebat ipse tuus de
lectatus auditor dum meliora facere
qui recitare cepisses Amicicia tua
mirum delectabat arbitrium quem tu
dictatum restituebas animi / quanti se
laxare poterat tua cogitancium
constituit quam inter pos altam vite laudatis
quo archana nra morum probitate
claudebas multorum consciis ...

tu plura nosses clatus Collegis gnu
humilitate superbioribus placuisti Sic
enim pro te sentit e unus animus ex ingna
diuisitate sociatus Carpes ite pro
bate institutionis gratissimum fructum
qui perfecta tuus ita potuit omnes le
tos efficere ut nemo uiuisse iudicat
sua desidia pertasse Tuere igitur
erat uirtute admirabilem preclaram quam consta
tiam nunc quam domus auctoritate sub
nixus tanto studiosius gratiam querere
qunti te locum beneficiis respicit inuenisse
Tende itaque adhuc bonis actibus
tuis ad potiores uotes suscipiens
gratiam nostram in illo se augeri qui se dig
num adepto culmine desiderat inueniri

Senatui urbis rome super cos que subuerit dignitate comita ty laudat virtutes eius multi

Gloriosum quidem plures
nobis est preces conspicua ho
nores passim impendere sed
laudabilius bene meritis dig
nitates conferre Cunctis enim tribus tenuimus pro
generali potius utilitate largimur Cune
tis siquidem prestat recti tenax perfectus
hic locus committitur iuuenis cui ad bonos
producit regula disciplime Hic itaque
preclaro desiderio illustre uirum senato
rum comitiue primorum dignitate sub
uerimus Cui venalitatis obscura
animi claritate refugiat qui calumpnia
non letetur nec primorum auctori
tate suffultus de nostro sibi faciat ter
rore compendium sed ius equabile pos
sit teneri cum ceteris Unde nobis placet
respiciat singuletes Hec de illo fu
tura permitte facit preteritorum temporum fides
In ipso quippe adolescentie flore pala
cia nostra meritis magnis intrauit Et
quod robustas quas fatigat etates nullo
deceptus nouitatis errore ad imperatis
quasi arbitrium effectus bonarum perstitit
iussionum Nunc ad collegia digne

mit ad exceptiones aptissimus fuit
est in honorem legationis electus cum
multiplex nostrum mentum apud nos redde
bat officium Non enim uniglori vir de
dit a quo multa uident impleri Sed
hic amplius commendabat humilitas que
tam clara quam rara est Nouum enim est sub
actore principes custodire modestiam
Cum gaudia se animos in quetant mo
dus est raro letis rebus inuenit
Unum inter hec stupenda meritorum origis
qui sibi claritate resplendit ut heroes
quos parte sit decor cum copiosa utique
possideat Cuius ergo sigillatim distributa
preconium iuncta mirandum Ergo patres
conscripti assurgat promeritis interlocutibus
cana libertas nichil de genio uestro sub
trahit cum recentium nouitas honorabiles
inuitatur Pretes publica de clementia
noratur duplex vos iocunditate
inuitet incipies meat gratiam
perfecta honorem et fauorem

Amabili v. deuoto comiti ut nauicularii campanie lucanie et syrie proficiscantur in gallia cum victualibus

Nullum decet uiras grauari suscipe
iussiones quas magis utilitates
noscuntur extollere deuotorum sen
gallica igitur regione victualium conquirimus
raritatem ad quam negotiatores sese prom
ta festinat ut empta largius agnostioe
pro distrahentur Sic eueniet ut et vendito
ribus satisfiat et illis promisso nostra subue
niat Atque ideo deuotio tua presenti aucto
ritate conquisitat omnes nauicularios ca
panie lucanie tuscie syrie fide
iussoribus ydoneis se debere committere
ut cum victualibus speciebus tamen proficiscantur
ad gallias habitum licentia distrahendi
sicut inter emptores venditores quas conuenit
Grande commodum est cum indigentibus
pacisci quas fames cogit pluris contemnere

ut sua necessitate possit expellere illa cum ambitum sine servet. Ipse modo dominus videtur qui vendit rogatus. Ad salvatos cum mercibus iam certamen est suo aut pretium ponat arbitrio quam victualia proferre ieiunis.

Symmacho v. i. patricio ut liberos curiali(?) foveat in Roma propter studium

Rationabiles petitiones supplicum libenter amplectimur, quia ecce non recepit iusta cogitatio. Quid est enim dignius quod die noctuque assidua deliberatione volvamus nisi ut rempublicam nostram sicut arma protegunt, ita civitas inviolata custodiat. Spectabilis itaque Valerianus in Syracusana civitate consistens, cum se ad lares proprios supplicavit, ut quos studiorum causa liberos suos ad Romanam civitatem deduxit. Quos illustris magnificentia tua communia contines iussione in supradicta urbe faciat commorari, nec illis liceat cum discedere nisi hoc nostre placuerit affectui. Ista enim et illis studiorum profecta acquiritur et nostre iussionis reverentia custoditur. Non quod sibi putet impositum quod debuit esse votivum. Nulli sit ingrata Roma que dici potest aliena. Illa eloquentie secunda mater, illa virtutum omnium latissimum templum. Sentiatur plane quod carum est, non sine gratia esse creditur cui habitatio talis prestatur.

Senatorio v. i. comiti privatorum ut moderetur debita tertiarum hiis qui naufragia pertulerunt

Propositum nostre pietatis est iuste prebitatum(?) sublevare fortunas contra quod aliena vi constat impositum, quia non possumus addere delictum. Iniquum est enim ut hominis vitio imputetur quod eius voluntate non agitur, et illud imputetur prebitati unde ratio datur evadere. Atque ideo sublimitas tua prebitatores frumentorum qui de Sicilia fuerat ad Gallias destinati, lacrimabiles addicione pulsasse conquestus est. Dum suscepti oneris promisset in pelago adversis flatibus fuisse percepta, ubi satisfaciente compage trabium omnia vix absorbuit undarum. Nec quippe mersis de aquarum immeritate non solas lacrimas restitisse. Unde illustris sublimitas tua presenti auctoritate commonita moderatione tertiarum quam sublevat parte prestare probavertur supradictis prestitutoribus sine aliqua faciat tuctatione reputari. Crudelitatis enim genus est velle in naufragos ultra naufragium desevire et illos ad dispendia cogere quibus inopem vitam probantur inanima pericula gessisse.

Honoratis possessoribus tanalibus foronoliensibus ut accepto pretio pro trabibus eos devehant ad quendam locum

Grave videri non debet quod nostra ordinatione recipitur quia nominis estimare quod vos oportet implere, a vobis quippe presenti sonabilitur custodiri quibus profusius et non gravat. Proinde devotionem vestram presenti auctoritate decernimus de locis vestris ut accepto pretio competenti ad alpsiuanum(?) trabes sine aliqua dilatione debeatis devehere. Utinam et nostra ordinatio fortius possit effici, et preceptis incedibus, ne vos vidcamus sustinere dispendium.

Osuin v. i. comiti ut si quis lite impulsare voluerit quosdam orphanos causam ipsarum ad suum transmittat comitatum

Innocentie professio nostre est nostra elegisse proemia, ut nec violentie locus datur, nec avaritie nostra suffimdatur. Chanaretius ab palla prius auxilio mundati, multorum se iniuriis testatur expom

q̄z adolescentia p̄uia videt̄ incomod
tū facile possit surripi mulierib⁹ patro
cinio destitutis Et ideo nrm̄ ment̄ p̄st
duu a quibȝ se caliditas no abstinet im
probor̄ Quapropter sublimitas vr̄a tenore
p̄ntī iussionis agnoscēs p̄p̄ moderatos
adultos si quis iurgiorū pulsare ma
luerit ad nr̄m comitatū noverit dirigē
dos Ubi et cet̄ ꝛ inocentia ꝑfugiu ꝛ calu
matores iūs p̄nt invenire districtū

Johanni v il comiti de hys q̄ in
furore excitati q̄sdā impignora
rūt de scito contra decreta legū

Foedum ē int̄ iura publica p̄
uate odiys licentiā dare ut
ingsultos servor animi ȝ ad
arbitrium ꝑpriu iudicatiōis ꝑiugiū
q̄ppe iūs est q̄d delectat iratū ffu
rentes iusta nō sentiunt q̄ dū co
moti in vindictā sentiunt rer̄ tran
tia nō respiciunt Hinc ē q̄ legū spectac
sāt ruentia ut nichil manu nichil
ꝑp̄o agēt̄ ipulsu Quid enim a bella
ta ꝯfusione distabit̄ pants tranqllitas
si alias quā p̄ iura litigia timentur
Provincialium igit̄ capuaniē atq Samny
suggestione coperim⁹ nō n⁹ ne
glecta tpm̄ disciplina ad pignoradi
se studia tr̄stulisse Et q̄si edicto nr̄
so p vulgos victor̄ licentiā p̄sumeutis
se Illyrs multo atrocior̄a iungentes
alienis debitis ad solutoꝛ alios tn̄
Solam q̄ causam p̄babile videri
si alią debitoꝛ potuit vicinitate qui
que Quāquā pswasionis errorem
dumdū tāe genanis filių obligatio
nibȝ p̄mis si nō sit heres exeuitur
Uxor maritalibȝ debitis n̄ p̄ successioꝫ
vinclo nō tenentur Et audacia
ad solutōnē tn̄t extraneos Cum absol
uat iura cunctos Sic actenus fieri
im ignorantia fortasse p̄tulerit Nunc

iam ē remediū de legibȝ habeat
q̄d iram potuit intrare notitia p̄
inde edictalis ꝑgnitatis tenore cōpto
spectabilis vr̄a ad cunctor̄ sāt notitiā
p̄uenire ut q̄sq̄s q̄d repetē debuisse
pignorandi studio fortassis ivasit
votem iuris amittat Sit liceat aliq̄
p̄ia sponte n̄ obligatū forsitan pig
nu auferre Si vō altrū p̄ alio q̄d dictu
nephas ē pignorare maluerit in duplu
tū vim fecit direpta restituat quia
scelera dampna plg cohibet ꝛ sola de
trimenta cogitat q̄ pudoris fere iac
turam Cunc vos ab hac redibitione
seduim palatinūi teminitas excusat
p̄admissa ꝙlitate scelerosior in eū
fustario supplicio vindicetur Non enim
patimur ipunitū q̄d nolumus ēē p̄missū

Senatori v comiti p̄uator̄
ut diligenti examinatione discuciat ॥

Spes ē ita remedy ॥ causar̄
vota supplicū ad prudentes v̄
misisse iudicū ut p ordina
tionis beneficiū ꝯfusionis abroget metū
Unde magnitudo tua tali ordinatoꝛ
videt̄ subiacere ꝑuīa int̄ possesso
res volienses atq curiales causam tāz
diligenti examinatione discuciat Cum⁹
int̄ eos sopiat̄ ꝓcella a vob patefac
ta iustitia Non enim decet p⁹ audientiā
vr̄am negotium tn̄ a quo p⁹ alios
iudices debuisse audiri

Marabaldo v comiti ꝛ gemello
senatori ut discuciat causar̄
ubi q̄dā mlr̄ viro suo postpos
to alteri adhesit

Propositi nr̄i ȝ ut provincias nob̄
deo auxiliante subiectas sic
armis defendim⁹ ita legibȝ
ordinem⁹ Quia sp̄ augē p̄ncipes ob
servata iustitia Et gentiū p̄babili in
stitutione vivit̄ tn̄ p̄mis aduct

pseratibus aggregat Archotamia itaque il
lustris femina flebiliter ingemiscens nepo
tis sui calamitate tua suggestione deplo
ravit dum se ætate matura tenerior est
priorum asseres Etheriam miserabiliter sua
mariti sui proposita dilectione cui
dam se liberio iugali fede sociasse Et
cui ornatior cupit nobis thalamus
aperire studuerit prioris viri facul
tates evertere allegans dictata filiorum
spolijs quibus ingessit decent aggravari
Ideo quia nos qui desideria supplicantium
concessimus remittere ad statuta divalium
sanctionum ut nec insinuatione suppli
cum remaneamus nec adversarii negocium
credula facilitate dampnemus sublimi
tatis vestre iudicio haec tam legibus co
mitimus audienda Ut in negotio omni
in tranquillitate submota mediis sacro
sanctis evangeliis cum tibi honoratis
quos partium consensus elegerit Qui legum
possunt habere noticiam Quicquid prescrip
ti iuris forma constituit inter eos consida
ta disciplina nostri temporis pseratis Cre
dens non decere privatim eos aliquid agere Qui
ad nostra meruerint certamina pervenire

Senatorio v. il. Comiti ut prebeatur
necessaria exercitui

Emolumenta deesse laboran
tibus non oportet ut et bonum spei
capiatur addita et desudan
tium querela iusta compensatione claudatur
Atque ideo prudenciam vestram qui ob rei publice
partes sub celesti favore conspiciat or
dinasse cognoscite ut Colosseo illustri
viro pro laboribus et militibus ad Syrme
sem panoniam destinato nostre consuetu
dinem veterem victualia prebeantur
Annona dum in decorato viro necessaria fuerit
praeparata locis iustis presumptionibus ab
rogetur Dum quod deest sepe presumit
armatus habeat quod emat ne cogatur
cogitare quod auferat necessitas

commodaverint non diligit nec potest impari
militis quod nequit custodiri paucas
sumi

Desille sagioni Comiti
ut compellat tributa solvere qui
possessiones retinet

Magni peccati genus et calumnie
debitis alterum pergravare
ut qui potest exigi non mereatur
audiri Sua quecumque dampna respici
ant Et is solvat tributum qui posses
sionis noscitur habere compendium
Atque ideo presenti tibi auctoritate delegamus
ut gothi Pitenses sive Thusiaas
utrasque residentes te imminente
cogantur exsolvere debitas functiones
Incipiens enim uicius comminenda excessus
est ne feda imitacio qua temporis scabies
paulatim reliquos comprehendat Si quis quoque
iussa nostra aggressi spiritibus nunc suppi
natis abiecerint casas eius appositis
titulis fisci nostri iuribus vendicabis
Ut qui iuste noluit parva solvere rationa
biliter videatur maxima perdidisse Quam
enim decet ad fiscum celerius esse devoti
nisi qui capiunt commoda donativum
qui amplius de nostra humanitate ac
cipiunt quam stipendiis merentur possetur
na si liberalitatis nostre causa tractet
nos potius voluntaria tributa solvimus
qui fortunas omnium sublevamus

Benenato v. il. senatori ut
loco dromonariorum qui morte
perierunt alios ingrat Sequitur

Illustris et magnifici viri comitis
patrimonii suggestione comperimus
dromonarios viginti et unum de
constituto numero mortis incommodo
fuisse subtractos Unde prudenciam
vestram cuius continuum quod casu subductum
reparare consilio hoc statuisse cognosce
ut supradictos dromonarios probare

sy aq dubitation festines q̄ tu ad
hoc opus possit ydonei ipsum remigij
cum labor operosus valentes animo
et viribus querit ut ꝯsidentia mentis pro
cellis obviare possit undosis Sed
cum audacia est illud insidiari at vastis
simum mare pro intrare navigio
quod elucubrati fuerit desperationis sola
presumpto Quapropter iussis nostris habeant
cautelam licet te gerat ut querelam
de ꝯgregatis debilibus non facias tu
nos robustissimos ꝯgesse ꝯgnoscaris

Senatui urbis rome quendam sapientem qui fuerat ad gallias pretore destinatus recommendat romanus

Utilitas publice cum qua in
animis se expectat viri illu-
stre comite arigerum spec-
tabilem etiam angliam quem pene
virum dudum ad gallias estimavimus
dirigendum ut eius maturitate ꝯsly
titubantium potuisset corda firmari
Novitate quippe solliciti prudentes
querunt esse rectores ut quemadmodum
fuit vite formata ordo sic erat
instituta devoto hijs illis admini
vota ꝯponitis ad gloriam tuulitate re
tulit Et quod inter vos didicit dilige
ter ondes bellorum insignia re
portavit que desideratum sicut pu
tamus actum vero reddidimus ut qui
longa etate vobis placuit nunc gra
tior fiat cum adiecta bona com
mendat Quapropter discipline se
pssati viri romanam ordo istituat
ut eo quietis aore pervitur se
votis animus impleat et exceptis
tollat licentia Et quod optamus nu
me negant locum invenire vindicte
Si que etiam per eius absentiam culpa preve
nit inter vos iustitie ꝯsideratione cor
rigite sicut nobilitati vestre conveniet

age tui se prbitat plas Cum nos spe
cialiter iunxisse ꝯsilio ut error qui ab
auctoribus publici nunc fuit emendatus
legum districtionibus resecetur Pat
quod virum ꝯscripti viro nostris tribus iam
probato cui natura est praedicanda se quod se
actenus sub vera omni laude tractavit Et
in tanta ꝯsequentia nullus vix adversa iudicia

Ibe v sublimi duci ut possessiones ecclesie a quibus presumptoribus occupatas restitui pateret

Dissimulata rem ab antiquo tege
rantur eam ꝯstat tenebitur esse
secretam ambiguitate non
volumus titubare Sed decet firmum esse
quod commendat probati iussione Cur enim
pora ꝯsumens ubi nihil est quod teren
ge debeamus Ideo presenti tibi auctori
tate precipimus ut possessiones narbo
nensis ecclesie secundum prelati recordationis
alarici precepta etiam a quibuslibet occupa
te presumptoribus teneantur Equitati fa
ciens ꝯtemplacione istitui Nam adversari
nolumus in ecclesie dispendio presumptores
illicitas dum nostra deceat tempora sedare
ꝯfusa Esto qui tua omino solliciti ut
qui es bello clarus civilitate etiam reddaris
eximius Sic et arma tua deo iuvante
corroboras si iustitia mediocribus suade
commendas Improbis enim potuisses presente
sub pualeo excusare qui ob tibi met
libenter ei cedunt que gloriam in bellorum
certamine ꝯgruerunt Ignavus forsitan
audacia iubere non possit hiis plus pre
sumentibus imperat que sua facta ꝯme

Sat Aime v senatori Comiti ut caveret si presbiter accusatus effossis funeribus ꝯsumpsisset aurum in tumulo qui ut quiescit

Consuetudo est presumatur
nostre clementie probate nobis

fidei agenda committe ut in iudices
tractu maturo delegimus electos lo
ci[?] spacia negat invenire surreptio
Prudenti siquidem ad nos multorum
suggestione pervenit laurencium psbrm
effossis funeribus funestas divitias
inter hominum cadavera perscrutatum
Concussionem quam mortuus intulisse
que opera viventibus acta prodicere non
abstinuisse perhibetur tam crudeli
contagio proprie dicitatis [?] geniacombus
manus aurum execrabili contriuisse
fertur affectu Quod sua detrussis
exemtibus dare solam ut sub equitate
colliatur quod te diligenti examinacione
perquirimus indagari ut si veritati p-
spexeris gre hominis ambitu eo tam
lue gelidas ne possit sub prime quod
cui non licuit invenire Qualis enim
quod nos pro sacerdotali honore relinquimus
impunitum maiori pondere credimus
vindicandum Gemello v. se-
natori sublimi ut mundina-
tores frumenti vini et olei li-
bere veniant ad portum

Decet principalem prudenciam
professi resonare ut asperitatem
casuum mitiget lenitas mis-
sionis Non enim sentit incomoda
qui quod paruitate constat oppressum
Concessa prosperitas ostenderit sub-
levatum Siliquatica namque prestacione
qua rebus omnibus mundinandis quondam
diffinivit antiquitas in frumento vino
et oleo presenti tempore non iubemus ubi quasi
remisso solucionis copia possit prestare
promercio Et respiret aliquantulum fessi pri-
us salubritate detecti Qui enim ad
vendendum non mittet largius tui
polita dispendia subtrahunt Portus
nostros navis veniens non pauescat
ut itum possit nautis esse refugium
si manus non incurrit exigentium

Quos sequitur plus affligunt dampna
quam solent inundare naufragia Sit hoc
forsitan sub quiete tollerandum Ut ad-
dum provincialibus prestare cupimus
muniri domus interim compellamus
Geberio v. sublimi senatori
ut agri antiquis principibus sancte
donati ecclesie restituantur

Si desiderandum loci beneficiis in-
venire ut titulos nostre possimus
pietatis erigere Quanto magis
aliena beneficia volumus intacta de-
fendi quod ipsa cupimus sponte largiri
maxime quam et illud constare nobis constat
Quod de fisco sub antiqua sollempnitate
prestatur Unde viri venerabilis episcopi constrictum
supplicacione comperimus sacrosancte ecclesie
ipsius verum agrum veterum principum equitate
collatum et ne quandam usurpacionem viola-
ta teneri Sed quod nos viri nostri volumus
fraudibus suis perterritum dum in dispen-
dio pauperum detestabili mente versetur
presenti auctoritate decernimus ut ecclesie quod
vetro constituerit quantitate principum
deputata sine mora data reddatur si aliquam
diminucionem patiatur manente pena certa
pro iusta qui et veterem dona et ecclesie
probatur violasse compendia
Gemello v. senatori ut quosdam
ubicumque repertos perducat ad
iudicium qui de artibus magicis
accusantur ut puniantur

Quamvis efficatia tua ea que
iniuste iniuncta et studiose
deseruisse quae nobis cognitus
displicere Tamen sollicitum admonitio nostra
non deserit ut instructior reddaris
dum infrascriptis eundem fecerit sufficiens
Unde ordinatio nostra illi videri debet
insignita cum mutatus temporis excuset onera
iussionis Esto itaque ad iusta sol-
licitus quod lucet sit semper adhibenda

maxime hoc utile est in nutrice custo
dia parentibus quo commonitum ut sit
posse tu privatalibus agere quemad
modum nos respicias velle prestare ce
teris sectis (?) de nostra gratia consequeris (?) se
quitur sollicitum in bono de pio studio
habere consequeris

Argolico v. i. prefecto ut causam quorundam qui de magicis artibus incusatur

Intollerabilis excessus examinet
est quando supprne maiestati affertur
iniuria et obliti pietatis crude
lia sectantur errores. Que enim
sperabit venie locum qui tuendum contemp
sit auctorem. Abscedat itaque a medi
ocritate perversa cessat penale commer
cium. Vestram ideo lucem in magicis ar
tibus temporibus nostris magnitudinis ita
que revelatione comperimus Basilium
atque Pretextatum artis sinistre iam diu
contagione pollutum in accusatione
tui examinis personarum intentione de
ductos. Super quo rem te maxime asseris ex
pectare sententiam ut confidentius fiat
quod pietatis nostre mandat auctoritas
et nos qui nescimus a legibus discrepare
quibus credimus in omnibus moderatam tenere
iustitiam presenti auctoritate decernimus
ut cum quinque senatoribus et magnificis
patriciis viris Symmacho Decio Vo
lusiano atque Celiano necnon illustri
viro Maximiano hanc causam legittima
examinatione peragatis et post omnia iuris
ordine custodito si tamen quod intendit
fuit comprobatum ipsarum legum que districtio
ne plectatur ut rei abditi atque secreti
per hoc vindicent genera a culpis quibus ar
centur quos ad leges trahere non potest in ita
notitia. Sed quia rem illustri viro comiti
Arigerno precepta direximus ut omnia
violenta defensione submota si se
occultat ad iudicium perducat impetitos
ut vobiscum in hac causa resides necnon op
primi faciat innoxios necnon legibus sinat e

mandetur ...

Arrigerno v. i. comiti ut ubicumque quosdam reptos producat ad iudicium qui de artibus magicis accusatur ut puniantur

Quamvis optet commissa tibi dis
ciplina Romane civitatis moribus
custodiri hoc in illis maxime
studiosior esse debes que nostra tibi auctori
tate delegata esse cognoscis ut ita te
augeat gratiam custodita iustitia et aug
menta sumas in iudicio quo nobis de
integritate actione placuisti. Prefectus
urbis sua nobis relatione declaravit
Basilium atque Pretextatum magicis artibus
involutos impeti accusatione multorum
quos custodiis inhaerentes alienatione mentis
elapsos. Hos te precipimus ubicumque re
pertos ad iudicium quinquevirale perducere
quod in presenti negotio nostra delegavit
auctoritas ubi te residente censemus
ut violenta omni defensione submota
fiat causa discussio secundum legibus et si mi
ni et si rei tanti criminis impetu fuerint
approbati sententiam subeant quam iniustis de
finita sanxerunt. Si vero innocentia cons
cientie detestabili pulsatur invidia nulla ces
satione opprimantur quia in omnibus causis
consideratione divina id fieri volumus quod opi
nionem nostre pietatis accumulat

Elpidio dyacono donat antiqua loca in civitate desolata

Illustrius redditur quod bene nimis conceditur
et de ipso munere magis acquiritur
cum optimis digna prestantur petitori
bus. Unde tenore comperimus loca
Spoletina civitate que iam longo situ
squalore vetustatis obtinuerat splendorem
reparationis expetere ut rebus antiquitate
confusis novitatis faciem adulta reddatur
et beneficio tuo rediviva consurgat que
annositate inclinata torpuerant

qd nos r̃tit mior̃ suor̃ 2 impensa
co(n)q(ue) (con)dulitate sezuum liberali aīmo
dugim(us) amend(ū) vt 2 vobis iusta pos
tentu tribuat effect(us) 2 ciuitati r̃parat(i)o(n)is
crescat ornatus. Jdz io peticiom tue 2os
pnti (con)tinuitate largim(ur) ut porcione(m)
tu(am) arcola posca tasternas. Si t(ame)n
publico vsu no deseruit absoluta li
bralitate pciaris. q(uod) in liccia r̃paracio(n)is
accipi(tur) porcg (com)ma q(uod) donant(ur).
hac igi auctoritate suffult(us). in pp(etu)u dūs
loris edificādi (con)uince fiducia. ut aliq(ua)
in poster(um) metuas questione. cu te
2 ciuitatis tueat(ur) vtilitas. 2 r̃uenda
p̃ncipis volutas

Argolico v(iro) il(lustri) potesta(ti) ut queda(m) bn̄meritu(m) pmoueat ad sacr(um) ordine(m) candidatus

Constat cu(m) de se p(re)sumit q(ui)
ad sacri ordinis cupit fasti
gia puenire. mita en(im) sugge
runt bone appetcoe vicis. 2 in qlitate
desider(ium) pt mentis honesta cognosci.
Quis en(im) palestrice artis ignarus insta
dum luctatibg introeat. aut quis etiam
insercat. qd virtutis (con)stia no suadebit.
Jnipis conatibus egra langwescut q(ui)
mitor(um) psup(er)combg noiant(ur) pcomor(um)
(con)fessio est collegiu desideraste si
mor(um). bonu(m)q(ue) de se iudiciu tradit
q(ui) celse gradū expetit dignitatis. Hyc
q(ui) desiderijs pietas se incra indulget
qui cer in spem erigimus. vota mar
cencia. ut du(m) pfecta (con)cupit(ur) pbitatis
studia plg amentur. Vnde illustri
magnificencia tua Petr(um) pntu(m) luce
conspicuu(m). suaq(ue) iam (con)uitate sena
torem. in albu sacri ordinis scd(u)m p(re)s
tam (con)suetudine(m) curet referri vt
2 tanto cetui pficiat (et) mig(ue) 2 candidato
de sacro ordine (con)stat ornatus.

Vniuersis in consilia (con)stitutis appbas ipor(um) (com)unitate antiquam

Libenti animo antiq(ua) ira vos
bn̄ficia custodimus. cu(m) 2 no
ua p(re)stare viris vtilitatibg
cupiamus. Seruare quippe bn̄nos
ignorat (con)tinuitas. 2 nouellis deg
sclandie bn̄ficijs. pq long(a) t(em)pa
restitutis. Vnde immunitate(m)
vobis qua regione v(est)ra (con)stat p(ri)n
apu(m) priuilegio (con)secutam. hac auc
toritate largim(ur). Nec vobis alicu
ione pp(ri)ptionis patiem(ur) impom
quos ab omi volum(us) (con)tinuance
vindicari. Censu(m) p(re)ca pntis ami
relaxat vob(is) munificencia p(ri)ncipat
vt 2 illa possitis accipe q(ue) vos no
(con)tingit postulasse. Jpa e(st) en(im) pfecta
pietas q(ue) ang(us)tijs flectat(ur) pcibg. no
uit respicere fatigatos.

Terculiano sagiom ut debita iniuste p queda(m) officialem exacta duplicata leso restituantur

Detestabilis e(st) quide(m) ois iniuria
et quaq(ue) (con)t(ra) leges admittit(ur)
mie exeraco(n)e dapnatur.
Sz malor(um) om(n)i pbat(ur) extimu(m) in dct
incta (per)sisare. vn(de) credat(ur) ancilla(m) p
uenire. Exaggerat en(im) culpa(m) i (con)iu(n)
c(t)a crudelitas. 2 maius e(st) actu pod(er)e
inopinata decepco. Vir spectabilis
itaq(ue) petr(us) admiranda nobis sorte
(con)questus est sagionis acre tuicionem
Cum ei (con)t(ra) violentos indulsim(us) in se
porcg fuisse grassatam. Jta ut idu
glady in se diuisu aliq(ua)tin(us) hostiu(m)
retardaret obiecto. Subiecta q(uod) e(st)
ei vulneri manus. q(uod) ut in to(tu)m trunca
ta no caderet. ianuar(um) pcussa robora
pstiterunt. vbi lassato impetu. cursu(m)
ta fici actes corpis (ex)t(re)ma pstrixit

Exetrabili casu auxiliu suu lporem ipugnauit Ut solacij pssitate sbtrat tu accreuit exdefensone mutas lliye mito attribioa subiungeus z qs legis veniret adpond ita scela ppu enoz in exaccone taxati e Ab ro insteri illos pietatis iure ita gsurgit q beigna iussa intrutulenta ministeria mutauerut Itaque exut isugia supplicatibus sit z ma bnsitia wlneratibut Ip inde pnti iussone tesemus ut quicq subsepta aaria tomodi noie decausi incoratis supplicatis accepit qs oppugtor ingtus ate gsurictus induplo ei rogat expolue qr sub pena tsitutu dign est qr impba temeritate gstat extortu De plaga vo qua educto gladio temerarius psuptor insstuit ad iudiciu tomitis dode dictus sagio te compellente veniet audiendus ut scdm auditorl seriem q mala gmissa dixerut pnc aliq dilacoe gponat Tuicone vo postulati q intulles ipetus extima iussoe palma tuulitate pstabis no ea accusati s gpdacoe detet elari

Dode v senatori comiti ut tosi stat tu sup septa vbi qdam officialis quedq wlneauit

Onstiaz pbamus tui iudicia dignitatibus qr dign z int alios sequeda deterne q sibi modu vis e legittime cusatos impone Petrus itaqs vir spectabilis amara pqone ncm q quis hoie p eius tuicone direxits educto gladio se asseit wlneasse defensorem qr fecisse qr vix inmicus potuiss audere te z legittima volum discepitacoe cogstte z pbabili pena teutinare Et tmq nllq tetare aus sit qd nob displice ggsat

Regolico v illust rephedit p eo qz tomoda gsiert tomoda tu debuerut optare augmeta

Si tudume tua tone Delo ti vri cogitiet auctoitas ultro illa debueratis expete in qbus arguium mit petrare Quid eni potuiss pnti tpe rebano tuim cogitare ta ppu qz muneta senatus qq fame psulis psat qu ordo facer acquit Sz gnitu vui claissimi Armetarij testat iussa suggestio mgru fedo abitu Qui moi eius ordis gsulis tomodi tuus optare debetis augmeta Quod eni amplius esse posst in ggruu qz iuris iussiombus expedit Supplicatiu vota suspende z pq facere prep tomis assatu s dni ptias e adhuc regni suppedisse iudicau Sz nos qbus cordi est pq pima culpa no statis desolare vindictu Et amomtos potius iussa gutimus ne sit ita districtio inima qua lenius patia no predat Adeoqz pnti auctoitate determin ut iussiombus iuris nlla dilacoms caliditas afferat Qua no lz vemelo tu qui delinquit amonitus

Albino v il patio indulg ut in domibus desolatis z diruitis habitacones edificet

Decet quid auctos augmeta que prive cogitare Sz cos mxie qs rspub ta s puis laoribus obligauit Cuia vo rer e ut eu mre sit plq debe qr visu e maioa susape Porrecta itaqz supplicatoe testatus es the porticu q iuxe domu palmatam poita sorl in modu arec deceter includit Sup ipanedis fabricus licetia tedonari ut z puatarl edinm habitaco pedatur Et aliqs meris nouitatis accesat aspectus Ita sit ut qr p incuria poteat labi maneau videat diligecia sustinei qr facil edificatorl

tenuia moenia subtracta custodia. Ea enim ita vetustatis decoctione resoluit quod homines priuata non tuetur. Unde quia urbem fabricarum cupimus nitore componi suggerentis facultate credimus postulata ita tamen si res petita a vtilitate publica cessat a decori. Et ipse rebus competentibus festines(?) inuitere ut dignus domus fabricator habitator appareas. Perfectum quippe opus suum laudet auctorem. Illa enim res est per quam melius possit agi et prudentis ingenium et largitatis affectu.

Emiliano viro venerabili episcopo ut aque ductum quem inchoauit celeriter perficiat

Ad speciem decoris producere quod prudenter inchoatum viso est esse susceptum quia sicut perfecta laude pariunt ita et vituperacionem generant que in mediis conatibus deseruntur. Desertum enim res a qualitate titubacionis nimis arguit defuisse. Fugiat ergo sanctitas vestra a tali obtrectacione refugiens iam quod in aqueductu reficiendo probabili cura ex nostra auctoritate suscepit celeriter ad effectum faciat peruenire. Nam quid aptius quam ut sitienti plebi prouideat antistes. Sanctissimus ille sacerdos et humana prudentia eos fecit quos etiam miraculis pascere debuisset. Imitatus est antiquissimum Moysen qui Israhelitico populo longa ariditate siccato de saxi sterilitate latices copiosos eduxit et ad implendum miraculum inde fecit currere fluidos liquores ubi erat sicca duricies. Tu autem fontes irriguos saxeis constructionibus deducis et labore tuo prestas populis quod ille miraculis.

Dode sagioni Theodericus rex legat ut quidam super rebus testatis conueniantur

Cum in omnibus causis velimus iustitiam custodiri quia regni decus est equitas assignata in eis maxime que sub nostro nomine promuntur. Non quemquam detestabilis calumpnia inuidia regnantis affligat. Patimur enim superari salua equitate per leges ut in armis possimus esse victores. Nam qui licenter subiectos superat non debellat aduersos. Martini itaque relatione comperimus res testatas apud Iohannem quondam sub commissione cyrographi fuisse depositas. Et quia competere nobis manifestum est quod ad perceptum poterat negotium pertinere ideoque presenti auctoritate precipimus ut uxorem supradicti Iohannis filiosque eius iam mandata executione conuenias. Quod si testata iuste se retinere cognoscit cum omni equitate restituat. Uel adinuicem competenti sponsione premissa ad congulacionem(?) comitatus nostri veniant legibus audiendi ubi tota partibus posite immineat quod forum continet sacrosancto diualium testatur. Ita tamen ut nullo preiudicio nec iniuria nullo dampno innocentia pergrauetur. Ne aliene accusationis inuidia tua facere videaris offensa.

Iudeis Ianue commorantibus virtute legum euitat ut saluentur priuilegia iudeorum

Custodia legum ciuilitatis indicium et reuerentia priorum principum nostre testatur deuotionis exemplum. Quid enim melius quam plebem sub precepto degere velle iustitie ut quietis mitior disciplinabilium sit ad prauatos voluntatum(?). Hinc namque(?) per hos ab agresti vita in humane conuersationis regulam congregauit. Hoc bono a feritate diuisit ne arbitrio casuali vigerent quos diuina ratio consilio voluerit. Oblata itaque supplicatione deposcitis priuilegia vobis debere seruari que iudaicis institutis priorum legum prudentia decreuit antiquitas. Quod nos libenter annuimus qui iura veterum ad nostram cupimus reuerentiam custodiri. Atque ideo presenti auctoritate decernimus ut quicquid legum statuta

monuerit ita vos illibata fruetur. Ceterum quod ad civitatis usum constat esse ipsum devotione perficere teneatur

Quod de sagionibus ut perquirat aurum et argentum in terra custoditum

Prudentie mos est in thesauros usque talenta terris abdita revocare commerciaque viventium non dicere mortuorum, quod et nobis infossa perierunt et illis in nullam partem profutura linquuntur metallorum quippe ambitus solatia sunt hominum. Nam diviciis auri vena similis est si lateat usu tereat ad proprium. Cum et aput vivos sepulta sit, quod tenacium manibus includitur. Et ideo moderata iussione determinamus ut ad illum locum in quo latere pecunia suggeritur sub publica testificatione queras et si aurum ut dicitur vel argentum fuerit tua indagatione detectum compendio publico fideliter vendicabis ita tamen ut abstineatis manus a cineribus mortuorum quia nolumus lucra que per funesta possunt scelera reperiri. Edificia tegant cineres colupnae ut marmora ornent sepulcra talenta non teneant qui viventium commercia reliquerunt. Aurum enim sepulcris iuste detrahitur ubi dominus non habetur. Immo culpe genus est inutiliter abditis relinquere mortuorum unde se vita potest sustentare viventium. Non est enim cupiditatis eripere quod nullus se ingemiscat dominus amisisse. Primi enim dicuntur aurum Eacus argentum Indus rex Scithie repperisse et quod thesauro usui summa laude tradidisse. Quod enim in genere nos negligere non debemus ne sicut latentia cum laude sunt prodita ita occulta cum vituperatione videantur esse neglecta.

Rectoribus viris illustribus restituunt bona integre

Consulto prudenti detexerunt antiquitas mores contracti liberos non habere ut et inspiratum laquei frustrentur et lapsis etas lubrica subveniret. Obruet quippe innocentiam si relaxaretur audacia. Esset quod cunctis fallendi studium et fraus surreptionum lucraret effectum. Et ideo preste conspectui nostro supplicatione porrecta suggeris patrimonium rerum in annis minoribus constitutum in facultatibus suis potentia aggravasse dispendia dum contra pueritiam gratia gerit quod profutura putavit. Et nunc id temporis etatis agere quod per ignorantiam lapsis possumus subvenire allegates ut quod nostra tribuerit nostra quoque beneficia largiatur. Et ideo si petitio vestra a veritate non deviat et intra spacia degere quibus quoque beneficium leges sanctissime constituerunt. Et si nichil est quod contra rerum iure resistat patrimonii solemniter tamen cognita integrum cum restitutum nostra quoque promittit auctoritas ita tamen ut omnia secundum leges et iustitiam peragatur. Quia sic supplicantibus consulere volumus ut eorum adversarios per iustitiam non gravemus.

Quod iniusto proposito relaxant tributa provincie per quam certi cursus fata eorum conciliavit

Providentissimi principis est cum iure imminentis clemencie tributariam functionem ut redimens studiis ad implenda solemnia revocat quam possessor dampnorum acerbitate confecerat. Ita sic fesso munire relevet onus decennitate terrarum iacet prostratum. Aculeus est enim penuria dampna contempnere quod exiguo questu perpetua commoda non esse. Et ideo illustris magnificentia tua provincialibus aliquid tollentes assem publicum per mediocrem terram nos relaxasse constat quos cursus nostrorum certum modice fluminis dum irrigavit oppressit. Nam licet ex generali fertilitate frumenti adornatione prospicit preterea tamen

istorum culta vastavit. Reddit enim se
fluvius alveo suo et sic molliter
egrediens vicinia fecundat. Illud tamen
reddit sterile quod collectis influxerit.
Unde merito sunt tanta vastatione deiec-
tis porrigere dexteram salutarem, ne
ingratum ducat se pressisse solos pro defen-
sione cunctorum. Ministrat porro leve
quod virtus gentilis defensoribus prestiterit.
Tributa enim non debent a terris exigi
per quos tributarios feliciter accepimus. Di-
cat pro illis ubi animus quod iure non potest
imputare subiectis. Etenim nostro
dispendio prosperitati Gothorum nos
necessaria probamus ut hostis vicerit
illesus. Theodosio v. i. ut tam-
pus litigata et iudicio defini-
tum non sinat iterum lite resumi

Decet prudentiam vestram etiam
subiectorum negotiis adhibere
custodiam, quia bene ordinationibus
illa fieri debent que iusticia poterit diiudicare pri-
tia. Scit enim credimus quod mentior na-
talium tuorum a te abiciatur omne vitiosum
et sola diligere posses que et nos dare
censes. Parvorum forsitan oblitentur
extra elongatum se agere moris sit
sita recordii. Siles atque filii patrum
promia mox secuntur. Renatum itaque
flebili nobis additione conquestum est
nobis delegatis cognitores iudicatum
se quondam in qualinam nomine per longa iti-
nera tempus mercimisse et ex curiis
dampnis quoque consecuto mature tandem prosper-
esse iusticiam. Nec tamen litigantis improba
tergiversatio calumpniam dum redimunt litibus
temeritatem insequuntur supplicationibus
ut non tamen vincendi votum quia
quesisse videatur adversarii. Det-
rimentum. Quapropter si nobis iube-
tibus indicata cognoscatis, nec constat
adversarium provocasse legaliter, finitu
nunc negotium in sua manere facias.

firmitate. Ne longa questio litigan-
tium non tam negetur primoria sed
cunctat, et quod fit ambitu lucri cau-
sa videatur esse dispendii.

Fausto preposito ne gravetur censi-
bus in terra sterili constituti

Cum omnis rei publice nostre partes
equaliter desideremus augeri, cre-
menta tamen fiscalium tributorum
iustissimo sunt pensanda iudicio. Cla-
rescit enim incrementum cum tamen illatoris
accessio, cunctisque pars illa prestiterit, tamen
se ex ea firmitate subducat. Sed
a nobis tamen fisci utilitate stabili
volumus diuturnitate consistere, exclu-
denda sed dispendiosa sit enormitas,
ne augmento suo timens summa
deficiat, incipiat que magis decrescere
quam visa cumulavit decrevisse. Pro-
inde illustris magnitudo tua Gravas-
sianos atque Pontinatos nobis sup-
plicasse cognoscat, a Ianuario sed et
prioribus discussoribus iniquis se oneribus
ingravatos, cum sterilitas ieiuna
locorum nulla sibi augmenta fieri
patiatur, repugnante siquidem natura
quibus cedit industria. Nec prodest
studium laboris impendere, quod
ubertas loci non agnoscatur admittere.
Sed potest tempus addi ubi cultura prestat
tantum et varia tributa, quod non camporum
una fecunditas. Atque ideo consuetudinem
eis pristinam revocandam esse censemus
ut sicut ordinatis tempore tributa solverent
ita et nunc ab eis publicis utilitatibus
servetur. Et si quid amplius
probatur adiectum, compendatione de-
fectorum virium summoveri volo.
Enim tale aliquid idem quod sit iure com-
cio uenit.

V. i. Patricio ut qui
bona minorum diripuerat per
potentiam restituant

Inter ceteras quibus humanum genus sol
licitatur illecebras precipue vitanda
est alienarum rerum temporis ambitio que
in immensum iacta rapitur si iusticie pon
deribus non primatur avariciam sequitur
tudinem esse omnium malorum electio divina
testatur quod tali sorte potita eo ut tunc mul
ta rapiat quod egeat Qua propter virum illa
te quibus mihi sit utique animus mihi toda
leste volumus ut illi nec una gradum
Quid enim faciunt sordes animorum in
splendore natalium illud te potius
decet eligere quod nos possit ornare
Prelati sanguinis virum non decet vulgare
desiderium quod genus suum esse conspicit
purpuratum Proinde corrigimus itaque te
per mutamenta proximum in quo adesit non
debemus esse distracti Dominus
itaque vir spectabilis data nobis
supplicatione questa est possessiones
iuris sui per eandem ab hominibus viris ausu
temerario neglectis legibus fuisse
pervasas dum civiliter oportuerit
recipi si iure videbatur expositum Sed
quod de vobis non patimur diucius ob
scura iactari quod quibus claritate ful
getis pro iure auctoritate censemus ut
immerito Quidam persone mediante si
momenti tempora suffragabitur occupa
ta mihi tunc omnibus que direpta sunt sup
plicanti faciatis sine aliqua dilatione
restitui Et si quid partibus vestris de
legibus credidis posse competere instruc
tam personam ad nostrum comitatum
destinare vos convenit ut ibi con
tra partem discussis sub equitate ferat
sententiam qua iuris dictat auctoritas
Nos enim quippe viros omnia convenit
sub moderata civilitate peragere quod
his potentibus lesionis crescit in
vidia quantum prorsum posse credit
quam fortiam inferior comprobatur
Rectoribus provinciarum de relevatione

oppressorum

Dissimulatur aliquid urbe appellandum
amore iusticie dum tanta in moribus
fortunatis clementiam sint mi
pstorum instituta traxisse enim ad
misericordiam quod potuit subdi et hic
habere benignum mediocritatis patre
ut probatione salua interim moveat
ad dolorem quod crudelitatis sublevat
humilis premit invidia potiores
Dabis itaque partibus allegasse Basilium
virum spectabilem nostra dudum precep
ta meruisse ut possessio artinati
na quam patronus vir a coniuge eius
agapita iuris fuerat sollemnitate
mercata postposita dilatione in
documentis omnibus perdite coniugi
redderetur dum se asserit penes
bilibus sollicitate lacrimabiliter precatur
uxorem addentes more iusticie
peracta fuisse preceptum ut si patim
rei de cause qualitate presument
ad nostrum comitatum utique destinarent
ut quod contra movere poterat velut
a iusticie fontibus emanarent Quapropter
si nullo medacio viciatur asserta per
officium vestre sedis Basilium deter
minamus admoneri ut si nichil est quod
pro se partibus possit opponere comus
in hac causa pulsetur viris mite
comitibus consequi oritur seu ad comita
tum venire seu in competenti foro iur
gare maluerit quod nullus innutatem
longinquitatis imponimus nisi quod se
commodius hic expedire confisus fuer
it Bonum siquidem beneficium magis prima domus
et id non dicitur invitus ipsum quod meb
optaui Johanni archiatro sile

de relevatione oppressorum

Propositum regale est pressis la
be fortune pietate remedio

subvenire et actos casus iuvare meliori sorte nimirum data sequestra supplicatione congeritur. Viri spectabilem Firminum legum artificio quo callet elati personam tuam obiectis tibi criminationibus infestavit et eo usque pervenit ut indefensus quam virtus ordinem prevaricans urbis Romae sententia dampnareris. Nimium aut religiose mentis affectu odia mundana dampnasse auctoritas quo tam displicuisse predicas. Et ideo si nullis impugnationibus enervatur asserta lesione non patimur insertis inherere, quia sub constituit machinationibus despici. Quapropter inoblitum iussa sententia quam a vicario urbis Rome super hac parte noscitur promulgata, pateat te per omnibus rebus tua reddit auctoritas. nec ullo tempore talis prima super hac parte formidetis quia necum forsitan plectanda temeritas in te impetum reparare possit audacie. Patricium Albinum salubris legibus tuto te deputata committimus. Quia nichil
fici erga eum ... volumus moveri tunc contendant labor est pro generali quiete tractare

Argolico v. potestati de pietate et defensione humilium

Bene principalis clementia suscepit quos pietas plena destituit quia sub parente publico genitoris nomine sentiri debent amisso. Et nos siquidem nunc terruit infancia destituta quibus utriusque hominum perierunt incrementa clarissimorum. Igitur adultorum Marciam atque Maximum nos querela pulsavit cum pascalibus diebus paterni luctu essent ... ne sauciati et in ipso letitie tempore soli cogerent tristitiam sustinere, utilitatem suam pro neglexisse conceptu sum vel firme etati inter lacrimas ista cogitare generis infamie videatur. Cessavit omnium lucri ambitus in vacat ad ploratus nec mens planctus aliud capit. Tum caritas pietatis impleverit hac crudeli surreptione capta Curtem tam atque locum amphiteatri illustris recordationis patris eorum detestabili ambitu a reis suggerunt fascibus expetita. Quorum insidiatorem non humanitatis ulla revocavit affectus, non pueri torruit casus gravavit infantia tunc non subvenire inito pudoris extimatur esse iactura. Sed nos qui cyclas veteris quam pietatis monimenta servamus, salubri ordinatione censemus ut si quod patrimonii atque ingenuitatis vir Polispangus pater suppliciorum supramemorata loca comuni iure possedit, filius pure non debeat. Preterea cum germen senatorum nominis cupiamus, augustus et interire. Non enim ipsa initia spe adulte etatis aliqua lesione comprimere. Atque ideo illustris magnificentia tua, si quid tale factum esse meminoverit corrigendum, hic nunc prepositione venerandum examen senatorum ordinis teneatur.

Senatui urbis Rome de incendariis synagoge ut incendia ex culpas hominum incendiis vindicantes legum districtione puniantur.

Urbis Romane celebris opinio suo conservanda est in ... instituto. Nec vitia peregrina capit quia se de morum probitate iactavit

[s]eueritates quippe seditionum et ambire propriae ciuitatis incendium non est uelle bonorum. Ideo quod in actoribus facti legum est seruanda districtio, ne detestabilis aspectus incendii ad imitationem nephandam uulgi pectora comprehendat. Viri illustris ac comitis aurem suggestione comperimus Iudeorum querela retulisse pulsatum. Sed in diuersorum tedem prorumpit seuilis audacia. Et licet cum fuisset per districtionem publicam reseratum, statim plebis inflammata tetendo synagogam temerario duxerunt incendio concremandam, culpas hominum fabricatorum excidio uindicantes. Dum si que in Iudeorum placuerit excedere, ipse debuissent in iure sibi iacere. Non autem iusticie sunt ad seditionum feda genera aut fabricatorum incendia festinari. Et nos quibus deo propiciante cordi est temperamentum commissa dirigere, ut cunctis possit placatis moribus conuenire, presenti auctoritate decernimus, ut cum super incorata legittima diffusione hostilitatis et inuasores pacis, quos reos huius incendii potueris reperire, districtione habita refrenatis quod nolumus aliquid detestabile fieri, unde corona ciuitas debeat accusari. Illud pariter corone repentes, ut si aliqui sibi contra Iudeos conabiliter quicumque crediderit suffragari, ad uerum iudicium ueniat audiendus, ut que ratio inuoluerit tempora condempnet. Hoc enim nobis uehementer displicere cognoscito, ut intentionis uanissime populus usque ad cursiones peruenerit fabricatorum, uel totum pulcre uoluntatis esse comperitur.

Pro Venusino episcopo de causa tractanda de possessionibus iniuste occupatis restituendis

Studiosa est contra eum querela quod fuit reuerencie iura seruanda, quod nescio quid admissum, quare recedit ubi contra uiuendos plenarium non tenet. Stephanus siquidem flebili addicione conquestus est, casam ruris sui an predecessorem decessorem uestrum longe etate possessam. Ante hos fere nouem menses ab hominibus eius cui presidetis despecta ciuilitatis ordine fuisse preuasam. Sed si ita esse fieri cognoscitis, eam iusticie consideratione momenti iure restitute supplicanti. Decet enim a uobis corrigi quod a uestris familiaribus non debuisset admitti. Verum tamen si partibus uestris in causa momentaria uel principali iusticiam adesse cognoscitis, tractato prius diligenter inspecto quod negotio quod sacerdotem non decet protendere imperpetuam litem instructam legibus ad comitatum nostrum destinate personam, ubi qualitas negocii agnosci debeat et finiri. Superstitiatis uestre enim non conuincitur, nec se fallacibus prius doleat accusatum, multo amplior est opinio purgata quod si de suspectibus querelis non fuerit impetita.

Comitibus defensis et ciuibus Tranensis ciuitatis ut quibusdam de patria propria ad eos propter inopiam peregrinantibus nauibus subueniant et annonis

Ad comitatum supplices hemulos auctoritate domini uestris uenire possumus constitutis quibus nauis est prebenda subueniendo, ne in patria uestra adhuc penurie sue laborare uideant inopia. Itaque presenti iussione

commonita et nauis eius ... inscripta [illegible]
ad Rauennatem urbem et annonas
... quamquam si aliqua dilatione praestate
nec aliquis ... dedisse necessarium
fuerit. Quamquam primam se defuisse
iciunium corpore ... constat.
Sit quod illis uberior pergina ... [illegible]

Marabado v. i. de causa terminanda ut eam quandam commutata in iudicio committeret arbitriis ut et tractet legibus.

Convincit pietatem nostram petitiones supplicum salubri ordinatione disponere, quae ex sectorum animi iactantur quo necessitas menti querela componitur. Vir spectabilis itaque Liberius dolenda nobis adiectione suggessit coniugem suam in suo iudicio contra iuris ordinem praegravatam. Quod si ita est, innocentis praeiudiciis apud arbitros quos pari consensu elegerit te imminente cum legibus audiatur. Sed si illic finis negotii nequiverit inveniri per instructas personas, si tamen ipse venire non eligit, in tuo comitatu certandi licentiam partibus non negamus, ubi nec redemptio sit forte suspecta nec invidiosa possit nocere calumnia.

Gudisal sagioni praecipitur sub pena ne recedat a velocitate sua rebus multis ingruentibus.

Assidua sollicitudine recolenda sunt quae communibus utilitatibus subiacere noscuntur. Quemadmodum subvectione veredorum necessario labori sufficiamus. Sit impendimentum utique si permittatur excedi. Incitamentum siquidem improbe praesumptionis est neglecta custodia. Legatorum itaque vestrorum suggestione temporales equos usurpatione frequenti comperimus fatigari. Et quos necessitatibus publicis cupimus custodiri, in usum convenimus privatae voluntatis assumi. Atque ideo in urbe Roma ordinatione praefecti praetorio et magistri officiorum consiliis utilitas simul fecit te residere censemus, ut nulli Gothorum vel Romanorum exinde evectionem praestare nisi praecedente dignitatum vices agentes forte dimiserit, eo quod nobis frequenter usurpatum esse suggerimus, si quis invitis his quibus haec cura mandata est veredos praesumptuose fortasse assumpserit cuiuslibet nationis fuerit, ut honoris pro uno equo centum solidos multae nomine cogatur inferre. Non quod tanti aestimanda sit unius iumenti laesio, sed quod grandi damno reprimenda est importuna praesumptio. Illum praeterea sagionum discursus facere patiaris, sed ad causam qua directus fuit uno tantum itinere permittatur accedere ut redeat, quibus in superiorem multam cadat, ut dicta frequentia paraveredorum. Verum onera centum librarum nulla excedat. Expeditores enim sagiones huiusmodi sine denariis ire volumus, non ingravare censemus. Inertiam suam prodit quisquis secum multa portaverit, nec cogitat de celeritate qui delicata se maluerit gustatione tractare. Graece denique pellagios constituere parvos caballos velocibus pedibus amplectitur, ut nec eorum levitas vento nimio rapiatur, nec nativa celeritas iniquis ponderibus mergatur. Haec imitari nequeunt quae se ad pub-

litas nautes electos esse cognoscitur Et io quinquagita solidorum mulctam iam non vereda[?]ij(?) Cathabulenses merit Quicumque vel actu libras Palyppu credidit onerare hys aut qui suspiciat dignitatum viabus in urbe proscripte observacione parpinus quibus excessus que ab illis detecta fuerit execucione tua proscripta condempnacione puniat Si quis aut intempans culpa protulerit colletam quantitatem privates agentes municipys inimicorum volumus applicari ut tsualis tractus non habeat remedium Unde attenus suspicit in tomodum Mutamus quidem rebus frequenter nasciatur de adversitate prosperitas Unde homines tunc lede cupiunt bufita frequencius largiuntur Sed omnia sunt efficaciter ac diligenter implebis ut provocati bonis actibus devocionis tue et maiora committere debeamus

Eusebio v. i. de egressu et reddittu ad urbem dat licenciam ad certum tempus in amenitatem provincie de urbe egrediendi

Post tumultuose urbis sollicitudines tediosas et observacionum molestias inquietas magnitudo tua provinciali quidem amenitate desideravit vacari asserens occupacionum tibi causas pro tribus esse tempibus quibus expeditis in illis desideres gaudere suavitate Et quia vere illa securitas est quae meis iussionibus datur cui tibi tempus fuit occupacionis census octo mensium indutias in lucanie dulces recessus nostra auctoritate concedimus ut illo tempore subputentur tu te egredi ex urbe divino favore gaugerit Cumba patrie nostri toc desiderio ad ronas sedes revere festina quae tu nobilium tuis moribus condigna quisierce reddes

Universis provincialibus et capillatis defensoribus et curialibus sitia vel sivemia consistentibus detestando scelera deputat prefectum provincie

Districtio que publica non debet regie iussionis ut audacis metus comprimat et lacerator spes furta confoveat Plerumque enim denunciata comminacio plus efficiat quam pena componit Et ideo deo auspice ffridibaldum sub[?] virum probatum te sciumus quod abactiones animalium regit bina securitate coherceat homicidia resecet furta condamnet Metuerus quod vos a sceleratis ausibus reddat quos inmitis prospicio in[?]pia dilacerat Vivite compositi vivite bonis moribus instituti Nullum namque nobis promeritis honor excuset Necesse est vindicte subiaceat quem pravis moribus obsecundat

Fausto preposito de compensacione secundum mensuram vastitatis hostilitatis montis et de natura ipsius montis mirabili tota vastatis provincia

Campanam vesuviis montis hostilitate vastati clemencie nostre supplices lacrimas profuderunt ut agrorum fructibus enudati sublevetur onere tributarie functionis Quod fieri debere nostra mite pietas acquiescat Sed quia nobis dubia est

vniuersitatis que mundi sensibus calami
tatis magnitudine nunciat ad uo
tam per nos Neapolitanum territori
um probate fidei virum papinium
destinare ubi ciuitas ipsa domes
tica quadam lesione grassatur ut
agris ibi diligenter inspectis in quan
tum possessoris laborauit vtilitas
publica leuetur. Atque in spatium
conferatur quantitatis dum
modo integer conseruetur lesionis
laborat enim hoc vno malo tantum
desolata prouincia que ne perfecta
beatitudine frueretur huius terroris
frequenter acerbitate quatitur.
Sed non in totum dura sunt euenta
ille terribilis premittat signa quia
ut tolerabiliter sustineant aduersa.
Mugitus enim molibus ira ruxante
montis illius iacta murmurat ut
excitatis quibusdam spiritibus grandissimo
fremitu vicina terrificet. Fuscatur
enim aera loci illius exalacione de
terrima et per totam pene italiam
cognoscitur cum illa indignatione commouetur.
ma'e Volat per tantum magnum cinis de
coctus et terrenis nubibus excitatis
trasmarinas quoque prouincias pul
uereis guttis conspergit. Et sit
quid campanie possit cognoscitur
cum malum eius in orbis alia par
te sentitur. Videas illic quasi quos
dam fluuios ire puluereos
et arenam subtilem impetu fer
uente velut liquida fluenta
decurrere. Stupeas subito usque ad
arborum cacumina dorsa cumulis
se camporum. Et luctuosa subito
calore vexata que letissima fuerant
viriditate depicta. Vomit fornax
illa perpetua pumiceas quidem sed
fertiles arenas que licet fuerint
diutina adustione siccate in va

rios fetus suscepta germina mox
producit et magna quadam celeri
tate reparat que paulo ante va
stauerat. Que est ista singularis
exceptio vim montem sic infri
mere ut tot mundi partes perterri
tas pulueris terrere et sic spa
rsam ubique dispargere ut non
videatur dampna sentire. Longe
late quoque pulueres rotat. Vicinis at
que quasdam moles eructat et tot
seculis mons habetur quod erogaci
bus tantis expenditur. Quis
credat tam ingentes glebas
usque in plana deductas de tam
profundis iactibus ebulisse. Et
spiritu quodam efflante de mo
tis ore conspiciat quasi leues pa
leas fuisse proiectas. Alibi tamen
magna cacumina localiter videtur
ardere. Huius incendia pene mun
datum est conspicere. Quemadmodum
ergo non credamus incolis quod
testimonio sic agnoscit vniuersitatis.
Quapropter ut dictum est item eli
gat vestra prudentia qui et tunc
dia lesis conferat et locum surrep
tionis non relinquat.

Symmacho patricio de reparatione theatri et eius origine et ypotenis qui fiunt rome ut quia lares proprios in roma decoris fabricis exercerat eidem reparatio theatri committitur

Cum priuatis fabricis ita
studueris ut in laribus
propriis quedam menia fecis
se videaris dignum est ut roma

qua domorum pulcritudine decoras-
ti in suis moenibus continens nos-
tratis fundator egregius fabrica-
rum, earum quoque comptor eximius, quia
utrumque de prudentia venit et apte
disponere et extantia competenter
ornare. Novimus enim quia laude
in suburbanis suis Romam traxeris,
ut qui illas fabricas intrare contige-
rit, aspectu suo ex urbem esse
non sentiat, nisi tamen se agrorum ame-
nitatibus interesse cognoscat. Antiquorum
diligentissimus imitator, modernorum
nobilissimus institutor, mores tu-
os fabrice loquuntur, quia nemo
in illis diligens agnoscitur, nisi qui
in suis sensibus ornatissimus inveni-
tur. Et ideo theatri fabricam magna
se mole solventem consilio vestro cre-
dimus esse roborandam, ut quod
ab antecessoribus vestris in orna-
tu patrie constat esse concessum, non
videatur sub melioribus posteris immi-
nutum. Quid non solvat senectus,
que tam robusta quassasti? montes
facilius cedere putarentur, quam tanta
soliditas quateretur, quando et moles
ipsa sic tota fuit de cautibus ut preter
artem additam et ipsa quoque naturalis
esse credatur. Hec potuissemus
forte negligere, si nos contigisset ta-
lia non videre. caveas illas saxis
absidis pendentibus ita iuncturis
absconditis in formas pulcerrimas
convenisse, ut captas magis excelsi
montis credens, quam aliquam fabricam
esse iudicares. Fecerunt antiqui
locum tantis populis parem, ut haberent
singulare spectaculum, qui mundi vi-
debantur habere dominatum. Sed quia
nobis sermo probatur esse cum do-
cto, libet repetere cur antiquitas
rudis legatur. Hec memoria

condidisse. Cum agri cultores feriatis
diebus sacra diversis numinibus
per lucos vicosque celebrarent, Athe-
nienses primum agreste principium in
urbanum spectaculum collegerunt. Thea-
trum greco vocabulo a visione nominan-
tes, eo quod ibi turba quiescens astantibus
sine aliquo impedimento videatur.
Frons autem theatri scena dicitur ab
umbra luci densissima, ubi a pas-
toribus inchoante verno diversis sonis
carmina cantabantur. Ibi acta musi-
ca et dicta prudentissimi seculi flore-
runt. Sed paulatim factum est ut ho-
nestissime discipline improborum
consortia fugientes verecunda se ex-
inde consideratione subtraherent. Tra-
gedia ex vocis vastitate nominatur,
que concavis repercussionibus roborata
talem sonum videtur efficere ut
pene ab homine non credatur exire.
Erigitur autem in hircinos pedes, quia si
quis inter pastores tali voce placuis-
set, capre munere donabatur. Co-
media a pagis dicta est. Comus enim
pagus vocatur, ubi rustici
gestientes humanos actus letissimis
carminibus irridebant. Hinc sunt ad-
dite orchestrarum loquacissime manus,
linguosi digiti, silentium clamorosum,
expositio tacita, quam musa Polimnia
repperisse narratur, ostendens homines
posse et sine oris affatu suum
velle declarare. Muse vero esa lig-
wa quasi homouse dicuntur inter se
sicut virtutes quadam nature sibi esse
videantur. Hinc levium pectorum ani-
ma ideo in fronte pinguntur, quia
earum sensus faciles cogitationes subver-
tunt res altissimas intuentur. Pan-
thomimo igitur cui a multiplicati
imitatione nomen est, cum primum in scena

plausibus mimorum advenerat. Assistit consonum chorum diversis organis eruditum. Tunc sensuum manus oculis canorum carmen exponit et per signa composita quasi quibusdam litteris edocet intuentis aspectum, ut in illa legantur apices rerum et non scribendo faciat quod scriptura declaravit. Idem corpus Herculem designat et Venerem, feminam presentat et marem, regem facit et militem, senem reddit et iuvenem, ut in uno credas esse multos tam varia imitatione discretos. Mimus etiam, qui nunc tantummodo derisui habetur, tanta Philistionis cautela repertus est, ut eius acta ponerentur in litteris, quibus mundi curis estuantem edaciis (?) letissimis (?) ... Quid a citabu ... torum ... quod ipse sit dulcissimum (?) ... referam percussione varia modulatis. Quo tanta gratia locum ... ditatis accipitur, ut inter reliquos (?) sensus auditus ... ad numerus ... tunc homines estimet fuisse collatum. Ubi etas subsequens miscens ... psiorum inventa traxit ad vitia, et quod honeste causa delectationis repertum est, ad voluptates corporeas precipitatis mentibus impleverit. Hos ritus Romani sicut ceteras culturas ad suam republicam intulit theatrales edificium alta cogitatione conceptum magnitudine in mali condiderit, ut non immerito creditur Pompeius hinc magnus fuisse vocitatus. Et ideo patres conscripti massis ... pilis (?) cotidiani sive tus fabrica refectionis studio potius innovari. Expectas vos de vestro cubiculo ... desinat, ut et vos acquirat boni hominis fama, et nostris temporibus videatur antiquitas decenter innovata.

Tituli quinti libri

Regi Varnorum
Hestes
Honorato
Senatui urbis Rome
Thamille sagionem
Stabulario
Johanni v. c. consulari
Anastasio consulari
Possessoribus Feltrinis
Verane sagionem
Gepidis ad Gallias destinatis
Theodebado
Eutrepio
Severiano ... ura constitutis
Universis possessoribus Suavie
Habundancio
Vuile comiti patrimonii
Gudibudo sagionem
Aulpho sagionem
Capriano v. sublimi
Senatui urbis Rome
Habundancio preposito
Epyphanio consulari
Bacaudo v. sublimi
Universis Gothis
Gudinum sagionem
Carinio v. i.
Nendi
Gudunum v. sublimi
Decorato v. devoto
Brandile

Cum pueros patris umbri bus et tandem gentili lucentes arma nobis defendentes per spatia vestra fraternitas destinavit ferro magis quam auri pretio ditiores. Splendet illic claritas expolita, ut intuentium facies fideli puritate restituat quarum margines in acutum tali equalitate descendunt, ut non limis composite sed igniculis fornacibus credantur effuse. Harum media pulcris alveis excavata quibusdam videntur crispari posse vermiculis, ubi tanta varietatis umbra concludit, ut intextum magis credas variis coloribus lucidum metallum. Hoc vestra cotis diligenter emundat, hoc vester splendidissimus pulvis industriose detergit, ut speculum virorum faciat ferream lucem, qui ideo patrie vestre natura

... vrgiente gessit est ut quicquid rex opinionem vobis faciet singularem. Enses quod pulcritudine sua putentur esse violatum tanta elegantia divus faber excoluit quod ensis est ut quod eius manibus formabatur non opus mortalium sed credetur esse divinum. Proinde prespectabiles industrie legatos nostros solventes debite salutationis affectum arma vestra nobis libet accepisse declaramus que bone pacis studia transmiserunt. Vicissitudinem muneris per exceptam vestram considerationem tribuentes que tamen vobis reddat accepta quia nobis vestra fuerunt gratissima. Presentent divinam concordiam ut qui invicem nos grata mente facientes, ceterum nostrum velle ligamus ut invicem solliciti mutuis possimus obligari utilitatibus.

Hestis eiusdem principi quod de longinquis partibus sucinum sibi destinavit regratiatur

Hestis legatis vestris venientibus grande vos studium notitie nostre habuisse comperimus ut in occeani litoribus constituti cum nostra mente iungamini. Suavis nobis admodum et grata petitio, ut ad vos perveniret fama nostra, ad quos nulla potuimus destinare mandata. Amate iam cognitum, quem requisistis ambigentes incognitum. Nam inter tot gentes viam presumere non est cassum fatale cepisse. Et ideo vos salutatione affectuosa requirentes indicamus sucina que a vobis per harum portitores directa sunt grato animo suscepta fuisse, que ad vos occeani unda descendens hanc levissimam substantiam, sicut et vestrorum relatio continebat, exportat. Sed unde veniat, incognitum vos habere dixerunt, quam ante omnes homines patria vestra offerente suscipit. Hec quodam Cornelio describente legitur in interioribus insulis

oceani ex arboris suco defluens
unde et sucinum dicitur paulatim solis ardo-
re coalescere. Fit enim sudatile metal-
lum teneritudo perspicua modo rubens
colore croceo modo flammea claritate
pinguescens, ut cum in maris fuerit
delapsa confinio estu alternante purga-
ta vestris litoribus traditur exposita.
Quod ideo indicandum iudicavimus, ne omni-
no putetis notitiam nostram fugere quod
occultum creditis vos habere.
Unde requirite nos sepius per vias
quas amor vester aperuit, quia semper
prodest divitum regum acquisita con-
cordia, qui dum parvo munere
leniuntur maiore semper compensatione
prestant. Aliqua vobis tamen per legatos
vestros verbo mandavimus, per quos de-
stinasse que grata vobis esse debe-
ant declaramus. Capitulum

Honorato quedam questure dignitate subvehit cuius frater eiusdem nominis et tituli eandem patiebatur dignitate

Usu siquidem provenit bonorum meritos
dona nostra suscipere. Sed
tu iure hereditatis principis
tibi beneficia vendicasti honorem sub
adipisceris. Qua sapientia consanguineus
es ab eiusdem honoris non repellimus quem
parem comprobamus. Fiat nunc ut pa-
rentes et liberi bonarum artium studia
imitamento sollicitudinis emulentur.
Nova vite facimus legem: parentes
in administratione succedit heres proximus
non admittitur sed invitatur; cuilibet per-
sona surrogata sit, familie tamen
non desit quod germanissimus germanus acqui-
rit. Decore vestris clari meritis et auspi-
cio nominis Honorati prenunciavi. Quedam
parentes posuisse in ipso vocabulis et
vetera rerum eius exalto est ipso
divinitatis cogitatio presagatis instruit
loquitur datur quod nos fecisse nescis
sed post casum cognovimus quod ignorantes ve-
raciter diximus. Ille igitur homine ti
Decoratus enituit, enituit inter ac-
si honoribus palatinis iudicio nostro
laudatus innisuit dignitate sumens
qua solemus dare prudentibus.
Hoc plane super ceteros adipisces
quod potuit cingere post electos super
ingenium nostri luce interpridusque quidem
sed tuenter astabat. Importunus
tacita necessariis copiosus civis
nostris eximium levamen et cum
prestans nostre gratia ditaretur morum
magis laude contentus mediocribus
se potius exequebat. Vivit apud
nos recordatio bonorum quod fides
hominis nesciat cum morte deficere.
Secreta nostra quasi oblivisceretur
occuluit. Iussa quasi describentur
per ordinem tractavit. Omne avaricia
servicies et gratiam nostram summa cupidi-
tate perquirens. Divitinus quidem
ad bonum meritum laudes sed compendio ser-
monis assumpta cum illum recitemus
te doceamus fuit minimorum gloria qui
apud nos et post fata esse non desi-
nit. Tristes querimus que nos
amisisse dolemus. Sed acerbum tamen
mitigat quod ei vicarium virtute suc-
cedis, quia nec perdidisse se sentit
quod in altero invenisse cognoscat.
Non extranea ceteris exempla cum
domestica suppetunt tam magna
proxima. Tu decoratus ex illo es,
ille honoratus in te est. Adinvenerit
se mirata qui vivere sic nomina sua
dete insignis accedimus meliora
quam sequeris, quia sic es diligentior imi-
tator prioris, quem te precedentis bona
licet elige, et nova cumulata dig-
nus ab indicione tertia questure te dignitate

subuehimus faciemus quod inter consu-
laritate viri honorati ut esse nec
incipias quam antea vocabaris age-
mus inchoando iustitiae ut qui receptorem
honorem dedimus meliora tibi probatis-
simo conferamus

Senatui urbis Rome concedendo consulis dignitate laudat cum de multis

Certum est patres conscripti pru-
dentibus viris rerum florere con-
silium sed et hoc probatur egregium
quod vobis promisit dignitas literarum.
Omnes enim quos ad consulatus culmine vehi-
mus doctissimos estimamus quales legum
interpretes et consilii viri decet esse praecipue
dignitas quae nec divinus nec soli na-
talibus invenitur sed tamen doctrina cu-
mulata potest impetrari prudentia na-
liter in aliis honoribus beneficia conferimus
sicut saepe accepimus. Est nimirum civitatis
nostrae felix portus. Fama nostrae co-
gitationis ingreditur pectora quam generales
tuae voluntates cognoscat. Estimate quid
de illo debeat iudicari qui tali prin-
cipes sit secretis ab ipso legum prudentia
postulatur. Illi vota confluunt
supplicantium. Et quod est omni thesauro
preciosius penes ipsum civilitatis nostrae
fama reponitur. Questore iusto
innocentum conscientia sit secura. Improborum
bene vota redduntur anxia et cum
malis surripiendi spes tollitur
studium bonis moribus adhibetur.
Penitus contemnens venalitatis prava iura
custodit. Equitatis professus nescimus
decipere promptissimos subuehere in-
genio principis serviunt. Et quod universa
superat illius ore loqui cogitur
cui illius plus invenitur. Hunc locum
virtus vatum virtutibus plenum qui
sub uno potuit expedire prudentia
nomine vobis dignus est esse colle-

ga satis enim quod gloriatur stirpe
preclara. Meministis igitur advoca-
tionis decoratum laboribus insuda-
tem quippe virtutum bonorum probitate
quesivit. Causis enim fidelis ora-
tor affuit necessarius ubique insistens
iudicantibus portavit animum ad subsel-
lia contionarum cum multo frequentes pal-
ma contigit quod sapienter allegan-
da tractavit. Studiosis enim iustitie lat-
tuam nesciunt qui sic prius iudicia corri-
guntur. Inferior gradu prestat viris consula-
ribus se patronum. Et cum impar
viris habetur honoribus in patriatus
decorem celeberrima est contionem suscep-
tus. Nimis carus est patres conscripti so-
lidus loqui et cum multa viri est dicere
titubantia non proferre. Hoc ideo
ratio certissimum fuit hoc autem nostra
iudicia vos probastis. Cuius enim
tempore suo cum quis gubernatorem litigium
ignorare potuit quam talis scopulos
transire contendit legibus profecto
magis indiguit quam eius solacia non
confluunt. Iam vero de eius morte fes-
tinata comperimus extincta fecunda
pullulavit stirpe Germanus.
Nam quem prius fratris umbra tegebat
illo nunc lege subducto fame sue
comas per apta distendit. Siquidem
germanus iste pro intulit quod naste
in ordine prius evaluit. Si facta
nobilis fratrum que in decessore per-
didit in successione reservavit.
Concordat huic familie ramus
ille ditissimus qui in Virgiliano car-
mine sepe cerasatur. Hoc enim avul-
so non deficit alter aureus et simili
frondescit virga metallo. Vicinit
quippe et hic advocatione facundia
opinione romane urbis cedens fra-
tribus politinorum se maluit inserere

negotiis, res hec dicta quam a vera prudentia constat segregata. Inter-dum incautos assensisse iusta fama-lium sunt commeationibus aut sic ra-ga libertate tractatibus, minus ar-guam videtur iuris fecisse mo-destiam. Ubi ipsi quoque iudices cupidi-tate plerumque improba rapiunt. Et quamvis sibi iam mediocritate videtur esse parum, tamen finiunt suis aliorum voluntatibus obviari. Inter talia le-ges venditare difficile est, et magne persuasionis vis ad propositum contra venalitatem iudicium revocare. Unde ergo presens concepta libertas nostra iudicia et honoratum questus culmine preventa, quamvis verum constant rapiat. Dignum est enim a vobis diligi, quod parte mittitur talibus honoribus reperiri.

Mannile saioni qui mittit de officio veredorum

Laudabile est in illa parte geminare custodiam, quam constat reipublice necessita-tibus exquisitam. Per hanc enim et legationum utilitas et ordinatio-num nostrarum celeritas explicatur. Hec est aulicis preceptionibus preparata, visitationes ministrat. Effectum habet crebris illatio-nibus nostrum dictat sacrarium, ut pe-ne quicquid in republica geritur, tem-pori ministerio applicatur. Decet proinde sic esse parati, quod utilitatibus pub-licis probatur accommoda. Ne quod ad celeritatem repertum est, ingrata potius festinationibus inferat tardi-tatem. Atque ideo ubi presertim priorum et singulorum officiorum per rempublica tibi locum delegerit, ordinatione statim excedentium improbam presumptione illi te per primus distructione restare. Ut sive gothus sit aut romanus, quisque sine nostra illorum quos mittit evectione veredum presumpserit attingere, per unum equum centum statim solidos a te ro-gatur exsolvere, et de illis quos pari sevicitate tenuerimus, qui super evec-tionem et munera temporales esse usurpare presumunt. Pachypiis quo-que non ultra quam centum libras in-beremus imponi. Nimis enim absurdum est, ut quo celeritas excogitatur, nimiis ponderibus opprimatur. Vivus ipsa onere gravata pigrescat. Caramie que laborem non sentiunt, in plete quibus non moventur. Quid quod eru-pes facere possit, quod presertim inimicta te sucubit. Si quis autem a mo-dulo diffinito amplius fuerit hec cepta, duarum unciarum auri dampno feriatur. Quam summam pronus ex-actam, sicut iam antioribus dictis constitutum est, per officium magisterii dig-nitatis tenuisse debere censemus. Iustum est enim ut rogatur illa vende-re publicum equum male constat oneravisse. Sit inditatibus expe-ditus quod velocitate voluit esse te-lerrimus. Preterea commonemus ut ad propositorum incommoda non presumas. Sed quicquid pertulit eos hec tuenda sancivit antiquitas, nulla usurpatione denegetur. Nos enim per te geminare custodiam volumus, non antiquam con-suetudinis removere cautelam.

Stabulario ut tedia negligentis subeat iuri publico

Sic rapienda est, si applicet ceptatio que publicis utilita-tibus non repugnet, et am-plectanda desideria privatorum, que sic quietem querunt remedium, ut nobis non videatur gravare dispendium. Virum itaque clarissimum Iohannis que-rela comperimus Thomatem dom[illegible]

iure ita p̄dia suscepisse id est
illud atq illud. Et nunc decem
milia solidorum reliquatorem uris
utilitatibus extitisse et per diuersas
ludificationes non implere debita
quantitate. quod aput nos quorundam
uirorum suggestione perlatum. Propterea
causam tali credimus remedio inu-
eniendam, ut uniuersam substantiam sup-
dicti thomatis sub hac condicione
fixis titulis iuri debeas publico
applicare. Quatinus si infra calen-
das septembrium diem quod rationabiliter
exposcatur a thomate minime fuerit
expolutum, predicta substantia Johanni viro
clarissimo contra datur qui eius debi-
tum luere nostro promisit erario. Quod
si obligacionem predictam Thomas soluere
infra prefinitum tempus fortasse potue-
rit, uniuersa ei que sublata sunt il-
libata reddantur. Ita ut nec fiscus
iuri sustinere uideatur incomoda.
Et quondam subiectis solita iusticia
prestitisse. Possemus et adhuc ulterius
differre. sed quid potest negligen-
tissimum sustinere, que per tam longi
temporis spacium sic inuenimus impacatum.

Johanni v. il. Consulari ut racione pensionis non solute non metuat subire immunem questionem

Decet eorum vota in tutum
reddere, qui malunt utilita-
tes publicas contineri. Nec
patimur de dampno proprio esse sollicitos
qui nos a dispendiis fecere securos.
Tua igitur suggestione comperimus per
illam indicionem, patrimonii nostri
predia in apulia prouincia constituta
id est illud atque illud honesto viro Tho-
mati libellario titulo commisisse. Sed
cum male ad ministrando suscepta us-
que ad decem milia solidorum de in-
dicionibus illa atque illa reliquatorem

publicis commodis extitisse. Ita a
precibus nostris frequenter admonitum
debita reddere detestabili calliditate
neglexit. Et ne tibi aliqua in posterum
questio nascatur publicis utilitatibus
debita quantitate sub hac racione satis-
facere te velle testaris. si tibi predia
supradicti debitoris loco pignoris con-
tradantur. Quamuis equum desiderium
tuum iusta racione conceptum prius iussione
firmamus. Primum ut nullam ex hoc re
nomine publico metuas questionem.
Deinde sublata condicione tibi uniuer-
sam substantiam qua nunc ut tenet uel
primo tempore possidebat cum nostris com-
modis obnoxius esse uidetur cepat Tho-
matis debitoris addicimus subiciam
qua pridem nostro nomine fixis titulis
fecimus vendicari. hoc tamen clementia-
tis intuitu relaxantes, ut usque ad
calendas septembris spacium ha-
beat reddendi debitam quantitatem.
Tunc cum ad supradictum diem tu petita
viro illustri comiti patrimonii nostri que
debetur intuleris, facultas eius uni-
uersa sicut diximus tuis compen-
diis applicetur. Quod triste non
credimus esse prudenti quando nichil ex
toto uideatur amittere quod te generaliter
sum conffat acquisisse. Nam quod poteras
adipisci iure successionis a te condi-
cione possidetur emptoris.

Anastasio consulari ut sine concussione et dampno consulibus considerati ad urbem rauennatem

Conuenit devehatur
sublimitatem tuam nostris
iussionibus obedientiam tribuere
sedula firmitate. Ut quicumque ad cessionem
trahatur quod salubri ordinatione
disponitur. Moderate siquidem
nouit iuncta sibi complere prudentia
et prece ingratitudinis ueneno.

Delegata explicandi peracte aplio
eiq; io ad familiam civitate civilē
exemone te papimq destinare
ut sine cuiusq; quessione ut dispno
quant ad Ravennatium urbē ex
nrā iussione vehant̄ Ceteruq; et
nrō desiderio gratulem̄ impleto,
et quibus conferandi amputet̄
occasio

Possessorib⁹ fel·trinis ut in hac regioē om̄ gmitas gstruat̄ citate

Necessitas pubᵗᵃ multoꝝ
dz devotione gpleri qā
nō decz paucos sustine
qd gstat pluribus expedire ne
regia iussa tepefacta lentescat̄
dum res utilis delegat̄ infirmis
In tridentina igi̊ regione civitate
gstrui nrā precepit auctoritas Sz
quia territorij parvitas nō potest
magnitudinē opis sustinē hoc
sollicitudo nrā pspexit ut
accepti̊s m̄tedibq; gpetentibus
patura muroꝝ onēs in gmune
subeatis q̊ in civitate iugiī Cē·
teruq; accomodato gm̄ solacio se·
cuiq; impleatur qd paucis i·
explicabile fortasse gsistatur hac
sz gdicione desinita ut illis ab
hijs onēribq; exeusēt̄ vnī nᶜ d̊ma
domi⁹ excipitur

Verano saioni de pruisione exa·tionis ut exactu tuscianis puideat ne fatiget̄ penu·

Cum deo iuvante gᵃ
p defensione gñali felicis·
sime pduatur exctus
pvidendū ē ne aut ipi in gsil·
ta fatigent̄ penuria, ā qd dīū
neplas ē p vastacione videat̄
nre provīcie sustine Sᵃ ing cū
possitati gtrado ē sui̊s nō ēē dis·
nosīm, ut p quoꝝ gpedio labōa
mus, eoꝝ non videam̄ afflixis·
se fortunas Et io devotōm tue
psnti auctoitate delegam⁹ ut mul·
titudine Gepidaꝝ quā fecimq
ad gallias custodie causa pperare
p venetiā atq; liguriā, sub omi
facias modaōe transire Et ubi
ne aliq̄ tuscendi pbet̄ occasio
p unaquaq; ebdomadā scripti·
cis tres solidos largitas nrā di·
rexit, ut illis cū pvincialibq nris
non rapiendi votiā sz gmercij
sit facultas Illud plane pvictoꝝ
quiete laborantibq indulgencia
nrā gcedit, ut si ā eoꝝ carpenta
itinē longiore quassantur, ā
animalia attrita langwescant te
custode atq; mediante cū possesso·
ribq sine aliq̄ oppssione mutent̄
Ut qui datum sit corpe ā qlita·
te melioā, quib pnb sanis hij
animalibq acquiescant Cētā mota
ē uita eoꝝ qui nimia fatigacōe
lassantur Ita fit ut nec illis
desit subvectio necessaria, nec vi·
lis si i lesiūi tali pmutacoē gqstat

Gepidis ad gallias des·tinatis deputat stipendia

Fuerat qdā dispositione
nrē ut vobis iter agentibq
anonas ubēm⁹ expē·
di sz ne spēs ipē ā tempte ā dif·
ficiles pberentur in auro vobis
tres solidos p ebdodā eligimq
destinaē, ut et mansiones vobis
put cibaꝝ copia suppetit possiti·
eligē, Et qd vobis ē aptū magis
emē debeatis nec et possessoꝝ
ñgēt res otivē facat si vos nra g·

patre conservat. Manete feliciter ita
moderati, ut sit iter vestrum quale
decet esse qui laborat pro salute auctoris.

Theodehado exhortando consanguineum ad iustitiam mandat ablata restitui

Si iustitiam colere universos
et amare praecipimus, quanto
magis eos qui nostra proxi-
mitate gloriantur, quos omnia decet sub
laude gerere, ut regie possint ful-
gorem consanguinitatis ostendere.
Hec est enim indubitata nobilitas
que probatur moribus ornata. Res pulchra
est commodum fame, pulchraque neglegun-
tur lucra pro ea. Argolici itaque vi-
ri illustris et Amandiani viri clarissi-
mi heredes supplicatio nobis addidit
conquestum sit Palentianam massam,
quam eis pro compensatione largitas
nostra transfuderat, ut cause ar-
bitrarie amissione et commoditate
placarentur, ab hominibus vestris nullis
causis extantibus indecenter ablatam.
Et inde crevisse culpam per sur-
reptionis vitium, unde exire de-
buit gloriose moderationis exemplum.
Quapropter si nullo mendacio vici-
antur asserta, magnitudo vestra
quod sic ablatum restituat, et si quid
vobis creditis posse competere, ad
comitatum nostrum instructa iure per-
sona modis omnibus destinate, ut
cum lectis placita causatio sine de legi-
bus sortiatur. Ibi enim nostrum geritur
invidie tue potius applicatur.
Et maiora detrimenta fame
sustinebis dum talia non vitare contendis;
sit autem consulit cause iuribus
suis et sine derogatione qualibet me-
diocris addatur. Quoniam teste iustitia
superatur. Eutropio ut exactum

annonas constitutas prebeant,
ne provinciales per exactum pe-
nuria sustinentes vasta-
tione pregravantur.

Studium vestrum rei publice
grata mente debetis impende-
re, quod nos agnovistis bonis mi-
tis intra prestare. Vestra pietatis in-
tuitu vicissitudine polliceamur, cum
tamen pro vobis omnia iubeamus. Atque
ideo presenti iussione vos credimus ad-
monendos, ut annonas constitutas
prebere exactum debeatis. Quatinus
nec illi neglegantur adverso voto
nec provinciales pretiosa debeat con-
vare vastatio. Commodia enim sub
expensarum lege tenetis exacta, quod si le-
vata fuerit vastatione premissa, consequenter
modis servare praecepto licet. Sit
sub modo redigi cum licentia fuerit
visa concedi. Quapropter consequatur
exercitus alimonia deputata, ne quod
possessor possit sustinere molestia.

Severio ut considerata iusticia equalitate tributorum moderetur

Iustitie ratio persuadet excedentes
tempore, ut ad auctos possit
congestus pravitas perducere. Nam
quemadmodum equalitas agitur, si vires
mediocrium consurgere non sinantur,
sic perfecto admittetur temeritas, nisi
vires nolentium moderatione officio tem-
perentur. Provincialium itaque sepius
dilatione comperimus possessores y-
doneos quidem non solum tam
suarum tributariam functionem in
tenuem reliquisse fortunam, verum
etiam scelere commercio aliquos exinde
prius applicare commercium, ut functio
publica commoditas sit privata.
Hec quidem per plurimos despendium

corrigi si actenus in tua laudem
videt potuisse deferri. Digna sic
res habetur acceptior que post
illos negligentes studium vestrum ef-
ficacissime comprobatur. Atque ideo pru-
dencia quam notum est vniuersis possesso-
rum considerata iusticia te iubemus
respicere et equitate debita hec tempe-
rari ut quod sub aliis factum est
omni tempore cassata pro possessionum
atque hominum qualitate assis publici impo-
natur. Sic enim et iusticia perficitur
et vires eorum prouincialium subleu-
antur. Eos autem quos fuerit in-
sione iam tempus imposuisse con-
stiterit et pro libito suo quorundam
onera in alios preiecerunt legum
seueritas insequatur. Vt omnia
illis detrimenta resarciant quibus
inproperius dampna fecerunt. Illud
quoque pariter inferendo ut inter
defensores curiales et possessores
illatorum vero resideatur. Et quia
ab octaua indictione iure exemp-
ta super tributarium solidum se possessor
probauit intulisse nec tamen erario
constat illatum aut in expensis ne-
cessariis que in prouincia facte sunt
iusta racione non claruit eroga-
tum cum iniqua presumptio mortis omnibus
corrigatur. Hanc quoque partem non
existimes negligendam, ut si hec
que tabularius a cubiculo nostro sus-
cepit racionabiliter non docentur
expensum ab iniusto retentatore
reddatur. Quid enim tam absur-
dum ut liberalitas nostra quam vniuersis
prestitere voluimus inter a paucis fur-
tiuo compendio consumatur. Judices
quoque prouincie ut curiales atque defen-
sores tam de censu quam de aliis re-
bus illicita dicuntur possessoribus
irrogare dispendia. Quod
te prope et sub racione legum emen-
dare censemus. Antiqui bar-
bari qui Romanis mulieribus elege-
runt imperiali federe sociari,
quoniam titulo predia contenerunt fis-
cum possessi tempus persoluere
ac super indictis oneribus parere
cogantur. Judex vero Romanus
propter expensas victualium que
grauare pauperes suggeruntur
per annum in vnumquodque municipium
semel accedat. Cui non amplius quam
triduanae tribuatur annone. Sicut
legum cautima tribuerunt. Maiores
enim nostri dicesim indictam non onera
sed compendio prouincialibus esse vo-
luerunt. Domestica Gothorum nec
non et vicedomini aliqua prouincia-
libus consimiles terroribus abstulisse
quibus iusticia nostra in examinacione
deductis quicquid in hac parte im-
quum gestum esse nouis amotis
dilacionibus legaliter ordinabis
hiis quoque atque talibus que ad vtilitatem
publicam vel priuatas pertinent sub
omni racione discussis causa tibi per omnia
voluimus agere que iure magnitudi-
ni non debeat displicere. Illud sa-
ne prudencia nostra prospexit ut
omnibus ante pollicita atque equabili
indagacione compertis polliptica
iubeantur ascribi. Quatenus et
testimonia fidei tue clareant
et illa postea habeant quam abrogati vo-
luimus semina fraudis teneantur.

Vniuersis possessoribus in
Siracusana constitutis destinat
presertim ad regium ne longo
itinere fatigati pro petenda
iusticia veniret ad curiam

Si et cunctis laborantibus commitatus ut credat deo auxiliante iustitia et hec subiectos remedia ad reliquas mundi partes quasi a vivo fonte descendat. Tamen frequenti additione primo ti ingeniosa pietate temporis et equitatem vobis credere et fatigatos longi itineris fabrogare. Nam dulciora sunt beneficia que nullis difficultatibus obtinentur. Virum itaque illustrem et magnificum virum Severinum iuris institutionibus eruditum, ut hic apud vos gereret quod nobis semper placuisse cognovit. Vidit enim quod honorabilis apud nos iustitia habeatur quemadmodum bonis actibus clementia nostre serenitatis arrideat. Certet profecto quod nos gratanter estimat accipere neque potest aliter capacitas continenti principi ulla bone placitura presumere. Ergo conveniat ad eum lesorum turmatim, sperent remedium quelibet pressa iniuria et difficultate vobis celeres moveamus dum commissa in ipsis cunabulis scelera resecantur. Sine aliqua formidine pene alieni tributi sarcina gravatus exclamet acceptius remedium quod de legibus habeatur. Erit enim confidimus ut per eos quos instituta nostra componunt innocentibus detrimenta non veniant. Qualia vero per quete vita vel equitate tributorum disponenda censuimus, oracula nostra que dedimus ad supradictum virum illustrem Severinum vulgata declarabunt, et unusquisque unde supplicare debeat evidenter agnoscat.

Habundancio de navigiis fabricandis

Quamvis utilia reipublice nostre semper conspicere cupiamus et ob id omnibus possit esse gratissima que iubemus quod cunctis profutura noscuntur. Causa est tamen que principis desiderium nulli existere dat onerosum. Nam et si peccare cogitata non bene agat ingrata sunt. Illud autem solummodo perficitur quod de voluntate simul et amore laudatur. Cum nostrum igitur animum frequentia pulsaret naves Italiam non habere, ubi tanta lignorum copia suffragatur, ut aliis quoque provinciis expetita transmittat, ideo nobis inspirante deo decrevimus mille interim dromones fabricandos assumere, qui et frumenta publica possint convehere et adversis navibus si necesse fuerit obviare. Sed cum rei tante desideratus effectus magnitudinis vestre sollicitudine credimus esse peragendum, ideo que per totam Ytaliam directis artificibus apta operi ligna perquirere, et si alicubi cypressos atque pinos reperit in vicinitate littoris, dato competenti precio dominis suadeatur. Hec enim tantum sunt que ad taxationem vocentur, cetera vilitate sui non indigent estimari. Sed ne provisio nostra in mediis conatibus deserta languescat, nautarum te iubemus subhibere moderatorem, ita ut competentem numerum divinitate propicia procurare. Et si is qui nobis necessarius estimatur servus fuerit alienus, aut conducat eum classibus servitorem, aut si ipse hoc magis elegerit, accepto pro rationabili pretio cedat sui iura dominii. Si vero libertate gaudens electus a nobis quinos donativos et annonas se noverit accipere competentes. Eo modo et illi tractandi sunt qui a privatis dominis eximuntur, quia libertatis genus est servire rei publice. Accepit enim

labore patientes extitit quibus distracti dum colla presserit ita ut propediem naute elevaris nomine pro hominum utilitate binos aut ternos solidos a via debeant pro pape. Quatinus vim ipsius ... fuit ... patria debeat in venire. Piscatores vero non videntur in hac definitione ... quod docent ... quam ad ... divicias possidentur. Unde et alia constructio est et ventis ... et littora piscosa sulcare

Habundancia de piscacione inceptorum

Nlaterit madendis ... cum ... atis tua vicinitas piscatores attriverit, tum spes efficitur tedium laboris excludit et magnum gens ... de desperata complecti. Audivimus igitur ingentiudinem ... ex italie littoribus officio iussimus parare nautarum, ut dromones quos industria fabricare valuisset manus remigum ... Sed tu verbo iudicio electorum que ... ostendisti, quia sunt in dubitata profecto efficacissimus in passe quod ... Feminas illico completum, quod vix credi poterat inchoatum. Ut pene cuncta velocitate navigare ... constructio navium tanta sit celeritate completa. Nec plus ... narrata sunt. Obtulisti oculis subito classem plurimam, domos aquatiles, ... pedes, que nullo labore deficiant, sed ingenuos homines ad destinata perducant. Triremes vehicula remorum tamen numerum prodens, sed hominum facies diligenter abscondens. Hoc primum instituisse legimus Argonautas, quod est armatis aptum et congruum probatur esse ... ut qui pergunt classes optimus appareat. Nunc ... aliis premiis et decorem ... et decorem communis ... rempublicam tua institutione ... patam. Non habet quod grecus nobis imputet aut Affer insultet. Illud apud nos invidiam ... respirant. Unde illi ... spacia sua vota complebant. Nunc perductis rebus armamenta ... curate, vela pupue alas navium faciencia lignum volatile ... ... incertum auxilia queta nautarum ... definito ... quod a celerrimus ... vix probatur impleri. Hec ... prima suspendit, tu per materia ... filium suum audaci femina pietate ... Ita dum materna caritas suum desiderium festinat explere, mundo visa est ... Et ... divino nobis auxilio suffragante ... virtutibus et hominum vota ... primo die ... ianuariarum ad urbem Ravenatam ... navium ... quemadmodum. Quatinus res ... fine ... dentes ad plenissimum perducat effectum. Sed quia dromonum numerum innovate ... amplian ... ligna fabrice eorum necessaria per utramque padi ... poterunt ... nullo obsistente iubemus abscidi, quod ... predictorum ... opera tamen ... volumus in ... ... indigenas pellago naves ... ab ... fluctibus marinis ... turbos distat

// superare

vindicat. Illud etiam magnopere commo-
putandum, quod una fieri suggesti-
one comperimus, ne quis in fluminibus
navigeris dispositis tritoriis meati-
bus id est in initio alveis inserere
audeat flumina alve-
os piscando studio sepi temptata
gludere, et qui sunt praecepta perurgeantur (?) au-
feratur. Pateat amplius navium
cursus, ne humano desiderio communi-
tus artibus delicias quaerere non comme-
to rustico libertatem fluminis impe-
dire. Nec quod dum paucis est uti-
litati publice voluptas videatur
obstitisse putata.

Unde comiti patrimonii decod

Utilitas publica sicut ad
conservationem respicit omnium,
ita debet praefecti labore tutorum
cura magis laudis occasio est,
si in ea quam aliquis singulariter videatur
impleri. Constat enim unde comedet
a reliquis quam tibi et sibi promisisse consistit.
Pridem igitur vobis iussisse memini-
mus, ut per domum nostram navium conficiendi
quaerentur artifices, quos deo au-
xiliante prius ad Ravennatem
urbem die idium ianuariarum p.
apimus incunctanter occurrere, ut ad-
ventu eorum ad constructionem navium
optime videatur offerri, ne res
diu se gravare sibi videatur aliqua
tarditatem, et parum sit una praecise
nisi contingat utraque procurare. Si
qua etiam per ripam fluminis padi
ligna fabricandis apta dromonibus
in praedictis regalibus potuerit inveni-
artificibus licuit opera a magnifico
viro habundancio praefecto praetorio de-
putatis abscidendi sit promissa licen-
tia. Volumus enim ut quod coeptum a vobis
praedictis inchoare, ut nulli gravius
sit iussio quod constringit et participat.

Hudibudo saioni comiti

et aliud officium dennio quod
bene administravit in priori.

Meliora sibi facit credi qui se-
necessitatem multa peregerit.
Cura indubitanter illi com-
mittitur quae optime comprobatur.
Et honestum suffragium est sedi in-
dicii documentum prioris. Et ideo
ordinatione magnifici viri habu-
dantii praefecti praetorio atque illustris comitis
patrimonii ad illa provincia te
iubemus occurrere, ut tam de domo
regia quam in locis aliis habitantes
secundum nostra praecepta prius nautas
ad urbem Ravennatam die idium
ianuariarum deo auxiliante festinanter
compellas, qualiter nulla tarditas
tam praeclaris iussionibus afferat.
Cave igitur ne te venalitas maculet,
aut neglectus tempus involvat,
et tam magne rei pro te eligis
pondere comprimaris, si talis ac talibus
rebus impar extiteris.

Amplio saioni pro incidendis lignis ad naves fabricandas et ut sepes piscatorie in fluminibus navigia impedientes destruantur

Per utramque padi ripam
receptu ligna comperimus
fabricandis apta dromonibus.
Ideoque tibi praesenti iussione delegamus
ut secundum ordinationem magnifici viri
habundantii praefecti praetorio atque illustris
comitis patrimonii ad loca designa-
ta cum artificibus incunctanter accedas
et sive in domo regia sive in pri-
vata reperta fuerint, sine tarditate
aliquis facies procurari. Ea nulli quod
nec credimus probe incommodi quod pro
communi utilitate auxiliante deo speratur

Vnde ita te volumus iuncta parte
ut nichil ad ledendum possessores
studiose videatur inquiri si tamen
utilitatis publice causa que sunt ne
cessaria preparantur. Non exigat
aliquid a domino quod postea publice
non dicatur acceptum ligna silvestria
iubemus cedi non aliquid de alienis
familiaribus violenter abscidi.
Talia nobis presunt que inuos gra
ue non possunt. Que si tamen prius non
exquiret illa succedent non locum
In minicio Vellio clarissime Tiberi
et altero fluminibus comperimus quosdam
sepibus eorum fluminis quod tamen ad na
vigandi studium pertinet impedisse
Quod te volumus ordinatione maius
sua viri habundancius pressa preterea
modis omnibus amputare ut nec
tale aliquid permittas quecumque ultra
presumere se inviolati alvei tractu
navium relinquitur extremis. Sciamus
enim rebus non sepibus esse piscandum
nam sicut quam detestabiles auditas
proditur ut sibi tamen festinet inclu
dere quantum ad multos poterat
pervenire.

Capriano viro sublimi constituit eum iudi
cem curie exhortando et in

Si te Titone instruendo
iudicia nostra delegissent
et ad eramus tribunam
venisses incognitus monendus es
timaretis qualitate prudentia
quo decore tractares Sed omni cre
deris intelligentia hec virtutum quia
sinceri meruisti iudicia regalis
Estimas enim qua te debeas mo
destia continere qui alieni vix es
vota negocii pegisse. Nam si te
iudicis suspicio sceua tetigisset lau
dando iusticia leui at penetra
bili remedio eius animum tetigerebas

optimes suam persuasionem quod su
periori non potuisses imponere. Cuius
ergo dubitat illa te diligere que
constat voce publica te servisse
Professa bona non habent ambigua
nec tamquam acquiesat ingenium ubi
quod ipse potuit emeritus presequi ab
aliis tamquam rudis videatur edoceri
Plati documenti fidem fieri legit
tima voce poscebas examinans
et si retineret incorrupta sacri
ma veritatem. Iudex nunc exhibe
quod te volebas aput alios obtinere
Age ne tua tibi obviatur oratio
quia pondus est pudoris convissimum
propria voce convinci. Sume igitur
auctore deo rectitudinem de curiarum
Romanorum actuum rectissimum testem
securitate possidentium prebere
fidei splendidissimum templum
Vnde tamen tibi laudes attribuuntur quan
torum illic utilitas incorrupta servatur
Vivat tibi perpetuus sic decedentium
voluntas. Transeat in pos
teros iudicia probum scrinius tuus
servet omnium quieces Alii honores ha
beant et tribunales fasces tibi vite
suave gratissimum videantur mili
tare custodes. Sibi enim absolutos
sunt hominum vincla carcerum cathena
litum carcer furoris. De quo versus
dixit vates Mantuanus. Clauduntur
litis porte furor impius intus inclusus
fremit horridus ore cruento. De
curiales igitur habita meritorum es
timatione diligito quos non decet tale
urbis ordo appellare quod vile est Cha
ronis esse natu vetere tu fuit nunc
prima sortitus tot patribus senior
tatis tacentibus vox senatus Vide
igitur quid dignitatis acceperis ut inter
tot eloquentes viros sis dicendi
primarius quos esse recuendos

nobis est psitem Assume ergo
gaude q iubemus pstare q tadiu
ut illis apperias ianuas curie q̊s
ntra electio aula iusserit libtate
intrare

Senatui urbis rome de laude iudicum

Licet cautē sp eligendus sit
q nobis mittit cp ipe mgr tradit exa
mi cuius sma noscitur
pbata pesari qstas tn prudentibq
viris sociari cupim9 dignitates que
romis actibq qsi gemme nobiles
affigunt Ubi em digni9 eloquens
q̄ in civitate psiat litteris vt ibi de
claret initium ubi nutriunt ingeni
um cptū Rome bom locus suis
laudabilia quib suadescunt hns
in sede gtua pociant segit
pugnā valida manus desiderat
navigiū pitus animosum sic scien
tia ntra fide ppositu sit curia sa
pida disertū amplia q̊ delibera
tone pesandus esse credit q̊ qsti
die sensibq offertur Capiam
igit spectabilem viu estimacio
ntra respexit q curie nec sinat
maioris natu auctoritate facundi
educeret sena9 sacma qsuetē
puritate servaret vt actus illos
mundo celeberrimus sua reddat
integritate laudandos Magnu
nimis e preces qscripti ad integrita
tem diligi hec mediocrit pbat
qsciā cu quinqssa e vitas scelorum
Nam si pdicatur testis q in pri
ta negocio vnu dixit q laude te
sen potit q curie tpibq dta tis
mittit Ut qrius aliquim nn ha
beatis cuncta notissima iuvat
ingr illa repetē q om qsensus
possit agnosce Adest sp electo
greca sermonis gra blandit
auribq mentem trahit vtitur
pspicuitate facundie qlem dpua
decet qscia emanare Est em quedam
speculum moris agentis oro nec maius
pt esse mentis testimoniu qm qualitas
inspecta vborum Nam ut eius ppia
describamus patit in singulis reb9
lingue se tmacia hinc eo tn ter
ventior cu ponat et quod illi ad gracias
datū est prudente viri vt que p
soribq qstatem videatis eloque
tem inctaminibq obstupescatis Ista
vo memoria qorator thezaurus iure
vocatur tanta in eius firmitate qsc
dit ut semel audita scripta apud
eum putes esse recondita Magnu
bnficiu oblivionis nescire defectu
et quedā similitudo nec celestiu est ipa
decreta sp sire pnicia Que nunc
ideo declamus ut qqstat subiectorum
qtas vos hire virtutes Et iudiciu
nrm non p casuale votu s p elec
tionis studiu doceamus esse qcep
tum Hunc ergo preces qscripti capiam
tot bonis dotatum a pnti indi
tione de curiarum rectorem esse pre
pimus Maiores est natu autori
tate subuehimus ut q se iuvenis
morum tanta maturitate tractavit
quod est amplissimu iuvenite ge9
in vero ordine etatis honore qtulet
Augebit eloquencia offitio melior
dictatus qm multo facundior est qui
sinat dictat qz ille q supplicat Ubi
tas vā intrerit inctus aut copiam
frequēs intercipit Acta qb ipe lon
ge disiphis ut qui pdem assiste
bat est mediocribq hominibq qb for
tunis hinc inducat vre curie qsula

Habundanti ppoito ut sagittarius ad centum cutibus p iudicat de annonis

[margin: zes]

Igitur tamen ratione mem̄ cu fa
gitavis ad illustre viz̄ comi
tivam Germaniani esse di
gendū ut magis maīg sumēt
robur duplicata civitas Et osten
dent iuvenes in bellis qd i gy
masio didicē virtutis Scola mar
tia mittat exercitum pugnatorum sui
do q̄ se exercuerit in otio Ab
eo illustrem magnitudinem tuā eis
annonas et navigia sedm̄ consuetu
dinem pbē tenfōg Quatiq̄
iuvante deo q° dvicti sut debeat
pucire Hec enim sollicitudinem tā
nq imaz officina iussioni q̄
nullatenq destitui posse credit
Qū iuvante deo tuis orōnibus in
choatur Epyphanie consu
lari pvincie si iohāne mor
tuo nullus hēs prim° suc
cesserit extūc bōa sua
guertāt ad fiscum

Iohanna andree quondā
iugali suo successisse legib
imme phibetur q̄ itestata
nullis existētibus proximis luce de
esse pbata, cunq subā a dispo
nllo legittimo iure suffulte vsur
patōne violentalā surregit pos
sideri Et q̄ caduca bona fisco
nro cpetē legū instituta decer
nnt ideo te pntibus oraculis
amonemq, ut hq re vitate dis
cussa si rever ut ad nos plati
e nllq ei aut testamēto heres
extitit aut pximitatis iure suc
cessit fisci nrī eam facies cpēdijs
agregari Qm̄ innocētie vrē pfes
sio est nra cpendia no neglige
apud que calūpnia nnq loci
potuit inveīre Rogare enim in

tibus causis no fraudari pncipē
decet Quia negligentie vicium
e psupcones elungāe qs iura
paruit amputare Si quid aliq
q̄ repieris quietos dnos habe
paciās Quia magis illa nra sit
pimonia q̄ a subiectis legittime
possidentur Bacande
viro sublimi de subsidijs

Fessos ad senectutē
mos munificencia nra
corroboāt dū etatem
occiduam peniurie no facit de
trimenta sentire Quicumq sq̄d
vix psuptoe labors amatur
sola semm vita est quetis invici
te remedia Ideo tua supplica
tione pmoti designati commatib
curam in mediolanensi urbe deli
catissime pagedā ad te decrevim°
pucire, Ita ut qd e in republice
inlicita novum ponet vixeris in
q̄s tibi successorem tribuat cunctis
plectanda psupto Tamq i ex
hibendis voluptatibus hq offici
cia masuetudine nre bnficio
iugiter pservare habeas in vtq°
quod tuam consoletur etatem
lōci comod et letica voluptatis
Vuinusis gothis de vtili
tate serviendi pncipibus

Quavis munificencia nra
sit oibus ubique gratissima in
to tn acrbiora credim°
que nti pncia cferuntur qa maio
ra de cspectu pncipis psti sumunt
Quā de largitate bnficia csequē
cia Nam pene plus est mortuo
q̄ a suo domināte nescitur, nec
sub aliquo honore vivit, quem
regis sui noticia non defendit
Et ideo pnti iussione mandam°

ut octavo ydum ianuarii die
deo auxiliante ad presentiam nostram ve
nire debeatis qui solempniter regalia
dona suscepit et venire pro
festinetis. Illud tamen necessario com
monentes ut a vicinitatibus illis per
venire possit excessus ne possess
sorum segetes aut prata vastetis
sed sub omni continentia perentes de
custodia disciplina grata nobis
esse possit vestra conversatio quia comitatua
les ideo gratanter suscipimus ex
pensas ut ab armatis custodiatur
intacta civilitas.

**Suduny saioni ut pice
nos et sarmatos faciat
venire pro donis accipiendis**

Consuetudinis libertatis
urgere commonemur ut go
this nostris debeamus so
lempnia dona largiri.
Et ideo devotio tua millenarios
provincie picene et samnii sine aliqua
dilatione commoneat ut eos qui
annis singulis nostre mansuetudinis
premia consequentur pro accipiendo
donativo ad comitatum nostrum faciat
incunctanter occurrere. Ut tamen quod nobis
bis missi fuerint maiore munificen
tia gratulentur inculpabiliter
eos necesse est veniat quod sua premia
novit principibus offendam bonos
enim laus malos querela comitatur.
Decet ergo vos sub hac occasione
singulorum facta prodere ut nulli pos
sit prodesse quod fecit inaniter. Illa quod
si consuetudinaliter res expectat
exacta virtutem non potest adire neg
lectus. Trepidus distat ad iudicem
venire qui non meminit aliquid audac
ter egisse ut melius possit hos
tibus violenter insurgere qui nostre

maluit amputationis vulnera de
clarare. **Carino v. i. ut
veniat ad obsequium regis**

Habent hoc gloriosum pro
iudicium bonarum merita
personarum ut otio tepesce
non permittantur qui probis actionibus in
notescunt. Et ideo tam desiderio nostro
satisfacere cupientes quam quos vos ne
cessarios esse credimus iussis presenti
bus evocamus quatinus et viris nobili
bus nostra decorentur obsequia et quod
utilia nobis credimus per te expedi
possimus. **Neudi ut sube
niat iudicium quod virum nobi
lem privatum luminibus sibi in
servitute indigne subiegerit**

Novit nos quidem ceterum
infusa querela sed magis mi
serabiliorem credidit
virum luminibus suis ademptum ornatum quam
necesse est ut amplius promoveat
visa quam audita calamitas. Is
enim perpetua nocte superstes ad re
media nostra mutuati luminis be
neficio festinavit ut quem videre non
poterat saltem clementie sua
vitate sentiret. Clamavit enim
sibi Gudulia Opima inconi
tam suo genere conditionem servitutis
imponi. Cum pridem sub libertate
nostris fuerit securum exercitus militati
simus eos per talis infamiam clari
quia vero domino debuissent expelli
Nonne ambitus talem securum quere
Tunc posses honore securum quod dicta
tui debeas divina considerationis sine
addictis ceteris quod calumpnias opi
nione publice concinnis celebrare
viri predicti estimatione submota

Hic aut infirmatis sue mole oppssi manu vindicare no posse que patrima fortibus pbat assistere. Et nos quorum e spm inter pa tes ac disparēs equabilē iusticiā custodire. Pnti iussione decerni9 ut si in iudicio supp memorat quidā Puthe se pbauit ingenuu taliu mātes pnra amonete nec aude ant vicinis necessitatibus alienis illudere quos semel quietos de cernat sua vota dampnare

Gudimy v sublimi ut amoneat quidā onera q de libtate in servitute sit subacti

Q Vos duces eligim9 ets pl 2 cūtatis momenta iuc delegam9 q no tm armis spiritu iudicys nos esta cupim9 cla riores. Post Costula igit ath ūt lia ui deo ppto gotthorum nrorum libtate letent onera sibi servilia a vobis tantur imungi. q nt ipos decerat ppeti nec cuiq conabilit phas sit impom. Quod si ita ge stum esse cognosc sine aliqua dilatone facias amoneri. Nec ad nos exim querela revocetur ulti 2 incipiat quibus esse aīms nro induciem revoluta causato. que magis opt tua page q nos de lectat audie

Decorato v devoto ut siqdam quieti fuerit de bitores suma fisci psoluat

T Homas vir clarissim9 inter apulia Calabria qz pvintias de sliqua titulo indictonum octaue nonae un decime pme sede 2 quidecime qs ad coductione suaz ptinuisse come morat. Non illos maxima pecu nie quantitate eorum edisbe cogit Et qr utilitatem publicam diutina non convenit ludificatōe differri. Pro devotio tua pntia decreta sinapias Marai psbim Andeam 2 Symonium vl reliquos quos bius supta anexa elloqtur ser uata in oibus civilitate conveniat. Ut si eos non p calupnia s p manifestos testes fisco debitores esse constiterit. summaz q conabilit postulatur sine aliq minutoe p soluat. Providend est em ne sp contumaciu psonarum publice conmdis aliqd videatur afferre dispēdiu Cum vo minus intenta gessisse ad iudiciu apetens te iminente q veniant ut qd cūtati convenit vtra tuq pau allegatoe recognita salubus legibus impleatur

Brandile ut uxorem sua maritali districtiōe corrigu at q uxorem alius d' offēdisse

A dyt nos cumus viabus Patho eius repetita questio Cum tu esse in expeditoe felicissima cstitutus a procilla conīuge tua uxorem pria assetur temeritate fuisse cede lacteratam ut ple bristo desperatois euaderet. tu no plagis fessa s la credetur extincta. Quae nos si tm va e i fera quum maxime mantes audaciam tanssire no patim ipunita atrio decretis te pntibus admonemus ut si factum cuident agnoscis. dela tam querimonia pudori tuo consules

maritali districtione sed utique quas
Etiam ex eadem causa ad nos querela in
sta non redeat, et legibus nostris re
servari possit quod te domestica op
tuerat districtione corrigere. Quod
si medicamen magis petitionis attrectas
tam dire fortasse volueris, summo
to dilationis obstaculo ad comita
tum nostrum cum suprascripta coniuge tua
incunctanter occurre accepturus aut
sententiam principis vindictam a de
mulieris improbitate victoriam

Umliacho duci ut corri gat quendam pro adulterio

Gravius est clementie nostre
consensibus Patzenis eius inti
mata conquestio qui se in
expeditione gallica constituto in eum
Brandilam perpulisse protestatur
excessum ut uxorem eius regnimaz
ipso precarenda duxerit esse con
iugio et in iniuria morum tempore adul
teriorum simulata matrimonii fuit
lege commissum. Licet nobis si vera sunt
transire nequeas patrim inpunita Na
quam affirmat castos tutos quos decreat
si tunc sceleri subiacebit qui pro com
salute pugnaverit respirate in
pudice gementium thororum castissi
gens qui si a copula sua fuerit
casu intercedente divisus perpetua
se abstinentie lege constringit
gratiam coniunctionis non repetit quam
relinquit fidem servat dum laudi
pudoris ignoret et moribus studere
deprehenditur quod illa viduita
tis observatione celatur mulierum
se proh dolor vota contemnere nequit
quibus castitatem tutam persuadet
Atque io sublimitas tua utrosque
ad suum faciat examen occurrere
et rerum veritate discussa sicut inda

inta prepimit eos qui iniuria maritali
et reipublice maiestati dispendia
talia perpetraverunt Et tam scelerata
sunt factione corrupti districta le
gum animadversione percellas. Nam
sine dubio consilium desiderat qui tem
taverit legibus inimica Sed melius
est paucorum dampno malorum corrigatur
intentio. Contra omne matrimonium quod
absit incidium relinquitur si in tanta
licentia cum aliquo uxore peccetur

Habundancio pp Theo dericus rex de varietate fro tosi mendacis hominis

Frontuosum sui nobis testem
frequenti nobis insinuatione
suggestu et petitione publica
detorsisse non minima quantitatem
que a diversis inditibus secum in
sta examinatione periti Ne forsitan
ut assolet cum nostras vitas suis iudicia
infamaret. Ille omnia confessus reddere
se posse constituit si ei large prebent
induciae Ubi frequenter omnes
immemor promissionis sue ad constituta
se impatiens occurrit fugere sic nes
cius si sue sponsionis ignarus
obliviosus cum relinquitur trepidus te
netur mutat verba variat constitu
ta ut in una dici sui qualitate concretus
diversis ymaginibus imitatur inretio
cameleonti bestie consimilis qui pusillus
serpentis conclusus forme aureo in capite
et reliquis membris subalbentes prasi
num colorem distinguntur. Qui quotiens
quanoes aspectus incurrit dum eius ve
locitas fugiendi denegetur nimia ti
miditate consumpta colores suos multi
plicata qualitate commutat ut modo
veneta modo blattea modo prasina

mo possit tinea repiri Vn med
e in vna superficie tot diuersa conspice
re non immito Pandie gemme diad
ist consilem Cuius vna se fulgor
non potest continere fluctuat aspectibus
tremulis dum lapis teneat im̄o
bilis Nam quod modo videris mox
aliud ibi atque aliud si amplius in
tueatis aduertas Sic mutatum totis
quem neminem eripuisse cognoscas
ignis permutationibus estimatis mes
frontuosi simillima reperitur quem
dicti sui non habes fidem quem tot
varietates continet quod vix protulit
Prothei fabulis mire sociandus
qui subito comprehensus pulsatae se
forma omnimodis non licet Nam
quod relaxet hominem quam leo frendebat
quam sibilabat anguis quam in vndas
liquidas fluebat Et quod si nota e
eum facies ad tunc venire iudicio
primum agito ne permittat quam se vadem
constituat quam leuissimi animi mos e
polliceri facile quod non disponit ad
implere Quicquid aut polliceri consida
ta equitate poterit constrictus sine aliqua
dilatione iam reddat Quia post
tot falsitates arguere sic imputare
poterit quod se frequenter illusisse cognoscat

Lurie Comiti ut vectores fru
mentorum multa pecuniali
puniat qui frumenta romis
de hyspania transmissa in
itinere vendiderunt

Cum primitui temporis euentu
conos edes inopia fa
me castigata pulsaret
Et quamuis rara, tamen tam pulcre uita
ti videtur esse fedissima Equum ui
dicauimus hyspanie triticeas illic
copias exhibere ut antiquum vec-
tigal sub nobis feliciter roma reci
peret Iussis eisdem nauis viri spec
tabiles marciani laude digna
seruiunt industria Sed pars diligenter
impleta fuit quam fuisse constat opti
me peracta Hii enim qui portanda
susceperant morarum tedia non sentientes
destinatum frumentum in afferre per
tibus precio dicuntur vendidisse compen
dio Sed quamuis minime cupere de
buisse in ultum, ut aor pij tamen
di tamen totsplorum ieiunia vota suppe
dicet Tamen quoniam nobis insitum est culpas
remittere quas possimus tanta ordia
tione corrigere Catellum et Seruandum
viros strenuos esse credimus dirige
dos Ut quod nauclerii ductos oc
tuaginta solidos in tritico et in nau
lis septingentos quinquaginta octo soli
dos accepisse probentur Si apud
vos facti veritas innotescat summa in
oratione collecta ab eis ple tringinta oc
to solidorum quantitas inferatur
ut quia vindictam remisimus dampna
minime sentiamus Quamquam parte ita
se sublimitas vestra diligenter impe
dit ut et iustitie satis fecisse et pub
licis vtilitatibus videatur

Sacerdotio vir sublimi qui
vires corporis in bellis exhau
sit vita indulget ociosam

Ontinuatis laboribus
attritum corpus debilitate
tibi causatis attulisse
membrorum ut qui bellicis
an fuerat aptus insignibus nunc
vel ad ociosam vitam vix ydo
neus apparere cupientes ut ad ex
peditiones felicissimas non co
gatis a quibus non voto sed virtute sub
duceris ... allegationibus ...

p[er]stitis diutius et ad tem[pus] futurum
deductis otium tibi non ignobile p[er]mi-
ti missione largimur, q[uo]d non est ignia-
ue culpa q[ue]ri[tur] sed casus in se[n]da
calamitas. Sed sicut tibi dimissam
vitam c[on]cedimus ita te donatio[n]e p[ro]ni
auctoritate p[ri]uamus q[ui]a non est equu[m]
ut cu[m] d[e] tuo cogitare ydonea ven-
laborantium capere debeas ociosus
astrue igit[ur] secura vita a diuersis
insidijs mo[do] in[m]unione libatus ut
aliquis tibi imputabit desertoris
opprobrium. Cu[m] illi quos c[on]tigerit a
miseria morbi ta[m] suspendi sunt im[m]e
ex[er]citus p[ri]oribus tuendi licet enim
est dignus a q[ui]busq[ue] redargui q[ui] m[od]o
iudicio mictitur absolvi

Judeis mediolanensis [con]firmat libertates iudeorum ne ab ecclesiasticis resecindatur

Libenter annuimus q[uo]d pro legum iusticia postulatur clementie nostre p[er]seruanda ciuilitate ut illis sit neganda beneficia iusticie q[ui] adhuc in fide noscuntur errare ut alio discant rerum bonarum suauissimum saporem ut q[ui] gustauerint iusticia initiatur et q[ui] solicitus incipiat diuina iudicia cogitare. Unde cum non nullorum vos p[re]sumptione frequenter causam lacerato[rum] et q[ui] ad synagogam vestram p[er]tinet p[ro]hibetis vestra r[e]scindi. C[on]tinebatur vobis mansue-tudinis nostre postulata tuitio. Cum illis ecclesiasticis ea q[ue] synagoge vestre iure competunt violencia intercedente p[er]uadat nec vris se causis importuna acerbitate p[er]misceat. Sed ut religionis cultu ita et actum sint c[on]uersatione distracti habeat tum mo-deratione p[ri]ncipalis auxilii benefici-

c[on]cedatis ut non vos q[uo]d ad p[ro]fa-ctione vestras vel religiosas ve[ste] p[er]sonas legibus p[er]tinere c[on]stiterit mereatur veritate detectis Tricennalis aut quadragenaria p[rae]scriptio a vobis et aliis iure seruabitur. Qu[a]m neque commodia vos veniabitur p[ro] p[ro]p[ri]a suspitione dispendia vel inferre ut hac pietatis nostre defensione muniti petitio vestra ab illicitis se libatum gratuletur incomodis. Concedimus quidem clementie nostre c[on]suetudine q[uo]d rogastis. Sed quod iniuste supplicat t[em]p[or]alem c[on]textum c[on]tra se etiam rogare mouere non posse.

De incisis possessionibus de inuidia agrorum et arboribus edictum

Admonet vos / sectorum formarum via prauia ut q[ui] p[ro]nt noxie creste debeat celerius amputare c[on]tentaque et solidis aque ductus deo ampliate in[n]-rupta seruetur. Et vobis leue sit opus q[uo]d in tuis arboribus adhibet nam que iure virgulta sunt est si negligant et robora c[on]sita enim q[ui] m[od]o amissione facili diriment posita vix securibus ita putribus alio spaciata debetis p[er]creatione attende ut p[er] diligentia futurum laborem euadatis incomoda licet enim tuulis ex[er]cito p[ro] oppugnare disiedium acies ut ita dixerim fab[ri]-carum. Cura p[ro]pt[er] omnem pluuiam que in pietibus iu[n]cta c[on]surgit deta-uenata forma iubemus radicitus amputari ut signum aluei reparata c[on]-structio talem nobis deducat liquo-rem / qualem potuit a fontibus suscepi puritatem / tunc erit celsibus de-cora termiarum / tunc piscine vitreis

fontibus fluctuabunt. Hoc est quod diluat aqua non inquinet, ita ut non iterum lavari continuo sit necesse. Additur etiam quod si ad potandum unda suavis influxerit, omnia vero victui reddantur accepta, quoniam largior vite nullus cibus grata efficitur, ubi aquarum dulcium perspicuitas non habetur. Ita si lavari cupimus purissimis liquoribus, quanto magis sacra talibus festinamus. Que si nunc fuerint tractentur, nulli labor faciat tedium, quod sequitur per delectationem victorum.

Ampelio et Liverit de pace provincie de reductione patrie ad statum debitum

Decet provincias regno nostro Deo auxiliante subiectas legibus et bonis moribus ordinari, quia illa vita vere hominum est que iuris ordine continetur. Nam beluarum ritus est sub casu vivere, que dum rapiendi feruntur ambitu, improvisa temeritate pereunt. Agrum suum denique a dumosis sentibus detersum purgat agricola, quia laus extollentis est, si agreste solum dulcissimis fructibus amenetur. Sic quies suavissima populi et dispositio tranquilla regnorum preconium probatur esse regnantium. Multorum itaque querela comperimus in provincia Hispanie quosdam primum inter mortales timeri et vitam hominum vaga presumptione populari et levium occasione causarum subire multos interitum. Sic mala pace quasi ludo torruunt, quanti vix potuissent tandem sub necessitate bellorum. Declinant non aulicis publicis ut moris est, sed arbitria compulsorum suggeruntur provincialium subiacere fortune. Sed generis credentes esse prede, pro illius voluntate dare quod ad suum commodum amplius festinat exigere. Cui rei nos regali prudentia succurrere cupientes sublimitatem vestram per provinciam Hispaniam loco muneris credimus destinandam, ut subordinatos vestre novitate inveterate possit consuetudini vel licere. Unde ut medicorum sermonibus morbis accelerata remedia tribuamus. Inde curationis vestre fiat initium. Ubi maius noscitur esse periculum, homicidiis scelera legum auctoritate resecari iubemus. Sed quanto vehementior pena est, tanto eius rei de incerto plus leviter ne ardore vindicte innocentes videantur vite pericula sustinere. Secant itaque soli nocentes in correctione maiorum. Cum ex pietatis genus est cohercere infancia tantis ne innotescat augmentum. Exigentes vero assem publicum per maniam publici ponderum prinire dicuntur patrimonia possessorum, ut non tam exactio esse videatur quam preda. Sed ut totius fraudis abrogetur occasio, ad libram cubiculi nostri que vobis in presenti data est universas functiones publicas inferri iubemus. Quid enim tam nephandum quam si presumptoribus liceat in ipsa etiam trutine qualitate peccare, ut quod est iustitie proprium datum est pro fraudibus noscatur esse corruptum. Conductores domus regie cuiusque gentis sit editum ad liquidum veritate discussa. Cum decreverimus solvere quantum inter predia constiterit pensitare. Et ne cuiquam labor suus videatur ingratus, salaria eius pro qualitate rei locate nostra volumus equitate constitui. Non enim nostra sed illorum rerum dicenda

sint si p voluntate conducti modo eveniat persone transmarinor igitur canone ubi non parva fraus fieri utilitatibus publicis intimatur vos atte te iubemus exigere atque statutum numerum pro vestra qualitate diffinire Ceterum contra fraudes utile valde duximus esse nosse quid inferat monetarios atque quos specialiter in usu publicum constat invectos impugnatorum diditimus transisse Quapropter dum quod presumptione sublata pro virtute qualitate functionibus publicis applicetur Theolonei quam esse canonem nulla fiat utilis usurpatione confundi Sed modum ibi utilissimum quod prestare debeat imponentes commercianda licentia exigibili ratione evocatem ne se tendat in vagum ambitiosa enormitas eligeatur dicta pterea solum tamen constantia prima pul satur iudicia sub conspecta nobis teste exactate perqui ut nec fraus astutis machinationibus occultatur nec innocentia falsis estimationibus inguetur Quosdam vero in fur tivis actionibus repperis fuisse visitos pro fortuna quantitate suspensam reddat vera estimatione pecuniam Quod si haec per alios dispersa constiterit et illi mechilonibus teneantur obnoxii qui eos sciebant passi sunt et in celatione miscebantur Complures enim ex titerunt ... quam detererunt ... captoris Pbendarum tenor acceptarum que vera divisione largitur liberalitas provincialibus suggeritur intollerabilis causa esse dampnorum ... et in spes erigitur et impudenter ... posulatur detestabilis cupiditas est ista documenta competentia sibi distrahere et ad exigendum impudentiam more redire quod nimis ... videtur absurdum ut et iura constituta preterierit et inutaiorum que fovendi sunt videatur afflixisse Sed ... quod presto non quaerit sive ibidem positi sive quam mechilones destinati habeant liberis ... de duobus expetere dummodo examinata exactione fortunas alienas non debe ant inquietare Exactorum quoque licentia fertur amplius a provincialibus ex torqui quam iure curialis constat insi ... eadem diligentia examinatione discussi adhuc nos modum functiones pub licas revocare decrevimus quod illati ... a Comitibus temporibus constat illatas Veredorum itaque subiectiones ex igere eos quod habent veredos acceptos provincialium querela comperimus quod nullum penitus probatis prefurme Cum per pravissimos querestata et possessor alteratur et commeantium celeritas impeditur Tutorum quoque generis quod ad dampnosam tuitionem constitutum invenitur tam de privata possessione quam publica funditus volumus amoveri quia non est defensio quod prestatur invitis Suspectum est quod patimur volentes Illud hoc est revera beneficium si sibi minime feratur acceptum Ceterum igitur que gothis in civitate positis superflue prestabantur decrevimus amoveri Non enim decet abigenuiis famulari quos nos misimus pro libertate pugnare

Cipriano comiti de laude advocati et iudicii

Quamvis ulterius desideria suppliciorum frequenter nos prestitisse beneficia gaudeamus et quod est difficillimum inter tot vota superemus ambitos laudare ... hec tamen libentius amplectimur quod nos fecisse merito gloriamur Dum ... reti ... nadus est et tradunt examina Cuius ... ... a prope diligi qualis ab ipsa

pt lege dictai Demeaz dimites
vene ani fulgore intesuit z gras
pulcritudis capiut qz illa de gm vi
cinitate pcesuit Sit boa mita sple
didis dignitatibz sociata albius pco
rus adiuuatur z vnaqz rei fatiés
de adiuncta venustate pulcresat
Non em de te aliqz redimite lau
di/a loqui fame credidim9 qui
nobis sepe spectatibz placuisti
Interpellatiu sepe qfusas querelas
districta iure ac lucida ratione nar
rabas Et qz ipos dolores exprime
no poterat/ tuis comedati allega
tionibz obtinebat Et ne fauorisz
aliqz putaretur excessit deside
ria supplicu ipis puribz intimabas
ozi tuo altnatiu desideria queue
rut z qd difficilimu est reperiente
vtriqz pti districta laude placuisti
Que z es ipos oratores qz proposit
na tu illis sit spositu diu tractata
vniqz pt vota pdire/ tibi nate fuit
repentinu negociu vtiqz late de
clare cedidit ex regalis prinic
tranissimi pocl/ subiq ita facile te
quigit expeditu/ vt qd illi vix prius
artificiose sternatibz a iudicibz
obtine tu pbaretis a pricipe pius
legu regaliu allegacionibz ipetra
te Erat nimiz scientale vre i
bon pulsta pata pma/ qz illas
tarditate in qquirendo negocio
sustinebat Mox em a te narra
ta tu gspecta e/ z eiur edect ne
gocii fines/ tu tu suggestioe lucida
veritate qclude Didicisti ut e
dina iudicat ntis sinedo iudicne
ita qz efficatissime disciplinata ge
e agedo pocius instructus es qz le
gendo Talibz i institutis edoctus
digne suppssisti legacionis officiu
missus ad finem qd prius vitos n
inter eos trepidatione qfussi es

Qua tibi int pg nos fuit mirale In
structu em tpharius lingwis int tibi
gtia qd nouu ostetaret devent
ret ipa qz minu pualet te triste
sit arguicia Accessit intus tuis cu
tis laudibz propoz fides qz diuina
diligut mortalia vencantur Nam
inter mdi fluctuates procellas vix
se huana fragilitas qtinet/ si nubis
aciibz melius firmitas no adessz
qz inter socios auicia puat Het
domis pua integritate nectit fami
lias Het fine maiestati ruencia
pre crudulitatis intendit Et si vnisi
tate rei laciqz quib/ i qmutabilis
fidei e/ome qo sumim Sume i
y iudicioz tua satiaz largitoni
deo ipo dignitate vite qgruis tu
is natalibz institutus/ meruisti ac
tenus ut honoz tibi credem9 fas
tigia Age nuc vt tibi de gra nra
telspoia pamplius qferamus

Senatu vrbis rome de laude candidati Capitulum

Licet candidatos nobis f
quet genuerit nimi
sitencia priulis z secunda
indulgencia nra nobile alta sit
nata habetis nuc pfecto vire
que z nos elegisse decteat z vos
suscepisse queiat Cui sicut fortu
natu fuit a nos eligi ita erit
laudale ipm honoz legibz vro
rectu sociati hoc h tuc feliciqz
pvenit qd vobis expolita tito im
litat Illa em no recipit n qz iam
dignus honoibz potuit invenir Co
veniet g ordo vt estimat sinniqz
q sit e de pbatissimis qgregata
Non em illuc pranqz preteat int9
ius/ s tres illuc pmittut accede
eles in ex eximie creare Susci
pite itaqz collegam quie pallacia

nra lingua examinatione pbauit
q regijs ita intrepidus militauit
obsequijs ut iussa nra sepe nobis
spectantibus ac laudantibus explica
ret Cogitate pfecto q loquimur Tres
enim venit a curiam devotione sum
motus e nra q solatia eius petiit
mox nra bnficia pcepit Obti
nuit ille sepius in relationibus nris
qd in consistorijs agi solebat atque
Nam cum releuare libuit anim
cura reipublice fatigatum equina ex
ercitia petebamus ut ipa varietate
rerum soliditas sic vigor corporis
excitaret Tunc nobis causas mul
tiplices relator delectabilis ingerebat
erat q eius infastidita suggestio
sub inclusi animo tediosi Ista du
causas pstandi benignus artifex
ingerebat testificabatur animus bnfi
ciorum aviditate sitientis hys i aule
sit obsequijs candidatus q sic militauit
animo nro ut illa cum generet offe
sio pstabam sepe causis pbe
ret cum longius poterat displicere
relatoris Dampnabamus interdu
negotium cuius placebat assertor
2 impetum animi nri frequenter sisti
nuit q gre nre monimenta possedit
Elatus est non extrema luce nata
lium Nam pater huius sicut meministis
fuit opilio vir abiectis qdcunque tempibus
ad excubias tamen palatinas electus
q multo aplius tecsere potuit in fides
eius sub enumeratore sterilitate a
vidissima latuisset Tamen enim gre
poterat donator tenuis q 2 si
rempublicam non ditauit et tamen non
nocuit Ea magis habundantie
laus e in penuria reipublice uel
mediocria munera ingessisse fe
licitate seculorum suos viuit ipe maio
res Et qd amplius eruditus est
meis e tempibus applicandus Talis

quippe e in subiectis nostris mensura
meritorum quis fuerat 2 distantia
donorum Cyprianum patres conscripti pdictum
Cyprianum sinis initio 2 natalium
splendore fulgentem ad sacrarum
largitionum culmine euexim9 ut 2
vir augeat nris 2 mater devotio
servientium Estimate rverendissi
patres quid de vro ordine sentiam9
qui eos qs vobis aggregados credim9
allegatione multiplici pdicam9

Maximo v c de pugna cum bestijs

Si consularis munificentiam
pportat q paucia corporis
flexabilitatibus luctantur
Si organo cantibus vicissitudo red
ditur pimorum si venit ad pbium de
lectabilis cantilena q nunc venator
explendus e q ut spectantibus placeat
suis moribus elaborat Voluptatem
pstat sanguine suo 2 infelici sorte c
strictus festinat ppter placere q enim
non optat evadere Actus detestabi
litamen infelix cum feris velle certe
de qs fortiores se non dubitat invenire
Sola e g in fallendo pfugio vincit
in deceptione solatium qui se feris
non meat effugere nec invenit sepul
turam poterit invenire Adhuc superst
te homine perit corpus 2 antequam cadauer
efficiatur truculenter absumitur ca
ptus esca fit hosti suo 2 illud pditor
lor satiat quem se pimere spaverat
Spectaculum tamen fabricis clarum sed acti
one teterrimum in honore scite di
ane reptum q sanguinis effusione gau
debat O infelicis deceptionis horro
rem illam desiderasse colere q hominum
morte placatur Primi sibi per lucos
2 siluas agrestium pplorum vota gaudi
ans et venationibus dedita

hecat triplicem deam in illa imaginatione
finxerunt ipsam in celo lunam ipsam
in silvis dianam ipsam apud inferos
proserpinam esse firmantes sed plurimum
herebi potentem non improbe forsi-
tan estimaverunt qui tali facultate de-
cepti in profundas veri tenebras cum
suis erroribus intraverunt. Hunc lu-
dum crudelem sanguinariam volupta-
tem religionem impiam humanam
ut ita dixerim feritatem athenienses
primum ad civitatis sue duxere cul-
turam iusticia permittente divina ut
ad irrisionem spectaculi perveniret quos
false religionis ambitus invenisset.
Hoc tamen potentia principalis divitiarum
profuso flumine cogitavit edificium fieri
unde caput urbium fieri potuisset. Et
cum theatrum quod est emisperium grece
dicatur amphitheatrum quasi in unum iunc-
ta duo visoria recte constat esse no-
minatum. Cuius speciem eius arenam conclu-
dens ut et currentibus aptum daret
spatium et spectantes omnia facilius
viderent dum quedam prolixa rotunditas
universa colligaret. Itur ergo ad illa
que fugere debet humanitas. Primus fra-
gili ligno confisus currit ad ora be-
luarum et illud quod cupit evadere ma-
gno impetu videtur appetere. Pari
nisu cursu festinat et predator et preda
nec aliter tutus esse potest nisi hunc
quem vitare cupit occurrerit. Tunc
in aerem saltu corporis elevato supi-
nata membra quasi vestes levissime
iaciuntur. Et ~~quidem~~ quidam arcus cor-
poreus super beluam libratus dum
moras descendendi facit sub ipso ve-
locitas ferina discedit. Sic accidit
ut ille magis possit videri mitior
qui probatur illudi. Alter angulis
in quadrifaria mundi parte compositis
rotabili facilitate presumens non
discedendo fugit nec se longius fa-
ciendo discedit. Sequitur insequente(m)
poplitibus se reddens proximum ut
ora vitet ursorum. Ille in tenuem
regulam exitialem fera ventre
suspensus invitat et nisi periclitatus
fuerit nichil unde vivere possit
acquirit. Alter se gestabili muro ca-
narum quem semissimum ad ericii exemplo re-
ceptatum includit qui subito in tegu-
mentum suum refugiens intra se collec-
tum abscondit et cum nusquam discesserit
eius corpusculum non videtur. Nam
sicut ille veniente contractus involutus
in sperica naturalibus defensatur aculeis
Sic iste consutili crate precinctus im-
munior redditur fragilitate tunarum(?)
Alii tribus ut ita dixerim dispositis
obstaculis patam in se rabiem
provocare presumunt in patenti area
cancellosis se postibus occulentes
modo facies modo terga mirantes
ut mirum sit evadere quos ita per leonum
dentes unguesque respiciens volu-
tari. Alter labenti rota feris
offertur celo(?) alter erigitur ut
periculis auferatur. Sic hec machi-
na insidiis mundi forcia istos spe
resonet illos terrore discruciat
omnibus hiis vicissim ut decipere possit
attendet. Longum est per tot periculorum
casus sermonibus evagari. Sed ap-
te ingemendum est quod agit de miseris
chambianus(?). Cunis sceleris complice(?)
re formas que omnia penarum perire
nova possit. Sed vos quibus nunc est
tanta plebis exhibere largite manu
fundite premia ut hec miseris facultas
esse votiva. Alioquin violenta
pulsio est plena dona subtrahere
et mortes detestabiles imperare.
Et ideo quicquid in longa consuetudine
antiqua liberalitate pervenit sine
aliqua dilatione concedite supplicanti

Nam homicidii tanta est illius esse temeritate, quos edictis nostra invitavit ad mortem. Liber vindici error dolendus si esset ulla constantia intuitu tante divine que pro vita mortalium debent dari sententie in mortes hominum videtur effusa.

Transimudo regi Wandalorum cui sororem dedit in coniugem reprehendit quod suum fovebat et dicit mittit

Quamvis a diversis regibus expetiti pro solidanda concordia aut neptes dedimus aut filias deo nobis inspirante coniunctionem nulli tamen estimamus nos aliquid simile contulisse quam quod germanam nostram generis Amali singulare claritatis vestrum fecimus esse coniugium feminam prudentie vestre parem que non tantum reverenda regno quantum mirabilis possit esse consilio. Sed stupeo vos his beneficiis obligatos Gesalecum qui nostris inimicis dum a nobis foveretur adiunctus est in vestram defensionem sic fuisse susceptum ut qui ad vos viribus destitutus privatus est fortunis venerat subita pecunie ubertate completus ad gentes exteras probatur esse transmissus. Qui quamvis deo iuvante ledere nichil possit tamen animi vestri cogitationes aperuit. Quid expectent extraneorum iura si sic meretur affinitas. Nam si ratione misericordie susceptus est in regno vestro teneri debuit. Si vero propter nos expulsus est non oportuit ipsum divitem ad aliena regna transmitti que ne vobis redderent infesta nostra fecerunt absolute certamina. Ubi est quod tanta lectione signatus alios solebas docere de moribus. Hoc si voluisses tu sponte nostra tractare utique nobis non potuisses accedere quod nec fortuna permiserat ledi nec maiorum fecerat in rebus talibus invenire. Aliquid ideo per illum et illum legatos nostros salutantes honorificentia competenti petimus ut sicut iustitia deliberatione vestra pertractet ne pectoribus mortalium animi et indecentibus causis excitatus cogitet aliquid temere quod postea videatur irrumpere. Contraint siquidem sedit invidia que contingit insperata et sic nos preciat dolus quod tunc credebatur auxilium. Quedam autem per latores presentium vobis insinuanda commisimus ut estimatis omnia que fieri in tanta causa oporteat prudentia vestra reponat. Quia non est leve prudentes viros in pactis constituta peccare.

Transimudo regi Wandalorum laudando humilitatem regine gratatur se excusationem suam grate accepisse

Ostendisti prudentissime regum post errores eventu sapientibus subvenire posse consilium nec pertinaciter vivum vos amare quod brutis hominibus videtur accidere. Obligasti animum nostrum tanta vos emendationis celeritate mutando. Dianam tu rex satisfaciat quibus dura dissolvit. Tanta sit enim in principibus humilitas gloriosa quemadmodum in mediocribus odiosa sit esse iactantia. Nuper vobis obiecimus Gesalecum quondam regem dolosa meditatione suscepisse sed vos nobilitatis vestre mores et honoris antiqui rem nobis veraciter et subito declarastis. Unde non fuit sic vituperabile hominem pravis suspicionibus locum dedisse quantum gloriosum est dominante tam celerrime se purgare potuisse. Ille enim quemquam potestatis regi animum non passus est fieri tota velare. Cui laudes vicissitudines in quo possumus pro eo reddentes presentia purgationis pura mente suscepimus

Si aut transmissa munera no tenet
ut z ipi intelligat ea p illustra
fuisse mota qua nulla potuit fini
re venalitas sseeunq uttq re
galia sit nos separaui9 tramea
cupiditate sicut z vos vicisse gstat
errore redeat ad cubiculu vrm
munera quod bn oblato videtur
esse gnissima negligat aur vbi
clari e esse pmiu patiat aliqui
repulsam qd ff auaris regibq im
pabat stat nunc acta esse p gen
tes vt pateat vos euitasse cul
pam z respos animos meos nunc re
spuisse pecunias ita qp p bella
solebat gter amoris studio de cla
tu sit potuisse gtepni intelligat
priores reges fuisse q studio auari
tie causas sibi requierunt certare
Diuina siquidem sepant assiti, tunc
cepit petito magis desinere qui pul
satus obiecta no passus e abnegare
Recipite igit munera sspba si
cepta no manibq suauius nobis
fuit ista reddere qz multo gaudio su
scepisse Estote nunc ad illa cauti
ad ventura solliciti Gra instructi
or reddit animus in futuris qi p
teritoz gmonetur exemplis
Quapropter illo z illo legatis vris
redeuntibq plenissime reddimus
salutationis affectu exoptantes ut
sospitatem vram diuina gcedant
cuius nobis animos esse gsimilis
valdissime optatos

Titulus sexti libri

formula consulatus

Ristorum iudi
tio equis sit
consulatus
hinc omo
dat itelligi
qui int mu
di dignitates
eximias solus
qb felicitatis
dabat vestes
meruit hic
palmatas Prima vincentu
no auorum compensatio sola
tui debebatur oia statu

reipublice rome vi fortis dextera tuebatur ffortunas omnium at liberos eius consilia vindicabat et tot magnis debitis sola erat eius tribuens dignitate repta in libertate ornatu iuncta ad gratia gaudiorum P illa nimirum status imperii maiestatem treuit, sollam per felicitatis suscepit multo pridem genus hebat imperii multo super omnes cives potestat qui ab hoste periculum vindicabat utilitates publicas sub equitate disponens ius dicebat etiam capiti si tuto illi commissa potestas est nemo quod fuerat auctor salutis hic est quem etiam fasces atque secures tante potestatis precepte sunt illigari ut cum tardius solventur mora deliberationis accipiet si de cede aut nece hominis aliqui tesuissent Ita ut cui eius omnia traderentur arbitrio ne insolescet animo consul dictus est a consulendo, hic tanta largitas confluebat ut illa dextera que sanguinem copiose fuderat consultum vite auxilium omnibus maereret regum Sic quos felices per bella fecerat studio largitatis explebat. In augmentum etiam publice glorie solvebat famulos iugo servili quod libertate dederat civitati Sed nunc simul ista feliciter quam nos hominus labores consulum et vos gaudia dignitatum palme sidem vere nunc probat esse victorie et fferri me conditionis e venitu vos in pace ingenuitatem concreditis familiis cum nos servitutem demus per bella romis Accipio per illam iudicio consulatus te decoramus insignibus pinge vastos honores vario colore palma te valida manum victoriali Scipione nobilitat calces pedes etiam calceis auratis egredere sellam curulem per sua magnitudine multis gradibus eminens ascende ut tu subiectis ociosus inceatis quod nos per maximos labores assumimus impavides item victoria adquiris quod bella vesatis nos unde te dco regimus nos consulimus et verum nomen tuum quod signamus Viastis felicitate propere quod et honores simmos getis et donationis tedia non sentis Ceuappt eige considerata mentis tue Consules magnanimos esse decet o pes privatas non cogites quod donando gratiam ipse publicam decrevisti hic est enim quem alios iudites etiam non rogates erexisimus Consules at spantes tamen promovemus ut soli ad has largitates veniant quod se pares tantis expensis esse consciunt Alioquin onera esset potius quam honores si super vires aliquid imponeremus invitis ffervere igitur dextera optatus hic est ambitus quod probat esto modo clarus tibi proximus tuis at posteris feliciter imitando

ffformula patriciatus de excellentia patriciatus

Si antiquitatis ordinem dignitatum origine perstruemur patriciorum familia comminosatur fuisse dictata, ut sinum dei sicut putantur culturam loci primarum possidet Sed quem vos aliqui hec detebat extimum et non ipsum proprius se magna in civitate ingebat Superstitione delicta ad verum rectum feliciter conditione migravit Era potestatis laus consule senatum et te potestat queire Sic exauguriali familia reges quos legitis institutos non invida quem debent alii proposito venire quod publica poterat intra tractare hinc est quem et honor ipse cuncta cum vacaret sub iurisdictionis huius et viditatis cinglum non depones in quo felicitas perpetua nascitur dum successoris ambitus non timetur

Nam mox ut dati fuerint inimice temporis relinquunt honorem sed cum cetera orbis individuum cingulum fidele quod nesciat nisi deserere quam de medio homines contigerit exire. Credo ad similitudinem pontificatus unde venerat rem fuisse formatam, quia sacerdotium non deponunt nisi cum vite munera relinquunt. Additur quod leges tantam illis reverentiam detulerunt, ut in sacris positus cuilibet sit honore praecinctus, patrie potestatis nexibus exuatur, licet quod spectatur a principe caveat. Quod constat revera probabiliter constitutum, ut quem amplissimum genium pro se libertatis acceperat, utilissima conditione cum subditis non habet. Prefectorios et aliarum dignitatum viros precedit unico residens fulgore, quem minor est a nobis constat assumi. Unde ratio laudata excellentie dignitatem, ne aut nos parum dedisse videamur, quam tu negligenter tractes, si te alicuius mediocre fuisse pisse putaveris. Quapropter ab illa indictione nostro munere sublevatus patriciatus culmen ascende, quod quondam veneratores esse decet a patribus volueritis. Feceris omnia quae talem reverentiam decent, ita quemque ingenua contulerit nostra clementia. Habes adhuc quod expectes si te probabiliter tractare contendas.

Formula de excellentia prefecti pretorii et hiis que ad eius pertinent officium

Si honoris alicuius est origo laudabilis, si bonum initium sequentibus rebus potest dare preconium, hic auctoritate prefectura pretoriana gloriatur, que in mundo prudentissimus et dilatat maxime probatur accepta. Nam cum Pharao rex Egypti de periculo future famis mandatis sompniis urgeretur nec visione tanta humanum posset relevare auxilium, Ioseph vir beatus inventus est qui et futura veraciter prediceret et periclitanti populo providentissime subveniret. Iste primus dignitatem hanc infulis consecravit, ipse carpentum reverendus ascendit, ad hoc glorie culmen erectus, ut per sapientiam conferret populis quod potestate non poterat potentia dominantis. Ab illo namque patriarcha et nunc pater appellatur imperii; ipsi hodie resonat vox preconis instruens iudicem ne se patiatur esse dissimilem, a quo ut cum tanta potestas potuit dari, videtur se subtiliter admoneri. Quid enim cum huic dignitati est nobiscum sunt iura communia? Ex longinquo enim sine prescriptione longinquos magna quantitate multat errantes. Fiscum pro sua deliberatione distribuit. Evectiones simili potestate largitur. Vacantia bona prescribit. Delicta provincialium iudicum punit. Vos [illegible] dicit. Quid enim non habeat commissum, cuius est ut ipse sermo iudicium? Pene est ut leges possit condere, quem eius reverentia sine appellatione potest negotia terminare. Ingressus palatium nostra consuetudine frequentiam adoratur, et tale officium morem videtur solvere quod alios potuit accusare. Potestate igitur nulla dignitas est equalis. Vice sacre ubique iudicat. Nullus ei miles de foro suo auctoritate prescribit excepto officiali magistri militum. Credo ut illi aliquid antiquitas redderet qui videbatur

pro republica bella tractare. Qua-
les ergo videat quam minor senatus
appellati sunt legibus, in officio suo
ius retinet singulare et talibus
tantis quasi nosat imbe quos ergo
provinciarum iudices non audeat
in aliqua parte contempnere. Officium pla-
ne geminatum efficax instructum et tota
animi firmitate prevalidum, quod sic pa-
ruit iussa ut illis moretur di-
lationibus imperatum. Militia per scri-
nia tribunorum et notariorum honore
tribuit, et milites suos illis exe-
quatur, quam inter praecones mixti miris in-
scriptionibus obscuidat. Gratam tamen
implemus quod ille constituit avus
ventura et nos ita constringimur
ut si dubitatione faciamus que
in decrevisse cognoscimus. Non im-
merito quem pallatium sua presumpti-
one sustentat. Serenitatibus no-
bis preparat annonas, quantitates
quas ipsis iudicibus facit continuo ve-
ritates legatos explet ordinationi-
bus suis. Et licet alie dignitates
habeat titulos presumptos ab ipsa
pene totum gerit quicquid ipso
nostro equabili moderatione tractatur.
Hac denique curarum omnium pulcherri-
ma molem, eo quod prosperis nobis
utile rei publice sit, ab ista indictio-
ne tibi tuis cunctis decreter (?) inpom-
imus, quam tu et ingenium virtute sus-
tineas, et summa fide tractare
contendas, que tantis cunctis sol-
licitudinibus constringitur, tanto
magis laudes amplissimas dig-
nitas hec triumphat. Et ideo tantum lumine
glorie sit actionibus vestris, ut et pallacio
nostro fulgeat, et in provinciarum longi-
quitate reluceat. Par tibi sit cum
potestate prudentia, consociatur tecum quidem

fama utique assideat. Simul tuis
iudicia excelsum sedem in nominibus ut
locatus ibi nichil abiectum sive hu-
mile cogitares. Considera quid
debeas dicere dum tibi dicatur quod a tan-
tis excipitur. Monimenta publi-
ca contineat, quod se legisse nullus
erubescat. Apud mirabiles preto-
rio habeat tam delicta quam insuper aliquid
egregium fecerit, assidue culpa
vel utrumque meruit. Nam si prudentia
auctor ille scissimus recolatur
quidam sacerdotium est prefecture pretori-
ane competentius age dignitatem.

Formula prefecture urbane

Cum de dignitate quamvissit
laus ipsius iudicis estimatur,
et potior habendus est quam
sunt illi quibus preesse cognoscitur, nemo
amplius videtur exigi quam cui potu-
it Roma committi. Grande quidem est
preconium esse, sed multo gradibus est praestantibus
iudicare. Senatus ille mirabili opi-
nione gloriosus probatur hec prepollens,
que mundus suscipit vita condere.
Ideo quasi fit ut illi utantur in senatu po-
testate prefata quam aput te trepidat.
Dicere personas tales unum licet quasi modestia
esse cognoscat pro dicenda legibus ut
optent se legibus teneri quam ab ipsis
sanctum potuisse constitui. Cure rerum per
parte nobis est absolute commissa. Sed
habeat Rome sola districta quod alteri
subdi non possumus quam iudices no-
stri. Respicite tot doctos viros
et considera quale sit coram aliquo dicere,
licet errores verecundia formidare de
talibus disceptas quos tibi assistis
priores. Sit quod loci tui tracta ut
omnes te iudicem honorate congrega-
tionis agnoscat. Considera super omnes
sunt consulares summa priores dicas

et in illa libertatis aula vivendi as-
picis in qua primos orbis terre mundi pro-
maiores appareat. Quis iam obsequio
indicto cogitare possit quam inter tot
morum lumina esse conspicitur. Vis
odium non recipere, studium a te
gratificationis exclude. Publicam
dotem nunc esse habeas, si secretis
nil permittas. Erit nimirum magni-
que singulare preconium si indictis non
accipiant. Ubi sunt qui multum
dare contendat. Dicioni tue non
plus commissa Roma est, quamvis illa
contineat universa. Unde etiam intra te-
tricum potestatem te antiqui eam pro-
tendere voluerunt, ne tante civitatis
indictionem muralis ager includeret
cum Roma omnia possideret. Tu etiam et
designatus lege primorum ab appel-
latione consistis advocati, tibi mili-
tat eruditio. Tum in illa prima dis-
siale non esse oratores impleri, vi
ingenii eloquentie contingit sed au-
dire. Carpento velieris per nobile
plebem, vota te publica comitan-
tur favores gratissimi consonante cum
voce procedunt. Unde age quod te re-
mecto legi et pluribus tante habes copi-
ose unde tibi gratiam tante civitatis
acquiras. Cum mentes diverse sub
illa venalitate vendantur si ex
quibus salubriter accepta terminam
tapinam ardoribus non tepescat
si spectaculum quod prebetur volup-
tati non sit causa litigii. Enim
enim cogit optimum esse populum quos ipse
incitationibus pravis declinat in iusto.
Data enim vis est glorie civitatis ut
etiam in rebus scenicis equitas despiciet.
Admonitionum igitur ordine decursi
per indictionem illam habitu te toga
te dignitatis ornamus, ut indutus
veste romulea in ea decus astitue
romana. Itam si ista dignitas pur-
pureis inceperit nichil est quod a nobis nunc
consequeris. Ad omnia enim tibi suffragio
tuis iurisdictionis dignus, si actio-
nem tuam laudet senatus prestita
enim tibi fides est, ubi consentanei
testes probant esse primates.

Formula questure de laude questoris et eius officio

Si tantum clare sunt dignitates
quantum nostris aspectibus
perfruuntur, si pretia sic ipsis
prodit dominantis affectum, nulla ita
indicari potest esse gloriosa, quam illa
que eum cogitationum nostrarum participatio-
ne suscepit. Alios enim pecunie
publice procuratores committimus, alios
causas cognoscendas audiendasque, alios
patrimonii nostri iura delegamus.
Questuram toto corde recipimus,
quam nostre lingwe vocem esse cen-
semus. Habet nostris cogitationibus ne-
cessario familiariter applicatur, ut
proprie dicere possit quod nos sentire
cognoscat. Arbitrium sue voluntatis
deponit, et ita mentis nostre velle
suscepit, ut a nobis magis quod ab eo
putetur exisse quod loquitur. O
quam arduum est subiectum vaha docen-
tis assumere, loqui posse quod nemini
credatur propositum, et perfectum
intercedere publicam gloriam reddere
veritate. Considerate quid poderis
gestatis pariter et decoris, si quid du-
bitamus a questore recipimus, quem
thezaurus publice fame, armarium
legum, parata etiam ad subitum et ut
ait Tullius magis eloquentie nichil
prestabilius videtur, quam posse dicen-
do teneras hominum mentes allicere

voluntates impellere quo velit huc
aut velit deducere Nam si oratoris
est officium graviter et ornate dicere ut pos-
sit animos auditorum commovere Quanto
facundior debet esse qui ore principis
populos noscitur admonere ut recta di-
ligat prava contempnat bonos sine
fine laudet pessimos severe
castiget ut pene sit feriata distric-
tio ubi prevalet eloquentie fortitu-
do Sit imitator prudentissimus
antiquorum mores etiam aliorum corri-
gat et suos debita integritate custo-
diat Talem denique oportet esse
questorem qualem portare principis
decet ymaginem Nam si nos ut
assolet causa gestis audire contigerit
que auctoritas erit lingwe que sub
oculis regale genium possit implere
Adesse debet scientia iuris cautela
sermonis ut nemo debeat reprehen-
dere quod principem constiterit censuisse
Opus est preterea animi firmitate
ut a iusticie tramite nullis mu-
neribus nullis terroribus auferatur
Nam pro equitate servanda et nobis
patimur contradici cui etiam oportet obedi-
re Sed vide ut tibi doctrine deferas
quatenus probabiliter omnia per quesitus
exponas Alie quippe dignitates as-
sessorum solacia querunt tua vero dig-
nitas principi consilia subministrat Alt-
io prudencie et eloquentie tue fa-
ma provocati conscientia tibi gloriam
largitur civilitatis custodem genitricem
omnium dignitatum conscientie domicilium
virtutum omnium sedem per illam indictione
deo prestante concedimus ut sic agas
quemadmodum te patrem tibi predictis
esse contendas Ad te enim provincie
sua vota transmittunt a te senatus
iuris querit auxilium a te docti pro-

bant expetere quod noverant et
nunc est tibi omnibus proficere quibus
a nobis contigerit leges iniuncta
postulare Sed cum omnia que feceris
nullis elationibus efferare nulla
mordeacis invidia aliorum cala-
mitatibus non leteris Tanta quod
odiosum est principi non sit quere-
re questori Exerce potestate principis
conditione subiecti sit ore meo glo-
riosus facultatum eloquentie ut te tibi et bone
credas nobis auditoribus reddituros
ubi aut culpabilis vicissitudinem
recipit aut bonus composite gloriam
laudatam accipit

Formula magisterii dignitatis

Recuendi honore sumunt
quicumque meritum non accipit
Cuius hec vocabulum
super de prima venit et nomine consueverunt quidem sit
quidem de moribus estimandum Sed
cum innumerorum palacium preest disciplina
ipse insolentia scolarum mo-
res procellosos moderacione sua ter-
mino proprie disserenat tam multa
ordinacionibus sine aliqua confusione compo-
nuntur et ipse sustinet onera omnium
que habet tota districtio sit nominis
sui gravitate profectus ornat acti-
bus principatum per eum senator veniens
nostris presentatur obtutibus Admonet
trepidum componit loquentem sua
quin etiam verba solet inserere ut nos
decentem omnia debeamus audire As-
pectus regum haud unitus promissor
collocucionis nostre gloriosus donator
aule consistorum quasi quidam lucifer
Nam sicut ille venturas dies promittit
sic iste dependentibus aspectum nostre
serenitatis attribuit Causarum preterea
maximarum pondus in eius audientie

primisque optima servitute componimus ut eius cum fidelibus publicati utilitatibus publicis privata occupem. Veredorum quietam oportunitatem sed velocitate quos statim per ipsum diligentie sue districtione custodit ut sollicitudines iniquas quas consilio innumerabili felicitatis expediat. Per eum ceteris gentibus ad laudem reipublice inde ordinatur humanitas. Et volentes redeunt quos invenientes excepit. Per eum quippe nobis legatorum cunctus festinantium prenuntiatur adventus. Per eum nostris inde destinatur evectio, et ista principaliter creditur quod tam necessarium esse sentitur his et laboribus estimatis praestare maximam honoris decreverunt antiquitas ut nemo iudiciorum per provincias fasces assumeret, nisi quem et ipse fieri decrevisset. Subditur eius arbitrio aliena iudicia, ut ad ipsum rediret quod alter usque est presumpsisse. Molestias quidem non habet exigende pecunie sed lato bono fruitur potestatis accepte. Credo ne exclusus titulis defloraretur dignitas ad levamen principis instituta, per custodes et victualium rerum in urbe regia sua voluntate constituit, et tam necessarie rei iudicem facit. Ipse enim grani pluribus ipse mensibus praestat ornatum. Cum illis vires copie publice paratur ut plebs copula seditionem habere non debeat satiata. Officium vero eius tanta prerogativa gemini decoratur ut milicie perfuncti numeribus ornetur nomine principatus, immoque moriter pretorianas cohortes et urbanas prefecture milites videantur invenisse primatum, a quibus tibi humile solvebat obsequium. Sit in favore magni honoris iustitia

quidam a legibus venit. Dum alienis excubiis proponitur qui militasse alibi declaratur. Adiutor etiam magistratus putatur obsequiis, ut via vita forte beneficiis nos eligimus eius presidium, qui nobis praestat fidele solacium. Hanc igitur dignitatem tot titulis decoratam tot insignibus opulentam per indictionem illam gubernandam tibi concedimus gravitate committimus. Ut omnia que gesseris magis fecisse videaris quam nichil moribus residuum relinquitur, sed quod assit a tanta maturitate peteretur.

Formula comitive sacrarum largitionum

Grata sunt omnino nova que designant propria actiones quorum tota ambiguitas audiendi tollitur ubi in vocabulo concluditur quid geritur. Comitis enim proprie regalibus communia sacrarum largitionum indicia verba testantur. Cum vere decorem ve sunt omnibus modis exquisitum in domorum regalium parte sequestrata facit dignitatem. Et alterius honorem dicit cum nos constet dona conferre, actibus moribus pietatis officium illud semper ingerere, unde fama principis possit augeri. Magna est profecto felicitas regalibus militare donis et dignitate habere de publica largitate. Alii iudices obtemperant eisdem virtutibus regnatoris, hec sola est que bonis sunt admonita pietatis. Nichil enim proprium districtum geritur, nisi serenorum forte tenetur. Sed tuis obsequiis que per nobis vota funduntur supplicatio pro te fortunas eiusmodi kalendis ianuariis affatim dona largimur et letitia publica militie tua est

Vnde hac libertate vestra alio decoras
obsequio, ut signa voltus vestri metal
lis usualibus imprimatur. Mone
tamque qua fatis vestris temporibus futura
secula commonetur. O magna in-
venta prudentium, o laudabilia
instituta maiorum, ut et ymago
principis subiectos videtur pascere
per commercium, quorum consilia invigilare
non desinunt pro salute cunctorum. Sic
sunt ut ita dixerim munerarii
dignitati provenien largitatis vestre
publice felicitatis indicium. Scimus
quod provinciatim adiungimus, ut per te
dominum mores, per quem et nostre pe
cunie conservantur. Digni largitatis
nomine qui et illi gratia utraque prestat
et ab uno debuerunt merito geri
quod pari videntur laude conuingi.
Parum est ad quod privatarum merces
tue subiaceat dignitati, ipsius quod
potioribus cunctarum gestimas offitio
diu prestitum non creditur, nisi a te
fuerit pro sollempnitate completum. Vestis
quod sacra tibi antiquitus noscitur fuisse
commissa, ut quod ad splendorem regium
pertinet, tuis etiam ordinationibus
obediret. Iubes quod litorum ad
ventura lucri, pensiones conventis
negotiatores, quos humane vite
constat esse necessarios, huic parti
tue maiestati esse subiectos. Nam
quicquid in vestibus, quicquid in ere, quicquid
quicquid in argento, quicquid in gemmis preciosum
habere humana petit ambitio, tuis or-
dinationibus obsecundat, et ad indi-
cium tuum confluit quod de gentibus diversis
partibus advenerunt. Talis quod com-
mercium inter vestes sericas et pre-
tiosissima margarita, non recepte
tibi deputavit antiquitas, ut sapientia
tua evidenter ostendet. Cui tuis quibus
deputata servet. Cura per illa

indicatorum comitive sacrarum et primi
ceriatum tibi consimilis dignitates
ut multis laudibus decorari possis
quam horum maiestate pingeris
vere igitur sollempnibus titulis tuis et si
quid tibi de antiquo privilegio usus
abstulit, plurima item que vendica
re debeas diligunt. Cum du
arum dignitatum gloria quondam cura
sit et laboriosa tibi est commissa custo
dia, quod tibi copiosa fructibus decoris
afferunt, si probis moribus excolunt

Formula comitive privatarum

Comitiva privatarum
sicut ipsius sentit
vocis sonat vobis, per so-
nabilium vitam quondam priva-
tarum privata quondam fertur guber-
nasse substantiam. Et quod inditur fastigi-
um certe non poterat inter homines
communibus conditionibus inclinatos
alios quoque titulos pro ea blanditie
suscepit, ne dignitas lateralis
causa tantum videatur hec in famulis.
Sed actibus urbanis tuis se feliciter
occupavit, per quam agrestes causas
decenter ascendit. Illud enim probant
fatentur inter servos iura publica
qui personam legibus non habebant.
Non ibi advocatus aderat, non
partes sollempni actione pulsabat.
Erat secretarium, imposita servitute
infusum, et appellabatur absque in-
dicio, ubi non allegabantur a partibus
dicta prudentium. Utitur nunc dignitas
liberorum causis, et legittimum privil-
egium pariter habetur, quam de ingenuorum
fortunis disceptare posse sentitur.
Primum tibi quod nephandas libidines
et humanum genus improbos appetitus
quas privati publico decreta custodia
est, ne genus se pluriosa commixtione
pollueret, dum vitino patrium

tuenda non licet. Grauitas enim
publica proximitatis seruitute et quietis
gratia habita estimatione destrinxit
quod longe aliud debetur proximita-
tis ne quam corporali possimus indulge(re)
licentie. Contra hos eligeris vnicus
et generis inquisitor, ut dum tua probata
prosequeris conseruare premia castitatis
defunctorum tenacia sacra quietem
equabilia iura tue conferre commis-
sum, ne quibus vestita marmoribus
sepultura nudaret, ne quibus colu-
narum decorem irreligiosa teme-
ritate vastare presumeret. Ne quis
fustare cineres alienos, a longin-
quitate temporis aut vorata flamma consump-
tos scelerata perscrutatione detegeret,
ne corpus quod semel reliquerat mun-
danas molestias, humanas iterum
pateretur insidias. Nam et si cada-
uera furta non sentiunt, ab omni
pietate alienum esse demonstratur
qui aliquid mortuis abrogasse videatur.
Vide que tibi commissa sunt, castitas
viuentium et securitas mortuorum,
heres quoque per prouincias de perpetuario
iure tributorum non minima quantitatem.
Canonicarios diriges, possessores
admonens, et cum aliis reditibus
non modica iura partiris, ca-
duca bona non sinis esse vaca-
tia. Ita quod usurpator potuit inua-
dere, tu fisci nostri facis iustis conpendiis
obtinere. Proximos defunctorum no-
bis legaliter anteponis quia in hac
causa principe persona post omnes est
//no si hii optamus attrahere dummodo sint qui
relicta debeat possidere. Reposi-
tione quoque pecunie que longa vetus-
tate quiescentes dominos amiserit
inquisitione tua nostris applicatur
erariis, ut qui sua tuetur patri-
monia possidere, aliena nobis debeat
libenter offerre. Sine damno siquidem
inuenta perdit qui propria non amittit.
Unde quod felicibus applicetur
auspiciis, per indictionem illam comitiue
priuatarum te honore decoramus,
qua leges prefecti quoque parere
esse decreuerunt. Est etenim ipsa
potestas aulica palatio nostro iure
retinenda, qua tu facies ultra
terminos suos crescere, si suscepta
competenter egeris dignitatem.

Formula comitiue primon

Antiqueque consuetudinis ratio
persuadet cautius viris illos
imbui qui longe positi
transmissas accipiunt dignitates,
ut quos non poteramus presentes in-
struere, lectio probabilis commoneret.
Hec te que ad primiceriatum tuas
regalis defloravit electio, non
destitues preceptionibus instrumentis
quem usu collocutionis seniscere
principalis erudimus. Confabula-
tiones siquidem nostre, erunt tibi
instrumenta iustitie, qui illud contra
nobis esse prospexeris quod et diuinis
precipere mandatis. Patrimonii
siquidem nostri perpetua laudis procura-
torum fortunas tibi credimus non
perimendas. Nam si tranquillitatis
nostre rationes iuste conspiciens quietam
regere domus familie prudentiam
cum leuitate imponis. Superas quippe
utilitates in prebis domus quo certo
mittit reditare. Ceteros qui bone
fame studere cognoscit, suo se in-
dicio plus grauatur. Insolens
libertate genus est rusticorum, qui vo-
luntaria sibi licere putat adeo ut
quasi ad maiorem dicat subdi pertinere.
Esto igitur illis cum creata pote-
state moderatus, tamen si dam...

tati posse credimus Considera sic
cepta dignitas quam debeat splendori
tractare per quam super ceteros iudices
familiaritatem principis ipse meruisti
Nam sicut sol ortus corporum colores
fugata nocte detergit, ita se mo-
rum tuorum qualitas assidue viso prin-
cipe non celabit Oculis eius tua con-
tinuo vita patebit et auribus sui vul-
tu et voce questionum scrutatur mo-
res, si facies tranquilla, si vox mo-
derata suggesserit, credimus esse
probatissimas causas Quicquid enim
benivolenter dicitur, iustitie non
putamus contrarium Quapropter pensabit loqui-
tum dominantis examen, quem neque
ut proprias tegere voluntates, qui suos
poterit proferre sermones Speculum siquidem
cordis hominum vultus sunt, dum illud vitium
quod moribus placere creditur, quod ipse
sibi ad agendum elegisse monstratur
Semper quidem varietatibus congressi-
bus patet Iracundia feruore lumi-
ne declaratur Subdolus semper terram aut
aspectu silentes mestitia prodit
oculorum Avarus ab unci unguibus
explanatur directus, Unumquemque
qualis est tam dicit et operatur et vultu
Et ideo ad que prouectus est studete
virtutibus Quia nec potest principem
fallere, qui ceterorum naturam causas in
vobis optime probatur inquirere Quapropter
ad comitivam patrimonii nostri te pro-
ditionum illa devotione promovemus
ut in amarorum iudicum pallatia nostra
detestentur, quos nos iudicamus
esse promovendos Quod enim magis
magis optas, quod si te longius no-
bilium laudare cognoscas, alibi for-
te iudices formidentur iniusti, hic est
ubi remedium principis petitur, recte
ta prima non timetur Commoneas
possessorum prius venali pretio
discingere omne sequendum celeritatis

commodo transit ad publicum et quod de-
bito reddit, tali gaudet munere putat
Possessiones tue ut que sunt immobiles
non egrediantur terminos constitutos
nec conditione contraria quod non potest mo-
ueri, malis moribus coniugat extendi
Trade etiam militibus tuis quam sectari
diligis animi castitatem Quem ille iustus
potest dici sub quo non potest excedi Ve-
tere igitur auctore deo congressus tibi se
liat privilegio dignitatis, incitet te
ad bonorum desiderium id sepisse
quod videris Quia in quibus quod feceris
index et testis ero Nam et si epulas
nostra sollicita ordinatione disponas
non solum meo pallatio clarius sed et genti-
bus mee conreddaris eximius, legati
enim per te ex tota orbis parte venien-
tes, cum mensis ceperint interesse convivijs
admirantur copiose repertum, quod in patria
sua norunt esse rarissimum Stupet
etiam habundantiam unius mense tantas
posse turbas suncon saciare, ut in-
dicet consumpta succrescere Unum tante copie
probamur exire habet numerum in sua
patria quid loquitur, dum partibus
suis dicere gestiunt que viderunt Dic
ipse modis in toto mundo celeberrimus
redderis, qui prudens unus apparatibus
invenitur Adde quod ipsa mea lectione
secretaria tua sunt, cum pectus redde-
ris alacrem, et tue sunt suggeren-
di loca, quem cuncti adimunt Et inito
ut quis es index tanti apparatus, velut
epularum delicatissimus cibus auris
tibi gratia concedatur

Formula qua proceres fiunt et de dignitatibus bene meritis conferendis

Periclitarentur quamvis boni
mores, si aut solis diui-
tibus aut corpore valentibus
prestarentur huius dignitates

Cum multos inuenias excubias pallam fuge q magis pnt laudari gsulatoe fulge Multis eni facultas sua no sufficit ad sumptum mlts philozophantibus corporis valitudo subtrahit & fit plerumq ut sapie tes ... lateat si se hoies ad hores comitatenses pnciant Nas e eni multa vim gsluc ... bus debeat regnalis pietas subve nire Quid si experias gsulatq paup nobilis expauescat Quid si sapientia clarus pfectione negat sustine molestias Quid si pecunia questione affluens longius formidet Quid si relig fasces molestiarum tedio plus forte intentur ... Nonne si a magnis viris talia fu giantur in verecundia ... man suetudinis ... suscipiunt dignitates Cum misd est bono pn cipi ... quod fecit ... laudabile Sapia e q hores ... totu aliud extri secus vel ... prudentia q ... oibus ppont Cum in hore feliciter invenitur Sic apud nos & for tunis ... gsulatus fuit et sine longo labore pmates hrant sentencia pma sua Sz & iste ho norabilis locus est q bn meritis gparatur Neque eni absurde le ges sacratissime tenuerunt cos qs bone opinioes fama gmendat cordialius vacatibus Nec qre ... tates qs & si facultas in tali hore apparatu defecerit virtus gsta non celaret Remanendi sunt ad tria q desupra videbant desparere fortunia hoc & validissimus ad labores ... & ... corpe meret ad laudes Ita omnes sub dignitate

pdicatur qs ... votu hore amplectitur Et ... nescio quid amplius meriti extorsisse ... q & cum laborantibus ociosi meruisse se sentit Alios ... cordiallius ab illa conditione illud tibi ppria dignitate descendit ut gscdeata bone pntis ... adepti hore or dine potiare Itaque ut illi mo dis oibus pferatur q sudore ... ximo magis aspectibus affrerunt Nec e eni ne vm ... duobus ... gcias pnt tre dignitates si labo rantes ociosis nunc pferat Consequatur illa q pnt nec vos deserit illa q cedimus Sic vtrq gra gratati & illi ad pallacia ... festinare potuerunt & vos optati hores gaudia comitant

& formula illustratus

Constat felicem esse repub licam q mlts ... re splendet ornata Nam sicut celum stellis reddit clarius Sic rutulat rebes lumine dignitatibus Non qr fecit hoc alter adeptis horibus si qr modestior efficitur a quo gsulatoibus ordo melior postulatur Cunctos eni opinioz suam vituperabile tractare velit qua spectatur ad laudes electam esse ... Illum si quidem ho res gloriosus que gmedat et vita Nam malo instituto vinci ... principi phas est qui de illo ... ut dicit tu mores suos publice ... e imputat Cape igitur p fide ac laboibus tuis ... domesticorum illustratu vacatem ut & tuis omibus decora tus appareas & qd e dulcissimum

membris bonis, vigent ipsis utili-
tatibus occupetis. Quid est enim for-
tunacius quam agere tale, et in urbe
lucere ubi opus proprium delectat auctorem
nec aliquid fallendo queritur, dum
labore suam gloria cumulatur.
Quapropter ordinis nos delectabile
honorem, tu gustationis modestia as-
sociata dignitate. Nam utraque sibi
iuncta sunt, unum pondus et altero
non convalescunt sparsa semina nisi
et tunc gustus fuerit optata. Habitisque
messem de nostra gratia copiosa si a
te indicata nostra optime congnoscimus
fuisse tractata.

Formula comitive primi ordinis

Magnum quidem et inter virtutes
solidi videre gloriam geminatam
propriis actionibus occupari
Sed quanto felicius honorem splendidum
sumere et cogitationum molestias non
habere, inter enim assiduos labores et
curas ingratas faciunt dignitates eorum
necessitas humana quod solet fasti-
dia, et quod prius ambisse
creditur, postea vitare velle
sentitur. Sed hic multo prestancius
adesse appetitibus regiis et abesse
molestiis. Gratum habere locum et moles-
tias vitare dispendii. Dulce est
sic aliquid meruisse ut nulla possit anxi-
etate turbari, dum multo gratius
redditur, ubi prosperitatis sola gau-
dia sentiuntur. Sit igitur honor
quem tibi respicis otiosa remu-
neratione prestitum quem plurimis la-
borantibus antiqui noscuntur principes
contulisse, ut rectores provinciarum
cum actione laudatos vix ad
tale culmen adducerent, quibus confere-
bant plurima sed dederunt consilia-
riis prefectorum questoria dati dictatione
papiri qui in illo actu amplissime
prefecture sepe videntur excepisse fastidia

ut ad voluptates publicas expedie-
bas altera credas esse quibus
vix frequenter et nos iudices assu-
mimus qui eos doctissimos appro-
bamus. Quid ergo de tua gloria sen-
tiatur augusta, qui prestiti ... tot
laudibus institutus quam inveniunt
prima dignitatis. Et multo cum tanta
pompa creditur qui senatorii
quasi ordinis splendore censetur
Spectabilitas clara et consistorio nostro
dignissima quae inter illustres ingreditur
inter proceres advocatur. Ociosi cin-
guli gloria parta dignitas quae nullum
novit offendere, nisi quod se stat equalem
et semper omnia bona quae tacite nesciat
invidia. Quocirca provocati moribus
tuis comitivam tibi primi ordinis
ab illa indictione maiestatis favore lar-
gimur, ut consistorium nostrum cum togatis
ingrederis, ita moribus indutus decor-
nas. Quia unicus honor est illustribus
dum alter medius non habetur
delectet te illos imitari quos proximi-
tate contingis, tu tibi locum amplum
et honorabilem facis si te mode-
rata gustatione tractaveris. Admo-
neat te etiam quod precepta dignitas
primi ordinis appellatione censetur
utique quia te sequuntur omnes qui spec-
tabilitate decoratur honore. Sed
vide ne quis te precedat opinione
qui sequitur dignitate. Alioquin grave
pondus invidie est splendere cingulo
claritate et morum lampade non
lucere.

Formula de reverendis in senatu

Si honor otiosis deferetur
frequenterque, si merito a no-
bilitas eligitur, a nobis prome-
rendi aliquid propone tantum gratia suffra-
gatur. Quo studio remunerandi
sunt qui ad agonem sui prima puericie

[illegible] et [illegible] puniti sit
[illegible] de [illegible] primo cogi-
tandi [illegible] que recta [illegible] de
contrario venit dum hec obedientibus
[illegible] domini [illegible] et indevotis po-
tuit esse prelium. Gladius sit qui
presumentes clientes personas conti-
nuas ad parendum cogunt, latentes
in [illegible] sui prudenti sagacita-
te vestigat, superbis modestiam
equalitatis imponunt, ita quod a mi-
noribus breviter dicatur, a plus efficaci-
a familiante compleatur. Notum
est quod periculum persistat dum ad eas
intendunt alienas. Qui segnius agit
petitor comitur, si districte pulsatur
referetur, sit inter vos diversi rara
laus est inveniisse pro cuius dignitatis
Nec salva diutius facilius est lau-
dari iudicem recipere quam militem
iuncta sine offensione complere. A-
liud est dicere tantum legittima, aliud
ad terminum deduxisse iustitia. Lau-
dabilis quidem bonum dicatur, sed multo
gloriosius statuta complentur. Va-
ria diguntur a populibus, a militibus
aut postulantur efficitur per ora populis
sic constricta aliquid vereatur contrariatur
frequenter noverunt aliis ipsa quod
integritas actionis, nam multos quos
incircumcise contristari sunt vix ipos
postea impensos iudices pertulerunt.
Offendunt enim frequenter ignari quibus
postea sunt parituri, et dum causis
alionis fidem custodiunt, inter pericula
spe salutis inciderunt. Verum inter hec
militem evasisse laudatum nonne
iuste videtur esse miraculum. Ta-
libus igitur mihi vicissitudo reddenda
est, ut nimio torpentis labore
indultis compensationibus innitemur.
Vite igitur competenter confidenter
quietem veteranis inter munifica

tribuerunt. Nulli prodendo subiaceas
oneri quod te prudentissima gubernatione
tractasti. Honorem etiam tibi tuen-
dorum in senatu quem tibi militia
perfectis cana deputavit adiectis
secundum statuta dominalia venditatibus
quod quidem pastorum beneficio consequeris
iam non noveris contra inviolabiles impetus
et quotidiana detrimenta prehemi-
nentie vallaris. Ut officium quod
variis incursionibus speciali pollicitatu-
dine famulatus est, amplius ali-
quid potuisse vincere per militibus
certis videatur. Multa quidem dicte
libertatis animis procellendo esse cen-
semus, si quibus statuta nostra occa-
sione qualibet crediderit violanda.
Nec tamen alicui contra te valere permit-
timus quod dolosa fuit machinatione
temptatum. Formula

magistri Scrinii

Optamus quidem curiam
senatus amplissimi na-
li fecunditate compleri,
sobolemque eius tamen esse
ut quod difficilimum auditatis genus
est, vota videatur saciare priorum.
Sed magis amatus est non aliquid
amplius quere, tamen tamen magis possit
augere. Agricola diligens percien-
do advocat ymbrem celestem
et ante rigat plantaria, quod plurim-
as mereantur optatas arborum
quinque facta meliora contendens dum
si quibus fructus instituit, ut multi-
plicata dulcedine fructuum orbis
sui conferat varietatis ornatum.
Sic nos virtutum iocundissimus lau-
dibus Gaium desideramus includere
ut quem alienum amplexu gratie
colligatum tuo moribus molestat
Sed quod cultura longe dissimilis est

Arboribus enim quod melius putant inse-
ritur, ad illas peregrina veniunt ut
agrestia pretiosa efficiantur. Ita et ignis
igneus nocte illucescat, soli tamen praestatur
absque hoc lumine quod ad illum ordinis
melius sit etiam deferri, non quod per
ipsum praestatur augeri. Et ideo natale
illum splendorem conspicuo ingenio
colore prudenti accensum senatus
limen excipiat. Ceteris enim fu-
it genus mitis clarum, sed iam erit de
vera prosperitate pluribus. Pandite
curiam, suscipite candidatum, iam se-
natui praedestinatus est cui nos contuli-
mus laticlavia dignitate. Regio-
natae esse publicos patres, quod
tamen vocabulum non tantum suo debetur
germini quantum studio votoque generali

Formula vicarii urbis Romae de laude vicarii

Vices agentium mos est sit
iudicum voluntatibus obe-
dire, ut proprias non habeant
voluntates. Splendent
mutuato lumine, intuentur vicibus alie-
nis, et quoddam in illis esse videtur vita-
lis ymago, quae propria non habent iura
fulgoris. Tu autem vicarius diceris
et tua privilegia non relinquis. Com-
missa est iurisdictio quae datur a principe.
Habes enim tu praefectis aliquid potiorem.
Partes apud te sub praetoriana advocatione
confligunt. Vice sacra similiter dicis, et
quod maxime fidei signum est, in inspec-
tionibus vita tibi committitur hominum, quod
inter mortales constat esse praecipuum.
Additur quod nec salutari te prae-
clamide voluerunt nisi relinque, ut
sub veste militari semper visus imperatori
videre esse privatus. Sed haec omnia ad
praefecturae gloriam cedunt esse concessa,
ut qui tanti sedis vicarium dicere viri
beatitudine sibi videt. Considera quia
de te praesides qui tanta auctoritate sub
vehiculi consuevit carruca non fa-
cultate quibus videtur a noxa sta-
tuta quamquam dare possit si minus sub
imputet quod evasit ad plenitudine
causae primorum carpento vehiculi intra
quadragesimum sacratissimae urbis
miliarium custodis. Prosequitur laude proceres
invitem consulibus et in honore positus
dignitatem senatoris accipis. Etiam
tibi panduntur atria quae primatibus
probantur esse collata, hinc est quod in
aula libertatis locum patentem teres
et ibi meritis consessum, ubi est vel intus
se promovendi. Ipsi quoque senatores
qui procedunt ordine aliqua videntur
a te necessaria postulare. Habes
quod proceres potioribus te sic remitto
inter proceres residentes qui
aut minuere potes aut ledere consi-
lares, exige autem sub aequitate mo-
destiae. Talis est unaquaque dignitas
qualis administrantis voluntas. Nichil
abiectum est quod in republica geritur
nisi malis forte fuit moribus via-
tium. Nam si consulendo praeter oratores pla-
cet aequitas, quanto magis grata est
in praestitis culmine custodita, quae
difficile modo servat dum ad suum
velle festinat. Unde vicarie
dignitatem tibi sempiternae nostrae clemen-
tiae conferimus, quam sit Romae ge-
ras ut constantiam tuam tante civitati
facias dignissimam. Propriisque omnibus
privilegiis quae tuos decessores
habuisse constiterit. Non sunt a
vobis antiquorum instituta deposita,
ita et dignitati vestrae vetera non negamus.

Formula notariorum de secretis habendis

Hoc est dubium secretum

principis ornare iudicia, dum nullus aestimatur necessaria posse committi, nisi qui fuerit fide magna solidatus. Pretiosum est quidem omne quod agimus, sed nulla non sunt arcana facienda, nisi quae fuerint deo auxiliante perfecta, quia tanto plus debet occuli, quanto amplius consideratur agnosci. Regis consilium solos decet scire gravissimos. Munire debet armaria quae continent monumenta cartharum, ut qui ab ipsis aliqua instructio quaeritur, tunc loquatur, ita ut tibi sic dissimulare debeat, quasi facta nesciant. Nam sollicitatoribus inquisitoribus saepe vultu proditur quod tacetur. Adsit modestia quae tuta concedat, quae implacida mente ingenua decora deponi. Nos quem te probatis moribus institutum veritatis hoc consecutionis sollicitudo nostra respexit, ab illa indictione notariorum nostrorum te esse decernimus, ut ordine decurso militiae ad primiceriatus scholae pervenias dignitatem, honor qui efficiat senatorem, cum patrum aula non minima reseratur. Nam qui meis curis militat assidua lucubratione, iuste videtur et curiae libertatis intrare. Additur etiam provectui laboris aliud munus, ut si quis quoquomodo ad illustratum vel vacantem meruit pervenire, omnibus debeat anteponi, qui codicillaris illustratus probatur ornari. Sic absolute colligitur primiceriatus meritis datum, ut ut in uno eodemque titulo dispar esset dignitas, aequaliter acquisita cumulari. Debes igitur ad labores, quorum tibi hic primum propositum vides, qualem se gaudet invenisse primatus.

Formula referendariorum de laude officii et institutione officiorum

Quamvis sit clara una quaeque dignitas, quae intra cameram principalem nostro conspectu illuminatur, dum se honorem suscipit quam nostra collegia decernunt accipit, nec tamen sermones nostros tam merentur quam referendarius esse demonstratur, per quem nobis causarum ordines exponuntur, per quem interpellantium vota cognoscimus et ipsis responsa reddimus, ut negotia expedita solvamus. Magnum est in hoc agone principali servire prudentiae et ad subitum sic dolores alienos asserere, ut competenter videatur vota servare. Quale est enim in tumultuosis pressuribus nostris nulla permixtione confundi, a nimietate clamoribus impediri. Necesse habet arbitrari exquirere quod nobis possit placabiliter intimare et distinctius referre quam potuisset audire. Creditum est trepidantium dicta componere et vim dicere. Non tamen interpellator formidat negotii sui causam, quando sustinet iste in relatione periculum. Si quid minus dixerit, inimicus asseritur; si quid plus dixerit, pretio redemptus clamatur. Negotium denique tuorum patrocinio sic causa vera committere decenti; at non licet aliquid immutare, sine vero intimatione tanta memoriae cautela tenenda sunt, ut nec mihi longius nihil additum esse videatur. Nobis plerumque audientibus nostra dictum est et difficili conditione constrictus iudicio nostro subiaces, dum alienas causas explanare contendis. Quapropter referendarium te electio nostra constituit, si tu puritate conscientiae et veritatem linguae nostris iussionibus adhibeto. Eruditionem vero nostram tibi collocuto nostra concedit, quae dum per te alios

ordinat, qualitate tue mentis exor-
nat. Sub nobis enim impitos esse
non licet, quia mentem totis inge-
nia splendida reddimus, que tanta
assiduitate polimus. Cunctapr illa
tuis nos iussisse referre que
a debuisti aut potuisti accipere.
Ita sit probatis, si iusta redditis
climate quod vos glorificat, sit vel-
le verum que videtis mentem esse pro-
positum. Ad primum vos ceteros esse
cupimus, ut ceteri per vos iudices cor-
rigamus peculiare de vobis a-
liquod vectigal exigimus, ut sicut
vobiscum familiariter misceamus af-
fatum, ita et vestra opinio specialiter
a nobis inveniatur affectum.

Formula comitive annone de eodem

Si ad illas mensuras con-
scende sunt dignitates,
ut tanto quis honorabilis
habeatur, quanto civibus pro-
fuisse monstratur, illa debet esse
gloriosa que ad copiam Romani populi probatur
electa. Tui siquidem studii est ut
sacratissime urbi prebeatur annona.
Unde redundet panis copia, et velut
una mensa tam magnum populum satiet
per officinas pistorum cibos quos distribuit
per pondus et mundicia panis exigis
nec vilem indicas esse. Unde te Roma
possit laudare. Merito quia gloria
singularis est illius civitatis affectus.
Et ne magis aliquis putetur eximium
tanta plebium populi urbis iuxta gratifi-
catione ostenditur. Tullius in spec-
taculis gravissimus inveniris, ut plebs
qua indiscreta turba satiat in propriam
reverentia te honoratum esse constat.
Nam si querela panis ut assolet quate-
tur prius urbanis seditiones civita-
tis momentanea satisfactione dis-
solvis, et per te superatur, ne quid

concurrentibus credebatur. Non immerito
Pompeius fertur copie civitate
famosa usque ad celsa pervenisse fas-
tigia. Summa enim singularis amor
est populi cum potuerit a penuria
liberari. Sic ille gratificator
meruit plausum quam proelia. Sic
vincere est amicitia est, et magna civium
omnium vincat facta maiorum. Nullus ne
aliquo inhonore dicetur, tuum nomini
taxatione vocabatur, et magnus
honor te enim invitet ad prospera, quia
ille honoris tui loci egisse quod fieret
que felix Roma mirabatur. Ne
quis aut putet te abiectis horum
imparem, dignitati quoque tue pistorum iura
famulata sit, quia per diversas mundi partes
possessione latissima tendebatur,
ne inopia ingruente vilesceret
quod Romane copie causa reperta
tuo deputati videntur examini. Glo-
riare privilegiis acceptis. Tribunal
tuum non circumeunt animas dignitates
quia et bona gratia servetis, et privatis
iura transmittis. Sed ut et actoris
operis in totum iuncta persistentem, recu-
teas quidem copias perfectuum proto-
tiana perveniat. Sed non minor laus
est dispensatorum probabilem facere,
quam segmenta colligere, quia in quantis
habundantia querela non tollitur
si panis elegantia nulla servetur.
Sic Ceres frumenta dicitur invenisse. Pa-
namus vero primus consparsas fruges
coxisse perhibetur. Unde et nomine eius
panis est appellatus. Ita et illa
predicata est que reperit, et iste laudatus
est qui decorit edenda quamvis usibus
applicavit. Altioris consistentes indistam
tua quoque est cura sapiens persistunt
annone per illam indicorum iura tibi electi-
one deferimus. Considera tamen quod
non liceat aliquid furari de populo

Nam quod in civitatis copia committitur plenius non celatur. Nec sit plebs tacita, quae intus et hoc loquitur quod a nemine perpetratur. In fraudulentos districtione paribus pondera, et quos ex amatore intende sollicitius annonam perficere, unde a quibus vivunt. Gratior nobis est leticia faucibus populi Romani, quam copia preciosissimi metalli. Intuere itaque quod loquimur: quid habes melius quod optes, quam illius populi gratiam quaerere, quam nos etiam constat optare.

Formula Comitis Archiatrorum de virtute medicine

Inter utilissimas artes quas ad sustentandam humane fragilitatis indigentiam divina munera tribuerunt, nulla praestare videtur aliquid simile quam quod potest auxiliatrix medicina conferre. Ipsa enim morbo periclitantibus materna gratia semper assistit, ipsa contra dolores pro nostra imbecillitate confligit, et ibi nos nititur sublevare, ubi nulle divitie, nulla potest dignitas subvenire. Causarum periti palmares habentur, cum negotia defenderint singulorum: sed quanto gloriosius est expellere quod mortem videbatur inferre, et salutem periclitanti reddere, de qua coactus fuerat desperare. Ars que in homine plus invenit quam ipse in se cognoscit, periclitantia confirmat et cognoscit, quassata corroborat, et futurorum prescia valitudini non cedit, cum aegrum presentis debilitate turbaverit. Amplius intelligens quam videtur, plus credens lectioni quam oculis, ut ab ignorantibus pene presagium videatur, putetur quod ratione colligitur. Huic ergo deesse iudicem nonne humanarum rerum probatur oblivio, et cum lascivie voluptates recipiant tribunum, haec non meretur habere primarium? Habeat itaque praesulem, quibus nostram committimus sospitatem. Sciat se huius reddere rationem quam operanda praesumpserit circa humanam salutem. Quod ars prudenter elegerit, non quod a casu ipse fecerit, eventui; alioquin periculis potius exponimur, si vagis voluntatibus subiacemus. Unde si excitatoria fuerit mox querela, obsequia tantum e domo sal... temperies ex ... humoribus constantibus, ubi quietis horas exercere ... ad infirmitatem pertinens corporis adducat: huic est quod fiunt aptius valitudo fessa recreatur, sed venenum est quod inopportune accipitur. Habeat itaque medicus pro insolubilitate omnium introductum magisterium. Vacent igitur libris, experientiis delectentur antiquis; nullus iustius assidue legit quam qui de humana salute tractaverit. Deponite medendi artifices noxias egrotantium contentiones, ut cum vobis non valetis cedere, inventa vestra invicem videamini dissipare. Habetis quem sine invidia interrogare possitis. Omnis prudens consulit, cum ille magis studiosior agnoscitur qui cautior frequenti interrogatione monstratur. In arte quippe ista genus mediciis ut in ipsis quoddam sacerdotium geritur, qui sacramenta vos conservat. Doctoribus enim vestris promittitis odisse nequissime et amare puritatem. Sit vobis liberum non est sponte declinare, quibus ante monita fuerint animas imponimus obligare. Et ideo diligentius exquirite quae curet fractos, corroboret imbecilles, neque deflectu medici egrotantes lapsi ...

set homicidy crimen e in homie
salute peccare Sz credim⁹ iam
ista sufficere q̄ cu pfessio⁹ q̄ vos
debeat admonere Iuagp⁹ a prima
etate comitive archiatroꝝ honore
decorare vt int̄ salutis magros
habearis eximius · ⁊ omnes hic
cedat iudicio q̄ se ambitu mu
tue gtencois excruciat Esto
arbiter artis egregie · eoꝝq; dis
tingue gflictus · quos iudicare so
lebat sola effectus Ipsis egros
tuas si contenciones eoꝝ noxias
prudent̄ abscidas · magnū muny
est subditos habere prudentes · ⁊
int̄ illos honorabilem fieri · quos
reuerentur ceteri Visitacio tua
sospitas sit egrotanciū · refectio
debiliū · spes ita fessorū · requirat
rudes · quotiens visitat egrota
tes · si dolor cessauit · si sompnq
affuerit · de suo vero languore
te egrotus intioget · audiat q3 a
te verius · qd ipse patitur habetis
⁊ vos certe verissimos testes quos
intiogare possitis Perito siqde
archiatro · venaꝝ pulsus enunci
at · qd intus natura paciatur Of
feruntur eciā oculis vrine · vt facilius
sit vocem clamantis non aduerte
q̄ā non adhuc ignota signa sentire
Indulge te ergo in nro pallacio ha
beto fiduciam ingrediendi · que
magnis solet preciis gpari · Nam
licet alii subiectio ime seruiat
tu reꝝ dominū studio pstati
obseruias · phas e tibi nos fa
tigare ieiunijs · phas e cont̄ q̄
nrm̄ sentire desideriū Et i locū
bnficii dictare qd nos ad gaudia
salutis excruciat Talem denique
tui licenciā tibi esse cognosce · qualem
nos habere nō pbamur in ceteris

Formula gsularitatis

Quamuis dignitatem tuam
a gsulibus descendere
nomine ipso videant
testimonia declarare tā
⁊ insignia tanta constat ut nulla
possit ambigere te de illius lāpadis
claritate lucere Secures enī et
fasces quos illi gemino dicauit an
tiquitas tuis videntur fascibus deputari
Vt inquisicio gressa pauore vtiqz
possit admonere primatus S; quale
tibi debz esse qd auctores meritis
pbatur ornare · volui quin eciā reg
nanciū gemmata pompa pmittit
obsequium · vt nō solū sūmi iudicis
sz eciā domoꝝ reuerentia cumulatus
orneris O magne reparacionis inuē
tum de nomine gsulis pmitteris de
centissimus ⁊ de principū ymagine
metiendus In aliquibus adhuc
primicijs ornatus pertinua decorari
eciā subiectione carpenti · vt
multis delecteris indicijs p ipsas
rerum ymagines vices te gerere
precelse dignitatis Considera magnū
esse qd suscipis · ⁊ electione cunctis
vinceris Nominis tui auctor multa
tibi conferendo laudatur · tu age
ne vllis cupiditatibus atteraris
Vt si dare nō praeuales · certe moderari
te velle festines · pximus enī habetur
donanti de quo fit dicta abstinens
⁊ integer alieni Certe fidissime
ciuitatis e vicinū studere fructibus et
h̄re vocabulum largitatis Erigat
ad laudem tuos animos qd vocaris
Non te puerto imparem fac meritis
si tpissime ambicionis delicta calca
ueris Stude atroces noxios vin
cere vicia maculosa supare Nam
iste tercera e editus de moribus
gsulatus Non enim supfluc prude

[illegible] post
erunt [illegible] magne consule
provincias mitterent consulares. Tu
ipsa in republica largire iustitiam
ex fortiore parte imitare proceres
que nomen ex munitate contingis. Pe
cuniis potest indigere mediocris, morum
talenta non potest non habere qui iustus
est. Non paupertas largas consulum
manus habet, et boni pauperes di
vitias suas. Illud quod a te tribuitur
quod in pectore humano nascitur,
non quod hic visceribus continetur.
Vincit magis triumphare ex animi
thesauro. Unde magis nascitur perni
cies, quare nec efficacis terminis cum
pluribus contendis, quinymo locuple
tior redderis, quanto te bona con
sue sparsisse agnoscas. Cuius
opinionis tue laude plecti per
illam indictionem nulla provincia
consularitatis tue perpetua age dig
nitatem, ut tibi non sit acceptum
quod probatur legibus inimicum. Illa
magis dilige que civitatis iura
commendant. Nomen tuum actioni
bus proba, consule fessos, et tuere
divites consulares, sed ut omnia equabili
moderatione persent, stude iustitie.
Pecunias non tempne, et agnosces
copiosa tibi munera provenire.
Habent enim conditionem humanis actibus
divina posuerunt, ut ille magis pos
sit ditescere, qui lucra temporalia nescit
optare. Ignorantes accipiunt qui
bene agunt. Quare nunc est ut dum parum
per malorum ambitio contempnitur
superno munere plus ornetur.

Formula rectoris provincie de rectoribus et terrore malorum

Quamvis proinde detrexerit
antiquitas iudices ad provincias
mitti, ne possit ad nos veniendo
mediocritatis ingravari. Cuius
enim latronum non ferveret audacia
si longe positum cognosceret defen
sorem. Absolute poterit vires provin
cia grassari, si quaerens tardius
metuitur auditu. Sed quanto melius
in ipsis cunabulis adsunt mollia
crimina quam indubitata crimina vin
dicare. In compendium multorum ma
la, si provincia faciamus esse iudicia.
Cuius enim audeat peccare qui tum
super cervices suas districtionem
cognoverit imminere. Et ideo te illius pro
vincie rectorem per illam indictionem
nostra mittit electio, ut revera cor
rigere mutaris quos tibi commissos
esse cognoscis. Claudentes tue procul
dubio inter alia claves extende
quas suas non tamen positos
nisi tuo publicam sinceritatis
prudentiam intercedes te vigore
principis admones. Beneatus
veste prosa indueris, qua filio
suo primo venit dat texuisse
ut eximie pulchritudine virentem
singulariter ornata filium testaretur.
Respice quantum dederint leges, et
ad mensuram te probabis extende
tibi fiscalium tributorum credita mon
stratur exactio. Constat esse
tue fidei commissum principis [illegible]
re, quod in primitus probat cingere.
Tu etiam senatorem tibi residere
iuberis audire et in prefectorum mi
litem tu ipsius tibi gratia videatur.
Tum nomen in suprascriptionibus iusse
tur veteres honoratos provinciali
bus anteferri. Quid de te existi
matum sit datur audiri. Cui
tot videntur nobiles potuisse post
poni. Additur quod a principe frater

vocatus ut nobilitate postea nomine
tollaris a criminum vilitate. Cogi
ta tantorum bonorum tibi commissas esse
fortunas et famam etiam ubi temporis tu
tui mores. Esto inter contendentes ut
possis esse in alios iudex. Prima
castitas est a se prouincias inchoare ut
debeant timorem metuere quem nequiunt
silentio tenere. Nullas enim in se cul
pas timet reus quas habere contra ...
rem respexit. Cum agente mala
nisi de bonis moribus sit non estimat
displicere prauos actus. Nullus damnat
in altero quod natura est hominis animi
ut hoc imitatur potius vindicare
quod se congruit amisisse. O quale est
liberis tribunalibus insidere non
esse obnoxium reo suo, ne incipiat
potior fieri qui reddit. Timeat
districtum, timeat contentem, non
audiat blandum ut rigidam
possit sententiam formidare. Qualiter
iudices nesciunt tempus delinquunt
Nam cum vendunt aliena crimina
sua faciunt esse peccata. Quapropter
esto sollicitus ut bone actionis tue
laudes potius audiamus a nobis
confidenter exigis quod comittis quia
tunc de temperantia tua cogitamus
quando te peccunias non quesisse
cognoscimus. Formula co
mitiue Syracusane

Regalis est prouidentie
tales iudicum personas
eligere ut ad comitatum
necessitatem habeant
veniendi quos in longin
quis regionibus contigerit immorari
illum enim hic negotium est Siculi quod
itineris tantas pati possit expen
sas dum commodius sit causam per
dere quam aliquid per tanta dispendia
conquisisse. Non enim querelas

de Sicilia volumus venire sed
laudes quas congruit apud nos accu
mulare si enim tam longinqui
peccatores potuerint accusare falsum
cum dolor esse non creditur
ubi tanti laboris tedia subeuntur.
Et ideo maiore cura illa que tracta
da sunt, ubi inuidia plus timetur.
Proinde per indictionem illam comi
tiua tibi Syracusane ciuitatis pro
tua dignitate concedimus ut ita
sit agere imitaris quemadmodum
nos tibi prestitisse gratiosus de
primum vota causantium sufficiens
in aut ultro resp... Unde
ad nos difficile venire posse sen
timus habeas quod te decorare de
beat si tamen diu desertatum quod cetera
veneris militum tibi magis utis ser
uit expensis reddens in ... arma
gemmata et possessio tua proculcabat
ornata est. Exercitu veteris pacato
nec pericula belli subiis et armorum
pompa decorabis. Unde tamen inter hec
ciuilem cogita disciplinam. Non
permittas milites esse possessoribus
insolentes. Annonas per eos sub
moderatione percipiat. Causis non
inferant extraneis. Persecuta
te omnis se congustat electum quod glat
se armatum. Priuilegia dignitatis
tue nec volumus immunes ut iubemus
excedi. Sufficiat tibi tamen gerere
tempus decessores tuos constituent
rationabiliter effecisse.

Formula comitiue de rectore

Inter cetera vetustatis inventa
et ordinatores rerum obstupenda
prouincia hoc cunctis laudibus
meretur efferri quod dumtaxat
ciuitatum decora facies apparet
admiratoribus videtur ornari
ut et quieta nobilium otiis eloc

celebri colligatur et causas nodo-
si iuris disceptatione solvuntur.
Unde nos quoque non immerito
gloriam habere confidimus, qui facta ve-
terum annis sollempnitatibus innovamus.
Nam quid prodesset invenisse, si non
sufficit iugiter custodire? Exeunt
a nobis dignitates relucentes quasi
a sole radii, ut in orbis nostri parte
resplendeat custodita iusticia.
Ideo enim tot ornamentorum cumulos
ferimus ut securitate publica aliquid
colligamus. Possessiones intra nostras positas
quietas esse quam non possumus
aliter instaurare, nisi dum sub-
iecti non quaerunt aliquid irrationa-
biliter perdidisse. Et ideo ad comi-
tivam Neapolitanam per illam indictionem
libenter adducimus, ut civilia ne-
gocia equus arbitrator examines,
tamen quod famam tuam habita ma-
turitate custodias, quoniam tu te illic
positus ut in lucis culpa facile displi-
cere cognoscis. Urbs ornata multitudine
civium, habundans marinis terrenis-
que deliciis, ut dulcissimam vitam
te invenisse ibidem diiudices, si
nullis amaritudinibus miscearis.
Praetoria tua officia replent, mili-
tum turba simul custodit. Conside-
res gemmatum tribunal, sed tot tes-
tes pati iudices quot te agmina cir-
cumdare cognoscis. Praeterea littora
usque ad praefinitum locum data iussi-
one custodis. Tuae voluntati pa-
rent peregrina commercia, praestas e-
mentibus de precio suo, et gratiae tuae
proficit quod avidus mercator acqui-
rit. Sed inter haec praedia fastigia
optimum esse iudicem decet, qui
se non potest occulere, cum inter frequentes
populos cognoscatur habitare. Confestim
tamen erit sermo civitatis, dum per

ora fertur populi, quod a iudice con-
tigerit actitari. Habes relationem
sic amplam hominum frequentia, si loquitur
adversa. Et de iudice iudicium esse
creditur, quod multis a stipula-
toribus personatur. Quid enim me-
lius quam illud praesidium gratiae respice-
re, cum cognosceris possidere quae ex proprio
favore multorum? Et illas voces
accipe quas et clementes dominos
delectat audire. Nos tibi proficien-
di materiam damus, tuum est sic agere
beneficia, ut sic principem delectet
augere.

Formula honoratis possessoribus

Tributa quae nobis annua
devotione persolvitis, sed
nos maiore vicissitu-
dine decoramus, nobis red-
dimus dignitates, ut vos ab inciv-
ili praesumptione defendant, qui nostris
iussionibus obsecundant. Estote
nunc gaudentes vestra quies, praeva-
leat cum necessitatis incommodo
degere moribus compositis, unitatis
legibus feriatis. Quid opus est
quempiam facere unde poenas
possit incurrere? Fuerat iudex
inter vos causis et non inveniat
facto vestro motus componat quos
rationabiles vos esse cognoscatis.
Implebis iudicem testem bonis
moribus destinamus, ut nemo se
cogi sentiat, nisi quem pravitas de-
privatae conversationis attraxerit. Ideo
illi vos comitivam Neapolitanae
civitatis per illam indictionem dedisse
declaramus, ut vestra gubernatione lau-
data altera mereatur de nostro iu-
dicio dignitatem. Cui vos convenit obe-
dire prudenter, quia utrisque laudabile
est, ut boni populi iudicem benignum

faciet et mansuetis iudex gratissimus
prem celebili ratione componat

Formula de comite privatis militum

Quamvis apparatores hec iudicibus probatis
omni possint adimitur et
militia denegatur
Sed nos quibus cordi est locis sui
remissos ordines conservare quod diu
illis continua metropolitana domo
civitate largimur Ut iudicibus annua
successione transeuntibus vobis potentas
non pareat actionis propter quod de-
signato viro potestate competeter obse-
quium Ut vos sicut non patimur e-
molumentorum commoda perdere ita et
vos patere debeatis priscam re-
gulam custodire

Sequuntur Tituli septi libri

Formula comitive provincie
Formula presidiatus
Formula comitive gotthorum per
singulas provincias
Formula ducatus recitarum
Formula curie palacii
Formula comitive formarum
Formula prefecti vigilum
Formula vigilum prefecti
Formula comitive portus
Formula tribuni voluptatum
Formula defensoris cuiuslibet civitatis
Formula curatoris civitatum
Formula comitive ravennatis
Formula ad prefectum urbis de ar-
chitecto faciendo

Formula de comite insule curita-
ni et celsine
Formula de hospitalitis
Formula de armis facienda
Formula ad prepositum de armis
Formula binorum et trinorum si per
iudices agant
Formula commonitoria siciliarum
Formula vicarii portarum principes
Formula ad commendandos comiti
Formula comitive diversarum titulum
Formula diversarum possessionum
Formula principibus militum comiti-
bus sive civitatis
Formula de custodiendis portis
Formula tribunatus provinciarum
Formula principatus urbis rome
Formula qua moneta committitur
Formula legatorum gentium
Formula qua princeps dignitatis
Formula evocatoria
Formula tomentalis
Formula spectabilitatis
Formula clarissimatus
Formula tuitionis
Formula de matrimonio confir-
mando et liberis legitimis
faciendis
Formula de etatis venie
Formula dicti ad questorem ut
ipse spondere debeat quibus ratione

mereatur ... reorum

Formula probatorie calcarum
Forma de conpeticionibus
Forma qua res que tuetur et qui unam tantum possedit pro gravatam ... fiat
Forma quod conpetencia legittima
Forma ad propositum sub decreto tutiali predia vendat
Formula comitive provincie equitate rectoris et terrore malorum

Quamvis omnium dignitatum officia a manu secludantur armata et civilibus vestibus videantur induti que destrictio publica docetur operari. Tua tamen dignitas a tronibus ornatur quod gladio bellico, verba etiam pacatis accingitur. Unde que iudicio fuerit electa, qui aliis vigorem fasces videamur esse creditum. Tibi autem ab ipsis legibus ferrum constat esse porrectum. Ferrum ... amico pacato dederunt ut et noxii nimium metuerent et lesi de optata ultione gauderent. Alioquin culparetur priores si putanda non fecissent. Sed cum intelligas te ad moderamen electum ... facile non corripiatis criminum reus quod dicatur et probetur

...ato puniendi tremendum datum tibi pro salute multorum, arma ista iuris sunt non furoris. Hec fuisse ostentatione nimium contra noxios instituta, ut plus terror corrigat quam pena consumat. Non enim cogitur ferro succidere robustam quem adhuc tenera viribus cutat audaciam. Similis etiam pavor iste non bellica que tuis fatiens esse gloriosum, si habere non probetur excessum. Habes etiam et ferrum ... metuendo. Clauduntur nexibus cathenarum quos secundo crimen pulsat invidia. Luctator esse dicitur quod iudicat de salute alia prima pro corrigi de vita... non patitur immutari. Signa tua ab actore formicat, fures pavescat, latrones abhorreat. Innocentia tamen respirat leta dum ... auxilia venisse credit qui legum disciplina terras sinttit. Nemo ... tuum velle desertat. Gladius concepit ubi autem suscepit. Tu te ictum reddis si a vili animo cupiditate crescitis. Quocirca pro indictione illa comitive tibi in illa provincia ... dignitate ut ad titulos tuos pertinentia, non execrabili luctus, si civilitate laudabili exequi... Hec quicumque premimus facere, nisi quod privatus posses legibus vivere. Ipsa eorum terra administratio, que et sue potestate defendatur ut tuis probetur fuisse iusta, quoniam et que maluit obicere possit immitere. Hec tamen spes vera velud vastidita deserit. Nam si tamen provinciam administrationibus prodest. Honores vos amplissimos comparare leges animo censuerunt. Unum ta pene ...

detur debitu(m) q(uo)d vobis a tanta
auctoritate vltro nosc(itu)r fuisse p(ro)
missum ¶ Formula p(re)si
dialis excitatio et instructio

Prudenter iudicas
commodis ispexit antiq(ui)tas
p(ro)uinciar(um) dignitates succes-
sione annua reperiri ut
nec diuina p(otes)tate vnq(ui)s insolesceret
et multor(um) p(ro)uecta gaudia repleret
Sufficit eni(m) vtrumq(ue) distrexisse
laudatu(m) q(ui)a diu t(em)p(or)is p(otes)tatis pluri(mum)
queritur (et) culpar(um) opp(ro)bria no(n) vita-
tur Illa eni(m) ut in breuitate de-
clinat(ur) in male (est) dum frequent(er)
et sic intercipiunt q(ui)a fascibus sub
velocitate discedunt Annus eni(m)
vnus et ad declaranda (con)sc(ienti)e bona
sufficit et facile se ab errore
custodit Sit in uno (con)posito ad
ministratore vnius anni suscipere me(n)te(m)
(et) bonis initiis t(em)p(or)is augere q(ui)a non
facile timore corripimus quos ius-
tos esse sentimus Ideo (con)sidera(tio)-
ne tuor(um) moribus inuitati p(er) illa(m)
indictio(nem) p(re)sidatum tibi in illa p(ro)
uincia p(ro)uida diuinitate (con)credimus
Vt sic debeas agere quemadmod(um)
nobis possessor gr(ati)as in tributis
videatur exsolue(re) Detestor(um)
bona et(iam) scire a vicior(um) imita-
tione diffugere non putet(ur) om(n)is
(con)suetudo p(ro)babilis bo(n)i te alien(us)
error d(e)b(et) redde(re) no(n) sequacem
Perdit stultitie culpam q(ui) sequitur
accusatum Sed illud melius eligit
bo(n)i prudent(er) opinio sub administra-
tione laudatur respice q(uan)tis
sit p(ro)uincia plena nobilibus ha-
bes q(ui) et bo(n)i de te loq(ui) debeant
et derogare p(re)sumat q(ui)a illa
p(ro)p(ri)as e(st) q(ue) (con)silitate firme fu(er)e de
ore bono(rum) possit auferre Q(uam)uis
aut q(ui) struitur opinione laudabi-
li (con)firmes ut fama p(ro)uincias et ibi
inuenit purissimam laudem
vbi no(n) impetrat p(otes)tatem Addit(ur)
q(uo)d et te incunctatu(m) no(n) relinq(ui)
mus que egisse p(ro)babilit(er) audia-
m(us) hore viro(rum) et p(ro)p(ter)e merit(us)
affectum voluntate regia in legib(us)
habes illas obuia et n(ost)ra (con)scien(cia)
implere mandata

Formula Gottor(um) p(er) singu-
las p(ro)uincias

Cum deo iuuante sciam(us)
gothos vobiscum habitare
p(er)mixtos ne q(ui)a inter
(con)sortes ut assolet indis-
ciplinatio nasceretur necessariu(m)
duximus illuc sublimem viru(m) bonis
nobis moribus actenus (com)p(ro)batum
ad vos comitem destinare qui
s(e)c(un)d(u)m edicta n(ost)ra int(er) duos Go-
thos litem debeat amputare
Si q(ui)d et(iam) int(er) Gothum et roma-
num fuerit fortasse negociu(m)
adhibito sibi prudente romano
(cer)tamen possit equabili ratione dis-
tinguere Inter duos at(tamen) romanos
romani audiat q(uo)s p(er) p(ro)uincias
dirigimus (con)guitores vt vnicuiq(ue)
iura sua seruentur et sub diu(er)-
sitate iudicu(m) vnius vna iusticia
(con)plectatur sic pace (com)muni vtreq(ue)
nationes dulci ocio diuinitate p(ro)pi-
cio p(er)fruantur Scitote at(tamen) vnam
nobis esse in omnib(us) equalit(er) caritate(m)
Sed ille se amplius animo n(ost)ro (com)-
mendat qui leges moderata
voluntate dilexerit Non amamus
aliquid inciuile scelestam sup(er)biam

cum pro detestanti materia volentes vestra pietas exeruitur ut possit iura non vindicari. Nam cur eligat quod violenta quam putata probatur iudicia. Ideo enim emolumenta iudicibus damus. Ideo tot officia diversis largitionibus continemus, ut inter vos non sinamus crescere quod possit ad odium pertinere. Unum vos amplectatur vivendi votum quibus unum esse constat imperium. Audiat uterque populus quod amamus. Romani vobis sicut sunt possessionibus vicini, ita sint et caritate coniuncti. Vos autem et magno studio gothos debetis diligere, qui et vobis in pace manentibus populos subiciunt innoxios et universam rempublicam per bella defendunt. Itaque destinato a nobis iudici vos convenit obedire, ut quicquid pro conservandis legibus censuerit, modis omnibus impleatis, quatenus et nostro imperio et vestre utilitati satisfecisse videamini.

Formula ducatus retiarum

Quamvis spectabilitatis et ceterarum honores unus honor videatur consistere, nec tamen alicui aliud nisi tempus soleat afferri, tamen ceteris dignitate pensata in tu[a] que creditur videtur quibus confinales populi deputantur, quia non est tale pacatis regionibus ius dicere quam suspectis gentibus assidere, ubi non tam vitia quam bella suspecta sunt, nec solum vox preconis insonet, sed turbarum strepitus frequenter insultat. Recia namque munimina sunt Italie et claustra provincie, que sic appellata fore non immerito iudicamus, quasi contra feras et agrestissimas gentes velut quedam plagarum obstacula disponuntur. Ibi enim impetus gentilis excipitur et transmissis iaculis sauciatur furibunda presumptio. Sic gentilis impetus vestra venatio est, et ludo geritis quod vos assidue feliciter egisse sentitis. Ideoque validum te ingenio atque viribus audientes per illam indictionem ducatum tibi credimus Retiarum, ut milites et in pace regas, et cum eis fines nostros sollempni alacritate circueas, quia non parvam rem tibi respicis esse commissam, quando tranquillitas regni nostri tua creditur sollicitudine custodiri. Ita tamen ut milites tibi commissi vivant cum provincialibus iure civili, nec insolescat animus qui se sentit armatum, quia clipeus ille exercitus nostri quietem debet prestare romanis, quos ideo appositos constat ut intus vita felicior secura libertate carpatur. Quia inde nostro iudicio fidem nobis et industriam placituram, ut nec gentiles sine discussione suscipias nec nostros ad gentes sub incauta facilitate transmittas. Ad necessitatem siquidem raro venit armorum ubi suspecta presumptio custodiri posse sentitur. Privilegia vero dignitatis tue nostris tibi iussionibus vendicabis.

Capitulum

Formula cure pallacii

Aula nostra sicut agnoscitur peritis dispositoribus instituta, ita doctorum cura diligens debet esse cautela. Nam pulchritudo illa mirabilis si sepe non reficitur senectute obrepente subito vitiatur.

q̄ mea sit oblectamenta potestate
imperii decora faciet testimonium
pro male regno, sed et legatis
sub admiratione miratur. Et
prima fronte tuis domus esse credit
qualis eius habitacio comprobatur. Et
ideo magna voluptas est prudentissime
mentis pulcerrima uigil
habitatione gaudere. Et inter
publicas curas animum fessum reficit
dulcedine fabricarum quas primum
Ciclopes dicuntur ad antrorum
modum amplissimas in Sicilia condidisse.
Postquam in cauernis montium polifemus ab ulixe singularis
oculi lugendam pertulerat orbitatem.
Inde ad Italiam fabricandi peritia legitur fuisse translata
ut quod talibus artibus constitutoribus
inuentum est emulatrix posteritas
in suum commodum custodiret. Sumite
ergo spectabilitatem tuam ab illa
indictione curam palacii nostri suscipere
assensum ut antiquitatis in itinerem
pristinum conseruas et noua simili antiquitate
producas. Nam sicut decorum corpus uno colore conuenit uestiri
ita inter pallacium similiter debet
per uniuersa membra diffundi.
Ad quod sit potius ydoneus inueniri
si frequenter geometriam legas
Euclidem si sistemate eius mirabili
uarietate descripta in tue mentis
contemplatione condideris ut in
mota commonito eius tibi famuletur
copiosa notitia. Architi
medes subtilissimus et expositor
tu Metrobio tibi semper assistant
ut ad noua reddaris peritissimus
quam libris probatis ueterum eruditus.
Non enim cura tibi minima delegatur
quia animum nostrum fabricandi
studio cupidissimum artis tue
misteriis probatis expleas. Hac studii
cura ciuitatem restituam atque castellorum
fundare uolumus nominatim ut si
construendis nobis per te artem
uerbis radiatur. Te ordinante ad decus
producitur quod nobis cogitantibus
inueniuntur decorum magister consilium
ipso studio omnino glossis in tam longas
etates mitte. Unde te debet
ac posteritas admirata laudare.
Quicquid enim aut instructor parietum
aut sculptor marmorum aut eris
fusor aut cameratorum rotator aut
gipsoplastes aut musiuarius ignorat
te prudentem interrogat. Et tam
magnus ille fabrilis exercitus
ad tuum recurrit iudicium ne possit
aliquid habere confusum. Unde ergo
competenta debet nosse qui possit tantos
instruere. Recipis etiam bone
dispositionis tue uberrimum fructum
cum tu de illorum labore laudaris
si ab eis diligenter facta monstrantur.
Quapropter quicquid ad te
pertinet ita decenter ita similiter
uolumus explicari ut ab opere
ueterum sola distet nouitas
fabricarum. Sed quod possibilia fiunt
si dona nostra nulla cupiditate
suspicerent. Efficacius omnia imparat
artifex qui cum competenti non patitur
commoditate fraudari. Magna largitas
artium nutrit ingenia. Cum
quis de uictu non cogitat perfecte
iussa festinat. Illud tamen consideranda
quia grauitate suae tractetis ut aurea
uirga decoratus inter obsequia numerosa
ante pedes regios primus uideatis incedere ut ipso testimonio
uicinitatis inter quos tantum tibi nostra pallacia
commisisse.

Formula comitiue formarum

De formis et aquis urbis

Quamvis romanee fabrice
collate sibi ubique parem
reperire nequeant et tota
usque ad admirationem in-
novatur et quicquid ibi cernitur
esse fundatum interesse tamen arbitra-
mur in eo quod utilitas necessaria
gratificat et quod pulcritudinis tan-
tum commendat. Traianam forsan
ut sub assiduitate videre machinam
et capitolia celsa conscendere licet
et quanta ingenia superata vidis-
se. Sed unquam quod per ea venit aut
corporis salus aliqua inde delecta-
tione certatur. In formis autem
romanis utrumque precipuum est ut
fabrica sit mirabilis et aquarum
salubritas singularis. Quot
enim illuc flumina quasi constructis mon-
tibus perducuntur naturales credas
alveos soliditate saxorum cum
quibus tantum tanta impetus fluminis tot
seculis firmiter potuit sustinere.
Cavati montes plerumque subru-
unt meatus torrentium. Et opus
illud veterum non destruitur si
industria suffragante servatur.
Vespasianum terre aquarum copia
quantum romanis menibus prestat
ornatum. Nam termarum illa pul-
critudo quam esset si dulcissima
quedam equora non haberet. Cur-
rit aqua virgo sub delectatione
purissima que ideo sic appel-
lata creditur quod nullis sordibus
polluatur. Nam cum alie plu-
viarum immoderatione terrena commixtio-
ne violentur. Hoc aerem per-
petue serenum purissime labes
unda mentitur. Quis possit
illud sermonibus ydoneis ex-
plicare claudia per tantam fastigii
molem ductum tamen esse per-
ducta. Ut cum ibi exerigare vide-
atur exalto lapsu cecidit. Tam-
men illud excelsum quasi prima val-
lem rigare videatur. Egipcius
nilus certis temporibus crescens per campos
iacentes superducto diluvio aere
sereno turbulentus errat. Sed quanto
pulcrius est claudia romanam per
tot secula montium summitates la-
vatris ac domibus liquores pu-
rissimos fistularum uberibus emisis-
se. Et ita equaliter fluere ut nunquam
se possit desiderata subducere.
Ille enim dum recedit sicut est
dum venit insperatum diluvium.
Quis igitur famosum illum urbis
nec fluminibus non estimat superatum
quia ille incolas suos a veniendo
terret a recedendo destituit.
Cum hec non superflua commendatione
commemoratione narraverimus ut pos-
sis advertere quanta a te diligentia re-
quiratur. Cum pulcritudo ta-
ta committitur suadere per in-
dictionem illam continuam tibi forsan
sub magna deliberatione cre-
dimus ut primo desiderio in-
tacte efficere quod tantis ac talibus rebus
respicit expedire. In primis no-
xias arbores que inserunt fabri-
carum ruinas dum sunt quedam in-
nium importabiles arietes te-
ipsum radicatus amputari. Quia
nulla lesio removetur tum longo
non tollitur. Sed quid autem
frequente senio fuerit demollitum
per vigili celeritate reparetur
ne crescente defectu augeat no-
bis tantum dispendium. Ducta aque
fortia tua est dum iolumis est

si illa perduxerit. tamen quia apud
nos pretiis quanti te illius studiis
se probaveris. Agat ergo prudentia fi-
des quoque tua, ut et destructio fabricae
illibata permaneat, et aqua distributa
nulla se custodum venalitate sub-
ducat.

Formula prefecti vigilum de furibus capiendis

Quamvis non tunc dignis
ad civitatis tue vigilias
debeat excitare ut pos-
sis implere quod dicitur
tamen prudentie solita cautela non
deserit quando eos quos ad agendum
delegimus, ad parendum quoque suaviter
monitemus. Quid enim tibi pulchrius
quam in illa urbe operam dare te
pendere diligentie tue ubi tales
testes videntur assistere. Caute-
la quidem tua mox ut habita
fuerit per patriciorum et consulum
ora discurrit. Vix te contingit aliqua
sollicitate facere et audis pretiis tuum
admiratione laudari. Mediocrem
dignitatem reges et summa opini-
one versaris. Custos rome civi-
tatis diceris quando eam ab intestino
hostes defendis. Quapropter ita
fures esto sollicitus, quibus et si tibi
leges punire minime permittunt tamen
eos indagandi licentia contulerunt.
Quamvis raptores sint detestabiles
fures tamen longe deteriores ex-
istunt. Quos tue subdimus dig-
nitati. Vide ergo per indictionem illam pre-
fecture vigilum potestate. horror tibi
pereat adeptus est non potest. Nam
rex a quo voluit malos capi
ipse tenuit plus timeri. Tibi
igitur securitas soporatum munimine
domorum tutela claustrorum de-
tur ... obstinati arbitri plenariam
in furti insidiantes plus est
Dicitur quia in actu venatio noc-
turna est quam in nemore non timen-
tur timetur. Furta magna in
furibus facis dum illos tu invenire in-
teris quos homines illudere posse
confisos. Prestigii genus est quoniam
ut latronum versutias interceptare
possis, facilius enim existimans
se pingere emigrata aspicere posse
quam raptoris fugam experientia capere.
Ille circumspectus ad omnia, instabilis ad
vestigia, trepidus ad insidias. Quem-
admodum potest capi, qui more venti nullo
situ nos satur continetur. Vigilia im-
piger tu nocturnis omnibus. nox
tibi pateat aperta, et poterit ille
rapuerat in obscuris abire, ita ut
tu possis invenire promptius. Esto
sint ad iuncta sollicitus. venalitas
tibi non adimat quod concedit indus-
tria. Nam licet hoc sub persona
caligine videatur geri, nulla tamen actio
est, qui possit abscondi. Privilegia
quoque tua ut officium deputatum quam maxime
tibi auctoritate rationabiliter reddatur.
Quid mirum est in tam magna civitate
per diversos indices agi, quod ab uno
non potuit explicari.

Formula de custodia civitatum

Quamvis dignitatem magni nominis
prima fronte decorens
quod non potuit antiquorum
prudentia summa vigiliarum
sub appellatione decere, ne splendo-
rem quem primis dabat, alterius
vilitate pollueret. Tamen licet intelligi
quod sentire maiorum potuisse auctoritas
quod prefectos vigilum nominibus appellare
voluerunt, quod pro generali quiete distribuit
Tibi enim formidari securitas civitatis
ornatur, utilitas omnium commissa est

sequitur ut domesticos grassatores
bellum pacatum geres sic quae civium
ledendi esse sentires. Custodes
fortunas omnium securitas perpetua
te vigilante concipitur et molestia non
sentitur. In pace positus primus de
nocturno fure victorias, et tuis
laudibus mane defensa civitas
laetatur, quae dum captos respicit tunc
se occulto hoste caruisse congaudet.
Quotidie triumphas si bene vigilas
et tibi tanta sunt gloria bella. Etiam nos
tibi iugiter latronibus famulantur
inventis. Praeclarum summa civi-
um affectione suscepisti. Cernimus
praedones ingredi quos non valet
mundi domus invenire, et duplica-
tione bursis a fortuna furta
prohibes, quae admissa concludis. Ho-
nesta est ineffabilis quaedam
gloria civitatis, vincit in se ipsa
pe quod videtur omnibus expedire. Ac-
cito tibi glorioso nomine praefecti pru-
dens antiquitas deputavit, quia
istud facere non poterat, nisi quem
gravius suis commodis plus amabat.
Officium quod tuum non constat immensae ce-
lebritati, cum et ipsis in omni via di-
lata sunt, quae privium securitate mi-
litare noscuntur. Quae cum ita sint
per tertiam tibi vigiliam per illa indictione
delectati tua opinione concedimus,
ita ut et cuncta eius dignitatis et
privilegia tibi competentia modo
omnibus exequaris. Sed cuncti non
odiosum fiet, quales persequitur
assensus, tu quoque de effusione sanguinis
in sanguinibus agitur, nihil subito
aut indeliberatum iubemus assumi.
Modestiam serva, quae dignitas au-
datia. Conscientiam dilige, quae fur-
ta conspicis. Ad gesta perducti

audiat aliquis pro salute dictum.
Tam quietis non destituit, iusti-
non putatur. Comitibus vero aliis con-
fessis quae sunt decreta servetur,
quia crudele nihil efficit qui
sequitur leges.

Formula comitivae portus

Deliciosa magis quam labo-
riosa militia est in portu
romano comitivae gerere
dignitatem. Illic enim copi-
osus navium perspectatur adventus. Illic
veligeris mare peregrinos populos
cum diversa provinciarum merce trans-
mittit. Et inter tot spectacula
dulcium rerum commodum tuum est re-
mittere curasse pectus. Illis
primum faucibus romanae deliciae
sentiuntur, et undis Tiberinis
quasi per alveum vadunt quae ad commer-
cia civitatis ascendunt. Bene iuncta
dignitas quae copia videtur ornare
Romanos. Nam quid elegantius
potest agi quam unde probatur plus sati-
ari. Coniuncta maiorum exqui-
sita prudentia, ut quia longius
a littore Roma videbatur posita
inde ingressus esse inspiceret, ubi de-
corum ingressio navium possideret.
Duo quippe meatus alvei Tibe-
rini decorant ornatissimam civitatem.
Et eam tamquam duo luminaria sus-
ceperunt, ne vacaret a gratia quod
tali urbi ministraret expensas. Eo
itaque quod res tibi committitur, sic mo-
derate peragitur. Tu copia facilis
dum ingredientes iuste tractaveris.
Quanta magis portum claudit, et
tua dignitas attrahit navium plura ve-
la concludit. Merito quia illa maiores

cuncti refugiunt, quam illa dispendiosa esse cognoscunt. Quapropter ad istos ibi ventum est immoderata pro ista plaudit magis cupiunt, quam vindas cupiditates exaggerat. Unusquisque pro solempnitate commonitus offerat voluptatum munus. Extrema sunt enim ista, non debita, de paucis accipit quam nimium expetit. Et sibi ipse nutrit vite munera, qui moderatur oblata. Sit tibi quoque tua papua non solum te abstinere, verum etiam possibile proponentem magis. Causa non est leve in illa urbitate delinquere, que decet victos in gesmort optare. Quocirca per dictionem illam gentibus porta te honore decoramus, ut sic tibi dignitas dulces delicias administret, ita tu honori opinionem laudis ne delinquas.

Formula tribunum voluptatum

Quamvis artes lubrice honesti studio sint remote et histrionum vita vaga videatur offerri posse licentia, tamen moderatrix providit antiquitas, ut in totum non effluerent, cum et ipse iudicem non sustinerent. Administranda enim est sub quadam disciplina exhibitio voluptatum, teneat scenicos si non verus ut umbratilis ordo iudicum, temperetur hic et legum civilitate negotia, quasi honesta imperaret inhonestis. Et quibusdam regulis vivat, quam via recte gubernationis ignorat. Student enim illi non tamen iocunditati sue, quam alieni letitie, et pacta conditione pulsantium dominatum suis corporibus tradunt servitute potius animas compulerunt. Indigni sunt quo moderatorem sentiant, qui se nesciunt invidia moderatione tractare. Locum quippe tuis hos gregibus hominum veluti tuta tutor est posita. Ita sic illi etates teneras adhibita cautela custodiunt, sic a te voluptates servi de ipsa maturitate frenande sunt. Elige bonis statutis quod nimia prudentia constat invenisse maiores, leve desiderium et si verecundia non tollitis, districtio pedica modificat. Agantur spectacula sunt consuetudinibus ordinata, quia nec illi pereunt invenire gratias, nisi imitati fuerint aliquam disciplinam. Quapropter tribunum te voluptatum per illam indictionem nostra facit electio, ut omnia sic agas, quemadmodum tibi vota civitatis adiungas, ne quod ad letitiam constat inventum, tuis temporibus ad culpas videatur fuisse transmissum. Cum fama diminuitur, salva tua opinione versare, castitatem dilige, cui iam subiacent prostitute, ut magna laude dicatur: virtutibus studuit, qui voluptatibus ministratur. Optamus enim ut per iudicia administrationem ad seriam pervenias dignitatem.

Formula defensoris cuiuslibet civitatis qualiter debeat esse defensor

Si ad quodlibet negotium peragendum talis eligitur, qui consilio et gravitate laudetur, quanto prestantior esse debes quam susceptis negotia civitatis. Ita si prius enim vim decipe, quid erit ipsarum tatorum iudicis extitisse. Causa enim nostrorum bene acta nobilitat, qui tamen bono proposito agere credit, quam generalibus desideriis adesse sentitur. Defensorem te itaque illius civitatis per indictionem illam, et civium tuorum supplicatione

tatione promoti mea credit auctori-
tas ut nichil venale nichil im-
probum facere velis quod tibi nocere incupa-
tis. Commertia cunctis secundum temporis
qualitatem equabili moderatione dis-
pone, diffinita pretia que sufficis
quia non est labor vendendi summas
includere, si pretia statuta castissime
custodire. Imples enim reverenda
boni defensoris officium, si cives
tuos nec legibus paciaris opprimi
nec caritate opprimi.

Formula curatoris civitatis

Quamvis per se honorabile
habeatur quod vel minima
sollicitudinem civitati pre-
videtur impendere, et inter
suos magna reverentia perfruatur
qui cives se amare professus est, tamen
indubitatus honor est quem ordinis elec-
tione consequitur, quia probata bonis
institutis creditur, cui aliqua aucto-
ritate principis delegatur. Et ideo
ab indictione illa illius civitatis
curam ad te volumus pertinere, ut lau-
dabiles ordines tuos sapienter
gubernes, moderata pretia ab hiis
quorum interest facias custodiri. Non
sint inutiles in potestate sola vendentium:
equitas grata custodiatur in omnibus.
Opulentissima siquidem civium et
sic gratia colligitur, si pretia sub mo-
deratione servantur. Tunc vere curatoris
imples officium, cum tibi sollicitudo
fuerit de utilitate civium. Con-
suetudines autem tibi contra aucto-
ritatem defende, quas in eodem loco
tuos constat habuisse maiores.

Formula Comitive Rome

Si clausis domibus atque mu-
nitis et in securitate ma-
nentibus insidiari solet
nequissimum votum, quanto magis in Roma
civitate videtur allici, que in plateis
pretiosissimum reperit quod possit auffer-
re. Illam quidem populus copiosissimus statu-
arum, greges etiam equorum habundantis-
simi, tali sunt cautela servandi quali
cura videntur affixi. Ubi si esset humanis
rebus ulla consideratio, Roma pulchritu-
dine non vigilet, si sola reveren-
tia custodiret. Quid dicimus mar-
mora metallis et arte pretiosa, que
si valet eripere tacita manus est,
quis possit a talibus abstinere, ubi sunt
exposite singula dimittere et quod mundi
labores facere potuerunt. Tunc mi
ista esse debeat negligente, quis in
causa tibi patet venalis quin conspi-
cimus sapimus pro specie in pulchritudine
singulari. Quia de te pro illa indictione
comitive Rome cum privilegiis et usitatis
commodis suis tibi credimus dignitate,
ut fideli studio magno quo instituto
quas improbas manus et insidiantes
aut privatorum fortunis aut membris
ad tuum facias venire iudicium, et
rei veritate discussa congrua subeat
legibus ultionem. Illa uste tales
persequitur publicus dolor, quod de-
corem veterum fedat de truncatione
membrorum, faciunt quia illa in monu-
mentis publicis quod debet pati offi-
cium tuum et milites deputatos noctibus
potius invigilare compelle. In de
aut civitas se ipsam custodiat, vi-
gilans enim studio non indiget
alieno qui se custodit, si tunc per
suptor facile capitur, cum custos
inimicus subvenire sentit. Et tamen
nec in totum mutare sub, quia a furibus
perisse custodes videntur, cunctibus
admonere, proinde diligentia tua

devotione laudati sentiamus ut tan-
ti muneris laboriosos fasces diligentius su-
stinentes honores postea consequamur

Formula comitive Ravennatis

Quamvis festinanda est dignitas
ex labore, si laudabilis
sollicitudo actuum publicorum
parit gratiam liberalitatis suavis-
sima gratificatione locatur qui habendus
est. Cuius pro necessitatibus probatur
adimere nostris ordinationibus tardita-
tem. Quis enim nesciat quanta copia
navium leviter praeteres admonitis a
dignitatibus palatii nostri, vix in eiect-
ionibus scribitur, et tamen a te summa ce-
leritate completur. Nam inter dimissorum
festinationes anxias vix sufficit
alter civitate, quod te viriliter contigit
implere negotiatorum operas consuetas
nec nimis exigas ut venalitatem
derelinquas. Erit modo qui non possit
sustinere laborantes, ut tu vix sedulosis
sine gemitibus egeris maiora
divino examine mereatur. Proinde
comitivam Ravennatem per illam indictionem
tibi serenitas nostra concedit ut dignitatis
tue privilegia subeas et labores. Of-
ficium tuum civitatis consuetudine moderare
seper sibi et legendi et prestandi causa
invenit qui publicis actionibus ad-
hibetur. Ex quanto administratio
tua inter mediocres agit, tanta
de equitate vitet tribulari. Curia
illum potius expedit tenere mediocrem
qui destitutam noscitur gubernare. Sed
sponte dampna vix sentiunt, te-
nues autem levi dispendio volvuntur.
Omnino igitur mediocri iniuria totum videtur
amittere, qui exiguum cognoscitur possidere.

Formula ad prefectum urbis de architecto faciendo in urbe et eius precio

Romane fabrice decus
peritum convenit habere custodem
ut illa mirabilis silva
menium diligentia subve-
niente servetur et moderna facies
operis antiquis dispositionibus construatur.
Hoc enim studio largitas nostra non
cedit, ut et facta veterum exclusis de-
fectibus innovemus, et nova vetus-
tatis gloria vestiamus. Proinde illa
illustris magnitudo tua et omnibus
artibus ab illa indictione curarum
te architectum esse cognoscat. Et quia
iussis commodis studia constat accen-
denda, ad eum volumus pertinere
quicquid decessores eius constat rationabiliter
consecutos. Videbit profecto meliora
quam legit, pulchriora quam cogitare potuit:
statuas illas auctorum suorum scilicet
adhuc signa retinentes, ut quamdiu
laudabilium personarum opinio expressis-
tam diu et similitudinem vive substantie
ymago corporis custodiet. Conspici-
et expressas in ere venas, visu
quodam musculos tumentes, ner-
vos quasi gradu tensos, et sic hominem
fusum in diversas similitudines ut cre-
dedas potius generatum. Has primum
Thusci invenisse in Italia referuntur,
quas amplexa posteritas pene parem
populum urbi dedit quem natura pa-
gitas peperit. Cogitabat formis
equinis signa etiam inesse ferventiora,
crispatis etiam naribus et rotundis
constrictis membris, auribus remissis
credet fortasse cursus appetere,
cum se metalla noverit non movere.
Quid dicamus calumpnarum iunc-
tam proceritatem, moles illas sub-
limissimas fabricarum quasi quibusdam
erectis hastilibus contineri. Et sub

tanta equalitate iunctas distinctas canalibus ut magis ipsas estimes esse transfusas ceteris iudices fabri. Cum metallis durissimis videas expolitum marmorum iunctas venas dicis esse genitales. Ubi dum fallitur oculus laus probatur crevisse miraculi. Ferunt prisca secula narratores fabricarum septem tantum terris attributa miracula. Ephesi Dyane templum, regis Mausoli pulcherrimum monumentum, a quo et mausoleta dicta sunt. Rodo Solis ereum signum quod colossus vocatur. Iovis Olimpici simulacrum, quod Fidias primus artificum summa elegantia ebore auroque formavit. Ciri Medorum regis domus quam Memnon arte prodiga illigatis auro lapidibus fabricavit. Babilonis muri quos Semiramis regina latere cocto sulphure ferroque construxit. Piramides in Egypto quarum in suo statu se umbra consumens ultra constructionis spacia nulla parte respicitur. Sed quis illa ulterius precipua reputabit, cum in una urbe tot stupenda conspexerit. Habuerunt honorem quia precesserunt tempore rudi seculo, quicquid emergebat novum per ora hominum inter ferebatur eximium. Nunc autem potest esse veridicum si universa Roma dicatur esse miraculum. Quapropter peritissimum illa disciplina deegimus, ne inter illa ingeniosa priscorum ipse videatur esse metallicus et intelligere non possit quod in illis artifex antiquitas ut sentiretur effecit. Ideo det operam libris antiquorum instructionibus vacet, ne quid ab illis sciat minus in quorum locum cognoscitur subrogatus.

Formula

de comite insule Churitane Celsine

Constat plerumque bene posse agi ubi persona non defuerit monitoris. Cuncta enim sine principio confusa sunt. Et dum unusquisque cogitat iuxta voluntatem suam vivere, regulam confundit omnis discipline. Itaque antiqua consuetudine more servati Curitane et Celsine insulis iudicem per illam inditionem nostra te credidit auctoritas. Iustum est enim ut qui a reliquorum hominum sunt congregatione divisi ad habitationes eorum quis vadat qui eos probabili ratione componat. Nec quidam sit inmunitas iustitie que est acta longe positorum ingrasse habetote. Sit igitur qui inter vos emergentes causas et audire debeat et finire. Et si quid etiam a nostra fecerit pietate decretum eos commonente pagine. Tanta erroribus locus tollitur qui vobis qui debetis observare dedatur. Tunc credimus ita bonis actibus studere ut augmenta nostre gratie possit accipere. Tale est enim ut a nobis remuneratorem sumat si vobis que sunt profutura disponat.

Formula de preposito calcis

Gloriosum est opus servire cunctis. Unde Roma civitas probat ornari etiam tamen quibus apud nos prestat cunctis perdite rebus pro labore contulit. Dubium non est totius talem quae in cunctis colore spongiis leviorem instituere esse maximum fabricarum. Hec tamen ignis ab ustione dissolvitur, et unde parietum firmitas roboratur petra pluribus saxa mollities

Sarmaticus lapis quod tunc potius acce-
ditur, cum aliquis aquis coprossisse
irrigatur. Simile quod nec saxa sua
sunt, nec arenarum munita solidantur.
Et ideo maiori studio mittere atti-
pe quod primum locum in hominibus meri-
tis nositur obtinere. Quod ista industri-
am tuam multorum sermone celebratam
ad cottionem distributione qui talis
ab indictione illa nostra promovit aucto-
ritas, nec tam publicas quam privatas
fabricas habendo privata sufficit
at et ad edificandum tectorum animi at-
tenentur, dum videris preter esse
quod tenetur. Privilegii vero loci
tui iuris infusionibus rationabiliter
vendicabis, ut maiora mereri possis
si bene tibi delegata compleveris.

Formula de armis faciendis

Considera quid suscipis
et intelliges te locum
non dare peccatis.
Arma enim bene conficere
est et salute omnium velle custodire,
et prima facie ipsius licet dimittas.
Et rapit animo tedet, si sic constat
silva nobis haec. Actio ab indictione 1a
in militibus te et fabricis armorum immi-
tati morum tuorum opinione presentimus
ut hoc opus ab artificibus exigas
quod a nobis placare posse cognoscitis.
Securitas te non munitat
absente, quicquid fecerit nobis vi-
dens. Age ergo ut ipso subtilis-
sime perquisitionis errores artifi-
cum possimus prima fronte reprehen-
dere, et laudabiliter operata indicare.
Vide ergo quanta diligentia, quo studio fa-
ciendum est, quod ad nostrum venturum con-
stat examen. Age itaque ut illa
te venalitas, illa culpa denigrat
quod venale esse non potest, quod in
tua causa delinquitur. Hic inde

punitus ... peccatis opus
quod morte ... et salute ...
peccatum custodia bonorum. Contra
improbos necessarium est auxilium.
Hoc primum Esoroneus ... obtulisse, ut metu suo ... ut
putabat auspicio consecraret. Hoc
in bello necessarium, in pace decorum est.
Hi denique rebelles fragilesque mor-
tales ... belvis efficiunt fortiores.

Formula ad praepositum de armis

Multorum infirmatione competentium
illum probis moribus institutum
commissa sibi posse fideliter
expedire. Quanto illustris magnitudo
vestra nos eum elegisse constat, ut
et militibus secundum morem presentium
et artificibus iube posse armorum
fabricam consuetudines suas sic ele-
ganter adimpleat, ut nulla re is
inveniri possit offensio. Quia licet
ubique culpa ledat, hic tamen gravius puni-
tur, si bellorum instrumenta negle-
xit. Perditionis quippe instar est
exhibere subtile, quod enim constat armare
quibus consuetudines suas vestra provi-
dentia deputabit. Ut dum illis
exemplo victualium tollitur, necessaria
unicuique exigantur.

Formula binorum et ternorum si per iudices agantur

Quod genium dignitatis tue ex-
ornamus ... competentia
tibi videamus iungere, quia
tanto quis gratior redditur, quanto pare-
di ... amplius suscepisse miratur.
Et ideo binorum et ternorum titulos quos a
provincialibus exigi prisca decrevit
auctoritas, pro solita largitione transmit-
te ... ita ut omnis conditio
intra calendarum martiarum die
sollemniter impleatur, ne de proprio ...

de suatis qui privatis neglegere
Qua igitur ... si alterius co-
titulos videtur excedere. Tunc nos a
te praeparent leges fecisse pertinere

Formula binorum et ternorum

Quamvis prisca consuetudo
binorum et ternorum statuto
ne ad te iusserit pertine-
re, ne te multiplex fatigaret oc-
cupatio et impedimenta tibi sollici-
tudo faceret geminata, illum et illum
sacrationes officii nostri duximus
destinandos, ut tibi officio quo tuo
debeat inniti. Quatenus tu corporis
solatio intra kalendarum Martiarum
diem ad illustrem virum comitem
sacrarum largitionum sollemnes quantitates
deferantur. Hec opinionis publice
tenus efficiaris, si largitiones sa-
cras per moram aliquam putaveris
esse tardandas. Ita ut te stre-
nuum esse non existimes, quem
nos etiam adiuvamus. Nam si quid
minus fuerit quam oportebat illatum, de
tuis hoc noveris facultatibus
exsolvendum. // martys

Formula commonitorii sacri

Non dubitamus esse gratissi-
mum quotiens commonetur offici-
um implere susceptum. Quia
illud est potius grave si inutiles vivat
otiose, animus quaesita est actio sua
honor principalis iussio. Bene
enim distinctio tenetur quae ignobili
torpore relinquitur. Quapropter predic-
torum illam ad illam vos praecipimus
iubemusque attendere, ut tu indictione
eius officio intra diem kalendarum
Martiarum, quod de binis et ternis
quantitatis sollemniter postulatur
ad comitis sacrarum largitionum scri-
nia praeposita dilatione diligatis.
Sic tamen ut nec exspectatum unquam
aliquis umquam a consuetudine perpetiatur
nec possessor supra modum professio-
nis expoliatur. Et non dubitetis eo
motionis nostrae periculum sustinere, si
quid actum contra priscum ordinem
potuerimus agnoscere.

Formula vicarii portus

Beneficia maiestatis tuae grate
speramus damus, si te
agente commissa tractabitur
appetentiumque, nec enim in-
temperantia latent si et populos
peregrinos prudentia excipis et
mores concertantium moderata aequi-
tate componas. Ita licet ubique sit
necessaria prudentia, in hac potius
actione videtur accommoda, quae
inter duos populos nascitur frequentia
iurgia, nisi fuerit iustitia custo-
dita. Quapropter arte placandi sunt
qui mores afferunt simillimos vecto-
rum, nisi prius animi temperentur
in maximum contemptu nativa faci-
litate prosiliunt. Quia de re mo-
destiae tuae fama provocati tractas
te illius portus per illam indictionem tenere,
ut omnia ad tuum titulum pertinentia
sic agas quemadmodum ad meliora
pervenias. In prioribus enim distribuitur
tibi potiora praestentur.

For. ad comedados comiti

Magna iactet principes
collegas suas progenita
decoratur, quisquis gerit
militiam nomine principis. Cogitat
enim agere locum primatum, quem in tribus
hominibus magis pro nomine asserit
excellentia dignitatis. Hoc etiam
tui loci probatur esse, sine quo nec
secretarium praestantur atque ... nec pos-

tulacionis pompa peragit, totusque
ille iudicis genius ita tibi probatur
credita, ut sine te negat esse
perfectus. Comiti quidem provincie tibi
potestas data est, sed tu iudex ipse com-
missus es. Tu vice teneris ipsius
nominate, tu disciplinam inter iura
custodis, tibi insolencia poratis
personas est distinguere, quia presuli
non licet iudicare. Gesta quin eciam
totaque acta te subscribente complectitur
et consensu tuo traditur, per quem volun-
tas iudicis explicatur. Elige ut qui
talibus preponeris, ea implesse me-
rito senciaris. Itaque per indictionem illam
ad illam te provinciam iubemus exire
ut mixtam iudicis officio competenciam
tu loco peragas. Et quia princeps a
nobis egredientibus multis utilitati-
bus attineris, reverendissimum
enim te omnibus facis, si quod de nomine
tuo creditur, et in moribus senciatur.

Formula comitive

Invitat nos consuetudo solle-
mnis et nobis ornatum officiorum
dignitatem et pristinos ordines exer-
citatam custodire. Vita enim laus
est si vos Romana milicia contestetur
quam ttibus missis potestis agere quod vi-
detur personas sanctionibus convenire. Dicit
enim Gothos mos dicto civitate prodi-
ximus ut et armis sint instructi
et equitate quanta quamvis est qui regis(?) competens
esse non possunt, quanta est quod vos efficit
singulares, si aspectu bellis videa-
mini legibus vivere Romanis. Quapropter
ex officio vestro illum atque illum ad vos
credimus esse dirigendos, ut secundum
prestam consuetudinem quam in vestris iussionibus
obsecundatis, eos venerabili debeatis
antiquitate moderari. Quibus gratis
vestras concurrentes animos et consuetu-
dinibus suis ex nostra iussione presta-
bitis. Debet enim a vobis diligi
qui a nobis meruerunt destinari.

Formula comitive diversarum

Secundum genus civitatum
honor ... mentis est
manifesta probatio. Prima
libertas animi voluntate propria
comprobatur ... conderit(?) diu se contempnit attollere
qui sibi alios cognoscit subiacere.
Sed quamvis merito felix illa condicio
est que arbitrium proprium sub intra
terminum moderacionis includit et
se peragit dignitatis beneficium sparcione(?)
ut vim(?) ... temporibus reddat acceptum.
Quapropter interdum iudices ad bla-
nda descendunt laboriosum condicionem
sed non est impossibile iusticiam servare
mortalibus quam ita auctorum sensibus
benificio divinitatis attribuit, ut et
qui nesciunt iura, bone tamen vitalis
agnoscant. Vitare est enim ut quod a natura
concreditur submonente, iterum cadi
(?) audiatur. Et ideo non
laboretis, propterea imponere quod eos
constat et propria voluntate sentire fa-
cile enim vestigia sequitur vi alienum
qui se prius monitore compelli.
Propterea per indictionem illam in illa
civitate comitive honorem secundum
ordinem tibi propicia divinitate lar-
gimur, ut omnes commissos equitate
regas, et publicarum ordinaciones
iussionum constanter adimpleas,
Quatenus tibi meliora prestemus
quem te probabimus egisse prospicia sen-
serimus.

Formula bonarum rerum possessionum

Utile est esse per virum eligere, cui
res(?) debeat obedire. Quia
si voluntas dominorum vaga
relinquitur, confuso culparum ac(?) ignora-
tur. Itaque civitatis vice comitivam tibi
per indictionem illam tibi nos largi|ssimum(?)
eos finisse noveris, cui salubrrima

paratum commoditate ut causas vestras
ferat remedium, et iussionibus
publicis parere efficitur. Erit tibi
si quis sic probabili devotione
tractaverit, ut alia de nobis spebus
gaudiis omnibus postulabit.

Formula principis militum commitivis suis

Gratum vobis esse confidimus
quos militiae vestrae iudices
destinamus, quia bene ordinatis
moribus agitis quando vobis non deesse
creditis prudentiam iudicantis. Relatione si-
quidem intellectum est nomina, si propulsi cum
ademerint militem non relinquatur ap-
paratio, cum tollitur quando quod iure
poterat abrogatur. Vobis quoque acriter
credimus, dum ad vos dignitatis dig-
nitates, et tam diu vos militare feci-
mus donec iudices destinamus.
Nec istud leve credatis beneficium
et cum vos satis obsequium, vobis occurrat
electio cognitorum. Et ideo per indictionem
illam illum comitem militiae vestrae
cognoscite destinatum, quem ita acturum
esse putamus tam in causis pub-
licis quam privatis, ut eius laus commit-
tetur optata. Cui devotionem iustis-
simam commodantes in his quae vobis
praecepit, sollemniter obedite, quia licen-
tiam magis honoratam esse credimus
si bene habitos mores iudices sentiant.

Formula de custodiendis portis civitatis

Nullatenus dubitamus eius fide dum
quem ad custodiam civitatis
eligimus, quia probatae conscientiae
constat esse credendum quod fuit pro se-
curitate multorum. Et ideo custodiam
portae civitatis illius nostra tibi auc-
toritate credimus, ut et hostibus
non pateat aditus, et honorum
non retardat accessus. Nam si por-
ta ferro obserata sit, instar est
carceris. Sit tibi igitur pandere
murorum nil perdere minima.
Sit ergo utrorumque moderatio, ut et custo-
dia die noctuque satisfacias, et competenter
eam claudere non praesumas. Cives minime
via animi, et ingressus mercatorum sin-
gulorum, amoena sit porta quam
optas intrare. Stude ergo cum ali-
moniis invitare venientes, non
ut tibi deserviant concredito quibus-
dam fraudibus civitatis proveniens,
quam in diebus victualibus pene mo-
strans. Quod te optimus pene excela
perfice, ut in prioribus agnoscere possimus
cum maiora credere debeamus.

Formula tribunatus provinciarum

Agitari quaerit ut unusquisque
ad studium militiae emerso
tempore debeat provenire, et
laboris recipiat praemium per compen-
sationem meritorum. Unde quia praeteritae conve-
tudinis tanto proprie adhaerere, ut a nobis
debeat designari qui vobis dominus
esse mereatur. Ideo hac auctoritate
censemus, ut ille qui longo videtur
exposcere vobis in proposito honore prae-
sideat. Quatenus cum ad tempus
venerit constitutum, optato honore
potiatur. Divina sit ista indicta
non humana, ut qui supra ad
debitum tempus voluerunt perducere,
merito videatur et laborum suorum praemia
suscepisse. Excubiarum suarum igitur
competentia privilegia consequitur,
cum nullum emolumento concreto frau-
dari despiciamus, quae sine culpa
ad primatum venisse cognoscimus. Qua-
propter illi pro utilitate publica dis-
ponenti modis omnibus obedite,
qui per tempora indices habent priores

qui abiectis sequuntur si quid a vobis inso-
lencius excedatur. Rome

Formula principatus urbis

Cum in urbe Roma plu-
rima fieri tesseramus et
unde sit pretium ibi esse co-
mitiati officium ut utilitates pub-
lice videantur impleri. modo iuro
perpetuum ut qui principe cardinale
obsequiis nostris deesse non patimur
tu eius loco vicarii nomine in urbe
Roma debeas gubernare. Quatenus
et ille primatus sui laboribus perfruatur
Et tu maltitudi honore posse differre
quod in te debeas feliciter exhibere
Si quos et comitiatores ad comita-
tum iudicaveris esse dirigendos.
Consulens obsequio nostro tuo sub-
iacebit arbitrio. Hii autem quos
retinendos putaveris, indulta se-
curitate potiatur, ita tamen ut vi-
cissim omnia moderetur. Utrumque nec
excubates continuo labor alterat
nec segnes iterum rubigo ocii fugi-
enda consumat.

Formula qua moneta committitur

Quamvis eadem utilitas pub-
lica fideli debeat actione co-
pleri totum viciosum geritur
ubi constare putas non licetur.
Tamen omnino debet monete integritas
ubi et vultus noster imprimitur et generalis
utilitas invenitur. Nam quid erit
tutum si in nostra peccetur effigie et
quam subiectus corde venerari debet
manus sacrilega violare festinet.
Addit quod venalitas tota dissolvitur
si victualia metallis viciatur
quoniam hinc est [illegible] quod in matrimoniis
corruptum videtur offerri. Quibus
paratur unus esse commodum dispen-
dia scelesta tuctorum, ut detestabile
vicium vere possit ad summum pau-

Dum quod ad formam nostre sanitatis
adducunt clarius regia metalli ad
initium infectum. Nam si vultus
sinistro colore depingitur iustius
metallorum puritate principalis gradus
custoditur. Auri flamma nulla tinctura
permixtionis albescat, argenti color
gratia candoris arrideat. Eris rubor
in nativa qualitate permaneat. Ita si [illegible]
ledere legibus putatur esse dapnandus
Quid ille meretur potius qui in tanta
hominum multitudine peccavit. Pondus
quoque tua denarius constitutum papinus
debet servari qui olim tam pensus quam
nummus vendebatur. Unde vox ponderata
competenter abolita [illegible] expendium et
dispendium pulcre vocitavit antiquitas
Pecunia enim a pecudis tergo nominata
gallus auctoribus sine aliquo adhuc
signo ad metella translata est qua
non primus secula [illegible] permixtione
fieri contractibilem. Hec ergo in antiquum
constat redigi utilitatem. Proinde te
tuis nobis laudata est integritas
accionis ab illa indictione per
quinquennium monetam tuam habere
sepimus qua denarius vero in ere
primus impressisse perficetur. Ita ut
tuo periculo non dubites quicquid si qui
multa fraudis potuit inveniri. Vade
sicut taxas asperiores subire. Si quid
fortasse deliquit, ita incommuta-
tum non delinquens sit exgisse incul-
pabiliter sentiamus.

Formula legatorum gentium

Quis dubitet utilitatis pub-
lice interesse [illegible] ut quibus
nos constat dona conferre
nullam videatur iniuria sus-
tinere. Quoniam nec vobis moratur de-
trimenta faciunt, et illi se hinc reditos

[illegible] ter [illegible] tgrams illis [illegible] prestabis [illegible] quatinus [illegible] itte[illegible] no debeat pverire [illegible] festinatibus [illegible] celeritatis i[n] recedendo [illegible] quibus numeros magnitudo

Formula qua princeps dirigit

Non dubitamus ultronea[m] esse sapi[enti]e [illegible] loci immutatis facit postulata[m] [illegible], quod domi recedendo [illegible] crescit augmentum, nec potest esse gratificatione vacua principatus in [illegible]. [illegible] ad comitatum nostrum iussis te [illegible] evocamus, ut [illegible] mediocri gaudio perfruaris et [illegible] delectatione [illegible] proposita ad illud diem ad urbem illam venire [illegible], ut et tibi aspectum nostrum gratum fuisse [illegible] ad te festinasse [illegible] desiderat [illegible] aula nostra principia bonorum [illegible] nescio quo [illegible] regali sapi[enti]e esse [illegible] [illegible] iudicio approbatur. [illegible] ille qui corda nostra regit, ipse etiam quod debeamus sentire concedit.

Formula evocatoria

Manifestatio est [illegible] principia [illegible] expetis[s]e, quam solus ille deside[r]are potest qui de magnis meritis [illegible] confidit. Aspectum solis clara solum requirunt lumina. [illegible] [illegible] rutilantes pati radios, quos constat [illegible] oculos purissimos. [illegible] principia [illegible] ambiunt qui de [illegible] [illegible]. [illegible] veniendi tibi ad comitatum fiducia grata [illegible], ne honor evocationis qui [illegible] constat [illegible], ad [illegible] [illegible] dum aliquis fuit dilatione

tardatus. Invitamus [illegible] ex[illegible] desiderio [illegible], quod [illegible] [illegible] [illegible] aggravamus.

Formula generalis de mutacione loci

Nemo dubitat varietate[m] [illegible] hominum recreari, quod in [illegible] rerum magnum meritis constat esse factum. [illegible] dulcedo mellis si assidue [illegible] horrescit, [illegible] ipsa quod magnopere desiderant [illegible] sordescunt. Non immerito quod [illegible] [illegible] commutabilis [illegible] desiderat [illegible]. Et ideo festina[n]ti tibi [illegible] tecum [illegible], [illegible] prima [illegible] immorandi. [illegible] pene [illegible] advenit [illegible] solum liberum non videtur [illegible], ut [illegible] [illegible] ad urbanas sedes redire festines. Nam si tedium est [illegible] in rebus [illegible] [illegible] dutina [illegible], [illegible] libenter [illegible] non ut urbs ita debe[a]t deseri, sed ut [illegible] concedet absentia.

Formula spectabilitatis

Optamus nobis [illegible] te subiectos [illegible] dignitati [illegible] progatiua gloriam desiderans [illegible] hominum [illegible] dignitate ornare, ut laudibus [illegible] possit [illegible] [illegible] tenendos [illegible] [illegible]. Sit [illegible] et ad [illegible] studia decenter ascendat, et a bonis [illegible] respublica [illegible] amatur. Atque ideo te spectabi[lem]

litatis moderatione decorantur, ut commean-
tia in quibus publice constanda
esse cognoscatis, sed et nobiles
curias ascenderis, ut si quid perditum est
compensatione tractaveris, in futurum pro-
positis melioribus augeatur.

Formula clarissimatus de laude et primo honorum

Constat iocundum esse virtutum
bonorum saporem et utile
ambitum laudis quam appetunt
per augmenta virtutis. Sic
nos studium providemus libertatis infundi-
mus, ut maior sit cultus morum,
dum crescunt desideria primorum.
Clarissimatus igitur honorem ornamen-
ta iudicii nostri regia tibi largitur
auctoritas, ut et probat etatis vite
testimonium, et future prosperitatis polli-
ceatur augmentum. Quapropter
nichil tam obstinatum agere patiaris
quam clarissimatus presulgida dignitate
resplendens. Grande presidium vite
testimonium est non tam clarum quam
clarissimum dici, quippe per totum
de illo optimum creditur, quem tali
fulgoris superlativo nomine vocitatur.

Formula tuitionis de defensione

Superfluum
quidem videtur tuitionem
specialiter a principe petere,
cum constet universos generaliter vindica-
re. Sed quia stultitia tua quorundam
violentorum excitanda temeritas
inquietat, non piget dolentium quere-
lis ad hanc partem pietatis adduci,
ut quod omnibus prestare cupimus, sup-
plicanti potissimum conferamus. Atque
ideo domino iuvante te qui eadem modo conquereris
dispendiis sauciatum in claustra de-
fensionis nostre clementer excipi-
mus. Ut nec adversariis tuis non
amplius tamen postea clamare ipse mani-
videris precedere contendere sed sit
ut tranquillitate vivens possis reddere
ausibus rigidis conquietus. Sola
preter tuitionem tibi nostro nomine concessa va-
lidissima turrem quia moliuntur impetus
et quecumque alia detrimenta in te que-
rit auctoritas. Ista tibi ne haec pre-
sumptoribus sublevatus omnia respuas
probe conspectus. Et tu videaris insoles-
cere contra iura publica, que primitus de-
testanda prebebat audacia. Et quia
ministros efficaces nostra debet habere
preceptio licet debeat princeps loqui
quod non videatur posse compleri, pre-
sidis iussione adversus Gothos illa
adversus Romanos ista fatale te fides
et diligentia custodiunt. Quia nemo
laborat defendere nisi quod timetur
offendi. Dum potestas dominus fieri for-
midatur magistratus. Serva igitur nostra de-
mentia beneficio letanter percepto, nam
si ultra a quoquam sub immunitate tractaris
tua dominus potius vota complebit.

Formula de matrimonio et liberis legitimis faciendis et de dispensatione seu legitimatione

Eternum est beneficium matrimonii
quod posteritatis fruit fiducie
collatum, nec plus est conveniens
regi, quam si humane prestet origini. In
lucem quippe ventus casus suscipere
non metuitur adversos. Licet annus huma-
nis institutionibus intrat, qua gau-
dia superne lucis impleat, oblata itaque
supplicatione deprimitur, invenitur quia
tibi placitum illigavit amplexus, be-
neficio nostro iugali honestate decere
sociari, ut etiam liberi nati nascatur
heredum. Nam cum spontanea copula
alianea cuncta comprobet dignum est

minime videri esse quos placuit
edictis e vincere. cum liberi enim
liberi non sunt qui patribus liberi presentan
tur. Et ideo licet que sunt iure pro
hibentur honestatem non prebeat, pius
scilicet legitimam tibi facimus con
iugem uxorem et filios ex eadem
coniuge sive quos suscepisti sive
quos suscepturus es heredes volumus tuos
fore. Et sub nulla dubietate di
ligas quos tibi absolute successores
futuros esse cognoscis. Na
tura tibi prestitit filios, sed nos tali
securitate facimus esse carissimos.

Formula de venia etatis

Gloriosa est supplicatio que
veniam querit etatis, cum
integritate de moribus presu
mitur accipere, cum ma
turitatem vite adhuc non contigit
intellexisse. Maior nascendo gran
devus reperis esse consilio, itaque in
iuvenibus rebus audacissimum est ad
ceteros auxilium beneficium competentis
annorum. Suggestione oblata supplica
tione decernimus ut tibi sit rata
firma, et actionibus tue prudentia
non elinguatur ambigua, ne infir
metur iure non potest utilitatem tu
turbare. Hoc nos quoque cordi est
bona desideria prestare libenter ac
cipimus, quod nullas se captare pelle
profitetur insidias. quisque hec
liberos constitutum constat affectat
[illegible] illud tempus constat elapsum
quod ad hanc veniam accedi iura vo
luerunt. Nos quoque probabilibus desi
deriis licentiam non negamus ut
in competenti foro ea que in huiusmodi cau
sis tuenda legum duxit antiquitas
sollempniter actitentur, ita ut in
alienandis rusticis vel urbanis pre
diis constitutionis servetur auctoritas
nec tibi opinionis bone prestare vo

luimus utilitate publica ledere vi
deamur. Sume igitur nostro beneficio
potestatem annis etatis et quod petis
ab ordinario moribus exhibito iam
professo maturitatis accribe. Longi
degat actionibus qui multo gravior
e culpa, quod se premissos impugnat
auctoritas

Formula edicti ad questorem ut ipse inde debeat tuis sayonem meretur

Frequenter sagiones quos a
nobis accidimus pia vo
luntate concedi, crudelis ma
xime commissuri inquiratores. Corrup
ti est per dolor beneficium nostrum tre
dentes quod potius de medicina talia
tas, dum ad alios nostro petentium
malignitate translati sunt, quia eos
nostra remedia transtulerunt. Unde
nobis necesse fuit remedio salubri
votis pestiferis obviare, ne dum
pietatis studio ad ecclesia beneficia
transferimus, sint receptorum maxima
peccatum. Atque ideo edictali programma
te definimus, ut quisquis contra violen
tas insidias propter inevitabiles
necessitates suas meruerit defendi
forte sagionem officio nostro pena
li se vinculo cautione astringat
ut si precepta nostre iussionis trans
sione plectibili presumptione met
excesserit, ipse pene nomine det
quanti libertas tot et satisfacere promit
tat, quoniam eius adversarius sustinere
poterit tam commodi quam universa
detrimenta. Nos enim tuitionis premi
nales annos volumus, pecuniae
innocentiam non debemus. Sagio
autem qui sua voluntate modum precep
tionis excesserit, donativo se no
verit carendum. Et quoque nostre quos
eadem pro omnibus quoque iure posse

pretiu ut sibi volumus tradendu si
iussionis nre tuus executor
esse debuit temerator extite
rit

Formula pbatoie tali

Constat militia tarioz
bn geri q pbitatis moi
bg videt impoi qui ipse
setu pt euolue qd inde potuit
eu admone. Maxime cu ad
primona duuic domg tlis me
atur attede q cupiditate detes
tabili no possit attende edem
tu splendidissimu officiu ten
soria qda guitate reluceat. z
ipe sit illis instreti q no possit
dignis moibg apphai. Cogaud
videtur tlis gerere. q in illo
debeat displice. Atz io tbuni
tharitatioz suggestoe aperta
penes que offitiu e digna re
uerentia ab illo die tharitatum
te volumus nome adipisci. ut q
nobis bn actura pmitteris dom
inetis laudabilibg applicis auar
ricia detlina longg. fuge nq
gpendia mlto melig pstatur
si bonis moibg seruatur

Formula d' topeticonibg

Nesito quid grade de se
videtur pmitte. q lota
desiderit publica posside
re. cm ita fieri deb si res squa
lida i meliorem loti facie trisfera
tur et reuocetur adornatum
qd pden iace videbat multu
ditio desidnti tbi illud lotum
ppetario iure gcedimg. pter
es a plumbu ul marmora si
tu ibi fuerit late compta lige
itaqz ut pte decore sumat. qd
neglectum inuitiosa vetustate
iacuerat. Qualibg boni tuus
laudem inuenire mereris si fa

cum tuc ciuitatis ornauis secrig
etia ad ... tuos posteros
transmissus qd ... fuit ...
... tato firmius ...
... possidebit quo se auctoris
suos ... expedisse pbauit.

Formula q tesq releuet ei q vna tal possid pgnata

Cum de agri utilitate vi
uat. z ombg inde itu
sit iustu vere gpediu
tributu illud possessionis in illa
puicia gstitute ita tpteis obno
xiu. ut vniuersas tbi voraueit
facultates. Locu ille vastissima
fuctionis. z qd aliud magno la
boe pt tollige. p illa videatur
absumi. tuus utilitate nimia tras
tendit illatio. du plg gpulsoribg
redditur. qz a sdo psetur. qpt
credimg te euade posse indi
tatem si dominus lg vrbis am
serit. cui iugis sterilitas de gpulso
ribg veit. ne gditione miserabili
seruiat. ntuti tuus dng esse me
ruisti. Et qz gemg got bn sicy
pstati mediocribg leges sacres
sime tepererut. vt q p vnius res
pitis enormitate depmit. nec
aliq tomoditate subleuatur.
moderatioe lgita ei debeat subue
niri. Magnitudini vre cui totdi
e cogitate iustitia pnti auctoitate
decernimg vt si ita e. tot solidos
tribunalo noie lgys qd intest fa
ciatis inserui. Et residuu d' regestis
regalibg ita madamg delei. vt
lgq rei pamplig eis vestigiu no de
beat inueni. sz p sola pre ertoe
seruetur. qd vna lg suma gcludi

Formula q tosobrina legitti me fiant

Institutio divinarum legum humano iuri intulit exordium qui in illa velud a capite precepta legum que duabus tabulis probantur ascripta Pater cum moyse divina institutione formavit israhelitico populo inter alia diffinivit ut consobrinos a vicinitate prope sanguinis abstinerent ne se in proximitate recudendo pollueret et dilatatorum impudica ingens extraneum non haberent. Hoc prudentes viri sequentes etiam pudica observantia longius in posteros transmiserunt reservantes principi tantum beneficium in consobrinis nuptiali copulatione iungendis intelligentes tamen posse fieri quod a principe rite esset postulatum. Admittimus invectum et temperiem rerum stipendii compendio conservatione laudamus. Et ad principes fuisse transmissum iudicium ut quod plerorum mores regebat ipse et moderata concupiscentia frena laxaret. Et ideo supplicationum tuarum tenore permoti si tibi illa consobrini sanguinis vicinitate coniungitur nec alio gradu proximior approbatur tuo eam esse decernimus matrimonio sociandam. Illamque vobis etiam iubemus fieri questionem que hec et leges nostra permitti voluntate concedunt et vota vestra permittit auctoritate beneficia firmaverunt. Erunt vobis itaque deo favente posteri sollempnes heredes. Castum matrimonium gloriosa permixtio quam ita a nobis fieri precipitur nec est ut non culpis sed laudibus applicetur.

Formula ad prepositum ut sub certo titulo predia vendant

Patet hoc impudica mortalium plerumque conditio ut cum ledere putat consulat et cui consulere videtur affligit. Sed illud magis est eligendum quod prodesse consultum. Nam venena ipsa sunt innate probantur accepta. Si contra effugienda et suavitas mellis quod inferre demonstratur lesiones firmus quod sapientis est cavere quod expedit dum nec votum respicit qui prodesse concedit. Predia quidem curialium non facile distrahi prudens diffinivit antiquitas ut ad utilitates publicas melius proficerent si sine iactura plus haberent. Et in hoc etiam rite prospexerit ut si vos inevitabilis urget necessitas ipsi vobis parare possit compendio subvenire. Item quod prodest si quis pia videtur ydoneus et fieri non possit a contractis rebus absolutus. Egenti plus est quod reddere nequit alienum nec dici potest ipsum quod liberare dominum non videtur adiutum. Sed quamvis hec vere prestiti fuerunt legum auctoritate concesso tamen vos tacitissimum sub nominitate atque sustinetis iudicia vos municipalis curie allegatione permoti commune vere principium iussione permittimus ut ad liquidum veritate discussa si aliter solvi nequit distracta liganda litteraria liceat predium suum quod propria voluntate delegerit distrahendi. Ita ut reddat debitum quod probatur esse contractum. Ne vero voracitatis imbutum facultates suas absorbere videatur esse permissum. Constet apud vos fabulis tam dampnatorum. Cum illis volumus subvenire quod dure necessitatibus probantur astringi videlicet quod non potest esse culpabile a malis moribus frena laxare a iustas etiam querelas excludere. Quapropter prudentie

nobis pmisit antiquitas de illis caute
discretione quorum apparuit utilitas
curam custodire Et quibus enim in
iuria potuerint pstare ps civitatum
nectum passim videatur abscidi

Tituli octaui libri

Justiniano Imperatori Athalaricus rex commedat
se imperatori optans eius
amicitiam & pacem

Juste possem reprehendi clementissime princeps si pacem vestram querem tepide, qua parentes meos constat ardentius expetisse. Aut in qua parte dignus heres existerem si auctoribus meis impar in tanta gloria reperirer. Non vos maiorum purpurata tantum ordo clarificat, non sic regia sella sublimat, quantum longe lateque potestas gratia vestra nobilitat. Omnia enim regno meo proficere constare credimus, si grat nobis nunc decesse sentimus. Sed et pietati vestre proximale est eos diligere quorum parentes contingit vos amasse. Nemo enim creditur impendisse veteribus puritatem innocua nisi qui eorum stirpem here probatur accepta. Claudantur odia cum sepultis. Ira perire novit cum pereuntibus. Gratia vobis debet omnibus cum dilectis. Sed magis effectio primis tractanda est qui caput

regimolas meos inveniuntur.
proinde quid a vobis honorum me
um successor vos una mecum in
ipsa civitate celsis titulis extu
listis vos genitorem meum in Italia
palmata claritate decorastis de
siderio quod continue sitis est parma
filius qui animus pene vobis videbatur
equus. Haec nunc adolescenti congru
enter dabitis quia jam senioribus
praestitistis. In parentele loco vel
iam sed transire affectus illa ex filio
vero genitus naturalibus legibus vobis non
habetur extraneus. Reddo patri non
longinquius sed proximus peto. Gra
tiae mihi dedistis gratiam nepotis qui
in eo principi adoptionis gaudia prae
stitistis introducamur et in vestram me
tem quam adepti sumus regiam digni
tatem. Illud inclitum est super do
minatum, hunc ac illum genitorem
gentis prioris. Concordia itaque vestra
placata incantur gentis longeam
principalis. Provincia Burgundionum
gentis consequitur. Non nam in toto
a partibus castigationis quod illi protecti
one fulciamur. Erit vobis regnum
nostrum gentis vinculis obligatum plus
enim in illa parte regnabitis ubi
omnia caritate iubetis. Quapropter
ad serenitatem vestram illum et illum legatos
nostros estimavimus esse dirigendos
ut amicitia nobis illis pactis illis
conditionibus concedatis quibus tunc dive
memorie domino duo nostro inclitos
decessores vestros constat habuisse.
Aliquid forsitan et amplius meor
sinceritatis, cuius nec etas videtur
esse suspecta, nec gratia probatur
iam extranea. Cetera vero per
supradictos legatos serenissimis
sensibus vestris vobis intimanda commisi
mus quod clementie vestre me ad ef
fectum faciat pervenire

Senatui urbis Rome
de electione et successione
sua ad regnum Romanorum

Plenissimum gaudium constat
esse patres conscripti conscientie
dominantis exortum, ut quod
credit universis posse
placere, audiatur ad regni culmina
pervenisse. Monstrant letitie de
magnitudine initij venientis ut tanta
sit alacritas animi quanta fuit et
consideratio rei. Nam si prudentes
viros erigunt commoda praedicta so
dalium si amicorum corda revelat
prosperitas inchoata, quanta exultatione
suscipi debet omnium rectorem feliciter
pervenisse tantorum. Hunc non protulit
tantorum commota seditio, non bella
ferventia pepererunt, non reipub
lice dampna lucrata sunt. Sed sic
facta est per quietem quemadmodum
venire debuit civilitatis auctorem.
Magnum profecto felicitatis genus est
obtinere sine contentionibus principatum
et in illa republica adolescentem
dominum fieri, ubi multos constat matu
ris moribus inveniri. Non enim par
ticulari etati decesse consilium, ubi tot
parentes publicos constat invictos.
Praelata est quod spes nostra auctorum me
ritis et certius fuit de nobis credi
quam quod de aliis potuit approbari. Non
iniuria quoniam quantum claritas generis
a malis excedit. Et sicut ex vo
bis quod nascitur origo senatoria nun
cupatur, ita quod ex hac familia
progreditur regno dignissimus
approbatur. Probata sunt principi facta
que loquimur ista cum domino aug
nostro vergetur eximius. animum su
claritate conspicua magnitudinem
dominationis sue tanta in nos tele

titate trassudit ut no ta tyrim q vestem credeis esse mutata Tot pces mami gslioq glosi illius muniur ut assolet mistuerit si ita cu magno gaudio secutisut pncipis sui iudicia ut volutatem ibi porq agnosces gfluxisse di vina Quapp necessarium duxi q puto do de ortu regim mi vos facere certiores qz porq dilatatum q mutatu videtur impiu cu trasit ad posteros Nam quodamo ipe putatur vive cuq vobis p genies gsistitur impare hoc ha buerut vra vota scet illius fuit indubitata sma ut heredem bonoz suoz relinqret q bnficia sua in vobis posset auge amore pntipu gstat iuctu ut simulacris e neis fides servaretur ymagis Quatinq vetia pgenies videt autore q sibi rempublica multis bnficiis obligasset Sz quto vcior e q vivit in posteris p quos ple beis z forma corpis redditur et vigor aiui pcellatur Et ideo nobilitatis vre fidem maiore ht studio debetis ostende Ktinq pora munera meritis videat esse collata z futura indubitanter eis psteni quos ptitoz py med zes fuisse scisetinq Nouitis etc dina pvidentia fuisse dispositum vt gotthoz zomanoz q nobis gnalis gcepit attedet vt etia volutate sua sua qua ptis pettoribg offebat etc intesimradi religionis firmaret qd et vos acceptare gfidimq q vota predectu secim tpe no aore Nam a vobis po tuit inchoari qd puctu longinq tate secim Constat em excellentis simos tato amplius posse dilige quto maiores hores pretis oz

dimbg resecsit aceppisse si at p mordia mea z cu vos beniuolen tem possit agere Da dcec cu biam vraz bnficiis intrare filiique Digyne comitem mrm cu ghis q direcci sut semiq gtineta psole Da inviolabili servare cupimq q nuc publica autoritate pmittiq Et q at a nobis postulanda cre dās q vre senevitatis incrementa multiplicet indubitate tomo uti petite quos ad fundendas pces nos etc videm hortai Pmisso em e ista porta q commoneo ha q reuerendi senatu supplicate papit qd impetrare possit inchilomiq compmisit Nuc vrm e hec aliqs i petrare qd gvem republica possit auge Populo romano etiā de electioe sua ad regnu romanoz

Si vos ceteriq hēs itali ci imperii suscepisset dubitare forsitan pote ratis ne quos prior dilexerat videndo subsequens non amaret Sed nescio quo pacto cu successor amplius laudari initur pcedentis fama lentatur Nuc va psona bynno no at vob gra e mutata cu zete vobis sed agi credimq si aui veneranda in stitia subsequlam Mee siquidem opinioni inest ut qs ille inituit benignissime etc nos stabili con stantia copia z bnficiorz vbertate pfisamq Ttinq cogitat q obsequis pncipibg etia in inchoatu autori tate succedat Nos tibs presse vt exquisitis virtutibg eius sequi vestigia debeamq Quappter qd auspice deo dctum sit glosi dni aui nri ita vobis intimamus

q̄ opinione disposuit ut regno
... in regno nro ...
... ...
... ...
Vobis sua sacramentorum impositione
firmauit. Si dominatu nrm tanto
gaudio suscipere. Cunq si illius dig-
nitas ... ... non videtur
esse ... ne solis linguis
sed etiam pectoribus probarentur
esse deuoti. Qd si vt opinamur
libenti animo sua feceritis harum
portitores sub obtestatione diuina
vobis sacramentum polliceri. iusticiam
nos z equabilem clementiam q̄ populos
nutrit iuuante dno custodire. Et
gothis romanisq apud nos ius esse
commune, nec aliud inter vos esse
diuisum nisi qd illi labores bellicos
pro comuni vtilitate subeant. Vos autem ciui-
tatis romane habitatio quieta mul-
tiplicet. Certe ad condicionem clemen-
tissima sacramenti inclinando nrm
exercitum preparatum, vt nichil
dubium nichil formidolosum popu-
lis possit, quos autor vir beatus
erudierunt. Certe Troyani ...
clarum filius ... instruit
vobis p que mirati nec potest
ab illo quisq falli quo in portu
non licet impune mentiri. Eri-
gite nunc animos z deo propicio me-
liora sp optate vt sicut a caritate
pietatem regiam inchoauimus ita
tranquillitatem deo placita sequentibus
temporibus exequimur

Vniuersis romanis p italiam z dalmaciam constitutis de electione sua ad regnum ronorum hortando eos ad fidelitatem pristinam

Honorabile credimus indicare
qd fama potuisset teste q̄gesserit iure
fidem de se bn arbitrabitur esse
tu q̄ regni meruit alloquia q̄ digitis
e subiecti meruisse domantis af-
fatus, in ea presertim tam in q̄ omnium
corda sit videntur esse sollicita
vt si non q̄stat prospera credat
sp aduersa. Nam qui audit mu-
tatu nouum inchoamq formidat
inpuid. Et renca ne scio quid
triste credit cogitare qui tardat
inter initia benigna pmittere
Quapropter locum sinistris cogitacionibus
amputantes aliter de vobis non
patimur credi qz q de uris potuit
parentibus estimari. Et ideo quod
diuinitate propicia dictum sit gloriose
dno auo nro feliciter ordinante
tam gothorum qz romanorum presentium
attendente assensu incepti regni
sacramenta suscepimus, quod vos q̄
facturos esse libentissime indicamus
vt q̄ fideles parentibus nris extitistis
nobis q̄ deuocione similiter pareatis
Quamuis eum diligit heredem q̄
beneficiorum recordatur auctorum. Quia
ut vobis beniuolentie nre cla-
mat integritas innotescat, iurisiu-
randi vobis sacramento religione pro-
mitti q̄ z nrm possit declarare
propositum z spem debeat minime

Vniuersis gothis p italiam constitutis de electione sua Capitulum

... rectorem

Clausissemus qd de vobis
dm aui nri tegere
vite gaudia mutare
si qm diligentibus dura
conditione subtracta e Nos heredes
regni viri deo sibi cooperante sub-
stituit, ut successione sanguinis
sui beneficia vobis collata a se

facit esse perfecta, dum nos illa et
augere et tueri cupimus, que ab illo
facta esse cognoscimus. Cuius ordinatione
adhuc eo presule in regia civitate
ita sacramenti interpositione firmata
sunt vota auctorum, ut verum credentes
promitte quod generalitas videbatur
optare. Hoc vos sequentes communi
pari devotione peragite, ne quid
a parentibus minus fecisse videamini
a quibus creditur totum sollicite posse
compleri. Illud vero committens vo-
bis scientibus mutata vote promitte
ut sit vobis verum animi devotissime
preditis sit optata dum in eius sensibus
audiatis. Recipite itaque prosperos
nobis semper nostros amores, regalem pro-
sapiem, lacteum germen, infanciam
spirituata per quos deo immaculate parentes
viri decenter auctus sunt et inter tanta
plurimum ordine regni susceperunt semper
augmentum. Credimus enim divinum
divinitate peritia quam maiores nostros
dignanter adiuvit, nunc etiam nobis
gratiam sue dignationis impendere,
ut et nobis regnantibus bonarum rerum
fructus dulcissimos afferatis, quos
nostris parentibus copiosa virtutum laude

Liberio preposito Gal. floruisset
liarum consolatur lugentes super
morte avi sui. Capitulum

Cunctis animum verum de obi-
tu gloriose memorie domini avi
nostri acerbo dolore fatigari
dum omnia bona communiter desle-
antur amissa, plus tamen quisque congruit
dum dominus desiderabilis abrogatur.
Expedit autem studio pietatis afflic-
tum meliorem compensatione remedio
consolari, qui vix sentit amissum, cui ta-
non succedit extraneus. Fuit enim domino
sibi imperante profecerit, dum esset et
per facta providus, ut togatus sunt

patrem relinqueret, nec aliqua novitas
tempora confecta turbaret. Consiliarium regni
sui nos dominus collocavit, ut omnis decor
regni quod in illo floruit, in successore
equali luce pertinens radiaret. Cuius or-
dinatione gentis honores quos desiderabiliter
quesierunt. Ita ut sub meritis iudicii
~~ele~~ eligere promittent fide sit regno
nostro devoto animo servaturi. Sed
ad illustrem magnitudinem vestre notitiam
credimus perferendum, ut abiectis que in Gal-
liis regno pietatis nostre devoti sunt
sibi proferant communi, ut sicut amore
nostros ita se in moribus non desiderant
esse, ita pari conditione teneantur.

Universis provincialibus astricti
per Gallias constitutis silentium sit

Licet gloriose memorie con-
cie domini avi nostri per excel-
lentibus meritis tristis
vobis videatur occasus. Tamen quia
ille quadam conditione decubuit
ad continuandam gubernationem qua
singulariter gesserat nos relinquit
ne dampnum boni principis sentiretis
cum vobis nosatur regnare progenies
nostra. Illius enim apud nos perdit quod
illi paruit, sed duplicata largitate
munificentia et illius debita reddimus
et futuris obsequiis beneficia pietate
ingeminata mutuamus. Ultro enim fidem
personam maiorem nostre vos quierint
devotione monstrare. Gratia bene prospe-
rit cetera quamvis futuras qui regna condi-
derunt nostris, dum ipse et in reliquum
perpetuare creditur quod primordia
fovere sentitur. Indicamus ad famam
divino cui ad regni culmina pervenies
Omnia nobis sit felicia sit tranquilla
cessisse, ut verum loquar credentes quod
generalitas insonabat nec putaret
quodammodo quod tot vota populorum expecta

inclit probata sit lege quam ubi vos
que predicta queat mutuari ut Go-
thi romane prebeant suffragia et Ro-
mani Gothis sacramento constringat se
unanimiter regno nostro esse devo-
tos quoniam et nobis vestra sinceritas
laudabiliter innotescat et ad quietem
vestram proficiat nostre promissa concordia
Erat enim vobis legalis nostra tran-
quillitas, potior inmori non sit inferen-
tes contractum pacatum, quam bellum
non gerens extetium Ita primum in
nobis placere poteritis, si vobis hac
tione perseveratis

Victorino vel Venusulo episcopo si-
militer super eodem

De fide atque constantia tales
sunt commonende persone
que diversa sorte desideriis
quatiuntur humanis Vos autem
quos sapientia firmos efficit et mores
religiosa consolidat ad provincialium
adunatione quecunque animari potius
Quia iuste debitor sit alicuius ar-
bitrium quam a pluribus mereatur audiri
Quapropter salutationes veneratione
qua digni estis quod vobis vos quidem
merito rem possit inducere translatum
gloriose memorie domini avi nostri cum
dolore maximo intimamus Sed inde
patet vestra restituta reparari, quod nos in sede
regni sui divinitate propitia collocavit
ut in toto desiderio vestro non vide-
atur exceptum quod vobis consurgit in
successorem reparatus efficiente ut
orationibus vestris patris libenter aus-
picis ut rex celestis humana nobis
regna confirmet Sed et ceteras
alterat prava absolvat consolidet
et conservet propitians quod vestris dignitatis
est prestare precibus gloriosis Quapropter
sanctitas vestra provinciales cunctos am-

moneat ut inter se concordia stabiles
regno nostro per omnia debeat esse pu-
rissimi Cupimus enim in subiectis
fidem reperiri quam largam possimus
pietate remunerari

Tuli vel Cypriano patricio eligens
ipsum in consiliarium laudat
senum consilia

Licet ad regendos populos
ydoneos efficiat quos
ad augustum culmen divina
provexerit, quam non impedit etas
ubi sese potentia celestis infundit
Tamen ad relevandam florentissime nostre
etatis sollicitudinem convenienter
visum est te in consilium ut virum pruden-
tissimum adhibere quem constat esse cum
domino avo nostro tractatibus iugiter et
laudabiliter adhesisse Sed si dig-
ni fuit illum te eligere tamen quod vires here-
ditario imperio nobis convenit solacium
querere, quo per adolescentie florem de-
center adhuc possimus indigere
Magna est enim infinitatis prudentia
qua nemo sit assequitur, ut eam
non necessariam et per alios videtur
querere Seniores ipsi consiliis sapientum dis-
cuntur et a maturis inquirere queruntur
quod possint utilitate tractatum So-
lacium virorum frequenter sibi ad-
hibent maturi reges et meliores
estimantur si soli omnia non presumunt
Sed si longeva domini subiectorum inge-
niis adiuvatur consulte relaxatque
etatis nostre breves feriatas ut sub
incrementis aucta prosperitatis robus-
tior ad imperii pondera sustinen-
da consurgat Atque ideo te tui favore
divino suggestu principalis patriatu
erexerimus ut pro republica nostra

tractatem sedis celsa sublimet
ne summa salutatis cum patre deceret
humiles a loco videatur recessisse quem
hic est honor qui et armis queritur
et in pace resplendet. Hic illa
dulces grecia que multa gloriosissimo
avo meo debuit confiscata persolvit
velavit fortes hunicos clamide
vestis pinxit. zutas eius calceus
iste coronis et dignanter vix eam ca-
pere quod se cognoscebat assumere
pro honorem crescebat visendi stu-
ois dium Hominis prolixis heroa item dic
nescio quo pacto in illo quod bellico-
sus credit timidia plus cavit hac
igitur honoris tam mercatione contentus
defessa devotione pro certis partibus
laboravit et prestare cum suis parentibus
principi dignabatur obsequium. qui
tantorum regum stirpe fuerat procreatus
Sit se magnorum beneficia fecit extol-
lit, ut et quibus imparare nequiunt
iuxta veneratione imponunt. Di-
ligunt omnes cui prefectum fit auctores
et mortalitatis iura nesciunt. que
beneficiis non tenetur. Sed longum est
de eius gloria sufficienter loqui. quem
propugnatorem gentibus fecunda secula ge-
nuerunt. Ipsius te labor instituit
ut nos magis laborare debeamus. Te-
cum pacis erat. tecum bella dubia confe-
rebat, et quod aput sapientes reges
singulare munus est. ille sollicitus
ad omnia secreta tibi pectoris pandebat
archana, tu tibi nullis rumoribus ludebas
ambiguus, amasti in audiendo patien-
tia in suggestione veritatem. Sepe
quod ad eum falso pervenerat. recti
studio corrigebas, et quod rarus consi-
dentie genus est, mitius resistebas quam
vota principis. sed pro opinione rectoris
patiebatur cum invictus ille preliis
pro sua fama comparari et dulcis erat

iusto principi rationabiliter queclibet ob-
sequentes Summa nunc sublimior in-
stitia qui serviendo diligebas. Os-
tende te illius esse discipulum. qui
magis laboravit meriti, iuncta cum a-
li genere nobilissima tibi feci co-
soria. Omne siquidem bonum regia
paradis debet affinitas auctus est
comperta prudentia. ut laude morum
fastigium contigisse videatur excelsum.
Extat gentis Gothice hac probitatis
exemplum germani Sigisimundi ille toto
orbe celebrabilis solum armis fretus fi-
lius tanta se curialis devotione
iunctus, ut successoribus eorum tuo opimus
exhibuerit famulatum. Nunquis
ipse peteretur ad regnum impede-
bat alios intuitum suum, et moderatus
primus omnium quod ipsum conferri poterat
ille puerulus exhibebat. atque ideo
eum nostrorum fama concelebrat. vivit
semper relationibus quamvis moritura concre-
sit Sic quod diu nomen supre Goth-
orum. fertur eius auctorum attestatione
preconium. Unde prophas esse decere melio-
ribus ad que nunc constat generis affi-
nitate gaudere.

Senatui urbis rome Tholo
nem affinem suum facit
militem candidatum

Hilaretis patres conscripti cum
glorioso principi gratias esse referre
debeatis. cum precelso viro
Tholonem et nostra affinitate fulgenti
vestri ordinis contulimus dignitatem
clara est eius patris gemina fulgide
radientis ornatu. nec distincta iacet
toga iam procinctualis effecta Unde
vobis honores contulimus. sed inde
ipsam eximius dignitatem. per omnes
et minimus splendor refusus. que
prius fuit hic patriciis quam illa est

na pu[ri]ssima lumine q[uo] elucet et
p[ri]mus. Q[ui]s q[ui]us sit vobis no
tissima candidat[us] q[ui] d[omi]n[u]m cu[m] m[er]i
tam claus at d[omi]n[u]s adhesit ob
seq[ui]is. Hi[n]c innat illa recepte q[uo]
gstat ad institutoris eius g[lori]am p[er]
tine[re]. p[ri]mu[m] q[uod] inter nationes cl[aris]
simu[m] est gotthor[um] stirpe nobilis
sima gloriatur. qui mox ut iter
pretes reliquit infantia, statim
rudes annos et sacri cubiculi secre
ta portauit. Regens no[n] ut etas s[ed]
ut locu[s] potius expetebat. Na[m] lig
ora igitur obsequia sub cautela p[er]
agenda sint, illic tanto timoris
amplius accipitur, q[uan]to p[ro]xim[us] pl[us]
habetur. Arduum in[de] est meruisse
p[ri]ncipis secretu[m], ubi si quid cons[er]uat
prodi ul' alio formidatur. Hac
procellas moderator sui sine offen
sione transmisit. cuius p[ri]matibus
collegiis s[e] acceptu[m], ut ia[m] tunc ma
gne felicitatis videtur esse p[rae]sagiu[m]
g[ra]tiam meruisse cunctor[um]. Cu[m]q[ue] ut
cepit etas adolesce[re], teneriq[ue] an[n]i
in robusta ge[n]ciis audacia co[n]uerti
[…]ad expeditio[n]e[m] directa e[st] Sirmie[n]se[m]
ut q[uo]d ab illo marcio viro didice
rat hos actib[us] strenuis i[n] rapor[um]
libertate monstraret. Egit de ha
bitantib[us] int[er] alios triumphu[m] et emi
tuta laudem p[ri]mis congressibus
auspicatus, necem dedit Bulgaros
toto orbe terribiles. Ites mittit ut
tirunabula bellatores. Sic pate sub
mang ubi exercetur a[n]i[mu]s instituti[us]
in otiosos sed[etur] cito laboriosos subegit
et q[uo]d etatis non didicit, meritis
p[er]sona compleuit. Redijt subito
ad p[ri]ncipem veterumq[ue] egressus
p[ri]mamq[ue] ut no[n] paratis obseq[ui]is
s[ed] armis se studuisse credebatur.
Hoc imitator ille actium et horu[m]
remuneratur inspiciens, vigore

illi regie domus. Virtus contemplatione
commisit. ut que ingeniosi bella
p[ro]bauerat, fortissimi regis consilijs
misceretur. ad inuenienda subtilis
ad implenda robustus ad celanda
cautissimus. Egit locum mito pub
lica secreti. cum ipso p[ro]elia, cu[m] ipso
negotior[um] cubilia disponebat,
et in tanta se p[ro]ximitudine eius co
gitationis admiscerat, ut causis
recognitis q[uo]d ille velle poterat
iste sua sponte p[rae]gebat. Defen
sorem om[n]ium suis tractatib[us] adiu
uabat. et ministrando consiliu[m] regebat
ip[s]e rectorem. Admonet etiam ex
peditio gallicana, ubi iam inter
duces directus et prudentia sua
bellis et p[ro]uida p[ru]ntissimos [con]gere
bat. Decertatus est ciuitas s[u]p[er]
undas eadem constituta, q[uae] i[n]terie
tis prospectu tabulatu[m] pontem
p[er] incurpati flumis dorsa transmit
tit. hanc et hostib[us] rape[re] et nobis
defend[er]e necesse fuit. Cumq[ue] app[ar]
exercita sub gotthor[um] fractor[um]q[ue]
validissima tempestate ceterum
essent illic dubijs reb[us] auda
cia candidati ubi tanta cu[m] globis
hostiu[m] concertatione pugnauit ut
et inimicos a suis desiderijs amo
ueret et vulnera factor[um] suor[um]
signa susciperet. Vulnera ingenium
optimo inseparabilis sine assertione
preconii p[ro]pria lingua virtutis, que
licet ad p[rae]sens periculum ingerat, re
liquum tamen vite tempus exornat. Erexit
enim a stipulatorib[us] corpus illesum
contra alios q[uo]s visa diriguerit
de fortitudine p[ro]bata non am
bigit q[uod] tali testimonio [con]p[ro]batur.
Consuetus virorum fortium mutua
tela non respuit, nec p[er] tuta
sunt qui cum inuaso hoste concedit

Unq forsitan ut q solet cludit
q multis restit a pte q no cre
didit unq excepit q in bello nunc
p glo'a quanti vir habuerit p
icula. Iuvat enim fortissimi viri nar
rare q̄tu felicitatis e̅m q no
c ꝑfta laude in duce. sp anxios la
bores assere constantis i z 2 gradus
deterrätibus. tueq mittit ad gal
lias invadendas. Ne quid adu̇sa ma
nus ꝑsumeret. qd iu exata impe
rio laboribus vindicasset. Accessit
reipublice Rome aliis contendenti
bus absq ulla fatigacōe provincia
z frui c quieti comodi nrm. ubi
non habuimus bellica contencōe
periculum. Triumphus sine pugna
sine labore palma. sine cede
victoria. Tam g eius gle debem
quantu utilitatis accepimus. quem
z ille arbiter regis largicōe re
ditum meditavit. dignissime psce
quendo ut ibi fieret dna possessio
lum ubi utilitati publice provincia
iut augmentu. Neglig enim q
tempestatem inre int eius psa
memoramus. Ita dissona dum fe
liciter reduit. sepe periculosissime me
morie delinquunt. Cu vetis fu
entibus fureret pelago spuma
testaretur undarum. dum iactatu
navigii timeres fluctu absorbu
it. illum fluq fortiori vio sola
tiu misi bn remigia brachiorum
tur iste nautis periculis tu caro
pignoe solus evasit. Ibi amor ppri
simi regis. ibi meritu probatu est
periclitantis. qui regnator ille vi
littori restitutu. ut eu tu eaque
prevalent eripe undas ibi desi
derabat intrare. Tur eius pericla
formidavit. q salutis ppe fine nesci
tuit. Nunc vobis patres conscripti
asperis casibus diuitius videtur ex
emptus. cui prius probat eventus.
Huc itaq vir bellis exercitatum

felicitate dura pavida complectu
qd deo faucte diu est ad patriciatus
specialis culmen evexim, consce
te mer auspiciis candidatis z uie
fortibus libertatis atque restitue
Tenent gentem romulea mat
nos vos ꝑpe collegis Capitulum

Senatui urbis rome

Confido patres conscripti quod ad
agendas optimo regi gratias
omnium vestrum studia debeant
concitari. qui provectu meu excogi
tatu. nostris pro utilitate victorum al
to alacriter excipiendum est. qd mihi
fuisset optandum. Omnibus quidem
utile est. iudicia principis sequi
Sed ipse facit propria. q gratat' ꝑfu
pit aliena. Retinetis me senatus
ꝑ fouisse redu. si mihi maxime
tu vrm videor intrare collegiu
Assumpto dignitatis ordinis vri invitis
gratiam duplicavit. qui me int eos
esse censeo. a quibus me amari posse
confido. Accedit etiam illud animi vri
gratissimum pignus. qd patriciorum
generis p vos constat erectu. qui neo
unq gentilium in vobis putamini
abiectum qd in me respicit honoratum
Praepetendum q honoribus apud
glorie memorie Theodericu principe
tyrum. mea vobis sepe vota coniuncta
ut quodam provincia vid videar summi
ꝑsse. ad quos me tu gla dele
bat intrare. Confidenter eius
illud expeditur. ubi plus collata
beneficia festinatur. Sepe consules
sepe patricios. sepe prefectos. liberta
intercessione promovi. vos impetrare
contendens qd in ardue potuissetis
optari. Congaudete ne patres
conscripti meis auspiciis q vris fam
fr honoribus. Multis sic q vos affec
tione compleantur. inserta quippe re
gie stirpi. notabilem vobiscum volu

ipse que iuncte deo propitio servi-
ret, qui se civilitati felicissimam
gentium civilitate [illegible] laudis vestris
conducte se [illegible] promereri moribus
hominis et honoris actum [illegible]
ma sub alta quiete perquirere [illegible]
test [illegible] ut queras [illegible] augeri
mus [illegible] tuam

Opilioni comiti illustrat(em) comitivam domesticorum

Perfectionem necessariarum
rerum iudicamus esse com-
pletam, si quemadmodum e-
ligendo virorum magnificentiam
patriciam armamus rempublicae de
pace prudentium, ita et de ornando
et litterarum peritissimo consulamus.
Decet enim tractatores esse doctis-
simos quibus potestas summa committitur
ut nullo meritorum impedicte de-
fectu, prompta reipublicae utilitas
expleatur. Alii sint honores qui se
ordinaria provisione componunt, de
generali autem strenuitate sollicito tibi
assordari erit, qui parem in suis
studiis non habes. Rexit enim adhuc
minus probatam [illegible] legis primeva
venientes ad honores advocatus
te tempus exercuit, te iudicium nostri cul-
men elegit. Nam quantum in te
tam ampla fuerit confessio litterarum
tum tibi ibi non parcebam conse-
nescere ingenium. Auspicatam es mi-
litiam tuam implere potuerunt quaestores.
Et quamvis trahet te eloquentia
pro defensione dicere, suadebat
tibi equitas indicenda proferre.
Probatum est quod utilitatis habeat
moribus armata facundia. Nam
solent pretiosi et doctos vera sua-
dere et salutare munus et tu vitasse
timores dissertitudo negat credere.
Sed ut merita tua clarius possimus
laudabilibus asseramus. Iuvat

te petere pomposam legationem
quam non omnibus viris, sed quodam
torrente eloquentiae flumine peregis-
ti. Direxit enim de partibus Dalma-
tiarum ad dominum avum nostrum et neces-
sitates provincialium et publicas uti-
litates allegabas ut aput illum
magis cautela sollicitum et copiosum
esses, et fastidia non moveres. Ha-
bundantia siquidem verba tu lepore
suavissimo destruebat. Et cum sic
factus adhuc dicere cogebas delec-
tando monendo implebas magis-
tri oratoris in sensu, cum iam causidici
deseruisses officium. Scientiis qui-
dem tuis facundia et moribus admira-
tionis te eloquium instruere potuit,
etsi libros veterum non legisses.
Erat enim ut scimus egregie litteris
eruditus et ut aliqui studiose exer-
citu dicere videamus. Has primum ut
stenographor tradit opinio minutis
receptor arcium incoratur volatu
multarum sermonarum animi colle-
gisse. Nam et hodie gentes quibus
nomen est filio cum parentibus aetate statis
dum se consociat, alphabeti formas
nature imbuente distribuunt. Qua
in ordine deorum sedens vocali-
bus consonantibusque congruenter
admixtis vim incredibilem reperit
per quam alta petens ad penetralia
prudentiae mens possit velocissima
pervenire. Sicut Helenus auctor
grecorum plura dixit etiam, utili-
tem cuius compositionemque subti-
lissima narratione describens
ut in ipso initio possit aperire magis-
ter copia litterarum. Sed ut ad propositum
redeamus paterno igitur exemplo consten-
disse credendus non es, qui in [illegible]
foro eloquentia enituisti. Habuisti
magisterium felicissimum et discipulus
qui affectuose dixit, quod alius doc-

torum terror extorsit. Romanum denique
eloquium non suis regionibus invenisti,
et ibi te tulliana lectio disertum
reddidit, ubi quondam lingua gallica
resonavit. Ubi sunt qui litteras latinas
Rome non etiam alibi asserunt esse
discendas? Exasperat tecum pondere
verecundie, si quid precium priora sella
gemuisset. Soluta est ipse vis illa
sermonis, mittit eloquentia tubos suos.
Cognosce quid ex meritis tuis
estimaveris, qui te iudices illis con-
silio sociatum, quem nostri imperii tractat
archanum. Scis est quod te continue
domesticorum illustratus honore
decoravimus, ut multo maiora de nostris
debeas sperare iudiciis, quam iste adhuc
inchoata credimus invenisti. Gran-
de tibi negotium videris esse commissum,
quorum exercitus qualitas sentit. Illa
que sunt in vetustate perennis glorio-
sissimus est, si nescit excedere.

Opilioni comiti

Stirps quidem celsa consedit, cum
se in pluribus bonis moribus
approbavit. Et ideo procedit
vestigio quasi gradatim desiderio potius
accepto. Si merito sequitur enumeratum,
putatur omne quod est subitum. Nec in explo-
ratu suspicionem effugit. Sed tempestive
provenit. Tota omnia deliberata robus-
tiora sunt. Et totum bonis actibus ob-
tinuisse creditur. Cum post docu-
menta laudate militie promovetur.
Quidem inter gymnasia litterarum ab
illo meritorum inspectore attrahitur. Tu
iudiciis suis etiam futura ferre predicat.
Privatorum largitionum fascibus prefuis-
ti suscipiens patrocinium meritorum.
Ita gratiam dominantis auxisti ut tibi
sepe committeretur quod dignitas non
habebat. Quod si laudare est
vel mediocribus esse honoribus
parem, quanto prestantius in-
vitiasse moribus aulicam dig-
tatem. Licet enim tu sub tanto iudi-
ce laudata pergeres. Frater quoque
tuus aliquamdiu in eisdem dictationibus
comprobatis adiunctus. Cui sic offi-
cionibus alti expulsus, et ita suppe-
ditus honore tamen persistebat, hominum
ut palatio deesse non posses
videretur. Unde ad tempus abrogatam
cognovimus dignitatem. Non sunt in-
parata tempora nostra transacti, hominibus se
qualitates emulos quos priscorum. Esse
ibi adquirat. Commisso vero
ingenio reddere nunc Plinium et sume
Traianum. Homines magis que dictas
si et tu illi orationis resplendeas, fama
temporum delegitta ad eloquentia missorum
gratatur. Omnia siquidem bona
cumulat lingua diserta. Et quod
a nobis precipitur grandi dictatus ornatur.
Esto nobis ad bona suggerenda
promptissimus, et adversus improbitate
male promoventium constanter erectus.
Dic auribus meis etiam quod non
omnino pro nobis. Bonus princeps est
cui licet pro iusticia loqui, et quod
tyrannia veritatis indicium audire
nolle. Constituta veterum sanctionum
renovamus. Ecce dicimus illud celeber-
rimum Traiani sume dictatorium:
Si bonus fuero, pro republica et
in me; si malus fuero, pro republica
in me. Sed vide quid a te gratius
cum nec aliquid iniustum nobis licere
permittimus. Decreta ergo nostra prio-
rum respondent constituta. Que
tanta suavitate laudis inveniunt
quibus saporem vetustatis assu-
munt. Prudentia que nos horremus
in aliis non amamus. Obligamus
te iterum quantum valet absolute preponimus
vita servari. Quod ideo nunc
gerimus ut in te oportune consulentis
sibus videant. Decet enim pro-
movere ut te iam tardius per
aliena periculosa invariamus videant.

velle corrige honorum sed sequere
et nobilitatis tue memor merere illi
digne admira sui gratis [illegible] qui
conspicabili stirpe nascitur / Cum igitur
in bonum publicum predictis per quam feli-
citer indicione questure tibi in-
signia deo prestante concedimus Ho-
rem prudencie fontem omnium dig-
nitati que exinde procedit Quod in-
dulgencie nostre largitate manave-
rit Age ut qui ad consilium nostrum
assisteris prudencia tuus gravita-
teque perennem nostris Nam quid
tibi gubernat addere vox legisla-
toris dicteris Eum nos intra concedi-
incumbe nunc probitati et fidei ut sic
te prior honor dignum faciat altero
ita secundus teneat facit dignitati

Senatui urbis rome ut eum favorabiliter recipiat

A capite patres conscripti
iudicium quod intra pro-
tulerint inicia quando
que nunc acta sunt plus
animo cogitantur Quia talis sub
secutus creditur qualem primordium ve-
nisse sortitur Nemo enim esse putat
diligentem qui in ipsa novitate
opinionis sue non videt esse cus-
todem Providus institutor orbi
suis seculis interim ornari plantariis
ut reddant fructus optatos quos soli-
citis fuerant exculta laboribus
Auctor ingens regum deus nunc inicia
patris amenitate compositum ne
habere spem ager videatur inculta
Et ideo bisticiis nostris est quadam
ianua cogitamus beneficium dare Ex-
torem per quem venientem dignitati
culmina decenter ornentur Sed
nobis certe de candidato note
virtutes cum sint modestia que
loquimur Nam cum trahentium glo-

se memorie domini avi nostri sub-
lectorum anxia corda lugent bonum
quendam amissum dum queritur
plus amatur per eum et mei auspi-
cii et vestre securitatis optata gaudia
patuerunt Intelligite quali cum equi-
tate constringimus in subiectos ut ipse
vobis fieret legum custos qui
contra adversos fuerat promissor
effectus Affuit mandatis legibus e-
loquens et decorum orator privilegiis
causa inspectus quos gloriosissimos red-
debat auditus Tales enim decet
esse aulicos viros ut nec bone
indicio frontis appareat et possint
agnosci de moribus cum videntur
Taciturnus enim plerumque despicabil-
is est si is esse in honore perdurat quem
signa declarant nobilitatis Si cui est
tranquillus animus cui quos serenissimus con-
mendat aspectus Hoc denique secuto
testantur copia nos habere prudencium
qui illis eligitur qui ex utraque parte
laudatur Eloquencie vero bona
inceptum est in consistorio predicare cum ad
hoc specialiter probetur assitus ut
optimorum tempore quem commendet qualitate dictorum
aliis enim indicibus provincialis committitur
titur exactio aliis privati erarii
custodia delegetur Hic autem au-
lice fame insignia tenuerit Unde pro
toto mundo opinio vulgata laudetur
Sed nos patres conscripti estimamini
hoc adeo repetendum ut illes nos
tue credatis qualis et nunc laudem et
vestre securitatis expediat invenire
agnoscite dictum bonum principis vo-
tum Considite de beneficiis
Qui habere probatam noticiam
litterarum Segnissimum est torpere
cum se ad provectum cognoscat
regis dominus invitasse Qua-
propter patres conscripti illustrem
Ambrosium questore culmine

decoratu favor nre benignitatis
expectet de illo eni non debet
dubitare q a nro ordie ia in pma
dignitate meruit approbari

Fideli viro Questore

Gratissimu nos pfitemur
animo Quod glosi dm dui
nri tradistis in episcopatu
electione iudicio Oportebat eni arbitrio boni pncipis obedi
Qui sapienti delibatione ptractans
Quamvis in aliena religione talem
visus e pontificem delegisse ut nl
li merito debeat displice Ut agnoscatis
illu hc optasse papue qtens bonis
sacerdotibus ecciaz oim religio pul
lularet Recepistis itaq viru et
diuina gra pbabilit institutu et re
gali examinatoe laudatu Nllus ad
huc pstina cotentone teneatur
Pudore no habz victi cui votu
ctigit a pncipe supari Ille quinimo
suu efficit q eu sub puritate dilexit
Na qua sit ca doloris Cu hc et in
isto repit qd alteri in pte ducta op
tavit Civilia sut ista ctamina pug
na sine ferro rixa sine odio clamori
bus no doloribus res ista pagit Na et
si psona summota sit nichil tn a fi
delibus amittit cu adoptatu sacer
dotiu possidet Quapropt redeunte
legato vro illust viro Publiano
racionabile duximus ad vem
salutatois apices destinare Ma
gna eni iocunditate pfruimur q
tiens oi nris proceribus vba mis
cemus et hoc quoq piauissimu
nobis minime dubitamus Quod
si illius fecistis imperio nobis
etia cognoscatis gratiosum

Senatui Urbis Rome cuida sacrarum largicionum comitiva concreditur

Solent quidem veteres
ad dignitates aulicas ex
ploracione temporum du
ci ne impiale iudi
ciu aliquid pbare videatur ambi
guum Ut qui gla regm est ipsisse
iudicet exemplos Sz tu sequentis
e felicissima pueritia nre familie
ta in multis pbamis declarata pru
dentia ut licet aliqs nos eligat
ad subitu nichil fecisse videtur in
ctum Simulitudine eorum felici
vena custodia qm pudet deliquere
q sola nequid in suo gne repire
sunt e qm melius agnoscitur elegisse
nobile qz fecisse felicem Quia
iste qmonita p veteres sic fida cus
todit Ille eximde non habz misi
qd fecit Quapropter sedive tibi credimus
qz totiens tuo gnre commissum fuisse gau
demus Pr eius fascibus psunt Sed
et frater eius respledet claritate
Ipsa quodammo dignitas i penatibus
vris latere possunt et domestica
sunt Est decus publica Na sub
laude fraterna milicie ordinem
didicisti Cui mutuo amore af
fectu implebas laboribus socius et
qslorum pticipatone germanus ad
te pertinere poterat ammi dicas qd
fr accipiat Hoc bacts testimabili
ille felicior at tu astutior quam
negliges psupcione tui qu p te
oia retinebat impleri Est dul
ce fratris obsequio et pnitud tempus
antiqua concordia et bin tibi sibi
bus iudicio credit Oia scrutare
mores nalit scuit Ad sapiem
vetustis et promaiale otiu forte li
buissent ad te taretur causatus
et annua crebat vota leso Bo
iudicet int eos assumebas officium
ut futurorum quodam retecte pgro
Que a nobis accipere poteras innitis

ptgr spargebat ... cu q no
... in ... regni mi ...
seruicii q maxime necessariu si
... obsequi Ita cu p' tri
ti dme incoie dm aiu mi anxia
pplorz vota trepidaret et d' tanti
regni adhuc incto sede subiectorz
se corda psunderet auspicia ma
ligubs felix porticoibus imcasti 2 sapie
tie allocutoe firmati merore que
de occasu gceperat ortu mi imperij
in gaudia gmutabat Innouatio
regis sine aliq gfusione trasijt
et sollicitudo tua pstitit Quod
nos nlla offendit ac ideo pbato
tribus istitutis ab indicoy feliciter 6ta
pitas largitoim comitiua ppicia
tibi dinitate gcedimus Ipsiusq et
oibus psulegijs atq emolimentis que
ad tuos decessores ptinuisse noscit
Absit em ut calumie machinatoe
quaciatur Qui accomes sue sim
tate gsistit ffuit em tpus cu p de
latores vexarent 2 iudices depoini
te ia formidiez q no sectis errore
fructibus vraz vtimi digtati Ita qd
nobis p decessores pdecessores q
vros tpibus dm aiu mi gsuetudo
loga dedit idulgentia q° nra custo
dit Conferimus tibi honore gmai. s
tu fidem eius imitare seruicij Ita
si illud seqris uitos laude pcedis
vir auctoritatis maxime pbate q
stacie q sub tato pncipe 2 si tul
pa patuit 2 iudicia laudatos ge
creuit promotu em estimae q
egeit qui sub igto pucessore pala
tini officio pcoma eius tace no
potuit dissiale itaq no e moibus
secq posse germanu Ecce et igu
satoris senectu pleruq gsentiut
qui vinq seme peccant 2c

Senatui urbis rome eundem laudando in ... recomedat senatui urbis

Tradita e ptes gscripti in
cadidato copia meritorz
vt vcam ne tardius
putetur eleccq q no sit
iudicio compbatq Ita cu dine
incoie aug ut optimos viros
exqreret nobis cu ueteimmerati
psperior fortuna seruauit Illi pa
ruit ille multa officiositate seru
uit 2 a dno largissimo bn ficiorz
sine aliq rtribucione gstat esse
relictu Credo dilata e gpe sato
meriti ut nobis aptor fiet ca
pstandi Conciat q° se pietatis
nra lege ne cu dignu sit absq c
de soliu qd collatu gstat auctod
Cur em munificentia nra cu dif
ferret cu eu psic gsuetudo sue
nobilitatis vrgeret Ille hunc ma
nu clarq at suma fuit morz
nobilitate gspicuq qui nec
ferucia bella respuerent cu
traquilla ocia pditaret Corpe
validq aio robustq eui atiq
tatem gestabat abiectis sibi a
uaricijs ditatq clais honoribq
hys tpibus habitq e eximiq cu
pnceps noy esse creatq Sed
quid antiqz pntu eius nobilita
tem repetimq cu vicina resple
deat luce gmam cuiq no dicta
promitati s ut diuic gmetta
fuisse pt esse laudale Hunq
vtutibq ita se sociauit atq con
nexuit ut gt potiq sit mcto
qs ingis pdicetur exaltero
Amicicijs ille pstat fidem s
magna pmissis debz iste con
stancia Ille q auaricia vacuq
2 iste pbatur a cupiditatibq
alienq Hic e q norut rgibq
seruare fidem q nesciunt ul
inter extre psidias Illi em mo
res familq pbatur vbi nata

sublimitate mirat. Quo q̄ sub priuitate nō seruat dom̄s qui nesciunt illustrisse collegijs illius laudibus electum a quinque basilicae sociatum fertur esse familiae quod plerisque eueit a meritis, quinque posse nobilibus impertite in eo si placet etiā familiarē vitam quem sepius moribus viros vros industrios quam signa prodiderunt hec est priuata, tanto sunt modera mine disposita, vt nec aliquo te nacitate sordescat, nec item effusi one nimia labetur. Gentiles virtutum romanos sibi indicijs obligabat, et vnde magnitudo dig nitatibus plerisque venit iste discep tando amicitias sibi colligebat. Videte quid faciat nobilis ina ex indicibus natum arbitrium age bat quod insit ex morum probitate non potest attingere ratione. Nam fastibus obedire plerumque necessitas cogit priuato iudicio parere sola morum probitas facit. Vnde nobis plus lau dis videtur esse voluntarium iudici quem ad iudicia audienda non eli gitur nisi qui iustus esse moribus estimatur. Quapropter precor quod scripti fauete viris aliquibus, et magis fauete iudicijs. Credo ad veram vitam venit, qui et ex senatore natus est et aulicis probatur dignita tibus honoratus.

Cipriano v. illustri

Professione constat esse lectione et institutione legum peritos iudices ordinare quem vix potest negligere quod no uerit equitatem nec facile vi ciosum rudescit erroribus, que doctrina purgauit. Dudum te forensibus negocijs insudantem oculis im perialis aspexit, nec late potuit qua fide suscepta pageres q

tunderet tractata proponeres Cuius ...eloquentia tua ... causa ... incedebat. Nulla suscepta quod am plius desideraret habuit, nulla iudicium quod inde corrigere posset inuenit. Illuxit enim reuinstas oris et castitas animi. Iuuenem te solus rector audit, ab ore pri mo tanta iura manarunt. Hoc etenim itaque flos etatis et maturitas men tis, sed ponitur illa superauit quam vos ad virtutum gradus glaris quam produxit. Quam propter optamus munera nomini et muneribus tuis, ut arthana regia fidelis accipias et vir eloquens tractaturus reperias dignitatem. Nunc causas glorie indita quas laudabi liter portabas. Accedat tibi summa exercitata quam doctrina, modo est felix et cum negociorum conditio quem ille principum dicit, quod non potest ignorare quod elegit. Non enim debet iudicem ministrum esse voluntatis alterius, vt magis alteri pareat, cui tot milites ob secundat. Certe sit in alijs tolle randum, utrique magis in questore prudendum, ut quem eligit ad principis consilium solacium expectet alienum Et ideo quia deo auspice dicimus potest presentia iudicio questure tibi quam feri mus dignitate sed tuis honorem est imputus ob prebemus. Nam sicut contra leta est que precessit meritis, ita sub ra tu latet quod se impare cognoscunt muneribus gessisti. Habes presto vivos quos imitari te decet. Precede famam quam sequeris dignitate. Nam si te priuata vita virtutibus extulit quanto prouecta melius declarabit. Suppositi nomen exercitus custodi ut sic leteris veritate vocabuli, ita tu omnes appellatio ad declarandas res videat imposita mixtis absurdum est portare nomine aliorum, et aliud

ut ... posset ... ceteris imperium ... bonis ... cuncta ... dubitari de illo valeat quam plurime admonentur

Senatui urbis Rome commendat candidatum eloquentissimum in questoris dignitate

Licet cetus ut nimio splendore suo irradiet, clarior tamen redditur quociens lumine dignitatis augetur. Nam celum ymmo stellis copiosissimis plus refulget et decoriosa pulchritudine mirabile intuentibus reddit decorem. Natura siquidem insertum ut bonorum copia plus delectet. Prata denique floribus pinguntur innumeris, laudatur pinguis arvi densior seges, ubertas nos faciat nobiles lyri nos senatus et demonstrate volumus proditam; hinc est quod nobis aggregare opimus que reperimus ubique preciput. Ita licet apud vos seminarium sit senatus, tamen et de nostra indulgentia nascatur qui vestris cetibus applicetur. Alumpnos curie nobis patiuntur aulice dignitates, quia utraque aut rei vestre senatorum est, quem esse prudentia vestra. Quod enim dignius quam curiem prospicere fieri qui adiecit consilio principali? Sed quia prudenti viro non sufficit generaliter commendata laudatio, eius vota singula contingamus. Questorem nostrum precepti congruositate exercitata pectus eloquentia placuisse, et sic advocationis sue certamina egisse victorias, ut nostro sibi electio cum tum porrectis assumeret. Pretium palmis felicibus laureatis nobis daret causa laureatas. Ad forense gymnasium prima etate deductus, studuit sub integritate mentis et nobilissimo pudore castitatem corporis sub nimio labore transegit. Orator facundus, gravissimus patronus, susceptas causas, quas potentibus adiuvabat quas credi non poterat negocium improbabile. Cui tunc videbatur assistere, nomen perdiderunt tunc quod verum esset publicum ... Quod enim a nobis a vobis esse debet acceptum, quod nostro grati latere, qui inter leges meruit approbari amare, namque eas prout per quas doctus emicuit, dum affectat verus consistere gloriam suam, nec oblivisci potest alumnus eo qua nobis prestare fuerit sociatus. Credite forte principes fieri nova in eo atque imperio optatam apparuisse prudentiam. Origo eius hereditarias sibi literas vendicavit tamquam per ita in Mediolanensi foro resplenduit, ut tuo ferme Etruscano tempore pullulare eloquio. Patrum quomodo sit vel inter mediocres difficillimum placere gentibus, tam advocatos laude inter primarios eloquentie frequenter meruit invenire. Sub quo magnum celebrum stetit sub palma ... cum multis lingue ubertate sufficeret et illius par exstitit quos singulares Roma cognovit. Quod enim gloriosius quod tot literarum preces habuisse maiores? Nam si vetustate et progenie ducti divitie nobiles faciunt, multo magis prestatur cum tamquam origo thezaurus prudentie locuples invenitur. Quapropter precepti sancte vestro indicto ac suis meritis candidato, quem tollere sit manu clementie porrexistis, vos potius sublevate.

Albieno viro illustri concedit prefecture dignitatem

In secreto minorum est paucos se
eligi pro importunitate iudices
accusati quorum excessus pre-
cedentium non corrigitur
nisi cum successor optimus invenitur
Contrariis ibique plerumque medicina
succedit Nam cum calor vitalis
adhibita fuerit frigus pestiferum re-
cedit nubila ipsa vectorum spira-
tione tergitur, et aquilo celi faci-
em tranquillam reddit quam auster
anxiam turbavit Erit nobis detestabile
tuum generalitatis amorem submonemus
ut cum salubriusque advertes qui
via prioribus mutare tu lauda-
da peregisti ille calumpnius odiosus
tu stude ut iusticiam reddas accep-
tus rapax ille tu contineris bono-
rum omnium decretis est despiciendus vi-
tare quod fecit quia illa vere lauda-
da sunt que quis suo iudicio compro-
bavit Respice demum in illo o-
dium publicum, et tu amorem affec-
ta ceterorum Tanti tuis moribus
gratias agent quanti acerbitate
actionis illius accusant clamare
igitur dedecore precedentis qui plus incurrunt
professe malicie verum, ut a malis
abstinuisse laudabile est Ita
quale erit si beneficia principis
tribuas que ceterorum non habebant
Bonum insolitum plus amatur
si sequenti gaudio confert dulce-
dinem tempore premissa tristicia Atque
ideo profecture tibi fasces per sextam
feliciter iudicem auxiliante domino
conferimus quod quanto fuit actionis
decessoris lesione terribilis
tanto nunc habere debet beneficia le-
nitatis, siquidem sauciata tua cura
resovenda sunt Ideo tuis non alie-
nis maioribus quam prius gravetur
Ita ulterius omnes improbitates est
nocere leprosis quod sanare creditur
voluntates Redeat ad nos aliquis
profectura illa priorum toto orbe lau-
dabilis Cuius si primum gravamus per
nos ipsos a beneficiis inchoavit Ne
inmerito a legibus nostris pretendi
avum pietas predicat imperii quod sic
iuste sic prudenter agi voluerat
ut non districtum iudicis nomen
sed vocabulum illi pietatis impone-
ret Iusticie at debitis compendiis minime
parte cessat eratum, lucra rerum
minime quod legum tela profanat
peccunias ullas volumus nisi quibus
libra iusticie suffragatur Undecunque
nocens nequaquam non patimur introire
quod nec privatim intromittere possu-
mus qua publica voce dampnamus
Audite iudices quod amenimus
nolite aliud in malum publicum
suspicari Ita cum vobis per iniquas
presumpciones esse creditis placabiles
cum nobis conservatis sola illa diligere
que possunt iusticie monitis querere
vestris iam moribus pectatis sic plus ista
delinquitis Sed illi forte alia gesse-
rint que ad dignitates suas prelatis
ingratas (?) pervenerunt Tu plus
prius profecturum laudabilem aliquid
quod melius predicetur adiunge quia
diligencior sit esse debet qui sequitur
dum bona priorum probabiliter et imita-
ri cupimus et vincere festinamus
Accedit etiam tuis laudibus quod
dictis prudencium probaris imbutus
Grave est sapienti ibi offendere
ubi alterum reperit incidisse Qui
forte pretereat quod nostra nesciunt
Tota a te legittimum queritur cuius
origo indocta fuisse nescitur
Equales tibi sunt libri veterum
et actiones priorum Profecto opinioni tue
professa nostro iudicio ut impar non se
inveniat, quia equasti per nostra bene-
ficia dignitates

Johanni Comiti Patricio

Licet sepe frequenter honoribus
et geminati tui fueris digni-
tate laudatus, tamen natura
bonorum non expenditur cum
refertur que ad maiorum eius cumulum.
De quo iam multa preconia promeruit
testificatus et de te quantum de fide-
libus quicquid de bonis mitius debuit
estimari. Sed digne laudum tum
voluerit novitates emittit, quia sic ac-
tionis probitate complevit. Nam bonum
fontis est perhennis vena laudabilis,
nam semper ille fluendo non expen-
ditur, sic nec ista celebri sermone
siccabitur. Vnde et si transacta taceantur
tu nova probatis suggerere quod dicat
quia tu etate crescas et meritis
cursus annorum laudis tibi proficiat
augmentum. Decrescis quidem corpore
sed laudibus increscis meritis;
tibi plurior etas optatur, in quo
fama semper robustior invenitur.
Habuisti sub domino in corte ann-
nuo, in utraque parte laudatus semper extite-
ris. Vidit te adhuc gentilis da-
mnibus bellatorem. Non te terruit
Bulgarus globus, quem in mitis etatis p-
ceptione certamine obstaturus pe-
titurae tibi fuit et tremendos bar-
baros aggredi et quasi ferocem se-
tam. Sic victoriam Gothorum non tam
immo quam labore iuvisti. Preterea vero
quod non minus ipsis tantumbus fuit re-
ferendarii officium laboriosius re-
tentionibus exhibeas. Affuerant
enim apud illum virtutum omnium vigiles eventu-
alia parata servitia. Quis enim
non auget bellum quod illi potuit compe-
tens exhibere consilium, quod tanta firmita-
te animi semper exegit, tanta vero in
asserenda veritate constantia, ut mi-
to se vicisse diceret hostem quod illo

parte vitae valuisset errorem. Sunt
sunt qui prudentes ergo obsequio reddi-
derunt. Vna cautela semper adhibita
exigit sensu, et dum culpam formidat
quibus merere sapientibus aggravati sci-
liter. Contulit et dignitatem patri-
ciatus largitionum hic et laborum tuorum ap-
tissimum munus, quam sic casta sic in-
dicata mente peregisti, ut maiora
utique tibi deberi fateres, quamvis eam
in magis prima suscepisses. Post
floridam iuventutem exercuit multis tribus
etas maturitatem servavit. Consilio
quidem plurimum vales, nec
factus in etate agnosceris. Sic
enim adeptus es senectutis bona
ut eius non subires incomoda,
sic sunt quod in te estimamus augenda,
ut semper gratia es perditus reddaris
quod honore iudiciali reverendus. Sunt
enim benefitiis multis consentanea vite
et propria iudicia, quod talium filiorum
pater effectus, nam ipsa videris esse
patricius. Quorum bona vincantia
non ea bene propinqui referenti, quod educa-
tum felicior laus est de filiorum
probitate laudari. Primum quod non minime
laudis prestat nobis infantia eorum
et nota pallatio. Sic fecerunt tui mo-
res et aquilis sic probatos regales oculos
ad ipsos pervenire ut mirabilis protulerunt
relucet eorum gratia gentilis nec remisit
amorum nimium sentibus instituit.
Puerti stirpis romane uno lingu-
ua loquuntur eximie meditates
exhibere se nobis fiturum fidem,
quorum iam videntur affectasse
sermone. Generis ergo tibi feli-
ces primum debeat referri, quod et
filiorum tuorum nobis amores ob-
tulisti. Quapropter multis laboribus
multaque fide et constantia con-
probatus patricius tibi deo auspice

gfering digitate honor quide excelsu, si qui tuis mitis esse pro bat eglis ffrenere igi pbatiss istitutis, ut tu boa tua germane ris mitis itm busigets augeatis

Senatui Vr. Ro. de cod

Si fauore mo digni se q ut semel regale po tuit impetrare iudiciu quid prs gspti vir magnifici mebit Cypriani qui nobis toties gratior debz effici quoties a nobis dignitates accepit Certates in stadio maior coma glisitat. Olimpicos ez frequent palma nobilitat, et ut in leuibus rebus gloriosior efficitur, cui fre quenter pma refertur. de p mo demu pfectu sit esse certato du multi fallut pncipis aim. Cui facile e ei illude augmeo notu e psti tisse. Et tem mcis exhibuit q stantia, tm bonore habuit ppo situ, ut se m se provauit regnu imung het e certa gla het e indubitata pma frequenter potuisse meri, p qd homines q stat ornai, hos etc mterac maz iuaz decet q mitu pud ud ad pmos hores expedut, si tu ingna susceperit maiora ibi pmentur Ornat qd tes 2 mea iudicia qui bu pus electa credit q sepius apbatur. natia ipa boi adq sita pseuerantia pstatur. et mit e laudanda mape q bom pud ppositu custodire. Siles habuisti olim prs gspti decios, ples ve tustas pdidat fuisse Tozimos Neqz em q vir deq nos pmo e mit sibi tm gsuaiut arbitriu Abraino tempe pncipe sepe pre sti grta solu forte videt, si sub altero meruisse pretiu apud utrosq integr gstit fuisse iudiciu Cuctos q sequentes tm q ale ex ciuitate detexerunt q aim nri pretiu sui auctores meruit, ut nos augeatatibus dignissime repperit Ille in eu fundamentu posuit bonoz, nos culme gstru ximus dignitatu Et ideo prs gspti tot laboribus tot laudibus dati ssitate illustri viro Cipriano Suggesti qo patriciatu addidi mus ne maior esset merit sui qz honoribus mris ffrenere vie tolle ge, que sepe decorasti extra nei Regni ad vos redit. qia hores pros in libtatis aula po suit. Habz etc vnde vobis red datur acceptior, qm tres tutic iuie alumpnos ptulit De quibus gratis aiudiq sit tu prima vota suparauit Non infantia depi dos, no ad ludendu ut licebat ignauos, variis linguis loqt egregie, maturis vos gione ius tebit. Sit tu nobis notissi in ipo etatis primordio adolesce tia traxerut. pstet dina ma iestas ut et de prec cosz muni ficentie nome extulimus, et 2 in eos pietatis me titulos augeat

Bergantino vio coiti patrio ut tanda nobili assimi mus primonii matris sue assignetur

Licet munificentia regis quottidie deceat eu sole lucere, 2 iugiter aliqd facere q possit lar gitas pncipis appare, hinc tn gstre debitu soluitur, q ccius pntibus sub egtate pstatur Illu strabitur pncipes dona sua, et qt

re thesauris ecclesiarum qd fame
comodis applicamus accipit enim
ut negemus assum qd solemus
custodite subiectis qui quod nobis
sanguine iungit plus metuimus
stauditi pt pro desiderio quam mi-
litat sub iudice gloria. Et ideo illus-
trem magnitudinem tuam precelso
ac apostolissimo viro Theodato mas-
sas subter anexas tot solidos pen-
santes ex patrimonio quondam
magnifice femine matris ipsius
papinne reformari congratulater
animo plenissime vendicabis. Cuius
successionis integris iuris in ea quod
papinne parte largitur de cuius fide
ac sinceritate presumimus, ut scripta
tunc reliqui supra memorati patrimonii
cum adiecta quantitate inveniatur.
Quid enim tali viro negare possumus
qui eius meliora sunt obtinere possit
obsequiis. ut si non probaret assimus
vir quem nobilitatis sue nulla
inflat elatio, modestia humilis pru-
dentia ipse equalis. Quid a nobis inveniatur
tur intendite, quam ad gloriam maxime
pertinemus, quod cum proximo consistemus.
Quapropter equissime iussioni
operam ornater impendite, dicen-
tes quem nunc sedis archarius, desig-
natas massas actoribus eius sine ali-
qua dilatione contradite, ut summa
nobis caritate sociatus, gratia pri-
us muneris reddatur acceptor.

Clero ecclesie romane

Tanto divinitati plurima
debemus, quam a rebus
mortalibus maiora suscipimus. Illa quidem sic rependit deo
qui potitur imperio. Sed licet pro tanto
munere nichil compensari possit ydo-
neum, ipsi tamen gratia redditur dum
in servientibus honoratur. Ita-
que flebili addicione causam hic
fuisse longe consuetudinis institutum
ut si quis sacrosancte romane ecclesie ser-
vientem aliquid crederet actione pul-
sandum, ad supradicte civitatis antis-
titem negocium suum deferendo curaret
ne clericus in forensibus litibus
prophanatus officiis potius secularibus
occuparetur. Accedentes diaco-
num quoque nostrum ad contumeliam reli-
gionis tanta exsecucionis acer-
bitate compulsum, ut sacerdotis eum
ipse custodie crederet mancipandum
presbiteris quoque ecclesie romane pre-
lectis causis asserit criminalit
impetitum. Quod nobis pigmenta
suenciam quam esse debemus auc-
tori displicuisse presentem, ut quod
pridem satis invenerat inser-
vire ministeriis quecumque itere-
rentur expositi nephariis iu-
ris subiacerent. Sed aliorum plec-
tenda surrepcio nobis contulit ple-
nissime laudis euectio ut causa
contingeret prestandi quod celestibus
concederet auxiliis. Atque ideo con-
sideratis et apostolice sedis honorem
et consulentes desideriis supplicantium
presenti auctoritate moderato ordine
definimus, ut si quispiam ad romanum
clericum aliquem pertinentem in quibus
causa probabili crediderit actione pul-
sandum, ad beatissimi pape iudicium
prius conveniat audiendus, ut aut ipse
inter utrosque more sue sanctitatis
agnoscat, aut causam deleget equitatis
studio terminandam. Et si forte
quod credi nephas est competens desi-
derium fuerit petitoris elusum,
tunc ad secularia fora iurgaturus
occurrat, quam suas peticiones pro-
bavit a supradicte sedis presule
fuisse contemptas. Sed si quis
extiterit improbus largitor, atque
omnium fuerit iudicio sacrilega mente

dapnatus q(uod) reuerentia tate sedi et
huiusmodi contempnat, et aliquis de nostris
affatibus crediderit pmerendum. Cum
aliquis questionis effectum decte libra
auri dispendio feriatur, que a palla
tinis sacrarum largitionum petitur et
arte per manus sepe in corati antis
titis pauperibus erogentur. Caterum
qui impetrati negotii quod sua amis
sione multetur, dignus enim du
plici pena percelli, qui et diuinam
reuerentiam et nostra iussa temerauit.
Et itaque uos quos uidicta nostra ue
nerat et ecclesiasticis uinculis constitutis
magnum scelus est omnem admittere
quod non conuersatione sclaret decet
ipse professio uera uita celestis est.
Nolite ad mortalium uota similia
et errores descendere. Mundani co
arceatur humano in eo uos sacris
moribus obedite.

Iohanni v. sublimi donat
et confirmat uoluntatem con
cessionis aui sui super quadam

Valde dignum est in domo
eis aliena seruare, quibus
nos oportet propria dona con
ferre. Quid enim de illa munifice
tia posse ambigere tamen a nobis
intelligitur te mereri, quod a nostris de
cessoribus accepisti. Confitemur itaque
alterius siquidem domini, sed nostrum es
se iudicium, et modernam principis
mentem percisse tantum uelocissi
ma largitate hic est quod domine
medorie aui nostri clementie do
mum in castro nituliano posita
obsequiorum tuorum sedulitate pro
tu, constat uoluisse largiri, cuius
dispositione secutus patricius
Tholom postea quam illi nostra
liberalitate gessa prefata domu
actu legittimo in tua optime iura
trasmisit. Quapropter presentibus
nostra ut meliorate uoluntate de
fiderium uel Tholom plenissime
deuotos effectum presenti auctorita
te corroborat, ut supe dicta do
mus patricie recordationis agnel
li in nituliano castro posita cum
omnibus ad se pertinentibus in tua
uel heredum tuorum possessione per
maneat. Et quicquid de hac fac
malueris habeas liberam potestatem,
singulis uel priuati uel publici
nominis persona inquietudine submo
uentes. Ubi et si quid esse quolibet
casu quibus inquisitione fortasse
ambiguum, hoc auctoritatis nostre
iudicio constat explosum, conuenire
nimate dicto rebus propriis et
nostra quoque auctoritate solidatis. Il
lis enim uita tibi legittima presti
terunt, nos possessionis contentem
et cuncti seculis secura conferimus
firmitate. Et ne quis for
sitan contra uoluntatis nostre in
uidus temerator existat, subemus
enim qui ex hac re quolibet tempore
uel fisci nomine uel priuati tibi uel
ei ad quem domum designatam
superius pertinere uoluerit mouere
tentauerit aliquas questiones pene nomine
auri libras tot, et frustratum suis
ausibus infamatum quod discedere.
Hic enim uoluntatis sue incurrit
inuenire sectum, qui aliquid quod non
uidetur quesisse iudicium.

Uniuersis senatoribus et cleri
cis iuxta dispositionem
aui sui antea defuncti

Gloriose domine auguste in
desideria nostra conferens
quod dinasten sibi e filium
patrem quidem uobis fa
cere disponebat, sed quem interueniente
mortali conditione nequiuit cogitata

conpetit. Hinc vobis est cunctis vota
fecit, ne tantum vir de aliquo
iam indicetur bona potuisse
sentire. Atque ideo pro auctoritate
praecipimus ut cum possessore feliciter
vivere debeatis, et quod ordinaverit
pro disciplina servanda ubi ma
xime utilitas geritur ei debe
atis in omnibus obedire, quia sic ani
mi estis moribus instituti ut et
leges libenter audiatis et iudices.
Hoc enim nostrum committit imperium quod
opinionem nostram inter gentes ampli
ficat. Si tamen geratis quae et nobis
accepta et divinitati possunt esse gratis
sima. Robustique enim animi vestri
vincunt moribus bonis. Nam
quos superna protegunt feliciter
adversarios habere non possunt. Pug
natis enim efficaciter foris, dum
in sedibus vestris iustitiam fovere con
tenditis. Ista enim duo mutua
se amplexatione consociant, ut qui
aequitatem coluerit, fructum victoriae
possidebit. Ita quae necessitas
ad iusta compellat, tunc vos et for
tes alant (?), et munera nostra
deo adiuvante ... Ita et
si cui aliquid expetendum est, speret
potius de munificentia principis
qui de prosperitate vestra quae nobis
praestat quod Romani quieti sunt, quam
dum certa nostra dictat nostra do
natiua multiplicant.

Salomi et Florentiano viris domalibus ut affligat cos dapnis et penis

Serenitas publica sic
ab inquietibus vacat,
ita nunc est ut in scele
ratis operam sine dis
tinctione impedat. Nam non sit

vim inferunt medicum diversa me
rita personarum. Morbi ipsi dissi
milibus curis sanantur. Liberalis
nam aliis cibus aliis ferrum
revocat sospitatem, et pro qualita
te passionis perceptum inferunt arti
ficis. Et ideo devotio vestra per sanc
tum territorium ... exerceat.
Et si quos Gothorum aut Romanorum
in direptionibus possessionum se
miscuisse repperit, secundum sui qualita
tem et damnis affligatur et
penis. Nam quiuis plectendi sunt
qui nec admonitionibus iustis nec
oboedientiam esse ... principis
crediderunt. Etenim maior ambitio
est nobis domus ita velle servare
ne concedatur bonis ... vel qui
saltem sua vita securitate ...
perfruatur.

Colosseo v. il. ut discutiat causam super occupatione agri

Permovit serenitatem nostram
conquestio ac venerem do
lenda conquestio, quae sibi
...tione ... agellum
quod Fabriciola nominatur tunc pro
peculio ... ablatum ...
tes nec res suas repetitionibus
inminent, liberis sibi conditionis
ultro servitutis inponi. Atque ideo
ingenuitudo tua detectis obscu
ta partibus praefatum ... iubeat ad
esse iudicio, et omni inter partes vita
te discussa iuri consentanea et
aucta nostris moribus proferre ...
Nam sic grave est de suo domnos
iure cedere, ita nostris est ... inimi
cum servitutis iugo libera colla de
primere. Moneri iure si competit
proprium reddatur invasa. Ista tamen ut
praedicta legitima disceptationibus

non desistat. Cesset violenta pre
sumptio, ut tantum iudicatis cogitet arbi
trio, et aut quietos servos cum re
bus sibi competentibus possideat, aut
probatos liberos, indempnes utique
atque integros derelinquat. Sufficit
enim quod ei relaxamus penam quam fate
presumpsit iniuria.

Honoratis possessoribus P[ar]mensis civitatis

Dignum est ut libenti animo
faciatis, quod in vestris urbibus
nostre utilitate cognoscitis.
Nam quod pro sumptu debetur aque
ductui, tepediose nobis constat offer
ri. Civitatem siquidem magna diutina
siccitate laborantem, iuvante deo, dignum
aque nostre saluberrima unda rigavit.
Cum nunc studio nostro cloacarum ora
pandatur, ne profundi obiectione
tardata, receptamus unda vestris
edibus illidatur. Et quos debuit
sordes abluere, casus nobis cogatur
inferre. Cui operi ergo vos urgere
debeat civium amor, virum spec
tabilem Genesium preposuimus imminere,
ut et nos ad meliora provectus
si que iussimus gratanter efficiatis.

Genesio viro senatori super eodem et laudatur aucta

Ad ornatum civitatis aquarum
nostre, atque operis forma
dignaque decet augustum regia
largitate construxerit. Sed nihil
prodest aquarum copias urbibus commi
sisse, nisi nunc providatur clo
acarum oportuna digestio. Munde
vite humane omnis est ita salubritas
continebitur, sicut quod ore cibus suscipit
alia parte corporis relaxatus effude
rit. Et ideo sublimitas tua princi
pes municipes convocet, faciat opi
ficem instanter, quatenus antiquos cuni
culos sive subterraneos sive
que inquinant marginibus plateas de
ligenter emundet, ut cum sollemnit
optatus nobis liquor influxit, nulla
abiecta letaminis obiectione tar
detur. Cada grata unda non est
nisi que iugiter influit et visa se
abscedit. Illa enim que pulcre rivis
excitata videtur quam deformis est in
lacunis. Palam enim nec visui grata
nec iunctis accomoda. Eleme
ntum pulcherrimum quidem sed cum in natura
li puritate servatur. Sine hac
agri squalent, urbes anhelant,
siccitate fatigantur, ut merito antiqua
prudentia quos a civitate conspexit
segregandos esse iudicavit, aquarum
interdictione puniret. Curam ergo
tam utilissime rei omnium debet studere
conspectus, quia civis animum non habet qui urbis
sue gratiam non teneret.

Severo viro venerando de civilitate amplectanda et amenitate rurali

Cum te perfectorum consiliis lau
dabiliter inherentem omnia
didicisse credamus que
ad rei publice statum perti
net componendum, maxime quomodo iusti
tiis eruditus pulchra esse facie
civitatum, quod splendorem probat esse gaude
tur. Sit enim et in illis splendeat
libertatis ornatus et nostris ordina
tionibus necessaria serviat effectus.
Feris datum est agros silvasque
querere, hominibus autem focos patrios
super cuncta diligere. Dulces ipse congrega
tim volant que inopia volutate
initescunt. Canori turdi amant
sui generis densitatem, strepentes
sturni compares sequuntur indesinenter
catervas, murmurantes palumbi
consortia diligunt concordantes, et quoque
ad simplicitatem pertinet vita advenatos

qbus no refutat. Non aimosi
accipitres aqle venatrices et
sup omes alites audacia iturtes
volatu solitarios gaupsiut qd
raparas insidie mora quotidia
no reqrut dimbunt eni aliqi soli
arie qui pda cu alio no desidc
rant inveire hic mortaliu vo
lutas pleruq; detestabit e que
gspectu hoium pbatur effugehit
pt de illo aliquid vaat credi cuius
vite testis no pt iveiri. Reddeat
possessores et civitates bruti i cavi
tatibus suis. coloni sunt q agros iugi
ter colut. paciatur se a rusticita
te dimissos qbus et honores dedim9
et actiones publicas pbabili esti
matione gmisimus in ea pfecti
felici regione, ubi affatim veuit
in elaboratate dunae. Ceres
ibi multa fecunditate luxuriat
pallas eciam no mima largitate
gaudet. Plana videt pascuis
fecundis erecta. vindemiis ha
bundat multifariis. aialium gregibus
Eqz eqmis maxime gloriatur
armentis. merito qm ardetis tpe
tte e vetum silvarz vt nec mus
carz aculeis aialia fatigetur
et herbarz ppt virentia saciata
tibus explentur. Videas p ca
cumina montium rivos ire purissi
mos et gsi excedicto p fluat. sic
p alpiu sima decurat. Addit
q utroq; latere maxima copi
osa possidet frequentacoe gmer
cia. ut et ipsis fluctibus afflue
ter exuberet et pegrim peni
vicinitate gpleatur. Vivunt il
lic rustici epulis urbanorz me
diocres at habundatia potecaui
ut nec mima ibi fortuna copiis
pbeatur excepta hac q pri
cia civitatibus nolut incolere

quia ut in agris suis se latent
omis diligit. Quid pt tantos
vios latere scis desertatos.
pueri liberaliu scolarz gnetum
gqrut et mox ut foro potereint
esse digni stati rapiut agresti
habitatione vestiti. psiaut ut
desistat. cruduit ut negligat
et cu agros diligut se amare
no norut. Quetat eruditis
ubi possit exsiste gloriosus. pruides
frequentia non respuat hoium
in q novit se esse laudadu.
Alioqui virtutibus fama tollitur
si carz multa i hoibus nesciatur
ita qle e despectum deserere
frequentia civium cu aliqs quoq;
aium gipatom huane se videat
velle misceri. Mortaliu eni pe
natibus fiduciaalit nidos pspulo
mena suspendit. et mt comea
cu teras pullos initeit trepida
ffedu q mes e nobilium filios in
desolationibus educare. cu freque
tacoi huane videas alites
sua pignora gmisisse. Reddeat
g civitates in pstinum decus. nllus
amenitate ruris pponat menib;
bus aliquorz. Quo pt in pace re
fugi p q opz bello ne vastet
assumi. Cui eni mig gta no
bellum videat occlo. cu no affec
tuosu sit cu paribus misce simoc
forz pete honestas artes inqre
causas ppas legibus expedire.
Interdu palemodiatz talorz
occupari ad balnea ire cu so
ciis pradia mutuis apparatibus
exhibere. Caret pfecto omibus
his q vita suam volt se hec
cu famulis. Eqz ne ultiq i canct
gsvetudiez mes alit imbuta
labatur. Datis fideiussoribus
ca possessores et curiales sub

estimatore vitium pena imposita
puniatur animi parte maiore sui in ciui-
tatibus manere, quos sic constat delegerit.
Sic fiat ut eis nec ornatus desit
civium, nec voluptas denegetur agrorum.

Severo v. senatori describit quendam locum in quo mirabiles aque defluunt

Dum Nymphadius vir sublimis
per causis suis ad comitatum
sacratissimum festinaret, itineris
longitudine confectus, animalia fessa reparare
contendens, ad fontem Arethusae in Scilla-
cino territorio consistere elegit ponere
mansionem, eo quod ipse locus et pascuarum
ubertate fecunda sit et aquarum innunda-
tione pulcrescat. Est enim ut dicitur
supra decollum super maris arenam
fertilis campus, ubi fons fastigatur.
Dices tamen virgultis in corone spem
riparum suarum ora contexit, domus quoque
admodum et arundineis umbris et aquarum
ipsarum virtute mirabilis. Nam cum ibi tacitus
et studiose silentio quis ad-
venerit, aquas fontis irriguum re-
cepit sic quietas, ut in more stagni
non tam ire quam stare videatur.
at At ubi quecumque tussis emissa fu-
erit, aut sermo clarior fortasse pro-
venerit, nescio qua vi statim aque ibi
gravitate profluunt, ut illud quasi ebulli-
re videas: similiter excitatum ut pu-
tes aquam rigentem subito se alle-
suscepisse fervorem. Dulci hominis
tacita loquela strepitu et fragore
rudes, ut stupescas sic subito per-
turbata quam nullus tactus agitavit.
En nova vis inaudita: perfectas
aquas voce hominum commoveri et quasi
appellatas respondeat, ita ut hominum
sermonibus provocate nescio quid
sibi innuere credas ibi aliquid
ad prostratum sermone questum quod contes-
tatum magno strepitu sibi videatur.
Elegit quidem non nullus sonorum varios
statuere miraculis, ut alius potatus aquas
libus reddat vacuum dolore, alter quos
grecos albos efficiat. Munda in secreta
durata suscepta ligna condiat.
Sed haec eis nulla ratio comprehendit,
quia super intellectum humanum esse confi-
tetur, quod tamen rebus naturalibus applicatur.
Sed ut ad querela supplicantis gratanter
redeamus, licet tu mansione supra-
dicta Nymphadius habuisset, insi- sibi
diis rusticorum abactos sibi asserit
caballos, quod lege non decet morum
temporum disciplina, ut delectatio illius
loci tali dampno reddatur horribi-
lis. Quod vivacitate tua diligenti
tesem examinatione discutere
et depulsato meo auctoritate
et de legibus visa est iustitia tollegis-
se, ut more ipsius fontis sicut quod
actum est videatur vlasa. Peccat-
rices summo silentio teneantur
in suis latibulis quieti, dum mox
executor intercipit eorum corda
trementia, in voces prosiliat et sit immu-
tatione terribili confundatur. Sicut
aquas prorsus ora sibi iubet dedis-
se penarum. Sit ergo in eis competens
vindicta, ut loca sit prima, invitet
studium commeatum disciplina, ne
latronum excessibus minetur terre
miraculum, quod sic letificatione constat
inquisitum.

Severo v. senatori describit amenitas cuiusdam campi in quo innumeri negociatores conveniebant

Sicut incognita velle nosse
prudentis est, ita aperta
dissimulare dementia
est, eo presertim tempore

cum noxia res ad correctionem possit
celerrima pervenire, consequens est
quidem probatione didicimus quen-
tum esse Lucanie quod prisca superstitione
Locatea nomen accepit et quibus
sit aqua nimio candore perspicua.
Et ibidem negotiatorum facultates
hostili deceptione laceratas sepis-
sime persuasionibus illicitis rusticorum
ut qui ad natale sancti Cypriani re-
ligiosissime veneratur peragendis
mercimoniis quod prius solacium
civilitatis ornaverat, egentes rustici
naves que discederent. Hoc nos
simplici ac facili remedio cre-
didimus corrigendum, ut spectabi-
litas vestra predicto tempore una cum pos-
sessoribus inhabitatoribus etiam atque
conductoribus diversarum massarum
quete quiescendum anticipata
cautela debeat preparare, ut atro-
tis sancti reos inveniat quos pena
consumat. Sed si quis rusticorum
vel cuiuslibet loci hos causas ne-
quam inde litis attulerit, mox ipsa
in via comprehensus fustuarie subdatur
protinus ultioni, et pompatice ma-
la vota corrigat, quod prius occultis
facinus cogitatione tractabat. Est enim
conventus iste, et nimia celebritate
festivus, et cunctis provinciis val-
q̃ de proficuus. Quicquid enim precipuum
aut industriosa mittit Campania,
aut opulenti Bruttii, aut Calabri
peculiosi, aut Apuli idonei, vel ipsa
potest habere provincia, in ornatum pul-
cherrime illius venalitatis expo-
nitur, ut merito tam ingentem
copiam inducies de multis regioni-
bus congregata videas. Enim illic col-
lucent pulcherrimis stationibus latissi-
mos campos, et de amenis frondibus
contextas subito momentaneas do-
mos populorum, cantatum letatumque

discursu. Ubi licet non conspicias
opera menium, videas tamen opima-
tissime civitatis ornatum. Presto
sunt pueri atque puelle diverso sexu
atque etate conspicui, quos non fecit
captivitas esse sub precio, sed liber-
tas. Hos merito parentes vendunt
quia de ipsa famulatione proficiunt.
Dubium quippe non est servos pos-
se meliorari, qui de labore agrorum
ad urbana servitia transferuntur.
Quid vestes referam innumera
varietate distinctas? Quid diver-
sis generibus animalia intere pigriorissima
ubi tanta cuncta taxatione proponuntur
ut quilibet emptor fastidiosissimus
invitetur. Sic de illo commercio
nemo ingratus redit, sed cuncta proba-
bilis disciplina componit. Est
enim et locus ipse camporum ameni-
tate distentus suburbanum quod-
dam Consiliatis antiquissime civitatis
quod a conditore sacrorum fontium
Marcellianum nomen accepit. Hic
erumpit aquarum perspicua et dulcis
ubertas, ubi in modum naturalis an-
tri absidis fabricata concavitas
sic perspicuos liquores emanat, ut
vacuum putes locum, quem non du-
bites esse plenissimum. Hic per-
lucida usque ad fundum patet, ut
aspectibus tuis aerem potius appa-
rere indices non liquorem. Emu-
latur serenum diem aqua subtilissima.
Nam quicquid in imo geritur, inof-
fensa oculis claritate monstratur.
Colludunt illic gregati letissimi
pisces, qui ad manus possessorum
sic intrepidi veniunt, tamquam se no-
verint non esse capiendos. Nam
qui illic aliquid presumpsit efficere
mox penam divinitatis agnoscitur
excepisse. Longa sunt illius fontis

memoranda describere vetamus
ad illud singulare munus sanctum quod
miraculum. Illa enim die sacratae noctis
precem baptismatis cepit sacerdos
effundere et de ore sancto sermonum
fontes emanare, mox in altum
unda prosiliens aquas suas non
per meatus solitos dirigit sed in altitu-
dinem cumulum quem transmittit erigit
brutumque elementum sponte sua et quadam
devotione sollempni properat se mira-
culis ut sanctificato maiestati possit
ostendi. Nam tum fons ipse quamquam gelu
tegat, copiosa tamen tranquillitate pos-
sideat, aliis duobus terminis tres-
tere, quos nunquam preter illud tempus con-
suevit occupare. Magnum stupendum
quod miraculum fluenta labentia per-
ad humanos sermones vel stare
vel crescere, ut eis credas audi-
endi studium minime defuisse. Consignata
venerabilis omnium sermone fons iste
celestis honoratur et lavacra Iordanis
sunt. Ille enim baptismatis prestitit
hic sacre misterium annua devotio-
ne custodit. Quapropter et reverentia
loci et utilitas est rei dare debe-
mus plus sanctissima patrem. Quamobrem
auctorum iudicio sceleratissimus
habendus est qui talium dierum gau-
dia temerare contendit. Rele-
gatur penitus et ponatur ista que
diximus ut tum excesso multa
nimie creditur excedendi li-
centia non queratur

Tituli Noni Libri

Gilderico regi wadalo-
rum Atha. Rex
Edictum Athalarici regis
Bergintino v. co. Patricio
habundancio preposito

Episcopis et honoratis
Primisceno
Lupto presecto
Dexinii vir illustri Comiti
Universis gothis sive Ro-
honoratis possessoribus
et defensoribus Siracusane
civitatis | curialibus
Gilde v. sublimi comiti
Victori et Gilisto viris senatoribus
Iulie v. iusto comiti Primoy
Iulie v. iusto comiti Siracuso
Iohanni pape
Salucetmo v. il. prefecto urbis
Saluaco v. il. prefecto
Edictum Athala. regis
Senatum urbis Rome | ducibus
ad universos provincialium
Paulino v. il. consulari
Senatum urbis Rome
Senatori populi
Senatum urbis Rome
Childerico regi wanda-
lorum ut remictet quod aut cogi-
ta ipius quingestura neca
| tradidit

Perissima enim
sorte constringi-
mur ut quos
an dulces
parentes dixig
mur eis tales
amarissimas

imputemus. Quas nec potest re-
linquere qui pietatis monimenta non
sentit cogitare. Primus enim nescit
dive recordationis Amalafridam
generis nostri decus egregium violentum
apud vos recepisse lucis occasum,
et quam prius dominam habuistis dominatum
passi non estis vivere. nec privata
licet si vobis suspecta parentele eius esse
videbatur, remitti ad nos debuit
honorabiliter quam magnis supplicationibus
expetistis. Parricidii genus est
ut quam vobis fecerat affinem
regis coniunctio, nephandis auspiciis
in eius nos interitum instrueretis.
Quid enim mali a suo coniuge
relicta promeruit, si successio al-
teri debebatur? Numquid feminam
eo abitu potuit invenire? Mater
communione loco debuit que vobis reg-
na transfudit. Hanc etiam nobilita-
ti vestre fuisse adiectum, si inter
Hastingorum stirpem retinuistis
Amali sanguinis purpuream dignita-
tem. Hoc Gothi nostri ad suum
potius opprobrium intelligunt fuisse
temptatum. Nam qui domine aliene
gentis intulit, omnino eius putatur
visus est despexisse virtutem. Cum
nemo quod resistendum credit, pu-
tat esse temptandum. Et ideo morali
racione commoniti per illum et illum le-
gatos nostros, viris prius a vobis
expetimus equitatem, spectantes
qualis excusatio tantis casibus affe-
ratur. Nam et si quid habet nego-
tii in tali persona fuisset creatum,
nobis debuit intimari, ut et nostro
iudicio pateret que se pessimis acti-
bus miscuisset. Restat ut naturalis eius
fingatur occasus. Impossibilia
non dicimus. Nova vero quecumque
Illum et illum atque illum tra-
dito per quos res facta debeat elucere.
Sit in eis totius cause abso-
luta probatio, que sine bellis sine
cede aut nos efficiat placatos
aut vos reddat obnoxios. Sed
si creditis esse contempnendum, nec
vos ad tractabilia iura convertitis,
condicione invite pacis absolvimur,
quia lesi federis vinculo non tenemur.
Vindicet nunc superna maiestas
scelus quolibet arte commissum,
que ad se clamare impiam
cedem fratrum sanguinis perficit.

Edictum Athalarici regis contra grassatores curiales et pacem patrie impedientes

Omni reipublice statui
et generale cupit stare
fastigium, ad universa
debet esse sollicitus, quia
non est salus in corpore, nisi qua
et membra potuerint obtinere. Un-
icuique enim vinculo compago tota
concutitur, et tanto quecumque est
ut unum solum ubique credat.
accipi, cum illa ceperint condolere.
Respublica siquidem non est unius
civitatis cura, sed totius regni provi-
sa custodia. Quapropter si quid
extra minuit, in origine dis-
pendia sequuntur. Unius enim lesio
nunc est cui aliquid perit. Et ideo
dispersio civitatum provinciis nos-
tra sollicitat, ne promissa longius
mala nostra possint gravare pal-
latia, arborem qua florere videt
qua summa concupiscit viditate
letari, subterraneo situ ariat
scatidique recedet in superficie, quod
contigerit in radice hominum quam soliti
consularitate maturitas decorat

Si visceribus famem illius quam
senciat lesionis Sit regimi
nis d' integerrimum, si nusqua
fuerit imminutum, hoc sic potest
cum vbique submouet' effrenata
licencia, nec datur ausus menti
maligne, sub abhominabili libertate
peccare Curiales quibus a prin
cipa sollicitudine nomen est gra
uissima dicunt' infestatione grassari
vt quasi eis honoribus tam delegatum
ad iniuriam pocius videatur esse per
ductum, O nepharium scelus, impor
tabile malum, qui debuit rei pu
blice seruiendo proficere tunc libertate
sua cum fortunis videtur amittere
Quocirca edictali programmate
definimus vt si quis versatus
fuerit aut in iniuria aut in dispendio
curialis, vt aliquid ei prestet quod
iussum fuit a nobis vel ab aulicis
quorum interest priuatis imponere
fortasse presumpserit, aut detrimentum
librarum auri dispendio feriatur
Ipsi autem aliquid tale presumet condonandi
quia si facultas vindice consulitur
non suffitit prefustuaria supplicia
laceretur, vt reddat debitum
penis quod non potuit compescere
pecuniis Ita tamen ut quod pro publica
vtilitate fuerit delegata, ingenua
sollicitudine compleatur Quam plus
incipiunt debere, quos alienas
iniquitates non permittimus sustinere
plebs curialium, vnde nimium
mediocribus parent insidie
nullus illicita emptione peruadat
quod contracta dici non potest nisi quod
de legibus venit Circa saio
num et militancium molestias in
dicamus protegatur auxilio Ab ipsis
quoque moderatoribus eos iniquos vi
sitauit auctoritas Cum grauius

plectendi (?) est si ille cum delegit
auxilium preces inferre detrimentum
Erigite colla depressi sublena
te animos malorum sarcinis ingra
nati cum ... studium recuperare que
vos male consilians amisisse Vni
tuique cum vrbe sua respublica
est administrare ciuitatum sub con
sentanea voluntate iusticiam
Ordines vestri equabiliter viuant
Nolite grauare mediocres ne
vos merito possint opprimere poci
ores Penalitatisque pocius est, vt
vniusquisque in se recipere possit
quod in alterum protinus exercerit
Viuite iuste, viuite concorditer,
Quam vix gaudentes quisque in illos
excedere, in quibus culpas non potuit
inuenire Brutes moralem ho
minis concordia serue, mitis nullus
primatus querit, quod ingenuitatis ambitus
non habetur Vigilant vicissim
quoniam se cautela custodiunt, ipse
pastus aliquis est, sic horror nullus
admittitur dum omnia racione seruatur
Sic et volatus varia equalitate dis
ponitur Vltima fit prima et quod
primatum tenuit post esse poste
rior non recusat Sic quadam
racione sociate sibi sine regibus
obsequuntur, sine dominatu parent,
sub rectore famulantur voluntate
seruiendo libere sunt, et inuicem
se ~~...~~ diligendo muniunt
Quarum morem suscipientes rerum
naturam quietes pollicita quidam
melioras esse commemorat, quas
timido affectu viuere consuerunt
Hos si vos imitemini omnes a
vobis priuatum calumpnias exclu
detis, nam vos quod etiam vota respicia
tis habebitis per leges priuate in cunctis

ctis, non cum incessu vobis curia concessit augustalem, nomen meruit appellatur minore senatu tirones quod votivas ac insita civitatum. Quid in ista appellatione non habetis aut potentie aut honoris, nam qui senatui comparatur, a nullo genere dignitatis excluditur.

Bergantino v. c. comiti patrimonii

Si labor omnis assiduus adeo diversis exigit fructus ut aurum argentumque sollicita comparatione mereatur, cur non ipsa diligenter exquirimus que possidere alia videbamur. Italia dives inferat nobis laboriosos fructus omnis provincia acquirit, ubi metallum fulvum reperitur. Nam quid inter terre multiplicem fecunditatem lassati, si ipsa magis pretia in ea poterit invenire. Feminea nobis usualiter natura industria suffragante concedit, passim se vina confundunt, metallum vero proditur ut studiosius expectatur. Quapropter ad massariam rerum nostrarum in Bruttiorum provincia constituta magnitudinem tuam inventionem tantarum destinare, et si ut ab artifice Theodoro dicitur memoratis rebus terra fecunda est, officinas sollemniter institutas more in sua peragatur, intret consito artis in penetrale telluris et velud in thesauris suis nata locuples inveniatur. Cameris enim ingeniosa perspicacione revolutis talpium ac imitantes itinera fodiunt quae illis ante patuerunt. Sic ambitio nichil relinquit absconditum nec ubi intenditur sustinere possit domum. Intrant homines caligines profundas, vivunt sine prospectu, exulant a sole, et dum sub terris compendia querunt, non numquam lucis gaudia derelinquunt. Qui pedibus suis semitas operose manibus offerunt, quibus tandem ars vita felicior est. Intrant egentes, exeunt opulenti, sine furto divitias rapiunt, optatis thesauros sine invidia possidunt. Et soli sunt homines, qui absque ulla inundatione pretia videantur acquirere. Mox enim ut proprie luci fuerat restitutum, minuta quaeque commoda destinctis sub aquis a generante terra separat ac fictilibus recondita iusta fornace decoquunt, donec solvatur utiliter in liquore, tunc nos de flamma venientes tam diu igne depurgant, quousque pallidum sui perdant quam terrarum sordes ne repent abscondent. Vivat nam dum ea meliorat industria, pulchrior est dum assurgit, potior dum decoxit. Quod tamen restat ad pretia, quanta sint sinceritate mutata. Origo quidem nobilis sed de flamma suscipit vim coloris, ut magis credas inde nasci, cuius fulgitudine videtur ornari. Sed tu auro tribuat splendidum ruborem, argento confert albissimam lucem, ut mirum sit unam flammam tradere quod rebus dissimilibus possit aptari. Proinde quicquid ad fecunda spectat artis pretia primum cognoscatis ornamentum vera prestiterat. Ut et terra Bruttiorum ex se tributum quod dare possit inveniat, que frugibus copia luxuriat. Debet enim

vt int tata boa nec illa desit q putatur esse ppria Cur cu lateat pre vsu qd honestu pt esse gpendiu Aurz siquid qre p bella nephas e p innocen pidia p ciuitates obprobriu i spa vo na iustitia honesta vo est lucru p q neo leditur z cu acquit qd a illis adquit domis abrogatur Gryffes aurz iugit legiunt effode atq hi metalli i spectione gaude cu q tni no e ambita lucri cupiditatis tinie non dicut attendi Cu q que ois acta in qlitate pposita e z non e vituperand qd nlla fuerit volutate lasciuu Cur g sedula o pacione gtinu istq indra no pauescut qd atq dicitur a time libatur

Habundantio ppo

Elix gtela est sito qn leges pietate supat Et bta gdicio subiectoz si gfistut illu alys miserie que z sibi optat esse ppicium Nescis cu ad aliud cruales leges sanctissime legauerut nisi cu illos soli pncipes absoluent indulgentie pcomia repiret ht est vbi diuq adisu sua iudicia amabili gtatoe gsentit qi et hoc hocipm qda iusticia Cut q pmis d districtionibus tetrmo minie teneatur Nam z iste quidem honorabil ordo e milicia tandem solue q ipace laboibq pbat esse Cum alis cu s nlla valitudine corporis gtinetur ad solas deceptoes cepponitur z tum adesse meliu e pdeit si cu gtigat defectu vibq inuenie solas quippe t absenti

p que no poterit impatia gpleri Nempe cu ciuitas multiplici nostate letetur non videt polsi crpitus pauco pdidisse Repleuimus Cum gyr illustris magnificentia tua aggeratur vxore caponari viri disertissi in lucania fuisse qd vetis pcima gstitutu filiosq eoz de albo sui teme fecit diligent abradi ut vetua posteritas nescit fuisse qd vetat abige Ea alumma vero psumitur vbi alig pbato notetur Unde inpossessione imo penitq tolleretur passim indefiloming molestias quas ipi alys ingerebant attributa cu poena haberut satie gpulsoz horrebut a ptate iussi plus verisse nesciebat z votiua ingratia fatigati formidilo delegata capud p q antea timebatur Nam circa pte bois moribq vixisse pbandi sut pcauiut int illos ociosi viue quoz se no gfistut odia meruisse aliogi no vtique patent sub illis esse quos se gfistebat malis actibq meritasse strat g biffo pncipali viuat remissa pate tranquille q fuerit in actionu suaz qlitate gpoit

Episcopis z honoratis

Possessoz territory vrbi querela gpetens pp tpozis necessitatem quoruda cuiud suoz sterrribile sustine seuitiam Qui pmo te pannicy ges coem ta in pssas redige study spectantes ciuitate mediocribq graue vt piuis spondibq detesta tm

inferat nuditate qui honesti
pendio constitutos rogantes osten-
dunt quod se spoliare posse confidant.
In necessitate siquidem positum
dicere pro nulla conventio est. Du-
plicantur quippe indutum ne possit
aliqua tarditate percelli. Hec ergo
vota dampnantes, presentes directis
portitores, ut sive Gradu sive
in aliis locis frumentorum quan-
tita potuerit inveniri, tantum
sibi unusquisque dominus familie
sue retineat, quantum se expedire
posse confidat. Reliquum prelata-
tibus vendat presentibus suis tractorum
gerulis qui ad eam rem destina-
ti esse noscuntur, moderata tamen pro-
portione que cum constiterit a presentibus pro-
vincialibus comparasse, ut nec nimium
queratur qui emit, et aliquo compendio re-
foveatur ille qui distrahit. Quia
frequenter liberis animis implete que
iussa sunt, quod nobis debetis in hac
parte compule mente, ne dum tarda-
tem nimiam queritis, scelestum
vobis aliquid potius, quod absit,
optetis. Hec quippe quod venditorum
sibi imposita generatur, serviat liber-
tatem in tempore non requiri, si id
boni ingenii magis esse si non fecerit
credere. Vendat itaque sub iusta
ratione qui distrahit se constituit
operatur laudem propriam, si distrahit
item faciat esse premium quod bo
et iubentis si iustitia imponatur
invitis

Premisemo Athala Rex

Cum diutinis laboribus
ceciderunt, ita te imbecil-
litate corporis assidue que-
rimur sauciatum, ut nec ad
famam militie perpendam posse
ordine ad quam constat te voto pa-
triti festinasse. Metuens ne per
absentiam tuam ab ipsis pene fau-
cibus dulcissimos fructus tibi videas
auferri, postulasti etc ut algentes
corporis incitate constrictus. Baianum
lavacri sanitate leseris dignum
preme quod inter prima fuit presentem
ut sicut confectionis mentis spem ita
tribuat et supplicantibus salutem. Concedi-
mus ita te a vinculo emolumenti in-
terioris absolvimus, et prudenti
lavacri munere sublevamus, ut
primum mentis gaudio recreatus
facilius membrorum recipias pos-
sibilitatem. Rationabilis siquidem tua est
agendi datum lectorum, non fac illud
quod gaudere senatum est. Perge igitur
ad amenum recessus, perge ad
solem ut ita dixerim clariorem,
ubi salubritate aeris temperata terris
splendior est in natura facit. Illic mi-
raculis alta cogitatione perfusis
tua archana mundi mens huma-
na colloquitur, nec admirari
desinit quod ibi agere posse confidat.
Primum veteri fluenta maximis
deliciis esse completa. Tot porti-
bus prudentia terrenis finibus
intermissos, tot insulas nobi-
les amplexu pelagi dotatas,
deinde intus invicem stagnenti
mare ubi ad voluptatem hominum
vita regitur ostreorum. Industria
quod mortalium fecerit ut res alibi
fortuita ibi sibi appareat copia.
Cernitur ibi motibus maritimis
maximi tamen detegere conspecti
terrenis spatiis in vestibus eius
terra promota est. Vide lenaque
greges piscium ludunt. Clamat
alibi industriosis parentibus

copiose delicie captivum teneat aquatiles greges, qui ubique pro libertate vinaria sunt. Adde quod tam amena est suscepta piscatio, ut animum curiosum quorumvis intuencium pascat aspectu. Magnum est enim gaudium desperata cepisse. Sed in quibusdam rebus gracior est plerumque amenitas ocii quam utilitas captionis. Sed ne longius evagemur, nil importunas gazas inquisitas credit, tunc ocia Baiana prestant. Hiis itaque delitiosa excitatione saginati ad pulcherrima lavacra contenditis, que sunt in miraculis plena et salutis qualitate preciosa. Illa est siquidem omnia fabricata noscuntur, nobilibus certe misteriis exhibentur. Fornaces ibi non robora quercina succendunt, cessante flamma perpetuus calor operatur. Illic globi fumiferi nesciuntur, aura est purissima que ministrat vapores, sudores provocat, provocat dulcis anhelitus, et tanto a ceteris balneis saluberrima inveniuntur quantum ab humana industria remocior est natura. Videas illic undas perpetuis fumare cuniculis, que ita videntur lavantium explere desideria, ut humana non credas studio preparatas. Credat corallia Pelasgi laudata super opimo assurgat induta marmoris dealbatis candore fama completior. Quid multa? Cum per eos sic animus non fruatur optatis, Baianis littoribus nichil potest esse prestancius, ubi contingit et dulcissimis deliciis vesci, et inparabili munere sanitatis compleri. Fruere igitur bonis nichilominus expetitis utilis beneficiis, ad tua alimenta pervenies Baianis remediis concipe spem salutis.

Reparato preposito

Post primi clarus administraciones hoc conferat posteris eminentissime dignitates, dum melius acquiescat ingenium cautius intra estimacionis sue. Cum quidam honestas ambitus est quod seipsum tempore velle promovis ante noveris addicere quod pastores doctoribus eruditi opinionis gracia delectentur augere. Nam quanto se unusquisque melioribus cognoscat artibus studuisse, tanto amplius contradictio presumit appetere. Audivi itaque illustris recordacionis genitorum tuum respublica sensit Romana diligencia. Continue siquidem largicionem possidens fuit cum virtutibus pastoris pretoriana egit integerrime dignitatem curia reparavit, pauperibus ablata restituens et quia liberalibus studiis fuerat vir politus, placere non omisit industriis. Cum naturaliter possit commendari bonum ingenium est cum rebus accedentibus non videtur ornatum. Sed hoc quantum est ad tuam noticiam litterarum doctrina splendet, quos ab imperitis discreverint, sapientibus certa societate coniungit. Cui prefecturale est ordinacionem gratuitum, que est obscurius nolentes facit. Crescit quidem parentalis meriti tuis quod in affinitatis gratiam te illis est elegit, que se coniungit de integritate sui iudicii predicavit moribus quantum consciencia singularis quod sese suis moribus et actionibus conquisivit et sua fecit probitate laudari. Qualem ergo suo sanguinem estimandum est sociasse, quem ingenii imperium ut honorem se decreverunt adiungere. Et ideo licet primus venias ad honorem, pro tanti viri

iudicum inceptum est tendere non proba-
tur. Ita si nullis tibi surgentibus
in ceteris causis placidas animas
perveniens ... mag ... pro
corum iudicia non sequimur. Sibi
si studiose se sibi prestitit esse
qui in aliorum actibus suscepit esse
dixit. Atque ideo quod feliciter dictum sit
per indictionem illam urbane tibi tribui-
mus insulas dignitatis, ut secundum illo
ordine primus, ita clarus in multorum
laude ... Superest ut quod clarorum
ordo offertur quod in illa civita-
te pagina que iam sibi iudicem pla-
catum facit, si illum senatum tante
benignitatis offendit. Quid
sit maturitatis prudentie in
ordinibus ... estimatione consulis
cum primeva geminat mox ut a-
dolescentie preces boni adolescen-
tia illic inchoat, a maturitate
consilii tractat iuvenes cum modes-
tia senum. Sibi morum pondus in
fide permittitur, quod vix alibi cer-
ta etate geritur. Talem quoque te hi-
ta moderatione tractabis, ut cum
tot preces ad tuam vocas, dignam
ante illos sententiam tue voluntatis
aperias. Nimis quippe arduum
est tale aliquid inter illos dicere
quod negat tantis prudentibus displi-
cere. Nec eo quoque non unius dignitatis vir
estimandus est qui ab illa curia docto-
rum bonum potuit referre iudicium.
Ita si consuetum est ut sub caritate pote-
statis quid illi gaudium provenire
possit, que tot nobilium vota
laudaverit. Iustitiam de lege
oppressis te dignatur impende,
redde laudes posteris tuis quod
tu a melioribus accepisti.

Desensori ... Comiti

Propositi nostri est honestos la-
bores palma remuneratio-

ornare, ut mansuetudine quam provecti
gaudet desides mordeat, nobis
imputare possit quod clementissimi
iudicium nostri operis premia non inveniat.
Atque ideo illustrem magnitudinem tuam
ad Dalmatiarum atque Suavie provin-
cias ibi credidimus destinandum
ut utrasque pro utilitatibus nostris esse con-
gnoscas, equabili ordinatione dispo-
nas, simulque nobis devotionem
per tua iustitia facias esse gratissimam.
Cumque duorum laudibus applicatur
cui se probabiliter tractat electus.
Nota certa aliena pericula incor-
esto quam feceris, et non indiges ad-
moneri. Quid enim est quod de tua
conscientia actione debeat dubitare,
quod ipse principis adiunxit sub bona
credulitate cognoscens. Eo dummodo iam //ap
debitum est prestare velle illi quem
scias te fuisse laudabile obedi-
entibus enim nil iuste cuiusquam indul-
getur, et quos semper meliores
bonorum indubitanter eius dominio per-
venire assentimus. Etas quidem tua per-
ventura est, sed acta quam maturior.
Quid enim non suscipere valeat
in qua et iuventus incomprehensibilis fuit
Sed hoc in domini avi nostri regno fe-
cisti, nunc etiam demonstra ut temporibus
nostris reservasse videaris quod
prosperitatis adduceres.

Universis Gothis sive Romanis

Exprimimus nobis deo
prestante concessas cle-
mentias tuis regimus destinare
quod sit acrius prediti et iu-
stitia gloriosi, ut absit a vobis
et externarum gentium metus et calump-
niosis non pareatis insidiis. Quam
non unquam est malum bellum vitasse
quam sperans discussiones evade-

Ista enim est vera securitas que de nulla
iudicis iniquitate formidat. Atque id-
circo deo auspice direximus illustrem
comitem V. primum et palacio nostro
clarum et provinciis longa conversatione
notissimum Dalmatiis decrevimus
presidere. Cui pro utilitate vestra in-
venti parere properate. Cuius tantam
eius esse iustitiam frequenter experti
ut et sine regia iussione ei de-
beatis potius in corde obedire. Sed
cum proprium iuris ille conscius est, nam et
si terrore minime premat exigitur
equitate tamen suadente libenter auditur. Sit
etiam et morum illustre Severinum ad
vos commanentes dirigendum, ut quo
positi conspicua voluntate possit
vobis laudanda perspicere, ita si dis-
paribus calamitas grassatur vim inlatos
edicte. Certo magis viris pruden-
tissimis aptum est iusta concordi voce
suadere. Unde ut primordia nostra a
presulis inchoarent clementissima
quod dominum in ipso regni limine pro tertia
indictione quod a nobis augmenti
nomine exigebat illustrem virum
Tritonem primorum nostri mitte iussimus
removere. Hec etiam pro vobis concedentes
et tuis dominio patrio semper direximus viri ad
nostra obsequia venire fecerimus electos
honores destinate per quos possimus
evidenter agnoscere quemadmodum in
futuris temporibus debeat imponi
ut si gravatos vos esse cognoscimus
pro ea parte que nobis visum fuit
considerata equitate relevemus. Ita
sit ut geratis spem et futurum beneficium
esse iam pro parte remedia consecuti.
Quapropter serenitate vos gaudete utilitati-
bus nostris qui ea que magis sperare po-
buis eis potuisse ultro contulit mu-
nificentia principalis. Erit enim
tradendo clementissimo nobis
auctore dicimus ut a subiectorum

beneficiis non vacemus disciplina
videlicet impendi est amicus quod
multis expedit quando respublica
nimium soliditatis accepit si tributo-
riorum facultas illesa constiterit.

Honoratis possessoribus et defensoribus Syracusane civitatis

Dudum quidem vobis tantis
ortu nostri imperii estima-
vimus [illegible]. Nunc
decet sequi beneficium pro letitia augen-
da auctorum ut quibus gratissimus in
exortu sit, illis equalis animus in aliqua
parte minuisset. Crescat vobiscum
deo prestante aucta desideramus, quia
ille vere noster est census quem letus
possessor exsolvit. Unde pe-
tiamus subtrahimus quod augmentet
esse et aliter ad laudes prefuse in-
tuitu sublevate cultores. Proinde
dominum in corde, denique aug. nostro de-
sine beneficiis magis presumentes quia
longa quietes et culturam agris pre-
stitit et populos ampliavit intra
Siciliam provinciam sub quo provecta
prudentie sue moderatore re-
su statuit efflagitari, ut nobis
recresceret devoto ad que facultas
extenderat. Sed illis predicanda
iustitia locum nostre benignitati
reservavit, ut quod ei offerri iuste potuit
nos clementi animo conspiciamus illata sti-
pendia donaremus, et quoniam
propagro inertis dominus fecit esse
primum aut parabat imponi. Atque
ideo pro tertia feliciter indictionem
quintam a vobis semper consuetudi-
nariam functionem augmenti no-
mine ut petebatur id constat eo
animo liberalitas nostra concedit. Et
et si iuste potuisse predicta gloriam
vos potius nostre largitati ubertatem

inspectis, ut latius excedat nostra clementia sicut quod divinis inspectoribus sentiatis. Quicquid a discriptoribus novi census pro quinta indictione probatur affixum, ad utrumque eos faciemus deferre notitiam, ut quod rationabile fuit constitutum libentibus animis prestetis. Quia nullum ledit observata iusticia. Sed ne formidetis ordinatorum quorumlibet arbitrio vos gravari, si quis est qui de eorum facto estimat conquerendum, ad remedia nostre pietatis occurrat, ut indicantes corrigamus, qui et non rogati iusticiam clementer indulsimus. Nam et gloriose recordationis dominus avus noster de eorum commotus fuit tarditate, ut erat alte prudentie perscrutator; estimabat enim eos tam diu in provincia non sine gravamine residere, quos inspecta in mora respectat iam redire. Sed nos quos Deus implere, quod ille sub equitate disposuit, Domino auxiliante eius nunc in vobis inchoata perficimus. Reddite nunc largitati nostre prosperis votum et fidele servitium. Habetis principem qui vobiscum beneficiis probetur exorta, et quod subiectis dulcius est augeatur ingenio benivolentie statis augmento, in quarum rem Quidilanem Sayonem nostrum credidimus dirigendum, per quem vobis iussa prosperrima Deo largiente pandantur.

Gilde v. sublimi Comiti

Ad Victorem et Witigisclum spectabiles viros Sycilie proinde censitores precepta nostra direxisse

ut quicquid possessoribus tributariis servitutis per eos nunc videtur additum de quinta indictione non exigatur. Quia gravius est eis vel illatio cuius adquirit iusticia non probatur. De ordinatoribus vero per aliquem eorum vobis fecimus instructionem deferri, ut estimatis viribus sub equitate sit dispositum, debeat permanere moderatum. Si vero non aliquem contra constat esse pergravatum, nostro revolvetur arbitrio. Ita tamen ut si aliquid per quinta indictione probatur possessoribus illatum, sine aliqua imminutione reddatur, et sine querela suscipi debet omnis impositio quod legis temporibus constat esse portandum. Nunc quod restat provinciales nos quievit admonere, ut quibus beneficia dedimus, eorum devotionem per omnia sentiamus. Et quod debetur principi grato animo videatur exsolvi.

Victori et Wisclo viris spectabilibus censitoribus

Tarditas vestra apud gloriose memorie dominum avum nostrum vos fecit esse suspectos, quos ille pro exceptionibus increpabat admonendos, ut relicto tandem provinciali gravamine ad eum debetis iusticiam festinare. Et nunc quoque suspicionis maxime fecit augmentum, ut nec ad initia nostra voluissetis occurrere, quod liberam gratiam potuissetis optare. Et ideo presenti auctoritate censemus ut si quid super tributarium solidum per quindecim indictiones a provincialibus exegistis, sine aliqua imminutione reddatis. Quia super vetera tempora nulla indictionis predicte eos volumus dispendia sentire. Et addendum esse credimus

qui dare clementie errores vo-
lumus invenire. Nunc coacti ponimus
tacentes quod salva iustitia dissi-
mulare non possumus, ut si aliquem
studio lesistis parato nostro emen-
detis arbitrio. Quod hec causa de-
licta corrigere quod et non facere. Et
ne forsitan credatis nos loqui
cum tali difficultate late que gesta
sunt cunctis lesis utique dedimus
fiduciam subscribendi. Videte
nunc si vestras possitis ferre quere-
las quas et nostra invitat auctoritas
admonemus quoque quod priores detect-
iam pro vitio videntur accusari
que spontanea noluit voluntate cor-
rigi.

Gulie viro iusto Comiti patrimonii

Magnitudinis tue sug-
gestione comperimus de
domesticorum expensis
qui destinatis comitibus obsecuntur
provinciales dapnis pluribus in-
gravatos quod credimus emoli-
mentorum paucitate nutritum. Quod
sub quadam excusatione peccare
creditur cum necessaria non prebentur.
Et ideo speciali beneficio grata com-
pendia largiens magnitudinem tuam
presenti auctoritate precipimus ut pro-
ductores solidos et decem annonas
quos antea ceperunt a quinta de-
cima indictione quinquaginta tres solidos
annonas faciatis mereantur adiungi
que necessitatibus debeat imputari
ut dum minor cumulus necessitas tollitur
predandi aviditas auferatur. Si quis autem
iussionum nostrarum impiis temeritatibus
extiterit ut aliquo casu dapnis
provincialibus a producibus impletis
emolimentis careat universis. Quod
ille dignus est premia consequi qui pa-
re nosscitur equitati. Ideo enim
a nobis accipit ne ab aliis quae-
rat. Dare nobilitas est dona
regalia quibus prima sublimatur
quia sit a meritorum gratia crevisse cre-
ditur quam principali munere sublevatur.

Gulie viro iusto Comiti patrimonii

Provincialium tuscano-
rum querulosa nobis est
suggestione declaratum
quod a tua potestate fiscali vi eorum
fortune videantur affligi quod ideo
dolenter accepimus quia ipsi iudicare
petita volumus. Constat enim
non esse dubium quod credit adversa-
rius et patelli non potest iure cum
manulle querulosa ignoscere. Sed ut
suspiciones iniquas futuris casibus
abrogemus, observanda nunc
presenti iussione decernimus ut
nunc iste de futuro metuat aliquid
nec tibi per ingratitudinem dicuntur irrogas.
Prima fronte pro reparatione minorum
petitionem diversis provincialibus di-
citur extorte cum nulla exinde per-
texit constructio. Hoc si constat admis-
sum a nunc exinde per eorum mi-
nime construatur. a universis
recipiat quod ei probatur mpetet
exceptum. Nimis enim absurdum est
spondere immunitos et diocesibus
execrabiles vastitates. Quandam
et substantias mortuorum sine aliqua dis-
cretione iustitie fisci nomine ca-
duca te praebent titulo vindicare.
Cum tibi hoc de peregrinis videatur
esse commissum quibus nullus heres
aut testamentarius aut legitimus
invenitur. Perplexum enim est ut
quod a nobis prohibetur a te nostro
nomine iniuriam vendicetur. Preter-
ea quae eotensibus se equal commodis
ingemiscunt, ut ad iudicium deduce-
re, pene tanta videantur amittere

quita vix pbat adiri dispendia
sustine. Vocatis enim iudicibus spec
iustic dz esse no iuncta. Illud pe
iuste suspectu reddit. an tanq
audiencia tyrannica serantur
Vn censemus ut si inter quem
ut decreta pulsatos. tn commodi
percipiat executor quantu glosis
dumq expressa quantitate constituit. Co-
modum enim dz esse in modo. Nam
si mensuraz equitatis excesserit vi-
sui actus no habebit. Si vero tra
iussione quectio destinatur dun-
taxat in illis causis aliq psequis
vbi te misceri edicta voluerunt
mediam porcionem executor acci-
piat quam de preceptis regis su-
mere potuisset. Sed no pt querere
iustitiae ut tn a te dicto teneatur
quantu p tuicioa iure iussionis
offertur. Si quis aut saluber-
rimi constitut temptator extiterit
in quadruplum iubemus ablata re-
stitui. ut quod delectatione cupidi-
tatis admittitur acerbitate dis-
pendij vindicetur. Edicta vero
glosi dni avi mei ut vniuersa p-
cepta. que ad Siciliam pgmeda
dis vniuersorum moribus destinauit
Sub tanta volumus obedientia custo-
diri. ut sacrilegij reus habeatur
Quisquis beluinis motibus
excitatus iminuere temptauerit re-
gie iussionis. Duorum negocia
honorum etiam sine inuite ad tu-
dicis vocare iudiciu q si consensus
sta alterius no presumas. ne diu
nos ius inter incompetente conc-
reatu videaris potius incurrere
Meror enim plus debes esse adicti
q inter alios manus a te gceda
constitutu. alioqn tota tibi deterrime
si auctoritas tollitur. si a te illa
regula minime custoditur. Ordinamus

iudicibus administrationum suarum
partes illibata seruentur. qm ni-
torces suos iura legittima commit-
tentur. Obseruationem illarum no
mordeatis inuidia. Bonorum laus
e ciuitatis custodita tota ad nos
fama confluit. si nobis litigator
obstiterit. vos autem iniuria defe-
dite Romanos sinite legum pace
litigare. Namque vestra quer-
ela te suggerunt occupare. et
ambitu cupiditatis exose so-
lum antiq sit actione vicini
peta assumere. Sed no recedit
a suspitione longinquum est si
no sit actionum vicium. Quapropter
si rumore laudior vitare festinas
Sumus ciuitatis et populus conscie tue
testes assistat. Omnibus placeat
quod ad vectorum iure e pertinere for-
tunas. Scia quem debeat delibe-
racione constitui. Sed no e delec-
tacio querere q iubet inuitis
Quocirca sublimitate tua iussis
presentibus credimus admonenda
quod credere nolumus. quod amamus
nec aliqd de talibus simistrum patimur
dica p quos aliorum mores putas
debere corrigi

Johanni pape.

Si antiquis principibus stu-
dium fuit leges exquirere
ut subiecti populi tranquillita-
te delectabili fruerentur.
Multo enim prestantius e talia decer-
ne q priuatis regulis querere
absit enim a meo seculo dampnosa compe-
dia. Illud tn vere possumus lucrum
dice quod constat diuina iudicia non pu-
nire. Nup siquidem ad nos defensor
ecclesie rome flebili et lugubri alle-
gatione peruenit. cum ad apostolice sedi
petere antistitem quosdam nephanda
machinatione necessitate temporis au-

tipatos Ita facultates paupum extortis pmissionibus inquinasse ut q dictu nephas est sacram si emptorem publice credent exposita hec quantum sint crudele committi, tanto glosum e pietate adhibita resecari, altius ro sanctitas vra statuat se nos pnti iussione seu diffinitione constat q ad vniuersos patriarchas atque metropolitanas ecclesias volumus ptinere. ut a tpe sanctissimi ppe bonifacii tu de clbus pbibendis suffragiis pres conscripti senatus consulta nobilitatis sue mederi concederent Quicumque in epatu optinendo sine p se sine p alia quacumque psonam aliq pmisisse declaratur, ut execrabilis contracta uiribus efficeretur, si quis at in hoc scelere deprehendit fuisse versatus illam illicite voce vm, et p rpetendi aut qd acceptu e no reddendi esse crediderit, sacrilegij ptinus reus heatur acceptus restituere compulsione iudicis competentis, Iustissime sqd leges ut bonis apperiunt ita claudunt malis moribus aditum Ceterum quo in illo senatus decretum consulto, ppapimus eos modis obus custodi q se quanto ul importas quuspiam psonas sacrilegiis contractibus inseruerit Et qa ora decet subtione moderari ut pnt dicam insta q inuia sint Cum de aplica coratione potifiros interea fortasse p
ad uenerit, et palladium tunc pdicta fuit altercatio pplorum, suggerentes nobis inita tria milia solidorum tu collectione tarrarum decesimus at tpe. a qbus tu omnes ydoneos tei ipsius consecratione comouerend q de ecclasticis munere paupibus est

pona consuluerit, libros ro priuattias qui in ciuitatum vro d eorum ordinatione tractat in spdictis generationibus at ppons inita duo milia solidorum, iubemus capede In ciuitatibus at sub temporibus plebi no amplius q quingentos disbutandos esse consideravit. Religiosos accipientes et edicti pnti, et senatus consulti imp hui pena constringat Sz addentes canonum seueritas psequatur vos at q patriarcharum honore religiosos psidetis ecclesias qs constituto mod ad illicita pmissione libauit, restat ut bona imitatores erga sue aliquod ecclesiarum dispendio dignos maiestate potifices effectis Quicquid e eum ut locum aput nos abitum heat qrem non leuius diuina consecratione pdusimus, Quapropt si quis aplice ppsul ecclie ul patriarcham, epm p se siue p pntes suos, seu ets quascumque psonas atque suffragiis redederit ambitione pmouendi et ipm accepta vere definimus, et qd e canonibus statutum eum nos modis obus esse passurus Quique vo q dederit a pmiserit eos superstite tunc eos publice ab heredibus ul pheredibus eius ecclia repetat tunc suffragio antistes deprehedit ordinatus vo nota infamie inrel. omnes superstites inuratur, Religiosos vo ordines sub eadem fieri distinctione ppapimus, a si forsitan dolose machinatore mente faciente psona intercedentibus fuit oblata ut salvo statu anime, comissa intellatem negs appbare possit neq audeat accusare Etiamque literas qbuslibet honeste psonis in singulis qbusdam ciuitatibus apud iudices

competeret sic timeri deberet. Et
quamquam extra pliam potuerit
recolligi ad pliam per sequentes
annexa certa parte iudicate
rei ille peraverit quam tibi fames
voluerit applicare. Reliquos precipue eorum
perficiat que videtur ex toto
aut in fabricis eorum aut in ministeriis
ecclesiasticis perpetua. Decet enim ad
usus bonos committere quam volunt pietatis
in vita fraudare. Omnescat
igitur malignitatis secura cupiditas
quo tendit quod a fonte pollutus sit
recollatur et timeatur symonie
iusta dampnacio quam omnes edidit
potius largitatis auctores. Date
ergo pro nobis redicta nostra custodi-
entes quam divinis eius nostis qui re
ministeriis. Sed quia singulis proprie
votum omnium eorum mentibus innotescat
hoc senatum. Hic ipsius per personam
urbis prepinquis intimari. Ut
generalitas agnoscatis nos illos personaliter
quam manifeste potius videntur advisi
Vos ergo quia omnibus quos deo propicio
regitis ceteris intimate, ne quis
sit alienus a culpa quam potuit agnoscere
constituta. Festo verbi
Saluetino viro illustri p
G ſtata e res tuta futura
promulgari, ut generale
fiat gaudium quod potuit
esse votivum aliorum lesionis
causa noscitur si benefica potius
occultatur. Audivimus siquidem senatus
amplissimus a splendore suo
turpes maculas fedissime suspi-
cionis abstrahere, provida delibera-
tione constituit, ut in beatissimi consecratione
pape nullus se abhominabili
cupiditate pollueret, pena esset
constituta, quam talia presumeret recepisse.
Non iniuria quia bene electi nec immi-
nuit cum pecunia non datur. Et nos
laudatores et augetores intendimus ad
clarissimi pape direccionis constituta
quam iure aulata perfulget, ut ab
honestate sic esse persumus abutique
auferatur. Hoc nos ad notitiam
senatus et cetera populi volumus per
aliquam dilacionem perducere. Cum enim ver-
torum fugat tercentum quod vos cupimus
omni studio custodiri. Urbis et prin-
cipale beneficium et puntibus liceat se-
culis et futuris tam diffinita nostra
quod senatus consulta tabulis mar-
moreis prepinquis decernit indita
et ante atrium beati Petri apostoli in tes-
timonium publicum collocari. Dignus
est locus quam gloriosa intercederet mag-
na et senatus amplissimi laudabi-
lia decreta contineat, in qua re
illa direximus, quam redente nos
tamen impleta quam iussimus Sanctitati
enim videtur hic quod percipit, cum rex
efficaciam tardius innotescat
Saluacio v. i. preposito
S i principes atque mema
Roma in populorum expressione
letitia, ne tanges illi-
incito singulares acquirere cum tu ce-
teris possedent. Nephas est metu tot
tempore iocunda eos longa sustinere tri-
sticia, quia exultatio civitatis illius
generale votum est dum nunc est letari
reliqua si mundi caput gaudere per-
venerat. Aplica siquidem ipse Iohannis
et preces meorum relacione quamvis
initio atque illo per ipsa suspicione se-
ducionis tam longe custodie perca-
maceratos, ut tota civitas mer-
torem de illorum commina calamitate
contraxerit, ut eos necet dierum festivi-
tas quam illa quam apud nos est consulta
nobis sui dignitas subveniret,

Quod nobis pessimi fecerunt debi-
ta malis tormenta cruciatusque per-
tulerunt. Et ideo magnitudinem vestram
iussimus praesentibus admonendam, ut quo-
cumque loci tempore potestis eos absolu-
tos innocentes. Quos enim si aliqui re-
atu involutos esse claruerit, interces-
sionibus perditis eos iam a metu
liberos esse censemus. Qui vero inno-
centes se tormenta sustinuisse confi-
dunt, damna querelis eorum liberam
vocem, ut iustis legibus vindicet
quod iniquis auspicibus pertulerunt. Nam non
solum innocentes a iudicibus deprimi
quos ad eorum praedia constat elevari,
revocet nunc ad rectitudinem pristinam
animos eorum. Nec nos credant
placere posse, nisi qui eos eligunt
modesta aequalitate tractare. In-
telligant parentes meos per tanta certe
laboriosa subisse pericula, nos
aut multis expensis agere ut illa
debeat garrula civilitate gau-
dere. Ita et si quid iniquum vel atrocibus
actionibus pertulerunt, non credat a
nostra mansuetudine negligendum. Qui
nec nobis otia damus ut illi
secura pace ac tranquilla laetitia
perfruantur. Cito sentiunt quia
illos nos amare non possumus
quos illi prioribus excessibus cor-
ruerunt, ita quorum gratiam impetrare
possunt quae prioribus temporibus displicere me-
ruerunt. Et dum tempus exhibuisset
adoribus publicis egerunt, unde iuste
debent exercere.

Edictum Athalarici Regis

Provide decrevit antiquitas
promulgationem edicti generalibus
admonere praeceptis, ut et delictum
omne corrigeret et excedentis vindi-
cta non sinatur. Cuncti enim estimant
sibi dictum, ubi nullus constat expositus, et
salus sit [illegible] innocenti quae contigerit
sub generatione proposita. Hic et nostra nunc
pietas custodit, dum secreto gladio
[illegible] metum et praecavit [illegible] tor-
rentem commonentium placabilem iuvamen
otiosi, et clementer nascentium quam vitam
soli [illegible]. Diu est quod diversorum
querelae nostris auribus crebris insusurra-
tionibus insonuerunt, quosdam civilitate
despecta affectare vivere belluina
saevitia, dum regressi ad agrestem
principium ius humanum sibi estimant
feraliter odiosum. Quos nec apte
iudicamus commendos, ut eo tempore im-
manitate belluinis moribus vitam perse-
quamur quo hostibus reipublicae divina virtute
resistimus. Utrosque quidem nocivos, utros-
que pellendos, sed tanto gravius grassatur
vitia quanto comprobat interiora. Unum
tribuit alteri, confusa que ipse immu-
tor acies cadunt, si intus delictum
subducimus, et primum igitur quanto graviter
noxia persuasione, sub qua nec dici
potest civilitas, nec haberi. Ut factio
divi Valentiniani adversus eos diu
pessima neglecta consurgat, quae
praedia urbana vel rustica despecto
iuris ordine per se ipsos praesumpserit,
expulso possessore violenter intrare.
Nec aliquis de eius districtione detes-
tabili voluminis praeparatione mitigandi.
Insuper addentes ut si quis ingenuorum
ad satisfaciendum legis praeceptionibus proprie
deficiente idoneus non fuerit, deporta-
tionis poenam subiacet ultioni.
Cuia plus debuit cogitationis in re
publica, quae se noverat alibi non
posse sustinere, videant iudices quae
tenentes ad quos pertinet admissum facinus
pertinere, si imaginem tum possit ad
monere praesumpta temeritate pertu-
lerit, adeptis cingulis honore puniatur
et fisco nostro tamen fiat obnoxius quam
praesumptor potuisset addici. In auctori-

bq th facinoris inanctibq consti-
tutis qz si qs intm rapta amen-
cia tyrannico spu incipub{li}co parē
neglexerit viribusqz spotes desti-
nati officij spreuerit paucitatē
relatōne indicis ntis aut bq
notabilis ingetatur ut indulta
execucōne Saxonum vltōne sentiat
rigoris regij q obedire noluit qq-
tori. Et qr summis principibus inrelig-
gione vincl'm ē, si quis legum or-
dine ptmisso nomine publico titu-
los pscripscit ut opprimat affligē
in tm possidēt fiat obnoxius, qm
factio supius incorata testatur.
Merito enim z sacrilegij pena pcel-
litur q nugo pprietatis ponderē
aufferre ē [illegible] maiestate regij nois
inguāc litis qs expectas indicto
supatus expoliat. Hic dat fome-
ta detestabilis inregij, cui impli-
vincit illicit. Nec dolet talis p-
inatibus pudoris dampnum si cua-
serit dispendia facultatis. Si
qs at de ntis Germanis aliquid
crediderit pmerendi aduersario suo
quem ad tam eius ptinet de qse-
cuta sentē inssionis nichil susti-
net supplementi, si eorum secerit
caucat impetratis, ut si z execo
agē temptauerit, nichilominus licet
insistendo, qz solos illos volum
vti bnficiis ntis qs nō qquestium
studere vsurpis. Qui sussione plec-
tenda matrimonia diuidere mitēt
aliena, ipsius coniugium careat illica-
tu, ut nugs contigisse sentiat sibi
qd in altero malignus extēterat,
ut. Si vo p correctionis caritate
pbabitur, futurum matrimonium illi
iure denegamus. Que no metē
iugalis reuerentie prima coscij
igemalis thori aufferre ē dimissionem

grassari. Sz ne aliquis qq sceleris
reos vlo md delinqt, illos qs
spes no qz pntis coniugij ul futuri
si quid in alienos thalamos do-
losa machinacōe pspexerint
facultatum suarum pueniunt media
porcōe, fisci ptinus iuribus applicanda.
Si vo pfulgente paupertie in
aliquorum sba nequiuerit vindicari pe-
na relegentur exilij, ne qd dictu
nephas ē io videatur coniunnacio-
nis inpunita euadē. Qr velissime
nosciunt pbiace sorbe. Sz ext
desolicitatoribus affectu alienum pu-
dicas md decreuerint. Ceterum in
adulteris totum districtissime volumus
custodiri. Cumqz diuali potuit co-
minacōne decerni, vno tpe dua-
bus nemo copuletur vxoribus
qr se nouerit rerum suarum amissi-
one plectendum. Nam aut libido ē
z nec pfirmi no sunt a' cupidi-
tas z inve mendicate dampnabitur.
Si quis at superflua tpe coniuga-
li honestate despecta ad concubi-
ne elegerit venire amplexus.
Si ingenua fuit uigo seruitu-
tis cum filius suis modis omnibus
addicat vxori, ut illi se p honesta
iudicia sentiat subdi, cui p illici-
tam libidinē crediderit posse sppo-
ni. Sed si ad hoc flagicium ancilla
puenerit, excepta pena sanguinis
matronali subiaceat vlcōni,
vt illa paciat iudicem qua for-
midare debuisset absentem. Dona-
ciones nullus terror extorqueat
nullus arte p fraudem ut circum-
ueniem calumnia conspiciat. Sola
enim carpit merito honestas lucra.
De legibus pr allegatorum instissi-
me largitatis illa distinctione volu-
mus custodiri quam p puritate sol-
licita legalis sanxit antiquitas

Sic enim ut ipsa testat et fraudi non patebit occasio, et vitati maior crescat auctoritas aliogn illi pri pung videri fatemur qd ipse conditor non implendo q leges ut mea pri piunt fecit incertu Maleficios at ut eos q ab eorum nephariis arti bus aliquid crediderit expectadu insequitur legum severitas qz im piu e nos illis esse consortes, quos celestis impietas non pati impunitos Qualis enim salutas e creatore vite tempore et sequi posse mortis auctorem Tercus acta sit extoto a iudicibus alienus, hos faciat qui ea contempnat, qz detre tali pena plectendi sunt q se p[ro] bitis excessibus miscuerint. Quid enim in alijs dampnet si se ipsi in honesta contagione commaculet Sit etiam sub diuitibus tanta mediocritas a sordibus tempetur infamia. Nam presumpto manuum acta pbat esse bellorum, maxime in eis qs tucius ure muniunt auctoritas Si quis aut q facit improba presumptione teca uerit, vilior ure iussionis habz appellari a subiecto iudicibus ordi nariis in una cum sedo non patim ne qd ad timendum rptu e indic tis asilum qddamo videat existe tunosis Si quis vo petita iterare tentauerit, negocio privatus abscedit Qz ne pauca tagentes reliqua credam voluisse stirudi oia edicta ta mea q dm aui mei q sut vene rabili deliberatione firmata et usu alia mea publica sub oi teseruq districtionis robore custodiri Re lato minime se terget, ut mea q intersuradi impositione agatur Quid p multa distrim q legum vsualis regula et preceptorum morum probitas ubiq seruetur etc.

Senatui urbis rome

Laudabilium iussionum tas plerumq pbz vituperatis excessus alienas et nisi non monimenta iusticie de ug talis actione nasuit solet enim eq tas si culpa non vousetur admis sa et seriatu crescit princeps ige niu qd non sunt aliq querela prov bi, Congruentum siquide vocabu aducti et frequenti pplorum d ibus eius sed interpellatione commoniti, ne cessaria quidem quiete rome edic tali pagina duodecim capitulis sit iustum legi institutio i eu seruanda constringimus q custodita residium iuris non debilitate si cor roborare posse videatur Sicut incertus ure spledores venire et p regula dicti ps ibi urbi loci celebrimis faciat solemni cessio, mi ne mea civilitate recognita spe tenuilis mouibus auferat illa q confidencia plerunq assuat qd princeps agnouerit dampnasse clemencia reddat aor oibus disciplinis, p quia et pna tradles. sit et potiora servatur Sedo enim exacta nos uuate deo crebris expeditionibus commouentur, ut uni uersitate qua vinc legibus sciamus reddat q animo nro vicissitudo pmorum, ut que reipubce uti litatibus gessit occupatus, et assi ma querelarum adductione pulset, te neat iudices legittimas distic tiones, votu sedissime venalitatis amittat Metus cuncta compone Si teris cum et in dictate non veit

Ad universos provincialium iudices

Quum nos p[er] Provincias nras iuuate deo

annua tpacione prestetur si cepit iudicia per vicarios italie similes constituta. Intelligimus de inopia iustitie copia venire talia. Culpa siquidem viri probatur esse neglegere quotiens a nobis cogitur honeste legum beneficia postulare. Nam quis eligeret tam longe petere quod in suis videret sedibus advenisse. Sed ut nobis vestras excusationes et duas necessitates provincialibus tollemus de aliquibus causis actenus pessimo tempore neglectis, edictalibus programatis definitionem censuimus, ut a nobis crescat confidentia et iudicia dei et pacati audacia maligna possit imminui. Quod more solemni pro ventibus publicos triginta dierum facere propositione vulgari ut nunc desperatus ducatur qui post ducet inedia mane perspexit desperatus filiorum tabes iure ad pietatem confessionem venisse personas ut ipsi de illorum proventu debeant cogitare. Quorum mens est studia bona perficere. Neque enim credendum est nos inde posse sollicitos. Unde et grammatici[?] ubi crescat ornatus et tenui provocet assidua lectio ne consilium semper signum ut est de vobis tamquam mea sollicita, quendam susurratione cognovimus doctores eloquentie rome laboris sui constituta premia non habere et aliquorum nundinatione fieri ut scolarum magistris deputata summa videatur imminui. Quapropter cum manifestum sit premium artes nutrire, nefas arbitramur doctoribus adolescentium aliquid subtrahi, qui sunt potius ad gloriosa studia provocandi. Prima enim grammaticorum scola est fundamentum pulcherrimum gloriose facundie que cogitare novit ad laudem loqui sine vitio. Hec in medio orationis sic errorem sentit absonum, quemadmodum mores boni crimen detestantur externum. Nam sicut musici consonantibus choris efficiunt dulcissimum melos, ita dispositis congruenter accentibus metrum novit decantare grammatica. Grammatica magistra verborum ornatrix humani generis, que per exercitationem pulcherrime lectionis antiquorum nos consiliis iuvare cognoscitur. Hac non utuntur barbari reges, apud legales dominos manere cognoscitur singularis. Arma enim et reliqui gentes habent, sola reperitur eloquentia que romanorum dominis obsecundat. Hinc oratorum pugna, auctoribus iuris classicum tonat, hinc cunctos proceres nobilissima disertitudo commendat. Et ut reliqua taceamus, hoc quod loquimur inde est. Quapropter patres conscripti hanc vobis curam, hanc auctoritatem propicia dignitate largimur, ut successor scole liberalium litterarum tam grammaticus quam orator nec non et iuris expositor commoda sui decessoris ab eis quorum interest sine aliqua imminutione percipiat, et semel primi ordinis vestri ac reliqui senatus amplissimi auctoritate firmatus, donec suscepti operis ydoneus reperiatur, neque de transferendis neque minuendis annonis a quolibet patiatur improba questionem. Sed vobis ordinantibus atque custodientibus emolumentorum suorum securitate potiatur, prefecto urbis nichilominus constituta servante. Et ne aliquid pro voluntate prebentium [illegible], mox ut sex menses exempti fuerint statute summe consequantur opera pretii mediam portionem, residui vero anni tempora cum annonarum debita redhibitione claudantur. Nec cogatur de alio pendere

fastidio aut pravatum est ut horarum
aliquo vacasse momento. Cunctum enim
que sunt decreta volumus firmissime
custodiri, ut si quis cuiuslibet meriti differen-
dum putaverit hanc constitutionem debitam
functionem usurpare, ipse profecto dispen-
dia patiatur, qui iusta commoda lau-
dabilibus laborantibus plectenda cupi-
ditate subtraxit. Nam si opes no-
stras histrionibus pro populi oblectatione
largimur, et ea studiosissime conse-
quuntur que adeo necessaria non ha-
bentur, quanto magis illis sine dila-
tione prebenda sunt per quos et honesti
mores proficiunt et palatio nostro fa-
cunda nutriuntur ingenia. Sic autem
patribus litterarum magistris venera-
ndo cetum vestro patrimonio intimamus, ut
sicut agnovistis nos de suis commodis
esse sollicitos, ita adse puerorum
adolescentum eruditionem noverint eri-
gendos. Cesset nunc illa satis
doctoribus querulis exprobrata sunt. Ad
quas buccas non deo ingenium occu-
pari, et ea que tollerabile
probatur hospitium, unde et merito
omni sollicitudinem ingerit inherentes
toto vigore animi ad bonarum
artium studia transferantur.

Paulino v. i. consulari

Indesinenter hominum mores consulis cor-
rigarentur, si aut culpa for-
midinem aut vita premia non
haberet. Sed cum utraque sue fimbrie
propriis terminatione claudantur, de illo
nephas est ambigi quod meruit di-
gno iudicio premiari. Non enim quisquam a
odio deterreri, a pellexeri aliquis
gratificatione laudis, electio nostra
demeruit vel, et tanto quis regali
animo proximat, quanto bonis studiis
societate iungitur. Non veram ab-
sentes nec potestis de principibus congratulationem
ne sollicitati latere potestis forsitan vulgare
hominum genus. Reserve non potest plebs
senatus, qui bene noti sunt quod meritis
assentiunt. Et quibus de consulatum
quisquis fama teste laudatur.
Quapropter te benignissime consulentes
meritis tue oculis serenis inspexit
et vidit multum quod non sperabat in-
occultum. Propterea si quid tuum celsitudo
dilatavit optimo fastes sedium
quamvis morum probitate non etate. Neque
enim pluribus erat ut quod familia
tanta poterat scientia nostra in
eo corrigendum aliquid inveniret. Decem
enim quamvis morum stabilis reddidisti.
Nil nobis etas longa subducit
aliquos inter devotos et omnia conservet
devotos in quo priscis pluribus honorata
propter patres libertatis amabilem tunc
decem et omni novitate singularem promovit.
Cum spectaculis acceptum est quod immanissimi
mundi hoste statum reipublice perdita-
te evasit. Et in tanta virorum
fortium multitudine sola invenis es
quod priorum plus auxisset. Hec nos
gratia submonendo accedunt. Qua-
propter veridice stimulis est laus
petitur, cum illi non patrum ex
impares quos gaudemus auctores.
Et ideo quod deo auspice dedimus sit
per indictionem duodecimam sume
insignia consulatus, honorem quidem
arduum sed familie tue domesticum.
Vos enim complectis paginam consularem,
vos crebro novat tuorum avorum.
Et quod copia plerumque solet habere
fastidium, nomen vestrum repetitum
est effectum gloriosum. Habuit deinceps
genus superna favente, prestando
despiciens parvum felicia germina
masculorum. Habuit quod in illo virorum
capite collegam unde induces celebra-
vere. Hos liberis indutos trabeis
parentes o temporum singulare promovit

Una toga cõpletur pe̾re nūn
familia. Ecce vero unus sicut
est corpus unum quod cõstat. unam
sibi gñis societate pinxerunt
Sz non similitudo amoris cõfectam
tuorum nec tedas efficit. Quod tibi
cõtigerit de illorum sollicitudine gaude
plus exiguit hec bonorum qui sine
cessatione cõpellitur. quam maiorum vir-
tutibus admonetur. Adde laudes
egregias sermonibus tuis, sequens
etas cum aliqua opinionis novitate
succedat. Nam si gloriosum est pos-
teris avitas extendere facultates
quanto prestancius est hereditarias au-
gere virtutes. Mores tuos domes-
ticos cõparacione laudamus. sed magis
nunc aliquid decet publice exhibere
aspectibus, unde sibi nec etas tene-
ra blanditatur. nec metuit quis
quam reducet ut mage assumat

Senatui urbis Rome

Quid patres cõscripti de nobis
iudicium expediat ut ad
summarum culmina dignitatum
gñis vestri viros quos magis indicem
eligamus non fastidio negligen-
cie sed honorabili presumpcione neca
examen veniant quod putatur ideo
ita quis de illa re estimat libe
randum ubi nichil scit ambiguum
Omnes quidem virginitas una cõplec-
titur, sed clarus virtutis testimonio pudi-
cicia, procedit quidem gratia, sed spectat
incorrupta prudencia. Ita sit id curie
corpus est nobis. ita in unum lauda-
bili proposito convenitis vos quod dixisse
iudicium est. Unde libertatis augmentum
est mei imperii crescat ornatus. Recol-
lite enim in sermone sit sententia preditus
prodit auctores, et quicquid metitur
a dignitate de felici prole colligit
Hinc est quod patricium venatium
subadunatione peusemus. et secu-
da prole gaudentem, et tot cõsula
tibus sociam. Putavit enim liberos
nulla discrecione laudandos ponde
moderacionis equales, ingenium vivaci
tate cõplices, et morum societate vere
germanos, quorum infancia bonis
artibus enutritam iuventutem que
armis erexit, formas enim litter-
rum in membris gymnasiis tradens animos
exhibere cõstanciam. Domus fidem
et quicquid in viro gratia dina cõgessit
integra presentacione transmissum ter-
nas in posteros. Iactat se alii
possessione locupletes, sed nunquam
boni putat solas esse divicias
In hac autem domo non tantum primo
nis sed et in virtutibus addit heredi-
tas hoc est profecto quod vere divites
facit, quo nullus melius potest esse com
pendium quam laudibus successisse ma-
iorum probatum est enim in eo bonis
dispensatoribus nil adesse alienum
continuus. Hic sub moderacione distri-
buens et inpostata laude maioribus
nulli genus tot protulit cõsulares, re-
cipiens hic audiens sertum bonorum
agnoscat se sermone lectore que dicun
et inter tot lumina patrum singulari
ter fuisse laudatum. Nam si homines
ornat semel accepisse palmata
quid ille recensendus est qui tot meret
in filiis cõsulatus. Et ideo patres cõscripti
albinum virum paulinum aucta dig-
nitate vestrimus ut innectis eius
quod fulget meritis, trabea quoque re-
splendeat triumphali. Hunc honore
senatorum familia non mutatur, quorum
corum plena sunt atria fascibus laure-
atis. Aliis rara dignitas ista cõtingit
in hac decursu genus pere nascitur
cõsulares effulgere. Ergo patres cõscripti
vestris numeribus, et vero nichil longe

candidato. Ita legum inter precipuos orbis
qualiter peritos, sicut et estis speciali-
ter et parentes Rome vestrum a curie
similitudine derivatum fidelissima
vestra appellatione existimat. Non
transactiva reputatione voluit sed ho-
norata parte nasci. Concedat vo-
bis gratiam felicitate divina perpetuam
ut legum gratiam possitis exortibus ple-
nam universaliter gaudeatis.

Senatui urbis Rome Athalaricus Rex

Ipse voluntas nostra adhuc
latentem aut inhonoratum
forsitan invenisset Tau-
rumque quidem receptum, sed bene dubi-
tatemque auctorum. Cui ama ipsius ingressus
quod sectis inovo est, sed tamen divina ami-
citia in innumeris preceptibus magno quod
iudicio gloriosus. Ingrediens rebus
et disceptationem subdere, que vix pos-
sumus subadmiratione predicare. Ta-
li quippe principis non examinanda sed
veneranda sententia. Cuius non potest
defectus eius ambigere, quod et nos qui
sectam ab ipso electi. Quod divine sup-
plicavit, se assiduus exegit intus
ut ea faceret que superna gratia custo-
diret. Nam quod illo virorum a ceteris
preferens ad victoriam non recepit,
a iudicem iuges non iustissimum ap-
probavit. Cum futurus rebus crederes
liberte tractatum, ita quod concepisset
animus reddebat se effectus. Miroque
sapientie studio non habebat dubium
quod pariter providebat esse venturum.
Eodemque ecce te probat possimus ex-
imium principis institutum, que pri-
mum recipiens ad questionis offi-
cium mox repperit consciam peditum, et
legum eruditione imbutum, fuisti mi-
nime suorum temporum laus, ut illum sic
ad omnia sollicitum, in offensa redderes

famulatione servatum. Quid molesta-
tata regalis ingenii facundie
tue viribus sustinens te indictum
inbus amicum, te ad iusticiam
tegendum te sicut a cupiditatibus
alienum. Custodia quippe ipsius nulla
incomparabili taxatione reddebas ut
honor tibi ad opinionis crescen-
tias proficeret. Dum nunc pro sub-
iaceret, hic est quod reddebas clarissi-
mo principi gloriosa dilectione
sociatus, quod eras amicus probabi-
li sequestratione divinus. Inter-
pellantem te procedibus sapientis-
simus arbiter honoravit, honoravit
bene quod de animi tui cogitata suscep-
tatione perspexit, ut in beneficiis
votum tuum prestaret estimantibus sub
aliqua dictatione indicium. Credens
ille te gradientibus preteritis in-
putavit, dum non sufficient ad
primordia tua quos tanta longevi-
tas etatis instruxerat. Erat
plane quod in te predicaret exim-
ium animum ad perveniendum beneficia
patulum et que vitia cupiditatis ob-
structum. Tu nescio quo pacto rara
est in honoribus magis clausa et apta
iusticia. Veniamus ad manifesta
dignitate que a nobis percepit, sed morum
vestrorum suffragio consecutus quo
loco positus se questionibus assumsi-
sti. Nam tu oppressus eloquio defecato
tamen tuo plenius credebat ingenio.
Exigebant a benigno principe
quod se tibi noverat minime commi-
sisse. Et quidam gratia preiudiciali va-
cabat alios labore, ut te sine
sine copiosa laude complecteretur. Ho-
norem quippe servos sinceros publice villa dignitas
custodiunt, quod consuetudine tue constat es-
se ditum, quod a multis sunt precibus
preteritissime pagendis. Desiunt

qsq de te nunciare ....a vi
cu de pricipali gra sustines mo
dia detogac impetis integtas
vitat actonis laudis tui sepe loci
ti sut tacti qd aniq no lhebat
Nam qlib malicia formidat q
maifesta bona aliquid pstem
dum gnalibg odns expoi. Ests
ti vero dno iudice familiarem
2 intetim ptem ita tu essp pub
lica via vacuatq frac prude
ciu a tuis fabulis exigebat
Et filius pens se equaret atqs
Stellaz qs mais sing sonau
iuitela vimatur antiqssimg
ut acutissimg ingrebat ut vez
natuis diligencia pscrutatis
quida ppurata videtur ee plus
long fuet suil si iucta pscrtam
q. qz potiq ad busia .... uta q
utm ut q ab illo qsrebat de
bei ab sede impem tibi scras
iuste ppoliu Quappr iuiate
deo quo auctoc oia pspetatur
ab iudicoc suodetia, in pscre
ptotiane te suggestu ap isq
mbq collocas ut pbati iudice
sine metu pmic sufapiat qs
actorq mypboz qquimq actoc
fatigatas Sz qmus heas ptim
pscriaz italico orbe pdicata
alios bz tibi cra no pomiq
vetera moibq tuis. eterz vo
ta qplesti ptre iuiate do qlc
tapium, que ss ate noiunq ex
petitu Nam si te qtucte ut
tecdimq 2 digitas ista pbancit
hoc e scli ambiciosa sepasse po
litq es qdem iusta non vede
s inic opts impesius lepes puu
tia subuetre, In vigilet icor
ruptibilis sesq advsq mala q
suetas mas Excludat vndiqs

studiu straudulctu qr hic digind
e p iudice puere precoz diucq
quidem diffendo p te tuctorz
vota lassimq ut 2 beniolencia
in te pbacinq gnalitatis 2 uctis
desiderabilior advenires Habz
eni hic gnaria qdito ut celeriq
accepta fastidio sunt, du esse p-
nosu vilescat oblatu, 2 qtra dul
ciq accipit qd sub aliq dilatoe
pstatur Sz no smq bymo de
tuoz bym laude qtenti ptre
oia ad titulos pscetiue ptoiane
ptinetia, q alioz vipa e scandal
cupiditas Non liceat tuc eoz
glaci subtus a pmdicns sus ilu
te immisimq rebus celatis qz
nec prudencie tue qsqs poterit
illude, nec sedem aliq oblatoe
lentare Constitue 2 lhuc te
gulam digitati, q an actis fasa
bus miratis qtinetic exa
pbuisti. Nam licet omes pene
honoes sumos exilut exercitis
habes tn pposita qsuc bona
vbi illaz dez esse meriaz lhuit
eni dectoz est terminq no hre
hic honesta pbatur ambicio tq
2 nimietas plaq Omne siqd
pditandi qnto pfisq qritur
tato glosius invenitur

Senatui vrbis rome

Cumulauimq sepdem preces
qscpti, bnficiis mis copio
sium vtutibq diuite moi
bus plem magnis honoibq se
natorem, tanq sl inita qsidetis
debemq omne qd plinimq Cerua
eni qpcpitoe qmendaciq e q auces
domanatu luculenta sepiq pdi
tatoe qplonit Digitates sibi credi
tas exima qrutate tractauit

Et visum est tempora facere quod in toto lauda
retur in principe. Trahebat regen
tis animum vitas et dissertitudo doctoris
cui sic omnia retulit ut imitaretur ipse
quod fecit. Allegavit enim solus quod omnes
imitarentur et dum privatus auditori
suo foveat laudes gloriosum nobis reddidit
fecit imperium. Commendat nobis pietatem
tem quam oratione placabili promul
gavit. Egregiam summitatem quam et nobis
et alter ceteris creditur a quo sollicita
postulentur. Preterea quod clementie nostre
in ipsa tanti libertate dissertitudinis
devotio assistit extollitur quemadmo
dum facta eius nobis extollebat orator
virtutes ipsius plus imitabiles faceret.
Quid honores in absoluto dat probare
quid dicamus. Estimate patres conscripti
quali gratia potuisset ab illo respici a quo
se corpore sic videbat ornari. Glo
riose quippe domini gratiora premia quam
tributa que stipendium et tyranno pe
ditur. Predicatio autem nisi bono princi
pi non debetur. Quid quod principales
viri reddit his sed si fuisse conten
tum ut duobus mereret laude perfecti
tes a quibus deo vastitudo priorum
forsitan queritur laborum tedia non
vitantur. Tetendit se etiam in antiquam
prosapiem nostram lectionem discens
quod vix maiorum cana memoria retinebat.
Iste reges Gothorum
longa oblivione celatos latibulo
vetustatis eduxit. Iste Amalos
cum generis sui claritate restituit evi
denter ostendens in decimam septimam
progeniem stirpem nos habere regalem
originem. Gothicam historiam fecit
esse Romanam colligens quasi in unam co
ronam germen floridum quod per librorum
campos passim fuerat ante
dispersum. Perpendite quantum nos in
nostra laude dilexerit qui nostri principis
nationem docuit ab antiquitate

mirabilem ut sicut fuistis a maio
ribus vestris semper nobiles estimati
ita vobis antiqua regum progenies
imperaret. Credimus patres conscripti
et ad quietem rei publice voluisse collata
beneficia separatim. Unde quod principes
quanto sic labore concessit cum novitas
regni multa posset ordinari.
Erat solus ad universos sufficiens
ipsum dictatio publica ipsum consilia
nostra poscebat et labore eius
actum est ne laboraret imperium.
Reperimus eum fide manifestum
implevit nobis cursoris officium
et mercedes iustissima devotione
persolvens cautelam quam ab auctore
nostro didicerat libenter heredis
utilitatibus exhibebat. Hinc huius
aliquid maius addidit primordia
regni nostri et armis iuvit et litteris.
Nam dum cure litterarum regias cogi
tationes insisterent subito a litoribus
pervectalibus exercitus parat ipse
maioribus ducatum suscepit intrepi
dus. Dux quoque defuit hostes moribus
triumphavit eximius. Ita depu
tatos Gothos propriis pavit expensis
ut nec privatos premeret nec
fiscum nimium expensis oneribus
ingravaret. Ultima cum illa
possessorum damna sentiunt fuit
nimium privatorum vetustissimus custos.
Nam ille defensor dicendus est
ipse quod tuetur inopie. Nos autem
ut tempus clausit navium commeatu
bellique cura resoluta est ingenium
suum legum potius doctor exercuit.
Sanabat sine damno litigantium
quod equum constabat sub pretio taceatur.
Talem Metellum in Asia, talem Catho
nem in Hyspania regnum fore
ducatum qui plus de sua disciplina
quam patria laudati sunt. Nam

simul iura que hostes egerunt vindicare
cuctis est . Indubitata vero gloria
mores custodisse in prima . Sed
quamvis iniquum sit claudere primum
aliquis se claudere tractavit . dum
familiare est hoibus extolli tri
bu de se gesserunt estimari . Ione
tanta se gratione tractavit ut et
principis sibi gratiam ad benefitia tri
buerit esse concessa . Beniuolus
circa modestatis in prepositis . ter
ris insignis largessitus trasti
quam tam sit iustitia rigidus ad remis
siones iratu et dum nesciat alie
na querere . propria largius volebat of
ferre . hos igitur mores divina lectio
solidavit . Quam bene semper geritur
si celestis metus humanis moti
bus opponatur . hinc enim virtutum
omnium sumuntur manifesta cognitio .
Hec sapientia virtutis sapore condit
hec ad omnia reddit abiles quem
imbuit doctrina celestis . huic igitur
patres conscripti deo auspice quo mode
rante indicione . xiiii . prefecture pretoriane
regendam tribuimus dignitatem
ut concelas omnes infidelium incli
natione tollatis deo prestante sua
integritate componat . sentiat quisque ta
minimum desideratus . ut credi pos
sit esse beneficium . Instet semper
dispositis . ut que nos probamus
longa cognitione prudentem . ex
perimini sibi . fidelissimus nobis
utilis reipublice debeat inveniri .
Et reliqua posteris fama per qua
gloriosa sibi sua facit esse facta .

Tituli decimi libri

Iustiano imperatori Amala-
sinthia Regina
Iustiniano imperatori
Senatui urbis Rome
Theodosie hominis suo
Primo v . Questori
Senatui urbis Romae
Iustiano Augusta Regina
Iustiano augusto
Theodore auguste Regine
Maximo domestico viro
Senatui urbis Rome
Iustiano
Senatui urbis Rome
Populo romano
Iustianus August . Senatui urbis
Regina The . auguste
Iustiano imperatori
Senatui populo
Theodore auguste
Honorio prefecto urbis
Universis Gothis
Honorio prefecto urbis
Magistro officiorum
Iustiano imperatori Vuida rex
Magistro officiorum Vlatus rex
Episcopis suis Vuida rex
Prefecto Thessalonicensi . Vi . rex
Iustiano imperatori Ama-
lasinthia Regina

Ideo clementissime principum
vobis adore ingressimus ut
distulerimus aeternus vi-
ditate filij mei gloriose recor-
dationis occasum ne ceteri
lederemus animum per tristitiam

iniciorum. Sed nunc innuente deo qui
consueuit casus aspros in prospera commu-
tare, illa magis eligimus in vestram
deferre noticiam de quibus propagata
exultacione nobiscum possitis gaudere.
Iuuat enim diuina clemencia diligentibus
ipsitei perduximus ad sceptra vestra
firmat nobis proximitate coniunctum
quod regia dignitate cuius nobiscum consilii
robore sustinet, ut et ille auorum suo-
rum spirituali decore fulget et animos
meos solacium prudentis eriget. Sugi-
te nunc vota felicia ut sicut nos in
imperio pietatis vestre omnia fieri prospera
desiderant experimus, ita nobis faue-
atis ut vestram beniuolenciam comprobemus.
Pacto itaque inicio quod vobis perpetem-
ta donecia credimus esse votiuum
addimus etiam gratissime legacionis
officium ut patrem quam semper mente ge-
ritis, tam mihi recuperatis collata
addicione quem tempus protelatis habita licet
concordia principum semper decreat, vestra tamen
absolute me nobilitat, quam ille red-
dit amplius excelsa que vite glo-
riant unanimitate coniunctus. Sed quam
exemplarum bonitate nimium sa sufficient
nequit expedire salutacionis reuerencia
competenti condam legalis nostri verbo
vobis insinuanda committimus, quatinus consue-
tudine vestre serenitatis libenter accipite
ut ab oribus euidentius possit agnosci.
Quod iuste vobis promisimus de nostra
mansuetudine polliciti, Conuenit n-
dere vobis indubitanter premium, ut nos per
desiderio vestro in hiis quos concedatis
illa faciamus qualia vos sperasse cognouimus.

Iustiniano imperatori

Bonis regibus mos est per
diuersas gentes prosperitatis sui gau-
dia innouare ut accipiant
affectum principis exteri de
ipsa coniunctione regnandi. Sed facta in
prosperitate imperatrix multo melius diuina
tribuerunt quam vestram graciam secundus expecto
quia precellentissima domina soror vestra
pepisse congressio rebus eius enim indicio
me illationis deuitate cuiusmodi est
quod tanta sapiencie luce resplendet ut et
ipsa regna mirabili disposicione compot-
et premissam auctus generis robusta firmi-
tate custodiat. Ideo enim me tuarum
suarum fecit esse socium, Certum et ego
illos dicerem hec tuendos quos fecit
ipsa esse participes prudencie sue, modo
condiciones ut talium ciuitas eligeret.
Et in toto debe plene nichil habent. Neque
enim noua est ista dilectio nam si deter-
sorum vrorum facta recolitis assidue quam-
dam esse competitiuus legem ad illo
imperio semper caues amiciciam habuisse quam
tamen citior continue re tristior. Sed
facile mutari non potest quod per longa secula
custoditur. Suscipite itaque assiduo
prius inceptis et nostra primordia et domine
sororis vestre cui singulare studentes fa-
ne iudicio litteras si me plus diligitis
regem quondam efficiatis, sed quam nobis
amplius loqui desideria nominatis ex-
posuit et litteratorie sermo narracione
plurima non patitur. Ideo tantis me-
ritis sit dignum et salutacionis honore
completo harum portitoribus legatis
nostris aliqua pietati vestre delegauimus
intimanda, que nemo vtilius tractat
quam quod vestre mansuetudini committitur pia
vota deliberat.

Senatui urbis Rome

Post flebilem filii nostri di-
ue recordacionis occasum
vincit animum pie meditaci-
onis qualitatis affectio ut non
merroris sui causas

Ex una potius cogitaret augmenta. Sed summum regalis utriusque quo placeo felicitatemque. Ex illo auctor castitatis et mire singularis, quod nobis primum subtractum erat filius matutinis suis reservavit affectum. Eligimus deo auspice consortem regni mei felicissimum Theodehadum, ut quem altera republice molem solitaria cogitatione portavimus, nunc utilitates omnium iunctis consiliis exequamur. Ut etiam in tractatibus duo, in consiliis unus esse videamur. Astra ipsa celi mutuo reguntur auxilio ut virtutis labore participato mundum suis luminibus administrent. Ipsi quoque homini duplices manus, socias aures, oculos geminos divina tribuerit, ut robustius perageret officium quod duorum fruatur societate consortium. Exultate patres conscripti et superni gratie mandate: utrisque nihil reliquisse desideravimus. Age quem tum consilio alterius dicta elegimus ornare. Communis siquidem regis mores asserat quem placabilis iuste esse creditur qui patres sue hic propere comprobatur. Reservavimus itaque deo iuvante pallacia viro generis tui claritate conspicuo. Ut Hamalarum stirpe progenitus regalem habeat in tabulis dignitatem, patiens in adversis, moderatus in prosperis, et quod difficillimum potestatis genus est, olim rector sui. Accessit his bonis desiderabilis eruditio litterarum, que naturam laudabilem eximie tradit ornatam. Ibi prudens invenit unde sapientior fiat. Ibi bellator reperit unde virtute animi roboretur. Inde princeps accipit quemadmodum populos sub equalitate componat. Nec aliqua in mundo potest esse fortuna, quam litterarum tutorum gloriosa notitia non augeat. Accipite quod magis qualitatis vota merentur. Princeps iste est cui ecclesiastice litteris eruditus, a quibus se omni festo monemur, videlicet iudicare recte, bonum sapere, divina venerari, futurum cogitare iudicium. Illud enim ut sequatur iustitie vestigium, quod de sua propria causam se esse credit dubitans. Videamus quod divina lectio admonens ingenium sic imitatur efficere. Primum videamus ad illa private tempore largissima frugalitatem, qui tantum portabat domus habundantia communis copia, ut considerato eius atque studio nihil nomini creatur vide in regno. Sic hospitalitate primus, in miseratione prissimus. Sic cum multa expenderet, census eius celesti remuneratione crescebat. Talem universitas debuit optare, qualem nos probamur elegisse, qui rationabiliter disponens propria non appetat aliena. Tollitur enim necessitas principibus excedendi, quando noverit assuescere propria moderatione. Laudata est enim nimirum sua quod rex percipit modum. Cuius nimium non placet esse quod bonum putatur. Gaudete nunc patres conscripti et superne gratie nobis vota provenisse, quod talem constituimus principem qui et de nostra equitate bona faciat, et propria sue pietatis ondit. Hic enim et maiorum suorum commonet vita et avunculus excitat Theodericus.

Senatui urbis Rome

Divina nobis beneficia patres conscripti provenisse feliciter indicamus, dominus rex toto orbe gloriosissimum

Consortem me gloriae suae larga pieta-
te fecisse, ut nec illi deesset fidele
solatium et nobis culmen congrue praestaret
imperium. Susciapiat gratissime quod egregia
liberalitate constat optasse. Deserviunt ut pro
meritis vota auctoris, ut nec pretium prae-
tuli cum me munificentias cognoscat ori-
bi. Persuasisse enim me in consilio suffragare
que palam non potestatis assumere.
Quantum vobis debeat hinc datur intelli-
gi, ut illud in festinaret dominatio(?)
conferre quod meus animus non aude-
bat appetere. Hinc nobis potius est non
ium quam vobis ingenitum. Magna
quidem gratia completum, sed accepi quia velocius
quam oportebat videtur optatum. Sed si quid
de nobis meremur, cum tamen plurimum apud
vos valere intus gratiam confidamus eius(?) edere(?)
et proavis me gloriosas laudes ingerere
proprie, quae magnitudine imperii sum-
ma voluit participatione roborari, ut
quemadmodum in duobus luminibus unus
est aspectus, et concordem sensum nemo
credet segregatum. Sic fuit enim felix
quos gratia iungit et parentela coniungat ac-
dum sibi hoc forsitan estimat in-
pares mores difficile est aliter
eos venire sibi quam per bonarum cogi-
tationum similitudinem convenire. Consili-
um mutari detractat imprudens. Sa-
piens ille vero quaerit in altero penes(?)
quae est sancte(?) magnitudo, sed inter divina
munera quae nobis cum regia maiesta-
te divina tribuerunt, illud amplius
permulcet animum nostrum quod nos sapien-
tissima domina Centina(?) magnae
disceptationis cum patribus ideo insti-
tuit ut patribus ad omnes praecepto-
ris gratiam praeciperem(?). Causas enim
ut satis intelligere quas nos fecit dicere
tum privatis. O animi nobilitas sin-
gularis, enim caritas(?) mirabilis, qua

magis locuta non dubitavit parente
prius incipiebat providere quam paulo plus
voluit ipsis quam legibus auferre. Ex-
ploravit eius constantiam tunc etiam regum
traditum reputata, ut et illa domina quae
faceret esse auctores, et me probatum(?)
pariter dignaretur ad regnum. Quis(?)
tantis muneribus quas plenas(?) tante
gratiae quae debemus ut quam parvulo filio
impendit gloria, nunc mecum regnare
delegerit sociata. Superba est enim de-
gentem regnorum, in ipsa enim mirabilis origines(?)
flos honoris, quem fulgemus ab eius
claritate suscepimus, quae non solum
parentibus laudem contulit, sed etiam
quod generis humilitatem ornavit. Cuius
possit sufficienter edicere quanta pietate
tanto morum pondere decoratur? Dis-
cerent presto nova philosophi si viderent,
et interea libris suis fatentur condita
quam hinc congesserint attributa. Si tractatui(?)
bus acuta, sed ad loquendum summa mo-
deratione gravissima. Haec est etiam talis
procul dubio virtus cuiuslibet necessaria
sententie ut tardius in verba prorumpere
nescit. Enim penitenda loqui quod presen-
tia suo tradidit examini. Hec est quae
eius doctrina mirabilis per multiplices
linguarum nationes magna ubertate dif-
funditur, cuius ingenium ita paratu(?)
recipitur ad subitum, ut non pu-
tetur esse terrenum. In libris
regum regina austri venisse legitur
ad discendam sapientiam Salomonis, hinc
principes adveniant quod sub admira-
tione constat. Paucis verbis sese clau-
dit infinita et summa felicitate compo-
quod ab aliis nec sub longa delibera-
tione fertur. Beata respublica quae
tante domine gubernatione gratatur, mi-
sit ut generalitas sub libertate ser-
viret. Illuditum(?) est tantis meritis

ut ei subderetur et tuenda sub(?)esset
cum obsequio dignissime deceat v-
ita cum tanta prudentie parte cunctis
virtutibus obsecundo. Sed tu si per quos
monitore regum pondere gravamen
dum si quid sit pro novitate cogita-
fiat nobis eius instructione certis-
sissimum. Ad bonum publicum utilitate
non praedict consiliari agnoscatur pro-
pter viri sapientissime esse debet
quod in nobis plus potuerit placere
illa enim que interrogando melius
sentimus que eius imitatione perfici-
mus. Vivite nunc felices vivite deo
auxiliante concordes, et emulamini gratiam
quam regiam cognoscatis tenere concordiam

Theodosio homini suo

Potestatis nostre terminos vos
volumus esse modestiam
ut quantum dominia beneficia per-
cepimus tantum equabilia plus
amemus servata sunt quod studia a
nostro animo probatur exclusa. Cum singu-
laris domus parentes primo deo
auxiliante victores. Et ideo presenti iussi-
one precepimus ut quoque ad domum
nostram noscatur pertinere et tunc tue
probatur esse commissa nullus presumptioni-
bus inquietatur. Nam solus dicendus
est ille metus qui legibus potuit esse con-
trarius. Augete famam nostram per pa-
tientiam vestram. Si quis habuerit cum
aliquo forte negocium ad quam nostra
descendite. Fora vos tractatur non
nunquam per precepto a domesticis inchoate
volumus disciplina ut reliquos prude-
at extrae qui nostris consortium credere
dilectione non probatur. Mutamina cum
dignitate positum et si districta cum iusta
defendimus. Nunc quo donec omnia miti-
gamus quia domum excepta non habet prin-
ceps sed quicquid divino auxilio regi-
mus nostrum fecit consiliorum. Estote ergo circa

cos qui inter nos ante fuerunt subiecti, om-
nino solliciti, nullum quod legem aliquid
permittatis excedere. Laus ad me vestra
potius perveniat quam aliqua querela procedat
quia bona consciencia tua bene imperat cum
equalitatis potestate festinat

Patricio viro questori

Necessarium probatur rei esse
publice personas dignitati-
bus aptas eligere cum iu-
sticia committitur malis moribus non
servaretur. Alioquin ineffitax est
ab homine exigere quod agnoscat non habere.
Cum confidenter creditur quod inesse sen-
titur. Et ideo primum nobis placuit tuos
mores inspicere, sine quibus quelibet
optima displicent. Ornamentum enim
bonorum omnium est pura benignitas
que non est sola, cum quod de virtutibus sola
cognoscitur esse servata. Ordine sententia
nostro iudicium ut sicut hic prima consu-
limus. Ita te custodire iusticiam
pre omnibus sentiamus. Secundo nobis
cura fuit eloquentie tue flecta
perquirere quam licet singulariter diligamus
moribus tamen iuste proponimus. In
illis enim vita conservatur, hunc tamen
lingua laudatur sed inter valde
decorum. Quia utrumque hec noscuntur
sociabiliter. Equaliter enim splendens
actionis nitor et dictionis eloquio
ut iuste possit intelligi per te vo-
luntas principis expediri. Nam inter
cetera oratoria sic diligimus ut
ea ornamentum omnium litterarum esse
fateamur. Cunctis in quibus disciplina
conspicitur ab ista sub decore perfecti
reperiat quamvis ingenia plurimis, quod
proderit sentire, si laudabiliter
non possit extollere. Valeo enim in verbis
habere faciendi decenter asserere.
Quale enim est tacite despicere

tibi loqui et res quae ita discrete
dicte, quaeque est prudentes se monstre-
tur audisse. In hac te cognovimus
arte praevalidum, ut et suadere possis
suaviter et suggestionibus tuis
nescias maligna miscere. Et ideo
Quaesturae tibi fascem per tradentem
indictionem propitia divinitate concedimus
ut facias generalitatis votum, invidiosum
consequendo iudicium. Totum de legibus
totum consulto trade prudentiae. Sit
nobis optime familiaris si pristino
consiliis servas constitutis. Considera in
virtutis tuae laudem posita principem
fama nostra est quod loqueris consilia sine
dubitatione quod sentis. Intellige
quantum sit quod a te exigatur cui opini-
o nostra committitur. Haec subiectos in nos
amplectitur quos per gentes exteras propa-
gatur per hanc ubi non videmur agnoscimur.
Decreta nostra traduntur civitatibus
provinciis quia sermones iudicant de
nobis et praesunt quam nostris iussionibus
obsequuntur. Summo ergo studio con-
stat esse servandum quod de nobis
potest ferre iudicium.

Senatui urbis Rome

Post primordia nostri imperii
vobis feliciter initiata con-
grua nobis contigit patres
conscripti tam sermone et iudicio
nos quaestorem elegisse, cuius nos lin-
gua possit ornare. Quaestor nam-
que reipublicae decus est qui et
vota nostra optime videatur edicere
et antiquorum iura sublimi consilio custo-
dire. Hic enim est patricius, sub ea
notabilis honoratus. Nam prope-
tua fruitur laude cum est honor
in homine. Cuncti affluentem facundia
studia Roma genuerunt, ostentans
merito de loci dignitate peritiam.
Nam tempore illic potuit imbui me-
ruit ubique laudari. Ibi defecatus ser-
mo Latinus est, ibi discutitur vera toto
nitore facundia. Aliae regiones vi-
na balsama et olentia thura trans-
mittant, Roma tradit eloquium quo suavi-
us nihil sit auditum. Sic bonis artibus
eruditus mox est forensibus aptus cer-
taminibus, ut oratores quos longinquitate
dictationis praeparat, consilio declamatoris
mutaret. Notum est enim quanta cum collegiis
suis moderatione contendit. Certa-
minibus eius modestia semper affuit dis-
tendi calore raptatus studuit lau-
dabiliter inveniri. Non quod plerique
faciunt nocuit lucris quos sic poterat
in tantos sub tranquillitate ut mo-
res proprios asserat. Contendisse
siquidem non litigasse raptus est, alie-
na enim tam faciebat sua causam
nam sic cognitus est inimice ut proba-
retur gratum animum non laesisse. Elec-
tus itaque vir non decuit divitias in
sustitiam non potere sed docere
causa iudiciaria ubi est lingue
bonis habundare et intellectus temperanti-
am custodire. Cogitate patres
conscripti quid fieri velimus, cum in
iudicibus primum mores eligimus
in ea maiorum dignitate quae iura
conservent edicere. Non enim temporibus
nostris potestate tegra est armata iu-
stitia sed de legibus probatur esse contra
velle nostrum atque principum
voluntas quos intra desideramus
imitari quantum illi sunt iustitiam
consecuti. Illa enim est suspicienda potestas
auctoritas quae a recto tramite non
declinat, sequendi enim necessitate
relinquunt posteris qui iustitiam
suis instituerit constitutis. Et ideo
patres conscripti per decimam indictionem
illustri patricio quaesturae contuli-
mus dignitatem ut qui est clarus

noie ingenuitas est sit honore fouete in eu nra iudicia ut qd nos pstitimus vob' placitu indi lomus sentiat

Justiano augusta Regina

Ita nos gra vre pietatis obligata ut quicqd ad decora nra pt psice libent' a vris velimus ptibus postulare Data tanta nobis dina tribuerunt ut et vos eius fluent' muneri bus habundetis et aspitatibus benigno aimo qst nra gre datis Et ideo mansuetudinis vre reuerenter salutans harum por titorem illum ad excellentie vre bnficia destinaui ut matrimonia ut alia nra q quonda calogo mau qparare fecimus secerimus p predcm portitorem ad nos puenire dno fauente iubeatis ut qnstamus nos a pietate vra semper diligi Quorum facile vota qpleri Vra enim gra e ut ornatus eu vos pstitisse qnsatur qd nris laudibus applicatur Decet enim ut orbis iste Romanus innumerio vro resplendeat que aor vre serenitatis illustrat

Justiano augusto

Equum est sapientissime impera tor ut illa nobis libenti animo faciatis impendi ad que si essemus desides a vra po cius clementia debemus hortari vo bis enim gratum esse non dubium est quicquid p nos ad Italie decore augeri expediri Quia laudibus vris inre proficit Cum videtur creuisse qd ad vre reipublice pt gloria ptinere Quapropter exhibentes principatui vro reuerendissimum salutationis effectum harum portatore ad illa duximus exhibenda ad que quondam

Calogenita fuerat destinatus ut et si psona rebus humanis subtracta est beneficia tn vra ad nos de comunicate pueniat ne desiderium cassetur qd gene ratum est de vra pspitione securus

Theodore auguste regina

Cum ppositi nri sit illa q̄rere que pbatur ad gloriam principis ptinere dignum e nos sermone venerari quos nobis omibus qstat semper augeri Con cordia vero e sola principum qrumquo illi se melius respiciunt q animi caritate se coniungunt Et ideo vestre auguste reuerentie salutationis affectum spero ut redeuntibus lega tis nris quos ad clementissimum et ad gloriosissimum principe destinauimus de vra nos faciatis psperitate gaudere Quia pspa vra ita nobis grata videntur ut ipsa et nra e psperitate desiderantur suscipe qua nos inquit qstat optare

Maximo domestico viro

Si gloria e honorum principum ingeniosis honoribus dare ... prodesse dum quicquid a subiectis pficit regnantium laudibus applicatur Quanto nos' pstanciis e nobilissime familie reddere qui ea qgnosimus nascendi sorte meruisse Hec enim iustitia sequi mur si bonis heredibus priorum premia no negemus Decet eos esse pores suos viuere q ad nra meruerunt tpa puenire Anicios quidem principibus pares etas prisca pgenuit quorum nobis dignitas ad te sanguinis fonte pducta rutilauit Cylicior collecte vibus

instantia. Cum q[uo] te iungeret i[n] pos
teris inmo honoris que ta diu constat
fuisse papinos accusaret sola s[ed]
ibi tu potuiss[es] latere familia atq[ue]
utinam nobis maiores vel Corvinos
amiosor vita servass[et] / vix satia
ret principis votu[m] / si nos contigeret
p[er]sonas illas … possidere maiorum
Quemadmodum ut p[er]fecto negligens
tuenta q[ue] desiderans … p[re]dicta
… id quod feliciter tibi dictum sit. P[ri]mi-
ceriatus q[ui] et domesticus nominatur
… mediocre gratia … tibi confer[imus]
dignitatem. ut qui[que] ex omnibus titulis
qui ad eius p[er]tinet actionem sit
honor … et si tuus nata-
libus videatur inferior tuis
tamen fastibus videtur esse fe-
licior. Cum tu merueris con-
iugem regie stirpis accipere
qua in tuis titulis nec … p[ro]-
fessus optare. Age nunc ut sicut
tibi est notitia ita tibi nobis reddat
accepta. Considera quid merue-
ris ut dignum te … affinitate
tractabimus / illa que familie reg-
natis adiungitur in laude …
collocatur. Nunc maior opera ma-
suetudini detur. Nunc omnibus
… benigna probetur. Ut …
probem quem illa possit p[ro]pitias
imitare / humilis agrede … de
moderatione laus sumitur de ela-
tione odium generatur. Pacientibus
… proxima est indubitanter invidia
s[ed] tollerantia melius vincit quam gloria
ne s[em]p[er] augeatur. Superbias enim
virtutes … sapientibus anima pa-
tientia … et nobis subveniendo
potius quam vindicando laudaberis
istam vince benigna diligentia …
… ne maior videatur esse
felicitas moribus tuis. Sed quia modo

iungeris … proxima … actionis
… laudati sunt … tuam pri-
tes tui si …
decorati. Nobilitas tua non est ultra
quo crescat. Cumque …
… … matrimonio …
estimaris.

Senatui urbis Rome

Ne quid nos p[at]res conscripti
in honoribus dandis …
… existimet … Cum … in
signia … magis pos-
teritas … Quis …
nos … candidati … iam …
illa videtur … que …
… accepisse …
principis erat in uno honore …
tia vite tam magis gaudere …
magis nihil prestare … q[uod] …
…ima meruisse. Cum … omnia
… illa dignitas …
est tu bene geritur que reverentia
plerumque actio videtur accipere de
claritate p[er]sone. Habet … sui
gradibus distincta cum diversis fuerit
attributa. Nam honorem suum … eq[ua]-
liter retinet quicumque probe gesserit
consularis. Sic inde fluvium voca-
bula maior amnis absorbet et
… plurima fluenta Tiberis
… … a proprio nomine non
declinet. Et id quod feliciter dictum
sit illustri viro atque magistro patri-
tio … primiceriatum qui et
domesticus nominatur a gratia …
… tribuenda dignitatem
ut mediocritas honoris …
crescat … Neque enim …
… quod genuit auctorem fa-
milia toto orbe … que …
nobilitas … ab ea actionis … non
recedit. Sed … vos … patres

cessit ut vre affinitati perlisse dare
similem vre gra iustificatur Vn
tractari non sibi tm vnus pt as
sume quia nos psam Romanorum
stulisse reddite affectum meo plenis
sima caritate plus e amandus a dno
q pntis no digta e pstare subiec
to Sz equm e prece cessit ut tantum
existat p que nobis tam felicia
gtigerut Exultate gnalr 2 habes
imparas letitia psusi celebrate
vnde pstat nomen oim nota dz
esse auctoris Cum ptes a me ex
igere potuerut qd mens aims spo
tanea delibacione gcessit ut vro
ordinis viros pntes vre appellare
possimus q nobis affinitatis clari
tate iungendi sut

Senatui vrbis Rome

Postqz venerabiles viros
epos agenta legacione rem
simus nec petitombq vris
qbus esset qda tpis hesbilia ne ai
mus obiulass Venientes ad nos ali
q retulerut civitatem Romam adhuc
incepta sollicitudine laborare 2 id
agere vt nisi vre ma suspectudinis i
tercess remediu pilla sibi potius
ex dubiis suspicionibq ctatarct
vnde estimate cui debeat ppliorum
novitas 2 imanis levitas impu
tari nisi vro ordini a q debue
rat cuncta componi Per vram sigd
sapiam amoneri pvincias oportuit
vniversas ut illa pbaret assumere
q pncipis pmordia videntur ornare
vnu qz civitas no fiat excusabilis
si Roma delinquerit Res maior ad
potioris erit exemplum ut alieni stili
iure iudicia sustinet q peius pstat
exim Sz gras dimitati referimus
q dona vra vris potius ordina

ut excessibus Certe pns culpas
ignosimus qz devotionis aliqd secari
dit debemus 2 possimus ante
beneficia pmus ut pocea gfessiones
inveniemus possimus Sz licet iltam
pte vre modestie gnitatis assera
volumus tn nos tn pdicand nisi
vt 2 devotionis Rome benignitas
possit ostendi plus enim ma opin
one pascimur qz si de ma sp tran
quillitate laudaremur Amonente
supplicaciones ab ordine vro sp co
trarias Non decet senatum cor
rigi q debz alios patria exhorta
cione moderari Na ex quibus
scribit gentium mores si pntes pub
licos in mores gtigerit inveniri
Sufficiunt tn nobilibq sufficiunt
ista verecundie ut ad studium pfecte
devotionis mittemus quos pau
lulo de pria supplicatione culi
pamus Vos enim quos ad pricipia
vram expetimus no vexacionis i
iuria sz vtilitatis vre tam pfunda
cogitacione vocamus Vt illud ius
debuissetis efficere qd nobis gruimus
expedire Certe iniuriam e vide
re pncipe hec a nobis p reipublice
vtilitate voluisse fieri qd pmus
solebat optari Sz ne ipa remedia
in aliq pte videntur austera ai
res poposcerit aliquos ad nos
pcipimus evocari ut nec Roma
sub civibq evadet 2 ma gsilia
viris prudentibq adiuvet Red
dite q in pma devotione ut sol
licitudines mee quas p gnalitate
sustineo vro potius adiuvet inge
nio qz hec nobis sp insitud sunt
pncipibq nris votu puritatis
offerre nec parem vetustatem
terroris sz amoris potius donantes
reliqua p harum portitorem illum

vo dicenda censemus, ut sit sublimo
tis cogitationibus ambiguus, monitis
admonitionibus credere debeatis

Senatui urbis Rome

Licet nobis sit institutum
insitu duos nos pura
mente diligere et obsequi-
um agere ut regentis animum possitis
esse placabilem, quia tamen maiorum nostrorum
semper fuit ut tamquam membra capiti
ita suis principibus videntur adiungi.
Quia enim vicissitudinem reddat qui ma-
ximo labore defendit? Cuius per
dies singulos tranquillitas custoditur
inest ut illos diligat, cum omnia pro quibus
certe probat universa. Absit enim a
temporibus nostris, ut in nobis aliquid tale re-
periamus quod vestris indignationibus
esse possit idoneum. Quam fides vestra quam
nos aeternam asserimus, immo potius
evidenter ostendat. Vestrum ratum non
dolosum, non seditionibus plenum senatum
deus Romanum? Mali mores vestro nomini
probantur adversi. Sed hoc male est quod
civitatem vestram cogitur admonere, quam
constat semper sponte sapuisse. Nulle
vos inepte suspiciones, nulla timoris
umbra terreat. Electis principem
qui pietatis studio optat in omnibus
vobis invenire quod diligat; hostibus
nostris de non defensionibus obiectis
commune non concludere debuistis.
Auxilium sed sensisti esse ne fortassis
coerceretur? quam magis probatur intelligere
quam generaliter potestas experiri. Ad verum
potius redite consilium. Quicquid vos
nove gentis fames ulla deterruit
Cur expavistis quos parentes acte
norastis quam relictis familiis ad nos
venire properabat? Sed vestra erant
potius securitate solliciti quam quod tibi
ab illis vicissitudo recepta est
illo

Cum salutis prima debebat illud
enim quod vos attinet facere debuistis
quae die noctuque incessanter optatis
ut quod parentum nostrorum constat temporibus esse
nutritum, sed nobis potius divinis
auxiliis augeatur. Ubi enim fama
regentis erit si vos quod absit pa-
tiamini imminui? Nolite ergo cogitationes
quas vos videtis minime assumere
ymmo magis, si quae alia incidere de-
pressus, in spem de bona conscientia non
amittat. Quem sublevare cupimus
quos intendere pluribus moribus invenimus.
Aliquid [?] est vobis pro illud dicenda com-
missimus. Ut nos ita vos animo in omni
tempore primum senseritis, ingibus sicut
oportet obsequiis et devotione praeterea de-
voti esse debeatis

Justiniano imperatori

Constat desiderium me-
voluntatis compleri quotiens
ad pietatem vestram salutiferos
apices contigerit destinari.
Quia semper felici gaudio repletur
qui nobis sincera mente colloquitur.
Et ideo salutantes clementiam vestram
honorificentia competenti Gazam porti-
torem pro negotio Summatis [?] civitatis
venientem gratissima nobis petitione
commendamus. Cui vestra offertur causa
praestandi, ubi inter nos videtur accepi
Quem nos facere semper exoptat, quam serenitatem
vestram florere desiderat. Non
est dubium melius recipere quos
contingit ista praestare

Senatui urbis Rome

Imperiosa nimium res est
precibus concepta pietas mea, quando
propria voluntate vincimur, quam alienis
conditionibus non tenemur. Nam
cui deo praestante possimus omnia

sola nos licet credimus laudanda
Cogitate prudentes viri verba que loquimur
ut in clementiam quam vos ante
promittebamus agnoscite. Ecce nec
sollicitos spatium quibus infensi esse
putabamini. Sic est a principe quibus
vitanda suspicio. Sic tueri debuit
quos noxios esse non voluit.
Postulata siquidem sacrata vos ab illo
atque illo prestare nostra decrevit auctoritas
quod bene impetraturo non est
difficile promittere. Sic vobis securitatem
credimus ut nichil in proposito addere videamur. Verba siquidem
que promittimus etiam acturi
sumus deo debemus quicquid non homini
verba quod pro laudibus sacratis antiquis regnantium
cupimus quam aliud optare possimus
nisi quod dignitati in aliis placuisse
sentimus. Ipse enim est remunerator
honorum omnium deus. Verba quicquid
in subiectos pietatis estimamus illum
nobis spectare procul dubio iudicamus.
Quapropter consuetam fidelium adeptam
securitate monstrate. Causa pro qua illud
reddit clementie nostre potius quam
offertur astringimus.

Populo Romano Rex

Cognoscite quirites quali
nos princeps noster diligit
firmitate ut temptatus
asperis rebus non nos pateretur
esse sollicitos nec voluimus amplius
vota vestra differri quos sic optamus
summa republice celebritate letari
vestra enim securitas nostra ornatus est.
Et hoc vere gratanter accepimus omnia
gaudia vos habere sentimus. Quia
propter fleti petitionibus nostris pro illud
atque illud vobis prestare sacrari censuimus
ut regis nostri animum non hebetis
magistrum. Nec liceat falsis suspicionibus errare dum manifeste tenetis
quod creditis in principe estimate
quid vobis benignitas videatur
impendi cum ille invitat quod non potest
cogi. Bonum enim pro remedio nos
dictos esse auctorum non despicimus
famam subiectos. Et ideo liquido cunctis
mihi videtur magnum libenter
accepimus facere quod generalitatem plurimus
optasse. Intelligite quantum
vobis imponere ut videatur
affectus fide vobis astringimus qui
non solo vos promissis servare sacris lectionibus monemus. Orate
nunc devotione vestra superne maiestati
iugiter supplicate ut tranquilla
ipsa quod nos fecit cupimus celestia
munere concedant. Verbis romane

Justinianus Augustus Senatui

Remedium quod pro vobis
precibus concepi pia mente
tractamus non sinimus
vobis fieri acerba supplicatione
contrarium. Quia lesionis instar est
consulte complere et aliud velle intra
re. Cogitate itaque arma vestra
destinate potius pro salute vestra
ut quos nos tenuerunt appetere domino
auxilio manus vestre gothorum debeat
obviare. Nam si insidias
gregis strenuus pastor excludit
si pro familias diligens undique
locum surreptionis intercipit
quos nos gerit cautela romane defen
de qua constat in modo sicut nichil
hac summa non mittitur in casu
quia probatur magis diligere quam negligit
adversa tractare. si nec in aliquo
vos que constituet ut ipa de

fensio exatui destinato ordinate illos annonas fectmg sedm forte re & venalium gpati vt 2 illis tollet necessitas excedendi 2 vos auffert tam dispendij hijs 2 pscoing ma iore regie domg nre vnaiaene Quis p pace cultate vtutu bellato ribg esse intre reuerendo Cmg cto et excessi vitaret 2 fortitudis instrumenta pparent qs tu locus a ptis papinus imorai vt sois st armata defensio inta vobis tra qlla ciuitas Intelligite quid et cogitauerit gpsatorum pricipis p nobis ingenium defensio vos ob sidet ne manus inimica tradat Et apicibs expapma qs mod pag nine vinditamq abpt em ut mris tpibq vrbs illa inuictis videatur ptegi Quam gstat gentibs ut sola opinione fuisse terrori Ita em de dno spabam aualio vt q spe fuit libera illius exclusio ne dettollaret iniuria

Regina theodrici auguste

Gratias diuinitati referrig qui regnum esse accepta tranqllitas qd pretium nre clementie nob gtis sinum esse declastis Constat em vare nos posse que gaudere ad regni culmina puenisse Sic decuit susapi qd spe nos pmisit augeri ipsa te igit modo nre benignitatis exim ut detur intelligi qntu pmoneat q se pua nobis affectione gmedat Non em tuas vices p regna req ritis nd nobis iusta etiamq q sunt bois moribq inimica delectant Qua nichil aliud nos gstat appete nisi qd opinione nram possit ornare Quemadmod ergo pace exorari potius abire Qua ut ingenita pietate 2 mansuetudis gestibq ffre iusst impone Bona qde nre q credic non tacemus Totum credit enim qd nobis fuit pdicabili cai tate sociati Et 2 vobis glose pn teps cui sitis absolute mirabilis aliq tu additur cui vos regna oia ve neratur Nam que est cuncti ipsius imperijs pdicati si illud e omne dis singlare in extranea gete lau des spas inueire Qua ibi sit vir iudicia vbi nemien gpunt villa vinditas Diliges qde pissime impator in ipsis regnis si quto plantus e ut in ytalie ptibus ptg amerr vnde nome romanum p orbem terrar gstat esse diffusum Oportet g mra pace seruari q nobis gtulit gloriosa cordia vobl Et ut pariis affectibq ordie unde videam recentissima salu tatione decepa pris sensibq iudicamq Beatissimum papam vrbis rome ut amplissimum senatu mra preptoe gmonitos ut vir eloquentissimus petrq legatq semtatl nre 2 doct na sinig 2 gstic claritate prpug sine alig dilatoe gpetentia sua pa terpet ne q volutate nram morus ingreuas pstrnet Qua totum illud desideramg effite qd nrd negat iudicio displite qm 2 pietate nra ht studere gquiug qd nobis poiat pdesse sentiug Cui vir venerabilem illum legatum nrm adiungend esse credimus vt nd p occasione legatoms nre si ipia potig destinatoe nra pos sitis vota gpste

Iustiano imparatori theo

Olitteris pietatis vestre gratia
quam desiderata sibi sumit
capi. Et colloquia oris
vestri muneribus omnibus cel
sioa reverentissima gratulatione prem
dum Lucta in votiva sereno animo
promittes Cum quippe optare potui
in tam benigna locutione suscepi
hortamen cum ut quippe expetere
a triplici proprietate domino iugali
vestro vio, credimus at meis sepibus
ingeramus Cuius ca dubitet ad
effectum pervenire quod vestras pietas digna
bitur allegare, cum quidem de cari
tate equitate prospicissimique sibi vite
amplius de vestra promissione letam
no cum potuerunt vota vestra dif
ferri quam interest quam inceperit audi
vit implere promissa ut se tene
fatiatis cum sponsione carissima contulistis
additum est gaudio meo quod de
viris vestra serenitas destinavit que
et tanta gloria debuit mitte et vestra
dettet obsequia retinere dubium n
non est illi mores dare cum obser
uatur assidue dum constat de serena
et amplius bonis preceptionibus institutione
fuit et quod vestra clementia commoniti
diximus ordinandis, sicut sinc
eritissimus ipsa sine Senatus aplis
simus sine aliqua dilatione condecat
Cum ab eis expetendis esse in
certatis gloria vestra nimis clementia pu
teter Cum studio dilationis ex
ponitur Et porro de celeritate
fiti votiva gratia possit augeri, nam
de illa persona de qua ad nos aliq
uo tabellate pervenit, hic ordinatum
esse comperiat quod meus credimus
animus quererere desideratum cum
nimis, illa est ut imbuciente gratia
non minus in regno vestro, quod in meo
iubeatis imperio Signficamus itaque
suprascriptis cum nos a venerabili
viro ipsa egredi fecisse augusta
vestra legatum hac portitor de re
bene sona potuissent esse hic aliquid
accideret quod meis animis obviaret
Quapropter salutatis veneratione
Quae decet inclitis coniugibus virum ve
nerabilem et moribus et doctrina
preelecte serenitatis vestre honore teren
dum ad vestram clementiam legationis
officio peculiaris tramitis destinavi
Cuius gratias illas nobis credimus
esse personas quas divinis ministeriis
in dicatis acceptas. vestra regina

Theodore auguste uxori

Estimare te quanta augustarum
prudentissima quoniam hi
per affectibus gratiam maximam
esse quam eius domus coniugalis incertis
magno studio desiderat obtinere
Nam licet hic ille, sit sic commodi
tati in ea nosat esse proprium qui
me docere tate, ita sic ad exigere
ut super regnum conservatur in animis aliquid
invenire Cuius cum gratias quod sic
gloria vestre videatur caritate prospicere
sociari, ut qua habunde fulgetis no
bis libere de proprio inviterim, cum non
et lumen alterius de sua claritate largi
ens sonete desideratam vestram quam conservatis
incitabile perpetua gratia vestra porta
nos regna commendat, debetis cum
nos clarius reddere qui de vestra volis
luce fulgere Quapropter serenitati vestre
clementiam salutationis impar omnes
affectuosa mei animis vestris prosperis
commendo Sperans ut sic omnia

mirabilis prudentia vestra composuit
quatenus fiducia que nobis de animo
vestro data est vocibus augeatur ita
tum inter romana regna nullam decet
esse concordiam. Crescit enim et qualitas
rei que nos efficit cautiores debe
at equitati /// regina.

Theodore auguste Gudolina

Reuerentissima principum et legatos viros et
per viros disertissimum per quem
nup ad vos nostra pietas
destinauit quo studio concordia aug
uste serenitatis optemus. Et nunc
itur per illum virum sanctissimum eadem esse
credimus repetenda ut vestra animum af
fectuosa inducentes qui frequenter expedita
contractus pace siquidem sub omni securi
tate petimus quem causas itaminus ro
hemimus. Talis est que ad nos veniat sit
grata sit decora ut cum talis vobis
animo congesse videamur. Absit autem
ut quod nobis committitur nos debeat
ingnorare si per nobis porrigere tractare
contigerit. Traxisset ii ad beniuola
tum causa credit tractanabitur ordi
nanda. Nec sit utilitatem propria ante
ferre cum magis decorum est tre
denti prefata prestare. Considerate
et principes docti et ab annis vestris hyst
toriata monimento recolite quemadmodum
decessoribus nostris studiuerunt de suo inde
relinquere ut eis prima intorum federa
proueniret. Estimate quanta gratia de
oblata suscepi que conuenerat pos
tulari. Habet non arrogater loquimur
que veritate fatemur gloriae nostrae potius pro
ficiat quod deuinate concedimus quoniam
nunc illi gentium nostrarum ultro concurrit quam
sinis partibus meliores se esse con
gratulant. Consociet eorum amicitia gra
tuita nostris animis quos pares nobis

largitus studio vigebatis nec dubitandum
tum illorum tempus fuisse credatur. Propter
ideo salutacionis honorificenda plo
cuti illum virum venerabilem. Sacerdotalis
clarum doctrine laude conspicuum lega
tionis nostre ad pietatem vestram fecimus
vota deferre. Confidimus enim in
virtute diuina quod et per mitis viri
habunde placeat et desideria probe
petitionis obtineat. Sperantes ut
cum tanti affectu vestros teleramus recipere debe
amus. Set quia epistolaris solet continere
non poterat vniuersa, satius fecimus
vobis insinuanda committere ne fasti
dium vobis faceret lectio plura tractans.

Theodore auguste Gudolina Regina

Despicientes legatum nostrum
virum eloquentissimum petrum
Et quod est ipsius dignitatibus
honorabiliter nostris obsequiis
inheretes optamus nobis auguste gratie
monumenta fulserit, ut per eum discer
neremus acceptum nobis esse quod in re
publica constat increuisse. Ostenditis
nos diligere quoniam ad iusticiam
contrahat pertinere quam per diuinam prudentiam
tiam omni suspicione detersa
desiderabiles sit vnanimitas perma
nere. Et ideo illum virum venerabilem nostris
aspectibus vere dignissimum legatum
nostrum ad vos specialiter credidimus
esse dirigendum. Ut nobiscum amice
tibus votis serenissimi iugalis vestri
pars gratia solidetur, quoniam qua
litas euidenter contrahat animo vestri
se nos ad paritatem federis pro
uocare vinculum caritatis. Et quia sola bene
vita nulla debet gratia occasione
suspendi. Et quid est quod difficul
tate sui nobis non oportet imponi
sapientie vestre moderatione mitiget.

Ut affectibus que tui regni utriusque reipublice regimina nostris studiis augeatis. Quapropter cognite vestre sapientie firmitate et hanc nobis palmam concordie specialiter vendicate, ut sicut clementissimi imperatoris fama in pluribus dicitur inclita, ita in pacis studio optimo meruit victorie admiratione laudetur. Familiaritatis vos et frequenter videre hunc portitorem que dicere. Quatinus effectibus possit celeriter proveniri quod ad prescripta gratiarum vestre est destinatum. Comparabis enim iusta nobis gratia, cui tamen nichil videatur impossibile quod per clementie glorie concessionis allegaverit.

Theodore auguste Vdolina regina

Venerande viro sapientissimo Petro, ita nos adorande vestre serenitatis explebit ut in dictis nostris conversationes vestras colloquia benigne susceperimus. Quid enim tanta affabilitate suscepta non reddat venerationis eximia? Cui autem dignationis sue debetur officium. Et ideo per illum virum venerabilem legatum domini iugalis mei ad vos specialiter directum salutiferos apices tradimus destinandos, ut reverentie vestre serenitatis affectum et de optata incolumitate letificet et de firmissime gratie nos faciat exultatione gaudere. Tali enim prospicio et tantis bene disponente ordo tranquillitatis geminata crescat affectio. Suscipiamque omnium mei animi bona, quia hoc est regale propositum gloriose vestre adorare tuitorem. Credat nobis perlator portitori verba suggerenda commisimus, quod per ingenita mansuetudine et libenter accipite et efficiat deo auxiliante prestate.

Senatui urbis Rome

Per venerabilem virum Petrum, pariter prescriptum augusta nobis pagina nobis vestre serenitatis illuxit, sermones benigne tribuentes et apta munera salutationis impertiens, et veneranda magnum sit beneficium tam suave principis mereri colloquium. Cui reddidimus grata volumina, caritate consuetam optantes, ut et prosperitate vestram sepius nos audire contingat, et regni mei felicitas semper crescat. Quia hec votivi decet nos, ut vestram gloriam salutem concurrere possit iterum. De significatione etiam per meo voto ad patriam urbis Rome nos litteras destinasse, ut per venerabilem gerulo litteras sine aliqua dilatione contendat, quicquid a nobis dici meruit, celsitudinis gratiam consequatur. Similiter enim votivum est erga vos in quibus possimus vestris desideriis obedire. Quia sic nos ad reddenda dilectionem efficaciter commonemus, si vobis in aliqua parte paremus.

Justiniano imperatori

Intelligimus serenitatis vestre gratiam muneribus omnibus ditiorem, quippe illa nos hortamini facere que ad mercedem vestram pertinet omnimodis pertinere. Tale siquidem votum semper acceptius est, ut talia nos nunc velitis agere que nobis divine possint commendare potentie. Et ideo significamus gratie vestre monasterium familiaris dei quod nobis insinuatum est tributorum quantitate in forte laborare, eo quod agri eius nimia inundatione perfusi sterilitatis vitia humectatione traxerunt. Ad virum eminentissimum senatorem prefectum pretorio dedisse nos mihil

omnis iussione ut eius ordinatio
provida ad potestatis dicionis specialem
diligens inspector attendat et rebus
moderatam inquisitionem tribuat quia
qui quamvis sit tempore possessio, a con-
natibus abrogetur ita ut competere
ac sufficiens domini remanere pos-
sit utilitas. Nam nobis lucet
proprissimum indicatum quod per mansue-
tudinis nostre voluntati concedimus de
aliunde quod tam vestra instantia sententia-
mus commotione dictata est. Primus
ad longum tempus sub pretio uxoris
regno contingit cum nostre nobis fuit
negotium de ipsa largitate sponte
ut illis facta eam non peniteat religione
mutata. Carum si quidem rerum ibi ne-
gotium non presumimus. Unde manda-
tum specialiter non ... ita tamen di-
mittas patiat diversas religiones
esse non una non audemus imponere.
Retinemus legisse enim nos voluntate
sacrificarum deo esse non cuiquam co-
gentes imperio. Quod qui aliter facere
temptaverit evidenter celestibus iussio-
nibus obviabit. Merito quam pietas
nostra invitat nos ad illa que nobis
precipiunt divina mandata.

Senatori pplo

Non se reddere videtur expensas
unusquisque tributarius aliquid timen-
dio subvenire festinat.
Quod enim iustius quam petenti offerre
quod intelligis ipse laborasse. Sed ad mi-
sericordiam otiosi adiutor non patia-
tur ad futuram famam desertit. mi-
ci tam nostre fuit subveniendum. Et-
enim industriose liguriae devotis
quia venatus copia subtracta dici-
tur esse de campis. Sed nunc vastatur
in horreis que nos impertimur. Tellus
notos esurie cultores. Atque ideo
illustris magnitudo nostra tempus dignitas

ab hac legis instituta ut de propositis
corporis ipsum saturare posset liguri-
bus quos tamen indigere constat. Iussa parte
horreis tenentibus commotione sibi
per solidum viginti quinque modios distrahi
censete. Venetis autem et iustiano at-
que tridentino horreis ad destinatum
eius quantitate. Idem dari facite
tertia portione ut invitata dimittas
copiam largi posset quam homines ipse
extorsisse congnoscit. Et ideo tales viros
huius distributionibus adhibete ut in
diligentia nostra minime ad illos per-
veniat qui suis viribus pasci minime
potuerunt.

Honorio prefecto urbis

Decet regia iustitia custodire
quod a maioribus bene agentibus
fuit ordinatum. Maxime
quorum constantia sit nota est ut nihil
mutare nihil venalitati studio
fecisse videatur. Et ideo archarios
probatores tritici vini et casei macel-
larios vinarios capitularios centurio-
nes et tabularios et thabinarios senarios
et cetera collaritas que ad urbem romanam
ut ad maiorum pertinet rationata
sed ad eos qui ex ipsa tiburnense et
placentina sive per alia loca quoque
publicos titulos administrant nostrit-
que a nobis concessimus ordinatos, tua
iudicia sic libenter amplectimus ut
servari desideremus tamquam facta a nobis
esse credatur. Nec patimur quod tunc
quasi penale malitia que non iudicio ad-
ministratores publicatas suscepit. Et-
enim indesignatis titulos ambitio immi-
ta sub iustitie congestat. Consuetudi-
nam bene agentibus locum prebemus tolla-
mus hodie. Non sic cuiusquam inter quos communi-
pacientis velle succedere. Si tamen ira est

tone eos nulla culpa resperserit
Sunt quod intrepidi quorum vita voluta
te ut sit ut fuerit ordinati pu
tetur sibi iniuria fieri non timeat
inter quos geminum capellum qui conue
deuit probitas actionis propter sterilita
tem quoque parentis tempus ut frequenter
patet conmittere non ydonabiliter
visum fuit pena fame temptari Ut hu
iusmodi commissum est scelos extere appa
ratum de iniusto grauamine non
grauatur Sed quorum grauia ambitio
mst per metum tamen non potest tolerari
hiis quod a nobis titulus ordinatis
sine patronorum probitate vixerunt tunc
succedere, statui triginta librarum cum
multa a nobis inutiliorum exhi
benda, Si sit adhuc eiusdem non potest
inueniri corporali supplicio pena lu
at Qui non poterit in suspendio
passione sufficere et frustretur
auribus suis, pena est vrendus
infamie, Cui quod interdum inuidia
aliqua tergiuersatione veritate teta
uerit Nichil enim securum, nichil sta
bile potest reperiri, Sic ipse inuide
tu vota ad illicitas permittatur
attende insidias Cum magnitudo mali
in omni fecit pueri noticiam
ne quis pignoracia se excusabit
excusandum, quod non intellexerit fuisse
prohibitum

Vniuersis Gothis

Cum generis tue honoranda no
bilitas et magne fidei do
cumenta prestitisset ut vbe
tatem quam per bella defenderas gu
nada pace redemit lumosa podo
gre subita inundatione completus
aquis Bormias poteris siccitatis sa
lutares licet specialiter passionem ut lecture
expetere postulasti remedium tuum
desiderabili iussione sanximus Ab
sit enim ut bellicosum virum tyranna gra
uissime calamitatis examinet Cum e
nim tomo membra viretia infusione
penalis humoris contigit arescere, non
dolorem replet mobiles maximorum
tumore resectis cum nouit alia tur
ta variare non cupit grauas lacunas
vbi plaustri statione pigrescentis, sa
xa psiti de lapide Et quod ad dextrorum
inflectionis ima laxaret, in tempus in
tegrorum soliditate pegra conuigit
Hec passio insanabilis ligat solu
tos contingit vinctos, et decrescere facit
corpa quod nulla sint mutilacione truncata
Constantibus membris periculum me
sua petit et minor texentur cum in
subductum sentiuntur esse Sublimi
suppositi iniectiva inter membrorum corpus
omnium et monet, et inter sensibi
lia redactum iam non proprio voto sed motu
fertur alieno Hec vnica morbus sed
omnia tormenta sana ducit et melius
hoc fertur quod euasisse tantis tali pichi
non probatur deserit quidem dolor
sed dimittit reliquos fortiores Et
nouo in felicitatis genere passio videtur
abscedere, et eger non desinit egro
tare Appendia ipam tantatis debito
vibus aliquam soluitur Ita enim vincula
sunt quod sed potuerunt illigare captum
nesciunt in tota vita soluere In feli
cia signa plurimi absterdes, et more
gencium barbarum hospicium corporis
occupatum suis indiciis violenta
defendit Ne ferox vbi esse cepit
succedere, aduersa illic ibi sanitas au
deat fortassis intrare Hoc licet om
nibus videatur esse gratum illis maxime
quod exercitacione floruerunt armorum Ne
membra illa dimissa decoctione lan

vorum mollestat et qui ab hoste fortis superari minime potuerit ab interna potius inquietate vincitur. Perge igitur auctore deo gressibus ad locum predictum felicibus. Accepit enim ut bellator in ambularet passibus alienis et quo dorso non quamvis subvectione portaret. Nam forti viro quae est vincere ut non inherente possit implere. Que co tibi exaggerata narratione consulimus ut ad statum sanitatis votiva nimis cupiditate rapiatis. Vere enim aquas illius provincie potu de lmthozys demeritum terminari exhibitionibus sanatum vinito indomabilis ternum illa passionis mutatur exteriora attractiva virtute libera fiunt et velut duobus auxiliis conservatis in medium inferna superatur. Dimictur illuc concessa dimittens cum illa quadam gratis bellatrice data sunt oportuna minima lavatorum et qua non donat inge dextrum non molle mollit potionum introituque voluptuosusque illuc remediis effugiet presset optatum dona beneficium ut fama loci vetustissima tua potius salubritate nostra. Cum nobis est desiderabile persona tua evadere quod quod adimit corpoream sanitatem.

Honorio prefecto Urbis

Relationis tenore vestre comperimus in via sacra quam multis superstitionibus ditavit antiquitas Elephantos eneos vicina omnino ruina titubare. Et quod solet in carnali bestia super millenos annos vivere occasum videatur pene in simulacris eorum suscipere. Hiis providentia vestra reddi faciat, ut per longevitatem uncus ferreis membra hiantia solidando aluumque demissum subito pariete roboret, ne illa magnitudo mirabilis solvatur turpi in ruina. Ita et vivacitas ipse tanquam adiuncta est. Quia dum ingeniis cubationibus arte hominum sicut arbo ribus ingentia membra commiserunt toto pondere suppriman nequiunt. Ipsis in ribus pergere quos sciunt iungerint torruisse. Si quidem pedes eorum nullis articulis inflectuntur, sed in modum talum in ar rigentes atque inmutabiles inguit perseverant. Sibi tanta mole prostrati sunt ut tu magis metallicos possis credere cum se vivos aspicis non moveri. Iacent superstites similitudine cadaverum, mortuos putes quos vivos esse non dubites. Et inde cadentes fabrorum nesciunt locum sponte relinquere quem suis membris potuerunt occupare. Magnitudo illa terribilis nec formicis miratissimis par est. Cum beneficium non habentur nec quod ultra videntur cunctalia meruisse, quando solatio consurgunt aut arte iacuerunt. Belua tamen suis gressibus destituta novit memor esse beneficii in magnitudine que recepit, que sibi subvenisse cognoscit. Ideoque arbitrium gressus movet ipsius voluntate cibos capit. Et per omnem intelligentiam quodam cum pedem superat non dubitet primo aspectu adorare quem victorem intelligit esse rectorem. Cui si tyrannus appareat inflexa permanet, nec impomi potest belue hoc et malis pedes quod a se novit bonis principibus exhibere. Ita mitem maxime promissa bilem tendit et in gro promissa gratanter accepit. Tamque se ipsius tua vivere posse cognoscit. Est enim ita dixerim prudentie belue naturamque pro que data susceperit et ori pro narranda transmittit. Nam sic alati al

tum

gravissima temptatione quassatur ut quem ante
bos calcitrando non prevalebat cor-
pore, hic sic invictus videtur posse
satiare temptando solum tantus se in-
cedit timens in initio capitulationis
sue noxia sibi fuisse commixta. Sta-
tim sentit quia dolores capitis humani
medici dicunt rogatus exhalat. Hinc
enim ad aquas venit hauriendas quas
tamen per musculos in modum pluvie
ymbrem postulatum effundit. Et
sic agnoscat quod patitur, ut libentius
faciat quod rogatur. Motu corporis
adversus postulat, quod magistro porri-
gat et nutritoris compendia sua
puta alimenta. Quod si aliquis per-
contempserit postulatum, vestitum tollet
tacto patefacto, tantam dicitur alumpni-
onem esse ut in eius penatibus
quedam fluminis videatur intrare. Con-
tenti vindictas defectore, iniuria et lesa
servat offensam, et longo post tempore
reddere dicitur a quo iniuriatus esse sentitur.
Oculi quidem parvi, sed sic moventes
accedas ad regimen eius intendisse
conspectum. Despiciat scurriles ludentes,
honestum aliquid gratanter attendit, et
advertit recte indicare, cui levia congru-
erit displicere. Cutis hic eius ulce-
ribus vallibus exaratur, atque trans-
portantecorum nephanda passio non
accepit, quam in tanta duritia solidatur
ut putetis esse tutum, quam nulla vi
transmittit nullo ferri acumine pene-
tratur. Persarumque reges hanc be-
luam ad bella traxerunt, quia et nullis
ictibus pulsata cederet et adversarios
sola mole terreret. Sua Exper-
tec corum ut formas grossissimum est
ut quod viva sciatur non videtur, opi-
nari at tibi ymaginatione congruat et
ideo non patiamur perire, quia romane
dignitatis est artificiorum ingeniis ylla

urbe decorem quod per diversas mun-
di partes congessit dominus non perire.

Magistro officiorum

Tam

Quamvis bonus provectus ad
dignitatis munera sit refe-
rendus nec aliquid constat
bonum nisi quod accipit bonum
demonstratur esse collatum, tamen quia in-
tra regie dignitatis supremus est appli-
canda iudicia. Nam ipsum nichilominus
ordinavit cum suos proceres parere
congessit. Unde auctori meo gratias hu-
millima satisfactione referentes, indicamus
parentes meos Gothos inter procinctua-
les gladios more maiorum scuto
supposito regalem nobis contulisse
potestatem domino dignitatem, ut honorem
arma darent, cuius opinionem bella
pepererant seu pepererat. Non
enim in cubilibus angustis sed in campis
late patentibus electum me esse no-
veritis, nec inter blandientium decli-
nata colloquia, sed tubis concrepantibus
sum quesitus, ut tali fremitu concitatus
desiderio virtutis ingenite, regem
sibi martium Geticus inveniret.
Quam diu enim fortes viri inter bella
reverenda nutriti, principem ferre
poterant non probatum, ut de eius fa-
ma laboraret, cuius de ipsa vir-
tute presumeret? Necesse est enim illas
de actibus opinionum tenere, que leges
meruit habere rectorem. Nam sicut
audire potuistis, primum periculis est
vocatus advenerat cui omnibus sub-
ire fortunas, sed illi me sub ducem
esse non passi sunt, quam exercitatum
regem esse videbatur. Ergo pr-
imum divine gratie, deinde Gothorum
favente iudicibus, quia me regem
omnes feratis quod unanimiter vota

conferetis. Deponite nunc de pignorum
metu dispendiorum suspiciones ab ani-
mo, nihil sub nobis asperum for-
midantes. Adhuc nominis vestri viros for-
tes qui saepius bella peregimus ad-
dicitur quod vincimus virorum fortium
testis assisto. Ab alio enim mihi non
est opus scire vestra narrari quia omnia vo-
biscum laboribus particeps agnovi.
Memores Gothorum illa permissionum
meorum varietate frangenda sunt.
Ad generalem utilitatem respiciat omne
quod agimus, privatum vero nos aabius(?)
sed sequi promittimus quod ornet re-
gium nomen. Postremo nunc pro
omnia pollicemur imperium quod Go-
thos decet decorat per inclitum Theo-
doricum. Vir ad regnum talis sic procrea-
tus et pulcre genitus, ut merito unusquis-
que principum tantum praeclarus intelligatur,
quantum consilia illius amare demonstratur.
Ideo parens ipsius debet credi,
qui eius facta potuerit imitari. Et
ideo pro regni nostri utilitate estote
soliciti, de interna cogitatione Domino iu-
vante securi.
Rex

Iustiniano Imperatori Wida

Quanta nobis sit clementis,
optime imperator, gratiae vestrae
votiva suavitas, hinc
omnino datur intelligi, ut post tot gravis-
simas lesiones et tanta effusione
sanguinis perpetratas, sic videamur
pacem vestram quaerere, tanquam nos nec
vestrorum putet aliquem laesisse pertu-
mina(?) tua, illa et ipsos offendere
posse quae fecerunt institutiones
sine reatu, odium sine culpa dig-
na, sine debito, et re per puta-
te seu negligi potuisset, sed in per-
sonis, sed in ipso regum capite proba-
infecta. Aestimate nunc vos solo-

res abiecimus ut magis in futurum
capere possimus. Tibi res conserta
est quam lingua loquitur consiliis a-
nobis mittitur quo ut extraneum
magis generalitas debeat admirari.
Nam si vindicta reginae Theodahadi
quaeritur, merito diligi se promi-
dato divae memoriae Amalasunthae
reginae porrectis(?) ipsius eius debe-
at filia cogitari, quam invitam cum
morum producere debuisset ad regnum
ut iuste gentes potuisset agnoscere
vicissitudinem vobis gratiae tanto propen-
siori reddidisse. Illud enim vos de-
buit permovere quod distributione
mirabili ad regnum se fastigia
imperii nos divinitas vestra fecit
esse notitiam, ut iam vos tamen teneret
quibus aspicientes gratiam contulisse. Nulli
enim eventuali principe tollere potui,
quae adhuc nulla positu fortuna
suspecta. Sed potestis et nunc omnia
redintegrare quae facta sunt, tamen non
est difficile illud mansitum revocare.
Cui gratiam constat desiderasse supe-
re. Et ideo salutantes clementiam
vestram honorificentia competenti, indicamus
nos legatos nostros illum atque illum
ad serenitatem vestrae sapientiam destinasse,
ut omnia modo vestro cogitetis quibus
utraeque respublicae testamenta concor-
dia perseverent. Et quod temporibus re-
troactis principi laudabili opinione
fundatum est, sub vestro magis imperio
divinis auxiliis augeatur. Re-
liqua vero per legatos praedictos seren-
itati vestrae verbo insinuanda commisimus,
ut et aliquod exemplaris bonitas perstringet
et tantas mentes suggerentes plenius inti-
maret.

Magistro officiorum Witigis Rex

Illum et illum legatos meos ad
serenissimum principem dirigentes, qui
vestre sunt magnitudini meae quoque eos
salutiferos apices destinare, ut
in omnibus que vestra virtus mereretur
tum me deportaret colloquiis af-
fectum. Et ideo explorationem gratie vestre
mitis exhibentes sperantes, ut a-
pud clementissimum imperatorem amo-
re eius mei prudentia suffragetur.
Nam sic sunt iusta que petimus, ut
omnium sapientum mereantur assensum. Ha-
bile enim a nobis debet corrigi, quod
non debuisset admitti. Si potestis
omnia constanter omnia placabiliter or-
dinare. Nam dulcior solet esse gratia
post acritudines expiatas. Re-
fugere enim nos potuisset ignarus.
Testor autem quod ordinatam rempublicam
vestram vidi, quod tot nobilium corda
percepi quorum non me desiderio
a piissimi principis gratia dividere.
Et in me velit quod iusta sit cogi-
tate illam et si aliter offensam
meruit ego debeo gratissimus
haberi quod odiosum tum vindicta succedens
vestros animos sed securitas prima in
fuerat accendenda non lesio. Et
ideo non negetur gratia cum nulla
sit penitus imputanda. Alibi ideo sepul-
ta sit odium cum morte peccatoris illa
et si de nobis aliquid iniqua forte mereretur
Romana libertas cogitetur quod post
bellorum tumultus ubique contigit
Panta dixisse sapientie vestre sufficit.
Nam in alto pectore ostenditur
quod desideratum esse augetur

Episcopis suis Quidam Rex

Si sacerdotibus etiam ignotis
honorem debemus quanto
magis illos quos veneratione
amabili cognoscimus aliter

enim reficimus notum et aliter appel-
lamus incognitum. Vestrorum esse ma-
ior affectu quorum conscientie retinetur
quod assidue et quam sermone coniungitur.
Et ideo per harum portitores legatos
quos ad serenissimum principem destina-
vimus sanctitati vestre prestantissime de-
bite venerationis obsequium supplic-
cantes ut pro nobis orare dig-
nemini et ubi vestra exigeret solacia
vestra repiat. Nam necesse est ut bene
illos velitis quos nobis eligio-
ne coniunctos esse cognoscitis

Episcopo Thessalonicensi Rex

Illum et illum legatos meos
ad serenissimum principem deo
favente direximus per quos mitte-
sunt magnitudini vestre reddere salu-
tationis affectum. Cum honori meo
et sapientie vestre congruit ut vobiscum
gratia perfruamur. Speramus autem
ab excellentia vestra ut moram
non debeat sustinere quos nos sub
celeritate properantes destinavimus
Et cum vestris beneficiis applicemus
si eos remota tarditate fuerit
consecutus

Tituli undecimi libri

Prefatio Auctoris in libros ultimos
Senatui urbis Rome
Iohanni pape et Senatorio prefecto
Diversis episcopis et Senatori prefecto
Ambrosio vices agenti Senatori
Iohanni Cancellario Senatori prefecto
Iohanni Cancellario // tori
Universis iudicibus provinciarum
Edictum per provincias
Iudicibus provinciarum Senator

Prefatio autois i libros //

Refacione auxilium ex quieta te nasat plerique accomnum qui illud opilatur scriptori qd potuit impede cogitati que tes z si laudes adimit clement tn vera tractata gredit. Cu qd gstat ociosos hre, nco pt occupatos exige. Quippr administrator aplissis si vacuasse credat obprbrm e, cuq z setactu dicat qd tumultuosis ac cionibq vberatur. Sz nos aliquid pstabit ad effitm dicta pfacio qr z occupati fuisse credimr, z male sc be minime debuisse iudicamr. Nam multo sanctius est inuisa tenebris occule q culpada pspicuosa impor tunitate vulgare. Um hr in obycte po test ociosus, si vim impmda celeri tate pcea si sesum de medio sup tu non ornauerit venustate sermo nu. Et prepto veter no reddidit vim sfa psonar occupatus aut q rapitur dignitate carr, cu ingiter incubit redde sensu z alteri expe dienda dictare no me adycte potuit q se in tribq pcilitatibs esse ggnosit offitiale cu absolutor esse aliena gsiu fm Nep. n ff nulls valem

q intẽd posse iudicarem· Angustum
leue momentu fundit ingenium, re-
pentina dicta mens capit occupata
Aliq actus ingiter dictare esse q̄do
vacat dicendi ars in mea ꝯta parte
ꝯgestat· alacritas mentis diuisa brevi
innumeris applicatur Remanet itaque
ad excusandum breuitas inspirata libe-
rorum qua nemo purgat dumtaxat non
quod bene tredit esse dictaturum. Sed ne quis
forsitan possit offendi· quod in pretori-
ano culmine constitutus sit omnimode a
copioso patria destinaueri accipiat
interim prudentissimum ffelicem presertim p̄toc
strim· eius preparatus sum in omni causa
consilio Est enim vir primum e morum
sanctitate decoratus· scientia inuis
cerimus vocum pietate distinctus· sem-
per uincens altercatorum suauis inc-
peratus eloquens· qui necessitates pub-
licas eleganter implendo ad fauo-
rabilem opinionem suo potius labore
perduxit Alioquin tantis curarum mol ibus
oneratus aut impar esse potui
quod forte arrogans inueni Sed melius
quod eius fatigatione vacatus sit legi-
bus tuis assui, ut non potuissem
in arduis rebus deficiens apparere
Duos itaque libellos dictationum
mearum de prefecture actione subieci
ut que decem libris ore regio sum
locutus· extra persona non haberer
incognitus Quia inde absurdum est
in adepta dignitate conticescere qui per
alios videbantur pulcra dixisse
Sed postquam duodecim libris opusculum
nostrum desiderato fine conclusi eram
de anime substantia uel de virtutibus eius
amici me disserere coegerunt, per quam
multa diximus de ipsa quam dicere vi-
demur ut non parte diserti fauente
potius inchoanti Nam si melius

mecum eloquentie munus concedendum
fuit potius ex officiosissimo labore
quam tantis reipublice necessitatibus occu-
patus sit vacare potui, sub vocibus
tuis sit me claui contigisse flumibus
Tulliani Nam ipse quam fons elo-
quentie dum diu peteret, ferunt
se excusasse quod podie non legisset
Quid iam alius accidere potuit, si tan-
ta laus facundie auctorum visa est
breuitas postulare Exercetur prefecto
ingenium, nisi iugi lectione repetitur
Cito expandunt ora, que assidua non
fuerit adiectione fulcita Thezaurus
ipse quam facile profunditur, si nullis
iterum petitionibus compleatur Sic hu-
manus sensus cum alieno non farcitur
inuento cito potest alternari de se ipso
Si quid autem in nobis redolet studi-
orum flos est qui in metiloquia maturum
redditur, nisi ante lectione carpatur
Illic enim potest esse letissimum, unde
docetur, et naturam qui in origine
sua omnia plenissime viuunt que
necdum animalibus finibus auferunt
Vnde vernare magnus potest est in
scribimus non vacates si legimus
non legentes Sed iam Senonicam
abexcusationis voto, ne magis of-
fendat mens affectata defensio

Senatui urbis Rome

Commendare in prius co-
sceptum perventum meum, si vo-
bis intelligo fuisse no-
tum. Credo enim evenisse persperti-
me, quod tot felices constat optasse
desideria quippe mea bonorum
omnium probatur auspicia· ideo non quando non
potest talium fauore suscipi, nunc que
dignitas precepit augeri Mutuam

q̄ grāz ut exigatis obsequii. Nata
verbi ē adre collegā, laudes quimo
ritas colitis, si honore q̄ senatori
datȝ ē regalis Sollicitudo patr
ad publicas me tolli vtilitates istor
ter impellat. ut vīo mg̃i imputet
promio, cui sit seruies placē patro,
no tēda in tua ē vos me cōmē
dare p̄ꝗ principes Cā illud vos
adre cōsidimꝰ, qđ ꝛ regꝫ dn̄os in
bē sentimꝰ Primū in hoc putamꝰ
vtile qđ hōestū. ut vīos actus
q̄si pedissequa ꝓ iusticia cōmit-
tet, ꝛ qđ a gtm̄ti principe non
eximiꝰ. nlli tpit' vedicemꝰ du-
dicti principes viri q̄ regꝫ ponde-
tū pōtatȝ excepē Sup vires
exigitur, q̄ dignitatis vicinia [illegible]
laudatur Licet no audemꝰ fal-
sa dicē, ꝗ ꝯsitem esse potiꝰ Na
tua vdita no inveniūt merita
ꝗ fecerunt Regꝫ en̄ nos inde lec-
tamꝰ qđ intelligimꝰ dn̄os vīos
similia voluisse pstulē ne vi-
deam̄ inmeritis tam ingentia p-
stitisse Rapuit nos pdicādi tpis
bōa, ꝛ velud long ariditate sci-
entes ad haustū dulcissimū fa-
pois invitat. O sibi bta fortūa
sub principe seniato [illegible] signat
affectu, ꝑ quā totū sit pagitur
ut generalis nos tege tātitas sen-
tiatur. Sicut glose pstemꝰ obse-
quiū, cui oīa seruiūt, ꝛ mirabili
tēpamēto ꝯcordie, anq̄ possit
plorē regē, sub ea tepit moibꝫ
impāre Hoc ē ꝓfecto difficilimū
regnādi genꝰ ēē invenerim
in senibꝫ seruībꝫ ꝯmpatimꝫ
Patꝫ oīno bonū est dn̄m bn̄
pparē de moibꝫ, ꝛ hoc ꝯsech i flo-

rida etate, qđ vix reditur
tana modestia pueritie Gaudeaꝰ
p̄cs ꝯscripti, ꝛ supme maiestati gra̅s
supplici deuocōne referāmꝰ, q̄ nlla
est accessu tpis difficilis clementia
vīo principi, q̄ in annis puerilibꝫ
seniē dedit pietati Sꝫ mirarim
sꝫ vtriusq̄ moibꝫ dēmꝰ, nā tanta
ē genꝰ materni, cui est iure p̄i-
tepis serui debuissꝫ extraneus
hāt en̄ dignissime oīa regna ve-
neratur, quā vidē tidentia est
loquentem audire mirarim Qua
en̄ lingwe no p̄bat esse doctissima
attice facundie claritate ꝛ discrta
Romani eloqīj pompa resplendet
natiui sermonis vbertate gloriatur
Excellit in ipsis tantas tu sit eq̄lis
vtriusq̄ miralibꝫ Na si miraculū
linguā bn̄ nosse prudentis est. q̄
de tali sapiā poterit estimari, que
tot gn̄a eloqīj in offensa eruditione
custodit Hinc venit diuersos na-
tionibꝫ necessariū ingenium qꝫ pfidiū
qđ aput aures prudentissime dn̄e
nllꝰ eget interprete Non en̄ aut
legatꝫ mora, aut interpellans aliqs
sustinet de mediatoris tarditate
iactura, cū vtrisq̄ ꝛ genuis vbis
audiunt, ꝛ patriotica responsione ꝯpo
Igit' his rebꝫ q̄si diadema cōi-
mūd inpabilis notitia literaꝫ ꝑ
quā dum veterꝫ prudentia demon-
stratur, distitur regalis dignitas ꝓ
augetur Si tu tanta gaudet ꝑfectione
linguarꝫ, in actu publico sit tanta
est ut credat ociosa, pacis litigia
nodosa dissoluit, bella feruentia
sub quiete disponit, pleniciose

geritur bonum publicum. Non audebis p-
udere quod palam videtur assumi. Et
temperamento mali dissimulando peragit
quod accelerando esse cognoscit. Quid
tibi antiquitas honora protulerit?
Placidia mundi opinione celebrata
principum aliorum prosapia gloriosa
purpurato filio studuisse percepimus,
cuius dum remisse administrat im-
perium, indecenter cognoscitur imminutum.
Nurum denique sibi amissione Illiri-
ci comparavit. Facta quippe est coniunctio regnantis
divisio dolenda provinciis. Militem
quoque nimia quiete dissolvit. Pertulit
a matre protectus quod vix pati potuit
destitutus. Sub hac autem domina que
tot reges habuit gratos parentes, iu-
vante deo, noster exercitus terret externos,
qui provida dispositione liberatus, nec
iterum longa mollitur. In ipsis quoque
primordiis quando solet novitas incerta temp-
tari, contra orientis principes nostri
Romanum fecit esse Danubium. Notum est
quod pertulerit invasores, que ideo preter-
mittenda duximus, ne gemina so-
cialis principis verecundia sustineat
perditionem. Quid enim de nostris partibus
censetur, hinc datur intelligi quando
pacem contulit supplicibus, quam alius
concedere noluit exoratus. Addite
quod tantis nos legationibus tam tranquil-
lis ornavit et singulare illa
potentia ut Ytalicos dominos ex-
igeret reverentia culminis inclinavit.
Constanter etiam tot barbarorum vic-
toris prepotentes, qui ingenti expedi-
tione turbati sunt lacessiti, metue-
runt tamen inermes mire et tamen quod prospi-
tibus salutibus plura quam gentibus intulerunt.

Sed quibus superba natio Germanorum
conflictum vitare bonum sepe rege nequivit
initium. Ista Theodoricus ille dominus potentie
tam nomine gladius in triumphis principum
maiorum, Langobardis post acerrima pugna superatis
occubuit, ordinatione credo divina
ne nos aut affinium bella pollueret
aut iustis perductus exercitus vindictam
aliquam non referret. Macte primitus Got-
torum omni felicitate iocundior, qui
hostem regalem capite cedis, et
nobis ut unius ultimi vota sub-
ditus Burgundio quietem ut sua
reparavit devotus effectus, reddens
se totum dum accepisset exiguum. Ele-
git quippe integer obedire quam imminu-
tus obsistere. Tunc tunc defendit
regnum quando arma deposuit. Recu-
peravit enim prece quod amisit in acie.
Beatam te laude domina multiplica-
tum divino auspicio, necessitas tol-
litur cuncta certaminis, quando a dominis
rei publice a celesti felicitate vinci-
mur a tuis imperiis spontanea lar-
gitate iungimus. Exultate Gothi pa-
riter ac Romani dignum miraculum
quod ore loquimur. Ecce prestante
deo felix domina quod laus est eximium
utriusque sexus implevit. Nam
et gloriosum regem nobis edidit
et latissimum imperium animi fortitu-
dine vindicavit. Hec quantum ad ar-
ma pertinet ut aliqua referuntur.
Nam si pietatis eius atria vo-
lumus intrare, vix nobis poterit
centum lingue centumque ora sufficere.
Cui par est quidem equitas et volun-
tas sed clementior benignitas quam potestas.
Dicamus igitur pauca de ingentibus, pau-
ca de pluribus. Caritas quanta bona
nos ordinum celesti benignitate

largita e Nihil enim dubiu v
e testis senatus afflictos statu me
liore restituit illesos sublimat
honoribus et sigillatim bona tribuit
que sub illi munimine custodiunt
Ea que asserimus iam recenter res
piciate namque patricii libertum per se
ti galliarum extitualem viri q
unimode gessi^m meritis clari sor
ma conspicatum sed et vincibus pul
criore laborum prorum munera
consecutum ut nec prefecturam quam bene
gessit amitteret et eximio utique
viri honore geminatus ornaretur
Confessi metum q solus non sufficiat
ad primum Accepit enim et patricia
dignitatem ne de republica bene me
ritus diu absens putaretur ingratus
O admiranda benivolentia dominorum
q in tantum extulit pridem virum ut dotes
fastibus et primorum indicaret ad
dandi Nam sit ab universis gratiter
exceptum e ut immo eius actis
se potius credent esse ditatos cum
q digne redditur eis multis
sine dubio collatum esse sentitur
Quid q de animi firmitate loqui
q vicat et plures valde pertinaces
Predicit enim a bore dne beneficij
sermo et manus sub securitate p
missio Non sunt vobis patres conscripti
magis probata q loquimur Vera testis e
q laudat exceptus Cognoscitis enim
q q me vota confluxerant non aurum
non ingeniue valere potest tentata
sunt universa ut probaretur sapien
tissime dne gloria constantia Se
do flagitat dictionis augustarum ve
terum cum pompa modica comparatione
distentione sed quemadmodum illius per
fuit potuerunt extra feminea tui
virorum laus cedit universa haec
sed pertinuit tohorem illa regalis as

pirct taque in speculum purissimum
sua promia mox videt Enitu
erunt siquidem Amalorum felicitate
Ostrogota patria Vesthala maiore
tudine imitatur extate Innotuit
tibi summa castitate Unakamor
fide Terdimex pietate Sapia
ut iam vidistis multa pt Cognosc
ceret hic pertinere unius singillatim
ipsa sed feliciter fatentur esse superata
Cum unus promius in tribus se inte
non pt equare virtuti Estimate
que esse de tali herede gaudium que
multa potuit transire auctorum Ipsis
forsitan segregatim principis
bona abunde predicat sobolem
q eius laudat auctorem Deinde
tetrinetis facundissimi Symmachi
eximium decus perfecto feliciter virtutes
eius augmenta Cui dissero lau
dare principia Subvenite patres
conscripti et agendo pro me quibus dominis
gratias debitum meum vera satisfactione
persolvite Nam sicut unus satiare
non valet omnium vota ita multi
unius non possunt complere deposita

Iohanni pape Senator ppo

Supplicandus vobis beatissimi
patres ut letitiam que per
vos deo largiente per
cepimus custodiri nostris
veris orationibus concedamus Ecce non
dubitet prosperitate mea vestris meritis
applicandam cum honores adeptum
qui a deo diligitis non merui et p mu
tatione officii bona recipimus sed
tamen non agamus Eruaistis siquidem
ieiuniis Et fames e exclusa po
pularis dextere latronis tristitia
seda discessit et perfectos vivos acce
leratum est ne trahet diuinas quod
sequebat Et io salutates officiosi

tate q digni e prior ut vniuers
oretis p salute regnantium. Utinam
eorum vita celesti principis faciat esse
longeuam. Romane reipublice
hostes imminuat, tempora tranquilla conce
dat, deinde quod ornat pacem, ne
cessariam nobis copiam de habunda
ntie sue horreis largiatur. Inuitet
quoque filio vero intelligencie sensus appe
riat ut que vere sunt vtilia sequamur,
que vitanda refugiamus. Vigor ille racio
nabilis anime nobis consilium perfec
tionis ciuitatis albescat, virtute magis
non nubilat caligo corporea, sequa
mur quod intus est, ne foris a nobis
simus. Instruat quod de vera sapien
tia sapit, illuminet quod celesti claritate
resplendet. Clericorum denique iudicium
excipiat publica acta, quem filium
catholica mittit ecclesia, pro suis nos
eciam muneribus vita sancta custodiat.
Cum commodis insidiatur aliquis aduersa
rius sit, subimus tempore eius dona sus
cipimus. Nolite in me tantum rele
tiuitatis illius curam, que potius vestra lau
de secura est. Vos enim speculato
res christiano populo presidetis. Vos
patris nomine vniuersa diligitis. Secu
ritas ergo plebis ad vestram respicit
famam, cui diuinitus est commissa cus
todia. Quapropter nos decet cogita
re aliqua, sed vos omnia. Pascatis quidem
spiritualiter commissum vobis gregem,
tamen nec ista poteritis negligere que
corporis videantur substantiam continere. Na
sicut homo constat ex dualitate, ita boni
patris est vtraque refouere. Primum pe
nuria temporis, quam prouenit delicta,
orationibus sanctis amouete. Si quid
tamen quod absit acciderit, tunc tamen necessi
tas excluditur, tempus quam ea sub

vbertate tractatur. Monete ceteros
que me sint genera sollicitate. Bene
agere ut correptus exopto. Causa dif
ficilis exstat omnibus que voce desde
tat audire pastoris. Licet scale ef
ficiatur vitiosus cui admonitor est
sistit assiduus. Sum quidem iudex
pallatinus, sed vestri non deseram
esse discipulus. Nam tunc ista recte
gerimus si a vestris regulis minime
discedimus. Sed cum me a vobis de
siderem et moneri consiliis et orationibus
adiuuari, ita vobis est applicandum
si quid in me fuit aliter quam opta
batur inuentum. Sedes illa toto
orbe mirabilis suos regat affectione
cultores, que licet generalis mundo sit
prestita, vobis eciam conseruatur et lo
caliter attributa. Teneamus aliquid
apostolorum sanctorum proprium, sed pacis diu
dentibus non reddat alienum.
Cum concessiones illas quas videre vni
uersitas appetit. Roma felicior
in suis finibus habere promeruit. Vel
quo veneramur tantis patronis sed
oro nil desistat antistitis. Ardu
um est quidem multorum desideriis
satisfacere, sed nouit diuinitas magna
prestare. Ipsa retundat mordaces,
ipsa nos faciet cunctis celesti aspi
ratione gratissimos, et supplicationibus
vestris tempora tribuat que superna gratia
porrectur indulta

Uniuersis episcopis Senator ppli

Corporalium patrum naturalis mos
est de filiorum prouida pro
uectione gaudere, dic
torum institutionibus appli
catur, quicquid laudis in clara pro
le generatur. Vos autem spirituales pa
tres qui auctorem rerum illuminata men
te conspicitis, pro me sancte trinitati

sedulo supplicate ut splendore
letum faciat in medio positum tan
dalabrum Ceteroquin nunc in interiore de
sit visus, et de me aliis pandatur
aspectus Unquid prodit iudicem
aliis esse prospicuum si sibi potius red
datur obscurus, Dignitate consuetudo donet
quod tribunalia conferre digitus est fa
ciat confessum iudicem ne dampnet
erratem Sit vobis prospere prius
ut infausta vita reddatur abscen
tia errorem suum terminat ut pec
cadi abitum inspectatus excludat Ce
terum anime patres affectuosa et
probabili petitione vos deprecor
ut indicto ieiunio domino supplicetis
quod vitam principum nostrorum florenti regno
protendat, hostes reipublice defen
sor imminuat, donat quieta tempora et
ad laudem sui nobis copiosa faciat
quod rerum omnium tranquillitate ut me vo
bis reddere dignetur amabile Sed
quo facilius vestra quam exaudiatur oratio es
tote itaque eos quos destinamus atten
ti quod nescimus nobis non debet
imputari Electorum testimonia vestra
prosequuntur ut aut gratia laudetur aut
accusata apud nos possit invenire
offensam Utrumque enim nobis impu
tare potuerunt si delinquunt Cum
non iubetur male dare ut precata
rogatur accipe, Deplaniis videmus
quod contra severos impetus deo placata
prestare solacia Statuimus ne quod accidit
pro nimia pietate dum inseritur sub
verte civitatis loqui legibus auferatis
Nam si aliquis offendit forte districtio
illa date civibus monita ut iura
possint reddere servata Exaudite
sanctissimi inter immundos spiritus implica
biles immortales furores violentia
tpate avaritiam depellite fur
ta et monete depopulatricem simul
omne luxuria a vestro pelle segregate
Sit auctore iniquitatis efficiatur im
tatus si eius persuasiones de sua
in cordibus auferatis Quis do
ceat ne iudex possit invenire quod
puniat administratio vobis innocentie
data est Nam si predicatio vestra non de
sinat, necesse est ut penalis actio con
quiescat Et ideo dignitate mea in
omnibus perte commendo quibus acta
mea orationibus sacerdotum adiuvetur
quia nunquam in humana potestate plurimum
familiariter est in suadere quod
iustum est Non sum talliter arbitratur
singulariter debeo interdictus exspol
iuo dependo et sanctitati vestre hono
rifice salutationis officium, testificor
esse affectuoso fine concludo ut
in mentem meam dulciora remane
ant, que hinc sibi denique posteriora com
mendat Senatoribus
Ambrosio v. agenti vices
Decet vobis dd cumulate
opinione magis accedi
tur consciamus tanti variis
operibus longe etate proba
uimus Nam si in advocationibus stu
dio iustitie celeritate fulsisti, quid
nunc puteri ad nostra consilia facietis
Crescit enim in illo meritum cui maius
datur officium, quod ita habendum est
in iudicium peream, quod meruit aulicis
potestatibus assidere, ornetur quo sub
sellia aug ore fora concrescunt
elegens adherere meo lateri perspi
cuam laudem inde suscipis Quid
integrum tibi reputabitur quod hinc
ordinaueris solus habet tota posteritas
meritum tuum principis et gloriam nunc
aut tibi totum cognosce debere quod hinc
inde potestate deo laude potuimus

accipe Cepi^r Off^m tibi obsequiat
ceseris q mis instrumentis ob
scendat preceptis est tuus p publi^s
utilitatibus iustissime destinatis
propinquis obediui Itemq et tibi
sit p publica utilitate mittendi sci
entia et nulla te cognoscendi prestat
audacia Si q est sed instrumentis
committe necessarium estimaueris
confidenter assume Quid aliud magis
velerat pt animum meum si aliqd
p vos communis impleturi Verum enim
sola vestra pastores mitt aut scitur
potius debentur absenti Con
silium quippe tale sedes ingens
sine dubio fama vitorum sed
quidam quid exigatur cui tele
nomen imponitur Ilabor vero
peruenit in omnem gentem satis q
copia neglecta intulerit scopulus
vitandus est ubi alter offendit
Sed h vos moue media potius
tua q vestra diffidentia faciat Na
omnia vos illa agere credimus que
ciuitate deo fame mee et reipublice
esse utilia iudicamus // ppli

Johannem Castellaio Senatore

Gaude vos quidem in
cus credo q ciuitatem
vestram optasse diuidi co
sua ipsius quando res
agitur tuis in alterius vota complec
tur Sed legis intelligo antique
ciuitatis scribi q vetustate fessior
est in suauissimis saporis orna
nasse dulcedinem si prius tonte
ciuitatis copia p eos quorum interest
tamen minus eximii viris hospi
tiis offertatis Ideo enim pereg
rinationis incomoda ideo tot an
gusta cogitationis intrauimus ut
plus ille antiquis delectationibus as
sueta beatissimis regionum temporibus

explosis necessitatibus preseruatur
Vtile enim est ut aliquis illius ciui
tatis contricte saciem illorum
q absit indigentia mea penuria
est Quid plura leti esse non
possumus nisi et illos gaudentes qui
audiamus Atq io tota viuacitate
incorrupta scrutinii ipsis congreget
ut panis inde coctus non gorroi
bus sed delicys esse videatur appo
situs Ponderatio iusta sequetur
viuitat copie meam desideria
populorum Non putatur habundare quod
queritur fugite scelerata lucra
vitate nephanda compendia
quicquid ibi male preseruitur in me
animi reponere grassatur Nemo
putat venale quod in ista cen
tauerit parte presume In nobis
fratiis gentimus extendi quoniam ro
manorum utilitates patiam im
imi Non ut famorem capte plau
su ve populare sed ut amante
dno meum in illius complorum dilec
tionis arbitrium Emes quod
omnes fouendi sint sed ceteri aliqui
plus mentiur vrbs ornata tot
eximys senatoribus beata hi nobi
libus prius laudes dedi morum
principum proprie quos hoc nationis ex
tere se mireatur audisse Na
iuste se illuc extollit letitia po
pulatis q duos gessit tutele victo
res Quapropter impendendus est
quicquid fides quicquid magis pt
exigibile cautela Na illud de
nique e comodi quod illorum in priuat
effectum letentur partibus gaudiis q
erat de vestra actione suspensi se
lorum me desideria illorum me vota
inuocent Et hoc in apud vos
domos preseruit quod apud illos v
niuersaliter audiebatur optari

Agite nunc ut ador iste unitate do
perseueret, per eos amplius in religio
tuendo facie quod se in me feliciter
sentiit inchoasse. Abundantia nunc
petamus quibus votibus, supreme maie-
statis celestis suppliciterque, ut primi nos-
trum salutem dominorum clementia dignanter
tendat, teterum preceptum que prestiterit
non negligentia diminuat, nec
venalitas ulla subducat. Fidem
meam premitto, sed tu ipsius dignitatis
dona sustineo. Cautelam offero,
contra fraudulentissime mutationis
excludo. Ipsi autem de veritate per-
mitta in domino glorientur.

Johanni Cancellario

Quamvis statutis conditionibus
omnis militia pagatur
et ipsa sibi custodiat, qui
iudicum iussionibus obse-
cundat. Cum hoc constat sollempni
ordine non teneri, quod suis primati-
bus meruit amponi. Tibi enim red-
dunt obsequia, qui te presente nosciuntur
et reflexa conditione iusticie illius te-
nendus aspicis, quos subsequi
posse monstratur. Habet inequabilem
dignitatem specialem decretum, singulare
beneficium, sub aspectu iudicis agis,
nec potest rationabiliter culpari, quod im-
pugnante ordine videatur assumi.
Nullus tibi de tuis cumulitate presidet,
transgressio maritalis actio tua est,
et solus considerat negligis quod alius
servare contendit. Sed tua tibi pro
excellentibus meritis conceditur, dum
tradens omnes industria fide quam sin-
gulare quem nos constat elegisse.
Nemo enim sequentem probat nisi
quem laudanda vita associat.
Tamen vituperabile est inferiorem
exigere nisi meritis alios videatur
excellere. Habet igitur laudare preminentiam

simus grossam militia domestica
a duodecima indictione cancellos
tibi dextra attribuit, ut consistorii nostri
secreta fideli integritate custodias
per te presentandis accedat per te nostris
auribus despectum supplicis intercessit
Iussa nostra sine studio venalitatis
expedias. Omnia sic geras ut maiorem
possis commendare iustitiam. Actus
nostri enim tuus iudicis oppinio est. Et
sicut penetrale domus de foribus
potest congruenter intelligi, sic mores
principis de te probatur consilia no-
titia. Quapropter unquamque ad contra-
ria videtur eligere, quale se
cunctos decreuerit estimare.
Vestes ipse que nostris corporibus appli-
cantur nomine nos deformare putant
si aliquo inquinamento sordescant.
Cuncta vero que circa nos videntur de-
corare tunc laudabili intueri puri-
tate. Sic miles qui ad secreta
iudicis proximatur principis sui
famam aut ornat aut maculat. In
nobis siquidem peccat qui alios ma-
culat, et dum solum obscuratur abitur
fama presidentis exuitur. Con-
sidera si negligere debemus, vim
nos culpam posse consistimus velut
omnes demerentes est qui vlasta non
appetit. Quae grassatur in suo de-
core compleuit. Respice quod nomine
nuncuperis, latere non potest quod inter
cancellos egeris. Teneris quippe lu-
cidas fores, castra patentia, fenes-
tras ianuas, et quamvis studio se clau-
dat, necesse est ut te cunctis aperias.
Nam si foris consederis, meis utique
consideraris obtutibus. Vide quo te
antiquitas voluerit collocari, undique
conspiceris qui in illa claritate versaris.
Proinde ad nostra monita aures
animumque conuerte. Fige menti omnia

quibus iubemus non te tamquam vacuam fis-
tulam dicta intra percurrant, que tam-
diu plena conspicitur quamdiu in ea
unde istud posse noscitur. Esto
potius conceptaculum quo audita custodi-
as, quo suscepta non fundas. Nam nil
proderit si auribus tuis tradita plac-
eant, et in cordibus [illegible] se ora
non designent.

Universis iudicibus provinciarum

Iustissime queritur quod animo de-
votione prestatur, quia sub quodam
gaudio constat inferri quod le-
ge solvitur naturali. Expeditum
namque est quod subiectum facit dicto
munificum, et offensas non accipit
qui se quod precipitur debere cognoscit.
Quam lautum est intrepidum foro assis-
tere, publicum non timere, et inter
devotos laudabilem collocari.
Et pudorem non patitur, quando compulsi
[illegible] est enim omne quod sic agitur
licet offensis [illegible] grata qui damnis
suis probat ad tributum. Et contra
libertatis est dignitas compulsoribus
mittere. Ille solus ager delecta-
bilis est domino, in quo suscipere non
timetur exactor. Merito quoniam testi-
monium solutionis securitas dicitur,
de qua non solum animus sed substantia commu-
nitur. Et ideo quod feliciter dedimus, sit
indictione duodecima per diocesim
dicationis tue sollempni moderatione
custodito possessore tuo te officio
que tuum precipimus admonere, ut tri-
na illatione devotorum constitutis temporibus
suis conplaceat functionem. Ita ut ces-
set venalis illa dilatio, que non
ad thabulariorum compendia sed frau-
dis abitu cognoscitur excogitata.
Nam qui se [illegible] onera sublevare
credit, aliud magis pondus
abhominabilis nundinationis im-

ponit. Absit a nostris temporibus detes-
tabilis et fugienda versutia, posses-
sorem nichil aliud nisi quod publico de-
betur expoliat. Nam sua dampna
potius agunt qui sub nobis aliquam frau-
dem contendunt. Quapropter sicut fis-
calia moneta nulla occasione volumus
aggravari, ita constitutis temporibus prefinitas
illationes precipimus devotione cum
pleri. Curialiumque et possessorum de-
voto constantissima domus innotescat, et
tarditatis involuta conspicuo exercitationibus
auferetur. Unde singulis
quibusque temporibus sollempni more factos
breves ad scrinia nostra transmittite.
Erat te et prisca legum et nostre iussi-
onis precipue commonere videtur auctoritas.
Nec si aliquis horum estimaverit negli-
gendum, tu tibi absolute facias esse
periculum. Unde tamen ut iustissimarum percep-
tionum diligentior proveniret assistat
illum atque cum precedentibus nostris compba-
tos tibi officio quem tuo iussimus imminere
ne nichil possit nocere negligentia
ubi adhibetur sollicitudo geminata.
Unde nunc concinenter agite, si procur-
tum verum ingressi desideratis extendere.
Impia lucra sint a vobis omnimode
aliena. Vos possessorem custodite
si fraudulentis non cupitis incommodis.
De equitate potius quam de rapacita-
te prestatur. Semper metuit iusta pre-
sumptio. Quid enim equanimiter putatur
ubi bona conscientia perdatur, quam nec a parte
possit quispiam proficere, si innocentia plurimum
fuerit amisisse. Nolite sic primo
perdere, qui venerint ad bona conscia
pertinere. Habebunt vos bene agentes
in quo presint ydonei auditores. Nec
imminentatorem enim me illi esse per-
mitto, que se aliquis honestate
tractasse cognovero. Agite igitur
laudes ad me potius vestre perve-

mat quam crudele magis commodum non
grate, quam si nichil venditis illatum
sequenda sint lucra, quae princeps possit
lectus offerre, et iudex sollemniter
servus accipere. non decor sit laudator
in esse despectus. Cavete quod vero
dat infestum, quod vobis cupit esse bene
fictum. Ita quamvis se erasitur quod contra
propositum commovetur.

Edictum per provincias

Priscorum mos fuit nova
iura decernere et succede-
nti tempore aliquid quod commissum
videbatur adiungere. Nunc
autem sufficiens laus est conservare veteres
decreta servare. Erat autem genus
hominum sub hac novitate sollicitudo
dum regulam vitae suae aliena crederent
voluntate pendere. Modo vero vivunt
novum situm quod ab antiquis plenissime
non dubitat constitutum. Sufficiunt
quoque iura nobis si non desit voluntas
eximia. Aliud prorsum vocis quam
periculosas iniurias populum excitare
audibus sustinetis. Ipse vitae importunus
modus qui sibi se iudicem intelligit
constitutum. Studete tutis actibus
bonis et formidanda nescitis. Noli-
te tardescere ad prosperitates illicitas
amate verae quietis tranquillitatem se
inopiam. quid litibus honesta consu-
mitis aut fractis quam mox tunc pos-
sitis si quaeritis lucra vitate potius
dampnosa litigia. Et quod tamen emerse-
rit civile certamen, legibus potius
estote contenti. Nullus ad seditiosa con-
surgat, nullus ad violenta confugi-
at. furoris genus est in saeculo paca-
to turbulento studere proposito. Est
et de vobis iudicibus, et si non
verum tamen oritur rationabilis me-
tus dum incepta potestas tractatur
potius ad timorem. Cunctis ad

meum propositum pertinet iuvante deo
tes quod domino exhibitis omnia nobis
iusta omnia moderata permittite.
Omnium quod maxime iudicem dehones-
tat indignatio a me secreta nescitur
non enim mea vota more vestri sus-
pensa vendunt. Imparati a nobis
aliquid sola spes indigentia fa-
ciet non malitiosa venalitas. Ve-
rum est quod tempus mitigat modestiam
praecepto, non iudicium quod aliquis
comparatur, nec ad tractatorum thinnes
quae iura non cernuntur. Estote tamen
de conspecta sollicitudine de novitate
securi, quia illud solum vobis indicamus
quod militum propria voluntate contulit
non exactor adiectionis gravabit
incommodis. Non solum iniurias sed offi-
cium inopias custodimus manus.
Alioquin inutile bonum est iudicem
non accipere et militi accipiendi licen-
tiam permisisse. Neque enim sit a nobis
concedendum, ut ea quae passi fuerint
aliis minus fecisse videantur. Im-
minuta sunt enim iudicum aere suf-
fragia quae ceteris omnium detrimento
decrescebant. Ostendimus in nobis
deo iuvante continentiam ut eam
militibus sine pudore imperare
possimus. Non enim potest libere auc-
torem sermo qui non iuvat exemplo.
Dum nequitia sit bona praecipere et talia non
fecisse. Ordinatio igitur mea uti-
litatem publicam vota securis quae
fuistis anxietate suspensi de for-
tiore gaudete. Patebunt deo propi-
tio aures meae ad suscipienda
desideria supplicantium. Auctor tac
sub nos oculis sub libertate vi-
vere est. Non sedebunt sed propria lin-
gua loquitur. Nobis enim nec
servitus imperabit nec a nobis

tenenda purgabit. Historia dicit omni-
bus illis temporibus actum, ut ne-
mo a vobis qui venerat iniu-
riose recederet. Desinunt de-
inceps penetrare a subselliis
discrepare. Studium meum obse-
quiis invenerat quod reperiret.
Venit de mercede iuvante deo,
sit atque nos optamus, quemadmodum
a vestris eum in mandatis suscepimus.
Vos adorna iusta estote devoti,
ut potius me provinciarum presen-
sentiatis esse quam iudicem. Nam
ibi quemque vexatur quod minime de
probitatis actione pensatur. Nam
si probis legibus obsequimur,
quod illi imperarent debetis, que
nobis studere magnopere constituit,
sollemnia commoda sedis mee la-
boratibus militibus non negetis.
Nam ipse probitatem viam excedendi
qui non patitur iustitiam populi pro-
tectione eius, nostris obedientiam equa-
bili moderatione prestate. Com-
placeat rationabiliter prius animo
ne vos urgeat terror armatus.
Odium sibi excitat qui iuste repul-
tat imperiis que a coercendo
non cadunt. Sit enim cuncta que
agenda sunt volumus explicari
ut vos nullo tempore ulcisci faciat
iniquitas. Detrahi nos turpi-
ter gesta prudens. Dudum bene-
ficia nulla abhorrabili presumptione
distincta. Honorem vestrum sola
vos optamus gratulatione sentire
a regentibus bona petere quam vera
dependeat vis sua prestitisse. Ve-
nite nunc adepta securitate gau-
dentes, quae prophetas non fuit certe
potuisse voluntatibus sponsionibus
obligare. Nam qui dubitat sub
dei providentia iusta promittere
velit ipse liber quam non est pollicitus
inveniare. Tenete igitur arbitrium
mei ydoneum vadium. Speciem tot
dies imaginem voluntatis ut quoque
non sit facile notam sua morum qua-
litate recognita. Fulget potius
per conscientiam quam latet presentes
non est vobis proximum absentie
vite utilius est mente iudicem
nosse quam corpore.

Iudicibus provinciarum Senator

Sciens ab eis contrarium
posse credi, quod paene
tibi malos fecerat in-
imminuti, dum meos ipsa-
na facile suspicatur de quibus illa
quod protulit exposui in votum edic-
tali tenore presumimus me iuvan-
te deo vos servos esse cupimus
ut de ipsa sollicitudine gravarem.
Non enim est parvum tormentum ad-
versus aliquid formidare ventura
dum ipse a malis quemque estimatur
erigere quod timetur. Absit a
meis temporibus ut nimia crudelitas
legibus. Res iam vitiosa est
quam malus putatur, te tunc aliquid
persuadetur animo. Tu iterum
pectus acta suspicio. Quapropter
dilectio tua per loca celeberrima
proponi faciat destinata aptum
est enim ab illis iussa cognosci,
quos decrevimus admoneri.
Exstetur nunc amor omnium ita
dudum felices, ut circa nos nullum
gratia volumus cogitatione suspendi,
ita se illi devotos debeat pie
regentibus exhibere. Expositiones
autem magis vos veras efficitis
si provincialibus equabiles prodestis.
Diligite iustitiam quam vos amabi-
les faciat, et gloriosum commodum

sua pticipatoe qcedit Cautote
officia vobis qsl actiui morꝝ tes
tes assiste Et ideo qz magni
e in tatorꝝ qspectu sate qz oim
pnt ora pdicate Judiciu qsl in
ridiu qgsate zelatatis Pspiciens
age non decet qz alt deliquet
quid timeat reus cu viderit
termen in fascibus qstitutum
solis malis illa tormeta sut si
publica vota moribus suis scrutat
esse gra edita em no pt disciplia
qm ipa st corrigeda Studete
qz nobiscu ut boni mores pincia
libus dentur sz nuditas auffea
tur de tomedijs potiq qz de le
sione tratetur Cauete malu
e quetqz ad largienda iuris bn
ficia promi sicut z inxtu lesi
ombus invcuri Sic agite ut cum
iusticia pbata erit amiq vr buis
esse videatur Mores potiq offeta
tur Unitate ssse abita amicitiis
si pinciali vobis vota socielis
inlq morꝝ actui facimq ee cus
todes nec sub piuato arbitrio r
gemui indicas celmamq Ez oia
st qsite ne fiat necessarius qd
hunt esse reddimq tpssimus In
star enc qsitis digitalis si vos
qstic piutate tratetis obinate
malis sonete inchilomq moce
tes si quis tri est q ausu temea
rio q etros sastes erigatur ut
possitis ete qd iustu est a pet
torem protinq cu vra relacoe
trasmittite q si inribus desit
recendi negociu destinata rela
tone declaretur qm z eueto
nes pubtas accepistis z nobis
quatu st audie de tibus qm at

p digtate vra potestis zeta gere
q tte vos qz sut initia inmiae

Alto viro Castellario

Cum zeta dni clemencia de
famuli sui dolentis salute
cogitaret cuis votu est
de cuncorꝝ sospitate letari
remedia leta metis eu iussit expe
te ut cu medela humana nil pro
fuit wlgati loci bnficiu subueniret
Na crebra tussis retonas anhelo
pectore mebra tenuauit Du in
fecta nie nimia qcussione debili
tate vtutes suas explicare nequit
ad salute Estas in in auxiliu hu
mani corpis qtributas dni apte
no traxsit reddit inutiles nec
inest libus q pmie abu q pisone
ieiunus in dies singlos silba
vinax desecit z velut timosu
doliu paulatim deflues donec
euacuetur expeditur hinc qz
serotissime passioni bnficium montis
illius diuina tribuerunt ubi aeris
salubritas cu pigioris atui sertum
qitate qsentiens herbas pduxit
qulacissima qlitate qditas quorꝝ
pastu vaccarꝝ ubera saginata lac
tata salubritate qsiat ut quibus
medicorꝝ tot qsilia podesse nes
ciunt solus videatur potus ille pstare
reddens pstino ordini resolutam
passionibus vim nre replet mebra
vaciuata vires effetatas instaurat
z fomento quoda repabili aeris
ita subuemat queadmodu sopnus
labore fatigatis Hec itaqz arme
ta in tam habundanti pabulo ex
hausta vide innatu est vt huor
ille lacteus non prestet origini

sue q corpa mortaliu pbat lesa
esse. Uiroq mo tibus aialia ho
qstituit vnde hoim mebra pig-
wesait exales p dimeta distruit
moru. tenues vident z instar eis
tu medetur. sustinet passores
llac aut tm pigne ut herreat
digitis tu exprimat in vasis. Qua
de re anonas deputatas subue-
tioni q initiatas pbete velenti.
Ut in supdco loco salubrit pastis
eod alimeto reparetur eius
iuuectus, q interit infatia. Con-
surgite anni tu passione labo-
rantu. Jam non amaro antidoto
horrebitis dulcissima vitam.
voluptuose bibite q salubrima
senciatis. ffelicitatis genus est
inde curari. vnde liberius aimo
eger possit expleri. Eucdig

Edictum de pciis custodi-

Uenalitas victualiu rerum
tractatoribus tpis debz subia-
ce ut neq in vilitate
caritas. neq in caritate vilitas
expetat. Sz de eqlitate ppensa
z uiru emetibz z grauamen q-
cuctis negociatoribus auferatur
altius temptatis oibz z ad liq-
du calculatoe collata diuisaz
spe precia subter assumig. ut
om ambiguitate summota.
diffinitarz rez debeat maneo
custodia. Si quis at vendetiu
no servauerit q pntis edicti te-
nor eloqtur. p singlos exactos
sex solidoz multam a se nouit
exigendi. z fustuario posse sub-
iacere supplicio. qtenus eum z dispe-
metu terreat. z pdca pena ve-
hemet affligat

Senatorib z pplo

Si ociosi pplis vrbiu sin-
gulorz sub pdcessoribz gu-
bnetur iusticia Quanto
magis debz laborantibus
subueniri. ne vilitas comeatuu
sentiret discrimine fortunaz. Et
ideo suscepto traciatui dz esse
curaz. ne qd ad leuamen inuen-
tu esse qstat. detestabile potius g-
uamen infligat. Recipiat hospes
ad precia diffinita. imejtate non
patiat auaria. q mittit ad gratia
Cum tpis occupato e. terrere
enormitate pcij. z susceptione sta-
diu. pdom silis est q sub mag-
capit volutate distrahere. Utroqz
eni qstat aliena velle diripere
z qsideratioe iusticie no habere. nes-
citis quanta possitis arcere mode-
rati vltro. ad comoda vra ve-
niut q vos tpanter age posse
qgnouit. Nullus g se estimet qd
est familiare sepe absentiu
longinqtatis obliuione defendi.
Qui ad vos quottidie veiut q
vra mercimonia patiut. Caue-
te potius supna multaz. qui
lucroz auiditates appetitis. Sex
eni solidoz dispendiu se nouit
sustine z laceratoe corpis affligedu
si qs aliter vendendu esse credi-
derit q mles ... dictu
pcia cum ciuibz ab lectoz epis
habita deliberatoe respexerit.
Sufficere eni debet oibz ciuibz
honesta lucra ne obsessa potius
videant itinera esse latronu.

Iustiano augusto Sena-
tores vrbis romane

Honestum nimis est et ne-
cessarium videtur esse ne-
gotium pro securitate Romane
reipublice principi suppli-
care. Nam convenit a vobis expeti quod
iuste possit proficere libertati nostre inter
cetera bona que nobis singulariter divina
contulerunt, in gloria vestra probatur accidere.
Quod quia nos cognoscitis ubique posse
prestare. Rogamus ergo clementissime
imperator et de genimo cunctis supplices
tendimus manus, ut pacem vestram nobis
regi firmissimam prebeatis, ne nos pa-
ciamini abhominabiles fieri quos de
vestra concordia videbamur accepti. Ro-
manam si quid non vos commendat, si
meritis dominus benigna creditis. Grata
vestra nos exigit ac tuetur et hec meri-
tis consimiliter quod de vestra mente sentitur.
Timetem ergo Ytalie federa vestra
ponat quod tunc amari possumus si per vos
vostra dilectio copuletur. Cui teri-
si me petes adhuc non videntur
posse sufficere. Estimate nam
precaz in hac peroratione vestra perurpe.
Si tibi aliquando grata fui, ama pyissime
principum defensores meos, quia merito
donantur tibi debeat esse concordes,
ne incipiat tua in me facere quia a
votis tuis convenerit discrepare. Non
in tam species crudelis exitus quos spiritu te
gaudia prestiti. Ecce alumpnos me-
os sub tua pace genimavi ecce ci-
vibus ornata resplendui, si me le-
di pateris, ubi iam nomen tue pieta-
tis ostendis. Quid nunc per me intuaris
apostolicam agere cum religio que tua est
consistat et florere. Senatus meus ho-
noribus crescat facultatibus idesine-
ter augetur. Noli per discordiam
discrepare quod debes per bella
defendere. Habui multos reges

sed neminem sic litteris habui pru-
dentes viros sed non sic doctrina et
pietate pollentem. Diligo Lybiam
suam meis viribus restitutam. Veri-
fortem nunc a quasitione gratia tenens pru-
dentia tarum gestum virtute viuendi.
Iunge commune vota pertractare complea-
tur tue glorie perficiat si in aliquo prospe-
ritatis accidat. Noli me sic querere
ut non valeas invenire. Tua sum
nichilominus caritate. Si nullum facias
mea membra lacerare. Nam si Libia
meruit per te recipere libertatem, cru-
dele est me amittere quam semper visa sum
possidere. Impara motibus iracundie
triumphator egregie. Plus est quod generali
voce petitur, quam si inde animum ingratitudinis
offensione vincatur. Hec Roma lo-
quitur, dum vos per suos supplicat se-
natores. Quod si adhuc minus est,
beatorum apostolorum Petri et Pauli petitio
sanctissima cogitetur. Nam que facultates
tam Romam sepe defendisse probatur
ab hostibus. Quid est quod eorum me-
ritis videtur non tribuat principatus? Sed
ut omnia reverenter vere congrue videatur,
per illum virum venerabilem legatum
pyissimi regis nostri ad vestram clemen-
tiam destinatum preces nostras credimus
porrigendas, ut multa debeat
efficere que illa singula potuerunt a-
pud pios animos obtinere.

Gaudioso Cancellario

Cum multis itineribus Ca-
mo civitas expetatur
ita se eius possessores pro
vectores assiduitate sug-
gerunt esse fatigatos ut eorum in-
mo tamen ipsi potius atteratur quasi
induti regalis binsion peripinus
ungule custodi. Hic urbs illa pos-

terrae pro habitatoribus careat, tam inso- lis frequentia laesionis. Est enim per sexaginta milia amoenitas et lati purissimi vastitate quasi munimen quoddam plane liquidae quod licet munimen claustrale prospectum esse provinciae, in tanta pulchritudine perducitur, ut ad solas delicias instituta esse videatur. Habet enim post tergum campestria culta transmittit, et commeantibus vectationibus apta et victualibus copiis indulgenter accommoda. A fronte sexaginta milibus dulcissimi aequoris amoenitate perfruitur, ut et animus recreabili delectatione satietur, et piscium copia illis tempestatibus subtrahatur. Merito enim Comum nomen accepit, quod tantis laeta comitatur muneribus. Hic profecto lacus in nimia amplissimae vallis profunditate susceptus, qui concharum formas decenter imitatus spumis litoris albicantis depingitur in extremitate. Cuius ora praetoriorum luminibus decenter quasi corona tegulo palladiae silvae perpetuis viriditatibus ambiuntur. Super haec frondosae vineae latus montis ascendunt. Apex autem ipse quasi quibusdam capillis castanearum densitate crispatus ornate natura depingitur. Hic torrentes niveo candore relucentes in aream laci et altitudine praecipitante descendunt. Huius sinibus ab austro veniens Addua fluvius faucibus apertis excipitur, quod ideo tale nomen accepit, quia duobus fontibus acquisitus quasi in proprium mare devolvitur. Tanto impetu vastissimi aequoris undas incidit, ut nomen retinens et calorem in septentrione obsessione alvei ventre contegitur, putas quandam lineam fuscioris aquae albentibus esse descriptam. Mirum quod

in fluctibus discolor natura conspicitur, quae misceri posse similibus liquoribus sentiatur. Hoc et in marinis quidem fluctibus fluviorum inundatione contingit, sed raro ipsa vulgariter patet, ut torrentes praecipites limosa sorde corrupti vitreo similes aequori discolores. Hic autem videri putabit stupendum quod simile tantis qualitatibus elementum per pigra stagna videas in celerrimum, ut amnem per solidos campos putas decurrere, quae se per geminis undis non videas colorem posse miscere. Quapropter incolas earum inire rerum [illegible] patitur, quia amoena ora delicata sunt, ac labores per se onerum affluentes sentiunt, qui uti sumptibus deliciis consueverunt. Liberatur ergo nunc regali praecepto, ut sicut gaudet nativis epulis, ita eos exultare faciat munificentia principis.

Liguribus Senator praefectus praetorio

Regale munus impetrationis gaudium debet esse cunctorum, ut provectus ad meliora tua et vobis concessa probaveritis esse gratissima. Nam si subvenire contra amantes est, quanto nos aestimatos intelligitis, quos relevatos esse sentitis. Sed ne maiorem laetitiam longis protractionibus differamus, bonarum rerum celerrima sunt desideranda. Agnoscite gloriosissimi domini devotae Liguriae necessitatibus consulentes, tertiam libras auri per illud atque in de tributi pro pietate soluta remiserunt, ut indicto modo quibus est tam notissima tanta universis huius muneris participatione laetetur, tertia ne

cessitate gravata esse cognoscit hec
quod afflictis datum est usurpet illes
si illi reparatis viribus compensat qui
premente dampnorum sarcina torque-
bantur Assensus aut civitas que proprie-
tatis suggeritur inquinata dis-
positionis nostre iustitia informe
sublevetur ut sub modo dis-
pendii commoditate beneficii per-
fruatur Gravite pietatis dispen-
dium tributarii et dominorum estima-
te clementia que condicione mutata
sunt vos ab errario videtis accipe-
re Ad congruentiam inferre Sed
ut beneficia dominorum subtractis et
actionum incomodis augeatur
celerique relatione nostra vos industriat
quid videlicet de hac summa re-
laxandum esse meditatis ut hii
de forma illatione faciatis suspendi
quibus ad vos votiva directa vel
gaudent Quapropter piissimis dominis
votis salutatibus reddite que
debetis ut oratio vestra supplicando
pagat quod se in posterum immunitas
recepisse cognoscat

Aliquibus de promotione pretoriam officii

Studiose vos oportet erigere que statuit regalis pietas sublevare Nam quibus dominorum clementia voluit ostendere convenit eos tamen subiectos de propria dignitate prestare Nunc in gratias retulistis quod spem nostris vobis bonorum quam serebat aliquem qualis sedem Invitastis nos ad beneficia que magis susceptionis stimulati promissa absolvimus votum nostrum obligati quod fructu predicta nunc probatur impleta Iniquum ac a libra fatiemus que vobis constat probas est

intendere, unde debitum sermo induit
inchoare licet est quod in ponderibus
atque mensuris vos suggestis inquinatos
Et id nostra omnia providebit ut nullus
vos ullus et ea parte veiare possit
iniquitas Nam quae scelus esse iudicatur
a mensuras modum excedere a libra
equissimi ponderis iustitiam non
sustinere Milites eius sedis nostre nec
non exactores atque susceptores a qui-
bus gravia vobis inferri dispendia
suspirastis perpetuis nostris sermonibus
cohercet ut deductis ad liquidum ra-
tiociniis ipsi quod fraudis potuit iniciti
sine aliqua dilatione persolvat Nam
sunt nostris temporibus postremum invicem ut
alter alterius letetur incomodo
Nunc aut ad apparatum florentissimi
exercitum vota gratiute, remissa pre-
querela sine tarditate aliqua pre-
sates offerant nos ad omnia benig-
na constringitis singulariter que
sunt iussa completis Relevetis ob-
diat que tam qualitatis mutat
ista sola dolori debet dispendia
qui studio videntur cupiditatis impo-
sita Nam quod per rerum mutatem pa-
pitur inde providentia animus no-
gravatur

De hodierno promotionis officio pretoriane

Si hodierno die redemptionis invenimus vitale remedium si celesti beneficio paditur spes salutis Convenit et vos longo labore fatigatos gaudium deferre nec dona ut superna bona quae predicta nunc modo collata sunt qualis secatur aliorum pratium quidam est inter tristes velle gaudio et quam tristis refugerit affectum quod dolere non sentit

alicuius Dom(ini) tanto se meli(us) ex
ultat de p(ro)motione letitia quanto m(aj)i
tamentum m(aj)us e(st) alacritatis e(t) plu
res vide(n)t gaudentes Sic(ut) e(nim) q(ui) sa
pientes mortale g(e)n(us) h(omin)um ho
minu(m) esse testati sunt Cu(m) omnes
a cunctis casib(us) sui(s) indui(s)se co
voluerunt Quapropt(er) vniuersi(tas)
nr(e) matricule s(e)c(re)tiorum tua de
signatione vigeret ut que loci
ordo postulat ... p(ro)motus acce
dit ... ut ampo
nat ... tota seq(ue)ntium s(e)c(re)ti
orum ad p(er)ficiendum sic ut ... m
letia p(ro)fectus exigit

De Cormulario q(uod) offendit

Amplectanda e(st) p(ro)motio
nu(m) g(ra)ta sollempnitas que
bus minor(um) solent excubi
as q(uo)d ... succedit spes labor(um)
du(m) vicissitudo fuit reddita veteranis
Et io ... q(uo)d ... inculpa
bilit(er) paruisse p(ro)hibetur obsequiis
institutum inter ... (et) nota
rios ut in(ter) ordinatos aspectu(m) ...
p(rin)cipes (et) ... p(ro)fectus spec
tabilitatis decoretur insignibus

De Cormulariis

Optatu(m) ad optata p(er)uenientibus
sui nomi(ni)s sortiatur effectu(m)
Et io ... assiduis la
boribus ... cormulario(rum)
su(m)me ... officiu(m) ut ...
p(ri)mates assistat ... incul
pabilit(er) egit excubias

De regendario

Olim ... efficiat(ur) pages
impata ... inexhausti
bona indicia Sz nu(n)c et
... favore ... exigeris ...
... laboribus p(ro)fectus esse mon
straris ... spectabilitatis ...
fultus inter ... (et) notarior(um) vene
randa ... adornatus attende ut

p(er) sacros p(ri)ncipis aspectus hic
subsistat s(u)mitas dignitatis

De Scrinario

Offerri n(on) patim(ur) ... fide
liu(m) ut ad studia bonor(um)
actuu(m) processu(m) vota
auctor(um) Quamq(ue) ... q(uod) s(i)t iusta la
borib(us) ut p(ro) p(er)fecta ... mortem
... seq(ue)ntium ... io auditos
q(ui) ... fasciib(us) inculpabilit(er)
nostat observatu(m) ... p(ri)mi scrini
arius s(e)c(re)tis ascendat ut locum
que ... ex ...
se gaudeat p(ro)bitas invenisse

De Scrinario auctor(um)

Iuste potentiora ... q(uod) de
... sibi negotiu(m) p(ro)fice
laudatur Et io castellas
que matricule ... fecit acc
de n(ost)ra auctoritas q(uo)d auctor(um) scri
niam ... p(re)cepit obtine

De cura epistolar(um)

Constantiam ... plures
asserat astipulatio q(uo)d n(ost)ra
commendat ... e(st) etiam in eo s(i)n
ceritas ... ut et ... teste
... laudat ... epistolar(um)
... p(ro)fectus ampliat
ut amplius ... integ
tatis exhibeat qui fidem ...
sibi ... esse commissam

De Scrinario cure militaris

Convenienter ... p(ro)stat
augmentu(m) p(ro)bitas ...
... differri que fre
quenter efficaciam ... approba
... scrinar(um) cure
militaris esse ... exhibitur(us)
obsequium ... dubitat
attributu

De p(ri)micerio excep(torum)

Decet nos ... tor(um)
... p(ro)motionis ascensu(m)

cuius labor militie meretur assiduus
Sit enim equum et decessorum suorum la-
boratam primiam denegare. Ita ergo
excubationibus tuis actionis optata
contende. Et ideo patriciatus exceptor
primicerius a nobis se noverit institutum
ut ad te producti officii placuisse
suarum merita gaudeant actionum

Sextiscolario

Dignum est in nostro iudicio primiceri[um]
qui a militibus prosulibus meru-
it approbari. Unum enim acceptum
fuisse meritis grata est militibus pla-
cuisse iudicium. Justus igitur loci
sextiscolariis se noverit consecutum
meritis militie primum tu se actibus
studuerit sociare fidelium

De Prorogatiuario

Quis Johannem non estimet
merito promoveri, qui nostro iudi-
cio Cancellorum olim fu-
it officium, et tunc iam prerogativam
consecutus meritum, qui severitati numquam
iudicialis accepit. Firmat itaque gau-
dio et ordinis et honoris, qui moribus
noscitur placuisse laudatis. Sit tibi in
prorogativarum sententia nostra confirmat
auctoritas, ut cunctis potitus eme-
riti devotioribus animis publice
pareat iussioni

De Commentariensi

Vivat bonus in minorum officiis, bonis
fieris tuendis vivamus ut devo-
tione vite possit obsequi, qui
meruit anferri. Cenappar Ehcol-
nodorus Commentariensium fruatur
officio, digne sequendis eius integritati
committimus quod custodienda esse censemus

De Regendario

Agitata videtur accommoda sibi offi-
tia actione laudibus, digna
moribus vicissitudo prestetur. Habet
enim sua gloria, qui prestabis exeuntibus

militarem noscitur promovere fortia-
gium est quod Charterum regendarum
locum feliciter obtinere censemus ut spe-
ctatus provectum audiat (?) preteriamus
possit inserere laboribus

De primicerio deputatorum

Dignum est ut sequatur vota fi-
delium secutus laborum, ut superior
gradus excipiat, quos gestarum in-
tegritas rerum affectata commendat
Sint est quod vestrum primicerium de-
putatorum, atque bonum primicerium au-
gustalium esse censemus, ut qui
ad maiora provecti tendunt officia
predicanda consuetudine sequantur exempla

De primicerio singulariorum qui

Decet palme / egredit
premia consequi, qui fatentes
militaribus videntur esse per-
functi, quia diutinus labor sibi ven-
dicat, quod incepta vix potest invenire
nobilitas. Et ideo quem debitus primi-
ceriatus sui noscitur tempora peregisse
inter domesticos et protectores sacram
purpuram adoratus accedat, ut ve-
nerandi claritatis aspectibus mi-
litaribus exeuntibus se gaudeat li-
beratum // accedit

De primicerio singulariorum qui

Adest militaribus obsequiis
integritas iudicatis, quia gratiam
exsolvit quod debebit iuste quo
sit. Cenapparius pigeius primicerium
singulariorum se nostra auctoritate quo
sciat effectum. Si qua sunt talia fideliter
suggerebatur. Sed non est hesitatione
metus, ubi non est iudicis venalis auditus

De acedendis delegatoribus

Moras incipit, que prestandi
consuetudo constringit, quia plus
ille ad beneficia compellitur, qui innata

beniolentia commonet / Neque enim decet,
ut in eorum factorum dissiles esse debeatis
dum oporteat tempestate innostrate tem-
pus administrationis tempora uidentur
augeri. Et ideo de presenti uobis dele-
gatoriis nostra largitur quantitas / et
tunc consuetis commoda primi quod estis
et synodus serenum consequi Non
uos anxia mora suspendat nec
tenuabili dilatatione fatigari / unde
sit finis sollicitudinis et laboris /
ha differendo quis putat uilitatem
sua uendere non retractat

Anciano suggente dn

Petitionem tuam retinebit
officium donec consequi sequi-
tur dum facultas fuit ingrata
causa uim incaute tredit / quod a plu-
rimis assendit / Item de puerili
estote tuti feliciter comprobati illud
suscepimus dubium / dum omne in-
dicium liceatur initium. Sola uos
alpha completi ubi ac littera non time-
tur. Sit enim unquisque proprio uirtus
et uoto / tamquam de alio non pepen-
disset arbitrio / litteris

De leuatoria exigitur in mi-

Si olympiaci currus agitator
rapit primia post labores
si fetatur tamen inhonestum
uelocitate solum donatur uictores / qua
celeritatem in miniaturam meruit
a quo laudabilis patrata militiae menta
paguntur. Cur enim agere in rebus
dubiis miles officium post tot la-
boris inita aliquid patiat ambiguum
quod crebris actionibus excubando
ideo principi non lepe prometuit / que
militie familiaris ceteros antellit
Descendant enim igitur inopia-
libus iussis et ut reuerentia proia-
ne sedis extollet / Tunc ad eius
uenit obsequium / quod uocabulum
cepit lepe proprium / Celes quod tarda
pratum est / quia post palma nemo di-
latus est uotum non potest dici quod tristis
suscepit / quamuis nulla metuat ab-
soluti / ne portus hic ingrediat libere
quod facere potuit procella uetatus Ergo
experientia tua de illa prouincia ex il-
latione tertia fiscalium tributariorum
solidos quos principi augustorum per
iuda deputauit antiquitas / si aliquid
dilatione persoluat / quod nouit tredecim
inditionis rationibus imputandos
Ut autem uenales mores / declina
damnosa fastidia / ut quod desideras
filia consequi / cum tibi non uidearis
intulisse dispendium / Quapropter pro-
posite rationes submoueas / sicut le-
actionis tue qualitate constringas / Hono-
rabiles siquidem a cunctis habendi sunt
ueterani / sed ab his maxime quod la-
boribus militie detinentur / Tunc
post eos quod peas alteri qui indefinitas
post lucrum potius sit sequestis

Anathalio Cancellario et prouinciali

Qui laboriosas excubias et
officia magne sedulitatis
inuenit / rationabiliter et tempus
defunita constituit / ut quod erat sibi
uite binis positum primum non habebit
initium / aliorumque quibus sufficiet
se spectare posse tu sic mortalibus
lux ipsa subducet / Qua de re
submeta uita / meta militia est
licet leges quod possit metuere / quod ad
designatum tempus inoffense meruit
peruenire / astra ipsa ut astronomi
uoluerunt licet assidua repetitione
uoluatur / temporibus sui definita cus-
todiunt / Nec mirum esse ambiguum
quod sine proprio tenet inclusum / Stat-
uimus autem tignata constituta sibi

caeli spatia peragrat. Stella Iovis
duodecim enim annis attributa sibi re-
gione illustrat. Martis sidus ig-
nea celeritate raptatum decem et octo
mensibus deputatam sibi regionem dis-
currit. Sol annui spatio zodiaci circuli
signa pervolvit. Astrum Veneris
mensibus quindecim spatia concessa
transcendit. Mercurius velocitate
sua incitatus tredecim mensibus proposita
sibi intervalla percurrit. Luna pecu-
liari nobis vicinitate proximior tri-
ginta diebus peragit, quod annui spatio
circuli totius implevit. Merito
ergo laboris finem mortales inveniunt,
cum ut philosophi dicunt et ipsa quae desistere
nequeunt, una cum mundo certos sui
terminos rationabiliter acceperunt. Sed
tamen intra metas distantia quod illa
opus suum finiunt, ut ad principium redeunt
hoc autem genus eo militat, ut per-
actis sudoribus conquiescat. Et ideo
illi qui inculpabiliter corniculariam
est perfunctus officio, septingentos
solidos et longeva consuetudo
deputavit per illam indictionem de
Samnii provincia ex illatione tertia
sine ambiguitate concede. Sed
non est dubitandum de primo, quem
commendat principis assertio. Praefuit
enim tribus secretariis praetoriani
qui et esse non dedignati laudatis
actionibus comprobantur, eo instruente
calculo scripsimus inepti, quod ingressus
prius optabat impleri, constituti
sunt cum leges sanxerunt, nega-
tiumque cum iustitia non praesumpsit.
Nemo tristis exstitit de victoria
sua qui salvis facultatibus obti-
nuit, tamen ut fieret superior non
redemit. Nostis enim omne quod
loquitur, neque intrabiles nostris
secretariis nostra parata sunt. Quid

legiones cohortes venerunt, summa
nimis ad noverint pueritiae ad psy-
chas iudices, constitutio mea, in qua
est fides et in fidibus sera, benignitas
transiebam, placatos inveniebam mo-
res, et ne potuissemus laedere, utrosque
videbam inserere. Haec ut po-
tuerit dixi castissimum iudicem
relinqua vos testes integros

Anthemio viro clarissimo cancellario Campaniae Senator

Bene atque moderate provisum
est ut laboris sui praemia
accipiat qui publicis utili-
tatibus obsecundat. Neque
habetur perditus, qui probabili fuerit
actione laudatus. Nam cum officio
terminato perficitur, si debita
praeroganus praemia laboribus tardaverint.
Cuiusque enim in republica geritur, eorum
sollemnitate completur. Et quod diffici-
limum servandi genus est, sit enim omnia
cogitet implere, ut non permittat excedere.
Excitatibus paret, armatis obtemperat
et inde reportat gratiam ubi incurrere
potest alter offensam. Quid publicas
actiones per difficiles immunitates re-
ferantur esse collatas tributis magna
subtilitate constantes et ab illis exigunt
quos offendere non praesumunt. Eorum
certe sudoribus applicandum, quod victua-
les expensae quaedam postea sit tamen
in urbe regia natae sunt et cella pro-
vincialium aggravatur. Sed dum
suis temporibus aliqua apte geruntur, datis
dispendium non putatur dictis expor-
tandis geldae, optimo tempore vitam explica-
tabiles iussionum. Et quamquam per annum
redditus omnibus gratificationis accipimus
eorum iuste provisionibus applicamus.
Splendescunt igitur ipso laboribus

actiuum que cedunt tempori per illorum
laborem numquam violenti magistri
solliciti pectore per que ipse forensibus
litteris atque ceteris disciplinis do-
ceretur ille tibi instructior redderet
quanta tu gratitudine devotionis consu-
lere certo illius tibi honore solli-
citudine commendans ut sibi aliquid anti-
quitatis que respublica valentibus
apponeret. Quoniam illi premisso
iam multe laboris perfecto et tanto-
re prouinciae tempore tali illationis
tot plurimos sollempniter te dante re-
ferunt ut et ille ingens laboribus per-
fruatur et posteri eius liberi con-
firmationis accipiat tu cui per se ipsa
fide tibi testimonium fuisse cognoscitur

Johanni Cancellario Carnotensi

Modernorum semper studiis diligenter
condiunt antiquitas ut quamuis
erant plurimis per nostra scien-
tia consulendi copia non decessit
ponderata caritas. Nunc tu iudices
uitas perfunctorie deterrerent odiosas
modus dulcia blanditia non haberent
hoc minus supplicationibus datum est
ne auare constringerent ad commodum
per quibus a largitate publica constabat
acceptum. Redempta est impudentis
primus exactionibus locus specialis
a dapsinus eximit ypel quod principes
seruantias decoratur pulcre pla-
ne opus compleres ingeniosa con-
cepit ut vniuersa scientia nescient
quamuis loci labor elegans texuisset
Surgit in solita silua sine ramis
nemus sine frondibus atque seges pa-
ludis pulcra species virgultis mol-
lior cunctis ditior nescio quam vanis
itate plena et plenitudine vacua

Bibula teneritate spongia
lignum cui more pomi robur in
cortice est mollities in medullis
preitas leuis sed ipsa se continens
fide mundationis pulchrius serta
tia quod lectum in quibus cultura nobilia
nascatur quia illud vt prudentum te-
ra seruatur, predicabat autem hec
docta sapientium cogitata maiorum
tia quemadmodum velociter potuissent
scribi quod repugnante duritia corticis
vix poterat expedi. Ineptas
nimirum modus calor animi suffi-
ciebat et cui diffidebatur vix tepes-
cere cogebatur ingenia hic et
priscorum opuscula libros appel-
lauit antiquitas Nam hodie quoque
librum vicentis lignum vocitamus et
nimias. Erat incertor fateor
doctos sermones committere tabulis
impolitis et in veternosis rami
libris imprimere. Sed specialis po-
terat elegantia reperire. Seruauit
mentibus pauca memoria commendabat
nec imitabatur pulcra dicere cum
secreta pagina videbatur offerre
Sed hic primordiis constantia fuit
quam inde principalius lecte debuit
esse conuentum quod protraxit ingenia
scientiam sinceritatem pulcritudo car-
tharum affluenter ditat, exceptor
subtili materia non timeret, liber
enim tergo niveo apperit eloquen-
tibus campum copiosa se aspersit et
quo fiat tractabilis in se reuolu-
ta tollitur, dum ingentis lateribus
explicatur. Industria sine tinnis con-
tinuitas de minimis vestem in-
uenta membra ...ibus scripture a-
biles faciens quamquam magnitudine consuescit
ad decorem. Ubi apicibus eleuatis
fecundissima vero planata seges

sectum meritis totiens pravissimi (?)
reddit quotiens desideratum letantis inve-
nerit. Chartarum actuum servatrix,
fidele testimonium priorum loquax, ob-
livionis inimica. Nam mediocria ma-
gis si tabes extinxit, tanta continuat illic at-
scrinia reponit quod se exequi audiatur.
Quapropter deputata summa tot solidos
de custodia provincia illi et il-
latione tua tempore recepimus, recede-
tione indictionis rationibus imputanda.
Rectius Secernimus publicam integritatem
fidei sue laudabiliter debeat perpetui-
tate servare. Quod decet hec mit-
mortalia ne spacies anima cumulatione
se augescat. Nova iugiter accipies
et vetusta custodies.

Vitaliano vicecancellario Lucanie

Apparet quanta in Romana civi-
tate fuit populi cum et de
longinquis regionibus provi-
sa copia satiaret. Civitatis
tot convecte provincie peregrinorum victui
sufficeret quod tam illis ubertas advec-
ta servaret. Nam unius esse po-
terat quod mundi regimina possidebat.
Testantur enim amplissima spatia
murorum, spectaculorum descripta amplexa
mirabilis magnitudo thermarum et
innumeritas molarum que specialiter
contributa constat ad victum. Sic enim
incertum nisi fuit venale, necnon
haberetur quam nec ornatum potest prestitere
nec potest alii querere. Denique hec quasi
vestimenta preciosa corporum, ita sunt in-
dicia civitatum, dum nullus accipiat super-
flua facere qui se novit magis posse
explicare. Sic fuit bonum ut montuosa
Lucania suos penderet, Brittii
boum pecora indigena ubertate prestare-
rent. Fuit mirabile utrumque innumerabile
ut provincie tante civitatis sufficerent

et sit ampla civitas eorum dumsiquis
victualium indigentiam non habet.
Constat quidem illius gloriosum Romam pas-
cere, si tanto dispendio videbatur
posse constare, adducta tam multis
itineribus que dantur ad pedes domini
quod probabatur decrescere, nullus potest
imputare. Redactum est ad parvum ubi
pati non poterat detrimentum quod nunc
itineribus imminatur nec laboribus
paratur. Intelligat provincia bona
sua. Nam si aliquando eorum fuerint ad
dispendia devoti, cur isti non sunt
ad compendia solvenda munifici? Et
ideo ambos titulos in assem pub-
licum iam redactos diligentia tua sta-
tutis illationibus proferat, ne meis
temporibus negligentes esse videantur
qui alienis dignitatibus laudabili
integritate paruerunt. Illa licet et
alias provincias studuerunt efficere
inceptum tamen in aliis actum est quod vo-
luerunt reddere. Exerunt me in-
dice suum, et quibus pravitatem abavus at-
avus quorum prius vivaciter visus sum
in meis fascibus adunare, ut
me cognoscerent tunc affectum patrie
quos in meis provectibus senciebam.
Prefata exultatione gaudere pareat
quod non compulsione aliqua sed dote, quam
ex hac summa illis immunitatem que sole-
bat offerri. Nam cum mille ducenti
solidi annuis prestationibus solverentur,
ad mille eos regia largitate
revocavi, ut exultaret gaudiorum
crementis de oneribus imminutis.

Indulgentia. Capitulum

Ovium (?) non ipsum iudices dica-
tur videatur esse iustitie et
proborum cum orbitate consta-
tis iubeamus abusionem vestigiis
quibus tamen diebus in domicilium

pietati nre desideriu aut ad ve
denicor om̄ remissionis itinere
puenire possimus. Et hec ii vi'tute
sc̄issimos festis legimus. & sim'
tendo alijs nobis p'mis iura qui
piculose nisti sunt̄ pub scienti
te sp̄ ignoscimus. Quapp' penas
abdicamus. tormenta dampnamus, et
hic ve nidices sunt̄ nacta idul
gencia q̄ solus ē ppulus. Tu pat'
na humani gn̄is. tu afflictis rebus
medica singlaris. Quus tuo nō
egeat munere, tu sit patre gn̄e
ab vniusis nimio peteris. tm̄ sb te
spes vite sunt̄ q̄ pub iusticia
nō c̄fetur. Ista dū tribus alijs
proribus celesti gr̄a pfuneris, et
aabili amplexione. omnes tibi
ḡmus & ipe virtutes sit honorabili
tedul. tm̄ te humano gn̄i saluti
fera esse ḡsfat. Sz q̄ tn̄ de
bemus ḡsuetudine dictas pietas ē
q̄ regit & celos. Qsi tenu' licet
longis tpibus h'itare, totus excludet'
reatus, vt precando fiet & precando
tolletur. Sz prudentissime tata
res sacris solum tpibus videat'
esse ḡcessa. ut integracio mundi acci
piet vn̄ p reus nomitate gaudet.
Sup' abstine noxiam lictor
securim. tu lis impune facte
qd' in alijs ḡsueeris vindicare.
Dā paulisper ferru spledid'
nō tenet tum cathenas tuas la
crimas madidas felicior rubi
go ḡsapiat. illud porro recto
de plebat include auditoria
feralis voci meliora forte
innotescant. sit venia nō custo
dis sz mortibus alienis. Aliud
sp̄ infeis laboras. aliq̄ i supple
ris occidi tibi clemens actus idicat
q̄ iusticie inexorabilit' exerbat
tice ē ut cum pietas benigna

designat & id cella gemitum bar
stice domus apud inferos pluto
nis hospiciū. Locus pctua nocte
treatus. tandem infusione lucis
albescat. in q̄ nō vnū tormentū
sustinet reus q̄ ante merat int'
exitus a suppcis pbabit absorsis
primū pedor illa collega cathe
nas abhominabili merore de
struat. auditū alieni gemitus
et lamenta ḡtbat. gustū ieiu
nia long' debilitat. tactum
pondera pnicia defatigat', lu
mina diutinis tenebris obtusa
torpescunt. non eñ clausis exi
tiū multifaria morte puniunt'
q̄ tanteis squalore torquentur.
Hinc q̄ reos de aucto tuo vic
tuos emitte. redeat ad supplcos
q̄ ex mag' pte inferos ptulerunt
altria tua vacuitatibus tuis im
pleatur. Locus ille pheminū lac'
mar quondam tristes incolas pdat.
Non sit ide q̄ leti sunt. q̄ hic psito
habebit gtus. sit deserta appeat. Exi
te inclusi vincula sp̄ morte palle
tes. redite ad lucem q̄s caliga
tes tenebre possidebat. ut aplius
optata morte passuri. nisi qd' ad
hunc potius occidi. Sz vos qui
nulla debetis. Ambitione iā decapi
delicta relinq̄ite. tu cathenis diey
bnficijs absoluti. viuite in hone
state q̄ didicistis supstites mod'
ḡsitatis q̄ beneficialis sit bona
ḡuersacio. altā ḡtulit tetettrimu
carcere, hec nouit splendidam
donare libertate. ista pstabit ut
velis viuere, illa dedit ut eligeres
iam perire. Eñ leges astringunt
vltra nulla vos includet. Secreta
paucitate ad for' sine trepida
tione redite. illa iuste refugistis
p que tristiciam pertulistis

micent vos liberos q̄ videt reos odisse debetis quod vos tradidit ne ti. Petram ipsa norunt vitae q̄ se lesisse cognoscunt. itinera illa non recipit ubi in fonica torruerunt. Venatores lagenas amus capta deliciat ventrem fictus aliis suspecta non impedit. Piscis lupus arenis se mollibus ut plurimis tali sum insidias evadat emergit. Ferrug ut pro ducta recta cuius tergum frustra dicerat fecerit mundas exilit et pietati pisci gaudia libertati assistit. Cervius esca tu polletis mecum tatterem repit intire mox ut se ad prandium eiciend imitatum esse cognoverit in caudam labitur paula tim se ab angusto subducens. quem si alter cuiusquam generis vectivum cognovit extrema eius mordicus trahunt ut q̄ sibi captus non potuit subvenire alius placio probet evadere. Sic escam arguti piscium generis a velocitate nominati qui se in insidias nexosas impulerit. quasi quibusdam funibus cubiliter illigati totis nisibus retragantes retrorsum socios conantur liberare captivos. Plura sunt talia praeteruntur. Quia enim quae pro hac gratia facilis capta alquimet si curam se salutis non habent. Ade te claustra mgre vita tenorem patere penale secretum tum morte esse factum. Torquet quidem q̄ nullus affligitur. a quibus gaudiis mestus excipitis. Tu tibi soli non patitur vernia generali laude invidiae gaudeg. Pensione de omi servitute iacturam q̄ habuisti de multorum afflictione letitia. Ergo ut tuos et gemitus compleret illos tibi typos redicat quos lex pietatis. gratia non relaxat

Ite tu territorius pretor ... carceris temp... relaxet ... ... petit ... ... quos existimat evadere. Illust reos dimittat nos venia sub cogitatione absolvat

Tituli duodecimi libri

Maximo viris Urb. ...

Thomato 2 petro vir. ill.

...

Scribe cancellatis

Uruinalibus hystrie

Laurencio viro expeditissimo

Tribunus maritimus

Ambrosio viro senatori ...

Paulo v. Strenuo ...

Dacio v. Epo mediolanensi

Edictum

Diversis Cancellariys provinciarum

Nescio quo magnus esse creditur, qui penetralibus iudicis designatur, quantum tanto plus estimatur, plus quis arcere iusticiam, quanto ab illo frequentius constat auditum, per milites suos iudex intelligitur, et sic desalius ... ... ut nos obsequentium mores apperiunt, preceps non putatur obscenitasse moderatos, avaritia patiusse non adiutur, gravitati, stultus prudentibus se iunxisse non creditur, pietatis matronibus meis, si nos mala intentione tractetis. Et quod nulli accidit verum alienum vicium, verum celebrabitur obprobrium, Custodientes igitur ... ... qualis nos in alios iudicare non possumus. Et sciat quod scriptum ... in nobis non

pure custodiri. Si ... ... ex alia parte solacium, quod mea bona, mature dicit esse mandata, et nos ociosos arguit, quamquam gloria vestris laboribus expedit. Si te enim aliquis sapientem agere videt, status fama tui preceptoris exaltat, dum ... institutum fuisse creditur, qualia in ... gesta senciunt. Una enim fama plebis ... esse iudices, qualis nos contigerit approbari. Et ideo ... ne ille de nobis incipiat iudicare, cum nos opinionem contigerit ante laterasse. Nasci ... quod insistit in fabulis, et tormentis vestris compensat, quod ... ... et aggerat ... ... iudice racionabiliter ... Et illud de fortunis tuis detestare, quicquid te constat ... irritasse. Quapropter studeatis, ut mea ... vote laudetis, quod ... iudicas vel sermo de ... ita ... sina sublevate. Hec per illa indicione invitate deo ad illa primitia cancellorum pompa decoratus, et gloria ... ... absens cogita ... ... quam debetis temptare. Vide quod milites sub honore fasces tibi iudicium paret. Et dum ... ... obserua ... de bona ... ... milites vestri videantur neglige ... ... audiatur ... ... devocione detestabili famulantur. Nunc dum ... ... fuit ... ... esse solitaria ... ... arma suscipit et talentis, et per dulcedinis ... pat

quos cauta deceptione capiebat, provide
ad utilitates publicas. Sic polluta
cuncta morali compulsione [...] plus
agit incultator hominis quam posset ex-
actor terribilis persona tua. Refugium sit
oppresso, infirmi defensio, praesidium
aliqua calamitate confusis. Sit etenim
ipse mos catellos agitare, si leporum
impia claustra solvatis.

Universis iudicibus provinciarum

Gaudiis civitati refero, quod et
provinciales senserunt quia in omni-
bus ego complevi omnia quae promisi.
Nullum hic me sensit quisquam aliqua venalitate
pollutum, nec ego pertuli tributarios inde-
votos. Habemus utique quod in vobis diligere
debeamus, illi reperiunt affectos iudices,
nos accepimus integerrimos provinciales.
Agamus itaque deo praestante quod coepimus.
Possessor in publicis pecunias libens in-
ferat. Ego illi cunctis iniustis tributa per-
solvat; vobis autem quod reperit, quod pa-
ratum esse sentit. Quam de rebus publicis
spes magis redit in futuris probatis?
Cum quod nunc cogimus dare quod non de-
buissent offerre? Non publicis non priva-
tis a me quisquam dampnis afflictus est dis-
cussorum tropheis fecimus ingratae nec extraor-
dinaria conquirimus quae cuncta generi legibus
optabamus. Sed nec vos sentibus in ea parte
dissimiles perpulsos imitatores esse dig-
nitatis meae volumus, quibus pene
eadem cura nobis in iurisdictione per provincias
contulerit. Illam repudiat, sed eadem iu-
stitia omnes clarificat quos suo principatore
sublimat. Minorem se ille solus facit
qui ab ipsa discesserit. Cur accipien-
di vota sectamur? Illa recipiat
quae dives notabitur, quae omni laude
decorabitur. Quae iuste editur depreden-
mur potius, quod nos possessores locuple-
tibus faciat sufficientes accepimus ut quales
esse debeamus. Tribunalia conscendimus
ut morum conditionibus evellam vel vi-
le vel cupidum iudices dicet. Cla-
ras enim suas maculas reddunt

in illo ad hoc mihi responsio alioquin [...]
[...] ne prodessem [...] circumspect [...]
non videri quam [...] ingenui
Dixi quod qui omnium receptae pecuniae vi-
tiorum consilia deseruimus sit in nobis
fiducia libera ut aliorum possimus exac-
tiones [...]. Sequatur tamen omne quod sit iniquitas.
Et ideo dissimilis ab accusato debet esse qui
iudicat. Haec vos animo sermone quo
loquor. Nam bonorum regis illa societas
est, fateor auditu desiderium meum.
Cupio me vobiscum velle praedicari.
Veniamus ad concreta quae ideo debet
suscipi gratia quod probatur esse sollemnia.
Tuarum quod sentiat debitum sit de of-
ficio quod tuo, tu dei inmanitate posses-
sores praecipimus admone ut tributa
indictionis tertiae decimae devota men-
te persolvant. Quatenus tamen illa
rationis moderamine custodito debita
res publica sentiat functione. Ipsa et
actionum statuta serventur. Ista tamen
ut nullus sub immanibus compulsionibus iniuria
se ingemiscat exactum. Nec item sub
tempori venalitate inductarum largitas
dampnosa probatur. Dilatio enim tribu-
ti maioris sit causa dispendii; tempore mi-
te suspenditur quod illis per tractationi-
bus evitatur. Expensarum quod fideles
notitia continentis in rebus comprehensa
consuetudine custodita ad aeterna
mea dirige matriculis ut totius
erroris detersa caligine publice
rationis possit claritas apparere. Nam
si aliter feceris te dampna respiciunt
quae per neglectum tuum publicae utilitati
fuerint ingesta. Et ut facilius posse
deo auxiliante quae sunt statuta perficere,
illum atque illud sedis meae milites tibi
officio quos tuo consuetudinarie deputavimus
imminere. Ceteras ordinationes meas incul-
pabiliter percipiat effectum. Cave ergo
ne te imparem meis praeceptis admo-
nitionibus. Quia in meis sedibus est ut a [...]

laud[...] [illegible] respectanda p[...]
[illegible]

Universis saionibus qui sunt cancellariis deputatis

Oportet quidem cuncta sub tranquillitate peragi quemadmodum possit bonis moribus convenire. Sed tanta est in re publica diversorum morum varietate dissimilitas ut nemo valeat leges defendere, nisi terrorem videatur aliquem preparare. Egris etenim non una salutis est causa: alter cibis reficitur, alter per abstinentie beneficia terminatur; hic cauteria mollia, ille ferrum querit ad vulnera, et ~~naturam~~ possunt vincere diversa qualitas passionum. Sic qui plures pessime cogitat, non uno consilio providus invenitur. Protervos districtione premendi sunt, inspecti amabiliter admonendi, dolosi caute, simplices sub levitate tractandi sunt. Et ideo ubique probatur esse maxima prudentia, quae rebus omnibus adhiberi videtur accommoda. Quapropter devotionem tuam, solacijs illius viri clarissimi cancellarii nostri sollempni more deputamus, ut quod nullum aliud exigatis, nisi qui legibus parere despexit, ad forum trahere, qui iusta non accepit, sub continentia vastare, sub mansuetudine distinguere. Timere te apertius nolumus, quod probari. Quod maxime illud vigori tuo reputabitur, si nullius presumptione peccatur. Cogitet pro omnibus persone publice fidelis exactio. Sit tuum commodum, quod (?) alienus coactus faciat quod iuste potuit complere neglexerit. Causis tamen te delegatis impedire, si precepta sequeris, clementia non exspectes. Caret culpa qui imperata perfecerit. In executore illud est pessimum, si iudicis relinquit arbitrium; non inde citetis, quod tibi quibus committere non potest, nec assumere presumeres, quia te multorum consilium.

tur [...] sunt viri fortes sunt in pace modesti sunt, et in suo iudicio magis diligunt quod secreto pura tractaverint. Cum gratia ... se in te pretes recipiens, consolatur non reportes, exprobrans. Sed ista te consuescat esse, quemadmodum diligentes probatur optare. Hos enim et consulatur excipimus cum laude venientes, et otio vacantes non premimus, quae probabiliter consequi sentimus. Hinc enim et rex dominus maiora credit, quos bona conscientia utilitates suas gessisse probaverit. Cuncta sunt, quae possunt attollere sapientes. Nec amplius accipit, quam qui se bona conscientia nec tractaverit.

Cancellario Venetiarum

Mense regalis apparatus conditissimos non parvus reipublice probatur ornatus, quando tanta dominus possidere creditur, quanta novitatibus epulatur. Privati est habere quod locus continet; in principali convivio hoc expetitur, quod visum debeat admirari. Destinet carpam Danubius, a Reno veniat anchorago, Exormiston Sicula quibuslibet laboribus offeratur, Bruttiorum maria dulces mittant acernias, sapori pisces de diversis finibus afferantur. Sic decet regem pascere, ut a legatis gentium credatur pene omnia possidere. Et ideo procuranda sunt vina, quae singulariter fecunda nutrit Italia, nec quae ex terra aliena debemus appetere. Videamus propria non quesisse. Comitis itaque primiscrinii declaratione cognovimus, cum non exactio tua entheus (?) fuisse aulice temperationi, et quia ordine dignitates munire sibi debet nostra ministratio, quod probatur ad vestrum dominos pertinere, ad possessores Veronenses. Ubi cum rei tua propria est, vos iubemus attendere, quibus [...] accepto pretio competenti, nec tardet vendere. Quod principali gratie debet

offerre digna plane species de qua
se nobilis iactet Italia. Nam licet in-
geniosa Graecia multiplicata se diligentiae
subtilitate commendet, et vina sua aut
odoribus condiat aut marinis permix-
tionibus insaporet, haec tamen tali gu-
statione reperitur ut nihil tale sit. est
enim et colore regium et sapore praecipu-
um, ut vel purpuram ab ipso putes esse
tinctam, vel liquorem eius appropriatum reddat
expressum. dulcedo illic ineffabili su-
avitate sentitur, crassior nescio qua
firmitate roboratur, tactuque eius den-
sitate pinguescit, ut dicas esse aut
carneum liquorem aut edibilem potionem.
Libet referre quemadmodum singulare videatur
eius collectio. autumno lecta de vi-
neis in pergulis domesticis uva re-
supina suspenditur, servatur in vasis su-
is, stetis naturalibus custoditur, rugescit non
liquescit, et tunc fatuos humo-
res exundans magis suavitate dul-
cescit. Sic ad mensem decembrem
donec fluidum eius hiemis tempus
aperiat, miroque modo incipit esse novum
cum in cellis omnibus reperitur antiquum.
hiemale mustum, nivatum frigido
sanguine, in rigore vindemia cru-
enta, liquor purpureus potabilis, molium
nectar defecerat primum in origine
sua, et tunc potuit adolescere perpetua
incipit hac novitate. Nam talibus in-
iuriosus creditur, nec aliqua sordium ad-
mixtione fuscatur. Sed quemadmodum
decet nobilitas tanta probatur.
defluit dum aqua dulcescit, serica e-
tiam omnis agrorum facies abscedit, distil-
lat gemmis comparem liquorem, iocundi
nescio quid lacrimat, et praeter quod
eius delectat dulcedo in aspectu for-
mosus eius est pulchritudo. hoc quantocius
perquisitum et competentibus pretiis aggregatum
cartariis qui in Romam directi sunt tra-
dite defendendum, nec illud negligendo

putes quod lacteo poculo relinquatur
quem plus est in mense qui potius difficilius
invenire. albesit enim vena et
sorte privatur, ut id de torrens creatur
natum esse de liliis. colore quidem
eximium, sapore gemmam, a aspectu
dispar, et plus in utroque feminis natura
quam arte sapit. quod tanto rependat gene-
ris illius intelligitur, sed magna est distantia
quae videtur illud mutuis ruboris lectum
illud conspicias candore festivum. Et ideo
pretiosum eorum debet esse celeberrima,
quem ab omnibus inesse cognoscatur quod pariter
expectatur. Capitulum

Valeriano v. illustri

Generalitati quidem amplissimum
contributorum decet beneficia dilatare,
quem quae omnibus prodesse cognoscatur, vir-
tus impendere probata censetur.
Sed specialitate iam illius amplius debemus
quae nobis aliqua proximitate iungitur, dum
proprie gentis iure videatur esse impositi,
primos a civitate discerne. Nam modes-
tiam collegis impedimus, licentia
pravis exhibemus, quibus debemus
congruos gratias, si affectum filii singularem,
et tanta necessitudinum iura est, ut nullus
se gratum esse dimidiet si sibi aliena
penitus prolata esse cognoscat. Et ideo non
est alicui iustum de patria plus esse sollici-
tum eo pariter tempore, cum eius vicinam pe-
riculis subvenire, plus enim eos diligere
tenemur quos eripere festinamus. Ve-
nies itaque in iniquos exercitum quae ad defensionem
reipublicae noscitur destinatus, licentia
Bruttiorum dicatur culpa vastasse et
habundantia ipsorum studio temerasse
reprimatur. Sed cum illis dare et iste
sumere pro tempus voluntate mercede pretia
a qua quibus ordo constituit et iussionem
rerum dum cognoscitur expendat ut multa
ariolus quae vendere solebat in asse-
mbli probata debeat imputari.

Quibus nesciunt ... dispendia nec
exercitus ... sine possit copia
... confluant ... exigeri
... prius adimunt apparatus
Sed quia vel iniuncta nostra notitia
impetrationum ... infestis haec
iubemus redimus ex primitiis ut nec
nobis vendat beneficium quod pietas nos
tra largitate collatum. Contineant igitur
possessorum incipientes incolae. Ament
Getae quod unus ad mensam paratur. Dum
belligerat Gothorum exercitus sit in pace
Romanus. Felicitatis votum est quod iubet. Iste
rustica agrestis hominum genus dum labo
randi taedia fugiunt illicitis ausibus
efferantur. Et quia nos inspirat exigi
quos viri poteratis in pace moderari.
Quapropter ex regia iussione singulos
conductores massarum et possessores
validos admonete ut nullam contrahat
imitatione barbarorum ne non tam sus
tinet bellis prodesse quantum Geta con
fundere. Arripiant ferrum sed unde agros
excolant. Sumant aspides bonum
stimulos non furentes defensores in
utrumque laus est. Sit et illa videat
pedestres regiones protegere. Iste non
desinat patriotas possessores
excolere. Sit in iudicibus vigor et le
gibus subsellia non desinant intra
malis intonare. Timeat latro
iudicium quod sic exspirant adulter
gremium iudicis intremiscat. Falsa
rius vocem praeconis exhorreat. Fur
foda non videat. Quod tunc libertas gau
det si turba non letatur. Sit enim
prosperrime gentis sententiis bella
si nos conciter fuit de tranquillitate
consilium nullus indigentem opprimat
invadere praedones. Insequamur per
sequentes. Est nos appetens pug
nabilis. Via patria nobis reddit
si duces scelerum opprimatis. In animis
vos reputandos esse sollicitus. Ne
aliquem ... possit fraudare ver
sutia ... exercitus a regis do
minis sub me praecia consessate dele
gatum ut dum a nobis initio fuerit
commonitum quibus provintia debeat sub
venire. Custodiunt inchiloque dis
ciplinam quam robustus armat. Sit
exercitus devotum et ceteri benefitiorum genus
ut provincia tot devotione a praeceptis
regis nec dimidia domus videatur
excepta. Sed tamen quod sustineat
quod pro qualitate censetur. Hinc
igitur subiectis iudicibus studiose constitute
ut sub omni cautela nostra providete
ut possit veniam nobilissimae prae
latia volumina pertulisse. Cuncta nam
que exiisse administrate provincias
homines ut mediocres intellegentiae
possint. Sed hoc opus quod labor est illud
magis regere quod sit relictum non pot
gerere. Cesset enim nam in tran
quillitate provincia nec non praestat
artifici nisi fuit viis magna publi
cetis quod temporis ubi et fama sapientiae
possit accipere et in omni parte vos
laudabilis invidiae dum custodire
meos aut ut ceteros minime gerere
do. Ad ordinibus hoc capimus attende
quod inter desideria laudibus crescere
micht enim potentia tua dilapsa est per quod
qualiter tempus cogitare custodiam.
Opto nobis bene. Sed quod possit esse
fine et magne iustitiae gens est
aliud sibi iudicare esse velle quae
per qualitas sustinere. Iussitib9

Universis prouincialibus titulus ad

Quamuis abunde sufficiat
quod regis domini ingemuit pi
etate peperit. Inter
minatos tamen importunus
et facilius adhibita distitutione ge
minamus ut qui nequit erubescere
saltem se contineat per timorem

Nec si de sua presumptione contuletur
qui fama prodibit e(st) q(ui) iniq(ui)ta te-
tauerit retundat abiecto tecta tu-
pictum peccatum restenet audi-
tia quia lucrum de malo querit pena
proposita terreatur: q(ui) honorem per
nephanda desiderat amissa po-
cius opinione torquetur. Addit(ur) et quod
nobis temporibus scelestate pecunie non
valebit licet culpa sua redimit
quia se reum esse confessat. Principibus fraudibus
non patebit occasio, presertim non
descendimus excedentes. Ubi tam
male cupientes spem habetis
cum nos et regum dominum et veri iudices
contemnatur. Vos tamen qui ad publicas
administrationes pervenire nostra fecit e-
lectio de actionum honestate con-
fidite quia nos nulla venalitas exclu-
dit si probitas continuerit actiones.
Publicis utilitatibus servite sine qui-
bus nulla privata dampna continget.
Reddite hanc vicissitudinem iudicio
meo ut qui vos nullo precio suffragio
cognovi factum studeatis in vobis mea
facta laudari. Perfectum itaque temporibus a
regum dominis nominibus esse persuadens. Statim
ut ea que vobis pro publica utilitate
decreta sunt prudenter ac solerter debeatis.

Canonicario venetiarum

Sub clementia boni principis
nichil constat licere portitores
qui sinistros tamen corrigunt
quia prestare prestitime te precept-
na quemadmodum ferret inde se-
na barbaricus et districtum principem
qui spoliatus iure negat, cepit afflictis
inferre didicerat. Quia ideo illi ut illi
... invectorum iniuriose vastatis fiscum
continentie indictionis serenitas regalis
indulsit, sicut te potuit instruere
relicta preceptio. Unde obediatis commo-
dantes a supradictis possessoribus de
pretiis que tibi competitis esse patentibus
vastata indictionibus tributa non

exigat feliciter non solidam...
... et constitutis temporibus arcarius nos-
tri residua suppleas ... Cave quoque
ne gravior sine hostibus sit ad hunc
inundaciones rebus. ... ... inundantes
non pavescat quem armati timuerat.
Rapinas non sentiat post predones
validius quam te ... apoteras invenerit
invitas securitates illis dedit cala-
mitas quam illis violentia abstulit
quod cernebas. Cui nichil videtur
relictum a tributis constat esse liberatum.

Consulari provincie liguriae

Bonum genus videt competens
postulatus acquirere et prestan-
tes nulla dampna sentire
una sicut accipitur ab uno
ut tempore ab alio donetur. Sed dispen-
dio redditur sed imminucione et non tam
munificentie quam iniquitatis dominum nesciat esse
vere. Quapropter ille capita specialium
fiscum in illa provincia constitutum quos
brevis subter conscriptus eloquitur et
actarum suggessit enormitate vectigali
desideratas sed aliquam imminucione publice
utilitatis inferre se debere nunc archa-
riis debita functione. Quod nos quia nullorum
dampnis studemus consecrationem divino fisco
competenti ac rationabili satisfactione
solvatur libenter annuimus quia hoc est
bona desideria suppedere quod illata
protrahere. Quapropter spectabilitas
tua commonitis curialibus ut compulso-
ribus nec non et his quorum interesse con-
stat ab illa indictione predicti capitis
exactione faciat subtrahat conditione
commoneri, ut sit intra illas kalendas
summa quam fuit non competens archario
persoluta intra provinciam sollempnis
exactio pagabitur. Nunc ne sit fide
tue promissionis archariorum a potes-
tas probaverit esse completa ab omni
inquietudine compulsorum designata
predia liberentur. Ceterum in... debitu

aliqs q pssessore dum libertas
[illegible] ... status cum nob
[illegible] ... [illegible]
2 [illegible] ... facere q' ipse poterat
... [illegible] ... possessor
... [illegible] ... moraret
tolleret 2 sibi dampna qpetentibus illa
tionibus abrogaret Ipse enim imme
te iam faciat q sollempna pbe dis
tulerit

Pascasio pfecto de Ammone

Prosperitate plenu e pegrina
gtem publ bnficiis ob
ligare 2 no tm qsagui
neos ad sue lucra pmit
te qm nos q advenas imitare
hereditatis q e si pximo absq pnte
la successio plaqs fidei grus est
patrios psonare sermones affert
2 expetit bnficia ut s olym dotat
fuisse gessa dom pnc attipiens
noie pter psona largitas q p
tollatu e genti ut pcepta poterit vo
bim potuisse affigi Sut 2 illi im
qda postulat hereditates alienas
2 illi tm videt qpete qd eo n
pt in cuiusq filibq obtine Bnfi
tie n luxerut in pria pra s h oes
sub hac qditione pntes sut bnu
ipa natio q ad successiones bn
sum vna familia est Ideo ta et
prenta tua pres illius diligenti
examinatoe discutiat 2 si vicad
ille que suggerit d hac luce trasire
filios no relinq licet ab illo qstat
honorabilr possidere ta inductoz
mercate rei offi mem celebra
to ex more Quatinus antiq pietas
reginu pmiu repatat bnficia
ignoz 2 possit p illius supplicare
sub q bq se magis votiva itelligit
meruisse Respirnat facultatem
qua se inspitaverat amplesse
pxim se ultra dare no potuit

Et optata iam qgerit habeat pos
sessor plenum dignitatem 2 ta tribu
ta repata inferat q ope ab
alienis maibq expetebat Gau
deat se adhuc pductu ut dacet
qd vtiqs insi tenuit no pbatur
exigere Ceteris enim in hac tm
parte deterior qm alienare negat
qd possidere pualuit Et 2 ei q
indigna redimi equitate reeptum
ut q loco succedit pignoris sbaz
pia affectu preis iure seruet ex
traneis inscatoe pasty unt
pascat 2 alios Felix illi q tangit
2 pdicanda captivitas Romana
tuelitate pfrui 2 afficioz pvilegiis
potuisse insereri

Divisis cancellarijs pvinciarum

Rationum publicarum religio
infauste sut qsuetudini
qpadere q guat debili
tat n sub celeritate qsedat
Nobis hoc e ee sub debito nec
libet pt vatis dici q pbatur
obnoxium repiri Prudes sepe
qpellit inigs tantu e q urgetur
ab alto Nam quid egit totus anni
suscepta qpulsio, summa fuit idictiois
2 quantitas exigat, ptendo no possi
tas exhonerado pguats 2 du
venales mores qut tributi onera
duplicats Relinqte crudele nimis
bnficia tota detestatoe fellita
Beaniq pertulit q bladiadi gras
satur Et sub indulgencia ledit
q qsuetis tpibq exige debita dis
tulit Et io despinte aliqn possess
sors dapna merenti q totum
qsuete patribq incomode reddits
qd inqs dilatoibq abstulisse
Pq ista enim no vos redate vnis
illm qmoveri, h tem essbi ex

actione qpelli Cu igr sic acc d. e.
archid. tuo q prima s sollempnit
postulatur disputat comb. non
a pte intuleris a destinaueris ge
minatu in prouincia velociter reddis
qm te male distulisse qgnoscit
Ita tuis sequi e ut asps publicis
sub tua negligentia lateat et archa
rii mutuata pecuniaz publ utili
tatibus incessant expendat

Idem cui supra

Probate d. ee qstic. q pu
pupalia beneficia pponitur
erogare. ne alig cupidita
tis sorte desiderit. qd a
tanta liberalitate psudit. Mutat
en qsuliz liberalitates rapicetum
mas. Et sicut fontis puritas p li
mosa torrentibus. sic affluentia boi
rii his auaris distributoribus imutat
Aut ipm cu soluit in liquorem
n immudissimo caliculo suscipiat
infitiatur. Cu puritate sui illa sola
custodiunt q nulla sordium admixtioe
fuscatur. Cu itu mo p iniquos
calculos rumulos videre crederes
et ipaz qdam iur liberam cdere
puritatem. qm nullus maculis inicia
ta reparatur. Sic dona rex dni nulla
ez pollucoe fustan. s sic ab ipo ex
eunt copiosa. ita debet ad eonos
puenire purissima. Nam liz omnis
fraus iniquis esse videtur. illa tn im
portabilis reddit q in eonomica
plebe grassatur. Ha q viuit
quieta. ppls q nescit nisi cu lectis
clamor sn seditioe strepita fuioris
nescius. quibus sola qtendo e pau
ptate fugere. et diuitias no arare
nesciunt en esse lucripedes nec
alig se negotiacoibus calliditate
distruciat. viuit fortua mediocri
inn et qstia diuitu. Nomine pradiu
e tiibus rape. qui nesciunt aliena

fruidae. Auagni dona eonos
pplo distribuenda ab illa indictione
tpra tibi diuitate qcedimus. Ut si
alig diminucoe pape possit. qd
regia largitate puenit. Caue
ne qd illi meruerunt alt cupiat
et tu a gta nra peius reddarf
si a cunto aere discesserit. No fiat
raretas pro q cunitatis illig non
est nud nascendo honorandus. sp e
qd no gebibus dedit. qm potior in
sequamus rbus reddit. de cuius aliq
claritate pstat. Munera ista qtribu
ent no surripiat locu. liberti sor
tua serulis. In maiestate ppli
rom pstat q salutis illig puritate
famlorum societate qmaculat

Edictum

Cum aput urbs dnm sollemni mo
re pradem et diusi ppine
de suis deliciis laudarent
ad uina bruciorum et fallacia suauitate
trecte ut apolz sermoe puctum est.
Et hbrr beneficio tanta ibi ne locu
ditate qstat ut no credas de esse mellis
gustu. qd nulla qsput qsitate primitu
manat illic provatu lenis lac vbe
bus fistulosis et qsi in alios vtres
ne vbertate collecta no guttis impell
it qbusda rpebris torrentibus iflues
cit. Redolet suauis et vario odor her
bas naribus adflat petudu pastu g
fragrantis virtute diuersa thuris sentit
inspirare salia. Cui tanta pinguedo
sotiatur. ut arbitreris sit decurre
pallidus liquore n qd ab illa prasina
viriditate miro candore distinctur
Cui candis labe patentibus copia illa
mellis lecto immitti pastore qsrepta
cu admixtione coaguli in callosa
recepit tenecitudine. condensare. ad
pulcherrimi orbem forma pducit
que subtranteis horreis aliquantulum

[illegible]
[illegible] se [illegible]
vt [illegible] [illegible] pro [illegible]
se [illegible] [illegible] Vni q qd lau
dare [illegible] palmitum noiauit a
[illegible] nos scripy appel' si gtim
suauitate pgat ita lõg int ora
Bruna videat' c̃tum stim tn est
pene gnali opinioẽ papiru. Ubi
enj repitur et gracio par et Sabino
sple et ingnis odoribz singlare si qz
illud o fama nobilissimã vendicauit
ht ei in suo gne nis elegas pepat'
ne prudentia maiorz aliqd appellas
se videat' impriu. Est enj suaui
pinguedie mollit crassu. vinacitate
firmissimus ita violentu cadõe qz
pspicuu. Qd ita redolet ore ructa
tu ut mito illi a palma no videat'
impositu. Viscera desicca gstingit vul
nera madida desiccat. lassu efficit
pcũs. et qd pualet implet potz arte
qua q' naĩt' pstat infectis. Sz pri
de ut supdcas ipe exactas debeas
destinare qz falli no possu q' quo
patriotica vitate retines. Ad prius n
decellarijs nris q desidabat' ob
tulimq. tu aut tuo piclo difficilia
feres qua ia indicia teneri posse cognosces

Edictum Imperatoris

Usu gtineri debz om largi
tas impera dnorz qm
nac c̃ vniusit psitere
qd illos impulsse dimitat pbatu
fuit effecasse. Putas sigd pnapu
totu custodit impiu du illis vias
situdo digna reddit' incolumia
reipublice mebra seruatur. Qu
dum sigd impialia gstituta p bru
cios atz lucania sacrosctas ecclias
aliq inmne deuocone inuenerit
Sz ut c sacrilegis meritis similat
et in ipa qz sucientia dina pauere
Nonnullas vnde porta mimerariorz
noie tamomearij subtrahebat facie
tes lanu comodr spaz diaz. Qd
scdis nre mimetarij contractõe
detestab' respuentes nuqz sibi illatu
fuisse suggerunt qd de tn scelere
manq impie noxe fraudauerit.
Quid adhuc audacia mine lpra
na tetabis. Si et ibi furta portugi
ubi tolatc mime posse cognosci ut
illud abodis fortasse mortalibz
cruis inq' tn aliq videt' esse p
supto. Cuncta vo teritate dapna
tus c̃ q se estimet ppetrac qd
diuinitas no possit aduertere. Sed
ne plus vltg grassetur forte psupto
a diuina patiencia frequens puocare
possit excessus. edictali pgrama
te desinimq ut q in hac fuit vltg
fraude v' patq et malicia careat. et
gpedui ipe facultatis amittat. Cru
inoc sequid pena plectendq est
q usqz adiuria diuina sua incluloq
tetendit audacia. Habeant paupes
dona regnatu. possideat aliqd
qbz nlla facultas c̃. Cur aliena
sba in regali posita largitate pua
ditur possessio eiq. pncipe minq
quemadmod pciat aliqe subtq.
Qd do respiciat humilitate donante
offerre addicitur. qz tlibz no dare
tulisse c̃. Et mito qm qs pt opu
entibz subuenire si no pasat ex
tiguit. Pudeat illos tolle qbus
iubetq offre. Ultra omes crudeli
tates c̃ diuite velle fieri de exigui
tate mendici. Amectur honesta
lucra horreat' dapnosa gpedia
nllq audeat inde tolle. qd possit
tollcã dissperge. Addado pdit qui
rendo tollegerit. et paupertatem
poaq ad se trahit si egentium
penurias non repellit

Pastasio Cancellario lucanie et bruciorum

Regienses cives ultimi Bruciorum quos a Sicilie corpore violenti quondam maris impetus segregavit unde civitas nomen accepit dum in ea regione fracta lingua vocitatur, nunc suggerunt se exactorum presumptione fatigari. Implorantes non aliter quam oculorum more vota remedia. Quam possessio sua territorium eorum quod petit non habet. Est enim montanis lapillis terra tenuissima, arida pascuis sed undosa vindemiis segetibus adversa sed olivis accommoda. Est et locus ipsius insularis, et quam sterilitas ipsius satis nutrire non valet, superne nascentia tergere. Illic ager industria cultoris potius quam natura vestitur. Ita palladis plus ubertate congregatur quam in solo aridissimo comprobatur. Fontibus enim locus ille proprium, que radicibus petris adlapsum in penetrale descendunt. Segetes rigantur ut vivant et conditione mutata hoc aristis impendit quod oleribus exhibetur. Unde seges est quam manu colitur. Tale illic area vivit studiis. Gravatur agricola ut non massas in horreis sed vix possit aliquos manipulos de summa victa colligere. In ortis autem rusticorum agmen habet opus quia illic olus omne saporis est marina moratione respersum. Ad quandam industria contrivit fieri hec tamen nutrientur accepit. Conchi marinos similes intus illic fibre dulcissime sunt quam parata filis tortosis callosa tenacitate conglobantur. Unum in more vitri aliquid deceptum frangitur dum a fecundo cespite segregat. Hec victualibus sunt nec posse rigio illa fecunda est illa et marinis deliciis copiosa: vocatur conchilium que ibi maris supinum atque inferiorum inferioribus fronduntur adventu. Delicias virtutis quam pellagi in unum aggregata. Hinc suum nobilitate perdurat. Fertur etiam illic et pisces spectare ubi consistat et unde posse refluere. Excorruptio quam inter pisces regum genera compar inferens corpore tum colore distans navibus secreta colostreta delicatudine mediata oleosa atque suavi liquore coagulatio. Appetibilis grata quam pinguedo cum spumis fluctibus inter aeris temperata cepit enatare ad tabulas venire quam deficit. Credo quam immemor fructionis ad tenuitudinem summa mollitie neque unde elevatibus gracia oblectatione contingere. Fertur velut corpus et animi illius in probis proximis illa arte dentibus et hinc ubi destituta redire non tradit quam nec fugere posse sentitur. Hic plane tante dulcedinis esse dinoscatur ut ei nemo pisticum comparetur. Quod sunt in litore regimo quem quemque quam non alio referente quisque et sit usuali probatione retineret. Quapropter cancellari atque tua ipsius illius temporibus convenimus non inde determinus postulari quam ad mus calumpniose petitur quod loca sua sicco non habetur eidem sufficere defensio veritatis et testimonium iudicis quam sunt exercitale est malum si tamen aliud noverit consilia aliud ligna determinat. Addit etiam quam tale gravamentum fatigat adductibus tanta exercitum lacerationis deterrent ut donabitur illi vinitti devinxit ut quod apud ipsum nasci posse constaret.

Maximo Cancellario lucanie

Scillacenum prima urbium

[illegible] Troie destructor V-
lixes [illegible] condidisse [illegible]
[illegible]
Sed nos presidentibus non operuisse
esse. Sed regionis eius commoda
prius deducere dum pallidiora nos probat
affectione contingere. Civitas siquidem
adriatica constituta in modum botrionis
pendet in collibus, non difficili as-
censione vegetata, sed ut voluptuose
campos virentes et cerula maris
terga respiciat. Habet nasteten (?)
solem ab ipsis cunabulis intuetur,
ubi ventura dies non premittit auro-
ram, sed mox ut oriri cepit, lampade
sua vibrans fulgorem ostendit. Can-
dorem (?) despirat (?) sebrinus (?) illic propria lu-
minis claritate refulget, ut ipsa ma-
gis solis putetur esse propria. Reddit
opinionem comparata sentiunt luce perspicua
illis quasi tractore dotata, apertas hyemes
refrigeratas sentit estates. Et sine
aliquo merore transfigitur, ubi infes-
ta tempora non timentur. Hic et homo
semper liberior est, quia temperies cunc-
ta moderatur. Patria siquidem
fervens leves efflat et acutos,
frigida tardos et subdolos. Sola
temperata est, que mores hominum sua qualitate
componit. Hec est quam atque Athenienses se-
dem sapientie esse dixerunt. Que
aeris puritate perfecta, lucidissimos
sensus ad contemplativam partem felici lar-
gitate preparavit. Nam quale enim licet cor-
poris aquas sitienter (?) sorbere, quale
perspicuitate dulcissimi fontis hau-
rire. Sic et animae vigor oneratur dum
spiritu crasso aere comprimitur. Subiacemus
enim naturaliter talibus rebus, cum in nubilo
tristes efficimur. Et iterum halitus ad se-
rena gaudemus, quoniam celestis anime sub-
stantia quoddam infectum quasi et purissimum letatur.

Fruitur maternis quoque copiosa de-
liciis dum possidet vicina que nos fe-
cimus claustra neptunina. Illud pe-
dem siquidem Moscii montis saxorum vis-
ceribus excavatis, fluenta veri gurgitis
decenter immisimus. Ubi agmen piscium
sub libera captivitate ludentium, et delecta-
tione reficit animos et admiratione mulcet
obtutus. Currunt avide ad manus
hominum, et antequam sibi fiat esca expe-
tunt. Pascit homo delicias suas, et
cum habet in potestate quod capiat, frequenter
evenit ut repletus omnia derelinquat.
Spectaculum quoque pulcre laborantium
non adimitur in civitate sedentibus.
Cernuntur affatim copiose vinde-
mie, arearum pinguis tritura conspicitur.
Olivarum quoque virentium vultus aperitur.
Non eget aliquis agrorum amenitate
cui datum est de urbe cuncta conspicere. Hec
quia modo non habet muros, civitatem credis
ruralem, villam iudicare possis urba-
nam. Et inter utraque posita copio-
sa noscitur laude ditata. Hanc dum
frequenter incursio depredatur commean-
tes dum tedia laboris refugere cu-
piunt amenitate civitatis, in para-
veredorum et annonarum prebitione
propriis cives fatigantur expensis. Et
propterea ne ledat urbem amenitas
sua, que res pretium fiat tam dispendium,
paraveredorum et annonarum prebitionem
secundum evectiones concessas in assem
publicum constitutionibus imputari, publicatam
quoque indictis funditus amputantes.
Tu vero cum dictis presulibus annonas
prebere secundum vetera constituta decer-
nimus, sumptus expensis sita tarditate
metuens, leges enim administrationes re-
medio non oneri esse voluerunt. Si-
de re contractibus intuitu civitatis ipsius
relevare indictorum est, quod tibi refer-
timus non remissum. Vince in malitia
deos iustitia sua et securitate gau-

dio singulari illi dicat insulas et
habitationes tuas appellari posse
fortunatas   solutione

Canonicario de presenti sista

Tempus admonet quamuis
rebus indesinenter attonito
dum dum res est assessas cap
tata semper opinione consilat
ut illatorum fiscalium etiam anima
festiuitate recipiemus quoniam rei publice
ordo talis consistere dinoscitur instituto. Et
nimio uotiuum consistere dinoscitur quod pro auc
torum utilitate prestatur. Diligenda
sunt ista unde res publica uidetur
esse firmissima. que dum recepto cen
su resistat. statu firmissimo robore
continetur. Quapropter magnam et qualibet
tempore muniata deuotio sed tunc acceptior
redditur quando nulla plus cogitur per
beat igitur possessores stipendia sue
gratie persoluta. Debitum semper quod non
potest euitari. prima semper debet mente offi
ut fiat beneficium quod sine compulsione
constat illatum. Alterum quod sciat debi
sit pro indicacionis prima in diocesi tua
possessores te propinquis admonere
ut tercia illatione seruata assem
tributorum deuotus exsoluat. Contingat
nec aliquis se sub inuitia compulsione
ingemiscat exactum. nec item remissi
one letitie aliquis se dicat esse per
titum. Illud quantitate iuste ponderatos
excedat. Sitque libra iustissima mo
dus itaque erit rapiendi si pondera
probas sit excedendi. Expectamus quoque fide
lem notitiam per quattuor menses
ad scrinia nostra pollicentur destinabis
ut totius erroris absentitate detergas
a rationibus publicis utilitas elucescat.
Sed quod facilius posses deo iuuante que
sunt instituta complere. Illum atque illum
sedis mee milites tibi offitioque
tuo precedentes priorum moderatores propinquis
iniuncte. Contingit quod iussu agnoscat

Johanni liquatorio renuntiat

Victus ciuitatis spes et cau
tionum qui in parte ab ex
teris gentibus desistit. quod
pariter in itinere timeat
plena et cum diuersis generibus hominum ha
bitatio urbium singularis. Cuius nouit
tum que gente confugiat. Ideoque omnes
debet assistere quod futuris hostibus contra
non sit audire. Quapropter ex nostra iussi
one possessores admoneas ciuitatis
ut iuxt morem capiarum et loca con
ducta muris. fonearum ingenia omnia
parantur. Cuius que ibi relinquitur milit
tur nephandi homines persecutionibus uac
cessus illatos quibus portas permittit
licenter ingressum. Nescio que uideamur tege
que palam non desperatus intrare. Con
stantia recta uias publicas tenet ob mo
rem collocationem consolatur. Et cum
diuersos generaliter inquirit labore tedio
non grauatur. Amicum et auxilium cum uel
le necessari est que uias priuas occulit
contrariam prodidit. Proinde in uestras ciuita
les itinera presta reuocetur. ne
dum compendium laboris querunt uite dis
pendia patiatur. Ille enim iure
timidus est hostibus quem minimum in
uiolate ciuitatis.

Constantino v. expeditissimo

Regiis affatus sit neglige
tibus affert periculum sit siue
inuc labsantibus prestet or
natum. Quia primum et uite domino iube
te seruire. Cum nec culpa celari nec bo
possit abscondi. Quum gratia et spes of
fessione aliqui iter agere destinatum
uidetur iudicia diligentie dubia

[illegible]
[illegible]
[illegible] no tronc ma [illegible] [illegible]
ut sia secutt [illegible] [illegible] Imit
cit vim transcedit [illegible] dno pla
te possis Nam cu vos pate con
tendimq ingnq uncta e si mea
im gdem ad eiq placidos veme
gsetq Qoia iter flne tuq sulca
tibq ceratatu spatisq ripas latis,
sima pocu intetate augetc offs,
sos mitgptes plateaz assumns
silus umidac paucredoz ascip,
tus nuq puetur cu ela glutate
inebroz aromaz desygnataz
copia sue aliq possessoz disse,
dio ggetur Qua sit oia grata
reddits si in ulla pte peccetis re
vna subtracta oia tota deformat
z totu decsse redit ubi ul mima
pcla assitas gmonet Spceces
ptea q mense regis appant cc,
uitas tota sedulitate pquirite na
quid pdeit cetatu satisfacte si vos
gugeat in ipa dnoz passoe ptate
parcat puales admonui ciuita,
tes singlc deelata cuiuq submistre
na qcens leto smapro oceitur
efficiat busioa postulatur Co,
gitate eti q pus sita vra di inedio
agitas vobis dm gaudes a como
nione pnapis ipatq allbino dgite
q ne m imputet vl excessus
q cuctis de vob satisfacio qd
culpis vris offedero pploiat in
potiq gras vriniq ceatq Mag
vobis cit gla z me seruoz redde
z cuctoz boa iudicia meruisse

Maximo vicario V. R.

A ductu qde Signi ex ipa
potestc gsistere frequencia
gmeatu Qua nunc est
ut res mag gpetencia p,
mittat se iudicia ventura dicon

uiasset dominat exortq scria scru,
tia fauones vetq ostedit imincta
bona qda suu ppagatione dmostiq
Et difficile magna res geit que
signoz desepone minime detlatur
dum tu z nos mitio gmonemq ut
pontis mucaone ceebctemos flu,
tq sollemt vestatis qbq trasitu
pbeat intremulu situ geatheniace
z desuo situ celeq nob pstet cxc,
pum, no moueat pige simbq summbq
ut pcebat no manibq ehentu
moles tata torpescat celeritate
porq sixa gsetat qz se moues
ante ea no pbeat Ambulat co,
meatu gges pucco no nauigijs
mcasa nos vnda deportet Sic
decet dnm suscapi ut aliq debz
nouitate gtulari Tabulaz
fortiter iuncta solliditate debz
pce mtua ut pauore vndas du,
bitatu terena plitudie posst ob,
tuere qnymo largior fuisse tra,
situ inotue Cancelloz tutu dese
lcuaqz decent aptetur psser
datur trasitq olim fuit asper
caq exclusus vide quemadmod
reliq adte pcinciaa sparces qu
te occursuz esse gsitas Quale e
n in tata frequecia no potuisse oil,
pari vmuisos affligit q regi aliq
nocum subtrahit Quia du letus
optat ab oibq cuctos gtristat s
pbet offensa Adde qd sit p,
claz e sub tata spectoz occursone
laudari pncipe sit susape ut
omes intelligat nil de esse an
ipm qs dnm veire letum qz aliq
trepidatione gfusu Insspatu bo
e, s is ad que dcceptionis ptiet
pictum sibi gre ptiet augmetum
In qua rem illum sedis urc milite
nos direxisse gsite, q tibi offico

quod tuo debeat imminere [illegible]
omnia parata remittet quam [illegible] non potest
quod iudex pilo constat ascri[illegible] simul

Thomati et Petro viris clarissimis

Retinetis memoriam viri
clarissimi sanctum Agapitum
urbis Rome papam cum
ad orientis principem legationis gratia
mitteretur iussione regia datis pigno-
ribus a nobis tot libras auri facto
pittacio sollempniter accepisse ut cum pro-
uidus donator iussit ad subsidium
eius esse urgente expensarum. primum
ipse benigne constituit quam in multe
nuncias pecunias dedit sed postea
gloriosus fecit eius illa largitio quod tu
gratia [illegible] potuisset offerri. ista
sine [illegible] manus ipse
debat quod eius sua non habebat. et
illud iter est incepte redditum quod
donis constat expletum. Quale ergo
videbatur antistite petentibus persim-
ile et etiam nulla detrimenta sustine-
distributor potius fuit quam donator.
Quia nunc est illi applicandum de cunctis
facultatibus videat expendi. quod
agat non agat, aput principem principe
tus laudato quam destinata singula
constat esse. Quapropter presentis com-
moniti et regia iussione sacrum-
sanctorum vasa cum oblatione cirographi
auctoritatibus beati petri apostoli sine aliqua
dilatione refundite. ut lucrose
reddita celeriter impetrare videatur
optata referat maioribus levitarum
iustitia toto orbe narranda do-
netur quod primum fuit qui iuste per lar-
gitate respirat quod sacerdos legi-
bus obligavit. Quippe nunc est eum
quod in historia nostra magis intentione
retulimus. Nam cum rex Athalaricus
urbis Rome depredatione satiatus apostoli
Petri vasa suis defensoribus oblata
suscepisset mox ut rei causam habita
interrogatione cognovit sacris liminibus de-
portari precepit ut cupiditas que de perditum ambitu
admiserat scelus devotione largissima
deleret excessum. quid mirum si
reverenda sanctorum eripere voluit
qui tanta se urbis vastatione ditavit.
rex autem religioso proposito
reddidit vasa que nec pignore sacra
videbatur esse. Et ideo [illegible]
frequentes postulatur ora qui [illegible]
gerendi posse redimus tali [illegible]
donis actibus postulamus.

Scribe Ravennatis

Scribarum officium securitas
solet esse cunctorum qui-
bus omnium eius sollicitudine
custodit. alios
enim depopulant incendia alios
invadit intercepto furtiva. Non
nullis negligentia perit quod diligens
auctor accepit. sed fide publica ro-
bustissime reparatur quicquid a privatis
amittitur. diligentior est in alienis
quam potest esse in tuenda de propriis. Non ad
monita facit quod vix rogatus im-
pleret. et receptis non potest negare
quod is tamen interest se fatetur amisis-
se. Armarium ipsius fortuna cunctorum
est. et unico refugium omnium dicitur
ubi universorum securitas invenitur.
ad propria transit officia sit incorrup-
te. sit vitas custodita ma sicut
diligens genitor servat. quod ortans
successor inveniat. sit arbiter
trium nullum patitur propria utilitate
fraudari. et ideo tante rei te
ingit propinquus esse custodem
ut qui actenus integritate placuisti

nulla [illegible] varietate fuscari
[illegible] fides
et quotidiana diligentia divi-
nis [illegible] litteris [illegible] victos
[illegible] ligat et tu
potius iudicas quam vincula
dissolvis. Hoc honorabile testimonii
vox antiqua fidei tractari cum
de tuis additis incorrupta pro-
cessit. Contentiones removent compescat
litigantes quamvis impleti coacti
tamen obediunt et cum probas
sit promulgatam sententiam suspendi
tibi non licuerit obviari. Quo-
niam non habeat venale propositum
timor commercium est obligatio
maligna redimentis. Cui te convenit
comprimere quod se cognoverit im-
pedire. Pascat te editio decreto-
rum veritatis, tua facultas habeatur
integritas, da petentibus te olim
facta sunt. Translator esto non con-
ditor antiquorum gestorum. Exem-
plar velud annulo ceris impri-
me ut sicut vultus expressa non
potest signa refugere, ita manus
tua ab auctoritate nequeat dis-
crepare. Sed si aliquis te i-
niqua surreptione traduxerit
quemadmodum in alia tamen attes-
tat credi quem sciat potuisse cor-
rumpi. Impugnat te fraude
sua et facile convincit quem in una
parte deceperit. Anima iustitia
de qua nemo queritur, ut
etiam iratus testimonium salubre
possit dicere quem te maxime voluit
demare. Absonum est enim quod
feceris dum a laudatis gratiam
a acceptis invenire posses offen-
sam.

Provincialibus Hystrie

Expense publice dum-
sa temporum varietate
titubantes hac ratione
se potuerunt continere
et pro situ locorum sciret salubritas
possessionum. Illic enim facilius est
comparatio ubi sunt fecta uberior-
nam se indicat quod sterilitas
[illegible] denegavit. Hic et provin-
cia leditur et effectus optabi-
lis non habetur. Comeatum igitur
attestatione didicimus Hystriam
provinciam maturis copiis
fructibus sub laude nominatam,
divino munere gaudentem. Vini olei
vel tritici presenti anno fecunditate gra-
tulari. Et ideo moderata spes
in tot solidos [illegible] pro tributaria
functione quod nobis de presenti pri-
ma indictione reputetur. Reliqu-
um vero propter sollemnes expensas reti-
nemus devote provincie. Sed quamvis
nobis in maiore summa sint que-
renda quam diximus, tot solidos
etiam de archa nostra transmisimus
ut res nostre sine modo dispendio
uberrime debeant congregari.
Frequenter enim dum extraneis
urgentur vendere solent dampna
sentire. Eo presertim tempore cum vos
peregrinus emptor exceptus est. Et
raro est alias carpere quam mercatores
conversatos non adesse. Cui vero
melius est parare domus quam pre-
stare longinquis, et debita fructi-
bus solvere quam emencium fastidia
sustinere. Quidquid est amare iuste

quod nobis suggerere potius Ita
in presenti ledere non debeas vnde
naulorum prosecucionibus non grauamur
Est enim proxima nobis regio super
sinum maris Ionij constituta oliuis
referta segetibus ornata vitibus
copiosa vbi quasi tribus vberibus
egregia vbertate largitis omnis
fructus optabili fecunditate profluxit
Que non immerito dicitur Rauenne
campanie vrbis regie cella penaria
voluptuosa nimis et deliciosa digressio
fruitur in septentrione progressa
celi admirando tempore Habet et quasi
non absurde dixerim Bayas
suas vbi vndosum mare terre-
nas concauitates ingrediens in faciem
decoram stagni equalitate depo-
nitur Hec loca et garismacia
plura nutriunt et piscium vbertate
gloriantur Auernus ibi non vnus
est Innumere conspiciuntur piscine
neptunie quibus et cessante in-
dustria passim ostrea nascuntur
iniussa Sic nec studium in nut-
riendis nec dubietas in capiendis
probatur esse deliciis Pretoria
longe lateque lucentia in marga-
ritarum speciem putas esse disposita
ut hinc appareat qualia fuerint
illius provincie maiorum iudicia
quam tantis fabricis constat ornata
Additur etiam illi littori ordo pulcher-
rimus insularum qui amabili vtili-
tate dispositus et a periculis vindicat
naues et ditat magna vbertate cul-
tores Reficit plane comitanenses
excubias Italie ornat imperium pri-
mates delicias mediocres vic-
tualium pascit expensis et quod illic
nascitur pene totum in vrbe re-
gia possidetur Prestet nunc
copias suas sponte magis deuo-
ta provincia apud quem paratur dum
speratur quod gratissime sentiebat
dum minime quereretur Et ne
aliqua iussionibus nostris dubietas
nasceretur Laurencium virum experi-
entissimum et magis nobis iure
publicis laboribus comprobatum
cum presenti auctoritate direximus
vt studium breuiter subter antedictos
mutuum expediat quod si ex-
pense publicis iuncti esse cognoscat
nunc priuate que missa sunt
Vos enim satis deuotionem militie
cum libenter suscepistis iussionem
Precia vero vobis moderata secun-
dum iussionem declaramus cum vobis
gerulus precium venalitatis
modum missa relatione sug-
gessit Grauat enim aliquid
quod non potest iuste nisi copia rei
euidenter potius indagari
Inequalis quippe est arbiter qui
premium mittit incassum et mali
sibi probatur consilij qui est
indeliberata dictione mo

Laurencio viro experientissimo

Deliberacio iudicis
probatos viros debet
publicis actionibus
adhibere ut facile
possit impleri quod sterilitate
temporis videatur inquiri In habun-
dancia rerum quilibet se potest ex-
pedire persona Electis opus
est militibus cum fuit necessitas

impulsus ... experientia tua
frequentibus nobis ... coemp-
tione ... ad histriam pro-
vinciam iubemus exire ut in tot
solidos vinum olei vel tritici species
de tributario solido debeas pro-
curare in reliquis vero tot solidos quos
a nostro archario percepisti tam
a negotiatoribus quam a possessori-
bus emere maturabis sicut te
a nunciatis nostris instruxit por-
recta noticia. Quapropter exige-
mus annos ad parandum quan-
titates et libris eorum indis-
cretta sorte placuisti. Admo-
net te potius compensationis com-
mercia munus quod emeritum
delinquere quem tyrone nulla
tenus constat extrasse. Qualibus
aut superiorum rerum ubertas se
optata laxaverit. Veteri nobis
ut de te tecdium relatione
significa ut nos habito modo
constituere debeamus quod nec pro-
vinciales ledat nec publicas
gravare possit expensas

Tributum maritimarum

Data pridem iussione
censuimus ut histria
vini et olei species quarum
presenti anno copia indul-
ta provenit ad ravennatem feliciter
dirigeret mansionem. Sed vos qui innumera
navigia in eius confinio possidetis
pari devotionis gratia providete
ut quod illa parata tradere
vos studeatis sub celeritate por-
tare. Similis erit utrisque gratia perfec-
tionis quando unum ex his dissoci-
atum implere non permittat effectum.
Estote ergo promptissimi ad vicina
qui sepe spatia transmittitis infini-
ta per hospitia quodammodo vestra dis-
curritis qui per patriam navigatis.
Accedit etiam commodis vestris quod
vobis aliud iter aperitur per-
petua securitate tranquillum.
Nam cum ventis sevientibus
mare fuerit clausum via vobis
panditur per amenissima flu-
viorum. Carine vestre flatus as-
peros non pavescunt terram cum
summa felicitate contingunt et
perire nesciunt que frequenter
impingunt. Putatur eminus quasi
per prata ferri cum eorum contingit
alveum non videri. Tracte fu-
nibus ambulant que stare ruden-
tibus consueverunt et conditione
mutata pedibus iuvant homines
naves suas vectrices sine la-
bore trahunt et pro pavore velorum
utuntur passu prosperiore nautarum.
Iuvat referre quemadmodum ha-
bitationes vestras sitas esse perspe-
ximus. Venetie predicabiles quon-
dam plane nobilibus ab austro
ravennam padumque contingunt ab
oriente iocunditate ionii litoris
perfruuntur ubi alternus estus egre-
diens modo claudit modo aperit
faciem reciproca inundatione cam-
porum. Hic vobis aquatilium avium more
domus est. Nam qui nunc terrestris
modo cernitur insularis ut illic magis
estimes esse cicladas ubi subi-
to locorum facies respicis immutatas.
Earum quippe similitudine per equora

longe patentia domicilia vi
deantur sparsa. que non natura
protulit sed hominum cura fundavit
viminibus flexibilibus enim vin
tis terrena illic soliditas aggregatur
et marino fluctui tam fragilis
munitio non dubitatur opponi scilicet
quando vadosum litus moles eicere
nescit undarum et sine viribus
fertur, quod altitudinis auxi-
lio non iuvatur. Habitatoribus
igitur una copia est ut solis pisci-
bus expleatur paupertas. ubi
cum divitibus sub equalitate
convivit. Unus cibus omnes re-
ficit habitatio similis universa con-
cludit. nesciunt de penatibus
invidere et sub hac mensura
degentes evadunt vicium
cui mundum constat esse
obnoxium. In salinis autem
exercendis tota contentio est
pro aratris pro falcibus cilindros
volvitis. inde vobis omnis
fructus enascitur. quando in ipsis
et que facitis possidetis. Mo
neta illic quodammodo percutitur
victualis arti vestre fluctus
omnis addictus est. potest aurum
aliquis minus querere. Nemo est
qui salem non desideret
invenire. Merito quando isti
debetur omnis cibus quod potest esse
gratissimus. Proinde naves
quas more animalium vestris pa-
rietibus illigatis diligenti
cura reficite. ut cum vos vir
experientissimus laurencius
qui ad procurandas species
directus est commonere temptaue-
rit festinetis excurrere. Ut

expensas necessarias nulla difficultate
tardetis quando pro qualitate aeris com
pendium vobis eligere potestis itineris

Ambrosio v senatori ppo

Plerumque solitum fuerit
quam mutatos rerum ordines
intueri. Nam sepe
portendunt aliqua que
contra consuetudinem probantur
adversa. Nichil enim sine causa geritur
nec qui mundus fortuitis casibus
implicatur. prodigiis et portentis
Sed quicquid venire videmus ad ter-
minum divinum constat esse consilium.
Suspenduntur homines in admira-
tione cum sua reges constituta muta-
verint. si aliter incedit procedat quam
eorum usus inoleverat. Unus autem
de celestibus non magna curiositate tractetur
si versa vice consuetudinum a side-
ribus aliquid invenire videatur obscu-
rum. Nam sicut certa securitas est cum suis vi-
cibus tempora notantur currentia. sic magna
curiositate complentur cum muta-
ri talia sentiuntur. Quale rogo
est stellarum principatum conspicere. et con-
sueta lumina non videre lunam
noctis decus in toto orbe suo
plenam. et naturali splendore vacuatam.
Cernimus adhuc cuncti quasi venetum
solem. miramur media die um-
bras corpora non habere. et vigorem illum
fortissimi caloris usque ad extremi teporis
inertiam pervenisse. quod non eclipsis
momentaneo defectu. sed totius pene
anni agi mitescimus constat excursu.
Qualis ergo timor est diutius sustinere
quod vel in puncta solet populos celeri-
tate terrere. Habuimus itaque sine
procellis hiemem sine temperie

rerum pro ordinibus effectae vi-
iam fieret posse rerum temperie
... si prius derogare pote-
rit portas fructibus vehementer
adiuvat. Quid enim fertilitatem
producat si terra aestivis mensibus
non calescat? Quid germen
aperiat si mare pluvia non
resumat? Quo haec elementis
omnibus probamus adversa rigorem
perpetuum et contrariam siccitatem mu-
taverunt saecula tempora non mutanda.
Et quod mixtis imbribus solebat
effici, ex ariditate sola non potest
obtineri. Atque ideo de veteribus
frugibus prudentia tua futuram
vincat inopiam, quia tanta fuit
anni praeteriti felix ubertas ut ve-
teris mensibus provisa sufficiat.
Reponatur omne quod ad victum quae-
ritur. Facile privatus necessaria re-
perit cum se publicus apparatus
expleverit. Sed ne te prius tam
magna haesitatione distringat
ad considerationem redite naturalium
rerum. Et sit tibi notum quod stu-
penti vulgo videatur ambiguum.
Sic enim constat divina ordinatione
dispositum, ut astra per tempora anni
in domiciliis suis mutatis ad-
ministrationibus convenerunt, ut
supra solliciti hyemis sicca
redderetur et frigida. Hinc
aer nimiis nimio rigore den-
satus ardore solis in nullam
raritatem perductus est, sed in
assumpta crassitudine perdurans
et caloribus eius obstitit et
aspectum inane fragilitatis elu-
sit. Media enim terrae sunt, inter-
dantur obtutibus et per ipsa tamen
videri possumus quantum nobis
sui corporis tenuitate concedunt.
Hoc enim inane, quod inter caelum
terramque elementi more liquidis-
simo purgatur, dum contingit
esse purus et solis claritate re-
spersus, intus varie pandit
aspectibus aspectum. Si vero fuerit
alicuius permixtione condensatum, tunc
tensum quasi quodam corio
nec colores propriis nec calores
pervenire facit astrorum. Quod etiam
aliis saepius accidit nubilo per tempora
frequenter efficitur. Hinc est quod diu-
tius radii syderum insolito calo-
re fuscati sunt. Quod novum fri-
gus messor expavit. Quod
accessu temporis poma duruerunt,
quod uvarum senectus acerba
est. Sed si hoc divinae prudentiae
tradatur, satagere non debemus
cum ipsius imperio prodigia quaere
prohibentur. Illud tamen sine dubio
terrenis fructibus adversarium
esse cognoscimus, ubi alimoniam
consuetam nutriri lege propria
non videmus. Unde agat sol-
licitudo vestra ne nos sterilitas
unius anni turbare videatur,
cum sit ab illo primo administra-
tore dignitatis vestrae provisum, ut
praecedens copia sequentem valu-
isset mitigare penuriam.

Paulo viro strenuo senatus praeposito

Exequitur utilitas publica
compendiosa pietate
servatur, cum illud
minus acquiritur, cum
bonorum intercessione remittitur.
Veiens itaque vir venerabilis
Augustinus vita clarus et nomine

venerit nobis necessitates flebili al
legacione declarauit Non vini non
tritici non panni spes apud
ipsos fuisse p tatas asserens
ad tantam penuriam prouincialium
puenisse fortunas ut vite pitia
sustinere non posse nisi eis pie
tas regalis solita quantitate
pspexerit Sed nobis credule
visum est a petentibus aliquid postulare
et illud sperare quod prouincia quod
satur indigere A talibus enim solas
lacrimas exigit quod quod non inuenit
imponit Et ideo tali viri al
legacione pmoti vini et tritici
quod nos in apparatu exitu ex
gerdiense aquilense et fforolo
mense colligere ciuitatibus fecerat
puti autoritate remittimus tan
nes enim sicut bonis nobis data
gemet exinde pudentes habut
enim cum nature fuerit sufficientem
tritici spem destinamus et enim
in histria vini habunde na
tum esse cpetimus exinde qui
cum de suppdictis ciuitatibus sup a
tu est postulare sit in foro rex
venalium repitur Ceterum ut
nisi ledi possit cum eis iusta
pcia seruatur Quapropter
puterum indulgencia nulla tre
datis venalitate taxanda ut
cum fuit remedium gratuitum pos
sit existere mcheloruumque glo
Noueritis enim quia vos subiacere
posse vindicte si quod interdictum
est dari a nobis videatur acceptum

Dario v. Epo mediolanensi

Animus pdest bonum
iubentis nisi quod p vicos
scitissimos velimus effi
Auget enim bnficium voluntas cera
iustorum ut quicquid pre fraude
gerit hoc ut donatis miris ap
plicat Decet enim ut ministeria
pntem sacerdotalis pietas ex
egerit Nam cum est studium bo
nis ipso facere laudabilis pt alios
vero complere non pt Et ideo
sititate vestre petimus tue
est duxit instruere mandatis ut
de horreis ticinensibus et dertho
nensibus panicis spem sicut a prin
cipe iussum est tercia parte exstricta
ipso ad viginti quinque modios solidi
distrahi sub vestra ordinacione faci
atis Nam cum quod venalitate ad
alios puenat qui se de ipso
videntur posse transigere dari
piat nunc quibus indulgenciam
pntem egentibus visum est nos
ciuitatibus subuenire effundit potius
quod mittit in plenum nam illud
potius recondetur quod vasibus
vacuis cgregatur Quapropter sti
tas vestra imperatoris officia non
putet iniuria ex toto vobis
dignum est ubi pietas inuenit
siquidem aliena desideria
fideliter gerere hoc est bona pua
pfecisse Ad quam rem deo iuua
te pcurandam illum ante illud
cunctamque destinare quod sititatis
vestre ordinacionibus obsecundet
ex se faciat sed tamen vobis
obedire contendat Solidi vero
qui corpore dicta quantitate panici
poterint cgregari vestra nobis
relatore declarate ut apud archi
um recondita ad pop incorata
spem reparandam futuris temporibus
deo auxiliante temporibus moxque vestri
tedimine cum ordinacione p vilia
resoluti ut in noua faciem
splendide potius reparetur

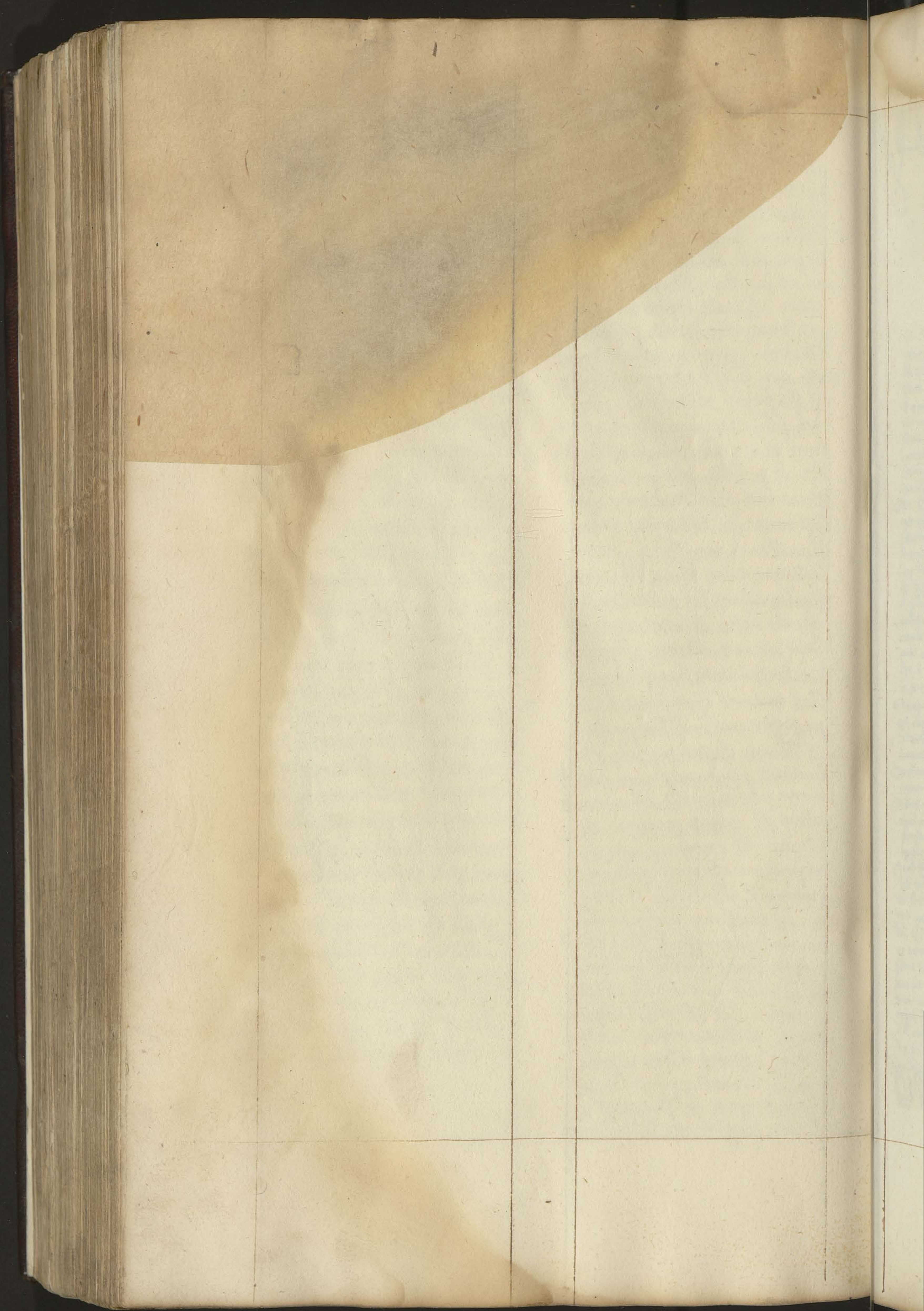
Edictum

Quis nesciat providentiam
divinam usibus nostris aliquid
velle subducere, ut hu-
manum possit animum
comprobare. Nam si nul-
lus penitus indigere contingeret, lo-
cum profecto largitas non haberet.
Optata est provinciis in regis nostri
laude penuria. Steriles se fecisse
agri, ut ubertas domini posset agnosci.
Minus esse acceptissimum dominum
ubi pertransisset incommoda. Gaudete
provinciales malisque vestris pro magno infer-
te, qui talem probatis animum principis
ut nullus cedat adversis. En pietas
mirabilis que ubique nostris compungitur
incommodis. Nam tunc se feritas
gentilis pro his temporibus animasset
cautela et lugentia nostra se vos
retinere nostre est. Burgundionum
incursione quateretur, gereret-
que bellum de vicinitate furtivum.
Subito tamquam sol ortus fama principis
imperii expugnantibus se hostis
sua presumptione congemuit. Qui
illum cognovit nominate gentis rectorem
quem sub multis nominibus probaverat
singularem. Suos caves se optavit
de suis finibus non exire. Bur-
gundione principe nostro pugnaret
adverso, cum licet prima relevatus
evaserit, infelicitate tamen perpetuas
meruit. Nam mox ut Gothi ad
bellum studium germana se fortitu-
dine contulerunt, ita prospera conser-
tatione cepta est rebellio, manus
hostis que innodos hostis timidos fac-
tus conspexisset armatos, diuturnitate
indicium ut in ipsis capitibus precedendo
torqueret. Quos vastare presumpsit
exulta adversariorum cadaveribus
ornata provincia, acerrimi vide fu-
nerum, que inimicorum vacio constat

effectum sine merore cuncta liquida
cui negato fetu segetibus messes
pervenit hostibus. Nam et si tributa
tua nunquam potuerunt accipi tamen
post nostre natos feliciter obtulis-
ti. Hiis additur elemoniorum
nunc fugata surrepcio, que per
ministrationibus suis sit probatur
oppressa ut sinit aductum suum
invasisset et exitu quod salutare
fuit civitatibus pergrata. Utinamque
et male presumencium vindicaret
excessus, et subiectorum non omni-
no grassaretur interitus. Pos-
sem quidem vobis donare
quanta in aliis locis hostium terra
tradiderit, sed modo humana animi ad
vestra felicia festinatis, illud nos
tamen dicere cupitis quod ad vos spe-
cialiter pertinere sentitis. Federa-
tis ad suave principium, qui quos
defendit a belli clade, nec inopie
patitur pericula sustinere. Nunc quod per-
cusserit hostem provincie et fame
iussit exire. Quod tamen toto
orbe predicandum, cum indigentiam
suam gloriose principes pugnat hu-
manitas, cum vere castra sint
orrea referta, que si claudere volu-
isset, tunc utique intrasset porta-
bilis inimica. Sed tamen mox magis
aperuit semetem, adversariam
mox fugavit. Nescio que principa-
tus nostri bella nunquam potius ad-
mirentur. Ego tamen dicam quod sen-
tiam. Commune est viris fortibus
feliciter egisse pugnas, sed supra
humanam virtutem esse constat
vicisse penuriam. Verum tamen huius
tamen ac talibus bonis nulla potu-
issent supplicum vota sufficere.
Adiecit et dimidiam relaxare

protulit fiscalis talium functionem
ne tristes in aliqua parte faceret
quibus tot felicia prestitisse Joseph
legimus contra famem imminentem
emendi quidem tritici dedisse
licenciam. sed ita posuisse precium
ut pre subvencionis aviditate se
populus venderet alimonia merca-
turus. Quale quod fuit tunc mise-
ris vivere quibus acerba subvencio
libertatem suam videbatur adimere
ubi non minus ingemuit liberatus
quam flere potuit captivus. Credo
virum sanctum hac necessitate consti-
tutum ut et avaro principi satisfa-
ceret et periclitanti populo subveniret
pace tali prius ductum. Nostro
prestatum est libertate salva
frumentum vendere et propter
indigentiam tributa relaxare.
Gratis constat ista venalitas
quando et unde ematis texit et
precium quod vos oblectet imposuit
Vendidit itaque largitas pub-
lica vicenos quinos modios dum
possessor invenire non possit
ad denos. Ordinem rerum sola
mutavit humanitas. nos iube-
mur vile distrahere cum esuries
patitur sit carius comparare. Rerum
predicationis eventum affectu
dampnorum negociacio pervenit
notum est vendenti minus pro-
desse quam questum comparantis
valeat invenisse. Talia presto
regem decet tractare commercia
ubi quevit immediatorum exercere
pietatem. et tunc magis attestat
amplexe quando emptor plurima pre-
cipitur offerre. libet referre
qualis in vobis sit devotus
affectus. quia et primo texit
contum sufficere credidit. nunc

utrum postulati ... docere
... nobis ut aliquid speciale post
dona tua sit adhuc ad beneficia
principis reservaret. Humanitas
non audita decrescit quam ipse vi-
sa testatus est. Felix illa calami-
tas que prius inscitatem respexit tes-
tem ut post districtum iudicem
non reperit. Gaude quod assueto-
rum bona sequitur et in usu tuo
secula venerunt. Nam collatos
tibi egyptios magna prosperitate
vicisti. evadis tempora necessitatis
et libertatis premia non amittis
immo illo tempore securius es ab hoste
redditus quam et de famis periculis
consciis esse liberatus. Adhuc
licet te liquor potius ornat exemplum
adhuc tamen est tuo felicius superior
Legitur enim Joseph fratribus suis
tantum saccos occulta pecunia reddidisse
Quid maius si natam tota pellecte
provinciis suis humanior visus
est exstitisse. Hic autem civibus
large vendidit functionem debi-
tam reliquit et plus iste genera-
liter contulit tributariis quam ille
solis visus est prestitisse germanis.
Breviter dicatur. Effusa sunt
bona sua discat universa
quando non regibus comparantur nostra secula
sed prelatis. Ergo nec diutius beneficiorum
regalium cupidos occupemus precepta
nostra ad eos quorum interest ma-
nasse cognoscite ut secundum tenorem
iussionis ad vos perveniat mu-
nificentia principalis. Et

Prohemium in historiam Xenofontis de Cyri vita a Pogio florentino in latinum edita

Cum plures qui greca ad latinum [illegible] transtulissent
magnam essent laudem sue industrie [illegible] consecuti
et ipse quoque experiendum duxi an aliquid [illegible] quod in
honori et dignitati foret. Itaque Xenofontis historiam quam de
superioris vita Cyri conscripsit ad nostros traduxi. Opus egregi-
um certe ac plurimi estimandum ut quod preter gestas res que pre-
clarissime extiterunt instituta quoque ab ipsa pueritia principis in-
stitutorum contineat. Et sane hunc scribendi curam libens suscepi
quo notus esset latinis hic liber cum cognitio ad modum necessaria
est imperantibus et a superioribus excellentibus viris maxime lauda-
ta. Nam et etiam totum se legendo contriuisse et Sapiorum Affricanum numquam illud de
manibus ponere solitum Cicero in scribit quibus verbis per magnum eius operis utilitas censen-
da est. Cum duo singularissimi clarissimique alter bello alter pace et litteris viri tantum studii o-
pere quam lectioni Xenofontis impenderint ut quod procul dubio estimarint eum et bello et
et otii tempore plurimum magnis viris conferre. Et si quapiam alia lectio rerum usui in-
te mortalium umquam fuit, hec una est profecto que omni exuberet utilitate. Nam in pre-
senti opere describitur rex qui sit ceteris omnibus futurus statuti exemplar, quem si retenti
potuerint regem imitari vellent meliori loco sese haberent mortalium res minusque a
fortuna homines exagitarentur. Sed dum quisque magis quam possint quam quid deceat spectant
hominibus imperant, seruiunt cupiditatibus variis a quibus omnia mala facinora suadent.
At Cyri virtus tanta fuisse perhibetur ut omnibus compescerit cupiditatibus omnibus corpo-
ris cupiditatibus voluntates atque illecebras a se abdicarit. A deo quanta continentia quam deditus ut
se ipsum testem honesti prebuit reliquis ad imitandum. Illud vero haut dubie affirmarim
si quod in orbe terrarum imperium iustis habitis numquam huic virum extitisse maxime quippe
cui nihil defuit quod in optima vivendi ratione requiratur. Qua propter omnibus gratior videri debet
hic meus labor quod eam historiam est complexus quod enim principium ad quorum mores formantur
et reliquos queque vivendi continet utilitatem. Nam aut vita sententia non sententia ab omnibus non
tollantur quicquid frequentius inserunt expressim quippe quod etiam multa greca haud infa-
cunde dici quod apud nos non at fastidium legi a doctis possent. Sed historiam sum se-
cutus ea quoque omittens que neque vim rerum detrahent et contra dicta latine vix posse videntur.
Hec et apprisas illius eloquentissimus civis et a Cicerone sufficiens legimus quod ad multis in loco
ex greca transfert tum maxime in ordine Cyri morientis quam in fine maioris Cathonis inseruit
acceptans summam suo more traduxit tum addens Cyrum mutans quoque cum vero omittens
quo desertior fiat oratio. Si quibus vero candidior esse voluit. Ac ipse presertim hic opus edat ego
ab voret detractionem et grato liber invidis estimari malit. Quamuis autem sciam non nullos
livore ductos morbo tamen obtemperatum tamen meorum nullam umquam parte tamen cauisse in-
vidiam. Male enim cum eo agitur cui nullus invidet equanimiter feram eorum dictu-
tatem. Solent invidi et qui parum suo ingenio diffidunt a qui prestant eruditione
alios detrahendo oblocundo quam latere. Cum vitare suo instituto ac moribus non id fugit
maliciam magis pre libere eorum contentus bonorum iudicio quos studio fautores labori meo
forsan alia traducturum si vita suppetet quamquam ea iam sum etate ut colligende sar-
cinule sint ut Varro scribit et de futura vita cogitandum. Impediunt preterea plura negocia tum
publica tum privata que mentem asscendendo auocent. Sed si tempore in die aliquid tum otio est cupit
quod in viris et rebus laude dignis consuetam. Quod autem Xenofon viii libris absoluit ego
in sex quod distributum visa est commendior sum partitus. Ceterum considerati mihi res ges-
tas moresque optimi per omnem etate principis similem quam viris ad quem recte destinetur expos-
te. Comma enim non facile cadent. Tu in principes preclarissime pre ceteris
cognouim hec operibus inseriret tanquam eius quod Cyri gesta et vitam summa maxime imitatus. Et
sane non video cuia quam illius laus cuius maiori sit imperio censenda est tali forme
par sit. Tum donum tibi fortis utrique viri. Itaque quantitate liberalitate iusticiam. Ac cete-
ras ingenii animi quam virtutes cuius in illo recognosceris confirmabitur. Sed in eis conside-
rabis quam sepius qualibus tum imperantis viris boni mortalibus faciant. Certe hic legens cognosces
quod tua sponte institueras. Cum multarum gentium res publicas ad tue sanctie creditas bea-
te feliciter tuo ductu esse merito tuum et a sancte et eo qui sapiens colitur ac diligat
gubernetur. Sed ipse iam Xenofon ne modum excedat oratio est audiendus. ✠

Historie Xenofontis de Cyri vita a pogio florentino in latinum edite. Incipit liber primus

Vita in sepius animo versanti ea cogitatio mentem aliquando subiit quam multe
res publice quibus populi regerentur eorum peruenerint culpa que in illis aliter quam deceat
versarentur quot regna in se quot civitates status que gubernarent pop-

[illegible] fuit eorum. Porro vero tirannidem occupassent quidam ex vestigio defecisse regnum quendam quos veluti felices ac sapientes singuli admiraret diutinorum tirannidem [illegible] quoque constat habundasse servorum copia alios ha buisse [illegible] eos neque ex sententia neque ut volunt te rege potuissent. videmus [illegible] equis etiam omnibus que appellant pastores pa [illegible] presint. Malle quoque ea pastoribus quam homines obedire principibus suis [illegible] que velint illi pascua ad que deducantur bonis quibus pro hibeant et abstinere sine pro arbitrio ex se fructum percipi neque adverti inventum esse pecora aliquod in pastorem fuisse sediciosum ut vel nollet parere illi vel abnueret fructum probere qui potius certe omnibus que sub eo moribus infestius esse. At vero homines illius ad versantes infestissimi quoque sunt magis quam hi qui aut sibi dominari aut preesse quivit. Ut si ut his nobis persuaderi videant esse difficilius esse hominibus quam certis animantibus imperare. Considerarem vero Ciro persarum regi plurimos homines a se sunt actos multas civitates varias naciones sponte obtemperasse fateri cogimur non esse rem impossibilem aut ad modum difficilem modo id recte quis ac prudenter egerit dominari. Nam Ciro novimus paruisse hos quidem cum abessent plurium dierum iter neque illos qui nunquam eum aspexerint quosque vero qui certe scirent eum nunquam visuros et tamen eque illi animo subesse voluisse. Et sane Ciro sic a ceteris prestitit imperandi arte ceteris qui aut tenuere avita regna aut sibiipsis imperia pe perere. Ut Scita quivis viribus atque armis potens neque tamen aliam subegerit gentem satis sibi fuerit dare suorum tamen imperio potiri. Idem de Tracibus Illiriis ceteris quoque nacionibus dici licet. Fferunt nunc eciam in Europa civitates esse quasdam sub vinculis legibus que mu tuis tamen odiis invicem convertentem. Tamen prima persarum manu ad bellum profectum secuti sunt. Cirus vero reperiens libertatem in asia populis et medorum Ircaniamque subegit et Sirios Assyrios Arabes Silices phenices Babilonios Bactrianos Indos Cili cias Saccas Paphlagonas Megadinios plures quoque alias difficiles situ naciones neque lingwa neque moribus similes. Imperat quoque his qui sunt in asia grecas Cipros atque Egipcios imperitate redegit tanta que eius auctoritas ac tamen imperium fuit ut semper tibi timentes ad tanti viri nomen nemo eum armis temptare audebat. Tanta vero fuit apud gentes omnes benivolencia et gratia ut omnino eum censerent eius arbitrio regi in imperio tam amplo late que diffuso potitus est ut difficillimum putaret eius fines peringere sine oriente quis sive occidentem sive meridiem peteret. Censentibus igitur nobis summa virum eius modi dignum admiracione opere pretium consilium est querere. Ac mandare literis quo genere ortus quibus educatus moribus qua scientie dis ciplina institutus adeo reliquos homines arte superavit. Cirum patrem fuisse tradit sermo Cam bises persarum rex. Ipse persa que pse apsero cognominati viri. Mandanam ferunt Astiagis medorum regis filiam Cirus prout est ut decantat Barbarorum ad modum pre decorum extitisse natura humanissimum discendi cupidum appetente honoris a deo ut labores omnes omnia pericula facile subiret. Apparent que oblandos cupiditate institutus est persarum legibus que eos plusque in reliquis civitatibus ad publicam spectant utilitatem. Nam cetere primum arbitrio erudiri filios sinunt senes ut libitum est vivere tamen Ab his preprecipit et non esse furandum vel rapiendum illi vim inferendam neque edes vapu lam sum preter iusticiam neque adulterandum parendum principibus et ceteris eius modi leges quarum transgressores multant sermo peris vero persarum legibus ab ipsa infancia ita erudiuntur cives ut nil tempore appetant nil inhonestum velut et aut pac to ad iusticie cultum instituunt. Est forum quod liberum vocant in quo et regia est et principum domus site. Et aliud procul habet negociatoribus rebusque venalibus et im terrarum opificibus acomodatum ne quod sit commune cum impitia turba et stultorum vocibus his que ad honestatem traduntur. Prius in curias iiii vero divisum. Unam pueri tenent. Ephebi alteram terciam etate matura viri. Quartam vero que preter etatem sunt militie vacaciores. Curiis omnibus leges sunt et loca et certa tributa. Pueri viri que per diem in suis curiis conveniunt senibus ab esse permissum nisi prescriptis diebus adesse debent diebus. Ephebi cum armis quibus exercent et custodiat circa pretoria his qui uxores habent exceptis hiis nisi mandetur sermo seniis abesse noctu queunt sunt neque id tamen sepius honestum. Presides singulis curiis xii nam totidem tribuum persarum decreti pueris ex senioribus sunt qui illos videantur efficere meliores. Parimodo adolescentibus viri aliquibus instituunt ad virtutem sunt. Viris aut quos maxime ex eis consuetu tibus viri aliquibus instituunt ad virtutem fiant obsequiores. Sunt et senioribus sunt qui illos in officio co at redditores certos principi obsequitores. Sunt et senioribus sunt qui illos in officio co timeant presides. Ne etatis quoque certa que inmagis constet ut quam cives fiat optimi libet referre. Persarum pueri in scolis que ad modum in literas. Ita iusticiam illi con discunt. Eis persolvit arte dici partem illis imparant si quis quod delinquit iudica tur sunt in pueris sicut et in viros ut accusant in vicem furti rapine viole ncie doli et criminum reliquorum sontes penam luunt. Pari quoque modo mulc

tantus et liti quod quepiam iniuste accusatur [illegible] mortales
odia precipue excitant [illegible] ingratitudinis vlciores [illegible]
quod gratiam cum posset red[illegible] ingratus in eum [illegible] parum
parentes amicos negligi [illegible] ingratitudinem impudentiam [illegible] ad [illegible] ma
la facinora ducentes [illegible] ducentes in super temperantiam [illegible]
plurimum iudicant conferre pro die [illegible] eorum mores [illegible] seniores [illegible]
quod erudiuntur cibi potusque non parum ad hanc moti seniorum exemplo quos mores
non prius abire sibi gratia pastorum permissi Non edunt cum matribus pueri sed pe
nes magistrum preceptum nutu cibum ex domo portant Is est panis nasturcio addito
potus aqua profluentis Ad decimum et vi usque annum disciunt iaculo uti et armi exinde
in ephebos asciscuntur qui et ipsi decennio eiusmodi vitam degunt Cubant autem circa
pretoria ut diximus tum vigiliarum urbis gratia tum ut temperantie Tum hoc max
ime etatis solertia disciplinaque egere videatur Interdiu astant circa pretoria
presidibus sic sit eorum opera publice in rebus uti velint venatum proficiscentem quod
sepius in mense accidit regem aliud vigilum partis sequuntur secum ferunt conse
tum arcum pharetram in vagina securim atque longum ensem iacula duo altum
quod eminus alium quod manu cominus usui existat Rex sicud belli ita et venationis
dux et ipse ad venandum intentus et alios quod facto sit opus persuadet cum
ea veluti belli quandam similitudinem homines exerceant tempori enim sur
gere calorem ac frigus perpeti asperitatibus locorum cursu que obdurare corpora las
situdinem Coguntur etiam sagitta iaculo que fere obvias feras et ita sepe va
lidas ut necesse sit commoueri animo cum sit cominus congredienum Ita parum quidem
venandi mos a iusto videtur differre bello ferunt ferum prandium omnibus plusque
sit pueris permissum id tamen ante cene tempus sumunt, misi paulum residere opus sit
Vel fere ad venationis causa Cena sumpta postridie absque cibo ad cenam usque ve
natur duos dies pro vno quam tamen semel edunt estimantes Quem consuetudo etiam
bello utilis [illegible] si qui ad abstinentiam opus rogat sed id prandium venando tan
tum concessum reliquo tempore nasturcium pro condimento sed panis Si quis
aut forte putat illos absque voluptate edere nulla res preter panem ac
nasturtium sumpta cogitat quod iocundus panis aut suauius placenta sit e
surienti et sitienti aqua Domi vero qui resident custodes ea meditantur et trac
tant, que in pueritia perceperunt sagittare et iaculari mentem animis exercen
dum sunt Ad ea certamina publica loca statuta In qua tantum videntur plu
res sapientiores Aut doctiores esse Aut magis strenui hos cives lau
dant honorantque neque solum eorum prefectos sed illos quoque quorum studio domus
a pueritia artibus sunt imbuti Adolescentum opera utuntur presides si qua sunt
presidibus minuenda si facinorosi improbi que exquirendi sed comprehendendi sunt et
eiusmodi opera inquisit atque viles aut scelesta postulatur Qui hic decennio peracto
advirta [illegible] vetum virorum quos inter viuunt annos quinque et viginti Prebentes se
adolescentium more prospectum prefectos si quid graviori in re sua opera sit rebus pu
blice vsui futura Ad bella cum adducunt se neque iaculo pugnat neque ar
cu sed totare circa pectus scutum sinistra manu in dextra gladio vel securi Ex
hijs prefecti eliguntur omnes preter puerorum institutores etate iam profecta vt
annum excedunt quinquagesimum Asscribuntur inter re et nomine senes vacat
sonis militia domi tum publicarum rerum Tum privatarum mortis etiam iu
dices sed prefectos eligunt Si quid ab adolescentibus viris vel decimis quo
rum nomina descripta phas est omnibus sententiam ferunt dampnatos priuem vita
Hec ut in seriis [illegible] persarum res publica omnibus quo notior fiat legentibus
Breuiores enim fuimus paulo altius repetenda est prohibentes Perse circiter
milia hominum centum viginti efficere quorum nemo honoribus aut prefecturis
lege aliqua caret Licet enim cuiuis erudiri in publicis iustitie ludis verum docto
res tamen filios nulla inopia impediti destinatur Egentibus non eadem est facultas qui
stadio condendi virtutis gratia intendit Qui sic erudiuntur inter ephebos vsque li
cet esse inter dictum Ephebi quorum vita secundum leges est acta civibus admiscere
vi possunt honores que et magistratus Atque inter pueros vero atque adolescentes
Versatur quamque in disciplina prestantibus nulla ad viros ascensio datur viris est acta
secundum leges vita additus est Ad seniores qui cum omnem an actam etatem vsque
te transierunt optimi existunt inter eos pro administranda cives singula suc abstinentie
laborum que ac mediocris persarum victus etiam nunc apparent ac tempore apud eos di
tasse. aut spuere aut nasum tergere Ac edere ventris crepitus eque turpe est a mingere aut quod

[illegible] assimo vescent et ab hu
[illegible] De persarum moribus
[illegible] instruitus erat usque ad decimum
[illegible] amplius disciplina Cyrus omnes coetaneos suos
[illegible] ad perpendendam doctrinam facilis promptus quam ad virtutem
[illegible] mandanes ad medos cum filio venit. Cupiebat enim astyages
[illegible] cum nepote quem audierat eximie forme atque indolis puerum esse
[illegible] accessisset ut novit Cyrus astyagem matris patrem subito excellenti atque
egregia natura puer avum veluti domi secum educatus amplectitur osculatur et
deinde conspicatus in ornatu cultum quem medico vestis genitis coleato capil
lo coma [illegible] enim medorum est usus vesto insuper purpurea capitis velami
ne circa collum torquibus armillis circa manus nam persarum vilioribus utuntur veste ac vic
tu. Cum ornatus [illegible] pulcher avus meus est mater. Rogatus matre utrum speciosior sibi
avus ne an pater videretur persarum omnium patrem medorum vero quos quidam vidissem avum
videri pulcherrimum Respondit ad hec verba Amplexatus eum Astyages stolam quam
meditam induens torquibus armillis quam ornatus Si quo deinde equitaret una secum du
cebat Cyrum equo frenis aureis suo more insidentem Cirus quam non respondit et pl
[illegible] honoris erat cupidior ad modum letabatur et huius modi veste ac exerci
tio equitandi Nam persis tum inopia pabuli tum motu locorum quam asperitate rarus
est equorum usus Cum cene tempus cupiens Astyages ne puer desiderio suorum
moveretur iocundam illi parare cenam variis ubique epulis ornata mensa iussit quo
conspectis et gulam laboris assumens Cyrus dixit siquid ad omnes epulas manum
[illegible] ex singulis sumpturus petenti astyagi utrumquid non persarum cenis ea preserre
[illegible] videretur nequaquam dixit Nam persis implendi ventris quo cibis panis tantum et carnes
prestaret et breviorem simpliciorem quam viam esse Medos magno ambitu huc illuc
[illegible] manibus vix tandem pervenire eo quo ipsi expeditiori via tam dudum per
venissent Cum eum errore levem esse Astyages diceret et Cyro quoque illa
gustanti visu iri sua via fert [illegible] videretur cum ea fercula quodammodo
abhorrente rogatus quid id rei esse traduxisset dixisse quia pane sumens nequaquam
porriget manum ad mantelia Tum vero aliquid eorum tangeret statim digitos ab
[illegible] et quam [illegible] nausea et fastidio [illegible] Ad hec Astyages statim carnes esse quo
domum vegetior rediret hortatus est et simul varias aviumque generis carnes iussit afferri
[illegible] Respiciens Cirus dabis ne me dixit id huius provoluntate uti carnes avo cir
cumstantibus distribuit ministris [illegible] reddita cuique donatis ab alio donatum
[illegible] equitare seductus ab alio donatum [illegible] ab alio imprimis ab alio in avum
officia [illegible] Sace pregustatori cum nil dedisset erat autem hic regi gratus eorum qui ministri
[illegible] qui astyagem convenire astabant [illegible] aut ei quem sic diliget nil donasset puer
nil [illegible] subito videntem [illegible] quam ob causam ille tanto honore afficeretur
[illegible] quam dixisse premisse sibi ab eo vinum prebere hunc [illegible] pregustatores decoro quod
[illegible] vinum in phialas [illegible] tribus tantum digitis afferunt Tum Cyrus rogat ut a Saca po
culum dari ut se [illegible] prebe poculum [illegible] egressuri se ab eo supra
[illegible] sumpta phiala ita illius gestum decoro in dando potu quo quam vultu imitatus est ut et
rex et mater excitarent ad risum [illegible] Cyrum [illegible] dixit simul videntem ad osculandum
avum [illegible] Subinde quam dixisse Sacam [illegible] tanto honore a se decretum [illegible]
[illegible] vinum [illegible] neque id pregustasse Mos est enim regum principibus potu
[illegible] in cyathum que sinistra manu tenet parum quod vini infusi bibere ad veneni suspi
cionem [illegible] subridens astyages tum dixit Cur cetera Sacam imitatus non pregustasset vinum
[illegible] Ne in eo [illegible] latet dixit percepisse enim nuper [illegible] cuius die tu amicis re
[illegible] venena fuisse vino immixta Sed id perspexisse cum eos omnibus commente et corpore la
[illegible] videntes vidisset ea quam ab illis fieri que ne puer quid essent [illegible] nullum enim inter
eos silentium nec [illegible] fuisse sed persepe omnia [illegible] mutuis quam clamoribus perversa
adeo ut mira omnibus audientibus [illegible] redditum visum laudatum ab eis quamque cantus eius
que canere non [illegible] narrare [illegible] quemque [illegible] suis suas vires et cum surrexisset
saltandi gratia ne dum [illegible] ad [illegible] sine [illegible] corpore [illegible]
neque [illegible] neque [illegible] esse meminisse [illegible] Astyages [illegible] pueri [illegible]
pater [illegible] Ad ebrietatem pervenit. [illegible] negasset Cyrus quid nisi [illegible] ageret
[illegible] [illegible] Sacam vinum illi ministraret Nichil agente vino [illegible]
[illegible] filium [illegible] ita Sacam impugnat quam illud sibi nam [illegible] ad avum ne [illegible]

tem improbus prohibuisset odio esse. Respondit avum oravisse sibi [illegible]
dices in eum dari. Rogatus qua re nomina esset [illegible] astans inquit [illegible]
modo ipse in sermonibus assolet, improhibo additum cum [illegible] prandio [illegible]
rens id esse difficile cum se rebus aliis intentus ac [illegible] repellam
dicens te in balneis esse cum esuriens ad te intrare cupiens [illegible] te prohibuisse
dare asseverabo. Ita [illegible] iniurias [illegible] eiusmodi in [illegible] voluntati
tati omnibus erat. Interdum si quem sentiebat avo aut avunculo egentem, primus dicebat singula
instabat, letatusque admodum animo si quid umquam fecisset gratum. Ut vero Mandanes
reditum in persas peteret, Astragi puerum se penes dimitti libenter factis sibi esse
facturum se dixit si id ex pueri esset quem tamen nollet voluntate. Percunctante avo se an
secum esse mallet. Liberos enim deinceps ad se aditus per Saccam fore gratius quod eo sibi
facturum quos sepius ad se adiret. Suis insuper aliorum quoque equis libere pro arbitrio cum abire vo
luit uti. Ciborum quoque modestiam cenamque [illegible] pueros quos ad luderet. Venandi preter
ea in orto ubi reclusas feras iaculo ferire posset facultatem quoque. Percunctanti inter matri
abire ne an apud avum esse cuperet. Evestigio se mansurum respondit. Causa quoque addita postu
lante matre. Se apud persas suorum equalium iaculo cum quoque peritissimum. Apud medos eq
uitandi imperitia quod quidem egre ferat inferiorem. Si usu equitandi prepropto facile superatu
rum etiam optimos in persis pedites, in medis optimum minima equitis in bello se avo
prestaturum. Ad hec adiungente matre quomodo iam in partibus iustitia disceret, velut in patria
preceptoribus respondisse aiunt, eam se antea exacte percepisse. Namque magistrum olim
se veluti iustitie peritum ceteris peritum ceteris constituisse iudicem, quam certe a
liquando tamen ob nimquid iudicium vapulasse tam fuisse eiusmodi. Duos pueros ait
maiorem breve, minorem oblongam habuisse tunicas. Ac cum longiorem ablatam
sonam vestem suo illi tradita induisset, id factum suma ab se comprobatum esse cum alterius tunica
illi esset accomodatior. Ex eo se plagis a magistro monitum cum de proportione iudi
caret, licet esse pacto sententiam ferendam. Tu vero utrius esset vestis advertendum ad
quem ea deberet spectare. Utrum concedenda raptori an reddenda cui constaret ab
latam. Quod enim lege fieret id iustum putari. Quod contra leges iniustum. Iudicia igitur iuxta le
ges cum fieri oporteret, sese satis iudicia edoctum. Verum si quid forte sentiret sibi deesse, aut
si qua cum res fefellerit ab avo eam se percepturum. At non eadem Mandanes inquit
medis esse ac persis iura. Premium non simile rex enim nullis teneri legibus. Si imperium illi vo
luntate pro lege esse. Cum persis vero leges omnibus preesse ac dominari. Quibus solis non
unius arbitrio hominis deditos esse parendum. Velit igitur ne in patriam reversus vapu
laret pro legibus persarum tirannorum ediscitque mores quorum non publice esse bono palatre. Sed in
medis privatis ac solis omnibus possidere. Cyrus inmerito bono animo esse iussit. Nam cum sibi ista
ges medos assumpsisset, parvo esse contentum, cuius se ab eo instructum rei acquisisse paucis
quam multa appetere. Neque vero se neque quemquam alium a patre eius multa querendi appetendi doc
trinam percepturum. Hiis dictis cum Mandanes abisset, Cyrus persaus avum invitatus brevi
quam sue etatis adolescentibus familiarior factus. Patres eorum videbant enim filios summe
a patre diligi ad sui admirationem traxit. Hiis igitur inter quorum Astragis beneficio agebant pro filiis
Cyri cui minus ab rege denegabatur intercessionem. Morbo aliquando implicito Astragi nunquam
ab eo discessit ut plurimum lacrimas manifestum indicium avi in interitu timere. Si quando noc
tu opus erat, sentiebat primus assurgens evestigio et obsequiis promptus quidquid ex re fuit.
Avo carissimus habebatur Cyrus paulo loquatior quod cum ex doctrina [illegible]
ractus in dies a magistro vitae rationem reddere aliorum quoque quos in iudicabat causas congnoscere.
Tum propria discendi cupiditate nunc et astantes percunctabatur plurima ipse ingenium acu
men. Persico interpellantibus respondebat. Sed velut in hiis qui preter etatem adoleverit
inest tamen quod etas arguit iuvenilis. Ita multum in Cyro sermo non ex temeritate sed ex sim
plicitate quadam humanitate videbatur prodire lepos adeo dicendi inherebat ut loquentem
audire quam silentem adesse homines mallent. Iam acta ad pubertatem etate quietiori voce
breviori quam sermone usus neque subitus ut antea. Sed multo factus sedatior ac prudentior
si quando in sermonibus mandat erubescebat, consuevero eius gratia erat admodum singulis. Verum
in equitatu certamine ad ea quibus senior erat superiores. Si quis erat impar adolescentes
provocabat quin denans ceteros se minus excellens. Omnibat autem etiam a insiliens equum
aut ex equo iacto se arcu quod certens quamquam non equitandi peritus visus videbatur sed maxime
neque pudore ut fit absterritus obmittebat etiam si exercebat magis adeo ut frequenti usu
equaretur optimis. Tenebatur preterea venandi studio inclusas in orto feras aut sagit
ta feriens aut iacto illic iam deficientibus cogitate Astragi alias demum meliores Cyro
quam parare vano labori suasit, quamquam non iam illius immittent sibi alimenta eo ad avun
culo fieret venatus. Profecti si quibus aut oblectaret, Cyrum maxime venatio. Nequaquam
tamen ut antea puer avo in ea re molestus fuit erat. Sed multo factus remissior quod olim
in Saca culpare erat solitus ipse iam sibi prescripserat. Non accedens ad Astragem neque
Sacam per aditum rogans nisi in tempore quod ex re Sace multorum quoque preterea gratiam

[illegible] nouit Astyages illuc eum venatum [illegible] Cyrum p[er]misit cum avunculo ve
[illegible] custodia qui diligentius observaret ne q[ui]d admit[te]ret
[illegible] Cyro q[ue] o[mn]i[n]o [illegible] ap[er]tam fore · respondit
[illegible] q[uod] ursos [illegible] obpugnar[e] [illegible] [con]gressi in apros leonib[us]
pardalis[que] [illegible] capreas asinos silvestres [illegible] esse · p[ro]pitia n[isi] lo
co[rum] q[ua]e diffic[il]ia Nam p[re]ces ex eq[ui]s Nam absq[ue] p[er]i[cu]lo p[er]ventes se egissent ad
mo[dum] cavendas [illegible] cum audisset exeunte[m] e[cc]e [illegible] omnia q[ue] dicta erant obliti · subi
to [illegible] est Neq[ue] [illegible] p[re]cipitem lapsu eq[ui] [illegible] collum fregit sur
rexit ta[men] e vestigio eq[ue] insidente neq[ue] n[on] exciderat Cyro [illegible] iam impatiente[m] eva
sisset locum iaculo transfixit Gaude[ns] veluti ob merita laud[e]s letaret[ur] [illegible] sup[er]venientes cor
poris custodes [illegible] ex p[er]i[cu]lo aditum increpat asserentes se id ad a[vu]m delaturos
[illegible] Cyrus [illegible] cum descendisset paulum [illegible] interim clamor vena
torum prope aprum p[re]sse agentium · Subito veluti [illegible] in eq[uu]m insiluit aprumq[ue] ob
viam p[ro]fectus iaculo fronti infixo p[er]emit [illegible] plurib[us] [illegible] avunculo Cyri temerita
te[m] que[m] Astyages [illegible] id respondisset · alios q[ue] omnes [illegible] in [illegible] p[er]misissent [illegible] esset inr
gatur[us] · rogabat in[illegible] ut fere om[n]es absq[ue] feras ad regem [illegible] submisse [illegible]
Vocat etiam si libeat [illegible] id a me ei in[illegible] feri p[er]missi aprum Ceterum
Ad Astyagem detulit affirmans absq[ue] illos [illegible] sanguinolenta nequaq[ua]m
ostend[illegible] posuit q[uod] [illegible] eum esse transiturus eam venatione[m] gratam sibi Astyages dix
it [illegible] se feris indige[re] [illegible] tanto cu[m] p[er]i[cu]lo paren[tur] eas petenti Cyro tum dedit
[illegible] pueris [illegible] faciendas [illegible] eas venationes testatus [illegible] fieret p[ro]videm[us]
illas ac si [illegible] vincti [illegible] [illegible] pro eas [illegible] continere [illegible] · tum[e] [illegible]
Ac [illegible] esse · dicebat p[re]terea [illegible] ac mutilatas [illegible] pastem [illegible] silvas
formosas amplas · p[ro]ximas [illegible] quib[us] cui[us] instar [illegible] more [illegible] ho[m]i[n]es [illegible] ut
in ap[er]to campo no[n] [illegible] ad fallend[um] locus [illegible] mortuas pul
[illegible] q[uod] [illegible] vixerant [illegible] Cum pueros [illegible] rogass[et] [illegible] eis p[re]ces p[ro]tem
p[er]mittent[es] venandi · q[ui] [illegible] id impetrari posse [illegible] · iubente Astyage [illegible]
[illegible] p[ro]sse penes Astyage[m] intercessor esset neme[m] aptiorem Cyro esse fore dixerunt ·
Ille [illegible] se [illegible] [illegible] ne[que] alloq[ui] avum neq[ue] [illegible] [illegible]
auderet ut si [illegible] in [illegible] p[ro]cederet diutius vereret[ur] ne [illegible]
evadet puerulum [illegible] ante [illegible] audacem fuisse [illegible] sine odio [illegible]
eq[ue]s [illegible] alius pro [illegible] intercessor aut [illegible] Astyagem esset [illegible] Ad [illegible] silens
Cyrus Abiit et [illegible] aliq[uid] ad audiendu[m] [illegible] ad avum cogitabat quo
[illegible] in [illegible] venandi facultatem [illegible] pueris [illegible] impetraret [illegible]
[illegible] avi [illegible] si quis aufugerit ex servis deprehensus [illegible] ista [illegible]
pena · vinctum [illegible] compedibus [illegible] opus [illegible] si sponte [illegible] fugam
flagellis [illegible] castigatum [illegible] ut antea consueverit [illegible] Cyrus in quid
q[uo]d nam me pacto [illegible] equib[us] venatu[m] ne cupiete[m] flagellis cedat Optime se ad
monitum Astyages cum Respondisset [illegible] ne [illegible] afferret [illegible] · [illegible] se re
[illegible] gratia [illegible] silvestres quid ad filiam rediret mandat[illegible]
Cyrus silens ac modestus [illegible] que simulare [illegible] Astyages [illegible] illum eam
[illegible] cum equib[us] [illegible] p[re]terea cum equib[us] · cum peditib[us] [illegible] potentia ubi am
pla venandi esset facultas educat p[re]cipiens ne quis p[ro]p[ter] Cyrum [illegible] fa
[illegible] illi [illegible] sup[er] bestiam [illegible] quod ne [illegible] Cyrus [illegible]
esse omnib[us] venatio rogat [illegible] Astyages letabat[ur] animo · [illegible] Cyrus [illegible]
[illegible] neq[ue] [illegible] posse [illegible] · [illegible] [illegible] feras concupiscens [illegible] certamans [illegible]
[illegible] ne quemq[uam] [illegible] appellans alios ridens alios laudes [illegible] Pacta [illegible]
venatione plurimisq[ue] occisis beluis in urbem rediit · tanta [illegible] voluptate ut [illegible]
[illegible] venatum [illegible] ducens Cyrum [illegible] pluresq[ue] alios [illegible] maxime etate pa
res Hec [illegible] ut [illegible] Cyri vita · omnib[us] [illegible] neme[m] [illegible] tempo[re]
[illegible] Ad [illegible] annum agente Cyro rege Assyrior[um] filias nuptias celebra
[illegible] ipse venandi [illegible] intenderat [illegible] medos [illegible]
Nam eo [illegible] frequentia bella [illegible] venatum ibant [illegible] beluis silvestrib[us] [illegible] des
cend[illegible] ad eas regiones cum equitib[us] peditibusq[ue] · cum ad sui tutelam · cum ad
feras [illegible] in campos educendas Cum p[re]missis ad [illegible] p[re]sidiis firmati venat[illegible]
veluti postridie [illegible] venatus Interim plurib[us] equit[ibus] [illegible] equum [illegible]
[illegible] cum [illegible] custodie succedebant · [illegible] eis duplicatis copiis [illegible]
[illegible] abeunte [illegible] ferme [illegible] Optimum [illegible]
[illegible] precibus ex medis [illegible] illustriores venatione · simul [illegible]
[illegible] diluvio pedestrib[us] copiis in [illegible] ipse cum equitatu [illegible]
[illegible] ad medos castella [illegible] ibi [illegible] ne quis in [illegible]

Ierant impetu ...
et ad astiagem ... contractis pro tempore ...
opem ferre compulerit reliquus ... non ...
hostibus cum ...
. Et ipse paulo subsedit ... plurimis passim ...
illico et rupibus ... primo arma induit decora admodum ...
ad eius usum parata a ... astiage ...
admirata quo iubente eo venisset abscedere ... ipse magna equitum ...
... adversum ... multos agros passim populantiumque ... Vnde ...
hostes essent ... regem ... fedam ... sua sine ab
hoste ignavissimo contendissimo ... omni impetu ... invadendos
... tamen astiages ne plurimis hostium ... exercitus ...
stabat a quo si pugnam iniret ... acies ... non satis ad obsistendum
suis viribus esset expectandum illi Cyrus in electis militibus ... neque hostes se mo-
uerent ... instructum ... ad plures ... quos ... ve adversus
populatores ... quos haud ambigere ... medijs agris ... preda
... abituros Admiratus Cyri ... sententie videbatur ... ma-
gis filium sumpta equitum ... populatores aggredi iubet ... si satis auxili-
um ferant consilio Cyaxares cum equitibus electis aggredi populantes quem
Et Cyrus cum suis secutus est appropinquare medi ... hostes ... preda
fugam ... in eos immissi equites ... captos reducunt ... in-
dentes ... instabat fugientibus Cyrus ac veluti nobilis canis ... non ... expertus
venandi improvidus ... ita ipse in hostes agebatur ... ferendo ...
Assirij ut suos fugientes ... viderunt ... paululum ... ut me-
dij ... absentiam ... nihil ... Cyrus ... gaudio a-
... appellans a deo ... hostibus ut solam illi ad fugam spectaret
Cyaxares quoque pudore motus fugientes urgebat ... viribus impar ...
Astiages ut suos ... ferre videt hostem ... equites suis labora-
tibus opem ferre filio nepoti quoque metuens ... in acie instructa ...
... ipse in Assirios agmen promouit illis sagittarijs ...
in fronte locatis ... ictu ... consilio que utrumque ... pugna ...
... quo ... consecuti ... deinde conspecta effusa suo-
... fuga Cyro acrius instante astiagem ... omni exercitu appropinquare videret
... iam acie diffugiunt plurimis ... captis ... non desistunt
medi ... fugientes ... ad pedites ... in ... Astia-
ges ... letatus admodum ... victoria ... laude ...
victorie auctorem ... redeuntibus ... mortuorum cadaueribus ob-
equitans ita ... oculos ad ... spectacula tenebat ut ... quibus ... alia de
mandata ... vix eum abstrahere ... paulo ... multa ...
... spectandi ... apud medos gestis erat ... omnium
ac sermo Cyrus ... in eum laudes accumulantium Astiages vero
... illius ... fama ab se delata ...
... ad ... filia gestis ... iam ... opera equabant ...
... lege ... exigeret ... tradunt ... ne aut ...
... absentem moleste ferrent ... astiagi visum ... Cyro permissum
equos pro arbitrio sumere ... illum ... domus ...
... in eum amorem ... pro ... dubio ... animi ...
... Concurrunt omnis etatis pueri adolescentes ...
senes ... ipse ... prosecuti sunt Cyro ... plurima
... dona ab astiage data equalibus omnia distribuit Pos-
tremo ... medicam que erat ... dedisse maximi
amoris signum At hi ... dona ... cum ad astiagem ... missi essent
... Cyro missa in medos deportari iussit Rogans astiagem ne ...
... esse pateretur ... singulis reddita ... quam ...
... abeunte Cyro atque ... salutem dantibus
... cognati ... mos est ... cum more ... medo
quendam honestum ... in Cyri pulchritudine ...

[illegible] adiisse Cyrum quippe
[illegible] rogatum enim cum esset ac dimisisset sibi pu
[illegible] cum usque adire ipsum excepto [illegible]
[illegible] respondisse [illegible] ad obsidionem tam cum
[illegible] vidisset et abiret longius vide longinquum petente
[illegible] esse eo quod dato abscessisse Cum secunda iam redisset ego
[illegible] Cyrum minime esse oblitus neque dixisse sed longe iam
post tempore se videre paruisse quod inde intermisisse assimilate Cyro quod
paulum medos ait An ignoras montem oculis morum vidi esse amari longissime
amica [illegible] lacrimis in [illegible] im animum [illegible] Nam bis die afore
cupere videndi sepius pro desiderio [illegible] esse [illegible] ad pueros animo m
[illegible] quod [illegible] primum [illegible] medos [illegible] competito
illius [illegible] haut dissimili appetitu [illegible] caperet neque [illegible] epuls
[illegible] potius sua portione quam alienam appetente neque ulla in re virtute
inferiorem [illegible] intelligent [illegible] ne [illegible] solite eius animo ceperunt
Ex pueris ad ephebos ascendit eadem continentia et temperantia usus [illegible] pat
[illegible] omnibus que illius etatis officia postularent Debebatur senes [illegible]
principibus Interea medorum rex Astiages [illegible] die suo obiisset Cyaxares in
regno successit Ea tempestate Rex Assiriorum subactis Syriis [illegible]
rabas [illegible] Bactrios pareret [illegible] in medos quod eorum vires validiores vide
bantur vires [illegible] se finitimis proximis imperatum gentibus ad [illegible]
os et Indos item ad paphlagones quoque et medos misit [illegible]
ad Capadocie regem et [illegible] utrumque Ad Caras [illegible] et Cylices [illegible]
[illegible] calumpniatus ac medos Cum vero Assirius eas nationes et regna
magna ac prevalida esse quidem sentiret atque invicem adversos ceteros matrimonio
et federa [illegible] ea mente ut nisi quis eorum consilia [illegible] paulatim
[illegible] nationes [illegible] Obviendum igitur [illegible] esse et [illegible]
[illegible] omnibus quod [illegible] vellet quin [illegible]
[illegible] Cyaxares [illegible] con se
[illegible] apparatu quam eorum qui ad id conspiraverant cognovit [illegible] provinciis
regni defensiones [illegible] ad Cambisen mittit aux
ilia adversus hostem petens Cyrum [illegible] ut imperator fieret eorum [illegible]
[illegible] re publica mittere Decem namque annis iam inter ephebos exactis
etate [illegible] admirabatur [illegible] assentiente de senatorum sen
tentia [illegible] dux [illegible] decreto [illegible] in
[illegible] quos optimates appellant ut eligeret Cyro [illegible] quorum singulis [illegible]
alios eligendi facultas data [illegible] Mille [illegible] constituit [illegible]
[illegible] decem [illegible] funditores et item sagittarios quorum
[illegible] mille electos [illegible] voluntate
ex [illegible] arbitrium concessum est Hic exercitus decretus [illegible]
[illegible] ducentis cum assumpsisset [illegible] quatuor
[illegible] eius [illegible] ita locutum ferunt [illegible]

Ego vos amici inquit in commilitones elegi non primum nunc a me sed
ab ipsa iam comprobatos pueritia cum vidissem vos semper prom
to animo ea que legibus honesta estimarentur efficere effugere at que turpia vide
rentur Quam vero ob rem non invitus susceperim demandatum munus vos quoque ad
conditionem vocaverim dicendum vobis existimavi Equidem arbitror maiores nos
tros nulla in re nobis extitisse inferiores exercebant enim eadem quibus
et nos opibus virtutis [illegible] neque publicam [illegible] re neque privatam unquam [illegible]
[illegible] at qui nullos [illegible] virtutis iter appetituros esse homines nisi ea mente arbi
tror ut divitias opes honores cum boni evaserint ampliores maiores
quam quam [illegible] consequantur [illegible] enim abstinet voluptatibus non ut
nunquam aliquas voluptates [illegible] sed ut per continentiam et eorum contemptum ma
ioribus [illegible] voluptatibus fruantur qui vero excellunt eloquentia non
id agunt [illegible] dicendi [illegible] ut [illegible] ab orando [illegible]

Ciri oratio ad milites

Sed quia [illegible] ... et carnis ... [illegible]
spectant ad equites [illegible] ... bella [illegible]
ab armis dicit si existima[illegible] ... militaris ... plurem ... [illegible]
honore felicitate demum [illegible] in puberi ... Si quis at [illegible]
usque primus senectam appressit debilitate corpore quam nunquam cepit [illegible]
agros seuerit plantauitque et percipiendi fructus que otio piger [illegible] ... illius
cordias in [illegible] Is quoque qui multo studio plurimo tempore in campo exercitatus iam que
arte edoctus cum labore summa sit senda arte desinit ignauus otio seruiens haud inscite
sua licentia vacare videtur. Nos autem commilitones a quibus [illegible] similes fuissi a pueris arti in rebus
honestis a nobis vita [illegible] cum hoste que de suo virtute nobis lingueri regi militari ignara
Non enim armorum exercitio non cum non iacendo assueti [illegible] peritiam alerat. Si parum
ad laborandum est aut sit laboris ac sudoris impatiens [illegible] statim ope desinat. Si
vigilando superatus a somno vigiliis [illegible] Ita que solicitudo quale [illegible] hostium non sit ha
bendam per [illegible] ignauie [illegible] qui omnium [illegible] in bello solent facilime locum vic
torie habebunt [illegible] At vero nos noctem que admodum diem [illegible] transigere labores
[illegible] duces [illegible] adiouandam vitam famem [illegible] et nobis [illegible]
voluptate [illegible] vero in maximum omnium nobis [illegible] laudem esse pro [illegible]
petendam laudis [illegible] cupidos [illegible] est non nullos labores [illegible] recusare numquam fugere [illegible]
sed omnia subire pericula [illegible] cupiditate [illegible] de vobis certe affirmare ausim [illegible]
si [illegible] at sapientiam loquar commilitones non vos [illegible] decipio Nisi enim nos tales
quales me profiteor in [illegible] me oportet [illegible] crederis culpa [illegible] tum verum [illegible] me
estis [illegible] tum [illegible] erga me beniuolentiam [illegible] hostium stultitia at ignauia Non non [illegible] me
[illegible] maius futura sit [illegible] Bono igitur [illegible] animo ad id bellum [illegible] nulla [illegible]
a [illegible] aliena rapiendi [illegible] et hostes compellunt nos ultro [illegible]
arma inferentes et amici nos in subsidium vocant [illegible] quam [illegible]
[illegible] laudabilius [illegible] laborantibus [illegible] Illud preterea hortare nos debet [illegible]
me negligentem esse me [illegible] ad deos [illegible] in bello placandos spectare videantur
estis enim [illegible] non solum in magnis me sed leuioribus quoque in rebus a diis
semper [illegible] sumpsisse Sed nequicquam nobis longiori opus sermone opus est Eligite
quos [illegible] et valere bello fore et que sint ad eius usum parate [illegible] adiecere [illegible]
ad [illegible] ut ab eo instructi que ad belli [illegible] que militaris disciplinam spectant
[illegible] me [illegible] optime ut diis [illegible] fautoribus [illegible] hostibus conseram.
Et his [illegible] mandata perficere egressi Cyrus domum [illegible] sacris [illegible]
[illegible] et diis [illegible] rite pacatis et equitum prosequentem [illegible] profiscitur [illegible] domum [illegible]
Ac semel [illegible] auspicia illis amplius [illegible] auguriis [illegible] veluti magni
dei [illegible] abscedit Cuntem [illegible] [illegible] hunc [illegible] filium habuisse
deos et filii [illegible] in bello fautores ac [illegible] esse futuros [illegible] et [illegible] signis [illegible]
satis nosti [illegible] ne [illegible] consilia et voluntatem exequeres [illegible]
[illegible] esset audienda cognosceres [illegible] ut neque diuinatore egeres
qui te forsan deciperet [illegible] ad deos [illegible] neque [illegible] diuinandi arte ignorares [illegible]
[illegible] fides [illegible] peritiam [illegible] illis [illegible] Cyrus
[illegible] diis fauentibus [illegible] fore [illegible] tene [illegible]
[illegible] meito [illegible] hominibusque acceptorem [illegible] ad [illegible]
[illegible] prosperis ac [illegible] in rebus [illegible] amicorum [illegible] ratio
[illegible] habenda [illegible] Cambises fauentes illi de
[illegible] Magis [illegible] omnia si [illegible] abs se diis essent ne
glecti ab [illegible] deos [illegible] habent [illegible] ignauissi
[illegible] Solitos [illegible]
[illegible] ignauos [illegible] ad [illegible] ut
bona tribuerint [illegible] Cyrus illam sibi [illegible] maxime [illegible]
[illegible] neque [illegible] ut ignauus [illegible] superaret ut [illegible] in
[illegible] gubernandi expertes [illegible] saluam redderet [illegible] neque [illegible]
[illegible] ab diis [illegible] esse [illegible] sua [illegible] victoriam salutemque non
esse sperandam [illegible] negligentibus belli [illegible] neque [illegible] esse rogari deos [illegible]
[illegible] haud [illegible] iniqua [illegible] solent [illegible]
Illud [illegible] ab eo [illegible] Ait [illegible] honestum esse [illegible] ut [illegible] esse [illegible]
[illegible] tum [illegible] sibi familie [illegible] esset ad vitam [illegible] Sed et illud egregium
[illegible] et pene singulare [illegible] esset difficile [illegible] agere ut
[illegible] ad essent omnia que [illegible] necessarium [illegible] ut que singuli essent
quales [illegible] visam ei re [illegible] maxima atque arduam [illegible] esse bene
ne imparare [illegible] difficilimum videatur tum [illegible] compates [illegible]

[illegible] belli gerendi perstabat
[illegible] a nobis illis ultro [illegible] Etenim
[illegible] maiores [illegible] a servitute fere propter
[illegible] manus [illegible] conditus possidet
[illegible] gestore [illegible] vitam [illegible] labor At vero cum se senti-
[illegible] consilio industria labore Cum
[illegible] esse labore difficile quia non absque labore [illegible] Non
solum in gerendo exercitu sed in [illegible] milites egeret [illegible] Nam nisi cibus habitu
de commeatu suppeditarent [illegible] omne imperium [illegible] dilabi necesse est Cyrus ad eam
[illegible] palliatum et Cyaxarem [illegible] se [illegible] instrueret [illegible] illius pecunia ad
ire Cum satis [illegible] tenerent Cambises petit quanta apud eum pecunia esset Negante id Cyro
[illegible] milites [illegible] confidentie pater ait Et plurimis fore opus in posterum [illegible]
ea [illegible] militibus danda [illegible] Cyaxares sponte [illegible] de
[illegible] male [illegible] vendidisset [illegible] rogaret ut dum [illegible] essent modo ab se suppe-
ditari sumptus possent militi doceret [illegible] inquit [illegible] procuranda nisi ab eo qui [illegible]
bus [illegible] potiret [illegible] peditum a [illegible] copiis [illegible] essent alie robore equando
hic equitatu qui esset optimus [illegible] futurus ut tam valida manu vicine gentes [illegible]
amicitiam appeterent [illegible] timore [illegible] Cyaxare [illegible]
que ne quando milites numquam inopia urgentur Exercitus [illegible] gratia [illegible] que
[illegible] adventum [illegible] pecunie [illegible] oportere [illegible] esse [illegible]
in rerum copia [illegible] de inopia cogitandum [illegible] que cupiat [illegible] in [illegible]
[illegible] civitatum [illegible] apud milites omne maiori [illegible] apud [illegible] Auctoritate
fore [illegible] reddi in copia rerum milites sive [illegible] que amicis sive oppugnare ma-
[illegible] cupiat facultatem [illegible] posse si novit et dandi sibi et auferendi facul-
tatem esse [illegible] Cyrus dicit [illegible] amicitie [illegible] darent [illegible]
[illegible] Cum [illegible] Cyaxare se ad bellum [illegible] ab eo [illegible] sibi stipendium dari [illegible]
Si quid [illegible] Cyrus [illegible] vero [illegible] et prodesse amicis [illegible]
tes [illegible] posset alimenta militum negligenti [illegible] turpius esse quam agros colonos quibus
coli possint [illegible] illos steriles [illegible] Itaque [illegible] maxime [illegible] fore [illegible]
tam est pollicitus ut neque pace neque bello militum ab se commoda negligentur Insuper
illius [illegible] sine merore se dicit Nam [illegible] postulasset olim [illegible] quod [illegible] bellice artis doc-
trinam se ei traditurum [illegible] de re domestica [illegible] familie [illegible] [illegible] rest
[illegible] providendi [illegible] etiam de corporis valitudine ac robore [illegible] tenendi [illegible]
[illegible] essent quam belli disciplina ab [illegible] disputatum [illegible] in belli [illegible]
[illegible] constituendi [illegible] ad pugnam [illegible] animandi [illegible] promptum ab
[illegible] exhortaciones ad [illegible] milites [illegible] ab eo instructio-
[illegible] etiam [illegible] sibi adeo tradita [illegible] militari
Neganti illi [illegible] solam [illegible] Respondit Tum tradente
[illegible] doctrina a preceptore illo [illegible] paruam [illegible] utilitatem [illegible] ordine [illegible]
comparetur [illegible] singula [illegible] valitudo militibus [illegible] validitatibus
[illegible] de essent [illegible] commeatum [illegible] ad persuadendum ineptus [illegible] partem
[illegible] ignorare [illegible] ars militaris [illegible] dementie [illegible] doctrina ad [illegible]
esse quid didicisset bellice discipline [illegible] Eorum postea se [illegible]
[illegible] ire [illegible] Cyaxare tenent [illegible] satis esse [illegible] Cyaxare prebeti valitudini
[illegible] medici ad [illegible] morbos [illegible] Imperato-
res [illegible] medicos [illegible] soliti essent militum [illegible] adhibiti [illegible]
se eos [illegible] sue artis peritissimos [illegible] Ad ea Cambises [illegible] medi-
[illegible] vestes [illegible] ab [illegible]
[illegible] sanitatis [illegible] infirmitatibus [illegible] ratione [illegible]
sequi posset rogante filio Respondit [illegible] salubre
[illegible] esse [illegible] id [illegible] facile [illegible] celebret fama [illegible] salubria [illegible]
ne pestilentia habeant loca esse ait [illegible] rei testimonio [illegible] corpore
colore [illegible] Neque vero satis esse [illegible] salubres [illegible] operam oportere
ut [illegible] militum valitudo [illegible] nimio abstineat cibo Nam
[illegible] esse [illegible] difficilemque [illegible] labore [illegible]
[illegible] valitudine [illegible] corporis [illegible] optimum
[illegible] esse [illegible] esse maxime [illegible] milites [illegible]
[illegible] ac labori [illegible] illos expediendos esse ait [illegible] lacessere
[illegible] aut predas agere difficile [illegible] hominem [illegible] difficultas
[illegible] Nam [illegible]

Referret omni esse difficilimum [illegible] tu [illegible] parent [illegible] abstinentia [illegible]
Itaque nunquam otio deditum esse militem [illegible]
lem labores agri colentis [illegible] militem [illegible]
go e operam ut exercitus labori assuesceret ut [illegible]
ut suppeteret commeatus [illegible] ad bellum [illegible]
dos prodesse haud parum existimabat etiam [illegible] quidam [illegible]
exercitati facilius belli subirent molestias eo namque [illegible] notam sibi
fore Quod si redderet milites ad cohortandos milites esse [illegible] illud optimum
[illegible] haud dissimile id esse ait ei qui in venationibus [illegible] canes
compelleret primo in vestigio adventantem prompte illos [illegible]
sepius voce decepti venatorem [illegible] quidem postmodum [illegible] appellante [illegible]
[illegible] oblata spe [illegible] fuit sepius [illegible] pollicenti [illegible]
Non igitur [illegible] ab eo [illegible] vt libet [illegible] vana [illegible] gravi
[illegible] in [illegible] fide [illegible] debere [illegible] precipue [illegible] exhortandi milites esset
Tum Cyrus patris verum [illegible] affirmans haud iustum esse se ait [illegible] pacto milites
essent suadendi Nam [illegible] esse ab eo [illegible] et traditum [illegible]
[illegible] Postea vero [illegible] ad [illegible] premissa [illegible] a principibus fuisse in
structum leges [illegible] patrias in [illegible] duobus [illegible] ut et [illegible] homines in
pare et pare [illegible] principue se putare [illegible] qui imperatori [illegible] honore ac
laude [illegible] ignominia [illegible] ad eam re
cum necessitas roget descendendum sensit Cambises [illegible] milites
ut sponte pareant [illegible] et esse hanc breviorem viam Solent enim homines [illegible]
procurandis sue vite commodis prudentiorem putant [illegible] libent [illegible] quod et [illegible]
[illegible] et corpore infirmis [illegible] ad medicos
precepta [illegible] nautas omnes pare gubernatori [illegible] peritos sequi
At vero ubi existimant [illegible] in mala [illegible] ne dampno [illegible] pare velle
neque ad id [illegible] posse allici [illegible] dona [illegible] ad persuadendum
esse accomodatius [illegible] prudentia ac [illegible] prestare videretur Pos
cente Cyro qua nam [illegible] hanc de se [illegible] opinionem [illegible] posset [illegible] bre
viore esse Cambises respondit [illegible] ut [illegible] assequeretur prudentia
et doctrina [illegible] prudente se [illegible] videri vellet [illegible] magnitudine [illegible]
[illegible] agricultorem [illegible] medicum [illegible] capiat [illegible]
[illegible] ignarus [illegible] simulanda sunt ac dissimulanda [illegible] laudes in se [illegible]
ut conferri [illegible] capiet [illegible] deprehensa rerum igno
rantia iactatorem [illegible] arguat et [illegible] ostentatorem [illegible] potuisset
[illegible] ait [illegible] neque [illegible] sapientia [illegible] possent de con
silio [illegible] agenda esse [illegible] plurimi [illegible] diligentiam [illegible]
ce [illegible] agendis [illegible] se ac vigilem prebet prudentiorem [illegible] esse [illegible]
ac negligente Subditorum benivolentiam [illegible] maximi [illegible]
[illegible] qui amant a benivolis [illegible] illis [illegible] eorum commoda cordi esse [illegible]
esse difficile facultatem [illegible] quibus vellendi [illegible]
[illegible] esse ut studiis illorum rebus una [illegible] dolet [illegible]
[illegible] ne de repente provideret [illegible] ultra [illegible]
compati oportere [illegible] hyeme [illegible] labore [illegible]
[illegible] imperatoribus militum benivolentiam [illegible] bonum in re [illegible]
[illegible] esse [illegible] labor [illegible] ipsum minime arduum
videtur Nam [illegible] ipsum debere non esse eosdem [illegible] graves labores [illegible] hominum
[illegible] magistratu [illegible] honor enim [illegible] reddit labore principis
[illegible] ab se [illegible] fama ac laude [illegible] Tum [illegible]
[illegible] Cyro [illegible] militibus nil deesset [illegible] ad laborem [illegible]
tati [illegible] ad [illegible] prompti [illegible] ad obediendum esse an prudentis
[illegible] imperatoris [illegible] cum hoste conserere [illegible] optimum [illegible] Respondit
Si [illegible] esse [illegible] victoria [illegible] vero [illegible] esset exer
citus eo [illegible] in [illegible] plurimi homines [illegible] saluti providendum
[illegible] quoque [illegible] hostes [illegible] possent [illegible] ac contem

[illegible] hostes quoque ante capiendos
[illegible] fuerit capi[illegible] nil pre-
[illegible] possent. Ad hec Cyrus subridens: Quam dire
[illegible] pater nunc [illegible] esse, inquit. At ille qua-
[illegible] adolescente circa disciplina
[illegible] Cambises fili et tunc quam tam inter amicos cives que dicitur filia-
dam hostes vero pro victoria dolo et fraude capiendos. Nam cuius rei gratia iaculo
et sagitta ferire didicisti, et tunc apros tendiculis foveas fodere laqueis capere cer-
vos, rapaces vero leones pardales minus ex equo appeteret, ac non astu et arte qua ra-
popularet victoria [illegible] hijs cum feras tamen uti te docuit ad vindisset cer-
vus. Nam in homines attentata penam attulisset non iaculis a sagittis petere homines
illud te docuisse Cambises respondit. Quod certe fugimus neque id ut amicis noce-
res sed ut [illegible] bellum faceret et homines ferire decipere superare. Nam in hominibus hec
eruditio si inferius ut neque in quos amicos falleret et ad lacessendos hostes hec omnia ad usum
illam proventura conferret. Asservant denique Cyro si ea duo imperarem sic te-
nere inter homines degere adeo essent utilia et ambo nequam fuisse doctrina ab homi-
nibus percipienda. Cambisem fertur dixisse: At aiores extitisse olim quendam iustitie
disciplinis quemadmodum tibi videtur docerent et mentiri vero et imponendo abstinere de-
cipere et fraudes ab honesti voluptatis et precipue calumpniis appetere dum eius prete-
rea [illegible] contemnere. Designando at ab eo illos adversus hostes que contra ami-
cos essent servanda hijs insuper addita fas esse quamque amicos honesta pro re fal-
lere. Ob id etiam subripere hac eruditione mirum plurimos fuisse. Ait mitatis [?] ... si
aut et apud grecos in palestra doceri dicuntur adolescentes alter alterum fallentes inquie-
ro exultari. Igitur quosdam ingenio ad fallendum promptos ad quod quoque
etiam natura duce edoctos nullis consumens amicis ex civibus solitos parcere.
Ob eo legem esse editam quod hec quoque viderentur sanxisse pueros veluti pri-
vatam familiam eruditos omni fraude dolo cupiditate abstinere quibus servis fuerit per-
militari eo cum mores educatos meliores evasisse cives. Quoniam datis hijs civi-
tati legibus quas olim percepisti et legem quoque contra hostes servandam
dad [?] satius visum esse. Non enim bonis inbuti moribus et virtutem
amplecti aut facile deflecti ad vicia et perniciosi cives fieri posse videbantur.
Neque vero de rebus veneris inter iuniores locus solitus dicitur. Ne viris aliorum vehemen-
tius commoti preter modum ad luxuriam dilaberentur. Ut autem super ad hostes pos-
se cautandum esse ut in quos tempore ordine servato deprehenderet armatosque iner-
mes vigilans somno deditos in occulto existens hostes in aperto opprimeret. In-
terim insuper difficultates asperitates quam esse et asservandas in quibus hostes ex
suspicionis loco aggredi oporteret. Nam in eiusmodi erudos sepius viciosos dilabi
militesque ex tempore dilabi mirande quod tam victorie daret. Esse namque frumentandum
visum dormiendum quam ac tempori surgendi paranda necessaria castra movenda
itinera quecumque inter alios cavent facienda. Id autem precipue addit oportere ut qui
hostem in rebus se hoste inferiorem senciet omnino abstineret certamine quibus vero superi-
orem se maxime viget hosteni. Non autem in hijs solum in quibus se ab hijs inmitis vic-
toriam consistere quos usus tandem observari quam ab hominibus doceri. Nam qui cupierit hos-
tem dolo capere, dempto metu fiducia quam vincere posse incautiorem factum aggredi de
improviso etiam incompositum tunc natum est si in sequendo neglexerit efficere negligentiam
atque in locorum difficultate implicitum acriter lacessere. Gaudere autem non preceptis tamen
uti consiliis sed novas esse calliditates et dolos ex tempore adinveniendos. Nam veluti
musici non solitis tamen utentes modis sed novos quosdam suavi modulatione quod obtinere
et audientes adinveniendo, ita in bello subita consilia hijs in cunctis hostem fal-
li admodum prodesse. Id preterea ad inventa dixit spectare si artes quibus uti
ad usum aves beluasque utebaris ad fallendum transferret ad hostem. Solitum enim cum summa
ante lucem hyeme surgere aves essentque ad paratum locum profectum ambu-
lasse ad id contrariis ita alias fallere ut ad volantes ad suum genus abscondito
et neque conspici. Ab ductu rethe capere. Ad lepores vero qui noctu pascerentur

Die latent pprendos [illegible] anet ac [illegible]
cursu validis caperet [illegible] quint [illegible]
circa retia ut fugiendo [illegible] laqueos mandat custodibus [illegible]
deprehensum [illegible] lepo[illegible] magis lepore [illegible]
tum impellere quibus ad insidias [illegible] sic simile [illegible] Huiusmodi
artibus in belli utentem [illegible] campo et aperto marte victoria [illegible] Si in
aliquo equo campo et aperto marte pugna [illegible] illi artes et con
silia premeditata plurimum ad vincendum usui esse Ea se putare si milites fuerint
exercitio fortes ac robusti si artes militares experti si imperanti parere ad dimica
dum animo sic aut imperatori ignorandum quod sibi parentem eum conferret cum arbitrandum
na re esse illius maxime praeesse sue saluti utilitati prosperitate [illegible] mentis
sollicitudine curam diligentiamque sibi esse prestandam et quid die noctuque a militi
bus agi debeat premeditandum qua sit ratione exercitus educendus militem quo pactu
apud nimis saltus et arta aspera loca transeunda qua arte metanda castra noc
turne diurneque disponende vigilie agendum in prelium et reducendum milites expug
nande urbes admenia advocandi et revocandi quomodo et flumina et densa
nemora transgredi oporteat equites ac pedites conservari ducendi in forma con
tra conspectu hoste et illi ratione obsisti deceat in falangem agenti in stantes a fronte hostes quo pac
to sint depellendi item ut hostium sint nota consilia ut nos sua illis ignota Hec cum ab
ea audisse sepius se Cyrus diceret et si quod aliud afferendum et apponam ex tempore
enim consilia in bellis sumenda esse et ea solita admodum prodesse Hec ante discrimen filio Ca
bises Ait in habentis maxima in se facere patris deinque voluntate auguriis pro
spera tibi neque privatis neque publicis rebus agas Sineque sciens quietum tamen moveri
homines ad ea que agenda inniteret in suos tamen aut sint prefata Multos non fore se qui
fieri essent ut sanctissimi videlicet persuasisse suis civitatibus que bella ad versus eos a quibus post
modum [illegible] delete [illegible] essent. complures tum privatos homines tum urbes aliorum opera [illegible]
[illegible] [illegible] maximis auctores suos malis affecisse plures quibus licu
isset pro amicis uti [illegible] fieri beneficiis [illegible] servos [illegible] amicos [illegible] maluissent me
ritam dedisse [illegible] penam alios non contentos rebus suis quibus ducebant vitam servi [illegible]
eam amplicandam appetentes ut [illegible] fuisse que antea possiderent [illegible] Quemadmo
dum [illegible] consistant opes mortis [illegible] causam possessoribus Ita humana sapientia
nichilo magis nosse quod mortalibus conducat quam qui casu sortiretur quid esset acturus De
os vero [illegible] qui fuerint [illegible] noverint omnia tum [illegible] tum presentia tum futura ad esse
[illegible] omnibus hominibus quos fuerint [illegible] significare [illegible] agere [illegible] ne absimei [illegible]
ceat [illegible] voluit omnibus consultum esse nequaquam mirandum nulla enim urgente neces
(?) ut [illegible] voluit [illegible] etc.

Explicit liber primus Incipit Secundus liber Interea

Interea ad persarum fines cum pervenitum esset visa a dextris aquila
preire agmen leti omine votis nuncupatis ingrediuntur medorum regnum
ibi diis quoque patriis rite peractis sacris pater filium complexus in persas
reversus Cyrus ad Cyaxarem proficiscitur ab eo susceptus benig
ne rogatusque dux exercitu duo milia eorum militum Ait que antea
apud medos mercede militassent alios in se qui numquam domum exissent
quos appellarent optimates subsequi interim primum et quem haud
militi fuerint [illegible] a deo petente vibus ut [illegible] pauci [illegible] tamen omnibus imperaret [illegible]
hec cum hostibus postulasset adventare ius Cyaxares maximis copiis dixit id at se
aliis aliter [illegible] referentibus singulis computum Manus igitur conserendas cum hoste
arbitratus recensere Cyaxarem utriusque copias iubet quo facilius de bello gerendo
consultare quant Ille Cresum Lidorum regem ad x equitum milia peditum militibus
Ait auxilio hostibus futurum Anthia frigie a oris regem cum equitum octo scutatorum
hastatorum que militum peditum milia Arabum regem Capadocie equitum sex milia scuta
duce ad xxx milia scutatos sagittarios que Arabum Maragdonem milia equitum
x curruum centum magnam que plura funditorum manum Nam greci qui Asiam incoleret
An bellum sequentur incertum Ex frigia que ad hellespontum vergeret Babeum ex Ca

[illegible] [illegible] Cappades vero [illegible] paflago
[illegible] regem existimari se haud pauciores equitum viginti
[illegible] viii pedestrium esse [illegible] milia. Arabes vero equitum ad se[x]
[illegible] esse. Armenios medos [illegible] ad decem milia esse. Hyrcanos
[illegible] ad milia sexaginta [illegible] finitimos equites quattuor pedites
xx milia [illegible] medi maxima [illegible] equitum peditumque inferiores erant
Adclamantibus persis [illegible] robora et bello aptiores pugnandi medis assyriis
qui nobis erat [illegible] cum sagittis quam hostem [illegible] consue
tudine medorum [illegible] erat a [illegible] medi [illegible]
[illegible] ac superari [illegible] Cyaxares [illegible] censebat quod maiores copias [illegible] accitae
simul quod [illegible] si medi victi fuissent ad se quoque omnem belli molem et venturum Cyrus
nequaquam Si [illegible] subsidio veniret equare eos hostium multitudine asseverabat
posse Itaque aliam [illegible] esse genus bellandi parandum [illegible] voluntatis arma tenerat quod
[illegible] optimates [illegible] consuevissent ea esse thoracem [illegible] scutum in sinistra
manu gladium ac securim in dextera quae arma si militibus ex plebe [illegible] darent [illegible] au
dentius essent cum hoste cominus congressuri adeo quod [illegible] omnibus pugnaturi. de desu
per illi potius quam de [illegible] forent [illegible] ita [illegible] hostes cum fugientes in [illegible]
[illegible] et neque eis pugnandi neque fugiendi ulla daretur facultas. Comproba
[illegible] consilio. arma nam prompta magna ex parte erant [illegible] prolata. Adcivit Cyrus op
timates. [illegible] in concionem vocatis [illegible] Cyrum habuisse Ego vos in
commilitones [illegible] ita instructos armis ita paratos animo ut ultro appetatis cum
hoste confligere. [illegible] vero [illegible] quibus [illegible] ita armatos ut cominus [illegible] pug
nare. verebar [illegible] pauci [illegible] haud [illegible] congressi. [illegible]
[illegible] quam hostibus [illegible] cum hi sint corpore valido ac robusto. arma vero equa hos
tibus habituri [illegible] ad bellum [illegible] reddere [illegible]
[illegible] non solum [illegible] ut [illegible] optimi
fiat. Omnibus ea [illegible] neque id timebant [illegible] cum hostium copiis congredi
[illegible] ex his qui aderat haut [illegible] videri [illegible] Si quid adiecit Cyri sen
tentie in armandis [illegible] belli [illegible] imperatoris verba ea
esse [illegible] ut maxime auditores commoverent. [illegible] ab eis [illegible] grato
[illegible] esse [illegible] quam [illegible] educeret. Igitur [illegible] Cy
ri cohortationem [illegible] quibus paria essent arma [illegible]
illis imperatoris [illegible] tamen suam eos opem [illegible] non esse despe
ratos [illegible] enim ab se cohortandos [illegible] milites [illegible] ut operam dili
gentem suo imperatori [illegible] armis [illegible] ita [illegible] eos dis
seruit. Viri [illegible] cum [illegible] nobis [illegible] nobis
robore [illegible] corpore [illegible] inferiores [illegible] pare nos [illegible]
[illegible] vos nunc [illegible] non quid [illegible]
[illegible] ad questum [illegible] victoriam [illegible] nobis [illegible] for
tuna [illegible] nobis nostra. Ne similia [illegible] arma nos sumere [illegible] arma bel
li [illegible] nobis [illegible] subire. Si quis enim virtute inferior [illegible] belli disciplina [illegible]
[illegible] fiat [illegible] et [illegible] nobis [illegible] arma [illegible] si no
bis [illegible] usu impares nullo pacto [illegible] debet [illegible]
[illegible] armis [illegible] dare [illegible] nobis armatura [illegible] thoracem scutum
gladium [illegible] hostes [illegible] possit omnibus dabimus [illegible] nos [illegible]
virtutis [illegible] postulare [illegible] victoriam [illegible]
[illegible] vincentibus bona cedunt [illegible] omnibus nos [illegible] arma [illegible] que
[illegible] quemque [illegible] non [illegible] prudens
[illegible] milicia [illegible] armatura [illegible] audit [illegible] aderat
[illegible] equitibus [illegible] labore [illegible] quod illis vita [illegible]
[illegible] labores [illegible] armis [illegible] nomina [illegible]
[illegible] ut eos in militari disciplina exercitatos [illegible] simulato [illegible] hostium
metu [illegible] in aciem [illegible] milites cogere [illegible] ad robur [illegible]
ordine pugnandi edocere. [illegible] animos [illegible] dispon

satoresque a Cyaxare datos ita suppeditatis militibus [illegible]
sit ut nullum rei preterquam militari [illegible]
potiores sicut primo [illegible] plurimis [illegible]
ab ense scuto thorace [illegible] ad pugnam [illegible] militari ut
apti non timerent hostes ut [illegible]
diduxitque videlicet his qui [illegible] ut
[illegible] impio pugnaret [illegible] quoque [illegible] ab hominibus [illegible]
honoris proposita essent esset [illegible] ad belli disciplinam perti-
nent [illegible] aut milites esse [illegible] agebat [illegible]
pericula adire pugnare in ordine animo lecti esse rei militaris periti [illegible]
honorem ante [illegible] cuique vero sui ordinis [illegible] obeundi alios
adidem ab eo cohortandos esse legatos ac principes [illegible] culpa [illegible]
curandi ut qui sub eis ordines ducerent suos quoque milites in officio [illegible]
[illegible] vero proposuit [illegible] virtutis premia [illegible] sui ordinis milites [illegible] optimos reddi
disset tribunatus centurionibus qui opera egregia extitissent [illegible]
eodem modo singulis ad superiores ordines [illegible] ascensio [illegible] milites [illegible]
ad inferiores ordines [illegible] ob temperate ordinum prefectis mi-
litibus [illegible] honoribus [illegible] agentibus [illegible]
maioris honoris [illegible] utilitatis premia [illegible] quantum vulgo expetitur singulis ordi-
nibus promissa prompte [illegible] exequebatur [illegible] polliciationibus
[illegible] militum [illegible] militaris [illegible] faciebat esse tabernacula pro
[illegible] milites [illegible] omnes [illegible] esse voluit esse vo-
luit id [illegible] ad studium [illegible] bellum [illegible] eodem [illegible]
[illegible] locus [illegible] se [illegible] ac id [illegible] tamen [illegible]
[illegible] videbatur [illegible] invicem milites ut [illegible] mutuo servantes [illegible]
[illegible] membra hac
disciplina [illegible] erat singulis centurionibus [illegible] ad ea [illegible] belli [illegible]
poscebat quo accidit ut neque [illegible] ordine milites [illegible] forte [illegible]
tugio ad illum [illegible] esse ingressos [illegible] digesta [illegible] alius
[illegible] latas ac simul [illegible] Notatus [illegible] singulis [illegible] instructiorum [illegible]
Adiciebat [illegible] utilis ad cohabitantium usum ut simul [illegible] separari nollet id quod
in beluis [illegible] licet [illegible] que [illegible] multe [illegible] segregatas [illegible] Curabat
[illegible] ut [illegible] milites [illegible] sudore [illegible] prandium sumerent [illegible] id [illegible] venati
one fiebat [illegible] novo [illegible] genere aut alio [illegible] agens
[illegible] sudore [illegible] laborem sane utilissimum putabat tum ad suavitatem c
dendi tum ad valitudinem ac robur confirmandum tum vero etiam quo [illegible]
fieret miles [illegible] labore assiduo [illegible] solent reddi eosque anime
[illegible] hostem fieri [illegible] illos [illegible] effecissent Cyri ten-
torium amplius [illegible] quos ad [illegible] vocaret vocati aut legati tribunique
ac prefecti [illegible] ordinum [illegible] tum [illegible] tempus aliquando [illegible]
[illegible] ordo [illegible] singuli milites vocati [illegible] honore habiti
[illegible] sibi diligenter prompte [illegible] [illegible] Et etiam [illegible] satis
esset ad cenam adhibitos [illegible] etiam [illegible] velut [illegible]
[illegible] accepti [illegible] Cyro dignosque illos [illegible] esse [illegible] exercitus
ministeria obirent [illegible] enim sibi eiusmodi [illegible] reddendum pu-
tabat peritum in [illegible] bello utilium prudens [illegible] velox animo [illegible]
[illegible] ornatum [illegible] ad [illegible] bonum [illegible] ita [illegible] ut nulla
demandatum [illegible] promptos esse ad [illegible] Adhibuit eti-
am [illegible] ut eiusdem tabernaculi milites [illegible] essent modestiores [illegible] ad honestatem [illegible]
[illegible] Aliquando [illegible] optimates interrogasset [illegible] disciplina esse
[illegible] videntur eis deteriores aut vite institutione aut disciplina belli cum quidem
[illegible] in bello essent futuri [illegible] sane [illegible] aut [illegible] videri [illegible] esse admodum
difficiles Nam [illegible] a Cyaxare ad quemque ordine [illegible]

[illegible] frustra singulis pocula distribui [illegible] circumferente ad
[illegible] sapsse quod iussus dixit secunda etiam [illegible] ab ultimo et tum circumferentiam
exclamasse [illegible] medio sedens miraculo sua se portionem fraudari. nam enim ab hiis quod
in medio sedent magister nonnulla ab se vel parum capere non dubium pene assedisset
se dubium [illegible] cum ad eam venisset inopia quae sunt [illegible] essent frustra. et pote ad extre
mos delata [illegible] passum grandem mala se fortuna cum addisse loco bono a
primo esse visisse. nam sedis iste imperet [illegible] frustra habet ut advenerit quod ferre
bat alios sumptum frustra [illegible] videre et abiens se [illegible] aliud sumptum estimans
[illegible] in [illegible] vellet amplius [illegible] abiisse multitudinem ita patrum consumpsisse [illegible] id tamen
superat laute quam [illegible] ea se primum a centurione fratre [illegible] manibus
ad medium visisse se [illegible] suum similiter [illegible] visum cum [illegible] adiecissent
[illegible] quod se quoque [illegible] quidam incidisse ait nam cum instituisse suo ordine
[illegible] vellet quam [illegible] dedisse manipularibus adolescente una cum ali
[illegible] quibusdam prefecisse. cum stante se ex ad visum [illegible] in eum oculis veniet ad
se iussisse cum solus procederet adolescens non illud tamen reliquos quod dixisse a se voca
tos cum manipulares omnes iuvene post illum, pervenisse ad se illuc at eos a
[illegible] subsistere iussos. ego [illegible] tulisse missos [illegible] potissimum parent [illegible] ab al
[illegible] regredi imparet id autem [illegible] tulisse se manipularibus [illegible] et ordinem
reductos mansisse ne neminem ex eis loco motum [illegible] moto antea principio. alter pos
tulante [illegible] ab se quod [illegible] litteras iussisse [illegible] quod totius epistole
a se nota ferre cum extensa [illegible] adolescentem quod [illegible] multum et [illegible] quos
et totam [illegible] epistolam visisse tulisse risus [illegible] ut par erat
[illegible] officium litterarum allator hic [illegible] per optimos et maxime optimos ha
bere se milites testatus est. quos [illegible] quos amici [illegible] parte ita obe
dientes dicto breti ut procurrent prius quam quod mandare nossent. Erat in Cyri ten
torio [illegible] Aglaitades nomine [illegible] Austerus quod Cyrum cum [illegible] ab illis
putaret proferri respondit Num eos estimare me tamen velle. At ille quid hiis aliud ve
bis credet quod. ut [illegible] loquantur iactatores quod risus causam prebere [illegible]
[illegible] sermoni iussit Cyrus. Neque enim dignos illos iactatoris nomine quod [illegible]
set [illegible] se fingerent [illegible] quod essent. aut se pondent quod [illegible] at [illegible]
gratia solet [illegible] neque [illegible] at quod risum excitaret neque id utilitatis
sue neque alterius damni causa urbanos magis ac facetos appellandos esse quam iacta
tores [illegible] defensorem [illegible] Contra ait Aglaitadas [illegible] si ate
fletum [illegible] deliri [illegible] compositis [illegible]
simulanda multos ad lacrimas excitare [illegible] haud [illegible] posses cum aut
ut ipse nosti ad hilaritatem iocundi tamen quam te excitare velim. nulla [illegible] obesse cur detrac
tas nobis in honesto appellans nomine. at ille [illegible] agi vidit. Nam sepius inducus
ducendum esse quod ad risum quam quod ad fletum amicos movet. ipsi [illegible] sentiet
[illegible] id negabit [illegible] et fletu [illegible] filii erudimenti ad virtute et ad doctrinam pueri [illegible]
[illegible] legibus etiam per fletum institui ad iustitiam cives risum vero neque ad valitudinem
neque ad mores ad domum at foris conferre. Cum [illegible] Aglaitada
[illegible] quod estimandi plures [illegible] vellem et ad flendum [illegible]
nobis [illegible] quam amici [illegible] filios [illegible] Sed quod [illegible]
[illegible] neque [illegible] illuc [illegible] ad mo
[illegible] ut nulla [illegible] paulum [illegible] prebens nobis [illegible]
[illegible] Cum vero [illegible] ad risum [illegible] stultum sane ait illud [illegible] ab se [illegible]
aliud quam [illegible] depromeret quam risum [illegible] causa in risum effunde
rent [illegible]. Et Aglaitadas paulum subrisit. Tunc Cyrus conspicatus in paulo le
[illegible] ait age centurionem [illegible] compellet [illegible] adeo [illegible]
[illegible] cum [illegible] ad risum [illegible] a nobis esse [illegible]
[illegible] se dignos [illegible] omne [illegible] si quid accidet comodi conferre [illegible]
videmus [illegible] in quo [illegible] assequende labor [illegible] illud [illegible] fortem

Ignauum quam dissimilem sua sententie optimum sit uel Cyro singulos decere [illegible] simul in lo-
cis nil rogare. Exacta Chrysantes ait. Si sicut deinceps prima imperator censuit sic eta-
et belli primoribus auctores alii arbitror quam esse oporteret [illegible] cum aut singula consilia
tenent milites omnium labore consilia potius distribui debere semper non eos omnes passuros
a principio penes se esse cum parte [illegible] premia duceret. Cum quemque Chrysantes a-
it. Si uos ferat in uulgus decretum [illegible] putas optimum esse primo honoribus equalem
eius ac non eque singulis omnia diuidenda. Vos id existimare. Cyrus respondit ad consilio
affatus esse et turpe uidetur sentire aliquem non eum qui plus laboris operis que [illegible]
bonum contulisset aliorum quoque honoris dignum putare. Ignauus est uile [illegible]
fore forte conspicere. Alia meis strenuus qui illigauit prima [illegible] aptare se
[illegible] causam gratia id uulgo fieri decretum. Melius eos ue [illegible] singulos. Cum faciunt qui
simul [illegible] premiis [illegible]. Et Cyro tempus uidebatur eam consultationem in pub-
licum deduci quam ageret [illegible] optimates. Indignantes non uulgo eam rem [illegible]
ad [illegible]. Ad ea [illegible] quendam sub [illegible] dixisse [illegible] se plebeium nosse cui
equalis displiceret cum plus ceteris se assequi arbitraretur. Rogatus [illegible] labor ne
[illegible] eos enim [illegible] libenter [illegible] in alios [illegible] huiusmodi [illegible] sequendum in la-
bore ac disciplina [illegible] essent milites [illegible] ait animo [illegible] ut [illegible]
et militum [illegible] ut sequuntur ductores [illegible] boni extiterint. Ad honesta illos duci [illegible] mali
impelli ad turpia. [illegible] autem [illegible] ut improbos uiros [illegible] maior
[illegible] honos nam malicia [illegible] atque improbitate [illegible] uoluptates quas in [illegible]
[illegible] at pollicetur multos sequi [illegible] ad [illegible] iter duceret. Nulla [illegible]
uoluptate paucos [illegible] maxima mortalium [illegible] molliore
quam uiam [illegible] esse. [illegible] ignauia aut socordia improbinum similes [illegible]
infructuosis [illegible] sumptu [illegible] nocent. Labores autem declinates [illegible] ad quos [illegible]
anhelantes [illegible] plura [illegible] se aduersa [illegible]
animo [illegible] expellendos conferret. Illud autem optimatibus ait addendum potissime
ne ex [illegible] supplendos sibi milites existimarent. [illegible] equi [illegible]
[illegible] et legendos milites qui labore militari et belli [illegible] possent
pati malos uero [illegible] penitus [illegible] probari [illegible] facile quis [illegible] uelocem [illegible]
me [illegible] esse neque enim fieri iustius qui ad [illegible] conuenit. Neque [illegible] ama-
la familia [illegible] posse [illegible] habitatore [illegible] pessimam [illegible]
[illegible] non autem id [illegible] milites malorum consuetudine [illegible] ablegare
[illegible] illorum iam [illegible] contagione ad meliorem mentem [illegible] bonos [illegible]
[illegible] ex aliorum ignominia [illegible] Cyrus [illegible]
ne [illegible] se [illegible] graui turpique [illegible] gratia. Rogauit [illegible] adolescentem [illegible]
assidentem ob [illegible] mente [illegible] ducet. [illegible] illo dicente quod se [illegible]
[illegible] adinodum [illegible] uita [illegible] uisa [illegible] inhonesta [illegible]
[illegible] facere ac turpe [illegible] omnibus [illegible] qua [illegible] talis uir esset [illegible]
quotiens die noctuque [illegible] ait nulla [illegible] mandata [illegible] reddidisse
[illegible] commilitones suos exemplo sollicitos [illegible] petere [illegible] diligeret ut cognatum [illegible]
[illegible] ille respondit. Nam cum labores oderit [illegible] pro laboribus [illegible] in serio tum ioco [illegible]
[illegible] iam potassent [illegible] egressi [illegible] Postridie [illegible]
[illegible] uocatis militibus [illegible] Iam nobis appropinquat enim hostes [illegible]
men adest [illegible] uictorie [illegible] uictores [illegible] et loca [illegible]
[illegible] ad uictos decet. [illegible] ordine [illegible] optet [illegible]
[illegible] bellum gerentibus [illegible] boni milites [illegible] non [illegible] aliis [illegible]
alii opem [illegible] ignauus [illegible]
laborem [illegible] omnia [illegible] aduersa. Consiliosque [illegible] eos [illegible] ege-
ri labore [illegible] uoluit [illegible] id [illegible] nos decernendum [illegible]
[illegible] ne [illegible] ad [illegible] pro laboribus [illegible]
[illegible] nulla strenui [illegible] inter bonis et malos [illegible] omnia [illegible]
[illegible] assurgens ex [illegible] Chrysanta nomine [illegible] magnitudine [illegible]
[illegible] corporis [illegible] prudentia [illegible] non [illegible] sibi ait eam consultationem in medio [illegible]
an mali [illegible] equari [illegible] forsan nosse cupiat. [illegible] ignauum [illegible]
ut arbitretur [illegible] atque ignauum nil agentem [illegible] egregia [illegible]

[illegible] sequende itaque pedibus esse velocem verum manibus ad bellum firmis neque viribus
corporis validum sed ubi in procinctu opere sit fortes viri bello quam strenui defa-
cultate super se [illegible] bona alia [illegible] at [illegible] solet in sua
[illegible] Si vero desides ignavique nil agentes [illegible] aut remissiores fuerint
ad laborem [illegible] boni [illegible] plusque optaret pro
eo et ad se esset [illegible] comparatis. Si Cyro pro do-
mestica consuetudine acceptus virtute vero cupidus cum quam haud ignobilis estimare se
dicit omnes [illegible] virtutis tamen idem petii multos ab eodem
[illegible] eadem consuetudine [illegible] eadem insitum precepta principibus didicisse
quod quam [illegible] ageret Cyro sinere se apud suos Cyrus in honore [illegible] fortitudinem [illegible]
adversus [illegible] omnibus [illegible] videri preponi [illegible] etiam. et ad quod omnes ho-
mines non edocti essent veluti [illegible] animalia quam ipsa natura absque doctrina ad
sui tutelam [illegible] Bove enim cornibus calcibus equum ore canes [illegible] denti-
bus nullo docet temptare adversus oppugnatores suos se pueros protegere [illegible]
[illegible] quod papulas [illegible] manibus [illegible] si nil aliud obiceret [illegible]
[illegible] Et que quod non solum non doctum sed etiam verecunda ne id ageret prohibita se
[illegible] conantur gladio quam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tecta quam [illegible] plagis apparentibus [illegible] non [illegible] quod non [illegible] hominibus
[illegible] sicut ambulare at [illegible] adiecisse etiam ab ipso [illegible] quidam [illegible]
voluptatem. Cum igitur [illegible] magis foret [illegible] tantis [illegible] non plebei [illegible]
[illegible] desuetudine [illegible] presertim cum equa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Sed vero sine non [illegible] plebeos homines [illegible] illos [illegible]
in honore vitam degisse populares [illegible] in laboribus absque ullo honore
quod difficilimum esse. [illegible] Sed hec maxime se ad bellum [illegible] Cyrus [illegible]
virtutis spectatorem fore qui non [illegible] suorum militum gesta perspiceret. [illegible]
[illegible] amore prosequeretur quorum egregia belli facinora vidisset. Et cum optima-
[illegible] istos [illegible] [illegible] paulum elatiores. qui ad pacientiam ubi potestas ac [illegible]
[illegible] educati [illegible]. ignari profecto ut [illegible] [illegible] eadem ista [illegible]
[illegible] potiori [illegible] precepta Nullus enim estimator melior quam [illegible] [illegible]
quod [illegible] nobis ad cum singulos [illegible] [illegible] Equidem hos optimates [illegible] [illegible]
[illegible] quod sibi [illegible] corporum [illegible] apta compararet [illegible] laboribus [illegible]
[illegible] nobis vero [illegible] magnis [illegible] ponderibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] et ut [illegible] docet pug-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] autem hortatus ut ad emulationem [illegible]
natura se et honorem promeritis petiturus. [illegible] bellum suscepere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quos disciplina meliores [illegible] bellum suscepere [illegible] [illegible]
tandem decretum [illegible] [illegible] [illegible] honoresque [illegible] [illegible] [illegible]
ac [illegible] singulis ordinum [illegible] [illegible] [illegible] suos [illegible] laboribus tum militari disciplina
ordine servare pare [illegible] quod [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cohortem suam ad [illegible] [illegible] [illegible] oppositas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hos [illegible] [illegible] hos [illegible] [illegible] pugnare [illegible] iussit lapidibus
[illegible] ad [illegible] ferirent [illegible] postea [illegible] congressi ferulis [illegible] [illegible]
[illegible] non absque risu [illegible] quia [illegible] Cyrus collaudatis [illegible] ac militibus
[illegible] ad cenam vocavit conspectis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non nullis faciem
[illegible] obligatis rogatisque quid [illegible] esset [illegible] [illegible] se [illegible] respondentem
[illegible] [illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ludum [illegible] sibi [illegible] pugnabant tamen [illegible] [illegible]
[illegible] usu dignum videri dicebat conspectis manibus [illegible] [illegible] plagas monstrante [illegible]
toto corpore [illegible] [illegible] [illegible] nisi quod [illegible] [illegible]. [illegible] erat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] manipulis [illegible] quorum [illegible] est deinde alios [illegible] locavit [illegible]
[illegible] [illegible] integros [illegible] [illegible] [illegible] prodire docuit tum [illegible] [illegible]
nos sese [illegible] [illegible] agmen [illegible] ac lateribus pugnare laudavit [illegible]

Militaris disciplinae Cyrus servum tertiae ad suos iussit [illegible] expressit [illegible] di-
cumbens illa eadem serva [illegible] ad cenam venirent [illegible] [illegible]
eductis. praecepit ultimum manipulum suos in primum agmen [illegible] in acie instructi
essent pugnarent ultimi vero primi [illegible] deinceps ultimos [illegible] velati
primi ultimi vero primi et procederent ad pugnam et pedem inferre ordine [illegible] possent
quemadmodum etiam mittere assueverant. assueti erant ultimi primis praecederent [illegible]
mi pro ultimis sequerentur. [illegible] petebat Cyrus in [illegible] essent ordine [illegible]
cenatum venit praefectus cum dixisset vocatumque [illegible] Cyrus ait ut
unum eundemque vobis [illegible] quae servaverint ordinem die noctuque in labore essent tempore [illegible]
exercerent duplicem cibum atque duplici labore fatigarentur [illegible] ait non [illegible]
dixit praefectus [illegible] et ventrem duplicem [illegible] praebebat. [illegible] post haec ad cenam
cohorte et alii ordines [illegible] sunt polliciti statuere in ordine milites atque
arma Cyro [illegible] nuntius a Cyaxare [illegible] illum quoniam Indorum legati [illegible]
sent adesse et simul stolam protulit splendidamque quae ornatior prodiret [illegible]
auditis cum milites in aciem ordinasset ductoribus [illegible] erant [illegible] sta-
tuit mediam aciem militibus [illegible] in singulos ordines [illegible] suo ordine se
[illegible] iussit paululum deinde progressus [illegible] angustias [illegible] primos [illegible]
[illegible] si quid insidiarum lateret non agmine [illegible] incessit [illegible] ultimos [illegible] ex-
pedita manu [illegible] iussit procedere ipse postremum claudebat agmen. [illegible]
[illegible] ad Cyaxarem [illegible] acie in [illegible] praevenit [illegible] quemadmodum [illegible] veste
[illegible] Cyaxares tam celeri adventu Cyri vestem [illegible] [illegible] tulit [illegible]
[illegible] non [illegible] honore suo [illegible] [illegible] praesentibus Indis accessisse [illegible]
tasse enim veste [illegible] missa [illegible] nepotem [illegible] indutum splendidissime ut [illegible]
videri Cyrum [illegible] [illegible] sudante [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] in [illegible] quod sibi purpurea [illegible] ac monilibus
ornatus incessisset [illegible] Cyaxares claudat. Introducti deinceps Indi mandata
exposuere ab Indorum rege missos se ut belli causas exquirerent inter Assyrios ac
Medos [illegible] ad regem se Assyriorum [illegible] eademque expositurus id est
ambobus notum velle Indorum regem [illegible] quem penes iustior belli causa esset auxi-
lio futurum. Ad ea Cyaxares [illegible] si quid Assyrius moverit [illegible] nullam [illegible]
in [illegible] [illegible] profectamque [illegible] [illegible] armis [illegible] [illegible]
[illegible] quid eum ad bellum impelleret. Tum Cyrus Cyaxaris [illegible] hic [illegible]
Indorum regi [illegible] [illegible] videtur iussit [illegible] si qua in re [illegible] sibi [illegible]
[illegible] Assyrius [illegible] [illegible] velle penes Indorum regem iudi-
cium atque arbitrium esse. Hoc responso legati [illegible] Cyrus ad Cyaxarem
[illegible] domo [illegible] [illegible] professum [illegible] militibus [illegible]
[illegible] forsitan [illegible] sumptu [illegible] [illegible] pecunias [illegible]
[illegible] debere [illegible] aliam ob causam [illegible] id factum [illegible] in honorem [illegible] milites
quo meliores ad pugnandum redderent. [illegible] quos [illegible] adiutores [illegible]
[illegible] velint eos [illegible] exhortando largiendo [illegible] aut vi aut dolo-
re aut malo cogi [illegible] promptos ad belli munera [illegible] reddere [illegible]
[illegible] [illegible] pollicendo. Amicos enim non hostes esse oportere [illegible]
quos [illegible] laborum [illegible] et belli [illegible] ut neque [illegible] [illegible] in-
[illegible] neque sint [illegible] proditores. [illegible] de causis pecunia se [illegible] Cyax-
arem vero [illegible] sumptu exhaurire omnes [illegible] impensas videri [illegible]
difficile. itaque curandum utrique esse ne pecuniis deficerentur. [illegible] Cyaxare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi non defuturum [illegible] in re suam esset
[illegible] Cyrum [illegible] ab eo se audisse ait Armeniorum regem postquam Assyri-
os [illegible] bellum adversus Medos parare [illegible] neque [illegible] tributum
a militibus [illegible] denegasse [illegible] [illegible] Cyaxares [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Armeniorum regem [illegible] Assyrios ad [illegible]

[illegible] ... inveniri [illegible] esse ... difficili [illegible]
[illegible] ... eis se suasque [illegible]
[illegible] ... montibus [illegible]
[illegible] ... ei necessario ... consilium se armenium [illegible]
[illegible] ... ac milites duce [illegible] plurimis experte amicitiae se illum medius
[illegible] fuisset esse ... Cyaxares ... esse dixit ... Cyrus una
venari quod assuetum ... fore ut ... simulate venationis causa pervenirent
in Cyri potestatem quod si acciderit omnia pro voto successura. Cyrus ... ea
... esse dixit ... Cyaxares ... dixit venatio ... aliquid ... venatus ...
... ad eos profectus. Nam cum Cyrus ... cum ... suorum ... medos ...
memor ... venandi gratia ... si ... ducat ... ma...
posse doli aut fraudis ... maiorem copiam fore. Armenius suspectus Cyrus et
ne ... maiorem copiam proferendam ... Si armenius ... velle se ... in
... nobilem venationem ... apparatu ... equites se ... palam postula
... Placuit Cyaxari consilium et se paucos ... dixit ... ad ...
... eo enim proficisci intendebat ... loca ... propinqua ... ubi
Cyrus ... venatum ... ad paucos ... misit ... equitum peditumque ...
quibus recepta ... possent. Neque ... se ... ab ... sive ... fore ... bene
... gerende ... premissis ... ad fines ... Assiriorum
Cyaxares ... Cyrus ... litteris ... equitatum ... potentiam ...
... militibus ultro se offerentibus et ipsis veluti ad venationem paratis. Visus ...
cepit ... leporem ... aquila ... volans ... rapuisset
... deferret in propinquum collem depastam. Quo omine alacrior Cyrus prosperam ait
... venationem ... equites ... longius precepit e
vagari ad ... feras ... militum penes se retentis. Multe tum bel-
ve ... capreoli ... silvestres ... habundat regio ... pau-
dum appropinquavit Armeniorum finibus ibique ea nocte ... Post ... vena-
... tendens ... ubi ea nocte ... Audito postmodum
adventu eorum qui ... veniebat iussit eos longius ... quorum
... Sumpta ... omnibusque ad se legatis ac prefectis ... Commilitones
Armenius ... Rex ... antea erat belli ... Cyaxari erat tributarius ne ad
ventum Assiriorum ... abiunt neque milites ... neque tributum ...
venando captum ... facultas ... Ubi tu ... sumpto
... cohortibus ... eos ... Nam duces ... adque
Armeniam medium ... in timore ... per ... nemoribus densa loca ut ...
sit id fieri ... posse ... quod ... habitu ... in quas
medos ... comprehendat ne quid ex fuga hostibus ... fugiens
longius abiret ... ut ... exercitu suspicientes ... se ... illum ... cum
reliquis ... omni equitatu patentibus locis ... ubi si obstiterit
... sibi necessario cum illo esse pugnandum ... in animo ...
se ... montes petierit ... fore ut nullus se ipsis fugientibus evadendi
sit locus ... nos ... in venatione qua feram ... futuros ...
... nostri ... bellua ... laten-
dum quoque esse cum ... ne ... retro ... ut ... vena-
di studio consuescet in somnos ... noctes ... militem paulo ...
... Illud ... meminisse ... non passim errare ... venare ... cape-
tere solitos loca ... recipi ... feras ... difficilia aditu aut abrup-
ta loca ... dicendum ... via expeditiori ... paulo longior ...
... faciliore ... viam breviorem esse neque ... consuesse
... vagitaret ... ita ducere ... comode ... quoque ... relevo
... paulum ... et mora ... cum ... mons ... cacumen
aditum laboriosum ... expeditius ... posse. Cispantas sumpsit viarum

Venatibus iussit eos qui secum simul erant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mittentes cum copiis noctu perrexit Cyrus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
et improvisum ad omnia veniens ad regem armenium [illegible] nuntium et militem [illegible]
[illegible] totius ultro ferret. que [illegible] rogaret. [illegible] ipse [illegible]
[illegible] copiis sine [illegible] speculatoribus [illegible] deinde [illegible] ad prosperum [illegible] ne ad pug
nam [illegible] cum omni exercitu profectus est. Precepit ac singulis ut paratis [illegible] nova
[illegible] procederet. Armenii [illegible] nocuerint [illegible] [illegible] in agris esse
[illegible] mallent agere se [illegible] emere paratos. Rex interim [illegible]
[illegible] audita Cyri legatione obstupuit haud inscius [illegible] ac militie [illegible] denegatas
esse prodire bellicam id maxime illum constat premi [illegible] quominus [illegible]
[illegible] apud [illegible] receptum posset copiis tamen pro temporis angustia [illegible] Sabarim
minorem filium suasque et filii uxores ac filias cum omni cultu ornatuque et preciosiori
supellectile ad montes transmisit exploratoribus [illegible] qui [illegible] observarent missis [illegible]
[illegible] [illegible] nuntiat iam Cyrus adesse ne [illegible] [illegible] veniens fugam [illegible]
[illegible] quod simul ac conspexere Armenii [illegible] ad sua quisque tuenda [illegible] [illegible]
[illegible] ut fugientes palatosque vidit Cyrus edicto palam monuit eos [illegible] restituissent pro
amicis se in fuga vero se deprehensos pro hostibus habiturum. quo sit ut pauci fugerent.
At hi qui cum uxoribus ad montes contenderent cum incidissent in [illegible] iam montibus
preoccupatis [illegible] lato clamore dissipati magna ex parte capti sunt in quibus [illegible] filius uxor
oresque ac filie cum omni gaza in potestatem redacte. quod ubi intellexit [illegible] incertus
quid maxime expediret collem propinquum ac [illegible] cepit. [illegible] [illegible] congruit [illegible] gesta
[illegible] [illegible] cadit [illegible] Cyrus collem cum presenti exercitu obsedit [illegible] tum vel
[illegible] copiis ad se venire misso [illegible] postea advenit misso caduceatore postulat Ar
menium Cyrus [illegible] ne ac fame in colle perire an descendere secum [illegible] certare mallet.
Neutrum tamen respondisse [illegible] rogatus [illegible] ibi moram trahet [illegible] ac
ne potuisse descendere et relicto colle [illegible] in [illegible] [illegible] dixit Non dubitandum
ibi Cyrus ullo pacto ait quin [illegible] causam [illegible] dicturus. Interroganti regi quid esset
futurus iudex eum ait Cyrus [illegible] libere sibi de eo arbitrium absque ullo iuditio [illegible]
misso. Necessitate igitur coactus cum se Cyro permisisset receptum [illegible] [illegible] cas
tra iam enim [illegible] erant copie perduxit. Per idem tempus maior natu filius Tigranes
aliquando cum Cyro venari solitus [illegible] rediens auditis que gesta erant ad Cyrum venit.
At vero parentes [illegible] sororesque captivas inspexit ut par erat lacrimas inge
minuit. Ad quem Cyrus respiciens illum in tempore advenisse ait ut patris [illegible]
[illegible] iudicio subito [illegible] presentibus medis [illegible] [illegible] Armeniorum [illegible] adesse [illegible] pri
maribus [illegible] uxoribus quoque [illegible] astabant nemine prohibito. Armenii [illegible]
[illegible] consilio [illegible] [illegible] in hoc iudicio inquit loqui ut [illegible] causa [illegible] Nam
mendacem esse maximum [illegible] impedimentum ad veniam impetrandam. Astant preterea [illegible]
[illegible] uxores Armenii [illegible] testes [illegible] [illegible] audierint tuo [illegible] iudicio
[illegible] [illegible] mortis [illegible] Cum permisisset que vellet rogare
[illegible] [illegible] petiit Cyrus inquit bello [illegible] [illegible]
[illegible] medos [illegible] superatos [illegible] pollicitus esset daturum
se neque oppida munitum [illegible] interrogavit [illegible] neque tributum neque ex
ercitus [illegible] presidia libertatis gratia [illegible] Preclarum
cum Cyrus [illegible] ait tueri libertatem et armis ne servias [illegible] sine bello
sine alio [illegible] servus fiat [illegible] victorem [illegible] [illegible] [illegible] ut bo
[illegible] honore. an ut malum pena afficiendum putares [illegible] pena cum dixisset.
Nam mendacio uti prohibebatur aptius [illegible] ad singula Cyrus [illegible] Si quis [illegible]
exercitus [illegible] te [illegible] movet arma [illegible] imperium [illegible] an alium
sufficeres ei [illegible] Quid si foret opulentus [illegible] pecunia inopem faceres
[illegible] Cum si ad hostes [illegible] regni. Rex male enim
[illegible] deprehensum mendacem [illegible] se esse [illegible] Tigranes audiens [illegible]
[illegible] abiecit [illegible] vestem [illegible] [illegible] magna [illegible] flebant [illegible] patre

[illegible] ... Qua iuste egerit in
[illegible] ... consulis quod dote nobis ... respondit Illo tacente
[illegible] ... An quod remedia ... dixit At quid
[illegible] ... quid respondeat ... promitte ut pro eo
consilium ... quod et tibi ... adolescentis ... sepi
quod cum seruis venatum ierat sophistam quendam ducens qui valde probabat ...
... illum loquentem audiue dice puisset Cum Tigranes Si et patris mei
consilia ... At ... ut vinceris ... si vero omnibus in rebus sit
... Haud equidem ... illius et errores esse vitandos hom
... ageret ... dixit itaque ... ad iustum ... in
... Interrogans Tigranes Cyrus
... an dampno ... fatuus esse ... ille ... eo pacto
... At quod Tigranes magno te afficias dampno ... tibi
... salus magno et dementes ista esse possit cum peteret Cyrus ... p
... ne vlisci ... et ei fatuus videbatur et prudenciorem
... sibi ... Nullus ... absque prudencia et idem esse illosque
... fuerint ... prouli a prudencia posse neque publicis neque priuatis
... in rebus ... vi efficacem ... amicos ... efficere prudentiam
... ultores ... Cum peteret Demetrius An p ... existimaret ... ex stulto
prudentem esse ... amisset ... possessionem animi veluti dolo
... ut ... prudentiam ait ... Non enim prudentem
esse conveniat ... sit ... subito fieret prudens quis e stulto
... Tigranes extitisse aliquos ait quod ... dasset ... viri pe
... resipuissent ... in se ... quoque ... contra alias bello ... fuerunt
... victores ... pacis leges Petebat Cyrus quid calamitate ... tum
... adeo ... esse prudentem ... ille quam libertate appetendo
... ut nunquam ... esset ... cogitationes
ut ... prebemus hostes ... Neuelus ... Cyro autem pa
trem sua prudencia ... noluit ... quedam ... tumque
at demetrium ... illum late Cyrus ... ita ab eo acta ut ...
... putauit ... tamen ... illi reddidisset exercitum ita celeriter ... visse vi
... transferit in Armeniam ... milites colligendi ... i
tente Cyro ... reddere eos ... prudentes fieri ut estimaret ... melio
ribus credendum parendum ... esse ... magis ... quod ... quibus superaret ...
Nam prostratum sepius ... corpus ut ... tendet ... bel
lo ... in ... afflicte ... fortuna martis experiuntur ... prudencia
ac ... se inferiores senserint ... sponte melioribus ... animo pare Non vides
igitur ... Cyrus ait Contumeliosos ... existimae ... careant ... an ... neque in fide ... haud
... a nobis Astrages fedus violatum Ille ... suam esse ait salum
... meliorem ... prudentem posse reddere absque quod aliam ... a
victoribus penam ... contingerit patri ... Cyrus nullam ... patri
... cum diceret ... extremum supplicium nullam ... grauiorem Tigra
nes Respondit Nam ... qui maxime existimaret ... dolor ... in ...
... reddere At vero quos maxime homines timent hos nepla
... Postmodum ... timorem ...
Nam timentes ne ... a patria pugnatum ne ... hosti ... naufragi
... seruitutem ... neque ... neque somnum ... possunt
... At patria pulsus ... in seruitute ... somno cibo ...
... formatos ... quam ... nec ... mittos ...
ne capti ... sibi ... quasi ... sese ...
... vitam ... timore ... ab ... homi mentes

Nam qui animo censet premium esse non cum suas et filiorum omnium vxorem quam sumente cum
oculos cuncte. Tum Cyrus haud in dubio fide sibi videtur ... esse in prosperis
rebus quam elatum rebus superbire quam qui diminuti quam adversi ... investe
fortunam conantem plurima huius Tigranes ... erata ... ei ...
fides vim licet Cyro et ange ... opida et ... quod vellet ... cetera
quam hic fideli pignora quibus possit fide illos monstrio ... illam ... latiter
damno conditionem ... absque omnem culpam ... Sin aut alteri regnum traderet
quam inimicus se adversus ... esset nisi omnia illum fidei traderet estimantem illum se haud
quaquam ... fidum videri Si vero singula eius illius arbitrio committere nullo onere imposito
ne superbia efferri posset tamen atque iterum advertet ire magis ei postmodum opus esset
reddere illum prudentem quam patrem tunc reddidisset Cyrus quam ex necessitate
parentem non satis fida se opera uti posset Ait benivolentiam et amore obtemperando fa
tiunis latuum ... quam eorum ... odia ... maiora ... necessario im
penderet Quos tibi amicitia ... Tigranes ... putas fore aut meliorem maiore
quam nos gratiam ex tanto beneficio habituros nos fortasse quibus ... bello
gesseris ... beneficium collocent Ego neminem esse arbitror ... tuum
beneficium gratius quam patri sit ... Nam si illos ... quam te ... in te ...
quam tibi ex deo debet ... aut liberos ... vxore ... gra
tior ... potest quam ei qua ... non ... et ... illos ... tua esse ...
... ablato nobis regno ... quemquam quam nos ... Tibi ... igitur per
suadeas atque ex regno amisso maior est dolor eventus eo restituto maiore
illi proculdubio te gratia ... Cum si ea tibi cura est ne regnum ... ab
... aliquas consideras oro ... patitur futurum sit et quietius sub novo
atque insolito an subpatrio et consueto rege Si tibi vero ... opus erit atque tibi
paratiorem ... fore quam ab eo qui et novit regni vires et ... semper paravit
Pecuniam quoque si quando ea agebis neque prosecto ... quam ... in ...
... et opes omnes et facultates novit Itaque ... oro ne dum nos ... maiori te
... qui ... affecisset ... dampno Cum placuissent Cyro verba ...
... quod Cyaxari predixerat ... et ... amicitiam quam antea sibi red
deret ... a rege Si regnum ei restituerit ... quibus ne ... se bel
li tempore iuvaret Armenius nichil a se ... respondere posse ait quam coram ... om
nibus regni fortunis ... Cyri postmodum arbitrium esse ... libuerit impartire Arme
nos equitum octo milia esse peditum xl milia argenti in thesauris esse amplius ta
lentorum ... preter ea quam reliquisset pater Tum Cyrus ... Caldei quibus ...
bellum gerebat ... cum finibus essent quatuor milia se petere Ait pecuniam ... inita
pro quinquaginta talentis ex tributo debitis ... non ... duplum Cyaxa
ri ... iussit sibi centum dari mutuo rogavit talenta quod aut redderet si as
sequeretur fortunam aut ... pro illis ... impenderet Nam si nequiverit reddere non ...
voluntate sed facultate defutura ... non ... debere Ait ne
enim ... sua esse ... que statim ... Regem ...
Interrogasset Cyrus quanto impendio vxorem redimeret atque ille pro facultatibus
dixisset impetratis duobus talentis Tigranem ... quanti ... esset su
am redemptionem At ille qui et novus erat maritus et vxorem summe amabat cum
... respondisset se illam ... prompta ... servitute ... abducere Cy
rus ... iussit asserens ... apud se extitisse ... vxoribus ac liberis
... noluit omnes apud se tenere ... cena ... quereret a Tigrane Cyrus ubi
nam esset ... ad ... solitum interfectum a patre
... ab illo se ... arbitraretur Respondit ... illum ... ...

Cum eo suppliciter dixisset vocasset ad se eum allegasset quod ut ex sua mente nequaquam
fecisset sed non eum odio aut malivolentia sed studio se apud eundem iussisse quod vos stul
tum dominus delinquere non poterit fieri pudibunda iniuria hominis admirans Cyro
rex prudentia viri reprehendit ait non id eum audivisse quod uxores efficerent de
mens iis ipsi eorum amor ab alienandis ab eis quoniam admodum infensi esse et plus
aliquid quam se amore diligerent ita in absentem inimicus quod videtur plus eum filius
amare quam patrem Ignorare illum licet Cyrus dixit sibi ita a filio ignoscendum hunc
virum quam dictis assensis armenii cum suis cum uxoribus abiere Cyri gestus more virtutis
laudabat omnes hic de pulchritudine quidam alii quidam magnificentiam non nihil
pulchritudine ac venustate Tigranes cum uxorem rogaret utrumque ei Cyrus pulcher
esset visus et que respexisset interrogat eius respondit quod animam pro ea commutaturus
se ne serviret obtulisset Postridie Rex Armenius cum Cyro tum Cyaxari misit
dona omnes quoque militia induta erat in ea die absque imperat pecunie duplum eius
quam Cyrus petierat misit Et solum quod postulaverat cepta reliquum deinde perrexit
ut ne cum filius dux Armeniorum esset futurus electus cito promissa item se Tigra
nes ultro obtulit etiam si corpus foret hic a mercenary loco velle se Cyrus inquit
uxore verba audisse id non solum audire sed videre quam uxori licet ait tu cum
servus esset quocumque venit ducturus Quod id tempore posse quod ad bellum pertinet ad patris
tempore ad esset pari Postero die assumptis Tigrane optimisque medorum
equitibus et ex amicis quibusdam omnem ea circa terram lustravit spectatum ubi eam maxime
arcem edificaret inventurusque post medium domum longe ascendens interrogavit Tigra
nem quonam ex montibus descendentes Caldei predari Armenios venirent hic ostendit
tensis rursus perrexit alta ne ea loca essent cum hominibus deserta ille custodi
bus ea tamen ad servandum dixit quod si quid accideret nunc magno illique clamore excita
rent eam omnem quoque armeniorum regionem cum propter pastum atque melatam advtissi
Cyrus in castra rediit Tigranes postero die cum quatuor equitum milibus decem mi
libus sagittariis iaculatoribus totidem cum advenisset pacto presidio Cyrum ubi de
os spiritus sensit preter medorumque vocatis ad concionem ducibus in hunc modum fecit loquutus
Hos montes quos cernitis commilitones cum tenent Caldei quos si ceperimus inque
his munimentum arcis utrasque nostre erunt et Caldeos et Armenios nobis pacare Sed
tis quod dii nobis faverint si celeritate maxime ad hanc rem presidio opus erit non
potior nobis quam festinare belli esse potest Nam si prius sensserit hostes possent capere
iniquis montium iuga aut non cuiusmodi certamine victores aut in paucis et levi prelio et
hoste imbelli pugnandum erit tamen nullus utilior erit labor neque minori tu prelio quam fue
rit presidio Igitur arma sumite vos medi tendite ad sinistra Armeniorum post dextram
petat post non predati intercepit milites tum ad hortatus pueros cum milites assistere si qui pro
cedit pugnans deinde locus ad montem conscendere ut Caldei eos teneri ab hostibus
conspicati sunt versus clamore dederunt sursum fugientibus ad eos hostes et simul in unum ad consistendum
ire pariter ubi conscendit Cyrus properans ad celeritate hortatus est sed in ea victoria affirmans
gestabat sicuti et eadem duo Caldei per eam oram medium habebatur hominum bellicosissimi mer
cede in se si quis conduxit militaturos inveniuntur et cum in bello terra inopia esse enim omnis
montuosa regio ac sterilis vigent et eam quam vero erant parati Cui tu Cyro cum
fastigio montem appropinquantibus Tigranes ex templo nam vormenpis pax presidio fo
ret pugnam conserendam esset Cyrus se obeam eius paratos ad paci declamen presidio
Rex Respondit cum Caldeos persequentur Armenii quicumque erat ut priores lacesseret hos
tem preceptum ubi adrumpentem Caldeos venerunt ad illi agmine suo in eos suo impetu
inde fecissent Armeniorum cum ad eam primum erat soluta et fuga receperunt Inse
cuti Caldei impetrantes qui iam victos evaserunt per gladios ferentes in eam irruunt
quod prius accesserant statim occiduntur relliqui statim capti sunt statim dissipati de
derunt terra captis montibus quos primum erant Caldei relictis habitandis passim omnes diffu
gere Cyrus autem cum militibus misso ipse locum inspiciens inquo Caldeorum exploratores

vastabant montium nacta et aliquid statim [illegible] mandavit [illegible] ut
preterea ad omnes gentes fabris quam plurimis ad opus perficiendum accersitis [illegible]
opus aggrederetur. Interim plures ex Caldeis vincti cum vulneribus in [illegible] ad
eum deducuntur. quos ut vidit statim solui et vulnera per medicos curari [illegible] deinde eos
allocutus neque ad delendum eam [illegible] venisse ait neque [illegible] bellum [illegible] ad constitu-
endam inter ipsos et Armenios pacem. Scire se antequam [illegible] recepisset, cum in tuto suo essent Ar-
menii memores bona [illegible] pacem [illegible] posse [illegible] et fortunam. Caldeos
permittere ut domum redeant, consulentque cum reliquis bellum an pacem mallent. Bellum si
placeat nequaquam si sapiant ad se redderent, in Armenios [illegible] pacem appetentibus [illegible] absque ar-
mis redire se velle siquidem amici essent futurum ut eorum res apud ipsum [illegible] tuta
[illegible] Caldei [illegible] plurimum collaudantes Cyrum dextera apprehensa abiere. Rex interim
Armeniorum voluntate Cyri cognita vocatis undique fabris et que perficiendis munitionibus
spectabat paratis subito ad eum venit quem ut aspexit [illegible] in
quid [illegible] Multa [illegible] frustra [illegible] Ergo imperator libertatem quam in servitu-
te missi antea experta [illegible] capta postea desperata procul dubio salute servata a
te fuit. hos [illegible] a bello nobis [illegible] nobis inferendo predando quam quietiores [illegible]
maxime [illegible] video esse subactos et ut verum fatear multo plus quam accepisti [illegible]
ut isti hiis motibus pellerentur. Tu sane [illegible] imperator [illegible] pro talentis [illegible]
ones reddituros te gratias ita cumulate persolvisti ut tibi pro hiis a nobis [illegible] debe-
antur [illegible] ingrati [illegible] pudor esset non redderemus tua in nos
ea sint merita ut nulla par referri queat gratia. Supervenere interea Caldei pacem [illegible]
tes quos ut Cyrus audivit: petiit nunquid pacem optarent, quam in ea securius degerent
quam in bello cum presenti periculo [illegible] si accessent [illegible] pace illis [illegible]
[illegible] letos [illegible] Cyrus Caldeos [illegible] sterilitatem esse ostendisset
[illegible] eis ait si labori assuescere velint, magis in Armenio fertiles campos [illegible]
[illegible] ad possessionem [illegible] Assentientibus illis dummodo id tuto fieret Petiit Arme-
nium [illegible] vellet [illegible] deserta [illegible] ea parte regni [illegible] augeri
constabat [illegible] Caldeis Cyrus ac plana Armeniorum defendere montana [illegible]
[illegible] vectigal pendent Armeniis [illegible] et rex [illegible] assensi
[illegible] magis [illegible] Cyrus [illegible] utrimque parte neuter daret [illegible] diffiden-
di ipse munimenta montium tenuit firmatque presidiis [illegible] in optatam
pacem [illegible] hostem [illegible] Probata [illegible] consilio [illegible] stabilius
esset futura [illegible] data accepta quam [illegible] fide et mutua [illegible]
voluerit, sancitos federe quod ad nostram etatem [illegible] si quis [illegible] movet bellum
mutua auxilia dabunt [illegible] partibus utraque gens ad [illegible] veluti ad que [illegible]
[illegible] Caldeis [illegible] Armeniosque [illegible] Redeuntibus il-
lis Armenia quod gratam eam esse pacem omnibus [illegible] preter Caldeos [illegible] nullo
tempore [illegible] assuetos qui neque opus facere neque laborem pati sed predas agere [illegible]
apud Indorum [illegible] qui habundaret auro militare [illegible] ab se stipendium si
vellent capere [illegible] ad Cyrum se contulit [illegible] Indo-
rum legationis [illegible] Assirios [illegible] quod audiens legatis [illegible]
tuisset Indos Caldeos quos sepius [illegible] rogavit ut [illegible] oratore [illegible]
eo [illegible] mitte ex suis aliquos [illegible] duces essent [illegible] ad [illegible]
legatis [illegible] pecunia [illegible] ut stipendium [illegible] milites
capiat [illegible] ab se [illegible] pro [illegible] possent suis [illegible]
velle si quid ab Indis [illegible] id non acceptum [illegible] legato quod [illegible]
potius quam [illegible] ad regem Indorum venisset [illegible] Cyrus [illegible]
legatis [illegible] ad eum venientes [illegible] pecunia [illegible]
te sibi [illegible] commode possit eum [illegible]
suis ut [illegible]
[illegible] legato si quid amplius [illegible] conferre
videret [illegible] Ait [illegible]
omnibus [illegible] gratiam debere [illegible]
[illegible] legatos talia [illegible] in suam [illegible]
Dimissis [illegible] ab Armeniis Caldeis [illegible] legato [illegible] essent di-
cent quam que [illegible] essent apud Indos putarent [illegible] interim castelli munitio presidio

[illegible] gratum fore sit cum exercitu
que [illegible] Armenii [illegible] cum militibus [illegible]
[illegible] castra movit [illegible] ad loca descendit edifi
cis [illegible] prodibat gaudentes pace
[illegible] gratum erat existimanti admo
[illegible] venit et obviam Regis uxor cum filia
[illegible] et aurum et Ciro [illegible] sunt
ut asserit [illegible] fuisse itaque pecuniam
[illegible] neque vero [illegible] effodiendam [illegible] maximeque paratum
[illegible] ad exercitum mitte [illegible] liberis servandam in eorum cultum vite
[illegible] esse absurdum [illegible] obitum corporis [illegible] moveret in medio
castra [illegible] usque ad regni fines et [illegible] iussu plurimi [illegible] Cy
[illegible] venit et a rege Armenio [illegible] iam composita omni pace
[illegible] postridie ad Cyaxarem [illegible] abeat exercitum pecunias
[illegible] erat ipse cum Tigrane [illegible] duabus summa cum alacritate venit
[illegible] ad premissum datam prestitit pecuniam [illegible] in suos [illegible] ordine
[illegible] singulos ornarent et ipse [illegible] ab eo tribuerentur in singulos [illegible]
[illegible] reddi cupidiores ad laudis et glorie [illegible] Donatis [illegible] persis et centurionibus
et aliis quos est visum cum hii omnes adessent hunc in modum locutus Gratulor ad
modum amici et habunde [illegible] omnia milites et nobis datam facultatem cum pro dignitate
[illegible] virtute [illegible] tribuendi Nostis at [illegible] nobis parata sit facul
tas ea meminisse debetis vigilias labores celeritatem fortitudinem extitisse [illegible] prestanda inposte
[illegible] nobis sunt [illegible] obedientia [illegible] labores in tempore susceptos addita victoria mag
nas postmodum voluptates plurimas opes prebere cum autem milites [illegible] laboris [illegible] labo
ri aptos [illegible] contemptum [illegible] hostem Cum [illegible] exercitatos milites que belli usus requirit me
[illegible] obedientes exercitum in hostes [illegible] duce parat [illegible] tarditate in [illegible] du
[illegible] gaudere victoriam adeptam videns [illegible] singulos ad gloriam emulandi studio promptos
[illegible] in hostem [illegible] omnem [illegible] ac par omnibus periculum [illegible]
milites et belli socios [illegible] Neque enim pericula [illegible]
aut laudem appetunt sed diligunt potius laudatam [illegible] socios laborum et communis utilitatis [illegible]
[illegible] Primum igitur imperavit armari milites [illegible] optime [illegible] ordines statui [illegible] ne
[illegible] certi essent [illegible] statuit legatos tribunos centuriones [illegible]
[illegible] nemo [illegible] ordines [illegible] ut si [illegible] aut exequi imperatoris iussa a
quid [illegible] mandare [illegible] singulis [illegible] Cum proceres convenissent ostendit que ab
eo ad bellum [illegible] ut [illegible] corum ani
mos ad pugnam [illegible] abire iussit ad suum quemque ordinem instrue [illegible] milites [illegible]
ab eo premisissent [illegible] ad [illegible] et ut prompto animo [illegible] bellum Postridie [illegible]
ad Cyaxarem castra armati instructi [illegible] ipse [illegible] ad eum venisset [illegible] Cyax
ares inquit ~~[illegible]~~ [illegible] tibi [illegible] ea forsan
tacere pudore ductum ne forte egre videaris ferre [illegible] nobis victum prebere [illegible] impensis mentionem
esse iniectam Ego [illegible] pro tua [illegible] silentio loquor videtur nobis omnibus Postea quam ad bel
lum parati sumus haud quaquam [illegible] expectandum esse quo ad hostes agrum tuum depopulentur sed quamotius in
hostilem terram [illegible] occurrendum [illegible] illis diu in [illegible] morantibus. Nam dum [illegible] castra tene
[illegible] de tuis [illegible] necessitas cogit [illegible] si ad hostes [illegible] illorum [illegible] alacri rapie
mus multa [illegible] in nostros sumptus impendas [illegible] hostia [illegible] victum prebebat Si
quod autem [illegible] discrimine Aut hic nos maneat sequens [illegible] est illi [illegible] ad nos
venerint sive ad eos nos transferamus bellum Nos [illegible] eosdem [illegible] fuit [illegible]
maior nostrorum ostendere [illegible] si obviam ultro in hostes [illegible] si in hostes velut [illegible]
[illegible] illis [illegible] videntibus [illegible] timore [illegible]
cupide ut [illegible] ferro [illegible] ut ipsi [illegible] nostra [illegible]
[illegible] bona [illegible] At qui [illegible] hostibus metum incutere possumus nostros [illegible] efficere audaciores
[illegible] maximo [illegible] nobis [illegible] Patre
enim dicente audivi [illegible] et tu et alii [illegible] affirmat [illegible] in bello vires animi valere quam corporis
Cum Cyaxares [illegible] cepit [illegible] ne [illegible] sibi alimenta [illegible] gravia extitisse [illegible] Cum
ad [illegible] ambobus [illegible] pari consilio ad [illegible]

Omnino laude dedit premia existimans victoria q ab eo [illegible]

Cyri oro

dixit unicuique omnes ac monet [illegible] satisfecit
sed cavens sibi eos contra [illegible] belli et virtute ac bonorum auctores [illegible] confirmavit
tamen in presidium vocavit ob custodiam quam [illegible] deinde
prope arces Assirium omnibus Assirium [illegible] monet
ac ire eius dixit hostibus quam Assirii [illegible] parato reliquit facta fecit,
Illud in deinceps tenuit [illegible] esset pedites [illegible] firmat castra equitibus
hostium agros excursiones facere missos [illegible] abductam magnam rerum omnium
copiam nactus sunt. Motis deinde castris cum haud longius decem dierum via foret Assirios
abesse nullo pacto tutatus sibi videri ait ne aut suum ne Assirius aliquid metus sumpsisse
videretur sed appropinquans hostibus ut plus copie videbat videretur. Id cum Ciaxares probaret
singulis procedebat diebus instructo agmine quantum sat militibus esset ne semper die tenerentur
dant. Ignis non fiebat in castris sed paulum ante ut si quis spectatum venissent facile ab hiis qui
sedebat post castra ut speculatores hostium erederentur quos intra castra fieri arbitrarentur
decepti de improviso incident invigiles quos procastris stationes tenebat. Assirii adventu Cyri
cognito castra vallo ac fossa cingunt quod mos apud Reges viget barbaros quo tutiores
sint in munitione. Sciunt enim equos noctu tumultum sepius barbaros pavere et quodammodo difficiles
quos ad presepia ligatos noctu solvere sternere ac frenare laboriosum sit. Assessor vero equis
per castra equitare difficillimum. Horum causa vallo castra circumdat ac fossata cum ut magis
se esse tutos putant, tum quod non cogimus ubi nolunt cum hoste dimicare. Quatuor fere milia
ex stabilis utrisque positis castris sua quidem Assirii apertis in locis metati sunt. Suis Cyrus
loco obscuro stabilis fossa ac aggeres apposuit existimans quod demum ipso apparere fieri hostibus
et timidiora. Ea nocte sumpto cibo dispositisque vigiliis quieti data. Rex postridie ad
strenuus Cresus et ductis ceteri milites infra munitos continere. Cyrus instructa acie
pugnandi hostibus copiam fecit. Qui non egredientibus castra Cyaxares optimum factu videri
sibi dixit certa instructos et armatos ad vallum procedere hostium, ostendere quod hec cum
dos clarimus esse. Quod si detractaverint illi pugnam nostri sunt ingentem ardore decernendi et
hostium animum minuitur. Id consilium a Cyro est improbatum. Nam si hostium castra cooperto
ut suadebant adirent minimus illos trepidaturos aiunt cum scirent infra vallum se tutos fore
enim cum re infecto recederent, visa contempta suorum paucitate hostes in castris maiori
hac quam nunc audent pugnam aggressuros. Nam cum propinqui simus scit ignote autem illis
sint et vires nostre. Et multitudo militum nimirum nos contempnent sed multa reputabunt atque
estimabunt haud contempnendos contra nos tunc nos illis obviam progressos. Cum vero deste
deinde in acie sint discendi eis palam prelio quod sicut optamus est dimicandi. Ab omnibus
Cyri verbis approbatis sequenti die sacra facta sumpta cena optimates quosque cunctis inisse
conatos facturis inter esse videbitur. Paratis commilitones inquid dixi quippe et sacerdotes salute
nobis portandi in pacis asserunt et victoriam spondet. Monere autem tunc nos hoc tempore
quid quemque deceat pudor impedit. Scio enim nos ita eque ac ipsum me doctos esse
ac diuque premeditatos. Contio autem ipsa asserunt et ceteris enim nos monitos esse velim
novos belli pacis et commilitones nostros. Quos enim studio pacis nobis efficere conciliumque
cohortandos a nobis esse ut quod ob eam tamen diu Cyaxares sua impensa nobis
nutrivit inedores esse velint. Quod nec ob rem sint belli artibus exercitati et asciti a
nobis potius sperponderunt strenuos milites fore. Illud vero precatus ut tunc sit
virtus quod ostensurus esse ac nequaquam mirandum dixit etiam ingenio cuique acri homines
monitos indigere. Sed et eos et premeditate digni qui alterum monitis bene faceret
hec agentes nosmet quoque ipsos certabitis videre. Nam quod huius dicit huiusmodi
alios potest sit melioris efficere sue iam sibi consilium concludat et plurimus hic vero semper tam
ad monere conventus est. Hic vir semibonus esse estimatus. Hoc ego gratia sequentem
Non decem milites aliorum sed non verba facere apud eos quo magis illi nobis studium
ant pare propinquis aut suo ordini qualitercumque constat probes non verbis sed operibus cum se cetero
ad pugnandum. Hiis dictis iussit eos curatis corporibus ad suos ordines revocatos demum
qui postremum agmen tenebat hiis alloquitur. Verbis viri prece et nos quam inter optima

Magnum tamen erat quod
prorsus non minus
attendebat per castra

meminerint facere
hunc diem gloriosum
quam sit virtus

tes esse [illegible] [illegible] respondentes [illegible] qui preter
illa in [illegible] [illegible] [illegible] lecati estis anteriores
premie [illegible] [illegible] ita laudis pro meliores ignauis a[illegible]
cum consequendo [illegible] quippe nobis ut cum ulla victoria [illegible] etate tu
[illegible] fide [illegible] nos [illegible] [illegible] [illegible] in prima acie ita pugnabit ut
[illegible] [illegible] [illegible] coronati qui minores ordines [illegible]

Explicit liber Secundus Incipit liber tertius Cum vero

Cum vero apud Cyrum agnitum Assirii sumpto prandio prodierant in aciem ex castris ad-
uersum pati [illegible] instructa acie [illegible] [illegible] suos [illegible] [illegible] mili-
tes cohortatus est Hodiernus nos Assirii dies admonet atque
hortatur experte [illegible] enim [illegible] de re presenti nobiscum dimicaturus pro vita pugnaturi
[illegible] nati estis pro domibus [illegible] educati pro [illegible] ac liberis nostris pro fortunis
omnibus [illegible] patriis ac [illegible] omnia [illegible] ut [illegible] nostra erunt Sin
quod dii omen auertant superamur ab hostibus omnia victoris sunt libidini concessa Si
[illegible] et vera victoriam optatis firmi stantes dimicate [illegible] fieri vince optantem
obuiam [illegible] hostibus [illegible] inermiaque ac debilia [illegible] [illegible] idem vite salute ex-
petere illam in fuga [illegible] ac presertim cum [illegible] dimicantes sole saluos [illegible] stadii vo-
lunt [illegible] [illegible] potius [illegible] [illegible] in acie [illegible] ignaui [illegible] videtur [illegible] homines qui sunt [illegible]
cupidi [illegible] nulla virtus [illegible] [illegible] qui negat sua victoriam saluam possidere
aliena victor [illegible] [illegible] [illegible] suas [illegible] [illegible] pro [illegible] in victoria ite
[illegible] victoriam ad [illegible] [illegible] habere Assirio [illegible] [illegible] tempus [illegible]
dirigendi ad hoste [illegible] [illegible] [illegible] extra vallum processisse videbat potius
[illegible] expectandi [illegible] ad [illegible] copie [illegible] [illegible] facilius enim se cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hostium [illegible] [illegible] [illegible] sententiam Cyrus haudquaquam
[illegible] probauit [illegible] [illegible] [illegible] castris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existima-
tes Assirios id ab se timore actum [illegible] impares se tante multitudini sentiret du-
tes fortitudine ad [illegible] pugnam [illegible] in re voluisse neque [illegible] putauerunt [illegible]
vicotantie [illegible] instructos hostem expectantes [illegible] [illegible] suos acie in ordines
dispositos [illegible] [illegible] alio [illegible] de summa rerum [illegible] [illegible] [illegible] forsan validiori
[illegible] consilio Neque [illegible] ut [illegible] [illegible] alios [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] inter ad Cyrum deducti Assirios [illegible] vallum [illegible] acie [illegible] instructos hos-
tes expectantes [illegible] regem suum acie in ordines disposita [illegible] hortans [illegible]
[illegible] magna pollicentem [illegible] [illegible] [illegible] essent [illegible] Cyrus [illegible] suos
[illegible] [illegible] [illegible] existimadas [illegible] [illegible] Cyrus ait Nulla enim [illegible]
[illegible] splendida ac copiosa [illegible] posse ignauos milites una die strenuos ac for-
tes reddi neque [illegible] ignaros [illegible] subito bonos fieri sagittarios Nec aut equo
aut iaculo inscretos [illegible] exemplo pugnare Neque corpus pati labores posse
nisi ante [illegible] atque usu firmatum Cum ille cohortatione salte aliqua a-
[illegible] in militum animos [illegible] [illegible] [illegible] Cyrus respondit [illegible]
[illegible] audientibus aut eos [illegible] [illegible] Nam [illegible] hominibus [illegible]
[illegible] ac labores laudis gratia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pugna
[illegible] [illegible] [illegible] fuga [illegible] esse breui tempore [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] homines [illegible] [illegible] [illegible] usu [illegible] [illegible] bonis [illegible] [illegible] atque ho-
nor Malis vero vita omnis infamiosa turpis abiecta proponi [illegible]
[illegible] ac [illegible] [illegible] deputandos quibus cura esset [illegible] erudire [illegible] homines
[illegible] felices fieri ac beatos Mala [illegible] [illegible] miseros ac infelices [illegible]
[illegible] belli [illegible] pericula intrepidos strenuosque [illegible] oportet [illegible] [illegible]

Ca[pitulu]m v

Ubi multa usu percepta equi[...] pelle subito vel [illegible] [illegible]
statuit quod naturam humanam [illegible] [illegible] docet [illegible] arbitrio fecisset
ius imp[er]i [illegible] armis [illegible] imperita disciplina [illegible] conmitte[...]
sua p[ro]pria exercitie pugnandi; [illegible] [illegible] [illegible] si quid [illegible]
esse obliti [illegible] at omnis virtute non [illegible] [illegible] si quid [illegible] ad [illegible]
[illegible] ordo quod si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex arte [illegible] [illegible] [illegible]
Armatos iussisset, inutile esse more [illegible] [illegible] hostem [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible]
Assirios certant vallo [illegible] itaque [illegible] [illegible] se [illegible] sibi [illegible]
p[ro]motius huius [illegible] [illegible] [illegible] gradu in hoste [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] omnis una [illegible] [illegible] animo prompto [illegible] pugnam [illegible] ut [illegible]
exercitati militari disciplina magis [illegible] apparent [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hortatus singulos [illegible] At vero [illegible] sagitte [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] belli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ne [illegible] hostium clamoribus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] splendidis armis. Respiciens hortatus [illegible] [illegible]
pugnam at [illegible] nomine appellans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in medio [illegible]
[illegible] in hostem [illegible] [illegible] [illegible] omnis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad tamen [illegible] cupiditate pugnandi. At vero Assirii [illegible] [illegible] [illegible]
ut primum [illegible] conspexerunt [illegible] agmina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vero iaculatores [illegible] ac [illegible] tela [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Cyrus [illegible] nomine appellans [illegible] ad pugnam [illegible]
[illegible] in hoste [illegible] [illegible] salutem [illegible] [illegible] Cyrus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] milites [illegible] [illegible]
[illegible] virtute [illegible] [illegible] hostem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cohortationibus invicem [illegible] [illegible] itaque in hoste [illegible] [illegible] [illegible]
Assirii [illegible] [illegible] in castra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fossas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magna [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vallo [illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] neque hostes sagittas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] neque [illegible]
[illegible] videbat [illegible] [illegible] quosque [illegible] [illegible] in [illegible] castrorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuga [illegible] Assirios [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] planctu [illegible] passim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] manibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ne se [illegible] [illegible] [illegible] hostibus [illegible] esse. [illegible] [illegible]
[illegible] liberisque ac [illegible] [illegible] [illegible] salute [illegible] Reges [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pugnam [illegible] [illegible] ubi hostes [illegible] [illegible] Cyrus [illegible]
[illegible] Cyrus [illegible] ne [illegible] [illegible] in castra [illegible] pauci [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] essent [illegible] [illegible] subito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordine
[illegible] [illegible] [illegible] castris [illegible] ut mandatum [illegible] [illegible]
[illegible] ibi tempore [illegible] Cyrus [illegible] suos pugne [illegible] [illegible] hoste in castris [illegible]
reductis [illegible] loco [illegible] castra posuit, [illegible] [illegible] ac [illegible]
[illegible] advocata militum contione ita disseruit, Viri [illegible] equidem [illegible] [illegible] gra
[illegible] ago [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ullo [illegible] victo
ria nobis [illegible] gratias [illegible] [illegible] [illegible] reddere. Vos autem omnes [illegible]
hesterna die [illegible] laude [illegible] [illegible] [illegible] virtute magis ad laudem ostendent [illegible]
[illegible] gestis cognitis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concedo. Crisanthe vero
[illegible] [illegible] virtute [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnibus [illegible] in rebus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ante [illegible] appellatum

[illegible] hostes [illegible] vt qui prodito pa
[illegible] pugnarent tali
[illegible] per se fugerant belli quare in eos
poss[illegible] quesit[illegible] accept
[illegible] parite et impare eq; dec
[illegible] anobis [illegible] fuerunt accepturi Cetrum vos omnes ex his
q[illegible] pugnas experti estis an victoria magis parcatis hominibus
[illegible] ne pugnaturos arma amisisse facilius conficiat belli prelia continenter
victoria [illegible] voluptatem q[illegible] prospicere licet et ab hostibus eadem vosmet
ipsos exempla [illegible] cogitare si his indutibus insit cur nos efficiat meliores
Vir vima diu liberos [illegible] impi in corpore meorum verborum medium etate Cyro dic
tus accesso quo ad sed Cyaxarem gratulatum pro omni victoria spectatum quo distati apud
eum res esset accepisset [illegible] dixit omnino enim tibo constituto ex Cyaxares cur corpora [illegible]
Assyrium rege in campo quinque ad eo erant, optimum multum plio assumptis contra illos magna
experte ex castris ea nocte diffugerit [illegible] Creso et ceteris solius timor haud parum inter
eos est omnia enim difficilia ante oculos [illegible] desperare vero quia illorum probabat consternatio
[illegible] robur certa consistere videbatur itaque relictis castris abire Ea postmodum sal exortu eo
[illegible] ab hostibus ostendisset Cyrus eo praelio subito introducit omne genus pecus ibi relic
tum [illegible] omnia conficere [illegible] cepit Super vesperi de hinc et medios sumpto [illegible]
dio ad presentes adeuntes paraverunt [illegible] oblata viderent omnia deseruit
Omnes eos an fugisse pro timore Assyrios non esse at verendum ut qui relictis castrorum
munitionibus ubi tuendos erant fugere territi ceperunt et quo se campo essent expetitum Re
ge vero vidente eos [illegible] suas experti in vires terga dederunt et [illegible] fugas atque fu
gatos multisque afflictos malis [illegible] belli fortunam expertos An vero estimandum esset ut opti
mi hostium amplius [illegible] reliquos timidos atque ignavos amplius [illegible]
Cui interrogassit quid cur non subito exercitum in hostes duceret [illegible] victori
e primos eque de esse adminstrandum Respondit [illegible] hostium quos aut capi aut oc
cidi maxime conduceret equestres fuisse eos [illegible] superare potuisse fugientes quos aut capere
non posse Consentibus eque esse A Cyaxare postulandos quin consilio adeunt profecti quid
[illegible] exponunt At ille simul ac tempore loqui sine [illegible] haud liben
ter [illegible] belli expresse [illegible] parta victoria [illegible]
[illegible] inquit vos
[illegible] voluptati admodum deditus esse [illegible] at Vide [illegible] in maxima volupta
te maxima [illegible] adhibendam [illegible] vero maiorem [illegible] facultas voluptate nobis [illegible] potest quam
in presenti victoria [illegible] hanc adepti [illegible] parta sit [illegible] for
[illegible] ea absque ulla [illegible] ad senectutem traducere At [illegible] appendi
[illegible] alia ex alia feliciter [illegible] Vereor ne nobis accidat quod navigantibus [illegible] aut
[illegible] naufragium [illegible] victoria [illegible] aliam [illegible] fortunam
[illegible] parta [illegible] hostes a nobis victos fugientesque [illegible]
[illegible] pugnando [illegible] adhuc integre illius [illegible]
[illegible] haud quaquam pugne [illegible] ad resistendum necessario [illegible] fuat
nostras [illegible] et [illegible] ignaviam [illegible] vero multo magis in fugasse
[illegible] ignavia [illegible] esse ubi nulla [illegible]
[illegible] Neque enim tu illorum vides liberos ac fortunas magis [illegible]
ipsi [illegible] sue [illegible] nostre [illegible] At [illegible]
[illegible] amplius [illegible] diffugerit [illegible] capere [illegible]
[illegible] nobis [illegible] vellem pugnandi potestas fuit At [illegible]
[illegible] loco [illegible] illi tu a fronte vt [illegible] nobis [illegible] tu [illegible]
[illegible] Vide ne multos [illegible] magis [illegible] ad [illegible] Nolo preterea
medos [illegible] victoriam [illegible] belli [illegible] Ad ea Cyrus nemini [illegible]
velle dixit [illegible] mei [illegible] vt [illegible] libenter assentiens [illegible]
[illegible] tu [illegible] sibi tu [illegible] Non [illegible] hostium exercitum difficile
enim [illegible] sibi [illegible] animo [illegible] adversum [illegible]
eos [illegible] Cyrus [illegible] auxilio [illegible] longe licet

Iter accessisse eqm esse illu [illegible]
omnib semp eis thezaurus [illegible]
te sequi et simul mitti ab eos [illegible]
madata Cyrum eu med psens enim erat leg[illegible] velut
congratatu osilatu esse dixit [illegible] Cyrum [illegible] ali[illegible] red
direxit se admod eis aspectu letari [illegible] ab eo se vrssiu affirmas
set Rogaret aut Cyrus vt ceteros eode aio legat medos vn se illi sans esse futuz polli
cet ut ei grat satis esse futurs vt ei grat aget Agit[illegible] Cyrus [illegible] admodu [illegible]
tu Cyri mandata expomt tu mans addidit [illegible] plictura se p[illegible] at optim quod
q esset maxime ad[illegible] vna dum q[illegible] agent Hircanos qui aliud mitu oratores su
p[illegible] s[illegible] Assyriis finitimi gens a populosa obq ea tem Assyriis subdita equitu p[illegible]
eo q illoz assyrii vtebant opa veluti simul lacedemonii neq labores eor neq p[illegible] pre
tes ea re sunt vt postrem mille mo miss sequent agmen q ipi tantu si quid esset ab hoste
pi[illegible] exciperent Itaq ad Cirum familiar [illegible] ut [illegible] plurim [illegible] in eo
peditoz currib omnia domestica secu ferre vltimos fuerant suetos inquis se absi[illegible]
datos Rege vo mortuo ceteros ob fuge motu [illegible] sonos[illegible] exercitu relinquisse [illegible]
psens pr[illegible] poste vt abs[illegible] discessent Miss igi ad Cyrum cu eis apud hostes ingens
p[illegible] victoria no esse orantes q deinde iusto se odio abstinis quam antea fuissent [illegible]
bellu q adversus eos gererent arm et ope administraturos polliciti amicitia offerunt et belli socie
tatem tu de statu hostiu reserunt [illegible] deleri cupiat subito istanq temtus esse asserebant [illegible]
facile ad mod factu postridie insequent haud mag labore p[illegible] [illegible] uelo [illegible]
pi hostes posse tumultu cum impedimentis q ac curibus implicitos tu fatigatos [illegible] vigilia
tarde progressi se obsides seruaturos obsides ea nocte datures offerunt Cyro dextera se[illegible]
testes fidei velle data accepta q vtrumq fide vt amicos vr si federa seruarit [illegible] se Cyrus
ait neq [illegible] eos p[illegible] ac medos [illegible] penes se distinct [illegible] [illegible] amed[illegible]
[illegible] differt moribus Postridie vt [illegible] copias educet [illegible] hircani [illegible]
missis perse in armis eant sequebat tu suis copiis Cyaxares medi voluntari adeant [illegible]
alia tande ducti multos attraxerat Dum puer erat Cyri benivolencia consuetudo plures sotiens
venandi no nullos acceptu beneficium q illos tutos ab hostibus reddiderat quida illexerat victorie
ac lucri spes et cupiditas p[illegible] alios voluntas referendo grte olym a Cyro dum in medos
[illegible] [illegible] hec cu medos moueret vt sponte Cyrum sequerent omnes se p[illegible] eos q in [illegible]
nacto Cyaxaris erant et eos [illegible] castris p[illegible] collaudat in celos oram [illegible]
[illegible] [illegible] esse splendensq p hac grata volunte se eis gratias redditurus Dehinc peditibus p
ire missis eqtu medoz seq volunt eqtes p[illegible] agmen avia paulu [illegible] p[illegible]
imparat et hircanos duces itineris ee quos petentibus ac no obsides [illegible]
te ceptaret Respondet om[illegible] [illegible] amis [illegible] ac dextris [illegible] attigissent [illegible] esse
[illegible] Cyrum vo a fide deficerent [illegible] q fallerent vltoribus mag eoz [illegible] [illegible]
deis damp penas datuos [illegible] q soliti essent hircani in postremo agmine Assyrioz
seq edixit eis simul ac suos [illegible] [illegible] esse hircanos nequid ignoti ab [illegible]
[illegible] tu pene mag eum Cyri precedentibus [illegible] [illegible] animi visa e neq [illegible] neq
lydios neq socios eoz timentis [illegible] parui tu [illegible] tu absentu [illegible]
[illegible] sup venisset fert fulgure de celo Cyro cernentiq pala effulgisse adeo vt singulis tu
timor deoz [illegible] tu spes adiret hostes superandi expeditos [illegible] Dehinc
agmine tu multu itineris confecissent tunc iubet [illegible] visu e ostendit esse hircanos
[illegible] ab se congnitos [illegible] tu q [illegible] vltimi tu cetibus [illegible] suos [illegible] esse [illegible]
[illegible] eoru p[illegible] iubet si amicos sint [illegible] amo [illegible] dextram porrigere hinc addit ex
persis quosdam [illegible] mandat vt et ipsi [illegible] illos dextram dantibus suam [illegible] [illegible] quod
agut [illegible] paulu substitit medoz duces [illegible] [illegible] Cyrus adeunt [illegible] quod op
se esset petetes Ille ad hircanos [illegible] esset [illegible] ait se oratores alteri suos
[illegible] aliquos [illegible] dextras [illegible] [illegible] illis [illegible] aut tamen [illegible] [illegible]
[illegible] possint euadere [illegible] Audito [illegible] hircani leti dextras [illegible] a persis
me [illegible] actu Cyrum hircanos alloquitur sicut a eis ipse [illegible] esset petenti quantu Assyrii [illegible]

Haud amplius multis passibus [illegible] vos quam medi hircani quam tandem
vos [illegible] decrevimus esse ut si ignavi vincissemus eius arma
[illegible] ob eam rem vobis pacienda. Cum vero promp-
te [illegible] tempore profecto diffugient illos sec-
[illegible] fuga quos si vero [illegible] per timore
age [illegible] hostibus [illegible] victoriam nobis dabunt. Sic igitur imprimis
tu [illegible] nobis commoda fore nullum demus eis ad consistendi
aut se ad pugnam parandi locum ut non [illegible] gladios secures hastas scuta atque quod ar-
ma vestra putat. Vos hircani precedite imprimis ut vos illi conspectis armis nihil de nobis sus-
picentur. Cum appropinquaverim quilibet equitum turmam [illegible] in tempore uti possim meum relinquat.
Vos perfecti ac seniores [illegible] in ordines ne dissipati [illegible] incedentes viri cedatis. Hos-
tes [illegible] insequentes hostes cedatis quos possitis est enim utilissimum paucos ex eis super-
esse. Cum ne fortuna quod multis sepe contingit victoribus nostra [illegible] culpa [illegible] ne quis se ad
predam vertat [illegible] hunc autem liceat [illegible] addite. Illud ad sciendum nobis est nihil ac
[illegible] multis utilius victoria. Victoris enim sunt omnia viri mulieres pecunie ager universus
[illegible] solam [illegible] hunc uni rei ut vincatis incumbite. Nam in ipse raptor in victoria
[illegible] ante noctem ad me omnes. Nam simul ac nox advenerit movebimus castra
[illegible] per singulos ordines hec [illegible] referri instructa atque castra movit
[illegible] hircanorum magis ibat. Cyrus cum persis medium tenebat atque equites latera firma-
bant [illegible] ubi illuxit subito adventu hostium pauci assirii magis [illegible] castrorum tumultuanta
[illegible] clamore [illegible] diversa mollicies [illegible] proxime [illegible] constabat
alii equos solvebant alii descendebant alii raptim arma capiebant non nullum [illegible]
[illegible] salvandi [illegible] capiebant [illegible] alii [illegible]
vehiculis [illegible] deponebant arma post [illegible] ad fugam [illegible] Diversa [illegible]
[illegible] erat in [illegible] trepidis [illegible] tamen [illegible] pugnas tendit
[illegible] lydorum rex ea nocte erat enim estivum calorem vitandi [illegible]
ipse [illegible] fugie [illegible] hellespontum [illegible] rex [illegible] ut [illegible]
tum fugientium in se [illegible] ipse [illegible] maturarent fugam capadocum arabum
[illegible] non abisset longius [illegible] ab hircanis [illegible] fugientibus
fugientes [illegible] apud se equites castra hostium [illegible] ad arma [illegible] in
[illegible] iubet [illegible] in castris [illegible] admonens ut arma [illegible]
ad se omnibus [illegible] loco deponi [illegible] Cyri [illegible] Neque [illegible] militibus alii
[illegible] cibo enim potumque venerant deessent dispensatoribus [illegible] in castris [illegible]
[illegible] vocatis ad nosset duorum mensium [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] dupla [illegible] duabus [illegible] militibus [illegible] singulis [illegible] instructorem [illegible]
[illegible] quottidianis epulis [illegible] vellent [illegible] estimatio [illegible]
hos esse [illegible] omnia [illegible] essent [illegible] conduc [illegible]
[illegible] mandata [illegible] Cyrus [illegible] ordinum [illegible]
[illegible] vobis [illegible] prandere [illegible] arbitrio de tempore
[illegible] plus [illegible] prodesset videri [illegible] prandium [illegible]
[illegible] nobis [illegible] adicient [illegible] erga nos benivolenciam et amore ad
bellum prompto. Nam si pugnantes illos nostros [illegible] hostes [illegible] ita parum videbimur
[illegible] ut antequam sit [illegible] quid agant [illegible] victi ne an victores [illegible] turpe ad
modum nobis erit ea [illegible] debiliores nos [illegible] a nobis [illegible] posset reddere [illegible]
[illegible] in laboribus [illegible] ac [illegible] ut [illegible] epulas habeant [illegible]
[illegible] videtur [illegible] nos nunc moneat illorum pudor [illegible]
rectissimum est neque [illegible] neque ebrietatem nos [illegible] non enim [illegible]
[illegible] ad [illegible] ac diligenciam [illegible] castrorum hostes [illegible]
[illegible] nobis [illegible] custodienda [illegible] victum [illegible] advenerit [illegible]
[illegible] tenet [illegible] videtur [illegible] neque

Hec fomes oppressi reddat [illegible] Deo [illegible] multum esse [illegible] facere
parti sint nos pro voluntate possim [illegible] nac
esse ob eamque rem redde eos nobis amicatos [illegible]
Cyaxarem quoque consulendi potestas permitte cum si nobis [illegible] ducend
loco licet et eum libentes hic nolint [illegible] quem [illegible] per tempo
ris dominatus prestabit Si aute vellimque appetere illa atque [illegible]
rebus nobis ac nostris prebebit Et sic [illegible] nos [illegible] adveniens
et veniti ipsa qui quemque ut illa in tempore sive ubi si vinculum aptum presenti tempore esse pro quo
ne magis nostre vite eius condicione potentatis omnibus ondam [illegible] approximabis
quod histaspes nomine absolutum inquid eos in fera omnibus [illegible] aliquem [illegible]
ma sepius possessis tunc invitatas equum venatum difficile neque vero decet ut illa eos impe
gione ad gratiam quam malis quod domari bonis pare consueverint Quibus verbis cum assentirent
omnes Cyrum quemque ex suo ordine eligere quosque ydoneos unos prope consilia [illegible]
ambulans eos qui prompte fecerant alios collaudavit et tardos ac remissos late plectens
servorum more Cum interim super vene medorum quod captivum ex hostibus ducentes [illegible] rebus
omnibus plenos ipsi exercitus aliter tum nobilibus hec primum vivent poti pollicens Sermo
tres cant secunda esse Kame quoque apud [illegible] morios ut militum sentit presidia et pludimi
Dinge seu secundo Asserentes eiusque homines dominare solitos quibus que maxime convent
inopportuna sitis adire namque ad pugnam viros nature tuendi causa sunt carissima Et for
tasse iam ferme veram forsitan et voluptati indulgens Cyaxares conspectu cum tyranno
et medi hic gestis rebus Cyrus paulum et sibi succedit et sunt non certi hostium spolia esse
agent ipse in odio desidet esse vero illi qui adveniente ante [illegible] expositis tuz sita cum
sibi ab duabus mandatum dicebat ad in se [illegible] assirios vocat commovit hic Cyrus
primus ad concionem sic vocatis Neque nos fugit commilitones ait si hic quod nobis victoria potui
primus fuerit potiti tamen multa prestare regis bona tum maxima nobis ipsis pro quibus ea parem
et acqui quod ad modum nos ipsi nostris ea viribus parare vincere tamquam dominis possumus nisi equita
tus nobis suppetat haud sane consisto si cum ipsis adpugnare sed ditius sunt nobis prop
arma quibus cominus constrictis valeamus hostes infugarive fugientes aut insequi aut comprehendere aut
cedere quo possit neque equites neque sagittarios neque iaculatores [illegible] nullos [illegible] et no
bis [illegible] pedites hostium formidabunt nunquam magis [illegible] magis nos illis [illegible] esse posse [illegible]
et quid magnum [illegible] ad illos ita enim fert natura forsitan magis spectat At si pro alio [illegible] equitatu
procul dubio absque [illegible] licebit nosmetipsis capiendis bellum ad hostibus gerere simul tempus
seu moderatius nobiscum aget et si quem abire placuerit invitum esse tunc nos ac [illegible] equitatu
consistis huic quis ut omnino nos assentire decet nisi forsan quis non multum conferri inducet nostrum neq
Alienos equitibus [illegible] bellum [illegible] forsan quod si fieri quod aut et id [illegible]
Considerantibus quod aut quod desit ad adsit nobis ad equitatum pandos [illegible] captivis ex
hostibus permulti pati insuper instructique sunt arma ad equites spectantia tam ad tuendum corpus [illegible]
ba ad hostem feriendum reliquum est ut unos [illegible] ac permulti pretend [illegible] adsint ad id accommo
dati nisi nosmetipsi desideremus dicet fortasse quispiam iste equitandi [illegible] [illegible] ex
neminem enim antea distat [illegible] esse arte fuisse paupertate nos vero viros [illegible] pueros an
unos amores addiscendi quam tradant vires [illegible] usu et doctrina perceptis robustiores ad efficiendum quod dedi
[illegible] facultas preterea nobis addiscendi datur qualis neque pueris ista enim callemus [illegible]
ubi discendum est nobis homines ceteri variis in rebus alii agricultura alio [illegible] quidam non nul
li re familiari occupati a militari disciplina [illegible] in impedimentis nobis [illegible] non solum [illegible] mi
litandi [illegible] dat si [illegible] plura que bellicis in rebus [illegible] difficilia ceteris [illegible] utilitate
afferat nobis [illegible] sacilia [illegible] iocundior est ambulando equi [illegible] pedum usus velociter [illegible]
impiculo quoque pedes subvenit [illegible] aut [illegible] insequi [illegible] quoque [illegible] sit arma equo
vehe [illegible] si quis addubitet ne semper equitandi teneat [illegible] in bello [illegible]
ne equestri pugne neque pedestri utilis fiat posse se ad libitum suum equo [illegible] pedite pugnare
Non enim pedestris dimittis obliviscique nobis inget peritia equitandi [illegible] Crisantes asserenda [illegible]

[illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] posset, ut et futurus sibi eniz hactenus satis esse
[illegible] [illegible] [illegible] obviam ire ad iaculo procul ferire At per vehere equo
posse [illegible] [illegible] [illegible] bestias et primum impetu ad cedendum videri insuper hippo
centauro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] homines et velocitate et viribus videtur se tu meliori quam Centau
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in hominibus [illegible] nunquam [illegible] care ac esse se Centhauri
[illegible] [illegible] [illegible] vestibus relliquus quam homines accomodaret omnes usura ac functurus se pro vosimte
[illegible] [illegible] [illegible] Centhauro superior [illegible] [illegible] sit duorum in oculorum ac audiendi visus quatuor oculo
[illegible] totidem aurium ass[illegible] ac auditu superioritatem in multa enim equos visu a longe hominibus fieri significare
[illegible] [illegible] [illegible] significant audita itaque velle se inter eos qui equos cupiunt ascribi Et ceteri sibi placere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lege quam ass[illegible] statuendum Cyrus ait [illegible] [illegible] quis equos dedis
set videri pedibus iter facere ut veri hippocenthauri estimarentur [illegible] [illegible] [illegible] die esse consen
tiendum. Approbata ab omnibus lex est [illegible] [illegible] [illegible] servat Perse [illegible] enim loco honesto na
[illegible] [illegible] [illegible] pedibus ambulat Et iam meridies [illegible] [illegible] medi equites redeunt equos ser
vos ac liberos [illegible] arma [illegible] [illegible] captivos ducentes Hos primum Cyrus an salvi re
dissent [illegible] [illegible] quid egissent interrogavit [illegible] se progressos longius [illegible] [illegible] in habita
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Respondissent duo maxime [illegible]
[illegible] Cyrus dixit et ut meliores hic essent qui ea possident [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] habitatoribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obstitissent [illegible] absque [illegible]
[illegible] eo maxime victoria consisteret [illegible] arma [illegible] captos hos omnes videri [illegible] [illegible]
[illegible] liberos dimitti [illegible] neque sui custodia esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
neque [illegible] [illegible] [illegible] neque [illegible] [illegible] [illegible] liberi dimittentur [illegible] [illegible] servos
sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bello [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fore [illegible] enim pa
tria desertores [illegible] [illegible] [illegible] se ac liberos dimissos [illegible] [illegible] pace [illegible]
[illegible] armis Comprobata ab omnibus sententia captivis advocatis [illegible] [illegible] parentes arma tra
[illegible] [illegible] ait [illegible] nobis [illegible] est [illegible] relliquo tempore [illegible] [illegible] animum erit [illegible] nobis
accedit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] antea nobis imperabat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut
antea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut antea posse [illegible] sustinere a bello neque nobis neque aliis
[illegible] arma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro nobis pugnandi labor [illegible] ac nobis ad militiam
[illegible] [illegible] arma [illegible] [illegible] arma [illegible] pace absque dolo dabitur [illegible] arma pro hos
tibus habebuntur [illegible] [illegible] benivolo animo nobis opem [illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible] tamquam ser
vus [illegible] [illegible] ac amico nobis erit [illegible] [illegible] eos [illegible] [illegible] [illegible] iussit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eos itaque [illegible] [illegible] ut potius [illegible] quam imperare ceteris
possent [illegible] audientes prostrati ad terram et Cyro gratias egissent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sent [illegible] [illegible] reddit Tum Cyrus medis quam [illegible] cenandi tempus esse dixisset paratam
[illegible] absque omnibus pro [illegible] copia [illegible] medie te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
se iussit mitti epulas et vinum [illegible] apud se [illegible] essent afferri noluit [illegible] ac tabernacula
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imperat [illegible] [illegible] [illegible] comedi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnibus
[illegible] [illegible] parata erat [illegible] qui [illegible] tabernaculo essent [illegible] [illegible] assumpsit [illegible] [illegible] [illegible]
arma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essent [illegible] ab ipsis ut in tuto esse [illegible]
[illegible] medi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cenare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] positum est
[illegible] ut mandatum erat [illegible] [illegible] [illegible] epulas ac vinum prohibuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] probare [illegible] potum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco ut [illegible] [illegible] castra [illegible] [illegible] fortim
[illegible] [illegible] [illegible] multa [illegible] deprehensi [illegible] [illegible] [illegible] fugic[illegible] ceperant [illegible]
[illegible] capite [illegible] sunt [illegible] [illegible] ne [illegible] [illegible] noctu deambularet [illegible]
[illegible] [illegible] persis medi cibo ac potu repleti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] At vero Cyaxares medorum rex [illegible] [illegible] eo in tentorio [illegible] veluti [illegible] se
[illegible] potavit ad ebrietatem estimabat enim auditu [illegible] [illegible] strepitu et clamore medos
omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in castris Ac [illegible] [illegible] medorum [illegible] [illegible] ut sit absentibus
dominis [illegible] [illegible] castris vinum et epulas cepisset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] die [illegible] qui ad se venirent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tas
[illegible] Insuper [illegible] equitibus [illegible] admodum [illegible] [illegible] [illegible] medis [illegible] [illegible]

329

Cyaxares postero igitur die [illegible] ... animi atque ... medos qui cum Cyro abierant transmisit se putasse ... perisse Regem medorum ita ... Hyrcanos ut se solum ... medos velit an nolit Cyrus ... ad se venire ... in loco aut Cyrum ... medos reperiat audisse enim Hyrcanos ... ab Assyriis defecisse venisse ad Cyrum ... duobus ad hostes ... cum omnibus ... auditis multo magis ... fuisse sunt ... se ab eo ... Tele ... ad medos ... sui desertores ne ... atque ... commota ... redissent ... auditis ... minis ... loquens ... celeriter ... cum ... expositis ... se quod Cyrum una cum reliquis non fuisse ... Progredientes ... ad ... sent eadem die non prius ... Assyrios ... forte fugientes ... tos ... habuerunt Media nocte ... cum ... venisset Reliqua ... enim mandaret Cyrus ... magis eligi ... pro victoria ... cat ... vocatis optimatibus ... multo ... ea ... cum pauci ... Parta vero ... rursus fient aliena eorum tutela ... quibusdam e nostris ... multo ... beatiores ... ex ... quod in statu ... doceat ... nobis ... mitti ... eorum ... desunt ... sibi esse amicos ... hostibus ... pre ... tempus ... mutte ... ad cultum deorum ... ad ... utilitate ... quidem deorum ... inspicient ... ab eo agentes ... postulaverit ... cuidone ... vocatis ad se medis ... a Cyaxare ... in medos exposuit ... omnes eos ... Cyro multo ... illi mandata audit silentium ... ne ... an ... non ... At vero Cyrus ... inquit ... nos medi ... cor Cyaxare ... hostes esse permittos quod ... solutem ... ex ... Sed cum plures ... omnes ... fugatos ac fugatos ... dubio ... hostes ... haud ... nobis pro illius ... late ... Regem nos illos multo ... pertis ... abeo postulasset ... posse ... Nos ... tempus ... Tu ... Hyrcanos ... manda ... arma ... in ... venisset ... Cyrus ... ille ... amicitiam ... parvisse ... itaque ... Assyrios Hyrcanos ... itaque ... re consulendi ... macte ... patri ... audisse ... a Cyaxare vocatos ... adventu ... copiis bellum ... agere ... liberos ... mareat ... dandi illi tabernaculum ... essent ... annos ... illi quod ... mallet ... Cyro ... tabernaculum ... et ... accepto a Cyro ... ad Cyaxarem ... petentibus ... Erat autem epistole ... Cyrus Cyaxari salutem Nos te neque ... hostes superat ab amicis deserit ... neque te reliquisse ... qui longius ... hostes ... sua ... Adice queso qualis ... tandem ... in ... potui ... Tu vero ... quidem ... milites voluntarios ... hostes ... Nec me ... oblitum ille ... me ... gratias ... tamen ... esse ... tui ...

Nouo [illegible] [illegible] Vemat to notes ubi parcdunt, cst iunitt T
cavne [illegible] [illegible] cas qui [illegible] nobis ne q gra adiu deag neqz
[illegible] [illegible] mis ut te se [illegible] pbs inuis Nos redibing
[illegible] [illegible] qd quez [illegible] vtilit vale reddita cpli mq
[illegible] [illegible] assead ea te cu inti deatf littis mandat Vadi mau
[illegible] [illegible] Inter cu centy omnis se anmidess quid ex hyrcg dloade,
quos arma q attule arma vt pu) mst q ipsi essent gdusta q q ad aliud statuet s
uan iussi Cio pfectis militu cu hyrcano p vocatis ducib q haud eis debe mrp videl
dixe q ad se gremet seruul mea em esst apt cos noua ne ducim suu ordine tedar
ta mg to mud labor pbe sorhent z eo quid plures captat ex hoste pecunia ee
e sunt viros z mulsos vm nesire scq se quid ad quempia spectaret Reliqua aus seruq
esst nosse q fiebat vt pauci suu officiu exequerent ad omis quid ad se agend esset
subtraerent id ne dempto acadet esse ea omia distribuenda Cui ergo thabnacu
lu exemisset quicatu vestib serui absqz mags militi referto fuit cas tamqz doc
tricas reip ei aiaz pmissaz q vo hi rebus maud sortes huic supplementu ex hys ess
essent ita enim q pro cons mo hostes habuisse se addunp Declatis adse insuper tu
vestib tu catos prbrpu pecuniar lombs ingis talenta q singati aud direnit z preores
mendand singlis ait vt ad cos deferre pecunia omis dca ne pa enis ad ela
ea duplu eqti pediti simpx stipendiu neq tuqz decess dad iussid vt aut vsui ne
cessaria emedi facultas omib esst vt veralud in castris sa ad quod liber adity foret
mercatoribs pmissa cuqz emedi vendendiqz licen iudia madet hyrcam vo et medi
abiuebat absqz Cyro suis qz pdam se diuisus Ad Cyrud p idita se reb hr mup ut
an omia qu omi mi qs sunt agenda labore militu comodi pars piques Saltame
q mi sunt distribuenda tu fide esse nobis seruata nos ea anobis sume diligentiu
re diuisa indicabimq Et simul centes acia sq in quez vtilite conferre debimet eu
equos capturas etiam adduci impeass i vtiles illas absqz sessoribs esse dixit q potiq
labore aliaz q pbitudes ey p dare ali alys et labore illis aninit inuin z addim vnco
pmitte se cos d vni q ut vellent vm si inperet persest thre impicsis ad meto hortari
vt eis equos pberet Nuc em ait ea absqz nobis aliquod discrimen aditis times admo
neq nobis gtingat adup sz pudor pluque subit e nos equi substitutos vobis ante
ho ad ee no posse Cum s deabimt nobiscu una cuy z vel eqstri prelio l pedestri pro
vt aptiores nos cesebits subpdiu nobs fem q Illi neq vos p ee direct quy eqs
tribuent Neqz p essent postea qz ita iuperet illos se posse pfere Hic itaqz bellici
q volute vti Cyrus sumpsit eqs sed eos ptni iussit sz prim legenda ee amagis q
dixit sufficien Deinde gro q sub ide tu mlies ea se lenda dimissent eq quid ptea
aliud vides Medos insu se sponte pauci pluques pde ne quossetui esse volui z
amedis qz hyrcanis q instinhs sua appetivissent amicicia q bene reb q suis provisu
existimarent debitu honor e hyty Gygram qz minio z thr q cu ea venisset reb om
pociou tribuenda censuit z simul eos distribuem pde adsidendos q singla adse gsta Gygrau
posset referre Perse satis sibi vide ait si qua sup essent gcedi No enim in delicys se aut vo
lupte educatos sz mor patrio vt forsan dise eis pberet si lautio z ille mesa apponere que
admo z risus qz putabat eos ad psas prim equs insidetes z adbui eaid deadetes videret Il
li no absqz risu ad e tes paendas pfecti sit Cyrus vocatis pseis duabs iussit stratos eqs ad iny
tus sume Inq ordines forte sinlis eq tribu dixit q p quis ipsa medo hyrcani Cacer Libie
Bactriani grecy siue quis alu In Assirio dmors arabum qz casau) mrity sinet inputs ad
dire phas ee multi voce pconio audita vene Alacres ex his pstancias forma electos pro
miciat libicos arma terta q ops essent polliciti ac cu scutu z leuis esis vncq qz slau
ti psis ppsatos dad iussa madatuqz vt ceteres facere p illos q thorac z hastez ferebat eqs
velsi placuit ipe fq eqm ascadit eptiabs qq eq forte obveneant au q it pedites) ordines ducere
sufferti ehys zacts assitis quid Bobnas nomine vir longeuus ipse eques eqz eo doestiq

equitatus instructos armis suis venit [illegible] cat arma [illegible] armis [illegible]
iusserunt arma que ad reliquias remanerent At [illegible] voluisset
lictis ceteris ipse ad eum deductus est cuius [illegible] Assiriorum
oppidum habens munitissimum et latos fines equites [illegible] dum
vixit auxilium tuli fiducia ad illo amicicia iusticia postea vero [illegible] implio
occubuit filius ac rege potitus hostis infestus est michi ad te supplex venio [illegible] dedo et si
ne tue et belli socius futurus te simul que in filium adopto oras atque obsecro ut aliter michi
sis filii nescius orbus quippe sum prole mascula Nam quem michi unicum adolescentem erat sed egregi
ris mee spes senectutis me amabat me velut patrem felicem ac fortunatum credens hic nequam tir
nattis abstulit Cum enim eum rex pater ad se adolescentem vocasset ut qui ei natam uxorem spopondisset
Ego filium ire iussi letus admodum paulo quam clarior tamquam regiam prolem uxorem filii visurus At rex
iste vocato ad venationem adolescente indignatus cum illum venari optime ut qui esset equitandi arte super
or Itaque visum obviam feram cum ambo iaculis appetissent regem ictus fefellit filius vero sensit ege
is minor rex sentiens invidiam dissimulavit Cum postea leo abiret ille rex iterum frustra mente ad mi
ssus iaculatus est Et cum de letus subderet bis ac iaculum iacerit utroque ictu fera prostrata ac
nefarius ille ac scelestus impotens animi neque ultra invidiam continens lancea a proximo abstra
abrepta sui filii pectus transfodit Et mihi mortuum pro sponso cetuli sepelivi quem pubem iam eta
te puerum optimum sane ac carissimum michi Ille tamquam in sito hoste neque penituit scelestus ne
que aliquando retributione sceleris tamquam sui detestatus re [illegible] hac mea doluit calamitate itaque dum vi
it ipse numquam a dte rapno [illegible] pro me obtulisset beneficia venissem si postea quam regnum ad fili
um homicidam pervenit Neque illum ex equo cum possem aspicere neque ille me sibi novit enim quo
sit mens in se animus quamquam iniquum putaret sit enim quam splendide laute quam hactenus vixerim quo
modo nunc ne suum scelus calamitate luctu quam meam senectute filiam probatam orbatam afficerit Si me
igitur suscipis et si ulcionis pro te bellum reddens iuvenescere michi videbor neque in rotunda vita eri
cit Neque mors molesta Cirus sapienter locutum gratie quam in amicum recipere ultorem filii sui et dixit
Petunt scire se velle an oppidum quam arma cetera que abeo possessa suo arbitrio permittet quam re sum
bello iuvaret Ille oppidum et sua reliqua imperio et patriam tributum quod alii dedit se pensurum bel
li cum omnibus suis copiis presidia laturus tradit Esse autem sibi adultam filiam prestanti forma quam de spo
nde credidit ei quem nunc regnaret At eam multo fletu causa patrem ne filii parricide uxor daretur se Cy
rum rogare ut filie fortune benivolentia consulet Cirus fidei dextram testes dare fecit illi atque ami
pe diis testibus dixit Tum discede cum armis permittit petens quod ad sua pateret vie Ille
biduum ferme iter eum diceret duce itineris pereus Cyrum relicto abiit Ceterum [illegible] tabernaculum medi tra
dentes quam a magis medorum et deorum cantu selecte Cum sicientes Cyro tabernaculum pulcherrimum sub
sidenter quam omnium quam in Asia forent mulieres pulcherrimam duas musicas exquisite artis psaltrias alte
rum tabernaculum deputarent Ceterum vero omnibus opulentum quam in exercitu fuerunt hircanis
etc et mittio quam veneat a Ciaxare sua pro atributa Que sunt sunt tabernacula Cyro Cyro
danda persis concessa peacue quam obtinuit simul et diligentem meritissime fultum est Ille vero quam Ciaxari
data erant per domesticos asservari iussit quo tradita Cyrus persis quam essent concessi mea
de quam oblectabatur instituis testium firma eum voluptate psaltriam se iam audisse quam alia filia do
ne daretur nam imitatur quam conferret domini [domi] legem Cirus libentius se dare quam ille sumet aiunt Cas
pe demum medo a patria noto sibi puericia nunc et scolam obi ab Asi Astiage data abiens
donat et tabernaculum mulier erat autem abradate susiorum regis uxor Panthea que ad eum
posset dedit Ille dum Assiriorum castra capere abeat ad bactrianorum Regem missus ab Assirio
missus Abradatas Asperius mulierem Cyrum cum sciret inscriptam Neque inquam respondit
tu alter quid cum tibi electus ait tabernaculum constitui matrona et postquam aspectum novimus sedente ve
te humili consumpsimus plurime circumstabant ancille Cum ac singulatim ad dominam in noscendam ab inspi
cere subito visum esse prius in ab aiunt se differre quamvis sedet stercta veste in mesticie terram in
tuens Postea vero quam assurgere iussa esset et alias ob consuevisse illum magnitudine primum pulcritu
dine tamen cum modestia et pudore quamvis aperta induta veste effluebat abortis aut lacrime praeter
adperdes ipsius amantes At tum senior ex nobis cum hortare bono esse aio vera quamvis egregiam
hominem suum virum audissem tamen alii se neque [illegible] ut forte neque consilio inferiorem cleram sit te vixit ad
miraretur omnis Tum ipsa ubi mota mulier a summo pectore veste scindens in maximum fletum effu

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mulieris [illegible] [illegible] pectore ac
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natam inter mortales
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videnda dixit [illegible] Cirus nullo pacto siquidem tali forma
esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adolescentulus [illegible] audita tamen forma eam videre appetet
Cirus [illegible] [illegible] [illegible] se dixit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adesse [illegible] fecisse quam expediret
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spectaculo intento [illegible] in agendis ac negligentior evaderet [illegible]
An amor sit voluntarius — [illegible] adolescens Cyre [illegible] [illegible] ulla pulcritudine estimaret volente atque invitum posse
ad [illegible] compelli [illegible] [illegible] ita natura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nam ignem omnia eque urere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero plura quaedam amare quaedam secus et aliud alio modo re enim voluntariam
Amor res voluntaria est — esse amare tum quis quod sibi libeat amet Non enim a fratre sororem neque a patre filiam [illegible] lege et legibus
eiusmodi [illegible] [illegible] [illegible] amare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potius quam abstinet Non e
[illegible] neque [illegible] [illegible] [illegible] hieme neque estate calefieri [illegible] [illegible] persuaderi lege hominibus pos
[illegible] [illegible] enim subiecti nos eiusmodi passionibus [illegible] [illegible] amorem spontaneum esse et quod quisque appet
ac [illegible] [illegible] quod aliud ab eo diligi Cirus [illegible] voluntarium amorem esse etiam pro voluntate de
Sed quod amor non sit voluntarius — poni posse asseruit [illegible] [illegible] se plures ob amorem flentes [illegible] amare [illegible] [illegible] [illegible]
amorem [illegible] detestarentur [illegible] [illegible] plura [illegible] [illegible] [illegible] orantes [illegible] ut ab amore
tamquam [illegible] morbo [illegible] Neque valuisse eos dissolvi vinculis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ferrea essent [illegible] seipsos [illegible] amarent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Neque [illegible] [illegible] [illegible] mala ut effugerent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effugere prohibebat hoc adoles
[illegible] amare ac imbecillioris animi viros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] optarent mortem et cum
[illegible] [illegible] vie [illegible] [illegible] non audent tamen mori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] neque ab
eius [illegible] ac [illegible] fures ac raptores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eodem modo
pulcritudine [illegible] [illegible] ad amandum [illegible] [illegible] [illegible] appetenda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] malorum esse Postea referri omnem in amorem [illegible] Nam viros bonos aurum equos [illegible]
[illegible] forma [illegible] concupiscere [illegible] [illegible] neque ab honesto declinet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] se [illegible] mulieris pulcerrime visu [illegible] et cetera Ciro et equitare [illegible] [illegible] [illegible]
impeditum Cirus [illegible] forsan [illegible] [illegible] a [illegible] discessisse ait [illegible] [illegible] amor posset [illegible]
Non enim ignem quidem tangeret [illegible] [illegible] Neque ligna [illegible] subito flammam [illegible] [illegible] liber
[illegible] Nam ab igne [illegible] [illegible] [illegible] pulcritudine [illegible] [illegible] [illegible] astantes [illegible] ille sibi se
[illegible] amoris [illegible] Nam [illegible] [illegible] ab ea deflecterit oculos [illegible] [illegible] aliquid
ut se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ciri Adolescente ut dixit [illegible] custodiret muli
[illegible] provideretque ne aliquid ei deesset Nam in tempore fortassis erit utilis [illegible] [illegible] muli
[illegible] [illegible] adolescens [illegible] [illegible] formam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contemplatorem [illegible] [illegible]
[illegible] illi gratam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mulierem ut [illegible] [illegible] ancillas [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essent [illegible] [illegible] morbum [illegible] [illegible] ageret
[illegible] mulieris Neque id fortassis [illegible] [illegible] vehementer [illegible] Cirus at [illegible] [illegible] [illegible]
medos [illegible] [illegible] haud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equidem medi nostri omnes
ad [illegible] neque [illegible] [illegible] me ad [illegible] [illegible] Neque [illegible] [illegible] id acceptum [illegible]
[illegible] mei [illegible] atque honorem [illegible] agere et labores ac belli [illegible] meam voluisse [illegible] [illegible]
nobis gratias habeo quod possimus [illegible] [illegible] reddendi [illegible] [illegible] [illegible] Neque [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] esse aut non [illegible] non reddere [illegible] [illegible] referenti [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] me ita [illegible] ut [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] meum [illegible] absit ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pareat [illegible] velint Ego quod me deceat faciam [illegible] agere conabor ut nos me ob [illegible]
ne laudare possitis [illegible] [illegible] [illegible] neque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dedi fidem
violata [illegible] [illegible] [illegible] patiar Gobrias [illegible] [illegible] se [illegible] castella [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mee
potestati [illegible] ita [illegible] a nobis ut haud [illegible] peniteat nostrarum [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] palam [illegible] nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abesse ob
[illegible] nobis [illegible] [illegible] ita [illegible] fiet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] palam [illegible] sententiam exprimite [illegible]
se [illegible] Ciri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ait Cirus [illegible] [illegible] [illegible] apud [illegible] esse ut [illegible]

xviii Patent sponte unique quoque [illegible] [illegible] ad eum [illegible]
paredi regibus esset amor ita et [illegible] [illegible] Nec [illegible] [illegible]
redderet medos omnes iuvenes [illegible] ac senes [illegible] [illegible]
retro secum reduceret Postea vero cum medis auxilium tulisset [illegible] [illegible] vero ultro
ad bellum euntes sua voluntate secutos [illegible] te [illegible] [illegible] impetu
spei ac fiducie plenos quod sine eis domum redire formidaverint [illegible] [illegible]
se quippe quod ad bellum sit numquam cum suis a Cyro abiturus Post eum Tigranes loquitur Non mireris
Cyre aiunt silentium meum Nam ex tuo nempe pendet animus Non quid ipse velit sed quid tu iusseris
faciturus Hyrcanorum deinceps dux estimare se aiunt domum aliquem si abierint inde medos
non sinere et beatos fieri ac felices Nam si [illegible] consilio agant [illegible] [illegible] victis hostibus ac fugatis
bellum deserere aut ultro arma porrigentibus [illegible] Quoniam non recipere se sua quam dantes tali [illegible]
imperatore que per deos omnes iurare audeat plus dereliis et fortitudini sint atque opulentiores quam [illegible]
esse solitum Hec dicta cum essent ut medi omnes liberi de se arbitrio sive ducere an reducere mallent
Cyro permiserunt Quibus collaudatis oravit deos eos sibi dari victoriam ut bona de se meritis referre
premia militibus possit Tum et aliis qui custodes corporis sumere iussit Persis tum peditibus tum equiti-
bus tabernacula [illegible] [illegible] horum equorum quam et aliarum rerum usui esset [illegible] [illegible] [illegible] ad id
statuit quod milites omni prorsus belli labore essent liberi demandavit Consumpto tum [illegible] [illegible]
die Gobrias [illegible] [illegible] castra Cyrus movit ipse vero [illegible] [illegible] ad duo milia [illegible] [illegible]
[illegible] vehebantur equis totum tum hi pedites eorum scuta ac [illegible] ferentes proferti milites
[illegible] [illegible] in ordine sequebantur Edictum vero Cyri iussit [illegible] [illegible] [illegible] essent [illegible]
ante [illegible] ne a lateribus [illegible] [illegible] deprehensi sunt morte mulctare Postridie vero in agros Go-
brie [illegible] [illegible] pervenisset conspexere [illegible] munitissimum [illegible] [illegible] quod ad defensionem
[illegible] [illegible] enim [illegible] generis [illegible] [illegible] loca tuta sub [illegible] [illegible] deducta Advenientem Cy-
rum rogat Gobrias [illegible] [illegible] [illegible] ad eum adducit patet [illegible] vero fidos [illegible]
[illegible] [illegible] oppidi [illegible] [illegible] videndi [illegible] [illegible] oppidum possit capi ad omnia lustra-
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] posset [illegible] [illegible] oppidum [illegible] [illegible] esse in eo [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] populo suffectura esse videretur Hec admirante Cyro Gobrias [illegible] oppidum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] boves capras oves reliquaque cetera [illegible] [illegible] esset
ferentes [illegible] ex oppido educit [illegible] [illegible] [illegible] Cyrus ingredere [illegible] [illegible] tum speculatoribus
tum custodibus corporis oppidum intrat apertisque valvis amicos omnes ac duces [illegible] [illegible]
Reposita erant [illegible] [illegible] aurei [illegible] omnis generis tum [illegible] tum argentea vasa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] filia [illegible] ac magnitudine admi-
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lugere [illegible] [illegible] [illegible] Cyro [illegible] se done [illegible] filie
[illegible] illi [illegible] [illegible] orare [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] ultor ad ea Cyrus postquam fide haud dubia
erga se [illegible] pollicetur [illegible] [illegible] obtulisset Abiero se pena sceleris ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] se [illegible] filie in dote trade [illegible] [illegible] [illegible] donasset [illegible] [illegible] neque babilone [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Neque [illegible] orbe [illegible] [illegible] Gobrias de filia [illegible] suspicatus [illegible]
id [illegible] [illegible] foret donum [illegible] multos fuisse ait iustos pios [illegible] [illegible] neque impie quid neque
[illegible] [illegible] Neque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] experimento admor-
te [illegible] ignotum latuisse Gobria vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac fortunas omnes
sue fidei credo palam gentibus fecisse omnibus neque impium se in hospite neque [illegible] cupidi-
[illegible] neque in servande fide [illegible] extitisse quibus ex rebus laudem ab omnibus [illegible] ab se ait [illegible]
[illegible] [illegible] Itaque numquam tanti se beneficii oblitum [illegible] [illegible] [illegible] filie vero [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iubet Nam multos [illegible] amicos sibi quibus pro [illegible] locum posset [illegible] [illegible] illis [illegible]
abstulerit pecunias habet non se [illegible] [illegible] [illegible] illud velle [illegible] [illegible] quosque [illegible] [illegible] [illegible]
plurimi eorum estimaverint [illegible] aut dari ab diis sibi [illegible] [illegible] sua [illegible] se fideles [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Nam [illegible] eos ac gloriam Gobrie [illegible] [illegible] operibus preferre [illegible] [illegible] [illegible]
ridens [illegible] [illegible] aliquem [illegible] adoptare non esse opus nomina absque [illegible] Cyrus ac [illegible]
ad illos [illegible] [illegible] fore ut eos [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum copiis abiit [illegible] [illegible] [illegible] Gobria ut secum cenaret [illegible] Cyrus eo ad se [illegible] tenuit in castris
[illegible] vero in [illegible] a Gobria [illegible] [illegible] an suis putaret plus [illegible] vestibus et ille suos lege
pretulit Nam deos ad celo ac terra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multo esse illos sua ampliores [illegible] quoque [illegible]

[illegible] ... no ... [illegible] ex his que motes campiq(ue) p(re)bent
illis [illegible] ... p(ro)mpto et [illegible] alio milites eos ex victos genera
[illegible] ... eum disciplina instituto persa neque cuius rei dispositio obstu
[illegible] ... ab officio impedi[illegible] sed velut equitandi periti equos et necti
[illegible] ... prudentia ... posset Alienam enim expulsio a(n)t
[illegible] ... colloqui q(ue) conditio assensi ita sunt duces ut leda eo
... vobis nec ... parentes ... ut omnia ducet ... ab omni maxime ... abstinet nil
agit quod invicem ... sit. Ad Gobrias cum admiratus eos quod in ... esse ... exq(ue)
quod parere pro se velle ... appetere sed suaviter ... omnibus ... belli potius
... sua opera atque ... reddi. Recessisset autem Cyro fecit ... haud minus se plus
... auri quam ... Assyrios qui pauciores ... essent possidere quam persas. Nam Assyrii
quid ac ... potissime ... in esse. Eum postridie ad se redire Cyrus ... certa
... iussit ut ... inspiceret copias ... patria quod sua ab hostili ... d(iu)
... Cyrus ut prudentem decet imperatorem ...
... cogitandum ... hostium vires debilitari ... augeri posset ... Itaque
Hircanos ... duce Gobria qui ad se vocatus ab his ... putabat neque
ullo pacto ... consilio ... esse ... in bello ... Nam enim ... il
... meditandum ... superaret Assyriorum ... sibi enim ... aliam esse
loca ad que tuto confugere eos at si superiori Assyrii bello esse ... possidere ... ar
bitrio suum illud preterea non esse ... hoste odio sui ... medorum ei ... obesse at
eos ... Assyriorum odisse ... sibi ... ultro ... Ad ... ambo ... sibi
videri ... res prospere ... Interrogante Cyro numquid ... eos so
los haberet hostes Assyrius ... inquit Hircanos Cadusios gentem ... ac prevalidam ...
... illis ei finitimam que multum ... malum conatos et illos ... rede se
ambas eas nationes ... possent ... Assyrii ...
Assyrii ... medi ... illos ... Petebat insuper Gobriam Cyrus
... Assyriis ... adolescens ... esse superba ... ille ... Respondit ne
... in se tantum ... alios ... fuisse crudelem ... plebeios atque ... homines ...
... debachatum furor ... esset ... potestatem filio ... compati ...
pudet ... eas ut ... obtrectare ... adolescentis ... laudasset addens be
atum ... viris ... ac tegere ... esse ait ... ab eo ... probri ... eunuchi
... eunuchum successisse ... morte ... ex ... ad ... tanta ... ab ...
destitui ... difficile eo ... per ipsam Babiloniam esset transeundum ... posse diffici
... copias ... posse copias que ab ea ... Cyri ... Cum pauci
... antea equites pedites ... ex fama ... ab eis ... bello fu
issent. Affirmabat Cyri copias ... admodum paucas esse. Itaque videri sibi ...
... laudat Gobrie consilium Cyrus ... tuto ... sibi videri ...
... ad ipsam Babiloniam robur ... belli caput ... tot copie convenit ... animum
... ceperit ... fidem ... ac sua vi se adversus bellum gesturas ...
... ac ... sensenit ... ab eorum ... existimabat ...
... in ... temporis metu ... ad
... eos magis animos quam vires ... ultro illis obviam ...
... se suorum ... acceptam a nobilibus ... ad ...
... victorie ... nostre ... fuge ... debet ... homines ... plurium
... fiducia ... clades ... in bello fieri ... plures
... ob ... hostium metum ... omnia trahente ...
... testes ... ceteris
... in rebus adversis solet admodum ... magni ... multi ...
... neque verba ... Neque ... vires posse ... illi ... melior ... ex
... putare se graviori ... illud ... ait
... bellantium victoriam ... haud ... esse ... dubio esset ...

Et audacia militum ut antea [illegible] in bello victoria [illegible] debere se [illegible] fu
turos multo enim plures [illegible] — in margin: [illegible] ac pericla [illegible] ut meliores [illegible] animo
hostes multo esse pauciores quam [illegible] multo [illegible] vo[illegible]
plures quam tu [illegible] victoria [illegible] [illegible] haud
quaquam contemnendum robur [illegible] victoria [illegible] [illegible] au
dentiores suos [illegible] ut [illegible] babiloniam versus ducat [illegible]
Duduo Gobrie fines transgressus [illegible] agros [illegible] retentis [illegible] equi
tibus cum peditibus quos visum fuit ceteros equites [illegible] misit [illegible] armatos [illegible] omnibus
perciti cosque [illegible] capta ad se adduci Persas quidem [illegible] precepit [illegible] re
dibant quidam ab equis delapsi quidam [illegible] que [illegible] omnis [illegible] hora
[illegible] medorum hircanorumque ducibus ac optimatibus [illegible] Gobrias omnes
hospitio excepit ac opulente [illegible] diis [illegible] sacrificanda [illegible] contenti satis esse
videbuntur Reliqua Gobrie [illegible] optimum [illegible] [illegible] nobis [illegible] ac data [illegible] fa
cultas erga eos [illegible] gratos ac [illegible] ad omnes [illegible] ac [illegible]
quod [illegible] protulisset [illegible] omnino [illegible] Cyrus [illegible] ad [illegible] eos
ad Gobrias [illegible] neque [illegible] neque [illegible] liberet [illegible] eo
pacto [illegible] illud maxime [illegible] absque [illegible] posse [illegible] et liberales [illegible]
que ad deos pertinent sacerdotibus [illegible] erat [illegible] illius Gobrie [illegible]
instructa [illegible] ac [illegible] Babiloniam pergit [illegible] castris [illegible]
[illegible] Gobrias Cyrum [illegible] pro [illegible] ad singulare certamen provocaret pa
[illegible] illo [illegible] [illegible] agere [illegible] victoria [illegible] esse
futura Gobrias hostium castris [illegible] ad tuto potest [illegible] Cyri [illegible]
Responsum [illegible] non [illegible] filium [illegible] omni di
[illegible] pugnare [illegible] Post [illegible] sibi ad [illegible] omnia [illegible]
[illegible] Gobrias [illegible] ab eo [illegible] ab [illegible] [illegible] non enim [illegible]
[illegible] Inde [illegible] movit ab eo loco castra
Cyrus cum Gobria pergit [illegible] eunuchum illum pro ut [illegible] odio [illegible]
[illegible] multa enim ambos [illegible] collocutos [illegible]
[illegible] tempus optimum [illegible] convenire eunuchum [illegible] appetet
[illegible] in [illegible] ut [illegible] latere [illegible] neque enim posse [illegible] magis prodesse [illegible] bello [illegible]
se hoste [illegible] neque magis [illegible] hostem quam [illegible] putaret [illegible] magno eunucho [illegible]
[illegible] ut [illegible] equo efficeret malo [illegible] quo [illegible] fieret [illegible] fore [illegible] opus
[illegible] hircanorum [illegible] quam finibus [illegible] illius [illegible] [illegible] esse [illegible] eo ex
[illegible] sui [illegible] eunuchum [illegible] hostium adventum [illegible] ut par esse
opidum [illegible] utrumque capi [illegible] ex composito ad hostes [illegible]
[illegible] essent ab [illegible] adventare [illegible] Cyrum ut in opido po
[illegible] ut absque prodicionis [illegible] eunuchus [illegible] finxisset aux
ilium [illegible] offerat [illegible] equitibus [illegible] ad tutelam opidi [illegible] eo pacto [illegible]
[illegible] Cyrus Gobrias [illegible] eunucho [illegible] fidem [illegible]
[illegible] esse [illegible] ad eunuchum ad [illegible] amice [illegible] [illegible]
[illegible] omnia [illegible] eo [illegible] refert [illegible] hostilem [illegible]
[illegible] obsistit [illegible] Gadatas [illegible] quos Cyrus [illegible] fugere
di locum dedit [illegible] retentos [illegible] abhinc magno [illegible]
[illegible] adventare hostes noctu ad opidum pergit [illegible] captivis [illegible] in opido
[illegible] suis omnique ad defensionem [illegible] summa vi paravit [illegible] appropinquante [illegible]
[illegible] adiutoribus [illegible] captivis [illegible] opido potitur [illegible] positoque presidio ad Cyrum
venit [illegible] adolevisset ac saluere iussisset sua [illegible] opera et salute [illegible]
[illegible] se accepisse Cyrus [illegible] magis [illegible] a se [illegible] [illegible] acolas [illegible]
suam [illegible] essent [illegible] amiciciam acceptas [illegible] se in [illegible] filius [illegible]
[illegible] abstulisse [illegible] Nam [illegible] opera amiciciam [illegible] sua [illegible] fa
cultas [illegible] neque filius neque [illegible] nepotibus se [illegible] fore Sequitur [illegible] lib

Explicit liber tertius. Incipit Quartus liber Xenofontis. Inter

[illegible] nec auditis que acta erant hircanos ad mo-

[illegible]ctos ad Cyrum venit dextra que eius quam ei tradere ap-

[illegible] clementi bono [illegible] Cyrus amice ait quod effecisti ut max-

imas vobis dicet gratias quod opere in suam amiciciam venisti Tum

Cyrus in eas. Cyrus cum gratia dextram esset amplexus dixit se il-

li quod vite comisisset ille cum cadusiis Sacisque et reliquis Hir-

canis ea re communicanda imperasset ut quam consilio publica quam

utilite quod ea que gubernare assentiente Cyro vocati omnes sunt decretumque ut ad

communem omnium optimum quod et fortius impugnarent et hostibus excidio esset. Postridie hiis peractis

sua sponte plurimi promptique maxime Sacarum Cadusiorum Hircanorumque exercitus instat ultro ad

Cyrum convenire Cadusii ad iaculis pedites ad milia viginti equites quatuor milia hiis accesse-

re Sace sagittarii ad x milia peditum equitum milia duo Hircanorum peditum maiorem quanto qua-

m potuit Cyrus profecta equitum magnus numerus expletus Nam antea duo milia residerant

Cum ad hunc Cadusii Saceque Assiriis hostes essent relicti Sub id tempus quo circa oppidi cura

Cyrus intenta esset erant Assirii finitimas oras molestes plurimum cum domibus Cyro sese de-

di[illegible] pium timore vicinorum tulere arma Hinc Gadatas Cyro ad se quosdam venisse ait

qui dicerent Assiriorum regem audita oppidi defectione quod se indignum ad vestandos agros et iter pa-

re se oppidum vero alia commisisset si permitteret Cyrus defensurum id suum iter abesse estimaret ibi

ibi se assiduum opturum Imperaret iter cum quod promitteret hostes Cyrus imperasset polliciturque postridie se cum

omnibus copiis moturum castra Gadatam duce Cyrum ingente exercitum ducere neque potes ce-

pauciorebus quam sex aut septem diebus in sua patriam transcendere abire in otius iussit Nam ipse cum

primum posset assequeretur cum sociorum consiliis Nam cum plures convenerant necessarius Satis Gadata

[illegible] inquit ea et quidam nullo modo meito egisse quod nobis omnibus sua laude at primo vide-

re dimigat fecit Assiriorum regem ad opprimendum eum exercitu iere tum et precam ab eo civitas defe-

cit tum forte estimatis si ad nos defecisset [illegible] mitos insidie iam maiores a nobis obpugnari

fore ut merito ab eo omnes deficiant Iustum quippe est graciam referre beneficium nobis si quam plurimum in [illegible]

ait estimacie magno homines nos et hostes bello et amicos beneficiis superare posse qua ducti

opinione plures appetent amicitiam magis inimicitiam timebunt Si vero in Gadate periculis a nobis vinc-

si fuerimus a negligentes quibus persuadebimus ceteris ut nobiscum sentiant qua laude dig-

ni erimus qua immortalitate quam in mum aspice potuit per tot homines vincere et quod optime de nobis me-

ritum est desertum in presidio tali presertim tempore paciamur Cyrus assensi verbis omnes Sobitam magis

petitum tubis et vehendis impedimentis praesent Cyrus Gadatam verbis cum expeditis equitibus prosi

qui peteret singulis tribuni cibaria ferre iussit Nam et paucora ferret eo fuam et labor supe-

rat usuros Agmen singulis ducibus nomine appellatus in hoc maxime modo aditer constituit Cri-

santhas cum gravis armature militibus preire noluit Omnibus ordinum prefectis in fronte constitutis

Deinde omnes similes una sequi. Nam Iaudi via [illegible] tuciusque confertosque separatim profectos

Ait precedere vero gravis armaturam eo faciebat est visum quod facilius ceteri sequerentur Nam ple-

rumque armature milites nocturni anteirent faciale agmen dividi ac dissipare dissipari posse Ar-

thabagus iaculatores ac sagittarios persas sue attributi medi pedites Andramie medo Em-

bades Armeniorum peditum ducebat Arthuca vero Hircanos Sacas peditibus preerat Dam-

badas Cadusiis Damathas hii omnes suorum ordinum prefectos ac centuriones in fronte adiectos la-

tere scutatos admisso sagittarios quod commodius iter agerent constituit sed ac Calones ultimi

erant qui eis preerant ita parari etiam ut cum vasis impedimentis quam ante die ad locum statu-

tum ad essent atque in ordine sequerentur Post hos madatas cum persis equitibus collocatos que in

fronte centuriones equitum hic iussit Ceterique quelibet suos equites similiter post et pedites duces Tex-

ebrata proposuit equitibus medis Tigranes hinc adeat cum suo equitatu atque eo tellus [illegible]

et pretium hos Sace sequebantur postremo ut venerant Cadusii incedebant hos dux ultimi

agminis alacer hic iussit Sace quam cum negligens suorum eius in postremis esset Pape vero cum aliquibus tu-

[illegible] pleno et agentibus amicis cum magis quam vocatus noctu et pari tam sole omnia cum suo prea

disfaliis inde quam in medium sedari posse Itaque expletio [illegible] et modo me [illegible] vigilas vero

Nocturnas frequentes in breui tempore fieri instituit. [illegible] de [illegible]
milites quatuor profiscendi singulis [illegible] pati essent ad [illegible]
in mansione a Cyro disposites quemque ad [illegible]
acie ordinanda quemque suo nomine appellasset [illegible] nona
Nam cum opifices intenari quemque [illegible] medelas
ipso nomine appellent similiter [illegible] dicebat ita [illegible]
duces suo imperio parentium non ignoret [illegible] velut insuetos ad res gerendas [illegible]
viri sine cura rapiendi atque custodiendi quam sibi [illegible] ac timendi esse [illegible] honore afficiendos
decere putabat quemque nomine arcesse quo fieret ut qui se [illegible] imperatori notos [illegible] quod [illegible]
tet haud obscuri fore et magis appetent [illegible] absumerent. Illud etiam dicebat in primis
apte studendum esse ita perspicere per [illegible] mandand[um] foret que ad [illegible] solerent
domi [illegible] a lingua aliquid aut a seruis iussum. Nec aliter in aliquem [illegible] assequeretur
quemque [illegible] timor [illegible] quis omni culpa [illegible]
fert dominibus [illegible] suo nomine vocauit. Sumpto cibo [illegible] data [illegible] nocte
media cum singulis professores [illegible] iussit Crisantha sumpta [illegible]
tie milites iussit silentio educere ut ac una incederet omnes. Ipse in [illegible] man-
dans expectari [illegible] ut in ordine iret. [illegible] pati ad iter [illegible] iussis cum Crisantha
equitibus [illegible] doceret [illegible] copias moueri quam agmen ipse [illegible] equo ad primam aciem pro-
fecturus ordines laudensque [illegible] silentio proficiscerentur. Si quos vero tumultuose videret [illegible]
[illegible] sedebat [illegible] illos quos ad Crisantham misit [illegible] prima [illegible] neque
de improuiso dissidere [illegible] ut noui [illegible] significarent [illegible] que
[illegible] ne manu aut [illegible] tumultu [illegible] luce orta Cadusios
equitatum [illegible] Cadusii pedites sequerentur ultimi suis assisteret ne presidio equitum nudati esset iussit
ceteros [illegible] si oppugnatum forte [illegible] hostes acie tutarent [illegible] fugerent [illegible]
[illegible] ad tutelam militum maneret. Neque vero uno loco diutius tenebat [illegible] mutabat
ea prout usui militibus erat. [illegible] a Cyro agentis [illegible] quidam ex Gadate equitibus vi-
[illegible] Assyrio regi [illegible] ut magnum ab eo premium donaret [illegible] quedam ex suis [illegible]
[illegible] ad regem misit quod doceret Gadatam [illegible] Assyriam [illegible] facile posset illum insidiis una
cum suis militibus [illegible] Cyro deprehendi posse. Nam [illegible] qua erat iturus cum
[illegible] mandauit [illegible] et ubi fides [illegible] ut castellum quod [illegible] Gadatha tenebat regi
traderent [illegible] quo Gadatham [illegible] Assyrium [illegible] ad Assyrium defectu-
Rex audito nuncio Gadate [illegible] cum equitibus [illegible] ingressus insidias illi [illegible]
[illegible] erant disposuit. Gadathas ad locum [illegible] insidiarum progressus [illegible] explorature
premisit. Quod ut esset Assyrius misit paucos ex suis velut [illegible] fuge [illegible]
[illegible] gradientes insidias incidit. Assyrii [illegible] fugerent [illegible] ut par erat fugeret
[illegible] Gadatha fecit [illegible] haud [illegible] qua [illegible] fuit le-
tale. Ipse agmini [illegible] una cum rege [illegible] Gadathe [illegible] stabat fugere [illegible]
[illegible] devia equis [illegible] quis Cyro [illegible] enim cum copiis [illegible] appropinquabat [illegible]
[illegible] gaudio [illegible] in [illegible] ex maxima tempestate portum [illegible]
[illegible] rex primo [illegible] ut insidias nouit [illegible] hostibus obuiam ducit [illegible] contra
[illegible] hostes [illegible] militibus [illegible] ad id antea parati erant iussit. Ipse reliquum agmen [illegible]
tempus [illegible] promouit. Plures [illegible] capti [illegible] Assyrii [illegible] Gadathe [illegible]
[illegible] pedites [illegible] Gadathe obsidebat [illegible] pati in castellum [illegible] diffugiunt [illegible]
[illegible] Assyrio subiectus [illegible] rex ipse cum reliquis [illegible] atque equitibus a fuga [illegible]
[illegible] hostibus [illegible] Gadathe redijt Cyrus [illegible] seruarent captos [illegible]
[illegible] Gadatham [illegible] perrexit. Hunc [illegible] obligato [illegible] cum vidisset letus admodum se ad
illum [illegible] quemadmodum id [illegible] ferret. Ille extollere Cyri gratiam se [illegible]
ac beniuolentiam [illegible] Neque sua opera [illegible] ad id illius suis meritis duci [illegible]
aliquos estimaret, amicos [illegible] illi [illegible] prompte ac [illegible] sibi tulisse auxilium salutem [illegible]
iam desperata [illegible] Nescire [illegible] procreasset filios an [illegible] sua [illegible] extitisset
[illegible] plures liberos [illegible] affecisse suos parentes malis et [illegible] Assyrie rege magis
impie crudelem atque [illegible] erga Cyrum hoste esse [illegible] non [illegible] omnibus fere

Verum cum [illegible] esset [illegible] ait [illegible] modo [illegible] eum cecidisse in calamitate
[illegible] a diis mortalibus bona
[illegible] [illegible] saluti [illegible] statuit
[illegible] [illegible] Cadusii qui in postrema
agmine [illegible] Ciro [illegible]
agro [illegible] rex [illegible] confugere
[illegible] Cadusii [illegible] impetu [illegible] ducem
plurimos [illegible] preda [illegible] abduxit, reliqui ex fuga dissipati
[illegible] ut innotuit [illegible] sanari omnes
[illegible] Gadathe [illegible] excepto [illegible]
[illegible] ad honorem esse [illegible] laboris [illegible] ipse [illegible]
[illegible] reliqui [illegible] ut medicis [illegible]
[illegible] reliquit [illegible] singulos [illegible] Postea
[illegible] omnibus [illegible] Cadusiis [illegible] hostem
[illegible] Cadusiis [illegible] fuit [illegible] nos [illegible] homines [illegible]
[illegible] et [illegible] detrimento incommodi [illegible] est ut [illegible] nullum [illegible] hoste
[illegible] ab [illegible] aliqua
[illegible] Cadusii [illegible] ab reliquis [illegible] non [illegible] ex [illegible] auxilium
[illegible] ex hoste [illegible] in malum [illegible]
[illegible] ut hostibus turbatis nostris subsidio simus [illegible]
[illegible] est [illegible] hostes aggredi [illegible]
[illegible] ut puto [illegible] hostes [illegible] prodicio eo [illegible]
[illegible] fuit [illegible] sepeliendo [illegible] ubi [illegible] hostes [illegible] ibi nos
[illegible] superiores [illegible] ne libenter [illegible] socios [illegible]
[illegible] descenderint [illegible] agros vastabimus ut [illegible]
[illegible] malis [illegible] Cadusios [illegible] sibi eligere mandat
[illegible] ducem [illegible] ut [illegible] que elegissent ad se venire [illegible] ubi [illegible] suos [illegible]
[illegible] quo paulum a [illegible] fuerat [illegible] profectus [illegible] ad locum ubi
[illegible] Cadusiis [illegible] regionem [illegible] populati sunt abduc-
ta [illegible] preda [illegible] Gadathe [illegible] Cirus eos [illegible] se [illegible]
[illegible] Babilonia multa mala [illegible] ipse [illegible] longius passus [illegible]
[illegible] captivis [illegible] ille se [illegible] velle [illegible] agri [illegible] illis [illegible]
esse [illegible] ad eos [illegible] ad se [illegible] spoliis [illegible] abstineret [illegible]
[illegible] agricole [illegible] esset ac [illegible] se [illegible]
[illegible] agrorum fructus [illegible] bellum fuit victoriis [illegible] pax [illegible] Si quis quid aliud [illegible]
[illegible] sponte [illegible] regi [illegible] persuaserit Assiriis ut [illegible] bella [illegible]
[illegible] detrimenta [illegible] rex [illegible] urbis [illegible] sancit pace [illegible]
[illegible] armatos bellum Cirus [illegible] queque [illegible] agri [illegible] centum
[illegible] predas [illegible]
dona [illegible] Gadathas [illegible] plurimum [illegible]
[illegible] testatus ad [illegible] sibi [illegible] insidias putabat Cirus plu
[illegible] fortunas omnes suas Ciri esse [illegible] per deos omnes suas Ciri esse [illegible] audiens
[illegible] ne [illegible] ab omnibus la
[illegible] impeditus est [illegible] Cirus [illegible] se [illegible]
[illegible] de [illegible] se [illegible] ad [illegible]
[illegible] se non posse [illegible]
[illegible] maxime [illegible] ad ea Gadathas [illegible]
[illegible] Cirum [illegible] penes se [illegible] ait [illegible] suis [illegible] videbatur [illegible]
[illegible] Babilonia [illegible] urbe amplissima [illegible] nobis [illegible]
videbatur ad [illegible] a nobis [illegible] domi [illegible] ne [illegible] nobis abhorre [illegible]

turba feriet. Nam omnes nos nunc tu abieris ut propterea hostes insidiis et fallaciis appetet
nos summa cum modestia vivere curavi [illegible] multo nobilis [illegible] indices dicet aliquis o
primores [illegible] amicus ab eo desciverint premeditanda [illegible] [illegible] [illegible] quid tutius
summi [illegible] loco iam [illegible] mecum [illegible] cogitans quomodo [illegible] [illegible] [illegible] homines [illegible]
te ... [illegible] improbos [illegible] bonos odisse. Nam malis [illegible] [illegible] [illegible] necessario [illegible]
[illegible] feres [illegible] eo probior videar. Itaque haud tu bonos viros quos illi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] destinnis tibi pugnandum est Cyre me vero omni calamitate haud difficulter asserere poterit
[illegible] [illegible] providendum diligenti consilio visum esse precipit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] munitum ut
tuto ab esse possit nunc [illegible] profecisti. Ut si [illegible] demereptis [illegible] et [illegible] fuerit rex cum ma
gis timet [illegible] timor abeat [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] cupet [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] magno
[illegible] usui impensa fore et [illegible] [illegible] ut estimaret suas opes absque auctas plurimum esse. Gadatas
[illegible] componeret domestica et [illegible] [illegible] ducet abiens firmo [illegible] [illegible] oppidum presidio tum parat
arma [illegible] ample [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] A [illegible] [illegible] [illegible] fidissimos [illegible] [illegible] quosque [illegible] [illegible]
[illegible] quis [illegible] fidebat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ducem cum Cyrus
cum suo agmine [illegible] [illegible] ducem esse [illegible] ut [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] expeditionis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Babilonia [illegible] [illegible] [illegible] Cyrus via qua prodibat [illegible] [illegible] [illegible] Itaque Go
briam Gadatam que cum ad se vocasset [illegible] [illegible] aliud [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] iter Gobrias plura
esse dixit [illegible] putasse eum quo [illegible] [illegible] summa [illegible] in Assiriis [illegible] [illegible] urbe [illegible] noluisset [illegible]
[illegible] antea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aperte videri poterat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] rebus omnibus instructo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] estimare se regi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
detrectavit pugnam asserens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tot [illegible]
copiis visus [illegible] [illegible] consilium [illegible] videri tutum. Respondit Cyrus [illegible] [illegible] [illegible] urbe [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] impedimenta [illegible] calones [illegible] ita dispositi ut [illegible] videant [illegible] [illegible] presidio in
[illegible] [illegible] menia [illegible] oblongo [illegible] agmine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hostes suo commodo [illegible] rex
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semissi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acie [illegible] plurimos longeque
presidio [illegible] [illegible] At [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] brevius ac facilius [illegible] ad nos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] subsidium suis laborantibus mitti [illegible] [illegible] [illegible] progrediemur remotius estimabit Assirii
[illegible] nostras esse copias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] egredi hostes [illegible] essent [illegible] longius [illegible] acie spacium
[illegible] [illegible] posse [illegible] [illegible] [illegible] estimare [illegible] haud [illegible] [illegible] belli [illegible] [illegible]
longius sibi ab urbe dimicandum nisi forsan [illegible] [illegible] [illegible] superiores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse ab omnibus ea comprobata sententia Gobrias ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extrema
[illegible] subsidiis firmasset paucos post dies in Assirios [illegible] [illegible] fines [illegible] ibi cum tria essent
hostium castella debiliora [illegible] [illegible] duo reliqua partim Cyri [illegible] partim Gobrie cohortatione
[illegible] redacta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absque [illegible]
[illegible] custodia [illegible] [illegible] [illegible] ad bellum pertinent [illegible] [illegible] [illegible] Iussit autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] profecisti [illegible] [illegible] [illegible] Assiriorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] optime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eo fuerat [illegible] [illegible] maxime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] parte ea mulieribus deputata erat introduci [illegible] at audito
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fines intrasset [illegible] Nam xl milia [illegible]
[illegible] [illegible] domo [illegible] [illegible] medorum agros vastarent [illegible] [illegible] [illegible] tanti [illegible]
[illegible] procul a suo regno absque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obviam venimus [illegible] [illegible]
copias [illegible] [illegible] [illegible] postquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] postridie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que ut novit advenisse Cyrus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] valet [illegible] illi [illegible] At [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tulit egressum [illegible] [illegible] [illegible] haud magni estimandum [illegible] Cum [illegible] descen
disset Cyrus ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vero [illegible] lacrimis [illegible] ab osculo omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dextra [illegible]
prendens [illegible] via sub umbras palmarum deducens pulvinum illi [illegible] mandat [illegible] [illegible] [illegible]

[M]ust... vbi allo[cutus] ... patre suo dixerit ait Cirus iacens michi O q[uod] tibi molestum videns ita
ergo ex animo [illegible] ... humi ferre ... stirpe ... parente [illegible]
ve vid[illegible] sibi [illegible] ... q[uod] se ... posset dignitas ... esset suum [illegible]
tui esse [illegible] ... vide magnifice ... ab hoste separi [illegible] ...
[illegible] ... esset sibi ... sine [illegible] ... no[n] ...
... sibi [illegible] ... se in [illegible] ... Cirus se [illegible] ...
... essent [illegible] ... antea [illegible] ... essent [illegible]
[illegible] sibi ... posse ... effluebat lacrime ut Cirus sit ad lacrimandum
impelleretur. Tum ... paululum silentium Neque vero Cyaxares loqui ... neque sentire recte se estimaret Me
vos ita paratos venisse ut ... neque ... talia in cogitatione [illegible]
... simul ... vidi sibi [illegible] ... in rege que [illegible]
vos [illegible] ... omnibus ... Propterea hos nolui [illegible] ... me ad te venire ne ...
... molestum omnibus sunt sine ... presente me ... tamen se
... minus ... studio ... ut amor
... erga te egisse ... accusas ... parata ...
a me ... me ... quod ... videbo ... mali fateor ... pro cu[m]
... omnis ... abiit ... ne ... me ... Cirus [illegible]
... me ... abs se acta ... essent Cirus dixit ...
... maxime ... molestum fore quid boni aut mali abesse ... ut ... ingenio ... singulas
... audivisti ... ut ... insultaret ... rogasti tu ... ut sibi ...
... esset tu ... se [illegible] ... dux ... veniret ... se observaturum
... potuissem plures electos ... ne ... ac se
... responderis ... dixit Cirus ... hostes ... advenisset ... illis pug-
nandi [illegible] ... a subterfugiente labores ... Cum id ...
negasset, quod ... adepta ... victoriam ac fusos fugatosque hostes cum te sum cohortatus
... hostes persequeremur vna ab eis exposcemus ... simul ... vna ... esset pre-
... loqui libitum ... id salutem respondet ... non satis tutum ei ... videre ...
at rogasti ut equites medos ... pater ... id postulas ... ad
Cirus ait, Cum nolle medos ... belli ... molestum fuit me id non
tulisse moleste ... malusset ... nolente te ... me secuti sunt ... ipsa
... nos ... recessimus ... a nobis acta sunt ... hostes
... venerunt fortunas ... tuis tu sibi ... subditis ... est
maximum ac ... regnum tuum auctum ... hostium ... oppida illorum ... capta
... illorum ... erat tibi ... damno sunt ... prosunt, maxime ab hoste ... Nota
... loqui ... Cyaxares malo sibi esse ... dici posse si
... videre ... malle enim se ... regnum suis ... ampliatum ... duc-
... gesta in ... sibi ... fuisse ... perma-
... ab ipso ... presertim ... esse ... ditari Quo ... at
... suos malle ... Ciro damno ... omnis ... videtur ...
... Quid enim dicit si quis ab se custodie ... blandicias abduceret ... ad alium
... ab eo ... milites suos ita ... ut se ...
... alium sequentes ... Quid at quod maxime ... homines ...
... familiaris ... ita pollicetur ut ... amore ... id beneficium appellans ...
... existimaret ... potius ... maxima ... habitura ut ac ... si quis au...
... eum sequentes ... ut ... potius ... esse mallet ... illud animi ...

Nunc vero cum sit in eum animum [illegible] quod hostem aggrediamur [illegible] si potius amicitie licet ut
libuit vera tua summe [illegible] vero [illegible] audies quecumque possit quecumque [illegible] [illegible] ut ipse fiat [illegible]
[illegible] rebus necessariis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non eadem
ac similia in te [illegible] [illegible] et quid [illegible] te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abste [illegible]
[illegible] me solo destituto [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] meis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] id meis non [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
restare me [illegible] ceteris [illegible] [illegible] meis te solum [illegible] [illegible] me [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] beneficia appellanda [illegible] [illegible] [illegible] mei aliqua te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tibi Cyre
et me [illegible] te magis esse [illegible] Quid enim mihi confert [illegible] meum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dignita
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me [illegible] melior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Cyrus ait per [illegible] [illegible] [illegible] grandi [illegible] Profecto [illegible] [illegible] te rogo ut [illegible] reddas ac omnis
[illegible] ad meam [illegible] te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meum inter amicos [illegible] [illegible] mutua volunt
[illegible] illud fortassis [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cyaxares
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medi [illegible] ceteri [illegible] adeant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ante a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Cyaxares [illegible] Cyrum [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] Cyaxares [illegible] [illegible] [illegible] medi ita enim [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plures [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bello ut [illegible] Cyaxaris gratiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] antea [illegible]
[illegible] [illegible] Rogat ac Cyaxares ut [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] Ac ille a
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fieri enim [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cyaxares [illegible] longum [illegible] iter ut [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ei honor [illegible] [illegible] se ad ea [illegible] [illegible] dixit [illegible]
Postridie [illegible] optimates [illegible] [illegible] ut [illegible] de agendis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in bello [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amici [illegible]
[illegible] antea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adepti [illegible] [illegible] [illegible] imperium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hostes [illegible] [illegible] ac debiliores [illegible] non maioribus copiis [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] Si [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempus [illegible] [illegible] [illegible] ut ac [illegible]
bellum [illegible] [illegible] non [illegible] mea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ita [illegible] quid [illegible] [illegible] plures [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac prudentissim
[illegible] Vos vero non id agite ut optio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut omnia militibus suppetat [illegible] [illegible] Postero ut [illegible] [illegible] die [illegible] [illegible]
omnes ad Cyaxarem [illegible] [illegible] [illegible] hominum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amici [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Gadatham [illegible] dederunt [illegible] omnes ne bellum omittentur [illegible] [illegible]
Gadatham [illegible] [illegible] [illegible] me ea expeditione [illegible] [illegible] [illegible] video Gadatha
[illegible] [illegible] tibi [illegible] At [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abeo [illegible] se [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible]
[illegible] [illegible] ille [illegible] [illegible] [illegible] id [illegible] [illegible] te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] amplius bellum [illegible] Cyrus non [illegible] ut illud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ita ne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patrie [illegible] que [illegible] optaret [illegible] [illegible] abs se [illegible]
[illegible] desiderio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Respondit [illegible] enim [illegible] a bello se ad Gadathas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Cyaxares ornatu [illegible] regio [illegible] medico [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] erat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quid [illegible] [illegible] quid Cyro [illegible] [illegible] equum [illegible] me [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad te [illegible] [illegible] bellum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expeditionem omitte [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] dixit [illegible] tempora [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] multum [illegible] ambigue [illegible] [illegible] hostibus [illegible] [illegible] illi ap

Cadusius — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ait [illegible] ubi domum [illegible] [illegible] possit

Artabasus — bellum [illegible] [illegible] [illegible] Artabasus [illegible]

[illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opinionem illi [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] militare [illegible] magis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] hostium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] insidias [illegible] modo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ex hostium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] domum [illegible] [illegible] putare [illegible]

Gobrias — [illegible] [illegible] [illegible] Gobrias [illegible] Cyrus se [illegible]

[illegible] laudare [illegible] [illegible] [illegible] bellum haud [illegible] [illegible] [illegible] prosequi

[illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] At [illegible] paulo [illegible] [illegible] Cyrus [illegible]

[illegible] — extemplo [illegible] [illegible] [illegible] Cyrus [illegible] se ait [illegible] [illegible] [illegible] fuerint

in [illegible] hosti [illegible] [illegible] Nam [illegible] in arma [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] exercitum [illegible] [illegible] [illegible] Cum [illegible] noluisti [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] timeo hostes habere [illegible] [illegible] milites [illegible]

[illegible] ad [illegible] instat hyems [illegible] nobis [illegible] suppetet At [illegible] maxima

militum [illegible] [illegible] haud [illegible] bellum [illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible] in hostium [illegible] [illegible] [illegible] loca [illegible] [illegible]

[illegible] suppeditabunt nobis ut hostibus [illegible] nobis [illegible] sit [illegible]

[illegible] ita [illegible] [illegible] fortis ut [illegible] [illegible] pugnare [illegible]

[illegible] hic pacto bellum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exercitum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] bello [illegible] arma [illegible] libet [illegible] nos [illegible]

victores [illegible] de hostibus [illegible] oppido [illegible] nova castella [illegible]

[illegible] [illegible] tuta [illegible] [illegible] hostium infesta [illegible] [illegible]

magis vi [illegible] [illegible] [illegible] obsidere [illegible] [illegible] fore [illegible] dubi

[illegible] quo [illegible] in [illegible] sita essent tueri possent Nequaquam [illegible] se [illegible] domum ab

[illegible] [illegible] ab hostibus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] tenere tuto [illegible] possent [illegible] Nam [illegible] in hostium sita [illegible]

essent firmata ut agerent ab hostibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

loca [illegible] [illegible] Tum [illegible] [illegible] se prompti [illegible] Gadatas

At Gobrias [illegible] oppida [illegible] [illegible] [illegible] tutores [illegible]

[illegible] Cyrus ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Tum [illegible] machinas ad oppidorum [illegible] Tum [illegible] ad [illegible]

[illegible] in loca [illegible] bello turres [illegible] machina [illegible] Gadathas

At Gobrias [illegible] Tigranes [illegible] Ad [illegible]

[illegible] [illegible] ut ad [illegible] [illegible] Cum [illegible] agendi [illegible]

[illegible] in loco salubri [illegible] castra ut [illegible] longius [illegible]

[illegible] essent [illegible] [illegible] hostium [illegible] foret [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] in castris [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]

[illegible] milites [illegible] Cyrus agentes Tum [illegible]

[illegible] [illegible] milites [illegible] talentis [illegible]

[illegible] militum [illegible] [illegible] [illegible]

Cyrus ad [illegible] belli [illegible] gentes [illegible] Gadatas [illegible]

[illegible] [illegible] bello [illegible] [illegible] ut [illegible]

[illegible] maximo [illegible] captivos [illegible] ab [illegible] equos [illegible]

[illegible] esset oblata remisit [illegible] captos de hostibus [illegible] alios [illegible]

Nota bene — [illegible] paravit [illegible] [illegible] bellandi [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Nam [illegible] medi [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Cyrus est [illegible] robur [illegible] electi militum

curru ascendentes. Nequaquam in prima acie inter praeliandum [illegible] a tergo lacessere [illegible]
esse locandas. Currus namque trecenti erant bellatores cum equis mille. Currus auriga [illegible]
sunt quibus optime perso maxime confidunt [illegible] quod [illegible] alios [illegible] qui [illegible] contra
hostibus nocere queant veterum [illegible] mos [illegible] bellicos [illegible] rotis ut
non facile [illegible] rotarum longius [illegible] evertri possent [illegible] tuis lig
nis fortissimis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ostendens [illegible] ab utroque axe [illegible] super eas duorum cubitorum longitudine falces posuit [illegible] duas
insuper addit ab inferiori axium parte [illegible] ut ita [illegible] in hostem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Erat [illegible] praeterea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rex
[illegible] cogitati [illegible] [illegible] que quempiam mitteret exploratum hostium consilia Araspas diudum [illegible]
[illegible] mulieris [illegible] ad eam [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] amore captus [illegible]
iam appellare [illegible] At illa fidem viro que amabat [illegible] absenti servans [illegible]
te Cyro quamquam [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Araspas [illegible] indignans [illegible]
[illegible] assernati vim se allaturum minatus est [illegible] [illegible] Cyro [illegible] Neque enim
id amplius [illegible] rem aperuit Cyrus [illegible] eum ipse ab amore [illegible] profiteba[tur]
mittit ad Araspam cum eunucho Artabasum qui vetaret eum inferre [illegible]
[illegible] aut illi quod optaret si posset [illegible] Que ut [illegible] Artabasus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut illi [illegible] [illegible] [illegible] modestia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] erat verecundia timore [illegible] ne [illegible] ab ea pena [illegible]
[illegible] Cyro relato Araspam ad se vocari iussit solus [illegible] alloquitur Video te ait [illegible] timo
re mei et verecundia [illegible] [illegible] a te timor [illegible] [illegible] deos ab amore [illegible]
audio et homines [illegible] [illegible] prudentissimi [illegible] amore Ego [illegible] nostens [illegible]
[illegible] semper [illegible] [illegible] [illegible] tibi [illegible] ex [illegible] mali [illegible]
rei [illegible] [illegible] Tu [illegible] Araspas Cyrus [illegible] [illegible] testatus [illegible]
[illegible] [illegible] venia [illegible] [illegible] omnes [illegible] ad [illegible] [illegible] relatum ab [illegible]
ut [illegible] [illegible] admonitu tamquam maximi sceleris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pos
se [illegible] plurimum adiumenti [illegible] [illegible] [illegible] simulata timere pro transfuga ad hostes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rei [illegible] amicis [illegible] de fuga se [illegible] [illegible]
[illegible] eo pacto hostium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posse
[illegible] Araspas ex [illegible] habiturum se ait [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Cyrus [illegible] [illegible] Panthee [illegible] [illegible] [illegible] posse [illegible] Ille
[illegible] se duas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amore [illegible] [illegible] [illegible] bona [illegible]
[illegible] malam esse non posse Neque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetere [illegible] ambo [illegible] [illegible]
[illegible] esse duas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bona honesta [illegible] [illegible] [illegible] Mala [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cyrus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hostes [illegible] iussit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extollere
ut [illegible] timor [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] posset [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] instituto [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] hostiles [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totis viribus [illegible] [illegible] belli
[illegible] iussit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hostes [illegible] illi [illegible] essent [illegible]
agerent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo pacto [illegible] [illegible] acie [illegible] [illegible]
[illegible] notaret [illegible] [illegible] statuta [illegible] [illegible] [illegible] mutarent [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquis [illegible] [illegible] ad hostes abiit [illegible]
Intellexit Panthea ad Cyrum misit [illegible] Ne egre Araspe discessum ferret [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] adolescentem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se illum Cyro libenter [illegible] [illegible]
dixit Cyrus [illegible] [illegible] ad se [illegible] Abradathas [illegible] [illegible] erat [illegible] [illegible] libens
ad Cyrum venit [illegible] equites mille [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] appropinquat speculatoribus

de Abradatha

[illegible] [illegible] [illegible] tare, vis[e] q[uod] a d[omi]no se [con]specere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. De [illegible] ordine [illegible] se [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] petiss[et] [illegible] [illegible] p[ro]ea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad Cyru[m] Abradatas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bene[fi]ciis Cyre a[ge]t q[uo]d
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fratrem reptu[m] insidiam
[illegible] [illegible] [illegible] de[in]ceps [illegible] in thab[er]naculo [illegible] relliq[uos]
amicos [illegible] [illegible] [illegible] Abradatas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intend[ens]
[illegible] [illegible] ut e[ti]a[m] [illegible] [illegible] essent [illegible] [illegible] apparatu [illegible] [illegible] similes [illegible]
essent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uno [con]tendit que [illegible] q[uatuor] temonibus [illegible]
Panthea [illegible] [illegible] illa [illegible] aure[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] brachialia e[illegible]
[illegible] [illegible] ornatu[m] ex [illegible] fieri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cyrus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] temonibus [illegible] [illegible] [illegible] traherent [illegible] turribus desup[er] impositis fieri pos[se]
[illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] passu[m] [illegible] [illegible] [illegible] ductas [illegible] [illegible]
[illegible] phalangi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hostiu[m] ordinibus [illegible] mag[is] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tres [illegible] ambulatoria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viginti impositi [illegible] [illegible]
ita instructas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hominibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] impedimentorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
modi viginti [illegible] talentorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] armatos [illegible] [illegible] talentis ponde[re] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hos [illegible] exerc[it]u
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] belli [illegible] victoria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auferre [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] legati ab Indo ad Cyru[m] venerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] gratu[m] illi fuisse [illegible] pecunia[m] postulata[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] datur[um] madat[um]q[ue] [illegible] ab rege dat ut Cyro in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] auditis ceteros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iubet tres [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab Indo missos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explorare at [illegible] [illegible]
[illegible] hostiu[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] redire [illegible] dilige[n]t[er] [illegible] [illegible] sibi [illegible] pro ablata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explorat[ur]i [illegible] hostiu[m] [illegible] [illegible] [illegible] nosse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sua in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad bellu[m]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] bellice [con]tendent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] ut [illegible] milites [illegible] esset laudabat max[ime]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
milites [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uo] max[ime] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] machinas [illegible] erat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explebat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Abradata [illegible] [illegible]
[illegible] preterea [illegible] instar [illegible] libr[illegible] [illegible] partos [illegible] [illegible] sagitta
[illegible] [illegible] missi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] hoste [con]tempto [illegible]
[illegible] Indi [illegible] [illegible] [illegible] Cresum [illegible] [illegible] [illegible] hostiu[m] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] milites [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex thracia armatos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex egipto [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] milia esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] longissi[mis] hastis [illegible] [illegible] milites [illegible] [illegible] ex [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] frigies [illegible] [illegible] [illegible] Arabes phoenices [illegible] [illegible] [illegible] babilonie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] asiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad lacedemones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pactolu[m] flumen [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ibi barbarioru[m] [illegible] [illegible] [illegible] sub [illegible] esset [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] venalia [illegible] ibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explorat[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relata [illegible] [illegible] [illegible] magnitudine.

gratia inerit tum adeo ut silentio in castris ... timor ac mestitia plena omnia mentes
neque vero ea ... animorum ... de suo ... [illegible]
quedam spei ... potius per ... ut ... [illegible]
... ac ... [illegible]
... audire ... [illegible] ... ut ... [illegible] ... ac esse ... Oratio Cyri
legati ab hostibus ... [illegible]
videtur ... quod hostium copie ... timere non ... [illegible] ... nos ... esse
... ad bellum ... antea ... [illegible] ... nobis ...
... adversus hostes ... [illegible] ... nos ... in mente ...
pavor ... [illegible] ... de hostibus ... [illegible] ... antea nos ...
... advenire ... [illegible] ... eos ... [illegible]
... multo in ... maioribus ... [illegible] ... esse ... [illegible]
... armati victoriam ... [illegible] ... equites ... [illegible] ... armis ... adversus
nos velit, ad quam victoriam venire ... [illegible] ... nos ... antea ... [illegible]
... ad pugnam ... [illegible]
... lorica ... [illegible]
... [illegible] ... ad ... illos ... [illegible]
... [illegible] ... nos ... prohibere ... [illegible]
... apud hostes ... [illegible] ... Cresus hostium imperator ... [illegible]
... [illegible] ... duce ... [illegible] ... hostes ... esse nos
... [illegible] ... victoria ... [illegible] ... fuga ... cogitabit. Afferunt preterea hos-
tes ... [illegible] ... esse ... [illegible] ... ad bellum ...
... [illegible] ... nobis ...
... [illegible] ... esse ... At ... [illegible] ... hostibus ... [illegible]
... nobis ad victoriam ... hostibus ... [illegible] ... esse ... Cyrus ... [illegible] ... de se-
... Assurgens ... [illegible] ... esse ... [illegible] ... hostium ...
... [illegible] ... non ex timore ... [illegible] ... modesta ... quemadmodum ad pra-
... [illegible] ... molestum esse impedimentum ... [illegible]
... bello ... [illegible] ... esse ... [illegible]
... [illegible] ... esse ... Lidia ... [illegible]
... [illegible] ... opulenta ... [illegible] ... bellum gerere ... [illegible]
... [illegible] ... Lydie ... [illegible]
... ab omnibus ... approbata ... Cyrus ... [illegible] ... esse ... [illegible]
... ad hostes ... [illegible] ... commeatum ... [illegible]
... [illegible] ... in ... [illegible]
hostes ... Cyrus ... bello ... [illegible] ... esse ... [illegible]
... neque robur corporis neque ... [illegible] ... Neque enim
... [illegible] ... dies ... [illegible] ... ad victum ... [illegible]
... ab hoste ... ad hostes ... [illegible]
... [illegible] ... aque potui ... [illegible] ... profectio esset
... [illegible] ... esse ... [illegible]
abstinent ex ... [illegible] ... morbos paulatim aque assuescentes ... [illegible]
quippe ... [illegible]
... [illegible] ... aqua ... [illegible]
... [illegible] ... ut ... [illegible] ... calores ... [illegible]
... [illegible]
... ad aquam bibendam oportere ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... esse ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... esse ... [illegible]

[illegible] via constituta ut assumpta iter impedirent nisi alia parata essent pala [illegible]
[illegible] ante [illegible] ferri [illegible] portet [illegible] quam [illegible] assueverit [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] instrumenta [illegible]
[illegible] sufficere [illegible]
[illegible] ducentas [illegible] palas bipennes ac [illegible]
[illegible] duabus [illegible] arma ferret [illegible] ad [illegible]
illis [illegible] esse [illegible] impedimentis [illegible] ut ea ferentes omnia que ad [illegible] ac vehi
[illegible] ipse comprobasset milites [illegible] ut [illegible]
[illegible] palarum fossores [illegible]
[illegible] opus esse [illegible] ipse [illegible] opera [illegible]
[illegible] etate robusta [illegible] fabros ac [illegible] ubi res exposceret
suas operas [illegible] arma tollerent [illegible] vendi [illegible]
[illegible] vellent viginti [illegible] dierum victum [illegible] vendere [illegible] publi
[illegible] post eos dies vendere pro [illegible] Negociatores [illegible] copia
[illegible] pecuniis [illegible] edendum [illegible]
[illegible] polliciti [illegible] se daturum [illegible] se ad [illegible] pri
[illegible] pro [illegible] fore [illegible] Primitia
[illegible] ut [illegible] ad suos in loco statuto [illegible] Prefectos [illegible]
[illegible] ad [illegible] illi edictum [illegible] abierunt [illegible]

Explicit liber quartus Incipit quintus liber et cetera

Tractis sacris cum litasset Cyrus castris mot[us]
paulum processit. [illegible] milites a te petendi oblita [illegible]
si quam egeret [illegible] Cyaxares cum tertia medorum parte ne [illegible]
[illegible] presidium deesse [illegible] Cyrus [illegible] primum profectus est [illegible]
tes equites [illegible] ante eos exploratores, qui lustrarent [illegible] Post eos
locis [illegible] impedimenta simul et [illegible] ducebat [illegible] falange se
[illegible] ut si qua [illegible] viderent [illegible] ne [illegible] assequerent colligentes [illegible]
[illegible] via [illegible] collatis impedimentis [illegible] arma [illegible] milites [illegible]
datum si quid impediret iter summoverent impedimenta [illegible] ordine [illegible]
[illegible] ordine [illegible] profecti [illegible]
[illegible] si [illegible] ab [illegible] petendum [illegible]
suppeterent singulis [illegible] Interea [illegible] exploratoribus [illegible]
[illegible] colligere [illegible] pabulum [illegible] simul [illegible]
[illegible] hostium [illegible] Cyrus [illegible]
[illegible] exploratores [illegible] imperat [illegible]
militum eo esse [illegible] campum [illegible] de hostibus esset [illegible] deducit
[illegible] ad [illegible] iubet in [illegible]
[illegible] in ordine [illegible] Cibo sumpto [illegible] machi
[illegible] impedimentis [illegible] vehiculis [illegible] Interim [illegible]
[illegible] ad [illegible] ex agris [illegible] portarent [illegible]
[illegible] progressos [illegible] peteret
[illegible] distaret hostium duobus milibus passibus videre [illegible] apud [illegible]
sermo [illegible] adventu [illegible]
[illegible] ab eis [illegible]
[illegible] esse [illegible] Assyrie [illegible] transfuga [illegible]
[illegible] Cyrus [illegible] transfugae [illegible] captivos [illegible]
[illegible] ad [illegible] exploratorum [illegible] equitum [illegible]
[illegible] exploratores [illegible] in campis [illegible]
[illegible] equos ad se [illegible] Cyrum [illegible]
[illegible] presidio exploratorum [illegible] hostibus [illegible]
[illegible] ab hostibus [illegible] equitibus [illegible] procedere [illegible]
[illegible] posset neque [illegible] presidio exploratorum venisse [illegible]
ad [illegible] exploratores
[illegible] processisse [illegible] transfuga [illegible]

sicat. Quod vbi sensit Cyrus de sede statim prosiliens veniens dextram apprehendit. Ceteri quoque
qui aderant ad illius adventum obstupescentes [illegible] redisse [illegible] opus notum esse
gratiam operibus vellem. Tum namque [illegible] videre volui [illegible] neque timeo [illegible]
sed absque exploranda hostium [illegible] illud fuga simulata [illegible] ei pollicitus fuerat habiturum se
tunc equidem [illegible] [illegible]
ret et honore prosequeretur. [illegible] gratulari dextram porrigunt. Tum Cyrus ostendi quae
apud hostes agerentur cupidus ita narrare in singula ut neque [illegible] quid dicit neque [illegible] hor
tatur. Sane enim [illegible] apud hostium [illegible] mores [illegible] Araspas
ut [illegible] ordinatur [illegible] hostium [illegible] ad ordinem exercitum exponit ordines tam
peditum tam equitum [illegible] Egyptios [illegible] triginta [illegible]
rent. [illegible] legatos [illegible] decem milibus [illegible] esse suos [illegible] ut domi [illegible]
[illegible] cum ordine egredi [illegible] Cresum [illegible] sua multitudine [illegible] perficit falangam
[illegible] profecto [illegible] eos [illegible] vellet [illegible] ab hostibus fuisse [illegible] temporis
[illegible] Cyrus aiunt [illegible] ad ea [illegible] que ad equos pertinent et arma [illegible]
nes equites [illegible] Postridie [illegible] homines ac equos [illegible] ut [illegible] sumeret
neque [illegible] agendis fieret Araspam ut antea [illegible] legatos alios decem milibus [illegible]
[illegible] suas [illegible] habere iussit. [illegible] tum tribunum [illegible] mandat imperat utrum
falanga essent [illegible] manipulum [illegible] Petenti ex legatis uni an estimaret
eum [illegible] satis [illegible] densam [illegible] hostium falangam ita [illegible] hostium ac
[illegible] parte [illegible] adversarios aut prodesse [illegible] posse [illegible] eum [illegible] x milia [illegible] esse
[illegible] tenos [illegible] ita falanga instituta ut [illegible]
ret [illegible] auxilium ferre possent iaculatores post [illegible] thoraces ferret [illegible] iaculatores sa
gittarios statuit [illegible] neque [illegible] post [illegible] armaturam [illegible]
[illegible] et hos quidem iaculatores [illegible] sagittarios ante [illegible] hostium [illegible] aut [illegible]
[illegible] hostes [illegible] auxilium [illegible] in postremis electos militum locavit ut enim domus
neque sine lapidum structura constare neque absque tecto utilis esse potest [illegible] falanx neque [illegible] utilis [illegible]
in postremis [illegible] electi [illegible] iaculatorum ac sagittariorum [illegible] extremi [illegible] duces [illegible]
absque ordine [illegible] laudare [illegible] facere [illegible] mandat morte
[illegible] si quis [illegible] dedisset terga. [illegible] verbo et opere ad
[illegible] singulos idque agere ut desides [illegible] suos [illegible] hostes timent [illegible] machi
[illegible] falanga [illegible]
[illegible] et machinas [illegible] duce noluit [illegible] velo
[illegible] tardius sequeretur [illegible] Abradata [illegible]
ea mandat [illegible] insidiis [illegible] hostium [illegible]
[illegible] velle [illegible] ordinem [illegible] esse [illegible]
Arthaozam [illegible] mille [illegible] peditibus [illegible] Abradathe
[illegible] edictum ne suos [illegible] mille [illegible] ducebat [illegible] falangam [illegible]
[illegible] ita [illegible] armis ut [illegible] duabus [illegible] esset ad se venire et
[illegible] possent [illegible] Arthagerse [illegible]
falanga [illegible] latera [illegible] imperat Abradathas Susiorum Rex [illegible]
[illegible] falangis [illegible] postulat eo collaudato dextra [illegible] apprehensa Cyrus [illegible]
[illegible] curribus ceteris insidebat [illegible] ei concederent esse [illegible]
similia [illegible] respondisset [illegible] sorte [illegible] eos iacta Abradathe [illegible] optabat evenit [illegible]
[illegible] e opposito [illegible] dispositis excubiis ea nocte quievere. Postero die [illegible]
[illegible] Cyrus [illegible] sumpto [illegible] arma vestes thoraces galeas [illegible]
[illegible] induti [illegible] ac frons [illegible] equorum [illegible] agebat latera
[illegible] cerenti [illegible] ac [illegible] fulgebat Abradathe currus que [illegible]
[illegible] cum admodum erat exornatus [illegible] Panthia
auream galeam brachiorum ac manuum [illegible] usque ad digitos ornamenta [illegible]
[illegible] auream [illegible] at [illegible] viro suorum instar armo
[illegible] paraverat dono dedit. Que vir admiratus uxorem rogat [illegible] ornatus iactura [illegible]
fecisses arma sic illa [illegible] ex [illegible] esse omni ornatu [illegible]
[illegible] qualis [illegible] arma [illegible] induit lacrimas [illegible] genas [illegible]
[illegible] ornata Abradatha [illegible] forma erat [illegible] arma [illegible] speciosior

reddebat captis quam capta ab Araspa Lydi habenis cum Araspe nuncium vellet Susiana hospes
aderat remotis ... [illegible] ... sunt plus quam amice sua sit intenosh me una ex
illis esse nec vobis probre quod est preparatum tali quod te ... [illegible] ... inter nos amorem viro
rivalle me ... [illegible] ... quod sunt in tempe ... [illegible] ... vio duce ita et te et me res
plurimas ac optimas dare arbitror Cyro ac ... [illegible] ... in ... quam non ut sonuamo sibique
... [illegible] ... reque ut libera vili ... loco sed velut sub ... et immolata servit/ Cum quam Aras
pas cum timeret eam servanda abscessisset Pantheam sed Cyro se te penitet, accelisse vir
multo meliorem Araspa te illi fidelemque te fore Ad hoc vir eius Abradathas Iubens tanto ani
pite erectus quam in celum cretus ... erat ... concedi sibi et ... Et Cyri amicicia cui suus
honor cum fuisset cordi videns omnes ... dixisset ... hostem ... iamque dam.
fiti Panthia ... viri osculandi facultas ... ablata nec ... osculabatur clam viri ... alte prosecu-
ta quo ad ... bono illam esse ... valeque ... abiit ... Illam ... colapsam ... Emundi
anulle ... deduxere Et ... Abradathas ... spectacula ... plus ...
Vos in ... Aspicentium ... in eum ... sit ... abissent Panthia Interea cum litasset Cyrus
... et ... patris ... permissit spectatoribus ... duces vocans huius ... ver
bis ... Certa nobis commilitones ostendit/ Dii qualia ... cum victoria ex hostibus potitis sint
... nos meminisse ... quod et id certe ... media fuo nos paciores promptioresque antea in hos
tes ... et multo exercitatiores in bellicis rebus ... quod in militari disciplina et ordines servare
docti essent longiori tempore quam hostes preterea et nos vicisse illos plus ... tenet et ipsi ... expte
victos se audivisse sunt Cum vos tum ex hostibus tum ex ... ex pugna abfuerint illi quod multos esse
proditores inter suos presides noverint/ Nos enim essent volentes quam plures pugnatores pro nobis et multo
... opera ... Est igitur procomparatu ... nobis omnibus quorum fides ... prosperitatis
... et spem ... concedi et ... vos quod diffidunt sunt id esse consilium ... quo sibi quisque mo
... fugiat Peregrinus quippe ... hostes armatis ... eorum ... equites quam et equis ipsi
armatis cum ... pugnabunt eorum pedites hi sunt et ... sunt ... antea ... Egiptii
similiter armati ... scuta habet oblonga que tectiones ... in plio ... hoste conspi
... ordines eorum in ... prohibebunt ... admodum paucos una ... Si vo
impellendo superare nos confidat ... et ferro ... sit Si quis eorum ... in pugna equitibus et
falange expugnandi quod pugnabunt ... nobis quod ... hostes ... adversando
deterrebunt Unusquisque ... ad te egeat id profiteatur palam omnia enim ... deum benignitate suppe
tunt nobis ... et dixit qui ... fac ... fratre ... ad nostros reddite ordines qui
quis suos milites quod ... accepit admoneat Ostendat ... dignum se quod illis possit ut
... et ... intrepidum ... quod dixit ad ... ad suos ordines abiere At Cyro
... una aderat sacra diis facientibus ... adimi ... ut erat ... prandium
primus ... et reliquis ... agentibus dabat ... et relliquis ... sui/ Deinde ... duces
... ad ... belli ... equum ... ab relliquis ... armati ... eodem quo Cyrus erant/ ...
... erant vestes ... galee ... albis gladii ... equorum ... latera
ex ere ... insuper ... erant/ hoc ab relliquis Cyri distabat ... color erat ... Cyro
... instar lucebat/ Cum quasi ... erat ... eques ... adeptus ... sequor ... iter
... ingressus ... ex dextris ... eques ... omnem statuit/ a sinistris ... ac pedit

... Jussit autem ad signa militaria ea erant passis ... aquila super oblongam hastam posita omni
... et ... apud ... militaria ... signa ... ut ... venient hostium terga
... processissent ... ad ... videri hostes ut ... mutuo se conspex
ere videbant ... se ... superiores ... eorum falange ... ab utroque latere protendere ...
... ambo ... obpugnantes ... hoc ... Cyrus ... promovebat ... congruo
ac ... eorum ... hos ... Crisantha ... a sua falange ... pauci ... cor
... sunt ... si nobis ... a falange ... impetum fac/ Cu
... Crisantha ... alter esse ... possit ... longo ... evulso de
ab ... Cyrus ait ut ... capita ... essent ... in suos ...
... ac ... videns ... cum ... regem ...
... valde ... quod ... pugnaverit ... Crismathia
... Crismathia ... equitibus ... prosectu
... ait ... plus ... et simul ... spectatores ... pre
... ad ... pug ... et ... tam ... agere ... plus ... ...

Armeniaci ac [illegible] ac [illegible] [illegible] et hic [illegible] cum Abradathas cum [illegible] ita et [illegible]
esse aggrederentur hostes audiuimus oportet ac ipsos [illegible] procul ab [illegible] ut in hostem
eorum impetu [illegible] subito arma inferre possent De uero [illegible] [illegible] in [illegible] facultas
data hostibus quod si dederint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dixisset [illegible] [illegible] [illegible] salua
tor et duces abiens in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] milites [illegible] [illegible] eos produc
tate audentia alloquebatur quorum [illegible] [illegible] commendabat [illegible] afficiebat ne solum cuius
dei [illegible] [illegible] [illegible] uictoriam atque omnes eorum fortunas [illegible] [illegible] [illegible] ab
[illegible] postlanti aiebat quod esset in eorum potestate [illegible] [illegible] esse [illegible] uictoria [illegible]
[illegible] meliore [illegible] [illegible] eorum [illegible] illi [illegible] uictoria opes [illegible] [illegible] [illegible]
eos debere dicebat premia uincentibus [illegible] posita fuga [illegible] quod hostium [illegible] bona
[illegible] uoluptate libertatem ac [illegible] [illegible] omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uicto
riam appetit se [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] atque quid nobis opus est [illegible] [illegible] de hoste [illegible] quale [illegible] bello [illegible]
[illegible] dic [illegible] [illegible] [illegible] Cirum ad Abradatham [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dens aurige [illegible] atque ad Cirum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peditibus [illegible] [illegible]
[illegible] quos allocutus Cirus Abradatham [illegible] [illegible] deus [illegible] [illegible] ut [illegible]
atque [illegible] [illegible] meminisse [illegible] uelle [illegible] uirtutes eorum [illegible] ac [illegible]
[illegible] [illegible] Abradathas [illegible] [illegible] se omnia [illegible] [illegible] de lateribus [illegible] [illegible]
[illegible] hostium cornua [illegible] [illegible] copia [illegible] [illegible] [illegible] uidet in altum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] ita [illegible] agmen in dubio [illegible] Cirus [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hostium [illegible] [illegible] [illegible] Non [illegible] [illegible] [illegible] hostes [illegible]
[illegible] uoluit [illegible] [illegible] eos quos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse Ubi [illegible]
hostes in fugam [illegible] [illegible] [illegible] ibi [illegible] existimaret [illegible] impetum in hostes [illegible] [illegible]
[illegible] uelut ignauus esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] spem meliorem eos [illegible] [illegible] [illegible] pugnaturi forent [illegible]
[illegible] redderent ad plurium ad uirtutis emulationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Abrada
thas autem ascendens [illegible] ad suos Cirus [illegible] [illegible] [illegible] Histaspas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Histaspa [illegible] [illegible] [illegible] pristina [illegible]
nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pugnam [illegible] hostes [illegible] ex nostris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essent [illegible] [illegible] [illegible] latera [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esset mandaret custodiendum [illegible] Cirus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meminisse [illegible]
[illegible] [illegible] eorum [illegible] uictoriam [illegible] [illegible] [illegible] arma [illegible] pugna [illegible] [illegible]
[illegible] ad latus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] se in hostibus [illegible] [illegible] hostes [illegible] [illegible] eos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoste [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Arthagersum ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mille [illegible] pedibus [illegible] equitibus [illegible]
[illegible] [illegible] in dextro cornu [illegible] [illegible] [illegible] hostes aggredientes ac pugna
[illegible] cornu [illegible] infirmius agmen eorum [illegible] falangem [illegible] eos ualidam ac robusta
equites uero hostium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] equites [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad dextrum [illegible] cornu At uero Cresus [illegible]
[illegible] Ciri falange [illegible] [illegible] [illegible] mandat suis ne ultra [illegible] cornua [illegible]
hoste [illegible] [illegible] [illegible] ex opposito [illegible] Ciri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a fronte [illegible] cornu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ciri [illegible]
[illegible] [illegible] ueluti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita Ciri [illegible] [illegible] ab hostium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cirus [illegible] [illegible] [illegible]
hostes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] silentium [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] Cirus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Peana cepit [illegible] [illegible] uox ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
uoce [illegible] [illegible] equites [illegible] hostium latus [illegible] [illegible] pedites [illegible] hostes [illegible] [illegible]
[illegible] falange [illegible] cornu hostium [illegible] [illegible] adeo [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]

erant ut nouit at Arthagersa pugnauisse Cyrus ... [illegible] ... Cyru
iussu Camelos dedu[illegible] ut ... hostium ... fuge ... [illegible] ... tes ...
vice alt' alii [illegible] ... [illegible] ... duo ... ibant ... in ... in dextro
cu[illegible] [illegible] ... [illegible] ... plures eos qui
[illegible] pugnabant ... [illegible] ... inc[illegible] suos ...
... [illegible] equites ... [illegible] ... fuit superans hostium ...
ad egiptios peruenit ... [illegible] ... ulli ... sentitur est / Cum milites
... tu ibi maxime ... [illegible] ... firmiter ... constat
... [illegible] ... egiptios firmo animo
ne pugnam ... [illegible] ... Abradatha ... ipsorum ... equorum impe
tu ... [illegible] ... obtriti sunt ... arma cum arma cum cor
pora ... [illegible] ... Abradathe ...
equi ... [illegible] ... prolapsi sunt ... omnes ut ... strenuos decet uiriliter pugnan
tes ... [illegible] ... globo ... Abradathas pugnauerat plurimum ... cum
egiptios ... egiptios plurimi cum erant ... Persas ... erat ... pugnabant longis
hastis gladiis ... egiptii ... superabant ... [illegible] ... longis
... scuta oblonga ... thorax ... ut ... ab humeris ... tegunt /
impellentes hostes ... scuta ... [illegible] ... non obsistere ... ut
... scuta ... cedebant ... ad machinis ... ubi ...
... egiptii ab ... erat ... cedebant ... gladiis ... fugam suorum ... rege
... plurimum ... sagittarios ... pugnatum ... strepitus
... armorum telorum ... gemitus ... exhortantium ... deorum ope
interea Cyrus fugatis ... hostibus ... ad locum ... ad ...
... [illegible] ... nullo pacto ... posse ... eos ... ad ...
... agmine suorum ... [illegible] ... post eos ... [illegible]
... tamen egiptii ... [illegible] ... suorum ... pugnabant
Supportati quidem a Cyri equo ... ~~[illegible]~~ gladio transfodit / equo ... Cyrum
... potuit ... assiduus armatis a militibus ... adeo ...
... Cyri salute ... pugnabant ... hostes ... pel
lebantur ... cedebant ac cedebant ... equo ...
descendisset ... imposuit Tum ... palam undique egiptios ...
... aduenerat ... Persas prohibuit eos Cyrus ... oppugnari ... procul
iaculis ... ac sagittis ... ad ... ascendit ...
... apud egiptios ... pugna ... equis ... fugere ...
... egiptios ... pugnabant ... ui ...
... opposuit ... scuta ... cedebant ...
... Cyrus ... fortes ... strenuos ...
... pugnam suos imperat ... interrogat ... ne ... defectori
bus ... salues ... Cyrum ... salutem ...
malle tam esse saluos tradentes arma ... salute ... rege
et bellum ... ab assiriis ... urbes agros ...
... qui ... [illegible] ... data fide accepta ... ad
... arma ... Cyrus ... ea
... urbes ... ad ... egiptiorum ... ciuitates appellatas
Posteri ... tenent Adueniente nocte ... castra mouit ... hostium egiptiis ...
... apud Cyrum ... equitatus ... ciuitas ... Cy
ro ... data laudati ... nam ... bello ... uti ...
... equos ... nobiles ... ad bellum ...
ad ... ceteris ... x[illegible] ... Cy
rus ... ad ... sui ... nocte ...
et octo die Cyrus ... maximis ... scalas admouit /
quibus ... rupibus ... duce ... stadiis ...
... ad flumen descensus ... erat Caldei ac perse ... palam ...
... omnes ... quisque ... Cyrus ...

Percipiens nomine ex ordine excedere Cresum se in interiorem regiam recepisse Cyrus magna voce appellabat. At hii relictis circa Cresum custodibus ad primam aciem qui reperisse ut par erat servabat pretereuntes arma Caldeorum passim prima strata discurrerent cum plerosque ad predam aspiceret vocatis itaque ad se prefectis abire ab exercitu qui sine causa impetum non passi sunt si alii eos qui discessissent ordines pluribus in locum facere qui ex ordine servasset donis ipsos ab se actum ut si qui predam invenissent ceteris Caldeis concederet obtemperarent illi. Et militibus imperat ut si quis eos fortunis anteiret illi Cyrus orat ut non deponeret spondebat quod recepisset. Post hec victoriam posita in angustie ea Persarum in qua arce custodiebat Deum iussa quem ubi inter putaverit estimari ambitibus circiter se ut prederet ad eos ponere qui in ordine mansissent quibus ad aliquid dividendum premiet quod fide magna quem ad eos venit preme preda deinde disposuit in locum oportunum autem militibus misit eos prandere Cresum quoque ad se deduci. Quo iusso Cresus salutem ei ita cum dixisset: iussa est postulare fortuna ut dominum diceret. Cui Cyrus: Nam et se homines meis iussit salvere. Cum petisset Cresus Cyrum an eius vellet ubi consulere vellet ait: Cum ita et sibi quod prospiceret quoniam optare ab se illi esse consilium. Tu quidem ne Cyrus autem milites suos multos per se labores multa pericula perpessos factum atque tot laborum extra tempore civitate huius post Babilone opulentissima assistit vobis videri stare se ius nisi aliquis belli premium ferat neque quod amplius suo imperio obtemperaturos. Nolle autem diripi absque nobile vincere neque vastitatem sequi quam in rapina quibus solere contingere ut detrudebantur per hoc advenientem Cresus cui Lidorum a[c]turus se ait rursus et urbem spoliari filios uxores omnia quod sua rapi distrahique patientes ut ab suas fortunas sponte adeo ferret. Nam promittere dum simul at se audierint factores ex possessa singula ac sua uxorum quod ornamenta collaturos annos necnon post urbem itaque sibi fore opulenta in urbe nisi rapina sicut ut acta ab eo opprimit quod bonorum fortes appellare penes se ditia licet ei patria ex sua thezauris quod mihi liberi sunt et ea quod omnia Cresus consilio pacta. Tum Cyrus quo ex Delphico oraculo ei successisset premedata est dum n. appolinis admonuerit cum conseluit omnia quod illius iussus ageret velle Cresus ait ita se te ipse et apud oraculum abesse queque appolline crassus contempsit posset ponere. n. adeo contrariis agebat temptare an vera essent missa tempora. Et non solum deum sine viris qui de bonis eos diligere qui non sunt fidem non crederent fidem. Itaque cum nosset non vera illud mente qui de filiis tum longe absens esset investiganti nil deum indixisse cum se illud aureis argenteisque pluribus donis plurimis hostiis ac sacrificiis placasse petenti deinde an filii sibi essent futuri futuros modo qui in re neque consulis apollo medax. Sed nil profuisse liberos tum ali et ne mutum esse alium erat fortis in rebus adolescentem optimum mortem in matura sortitus est. Itaque filiorum calamitatibus pressus demum rogasse appolline quid maxime agerem in reliquum duceret feliciter vitam deinde indixisse in primis nosces felix vivens Cresus. Cresus eo oraculo admodum se letum dixit tum sed futurum in eo ponendo quod facillimum videretur. Nam alios cognoscere difficile forsitan esse sed seipsum ut non se cuique videri facile. Itaque post id insinum dum pacem egerat non in re post filii obitum accusasse fortunam postea vero quo ab Assiriorum rege in nos bellum gerere persuasus sum in quo ut in omni discrimine erant salutem evasi tamen in ullum passus mali quid in me neque deum accusare. Nam cognoscens me viribus imparem et una cum meis tutum evasi. Deinde primum elatus fortuna tum te corporibus quod ut posses exercitum congregabat impulsus tum primorum donis tum adulatorum victus inflatusque ... servirent in omnia obtemperantia maximum quod omnium super me que semper ipsos omnium regerent ducem belli id imperium suscepi esse existimans hoc pacto et gloriam et opes maximas meas fore tamen ignorabam meipsum qui existimarem ad bellum contra te gerendum primum grave deorum oriundum natum ex regibus. Deinde ab ipsa pueritia disciplina militari exercitum satis in virtute ac robore esse meorum vero regentorum qui tenuerunt post audiui una et ... et liberos esse sicut me ignorantes gaudium in vitiis penas errati dedi. Itaque nunc Cyre me ipsum probe nosci te eo ut plurime fortune meo... vero in meis potes non consuleret ac ea Cyrus et meminisse se felicitatis plene dixit et in istam sue conditione constitue sibi uxorem filias amicos familiam et mensam providens bella tamen et pugnaret inde Cresus sibi a Cyro redditam ait felicitatem. Nam quibus consistit uitam quod ceteri duceret felicem quamquam ipse quoque prebasses deinceps se acturum. Postquam Cyrus cum bonorum tamen ad esse uita yroui viditque. Nam delitiarum voluptatum bonorum quod omnium eius ac se iam esse preterque cuiusquam in inde, ex parte belli quod ac pugne uxorem cum te quod insitum inopinus residet unum et se quod uita posset ut maxime caperet ex acturus post ea se appollini gratias dixit debere maximas hiis audiens admiratus certam cum moderationem Cyrus eum deinceps cetero contaque pergeret secum duxit sive ad utilitatem id sive ad securitatem plurime arbitratus. Postero die tum amicos tum duces exercitus convocavit partim que Cresus dederat thezaurum gessit partim ad deorum sacra magorum arbitrio se

Aiunt relliquum appositum fuisse auribus ad id forte delatis [illegible] inistitud impiorum [illegible] Ceterum de
Abradatha de Gynnabus [illegible] amicabat eum ut sicut illud qui frequenter assistere solet audivit
ab egiptiis illum [illegible] in fugam miserat desertum a suis interemptum corpus mortui [illegible] suos eius
eum impositum ad pactolum flumen deferri [illegible] eunuchos [illegible] [illegible] [illegible] quoddam sepulcre
locum pantheam [illegible] humi [illegible] in [illegible] gremio viri caput in
posuisse [illegible] sermone [illegible] [illegible] quid ait [illegible] assumpto equitibus
ad funus [illegible] Gobriam et [illegible] [illegible] optimum amicum atque egregij
viri [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] in honorem
mortui [illegible] et vero mulierem humi sedentem conspexit [illegible] bona ac
fida nobis anima reliquisti abeuntem [illegible] simul dexteram mortui [illegible] corpore [illegible]
[illegible] ab egiptiis esset [illegible] est Quae [illegible] magis ingemuit Cyrus Mulier autem eam
ad [illegible] cultellis [illegible] viri [illegible] manum ex osculata iterum in suo locavit [illegible] et relliquis
[illegible] non esse [illegible] aspicere [illegible] esse [illegible] partes [illegible] et se et Cyrus [illegible] mortuum extitisse
[illegible] et cum [illegible] ut ea ageret [illegible] [illegible] contraria [illegible] tibi suis
se animo ut [illegible] amicitiam [illegible] sibi omnibus [illegible] anteferret itaque sine [illegible] illum oportere
mortem se [illegible] viventem sedentem Cyrus aliquantisper silens ad illam [illegible] [illegible] Verum
[illegible] optimum [illegible] est sine [illegible] [illegible] [illegible] et simul ornamenta [illegible] Gobria et
Gadathas [illegible] adveniant [illegible] [illegible] in rebus [illegible] [illegible] spopondit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] plurimasque [illegible] hostias [illegible] mortuum [illegible]
Illam vero [illegible] passurum se desertam [illegible] [illegible] in honore [illegible] [illegible] suaque [illegible]
[illegible] ut quo mallet [illegible] Ad hoc panthea non se illud celaturam dixit ad quem locum vel
let deduci [illegible] inde abijt Cyrus utriusque sortem [illegible] et mulieris [illegible] privata esset viro et de
functi [illegible] [illegible] non [illegible] amplius visuri At vero panthea [illegible] ad se paululum quo ad vim [illegible]
suo deflet mortem abscedere [illegible] solam [illegible] [illegible] eadem se post obitum cum viro veste
se contegere [illegible] ut vita [illegible] [illegible] simplex dabat [illegible] [illegible] vidit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] molestus esse flens assedit panthea sepius [illegible] gladio [illegible] [illegible]
viri pectus capite [illegible] [illegible] [illegible] ambos [illegible] ut mandaret panthea [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] Cyrus [illegible] ex templo si quid auxilij afferre posset [illegible] [illegible]
[illegible] dominam viderent [illegible] ut [illegible] ensibus se ipsos [illegible] eorum [illegible] de
[illegible] monimentum [illegible] [illegible] [illegible] statuam parte [illegible] nomina [illegible] litteris [illegible] [illegible]
[illegible] statuas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomen Cyrus ut [illegible] [illegible] laudata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] habere honorem ut [illegible] monimentum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ope Cyri implorarent At ipse in sardibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bello
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parte que [illegible] Cyri sponte [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] neque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indigenas [illegible] tributo [illegible]
[illegible] ad bellum [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] urbe pollicita [illegible] relliquus [illegible] hostis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de alio qui polliceretur se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] fidem [illegible] [illegible] [illegible] ut sine fraude dolaque se [illegible]
[illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] absque fraude ad utilitatem [illegible] [illegible] [illegible] urbem ita
[illegible] [illegible] eadem [illegible] urbes ingressus omnes eorum [illegible] [illegible] [illegible] in medio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se deceptos estimaret se [illegible] [illegible] absque do
lo ingressus urbe [illegible] eorum bono [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad malum [illegible] non ad bonum
[illegible] ingressus pace vero [illegible] ita [illegible] ut [illegible] [illegible] possent colere [illegible] esse
[illegible] [illegible] se ut bono eorum [illegible] [illegible] concordiam [illegible] [illegible] [illegible] amicitia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possiones [illegible] colet [illegible] alteri [illegible] faceret [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pro hoste [illegible] mandat [illegible] [illegible] portas urbis [illegible] ut [illegible] de amb[illegible] agil[illegible]
[illegible] [illegible] essent [illegible] agere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agenti [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peteret [illegible] [illegible] se parata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imposito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cyrus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] hellespontum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Greci Maritimi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut barbaros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tributarij

fere et milites dare iussit Rex interim ad bellum se parabat tunc urbes defensurus atque ut neque obtem-
perarent Ciro ab eo prefecti non destitissent desertatque a suis in Histaspe potestatem devenit quem in locis
munitis impositis custodibus ad Cirum redit profugiens equites quoque preterea ac iaculatores secum ducens Erat
autem Cadusio preceptum ut omnium ad Histaspam venisset profugiens qui Cyri partes sequerentur armatos ad
se deducerent quo praestarent ad bellum quosque equos afferret et arma funditoresque omnes secum simul pa-
re interea ex Sardis Cirus vadens ex urbibus intellecto presidio castra movit adeo et Cresus i-
bat et multa non plurimis oneribus gravius pecunias ducebant vehiculis cum ipse in quoque esset quos Cy-
ro tabellas dedit quibus eorum quos penes pecunie erant fide post nomine sic ab eo inde promissum dixit Cy-
rus suas enim pecunias eos sic quas essent dande itaque sic eas fuerant sumet ablaturis ferent hic
duas tabellas amicos ac primis dedit ut noster quibus pecunie dispensatores ubi aut sery esse dixit
at et Lydos quos armis equis curribus letari omnia quoque agere quo suam gratiam inirent perspicit eorum ii non sponte
sequerentur quos presidibus quoque pueros secum militassent dedit arma comburi iussit funditoresque misit feri Cedius tre-
vit / retos captivos inermes funda circum compulit existimans hic opus esse esse inter reliqua Nam cum
reliquo milite plurimum funditores prodesse in pugna solos neque sibi magna inde quod non paucis arma-
tis ex propinquo posse congredi Progressus Babilonia versus magna fugiens sibi egit et ambos capado-
ces lijis omnibus ademptis armis ad alia inlud presidia equitum esset inlitos et capteptivos sociis
dono dedit Cum Babilonia magno in equitatu magnis sagittariorum iaculatorum quoque copijs funditorumque
pene innumera multitudine venisset obviam circa urbis conspectum explicavit Ipse cum amicis sociorumque
presidibus urbem contemplavit quo constitueret menibus conspectis certum inde duce vi ex urbe trasfugit
intentasse ipsos milites patres esse tum abireturum extrema agmen Nam ex menibus prospectan-
tibus exercitum Cyri debiliorem visum et neque inmanem fuit tradicionem utrumque in emacopias tenuides
atque infirmiores extrema Transfugis ubis motus Cyrus stans in medio exercitus iussit ab utraque late milites
quo procedentes longius falange extenuarent ad media acie voti quo facto et constiterat pedentimque
qui longius abierant simpliciter cum et illi ad suos redeuntis spes adita postque in unum quoque anteriora
agmina urbs duplicatis atque pedentim propius menia eum intelligentia demde paucos passos proce-
dentes tum sunt quo ad media procedentibus. inspicerent diligenter presso gradu retro anteriora versus fratris
portis presidibus ac primarios viros Cyrus amplitonces inquit conspectam in a nobis cum amicis Si
quis putat tam alta tam valida menia expugnari vi posse non tamen videtur sentire quo ad plures sunt in ci-
vitate non dat causam eo facilius consido fame perituros Igitur si nemo accedat quod aliud urbs in videtur obsidione
expugnanda At ea Eufrathes in flumine amplius duorum stadiorum latitudine influit per urbe duxisse addit Gobrias et ita
profundum ut duorum hominum staturam excederet ut ferme tantum fluvius flumine urbs quam presertim menia esset Tum Cyrus ob-
misit ceteris ducendam esse ait ab utroque urbis late perspicis fossam lata profundamque quo paucioribus custodibus
egeret Itaque demum sibi opere electo quamque in flumine spacio cum tu latum ipse duxit tres fossam ingentem cum turre ur-
be cepit protecta versus suos tam impromptis sit fluminis centris erit ingeris quamque versus latitudine fundamenta
eorum iecit ex arboribus palmarum quo eo loci admodum prope existunt huius nam ferme ut posse ponere presim-
tendas Turres eo edificavit animo ut existimaret se velle urbe obsidere ut quo firmarent fluvios in fossam fluct-
tus ne tenerentur Erat autem et plures aras duxisse in locas tres quo protra essent adversos hostis pugna da babi-
lonij ut hij anorum viginti suppeterent victos obsidentis deridebant quos ut sensit Cyrus exercitum in xii divi-
podores si se asservarent amicitias sibi quam persis fore et ea fossarum opus erat perfectum Itaque cum
urbis hominibus fossas aperuit apte fluvius adire posset tum tribunos presidiorum equitum peditum quos suas
turmas ac cohortes inermos duce ad se iussit Post hic sequens socios imperat agmina sua priori orne
tulerunt Alphi enim primum esse vocatus equitum ac peditum prefectis Amici inquit fluvius iter
sum nobis in urbem prebet nos tam audenter ingrediamur preterea in metu nobis timendum esse adversus
cos primum quos fidentes socius vigilanes robustos armatos in ordine bellantes superavimus nunc
sunt existimant quod se sentiunt munira menia nos esse multo magis cos timor recte sed velut stupide
ac prinos inutiles ad eamque reddit Cyrus si non existimet formidandum ingredientibus urbe ex
ne cetera utrumque oppugnemus absque suprema tegulas et tecta hoc ubi erit hostibus nobis decu-
at neque hic nos demum timendum nam si qui super domus ascenderet habebimus volunteer pugnatorem cum
ex Assalto nobis enim porticus eorum sunt valve ex palmis facte et ipe Assalto apte ad ignem il-
luc sit misit nobis quoque ignis materia tede pix stetea et stupa cum ato fla a aliter presilia et illi
intro in desilie ex tectis cogatur et ex vi flamma fidem igitur ad arma sumite cum nobis dijs
duabus in urbem dicam vos Gadatha et Gobria qui vias nostis estote duces Cum ac primum

Cumque ad regiam urbem properare. Cui tum Gobria erant [illegible] [illegible] cum omnino [illegible]
uitas ea nocte [illegible] [illegible] porte regie [illegible] essent custodes [illegible] ita u-
nerit et apud illos [illegible] Tum [illegible] Cyrus ait [illegible] templo [illegible] quo [illegible]
[illegible] hostes omnes [illegible] urbem ingredimur [illegible] primum in domos refugiunt
Alii [illegible] clamores [illegible] Gobrias erant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad regiam [illegible] Gadatha [illegible] Gobrie milite [illegible] clausis [illegible] vigiles ad ignem
[illegible] ut [illegible] ingens [illegible] magno cum strepitu [illegible] intra
regia erant audito tumultu [illegible] portas [illegible] prospicerent [illegible] hostes [illegible] sit in interi
[illegible] Assiriis [illegible] Gadate milites [illegible] quo ad regem perventum est [illegible]
[illegible] obtinuerant omnibus [illegible] erant [illegible] Cyrus per urbem [illegible]
misit equites [illegible] qui domi essent [illegible] lingua sua ne fores egre-
derentur ad [illegible] Nam [illegible] Gadatas et Gobrias a Cyrum [illegible]
[illegible] gratias egerunt [illegible] rex [illegible] dedissent [illegible] Cyri [illegible] ac pedes [illegible]
[illegible] sunt [illegible] postero die [illegible] urbem [illegible]
[illegible] sese [illegible] Cyro tradiderunt [illegible] extemplo imposuit custodiis [illegible]
sepeliri mortuos [illegible] imperat omnia ad se deferri arma [illegible] domi [illegible]
pena mortis statuta [illegible] collata in [illegible] imposuit bellorum usui futura [illegible] magos
[illegible] urbe fieri et [illegible] post [illegible] domos [illegible] palacia belli [illegible]
[illegible] optima quedam optimis [illegible] aut [illegible] omnis [illegible] putaret
Babilonios agros colendi [illegible] illos [illegible] essent [illegible] precepit
Persas [illegible] bello [illegible] mallet [illegible] appellare iussit [illegible]
componendam [illegible] consilio [illegible] ut sine
invidia [illegible] [illegible] visum [illegible]
[illegible] demisit ut [illegible] audiri ab eo [illegible] ad [illegible]
aliis impellentes [illegible] ut [illegible] studio accedendi [illegible] ut poterant a
[illegible] Cyrus ad que extenderet
[illegible] paulum [illegible] iussit quo ad [illegible] copiam ut postmodum [illegible] ut postmo-
dum [illegible] absque strepitu posset loqui [illegible] amicis maior [illegible] nox [illegible]
[illegible] posset Cyrus [illegible] abeundi [illegible] postridie velle [illegible] pau-
[illegible] loqui [illegible] ad [illegible] amicos [illegible] abiret [illegible] [illegible] tu-
[illegible] [illegible] [illegible] sumpto [illegible] ad [illegible] die [illegible] ma-
ior erat [illegible] hominum [illegible] ad eum [illegible] antea [illegible] amici Cyri [illegible]
[illegible] militibus [illegible] hastatis [illegible] se [illegible] amicos [illegible]
[illegible] querere amici [illegible] neque [illegible] qui possiunt [illegible] ad [illegible] ex
audierunt [illegible] tot [illegible] nobis gestis ut nulla [illegible]
[illegible] quies nulla [illegible] nulla cum amicis voluptas [illegible] felicita-
[illegible] die [illegible] nos [illegible] ad
esse [illegible] nos [illegible] ad nos [illegible] vobis temporis in-
pende [illegible] nos [illegible] Deinde autem [illegible] me [illegible] at vi-
det [illegible] nos ut [illegible] hoc vero [illegible] aut paucos
[illegible] omnes ita [illegible] ut que [illegible] agere velint Nos etiam ac si [illegible]
[illegible] repellentes [illegible] quis [illegible] quid velit ut nos [illegible]
[illegible] licet [illegible] ita [illegible] institui ita oportuisse [illegible] omnibus in
[illegible] Et [illegible] bellicas [illegible] ut imparare [illegible] sic et [illegible]
[illegible] Nam [illegible] videns [illegible] multa [illegible] utilia [illegible]
[illegible] belli labor [illegible] aliquid [illegible] in [illegible]
me quid potissime agendum sit dubitare ut nobis [illegible] satisfiat [illegible] omnia agenda [illegible]
et ordine [illegible] optimum [illegible] putet consulat [illegible] consurgens [illegible] Cyri cognatus
[illegible] Arthabasus [illegible] dixit [illegible] introduxisse [illegible] ad
[illegible] Cyrus [illegible] appetisse [illegible] nulla [illegible] Cyrus [illegible]
ad eum ire [illegible] ad [illegible] in Medos [illegible] orator [illegible]
[illegible] Cyrus [illegible] volum [illegible] legatio ita abs-
[illegible] [illegible] postea in suas [illegible] eo [illegible] ita [illegible]
rent [illegible] ut velut in [illegible] essent [illegible] deinde fugatis [illegible] hostibus [illegible]
[illegible] Cyrus [illegible] vacandi [illegible] se [illegible] Gobriam [illegible] Gadatham [illegible]

In babilonem intrant nocturne

Per obtinent

[illegible]

Oratio Cyri

[illegible]

fecisse que res plurimum sibi fuisset grata. Tunc Gadatas Cadusiorumque mentione adsistens ut horum qui eum plu
rimum Cyro profuisset atque fuisse videretur, postmodum cum multis aliis [illegible] eius curiosius ac machinatoris
[illegible] occupatam commisisse [illegible] sibi cum Cyro loquendi [illegible] supreme [illegible] deinde mu
[illegible] se gentes ad ipsum Cyrum convenisse [illegible] maximum [illegible] ex nova succederet res esti
masse cum se illius comendi copiam [illegible] Tunc magis [illegible] victus et cepisse Sardis Cresum
in ditionem venisse recepta Babilone [illegible] assiduos suos esse ac fugatos [illegible] instituit redacta [illegible]
in eadem [illegible] ne appellaret adire [illegible] tandem vocatus [illegible] apud eum [illegible]
sum [illegible] die ab eo potius [illegible] deinceps [illegible] qui vivus secum
loquendi amplior [illegible] factus [illegible] se omnibus [illegible] acti essent
Ad ea cum Cyrus multi qui [illegible] Omnes [illegible] Crisantha [illegible] sepalas [illegible]
set omnibus [illegible] quod ipse dixisset [illegible] medeor [illegible] erit cum Nos enim inquit
viri [illegible] sponte si quod [illegible] sit [illegible] vos omni modo [illegible] ut liberis [illegible] la
bores subire velit et periculo pelli [illegible] se [illegible] alios [illegible] comparare protempore annuos
[illegible] prosperitatis videtur Nam quid appetendum esse imperium [illegible] [illegible] fuisset [illegible]
in patria uberrime plenis tum plenam voluptate [illegible] refertam [illegible] res esse nos sumi [illegible]
te non [illegible] in laboribus ac negotiis [illegible] assentiens [illegible] Cyrus [illegible] ex
pardis allatam accepit [illegible] vestes [illegible] imperatori et si [illegible] Deo [illegible]
Ad reliquum [illegible] rerum [illegible] militum [illegible] imperium ab se esse [illegible]
sibi foret in urbe [illegible] hostili odio in eum esse [illegible] corporis [illegible]
[illegible] tribus [illegible] principes prodi [illegible]
in [illegible] fidissimos sibi esse [illegible] nemine [illegible] [illegible]
custos esse diligentiam [illegible] uxores [illegible] adeo maxime diligendum [illegible] putat [illegible]
[illegible] eunuchos [illegible] omnibus privatos fidissimos [illegible] [illegible]
minimis [illegible] ac honoribus [illegible] accommodatior [illegible] posset [illegible]
[illegible] gratum domino [illegible] Nemo [illegible] eunucho
omnibus [illegible] se putet [illegible] se fortune [illegible] regem [illegible] eunuche
[illegible] Si [illegible] vero [illegible] imbelles eunuchos [illegible] inde [illegible]
[illegible] animantibus [illegible] Nam [illegible] castrati [illegible] quod deponunt [illegible] movent [illegible]
[illegible] bello [illegible] castrati [illegible] non desinunt [illegible] neque [illegible]
desinunt. Canes item [illegible] delinquunt dominos et ad custodiam venatores [illegible] in re [illegible]
tores. [illegible] homines [illegible] castrati non [illegible] negligentes sunt ad [illegible] ma
gistra neque [illegible] equitandi [illegible] antea neque iaculanti [illegible] ambitiosi [illegible] bello [illegible]
[illegible] propria [illegible] fidem [illegible] in rebus [illegible]
[illegible] ostenderunt [illegible] fideliores [illegible] suorum calamitatibus [illegible] [illegible]
[illegible] arbitretur [illegible] debilitati [illegible] bello debiles [illegible] fortioribus
[illegible] adverteus Cyrus [illegible] custodes [illegible] eunuchos [illegible] at tutela [illegible]
[illegible] imperium [illegible] haud [illegible] valida statuit [illegible] custodes fidos assiduos [illegible]
[illegible] persis [illegible] milia [illegible] solitos [illegible] laboris [illegible] appetitus [illegible]
[illegible] debitis ac [illegible] vitam [illegible] appetitus dece milia ex persis
[illegible] hastatos [illegible] regiam [illegible] ipse [illegible] esse die noctuque custodes [illegible] [illegible]
[illegible] late [illegible] per urbe [illegible] ad esse [illegible] custodes
ita [illegible] disposuit [illegible] prebere a babilonis tributum ut desides [illegible]
impatiens ad bellum redderet [illegible] custodes [illegible] tutele Cyri [illegible] urbes [illegible] per
severat dies ut autem partum imperium non solum [illegible] augeri [illegible] militum [illegible]
[illegible] imperabat Non enim [illegible] virtute subditos [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] bonos viros [illegible] ope [illegible] offitio [illegible] impendendi [illegible] libe
[illegible] vita degente [illegible] virtutis [illegible] coactos [illegible] sua sponte [illegible] optime
[illegible] esse [illegible] optimates [illegible] [illegible] videbant [illegible] labores [illegible]
[illegible] dissuavit [illegible] Maximas [illegible] gratias [illegible] [illegible] ampla
ac fertiles agros colonos [illegible] domos [illegible] ac [illegible] supellectiles que precipue ex optabat [illegible]
sua [illegible] indigentia [illegible] nolo [illegible] possideret [illegible] tanquam aliena [illegible]
[illegible] statutum [illegible] bello captas victoribus [illegible] [illegible]
[illegible] urbibus constitutum esse [illegible] queque [illegible] putet [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible] relinquit [illegible] commilitones [illegible] voluptati [illegible] gaudet [illegible]

[illegible] esse labores [illegible] nos [illegible]
metipsos nos [illegible] principe [illegible] satis [illegible] bonum
esse nisi [illegible] adhibeat [illegible]
[illegible] prudentia [illegible]
[illegible] esse
vide[illegible] neque [illegible] magnum opus
[illegible] videlicet [illegible]
[illegible] ac diligentiam [illegible] nota nobis
[illegible] antea [illegible] assecuti [illegible] invidi
[illegible] quemadmodum
[illegible] bellum [illegible]
[illegible] optimum [illegible]
[illegible] labores [illegible]
[illegible] bellum [illegible]
[illegible] tributarios [illegible]
[illegible] habet [illegible]
[illegible] laboribus [illegible]
[illegible]
[illegible] excellentes [illegible]
[illegible] voluptatem [illegible]
[illegible] nobis [illegible] voluptatem [illegible]
quietem labor [illegible] virtutis [illegible] nobis [illegible] voluptatem
[illegible] optimum ac suavissimum [illegible] bonum [illegible]
[illegible] dolorem [illegible]
[illegible] antea [illegible] meliores [illegible]
[illegible] felicitatem [illegible] mali fuerint
[illegible] alios [illegible] ignavie
[illegible] a nobis [illegible]
[illegible] armatos nos [illegible] arma ferre
non posse [illegible] meliorem [illegible] virtute
[illegible] alius posse prodesse [illegible]
[illegible] optimates [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] nos [illegible] studio [illegible] nobis [illegible]
[illegible] a nobis [illegible] meliores [illegible] nostros [illegible]
[illegible] haud facile poterit ad [illegible] audire [illegible] studiis [illegible]

Explicit liber quintus. Incipit nunc sextus. Hac oratione cui habita assurgens

Hac oratione cuius habita assurgens Crisantha amadum
[illegible] sepius inquit bonum principem nullam re a bono pa[ren]te differre [illegible] tenet [illegible] liberorum [illegible] ad maiorem [illegible] felicitate
[illegible] doceat [illegible] paulo
[illegible] nobis [illegible] honestum [illegible]
[illegible] esse queat [illegible] victoria [illegible]
[illegible] in bello [illegible]
[illegible] bonum [illegible] posse [illegible]
[illegible] meliores [illegible] legibus [illegible] salvam neque naves
[illegible] a nobis [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] nobis [illegible] nos [illegible]
[illegible] nos [illegible]
[illegible] nobis [illegible] differre [illegible]
[illegible] nobis [illegible] libertate [illegible]
[illegible] hostibus [illegible]

[illegible]

Cyrus inquit frequentemus regiam et ea camus iuxta rationes que nobis proposuimus, habeamus presentes Cy-
ro si quid opus erit, me hic ad serviendum omnibus nihil velle esse posse. Quod sic a Cyro dictum
fuit inmotum. Varum eadem rerum vulgatum [illegible] de hostes idem anni [illegible] censere
asseserunt visum quod est primarios omnes semper [illegible] adesse prompte [illegible] ad eos iussos
facere ad Cyri iussa [illegible] Cyrus ad
firmandum imperium conferre plurimum [illegible] meliores
cingit ut ad eos [illegible] principes [illegible] Cyrus vero malum [illegible] deta-
riores. Accedebat preterea ad potentiam [illegible] instituendum
statuit ac talium [illegible] usque posset rerum [illegible] vectigalibus [illegible] domes-
ticos in sumptu dispensatores [illegible] custodes in-
stituit [illegible] familie cotidianam curam gereret [illegible] cura-
tores addidit [illegible] apud eos [illegible] felicitatem [illegible]
in crederet [illegible] esse [illegible] aliquando
quo esse gerendum bellum [illegible] duces [illegible] equitum peditum
que prefecti erant eligendi [illegible] quem ad loca absentem [illegible] ex eis [illegible]
que ad civitatum provinciarum custodiam presidibus [illegible] deserabant oratores [illegible] in maximis
ducebat horum omnium opera absque ullo bello se quicquid cuperet assequi [illegible] maxi-
ma [illegible] boni [illegible] esset [illegible] parum sibi [illegible] fore [illegible] quales deceret omnia [illegible]
prope successura arbitrabatur. Cyrus [illegible] volendum [illegible] se [illegible] debere esse existimat. Non enim facile [illegible]
[illegible] posse videbatur nisi ipse vir bonus esset alios impellere ad virtutem [illegible] opus erat ut possit optimus
et rerum gerendarum [illegible] Negligendum autem vectigalia cum multa esset impendenda ad maxima [illegible]
[illegible] imperii nullo pacto conducere censuit. Illis vero omnino vacandum adeo [illegible] ut publicarum [illegible]
rerum [illegible] esset omittenda [illegible] ab reliquis [illegible] sibi se
[illegible] ordine militari [illegible] mancipiis [illegible] rebus [illegible]
[illegible] legatis curam gereret [illegible] ordine [illegible] potest [illegible]
[illegible] opera ut veluti imperator legatos [illegible] alios agenda [illegible] Cyrus
[illegible] per capita in ordinem [illegible] ut paucos alloqui [illegible] quid fieri vellet opus foret
[illegible] plus [illegible] haberet [illegible] familiares [illegible] et [illegible]
que ad eos erat [illegible] ut [illegible] sibi [illegible] opera [illegible] Instituit preterea quales esse opor-
teret eos [illegible] consuetudine [illegible] quid [illegible] alios possent sua impensa [illegible]
nisi [illegible] ad ianuam essent [illegible] iubebat existimans [illegible] Neque turpe quid neque in-
honestum acturos [illegible] teste imperatore suorum [illegible] sua [illegible]
[illegible] Cum vero abessent eos cogitabat [illegible] cessare [illegible]
maxime modo primum coegit [illegible] homines [illegible] amici [illegible] pa-
rebat donat asserens [illegible] ut [illegible] ad [illegible]
[illegible] venient [illegible] audiens que-
lis [illegible] longum [illegible] maximo [illegible] assuescere ad [illegible]
[illegible] odio [illegible] palam [illegible] compulisse [illegible]
[illegible] movendi ut [illegible] erat [illegible]
[illegible] absentibus [illegible] volebat [illegible] ex-
[illegible] audiret [illegible] posset [illegible]
[illegible] videbatur [illegible] rerum [illegible] esse [illegible]
absentes [illegible] maxime ad opera [illegible] prompti [illegible] prefecti
[illegible] princeps [illegible] pietati deditos [illegible] presertim [illegible] leges [illegible]
[illegible] vivam legem [illegible] posse [illegible] pena [illegible]
[illegible] eo preterea tempore quo erat felicior [illegible] statim [illegible]
semper [illegible] videmus diebus [illegible] instituta adhuc
observat [illegible] reges. At et ceteri primum perse imitati sunt existimantes [illegible] se feliciores
fore [illegible] deos quemadmodum imperator eorum qui erat felicissimus coleret. Credebant etiam se [illegible]
Cyro [illegible] fore [illegible] deos pietatem sibi [illegible] Nam in ma-
re ingressum cum [illegible] navigare [illegible] malle. [illegible] preterea [illegible] familiarium [illegible]
[illegible] si pie deos coleret [illegible] Neque iniuriam neque [illegible] bene [illegible]
[illegible] Nota autem esse [illegible] esse omnibus se magnifacere [illegible] Neque [illegible]
Neque amicos [illegible] iniuria lacessitum [illegible] sua omnia acta [illegible] miseram [illegible] ut ta-
[illegible] abstineret [illegible] et honestum appeteret [illegible]. Ad pudorem vero existimabat fa-
[illegible] homines [illegible] posse [illegible] omnibus [illegible] ceteros ut nullo tempore [illegible] obscenum
[illegible] videret [illegible] ea optima [illegible] non [illegible] solum [illegible] quo
non [illegible] videt maiori veneratione [illegible] essent apud nos esse [illegible]
[illegible] eorum pudicitiam servaret plures [illegible] ad [illegible] est persuadere [illegible]

ria doctrina posse si eos qui sue voluntati prompte obtemperarent pluris honoraret magistratibus quam eos qui essent
maximi ac laboriosissimi Nobilibus preterea persarum in se exemplum prestabat atque Nam ac hiis cum ad
luxuriam intemperantiam magnum id esse putavit sed se quantum fieri potest multo magis instruebat id brevi
cum videret cessit ... Discernebat autem pudorem a modestia Nam pudentes palam turpia fugere solere putabat
et secreto ad cetera ... vero plurimum retinendi existimavit ipse quidem quoque ab hoc se propter voluptatem
et praesentes mentis sufficeret quam esse apparere qui ... alienum hic vero instituit Cyrus et
quam ... omnium eorum qui inferiores ... esset ... melioribus plurimum valeat item ... pudor
et mutua ... nec ... eos qui huius mores ante
illorum qui ante ianuas regie ... simplicem quam militarem ... eos qui ... videbant sed
... ducebat ... maxime quod equitibus conferret
omnibus ... equitum ... probabat ... fugere tum ... magis
labores studio rapide ferens ad ... ac fugiens ... famem sitim quoque ferre
itaque ad hoc ... quod ... et ... qui ... vivunt in ... lia
bestias Quod autem ... esse mirabile ... in ... ex superioribus ...
... quam ... ipse plurimum ... ac laboris impertiebat ... maxime ...
ac artes ... quod beatum prodibat ... si quando ... ex ... impediret ...
... ad id fere ... erat venabatur Neque vero ... studebat ...
... venatores satellites ac ... suos
... plurimum ipse ... dicebat ... ex ceteris ... quam ...
... et in ... agendi ... prebebat ... omnibus ... studiosos ... optimates
... honore ... inter ... agere ut ...
tum viderentur Et ... erat ...
... cultu corporis ornande Itaque et ipse vestem medicam et ... reperit ... si quid
esset ... existimabat et ... ac ... calceos ...
... posse ... apparerent ... ac ...
ut pulchriores ... videre Instituerat quoque ne ... spuerent ac abstergerent na-
res Neque ... ad ... novam veluti ... admirari Hec omnia putabat conferre
... magis ... apud ... esse ... nolebat ... erudi-
ebat ut compositiores essent ac modestiores quod ... reputabat ... eorum
... meditari ... quod ad liberos pertineret ... ut neque
... neque ... venationibus ... equitando
... ducebat illos veluti
... erat prohibitum ...
... solent ad ... ipse ... aliquid ... ne ...
... Cyrus parere appellabat ... ut ...
... sicut optimates ... ipsum ... sibi
impediret quo ... Impune ... reddidit ...
quod nequit ab hiis quos subegerat ...
... nullo preterea ... neque noctu neque ... Cyro ... quibus
... putabat optimos horum quasi equitum ... peditum prefecti erant ... prudentia
... custodibus posset ... ad Cyrum ... contra ...
... modis ... consideravit quo pacto ...
esse auferre ... imbelles reddere ... ac ...
... prohibere ac ... insidias ... bellum putabat ...
sui tutelam consilium effecit ut ab optimatibus ... amaretur quo ... assequi
... videbat ... omnium ... quod ad potuit ... non ... e
... videbat ... odio ... benivolos ... esse ... amari ab hiis
amare enim ... odio ... benivolos ... esse ... non amari ab hiis
qui se amari ... liberalis esse non potuit ...
... laborare ... prosperis letando dolendo adversis conatus est
benivolentiam adipisci ... beneficiis ... potuit id cogitavit ...
esse liberalitatis ... sua largiente ...
epulas ... ad suam mensam ... et qui ... essent ...
hos ... qui ... distribuebat ...
esse ... et benivolentia ... mittebat ... aut in custodiis ... obsequio aut
aliis in rebus diligentiam ... ostendens quod ille ... gratia ... honorabat etiam
quasdam ... mense ... cum ... omnes ... erat ... etiam
... putans ... cum ... imperatoris ... mensa ... vero maxime
... gratificari vellet ... in mensa ... ab eo ... mensa ...
... quippiam ... illos ... regi ... esse ... Neque vero
solum ... ab ... homines ... maior in illis ...
... videre ... etiam ... magnis ...
... et epule ... ipse ... urbibus ... opifex ...
... mensa ... ipse ... domum ... sed hec omnia arte
... magnis urbibus qui multi

indigeret multis servis et amicis [illegible] ad se inveniendum alibi [illegible] ne eum persepe [illegible] Nam talecos
facere autem et augeri mulierum calciamenta [illegible] vnorum [illegible] [illegible] ipsis sepius accidit ut unus incidat
alteri faciat [illegible] ex suo [illegible] cura. ducentis quidem [illegible] incidit alius [illegible] vestis partes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exercet arte optime [illegible] [illegible] [illegible] ad victum [illegible] [illegible]
sit enim adeo ut [illegible] [illegible] [illegible] indigeat [illegible] [illegible] [illegible] epulas non [illegible] [illegible]
ubi autem [illegible] carnes elixat alter assat alter [illegible] [illegible] [illegible] omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] necesse est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibos ceteris excellit [illegible] [illegible]
Alios [illegible] [illegible] Cyrus [illegible] [illegible] Nam [illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible] excelleret
[illegible] et dando [illegible] [illegible] excessit omnes [illegible] [illegible] Cyro [illegible] [illegible] usque [illegible] [illegible] [illegible]
liberalitas Nulli post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cyri [illegible] [illegible] [illegible] Nulli quoque dare
et dona ampliora armille enim torques equi frena aurea [illegible] ferri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ta donabantur [illegible] [illegible] [illegible] ut munere magno Cyrus omnes [illegible] [illegible] [illegible] benivolentia [illegible]
[illegible] [illegible] adeo potentes [illegible] [illegible] fuit ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Cyrus quibus alter [illegible] imperio [illegible] [illegible] Cyrus [illegible] patres [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] domus et honore sibi comparavit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] audire [illegible] [illegible] [illegible]
ita alliciebat cumulabat [illegible] beneficiis ut plures [illegible] oculos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esset
[illegible] [illegible] ob eam [illegible] plurimi [illegible] oculi [illegible] aures regis ferebantur Si quis autem existimet unum [illegible] [illegible]
[illegible] regi eligendum vehementer errat Nam unus pauca admodum videt atque audit [illegible] [illegible] negligere
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] preterea [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] esse oculum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sibi esse [illegible] homines putavit [illegible] plures aures ac plures oculos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Nam [illegible] homines ne quid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ita [illegible] [illegible] [illegible] quid [illegible] [illegible] vile loqui veluti [illegible]
oculis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] benivolentia ille homines reddebat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] haud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obsequiis et [illegible] [illegible] [illegible]
superare ceteros dignissimum vir laude Cyrum quod [illegible] rei pudebat [illegible] [illegible] [illegible] amicis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] memorie tradita boni pastoris et boni [illegible] opera esse similia Nam ut boni
pastoris opus [illegible] felicibus pecoribus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] homines felices [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Cyrus ad [illegible] hominum benivolentiam [illegible] esse [illegible] [illegible] rei [illegible] Creso [illegible]
[illegible] admonitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] donaret [illegible] [illegible] Cyrum [illegible] [illegible] [illegible] licet [illegible] [illegible]
[illegible] alteri mortalium [illegible] [illegible] [illegible] petisse a Creso Cyrus [illegible] thesauri potuisse [illegible] [illegible]
ad id [illegible] arbitrare [illegible] [illegible] [illegible] permagna [illegible] [illegible] [illegible] Cresum ut ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pa mittet [illegible] [illegible] [illegible] omnes ac rogare suo nomine [illegible] plurimum pecunia [illegible] [illegible] [illegible] indigebit
[illegible] [illegible] [illegible] copiis [illegible] [illegible] mittet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Creso [illegible] [illegible] [illegible] ad amicos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut Histaspam veluti
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cresi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pollicebatur Nam plurima dona [illegible] [illegible] litteris [illegible]
[illegible] [illegible] Cyrus ad Histaspam [illegible] [illegible] [illegible] ait ad thesauros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sibi presto essent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Creso [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cyrus ad eam diem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Cyrum sibi [illegible] thesauros esse [illegible] [illegible] ait illos penes me servare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] subire [illegible] [illegible] [illegible] custodia [illegible] [illegible] Ego autem ac [illegible] [illegible] [illegible] michi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] servandi molestia [illegible] [illegible] mei ac bonorum meorum custodes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Creso tibi [illegible] nolo in eo [illegible] [illegible] [illegible] appetitum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ame Creso tibi [illegible] nolo in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse me prudentiorem [illegible] veluti ceteros [illegible] pecuniarum [illegible]
michi videor a plurimis differre Alii enim cum plura [illegible] eorum usui postulet adepti fuerint [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponderatio [illegible] plures [illegible] tenent [illegible] plura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ac molestias plures prebent possidentibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] superflua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] michi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sequitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] habundantem [illegible] Nam gloria quo [illegible] amplior ac copiosior eo excelsior ac pulcrior [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] sepius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ame [illegible] Creso [illegible]
[illegible] [illegible] qui plura possident [illegible] [illegible] [illegible] putare felices Nam eo pacto [illegible] [illegible] custodes
ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] custodirent felices esset [illegible] [illegible] iuste adipisci [illegible] ac uti [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eo felicissimum duco [illegible] [illegible] opera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] operam ut bonam servaret valitudinem parantes [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ad morbos vero [illegible] [illegible] [illegible] negligere [illegible] est [illegible] ad se medicos [illegible] optimos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] utilia [illegible] [illegible] sive medicamento sive potu sive cibo egerent Ne quid
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] usui [illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible]

Omphalo

[illegible] ventis

Pro incepta valitudine medicus agebat filia quod illius aquam amat arripebat esse maior agebat curam instruebat monebat et prima ad contentionem suos allicebat bonorum quorum ornamenta qui et magnis Ciro prebebat laudes et operatus ad mores hostilis [illegible] allicebat lege [illegible] indicatur velit ut ne inter suos [illegible] distrependum esse quod fidicto agere volebat videre [illegible] ad videndum [illegible] intelligebat magis ut videres [illegible] amicis [illegible] amantissimi [illegible] [illegible] mirabatur vidi-
ces [illegible] odio superior [illegible] simulans [illegible] ut [illegible] ad videndum gratiam debet ceterum
Ciri benivolentiam [illegible] [illegible] arripiebat [illegible] [illegible] mortem se ni videbat ut plu-
Nomen [illegible] res mallet alium [illegible] esse [illegible] esse [illegible] Ciri consilio adiuncta quod se magis
[illegible] se mortem amantem [illegible] quod non [illegible] egressus et cum hic profectus
decor [illegible] ornatus una quaedam [illegible] amicos [illegible] temperantia reddunt [illegible] ante
quam prodiret cigna [illegible] Persarum aliorum prefectis dedit eis medicas stolas quas primum [illegible]
ipse induerit [illegible] ad loca [illegible] ut [illegible] faceret profecti itaque ad [illegible]
esset postridie omnes ornate stolas [illegible] solis [illegible] eo quod [illegible] Feraulas ederet [illegible]
[illegible] statuit et ordine [illegible] Si quid [illegible] id fieri ornatus [illegible] posse [illegible]
se admonerent [illegible] Cum optimates plerosque
[illegible] vides [illegible] vestes [illegible]
[illegible] ornari [illegible] exornasse Roganti autem ex astantibus
[illegible] ornatum [illegible] sibi [illegible] compertum [illegible] ornasse [illegible]
veste indutum [illegible] beneficiis [illegible] se [illegible] videri Illi vestitum [illegible]
Feistam at Feraulas [illegible] industrium ac modestum [illegible] sibi proprium quid ad
[illegible] ad se [illegible] quod agi posse ut [illegible]
[illegible] et benivolentiis [illegible] malueris [illegible] Postea [illegible] ambobus [illegible] esse [illegible]
[illegible] Feraulas [illegible] ut ei [illegible] parent ut at [illegible]
[illegible] equosque [illegible] Cum ubi conspe-
[illegible] magnum quod [illegible] esse [illegible] prescribebat Nequaquam ille ut estimaret ait
[illegible] separatim [illegible] ut [illegible] sumerent [illegible]
[illegible] ut ordine prodirent singula Postero die [illegible] luce [illegible] via ab utraque parte [illegible] tubilata
disposuit Ne cui preter primores et optimates adeundi ad Cyrum esse [illegible] ut [illegible] adige [illegible]
[illegible] Nisi [illegible] permissum [illegible] posse [illegible] Primi an-
[illegible] adesset ad [illegible] milia hastati milites [illegible] quaterni [illegible] duo milia ab utroque portarum latere
aderant et equites omnes [illegible] descenderant [illegible] manibus [illegible] admodum [illegible]
[illegible] Persae ad dextra vie parte locati erant a sinistra [illegible] utrinque [illegible] Ut [illegible] est
[illegible] ad [illegible] [illegible] magi [illegible] [illegible] ducebant [illegible]
[illegible] magis [illegible] in [illegible] Persae Post hec equi [illegible] solis [illegible] additi
[illegible] agebat [illegible] veste purpurea [illegible]
[illegible] Cyrus prodiit [illegible] diadema [illegible]
[illegible] purpurea [illegible] alba [illegible] [illegible] braccas [illegible]
[illegible] congati [illegible] [illegible] magis [illegible]
[illegible] Ciro minor sive ita esse [illegible] plutaret [illegible] Cyrus [illegible]
[illegible] adorabat omnes [illegible] quod [illegible] esse [illegible] ornatum [illegible]
corporis quod [illegible] superaret ornatum [illegible] corporis quod magis [illegible] videbatur Antea Persarum [illegible]
bat Cyrum postea [illegible] procedentem [illegible] hastatorum milia [illegible] preibat aderat et duo milia [illegible]
[illegible] adducebant [illegible] Cyri adductos [illegible] aureis vestibus [illegible] duo milia [illegible]
[illegible] sequebantur hastati [illegible] decem milia [illegible] equites [illegible] [illegible] dare [illegible]
[illegible] preterea [illegible] equites [illegible] ibant [illegible] [illegible] ordine [illegible]
[illegible] post hec medi Armenii Cadusii [illegible] equites erant [illegible] ibat [illegible] ordine [illegible]
[illegible] Cyrum [illegible] alias [illegible] satisfaceret [illegible]
[illegible] astabat [illegible] parati [illegible] quid ad se
vellet [illegible] [illegible] posse [illegible] postulata [illegible] differet [illegible]
[illegible] ad se [illegible] quos audit [illegible]
[illegible] Persarum [illegible] ut [illegible] consilio [illegible] satisfiet [illegible]
[illegible] pompositor [illegible]
[illegible] adherere [illegible] Ciro [illegible] se [illegible] Cyrus [illegible] inde ad
[illegible] Si [illegible] se [illegible]
[illegible] se amplius [illegible] postea [illegible]
donatum a Ciro esset [illegible] quo [illegible] honori [illegible] Cum [illegible] ad loca
apta [illegible] esse [illegible] solis equos immolarent [illegible] prout [illegible]
[illegible] hostibus [illegible] plana esse [illegible] campi [illegible] stadi-
[illegible] equites [illegible] quos posse [illegible] Persis equitibus maxima
cum antea equitandi studio dedicat [illegible] superavit [illegible] Arthanates [illegible]
[illegible] equos donat [illegible] Persas [illegible] Armeniorum Tigranes Hircanorum [illegible] filius Sacarum
[illegible] quidam medio fere cursu ceteros equites antecessit Rogatus a Ciro adolescens

An regnum pro equo caperet. Immo asse fertur non appetere regnum se malle quam equum dono viro tradere si Cirus
monstraverit. Sed ei locum dat quo properans clausis oculis in quem mitteret virum offenderet bonum. Cum ostenderet
di Saca pollet dum magnum equo virum currit. Ille profectus clausis oculis incidit in Pheraulam ad
Cirum re [illegible] missum. Cui cum Saca percussisset nequaquam se ad percussisse, quia non [illegible] vertit app
tis Saca petens quem percussisset. Nunc ex pluribus dixit Cirus rogatum unum quem absente re respondit
iam ostendens ipse Cirum equo astante petenti quo percussit non offendisse. Insanus quedam videri Cirus ait te
adolescens ex fugio abiit. Contra tu esse visus, immo Pheraulam barba pulverulentam at
offerta sanguinis pluvia cum ex naso percussus defluerat, petiit unquam tu esse in quem incidisset ex
sanguine cedis satis loquuntur. Quid respondisset scilicet aliud donare equo suo dixit Pheraulam ac re eo
tum tum inmutat ordine sedens neque enatum absentem in tui bonum [illegible] Pheraulas consulere se ait
et diadema se superet. Cui [illegible] vim capere cumque se deos quorum ope [illegible] ab eo proximum permisisset concede
ne illum penitet domini Cadusiorum atque uersum anterior fuit Cathiones Cirus [illegible] singulatim consulit
se rettulit. Victoribus honores que facius pactis ederet et potius dedit ipse quo bene primo victorie
supplere potius pletem sue. Suam Pheraule ederet. Cum ea profecto abeo optime esse instituta et modus ac
ro reductus etiam nec apud Persas viget postquam cessat. Suam hiis actis cum venissent in urbem
cenant domi hiis que date erant reliqueque apud ordines suos. Pheraulas ad cenam vocato Saca
omnique apparatu parata poculum cum domum vini plenum adolescenti largitur. Inter cenam interim consi
nes factus ornatam Pheraule domum vestibus strata arma tunicas varias supellectilem plurimas
familiam conspicit. Numquid earum rerum opulentia a suis dominibus manasset. Neque respondit ille
ab opere rustico victu consistens, pater n. suum agrum colendo et parvum cultore agri a puero se cum
in opere rustico diu educasset nequivisset negasse cultui agrorum vacare ex quo
disse adolescentiorem filium non otiosum educaverat, nequivisset negasse cultui agrorum vacare eque
terram colentis serique agendum non quidem malum sed duplum redderet. Primum eximie nutrivisset ea
quem vita vixisset domi. Cuius cum apud se videret si Cirum dedisse omnia. Cum Saca tu aliis
ex tantis illum appellaret, beatum cum quorum ex paupere evasisset dives. Nam divitias vero ei q
ampliores quam antea illas inopes illas excepisse. Tu Pheraulas si ita existimaret aiunt se quo plura
possident eo iocundiorem vitam vivere haud quam mihi sentire sibi eum neque sompnum dulciorem in
opulentia esse quam olim in egestate extitisse. Et divitiis hic se lucro consecutum ut pluribus in
laboribus versari nam mihi sibi opus esse custodibus multa nunc ait. Alios tribuere custodire plurima
ac ubi tortum cumque omnem absque familiam tibi potest. Ac potius multos vestes non villos medica
cura que amas afferre quas oves aliunde absumptas aiunt. Precipitia bonum cum timetorum morbos istis
quo habundaret pluribus eo ampliori dolore angi ac molestia quam antea cum pauca possideret. Hic
cum dixisset Sacas quod sibi concedens amplioraque fore [illegible] afficere voluptate. Non tam iocundum Pheraulas
ait divitem esse quam esset pauperem. Aspicias at divitem ad finale posse presertim cum non [illegible] dives ingerere co
gradus pro divitiarum voluptate quibus fortunam consecuti neque possibile posse dormire. Neque enim lucra sentientes
faceret ac dormienda consortes ex voluntate. Ita se ista Pheraulas inquit nam per eadem divitias possideri
factum ac dormienda. Sed tamen sic ex volenti posse Pheraulas amplius quod preterea multa habente
quam iam voluptatis esset multo pauperes quam divites esset feliciores quod esse preterea viventem multa habentem
multa tum in decorum cultum tum amicos tum in hospitibus impendere sed qui divitias animo subiceret hunc solere
odisse sumptus longe pauci se ab eorum numero Sacas esse aiunt. Sed et existimare summam esse felicitatem
fortune bonis affluentem esse liberatem. Cum vero Pheraulas inquit contemplo utique non felicem facias
omnia capere. Cum ut volens vivere ne veluti hospitem ac leviorem tam paulo quam hospite mutuas
priva meam rem pecuniam quam laudare cum vivis. Cum diversis studiis mutant se et loco ex sua re
talia quae a Ciro postulaturus se. At ille neque ad Cirum fores ubique vigilare cogeretur neque militia fungi
ut qui esse in otio dives possit, se proinde ampliora assequi. Dicam suspiciens quidem. At contra
et se illi quo plurimum faceret domum datum id solum velle ut se ab omni rei domestice cura liberaret
fortunam quam esse nanciscit Ciro suam operam et illi in multis profuturam his ut dicta erat compos
tis alterum felicem se factum cum evasisset opulentissimus alter se beatissimum putavit dispensatorem nactus consti
tutis. Dio et opera ipse otiosus domesticas varias negotiis vita degeret. Erat nam Pheraulas ad diligendum
proprius ut nihil magis quam prodesse multis. Cum vero optimum arbitratus omnium hominum existimabat
et magis gratum. Nam se laudatis libere laudabat beneficiis gratiam referret benivolos gratie se apte
tenerent. Benivolentiam amantes amaret parentes utrosque tellus omnia colebat atque observa
vaterat tum vivos tum mortuos cetera alia [illegible] hominibus dicebat atque in Gaudium [illegible]
gaudebat admodum quod liber acerra frui filiari certe quam rerum solatione curis opera dare posset.
Sacas vero multa cum multis implicabat a curis. Amabat autem Pheraulam quod aliquid ferret
ipse vero Sacam quod libens eorum curam sumeret et plura modo comparando plus illi negotiis
pararet et eorum amborum vita. Cum vero Cirus ad sacrificandum epulatumque victorie causa amicos q
maxime de suo imperio solliciti erant quique honorem ac benivolentiam eius pre se ferebat convo
cat. Ad hec autem voluit Arthabasum medum, Tigranem quoque Armenium ac Hircanorum prefectum et Gobri
am, Gadatham imperatorem consilio cum omni vita decesserit consuevebat quod pro se que cum Ciro amaret aderat et haud
longe sedens instabat reliquos esse adesse atque ipse cum Ciro simul cenabat ut admodum [illegible]

letatus est in mente Cirus pro huius rebus miles magnus quem ab eo tum accitus donatus est. At locavit
quem ad cenam vocavit non tamen ordine sedere omnes; verum que in maiore dignitatione essent at apud sinistram
collocat cum insidiis opportuniorem locum sedis ad dexteram posuit. Secundus vero a sinistra ad dextera
similiter ad esset plures hic eo actu gesto ut constaret quem maiore in honore apud se haberet; qui ubi non
est vult stimulari; ut quemquam quod primum inter eos clamore ut mortales non viget. Cum vero unus in loco
esset ad ipsius emulos provocandi hic usque sedendi ac te notabatur quod ab eo haberet optimum locum
tamen at hic honor perpetuus sed bonis operibus patebat. Ut autem ad superiorem locum hii vero quod apud
eum meliori servassent non inducerent deligebat. Turpe fuit at Cirus non plura in eos conferre bona
quam ultra quod predecessor sede in loco multi esset. Sed ab eo ministra etiam ut servari asseret. Dempta vero haud
minus quod insitum Gobrie mira ac vana esse in eius mensa quam multis imperatoribus habitat et maxime reliqua
laudabat si quid Ciro sua ne gestu videretur non sibi tamen servasse sed distribuisse aliis cupide distu-
lit ubi quem omnia absentibus quod sibi placebat misisse. Cum plura quam in mensa superfluerant de-
disset alias Gobrie dixisse dicit putasse antea se Cirum multos imperatores excellere actu
militari nec ea re per deos omnis posse multo magis humanitate quam belli artibus ab eo esse ceteros antei-
re. Tum dixisse Cirum etiam esse coniuncta multo quam ceteris quam hiis videri humanitatis opera quam bellica. Ita
bella intulisse plurima mortalibus mala humanitatem vero bona importasse. Deinde potu cum
a Ciro peteret Histaspas non ferret moleste si quid eum interrogaret futurum ait sibi molestum
potius si sileret cum peteret. Nunquam ab eo vocatus non adesse. Exeuntique nunquam non paruisse prompte
nunquam non misisse ex templo. Si vero etiam cum voluptate fecisse. Assenciente omnibus Ciro qui ad queret
cum Crisantham in mensa sibi proposuisset ob eam tamen inquid quam audies non moleste feret gratum
sibi fore. Cum enim nam observarem opera tamen sibi extitisse. Tum Cirus Crisanthas hic nunquam non
expectans animo mandata antequam exercitare sed assuit rebus in his deinde non sermoque missae
erat sed etiam que puderet nobis profutura. Iniussu ultro essent. Cum si quid esset sapiens dice-
re, que me putat decere sed dicenda consuluit, quod vero fieret agi a se ipsis ut pote me sed iudicare ad-
icendo impedit semper ipse ea pro sua prudentia dicebat. Quid ex rebus affirmare ausim
tum sese me ipso ponere extitisse michi. Ipse sed presentibus rebus contentus fuit, providit ac
ne quid unquam fieret quod michi esset molestum. Bonis preterea meis ultra quod ego letatus
est exultat. Ad hec Histaspas cum sibi admodum placere dixisset. Tum Cirus interrogasse eum
querente Ciro quod eadem in mente deinceps futurus esset. Respondit. Non ignorare se quo pacto
se quod ex illius gaudere bonis potest plaudendo manibus aut ridendo an quid agendo aliud
ostendere posset. Tum Arthabazus quod ad saltandum persire ab eo sciscitasset usque ea una omnibus gentibus
producto potu Gobriam percipit Cirus Nuptui se Histaspe filiam mallet quam olim in ac eum pro-
venisset. Quod dare an tamen videret cum interrogasset Cirus ait. Illa enim interrogatione me dare
cum egere Gobrias multo comodius ad ipsum se daturum dixit. Tum quod attulit quoniam in studio labores
ac pericula ultro appetentem nec vidisset Cirus bonam fortunam moderate ferret. Ostendat enim videri
sibi opera diviciarum posse aperte ferre prospera quam adversa ex re tum feliciter iam ac superbia gignun-
tur multos. Sole exaudita fortuna molestia ac formidat omnibus. Tum Cirus audisti ne dixit Gobrie sententia
de Histaspa tum ie annuisset Gaia sed sileret nec allocuit futurum. Addit absque eo sententias quam si antea
pocula dedisset tum alter plures similes ab se conspicuas esse asseret. Assentiunt quare si similia
responderet principes fieret pocula uti cum non videret ab eo appeteri forsan Crisanthe se
daturum ait. Postquam illi priorem sedendi locum surripuisset. Hic Cirus omnibus quod viderent videre ap-
petentibus opinionem confirmare se fore gestum est. Postulat Gobrias si hec filia respondere velit
cum nam id esset deturus et sibi quod hic Cirus tum eam ante tulleret optime inquit quam Crisanthas
cuitem. Nunquid nosti ait quod multi eamque appeteret uxor dixit. Quid Crisanthas quam sibi accomodatam
existimaret primam sibi tum cum esset statura parvus dixit. Si enim magnam duceret cum stantem quoniam
vellet saltare eum instar camelli oporteret. Hic ab eo dicte. Deinde Crisanthas inquid nec me-
tus esset saltu deinde sima nasi sed conferre cum ipse esset aquilino simul cum amico nasi ad
modum. Certe. Ergo inquid ie et dum uti ne ego cenavit ieiunus contuit et Cirus inquit ita pleo
puniri sit enim ad hunc vacuus tum simo sit similis competit. Regi vero frigido Crisanthas ait
quomodo nam dimittere viros hic et Cirus et tellus insere Histaspas hec magis Cirus se diligere ait quam in
regia domo tunc esset nam frigidus risus posse prebere. Tum Cirus plurimi ab ipso estimari eam sima
dixit quod urbanior videretur hiis et filius inde munere dedit afferri muliebri ornatu Cirus
uxori quam ingentes quemmadmodum magno aiunt rerum sequuta esset dare uberi Arthabaso poculum aureum
Hircano equum multa preterea aliis largitus est. Gobrie vero nate cum sponso dixisse velle
se dare. Ac pateat Histaspas nunquid fuerit esse eam datum ut etiam patre sparcia cum ab sponde
finibus haberet minime ei copie ad multitudinem uxorem super esset. Cirus consumit. Illi satis pecuniarum
habere se asseretur ubi nam esset Cirus intrabat ubi ipse sedet quod sibi esset amicus alter inquit

sanum hoc esse. Gobrias ait manumque extendens [illegible] Cyri causa ut filie virum daret illi utrisque accepta dextra
Histaspe uxorem despondet. Deinde plurima pulcherrima que Histaspe dona que puelle mitteret congessit. Crisantas vero ex
tempore osculatus. Artabasus neque sile ait esse aureum poculum sibi datum Crisanthe donis cum datum sit quam Cirus spondet
tricesimo tempore ad vigesimum [illegible] anni dum modo tum vita suppeteret. Artabasus ait dolium dum rerum quum ad res fuerit
Cyri iussu asportatis [illegible] abierit. Postero die [illegible] eos domum remisit [illegible] mallet [illegible]
[illegible] et [illegible] plurimi ex his [illegible] medi [illegible] cum militibus donat
multa ne cui ulla querele causa esset militibus [illegible] custodie [illegible] remuneraret
legatis qui et domesticis ex [illegible] provincie [illegible] legati [illegible] erat omnibus [illegible] suo
[illegible] pecunia per legatos tribus [illegible] retinuimus [illegible] per eos [illegible] perat ordinibus [illegible]
militibus data laudes [illegible] singulis [illegible] addita accepta eque pecunia milites [illegible] laudibus Cirum
efferebant tum quia [illegible] copia donaret [illegible] tum quia [illegible] voluptatem [illegible]
[illegible] senatus laudatores [illegible] armatis ac [illegible] hominem esse [illegible] dicit
opulentiores [illegible] debent optimates [illegible] liberaliores. At vero michi videtur [illegible] homines
[illegible] quod [illegible] assequi. Nam [illegible] [illegible] divitiarum famam [illegible] illiberales non adipisci
[illegible] homines [illegible] divitias suas [illegible] improbi [illegible] sunt [illegible] fortunas ignorare
[illegible] non postulat [illegible] presidio [illegible] abeant [illegible] homines [illegible]
palam facere suas facultates et ei ad [illegible] uti [illegible] hodierna die [illegible] appellare pos-
sint divitiae nobis non notas esse nolo [illegible] aspici nequeunt [illegible] Deinde plurima ac pulcerrima osten-
dens [illegible] alibi erant narrat [illegible] amici [illegible] existimetis velim magis mea [illegible]
[illegible] ita [illegible] in meos [illegible] nude [illegible] pecunia [illegible]
[illegible] opere [illegible] relicta Babilonia [illegible] in Persas [illegible]
ne [illegible] ad [illegible] ordo castrorum [illegible]
tum [illegible] rex [illegible] habebant tentoria omnes [illegible]
[illegible] tum estate tum hieme tabernaculum suum [illegible] erigebatur [illegible] taberna-
cula [illegible] spacio [illegible] distabant [illegible] loca assignata coquus sinister [illegible] dextrorsum
[illegible] ita disposita ut [illegible] esset [illegible] loca impedimentorum
[illegible] queque [illegible] deferebant itaque
[illegible] suo ordine queque [illegible] mandatum erat queque [illegible] tempore
[illegible] omnes ad [illegible] prescripta [illegible] statuta [illegible] suo quisque [illegible] eodem tempore
omnia figebantur tentoria eodem modo disponebantur impedimenta [illegible] singulaque oportuna agebantur
[illegible] quisque quid ei [illegible] negocii nosset. Ideo sicut uno in loco ita in totis in castris quo opus erant
[illegible] ferebant arma [illegible]
[illegible] locum [illegible] bene [illegible] domo
[illegible] armis apto quo maxime [illegible]
ita disposita esse omnia [illegible] prompta [illegible] magis [illegible]
[illegible] bellicas in rebus [illegible]
neglige [illegible] presto rebus agendis [illegible] plu-
[illegible] solet [illegible] bello [illegible] maxime [illegible] suo [illegible] ordine prompta pa-
[illegible] essent ipse [illegible] mediis [illegible] suis [illegible] in loco tentorium [illegible]
fidissimos [illegible] locabat [illegible] tabernaculi erat [illegible]
[illegible] arma [illegible] longiori [illegible] opus [illegible]
[illegible] parte [illegible] sagittarii [illegible] esse sole-
bant [illegible] graves armature milites [illegible] ferentes [illegible]
[illegible] opus esset equestri pugna [illegible] armatura [illegible]
medii [illegible] hostium impetum sustinerent. Erant autem [illegible] graves armatura ita [illegible]
[illegible] sagittariis [illegible] custodiam [illegible] ut accedentes [illegible]
sagittis ac iaculis ferirent. Erant et super tabernacula [illegible] in castris [illegible] que ad
[illegible] maxime optimatum [illegible] novit. Ita in castris Ciri
[illegible] loco tabernaculum esset et [illegible] tenebant ut si quo opus esset [illegible] ab
[illegible] in prompto singula [illegible] quod quisque ageret notum. Existima-
bat [illegible] ordine [illegible] insidiari [illegible] vellet [illegible] insidias [illegible]
[illegible] putabat [illegible] facile falange extendere [illegible] posse [illegible]
[illegible] falange [illegible] hostibus [illegible] a retro [illegible] vbi
a pugna [illegible] ordines deducere [illegible] magis [illegible]
[illegible] hostium [illegible] mitatus [illegible] dicebat [illegible] ipse [illegible] maxima [illegible]
[illegible] admirationis [illegible] hoc ordine [illegible] castra
[illegible] ut [illegible] singula suis locis erant distincta [illegible] in media [illegible] Ad Ciaxare
[illegible] ac [illegible] Babilonie [illegible]
[illegible] ut ad [illegible] multa [illegible] attulit ac plurima [illegible] acceptis [illegible] ad
[illegible] filiam [illegible] aurea [illegible] mediam autem [illegible]
[illegible] filiam [illegible] pacis [illegible] uxorem [illegible] filiam [illegible]
[illegible] rogabat [illegible] velle [illegible]
[illegible] nobis [illegible] medie [illegible] dixisset [illegible]
et uxorem et dotem laudare se Cirus dixit [illegible] se [illegible] puelle [illegible]

Donat quos arbitrabatur [illegible] esse [illegible] in persas prosiliit dimisso [illegible] in regni
finibus exercitu ipse ad armenios [illegible] ingressus cum ducibus [illegible] persis omnibus [illegible] epularetur
[illegible] pars [illegible] armas [illegible] prima [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible]
[illegible] premia [illegible] reliquos [illegible] [illegible] in persas [illegible]
[illegible] [illegible] propinque [illegible] Ciro [illegible] adsententis [illegible]
loquitur [illegible] insilit [illegible] ego [illegible] vos [illegible] rex [illegible] equum
[illegible] esse [illegible] conducere [illegible] vobis [illegible] quidem perse antea [illegible]
[illegible] cum tribuisset ei [illegible] implere [illegible] opera [illegible] nobis [illegible]
[illegible] gloriam [illegible] nobis [illegible] honore [illegible] optimates [illegible] Ciro militare
esse [illegible] reliquis [illegible] ac [illegible] [illegible] agros distribuit [illegible] ipsos [illegible]
[illegible] [illegible] esset prospere [illegible] nobis [illegible] in Ciro [illegible] fortuna [illegible]
[illegible] persis ut reliquias omnia ad tuum commodum traheres [illegible] nobis [illegible]
[illegible] [illegible] de vestigio [illegible] voluit [illegible] nos malos [illegible]
[illegible] [illegible] pactis [illegible] fidei testes vocatis lege [illegible]
[illegible] [illegible] vos [illegible] [illegible] at eorum leges [illegible] Ciro [illegible]
[illegible] [illegible] vos vero persas [illegible] in [illegible] ab eo [illegible]
[illegible] [illegible] peperit [illegible] supportet [illegible] post
[illegible] si [illegible] ad nos venerit [illegible] pro nobis [illegible] quemadmodum
[illegible] [illegible] aliquem ex [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad deos [illegible] persis [illegible]
[illegible] testibus [illegible] reges ac persis [illegible] post [illegible] Ciro [illegible]
[illegible] in medos [illegible] Ciaxaris filiam uxorem sumpsit [illegible] admodum [illegible]
[illegible] [illegible] ea nos adolescens erat [illegible]
Babilonia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] noluit patre [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] annis [illegible] patre nollet [illegible] tentaret [illegible] esset [illegible]
[illegible] [illegible] esse [illegible] quid [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mandata [illegible] ne quid [illegible] sua [illegible]
[illegible] [illegible] fidei [illegible] ad [illegible] Arma [illegible]
[illegible] a nobis [illegible] custodes [illegible] abeuntes reliquis [illegible] alia [illegible]
[illegible] custodiam [illegible] [illegible] mandatis [illegible]
[illegible] provinciis [illegible] stipendia [illegible] militibus [illegible]
[illegible] [illegible] equum [illegible] nos [illegible] labor meorum [illegible] ad primas
[illegible] agros [illegible] possidere et domos [illegible] [illegible] illuc [illegible]
[illegible] [illegible] domos et familias [illegible] possidebant
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esset [illegible]
[illegible] [illegible] ab eo [illegible] difficile [illegible]
[illegible] provincias [illegible] prefectos [illegible] Arabiam [illegible] Megabizum [illegible] Capadociam Ar
[illegible] Artha[illegible] [illegible] Frigia in Lydia Ionia [illegible] Cariam [illegible]
[illegible] [illegible] Hellespontum [illegible] [illegible]
Ar Paphlagonibus [illegible] tributum [illegible]
[illegible] [illegible] custodes prefecti [illegible]
[illegible] [illegible] prefectis et legatis [illegible] provincias [illegible]
sua [illegible] opera [illegible] experiri [illegible] constituere [illegible]
[illegible] [illegible] cogeretque eos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sua opera indigerit [illegible] filios [illegible] ianuas [illegible] videbat
[illegible] insuper [illegible] [illegible] venatu [illegible] ad belli [illegible]
[illegible] [illegible] plures strenuos equites [illegible] habuisset [illegible]
[illegible] persarum defensorem honore [illegible] datum preterea [illegible] sedes [illegible]
[illegible] honore [illegible] esse [illegible] sue armata [illegible]
[illegible] honore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] labore [illegible] Neque [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] salutem posse [illegible] honoris presidio fultum [illegible] ipsos honore
[illegible] [illegible] ac labore [illegible] [illegible]
[illegible] eos admonuisset [illegible] agenda [illegible] illos [illegible] ita ab ipsis
[illegible] [illegible] hortandique ut eorum opera [illegible] [illegible] [illegible] instituta sunt
ita ad posteritatem [illegible] [illegible] [illegible] fores [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] honore sedendi [illegible]
[illegible] [illegible] dixisset [illegible] [illegible] principes [illegible]
[illegible] ad expeditionem [illegible] equos [illegible] Medorum [illegible] inchoatur

earum ne sequatur ut dux exercitus annis singulis iter faciat quo ad sit presidio si quis egeat persarum
et qui forsan ad defectionem spectaret ad saluum redeat metrum tributum vero prestare custodie credita et
agros colere et alia mandata que temporibus conveniunt si mihi id post significat domi in consilio uno
parentes qui presunt sunt huius autem quod apud eum erat mittebatur tanta auctoritate ut [illegible] levi
deinde per provincias iret quod invictus adveniat adimpleret magnitudo rei ut quidem [illegible]
gestis longis quam primum fuerit Nam constituto spatio diei quantum eques conficere itinere [illegible]
loco equibus ut mens litteris acciperet succederet fesso velocius quam [illegible] eccipere
bat providebatur fuit in re mobilius esse aliquando vero dicere tum dimissus [illegible] ius constitu
bat ut nos consimili in vice succederet hec autem extitit equus prout ab [illegible] quieverit
fore putaret deinde in tempore felicitatem velocitatem currendi creditur esse. Anno insequenti [illegible] volonie
congregat ut equitum milia centum et viginti fecit currus cum falces duo milia [illegible] milia
fuere certa Cum apparatu et expedicionem prestitisset omnes qui assuevere finibus cadere [illegible] ipinet
gentes nationes quas subegit deinde deinceps egiptum istam redegit [illegible] tempus imperij
eius fines ab oriente mare rubrum ad septentrionem euxinus pontus ab occasu [illegible] egiptum ethio
pia ameridie horum finium quidam caloris frigoris causa inhabitabiles sunt non illi aquarum [illegible] preter
hoc in medio imperij ducens hyeme babilone quia temperata est regio .i. martius mensibus tria per ver
tres menses susis estate duos apud bathanos ita partito in te frequentius tempus inter calores ac fri
gus dilectabili vitam exigebat Amabatur vero assiduitas ita ut gentes quelibet in campo dedecorum quas
duceret nisi quodque apud eos nata arte degeret esse ad eum mitteret filios et nutritos singulis prouinciis
homines luctu putarent loco rei illi sententiam facere ipse a singulis quod apud eos copia esset recipiens que apud ipsum se
rebus rara largiebatur procedente etate iam senex admodum Anno in persas a primordio imperij vero septimo iam vita
functus ubi sacra de consuetudine diis rite fecisset chorum more persarum duxit donaque prout consueverat singulis dona
uit dum in regia per quietem adesse visus est quidam augustior humana forma ac dicere eum ad eos esse hinc cito perfomum
accepta excitatus e visu comperit fines sibi vite imminere esse Itaque suptis sacris ad sacra spectabat primum Iovi
patrio soli quibus ac diis ceteris in loco edito ut persis solet sacrificium in hunc modum orans Iupiter tu pater quoque
sol celestes ac quoque dij suscipite hec amicis oblata pro multis bene actis vestris facta in quibus grates ago vobis
prohibuissem in tum saciis diis singulis celestibus tum auguriis tum predicationibus portendistis ut nostro co
silio utilia essent caverem quod esset nociturum Et sane maximas grates debeo vobis tum prouida in mentura
tuique ultra quam deceat ex felicitate superelatus Quoniam a nobis ac diis me carere peto ut liberis meis amicis
quoque ac patrie felicitatem in omnibus qualem vitam largiri estis dignati vicinitatem tribuatis huius parte domini ne redierit quiet
suam cum voluptate cum horam appeteret que iam vicina erat eum lavari dixerunt ipse cum dixisset ignorant quemque
se sed tempore parata esse domini tu non appetere cibum postulato potu aquam volup bibit Secundo quoque die
dum idem fecisset vocatos ad se Nam eum sequuti erant filij amicis quoque et primarij persarum quos adhuc vite vos ini
tiarem Nunc filii et amici potestis inquit equidem in multis ex vobis propinquo adesse mihi iam finem vite. vos at
cum excessero cuncta omnia et loqui et agere decet tanquam de felicitate consequutus Nam puer a optime ab illo
neste ame acta et tempore adolescentie cum iuvente traducta dum fateor quam ad virum pertinent efficere ac etiam te
mpore iuvenis corporis ad auctem sed ita mea senectute factus debiliorem sensi infirmiorem ne iuventuti ex
citisse Neque vero quicquam conatus sum imitare et volui quod non fuerit potitus amicos reddidi felices sum mortis
servitute redegi patriam ignominiosam quam antea exiguum erat in Asia ne ceteris postmagis relinquo maiorem cepi
quam non postea salutem potitus sum sicut putabam persequi timor ne quid in accedens adversi neque me esse in
felicitate apte prosperis letarum primo permisit nec vos vite mee superstites relinquo provinciis vestris ac amicos felices
ut vim potentes tuam bene memoriam suam consequutus Neque at inter nos dissensio oriatur regni gratia
statuta quos ne amisisse sit poteris futurum Ergo vos ambos filii pariter amo domini consilio atque auctoritate ipse propter etatem
et prudentiorem posse aciem natu volo Ego enim ita moribus patrie eruditus sum omnibus non solum fratribus
sed etiam ciuibus via sede quoque loco ac viis venientium dedi Vos quoque a pueritia ante instituti estis
uti honorem impendere senioribus ac iunioribus honorem habere Itaque amenio noua ac re
pristine assueta et lege usui quoque a nobis prepta Tu cambises regnum habe dij tibi me quoque dat
credentibus Tibi vero Thanagraxe medorum armeniorumque ac caduserum principatus tribuo hoc
credens imperium quidem maius et regnum non relinquo seniori tibi vero felicitatem iocundiorem Namque qua tibi
felicitas decrit sed ad curas singulas quoque voluptate videatur hominibus afferri unius enim regis discrimina
mentem agitari ad mutuum ademulacionem atque patre ipse in insidias et exire vivendi voluptate
auferunt eius cum memoriae frigore fuerit Scis quoque et Cambises tu quoque aurem sceptrum non salute
Neque tutelas sed amicorum copias possidens ac nosti Neque sicut nati esse eorum que admodum ceteri natali
a cepi sunt singulis singulis fideles essent sed sibi duces fidi sunt comparandi Comparantur vero
non vi sed beneficio Si igitur et fidos regni custodes parare velis animo pusillo affectus domi magni quecumque
insuper quemadmodum sed tibi sunt extra dominatu quoque cum eodem namque omnia frangere cum amore ermulti coni
uncti ne domi aliquos diligere parentibus cuiusdam precium eandem urbem appellari amicissimi omni inite debes Itaque
vero nobis ab ipsa natura gessi non parto fraterno inita sed ea mutuis curare officiis consumare hone
stissima amica est amicitia sibimet ne consulet sunt cuius enim est honorabilior quam frater in imperio et
sanguinis filius cum magis conducit suis magnitudo quam suis quid magis curabis fratrem ab inimicis quam sine timore
Neque te sit frater obedientior neque eius voluntati magis pareat Neque neque prospera neque per adversa propinquiorem
existimes quam te ipso apprecia te nosse decet aptum neque ad gratiam tamen erat infesta te quam apte fratrem colla
tum Nam cui auxilium feceris meliorem Bellum spatium et constitues Que vero turpiora non amare fratrem

que prestat omnibus honorare magis. Si minimum autem natu liberis suis alium in honore habebit illi aiunt minime debent non
[illegible] proinde vos o filii rogo si quid grati in me est facere honorem inter vos. Neque vero existimetis me
non amplius futurum cum ex hac excessero vita. Non enim videtis animam meam sed illam per ea que agebat in me esse
putatis. Non ne videtis quot quam iniusta passi sunt animas quos timore afficiunt homicidas quos furiis impios agi[?]
[illegible] mortuis tribuere [illegible] sempiternam [illegible] tu tempore manere. Neque vero
in mente [illegible] dum in hoc mortali est corpore [illegible] manere a corpore solutam. Nam video mor-
talia [illegible] que in illis est [illegible] Neque vero arbitror [illegible] post obitum animam
quam antea fuit [illegible] et prudens [illegible] a commixtione mortali segregatam multo magis quam
antea [illegible] dissoluto enim corpore singula excepto eo [illegible] redeunt ipse sola
neque [illegible] Illud vero certissimum est nil esse similius morti quam somnum
At [illegible] tum precipue [illegible] divinitate videtur futura prospicere [illegible]
Ut [illegible] amice [illegible] meam [illegible]
[illegible] mortales deos qui omnia videt [illegible] omnem ordinem continet [illegible]
[illegible] in magnitudine [illegible] est [illegible] impurum [illegible] Neque [illegible] Neque a
gentes [illegible] hominum genus quod perpetuum venit. Non enim nos [illegible] celebri
[illegible] nota hominibus [illegible] iusta videbuntur [illegible]
[illegible] detestabuntur nos omnes neque ullos [illegible] in vobis [illegible] mutuo
[illegible] odio [illegible] maximum amorem esse oportebat. Si vos satis his verbis instruxi [illegible] esse
[illegible] gaudeo [illegible] exemplis quod optima solet esse doctrina [illegible] agenda [illegible]
[illegible] filios [illegible] plures [illegible] dissensio [illegible]
[illegible] quod nobis magis conferre videatur [illegible] corpus meum [illegible] filii non
[illegible] alia ulla [illegible] reddite [illegible] beatius [illegible]
[illegible] Ego [illegible] semper [illegible] liberis [illegible]
mortalibus [illegible] videor [illegible] hominibus [illegible] Si quis [illegible] dextram [illegible]
[illegible] videre adeat [illegible] Mortuum vero [illegible] neque vobis [illegible] Persas
[illegible] ad memoriam mei [illegible] Neque amplius [illegible] mali

Mors Cyri

[illegible] immortalitatis [illegible] mortalis [illegible] beneficium [illegible] prout memoriam
[illegible] vos vero amici iam valete [illegible] dextram [illegible] excessit e vita [illegible]
[illegible] maximus [illegible] Cyri [illegible] ex his quos [illegible] Cyri consilio [illegible] ipse
[illegible] honorat [illegible] filios [illegible] velut parentes [illegible] defuncto Cyro filii
[illegible] templo [illegible] deserentur [illegible]
[illegible] palam fiat [illegible] ad deos [illegible] impie [illegible] antea [illegible] Cyro erat [illegible]
[illegible] datam fidei [illegible] fidei [illegible] nullam [illegible] filiis credidisse[t]
Neque [illegible] fidem prout [illegible] impietas [illegible] Neque vero [illegible]
[illegible] Cyro erat [illegible] quesisset [illegible]
[illegible] Cyro [illegible] barbari alii aliis fraudibus decepti [illegible]
[illegible] Antea [illegible] rege [illegible] aut aliquod egregium
[illegible] plurimum [illegible] honore habebat [illegible] proditores [illegible] liberis [illegible]
[illegible] regem obsidibus [illegible] fidem datam [illegible] utilitatem [illegible] honore [illegible] apud

Nota bene

regem [illegible] fides [illegible] Asiam [illegible] impietate [illegible]
imperio habuit [illegible] principes tales [illegible] esse [illegible] Itaque ob hanc causam
[illegible] antea [illegible] multo nequiores. Non enim solum primum delinquentes [illegible]
[illegible] spoliant [illegible] ut [illegible] magis [illegible] existerent [illegible]
[illegible] neque [illegible] venire nolunt. Neque ad [illegible] principis fidunt [illegible]
[illegible] deos impietatem crudelitatem [illegible] bello [illegible] omnia [illegible]
[illegible] ut [illegible] lege apud eos servabatur [illegible]
[illegible] abstineret [illegible] Non quidem [illegible] corporis [illegible]
[illegible] absuebant [illegible] mos [illegible]
[illegible] die [illegible] ut expeditiores ad obeundum essent negotia [illegible] publica
[illegible] privata [illegible] edendi [illegible] edendo potandoque [illegible]
[illegible] mortis [illegible] neque [illegible] labaret neque [illegible]
[illegible] adeo indigent [illegible] vino debilitatos [illegible] aliorum
[illegible] Quod [illegible] in usu erat neque bibere Neque [illegible] iter faceret Neque palam quid agere
[illegible] potu requiret [illegible] eadem [illegible] abstinentia [illegible] ut [illegible]
[illegible] annis eo tempore [illegible] Et primo quidem [illegible] venebat [illegible]
[illegible] Artaxerxes Rex [illegible] cum vina [illegible] Neque ipse prodibat venatum
neque ceteros [illegible] ne [illegible] invidebat [illegible] venari [illegible] media
[illegible] meliores existimaret [illegible] At [illegible] pueros ante [illegible] erudire [illegible]
[illegible] solitudo [illegible] puerorum [illegible] interessent [illegible]
[illegible] fiebant edocti ad iustitiam [illegible] erat [illegible] est enim
[illegible] expendere [illegible] ante
[illegible] abstineret [illegible] doctrinam [illegible] omnino
[illegible] non enim [illegible] plures [illegible] veneno [illegible]
[illegible] Cyri tempore [illegible] virebat [illegible] medeor[um] utebantur [illegible]

lautitia nec prorsus continentia mane et medio mollicies delicias Insuper addita vero eis satis et lectos mol-
liter sterni sed tapetibus pedibus tapetas ne durum pavimentum fiat sufficerent Et mensarum ornatus quam
antea adinventa erat nil diminutum sed et nova quottidie adinvenitur eodem pacto et in epulis ... quae
... victores imperio habentes hieme non tamen aput ... pedes ... sed exercitio ... estate vero
satis arborum ac petrarum umbra ... sed in his ipsis ... machinamenta umbrarum poculo vero qui plura
habuerint hii plurimi estimantur Si quis vero iste palam quod egerit non erubescat sed multo plus in eo
... iustitia auges ... turpis ... erat antea mos apud eos ... pedibus ... quod
aliam ob causam quam ut assuetim certamen optimum evaderent equites nunc ... ac mollius sedeant mollius
... lectos sternunt et haud ... videri ... de militie quam antea persis ... honore ...
... detenderet ... consueverat ... agros ... tenebat ... primo ... in bello ...
Ad custodiam vero alii si qui ... tuenda essent in re de militie ... lautores coquos pistores pincer-
natores victores tubicularum ministri ... Magna quidem ... in bello
... hostes se prebent Et ... quidem omnis ...
... omissa equites equos ... datis ... collato pede ... imbat ...
... At comminus nolunt ... falcatis vero curribus ... Cirus antea instituerat ...
... ad bellum educebat At isti ... augeant ...
... hostibus alii sponte ... Alii dissiliunt et ...
maneant premia plus mali ... Non enim ...
defendit sive cum ... sive cum grecis bellum gestum ... hostibus nullum ... absque grecis ad bellum
suscipere posse Ego autem ut ad finem scribendi ... faciam ita sentio persas ... magis
quam antea impios ... Deum ... scelestiores ... in religione ... imbelles magis
multo quam antea videri ... quis forsitan ... secus opera illorum ... noscet
Et cetera Finis

Explicit hystoria xenofontis a Poggio florentino in latinum traducta Anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto

Incipit liber Augus-
talis continens sub com-
pendio brevem descrip-
tione omnium augustorum
editus per laureatum
poetam dominum Francis-
cum Petrarcham de
Lancisa florentinum

Optas illustris
princeps ob de-
corarum virtu-
tum cultor
posse faciliter
et cito principum
Romanorum
et utrorumque spe-
notatos tamquam fias eminenti spe-
culo exemplorum parebo libens
et calculantis more rem mag-
nam brevi racione summabo

Licet non modicam
confert comodita-
tem ad cognitionem
rerum gestarum
preteritam post quam venit Christus
ex hac quo rex et orbem et ur-
bem toti ad imag voluit reddi
in monarchiam. Nosse annos
quibus quilibet quisque principum
imperavit non per medium narrat
sed spacium [illegible] similiter
tempora breviter [illegible] trans-
currenter perstringam lucido
[illegible] Est autem [illegible]
prescitendum quod omnes hystoriarum
descriptores catholici sive in
observantiam fidei sicut sive ob
alienam [illegible] sicut Orosius
in ormesta mundi et alii plures
incipiunt descriptiones a Cesare
Augusto [illegible] sub eo Christus
nasci dignatus est a quo inci-
pit primitiva ecclesia vel quia
[illegible] imperavit et salubrius
rempublicam gubernavit [illegible]
videtur verius quod Cesar fuerit

[illegible] precon[illegible]
[illegible] successorum
[illegible] oculos
[illegible] Petrarcha etiam
[illegible] intendo quia
[illegible] veritatem tradere
[illegible] Sequitur
[illegible] Julio Cesare primo impe-
[illegible]

Primus igitur qui Romanum
imperium accepit imperium
fuit Julius Cesar [illegible]
[illegible] omnium
principum qui [illegible] dum
non habuit parem nec ante se
nec post se. Hic [illegible] annis
vi imperavit aut [illegible] bellorum
suorum anno [illegible] et septem
mensibus interfectus in medio se-
natus triginta [illegible] vulneribus

Octavianus Augustus dictus Oc-
tavianus a natura te[illegible]
[illegible] et filius
adoptivus successit [illegible]
in imperio. Hic fuit felicissimus
omnium priorum et posteriorum [illegible]
alta providentia sua imperavit pru-
denter et laudat tot annis quot
Cesar imperavit scilicet lvi de quibus
regnavit xii cum Anthonio et
Lepido [illegible] reliquum tempus
[illegible] et cum magna pace et
tranquillitate orbis [illegible] tempo-
rum. Et vixit annis lxxvi [illegible]
xxxv diebus mortuus [illegible]
[illegible] apud Nolam civitatem Cam-
panie

Tiberius [illegible]
[illegible] adoptivus
fuit heres imperii [illegible]
[illegible]
[illegible] felicissimus [illegible]
[illegible] et [illegible]
tatem fuit [illegible] victor in iu-
ventute [illegible] fuit
ex mansuetissimo principe [illegible]
[illegible] pessimam
bestiam [illegible]
in senatu [illegible] habe-
retur mortuus est [illegible] morbo
vel veneno [illegible] xxiii
imperavit aut annis [illegible]

[illegible] provin-
[illegible] germa-
[illegible] fuit

[illegible] imperavit
[illegible]
[illegible]
[illegible] imperavit annis [illegible]
diebus octo [illegible]
[illegible]

Claudius nepos [illegible] natus est [illegible] patruus [illegible] in [illegible] aetate fuit [illegible] unde [illegible] Tiberio in imperio [illegible] fuit prelatus fuit tamen [illegible] de quibus una Messalina [illegible] scribit [illegible] et [illegible] dicit Et lassata [illegible] nondum satiata recessit. Altera vero Agrippina mater Neronis ipsum Claudium veneno [illegible] Claudius vixit annis lxiiii imperavit [illegible]

Nero de gente Domicia privignus Claudii et [illegible] eius adoptatus [illegible] fuit [illegible] hostis humani generis [illegible] iudicatus hostis a senatu interfecit se [illegible] quatuor milibus [illegible] ab urbe cum imperasset [illegible] annis xiiii vixit annis triginta duobus Et familia Cesarum in Nerone defecit

Galba senex de nobili stirpe Sulpiciorum septimus post Neronem [illegible] conversus [illegible] unde [illegible] foro a militibus [illegible] imperasset mensibus sex vixit annis lxxiii

Otho imperator fuit nobilis homo natus [illegible] Romano [illegible] fuit homo familiarissimus [illegible] annos octo

[illegible] quinquaginta octo

Vitellius nobilis de genere Vitelliorum [illegible] profunde vile et [illegible] a pueritia fuit educatus [illegible] Tiberii [illegible] in furore [illegible] omnia ludibria et [illegible] imperavit mensibus octo vixit annis lvii Et nota quod de prosapia Othonem et Vitellium [illegible]

Vespasianus nobilis de gente Flavia successit [illegible] in imperio Vitellio [illegible] Iudaica pro Nerone Hic fuit sapiens senex et [illegible] qui vixit lxviii mensibus tribus diebus septem imperavit annis decem mensibus octo diebus decem mortuus [illegible] fluxu ventris

Titus Vespasiani filius clarissimus omni virtute gloriosissimum triumphum duxit de Iudeis simul cum patre [illegible] simul ambo imperaverunt [illegible] et dicit Plinius optimus [illegible] qui scribit de Vespasiano Et [illegible] amore omnium tenuit imperium [illegible] annis duobus mensibus duobus diebus xx vixit annis xl et mortuus est febre cum magno planctu omnium

Domicianus filius Vespesiani frater Titi hostis virtutum [illegible] et [illegible] persecutor Christianorum [illegible] qui vixit annis xlv imperavit xv occisus a suis in camera

Nerva senex satis nobilis honestus et modestus [illegible] Domiciano successit imperator [illegible] qui adoptavit Traianum in filium [illegible] virtute vixit annis lxxii imperavit anno uno Et mortuus est morte naturali

Traianus ortus Rome [illegible] fuerunt Romani [illegible] optimus fuit omnium Augustorum [illegible]

Clementia et curialitate [illegible] pre-
vir denique mirabilis [illegible]
liberalitatis Romanum [illegible]
tis infirmatur magnis [illegible]
plauit Hic vixit annis [illegible]
mensibus xi et diebus [illegible]
Imperauit annis xxi mensi-
bus xi et mortuus est [illegible]
ventus

Adrianus ut scripsit Spar-
cianus natus ex conso-
brino Traiani filius ado-
ptiuus eius cuius maiores a
fuerunt in Italia temporibus
Scipionis vir magne facetie
magne eloquentie [illegible] tamen
de his unus clemens qui plus
peragrauit prouincias Romani
imperii quam alius imperator Adria-
nus vite tedio afflictus petebat
occidi et mortuus est anno etatis
lxii mensium quinque cum imperas-
set annis xxi

Anthonius pius gener
Adriani et filius adop-
tiuus vir forma pulcer
insignis et ingenio et
eloquio magnus litterature mo-
deratissimus benignissimus qui in Ro-
mano imperio plus studuit
conseruare quam amplificare habuit
in ore illud Scipionis malo
vnum ciuem seruare quam mille ho-
stes perdere vel occidere [illegible]
mus periit anno lxx Impera-
uit annis xxiii Mortuus
est ex febre et quasi dormiens

Anthonius verus pius ge-
nere succedit ei in impe-
rio cum Lucio fratre suo
isti duo primi fratres vo-
cati sunt augusti Iste verus sa-
pientissime tolerauit et supportat
vicia fratris qui regnauit secum
xi annis Fuerunt enim maximi
philosophus pulcritate vite omnibus pre-
[illegible] nunquam mutauit vultu
[illegible] vir tante virtutis [illegible]
erat [illegible] filius si [illegible]
[illegible] et filium commodum non ha-
buisset Imperauit annis decem
octo vixit annis lxi Mortuus
est ex morbo

Anthonius commodus super-

[illegible]
[illegible]
[illegible] fuit
[illegible] similitudine [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in palacio ha-
bens infamator omni ab hominibus
infamatus fortis plurimum [illegible]
[illegible] omnibus
[illegible] imperasset annis
viii [illegible]
[illegible]

[illegible] imperator
[illegible] natus fuit
[illegible] ex pro-
[illegible]

Senex venerabilis [illegible] imperans
contra [illegible] presentatus
est [illegible] populo mi-
litibus [illegible]
scisus est a militibus in domo
sua vixit annis lx Et imperat
annis vi et diebus xxv

Didius Iulianus post Per-
tinacem assumpsit imperium
qui fuit nepos Iuliani
magni viri consulti quod ma-
gis nobilitauit cum [illegible]
qui fuerunt de Mediolano Iulia-
nus fuit pessimus homo [illegible]
[illegible] Didius [illegible]
tus ab omnibus [illegible] est
auctoritate senatus Et in pal-
lacio caesus vixit annis lx [illegible]
et mensibus [illegible] imperauit duobus
mensibus

Seuerus [illegible]
[illegible] fuit ex Af-
frica qui [illegible]
magna [illegible]
[illegible] senatum et [illegible] mi-
litibus [illegible] qui [illegible] sti-
pendium dedit quam alius imperator
Hic tantum annone reliquit in morte
quod sufficere potuisset urbi vii
annis dando [illegible] lxx
in die [illegible]
[illegible] debuisset nasci vel
[illegible] mori [illegible] annis lxxviii
Mortuus est in [illegible]
imperasset annis [illegible]

Bassianus [illegible] dic-
tus [illegible] Caracal-
lus successit patri in imperio

[illegible] co [illegible]
[illegible] Romanorum [illegible]
consilium [illegible] fuit quod
reprehenderet [illegible]
in nouercam suam in [illegible]
Hic imperauit annis quatuor [illegible]
Et occisus est apud [illegible]
sedis Macrini prefecti [illegible]
etatis sue xl m

Antonius cognomento Bassianus
accepit imperium homo
omnium [illegible] vilissimus
[illegible] [illegible]
Sub [illegible] obtinuit [illegible]
[illegible] multa vero
vel [illegible] tali
nomine fuit crudelis sanguina
rius [illegible] moram
Sed post annum sui imperii fuit
occisus apud [illegible] ab
heliogabalo

Marcus heliogabalus
[illegible] Bassiani [illegible]
[illegible]
nia voluptatissima [illegible]
[illegible] ad omnem voluptatem fecit
omnia turpia [illegible] omni [illegible]
[illegible] occisus est [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et mater eius
dignissima tali filio [illegible]
prodigio [illegible] non est
[illegible] homo sed [illegible]
[illegible] imperauit annis iiii

Alexander eius [illegible]
[illegible] heliogabali na
tus ex Mammea [illegible]
[illegible] muliere
[illegible] imperium [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] purgatus [illegible]
[illegible] gabali [illegible]
[illegible] gubernauit [illegible]
[illegible] qui fuit legalis
[illegible] habuit [illegible]
[illegible] natus et for
tune [illegible] Romanorum primatum
[illegible] [illegible] annis
xxxvii mensibus [illegible]
[illegible] imperauit annis xiii
occisus [illegible] a militibus
[illegible] indigna

[illegible] Rambor
[illegible] et plurimum [illegible]
[illegible] mali mali
Maximinus natus de re
gione Tracie [illegible]
et matre barbaris sine
auctoritate senatus [illegible]
[illegible] appellatus est Augustus
qui fuit magnus et [illegible] for
tissimus [illegible]
[illegible] nullum animal crude
lius fuit in terris unde milites
in affrica fecerunt imperatorem
Gordianum senem [illegible]
Sed Maximinus occiso Gordiano
et filio eius [illegible] veniebat contra
Romam [illegible] senatu
territus fuit Et fecit [illegible] impera
tores contra eum [illegible] papienum Gor
dianum et Albinum [illegible]
nepotem Gordiani senis Max
iminus apud aquilegiam oc
cisus est a militibus cum impe
rasset annis [illegible]

R Gordianus [illegible] qui fue
rat appellatus augu
stus a senatu cum
papieno et Albino oc
cisis illis fraude militum qui
imperauerat duobus annis
[illegible] tenuit imperium valde
[illegible] [illegible] [illegible] nisi
[illegible] amabilis et graciosus
Hic cum bella feliciter gereret
in oriente [illegible]
[illegible] prudentissimi
interfectus fuit a militibus
philippi arabi [illegible]
[illegible] imperium [illegible]
imperauit annis [illegible]

P Philippus de Arabia
post Gordianum factus
imperator philippum
filium fecit participem
regni qui de vili genere na
tus [illegible] imperauit annis [illegible]
et [illegible] fecit [illegible]
[illegible] fuit primus imperator christianus
[illegible] interfecti sunt [illegible]
multum militari [illegible]
[illegible] pater [illegible] filius Rome
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Nam

Valerianus cesar est electus apud re[illegible]
vel exercitu augustus deinde con
firmatus a senatu
Ecius de pannonia
natus vir nobilis sed
militari strenuus
Decius philippus interfe
cit imperium quod tenuit an
nis tribus. Et ipse cum filio
quem cesarem fecerat decius occisus
in medio barbarorum cum bellum
pararent contra se insurgentium
qui in mesia rebellaverat
crudelis fuit contra christianos
Gallus hostilianus post
mortem decii successit
sit in imperio cum filio
volusiano quod tenuit
vix duobus annis. Suo tempo
re fuit persecutio in christia
nos et pestis pessima generali
ter ubique
Valerianus ab exercitu
appellatus est augustus
volente populo et gauden
te senatu. Tamen fuit
vir nobilis [illegible] [illegible]
degeneracione clarus et infeliciter
[illegible] cum. Nam captus a rege
persarum in misera servitute conse
nuit substratus semper in tergo
regem cum ascenderet equum
Sic vixit annis lxx imperavit
annis xv
Galienus filius vale
riani qui iam cesar
erat effectus et augu
stus a senatu loco
patris qui luxuriosus maxime
ocio dedit se totum voluptatibus
neglecto patre et imperio. Vi
ginti tyranni invaserunt impe
rium. Fuit tamen poeta clarus
ut cum celebraret semel nup
cias tenens sponsam et spo
sum per manum dixit istos ver
sus in valvas
Ite simul pueri pariter sudate medullis
omnibus inter vos non murmura vestra
columbe
Brachia non hedere non vincant oscula
conche

Claudius secundus impe[illegible]
[illegible] voluntate
[illegible] in se
habuisse bona omni[a]
principum sicut virtutem traiani
pietatem antoninum providenciam
augusti. Hic victis feliciter gothis
morbo [illegible] familia
[illegible] virtutibus suis [illegible]
Cum imperasset quasi annis duo
bus non [illegible] Quintilius frat[er]
eius vir optimus tenuit imperium
plus decem diebus et occisus est
[illegible] natus [illegible]
[illegible] barbari
[illegible] fortissi
mus in [illegible]
exercitatus [illegible] a pueri
cia magna bella gessit mone
te et muros urbis plus amplia
vit quam aliquis alius ante vel post
Sed clemenciam non habuit que est
prima virtus principum. Tem
pore eius [illegible] gloriosissimus
Nam zenobiam magnanimam
mulierem que magnifice vendi
caverat sibi syriam duxit an
te currum [illegible] liga
tam multis cathenis aureis. Im
peravit annis quinque mensibus
sex. Occisus fraude notarii sui
apud Bisancium
Tacitus vir consularis
senex et gravis factus
est imperator cum summa
concordia et longa deli
beratione militum et senatus. Pace
sex mensium temporibus [illegible]
electione librorum [illegible]
fuit magnifica propter temporis
brevitatem. Tamen tum sex mensibus
imperavit. Morbo periit
Probus de pannonia ori
undus de [illegible] sirmien[sis]
nobilior [illegible] vere
probus [illegible] omnibus bo
norum factus imperator rem publicam
quietissimam et florentissimam red
didit nobilissimis virtutibus
clarus sub magnis ducibus va
leriano aureliano et claudio
multa bella gessit [illegible] et
probiter [illegible]
fuit [illegible] occisus est apud Syrmium

[illegible] in numeris [illegible]
preciis et [illegible] [illegible]
per [illegible]

[illegible] Romano [illegible]
dominus [illegible] [illegible]
multis [illegible] [illegible]
ro post mortem prob[i]
et tam medius fuit inter princi
pes bonos et malos [illegible]
bonitate Carinum in persia ton
itrus procedo cum [illegible] ful
minatus est Carinus imperator annis
duobus [illegible] duos pos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible]
qui volebat [illegible] imperium
Maior ante nomine Carinus
omnium contaminatissimus [illegible]
et [illegible] a dyocleciano

Dyocleciano Carinum bonus
princeps [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] appellatus est
augustus et [illegible] prudens
[illegible] consiliis qui [illegible] bo
nis tamen [illegible] imperator
Carinum ac plus libere imperaret
subito maximus [illegible] dyocleti
anus fecit augustum maximia
num [illegible] a principio fecerat Ce
sarem et elegit Constancium pa
trem magni constantini et
Galerium post magnas bellorum
victorias Dyoclecianus [illegible]
[illegible] [illegible] ad vitam pri
vatam apud Salonam civita
tem Dalmacie [illegible] suam Et maxi
mianus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et dyocleci
anus [illegible] Et maximianus
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
Dyoclecianus venenum bibit [illegible]
[illegible] [illegible] Carinum imperavit
annis [illegible]

[illegible] et Galerius
[illegible] facti augusti
[illegible] [illegible]
[illegible] constancius
[illegible] [illegible] et hyspania

[illegible] [illegible] collega
[illegible] Constancius [illegible]
[illegible] Romano fuit
[illegible] constancie [illegible]
[illegible] [illegible] amabilis et ve
[illegible] qui mortuus in Bri
tania anno principatus sui
[illegible] [illegible] filio [illegible]

[illegible] [illegible] imperator
in [illegible] milites pre
torianum Rome fecerunt
imperatore maxencium
[illegible] maximianus [illegible] quem
Galerius misit quendam [illegible]
[illegible] qui cum [illegible] [illegible]
[illegible] ob [illegible] Romam et [illegible]
[illegible] [illegible] maxencium
fugiens occisus est Et maxen
cius confirmatus in imperio fa
ctus est [illegible] tyrannus Gal
lerius vero post [illegible] [illegible]
cerat in christianos [illegible] pa
rat venire in ytaliam mor
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
corpore [illegible] imperavit
[illegible] [illegible] [illegible] Anno
imperii sui secundo

Constancius magnus
magni constancii fi
lius omni virtute
[illegible] optimus
principibus comparandus Roga
tus a Senatu et populo romano
ut cives suos liberaret a se
[illegible] crudelissime [illegible] max
encii [illegible] [illegible]
qui imperabat in hyspania
[illegible] magno apparatu belli ve
nit contra maxencium quem mag[no]
prelio vicit Et maxencius
fugiens suffocatus est [illegible]
[illegible] Constantinus cum magna
gloria intravit urbem postea
[illegible] sibi rebellem [illegible]
[illegible] tandem [illegible] fecit Con
stantinus omnium victor [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] confirmat [illegible]
imperii transtulit in Greciam
ubi fecit [illegible] romam
Constantinus [illegible] [illegible] virtute
et fortuna prosperrima impera
vit annis [illegible] mensibus
[illegible] diebus [illegible] [illegible] annis
[illegible] Et mortuus est [illegible]

352

c

[C]onstancius et Con
stancius filii Consta
ntini Constan[...] con
stantinus tenuerunt
ambo imperium Constans per
Arrianos primus persecutus est
katholicos post multa prelia ge
stosque persas gesta contra om
nibus intollerabilis occisus est anno
imperii decimo octavo etatis
vero annorum xxx

c

[C]onstancius post fratrem
solus tenuit imperium
annis xi Tempore suo
et placabilis Arrianus
Arrianus hic Iulianum con
sanguineum suum fecit cesarem
et sororem suam et misit in Gal
lias qui clarus victoria iva
sit imperium in Italia Consta
ntino occupato bellis partho[rum]
Constancius rediens contra
eum mortuus est in via anno
etatis xlv.

Iulianus successit solus
in imperio vir libera
lis litteratus eloquens
memoriosus cupidusque
glorie fuit Tamen mutatus
est Constancio et persidus contra
fidem Unde vocatus est apo
stata quia solus post constan
cium recessit a fide cristiana et
cristianos odio habuit quibus
interdixit officia et studia sc[ien]cie
racium Iulianus vixit annis
xxxi Imperavit anno uno me
sibus octo transfixus telo inde
certo parthie ab uno milite ig
noto

g

[I]ovinianus de patrio
Pannonia oriundus
electus est imperator
ab exercitu Iuliani
Qui corpore pulcher animo le
tus secundatus largius exer
citum quem Iulianus fecerat
paganum fecit cristianum
et redivit salvum cum periculo
magno mortuus octavo
mense imperii anno etatis tri
cesimo tercio

g

[V]alentinianus de Pan
nonia qui successit Iuliano
una [...] cum [...] natus
est imperator [...] volens
vir sublimi prudens profunde
Iudicans Arrianos et [...]
quia fiunt [...] Valentem et Gra
cianum filium fecit augustos hic in
[...] perfectus post multa bella
[...] est subita sanguinis
[...] anno imperii xi etatis
[...] vero lv quo mortuo Va[...]
tenuit imperium in oriente et Gra
cianus in occidente

c

[V]alens imperator in oriente
[...] post
[...] katho
licos [...] con
[...] fecit
Unde precepit quod monachi mi
litarent sed inselicissime bellum
gerens cum Gothis perdito
exercitu [...] vulneratus sagit
ta fugiens in vilem casam
[...] cremavit est igne quum im
perasset quasi annis xiv

b

[G]racianus post morte
patris imperavit annis
xv qui valens gra
tus katholicus et fidelis contra
Almanos feliciter pugnavit
Sub quo tota Italia recessit a per
fidia Arrianorum Gracianus
videns multas gentes infestas
Romano imperio elegit in impera
torem orientis Theodosium no
bilissimum hispanum qui vir
xxx iii annorum Thartaros mi
rabiliter debellavit et ceteris
hostibus conculcatis gloriosus
fuit apud Constantinopolim

v

[V]alentinianus 2us frater
Graciani imperavit in
occidente Theodosio mori
ente [...] ex
pulsus de Ytalia a maximo ty
ranno Theodosius [...]
cum parvo apparatu feliciter
vicit apud Aquilegiam et captum
decapitavit Valentinianum resti
tuens in regno occidentis quem in
pace regnaret [...]
apud [...] laude vel
gesti comitis [...] imperasset
annis octo

Theodosius magnus
cum iam imperasset
annis [illegible] cum Gra-
tiano et Valentinia-
no fratribus solus regnavit
in imperio annis [illegible] in orien-
te et occidente. Iste fuit optimus
imperator christianorum similis
traiano a quo originem [illegible]
De quo mirabiles laudes [illegible]
ambrosius et augustinus [illegible]
bit Arrianos [illegible] Theo-
dosius contra Eugenium qui usur-
pabat imperium in Gallijs confi-
dens [illegible] augu-
rio [illegible] in
prelium [illegible] vi ventorum
orta [illegible] cum aduersa
tempestate hostes Theodosii
victor cum gloria inde fecerunt
Eugenium interfecit digna re
memoriam fecit Claudianus
poeta [illegible] paganus
ut refert Augustinus de civitate
dei. Theodosius anno etatis l.
feliciter est mortuus apud Me-
diolanum relictis augustis duo-
bus filiis suis Archadio et Ho-
norio

Archadius successit patri
Theodosio in imperio
orientis Honorius in
imperio occidentis primo
viri boni sed degenerantes a
patre. Primo imperii eorum anno
Radagaisus rex gothorum cum
infinita multitudine barbaro-
rum inestimabiliter victus a Ro-
manis fame et frigore consump-
tus more pecudum vendi-
tus. Archadius imperii xiii an-
no [illegible] apud Constantinopo-
lim relicto filio suo Theodosio
in imperio decessit

Honorius qui iam xiii an-
nis imperaverat cum The-
odosio [illegible] annis xv
[illegible] imperio. Alari-
cus rex [illegible] Roman
[illegible] parcens
fugientibus ad templa sanctorum.
Sub isto [illegible] multa bella

[illegible] terminata
sunt in occidente cum modica sa-
[illegible] post vero [illegible] Rome
[illegible]

Theodosius minor filius Ar-
chadii mortuo Honorio
regnavit in oriente an-
nis xxvii cum iam
post mortem regnasset annis xiii
Et cum pro oriente annis viii
[illegible] Valentinianum consobrinum
suum fecit augustum et [illegible]
suum [illegible] in occidente regnavit
annis [illegible] Tempo-
re [illegible] Carthago crudeliter cap-
ta est a Bonifacio rege wanda-
lorum quam Romani ab [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] Theodosius mortuus e-
[illegible] apud Constantinopolim est
sepultus cum patre suo Archadio

Valentinianus [illegible] more
te tenuit imperium an-
nis [illegible] post morte
Theodosii. Cum quo
imperaverat annis xxv. Et
Marcianus successit Theodosio.
Tempore isto rex Attila ille po-
tens et terribilis cum multis
regibus et gentibus barbaris
de pannonia veniens in Italiam
crudeliter affligit provinciam
Venetiam et lombardiam
Aquilegia primo eversa. Et
tunc facta est civitas Vene-
tiarum a fugientibus Romanis
Attile. Valentinianus timore
vel invidia occidit [illegible]
ducem bellicosissimum Romani
exercitus in Gallia qui sepius
fuit victor [illegible] cuius morte
ruit imperium et salus occiden-
tis. Et ipse Valentinianus
anno sequenti occisus est Rome
ab urbe condita mcciii. Cum an-
nis iam xxx rexisset imperium

Marcianus qui iam
quinque annis impera-
verat cum Valenti-
niano post mortem
Valentiniani imperavit annis
duobus. Huius tempore [illegible]

Alex vandalorum [illegible] ... af/
fricam cum manu [illegible]
et cum rapacitate [illegible]
Capuam cum Latin[illegible]
nauimus anno septimo d[illegible]
a generatione [illegible] apud Con/
stantinopolim

1 Leo in Constantinopo/
li incepit imperium qui
Leone fuit fecit con/
sortem regni orientalis
Quo tempore imperium occidentale
a multis laceratum est Nam
quidam maiorianus incepit im/
perium apud Rauennam et ita
alii multi Rauenna enim po/
tens erat tempore Gothorum Leo
mortuus est anno imperii de/
cimo septimo moriente

3 Zeno imperator Leonis
gener successit illi
in imperio quo tempore
Odonator veniens cum
forti exercitu de ultimis fini/
bus Pannonie obtinuit re/
gnum Rome cum tota Italia
Zeno cum tenuisset annis
xiiii Theodoricus rex Gotho/
rum veniens de Grecia cum
auctoritate Zenonis viri strenu/
issimi victo Odonatore obtinuit
Romam cum tota Italia Zeno
ingratiatus cum imperasset annis
xvi mortuus est [illegible] post
[illegible] in vetustate [illegible]
[illegible]

4 Anastasius post Zenonem
adeptus est imperium
qui factus hereticus
per cunctas qui non pos/
set renovatum ad sancta/
m fidem iusto iudicio dei percus/
sus fulmine periit anno impe/
rii sui decimo septimo Quo
tempore Theodoricus regnat
in Italia

1 Justinus senior successit Ana/
stasio qui vir catholi/
cus et primus in partibus
orientis omni studio nomen Aria/
norum querebat extinguere
Sed Theodoricus minatus est o/

qui [illegible] Romanos
in Italia [illegible]
Justinum [illegible]
uos in pace [illegible] Ipse
cum imperasset annis xi [illegible]
quievit in Constantinopoli

Justinianus Justini ex soro/
re nepos successit illi in
imperio qui iustissimus
princeps Romanorum im/
perium armis et legibus reparavit
Nam Belisarium virum bellico/
sissimum [illegible] patricium qui mira/
biliter fines Romanorum [illegible] Africam
liberavit de manu Vandalorum
ubi Neapolim [illegible] Gothis
crudelissime [illegible] Belli/
[illegible] Postea Narsetes eunu/
chus iterum Romam liberavit
de manibus Totille regis Got/
thorum quem interfecit Justinia/
nus leges Romanas mirabili
brevitate reformavit qui mor/
tuus est cum imperasset annis
xxxviii

Justinus minor nepos
Justiniani successit ei in im/
perio qui iniustissimus
princeps fuit homo
avarus rapax [illegible]
[illegible] propter quod Narses qui
propter invidiam fuerat illi fal/
se accusatus odio et timore Au/
guste [illegible] minabatur [illegible]
[illegible] mulierem fecit veni/
re Longobardos de Pannonia
qui in Italia ceperunt Mediola/
num Papiam et fere totam Italiam
et Lombardiam Justinus cum imperasset
annis undecim in alienatione men/
te mortuus est relicto Tiberio
cesare

4 Tiberius 2us successit Justi/
no in imperio qui
fuit vere christianus
[illegible] impau/
peres [illegible]
[illegible] thesauros [illegible]
[illegible]
erogavit Et [illegible] magna
[illegible] morte
moriens [illegible] impe/
rii Mauricium [illegible] sibi [illegible]

... cum imperasset an
nis ...

... et ... Bene
... et ...
habuit imperium ...
... Heraclius ...
magnum ... fuit ...
apud ... Veronam ...
nus anno ... imperii ...
fuit cum duobus filiis ...

... imperii ...
... obtinuit
... et ...
... Con
stantinus ... nominabat
... annis ...
... et imperio
ab Heraclio qui ... imperium
...

Heraclius ... successit ...
in imperio cum filiis
suis et constantino ...
... quod ...
... contra
... ad ... suam
ab oriente ... veniens ...
... Constantino ...
... mortuus
est anno imperii ...

Constantinus cum ...
... successit impe
rio qui ... pas
tor veniens in Ytaliam
... Roma ...
... Deinde ...
... annos
... a suis
... cum imperasset annis
...

Constantinus quartus
... successit
... in imperio qui
... et ...
... confirmat ...
... Et mortuus
est ... regnasset annis
...
... secundus filius
... et ...
... multa ...

... magis ... eciam affi...
... manu salvatoris ...
... mabat et ...
Romanis imperavit annis
... Et nota quod omnes ...
... ad Karolum magnum
... de stirpe ... post mortem
...

Leo 2us expulit Iustinianum
predictum de regno
... relegavit in pon
to et imperavit 3bus
annis et regnum perdidit ut
statim dicetur

Iustinianus 2us ...
contra Leoncium ...
regnum a quo relega
vit in ponto Et impera
vit 3bus annis Tenuit ...
... tempore ... imperavit
annis vii

Tiberius ... relega
tus fuerat a Leoncio
... imperium
et ...
... Leoncium qui
expulerat eum et Tiberium
qui ... imperium ...
et multa ... fecit ...
... Phillippi
... relegatus ...
... apud Constanti
nopolim ...
... cum ... imperasset
... annis vi cum filio Tiberio

Philippus dictus bar
danus succedens Iu
stiniano a se ...
... regno et oc
... ab Anastasio ...
... anno et mensibus
vi qui fautor fuit hereticorum
vita

Anastasius 2us ...
... privato vita
Philippico tenuit
imperium ...
... Theodosium im
perator ...
... imperii ...
fautor catholicorum

Theodosius 3us factus
imperator a militibus

Anastasius [illegible] ... / Artemium captum [illegible] ... / dotem fecit vero [illegible] ... / imperavit uno anno

Leo tercius [illegible] ... / imperio qui Constan / tini filium fecit [illegible] ... / regem et nos [illegible] ... / stantinopolis longa obsidio / ne mirabiliter afflicta a Sarra / cenis. Hic Leo pravus fuit quia / ymagines sancte Marie et sancto / rum in publico fecit igne cre / mari et tamen imperavit annis / xxv

Constantinus quintus Leo / nis predicti filius peior / patre dictus est persecutor / ecclesie qui multos mo / nachos et veros katholicos occi / dit necans impie magnos et / tamen regnavit annis xxxv quo / tempore Pipinus vicit in Italia As / tulfum regem Longobardorum.

Leo quartus Constanti / ni quinti filius imperavit / in oriente post eum an / nis quinque dignus pre / sus succedens in vicibus.

Constantinus sextus Leo / nis filius cum matre / Hyrene quinta privi / nata postea in imperio / regnavit plus annis quinque / Mater vero cecavit filium et per se / regnavit annis quinque. Et nunc / imperium Romanum quod fue / rat moriente a primo quod fue / rat mo Constantino usque ad / illum ultimum translatum est. Ita / facta est divisio imperii ut / imperium occidentale dicetur / Romanorum et orientale Gre / corum. Et imperium romanum / transivit ad Francos alias Ger / manos et proprie

Karolus magnus Pipi / ni filius victo Deside / rio rege Longobardorum / in Italiam venit papa / veniens Romam electus est im / perator a senatu et populo Ro

mano et [illegible] ... / [illegible] ... / [illegible] ... / fuit in oriente [illegible] ... / [illegible] ... / [illegible] ... / [illegible] in [illegible] et [illegible] / [illegible] Hyspaniam liberat / [illegible] / [illegible] ecclesie Romane et prote / [illegible] Karolus vixit / annis [illegible] Et mortuus est [illegible] / [illegible] regnavit super Fran / cos annis xlvii Et imperavit / annis xiiii

[illegible] ... ma / [illegible] ... pre / [illegible] ... / [illegible] hic fuit vir / [illegible] plus [illegible] et [illegible] / ultra omnes [illegible] / [illegible] patre / cum [illegible] et post mortem eum / imperavit [illegible] / successivus [illegible] / [illegible] annis [illegible] impera / vit annis xxv

[illegible] Ludwici primi fi / [illegible] / [illegible] regni [illegible] / [illegible] / ordinatam divisionem [illegible] / contractis viribus [illegible] / ta strage Francorum [illegible] facta / Lotarius imperavit in Italia hic / anno imperii sui [illegible] / sus regno factus est monachus / et mortuus est [illegible] qui fue / rat violentus in vita

Ludowicus 2us Lotarii im / peratoris monachi fi / lius imperavit annis [illegible] / [illegible] / [illegible] cum fratre [illegible] / regnante [illegible] / victus est [illegible] / [illegible] mortuus est in Italia / Et [illegible] / ni Et dicitur [illegible] / [illegible] Italiam

Karolus secundus dictus / Calvus [illegible] Ludwici / [illegible] / [illegible] / [illegible] Ludowico 20 / in imperio [illegible] tempore [illegible]

[illegible] tamen [illegible] pacatus
[illegible] successit qui [illegible]
[illegible] multa monasteria fa
bricari fecit et ditavit [illegible]
extinctus est [illegible] imperasset [illegible]
et mensibus nove

b Arnulphus [illegible]
terius [illegible]
manor regibus [illegible]
et nepos [illegible]
col calui [illegible] [illegible]
Balliam et [illegible] [illegible]
dit [illegible] [illegible]
Normannis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dedit
sibi [illegible] [illegible] anno [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] anno et
corpore [illegible] est a ma
gnatibus regni Arnulpho fac
to imperatore Et [illegible]
tus mortuus est anno [illegible]

Rudolphus [illegible] Karo
[illegible] [illegible] filius
Karoli [illegible]
[illegible] [illegible] Norma
[illegible] mirabilis [illegible] [illegible] Ro
mam cepit [illegible] longa
[illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] morbo [illegible] anno
imperii sui [illegible]

Ludovicus tercius [illegible]
[illegible] filius successit patri
imperio [illegible] tenuit
annis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] imperium de pro
[illegible] Karoli [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] more [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et imperium
[illegible] [illegible] imperaverunt
in [illegible] [illegible] Berengarius
[illegible] [illegible] sicut Con
radus [illegible] [illegible] ad Otho
nem [illegible] [illegible] impera
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] captus apud
[illegible] [illegible] [illegible]
imperasset annis [illegible]
[illegible] [illegible] primus impera
[illegible] [illegible] imperavit

[illegible] [illegible] annis quatuor
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] bellum
[illegible] [illegible]
Conradus Alamanus
successit Ludowico 3o
[illegible] [illegible] ad
benedictionem in Italia
[illegible] non [illegible] inter prima
[illegible] tamen [illegible] fuit [illegible]
et victor [illegible] imperavit annis
[illegible] et moriens coram prin
cipibus regni designavit re
gem Henricum filium Otho
nis ducis Saxonie

b Berengarius secundus
imperavit annis
nove in Italia
Henricus post Otho
nem Conradum
imperavit in Alama
nia annis [illegible]
bonus et simplex cum Otho
nem primum genuit Et Hen
ricus non computatur inter
imperatores quia non regnavit
in Italia nec coronatus a papa
[illegible] [illegible] nullam
operam dedit et Italiam de
manibus tirannorum liberaret

b Berengarius 2us tempore
prefati Henrici impera
vit in Italia annis
annis [illegible] sub quo
magnum scisma fuit in Ita
lia Nam Hugo rex Longobar
dorum [illegible] Burgun
dorum [illegible] ab Itali
cis [illegible] cum Berenga
rio et victor regnum Italie
tenuit 3bus annis 2 relicto
Lotario filio rediit in Balliam

Lotarius Hugonis Bur
gundiensis filius
imperavit in Italia an
nis duobus

b Berengarius quartus
post Lotarium regnat
annis [illegible] cum
Alberto filio apud Mediolanum
[illegible] [illegible] [illegible] tyran
[illegible] [illegible] Italiam [illegible]
finaliter victus ab Othone primo

Wormacie est in superiori ale-
mania. Et plures in [illegible]
nota quod omnes a Beren[illegible] quos
usque ad istum ultimum non [illegible]
possunt dici vere nec pro[illegible]
ratores

Otho primus henrici
filius ex germanorum
gente primus et theu-
tonicus plus [illegible] op-
timus imperium scandens. Et post
enim [illegible] Theotunici imperave-
runt usque in presens tempus. Hic vir
probus et feliciter reformavit
ytaliam spiritualiter et tempora-
liter liberando ecclesiam a
manibus pape Johannis XII
et iterum tempore ecclesiam et ita-
liam traxit de tirannide be-
rengarii iiij qui imperium pre-
mebat. Cum Otto imperavit an-
nis xxxvj secundum Sigisbertum
quem alios annis xj. Et mor-
tuus est senex valde relicto
filio eiusdem nominis

Otho secundus primi
filius successit illi in
imperio et virtute quia
vir acer magnus in-
genio saxo imperium feliciter
confirmavit. Nam romanos
proceres ipse rebelles vocatos
ad prandium in convivio armatis
et notatos secum percussit
reliquos epulari iussit. Et
imperavit annis novem

Otho 3us filius 2i suc-
cessit ei in imperio
et dictum [illegible] Ottho
post ottho regnavit
3us otto. Hic fuit vir insignis
et constans. Quem crescentium po-
tentem romanum in castello
sancti angeli obsessit obsessum
tandem post multa fecit decol-
lari. Antipapam introduc-
tum per eum ludibriose trac-
tavit. Ipse ab uxore sua fuit
igne extinctus quem falso accu-
saverat innocentem. Imperavit
annis xviii et mortuus
sine liberis. Et imperatores per electa

sunt per electores facti. [illegible]
Henricus secundus
sit imperium post Ot-
thone. Qui Bavarie dux
filius henrici ducis qui
fuit natus ex henrico fratre primi
[illegible] Hic vir bonus et magnifice
[illegible] prospere crevit. Vincit in
[illegible] Almania et in ytalia contra pre-
sumptionem qui electus erat rex longo-
bardorum. Et stephanum regem
ungarie fecit christianum cum tota
[illegible] sua cui sororem suam quam
dedit ille in uxorem. Imperavit
annis xxiii licet alii dicant
xxi. Aliqui enim dicunt iste hen-
ricus 2us quia iam erat adhen-
ricus superiorem [illegible] sancti
ete fecit

Conradus primus [illegible]
dux ex gente francorum
inter viri nobilis super-
iorum regis henrici
pervenit ad imperium auctoritate
[illegible] henrici et ope electorum
qui vir [illegible] [illegible]
etiam coronatus est mediolanum
et romam et filium terra in eo
[illegible] [illegible] tamen [illegible]
[illegible] archiepiscopum dum [illegible]
et mediolanum. Mortuus est
anno imperii xv alii tamen dicunt
quod imperavit annis xv

Henricus 2us [illegible] Con-
radi predicti filius ad
optatus [illegible] fuit he-
res patrimonii et impe-
rii romani [illegible] ex [illegible] hic
fuit aptus vir imperio [illegible]
dus rebus bellator [illegible]
eos subegit [illegible]
[illegible] vicit [illegible]
principe rapatum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
omnibus cum floreret imperio
[illegible] a [illegible] anno imperii
xvij relicto filio prenomine sui
nominis

Henricus 3us [illegible] filius
successit patri in imperio
qui imperavit annis l
[illegible] probo
[illegible]

[illegible] multa mala [illegible]
[illegible] fuit electus [illegible]
[illegible] [illegible]
tam Henricum [illegible]
[illegible]
fuit Nam [illegible]
corona [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] est et coronatus
Henricus [illegible]
[illegible] imperium
[illegible]
[illegible]
[illegible] anno [illegible]
[illegible] reconciliatus
[illegible] multa
[illegible] in Lombar-
dia et Robertus [illegible]
in Italia [illegible] Henricus mortuus
est sine liberis cum regnasset
annis [illegible]
[illegible] qui et
[illegible] cum
magnus [illegible] et con-
[illegible] imperator
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] feliciter
annis [illegible]
Conradus [illegible] nepos
Henrici quarti [illegible]
[illegible] imperium affe-
[illegible] Lotharium
successit et in imperio [illegible]
[illegible] collecta
[illegible] multitudine [illegible]
[illegible] Et post aliqua pro-
[illegible] magna [illegible]
[illegible] victoria
[illegible] amisit
Et [illegible] in regnum abiit [illegible]
[illegible] imperasset annis [illegible]
Fridericus primus nepos
Conradi nepos Conradi
secundi defuncto patre
[illegible] suscepit
imperium [illegible] nobilissimus
[illegible] Barbarossa
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et mul-
torum [illegible] Rex

fuit imperator [illegible] et Rex
[illegible] apud
[illegible] pater sedet
[illegible] misit in subsidium
[illegible] suffocatus est in
[illegible] imperavit mag-
[illegible] annis XXXVII
Henricus quintus filius
Barbarosse imperavit
post patrem qui fuit
maritus Constancie
magne filie Wilhelmi quondam
regis Sicilie sibi namque tradidit Sici-
liam, cepit fuit severus et as-
per more patris et aliquando
infestus ecclesie mortuus est
in Sicilia Et sepultus apud
Panormum relicto Frederico filio
infantulo et Philippo fratre suo
ad gubernationem regni Sicilie
imperasset annis septem et men-
sibus quinque
Otho quartus dux Sax-
onie defuncto Henri-
co electus et coronatus
est imperator cum ma-
gno favore Lombardorum Postea
tamen contra iuramenta [illegible]
ecclesie dampnavit contra quem
electus est Fredericus 2us nunc
[illegible] cum auxilio Philippi
regis Francorum a quo tan-
dem debellatus mortuus est
[illegible] imperasset an-
nis duobus [illegible]
inter principes
Fredericus 2us natus
ex Henrico quinto
et Constancia mo-
nacha vetula fuit
potentissimus imperator dux
Sicilie, Sardinie, Hierusalem
et Suevie quo nullus ma-
gnificencior tenuit Romanum
imperium a Karolo magno
citra fuit armorum strenuus
linguarum peritus rigoro-
sus luxuriosus [illegible]
[illegible] vel [illegible]
temporale fuerit [illegible]
fatalis ecclesie cum multis
pontificibus bellum habuit
precipue cum Gregorio no-
no tandem virtute In-
nocencii quarti Janiensis
excommunicatus victus et fu-
gatus de Lombardia est [illegible]

Ubi papa [illegible]
et rebelles de Roma [illegible]
pidi confederati [illegible]
vixit annis [illegible]
in regno male [illegible]
florentino fuit [illegible] Man-
fredus eius filius. Post cuius mor-
tem vacavit imperium circa an-
nos xxiiii.

Conradus Frederici [illegible]
electus adhuc vivente
patre. Post mortem
cuius regnavit annis
quasi duobus. Sed Manfredus
frater eius naturalis, venena-
to Conrado, tenuit regnum Sici-
lie magnifice annis xiii. Et
Karolus interfector Manfre-
di et Conradi nepotis eius
regnavit annis xvii. Hic Con-
radus caruit imperiali bene-
dictione. Ideo non dicitur imperator.

Rodolphus comes de
Hasburg genere
Germanus post lon-
gam vacationem impe-
rii electus est rex Romanorum
et confirmatus a Gregorio
decimo in favorem terre sancte.
Hic vir fuit prudens, magnanimus,
in armis strenuus, iustitie dili-
gens, amabilis et placidus. Et
tamen licet regnaverit xv annis
nunquam visitavit Italiam ut
minabatur, implicatus aliis
rebus agendis in regno Germa-
nie. Nam regem Bohemie di-
vitem et potentem dedig-
nantem sibi obedire durissimo
prelio vicit. Uno etiam dedit
filio patrem et filiam suam in
uxorem.

Adolphus comes de
Anasone genere
Germanus in Ro-
manorum regem electus
est, sed nec coronationem nec be-
nedictionem recepit in Italia. Hic
fuit vir magnanimus, quem
Albertus Rodulphi predicti
filius insurgens ipsum bello
vicit. Nam Adulphus maior
viribus, ille consilio, utrique
[illegible] cum regnasset annis iiii or

[illegible] dux Austrie Ro-
dulphi filius victo et occiso
Adulpho [illegible]
[illegible] absoluto
[illegible] et a Bonifacio papa [illegible]
[illegible] ad benedictionem
[illegible] Bonifacius
[illegible] tyrannus [illegible]
[illegible] imperio
[illegible] proditione [illegible]
[illegible] Adulphum in prelio. Et [illegible]
[illegible] in capite et statim
[illegible] dixit: Ego sum Cesar
[illegible] gravissima [illegible]
[illegible] et con-
firmavit [illegible] et [illegible]
cum hic Albertus [illegible] regnasset
annis x [illegible] est a [illegible]
suo nepote [illegible]
[illegible]

Henricus hic nomine sep-
timus genere Germanus
primus comes de Lu-
cemburgo factus est im-
perator. Et veniens in Italiam
coronatus Rome cum difficul-
tate, obsistente sibi sapientissi-
mo rege Roberto. Hic vir prudens,
iustus [illegible] catholicus [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
discordie [illegible] anno
disponebat [illegible] potentiam
Italiam ut [illegible]
terram sanctam [illegible]
sissent. Et [illegible]
in [illegible] favore
Lombardorum et Tuscorum
sed Bononia et Florentia cum
quibusdam aliis obstiterunt
sibi unde opera Florentinorum
ut fama fuit venenatus apud
Bonconventum castellum [illegible]
obiit imperator [illegible]
[illegible] imperator [illegible]
annis et mensibus x [illegible] et
diebus [illegible]
[illegible] ad
[illegible] Anno domini mille-
simo [illegible] trecentesimo [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] Henricum [illegible]
[illegible]
factus imperator [illegible] est sine
[illegible]

[illegible] multam [illegible] [illegible]
[illegible] regni Bohemie [illegible]
tunc dependant [illegible] in Italia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te
ro apulianum [illegible] [illegible] primo
tamen nichil memorabile [illegible]
cum maiorum potentata [illegible]
opera et favore urbanum [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible] ac cum magna [illegible]
[illegible] infamia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] plus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Hic invenis [illegible] venator
quid factum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad Ita
liam [illegible] [illegible] precamur
te [illegible] non [illegible] [illegible]
tum [illegible] quod in te [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tempora [illegible]
De imperio [illegible] [illegible] velut
ut aliud quondam potens [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Romanum imperium [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] modicum [illegible]
[illegible] nunc [illegible] nichil possi
[illegible] [illegible] [illegible]

Explicit liber [illegible]
[illegible] domini Fran
cisci petrarce [illegible]
[illegible] Anno domini
[illegible] quadringentesimo
[illegible] octavo

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod ut
[illegible] vestre
dominacionis [illegible] pater ego [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nulla

[illegible] [illegible] facere
[illegible] [illegible]
[illegible] in hoc [illegible]
[illegible] contentus [illegible]
[illegible] [illegible] contra
[illegible] [illegible] benivole
[illegible] in hoc [illegible]
[illegible] pretermitto [illegible]
[illegible] vestre prerogativas
[illegible] merita laudibus congruis
[illegible] forsitan adulatoris
[illegible] non [illegible]
paternitatis vestre benignitas
[illegible] simulatoris [illegible]
fallacias [illegible] [illegible] propter
simplicitatis [illegible] [illegible]
affectum [illegible] [illegible]
velle [illegible] [illegible] et
audacias [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] domini [illegible]
[illegible] non permittit [illegible]
[illegible] [illegible] inceptum aliquid
vel [illegible] promovere
promere [illegible] tamen verum
sit et utile quam [illegible]
[illegible] [illegible] nichil loqui
aut [illegible] facundia
quidquam fingere quod sit [illegible]
inutile sine [illegible] preterea
reverende pater ego [illegible]
[illegible] aut [illegible] ut quidam
[illegible] [illegible] scripto
[illegible] imperiali scripto [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
vel ego [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
Sede itaque vacante
per morte [illegible]
[illegible] [illegible] domini
nostri pape [illegible]
[illegible] ego [illegible]
peccator in civitate [illegible]
[illegible] sacramentum corporis [illegible]
[illegible] domini [illegible]
[illegible] habui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] de capella Romani
pontificis [illegible] tunc
et [illegible] ad illum [illegible]
[illegible] ubi sancta ecclesia
katholica [illegible] consuevit pro
antistite et [illegible] ac aliis
orthodoxis memoriam [illegible]
[illegible] antistiti [illegible]
[illegible] [illegible] dignitatis me
moriam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut scriptorum negligencia

ffactum [illegible] omnia
deum desertum in [illegible]
ospitium et scoriam [illegible]
[illegible] tam in v[illegible]
sunt inuenissem [illegible]
vehementer obstupui ra
tans qualiter alium dominum a
[illegible]rendum quam vetus [illegible]
tur et nouum [illegible]
qui tunc quam debuerant pec
catis dei populi predicatores p
dei et totum summi sacerd
adam deuenerant dementia
ut peccatis suis exigentibus
in passione filii dei veracitate
possent dicere Regem non habe
mus nisi cesarem Eodem mo
timui et timeo quod cum Ro
mana ecclesia ad eum statum
peruenerit ut ei possent dicere
Regem non habemus nisi ce
sarem Timui talis tribulacionis
ventura sit in ecclesia qualem
antea vel ipse cognouerim [illegible]
[illegible] tamen puto tacere cum
de hac materia plura loqui
[illegible] tamen audeo adicere quod
idem deus qui creauit celum
creauit et terram qui creat
solem creauit et lunam qui crea
uit marem creauit et feminam
qui creauit superiorem creauit
et inferiorem racionis participem
Et quemadmodum romanorum
aquila vna non volat ala sic
etiam navis petri navicula inter
fluctus procellas et tur
bines vno remo ducitur in
directum Et columba que
tantum habet vnam alam non potest
ambulare [illegible]
terre Nullum [illegible]
animal monstrosum ordina
tam vel diminutam [illegible]
quod ego timeo [illegible] pon
tibus et incorporatis cum vere
cundia et tremore offerre pre
sumo dominacioni vestre pater
sancte quoddam scriptum viri
doctissimi et venerandi magistri
Jordani Canonici Osnabru
gensis quod ipse ad peticionem
quorundam amicorum pro tuicione
rogatiue romani imperii
dudum orauit et deprecatus sum
[illegible] ut in persona mea vestre
pietatis et mee paruitatis

[illegible]
[illegible] in quo
propheta erat [illegible]
sit illi [illegible]
[illegible] in domino
Nota quod multis modis
[illegible] dominus [illegible]
in diebus sue carnis ad
[illegible] et honorare
romanum imperium dando in se
[illegible] et tanquam dominus
[illegible] romanum imperium [illegible]
romanum imperium ab omnibus
[illegible] honorauit [illegible] honorauit quia
[illegible] dominus Regem sine rege
Romanum [illegible]
in mundo [illegible] et mundo
[illegible]
[illegible]
honorauit in duobus romanum
imperium primo in hoc quod tempore
sui aduentus [illegible]
totum orbem pacauit vt pro
[illegible] in
[illegible] ad signandum
quod ipse est pax nostra Et preci
[illegible] ad [illegible]
[illegible] omnia que
sunt in celo et in terra [illegible]
possunt [illegible]
[illegible] reconciliacionis [illegible]
auferens bella usque ad fines
terre Et alibi dicitur in die
bus domini [illegible] pacis
[illegible] suo dominus
approbauit et honorauit ro
manum imperium [illegible] na
[illegible] cesaris [illegible]
do Unde eciam in [illegible]
euangelio luce [illegible]
[illegible]
[illegible] voluit
[illegible]
quod mox census cesaris [illegible]
[illegible]
professionis [illegible]
in [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] census et [illegible]
dominus in [illegible]
[illegible] honorauit cesarem
[illegible] romanum imperium et [illegible]
[illegible] orbem [illegible] cesaris pac
[illegible] et censum cesaris [illegible]
dendo Item [illegible] in diebus sue
[illegible]
[illegible] romanum imperium [illegible]

[illegible] exigeant ... quia
... tributum est et propter
peccatum ... xvij c°
secundo quia non solum tributum
a dedit ... dare precepit
Math. xxij ca° Reddite cesari
que sunt cesaris ... sunt dei
... dicit ... et ...
tam ... mundi
approbavit et honoravit ...
... romanum imperium ...
... apostolicis ...
... dicit ...
... datis et ... quidem
... quod duas potestates ...
in ... sunt ...
... sufficere
et non ... [illegible]
... potestatem pater
... et potestatem imperia
lem qui ... vix
... mundo sufficit et a ...
ad regimen ... spiritualibus
... imperialibus ...
Unde Bonifacius papa ...
Duo sunt quibus ... mundus ...
... sacra pontificum
auctoritas et regalis po
testas ... sunt principales
potestates per quas deus dispo
nit et ... humana
... ut ... humana
... adu
... ad facien
dum bonum ... informe
... morte sua ...
te approbavit ... honoravit
romanum imperium dum enim ...
... de potestate qua
haberet ... et diceret ne
scis quia potestatem habeo crucifi
gere te et dimittere ... ut
dicit ... respondit non
haberes potestatem adversum me
ullam nisi ... esset ... desu
per ... modis ... Glo
... super
... nisi a
deo ... cesare qui
... in proposito
... super ... et hanc
... cesaris
dicit glosa ... tradens
... a cesare quod non pot

... auctor ... principatum
... sic auctor po
... in hoc
... intellectu dominus in verbo
... commendat im
... Respondit enim potestatem cesa
... potestatibus preeminere
et ... continere Unde
... cesaris dare dignum
... nisi dari ... tamquam potestas
... et ... alias potestates
mundanas tamquam inferiores
et minores sub se continet et
includit Item dominus noster plenum
honoravit et honorat romanum
imperium in hoc quod romano impe
rio stante et durante non ve
niet homo peccati filius per
dicionis antichristus ut legitur
ad Thessalonicenses ca° ij°
ut dicit apostolus Tantum tenet te
neat donec de medio fiat Et
tunc revelabitur ille iniquus
quem dominus interficiet spiritu
oris sui super verbis istis aposto
li dicit glosa quod apostolus in
verbis istis Tantum tenet teneat
Romanum imperium designat
quo destructo veniat antichristus
Unde romanus imperator qui
romanum imperium sive mon[archiam]
tenet teneat id est regat ad re
gem ... donec roma
num imperium penitus auffe
ratur De medio enim fieri est
de terra ... auffer
ri Augustinus in li° xx° de civi
tate dei super hiis verbis
apostoli sic dicit Illud quod
ait apostolus tantum ut qui
modo tenet teneat donec de
medio fiat non absurde de
Romano imperio creditur
dictum tamquam dictum sit
Tantum qui modo imperat
imperet donec de medio
fiat id est tollatur de medio et
tunc revelabitur ille iniquus
quem signari antichristum
nemo ambigit Magnus
honor est Romano imperio
quod deus in hoc prerogativa ipsum
privilegiare dignatus est
quod non veniet antichristus et me
brorum eius adversarius
nisi prius Romanum im
perium penitus sit ablatum
sublato autem Romano imperio

Verum tribulacio tanta et
talis qualis et quanta ut le-
gitur in Math. et Marco non
fuit ab inicio mundi usque modo
neque fiat. Iudicium est [illegible]
habundabit iniquitas et refri-
gescet caritas ut [illegible] indicant.
Sicut potest [illegible] ex textu
huius tribulacionis [illegible]
et racione quia priora viden-
tur tempora pacis fuisse. Unde
post a dictum in diebus eius orietur
iusticia et habundancia pacis
donec auferatur luna, id est Romanum
imperium quod plenitudinem designat. 2
Unde apostolus ad Thimotheum scribit
hoc autem scito quod in diebus no-
vissimis instabunt tempora periculo-
sa. Et dicit instabunt quia
prius non fuerunt periculosa. Et
dum abierit illa tribulacio tribu-
[illegible] et [illegible] ut dicitur
in Glosa super Math. et Marc.
Et colligitur hoc in Apoka-
lipsi Iohannis et Daniele. Sic
autem [illegible] dominus et magister omnium
in Scriptis Romanum imperium ho-
noravit. Ita beatus Petrus cum
dominus ecclesiam suam regendam
commisit honorari precepit
in epistola sua dicens: Deum
timete et regem honorificate.
Et Germani Germani ad quos
modo regnum est translatum
et quibus [illegible] Romanum
regnum est commissum saperent
et intelligerent et novissima
providerent. Utinam saperent
iusticiam et intelligerent et
inspicerent. Et regem quo
dominum [illegible] possunt
reverenter intenderet. Et quod
sicut dei ministro honore ex-
hiberent. Utinam exaltati
per Romanum imperium et dila-
tati magnitudine honorum
in eos collocatorum intelligerent
et non essent ingrati. Et Uti-
nam ipsi per se propria [illegible] ad
quos pertinet [illegible] elige-
re regem imperatorem possemus
promovere pericula que
venient sublato Romano imperio

providerent. Dum enim [illegible]
fuerit Romanum imperium tribu-
lacio tanta fiet in mundo quod nisi
dies illius tribulacionis fuissent
abbreviati non fieret salva omnis
caro. Utinam ergo Germani ad quos
monarchie imperialis regimen est tran-
[illegible] in huius regni quod dominus
[illegible] in predictum super terram
novissima providerent et subla-
cione eius [illegible] timuissent. Licet
enim necesse sit ut veniant scan-
dala, ve tamen illis per quos sunt
scandala ventura. Et attende quod
Treverensis et Coloniensis et Ma-
guntinensis civitatum et dyocesum populi
sunt Germani et eorum archiepis-
copi tenentur regem eligere, adiunc-
to sibi Comite Palatino qui
dicitur comes palatinus appellatus
quod est in civitate Treverensi
quod olim fuit domus regni a qua
[illegible] Communiter
mo dicuntur Comites Palati-
ni. Et hii populi dicuntur Germani
quasi de eodem germine [illegible]
habentes de Romanis videlicet de Troia-
nis Enea scilicet Priamo iuniore.
Vel dicuntur Germani quod de Romano
[illegible] germinati [illegible]
enim imperator [illegible] Roma-
no subegit imperio et [illegible] Roma-
nis habitatoribus [illegible]
Et propter hoc debitus ordo requi-
rebat ut sicut Romani tamquam
maiores sacerdocium sic Germani
tamquam minores regnum obtine-
rent. Et [illegible] Rex Bohemie
dux Saxonie et Comes Marchie
ad regis seu imperatoris electionem
sunt vocandi hoc est per [illegible]
[illegible] necessitatem [illegible]
[illegible] tempore trans-
lacionis imperii [illegible]
in Germanos que facta est sub
Karolo rege magnifico Bohe-
mi et Saxones vel non erant
vel in fide novelli erant [illegible] non
tandem [illegible] quod [illegible] Antixpi ventura
non sit nisi prius imperium [illegible]
[illegible] qui dat
ad hoc operam ut sit non imperium
quantum ad hoc sunt precursores
et nuncii antixpi. Laudant
ergo Romani et eorum ponti-
fices [illegible] Petrus et [illegible]

[illegible] non imperium [illegible]
[illegible] Tancaut [illegible]
[illegible] et primarios Romanorum no-
[illegible] pauperes temporalis [illegible]
[illegible] sibi et possessiones imperii
vendicent et usurpent Unde
supra sic scriptum est Necesse est
ut veniant scandala Ve
illis per quos scandala
veniunt Et vere nunc est quod ali-
quos ardor dominandi et cupidi-
tas excecavit ut nec sciant nec
velint veritatem quam noluerunt
nec ab aliis audiri quia ignorant
Sicut scriptum est Oculos habent
et non videbunt aures habent
et non audient

Sunt quidem hiis temporibus
clerici et layci subditi
et prelati qui annales
et principum gesta
veterum ignorantes et Gallicorum
Teutonicorum Francorum et Fra-
cigenarum originem et distin-
ctionem nescientes propter indignationem
inflati hiis [illegible] vel in corde vel
ore sonant questionem Quare
summus pontifex per manus ma-
gni Karoli Romanum impe-
rium de Grecis transtulit in
Germanos potius quam [illegible]
et [illegible] qui [illegible]
in ornatum [illegible]
compositione [illegible] sunt
[illegible] ecclesie [illegible]
[illegible] Et ideo utrum impe-
rium Romanorum [illegible] debuit apud
Romanos [illegible] transferri
fuit [illegible] transferri debuit
[illegible] in Gallicos propter
[illegible] Karolus fuerit
[illegible] et Gallici sunt
[illegible] consideratis
meritis [illegible] hominibus
[illegible] potest [illegible]
[illegible] et pro-
[illegible] humana temeritas
[illegible] status
[illegible] non [illegible]
sancti [illegible] ordinacione [illegible]
[illegible] nec
[illegible] gubernari
et disponi videtur [illegible]
ut quidam [illegible]

[illegible] Auctorum [illegible] collationem
[illegible] contentum ad demonstrandum
et [illegible] quod non contra-
rium [illegible] Karolimagna
[illegible] principum factum
[illegible] et dominium impe-
rii non apud Romanos permanere
debuerat vel transferri in Galli-
cos sed potius in Germanos
Unde primo dicendum est de Gallicis
postea de Germanis Francis
et Francigenis et tandem quo-
modo eorum nomina breviter
summarie et compendiose pro-
scripta ut per hoc appareat veri-
tas prefate questionis

Sciendum est ergo
quod Gallia large sumen-
do est Europe provin-
cia magna Finium
in meridie alpes Italie monte
te in occidente terminos Hispa-
nie et in aquilone mare Brita-
nie et Frisie Et hec Gallia
tripharie dividitur scilicet in Gal-
liam comatam [illegible] cum Gallici
quondam vili negligentia co-
mam crescere permittebant Et
ab hiis secundum quosdam Lombardi
dicti sunt Et in Galliam bra-
catam ista secundum eundem Gallici
ornatum tegumentorum laneorum
vel lineorum plurimum intendebat
Et dicuntur Gallici secundum quos-
dam a nitore corporis Galla
enim grece latine dicitur lac
Et hanc compositorem vocabuli
ego reprobare non debeo tamen
quam ab antiquis traditam
Verum circa est quod respectu
Hispanorum vel Grecorum nitent
corpore aliquantulum al-
biores respectu [illegible]
propinquarum vel Saxonum
et Anglorum Nullatenus
a nitore corporis dici possunt
Galli [illegible]
videtur quod non incongrue
Gallici dicantur propter proprietates
quas habent cum gallo co-
muni que sunt [illegible]
[illegible] male bone et optime
proprietates itaque galli ma-
sculi sunt iste Superbus cla-
morosus [illegible]
stans pronus ad [illegible] et

Dicimus ac [illegible] unde Galli
ci cum has pro[prietates] habuer
[illegible] se vel clarum v[el] [illegible]
de vili gallicorum [illegible]
se origine propriet[ate]s [illegible]
galli sunt iste pulcri co[rpore]
et pulcrior[e] plumatu[ra] [illegible]
quia induit audax hilaris
amatiuus et liberalis et [illegible]
quamquam gallici has proprietates
habuerunt de nobili prosapia
gallicorum processerunt hoc
bona consuetudo in eis natu
ram imitatur priore [illegible]
Hec sunt proprietates galli [illegible]
et imperpetuus vigilans [illegible]
alios [illegible] Gallinas
i. subditos suos bene regendo
et scandalis [illegible] granum ex
palea discernit et illud proxi
mis distribuens. Hec sunt
proprietates spirituales et [illegible]
[illegible] quibus [illegible] possunt
boni et pii prelati galli
cani. Et hec de interpretatione
gallie et gallicorum [illegible]
sufficiant.

Vero sciendum est quod
post Troye destruc
tionem Eneas et pria
mus iunior et ma
gni priami nepos cum tro
yanis et magno exercitu per
[illegible] affricam pervenerunt
ad Italiam [illegible] Eneas
cum suo populo regnum cepit in
stituere. Iuxta vero [illegible] hi
storiam priamus vero [illegible]
in Galliam [illegible] gallicos
qui supra reni littus mora
bantur de terminis illis expulit
et versus occidentem recedere
coegit ibique munitiones
et castra instituit Troyani
videlicet [illegible]
que nunc [illegible] dicitur et [illegible]
[illegible] que modo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cepit
cum suo exercitu de mulieribus
theotonicis eo quod essent [illegible]
[illegible] et ab illis ad prolis [illegible]
rem propagandam processerunt
a Theotona gigante a quo
Theotonia [illegible] Ex
dictis mulieribus filios et [illegible]

Genuerunt ac [illegible]
dixerunt Tandem [illegible]
[illegible] priami cum [illegible]
[illegible] pacem firmantes et ami
ciciam ibi sedem regni [illegible]
provinciae i. gallie posuerunt
[illegible] Treveris [illegible] gal
[illegible] vel [illegible] omni
[illegible] civitatum et regnorum europe [illegible]
[illegible] fundata est
[illegible] anno nativitatis abrahe
a Trebeta filio Nini qui Semi
ramim novercam suam fugere
ne cum ipsa incestum cogeretur
committere cum [illegible] ad illas
partes devenit Ibique civitatem
construxit quam pro suo nomine
Treverim nominavit Exercitum
[illegible] qui in Italia apud
latinos [illegible] istos populos vi
delicet exercitus priami qui
galliam occupaverat lingua
latina Germanos appellabat
eo quod [illegible] de [illegible]
[illegible] processissent Tandem
cum hii Germani multiplica
ti essent miserunt partem ex
ercitus in Thuringiam [illegible]
[illegible] qui ibidem sunt [illegible]
[illegible] multo tempore
habebant reges [illegible] quorum
unus erat [illegible]
infra [illegible] Et propter
has causas [illegible] tempore
tota Theutonia tanquam a dig
niori Germania est vocata
[illegible] aliorum descriptionibus
qui dicunt Germania [illegible]
[illegible] habere a meridie et [illegible]
[illegible] terminando
Cum hii illis [illegible] veritas
contradicere videatur postre
mo cum regnum Romanorum
adeo esset dilatatum ut fere totum
mundum eis subiceretur vel
Iulius cum Romanis illam
sibi terram vicit primo Ger
maniam et totam Galliam
subiciendo et deinde [illegible]
castra et civitates [illegible]
totam terram Treuerensem Co
loniensem et Maguntinensem [illegible]
Romanis habitantibus [illegible]
[illegible] antiqua germanitas
inter Romanos et illos populos
renovando Postea autem quidam
populi qui Almani vel alani
dicti sunt se Romanis oppo

[illegible] Unde exigit e contra
a Francis [illegible] et pro Romanis ut qui
[illegible] illos Alanos compescerent
et Francia liberi essent a tri
buto per decem annos. Anno autem
dicto Romani tamen [illegible] Ger
maniam Romanorum [illegible]
libertate compescere [illegible]
[illegible] exercitum [illegible]
[illegible]. Et ipsos iterato Romano
imperio subdiderunt [illegible]
tempore Romani [illegible] sunt
[illegible] liberi sunt vocati. Et propter
hoc usque in presentem diem pluris
[illegible] procuratores exactiones
violentias [illegible] vel tribu
ta [illegible] naturaliter. Sed ig
natum quasi per hominis [illegible]
condiciones [illegible] sue li
bertati derogetur. Isti vero Fran
ci Germani vel [illegible] contra
ri que omnia [illegible] [illegible] de
terminant cum [illegible]
sunt quod terra illa eos [illegible]
tare non posset [illegible] mi
[illegible] versus [illegible] ultra
Renum qui usque hodie Franci
orientales et [illegible] terra Fran
conia [illegible]. Et isti Fra
nci orientales cum Francis
Germanis in ydiomate theo
thonico concordant licet illi
grossiori et isti [illegible] pro
nunciant [illegible] vestitu
et aliis moribus [illegible] dis
cordant [illegible] partem
[illegible] versus occi
dentem [illegible] flumen
[illegible] qui ibidem
cum [illegible] Gallicis con
[illegible] plures et fi
[illegible] residentes
et [illegible] et linguam
[illegible] usque [illegible] Fran
[illegible] a Francigen[illegible]
Et [illegible] Francia [illegible]
[illegible] a Germania sive
Francorum [illegible] discordia
Gallicorum [illegible]
[illegible] quod Franci
[illegible] et aliis
moribus [illegible] sicut
[illegible] et
[illegible] tanquam
[illegible] et dat [illegible]

Franci vero [illegible] nomine
[illegible] sicut bellis et
discordiis [illegible] occupantur
[illegible] Francorum Germanorum
[illegible] provinciam [illegible] ista nunc
provincia que Gallia dicitur
[illegible] Germaniam et Gallias
et Italiam possidebant [illegible]
[illegible] quamvis plura fuerint reg
na aliquando simul aliquando singula
sicut Francie est et diu fuit
in Hyspania vel licet plures sint
reges tamen unum dicunt regnum
Hyspanorum. Et hec diversitas
regnum et regnorum multas facit
diversitates et questiones in scri
pturis que gesta et antiqui
tates Gallicorum et Francorum
describunt. Sed inter hos
populos hec nota universaliter
propter hoc quod [illegible]
usque ad Hildericum omnes prin
cipes et reges Gallicorum
Germanorum seu Francorum
gentiles erant et pagani.
Tandem Hildericus rex Francorum
cum esset luxuriosus et luxurio
se Francorum corrumperet filias
et uxores violaret propter quod
eum eicientes ex regno quen
dam alium Valianum nomine
in regem erexerunt. Hilde
ricus vero ad Basinum regem
Thuringie suum amiculum
confugiens ibidem moram faciens
Basinam Basini uxorem illius
adulterio clam cognovit. Post
septem vero annos mortuo
Valzano et Franci Hilde
ricum revocaverunt. Quem
Basina illa secuta est ma
rito derelicto et sibi [illegible]
concepit et peperit filium quem
Clodoveum nominavit. Fuit
Clodoveus sic de adulterio
genitus predicatione beati Re
migii baptisatus sicut [illegible]
[illegible] nepos primus fuit ba
ptizatus et ab isto Clodoveo
omnes reges Francorum christiani
erant et ex successione here
ditaria usque ad Hildericum
[illegible] processerunt. In illo
tempore reges frequenter
habitabant in Gallia [illegible]

Ad preces [illegible] sancti [illegible]
Martini [illegible] sancti petri
ad altum [illegible]
commissa erat [illegible]
rex qui sub suis [illegible]
batur sub hilderico [illegible] pippi-
nus grossus rex fuit [illegible]
et dicebatur actor domus [illegible]
que nunc est palacium [illegible]
a quo palacio modo dicuntur co-
mites palatini qui olim actores
domus dicebantur. Hic autem hil-
dericus rex erat homo simplex
non habens mores regales. Et in
die trahebatur ad theatrum
et spectaculum in vehiculo
bubulco et semper eodem appara-
tu vestium utebatur. Pippinus autem
actor domus vir prudens bellicosus
et strenuus regnum feliciter et
legaliter gubernabat sub eo
hilderico. Unde factum est ut ad
provocationem dicti pippini grossi
papa barones et fideles regni ab
ipsius fidelitate absolveret et li-
[illegible] qui hilderico destitu-
to pippinum in regem elegerunt.
Licet alii de pippino parvo ista
scripserunt quia ipse pippinus
parvus rex erat temporalis. Alii
vero duo pippinus grossus et ka-
rolus martellus non fuerunt
consecrati.

Pippini vero actoris domus
principale dominium
erat in colonia agrip-
pina in loco ubi nunc
est monasterium quod dicitur
sancte marie in capitolio. Hoc
siquidem plectrudis dicti pip-
pini grossi coniunx fundavit
in honore genitricis dei virginis et
conventum monialium congre-
gavit. Et ipsum locum multis
divitiis et ornatu regio sub-
limavit. Ibi quoque eciam post mor-
tem voluit sepeliri. Tandem
prefatus pippinus contempta sua
plectrude [illegible] desponsata
et illicito contubernio alpai-
di adhesit. Super quo dum [illegible]

beatus lambertus [illegible]
et traiectensium [illegible]
pippinum argueret [illegible]
Dodone fratre prefate alpai-
dis sanctum dei lambertum int-
erfecit. Quo audito rex pippinus
sui penituit videlicet quod pro-
[illegible] cuius sacerdotis martirium
[illegible] ipsa alpaide et verecundia co-
[illegible] recessit et colonia ad
[illegible] coniugem suam le-
gittimam alpaidi [illegible] dere-
licta. Cum autem alpaidis pepe-
risset unum adhuc [illegible] ut
sibi nomen imponeret [illegible]
regem inter nobiles et cum coniuge
sua sedentem dixit. Vivat rex
qui karl est. Subiecit verbo mira-
[illegible] quod alpai-
dis sibi [illegible]
est. Est enim karl lingua teuto-
nica vel theothonica homo robu-
stus habens magna membra.
Respondit rex. Bonum nomen
est karl. Iste fuit karolus ma-
gnus dictus martellus qui ex
predictis filiis legittimis pippini
drogone et grimaldo patri
successit in regno. Fuit autem
iste tirannus multa clero et ec-
clesiis dampna et molestias inferens
[illegible] propter quod accidit
ut dum ipse moreretur papa [illegible]
manet in urbe et karolus mar-
tellus rex [illegible] corpore
et anima [illegible]
[illegible] papa [illegible]
ad [illegible] qui
aperto monumento [illegible]
invenerunt [illegible]
divinis corpore non [illegible] iste
carolus fuit [illegible] pippinus [illegible]
[illegible] pluribus [illegible]
[illegible] videbatur
licet alias tempore [illegible]
pippinus [illegible] con-
secratus fuit a sancto boni-
facio archiepiscopo maguntino
[illegible] illo tempore quidam
tirannus milo nomine tenebat
[illegible] et remensem episcopa-
tum [illegible]
[illegible] in matrimonio [illegible]
[illegible] imperato-
ris romanorum. Fuit autem tercio

[illegible] imperium ad [illegible]
apud [illegible] exempla Berthega
[illegible] genuit Karolum ma
gnum. Iste pipinus primo ro
manos ab infestacione lombar
dorum liberauit et Romanam ecclesiam
multis diuiciis et dotibus [illegible]
gnis sublimauit Quo defun
cto Karolus magnus filius [illegible]
cessit ei in regno vt quidam [illegible]
sue etatis anno tricesimo [illegible]
Accidit autem iterato vt papa [illegible]
[illegible] rectorem et imperatorem
adoptaret Desiderius Rex lombardo
rum qui fuerunt illo tempore
Romanos et ecclesiam impug
nabant Et quia [illegible] vice
Romani auxilium denegarent
dicentes Habetis vel habeatis tem
poralia defendite vosmetipsos
vel restituite nobis temporalia
et defendemus et tenebimur Tunc
iterum papa et Romani habebant
recursum suum ad Karolum filium
pipini et imperatoris ac eorum
consanguineum qui desiderium
suffulcens auxilium suum imperato
res lombardorum in lombar
diam cum francorum exercitu
captos et in [illegible] et ipsum re
gem deduxit ad papam Et
tunc primo proclamatus est in
patricium Romanorum Post hec
papa Gregorius magnam abundi
talis ipsum Karolum in Roma
num imperatorem et ut dicitur
reuerenter consecrauit anno
regni sui tricesimo imperauit
autem annis xiiij Et etatis
sue anno lxxij mortuus est et
humatus aquisgrani vbi sui
sancti nominis memoria quolibet
sollempniter festiuatur Inde qui
[illegible] ipsius sancti
viri virtutem in scrinia Et quia
in regno hinc [illegible] societatem
meruit angelorum ad prefatam
ecclesiam aquensem transiat ibi
[illegible]
[illegible] laudes omnipotenti
deo referat qui [illegible]
nomine propugnatore Karolum
prodigiis et miraculis tam in

[illegible] post mortem multa
[illegible] vero quatuor
[illegible] Francorum
[illegible] in franciam
in lotharingiam et in germania
[illegible] lothringia deuolu
ta est ad germaniam et quia
alter frater fratrem et consang
wineus consanguineum de re
gno suo exterminauit et mul
ta alia regnorum illorum gesta
tanquam impertinencia pretermit
to propter quia multa de hac
materia diuersa et contraria
scripserunt Eciam gesta vnius
regis occidentalis ob amorem
vel inuidiam aut alterius regni
[illegible] aliis tribuentes que
omnia discussioni legencium
committo tunc reuertentes ad
propositum principale
Dicendum est igitur quod
sanctus Karolus ma
gnus imperator de con
sensu et mandato Ro
mani pontificis ordinacionem
sibi diuinitus inspiratam insti
tuit et precepit ut imperium
Romanorum deinceps electionem ca
nonicam principum in germania
norum imperium resideret
Non enim conuenit sanctua
rium dei i. regnum ecclesie iure
hereditario possidere nisi tamen
quod ipse de genere Romanorum
Germanorum gemina directa
linea processisset Et quod etiam
pater suus pipinus primo et
post Karolus filius [illegible]
Germanorum auxilium Roma
nam urbem et ecclesiam de
lombardorum infestacione li
berasset Sunt hii autem prin
cipes Germanie archiepiscopus
Treuerensis qui est archican
cellarius Gallie et archiepiscopus
Coloniensis archicancel
larius Italie archiepiscopus
Maguntinensis archicancel
larius germanie i. tocius
almanie Et Comes palatinus
[illegible]
[illegible]
dignitate progenitores Ka
roli originem traxerunt [illegible]

Non recognoscerent eum ut

Non recognoscerent Cum
videlicet tanquam imperatoris pro
speritas nulli ad homagium vel
obsequium aliquod tenerentur
regi suo hereditario iure con
pensatum regnum defalcati ad
iecit studium philosophie et
liberalium artium quod ipse de ur
be Romana in civitatem Pari
siensem transplantavit Et est
nota dignum quod debitus et ne
cessarius ordo requirebatur et
ut sicut Romani tanquam seniores
sacerdotio sic Germani vel
Franci tanquam iuniores in prelio
et imperio Et ita Francigene
vel Gallici tanquam perspicaciores
speculativo studio dotarentur
Et ut fidem katholicam quam
Romanorum constantia firmiter
tenet illam Germanorum ma
gnanimitas imperialiter te
neri precipiat Et eandem Galli
corum argutia et facundia
ab omnibus esse tenendam fir
missimis rationibus approbet
et demonstret Hiis siquidem
tribus scilicet sacerdotio et studio ta
quam tribus virtutibus videlicet
vitali naturali et anima
li sancta ecclesia katholica
spiritualiter vivificatur augmentatur
et regitur. Hiis
etiam tribus tanquam fundamento
pariete et tecto eadem ecclesia
quasi materialiter perficitur Et
notandum quod sicut ecclesie ma
teriali unum fundamentum et unum
tectum sufficiat sed unus paries
non sufficiat sic sacerdotio una
sedes principalis videlicet Roma
et studio unus locus principa
lis videlicet Parisius sufficit Sed
imperio quatuor loca a papa
sancti spiritus ordinatione nomina
ta videlicet que sicut Aquisgra
num Arelatum Mediolanum et
urbs Roma Studeant igitur
illi quorum interest ut hec
domus integra maneat et in
tacta ne quod absit parietibus
et suppositis sui illa antiquis
vel sui pretensores erigerent
aliunde quod periculosum et grave

Cum autem [illegible] cum
pastore Romano a [illegible] de
regibus Francigenarum [illegible]
tanquam a dignioribus [illegible]
nomen appellatur Et sic etiam tota
Gallia nomine [illegible] a regibus
Francorum [illegible] appella
tur in [illegible] Est tamen sciendum
quod [illegible] proprio nomine suo quod
est Gallia repudiato de Francorum
nomine gloriantur Nemo enim
Gallicus dicit gallice Ego sum
Gallicus et super reges Francorum
vel Germanorum quod est verum
tanquam a superioribus regibus vel impera
toribus Romanorum appellari volunt
Illi autem qui usque ad hec tempora
Francorum dicebantur non sunt
dicti reges Francorum et a Fran
cis orientalibus qui sunt heroes
grossi et incompositi usque a Fran
cigenis occidentalibus qui sunt
homines delicati et compositi
quasi a Francis Germanis qui in
habitu exteriori et in moribus
a Romanis non multum discordant
Sciendum est etiam
quod post decessum vel
transitum sancti Karo
li Magni temporibus tempo
ribus imperatoris Romanorum de
progenie ipsius et de regno
Francorum et non aliorum
aliunde principes Germanie
sunt electi et quod legitur in
multis locis ille vel ille rex
Francorum et imperator Roma
norum talem vel talem filium sibi
substituit imperio hoc totum
est intelligendum factum fuisse
de electione principum et consen
su Postremo vero surrexerunt
quidam reges Francorum qui con
versi in spiritum pertinacitatis pre
sumebant sacrum imperium non
per canonicam electionem
sed quasi iure hereditario possi
dere et super eo pro successione
contendere Unde factum est
ut imperatorem talem ad defensionem
rei publice Romanorum et prote
ctionem sancte ecclesie requirerent
et insuper ecclesias quas ipsi

L[illegible] rogenu[illegible] undauerant et
multi[illegible] ribus ac princi
[illegible] erant inuiderunt et
tunc dent a regibus patrum
suorum penitus declinantes pro
quod principes germanie elec
tores imperij de[illegible] de do
mo illa aliu[m] [illegible] dent eorum eligere
vel eligere voluerunt. Et si ali
quo tempore vacabat imperium
licet ut predixi rex francorum
de facto faceret imperatorem
vero hoc lombardi sentientes
qui olim a karolo magno regia
dignitate ipsi privati fuerant
et romanorum imperio confis
cati adeam se erexerunt dila
tionem ut sibi aliquos reges de
facto eligerent quos non plus
reges sed etiam imperatores no
minarent appellare propter quam
insolentiam germani grauiter
excitati super huiusmodi tur
batione animos suos et defirma
tione sacri imperij generale con
silium habuerunt cum princi
pibus et nobilibus saxonie
Eo quod ipsi nobiles de gente fra
corum orti essent. Fecerat enim karo
lus dominus ipse gentem saxonum
primo gladio materiali quam spirituali
ad fidem cristi conuerti et eos
nulla arte vel potentia inducere
in cristiano cultu possit quin
frequenter quasi iam fide abiecta
in ydolis abhominabile inueterati
tates redirent [illegible] ipse de
populo francorum viros elegit
katholicos maioribus mediis et
moribus plurimorum [illegible] terram
inibi transplantauit distribu
ens eisdem possessiones et ter
ras prout unicuique status
et conditio requirebat et vite
vera consimilem numerum de populo
saxonum traduxit in franciam
inferiorem quibus ibidem de
decentibus possessionibus pro
uidebant ut sic franci in saxo
nia fidem cristi colerent et sax
ones in francia eandem fidem
colere cogerentur propter hanc ita
quod tandem super statu impe
rij germani a saxonibus tandem

A[illegible] sunt fratribus consilium et
auxilium requirebant. Consen
su itaque unanimi et volunta
te deter[illegible] inter eos ut
ab illa [illegible] francia principes
saxonie [illegible] ipse duces et comites
[illegible] et imperatores electores
cum principibus germanie
ipse liberationem. Quo facto pro
cesserunt ad electionem et inuocata
spiritus sancti gratia dominum henri
cum ducem saxonie in regem
romanorum futurum concorditer
elegerunt. Rem quam magnifice
et imperiose francorum regibus
et lombardis super romanorum
imperio precipuo silentio imposuerunt
Et qualiter ipse terram illam que
inter mozam et renum lotharin
giam appellauerat. Et eandem
terram cum tota alamania regno
non francorum auferens imperio
non romano univit et cum multis
romanis honoribus roma
devotionibus pontificem et ecclesiam dei
in ytalia germania subleua
uit quam in multis scriptis suffi
cienter exprimitur non oportet
enarrari. Porro ab isto tempore
per multos annos plurimos de
domo ducum saxonie imperato
res eligi consueuerunt propter
prefati henrici et eiusdem
filiorum successorum strenuita
tem et fidelitatem quam
frequenter in infideles et sancta
ecclesiam exercebant. Tandem
vero cum de illa progenie re
ges conuenirent qui propter fero
citatem et tyrannidem romani
imperij indignos se fecerunt tunc
factum est ut domus ducum
saxonie non plus imperio verum
etiam ipso ducatu et omni di
gnitate principatus per instans
principum electorum priua
retentum archiepiscopus siquidem
Colloniensis philippus nomine
sententiam imperatoris henrici
et principum [illegible] adhibuit
[illegible] saxoniam intrauit cum
electorum germanorum fidelium
suorum [illegible] militibus
militum electorum exceptis
clericis comitibus et expor
atu [illegible] non erat numerus

Nec hoc modo Romani
continuerunt Henricum
ducem patrem Ottonis im
peratoris ultimi qui de recta
linea venerabilem [illegible]
qui utrumque regem Anglie pa
ter et [illegible] ante ibat [illegible]
gnans ipsum [illegible]
nante manu potenti duca
tum Westfalie et ducatum [illegible]
de [illegible] sibi auferens
quos ducatus ecclesia Colo
niensis usque in presentem diem
possidet et [illegible] imp
perium possidebat. Translato
itaque imperio heredibus [illegible]
[illegible] principes [illegible]
imperatoris [illegible]
[illegible] electores
[illegible] vota sua in Fridericum quendam
nobilem de Suevia direxerunt
post ipsum quo [illegible] sui
[illegible] heredibus non in rebus
[illegible] dictus Frede
ricus [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] electorum [illegible]
[illegible] ab
illo tempore imperatores parum
vel nichil operati sunt laude
dignum vel [illegible] de pleno
consilio vel auxilio principum
Germanorum, immo per Suevos
Bavaros et [illegible] Alemanos
imperium gubernari laborabat
ita ut de nomine regni Ger
manie vel Theutonie seu Ro
manorum [illegible] Alemannie [illegible]
[illegible]. Et ita sub
Suevorum imperio [illegible] et [illegible]
[illegible] imperialis [illegible]
et vehementer [illegible]
[illegible]
et [illegible]
et [illegible] disputandum.
Sed hoc addo quod sicut Romani
pontifices in Italia [illegible]
[illegible] imperii, sic Germani
principes in Germania [illegible]
[illegible] regum sibi et suo
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible] non est dubium [illegible]
gnum Romanorum et sacerdocium
est [illegible] dividenda [illegible]
[illegible] utrumque [illegible]

Futura est [illegible] quarto
Fridericus [illegible] que
dam promotionis [illegible]
prophetia insinuat [illegible]
Sibille capite. De domo imperii de
[illegible] fundamento [illegible]. Sicut
etiam alii quidam [illegible] temporibus vati
cinati sunt [illegible] in Germania quod
de [illegible] germine radix
peccatorum consurget Fridericus
nomine qui clerum in Germa
nia et etiam ipsam Romanam
ecclesiam valde humiliabit et
tribulabit vehementer. Sicut
preterea aliud ibidem est vel
[illegible] prophetia quod de Karlingi
[illegible] de stirpe regis Karoli et de
domo regum Francie imperator
suscitabitur Karolus nomine
qui erit princeps et monarcha
totius Europe et reformabit
ecclesiam et imperium, sed post illum
numquam alius imperabit. Tamen ho
mines vaticiniis et mysteriis pro
phetarum vult fidem adhibere
adhibeat. Ego certus sum quod
creator [illegible]
presidet et [illegible] dei et [illegible]
[illegible]
meritis cleri et populi aliquem
ecclesie [illegible] advocatum aliquem
[illegible] pro lege
[illegible] ad [illegible]
tyrannum [illegible]
et ad [illegible] electorum.

Omissis nunc autem dictis
ipsis postquam imperium
[illegible]
[illegible] visitavit
Deus plebem suam
et suscitabit ei principem
[illegible] dominum Rudolfum
de Habsburg comitem in
[illegible] electorum concordi et coro
natione [illegible]
Dei gratia manifestissime
omnibus apparuit. Sed etiam
in ipsius promotione dominus [illegible]
[illegible] subtraxit [illegible]
ego ad scribenda [illegible]
regis magnalia manum retra
ho [illegible] ad hec me insufficientem
[illegible] recognosco. Ex pre
dictis igitur omnibus mani
festum est quod sicut ecclesia Ro
mana est ecclesia dei [illegible]
quod regnum Romanorum est

S[illegible] dei decreto
[illegible] hoc quod dixit
[illegible] suis vobis [illegible]
[illegible] est nosse misterium
dei. Ceteris autem qui foris sunt sed
veritatibus [illegible] et ymaginati
omnia fiunt in parabolis ut videntes
non videant. Et audientes audi-
ant et non intelligant. Quia enim
omnia que mystica sunt in hoc re-
gno dei palam cunctis dicere
non placuit carnales et superbi
[illegible] quam primo ipsi plane
veritatem committeret [illegible]
Cum ergo tantorum Romanorum
imperatorum erga sanctorum etiam
devotionem et liberalitatem
convenient ad memoriam revocare
tunc absque dubio dignum esset
superare si ex precogitata delibe-
ratione vel industria regie di-
gnitatis memoria deliberationum
cum delectatione. Et quod saltem semel
in anno pro rege vel pro regno
Romanorum generalis oratio
non fieret que etiam solebat
fieri pro Sarracenis et Judeis.
Utique hanc ingratitudinem rex
regnum in suo tempore sibi forte
etiam reputaret. Insuper ut propria
utar opinione singularem cum
verecundia audio persolvere
quo ad regnum [illegible] ubi
nichil competentius expediat
quam ut sanctissimus pater Ro-
manus pontifex dominus pro tempore
fuerit diligentiam adhiberet
per studium Gallicorum in suo tem-
pore florem et fructum faciat
ad consuetudinem [illegible]
[illegible] et clericos et ut Roma-
num imperium suo honore dila-
tetur ad [illegible] gentes
et omnes barbaras nationes
et tunc sacerdotium Romanorum
in suo robore subsistat et firmetur
ad congregandos filios ecclesie
ad maiorem obedientiam prelatos
competentes et in sua expedi-
tione. Licet quod attendenda clerico-
rum studentium indiscreta [illegible]
pluries cum adolescentioribus
de cunctis mundi partibus in eorum
locum congregatis [illegible]

W[illegible] fuerint [illegible] etiam
condempnarunt [illegible] presulum
germanorum secularis com-
patre [illegible] sacerdotum repu-
tant [illegible] qui licet ipsi
[illegible] iudicis exerce-
[illegible] etiam regem cle-
[illegible] in hospitali et clericum con-
parant prelatos secundum Ger-
manos non sunt ipsius vicarii
qui relicta Sidone iudicio aut
fugiunt sed sunt eius vicarii qui
dixit Parati sumus domine et
in vitam et in mortem tecum
ire. Et in tempore tribulationis
arripuit gladium et amputavit
primo principis auriculam dex-
tram ut ostenderet quod et caput
libentissime amputasset. Ergo
licet ipsi aliquando ad vocem ancil-
le negent Christum tamen frequenter
reperiuntur fortiores vel quod
inordinatum in ore [illegible]
[illegible]. Et sicut quod tempus
pacis et tempus belli sic etiam
sunt homines ad pacem et ho-
mines ad bellum. Confidenter
loquor si Germani principes
cum suis fidelibus Romano
imperatori tanquam advocato ec-
clesie fideliter assisterent sicut
in temporibus preteritis con-
sueverunt tunc absque dubio
omnes potestates contrarie ecclesie Roma-
ne tunc non plus [illegible]
quod etiam Caldea conticuisset
et cum ipsi [illegible] hec audi-
unt [illegible] cantant et letantur
quod aquile intuitum silent
et fugiunt. Sic omnes barbare
nationes aliorum regnorum insignia
despiciunt sed Romanorum regna-
torum aquilas timent et abhor-
rent. Insuper non quod etiam multum
admirabilia Romanorum
[illegible] consueta et sibi quam in-
nata discordia. Quod ipsi licet
propter amorem dominandi et ha-
bendi sint discordes tamen
per dei gratiam in fide katholica
tenacissime sunt concordes.
Pateat hoc in precedentibus
[illegible] aliorum scriptis in quibusdam
[illegible] sicut ipsi ex suis
originalibus [illegible] veraciter
[illegible] Sic quod nulla puto

P[illegible] missi de civitate sal
vatoris [illegible] cum huius te
Germanie de [illegible] prehabiti
velut ab alio [illegible] dici est ex
ordio tertium [illegible] intendo
fine concludere mirandam cum
narratus cum utique beatus apostolorum
ad predicandum Gallis parte
te terminos fidem tres viros sanc
tissimos destinaret videlicet
Eucharium Valerium et Maternum
Et hii tres in quandam Gallie
Belgice provinciam pervenissent
accidit ut beatus Maternus in
villa que Legia dicitur more
retur cuius corpus Eu-
charius et Valerius terre comme
dantes eadem qua venerant
via cum magna confirmatione
ad urbem Romam reversi sunt
Et dum starent in presentia
sancti Petri dicebat ei pater
sancte Ecce collega noster sanc-
tus Maternus mortuus et se-
pultus Et qua absque tertio
sine tuo mandato procedere non
expedit supplicamus ut alium
loco eius nobis adiungas Et
respondit eis beatus Petrus sic
ergo sit faciendum quod hec facta
sunt ut manifestetur gloria
dei coram gentibus accipite
hunc baculum meum et cum
ad eiusdem sepulturam veneritis
extrahite corpus de sepulcro
et supponentes illi baculum
dicite Materne dicit tibi per
filius dei et servus eius Petrus
ut resurgas et ministerium
tibi commissum una nobiscum ex
equaris Sanctus Eucharius
et Valerius accepto baculo de
mandato apostoli ad Legiam ubi
Maternum sepelierant die
sepulture eius xl. sunt reversi
Et facientes sic precepit b
apostolus dicebant Materne
tibi dicit Christus filius dei et ser
vus eius Petrus re[illegible] Et nos scito
mox cadaver illud quod in se
pulcro xl ta diebus iacuerat
spiritum recepit et anima corri
ste [illegible] erexit Maternus
sur[illegible] et ambulavit cum
fratribus suis sanus et inco-

Annus hic [illegible] fere co
mo [illegible] pro[illegible]
predicabat deum et [illegible] sunt
in illa die in nomine domini [illegible]
cepit multitudo hominum copiosa Sanc
ti vero Eucharius et Valerius infra
annos duodecim desierunt
ab hac luce [illegible] cum [illegible]
Maternus vero post decem requisi
tationem sue vixit annos xl Et
episcopum Treverensem Tungren
sem et Maguntinum et Coloniensem
ad fidem Christi convertit in quibus
autem civitatibus [illegible]
per modum trianguli plus quam
[illegible] magnis distantibus una
die tres missas solemniter cele
bravit Et dum ad episcopum Treve
rensem baptizare oporteret in
[illegible] cum crismate erigat et
[illegible] dicebatur Et dum
[illegible] defecerit misso
[illegible] oleo [illegible] omnibus apparu
it Et propter hoc idem [illegible] non
mo olivia quasi olei via dicitur
que olim [illegible] dicebatur Et
ab hac [illegible] nomen
habet licet alii dicunt aliter Por
ro cum sanctus Maternus pro co
missum sibi officium in Colonia
[illegible] signo per angelum
dato corpus eius translatum
est ad civitatem Treverensem
et baculus beati Petri apostoli quo
ipse resuscitatus fuerat in [illegible]
[illegible] divisus Cuius pars
inferior cum certo pontificio
penes Treverenses superior vero
apud Colonienses ea qua decet
reverentia conservatur Et hec
est causa quare Romanus pon
tifex non habet baculum [illegible]
[illegible] pastoralem quem utique be
atus Petrus in spiritu prophetico trans
misit ad Germanos

Hec igitur histo
ria quedam sunt
literaliter admiranda
et quedam figuraliter
memoranda Et nimirum
aut dignum est miraculo quod
per beatus Petrus in urbe Roma
noster per baculum suum in
Germania fecit mortuum sus
citavit et multitudinem gentium
huius baculi ministerio ad fidem

[illegible] [illegible] velit quod
per [illegible] apostolorum primum pe
et summum antistitem ecclesie impe
riale sacerdotium intelligimus. Et
quod per baculum pastoralem
per quem pastor sustentatur
[illegible] [illegible] reducitur
imperii sacerdotium [illegible] sacerdota
le regimen designatur. Per baculum
siquidem pastor sustentatur
dominus Romanus imperator tem
poralem potestatem summum
pontificem et pastorem ecclesie
reverentia et honore sublevat
et exaltat. Per baculum etiam omnes
errantes ad ovile reducuntur vel [illegible]
[illegible] mortuus [illegible] Dum
quippe [illegible] perverse [illegible]
vel [illegible] aut alii [illegible]
a Romane ecclesie obedientia [illegible]
[illegible] de mandato apostolico per impera
torem materiali gladio ad unitatem
fidei revocantur. Per baculum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nomine [illegible] Ro
mani pontificis per Romanum im
peratorem [illegible]

Sunt itaque baculum beatus
Petrus Romanus et
[illegible] pontifex
per Eucharium et Vale
rium transmisit ad Gal
liam [illegible] Romanus
pontifex per manus [illegible]
Karoli Romani imperatoris [illegible]
[illegible] transtulit in Germanos [illegible]
autem baculi partem inferiorem
et longiorem habet civitas Treverensis
superiorem vero et breviorem Co
loniensis quia licet civitas Tre
verensis antiquior et longior
quam Coloniensis [illegible] est
inferior potestate et merito. Colonia
superior partem baculi tenet
[illegible] [illegible] Coloniensis archi
episcopus regem Romanorum [illegible]
[illegible] electum pre omnibus aliis [illegible]
et [illegible] consecrare [illegible] Romani
pontificis prerogativa officium
[illegible] [illegible] electum et consecratum
[illegible] in imperatorem confirmat
Romanorum

[illegible] est igitur

Et predictis [illegible] quod pro
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Romanorum
[illegible] [illegible] transfer
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipse non est [illegible]
[illegible] tanto magis ipsi se
ostendant reprehensibiles quanto
magis ipsi se [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ipsi propter suam superbiam et de
[illegible] regimen ecclesie quibus in
[illegible] est vix obtinere potuerunt
quod eorum progenitores [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] meruerunt
Deus autem omnipotens cuius pro
videntia corpus ecclesie disponit
et regitur sua dignetur per suam
voluntatem regimen et sacerdotium
reformare et reformata conser
vare ut pacem habeamus in die
bus nostris et sancta ecclesia
et fides katholica dilatetur et
[illegible] ad laudem et gloriam
nominis sui qui est benedictus
in secula seculorum amen

Explicit hoc opus

II

